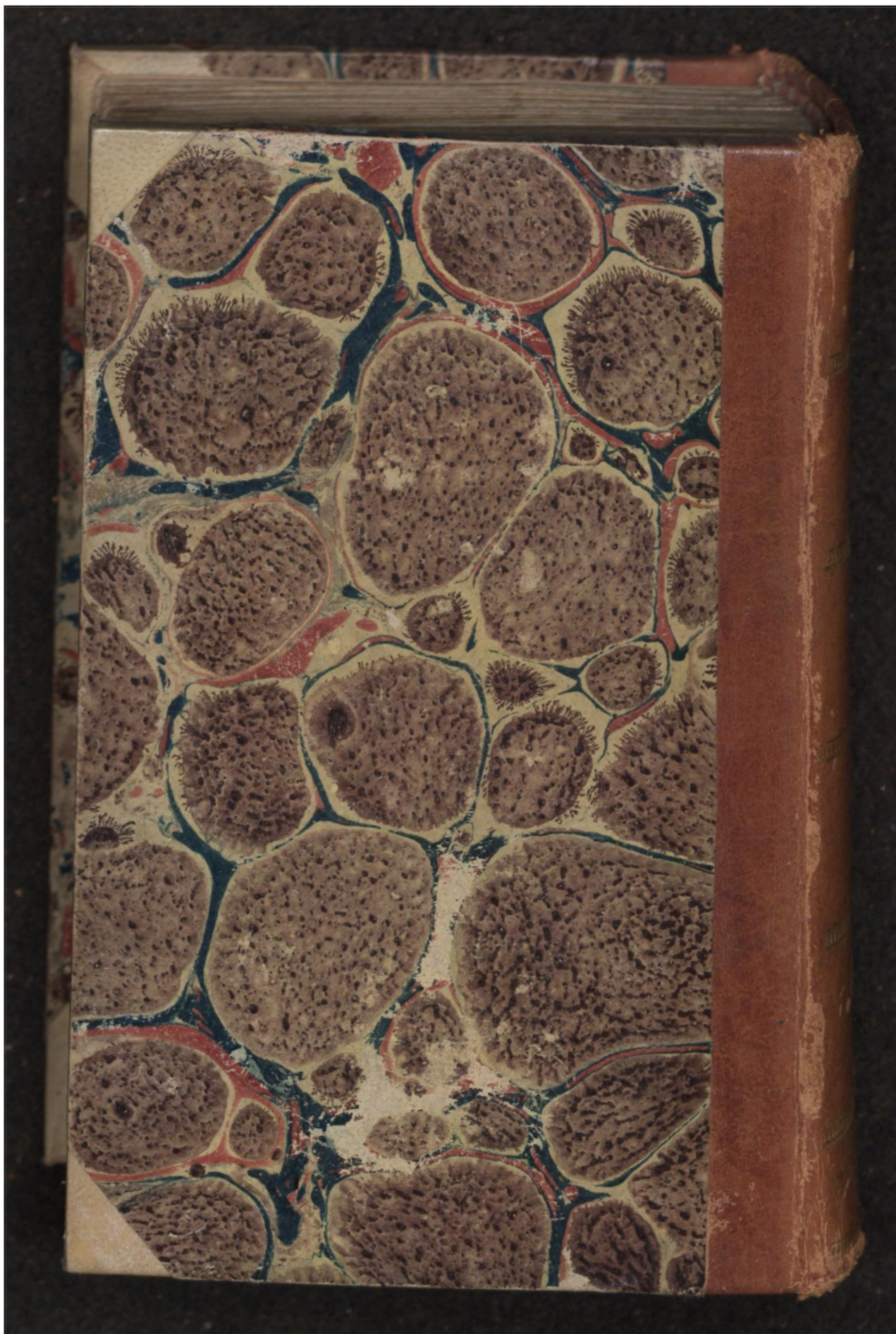

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.6

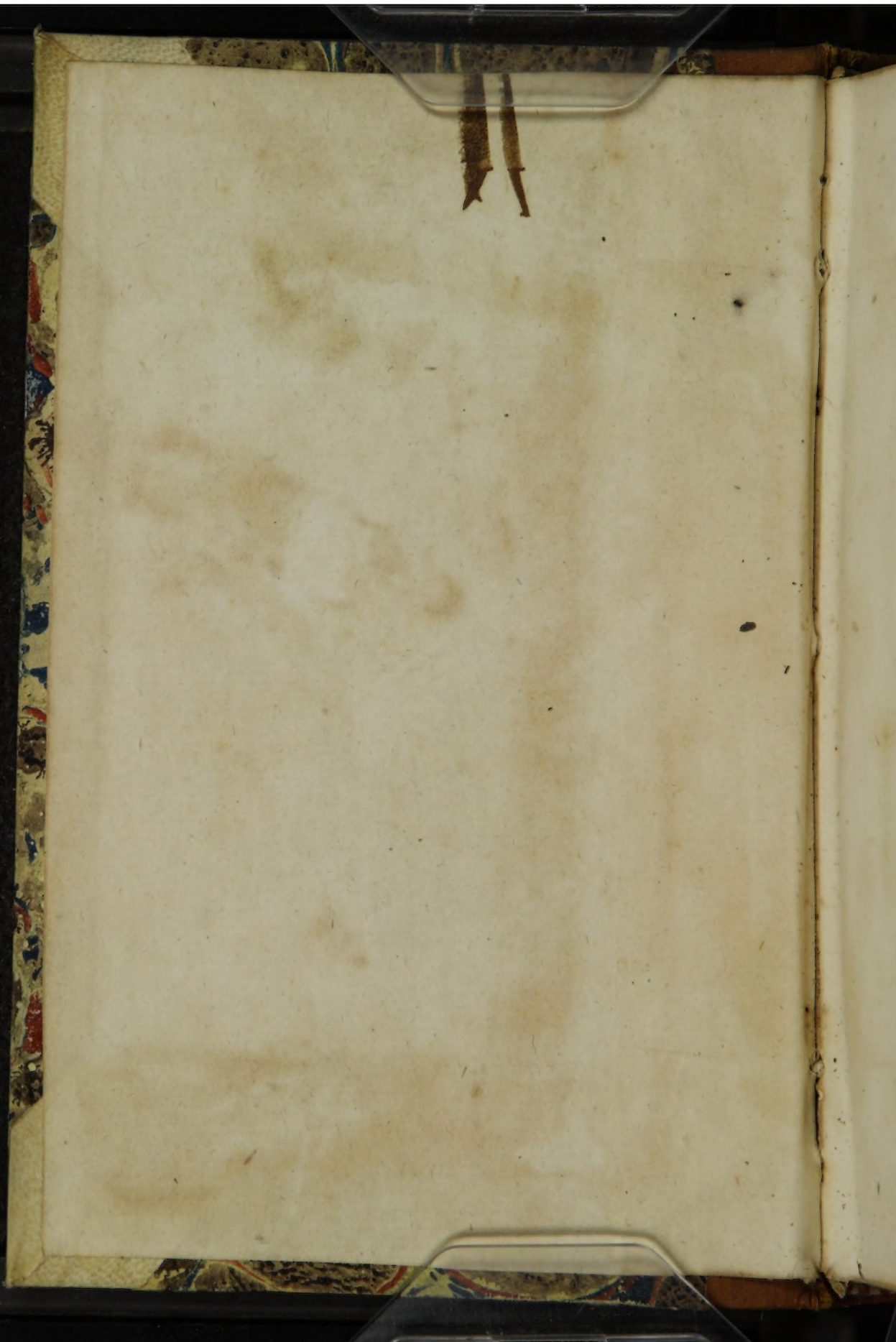
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.6

IX
6

XI
2

**Opuscula diui bernardi
abbatis clareuallensis**

CPhilothei monachi: De uita & moribus Diui
Bernardi abbatis Clareuallis: cōgregationis Ci-
sterciensis: ex ordine Beatissimi patris Benedicti
Carmen encomiasticon.

Nelyta dum tenui molimur ge-
sta susurro.

i

Dicere meoniis emodulanda so-
nis:

Quid nisi trinaerios reuocāt ad
littora Fluctus

Nitimur: & modicis iposuisse cadis?

Scilicet ipse rudes necdū formare loquelas

Doctus & agresti concrepuisse lyra.

Principis etherei titulos: qui laudibus oēm

Excessere modū: sacraq; gesta canā?

Quis ferat exili Codrū temerasse camœna

Acta. Sophocleo condecoranda sono?

Nō secus ac phœbo si psequar addere lumen

Hinc atq; hinc sanna Rhinocerotis erunt.

Nos igitur Bernarde tuas mihi promere laudes

Fas erit: & tremula concinuisse chely.

Candida laurigeri referant tibi carmina uates:

Non inopes aium corda precesq; damus.

Talia iā positis agitarā mente tabellis

Arguerātq; aīos crimina nostra leues.

Cū mihi blanda quies uictis subrepsit ocellis:

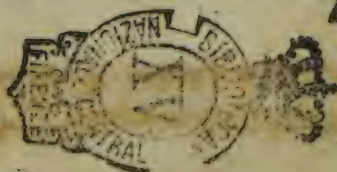
Et tenuit placidus pectora lassa sopor.

Tunc dea cui tellus: celū cui militat oē

Virgo: mihi est tales fundere uisa sonos.

Stulte tui nobis prohibes. quid carminis usū?

A ii

Quid ne sacerdoti munera grata meo?
Incipe: Bernardi (si nescis) gloria nostra est:
Quicquid habet nostro riuus ab anne trahit
Hoc mihi iohannes nunq̃ fuit arctior: ille
Qui datus est uite duxq; comesq; mea.
Ille quidem dulces mecum permansi in annos.
Virginis intuitu colloquioq; fruens:
Hic aut celi cum iam data saptra tenerem
Promeruit uultus cernere saepe meos.
Ille erat intacti custos mihi corporis unus:
Hic nostri curam nominis usq; gerit.
Sed quid plura? ais paribus mihi iunctus uterq;
Nec minus ille mihi nec minus iste placet.
Vixit uterq; parem ueneris sine crimine uitam:
Virginitas bini pectoris una fuit.
His deus aequilocas sublimi in uertice sedes
Contulit: & lateri iussit adesse meo.
Eia age: quosq; pater tribuit mihi laudes honores
Sumat: & alternas detq; feratq; uices
Aspicias egregia quos condidit arte libellos
Quo referant cantu nomen in astra meum?
Spūs illa animis bene profectura malignus
Scripta tulit: laudes quæ cecinere meas.
Proq; pio iliaden danaūq; induxit iesu:
Abdideratq; mei mystica dicta senis.
Dūq; homines nugas miseri sectantur inanes:
Hæc pene in nonnullis scripte fuere locis.
Non tulit hoc summi temerata potentia saptri
Perfidus ut nostras hostis haberet opes.
Ipsa etenim tacito monui spiramine quendā

Qui mihi precipuo munere uinctus erat
Ut pia dispersos reuocaret cura libellos:
Scriptaq; sydereas que docuere uias.
Efficeretq; die caderent ne exesa uetusto.
Imprimeret breuibus sculptor ut illa notis.
Et quia tam longo fuerat uiriata recessu
Littera: iuditiis tergeret ante suis.
Hæc ego quæ rãros illum tolerare labores.
Hæc ego te faciles horror inire modos.
At metuis ne forte rudi paratha cothurno
Liuor edax tetrico carmina dente petat:
Atq; supercilio tua respuat orsa tumentis:
Contendatq; leues ista decere uiros.
Nec ferat aonias monachum reuocare sorores:
Quas semel inuiso iussit abiret pede.
Euge: superuacuis horum latratibus obstat
Perpetuo uates iunctus amore mihi:
Qui ferrugineis niueos superaddit amictus:
Inclyta carmeli tegmina montis habens.
Qui mea dulcisono celebrauit carmine gesta:
Stridentesq; truci Costidis ære rotas.
Ille dabit faciles auras: portusq; secundos:
Hoc duce sylleos transgrediẽre canes.
Aspicis ut clara stolidos ratione retundat?
Garrulaq; opposita clausurit ora manu?
Hic mihi de mundi reuocatus turbine plaudit:
Atq; meũ dulci concinit ore decus.
Fare age: uirtutũ cumulis & laudis honore
Quẽ deceat uati preposuisse meo.
Nã si grandiloquo liceat conferre Maroni
A iii

Carmina q̄ paribus cantet uterq; modis:
Hic tñ aternis tantū uirtutibus: illo
Clarior est: quantum noctibus alma dies.
Nam quæ dona meo potui præstare clienti
Quæ minus illustrem constet habere uirum:
Queritur eloquio quantum ualet ille nitenti:
Talis aristocles Meoniusq; fuit.
Queritur innēua quantū probitate coruscat:
Helias ardentī talis in axe fuit.
Hic docet angustum uirtutis scandere culmen:
Et celerem uitis imposuisse modum.
Nil nisi q̄ rigidi possint laudare eatones:
Nil nisi sacro christus in ore sonat.
Hic mea dum celebri repetit præconia cantu:
Mille mihi æterno iunxit amore uiros.
Huic ego sydereum tanto pro carmine sedem
Constitui: & regni gaudia summa mei.
Hunc tamen assiduo bauis liuore fatigat:
Ingenio aquarit cælica tecta licet.
At tibi quem null o decorauit scemate christus
Defuerint auidi murmura torua canis?
Celsior hūmanos pessūdebit ille fauores.
Solaq; perpetua pramia lucis auet:
Illius exemplo nugas contemne loquaces:
Nanq; magis uirtus pressa micare solet.
Inuenies omnis florenti laude uerendos
Inuidiæ facibus succubuisse uiros.
Gaude igitur tanto q̄ te dignamur honore:
Vt tibi sit noster causa ruboris amor.
Incipe iā tali ductus stratagemate: quamuis
Vaniloquus nullā donet apollo lyrā.

Nostra secundabit eursus cy no sūra patentes:

Vt leuius cceptum perficiatur iter:

Nulla tua est: fateor: nulla est facundia linguæ:

Nec deus eloquiū sed pia corda probat.

Graminibus pecudes pascuntur: rore cicada

Quadrupedum tigris sanguine: corde deus:

Solue igitur propero tenuem de littore cymbam

Deducent eursus flāmīna nostra tuos.

Dixit: & aereas fuerat iam lapsa per auras

Cœperunt sensus cum uigilare mei.

Grāde opus agredior: ueniā date iussa sequenti.

Cogitur iuito currere musa pede.

Quauque leui quōdam latitans epigramate ludit.

Nunc grauiore meat calliopea gradu.

Non tamen acta suo digesta ex ordine dicam:

Pauca sed e plena margine mira loquar

Interea nostro pater o uenerande labori.

Annue & o sacri doctor amoris ades.

¶ Diui Benardi pro istauratione monastica Religionis prolata supplicatio & accepta a deo promissio.

a Stra decem celeri penetrarant secula cursu:

Bis totidēq; pari lustra peracta pede.

Ex quo letiferi ressecans contagia morbi

Christus ab intacta uirgine natus erat.

Cū genus omne boni facinus mortale fugarat:

Fœdaq; terrigenis gaudia numē erant.

Vndiq; liuor edax feritas discordia: lites:

Pestis bella: fames: & metus hostis erat.

Omibus occiderat superū reuerentia terris:

A iiii

Et decus & prisca religionis amor.
Quinetiā ruptis errabat pauper habenis
Sancte per anfractus grex benedice tuus.
Rarus: & incerta monachus statione peragrans.
Non dabat auctori desita uota suo.
Tunc proprias Bñdictus oues miseratus: olympi
Dicitur his regē sollicitasse modis.
Maxime rex: parent calū cui: terra: fretūq;
Omnia qui nuda sūq; regisq; tuo
Aspicias ut longo probitas male frigeat auo?
Aspicias ut toto ferueat orbe scelus?
Cernis ut aduersis agitetur fluctibus omnis
Religio: & nullo milite fulta cadat?
Ille meus quondā teneris bene cultus ab annis.
Quo frigus antiquae religionis honor?
Quenq; ego tā lāta moriens ditioe reliqui
Ordinis heu nostri: die mihi feruor ubi est:
Iam mea progenies tandē: nisi protinus illi
Prospicis e sūmo eulmine pulsa cadit.
Surge a ge: iāq; hominū sortē miseratus acerbam
Erue de tantis pignora nostra malis.
Dixit: & ex alto totū qui temperat orbē
Accepit tales protinus ore sonos.
Optime dux uario coelū qui milite complēs:
Qui fuerat nostra pars modo prima ratis.
Parcepio benedice metu: nā morte tuorū
Moenia sunt ducibus restituenda meis.
Moenia quae tantis agitata furoribus ardent
Moenia quae petri iacta fuere manu.
Respice quē teneris puerū mihi mater ab annis

Obtulit & patriā gallica terra dedit:
Spiritus hunc pleno radiatum pectore sanctus
Efficiet Mosi religione parē.
Cernis ut ille mei stimulis agitur amoris
Iam terat assiduo limine sancta pede?
Aspicias ut pulchro rutillet sub pectore uirtus?
Inspiciet ueturū testificatur opus.
Niligenas tanto monachorū principe cœtus
Restituent sapientis tempora leta tuis.
Angelicis postq̃ compleuerit oīa turmis:
Deseritq; tuā composuisse domū:
Tunc ēt petri nimium iactata quiescer.
Huius ab hauspitio tuta carina uiri
Solut hic ingentes monachus tractabit habenas
Orbis: & extremo iura sub axe dabit.
Quaq; uides tumidis consurgere uiribus arma
Pax erit illius conciliata fide.
Aurea tunc placidis consurget moribus atas:
Et mea terrigenis gratia maior erit.
Quinetiā extremi bonitas cū tempore sacclī
Nulla erit: & toto fugerit orbe fides:
Aureus ecce tuo surget de uimine palmes.
Siccaq; nectareus perfluet ora liquor.
Vrbs patuū illustres præbebit palmītis oras
Hinc feret auxiliis germina lata meis.
Ipse etiam tanto producet foenore fructus
Vt fateare tua non eguisse manu.
Quare age: tā clari proles ne germinis unq̃
Deficiat nullo sollicitè e metu.
Hæc ait: & summo paracletū mittit ab axe
Bernardūq; suo cōcremat igne deus.

Bernardus quatuor germanis fratribus in eā
dem sniam adductis religionē ingredi statuit.
ille deo plenus faciē moresq; pudicos
Induit & mentis improba senſa fugat.
Iamq; puer tenero clauēbat pectore numen:
Et decor egregii maximus oris erat.
Hunc qui ſolerti ſpectabat lumine dixit:
Et ſpeciem & mores uirginis iſte gerit
Candida cui roſeo facies ſuffuſa rubore:
Et grauitas dulci miſta lepore fuit.
Prima inuenta graui uoluebat ſeria ſenſu
Quæ ſolet in faciles luxuriare iocos.
Terra fixa acies: modici ſine murmure riſus:
Iſta uerecundi ſigna pudoris erant.
Grata quies animi fuerat: ſoluſq; peragrās
Sape dabat querulo talia corde puer.
Cur mea mens breuibus miſerisq; exercita curis
Excipis humanas irrequjeta faces:
Quando erit in poſita uar' oꝝ mole laborū
Diſcat in auctorem uita redire ſuum?
Si cupio excelli ſpectare cacumina cœli
Deprimis innata conditione caput.
Hinc p̄r hic genitrix: atq; hic mea cura ſodales:
Diſtrahit & ſenſus quæq; fauilla tuos.
Sed deus ipſe uia quæ ſit mihi monſtrat cundum:
Et reſerat ſacrę religionis iter.
Nu per ſtructa: humilis latitat ſub paupere tecto
Sancta quidem ſed non ambitioſa domus:
Ciſterciq; patres habitant ſea limina pauci:
Inſtituunt leges quę benedicte tuas.

Hic ego celitibus figam mea lumina regnis
Hæc requies nostri sola laboris erit.
Si mihi nostra ferant peregrinos arua lapillos:
Sitq; meum toto quicquid in orbe patet:
His tamen æternos pudeat conferre triumphos:
Gaudiaq; extremum non habitura diem.
Quid moror ah demens: uel quid data tpa pdo?
Plurima commissis addidit uua dies.
Talía flammata librarat pectore dicta:
Propositiq; grauem fixerat inde pedem:
Cū iuuenis tenera superatus imagine fratrum
Fleuit: & hæc dixit preda petenda mihi est.
Dixit & i superum germanos regna ciebat:
Sic repetens aïo gaudia nata suo.
Nuper in aduersis errabā naufragus undis.
Nunc mihi caelestis meta reperta uiæ est.
Meta reperta mihi est que cælibis ocia uitæ
Explicat: & tutum religionis iter.
Hanc igitur mecum celeri contendite cursu
Arripere: & tanti lucra referre boni.
Et dæus & cæli nostri sunt causa laboris:
Efficient pugnam premia tanta leuem.
Quis furor est opibus aïos seruire caducis
nos deus in superū regna beata uocat?
Cur igitur fratres cur uos terrena morantur
Hospitia infesto soluite colla iugo.
Nec mora: tam facili germanos uoce coegit
Annuere & proprios deseruisse lares.
Tunc: modo supressus uicina inuoluere tecta
Incipit: & lato sparsit ore focus

Nanq; pares sancta socios ut quereret arte:
Augeretq; suo regna superna grege:
Conspicuū forma iuuenē: decus omne suorū:
Non puduit medio spargere uerba foro.
Et modo caelestes populis mēorare triūphos:
Et modo carberei regna tremenda canis.
Artifici innumeras gentes sermone trahebat
Sola docens sūmī castra sequenda ducis.
Illic condensas glomerabant aginna turbas:
Quocunq; optatos uerterat ille pedes.
Tunc comitū illustri nūeroso ex aginne **coetus**
Hesit: & huic firmo federe iunctus erat.
In q; cunq; uelit pedibusq; aīsq; paratī
Deduxisse bonū religionis opus.
Vna oēs parili socios feruore uoluntas
Iunxerat: īmensū cōpuleratq; gregē.
Oībus una domus fuerat: cibus oībus unus:
Vitaq; diuini plena timoris erat.
Vtq; petens sparsā gelidus gladiator harenā
Apta prius uacuis ictibus arma probat:
Sic iuuenes ualidis monachorū tela lacertis
Torquētes uitūs aspera bella mouēt.
Sicq; prius sacras posito q̄ murice uestes
Induerent ueteres deseruere uias:
¶ Diui Benedicti habitū bernardus cū sociis am
plius quā. xxx. in cisterciēsi canobio induit ibiq;
breui sanctissimus efficitur.

¶ Amq; dies uotiuā aderat: qua sancta renasci
Dibuerant aīo pectora iuncta pari.

7
Cum puer ipse: uirum celebri comitante cateruas
Sydereūq; polo iam resonāte melos:
Clauditur in septis: ueteremq; exutus amictū
Tegmina iam sancte rusticitatis habet.
Cellula parua nouæ capiebat tempora uitæ:
Cellula iudiciis semper amata suis.
Hic didicit summi penetrare cacumina cæli:
Hic didicit culto quicquid ab ore fluit.
Hic didicit curare nouo ceromate morbos:
Solut & extinctam uiuificare fidem.
Munera tanta quæ modicos bñ culta per annos
Donat amatori cella beata suo.
Dicite uos auido teritis qui compita passu
Qualia clamofo lucra reperta foro?
Non ille ingenium uario problemate cepit
Obruere: aut studiis illaqueare nouis.
Cura prior stimulos ueneris domitare furentes:
Atq; animi motus composuisse fuit.
Cura prior tristi luerent ut crimina planctu
Quam caperent tumidum pectora leta sophos.
Cura prior superum nitida caligine pectus
Induere: & sensus mortificare suos.
Christus ob id tanto repleuit honore clientē:
Sape ut caelestes cerneret ille choros.
Quid referam quotiens summi regina theatri
Nectareos illi uisa mouere sonos?
Sape suum uirgo famulum uenetata solebat
Visere: & ambrosias saepe referre dapes.
Nunc age: qualis erat meditantī in pectore uirtus
Accipe nam breuibus persequar ipse modis.

Ante salutarē curuato poplite christi
Effigiē: lachrymas: uota: præcesq; dabat.
Confixaq; truci spectabat uulnere plantas:
Ossaq; distinctis dinumeranda notis.
Iaq; gemens tremula fundebat uoce quærelas
Verbaq; mōtanās aptā mouere feras.
O decus: o nostri lenimen christe doloris:
Omīhi tā duro parta labore salus.
Fœlix si tātas in me conuertere panas:
Et liceat misero si mihi posse mori.
Ipse imaturos ausim decerpe fructus?
Christe tñ dentes obstupere tui.
Sydera: terra: fretum: dñi miserescite uestri:
Flete meos casus: sydera: terra: fretū.
Talia dū memorat: dñi pendentis imago
Soluit in amplexus brachia mota suos.
Talis in excelso regnabat principe uirtus:
Talis in ardenti pectore feruor erat.
ic nouus interno gaudebat nectare miles:
Intimaq; eternus strinxerat ossa calor:
Vt mortale nihil saperet: terrenaq; semper
Dediscens: christi raptus amore foret.
Noctibus in lachrymas faciles soluebat ocellos:
Et minimi durus criminis uultor erat.
Carnibus abstinuit: magniq; abdomine piscis:
Sedebatq; sitim simplicis humor aqua.
Artibus his sūmā uirtutū uenit in arcē
Sic peragens lætos prima iuuēta dies.
Vixerat hic dulces iandudū inglorius annos:
Tēpora hæc uere plena quietis erant.

Cum deus ipse pio disponens oia nutu:
Bernardum ex humili iussit abire loco.
Nomine clara quidem: sed clarior omne uallis
Constituta uicina sub regione fuit.
Missus in hac sacras referens pater optimus artis
Condedit imperio claustra regenda suo.
Perfidus & scelerum fatigatus mole suorum
Huc ueniens: posito crimine tutus erat.
Quiq; peregrino rutilabat murice quondam:
Hic didicit cultu pauperiore regi.
Nec pudor hic curuis agitare ligonibus arua:
Et trahere inuitos sub iuga panda boues.
Hic spes uera: fides probitas: reuerentia: cultus
Et decor antiquae religionis erat.
Vestis dura: cibus tenuis: rigidiq; labores
Saepe: & exhibitis condita claustra feris.
Vix dabat assiduo fatigatus uomere fructum:
Sic locus hic sterilis pauperiorq; fuit.
Quaq; solent miseris prestare cubilia frondes:
Hic et monachis fercula lata dabat.
Ois odoratis populus uirtutibus ibat.
Gaudebatq; leui subdere colla iugo.
Nunc ego: cur latitas claustro miracula sanctus
Ediderit populis concelebrata cana.
Non procul inde uirum nimio circūdedit aestu
Febris: ut extremam crederet ire diem.
Non ille emonio potuit medicamine morbus
Curari: aut medica conualuisse manu
Igitur ad excelsi ueneratas militis aedes:
Auxiliumq; humili poscitur ore piū.

Ille ierat: lachrymisq; deū: p̄cibusq; rogarat:
 Ut celerē moriens sumeret eger opē.
 Protinus ex alto languens resiliire cubili
 Cernitur: & ualido quolibet ire pede.
Hic iā Bernardus toti innotescere mundo
 Caput & ex illa clarior esse die.
 Undiq; uicinas uoluitabat fama per urbes:
 Miraturq; nouæ quisq; salutis opus.
 Audiit: & lato properat germania cursu:
 Qui q; colunt fines bethyca terra tuos.
 Ille oculis cāptā matrē: nunc ille parentem
 Aduhit extremo currit ab orbe miser.
 Spirituum tetro uexatus quisq; furore
 Pergit: & infesto liber ab hoste redit.
 Loripedes et plures lectica uehebat:
 Ut pia naturæ dextra nouaret opus.
 Ille crucis tantū decorabat pectora signo:
 Sic poterat placita quisq; salute frui.
 Aeger apollineas doctiq; machaonis artes
 Qui coleret: toto nullus in orbe fuit.
 Tanta inerat facili sermone potentia sancto:
 Tā celeris sacro uenit ab ore salus.
¶ Bernardus inocētū pōtificē maxi. a petro leo
 nis expulsum sedi apostolice mirabiliter restituit

i Nterea latias gladiis stridentibus urbes
 Exagitat stygio missus ab amne furor.
 Romaq; tartareis nimiū uexata colubris
 Frendit: & in sana seditione furit
 Quodq; panonphei lacerabat templa tonantis:

Fedifraggi petri scisma leonis erat
Hic male dū ueterū titulis & laude supbit:
Pontificis sūmos pugnat adire gradus.
Cunq; alius: sacro procerū dictante senat
Debu erat sedē christe tenere tuā.
Ille tamen diro prosteruens oīa ferro
Immeritū tēpli ius dabat omne tuū.
Iaq; sacerdotes prestanti laude uerendos
Expulerat: sancta solus in urbe potens:
Quiq; leonigenas renuerunt sūmere partes
Proh facinus gladio succubueret truci.
Ensis hic tumido bacchantibus agmine: christi
Viscera: romane diripiuntur opes.
Nec furor hanc belli pestē intra mania clausit:
Gorgoneū toto uirus in orbe fuit.
Nā qui legitimas pastor retinebat habenas
Multa dabat meritis tēpla regenda uirīs.
Perfidus at contra temeratis legibus alter
Tēpla sacerdotes iussit habere suos.
Ergo hinc christicolas uolitabant bella p urbes
Dū cupit alterno quisq; subesse duci.
Sicq; p ambiguis errabat cymba procellas
Vt foret incerto iam peritura mari.
Ipse pater ueræ fidei: pecorisq; magister:
Vix poterat propria delituisse domo.
Quid faciat: timido: repetat si remige portū
Certat in aduersas ire magister aquas.
Deserat ipse ratem: mediis palinurus in undis
Hoc prohibet sancte religionis amor.
Sed tandē rabidi fatigatus marte leonis

B

Cædit: & athrusco uectus ab amne fugit
Sic tamen interea lachrymis affatur abortis
Quos dederat profugæ christus inesse rati.
O socii aduersa foelices sorte futuri:
Dummodo sydere ei sint rata dicta ducis.
Auxilium sancto: nisi sit spes uicta: labori
Fidite: celesti semper ab arce uenit.
Maximus ille pater: gallorum gloria regnis
Cuius iam toto nomen in orbe micat.
Ille quidem lapsis poterit i succurrere rebus.
Hæc requies longis sola reperta malis.
Huc etenim uirtute uirum signisq; potentem
Quis nescit facili uoluere regna manu:
Hic ego securo statuam sub sydere puppim:
Hic poterit placido tuta latere uado.
Hæc mora: tyrrheno spumantibus aquore rostris
Excepit profugum gallica terra ducem.
Sicq; peregrato gallorum limite: summus
Candida per siluas pastor ad antra uenit.
Occurrunt longo uenientibus ordine patres:
Preuia christifere signa fuere crucis
Psallentes pio mulcebant nubilia cantu:
Talis in abiectio milite pompa fuit.
Hos romanus eques nimium nimirumq; beatos
Quos uidet in tanta degere pace uocat.
Et modo continuis celebrata silentia claustris:
Et modo parthenii laudat honoris opes.
Nil ibi q; rapida cuperet nouus aduena mente:
Nil: nisi precipui candor amoris erat.
Panis: poma: nuges: hortensisq; herba: lugumē:

Deliciae adductis ista fuere uiris.
Maximus interea christi sua fata sacerdos
Tam longae causas exposuit uia.
Tunc pauper ipse sui ueritus mandata magistri
Accepit profuge uela tuenda ratis.
Non ego multiloquo septem tolerata per annos
Carmine fata notans singula quaque canam.
Nec referam longos quos pertulit ille labores:
Dum cuperet laceram composuisse fidem.
Summa sequar tantum celebris fastigia facti.
Atque inerit cartis exitus ipse meis:
Imperium tenuit romano in culmine summum
Lotarius tanti tempore dissidii
Ille uirum merito sanctum celebrabat honore:
Congaudens lateri semper adesse suo.
Hunc adiit: rogatque senex ut fortibus armis
Restituat patrie sacra deos suae.
Annuat: & ualido glomeratis agmine turmis:
Aggreditur sancte rex pietatis iter.
Hinc precibus meritisque pater Bernardus optimis
Atque hinc lotharii castra fuere ducis.
Sic graditur summus romana ad tecta sacerdos:
Hinc atque hinc duplici tutus ab arce sedens
Ventum erat ad summi celeberrima templa tonantis:
Vera loquar: facili sed grauiora fide.
Non lituos: non Castra duci: non bella mouere:
Non opus ardentum conseruisse manu.
Vnius (o felix) monachi reuerentia tantum:
Terruit audaces sceua per arma uiros.
Ipse autem tanti fuerat qui turbinis auctor
B u

Audiit hos humili tristis ab ore sonos
 Petre tuam subito licuit mihi scindere uitā:
 Et flegethonteo precipitare lacu.
 Tu tamen: ut gemitu ueniā merearis acerbo:
 Tres tibi pro grandi munere sume dies.
 Dicta fides sequitur. iā tertius ordine titan
 Fulserat: extremū clausit & ille diē.
 Protinus expansis reſerantur ouilia ualuīs:
 Et reſouent ſparſos lata p̄ arua greges.
 Quod fuerat rabidi ſancitū lege leonis
 Deicit hoc ſūma preſul in urbe ſedens:
 Iam poterant leti tractare negocia ciues:
 Et rigidā tandem uertere arator humum.
 Omnibus hic igitur placida ſub pace locatis:
 Sanctus in optatos ſe tulit inde ſinus
 ¶ Bernardus Romana eccleſia ſalici pace dona-
 ta: in galliam honorifice rediit: ibiq; ſanctiſſimā
 domino animam reddidit.
 Retereo eximii tacitus miracula patris
 p Quæ fuerint longē tempore facta uie
 Felices & .n. nimium nīmūq; fuere:
 Hoſpicio illuſtrem quī tenuere uirum.
 Quiq; ſacrum uoluit populus retinere parentem
 Obuius in longas ibat ab urbe uias.
 Gaudia quīſq; nouo gradiens teſtatur amictu:
 Occurritq; pio uirq; puerq; ſeni.
 Luctus abit: latis reſonat concentibus ether:
 Feſtaq; depositis artibus hoſpes agit.
 Vndiq; purpureas ſpargunt per compita flores:
 Et redolent ſacris thura peruſta focis.

Perq; uias pueri ramos strauere uirentes:
Compita subiectis tecta fuere togis.
Sic quondā solimis: inopū quē uexit assellus:
Excepit reducē grata caterua deū.
At postq̄ optatū consedit limine tandē
Hospicii plaudens undiq; turba ruit.
Undiq; turba ruit tanto glomerata tumultu:
Vt nequeat lassū limine ferre pedē.
Tot quoq; difficili languentia corpora morbo
Obtulerant: facili restituenda manu:
Vt male: uel modici: fuerit data copia sōni:
Nec tulerit properas mensa pacta dapes.
Sicq; peragratīs gallorū finibus: abbas
Contigit optato claustra beata pede.
Tūc nemora: & patrii lapidosa cacumina montis
Aspiceres dño plaudere cuncta suo.
Vtq; solet multo non uisā tempore matrē
Impetere: & plaudens basia ferre puer:
Ic hilares uiso monachi pastore resultant:
Osculaq; alternis dantq; feruntq; genis.
Tunc: mō qui fuerat titulis sup ethera uectus:
Cernere quē magni concupiere duces:
Ecce uirū posito spectares presule sanctum
Sarcula iā manibus corripuisse sacris.
Et quibus ipse humeris lassus confederat orbis
Cernitur intexo uimāne ferre lutū.
Bis centū ethereo plaudebant agmina regi:
Qua bonus ex omni traxerat orbe pater.
Hac fuerant tanto populis celebrata fauore:
Sic coluit sanctū uirq; puerq; gregem.

Totus ut ex illo iubilans contenderet orbis
Sacratū pariter detinuisse ducem.
Tunc romana suo decoranda antistite templa
Eugenium ex humili surripuere domo.
Tunc et innumera diuersis partibus urbes
Inde sibi sacrum constituere caput.
Talibus acta uiris nulla exagitante charybdi.
Sancta super tenues cymba fluebat aquas:
Aurea iam posito currebant secula fastu.
Temporaq; hæc nullis nigra fuere malis.
Oia diuinas resonabant compita laudes:
Iam dabat angelicum terra fretūq; melos
Hæc tamen ante alias longe celeberrima ualles
Quam coluit magni duxq; paterq; gregis.
Iamq; decem senos lustris pperantibus annos
Clauserat extremo curua senecta pede.
Atq; senescenti titubantia corpore mēbra
Pondete continui fracta laboris erant.
Nec tamen austeri laxauit frena senectus
Culminis. aut celeres cistere uisa rotas.
Sed nelut in uiridi properabat fortius aui:
Vt leuis ad palmæ præmia currit equus.
Vtq; solet cantu modulos iterare canoro
Dulcius: ad mortis limina ductus olor:
Sic dedit. ille sonos supremo in limite dulces:
Scriptaq; decrepiti mira fuere senis.
Nam pater eternos senio confectus amores
Exposuitq; sacris oscula lata modis.
Iamq; instare uidens celestis gaudia uitæ
Imposuit uili languida membra toro:

Grege bonus ingemuit: circumfususq; iacenti
Talía sollicito murmure dicta dabat.
Etgo ne iá miseros pater o uenerande nepotes
Fert animus medio deseruisse mari?
Quis ná igitur tristes: uel quis solabitur egros
Pastor? & etherei caleat amoris erit?
Quis pater attonitos inopesq; tuebitur agnos
Ne laniant auído uiscera dente lupi?
Quis poterit miseris nodos aperire latentes
Legis & eloquiú mística uerba sacri?
Quis nunc torpentes ánimos: & frigida corda:
Curabitq; leui uulnera nostra manu?
Ah nimum properata tuæ cita tpa uita:
Ah nimum læti fata seuera tui.
Quid iuuat assiduís fatigatum uocibus: olim
Clauigerú nobis consuluisse patrē:
Ne quis forte suo populus pro præsule nostrum
Surriperet sancta calliditate caput.
Inuida si nostros nimum populata labores.
Audet honoratú tollere parca ducē.
Tu tamen o facili nutu qui sydera torques
Necte iterú uitæ filia resecta tuæ
Vt cū fulta tuo fuerit domus ista labore:
Lætior acceptum cernat abire patrē.
Motus erat dictis senior: paulūq; læuatis
Luminibus: tenui retulit ista sono.
Iá mihi summa quies: iam præmia lata parantur:
Dulcis adest tandē funeris hora mei.
Sed nos fœmineo quid funditis ore quærelas?
Quid iuuat emeritú detinuisse senem?

B iiii

Anne prius totiens dixi mea funera uobis:
Ne subitus nimiū lederet ossa dolor?
Christus: olympiaca fuero cū sede locatus:
Auxiliū nostro maius ab ore pluet.
Nunc meus hic luteo circūdatus aggere sensus
Vix habet unde suas contueatur opes.
Vos tantū superi retinentes iussa parentis:
Ite per arreptū religionis iter.
Nō uos blādus honor: nō uos labor improbus unq̃
Non reuocet toto quicquid in orbe pater.
Quid mihi si lituos inter facilesq; choreas:
Duxissent letos tpa nostra dies:
Quid mihi prater ritū prodesse gaudia fastus:
Vrgerent stygias si modo ferre faeces?
Sed tandē tremulū uoeat in sua regna clientem
Christus: & hinc celeri me iubet ire pede.
Vos igitur fratres nati: patresq; ualete:
Et mea sub memori condite dicta sinu.
Talia uix breuib; dederat mandata loquelis:
Sautia sollicito corda dolore leuans.
Cū niueus lachrymas inter gemitusq; suorū
Spiritus: abiecto corpore: celsus abir:
Ipsa per aereos uirgo nitidissima tractus:
Visa est celestes ducere leta choros.
Purpureāq; trahens animā sup arce locauit
Empyrea: lateri composuitq; suo.

Sanctus Bernardus non tantū antiquis hero i
bus sed christianis quoq; martyribus iure optimo
praepositur.

13.
Astenus excelsi mirabar Caesaris arma
Cui dedit ethereum martia Roma de-
cus.

h

Annibalísq; truce Romano in sangui-
ne dextram:

Et macedū clari gesta superba ducis.
Mirabar patria pro libertate furentes
Scipiadas Decios: Aemiliosq; graues
Nec minus ingenti decoratū laude fatebar
Qui celerē rapido torruit igne manum.
Cuiq; dedit clarū generoso ex ordine nomen.
Africa: quo foelix consule Roma fuit.
Et qui sub liciū tuta tus pectore pontē
In tyberis rapidas desilit altus aquas.
Quiq; quirinalis posito modo consul aratro
Arma triūphato uictor ab hoste tulit.
Et qui uectris equo radians fulgentibus armis
Se potuit sisso precipitare foro.
Quiq; per adiunctas priuauo in marte catena
Ionias tyrio sanguine tinxit aquas.
Illū et titulis rebar super ethera uectū
Qui tenuit phrygios obsidione lares:
Illiacosq; inter procures: qui marte superbo
In elytus: a monio tractus ab axe perit.
Quiq; giganteo superauit robore monstra:
Vnde molochi signa leonis habet.
Hos ego crediderā nīmiū nīmiūq; beatos
Qui tulerant fortī nomen in astra manu.
Hos puer egregio simplex uenerabar honore:
Cū legeret numeros prima iuuenta leues.

Nunc si bernardo ueteris præconia famæ
Contulerimq; meo fortia facta seni:
Quæ modo thræicio fuerant celeberrima cantu
Visa puellari nunc mihi digna sono.
Fama uetus taceat: cedant ueterūq; triūphi:
Christigenā meritis sollicitare uirū.
His etenim sicte fuerat uirtutis imago:
Huic arethe pleno pectore uera fuit
Hi marti & phæbo gelidis libamina saxi
Obtulit hic uero candida corda ioui.
Illi terrificis domuerunt barbara bellis.
Mania: & ingenti tecta superba manu.
Hic uada tertarei domuit phlegetontis: & oēs
Spirituum steterant addata iussa chori.
Hi uarios celebri subierunt marte labores
Propatria pulchrū succubuisse rati.
Hic tulit assidua gelidos sub morte dolores:
Scismaticā cupiens conciliare fidē.
Illis falsus honos & inanis gloria famæ:
Solut at huic christi causa laboris amor
Forte triūphatis illi regionibus: ampla
Thesauros patriæ dona dedere suæ.
Hic aut miseros moriens dat habere nepotes
Munera que nullo sunt moritura die:
Munera quæ mores instaurauere pudicos
Hæc sunt: quæ sacra scripserat ille manu.
Sed quid ego herculeas pygmeis carmine uires
Assimulo? & phario flumina parua mari?
Optima murato repetā præconia cantu:
Et pater exēplo te meliore canā.

Nā tibi cur uanos ausim conferre quīrites
Qui melior quouis martyre sanctus eras?
Grande quidē fuerat ferro flāmisq; necari
Nec tamen aternā defuisse fidē:
Maius opus sūmo uersari in culmine rerū
Nec tamen ulla aīos ambitione pramī.
Maius opus uitae rigidū tenuisse cacumen.
Semper: & angustū religionis iter.
Bellaq; spirituum telis agitata malignis
Maius opus forti corde tulisse fuit.
Fulmineos alii mirentur martyris arcus.
Latentiq; auīdo quos tulit ore rogos.
Vulnera chrīflogoni iactent. pauliq; cathenas:
Eufemiāq; truci mēbra resecta manu.
Mirenturq; graues sanctorū funera penas:
Bella: crucē gladios. uerba. tela: faces.
Solutus inexausto mirabor corde laboret.
Quos pater eterno raptus amore tulit.
Nā ii chrīstigenū cedes: tormenta: labores
Colligis: & fusi sanguinis oē decus.
Cedent cuncta oneri q̄ pertulit ille beato:
Lapsurā cupiens sustinuisse domū.
Nāq; alii lacera senserunt carne dolores:
Hic autē medio uulnera corde tulit.
Ergo animus quantū mēbris generosior ipsis:
Martyribus tantū celsior ille fuit.

¶ Comēdatio muneris a sanctissima dei genitri-
ce maria nobis collati cū nup̄ Diui Bernardi opus-
cula ip̄rimi curauit.

Ostq̃ sancta polos celiq; decē plicis orbes:
P Transcēditq; nouē uirgo parensq; choros.
 Ethereaq; petēs sociis spectātibus arcem
 Regna tenet nullo destituenda die.
 Humanis nunq̃ prēcibus nostraq; saluti.
 Defuit: aut luteas spernere uisa domos.
 Sed potius sūmī moderata est principis iras:
 Spiculaq; in nostros eiaculanda lares.
 Auxilium sceleris uisa est prestasse nefando
 Sapius: atq; humiles conciliasse reos.
 Illa dedit miseris ueniā: totūq; per orbem
 Illius ex mīti depluit ore. fauor.
 Innumeros ēt populos uix egra trahentes
 Ossa fame imodicas iussit habere dapes
 Cunq; foret latias pestis maleiacta p̃ urbes
 Curauit stygiis ulcera missa uadis.
 Illius optatos totiens experta fauores
 Testis adest tantī Brixia nostra boni.
 Brixia: quæ quondā populis lacerata malignis
 Turgebat: medica non adeunda manu
 Brixia: quæ capitis medio confecta gerebat
 Vlcerā: quæ subite causa fuere necis.
 Nunc autē Mariæ prēcibus adiuta triūphat:
 Et peragit latis ocia grata choris.
 Pulchraq; præcipuū Mariæ testantia munus
 Templā locat: parī marmoris instar opus.
 Hæc & plura: parens christi sanctissima: nobis
 Cōtulit: in miseris officiosa præces.
 Hoc tamen audenti liceat dixisse camœna.
 Atq; animi sensus exeruisse mei.
 Humano nunq̃ generi: nostroq; decori

Parthenice tantū muneris alma dedit.
Quanta grata suo nuper cū munere nobis
Protulit hæc breuibus scripta legenda notis
Protulit ipsa quidē: proprio nā diua clienti
Iussit ut Egregii quereret orsa senis
Iussit: & ecce nouū fuerant quæ sparsa p orbem
Scripta: uolens: uno margine cuncta leges.
Scripta: triūphales celi referantia ualuas:
Scriptaq; cōmuni suspicienda manu.
Ois namq; datis etasq; sexusq; libellis
Perfruitur: latio si tamen ore sonat.
Quisquis ades: si forte tuæ tibi cura salutis:
Hæc fuerint animæ grandia dona tuæ.
Si cupis optata connubia ducere prole.
Atq; maritali succubuisse iugo:
Hic potes egregios morū decerpe fructus:
Qui tribuant natīs nomina rara tuis:
Si tamen eloquiū tantum tibi cura nitentis.
Hic fuit eximio non Cicerone minor.
Quod si forte pio iuuat indulgere labori:
Etpopulos christi iussa docere rudes:
Hic documenta tibi uarias spargenda per urbes:
Collige: quesitis hic meliora dabit.
Cum uoluit placido demulsit pectora sensu:
Cum uoluit rigido terruit ore reos.
Quod si calitibus iuuat indulgere tuendis
Tutius atq; humili delituisse casa.
Hic tibi præcipuo semper uenerandus henore
Auctor: & atero dignus amore coli.
Hunc relegens sūmo letus spatiabere calo:
Et poteris stygios tristis adire lacus.

Ante oculos nostri piget tibi principis ortus:
 Et pastoralia numina nata domo.
 Hinc atq; hinc dulci resonat modulamine iesus:
 Et mariae illustri nomina culta sono.
 Candida tartareo statuisse ex hoste trophæa:
 Anguigerūq; docet dissectuisse caput.
 Et quibus ille dolis miseros: quibus artibus alter
 Decipiat pascens sancta parua pecus
 Qui legit expleri neque ardescitq; legendo:
 Et dolet assueti cum uenit hora cibi.
 Efficiunt animos aliorum scripta tumentes:
 Et nimium sparsis luxuriare comis:
 Hæc aut mundo paracletum in pectore condent
 Accendētq; nouis frigida corda focis:
 Hæc tibi marmoreo lachrymas de pectoris dulces
 Eliciēt: animæ gaudia summa tue.
 Deniq; cuncta noui ueterisq; uolumina sensus
 Solus hic eximia continet arte liber.
 Hæc igitur toto monachi contendite cursu
 Arripere: & tacito condit edicta sinu.
 Ut uos sydereum faciant conscendere culmen
 Celestesq; inter regna tenere choros.
 Vos quoq; christigene: genus immortale: cliēter
 Parthenicum medio figite corde senē
 Ut cæli terreque graues eliminet iras.
 Et reseret clausi limina cel sa poli.

Tabul

Depra

Sermo

De pu

Itē de p

Itē de p

Formu

Specul

Eiusdē

De or

De un

confel

De ob

Ex reg

De gra

Diui E

ctaru

Episto

De diu

De am

De scal

De gra

abbati

In tract

stola

Depra

De con

Medita

De iter

Tabula operū quæ in hoc uolumine continentur

- Depræcatio ad gloriosā uirginē. c. 17
Sermo de miseria humana. c. 19
De pugna spiritali Sermo primus. c. 21
Itē de pugna spiritali Sermo secundus. c. 23
Itē de pugna spiritali Sermo tertius. c. 25
Formula honestæ uitæ. c. 6. *De ordine uitæ, cōmpositiōe institut.*
Speculū monachorū. c. 7
Eiusdē materiæ epistola.
De ordine uitæ & morū institutione libellus. c. 9
De uis uitæ confessione. s. & obediētia & priō de
confessione Sermo. c. 40
De obediētia Ser.
Ex regula beatissimi patris benedicti. c. 6
De gradibus humilitatis capitulū septimū
Diui Ber. de gradibus humilitatis & supbiæ tra-
ctatus.
Epistola ad fratres de monte dei de uita solitaria. c. 6
De diligendo deū libellus c. 3
De amore dei libelli c. 1
De scala claustralium ad Goffredū 110
De gratia & libero arbitrio libellus ad gulielmū
abbatē c. 114
In tractatū sequentē ad abbatē Colūbensē epi-
stola
De præcepto & dispensatione libellus. c. 12
De conuersione ad scolares. c. 14
Meditationes ad humanæ cōditionis cognitionē 151
De iteriori domo. i. consciētia edificada libellus c. 17

- Homeliæ super Missus est. 193
- Homelia siue libellus super euangelio: in octauâ epiphaniæ. 209
- Declamationes super euangelio Ecce nos reliquimus omnia. 215
- Sermones in ecena domini 333
- Feria sexta in parasceue Sermo.
- Sermones super ps. Qui habitat in adiutorio altissimi.
- De consideratione ad Eugenium
- De caritate siue de diligendo deum
- Super homelia simile est regnum celorum
- Quedam epistola
- Apologia ad Gulielmum abbatem
- Epistola ad robertum nepotem suum
- Epistola de gubernatione familiæ
- Meditatio super salue regina
- Hymnus institutus ad communionem

Deprecatio Ad gloriosam virginem.

Liber ad Lectorem.

Flebile vestigijs: manibusq; ipri
mere letum.

Cornutus xpi vultib' os doceo.

Biui bernardi abbatis. Clare
uallensis ordia. Listerciensis do
ctoris duotissimi opuscula. Et p
mo ad gloriam virginē a Maria
deprecatio ⁊ laus elegatissima.

Entez et

oculos pariter cu3
manib' ad te regia
mundi attollim' ⁊
coraz tue celsitudi

nis gloria genuflectim' cervicē
inclinam': ac plenīs suspirijs ad
te preces in celuz transmittim'.
Tu altitudo celi btōs oculos tu
os qbus incōprehensibilem glo
riam illā lucis eterne cū deside
rio sp itueris ad tuos supplices i
hāc mūdi miserā plectos de al
to inclinare nō dīspicias. Et ecce
corā tremēdo iudice peccatores
assistimus cui' man' fribilis gla
diuz ire sue vibrat sup nos: ⁊ q̄s
auertet eam. Nemo domina tā
idone': vt gladio domini manū
pro nobis obiciat: vt tu dei amā
tissima p quā primū in terris su
seepimus misericordiā de manu
dñi dei nostri. Apī itaq; tu ma
ter misericordie benignissimi cor
dis ianuā suspiriosis precatib' fi
lioz adam. Ex omnibus finib'
terre ad tue protectiōis umbra
culū cōfugimus a facie formidi

nis fortitudinis dei. Ad te domi
na mea stillāt oculi nostri te de
uotōis clamore valido obseca
mus vt filij tui dñi nostri irā quā
grauiter peccādo succēdim': er
gā nos mitiges eiusq; grām a q̄
ingrati excidim'. nobis tua cōci
liet: cui' linore sanati sumus: ei'
iterū medellā deposcūm': qz pu
truerūt ⁊ corrupte sūt cicatrices
nostre ⁊ non ē in nobis sanitas.
Attēde domina ⁊ vide dolores
vulnerū anime nostre: qz tibi re
uelamus causam nostrā cum fi
ducia. Te. n. iestimabilis bēigni
tatis seminā ⁊ venerādā matrē
eē cognoscimus ex eo q tu mū
dū hūc imūdū ⁊ lubricū: ipollu
to calle trāstisti ⁊ adhuc iter pec
catores degenas: tanta ante deū
sanctitate secūdaris: vt sola solio
regis eterni immediate appropi
nā merueris. Tu peccatōrē q̄s
tūlibet fetidū: nō horres nō despi
cis si ad te suspirauerit tuiq; iter
uentū penitētī corde flagitaue
rit. Tu illum a desperatōis bara
tro pia māu retrahis: spei medi
camē aspiras: foues nō despicias
quousq; horrēdo iudici miserū
reconcilies. Famosū huius tue
benignitatis testimoniū est per
te restauratus theophilus grē.
Nec mirū o domina si tā copio
so oleo misericordie tui cordis p
fusu est solariū cū illud inestabi
le op' misericordie. q pdestina
uit deus: ante secula in redēptio
nem nostrā primū in te a mūdi
artifice sit fabricatū. Quando. n.

Deprecatio ad gloriosam virginem.

placuit gfe supne vt habitaret i
nobis a qbus elögata fuerat tu
sola inuenta es digna vt in tua
virginali anla rex regum ⁊ dñs
dñantiū a regalibus sedibus ve
niens primā sibi māssiones inter
filios hominū eligeret. Elere be
neplacitū fuit deo habitare in te
qñ ex ipsa allibata carnia substā
tia quasi d lignis libani archite
ctura ineffabili domus sibi edifi
cavit dei sapientia susulsiť eā sep
tē colūnis argenteis ac reclina
toriū aureū in ea collocavit. Ibi
sūt septē spūs dī ⁊ hec ē vnica il
la saluatoris femina i qua sola q
sita i oibus requiē inuenit atq; i
ei⁹ sinū oēs thesauros suos absq;
mensura trāssadit. Unde bñ san
cto spūi in te cōplacuit o maria
cū tam diuinis misterijs vterum
tuum cōsecrare dignat⁹ ē ipse ē
enī ignis cōsumens qui sanctissi
mā aiam tuā totā isflāmanit scip
so atq; splendore diuine maiesta
tis impleuit: tñq; vterū ineffabili
mō fecūdauit. Fecitq; vt deus ⁊
hoies clausa cōciperes clausa pa
reres ⁊ post ptū vgo pmaneres.
Iā ergo vter tuus dñā velut sa
cratissimū dei vini tēplū tot⁹ mū
d⁹ veneret. In eo salus mūdi ini
ciata est. ibi decorē induit⁹ est dī
filius ac plecte sponse sue eccle
sie formosus i stola cādida exul
tanter occurrit desideratūz diu
osculū plegit ac pdestinatas a
seculo nuptias: virgo cum virgi
ne plibauit. Ibi rupt⁹ est parietis
inimicitiaz quē in celū ⁊ terrā p

toplaustroz inobedientia pstru
xerat. Ibi cōfederata sunt terre
nis celestia ⁊ obiuauerunt sibi i
osculo pacis: qñ i vnā eādēq; p
sonā pcurrerūt diuinitas ⁊ hūa
nitas: factūq; est nouū illud sup
terrā vt eēt de⁹ hō ⁊ hō de⁹. Ibi
magnus helyseus in mēsuraz su
scitādī pueri sese cōtraxit. Ibi an
tiquus diez plecto filio suo tu
nicam induit polymitam. Ibi re
becca futuroz pscia magnificā
dī filij manibus pelliculas edoz
circūdedit ⁊ colli nuda prexit.
Ibi n. cooperante gfa spūs san
cti fili⁹ a deo ppre hereditādis in
oibus gētibus diuine maiestatis
potētia similitudine carnis pec
cati cooperuit. ⁊ quasi abscondi
tus est vultus eius in infirmita
te. vnde nec reputauim⁹ eū. Ibi
cōsiliū puidētia inescatus est ha
nus qui ad extrahēdum serpen
tē antiquum i hoc mare magnū
de celo traiectus ē. Ibi egredia
ē armilla aurea vt pforaret ma
xilla leuiathau. vt euomet mor
tuos non suos quos ab origine
mundi secure deglutauerat. Ibi
deliciarum nobis sacratissi
mus tuus vterus o maria. q; ex
eo multiplices gaudiū flores col
ligimus quotiēs mēte recolim⁹
q; magna multitudo dulcedis
toti orbi inderesulsiť. Ibi cō
clusus tu es dei genitrix ad quē
desforēdum manus pctōis nū
q; introiuit. Tu sanctorum aure
ola aromatum a celesti cōsita
pigmentario virtutum omniūz

De precatio ad gloriosam virginem.

speciosis florib⁹ delectabili⁹ ver
natis iter quos pl⁹cherimos flo
res tres miramur i te excellen
sima. Hi sunt quorum odore sua
uissimo tota domum domini re
plea. **O** mariaviola humilitatis li
liuz castitatis. rosa charitat⁹ me
rito de dei aureola flos ille speci
osus philijs paradisi ellectus est
egressus sup⁹ que requieuit spiri
tus dñi. Et cui te assimilabim⁹
mater pulchritudinis? Vere pa
radisus dei tu es qz lignum vi
te mundo ptulisti: de quo q⁹ ma
ducauerit viuet in eternu fons
vite. qui ex ore altissimi. pdijt d
medi⁹ ventris tui exiliuit atqz i
te in quatuor capita sese disper
gens ad irriganda facies aretis
mundi emanauit letificans ciui
tate dei. **O**mnis enim q⁹ biberit
ex eo no sitiet in eternum: et erit
plusq⁹ paradysus hic de cui⁹ aqua
si quis biberit sitiet iteru. **O** q⁹
ta mundo contulisti que ta salu
bris aqueduct⁹ esse mernisti. **O**
lappas luculentissima quatos le
tificasti quando splendore dei il
lustrata desideratu illud lumen
quo mueta e drachma decima.
sedentibus in vmbra mortis p
tulisti. Te nimis ille epitalamij
precentor a longe intui⁹ cu ad
miratiois voce ita prupit. Que
est ista que pgredis. velut auro
ra consurgens. pulchra vt luna
electa vt sol terribilis vt castro
rum acies ordinata? Sicut au
roza valde rutilans in mudo p
gressa es o maria quando veri so

lis splendorem tante sanctitatis
iubare precurristi: vt vere diem
salutis dixerim die ppitatiois?
diem que fecit dñs que tue cla
ritati initiari dignum fuit. Felix
auroza felicitis diei extitisti nutia
talis dies tale auroza diei deuit
et recte quidem auroze impleste
officium? Ipse. n. sol iusticie d te
pcessurus ortum suum quada
matutina irradiatione pueni
ens in te lucis sue radios copio
se trasfudit quibus potestates te
nebrarum quas eua pduxerat i
fugam couertisti atqz ita deside
ratum cunctis gentibus solem
mundi inuexisti. Tu pulchra vt
luna diceris eiqz non inmerito
ppararis? Illa. n. omnium. astro
rum sola soli similima pparatio
ne et candore venusta argenteo
ceteris i celo premicat siderib⁹.
Tu vero solis imago expressissi
ma in⁹ milia astroz do astetius
virginali puritate in celo glorio
sa prefulges. Illa. n. transuso in
se solari lumine nocte nostra il
luminat tu virtutum tibi a deo
inditaruz magnificis exemplis
ad imitationem tui nos puo
cas. sicqz nocte nram illumias
Qui. n. vias tuas insectatus fue
rit no ambulabit in tenebris: sz
lumen vite iueniet. Tu ergo pul
chra es vt luna imo et pulchrior
luna qz tota pulchra es et macu
la no est i te: neqz vicesitudinis
obumbratio. Tu electa es vt sol
ille inqz sol solis conditor: ille
enim electus est ex milib⁹ viroz

Deprecatio ad gloriosam virginem.

tu electa ex milib⁹ feminarū. Il-
le elect⁹ ex oib⁹ q̄ sunt: tu electa
ex oib⁹ que p̄ illum sunt: tu ter-
ribilis vt castrorū acies ordiata.
Quid enī? An nō horuerūt p̄-
cipēs tenebrarū quādo viderūt
p̄termorē armatura omni forti-
ore instructā cōtra se p̄cedere
feminā. feminā fortē ad bella
doctissima cui⁹ ensis sup̄ semur
suū p̄pter timores nocturnos.
In circuitu ei⁹ acies validas spi-
ritualiu virtutū suo se inuicē or-
dine tuentū siquidē ordinatiōe
p̄seuerat dices: sed ⁊ innumerabi-
liū beatorū spiritūū militiā ad
ministerium tāti principis delega-
tā fuisse nullaten⁹ ambigim⁹ vt
pote qui custodirent lectulū sa-
lomōis gratissimū ac p̄viderēt
ne p̄paratū eterno regi hospitū
alien⁹ hospes inaderet. Admirū
timor ⁊ tremor venerūt sup̄ eos
ita q̄ dicrēt ecce plusq̄ ena hec
castra dei sūt hec: fugiam⁹ israe-
lē. Tu ergo bellatrix egregia p̄-
mo eū q̄ p̄m⁹ oīa supplātauit ex-
pugna⁹ viriliter aggressa es: tu ⁊
spūm elationis eue vertice hūili-
tatis p̄posuisti. qm̄ in te ita respe-
xit dñs vt ipsius merito sup̄ oēs
choros angelorū te sublimari di-
gnā estiauerit. Nūq̄. n. sup̄ oēs
āgelos glorificata ascēdisse ni-
si prius infra oēs hoīes hūiliata
descēdisse. Tu ⁊ ardorez vetite
p̄cupiscētie vltute castitatis in
tua carne virginea eaten⁹ extin-
xisti: vt his in cuius p̄spectu nec
astra munda sunt tāte mūditiē

carnez tuā iudicauerit vt etiam
sue diuie puritati aglutinare nō
d̄spexerit. His ergo p̄marijs du-
cibus tenebrarū a te fortit⁹ expu-
gnatis: omnis ante faciē tuā spi-
ritualiu nequitiarū militia in fu-
gam cōuersa est. Gloriosa dicta
sūt de te ciuitas dei genitrix. Sz
adhuc locus ē tue laudi. adhuc
in tuis laudib⁹ oīs lingua bal-
buit. Nō. n. sūt loquele neq̄ ser-
mones in natione q̄ sub celo est
quib⁹ amplitudo glorie tue ad
plenū valeat explicari. O pia o
magna o mltuz amabilis maria
tu nec noiari q̄dē potes qn̄ accē-
das: nec cogitari qn̄ recrees as-
fectus diligētū te: tu nunq̄ sine
dulcedie diuin⁹ tibi insita me-
morie portas igrederis. Et nūc
sequimur te o dñā ex totis p̄cordi-
is vociferātes ad te adiuua ibe-
cillitatē n̄ram aufer opprobriū
nostrū. Aides hāc tunicā pelli-
cā que nos circundedit tunica
eue parētis nostre ē: quā ad nos
olim misera illa transmilit ⁊ sup̄
vestiuit carnē filiorū suorū sicut
diploide p̄fusiōe sua. De manu
ipsi⁹ quippe duplicis mali semē
terra nostra suscepit ⁊ cōcepit ⁊
pepit nobis sp̄ias ⁊ tribulos ini-
quitatis in anima calamitatis i
corpe ac p̄ hoc mortē v̄ trobiq̄.
Infelix hereditas o dira hūa-
ne carnis infirmitas vsq̄ quo pa-
tiemur te? Multū dorsa n̄ra in-
curuasti: qz grauis es vald⁹ ⁊ diu-
te sustinuim⁹. Multuz minuiisti
nos ab āgelis: equo ⁊ iumētis i

De miseria humana.

spiciētibz coequasti: nimis iua-
luisti: que nō nisi morte filij di sa-
nari potuisti nimis super nos te
extulisti qñ ⁊ vsq; ad eū qui sup
omnia ē incaute ascēdisti. Et q̄s
liberabit nos a corruptela hui⁹
miserime pellicule: gr̄a saluato-
ris nostri filij tui o maria q̄ vt in-
firma nostra tolleret spōte infir-
mat⁹ ⁊ vt mors mortis nfe ipse
fieret innocens p peccatoribus
mortu⁹ est. Et quis tā idone⁹ vt
loquat⁹ ad cor dñi nostri iesu xpi
vt tu felix maria que in secretis-
simis amplexib⁹ amātissimi filij
tui cubas ī meridie sempiterno
eiusq; familiarissimo colloquio
eū plena cordis leticia pfrueris.
Loquere dñā q̄ audit filij tui
⁊ quecūq; petieris impetrabis.
Inuoca bonū nomē eius super
nos vt curemur a vetusta hac le-
pra carnis ⁊ spūs. Exsurge vir⁹
hoc mortiferū quod d̄ pomi sui
reliquijs eua nobis propinauit
qñ sūci noxialis gustu ebriata ē
⁊ reliquias dimisit puulis suis.
Atinā poculū suū ebria illa aut
totū ebibisset aut diffūdisset. De
dñā exorante oē iugū nostrū cō-
putrescat a facie olei diuine mi-
sericordie renouet vt aquile iu-
uent⁹ nostra: vt noui noua voce
nouū cāticum nouis ciuib⁹ ag-
gregati illic vbi noua sunt oīa
iubilū sempiternū celebrātes in
cimbali iubilationis pcinam⁹
Tollat hec crassa nebula ab oeu-
lis vt reuelata facie gl̄ia dñi spe-
culātes in imēsum illud pelag⁹

diuini luminis absorbeamur ⁊
dñi spiritu ac deo nro ī vinculis
charitatis astricti vnū cū ipso ef-
ficiamur. Prestet ⁊ hoc nobis
tuq; interuentu o maria fili⁹ tu⁹
Iesus xps de⁹ ⁊ dñs nr Cui la-
us ⁊ gloria ⁊ gratiarū actio in
sempiterna secula Amen.

**Beati Bernardi abbatis de
miseria humana sermo.**

O homo q̄ ex aīa ratio-
nali ⁊ humana carne
subsistis pditionis mi-
sere. repletus multis
miserijs. Miser ⁊ misabilis ho-
mo paup cecus nud⁹ plurimis
necessitatibus subdit⁹: ad cor tu-
um reuertere. Quid foris vaga-
ris: qd foris queris: quid ī car-
nalib⁹ studeas: qd ī secularibus
te implicas: qd ī vanitatib⁹ te
inuoluas ī inferiorib⁹ delecta-
ris! Et ab oib⁹ interiorib⁹ ⁊ su-
periorib⁹ elōgaris: p ea que fo-
ris sūt diffunderis. Quāto ma-
gis ad mundū accedis: tāto lō-
gius a deo recedis. Quāto ma-
gis foris es sapiēs tāto magis ī-
tus stult⁹ efficeris. Quāto ma-
gis extra lucraris tāto magis ī-
tus pdis. Quāto magis ī hīs q̄
foris sunt vagaris tāto magis ī-
tus euacuaris. Quāto magis ī
tēporalibus es sollicit⁹ tāto ma-
gis es mēdicus ī spiritualibus.
Quid ē homo q̄ omnia ordias
⁊ te ipsū nō vis ordinare? Quid
ī oib⁹ es prudēs ⁊ circa temet-
ipsum es insipiens? Quid est q̄
ad omnia q̄ foris sūt sollicitus es

De miseria humana.

bona facere et temetipsum finis
esse malum semper et inutile. Dormit
in te spiritus dei: et vigilat in te
spiritus mundi. Vacat in te ratio:
et viget in te sensus: extinguit in
te spiritus dei: dominat in te animus
mundi. Feruet in corde tuo amor
terrenorum et morietur in te amor eter-
norum bonorum. Mundum diligis et
deum relinquis. Omnium recor-
daris et te ipsum oblivisceris. Que
super terram sunt desideras et dili-
gis celestia vero non curas. appro-
pinquas ad interitum: et longe sis
a salute. Curris ad diabolium et
plongaris a deo. Redi. redi per-
uicator homo ad cor quod loqui-
tur deus pacem eis qui pervertunt
ad cor. Omnia mundi huius tibi
dedit deus et tu propter omnia relin-
quis eum. Omnia propter te fecit
deus: et tu propter omnia dimittis te
metipsum. Propter omnia que oc-
currunt tibi dimittis deum: et id
circo omnia dimittent te. Pro-
pter creaturas relinquis creato-
rem: et ideo contra te insurgent omnes crea-
ture. Quia offendendo creato-
rem offendisti omnem creaturam: et ideo
creature que facte sunt in mini-
sterium et utilitatem tuam conuertentur
in vindictam et penam tuam. Et ve tibi
erit sine fine: quod nolueris habere
bonum sine fine. Recognosce ita
quod homo nunc recognosce temet-
ipsum. Recognita quod nihil fueris.
Attende quod vilis et malus es. Con-
sidera quid futurus es. Plange
homo miser plange incessanter
peccata tua. Dele lacrimis ma-

licias et miseras tuas quod volunta-
te propria peccasti. Displiceat ti-
bi super omnia displiceat tibi to-
to corde et continuo displiceat ti-
bi quod dominum immensam maiestatis ha-
bentes potestatem omnis carnis et
mittere corpus et animam in gehem-
nam ausus fuisti offendere. Ama-
rescat tibi amarissime cor tuum
quod deum summum prefem in com-
prehensibilis bonitatis qui beni-
gnus et misericors est super ingra-
tos et malos voluntarie libenter ac
delectabiliter offendisti. Totus
displiceas tibi ut totum possis pla-
cere sibi quod est summum verum et solus
deus cui nemo placet nisi qui si-
bi metipsum displicet et nemo ei di-
splicet nisi qui sibi metipsum placet.
Dissipat namque deus ossa eorum qui
hominibus placet. Et quod altum et pul-
chrum est apud homines: abominabi-
le est apud deum. Mirum est de te
homo miser ad mala quippe es
totum audus: totus promptus: to-
tus facilis. totus sapiens et totum
solicitus. Ad bona autem es totum
durus totum piger totus tepidus
totus stultus. totus incredulus et
rebellis. Unde tibi hoc nisi a car-
ne quam diligis et sequeris: quod ve-
ro carnem diligis carnem sequeris:
et quod carnem sequeris opera car-
nis facis et cum ea punieris. Car-
nis tue fructus est libido: concupiscentia:
invidia infirmitas id est fragi-
litas et dolor: vermis putredo fe-
tens fetidus fetor. Tu ipse es tene-
bris ignorantie sic excecatus ut ne
scias quid sis si attenderis quo vadis:

De miseria humana.

non animaduertis factus tuum
neq; insidias inimici et temptatio-
nes eius fraudulentas intelligis.
Tot^o negligens es nec cogitas
quo tendere debes: via nescis: et
non inquiris. Grandis namq; tibi
restat via. Sollicite tibi queris ci-
ui vestitu et requiem et oēs car-
nis necessitates quando indiges.
De vita vero et salute anime tue
semper tepēs non curas licet semper
indigeas plen^o nequitijs et mali-
cia. Miser homo ut miserum pa-
scas corp^o et vestias et carnis vo-
luptatib^{us} que post paucos dies
a vermibus deuorabit^{ur} satis faci-
as sollicit^{us} laboras. discurras vi-
gilas et sonū non capis oculis ut
repleas ventrē: et per aīa tua que
deo presentanda est in celis. cur
non sollicitus fatigaris ut ipsam
pascas bonis operib^{us}: et induas
virtutib^{us}. ne appareat nuditas
ei^{us}? Homo tristis queris semper
plere ventrē. cur non pascis aīam
exuriētē: de vase stercoꝝ semper
curas et de dei imagine cur non
parit. Animā autem esurientes
non facias bonis. Ne tibi erit qz
aīa tua ppter famē in te deficiet
Ne tibi ē: et ve tibi erit. qz reddis
que sunt cesaris cesari: et non red-
dis que sunt dei dō: et iō maledi-
ctus es a deo et cōfuderis ab eo
vide miser homo qz totum ē va-
nitas. totum stulticia. totum de-
mentia. quicquid cogitas: q̄cqd
facis in hoc mundo preter id so-
lū quod in deū et propter deū

et ad honores dei facis. Quicqd
sine deo facis totum est malicia
et vanitas. qz nihil est bonum si
ne sumo bono. Et magna miseria
hominis est cū illo non esse sine
quo non potest esse vnde homo
miser qui ad similitudines et ad
imaginem dei creatus es: et pro-
pter nimiam caritatem dñi nostri
iesu xpī a morte etna ac turpissi-
ma redemptus es. et liberat^{us} es:
et ad videndum claritatem sum-
mi dei sola iextimabili misericor-
dia sua vocatus es et plurimis
beneficijs ex quo eē cepisti ab al-
tissimo patre toti^o bonitatis ad
vitā eternā habendā per vnicū
filium suū inuitat^{us} es. Miser
homo recognosce hunc honorē
intellige dignitatem tuā qz tanta
maiestate honoratus es. Etern^{us}
enī deus et imēsus creauit te for-
mauit te: redemit te: et inuitauit
te. Maximus honor et amplius
amor. Cognosce o hō honorē tu-
um et curre grās agens ad iuita-
torē tuū ne forte si igrat^{us} ire no-
lueris: aut villa: aut boues: aut
vxor te impedierit irat^{us} dñs iube-
at te succendi: et tibi hostiū vite
eterne i ppetuū claudat. Logno-
sce ergo o hō honorē tuū: et ho-
nora creatores tuū. Sed heu ho-
die pōt recte dici: homo cuius i ho-
nore esset non intellexit: compatus
est iumentis insipientibus et simi-
lis factus est illis. Dignū certe
et iustū ē. ut q̄ socius noluit eē
angeloz fiat similis iumentoz
et q̄ destruxit in se imagines et si

De miseria humana.

multitudinē dei dignū est ut ima
go et similitudo iumentorum adhe
rat ei. Cognosce te ergo o homo mi
ser cognosce te meliorē auius
meliorē cunctis animantibus: noli
esse similis iumentis insipientibus
que solā vitā presentem cogitāt
que tantū carnalia et temporalia di
ligunt quia nec alia sciunt. Homo
nō te subicias carni nō sis ama
tor mundi nō te sustineas esse filiū
diaboli propter honorem potentissimi
et sapientissimi et incōprehensibilis
patris tui altissimi dei eterni: propter
nomen dei admirabile nō te consti
tuas aduersariū et homicidā tui
propter amorem benignissimi dei
nō te facias inimicum omnipotentis
dei: propter vnigenitū et dilectū filiū
Iesum christum nō te facias sociū de
moniorum et combustionis ignis eter
ni: qui redēptus es preciosissimo
sanguine agni immaculati: noli
tantū precium vilipendere quia pro te dei
filius dignatus est exolvere ne sem
piternus inuoluaris in cēdis. Tūc
enim penā maximā habebis si
ne remedio tūc dolorē inopina
bilem pacieris sine fine et tormēto
plenus eris nunquam tamen aluiaberis
quia qui nō flevit quā erat tempus fle
di eterno luctu lugebit. sed sine
fructu. Redi ergo ad te homo
redi ad spiritualia redi ad eternā et ce
lestia gaudia: redi mihi redi ad fi
lium ne tardes converti qui te sua
pietate sua fecit sapia redemit sua i
enarabili bonitate ad se vocavit
et expectat adhuc quotidie ut te
coronet: quid quis extra illū: quid

desideras preter ipsum? Quid tibi
placet sine ipso? Ipse fecit omnia: ipse
habet omnia ipse est omnia: quodcumque bo
nū cupis quodcumque placent queris
quodcumque dulce et delectabile requiris
totū in ipso inuenies et in ipso perfru
eris. si gaudere ipse gaudiū est. Si
te pugnare delectat ipse palma est.
Si coronari vis ipse corona est. Si
vincere cupis ipse victoria est. Si
potentia desideras: ipse potentia est.
Si fortitudinē quis. ipse fortitu
do est. Si iusticiā vis habere: ipse iusti
cia est: si amas sapias ipse fons sa
pientie est: si caritatē vis deus carit
as est: si diuitias appetis: ipse di
ues est. Si pulchritudinē vis habere
sūma pulchritudo ipse est. Si ple
nitudinē queris omnis boni ipse ple
nitudo est. Si gloriā et honorem cu
pis vera gloria et sūmus honor
deus est. Si pacem vis pax eterna
ipse est. Quicquid boni queris sum
mū bonū et omne bonū ipse est.
Imo semper est totus desiderabilis
totus dulcis totus amabilis totus
suavis et totus delectabilis. Ipse
semper ubique totus est: ubicumque fueris
sine ipso male eris et male tibi e
rit et ubicumque fueris cum ipso bene
eris et bonū tibi erit. Subijce itaque
te totū ei quia te totum fecit a quo
omnia habes. Cuius gratia omni momen
to verteris semper ei qui nō pa
titur omnia nocere tibi: que sem
per nocerēt tibi libenter: siue infirmi
tates: siue homines: siue bestie
vel demones vel quaecumque alia. Ser
uis semper ei qui nō finit te cadere
in omnia peccata: quia nō permittit

De pugna spiritali ser. primus.

ut inferas tibi oia mala ac dāna
q̄ libenē faceres. Tot⁹ semp ama
p̄rem ⁊ filiū ⁊ sp̄m sanctum so
lū verū ⁊ lūmū bonum qui sem
p solus vere ⁊ summe te diligit.
Placeat igit tua volūtas sibi et
volūtas eius semp placeat tibi.
Semp cōcordia te cuz eo semp
sequere ei⁹ volūtātē in omnib⁹
q̄ semp bonū tuum vult q̄ nihil
aliud curat nisi salutē tuā cuius
volūtas ad miserādū tibi ē beni
uola: ⁊ delectat benefacere tibi.
Nūquid putas te ipsū magnū
amicū tibi. Magis amic⁹ ē de⁹
tibi quā tu ip̄e tibi. qm̄ magis ip̄
se diligit te quā tu temetip̄s. Nū
quid credis alteri⁹ auxiliū forti
us aut alteri⁹ p̄siliū vtili⁹. Er
ras si id credis. Stultissim⁹ ⁊ de
mentissimus es q̄ tua desideria
vel alior⁹ sequeris: ⁊ illius p̄siliū
dimittis: qui semp ē amicus dul
cis sapiens ⁊ p̄i⁹ p̄siliarius ⁊ sal
uator ⁊ super omnia adiutor for
tis ⁊ potēs pater futuri seculi ⁊
princeps pacis Amen.

Diui Bernardi d pugna spi
rituali sermo primus.

Ex diues ⁊ potens de
us oipotēs filiū sibi se
cit hominē quē crea
uit. Cui sicut puero d
licato pedagogos delegauit le
gem prophetas ceterosq̄ tuto
res ⁊ auctores vsq̄ ad p̄finitū
tēpus eius consumationis ⁊ in
struxit eū ⁊ monuit: dñz enim cō
stitues paradisi. Omnesq̄ thesa

uros glorie sue ei ostendēs ⁊ re
p̄mittēs si se nō d̄sereret ⁊ neqd
deesset bonis eius etiā liberū ar
bitriū indulsit vt bonum ei⁹ eēt
voluntariū nō coactū. Accepta
lētētia boni ⁊ mali cepit euz te
dere bonōrum suor⁹ a cōcupiscē
tia sciēdi bonū ⁊ malū. Egressus
igit de paradiso bone cōscientie
noua querēs que nesciebat qui
nulla adhuc nisi bona nouerat.
p̄ris legib⁹ ⁊ pedagogis relictis
māducauit de ligno scientie bōi
⁊ mali cōtra vetitū patris ⁊ ab
scōdens se miser ⁊ fugiēs a facie
dñi cepit vagari insipies p̄ mon
tes altitudinis per valles curio
sitas per cāpos licentie per ne
mora luxurie per paludes car
naliū voluptatū: per fluctus cu
rarū seculariū. Adēs antiquus
p̄do puerū lasiū sine custode si
ne rectore p̄cul a domo p̄ris va
gātē accessit ad poma illa iobe
diētie manū male p̄suasiōis illi
porrigens. Postq̄ p̄sensū abeo
elicit aggressus ē miserū ⁊ i ter
rā: ⁊ in terrena desideria eū p̄ci
pitans pedesq̄ idest mētis affe
ctiōes ne surgat fortissimis ei se
cularis cōcupiscētie vinculis al
ligans: manusq̄ opis ⁊ oculos
mētis m̄liteū in nauim male se
curitatis ⁊ flante vehe mēter vē
to adulatōis transiit eū in lō
ginquā regionem dissimilitudi
nis. Veniens ille in regionē nō
suā venalis factus est oibus q̄ p̄
tergrediūtur viā. Dilcit porcos
pascere. Aliquas porcor⁹ mādu

De pugna spirituali ser. primus.

care. Bedidit oia que didicerat
disceit queneleiebat seruilia scilicet
opera victusq; i desperatiōis
carcere vbi in circuitu impij am-
bulant. In mola illa ipie circui-
sionis cogit molere emolumēto
male pscientie. Proh dolor vbi
est nūc pater ille potentissimus
et dulcissim⁹ atq; liberalissimus.
Nunquid pōt obliuisci filiū vte-
ri sui? absit. Nō obliuiscit: condo-
let: et cōqueritur de absentia et p-
ditione filij. Adat amicio: sol-
licitat suos: oēsque suscitāt ad re-
quirendum eum vn⁹ seruoz sci-
licet timor ad imperiū dñi fugi-
tūi vestigia psequens in pfūdū
carceris inuenit filiū regis car-
ceralibus peccatorū sordibus
oblitus vinculis et cathenis ma-
le consuetudinis ligatus miserū
et amentē: et in miseris securum
et ridentē. Quē verbis et verbe-
ribus vrgēbat exiret et rediret tā-
ta miserū cōfusione deiecit vt
sicut mortui iam vicinus taceret:
et adhereret in terra venter ei⁹.
Ingressus est eodē vestigio ali⁹
cui nomē spes vidensq; filiū re-
gis a timore nō erutum sed ob-
rutū: nō adiutum sed deiectum
accessit leniter et suscitans eum a
terra inopes et de stercore erigēs
pauperē. Leuāsq; caput ei⁹ et co-
acta in vnum veste consolatiōis
oculos eius detergens et faciē.
Deu inquit quāti mercenarij in
domo patris tui abundant pa-
nibus. tu autem hic fame peris.
Surge obsecro et vade ad patrē

tuum et dic ei. Pater fac me se-
cut vnū ex mercenarijs tuis. Tūc
ille tandē vix ad se reuersus mo-
dicum. Tu ne es inquit spes. Et
quomodo spei potuit in troitus
patere in tantum et horrendum
pfūdū desperatiōis mee? Ego
sum spes a patre tibi transmissa:
te adiuturante nō desertura. do-
nec te introducā in domū pñis
tui et in cubiculū genitricis tue.
Et o inquit ille dulce leuamē la-
bor: dulcis p̄solatio miserorū.
Vna nō infima d̄ trib⁹ cubilis re-
gij afflictoib⁹. vides carceris car-
ceris mei pfūdū imane. vides
vincula mea que tamē ad i gres-
sum tuū maxima iā ex pte dirru-
pta sunt: et dissoluta? Vides cap-
tiuatorū meorū immanem multi-
tudinē: fortitudinē: velocitatez:
astuciā. Et quis est loc⁹? At spes:
ne timeas inquit q̄ nos adiuvat
misericors est qui pro nobis pu-
gnat oipotēs est pluresq; nobis:
cū sunt q̄ cū illis. Sup̄ hec oia
adduxi tibi a patre equum desi-
derij: cui enī in sedere me duce
ab his omnibus secur⁹ p̄fisceris.
Duxit et molibus stramētis
pie deuotionis submissis et bono-
rū exemplorū calcaribus additis
equo desiderij imposuit filiū re-
gis. Sed frenum defuit tanta
erat festinatio fugiendi. Illico
equus currit vt effrenis trahit
spes ante timor verberibus vr-
get et minis. Tunc videntes hoc
conturbati sūt p̄cipes edon ro-
bustos moab obtinuit tremor ob-

De pugna spirituali ser. primus.

riguerunt oēs habitatores cha-
naan. Irruat sup eos formido ⁊
pauor in magnitudine brachij
tui: fiat immobiles quasi lapis do-
nec p̄trāseat filius tu⁹ iste quem
possedisti. Sed cū sic ferunt p̄ci-
pites: effugiunt quidē: sed nō si-
ne p̄iculo: q̄r sine mō ⁊ sine cōsi-
lio: p̄pter quod a patre trāsmis-
sa accurrit prudentia vna de sum-
mis p̄cipib⁹ paradisi. In comi-
tatu habens amica sibi tēperan-
tiā ⁊ tenens currentes partius i-
quit obsecro partius. Qui festi-
nus est pedib⁹ offendit si sic cur-
ritis offendet. Si caditis filium
regis quem suscepistis liberan-
dum inimicis redditis: nā si ceci-
derit illico manus eorū sup euz.
Hoc dicens fretum discretionis
imposuit feruido illi equo desu-
derij eiusq; abenas tēperatiē cō-
misit regendas cuiq; timor de vi-
cina virtute inimicorū: ⁊ tardita-
te fuge causare. Elade inq̄t pru-
dentia retro sathanas scādalu-
es nobis fortitudo: ⁊ la⁹ n̄ra do-
min⁹ ⁊ fact⁹ ē nobis ī salutē ⁊ ec-
ce fortitudo miles dī egregi⁹ ac-
currentis p̄ cāpū fiducie extracto
gladio leticie. Nolite inq̄t noli-
te turbari plures nobiscū sūt q̄
cū illis: tūc prudētia celestis cu-
rie assueta p̄silijs: caute iq̄t obse-
cro q̄r hereditas ad quā ī intrio
festinat sicut dicit salomō in fine
benedictiōne carebit p̄fici minimi
ergo nō tā festināter q̄r pruden-
ter. Inimici nō sunt in itinere s; ī
iuxta iter scandalū solēt ponere

in binijs ⁊ trinijs ⁊ vlarū amfra-
etibus: p̄cedā itaq; vos autē te-
nete viā iusticie ⁊ velociter idy-
cemus vos in castra sapientie q̄
iā p̄cul nō sunt a nobis. Sapiē-
tia. n. est de qua dicit cōcupiscis
sapientiā disce iusticiā. Sic itaq;
dū viam vrget timor spes trahit
munus fortitudo: tēperantia mo-
derat prouidet ⁊ instruit pruden-
tia ducit ⁊ p̄ducit iusticia. Ap-
propinquat filius regis castris sa-
pientie que noui hospitis audi-
to aduētū p̄cupat eū qui se cō-
cupiscit occurrit ⁊ ostendit se in
vija h̄yraliē. Fossa p̄fide humi-
litis castra cigeat. Sup̄ quas
fortissim⁹ ⁊ pulcherim⁹ murus
obediētie edificatus celos pene-
trabat quē bonorū exemplorū hy-
storie vndiq; depicte mirabilr dī
corabāt. Edificat⁹. n. erat cū p̄o
pugnaculis mille clipei ex eo dī
pendebāt oīs armatura fortius
porta p̄fessionis oib⁹ patēs. Ja-
nitor ī limine dignos iducēs ⁊ ī
dignos abiciēs: p̄co sup portas
clamās si q̄s diligit sapiāz ad me
declinet ⁊ eā inueniet ⁊ eā dū iue-
nerit beat⁹ ē si tēnuerit eā. Huc
fili⁹ regis occurrentie sibi sapie-
ducatu introduct⁹ imo vlnis de-
portat⁹ familie regie vallat⁹ ob-
sequijs ad medie ciuitatē arcē p̄-
ducit vbi edificauit ipsa sibi do-
nū excidit colūnas septē subdi-
dit sibi gētes supborū ac sublimi-
us colla p̄pa vtute calcauit. Ibi
collocat ī loco sapie quē ambiū-
lx. fortissimū ex israel vnūscū

De pugna spirituali ser. primus.

inſq; enſis ſup femur ſuū. Adest
david in timpano ⁊ choro i cor-
dis ⁊ organo ceteriq; celeſtꝝ cu-
rie panymp̃hi. Gaudet ⁊ exul-
tates magis ſup vno peccatore
penitentiā angēte: q̃ ſup nonaſſi-
ta nouē iuſtis q̃ nō indigent pe-
nitentia. Cū ecce veniēs ab aq̃-
lone vent⁹ turbinis ⁊ ignis ino-
luēs totā cōcuſſit domū ſapiētie
caſtra turbauit. Egreſſus eſt. n.
pharao cū currib⁹ ⁊ equitib⁹ p-
ſequēs fugientē iſrael. Logitane-
runt ēt vnanimiter aduerſus eū
teſtamētum diſpoſuerunt taber-
nacula ydumeorū ⁊ yſmaelite.
Moab ⁊ agarēi gebal ⁊ amō et
amalec: alienigene cū habitanti-
b⁹ tyriū. Et. n. aſſar ille magn⁹ ex-
terminator: diabolus venit cū il-
lis. Quid multa: obſeſſa ē ciuitas
iā ſurgūt tētationum machine.
Urget vndiq; inimic⁹ ille: in iſi-
dras draco: in apto leo: cogit ſo-
cios ignes incit p̃fodit muros
bella ſuſcitāt inſidias ſubmittit
toti⁹ vrbis minās excidiū. Int⁹
vero timor ⁊ anguſtie ⁊ a vehe-
menti ⁊ in puſo hoſtiū impetu
omnes turbati ſunt ⁊ moti ſunt
ſicut ebru⁹ ⁊ omnis ſapia deuo-
rata ē eorū: ⁊ clamauerūt ad dñs
cū tribularētur: ⁊ curriſ ad arcē
ſapiētie. Mala nūciātur conſi-
lium queritur. Reuerſa. n. ad ſe
prudētia p̃ſuluit ſapiētiā qd fa-
cto op⁹ ſit illa accelerādū teſta-
t ⁊ querendū ſummi regis auxili-
um. Et quis inq̃t ibit p nobis: at
ſapientia oratio inq̃t ⁊ nemo

ram faciat in cūdo: aſcendat ſu-
p equū fidi. Queſita diu oratio
⁊ in tāto tumultu vix inuēta ad-
eſt. Aſcēdit illa ſuper equū fidei
p̃ficiſcit per viam celi nec ceſſat
donec intret portas dñi in p̃feſſi-
one atria eius in ymnis. Et ſicut
familiare mācipiū cū fiducia ac-
cedēs ad tronū glorie dei expo-
nit neceſſitatis ſue negociū. Au-
dito rex filij periculo conuerſus
ad p̃ſortē regni ſui charitatem.
Inq̃t quez mittā ⁊ quis ibit e-
nobis. Ecce inq̃t ille ego mitte
me. Tūc rex p̃ualēs inq̃t p̃uale-
bis ⁊ liberabis eū. Illico egreſſā
a facie dñi reginā celi charitatē
tota p̃mittat militia celeſtis. Ve-
niēsq; ⁊ deſcēdēs i caſtra a ṽr-
te ⁊ letitia p̃ntie ſue illico oia ex-
hilarauit cōmota p̃poſuit. tur-
bata placauit. Reddita eſt lux
miſis tymidisq; fiducia. Redi-
corā ſpes q̃ pene auſugerat forti-
tudo q̃ pene corruerat. Reſiit
p̃ſtatiā tota ſapie militia. At ini-
mici ciuitatē obſidētēs. Que nā
ē inq̃unt tāta exſtatio heri ⁊ nū-
di⁹ terti⁹: vch nobis venit dñs i
caſtra. Uch nobis fugiam⁹ iſra-
elē dñs. n. pugnat p eis ⁊ nos.
Sic ⁊ fugiētib⁹ inimicis gr̃ie di
impet⁹ letificat ciuitatē di ſācti-
ficauit tabernaculū ſuum altissi-
mus. De⁹ in medio ei⁹ nō p̃mo-
uebit adiunabit eā de⁹ mane di-
luculo. Cōturbate ſunt gētes ⁊
inclinata ſunt regna dedit vocē
ſuā mota ē terra. Dñs virtutū
nobiscū ſusceptor noſter de⁹ Ja

De pugna spiritali ser. primus.

Job. Suscipies. n. puerum dei et
puerū suū regina charitas erre-
xit ad celū p̄ficus dō p̄stauit. cui
p̄f placid⁹ et seren⁹ occurrēs ei-
to inq̄t. p̄ferre stolā primā et in-
duite illū et date anulū i manu
ei⁹ et calciāmētā i pedib⁹ ei⁹ et p̄-
ducite vitulū saginatū et occidi-
te. Epulari. n. et gaudere oportet
q̄ iste fili⁹ me⁹ mortuus fuerat
et reuixit: perierat et inuentus ē.
Nota hic quatuor in pueri n̄fi
liberatione primo penitentiam
sed fatuā scdō fugā. sed temera-
riā et irrationabiles. Tertio pu-
gnā sed tepidā et meticulosā.
Quarto victoriā validā et sapiē-
tē. **Que** omnia in vno quolibz
fugiēte de seculo inuenies prio-
enim habes et insipies postea p̄-
ceps est et temerarius i p̄speris
deinde tepidus et pusillanimis i
aduersis postremo prouidus et
erudit⁹ et p̄fect⁹ igne charitatis:
peccātes priā excipit negligētia
sui: deinde curiosa rerū extero-
rū et ad se nō pertinētium dein-
de ipsarū rerū cōcupiscētia. Cō-
cupiscētiā sequit cōsensus: con-
sensus cōsuetudo cōsuetudinē
cōtemptus: contemptū malicia
.i. affectus et delectatio peccati.
Negligentia tardat: curiositas
i pedit: cōcupiscētia ligat: con-
uersus stringit vel obdurat: cō-
suetudo trahit: p̄cept⁹ p̄cipitat:
delectatio incarcerat carcere de-
speratōis: q̄re peccator dū uene-
ris in p̄fundū desperat. **Veniēs**
autē spiritus sanct⁹ et visitās in-

serā animā p̄ septiformē gratiaz
snam primū infundit ei timorē:
timori subinfert pietatē: vt mise-
riam timoris suauitas console-
tur pietatis pietati scientiā. .i. vt
sciat vti et timore et pietate ne a
timore tristitia abūdatior absoz-
beat: ne a pietate p̄sūptio vana
p̄cipite: scie fortitudinē. .i. cōtra
tēptationes: et vt p̄ficiatur i bo-
no: nō tantum scientie sed et for-
titudini cōsiliū. vt nec scientie
nec fortitudini numiū credat.
Sed oīa cum p̄silio agant cōsi-
lio intellectū vt iam in interiori
cordis sui legat per se nō solum
queqz p̄sulant homines sed etiā
que sit volūtas dei bona et bene
placens et p̄fecta. Intellectui sa-
pientiā vt quod hactenus con-
silio vel intellectu didicerat iaz
ei trāseat in affectū: vt p̄ semetip-
sam ex grā dei sapiat: et sapiē-
tiā ei fiat et dulce quicq̄d hactenus
durū videbatur et intollerabile.
Primūqz negligentie opponit
timores: et qui timet nihil negli-
git curiositati pietatē idest affe-
ctum ad deū: que sicut dicit apo-
stolus ad omne op⁹ bonum vti-
lis est et omnino cōtraria curio-
sitati. Cōcupiscētie scientiam vt
sciat seipsam et i interiorib⁹ suis
vagana nō egrediat ad p̄cupiscē-
tiā seculi ne audiat illū. Si igno-
ras te pulchra inter mulieres e-
gredere et pascere edos tuos: vel
vt sciat q̄z vana sunt et caduca q̄
concupiscit: consensui fortitu-
dinem ne vincatur ad consen-

2

tati ad iniquitate: et in babilone trahit. Unde cum vnus de ciuib⁹ suis constitutus specularetur super muros hierusalem trahi cerneret nūciauit regi captā predā in babilone duci. Rex vero hierusalem aduocās spiritū timoris militē in talib⁹ strenuū vade inq̃t: erripe predā nostrā. Ille autē vt scēp est ad omnia impanti paratus cū velocitate hostes psequit⁹ et i auribus inimicorū sacrus ē repēte sonus tāq̃ aduentientis spiritus vehementis. Timor. n. super eos intonuit et ad vocē virtutis ei⁹ hostiū robur p̃tremuit quos in fugam cōuersos timor nō lōgius prosequit⁹ est: sed creptus reducebat ad ppria: verū vnus ex aduersis tristicie spiritus non erat cū eis quando timor aduenit. Hic cū cerneret socios sic fugientes: ab insidijs in quib⁹ latebat ocine aduolauit. A timore i quūit factū est istud ob probū oib⁹ nobis. Ne timeatis a timore isto ait tristicie spirit⁹. Scio. n. quid facto op⁹ sit. Ibo et ero spiritus mendax in angulis seminarū: et amicum meū simulabo timoris. Noui. n. hoies: nec ē agēdū cū eo vi sed fraude. Nos autē expeccate fines. Fecit qđ dixerat et viarū cōpendia capras p̃cessit timorē. Referensq; iter p viā qua gradiebat⁹ timor: obui⁹ ei fact⁹ ē nō amica: sed iniqua cū eo cōnuscens colloquia: ita vt seducere eū ceperit: et timor nescius bono aio sequebat⁹. Prope iā erat

tati ad iniquitate: et in babilone trahit. Unde cum vnus de ciuib⁹ suis constitutus specularetur super muros hierusalem trahi cerneret nūciauit regi captā predā in babilone duci. Rex vero hierusalem aduocās spiritū timoris militē in talib⁹ strenuū vade inq̃t: erripe predā nostrā. Ille autē vt scēp est ad omnia impanti paratus cū velocitate hostes psequit⁹ et i auribus inimicorū sacrus ē repēte sonus tāq̃ aduentientis spiritus vehementis. Timor. n. super eos intonuit et ad vocē virtutis ei⁹ hostiū robur p̃tremuit quos in fugam cōuersos timor nō lōgius prosequit⁹ est: sed creptus reducebat ad ppria: verū vnus ex aduersis tristicie spiritus non erat cū eis quando timor aduenit. Hic cū cerneret socios sic fugientes: ab insidijs in quib⁹ latebat ocine aduolauit. A timore i quūit factū est istud ob probū oib⁹ nobis. Ne timeatis a timore isto ait tristicie spirit⁹. Scio. n. quid facto op⁹ sit. Ibo et ero spiritus mendax in angulis seminarū: et amicum meū simulabo timoris. Noui. n. hoies: nec ē agēdū cū eo vi sed fraude. Nos autē expeccate fines. Fecit qđ dixerat et viarū cōpendia capras p̃cessit timorē. Referensq; iter p viā qua gradiebat⁹ timor: obui⁹ ei fact⁹ ē nō amica: sed iniqua cū eo cōnuscens colloquia: ita vt seducere eū ceperit: et timor nescius bono aio sequebat⁹. Prope iā erat

tati ad iniquitate: ⁊ in babilone trahit. Unde cū vnus de ciuib⁹ suis cōstitutus speculatoꝝ super muros hierusalē trahi cerneret nūciauit regi captā predā in babilone duci. Rex vero hierusalē aduocāa spiritū timoris militē in talib⁹ strenuū vade inq̃t: erripe predā nostrā. Ille autē vt scēp est ad omnia impanti paratus cū velocitate hostes psequit⁹ ⁊ i auribus inimicoꝝ sacrus ē repēte sonus tāq̃ aduentientis spiritus vehementis. Timor. n. super eos intonuit ⁊ ad vocē virtutis ei⁹ hostiū robur p̃tremuit quos in fugam cōuersos timor nō lōgius prosequit⁹ est: sed creptus reducebat ad ppria: verū vnus ex aduersis tristicie spiritus non erat cū eis quando timor aduenit. Hic cū cerneret socios sic fugientes: ab insidijs in quib⁹ latebat ocine aduolauit. A timore i quūit factū est istud ob probū oib⁹ nobis. Ne timeatis a timore isto ait tristicie spirit⁹. Scio. n. quid facto op⁹ sit. Ibo ⁊ ero spiritus mendax in angulis seminarū: ⁊ amicu meū simulabo timoris. Noui. n. hoies: nec ē agēdū cū eo vi sed fraude. Nos autē expeccate fines. Fecit qđ dixerat ⁊ viar cōpendia capras p̃cessit timorē. Referensq; iter p viā quā gradiebat timor: obui⁹ ei fact⁹ ē nō amica: sed iniqua cū eo cōnuscens colloquia: ita vt seducere eū ceperit: ⁊ timor nescius bono aio sequebat. Prope iā erat

tati ad iniquitate: ⁊ in babilone trahit. Unde cū vnus de ciuib⁹ suis cōstitutus speculatoꝝ super muros hierusalē trahi cerneret nūciauit regi captā predā in babilone duci. Rex vero hierusalē aduocāa spiritū timoris militē in talib⁹ strenuū vade inq̃t: erripe predā nostrā. Ille autē vt scēp est ad omnia impanti paratus cū velocitate hostes psequit⁹ ⁊ i auribus inimicoꝝ sacrus ē repēte sonus tāq̃ aduentientis spiritus vehementis. Timor. n. super eos intonuit ⁊ ad vocē virtutis ei⁹ hostiū robur p̃tremuit quos in fugam cōuersos timor nō lōgius prosequit⁹ est: sed creptus reducebat ad ppria: verū vnus ex aduersis tristicie spiritus non erat cū eis quando timor aduenit. Hic cū cerneret socios sic fugientes: ab insidijs in quib⁹ latebat ocine aduolauit. A timore i quūit factū est istud ob probū oib⁹ nobis. Ne timeatis a timore isto ait tristicie spirit⁹. Scio. n. quid facto op⁹ sit. Ibo ⁊ ero spiritus mendax in angulis seminarū: ⁊ amicum meū simulabo timoris. Noui. n. hoies: nec ē agēdū cū eo vi sed fraude. Nos autē expeccate fines. Fecit qđ dixerat ⁊ viarū cōpendia capras p̃cessit timorē. Referensq; iter p viā quā gradiebat⁹ timor: obui⁹ ei fact⁹ ē nō amica: sed iniqua cū eo cōnuscens colloquia: ita vt seducere eū ceperit: ⁊ timor nescius bono aio sequebat⁹. Prope iā erat

tati ad iniquitate: ⁊ in babilone trahit. Unde cū vnus de ciuib⁹ suis cōstitutus speculatoꝝ super muros hierusalē trahi cerneret nūciauit regi captā predā in babilone duci. Rex vero hierusalē aduocāa spiritū timoris militē in talib⁹ strenuū vade inq̃t: erripe predā nostrā. Ille autē vt scēp est ad omnia impanti paratus cū velocitate hostes psequit⁹ ⁊ i auribus inimicoꝝ sacrus ē repēte sonus tāq̃ aduentientis spiritus vehementis. Timor. n. super eos intonuit ⁊ ad vocē virtutis ei⁹ hostiū robur p̃tremuit quos in fugam cōuersos timor nō lōgius prosequit⁹ est: sed creptus reducebat ad ppria: verū vnus ex aduersis tristicie spiritus non erat cū eis quando timor aduenit. Hic cū cerneret socios sic fugientes: ab insidijs in quib⁹ latebat ocine aduolauit. A timore i quūit factū est istud ob probū oib⁹ nobis. Ne timeatis a timore isto ait tristicie spirit⁹. Scio. n. quid facto op⁹ sit. Ibo ⁊ ero spiritus mendax in angulis seminarū: ⁊ amicum meū simulabo timoris. Noui. n. hoies: nec ē agēdū cū eo vi sed fraude. Nos autē expeccate fines. Fecit qđ dixerat ⁊ viarū cōpendia capras p̃cessit timorē. Referensq; iter p viā qua gradiebat⁹ timor: obui⁹ ei fact⁹ ē nō amica: sed iniqua cū eo cōnuscens colloquia: ita vt seducere eū ceperit: ⁊ timor nescius bono aio sequebat⁹. Prope iā erat

et eos i fo
 ret Sed si
 qd a gar. T
 de militib
 re: quē cū
 tie i auxil
 ria. fidei
 gio egregi
 cū vitiis
 effugavit
 e impolit
 dens tra
 nū: r tun
 cto flaga
 rū. Ibat
 bunc attra
 Sed i tū
 ei fuerat d
 Ande r ei
 bilone cō
 facimū q
 securitate
 modo plu
 in planeti
 tes gaudi
 beratione
 et eis coe
 na bini q
 cōsiliū p
 sectuē et
 capien dū
 difficulte
 a lōge p
 gelum luc
 ignaro rie
 grimos doc
 cipiam. In
 fraude et
 pulator ann
 Hēntre qui

De pugna spirituali ser. secundus.

ut eos i fouea desperatois ipelle
ret. Sed speculator regi indicat
qd agat. Rex at hierusalē vnus
de militib⁹ spē. s. pcepit accersi
ri: quē cū equo dñiderij & ēse leti
tie i auxiliū iubet accelerare tio
ris. fidelis miles ad imperiū re
gis egregiens cū pueniss⁹ ad lo
cū vibrās ensē leticie tristitiaz
effugauit. Sicq; liberatū cōciūē
& impositum equo desiderij pce
dens trahebat funiculo. pmissio
nū: & timor sequens vrgebat fa
cto flagello d funiculis peccato
rū. Ibat igit voluntarius equus
hinc attractus inde compulsus.
Sed i tā rapido cursu timendū
ei fuerat d aduersarioz incursum.
Unde & collegerunt milites ba
bilonie cōsiliū dicētes. Quid
facimus qz sic euasit: quem iā cū
securitate possidebamus. Quo
modo plausus inferni versus ē
in planetū: & p solos duos mili
tes gaudium est i celis sup sui li
beratione cōciūis. Unus autem
ex eis coeteris nequior cuz scele
ria huius opifex esset: prophanū
cōsiliū ptulit dicens. Vos ne
scitis: nec cogitatis: qz modo ad
capiendus phas sit: & sic captus
difficilius eripi possit. Vos igit
a lōge psequimini ego me in an
gelum lucis transfigurabo: & ut
ignarosie tāq; aduenas & pere
grinos docendi simulatione de
cipiam. In hunc igitur modū
fraude exposita regi nostro spe
culator annunciat quid agatur.
Venire quidem homines equo

impositum desiderij: sed plusq;
oportet pperare: eo qz frenū &
sella decissent. Hostes inquit a lō
ge psequuntur. Alij tāq; inuete
rati dierū malozū viarū cōpē
diā captant. Sed & nunc vnum
video in quo amicoz nostrorū
reducat effigies: a nobis tū nō il
le exiuit. Necesse ē eat qz interro
gare nouerit eū noster es an ad
uersarioz. Porro rex cui⁹ aīz
semp cura sollicitat animarū du
os suos cōsiliarios ei mittit pū
dentia. s. & temperantia: quarū
temperantia quidē frenū discre
tionis imposuit: & spem modera
ti⁹ incedere psuasit. Prudentia
vero timorē increpās & arguēs i
probitatis eū de futuro pmonē
it: & equo sellā circūspectiois ap
posuit: vt nō caderet assessor: ei⁹
retro. s. pteriti pfusione peccatis
ante meditatione iudicij: a sinē
stris paciētia muniret a dextris
humilitate. Porro spes & timor
dedere calcaria. spes i dextro pe
de expectationē premiij: timor i
sinistro metū supplicij. Et facta
mora cū aduersperasceret: & incli
nata eēt iā dies rursus pgregati
sunt hostes in multitudine vt di
micēt ptra eos. Pauet tior: spes
accelerat: sed vix tādē eos ad cō
siliū prudentia temperantiaq; re
nocauit. Et illa videtis inqt: qz
nox appropinquauit: dies pces
sit: & qui ambulat in tenebris ne
scit qz vadat. Porro nobis gran
dis restat via: nec parua est ho
stium multitudo. Est aut miles

De pugna spiritualia ser. secundus.

quidam regi nostro fidelissim⁹:
que⁹ ego noui habens castrū p
pe nos positū: et firmū ē habita
culū: qz in petra posuit nidum
suū. Diuertamus ad illud non
placet: qz bonum ē nos illic ē.
Nō cū placuisset omnib⁹: et du
cē itineris quesisset ait prudentia
Armiger me⁹ rō. precedat nos
est. n. gnarus viarū: et not⁹ iusti
cie vtpote cōsanguineus. Pre
cedēte itaqz rōne: et ceteris subse
quētib⁹ anteuēnit rō: et saluta
ta iusticia nūciauit hospites ad
uētare. Querit illa q̄ sint: vñ ad
qd veniāt siscitat. Et cū recogno
uisset yleri vultu surgens fugiē
tib⁹ occurrit cum panibus: et ob
uiauit illis quasi mater honorifi
cata: susceptaqz animā ab equo
deposuit et in penetralib⁹ dom⁹
auidā collocauit. insequitur ho
stilis exercit⁹ et castrū obsidens
inquit si q̄s forte pateretur in
gressus: ac tāqz leo rugiēs circu
it querēs quē deuoret: sed cū il
lud vndiqz munitū inueniūt: tē
toria figūt: et excubias ordinant
ne q̄s ingredi: vel egredi valeat
vt mane facto instructis machi
nis dirruāt: et irruāt sup eos. In
terim timor: pauiditate: et sollici
tudine nō piger: nec vñqz secur⁹
p militones excitat: iusticiā cōue
nit: de munitione loci de prepa
ratione armorū querit: adiciēs ne
forte sustentationi deficiāt alimē
ta. Ad hec iusticia rīdit. Sit⁹ lo
ci vt aniauertere potestis saxo
suo: et inaccessibilis ē paucos h⁹

indigenas quos arido ordiacei
panis cibo sustentat: et nūc supsūt
nobis quinqz panes ordeacei: et
duo pisces. Et timor. Quid hec
inquit sūt inter tātos. Lepit igit
magis pauere: et tedere: et argu
ens animam: q̄ ab equo deside
rū discedisset illud sepi⁹ memo
rabat eē nouissima hominis illius
peiora priorib⁹. Equis. n. ille ve
loci cursu festin⁹ aduolabat ad
urbē: nūc solius rōnis commis
sus ducatu ipsa iquit videris si
non melius erat tunc magis q̄
nunc. Pape tā enim aduersus
spē contraria sentientē timor in
surgeret: sed tēperantia pruden
tia aduocauit. Accersita pruden
tia improbitatē timoris obiurgās
in aduersarios inq̄t o timor mu
cro deseuat. Nescis qz rex no
ster rex virtutū ē dñs fortis et po
tens dñs potens in plio: Est igit
tur nūcius qui suorum necessita
tes exponat adiutorum flagitet
auxiliatorē adducat. Et quis ite
poterit: ait timor. Tenebre opi
unt terrā: et muros obsidet hosti
um puigil mltitudo: et nos igna
ri tāqz in regione lōginq̄. Aduo
cāt igit hospite suā iusticiā. Si
qd inquit potes adiuna nos.
Quib⁹ illa bono anio estote est
enī mihi nūci⁹ fidelissimus regi
bene notus et curie oratio. s. que
in secreto nocti silētio p ignotas
semitas archana celi penetrare
et cubiculū regis adire: et opor
tuna ipōtunitatē pui regis anī
mū inflectere nō idot⁹ suppli

De pugna spiritali ser. secundus.

catione misabili laboratib⁹ auxilium solutus impetrare. Erit ille si placet ecce. n. presto ē. Cūq³ omnes respōdissent placet: prudentia quid regi insinuet dicat: iusticia vt fideliter agat: et ne vacuus reuertatur precipiēte: ceteris: et maxie timore vt iter acceleret deprecantibus per occultos quosdam muri exitus dimissus. At ille hostium cuneos penetrans secur⁹ omni aue velocior in momento i ictu oculi vsq³ ad portas noue hierusalē peruenit. Quas cū clausas reperisset: et pulsasset sanctorib⁹ egre ferentibus q³ in tepeste noctis silētio ciuitate impleret. clamorib⁹: et regi ipsi non vererē importun⁹ existere. Ille pscuerabat pulsans: et amplius loquebat⁹ Aptice iquit mihi portas iusticie. et ingressus in eas cōfitebor dño regi nro in ore meo. In multitudinem dolorū meorū qui sunt in corde meo. hec in q³ porta domini mei: iusticia me misit ad vos vt itroductar ad regē: quia ad ipsum habeo secreta q³ perferā. Vox turturis audita est in terra nostra. Et cū cognouissent nuntiū eē iusticie: itroducti eā precipiūt. Ingressa oratio ad regē adornauit eū: et ait Rex in eternū vine. Et ille. Recte ne sunt omnia circa dominū tuum et que illi⁹ sunt: Et oratio. Recte dñe vestri gratia. Porro vnum est necessariū. Seruus ille pater a cornibus vnicorniū capt⁹: sed ad imperiū regis creptus diuer

tit ad militez vestrum dominū meū. En domie mi terra illa australis et arens ē et cibū non habet. Sed domin⁹ benedictionē et terra nostra dabit fructū suū. En pgregati sunt hostes in multitudine vt dimicent ptra nos: et ignoram⁹ quid agere debeam⁹: et nos fatigati sum⁹ ieiunio hodie: Da vobis domine auxiliū d tribulatione: q³ nō est aliū q³ pugnet p nobis nisi tu deus noster. Porro rex noster cui⁹ natura bōitas: mot⁹ his lacrimis ait. Quē mittem⁹? Ad quē charitas. Ecce ego dñe mitte me. Rex at⁹ qrebat de socijs. Sed charitas domesticā sibi familiam dixit sufficere. Exiit igitur vna cuz comitatu suo illo nobili. s. gaudio pace: paciētia: lōgāmitate. Bōitate: māfuetudie: benignitate: fide modestia pinentia: castitate. His stipat⁹ dux insignis pgre dit: certusq³ de victoria erecto signo triūphali primā ptransiit inimicor⁹: famq³ custodiat. Cūq³ venisset ad portā ferream ciuitatis vltro aperta est eis. Ad cui⁹ ingressus facta est leticia magna in oppido. Cūq³ suadēte gaudio vociferarēt oēs. et acclamarēt exort⁹ clamor castra exteroz pterrūt et illi q³ inquit vox ista exultationis aurib⁹ nostris d cēstris hierusalē: non erat ita heri: et nudi⁹ terti⁹. forte venit eis auxiliū: et impetum facient in nos. Fugiamus israelez: dominus. n. pro eis ptra nos pugnat: interim

De pugna spirituali ser. tertius.

charitas more impatiens ordina-
ri exercitū apiri portas: et perse-
qui cepit inimicos aperte: denū-
tiās vadam ad portas inferi sic
q̃ vno impetu vniuersus chari-
tatis exercitus procedit: Quos
babilonii non ferentes fugiūt s̃
non effugiēt. Cadent siq̃ dez ala-
tere timoris mille. et a dextris
charitatis decem milia. Amen.

Sicut Bernardi abbatis de
pugna spirituali sermo. tertius.

Ater hierusalē. et ba-
biloniā ordinate sūt
acies ad bellū. Hinc
dauid māuortis acie
producit virtutū terribilē et ordi-
natā. Inde Habucodonosor ba-
bilōis spiritualia nequitie suās
illū vitioꝝ tumultuosum exerci-
tū dirigit ex aduerso. Proeedit
de castris dauid triūcul⁹ nouiti⁹
nuper in militiā regis iuratus. et
p manus ipsius dauid verbi dei
gladio accinctus et spiritualib⁹
armis insignit⁹ ingentes gerēs
aios et contra regis edictum ad
faciendū sibi nomē. plusq̃ ad ho-
ste vincendū impatientissimus.
Equus erat ei fuidus proprius
corp⁹ de suco adhuc seculi fortis
viridis lasciuus aīsq̃ eius cōue-
niens. cui insidens ferebatur in-
signis castrorūq̃ suorū dedignāf
disciplinā cōtemptis socijs stoli-
da quadā presumptione lōge p̃
ceteris p̃grediebat estuās et an-
helans ad faciendū sibi nomen
Elidens dauid impetuosa eius

psumptionē per filiū suū Salo-
monē sub iternatiōe ei māda-
uit. Ne sole q̃ si ceciderit nō ha-
bebit subleuātes. Cui⁹ ille moni-
ta p̃spondens eū sibi vel alijs
ostende magne virtutis sue q̃re-
ret occasiones et preclarū alqd
facinus moliret cōspicat emin⁹
in parte hostili vnū de inimicis
sorg malitie astute neq̃tie arma
habentē ignē manusq̃ plenas
iaculis igneis multos vsnerātes
vulneratos occidentes. occisos
cōcultantes facile capientes dif-
ficile relaxātes. spiritū fornicatio-
nis. Hic se ostensū p̃sumēs p̃
clarā virtutem suam impetū in
eū dirigit et promptū illū equū
suū ieiunioꝝ verberibus. et vigi-
larū calcaribus perurgens to-
tus fert in illū. Clamat a tergo
prudentia p̃ce p̃ce clamat discre-
tio sustine sustine totūq̃ eū cō-
crepat dauidicus exercitus quos
ille oēs surda aure p̃teriens fert
mīf totus in malū suū et nescit
vidēs Habucodonosor isremu-
it et malū ei parans dolos p̃mit-
tit. Occurrunt. n. illi a latere in-
p̃ceps ruenti sorores due supbia
et vanagloria acclamātes ei i do-
lo euge euge. Quib⁹ ille mīf nō
mīs credul⁹ tot⁹ fert in preceps
et nescit q̃ iam vndiq̃ eū circū-
uallent insidie. Spiritus q̃dem
fornicationis iā crebro tales et
taliū ipetus expertus fugā simu-
lat et delusus miserū sequi puo-
cat donec p̃ patentē portā i me-
dio babilōis itroductū suū illū

De pugna spiritali ser. tertius.

locijs tradidit illudēdū. Castrimargia. 7 fornicatio equū sibi vendicā nec dominū suū ius i eo habet vultra pmittit. Jā q̄ppe deficiebat: iā fatigat⁹ diuersitate q̄rebat i medio q̄ppe pugne sub pugnate ceciderat: 7 casu suo vehementer attriuerat sessorē suū. Quē illi cibis bābilonis refectionē re ipsi guatū suis subdidit seruitijs. In miser vero ira inuidia ceteraq; vi tior turba cōsurgit 7 fiducialit supra dorsū eius fabricat peccatores. S; et fornicatio cuius nisi terga fugientis: nil adhuc ille viderat apta iā facie: 7 ipudenti fronte in eum cōsurgit: 7 spicula ignea i cor ei⁹ torq̄t gladiūq; i ceruicē ei⁹ erexit: plectūq; i tera cōculeat: 7 coco regis babilonior. Abuzardā eū tradēs ei⁹ imūdis gurgitōib⁹ subdidit illudendū: nec iā patit vt hōesta in eū vitia manū mittat: sed immūdis scurris de coq̄na regis. i. fediis 7 horredis vitijs exhibēt irridēdū. Sic igi cap⁹ ab inimicis ligat⁹ funib⁹ male cōsuetudinis. 7 p̄cipitatur in carcarē depatiōis. Rex at. Danit coopto capite Zugubat dicēs Absalon fili mi fili mi Absalon. Vocāsq; vnū de regie cliētele assedis i huiusmōi vtilē: 7 pbatū timorē. s. ad req̄rēdū eū dirigit 7 obediētiā secū mādauit: vt ereptum de carcere tutele cōmitteret obediētiē. Missus tior vēit 7 suscitatur miserū: ereptūq; de carceralib⁹ claustris. 7 vinculis sicut sibi ius

sum fuerat obedientie tradidit equū suū ei restituit sed ferocē 7 rebellem: 7 q̄ vix vltra dominū dignaret agnoscere. Quē obedientia apprehendens. 7 freno ferreo chōhibens l; retinentem plurimū 7 recalcitrātē antiquo dñō subdidit docuitq; euz mutare fortitudines. Susceptū itaq; a timore obedientie deducēs militē christi p aliā viā reduxit in regiones suā primāq; ei mansionē apud pietatē pstituit vt. s. aios eius quos timor exacerba uerat pietas p̄fīs reuocatis resocillaret. Scōdaz apud sciaz: vt sciret vñ 7 quo sibi eēt redēdū: sciretq; vti 7 pietate 7 timore: ne pietas extolleret: timor frangeret. Tertiā apud fortitudinē: q̄ eū ad pagendū redditus sui iter p fortaret q̄rta apud p̄siliū: vt vltēri cū p̄silio oīa faceret: nec a dūcatu obedientie i aliquo delinaret. Quinta apud intellectū: vt iā p̄silio tantū hōium: sed ipse p se iā itelligere inciperet: q̄ sit volūtas dñi bona. 7 bñplacēs 7 pfecta. Sexto ad māsionē puenit miles xpi sapie hospitib⁹ suis eū p seq̄ntibus nec iter ei⁹ d̄ferētibus vt iā ei sapiāt bōa dñi 7 ex inde cū Moysē velut de mōte abariz remissiones dei icipiat cōtēplari. Et hic iā puenit in hierusalē i regnū 7 ciuitatē dauid i visionē pacis: vbi beati pacifici filij dei i terius 7 exterius oibus pacificatis igressi in gaudiū dñi sui celebrāt sabbatū sabatorū. Amen.

Formula

Beatus Bernardi abbatis formula honeste vite.

p

Etis a me mi frater carissime quod nunquam et nullum quod a suo puero audiui aliquem petisse. **N**on tamen quod id instanter tua poposcit de notio: cui iuste et rationabiliter petenti aliquid in christi nomine negare non valeo: formula honeste vite breui tibi sermone depingam: quas si in christi amore vel dilectione exar descens perseveranter seruaueris: vitam penultimo consequeris eternam. **U**t ego ab interiori ad exteriori homines primo procedat ita circa tui puritatem cordis te idem iter studere oportet: quo totius puritatis amator deus illic sedet tamquam in celo sibi collocare dignetur. **I**uxta illud: celum mihi sedes est: et aia insti sedes est sapientie. **N**ecessesse est ergo: qualiter circa tuas cogitationes vigilanter intendas: ut videlicet cogitare vel meditari coram deo pertimescas: quod in presentia hominum dicere vel facere merito erubesceres: sciens quod sicut per verba vel facta innotescimus hominibus: sic nimirum per cogitationes in circumspecto spiritui: quod dicta hominibus: hec sunt deo cogitationes. **D**eus enim nouit cogitationes hominum: quod vane sunt. **E**t sicut nulla est ei inuisibilis creatura: sic omnino nihil potest cogitari quod eius lateat. **U**nus enim finis dei et effectus et penetrabilior omni gladio accipiti pertingens usque ad diuisiones anime ac spiritus compagum quoque

ac medularum et discretorum cogitationum cordis. **S**it quoque christus in corde et nunquam imago crucifixi ab animo tuo recedat. **N**ec tibi sint cibus et potus dulcedo et consolatio tua mel tuum et desiderium tuum lectio tua et meditatio tua oratio tua vita tua resurrectio tua et resurrectio tua. **S**emper cogita illum aut positum in presepio et panis inuolutum aut in templo patri a parentibus presentatum vel certe in templo audientem doctores et interrogantem qui docet hominem scientiam et postea parentibus subditum. cui iure omnis creatura subdit. **A**ux esuriem in deserto et scientem qui est panis vite et fons sapientie. qui passitur inter lilia et implet omne animal benedictione aut fatigatum ex itinere sedere sic supra fontem cum muliercula sola solus loquentem totius mundi statum regentem aut factum in agonia plerumque orantem et omnia omnibus sufficienter ad ministrantem. **A**b angelo est qui est dulcedo et consolatio angelorum et hominum consolationem recipientem. **A**ut ad columnam sustentamentum mundi et totius orbis ligatum et flagellatum. **I**psam qui est angelorum splendor spiritus illius. palmis in fatie percussam. spinea corona coronatum obprobriis saturatum. **A**d ultimum cum iniquis deputatum et pro re in cruce pendente et moriente atque spiritum suum in manus patris commendantem. **S**ic nimirum erit fasciculus misericordie dilecti

Honeste vite.

tuna sic in vbera tua comorabitur. Sic de oibus anxietatibus et amaritudinibus domini dei tui colligas quasi fasciculus: ut amarum potculum et dulce: ut ita dixerim lacrimis tibi perficias. Quod si quando ardentissimo christi amore succensus: volueris cum apostolo id illud cognoscere et non finem carnes. Leuabis parum per mentis oculos ad victoriam resurgentis: ad gloriam ascendentis: ad gloriosam maiestatem in gloria dei patris sedentis atque regnantis: qui sursum sunt sapientes: et qui sursum sunt querens ubi christus est in dextera dei sedens. Nec tamen ibi longam facies moram ne forte si diutius scrutator maiestatis fueris: obruaris a gloria. Sane ante oia te non eris: oem cordis elationem iactantiam atque arrogantiā quasi quedam venenata aialia fugere debere: sciens perculdubio quia immundus est coram deo omnis qui exaltat cor suum. Itaque neminem spernas ne mini noceas: nulli strahas: et ob christi amorē omnibus prodesse coneris: in tantum etiam inferiorem ac ceteris viliozem te non solum ex intimo cordis affectu credas verueritatem non dicas profecisse: sed nec te aliquem esse existimes: iuxta illud apostoli. Qui se aliquid esse existimat cum nihil sit: ipse se seducit. Ad hec sit excessus tuus maturitate plenus: grauis et honestus: nec fractis gressibus ambules: aut scapulis dextrosus aut sinistrosum vergendo non recta cer-

nice non promittenti peccatore semper etiam inclinato capite super humerum que omnia aut leuitatem redolent: aut elationem ostendunt: aut ypocritismum sapient. Incedes ergo itans et sedens: faciem super habeto dorsum reuoluens in animo tuo quod puluis es et in puluere reuerteris: et cor sursum ubi christus est in dextera dei patris sedens. Quis cumque versum nulla curiositate: quam potius necessitate aspicias. Tristitia autem maxime in conuentu dissimulare te decet: quidam in facie hilaritatem pretendens. priuatim aut nunquam vult in diuersa mutetur. Si quando coram alijs positus ridere alicui rei causa fueris impulsus: ut assolet non sit risus tuus excussus sed iuxta sapientem. Sales tue sint sine dente. Tuis etiam interdum interpone gaudia curis nunquam sis otiosus quam aut legas aut aliquid de sacris scripturis mediteris vel certe quod melius est ruminas psalmos operando nihilominus incessanter quod tibi fuerit inuentum ut semper te diabolus inueniat occupatum. Multa namque malitiam docuit ociositas. Illas et scripturas libentius legalis quam precipue erga christum dominum tuum magis inflamauerit intellectum. Intellige quod dico dabis nam tibi dominus in oibus intellectus. si in sensu cogitaueris circumspectio nem dei. Cum oraueris non impleas aures audientium singultibus et suspiriis sed ite ora deum tuum in cubiculo cordis tui. proderit tamen ad deuotionem perunctionemque obtinendam si ita

Speculum

semot⁹ sup⁹ior puras man⁹ ad d⁹
am leuādo ē tui ipsi⁹ vocē audi
re possis. nūq̄ ad subleuādū i
tētiōē i celū spicias vt ibi sit
cor tuū vbi xps ē i dextera dī se
dēs. Ab ofone itez fueraris ad
lectionē Et itez lectio cū fastidi
uz submouerit ad ofonē te puo
cet. cōsortia iuuenū z maxie illo
rū q̄ iberbes sū iqtū pueniēt po
teris diuita. Pūq̄ alicui oculū i
faciē figas. sic ad crucē sic acce
das ad cibū. i. nūq̄ voluptate s
necessitate pascaris z fames n̄ sa
por puocet appetitū. Singulari
tatē fuge z cōitate esto p⁹tē⁹ sci
ens qz caro pascēda ē z extiguē
da sū vitia. Si qñ aliqd sup ap
pōit tāq̄ diuinū⁹ pcuratū acci
pe illd hoc tū hīs i aio sp z vo
lūtate vt magis alteri apponaf
pone puidētie tue modū ne ti
bi sapiens videaris. Sp z vbiqz
atqz i oib⁹ opib⁹ time ne sorte ex
cedas i aliquo. hic btūs iob. ver
bar iqt oia opa mea sciēs qd nō
pceres dliqūēti. Cū ad stratū las
s⁹ducieris te hōesto mō iacēdo
cōpōas nec supin⁹ iaceas nec ge
nuū leuādo calcācos iūgas ad ti
bias qz si forte luxurie te pompa
pcurerit fcorāf dilectū tuū po
sitū i dolorib⁹ z vniuersū stratū
dlatū i iſſſmitate ei⁹. hec dicēs i
corde tuo de⁹ me⁹ pēdēt i patibu
lo z ego voluprati opā dabo sic
qz iuocato noīe saluatoris igēi
nādo sepe noī salu⁹ cessabit qf
fatō. Rūināre psalmos sōn⁹ te
occupet: vt i sōne sōnics te dicē
psalmos Cū surrexeris ad vigi

lias lauda creatorē tuū ex oib⁹
virib⁹ tuis z ad laudē fdeptōis
tui exalta vocē tuā i fortitudinē.
Postreō purissimū sp erga xps
amorē hēto: nil pē ipz aut extra
ipz amaf mēto. prolix⁹ qz pu
tauerā descripsi tibi q̄ ipē augē
neqō i te ad ipelef dīderās qd i
me dēsse cognosco qz pfect⁹ tu⁹
meū gaudū ē corona in dño.

Diui Ber. ab. speculū mōacho
I qz emēdatiōis vite
dīderio tact⁹ cogita
tōnū locutū opūqz su
orū sollicit⁹ explorator

vniuersos excessus suos corrige
nitif i pūti pagina frequenti lec
tiōē z assidua meditatiōē tāq̄
i speculo exterioris hoīs sui faci
em ptemplet. In p̄mis ergo ex
quo surgit ad vigiliās vite sue
tps p momēta singula dz mona
ch⁹ cōputaf z videt sp vt bonū
faciat z malū caueat i oi ope suo
hoc dicat sibiſi si mō moritur⁹
eēs faceres istd. Ad psalmodiā
cor habeat nisi ad aliqd sublimi
us rapiat sed ēt oīum q̄ ibi dicū
tur vsqz ad vnā lram se p certo
nouerit dītorē vel dicēdi i cho
ro suo vl audiēdi i alio. Ad iter
uallū debz sta⁹ ad oratiōem vel
corpis necessitati puidet ita tū
vt vadēs sibi dici nouerit surū
corda. Est at spiritualis ppositi
dtrimētū si cogaf iſſſmitas rigō
ris pristini aliq̄tuluz relaxare.
p⁹ lectōz ē orādū z si ad legēdū
accedat n̄ qrat sciaz sū saporē. Est
at scriptura sacra pute⁹ iacob ex
quo hauriūt a q̄ q̄ i ofone fundū

De oratorum

tur: nec sp ad oratoriu e cū dū sz
in ipsa lectione poterit pteplari
z orare. Sacris altarib si sacer-
dos ē: tāq vn ex sūmis angelis
i spiritu tot assistat. Si minister
tāq angelus dño ministret. Cū
alūs eat ad laborē: vbi plderet
n qd agat: sz pp qd venerit. Ces-
sante manu: spūs laboret vl orā-
do vel meditādo qūis in ipso la-
bore idipz facere teneat. Admē-
las nō solū fauces cibū capiat: sz
et aures exhauriāt vbu dei. Nō
n. d3 tot mādūcare sed sic occu-
pet cor ad vbu dei vt sol fauces
sūmāt cibū carnis. De hoc autē
pluriū gaudat si ei viliora q ali-
is apponit. Māre vā felitiores
sāt q in peccate sustinēdi fuerint
fortiores. i gratijs agēdis p duo
b sibi nouerit supplicādū: vel p
peccatis corū quoz elemosinis
sustentat: vel forsita p se ipso qz
corpori suo supra necessitatē in-
dulerit. Si vocat ad colloquiū
sz regulā lenit z sine risu pauca
vba z ratiōabilia loqz z anqz ea
pferat bis ad limā veniāt q se-
mel ad linguā. Si cū seculari lo-
qundū est tūc maxie adhibeat cu-
stodiā ori su: vt nihil pferat q
nō edificat audiētē. Sicut i cū-
ctis se hēat vt edificet vidētes z
nēo dubitet cū viderit cū vl audi-
erit qn natū sit mōach. Post
pletorū singul dieb capitulū
sibi teneat z puocat cogitatib
suis pōas rōnez diligēt qd ipso
die cogitatōe locutōe vl ope bli-
qrit publice vl puatiz: p singlas
noctes lectū suū lauās hoc ē sin-
gulis pētis lacrimis z dolet pu-

rificat diligēt de singulis ppu-
tet. In crastino publice d apē: de
oculz vō factur pssidēem secre-
to qvt pfecta sit ēra d3 hēc. s. vt sit
volūtaria nuda z mūda volūta-
ria. i. ppa dliberatiōe z pposito
nuda vt nude put gessit psteat
pēm suū. mūda: ne pēm suū pdi-
cet sic sodōa sz pura z simplici i-
tētōe se accuset i cāpo q publice
osēdit māifeste fūelet tāq assistēs
iudici. i oib sic ibi aloqz rñdeat
vl pclamat: vt sz ei iteri l exi
sit pūct oleo caritat. A neie qle
cūq mun accipiat: neiez hēat fa-
miliarē. In oib fugiat singulari-
tat vl admiratiōis notā. Loqns
nihil dicat vñ multū erudit m
tū ne religiosus possit putari. ad
interrogata paucis rñdeat. Si d
scriptura vl morib agat aures
pet n liguā cū loqz n studat elo-
qntie: sz hō ei sit poti rustican
q vrbā. i oib agēdis n stude-
at curialis vidri. Salua honesta-
te fugiat oēs hoies in ptate posi-
tos maxie seclares sectet cōia ofo-
es labores lectōes z cetās obfua-
tias i qb n sit vitula: effari docta
diligē turturā. i. ad hmōi n psue-
tudie sz duotiōe fhat. ofones q i
panf: prio loco hēat nec sibi blā-
diat d pua ofonib suis q i scdo
loco ei hñde sz: cū i pcept ofoni-
b dñdio fuerit. Si at familiarī-
tas inēdicū hoiez: qto magis mu-
licz. Sit facies cōis cū cetis int
vō dissimil h ē n nimia grauita-
te pcta nec nimia locutōe disso-
luta: sz bōa qdā mediocritate re-
gat: vt d sācto martio legit: facie
ei n fuscāt meror nec leuigauit

Epistola

risma. Erit prudēter aie tpe sauz
sollicite custodiētis more moisi
cornutā valef fatiē: et quodā risu
q̄ tū modestus sit interioris glo
riam hois: et mentis grauitates
nō ostendere. Cōparāda ē dies
istans diei preterite: vt ex eorū
collatione suū dephendere pos
sit monachus vel pfectum vel d
sectum: In omni actu vel cogita
tu suo: sibi deus adesse memore
tur: et omne tempus quo de ipso
nō cogitat pdidisse se pputet. te
dio affect⁹ pponat se meditādo
supra petrā in qua lauant mor
tui et cogitet apd se quomō tra
ctent. vsu sepeliēdi: nūc in tergū
nunc in faciē versant. quomodo
nutet caput: cadūt brachia rigi
dēt crura tibie iaceāt: quomō in
duūt: et cōsuūt: quomō deferant
humandi quomō exponant in
tumulo: quomō puluere cōtegā
tur. Sit monachus q̄si melchise
dech sine patre. sine matre sine
geneologia nec patrē sibi vocet
sup terrā. Immo sic se existimet
q̄si ipse sit solus et de⁹. Ecce in pri
miis habemus ordinē et modū
viuendi remediū vero pollicet
assiduitas tenēdi capitulū spūa
le supius expressū. Semel ad mi
nus in ebdomada cōfiteatur vt
venia mereatur de perpetratis
et maior ei detur gratia de vitan
dis malis Amen.

Eiusdezmaterie epistola que di
uo Bernardo attribuit.
Iplene vis alleq̄ qd inten
dis duo sūt tibi necessaria

primū ē vt subtrahas te ab oib⁹
trāsitoriis reb⁹ et terrēis vt nihil
d eis cures ac si nō eēt. Scdm
vt ita te des deort nihil dicas vl
facias nisi qd credideris firmiter
placere deo. Primū aut asseque
ris hoc modo. oibus modis qui
b⁹ potes te vilifica. te nihil repu
tādo eē. s. credas oēs homines
bonos eē meliores te et magis
placere deo. Quēcūqz audis vl
vides de religiosīs psonis puta
bona intentiōe dicere vl facere
ēt. si p traria videant. Nā hūana
suspicio fallit. Nulli displiceas
nihil vnqz de te loqris q̄ laudē
importet. q̄tūcūqz sit familiaris
ille cū quo loqueris. ymo plus la
bora celare virtutes q̄ vicia. De
nullo prius sinistre loquaris q̄
tūcūqz sit verū vel manifestus
nisi in p fessione: et hoc vbi nō po
tes aliter manifestare peccatū tu
uz. Libētī⁹ accomoda anrē tuā
cū aliq̄s laudat. q̄ cū vituperat.
cū loqris vba tua sint rara vera
ponderosa et de deo. Si secula
ris loquit tecū et vana pponit.
quā citius potes succide fmonē
et trāsferas te ad ea q̄ dei sūt quic
qd ptingat tibi vel aliq̄ q̄tūcūqz
qz pincto non cures: si ē aduer
sum nō tristeris. si ē prosperū nō
leteris. sed totū nihil puta et lau
da deū. Sollicitudinē adhibe q̄
tūcūqz potes vt vtilitati tue se
dulus intēdas. Fuge loquuto
ria q̄tūqz potes. Melius est. n.
silere q̄ loqui. post ppletoriū n
loqris quousqz finita sit mulla se

De monachorum speculo

quætiis dei nisi cā maxima inter
uenerit. cū videt aliqd qd tibi dis
plicet. vide si hoc ē i te t abscide
si vō vides aliqd qd tibi placet vi
de si hoc ē in te t tene: si non est
assumme: t sic erit tibi oia i spe
culo. De nulla re murmures cū
aliquo. nisi credideris pdesse qz
tūcūqz sit genere qd hēs. Aliq p
tinaciter aliqd. afirmes vñ n ges
sz sint tue affirmatiōes t negatio
nes. dubitatiōis sale pdite. Al ca
chinis semp abstineas: risib⁹ vō
raro. t cū pūctis pstes os tuum:
Breuiter i oibus dictis tuis sic
te hēas: vt sint ita qd dubia dimit
tāt. Scdm assequis hoc mō oīo
nibus cū magna deuotiōe inten
das. t eas dicere labora horis d
bitis. t qd offers i oīoe reminisca
ris i corde. Et vt ea qd legis p fir
mes diligenter. recogita. t eoz
imagineris statū i quoz memo
ria hec dixeris. Ista tria sp i mē
te habeas. qd fuisti qd es. t qd
eris: fuisti. n. spuma fetidū qd es
qz vas stercoz. qd eris qz esca ver
miū. Similiter imagineris eozū
penas qd sūt in iferno. t qd nunqz
finiēt. t qz p modica delectatio
ne tāta mala patiunt. Similiter
imagineris gloriā paradisi t qd
nūqz finiēt: t qz breuē t cito ac
qrit: t qz luctus t dolor pote
rit esse illis qui p parua re tantā
gloriā amiserint. Cū hoēs aliqd
qd tibi displicet vel times habe
re cogita qd si tu eēs in inferno t
illud t qdquid nolles haberes.
Et cum hēs aliqd qd tibi placet

vel optas hēre cogita qd si effes
in paradiso haberes illd t quies
qd velles. Si autē in inferno es
ses nec illd nec aliqd qd velles ha
beres. Quādoqz est festus ali
cuius sancti. cogita de illo qz
sustinuit ppter deū qz breuia: t
qualia adeptus ē qz eterna. Si
militer cogita qz trāsēūt bonoz
tormentā. malozū gaudia. t illi
ex indebitis gaudijs eternaz pe
nā incidunt. Quādoqz te vin
cit accidia accipias hoc scriptus
t imagineris hec oia diligenter
Et cogita de tēpore qd si pdis t
qd illi qd in inferno sunt darēt to
tū mundū si haberent p eo. Cū
haves aliqs tribulationes cogi
ta qd illi qd sunt in paradiso carēt
eis Similiter cū habes aliqs cō
solatiōes cogita illos de inferno
carere eis. omni die cū vadis in
cere. examina diligēter qd cogi
tasti t qd dixisti in die: t quomo
do vtile tēpus t spatiosum qd da
tū est ad acquirendum vitā eter
nam dispensasti. t si bene trāsīu
sti lauda deū: si male vñ negligē
ter fleas t seqnti die non differ
ras pñteri. Si aliud cogitasti di
xisti: vel fecisti qd tuaz pscientiā
multū remordeat nō comedas
anteqz pñtearis. Istud in fine po
no. vt imagineris quas ciuitates
vnā plenā omnibus tormentis
vt infernū. Alterā plenā om
ni p̄solatione vt paradisu t ad
vnā illaz oporet te currere. Al
de qd te possit trahere ad malū
vel impedire a bono. Credo qd

De ordine vite

nihil inuenies. Certus sū q si be-
ne seruaueris ea q sūt hic: q spi-
ritus sanctus habitabit i te z p-
fecte docebit te facere oia. Ergo
bene fues ista z nihil negligas
lege ea in septimana his. i. in die
mercurij z in die Sabbati: z vt i-
ueneris te fecisse quod scriptū ē
lauda deū qui est pius z miseri-
coris in secula seculorūz Amen.
Diui bernardi abbatis d' ordie

vite z mox institutiōe tractat'.

Dortat quidem timi-
dā mentis mee impe-
ritiā fraterna chari-
tas. vt d' vite ordine z
morū institutiōe breuiter loqui
debeā. Sed qz tps est vt ipso q
ūspirauit opitalate opus aggre-
diar: exordiū sumere necessariū
dūxi ab illa laudabili virtute q
dicis verecundia. Que cū sit om-
nibus etatibus personis. tēpori-
bus z locis apta tñ adolescētes
z iuueniles aios maxime decet.
Tres. n. virtutes sunt que pueril'
adolescentibus magis pgruunt
verecundia. taciturnitas z obe-
dientia. Nō est aut dubiū si has
studuerint hēre: qn possint xpo
duce adculmen pfectionēqz vir-
tutūz ascendere. **M**orūz. n. insi-
gnia z ornamenta virtutū in il-
lis proculdubio cernimus seni-
busqz ab ipso tirocinio pnie ne-
etatis: vsqz ad perfectū virūz di-
sciplinis celestibus exercitati p
viā domini fortiter cucurrerūt:
Quorum s. sapientia tantūz vi-
get z lucet: q̄tum senectus ipsa

etate sit doctior: vsu exercitatioz
pcessu tps prudētiōz. **N**ec autē
veterū studioz dulcissimos fru-
ctus edit z alios reficit. **M**ulti
nāqz senes diu viuentes z nihil
pficiētes qz nullas sibi diuitias
pgregauerunt z inopes oi virtu-
tum aios etiā iuuenū reprobe vi-
te morbo inficiūt. Sicut. n. p se-
nē vitiosūz z fatuūz. ita p adole-
scētē inuerecundū z temerari-
ūz religio sancta destruit. **P**ost
indoctos nāqz platos: malosqz
i sancta ecclesia nulla pestis ad-
nocendū infirmis valentior iue-
nit. **B**eniqz taliū hoīum genus.
ista de quibus predixi tpa p do-
lor sine numero ferūt. **Q**do fer-
me oia que bonaz sunt z sancta
pessumdari psondiqz videmus
Et qm senes in meli' mutari ab
illa inolita vitioz p̄suetudine di-
ficilimū est debemus manū pri-
gere: adolescētibus q si dare vo-
lunt operam: oi depulso tpe pos-
sint vtqz per gratiā xpi vitā cor-
rigere: moresqz cōponere. actus
qz suos in oibus meliorare. **I**d
circo diu est q desiderauī pp u-
niorūz salutē eoz precipue cū q-
bus viuo ex opusculis patrum
pauca quidā deflorādo collige-
re q teneri etati eoz videantur
specialiter cōsulere. **E**st. n. mihi
fateor tristitia magna: z p̄tinuus
dolor super cecitate cordis eoz
qui cū didicerint in scola christi
qualiter debeant z vitia ppulsa-
re z sanctis virtutib' infundare.
p̄u rebelliois spiritu armati: tā

Et morum institutione

precipiti ipetu parrupta vitioz
currūt ad mortē vt eos auriga p
sidēs nullo freno discipline vale
at cohibere. Deberēt vtiq; i do
mo dei ad cultū diuini honoris
sup oēm ornatū tāq; vas aureū
refulgere. Cur aut q ab ipis pri
mis infantie annis educati sūt. tā
ta cura tātoq; labore idigēt nisi
vt fortes i bello facti: cōtra mū
dū z eius pēpiscētiā: ptra car
nē z eius desideria: s diabolū
z eius multiplicia tēptamēta vi
riliter pugnēt? Sed qd admirā
dū ē z dolēdū: plus eis q; cete
ris grauis z austera vidēt disci
pline regula. Quare hoc: nisi q
secularē magis diligūt vitā. Cer
te vel null^o vel rarus iter eos i
uenit q libentē sequat patris in
stitutū z maiorū vitam diligat.
Aut qz labor eū terret: aut qz in
lubrica etate difficilior ē abstinē
tia: aut qā alacri adolescētie vi
dēt via obscurior: z ideo ad ea
puertū studia q plus sibi letio
ra arbitrat. Presētia qppe pl^o
q futura pspiciūt. Sed meminif
se debēt: qz n pēntib^o sed futuris
militemus unde quo pstatior ca
usa: eo dz cura eē attentior. Inse
lix q legē vite z discipline abijcit
z maiorū gubernari magisterio
refugit. Iste vō n fm deū s; fm
se vinit. Qui si poterit est cū qb^o
vult: pgit quo vult: z quātū vult
ridet z iocat iter quos z vbi z qñ
vult. Postremo qdqd naribus
suaue ē qdqd tactui blādū qdqd
ceteris sensib^o carnis sue iocū

dū exercet ac seqt. Ille vero qui
fm deū vinit nō qd eū carnaliter
delectat: sed quod spiritualit^{er} edi
ficat facit. Et quicqd cupit aut
agit: nō vult ex sua sed ex dei vo
lūate maiorūq; suorum iussio
ne pcedere. Nemo tñ positus i
adolescētie vel intemperantie
lubrico: de sui cōuersatione de
speret. Oleaster enim oliue iser
tus amissa amaritudine efficiē
fructuosus. Si ergo agricultu
ra cōuertit stirpū q̄litatez: non
ne doctrine z discipline assidui
tas mitigare possūt q̄libet egri
tudinis passionēs? Sed ne pue
rilis vita varijs lapsibus viciet
oportet teneros sensus pfatis di
ligentē mācipare virtutibus q̄te
nus bona cōsuetudo cum etate
crescat simul. Et igit clari^o pa
tescat quāta z q̄lis virtus sit ve
recūdia patris ambrosij magna
ex pte ponamus sensus z verba
ne si forte me paruipēderit stul
tū homūtionem magnū ambro
siū imo in ambrosio christū non
audeāt spernere. Sic enim ille
ait instruendoz mox magister.
Est autem bonorum adolescen
tiū timorem dei deferre patrib^o
honorem habere senioribus ca
stitatē tueri nō aspnari humili
tatē diligere clementiā ac vere
cūdiā que sunt ornamenta mē
noris etatis. Ut enī i senib^o gra
uitas in iuuenibus alacritas ita
i pueris adolescētib^o verecūdia.
velut quadā dote cōmendat na
ture. Quā pulchra v̄tus verecū

De ordine vite

dia: et mansio gratia que non solum
in factis: sed et in ipsis spectat primo
nibus: ne modum progrediatis lo
quendo: ne quod indecorum sermo
resonet tunc. Speculum. n. me
tis plerumque in vobis refulget. Ipsi
sonus vocis liberat modestia: ne
culusque offendat aures: vox forti
or denique in ipso canendi genere per
ma disciplina verecundia est. Im
mo etiam in omni usu loquendi ut
sensim quasi aut psallere aut canere
aut postremo loqui incipiat ut
verecundia principia commendat
processum. Est. n. in oculis vere
cundia qua prohibetur homini adole
scens pudica anima itueri et al
loqui feminas: non ut exerceat se
xum: sed ut fugiat vitium. Plurimum
autem proficit ad tuitionem casti
tatis custodia oculorum. Multi
vero perierunt propter spiritum carnis.
Unde dominus. Qui videri mulierem
ad concupiscendum eam: iam me
cat' est eam in corde suo. Vnde ido
lis adulescentes in monasterio vine
tes ita se omni studio perscrutant
ut adolescentiam suam nulla libi
dinis sordibus commaculet: ut ad al
tare christi quasi de thalamo virgo pro
cedat. Quorum tanta animi debet
esse modestia: ut pre nimia verecun
dia: ne sermonem quidem audire
velint vel loqui impudicum. Et ne
incertis naturalibus superent:
necesse est ut lascivius caro eorum
crebris frangat ieiuniis: melius est
eos stomachum dolere quam mentes.
Beatus plane adolescens qui ca
stus perseverat et corpore et mente

huic. procul dubio caro et sanguis
redemptoris nostri efficiat salus
et vita. Sunt. n. qui propter hu
manam confusioem: siue respectu
divini timoris: pleni sordibus au
dacter se ingerunt tantis mysteriis
homo videt in facie: deus autem in
corde: sed illi plus metuunt ho
mines quam deum. Vnde ceca temeritas
et o dei mira patientia. Nunquam
.n. tantum peccaverunt vel quos
ignis consumpsit vel quos terra ab
sorbuisset: Nunquam tale scelus filio
raaaron: alienum ignem offeren
tium: quale est istorum qui tam terribi
lia sacramenta sumunt sibi ad mor
tem: Est enim sic vivendum est: ut
panem illum consubstantialem semper
accipere valeamus: quia verum ei qui se
alienum fecerit ab eo. Et multum ve
illi qui spurcus et imundus acces
serit. Atrobique grande periculum
Ideo magna necessitas instat
ne indigni inveniatur. Quia pro
tenenda est in omnibus verecundia pu
dicitie comes: et societas casti
tatis ipsa tutior erit. Bonum. n. re
gende castitatis pudor est comes
qui si repellat prima particula: pu
dicitiam vulnerari non sinit. Est. n.
in inverecundis oculis et lasciviis
sermonibus: libidinosus animus de
pendit et per exteriorem hominem
interioris hominis vita monstratur. mul
ta et dura corporis bella sustinet
adolescens: et calore sanguinis in
flamat qui ut evadere possit omni in
diget custodia. Quia plura sunt qui
impugnat pudicitiam tanto maiora
sunt pericula. Quia ubi maior labor

Et morum institutioe.

ibi maior merces. Amatores autem verecundie sumant exemplum de matre domini: quod quibus esset mitissima tunc verecundia saluante se angelum: non resalutauit. In ipsa vero oratione nostra multum verecundia placet: multum preciliat gratia apud dominum nostrum. Nonne hec protulit publicanum et promedauit eum: qui nec oculos suos audebat ad celum levare. Ideo iustificatus domini iudicio plusquam ille phariseus: quem defor- mavit presumptio. Item et nos in quantum possumus in incorruptioe quieti et modesti spiritus quod est ante deum locuplex Paulus quoque oratione deferri precepit cum verecundia et sobrietate. primam hanc et quasi priam vult esse orationis future: ut non glorie precoris oratio: sed quasi colore pudoris obducta: quo plus defert verecundia de recordatione delicti: eo uberius merces gratia. Est etiam in ipso motu: gestu: incessu tenenda verecundia. Habitus. n. metis in corpore statu cernit. Hic homo cordis nostri absconditus aut leuior aut iactantior: aut turbidior aut e contra gravior et possantior et purior et maturior extitit. Itaque vox quedam animi est corporis motus. Sepe. n. p. incessu perditur qualis sit animus. Lucet quippe in quorumdam incessu imago lenitatis species quedam scurari percurantiu. Sunt enim qui sensim ambulando imitant histrionicos gestus: et quidam ferula populi et statuam motus imitantes ut quotiescunque gradum transierunt modulos quosdam suare vi-

deantur. Nec cursim ambulare honestum arbitror: nisi cum ea exigit alicuius periculi vel iuste necessitas. Nam plerumque festinantes angelos videmus torquere oratione: quibus si desit ea festinationis necessarie necesse iuste offensionis est. Sed non de his dico: quibus rara prope ratio ex ea nascitur: sed quibus ingis et continua in naturam vertitur. Nec in illis ergo tamquam simulacrorum effigies probo: nec in istis tamquam excusorum ruinas. Est. n. egressus probabilis in quo est spiritus auctoritatis grauitatisque potius et tranquillitatis vestigiis: ita tamen si studiis desit: atque affectatio: sed motus sit purus et simplex. Nihil. n. faciat placet: motum autem natura non affectatio informet. Si quid sane in natura vitium est: industria emendet: ut ubi ars desit non desit correctio. Quod si est ista spectet itineri: quanto magis cauendum est ne quod turpe exeat de ore. Hoc. n. grauius coinquinat homines. Ad. n. ci- bus coinquinat: sed iniusta obrectatio sed verborum obscenitas. Nec etiam vulgo pudori sunt: in nostra vero religione proposito vilius verbum non incutiat verecundia quod inhoneste cadat. Et non solum nihil ipsi indecorum loqui: sed nec aure quod debemus hominibus prebere dictis: quod quod debeat audire: alter loqui provocat. Audis quoque quod turpe sit pudori maxime est. videre vero si quod hominibus fortuito accidat: quod hororis est. quod ergo in aliis displicet nunquam potest in seipso non displicere. Nec ipsa natura nos aliter docet: quod profecto quod omnes partes nostri corporis explica-

nit

De ordine vite

ut et necessitati cōsuleret et grāz
venustaret. S3 tñ eas q̄ dcozi ad
aspectū forēt i q̄bus forme apēx:
quasi in arce q̄dā locatus et figu
re suauitas et vult⁹ spēs emineft
opādiqz vsus eēt paratioz: obui
as atqz aptas reliqt. Las vero i
q̄bus esset naturale obsequium
necessitas ne deforme sui pberēt
spectaculū: ptiz tāq̄ in ipso emē
dauit atqz abscondit corpore: par
tim docuit atqz suauit tēgendas.
nōne igit ipsa natura magis sit
verecūdie: cui⁹ exēplo modestia
id qd i hac corporis nostri fabri
ca abditū repit: opuit et tēxit? Er
go natū opifex sic nostre studu
it verecūdie: sic deoz illud et hōe
stū in nostro custodiuit cope: vt
duct⁹ quosdā atqz exitus cunicu
loz nostroz post tergū religaret
atqz ab aspectu nostro aduerte
ret: ne purgatio vētris visū ocu
loz offēderet d quo pulcro ait
apostolus. Que vidē iqt corpo
ris nostri mēbra ifirmiora: neces
saria sunt. et q̄ putam⁹ ignobilio
ra mēbra corporis eē: eis abūdā
tiorē honorē circūdā? et q̄ ipo
nesta nra sūt abūdātorē hone
statē hñt. Etenī imitatiōe natū
industria auxit grāz vt nō solū ab
scōdam⁹ ab oculis: verūet q̄ ab
scōdenda accepimus eoz iditia
vsusqz mēbroz sua appellatiōe
nūcupat: idēcorputem⁹. Vēiqz
si casu apīat he ptes p̄fūdē vere
cūdia: si studio ipudētia extima
tur. Lū igit q̄busdā hūanis men
bris tāca sit dformitas: vt nomi
nari magna sit verēcūdia: heu

q̄ turpes illi sūt: et q̄ ipudētes
q̄ has secretas ptes corporis nō
solū dñderātes cernūt: s3 et stu
di se tāgūt: Putet me ac piget
illoz facta referē: i q̄b⁹ regnat so
domitica libido: q̄b⁹ sic irat⁹ ē d
us: ei⁹ q̄ iusto iuditio ita traditi
i repbū sēlū: vt mascul⁹ i mascu
lū turpitudine opēf: Mōne dñl
ores brutis aialib⁹ sūt effecti q̄
b⁹ nō ē itellet⁹. Si. n. chā q̄ nuda
tū p̄fēz videns risit: i filio male
dictiōe feriunt q̄ dñderio peccā
di suā aliorūqz turpitudine dte
ger nō erubescūt: Etimā viderēt:
q̄tū flagitijs talib⁹ deū offēdūt.
sūt et q̄ pulchros hōies: despect⁹
dformib⁹: amāt et laudāt suscipi
ūt et honorāt. Illi. n. q̄ sāos hñt
oculos: solā ai pulchritudine in
hōie diligūt et reuerēt. Qualis
pulchritudo q̄ leuis febricula p
dit: et rugosa senect⁹ ita dissolu
it vt nec fuisse putef: Et tñ sūt q̄
hñtes hāc extollūt: et cū sint va
cui vtutib⁹: p hāc solā se glorio
sos arbitrat. Nos certe i pulci
tudine locū vtutis nō pōim⁹ grāz
tñ nō excludim⁹: qz verēcūdia ē
vult⁹ ipos solet pudore effūdere
gratiorēqz reddē. vt artifex i ma
teria cōmodiof pl⁹ eminet: ita tñ
ēt vt ipse nō sit affectat⁹ corporis d
cor: s3 nālis simplex neglect⁹ ma
gis q̄ expetit⁹: nō p̄tiosis et albēti
bus adiutus vestimentis: sed cō
munibus: vt honestati vel ne
cessitati nil desit nil accedat nito
ri. Vlox ipsa non remissa nō fra
cta: nihil semineum sonans qua
lem multi grauitate spē simula

De morum institutioe.

re pſueuerit ſz formā qđdā z re-
gulā ac ſucū virilē reſuās. Hoc
ē. n. pulchritudinē viuēdi tenef
pueniētia cuiq; ſexui z pſōe red-
dere. Hic ordo geſtoꝝ optius h
ornat⁹ ad oēm actiōez accōmo-
dus. S3 vt moliculū z ifractum
vocis ſonū aut geſtū corpis n̄ p
bo ita neq; agreſtē neq; ruſticaz
naturā imitemur. Et⁹ diſcipline
formula effigies hōeſtatis ē. imi-
teſ pī⁹ adoleſcēs veſtigia yſaac
z ioseph. Sit verecūdi⁹ caſt⁹ ſim-
plex z ſobri⁹ humil⁹ obediēs pa-
tiēs z remiſſor iniurie. Faciat vt
daniel z tres pueri ſtudeat ſapie-
tie z n̄ det ſe illecebris gule. Ad
guis veni nō gignit tenuē ſenſū
fugiat ebrietatez tāq; venenūz
Si religioſus z ſapiens vult eſſe
nūq; vinū redoleat ne audiat il-
lud philoſophi. Hoc n̄ ē poculū
porrigere ſz ppinare. amet ſācta
rū ſcripturaz ſciāz ne mēs ei⁹ vī-
vās vī laſciuiis cogitatiōib⁹ pa-
teas. beat⁹ q; diuias ſcripturas le-
gēs vba vtit i opa. Sit abſtinēs
iraz z fugitās litū. vt bōis polle-
re morib⁹ hoc iuditio cōprobeſ:
ſicq; ſe exhibeat vt ſeniores iter
quos hitat dū admirant vita nō
ſiniant diſpiceſ etatē. ſit iter frēs
coeql̄es ſuos prim⁹ in ope extre-
m⁹ i ordie z ita ſingulis v̄tutib⁹
iſtet vt nulli eoz ſcōs inueniaſ.
Delectat me adhuc i ptib⁹ dmo-
rari verecūdie q; ad eos loquor
q; adhuc bōa ei⁹ ex ſemetipſis ſi
recognoscūt aut dāna neſciunt
Ordo quidem vite tenend⁹: eſt

vt a verecūdia pma qđdā ſūdamē-
ta ducāſ q; ſotia ac familiaris eſt
m̄tis placiditati pteruā fugiens
ab oī aliena luxu. ſobrietatez dili-
git hōeſtatez ſouet decoꝝ illō re-
qrit. Sequat⁹ puerſatiōis electio
vt adiūgāſ pbatiffimis qbusq;
ſeniorib⁹. Hā vt eq̄liū vſus dulci-
or ita ſenū tutior eſt q; magiſte-
rio quodā z ductu vite colorant
mores adoleſcentiū z velut mu-
rice pbitaſ inſitiūt. Nempe ſi hī
q; ſūt ignari locoꝝ cū ſolerciū via-
rū iter adhorriri geſtiūt q̄to ma-
gis adoleſcens cū ſenib⁹ obent
nouū iter ſibi aggredi quo min⁹
errāſ poſſint z a vō tranſite v̄tu-
tis dſlectere? Nihil. n. pulchrius
q; eos z magiſtros vite habere
z teſtes. Pulchra itaq; copula
ſeniorz atq; adoleſcentiū. Alij te-
ſtimonio aliū ſolatio ſunt. Alij d-
lectatiōi aliū honori. legiſ q; bar-
nabas marcū aſſumpſit paulus
ſillā z thimothēū z titūz vt ſenio-
res pſilio pualerent iuniores mī-
niſterio. patet nāq; q; nulla ars
diſciſabſq; magiſtro. Si. n. aīalia
z ſere z aues z apes duces hñt.
z princeps ſuos ſequuntur quā-
to magis hōies ſine doctore z re-
ctore eſſe n̄ poſſunt. Inde cauē-
dū ē ne adoleſcētiores z paruulī
ſine duce ingrediant viam quaz
nūq; ingreſſi ſunt z in partē alte-
raz declinantes errores patiant⁹
ſi vel plus vel minus ambulan-
tes q; neceſſe eſt aut curretes laſ-
ſent aut moraz facientes obdor-
miāt. Plerūq; z v̄tutib⁹ pares

De ordine vite.

disparibus etatibus: sui delectantur
copula sicut delectabatur petrus et
iohannes. Nam adolescentem legi-
mus iohannem quous nulli seniorum
in virtute fuerit secundus. erat. n.
in eo senectus venerabilis morum et
cana prudentia virtutum omnium.
Magna. n. huius vite solatiū
est. ut habeas cui pectus tuum aper-
rias: cum quo archana precipies:
cui permittas secreta cordis tui: ut
amemus et sequamur eum. qui tibi pater-
na pietate in tristibus compatitur
in persecutionibus adhortetur: et in
speris gratuletur. Felix talis socie-
tas talisque amicitia quod nihil est in
rebus humanis pulchrius. Tene-
amus ergo verecundiam vel eam quod
ad totius vite ornatum nos atol-
lit modestiam. Magna autem est
modestia individua verecundie so-
cia: que cum sit sui iuris remissior
nihil sibi usurpans nihil sibi ve-
dicans et quodammodo intra vires
suas retractior dives est apud deum.
Verecunda modestia: et modesta
verecundia est: que nulli insidias
machinas lesa non irascitur et cum
ceteros simpliciter respiciens de nullo
sinistram aliquid suspicatur. Hanc
teneamus primum: hanc diligamus
et ut eam semper habere possimus:
fugienda est nobis familiaritas et
confabulatio eorum quod turpiter et in-
disciplinate viuunt. Talium infini-
tus est numerus. Habet. n. suos
scopulos verecundia: non quos ipsa
invehit: sed quos sepe incurrit: si
intemperentium incidamus consortia:
qui sub specie iocunditatis vene-

num infundunt bonis. Hi si assidui
sunt maxime in convivio: ludu: ri-
su: ac ioco eneruant gravitate illam
virilem: et animos pueriles corrumpunt:
atque suis malis assuefaciunt.
Faneamus itaque: ne dum relaxa-
re animu volumus: solvamus omnem
armoniam: quasi percentum quendam
bonorum operum. Alius. n. cito in-
flectit naturam. Quam multos stulto-
rum societas decipit. Quid nobis
cum fabulis: risu et ioco: Nam iter-
dum honesta ioca suavia sunt tamen
ab ecclesiasticis aberrant regula.
Quoniam qui in scripturis sciens non
reperimus: quomodo usurpare pos-
sumus. Cauenda sunt enim: et omnia
que inflectere possunt gravitatem
propositi nostri: nostreque professio-
nis. De vobis quod ridetur: quod flebitur
vos: dominus ait. Nos ridenti mate-
rias inquirimus: ut hic ridentes
illuc fleamus. Ipsum namque domi-
num fleuisse legimus. Non solum pro
suis: sed et omnes iocos arbitror
declinandos: nisi forte plenum
gravitatis et gratie: sermone esse
indecorum est. Ingemescendum est
autem iugiter: et postposita securitate
lugendum: ne a deo diserimur pro-
pter superbiam et negligentiam: et in
potestate demonum relinquamur.
Revera quod deus relinquit: demoni-
bus suscipiunt: et susceptum sue per-
ditionis participem faciunt. Terri-
bilis in filiis super filios hominum
deus. Operatur figulus ex eadem
massa aliud vas in honorem: aliud
in contumeliam. Sunt vasa iustorum
dicere: et sunt vasa ire. Sunt novissimi

Et morum institutione

Primi: et pmi nouissimi. Sūt mul-
ti vocati et pauci electi. Et iō vn⁹
q̄sqz nostz operetur salutē suā si-
cut ait apostol⁹ cū timore et tre-
more. Declinet a vanitate. mun-
di spnat amorē. Implectat lu-
ctū et quietē et sectetur quātū po-
test verecūdiā. trāquillāqz man-
suetudinē q̄ facit vt homo inter
hoies pacifice viuat vt ad oīa q̄
inhonesta sūt erubescat. Laudā-
da autē v̄tus verecūdie: qz quoz
oculos: aures linguāqz possidet
nō sūt turpi⁹ ludere ac ridere.
efficiēs eos granes et mites. Ecō-
tra grāde vitii est iuniorū imp-
dentia: q̄ improbo ausu et disso-
lutione sua p̄ses et fratres cōtur-
bat qz sicut scriptū ē: nec deū nec
hoies reuerē. sed letat cū male
fecerit: et exultat i rebus pessimis.
Facta ē ei frōs meretricis qz nō
potest erubescere. Ubi ligua au-
dax et frōs inuerecūda qd loq̄
q̄due agat nō curat. Cum enim
boni adolescentuli et māsuēti ta-
cēdo reuerēat maiores suos. ne-
mo soli⁹ taciturnitatē hāc laudē
putet: qz silentiū ipsum in quo ē
reliquaz virtutū oriū maxim⁹ a-
ctus verecūdie est. Deniqz si na-
turale ē. aut i fantie deputat aut
supbie probro dat: si verecūdie
laudi ducit Tacebat i piculis su-
fanna. et graui⁹ verecūdie: q̄ vi-
te damnu putabat. Ubi soli loq̄
bat cū poterat casta verecūdia
loq̄. Fugit et pulcher ioseph reli-
cta veste i māib⁹ fornicarie: tacēs
qz celeriter egressus est: q̄ in con-

grua sue verecūdie audicēs nō po-
terat diu stare. Moyses quoqz et
ieremias. q̄s poterāt p gratiā ex-
cusabant per reuerentiā Tutius
enim est dicere q̄s docere: tacere
q̄s loq̄. Quid at magis pōt vere-
cūdie bonū: q̄ vt iuniorū etas d-
beat discere tacere? Pitagoras
q̄ppe legē dedit silētij discipulis
suis. vt tacētes p q̄nquēniū loq̄
discerent: et tu si vis tacere: cui v-
tus silētij ppria est. Quid op⁹ ē
o adolescēs: vt pperes piculum
suscipe loquēdo cū tacendo pos-
sis eē tutior. Quam plures vidi
loquendo incidisse peccatū. vix
quēqz tacēdo. Ideoqz tacef no-
sce. q̄s loq̄ difficili⁹ ē. Scio pleros-
qz loq̄ cū tacere nesciāt. Rarū ē
tacere quēqz cū sibi loq̄ nihil p-
sit. sapiēs ergo ē q̄ nonit tacere.
Aliga mōdo fmonē tuū. ne luxu-
riet ne lasciuiet: et i multiloquio
peccata sibi co- ligat. Sit restric-
tior et ripis ipsi⁹ coherceat. Lito-
luti colligit ann⁹ exūdās. Sit ti-
bi gratuitas i sēsu i sermone pon-
dus atqz i verbis mod⁹. Nec au-
tē si custodieris: eris mitis man-
suetus et modest⁹. Custodi cor et
retine linguā Bona enī posse-
sio: mens bona. Sepi ergo hanc
possessionē. et muni eā vndiqz ne
irruāt in eā et captiuā ducāt irra-
cionabiles corporis passionēs.
Custodi quantū potes iteriorē
hominem tuū. Noli eum quasi
vilem: negligere ac fastidire: q̄a
preciosa possessio est: et merito p-
ciosa: cuius nō caducus fructus

De ordine vite

et temporalis. sed stabilis atque eterne salutis est. Si vis bene custodire. tace prius et audire non delinquas in lingua. Grave malum. ut aliquis ore suo condemnet. Et tamen si per otioso verbo reddet unusquisque rationem in die iudicii quanto magis per verbo impuritatis et turpitudinis et impuritatis et turpitudinis et impietatis. Videamus et rationem ponamus per otioso silentio. Est. n. fructuosum et negociosum silentium. Tacendo. n. apud homines melius loquimur deo. Multe enim contemplationes sunt quibus anima deuota deo tacendo. mirabiliter pascitur. David propheta docuit nos. tamquam in apostolica domo de ambulare in corde nostro et conuersari cum eo tamquam cum bono contubernali ut ipse diceret sibi et loqueretur secum. Bui custodiam vias meas. Moyses in silentio loquebatur et in occulto operabatur. Quando ergo iustus solus: qui semper cum deo est? Quomodo solitarius est qui nunquam separatur a christo? Quando autem seriatim a merito quo columas negotium. Quibus autem locis circumspectis. cum totus mundus. diuiciarum possessio est: Qua extimatione diffinitur qui nec operatione comprehenditur. Nunc quidem de deo cogitat et sanctis angelis eius. atque de imarcescibili gloria eterne beatitudinis nunc vero de versutis diaboli de peccatis suis de hora mortis. de penis inferni. de die tremendi iudicii nunc de profunditate diuinarum scripturarum de natura virtutum de compositione morum honorum. Quam gloriosum tale silentium ubi eloquia domini eloquia casta sunt. Est igitur tacendi et loquendi modus. Bona mens et vercundia ut loquatur. multa prius considerat quod dicat. et cui dicat quo loco et tempore. Merito sapiens dicendus est qui nouit tempus loquendi. Unde bene ait scriptura. Homo sapiens tacebit usque ad tempus. Ideo sancti domini qui sciebant quia vox hominis plerumque peccato iuncta est et initium erroris humani. sermo est hominis taceat amabat. Beatus quoque sanctus dauid ait. Posui ori meo custodiam. Propheta custodiebat et tu non custodias. Poteres autem custodire si cito non loquaris. Lex dicit. Audi Israel dominum deum tuum. Audi. n. dixit et non loquere. Tue. n. etatis est tacere et obedire. nec tamen de maioris sententia iudicare. Scriptum est iterum. Audi israel et tace Isaac deferrebat patri suo honorem et obediens eius voluntati. non recusabat mori. Iesus vero nunc sedulo obsequio moysen venerabatur. et obediens existens in omnibus. tantam gratiam apud deum meruit ut illius successor ad regendum dei populum eligeretur. Heliscus. relicto aratro mactatis bobus vocante heliam secutus per veram mentemque obedientiam. ad tantam morum ascendit celsitudinem: ut spiritus tantae excelsi magistri dupliciter in bono discipulo requiesceret. Abbraa vero ille fidelis senex ad iussionem domini

Et morum institutione.

si reliquit terrā natiuitatis sue et
quis in multis locis sequentes
inurias grauelq; perpeſſus foret
labores. nunq̃ cepte obedientie
penituit. In tantum. n. per obe-
dientiaz et fidem placuit deo vt
ei de xpo primuz repromiſſio fie-
ret. Ipſe demum dñs noſter ie-
ſus xps. in factis dictiſq; ſuis ml-
tum nos obedientiaz. docet. Ae-
ra. n. ſubiectio pp̃ deum. proprie
voluntatis eſt mortificatio. diu-
ſa biecta et indigna de ſe credit. et
deo acceptabiles. hoibusq; dul-
ces obedientiaz parit. Deniq; vo-
luntas propria ex liberari arbi-
trij preſumptione dſcendens ob-
ſtinatis et inobedientib⁹ ipſa bo-
na in peccatū puerit. Vir bon⁹
cū bonis ſuis oibus habere obe-
dientiaz ſtudeat. Scriptū quip-
pe eſt. Melior eſt obedientia q̃
victie et aſcultare magis q̃ offer-
re adipem arietum. Qm̃ q̃ſi pec-
catum ariolandi. eſt repugnare
et quaſi ſcelus ydolatrie nolle ac-
quiſcere. Cernis q̃tum et quale
ſit inobedientie malū: qd̃ ydola-
trie magicisq; comparat artibus
Adoleſcētes qui tali repleti ſūt
malo: ſubdi ſenioribus dedignā-
tur facta. ho eoz aut dca: tumi-
da et erecta ceruice nō obſeruāt
ſed diiudicāt. nō venerādo exal-
tāt. ſz ſpñēdo exultāt. Sz nō ipu-
ne. Inde. n. euidenter deficiunt
vnde miſeri proficere debuerūt
Hoc aut vult deus vt hō per ho-
mines doceatur et maior maiori

ſubdatur. Si. n. angelus angelo
imperat. et inter iubentes et obe-
dientes ſumma manet ſemp con-
cordia. videat ille q̃ grauē pec-
cat. qui debitā exhibere ſuis ma-
ioribus reuerentiā nō cura. Se
interitione nanq; illoz qui non
obedientes ſunt: et ſuos ſeniores
ſuoſq; patronos deſpitiunt. mul-
ta dici potuiſſent niſi pmiſſe bre-
uitatis memor illa ſtudioſe pre-
terirem. At quid plura? Ana. n.
ſnia obedientibus et inobedien-
tibus ſufficere pōt: q̃ per ſe verā-
tas loquit̃ dicens. Qui vos au-
dit me audit. et qui vos ſpernit.
me ſpernit. Inde illi gaudeāt gau-
dio magno qui ſeniores ſuos ve-
nerationi hñt et honori propter
xpm. Multi nanq; de virtute
obedientie multa ſcripſerunt. in-
ter quos ſanctus pater noſter be-
nedictus de ea tam terribiliſ lo-
cutus eſt. vt fratru etiaq; bñ obe-
dientiu corda. prenimio timore
concuti valeant. Sed et ille ſum-
mus melliſui oris gregori⁹ mi-
rabiliter ſuper exaltat et magnifi-
cat eam. demonſtrare autem vo-
lens q̃ti ſit meriti obediētia ita
ait vir eloquens. Sola nāq; obe-
dientia virt⁹ eſt. qui virtutes ce-
teros menti inſerit. inſertalq; cu-
ſtodit. Añ primus hō preceptū
qd̃ obſeruaret accepit cui ſi vel-
let ſe obediens ſubdere. ad eter-
nā beatitudinē ſine labore puei-
ret. Beide idē doctor vba q̃ lo-
cut⁹ ē ſpūſ ſct⁹ p os ſamuelis ſa

De ordine vite.

pius posita expōens dixit. **O**bediētia q̄ppe victimis iur̄ sponit: q̄ p victimas aliena caro: p obediētia v̄o volūtas p̄pria mactatur. Tanto q̄sq̄ deū citi⁹ placat q̄to añ oculos ei⁹ rep̄sa arbitriū supbia gladio p̄cepti se imolat. Quo p̄ ariolādi peccatū in obediētia d̄r: vt q̄ta sit virtus obediētia demōstret. Et aduersa. n. meli⁹ oñdit: q̄d d̄ ei⁹ laude sentiat. Si. n. q̄si peccatū ariolādi ē repugnare: ⁊ q̄si scel⁹ ydolatrie: nolle acq̄lescere sola obediētia ē q̄ fidei meritū possidet sine q̄q̄sq̄ infidelis puñcit ⁊ si fidelē esse videat. Hinc p̄ solomonē d̄r in oñ siōe obediētie. Vir obediēs loq̄tur victorias. vir q̄ppe obediēs victorias loq̄uit: q̄ dū aliene voci hūilē subdimur nosmetipsos in corde supam⁹. Hinc veritas i euāgelio dixit. eū q̄ venit ad me n̄ eūtiā foras: q̄ n̄ veni facere volūtatē meā: s̄ ei⁹ q̄ misit me. q̄d n. suū faceret si eos q̄ ad se veniunt expulisset? Quis at̄ nesciat qm̄ voluntas filiū a p̄ris volūtate nō discrepet: S̄ qm̄ prim⁹ hō q̄ suā volūtatez facere voluit: a paradisi gaudijs exiit. scōs ad redēptionē hoiez veniens: dū se volūtatez p̄ris ⁊ non suā facere oñdit: p̄manere nos int⁹ docuit. Cū it̄ nō suā sed voluntatē p̄ris facit: eos q̄ ad se veniūt foras nō eūcit q̄ dū exemplo suo nos obediētie subici. viā nobis egressiōis claudit. Hinc rursū ait. Non possū ego a me ipso fa

cere q̄c̄q̄: s̄ sic audio iudico: nō bis q̄q̄ obediētia vsq̄ ad mortē suandaz precipit. Ipse autē sic audit iudicat tūc quoq̄ obedit cū iudex venit. Ne igit̄ vsq̄ ad p̄ntis vite finem obediētia laboriosa appareat redēptor n̄ iudicat q̄ hāc cū iudex venerit uat. Quid ergo mir⁹ si peccator hō obediētie p̄ntis vite breuitate se subiecit qm̄ hāc mediator dei ⁊ hoīem etiā cū obediētes remunerat nō relinq̄t. Sciendū v̄o est nunq̄ p obediētiā malū debere fieri aliq̄n aut p obediētiā q̄d agit bonū debet intermitti. Neq̄. n. mala arbor in paradiso extitit q̄ deus hoī nō tangere interdixit. S̄ vt meli⁹ p obediētie meritū hō bñ p̄ditus crederet dignū fuerat vt hūc a bono phiberet q̄tenus tāto verius hoc q̄d ageret virt⁹ eēt q̄to ⁊ a bono cessās auctori suo se subditū hūilē exhiberet. S̄ q̄ nōnū q̄ nobis huius mūdi p̄spera n̄ nūq̄ iubent aduersa. Sciendūz sūmopere est q̄ obediētia aliq̄do si de suo h̄eat aliq̄d nulla est aliq̄do aut si de suo nō habeat minima est. Nā cū huius mūdi successus precipit: cū loc⁹ supior impat̄is q̄ ad percipiēda hec obedit: obediētie sibi vtutē enacuat si ad hoc ex p̄prio d̄siderio anhelat. Neq̄. n. se sua obediētia dirigit: qui ad percipiēda huius vite p̄spera libidini p̄prie ambitionis seruit. Rursū cū mūdi despectus p̄cipit cū p̄bra adipi

Et morum institutione.

sci et ptumelie iubet: nisi ex seipso
aius appetat: obediētie sibi me
ritū minuit: qui ad ea q̄ in hac
vita despecta sunt: inuit⁹ nolēs q̄
descendit. Ad detrimentū q̄ppe
obediētia ducit: cū mentem ad
suscipiēda pbra huius seculi:
nequa q̄ ex parte aliqua et sua
vota cōmittat. Debet ergo obe
diētia aliqd ex suo i aduersis ha
bere: et rursus in prosperis ex suo
aliqd minime habere: q̄tenus et
in aduersis tāto sit gloriōsior: q̄
to diuino ordini ex dīderio iūgi
tur: et in p̄speris tanto sit verior
q̄to a p̄senti ipsa q̄ diuinitus
p̄cipit gl̄a funditus mente sepa
rat. Sic ergo tanti doctoris cui
dētissimis assertiōibus: moyses
et paul⁹ p̄culdubio testāt. Que
re et lege qd vterq̄ eorū fecerint:
Verū tñ in hęc scire oportet: q̄
innocuis mentib⁹ virtus semper
obediētie iūgit: dño testāte q̄ ait
Quies mee me audiūt et ego co
gnosco eas: et sequūt me. Redē
ptori igit suo n̄ obeit q̄ innocēs
nō est: et innocens esse nō pōt: q̄
obedire ptēnit. S̄z necesse est vt
ipsa obediētia nō seruilī meri s̄z
charitatis affectu fiat: n̄ terrore
pene: s̄z amore iustitie. nulla q̄p
pe innocentia nulla vō obediē
tia ē: nisi in eis charitas fulgeat
q̄ virtutes oēs trāscendit. Sepe
n. falsa obediētia sub timoris
specie palliat. Igit si videris iu
uenculū desidez ad obediendū:
et velocē ad loquendū. Nō du
bites euz varijs ai passiōibus p̄

sertim superbie peste laborare: i
obediētia. n. sequit supbiā ma
trem suam: sicut habes. Equus i
domitus euadet durus et fili⁹ re
missus euadet p̄ceps. Sicut sup
bia equi indomiti p̄cipitio p̄na
ē: ita lascīvia adolescentis in di
sciplinati peccati ruina p̄ma
est. Loquere maior natus decet
ante. Adoloscens loquere vix i
cā tua cū necesse fuerit: Si bis i
terrogatus fueris: habeat caput
responsū tuū. In multis esto q̄si
in scius et audi tacēs simul et loq̄
in medio magnatū nō p̄sumas:
et vbi sunt senes nō multū loqua
ris. An grādinē p̄rebit corusca
tio: et ante verecūdiā p̄rebit gra
tia: et p̄oreuerentia accedet grā
bona. Ex his nāq̄ vbi sapiētie
intelligere potes: q̄tuz virtutes
superius posite: minores etatem
adornēt. Pueri. n. a puritate di
cti sunt: et decet vt regnent i eis
simplicitas: et inocētia: et puritas
hoc est virginitas. Luz his cre
scant et in his p̄seuerent: vt mere
antur. sequi agnum quocunq̄ ie
rit. Adolescentes autem iuxta
nominis huius interpretationē
p̄ dies singulos in bonis operi
bus crescentes: verecūdiā dili
gant: taciturnitatē custodiāt: si
mulq̄ in exhibenda obediētia
nimis ferueāt. Istas q̄ppe virra
tes in primo constituimus loco
velut quedāz incrementa bono
rū operum. vt per eas ad castita
tem et humilitatē et patientiam:
que secundāz partem obtinent:

De ordine vite

recto tramite valeat peruenire. Castitas igitur quia uterque sexus vitio libidinis egrotat: nisi aliarum virtutum ope sulciat: facile labitur. Et proinde nimio studio seruanda est: quia semel amissa: non reparanda est. Prima namque tela sunt oculorum: seu verborum. In desideriis. non est omnis otiosus: et desideria occidunt pigros. Et ideo suffragatur ei plurimuz veracundia. que custodit oculos: et taciturnitas que retinet linguam: atque obediencia que mentes occupat: corporisque fatigat ieiunijs vigilijs et orationibus et opere manuum. Sed necessaria pre omnibus habet humilitatem qua perseruentur habita vsque in finem. Multi namque in ipsa senectute per superbiam in luxuriam ceciderunt. Quia de timendum est et cauendum ne subitus calor superet longum tempus et impudicos senes etas lasciuia condonet. Teneda est itaque semper humilitas custos pudicitie mater patientie. Sine ea laborat que virtutes sine humilitate congregat. Vera autem patientia nisi per profundam humilitatem nec acquiritur nec tenetur. Hanc vero quisque veraciter habet nec beneficio celle nec profugio solitudinis indiget et si ei aduersitatis aliquid acciderit non tristatur sed adhuc diligenti deum omnia cooperant in bonum. Iste timet in prosperis gaudet in aduersis. Amat et adiuuat se persequentes quia eum patientia et benignitas comitan-

tur velut indiuidue comites. Si quis igitur habet animam virginalem et amator est pudicitie non debet mediocribus esse contentus que cito exolescunt et exortocummate crescunt sed perfectas virtutes sequatur ut lumen habeat sempiternum. Qui enim proficere studet semper inuenit quocrescat et per dies singulos seipso melior fiat. Adolescens proficemancipatus es christi seruitio et cepisti magna agere. et excelsa imitari propterea cor tuum et viriliter age. Magna tibi dabit gloria postvictoria. Id est lubricum sit iter per quod incedis. tamen de domini auxilio perfidens desere yma quantum vales et summa petere non deficias. neque tepe scas ut gradum perfectionis possis ascendere ad quod non nisi multis laboribus peruenis. Euge nunc euge initia transcendere. et ad superiora tendere. ut deo in voce exultationis canticum gradu vni cantes Tibi vero de radice ad cacumen festinanti liber patet ingressus ad illas quatuor virtutes principales que in adolescentibus inchoant in iuuenibus augentur in senibus perficiuntur quia matura etas laboribus exercitata iam nouit per experientiam quod didicit per scientiam. Inde non immerito prudentiam et fortitudinem iustitiam et temperantiam in tertio constitui mus gradu quia per eas maxime instruuntur mores et bene viuendi magisterius docetur. Sed ex

Et morum institutione

his prudentia: veritate delectat. Iustitia dilectionem dei et proximi servat. Fortitudo metum mortis contemnit. Temperantia afflictionem carnis tepat. Prudentia enim intelligit. Secunda bene vivit. Tertia appetitum cohibet. Quarta modum imponit. Tres ille superiores quod honestum est operantur. Hec autem quarta: decorum agit illud: quod ex radice honestatis profiscitur. Siquidem prudentia: agnitio est vere fidei: et scientia scripturarum: in qua itinere oportet illud trimodum genus intelligentie: quorum primum est historicum secundum allegoricum: tertium superior ille intellectus quem dicunt analogicum. Iustitia vero est deum timere religionem venerari: honorem ferre paratibus patriam diligere cunctis prodesse. nocere nulli fraterne caritatis vinculum tenere: pericula aliena suscipere opere ferre miseris: bonis vicissitudine rependere: cunctate in iudiciis conservare. Fortitudo. autem est animi magnitudo: contemptus honorum: vel divitiarum. Hec adversus: aut patientem cedit aut resistit fortis. Nullis illecebris edomatur: malis adversis non frangitur: non elevatur secundis invicta ad labores fortis ad pericula pecuniam negligit avaritiam fugit contra in visa pericula animum preparat molestis nullis cedit glorie

canet appetitum. Sed iter has temperantia est nimis pulchra virtus. Est enim modus vite etiam in omni verbo vel ope. Hec autem sobrietatis et verecundie comes est que alio nomine vocatur modestia. Humilitatis regulas custodit tranquillitatem animi servat continentiam et castitatem diligit fouet decus et honestatem restringit ratione appetitum iram contemnit nec repedit contumeliam. His tu plagis celi includere homo dei is tu armis bellator christi accingere. ptegere et ornare. Iste currus igneus te forte militem gestabit consummato cursu ad celi palatium ut assistas regi tuo: cui certasti bonum certamen: fides servasti. Bene rege hac quadrigam virtutum et sede in ea firmus: ut isto vehiculo vehi altius et introduci valeas ad tricameratam domum in summo motis vertice collocata. Hanc dico firmam fidem: spem in concussam perfectam charitatem: que omnem servilem foras mittit timorem: ubi via madoratorum dei dilatato corde curritur. Hic anima iusti sedes sapientie facta plano moderatoque iocessu. portat deum sessorem suum. Huic autem vivere christus est et mori lucrum. Vir discretus et cuncteplator transiit quotidie. visionemque mirabilem cernit. Trahit a decor et ardenti desiderio currit post eum. Si autem iuxta montem excel-

De ordine vite.

sum: hæc q̄ pulcrā domum in
habitaueris: poteris et tu sepelli
me intueri terrā illā missiōis ter
ram lacte et melle manantē. ubi
ver⁹ israel morat⁹. et veritatis pa
bulo in eternū pascitur. Sed tu
dicis mihi. Quare fidē in p̄mo
loco non posuisti: q̄ est in xp̄ana
anima fūdamētū oīm vīrtutū:
facere vtiq̄: nisi fides cresceret.
Nisi autē fides cresceret. aposto
li dñō minime dixissent: Adau
ge in nobis fidē. Continua enī
operatione vīrtutū et assidua me
ditatiōe scripturaz sanctaz fidel
erudit⁹ et erudiendo illuminat⁹: et
illuminādo augetur et. augēdo
p̄ficatur et p̄ficiēdo stabilis: ita
ut nullo turbine. herescos vel p
secutiōe moueat d̄ loco suo. Igi
tur priusq̄ homo p̄ fidē cognos
cat creatorē suū. ignorātia mat
omniū vitiōz eius possidet ani
mā. Ergo ignorātia nox ē: fides
vero dies. Sicut dies crescit per
horas: sic homo auget p̄ illumi
natiōez diuine gratie: et p̄ docu
mēta matris ecclesie. Primum
itaq̄ sincera radix scē fidei i ter
rā hūani corporis plātā: cui isē
rit ramuscul⁹ ille bone arboris
.i. timor dñi: q̄ dicit⁹ initiū sapie.
Cū hoc icipit. et cū isto ascēdit vs
q̄ ad plēitudinē luminis. Cūq̄
fides adulta fuerit plēa: velud q̄
dā magna arbor diuersa i se ha
bēs poma ex q̄bus reficitur ani
ma plena deo: tunc adheret ei ti
mor ille scēt⁹ eterne charitatis: q̄
pmanet i seculū seculi. Nec ē. n.

fides illa que p̄ dilectionē opat⁹
ut hō noua creatura efficiatur: fi
des prudentissima et inictissima
q̄ inē v̄ba alteratiōis: in tpe p̄se
cutiōis: vsq̄ in die necessitatis su
pari n̄ pōt. Quia pp̄ fides firma
et charitas plena fide: cōites et in
separabiles sorores cūcta i se ge
nera v̄tutū p̄tinētes vix p̄fectuz
eficiūt quātū possibile est cū p̄fi
ci in hac vita plena miserijs et er
rorib⁹. Iste illd̄ apostoli i verita
te dices pōt. Quis nos sepabit a
charitate xp̄i: Tribulatio: an an
gustia: an p̄secutio: an fames: an
nuditas: an piculū: an gladius:
Lernis. n. q̄ neq̄ mors: neq̄ vi
ta neq̄ angeli: neq̄ p̄cipat⁹: ne
q̄ potestates neq̄ vīrtutes: neq̄
instātia: neq̄ futura neq̄ fortitu
do: neq̄ p̄fundū: neq̄ altitudo:
neq̄ alia creatura poterit nos se
pare a charitate dei q̄ ē i xp̄o ie
su dñō n̄ro. Nec at̄ disciplina bo
ne vite et feta series vīrtutū. Ista
ē via regalis p̄cedētū patrū tri
ta pedibus: ābula in ea. V̄ grex
adolescēt. n̄ noli declinare ab ea
neq̄ ad dexterā neq̄ ad sinistrā.
Ille q̄dē ad sinistrā declinat: q̄ vi
tia sub sp̄e vīrtutū latētia sumo
pe nō denitat. Per hec enī mul
ti decipiūt et ignorāt se esse dece
ptos. Itaq̄ duplici rea ē anima
si et bonū non facit vsq̄ spirituali
ter viuat et lateat. Supb⁹ vult se
credi cōstātē. Prodigus libera
lem: temerarius fortē. Inhumā
n⁹ parū gulosus humanū. In
pudētia constantie sibi nomē at

Et morū institutione

scribit. peccitas appellationē li-
bertatis ostendit: eloquētiā vbo-
litas fingit et curiositatis malū
sub stultū spūalis colore delitel-
cit. Nā iterdū sub p̄textu iustie:
crudelitas agit et putat eē v̄t̄: q̄
nimis ē vitiū. Sicut remissa legi-
cies māsuetudo esse credit et qd̄
agit torpens negligentia putat
agere indulgētia pietatis. Itē ti-
mor sub sp̄e obediētie occultat:
et dicit v̄t̄ humilitas q̄ tñ vitiū
ē timoris. Porro vitiū inquietu-
dinis virtutē se vult vocari soli-
tudinis. Et p̄cipitationis facili-
tas seruos boni studiū credit. Et
bene egēdi tarditas. p̄ciliū mora
eē videt cū tñ ista sit virtus. illa
viciū. Nec et si humanitus pos-
sūt discerni. tñ sine dono dei quā-
tū mihi videt nec v̄tutes possūt
haberi vel appeti: nec earū simili-
tudines q̄ sunt vitia v̄tutes imi-
tātia: declinari. Sed sciēdum est
q̄ quadā summe v̄tutes sūt. Nā
a q̄bus habētur. vtiq̄ veraciter
habent. Doctrina ieiunū casti-
tas sciētia et his similia medie v̄-
tutes sunt q̄ ad vtilitatē et p̄niti-
em possūt haberi. Nō potest eē
veritas cū mēdatio. pudor cū pe-
tulantiā. fides cū p̄fidia castitas
cū luxuria. Adversus impet̄ v̄-
tior cōtrarijs est virtutibus pu-
gnādū. Contra luxuriā adhibet
cordis mūditiā. cōtra odiū dile-
ctio. cōtra iracūdiā paciētia. cō-
tra timorē fiducia v̄tus. p̄tra tor-
porē seruos boni studiū. P̄pōat
tristitie gaudiū accidie fortitudo

auaritie largitas. supbie humilitas.
Principalū septē vitiorū re-
gina et mās ē supbia q̄ oim deter-
rior tāto in imo iacet. quāto i al-
to se erigit. Septē p̄ncipalia pa-
riūt d̄ se multa vitia. que ita sibi
met qdā cognatiōe iūgūt. vt ex-
altero alter oriat. Supbia sicut
ē origo oim criminū. ita ruia cū
ctay v̄tutū. Ipsa ē i p̄ctō p̄ma: in
cōflictu postrema. De superbia
nascit̄ arogātia q̄ tā in factis q̄ i
dictis cauēda ē. Ne ei q̄ sibi ma-
gis q̄ deo placere studet. Per
cenodoxiā maxie subicit sibi dia-
bol̄ monachū: q̄ p̄ eā ab humi-
litis culmine deicit. Sūma ita
q̄ v̄t̄ monachi humilitas. sūmū
vitiū ē supbia. Supbiēdo contē-
dēdo et dimicādo murmurādo
detrachēdo susurrādo negligēdo
p̄tēpnēdo et p̄prias volūtates fa-
ciēdo infinitas mōachi q̄ nūc sūt
culpas icurrunt. Nūc ē q̄ ex ho-
rū magna multitudine q̄ seculū
deserunt rari valde inueniunt̄ q̄
mortificat̄ vitijs ascendere cōten-
dāt ad p̄fectionē v̄tutū. Nec at
significāt illa sexcenta milia ar-
matōz q̄ de terra egipti educti
sūt duo at solūmō hoīes. i. ioseph
et caleph ex illis oib̄ terrā p̄mis-
siōis igressi sunt regrediāt nolē-
tes i egiptū. p̄strati sūm d̄serto di-
uersis generib̄ mortū iterierūt
p̄ egiptū itellige mundū. p̄ pha-
raonē diaboliū: q̄ ē rex sup̄ oēs
filios supbie p̄ mās rubz ablutio
nē p̄ctōz oim. p̄ egiptios i eo
mortuos. ipsa p̄ctā q̄ sūt exercit̄

De ordine vite

pharaonis. Tu quidē iā egiptū
deservisti pharanoē fugisti: et lo-
a sorte tua: subuersis currib⁹ ed
ticū letitie domino cecinisti. Tā
dē ingressus solitudinē ad mō-
tē sinay puenisti: vbi data sūt ti-
bi pcepta vite et instituta celestis
discipline q̄ corā deo et factis ei⁹
tu pollicitus es observare. Quā
uis oīa feceris nolitū tū eē secu-
r⁹. Multa habent pīcula in ipsa
q̄ icēdis heremo. Ibi certe igni-
ti sunt serpentes q̄ pcutiūt et ite-
rimūt murmuratores. Ibi lepra
q̄ inficit et deturpat detractōres et
sufurrones. Ibi seu⁹ gladi⁹: q̄
deuorat fabricatores idoli et cul-
tores illos v3 monachos q̄ sectā-
tur auaritiā q̄ idolorū ē seruit⁹.
Hāc dicit apostol⁹: radicē oīū
malorū. Scito tū q̄ n̄ nisi tepidif-
simos mōachos illud vitiiū app-
hēdit et tu caue: ne pter victū et
vestitū aliud aliqd neq̄ hēas ne-
q̄ velis habē. Detestat⁹ supbiā:
fuge cōtētiōnē. Rectores mōa-
sterij dilige vt parentes: time vt
dños crede eē salutat⁹ q̄ iūgūt.
S3 hec custodif n̄ poteris nisi p-
us te stultū facias vt sis sapiēs:
nihil. s. discernēs nihil indicās ex
his q̄ tibi fuerit iparata: sed cū oī
simplicitate ac fide sp̄ obediētiā
exhibeas. Illud tātmō scīm il-
le vtile illud sapiēs indicās. q̄ ti-
bi vel lex dei: vel senioris examē
idixerit. Terreat te illoz exēplū
q̄ ad vsus moysen rebellauerūt:
quoz alios celestis flāma cōbus-
sit: alios autē isern⁹ viuētes susce-

pit. Deficiet mīhi tps: si veli oīa:
p oīa pader. Illud tibi iculcādū
uideo: q̄ dū viuimus iter laq̄os
currim⁹ nusq̄ tuta pax pdolor
nusq̄ tuta q̄es vbiq̄ bella: vndē
q̄ hostes. Pharaon enim cū suis
egiptijs retinet exēitē. Elades
ibi plurime i medio itinere q̄ im-
pediūt nimis eūtez. In extrema
vero parte: ante ipsū hostes du-
ri et fortes q̄ resistere cupiūt: ne
terrā pmissiōis possis intrare. i.
amalech seon oc moab filij amō
et latrōculi montis seir. Si forte
his supatis per multos labores
optiaz ingressus fueris terrā: vide-
bis q̄ i ipsa ēt n̄ valebis eē secur⁹.
Enumuero remanēt allophili et
alias incircuitu tuo reseruat gē-
tes i q̄bus te deus expiat vtq̄ di-
ligas eū sēp q̄ manū ei⁹ respicias
ne forte cū cōmederis et saturat⁹
fueris obliuiscaris eū. Igī p sep-
tē gentes q̄ ex illa terra expulse
sūt. itellige septē capitalia vitia
quoz duo carnalia sūt. i. castriaz
gia et fornicatio: reliq̄ spūalia. q̄ i
mēbris suis talit̄ distinguuntur.

Gule cōpiscētia in q̄nq̄ mōis
diuidit. Primo si aū tps cibos
q̄s appetat. Scdo si lautiores es-
cas q̄rat. Tercio si diligēt⁹ quos
q̄ communes cibos quis pcurret.
Quarto si viles escas nimis q̄s
sumat. Quinto si q̄sq̄ ex deside-
rio q̄cumq̄ sumat.

Fornicatio triodo gener. Pri-
mū dum per voluntatis luxuriā
commixtio expletur. Alterum
dū sola attractatione luxus car-

Et morum institutio.

nis per immunditiā prouocatur. Tertiū dū intentione turpiā cogitationū nocturna q̄sq; illusione polluit. Est t̄ q̄rtū genus iuxta scripturā sicut ydolatria t̄ auaritia. Sed t̄ oīs immunda pollutio fornicatio dicitur.

Silargiri a in gēina distinguit pena. i. p̄cupiscētia rei augende t̄ in metu carēde. Est t̄ tertiū genus pedis hui⁹ qm̄ monach⁹ ex ipsis necessarijs sine q̄b⁹ viuere nō pōt plus d̄siderat hēre q̄ necesse sit aut ea volumus in mōa sterijs possidere q̄ si essem⁹ in seculo minime habere valerem⁹.

Tre gēna tria sūt. Anū qd̄ ardet intrinsec⁹ aliud qd̄ in verbū sine opis effectu prūpit tertiū qd̄ nō ut illud seruēs ad horā dī. igit̄ s; p̄ dies t̄ tpa reseruat. Ex illo q̄p? pe calor t̄ indignatio ex isto nascit̄ odiū q̄ oīa equali sunt a nobis honore damnanda.

Tristitie vitū in tres diuidit̄ ptes quaz p̄ma tempata ē t̄ ratio nabil̄ de d̄lictōz penitēdie veniens. Alia pturbata t̄ irratiōabil̄ de anxietate met⁹. seu de desperatione p̄ctōz exoriet̄. Tertia d̄ irratiōabil̄ vel de illato dāno ac deliderio prepedito procedens.

Accidie gēna deo sūt. Anuz qd̄ ad opus dei pigritare monachū ac dormire cōpellit. Aliud qd̄ vagari huc illucq; facit ac fuger̄ cohortat̄ de fr̄m cuz quib⁹ viuūt societate. Nec. s. sex vitia quada; inter se cognatiōe sunt p̄nnecta ita vt p̄oris exuberātia. seq̄ntis

efficiat exordiu. Ex p̄mo. n. scdm̄ ex fo tertiū t̄ sic de ceteris. Et iō econtra simili mō atq; eadē rōe pugnādū ē qz p̄mo denicto aliō facili⁹ de vincit̄. Et ista vitia l; inuicē sibi sint conera ea q̄ dixim⁹ rōe specialius tū in tres copulas diuidēda sunt. Castrimargie fornicatio. Auaritie ira tristitie accidia peculiari p̄sortio federant̄. Sed his supatis maior tibi restat pugna t̄ tanto grauior q̄to ista amplius fuerint victa. Arripiendum nāq; tibi est totis viribus iuge certamen cōtra crudelissimas t̄ triformem bestias. i. superbiam inanem gloriā t̄ inuidiā. Cuius in vno corpore tria capita. t̄ in ipsis capitibus dentes ferrei coniuuent̄ oīa. Quā multos viros hec immanissima bestia momordit t̄ dicit atq; sub pedibus suis p̄culcauit. Circumda itaq; tibi fortē armaturaz vt possis stare p̄tra tantā nequitia. Indue tellica charitatis. accipete gladio spūs qui est verbum dei. sume sentū fidei pone galeaz salutis. t̄ spei i capite tuo. fuit pedes tui calciati in preparationē euangelij pacis vt nullus in te pateat locus insidijs potētis aduersarij. Caput superbie sicut caput vipere furor ei⁹ vt furor draconis t̄ status eius letifer vt inanimabilis status reguli. Illud. n. p̄ statetus ceteris tres venenatas ex vipereo ore ad feriendū educit linguas. Prima eos p̄cutit q̄ per transgressionib⁹ culpā p̄tēp

De ordine vite.

tui habent divina precepta. Sed illos qui ex preservatione mandato rui extollunt in elatione virtutum Tertia eos qui per contumaciam mentis subdi odignant maiorum imperijs. Quidam autem pro carnalibus quidam pro spiritualibus supbiunt: et est una supbia sub diverso colore.

zenodoxie alter caput multiplex forme. prodigium et multiplex malum diras voces et rugitus irribiles ex turgidis faucibus quod driptito modo altius efflat. Nam sunt qui habent dona: et donantes ignorat. Et sunt qui se dicunt per suis precedentibus meritis dona accepisse non per gratia largientis. Item quidam sunt qui quod non habeant habere se per timorem existimant. Sunt et alij qui pretendendo ceteros putant se habere aliquid singulariter. Sed ista elatio ceteris perniciosior est. d. singularitate iactantia veniens. Hec autem dira lues quous se ad alta erigat et impleat clamoribus aures non tamen ei iuxta quod habet extollentiam: est vis et potentia.

Ista quoque invidia duplices evomit flammam. Hoc autem caput tertium modo illud viri qui meliori invidet in id quod ipse non est. modo illud afficit qui quolibet simile dolet sibi esse equalem. Et hec tria discernere valeas. ista do tibi inditia. Supbia. n. rubet. zenodoxia albet invidia palet. Furor igneus in supbia ex indignatione: cadore in hypocritis ex simulatione: pallor in invidis ex nimio dolore. Hic ita digestis

rectius septem criminalia vitia de notant quod dinumerant: ut mihi videatur: quod sicut princeps septem vitiorum diabolus: nos eorum subdit potestatis. Ita christus deus noster spiritu septiformis gratia plenus a divinitu iporum eruit et sibi subditos facit. scire te oportet quod ista vitia diversos ortus et dissimiles efficientias habent. Vicia. n. et fornicatio: quod non nisi per corpus expleri possunt carnalia sunt: et ideo corporali indigent afflictione: simulque remotioribus locis ut velocius curari queant. Avaritia et ira licet non sint unius nature. nam prior extra naturam est se quens aut originale videatur: quod hoc irasibile animal est. simili tamen oriuntur modo siquidem commotionis causas extrinsecus concipiunt. Tristitia et accidia nulla extrinsecus accedente provocacione generari solent. Supbia zenodoxia atque invidia sine corporali misterio presumant. Ad hec curanda: quod spiritualia dicuntur multum presunt humana confortia. maxime si iter bonos prudentesque viros. viuas qui illa sepe redarguant Sed inter hec sciendum est: quod in quibusdam ventris ingluvies: in quibusdam fornicatio. principales optinet locum. In alijs supbia in alijs zenodoxia arcem tenet. In quibusdam ira in quibusdam avaritia seu tristitia aut aliquid eorum sibi tyrannides vendicat. Et ideo oportet unumquemque noster secundum qualitate belli quo principaliter infestat: pugnam arripere ita ut aliud necesse sit adversus vitium quod tertium ponitur primum exer

Et morum institutione.

eere conflictū. Alium p̄tra quar
tū seu q̄ntū ⁊ ita put vitia i no
bis obtinent p̄ncipatū vtq; ipu
gnatiōis exigit mod⁹ nos quoq;
oportet ordinez instruere p̄lorz
⁊ sic p̄tra illd vñū fortiter pugne
mus vt alia a q̄bus minus ipu
gnamur n̄ negligamus atq; ita
totis virib⁹ laboremus vt nō de
nostris laborib⁹ sed de dei auxi
lio p̄fidamus. Hoc. n. mō ad pu
ritatē cordis ⁊ ad plenitudinē v̄
tutū valeam⁹ xpo adiuuante pue
nire. illd ē t nō min⁹ te scire volo
q; varie in oib⁹ sunt p̄spartiōes
Nā alia vitia tranq̄llis ⁊ leuib⁹
morb⁹ alia duris ⁊ asp̄is viciis s̄t.
Sepe at qd̄ istis placet illis di
splicet. Diabolus. n. dū decipe
quēq; q̄rit pri⁹ naturā vniūscu
iusq; itendit ⁊ inde se applicat.
Unde hoīem aptū ad peccatuz
insp̄xerit ex ea q̄ppe pte hoīem
diabol⁹ tēptat. qua eū p̄ excrescē
tē humorē facile ad vitia inclia
ri cōspicit vt scdm humoris con
sp̄sionē adhibeat temptationez.
Null⁹ ergo culpā n̄ extimet q̄
ex p̄sp̄sione p̄pria sustinet sed
q̄tum valet cōtra id qd̄ tollerat
pugnet. Nā si cōsp̄sioni cedit.
tēptatiōi vel vitio nequaq; resi
st̄t. Igit̄ cōstantes ⁊ duri mores
semp cōtra sup̄biam irā ⁊ crude
litatē pariter repugnēt. Iocūdi
ant. ⁊ lenes p̄tra inanē glām hy
pocrisiz ⁊ falsaz pietatē p̄cipue
certare ⁊ nō cessent. Istud nāq;
hoīuz gen⁹ laudis amore facili⁹
capit. Remini volūt displicere.

Omnes eq̄nimit̄ portare vidē
tur. decipiunt ⁊ decipiunt ⁊ quā
to hoībus placent tāto sunt do
odibiles. Scriptū ē. Astuti ⁊ si
mulatores puocāt irā dei. Bōi
n. viri timentes deū idipsuz qd̄
esse meruerūt. videri refugiūt. sa
ne la⁹ hūana bonos eruciat. ma
los letificat. Duplicit̄ aut̄ dānā
tur hypocrite siue p̄ occulta inī
q̄tate siue p̄ apta simulatione.
Nā semp iacent hypocrite. Om
ne sincer⁹ permanet. Nā q̄ simu
lata sunt diuturna esse nō possūt
hypocrite foris cādidi. intus sor
didit Amator vāeglorie vñ pos
sit laudari agere nō q̄scit. Nō
nulli falsa opiniōe arrogātie. se
p̄fectos eē existimant dū n̄ sunt
q̄ obortis temptationibus inno
tescunt. Tāto q̄s sit veritati vici
nior. q̄to se lōgi⁹ eē ab ea fuerit
arbitratus. Est hūilitas formidi
nis ⁊ ignorātie. q̄ nō est laude di
gna. Hypocrita vba sanctoruz
hēt vitā scōz nō h̄z cui semp ia
ctātia oculos quibus de⁹ videri
pōt claudit. sup̄bis ⁊ libidinosis
plus dñatur diabol⁹. Transacta
libido sp̄ sui rellāt penitūdinez
nūq; satiat. ⁊ exticta reaccēdit.
Ne illi q̄ tūc habuit terminū lu
xurie qū vite. Quō vinū p̄ potā
tē facit. ⁊ postq̄ surrexerit neq;
pes neq; man⁹ suū officiū tenēt
⁊ ois ei⁹ ylaratio vertit̄ in ruinā
Vir sup̄b⁹ nec decorabit̄ nec vo
lūtates suam perducet ad finēz.
Semper. n. conscientia serui dei
humilis debet eē ⁊ tristis. s. vt p

De ordine vite

humilitatē nō supbiat: et per vti
lez merore cor ad luxuriam non
dissoluat. **B**ei suū sine intermis
sione legere. orare et opari oportet.
ne forte mentes otio deditas
vitia sibi preoccupēt. **M**ēs xpo
dicata sic caueat minora. vt ma
iora. qz a minimis incipiūt qui i
maxia prouunt. Satis delicate se
palpat q̄ vult sine labor magno
studioqz p̄tinuo vel vitia supare
vel virtutes acq̄rere. **N**ia at mo
le carnis p̄ssa. sic difficile ad vir
tutes surgit: ita facile i vitia ca
dit: qz ista in imo sunt: ille vō in
sūma arce p̄sistit. **S**ēi qz nōnul
li qz nō p̄ dei amore seculo renū
ciant: laborare nō curā. **U**tinaz
qd mundū relinquim⁹: volūtas
sit nō necessitas. **Q**ui. n. nō rigi
da intentione monachi. p̄fessio
nez sectant: q̄to superni amoris
propositum dissolute appetunt:
tanto p̄clini⁹ a mundi amore
denuo reducūt. **E**x quib⁹ alij cor
poris voluptates: alij honore re
q̄runt. **S**z q̄ ad hoc p̄uersationē
sanctitas p̄tendit: vt alijs q̄z doqz
p̄esse desideret: iste nō discipu
lus xpi: sed prauitatis sectator
existit. **F**erre. n. crucē et mō mori
ypocritarū est iste at q̄ se p̄ deo
curitie tradit monachorū: as
siduis debet esse in ofonibus: la
chrimas suas deo: nō hoibus of
ferre: ieiunia in aurige modū p̄
lassitudine et viribus corporis tē
pare. **Q**uapp nō pigeat te bone
frater q̄tum potes actibus san
ctis insistere: vt laboris tui fru

ctus q̄qz possis recipere. **H**oc so
luz attende q̄ monachi faci⁹ es:
et iō ea age q̄ monachi sunt. **I**n
ter eos cū quib⁹ vni⁹ sectare me
liores. **I**n oī gradu et ordie opti
mis: p̄mixta sunt pessima. **N**io
sos senes et pertinaces: quos vi
des in hīs abundare periculosis
tporibus: noli imitari. **M**ores
vitāqz illo p̄fuge: ne tibi sint in la
queū et ruinaz. **Q**z multos in
diceo israel turpiter vitā suā ne
gligentes: rex babilōis in terraz
captiuitatis et confussionis possi
det: et q̄ mlti inuēnes spiritu ser
uētes dño seruētes vtz faciūt ce
lo: totisqz viribus sibi diripiūt il
lud. **U**tinaz talin⁹ p̄cōia inue
nuz. nfi inutarēnt senes vt anno
sa reddest senectas: qd tenera fert
sponte adolescentia. **S**i tu vis p̄
ficere nō respicias qd mali faci
ant alijs: sed qd boni ipse facere d
beas. **N**onne cernis negotiato
res et milites multa sustinere p̄
cula: vt ad icertos honores et pe
rituras diuitias pueniāt. **I**sti q̄p
pe servant cū aie discriminē: q̄ cū
pluribus tribulationibus inna
munt. **Q**uid tibi dic rogo facien
dū est: q̄ venditis oībus p̄ciosaz
q̄ris margaritā et emptū habes
agrū vbi thesaur⁹ latet quē fur
auferi n̄ pōt: **N**ecessē ē tibi oēs i
sidias p̄canē sollicitē: ne si ruinā
passus fueris: p̄ glā hēas igno
minā. **Q**uis sis in tuto noli esse
secur⁹. **F**req̄nter in media trāq̄l
litate vitioz sirtib⁹ incauti et dsi
des obrui⁹. **Q**uāta p̄dolor aia

Et morum institutione.

illa nutrit huius seculi defectu q̄ ne-
gligētes mōachos d̄ uris mori
b̄ opascūt. Et qm̄ credo te posse
pl̄ p̄ficere oratione q̄ ista no-
stra ex oratiōe addā t̄ for̄ ulā
orādi vt legēdo t̄ orādo esuriēt
aie duplicē tribuas refectionē t̄
q̄ d̄sideras ap̄d deū: facili⁹ vale-
as optinere. **A**nimo enī coactus
desiderio q̄ de salute tua habeo
istd̄ supra vires meas assūpsi ne-
gotiū vt vinctus verbor̄ meor̄
ad instructiōem tuā patrū sētēti-
as colligerē. **H**ec tu meditare
hec in tabulis cordis tui scribe.
Et vt scias q̄ p̄ viā icēdē d̄beas
t̄ vt p̄ficer̄ possis ope q̄ discis le-
ctione clama ad deū sine quo ni-
hil bōi agi clama p̄cor clamore
magno i toto corde tuo t̄ flebi-
lis suplexq̄ tu ora hoc modo.

Pars tua sum⁹ dñe q̄ tulisti
d̄ manu amorē i gladio t̄ i arcu
tuo. **G**ladius tu⁹ vin⁹ t̄ effica-
re tu⁹ incarnatio tua. **I**bi enī
velut curuato sapiētie ligno t̄ ip-
sa quodāmo flexa diuinitate ner-
uus carnis vehemēter extēsus t̄
hūanitas ineffabili acta cogno-
scit. **P**ars ergo tua sumus t̄ po-
pul⁹ acq̄sitōis tue q̄ acq̄siti ver-
bo p̄dicatiōis tue t̄ misterio in-
carnationis.

Incircūcisioe dñi nec neru⁹ rū-
pit nec os cōminuit vt robustio-
ra quēq̄ t̄ infirmiora fuēt illeca.
Aperit autē cutis amputat ca-
ro: sanguis effundit vt illecebro-
sa mollities castiget. **I**n carne q̄
dē peccatū quod i ea manet i

tellige. **H**ec igit̄ verba circūcisio-
nis spiritu nō littera implebis si
velam ē excusationis t̄ dissimu-
latiōis p̄ cōpūtiōē cordis t̄ cō-
fessionē oris amoueas si peccatū
cōsuetudinē correctiōe cōuersa-
tiōis absidas si dēiq̄ vt necessa-
riū ē occasiōes quoq̄ peccati t̄
fomitē fugias concupiscētariū.

Tres **R**ui salutis fluxerunt a
corpore iesu. verbum doloris in
quo cōfessio. sanguis aspersionis.
i quo afflictio. a qua emūdatiō
nis. i quo compunctio.

Bini **B**er. abbatis de vīs vite
cōfessioe. s. t̄ obediētia. t̄ primo
de confessione sermo.

Otas mihi fecisti vi-
as vite ad i plebis me-
leticia cū vultu tuo. d̄
lectatiōes in dextera
tua vsq̄ i finē. **A**d te q̄dem libē-
ter accedim⁹ dñe iesu. discipulis
ad magistrū infirmi ad medicū
ad dñm serui. **T**u es enim magi-
ster t̄ dñs cuius scola est i terris
t̄ cathedra in celis. **T**u es ille ex-
imius medicus q̄ solo verbo re-
stauras vnīuersa. **E**lias tuas do-
mine dīmōstra nobis t̄ sēitas tu-
as edoce nos. **E**ie. n. tue vie pul-
chre. t̄ oēs semite tue pacifice.
Beatī q̄ ambulāt in via tua do-
mine virtutū. beatiores qui cur-
rūt viam mandatorum tuorum
qui currunt i odorem vnguētō-
rum tuorū. **E**xultas enī vt gigas
ad currēdā viam. t̄ non solum
currēns. sed t̄ saliens in mon-

De prima vite via

tibus transiliēs colles. Exultaue-
rūt gigātes philosophi non ad
currendā viā: sed ad currēdam
gloriā vanā: euanescentes i cogi-
tationibus suis: nō humilitati i
virtutib⁹ suis. Viaz enī sapiētie
nescierūt neq; meminerūt semi-
tar eius. Nō enī in chanaā neq;
visa ē in theman. Maledicti qui
dixerūt dño iesu recede a nobis:
scientiā viar tuarum nolumus.
Nos querimus te de die in diē:
et scire vias tuas volumus. Pri-
cipales vie tue due sūt: confessio
et obediētia. In cōfessione crimi-
na lauant. In obediētia virtutes
solidant. Bonū anime ornāmē-
tū confessio: que peccatorē pur-
gat: et iustū reddit purgatiorē.
Si peccata sunt: in cōfessione la-
uant: si bona opera: in confessio-
ne solidant. Cū mala tua confi-
teris: sacrificiū deo spiritus cōtri-
bulatus: cū dei beneficia immo-
las sacrificiū laudis. Absq; cōfes-
sione iustus iglorius iudicatur
et peccator mortuus reputat: Cō-
fessio igitur: peccatoris vita iusti
gloria. Vīdeo dauid dicentem
peccani et audiētē: dñs trāstulit
peccatū a te: et nō morieris. Con-
sidero mariā: si nō verbis: tamē
opibus sua publice crimina con-
fitentem: et dñm p ea rīdentem
dīmīssa sunt ei peccata multa: q;
dilexit multū. Respicio picipē
apostolor negatē timide: ama-
rissime flētē: xpm respicientē. Il-
lū felicē latronē intueor accusan-
tē: excusantē xpm: et dñm pmit-

tentē hodie mecū eris i paradi-
so. Q; sublimis ista cōfessio: p
q; de patibulo ad regnū: de ter-
ra ad celū: d cruce ad paradīsū:
latro dānat⁹ et crucifix⁹ ascendit.
Gloriosa cōfessio: q; petrū apo-
stolū terne negationis crimine
liberauit: et ab apostolat⁹ culmi-
ne caderē pmissit. Fidelis istitu-
tio: q; marie multum diligenti.
multū dimisit et amoris multū ti-
tulo insignitā. discipulorū corpo-
ri sociauit. Preclara misatio. q;
regē et pphetā multiplici crimi-
nū inundatiōe mūdauit et in an-
tiq; gloriā dignitatis pducendo
reduxit. Nec est via q; viatorē su-
um nūquā fefellit: q; nūq; deser-
uit nisi deserentem. Huius mul-
te multiplicesq; semite sunt ad i-
ueniendū. difficiles ad tenēdum
ad enumerādum iextricabiles.
Prima semita ē primus grad⁹
in via ista. cognitio sui. De celo
cecidit ista sentēcia. Noscete ipsū
o hō: Aīde si nō et spōsus i amo-
ris cātico. spōte idem loquatur.
Si ignoras te o pulchra inī mu-
lieres. Cognitio sui cōstat in tri-
b⁹. vt cognoscat homo qd fecit.
quē meruit. q; amisit. Quid iuli-
us o nobilis creatura. ymago di-
creatoris similitudo q; carnē tu-
az carnalib⁹ illecebris dturbat et
p breui voluptate torētē pde-
re voluptatis: Quid furiosius q;
rapi mentē ira. supbia extolli. ve-
xari inuidia. anxietate torquere
Que in croceis es nutrita. qre-
stercora āplexaris: Recordat e

Sciicet confessione.

quē merneris. Subeat memoria
tuā gehēnalis olla. fornax ferrea
magne babilōis dom⁹ mort⁹: an
xietatis domiciliū flāmarū glob⁹
acerbitas frigoris: tenebre sēpi
terne. Cōsidera ordinē tormentorū
torzorū facies: mutatiōez penarū.
misericordiaz infinitatē: et intellectuāli
b⁹ oculis ista discurre et poteris
dicere: meli⁹ erat mihi si nat⁹ nō
fuissem. Reflecte oculos: et quem
amiseris aīaduerte. Reminisce
q̄lis sit ciuitas glōsa: celestis ha
bitatio loc⁹ vite: suauitatē palatiū
splēdorū glōrie: grē magnitudo: cla
ritas infinita. Accēde ordinē gau
diorū gaudentiū vult⁹: p̄miorū
viciissitudinē multitudinē delitia
rū: et potes exclamare: q̄ te pdi
dit totū pdidit dñe de⁹. Si ergo
hoc triplici funiculo ligaueris
aīaz tuā: itelliges et aīaduertes q̄
in itū salutis notitia peccati est.

Secūdo grad⁹ ē pēitētia. hec duo
ita tibi inuicē p̄iuncta sunt: vt co
gnoscer se nō possit nisi peniteat:
penitere nō possit nisi cognoscat.
Peniteat igit aīa p̄p̄iunctionis ia
culo vulnerata penitētia triplici
q̄: inocentiā amisit: amissaz nō re
q̄siuit: et neglexit paciētiaz dei.
Scio dñe iesu q̄ p̄mā stolā ino
cētie nobis i baptisate reddidi
sti: et amictu nūneo cādidatos in
iustitie folio collocaſti: cito reces
sim⁹ a via q̄ oñdisti nobis et por
tionē substantie q̄ nos p̄tingebat
cū pdigo filio in dissimilitudis
regionē expēdim⁹. Venerūt ad
nos vilissimi spūs: et eternoz igni

uz reges: ad mūdatos immūdis
ad saluatos dñati: curui ad re
ctos: et dixerūt aīe nre incuruare
vt trāscāmas. Audiuim⁹ illos et
incuruati sum⁹. Trāsierūt p̄ nos
et inocentiā amisim⁹. Si culpa
est pdidisse: quē putas erit nō re
q̄sisse pditā? Perdet aliq̄s aliq̄e
zī hac mortalitate q̄rit iudices:
amicos puocat trahit in cām nō
hil intēptatur relinq̄t donec vel
amissa inueniat: vel ablata resti
tuet et cū odiat restituta. Hos
hereditatē nraz incorruptibilē
incontāinatā in celis. v̄sutijs illi
us insatiabilis homicide pdidi
mus et nō req̄rimus: incuruauit
nos et nō resurgimus. Surgam⁹
et eamus ad patrē nostrū et dica
m⁹ ei. pater peccaui in celū et co
rā te: et oēs textū euāgelice lectō
nis p̄currētes. offerāmus p̄ri peni
tentiā mētis cordis p̄tritionē: si
forte dū adhuc lōge sum⁹ vide
at p̄r et misericordia moueat: et ac
curēs cadat sup collū nrūz et os
culeſ nos osculo oris sui. Forsitā
iubebit p̄ferri stolā primā inno
cētie. et indui nos vestimētis vir
tutū et dari anulum secretorum
in manu nra et calciari pedes no
stros in p̄paratione euāgelij pa
cis. Precipiet fortassis adduci
ritulū saginatū et occidi in satis
factionem reuertentiū: epulari et
exultari: et in simphōia et in cho
ro reduci ad supna gaudia ciui
tatis. vbi gaudiū est angelis su
per vno pectore penitentiā agē
te. Scimus domine iesu: quia nō

De prima vite via

primis bonis eos qui ambulant in innocentia sed nec illos qui ambulat in penitentia. Quia. n. peccatum non fecit nisi unus. Beatus tamen vir cui non imputauit dominus peccatum. Quod quod ipse mihi non imputa et decreuerit si est quasi non fuerit. Cogita etiam quanta superbia patientia dei usus. immo abusus sis. Videbat te peccatorem et dissimulabat quasi non videns vocabat et non audiebas. minabat et non timebas nec promissis illectus nec terrore percussus. Ignorans quia patientia dei ad penitentiam te adduxit. Die timore magno ne thesaurizaueris tibi iram in die et reueltationis iudicii dei et memento quia horrendum est incidere in manu dei uiuentis. Liga igitur hoc triplici chatapslamine penitentiae vulnus anime tue et die miserere mei domine qui infirmus sum sana me domine.

Tertius gradus est doloris et ipse terna ligatio puerus. vere post cognitionem et penitentiam dolor meus renouatur est et in meditatione mea ignis incanduit quia creatoris offendi dominum non timui spreui benefactores. Nunquid non sicut lutum in manu figuli sic vos in manu mea dicit dominus. Super hoc te fecit vas in honorem cur te in periculum facere presumpsisti? Nunquid dicit figmentum figulo quod me fecisti sic? Creatura creatorem factura factorum opus opificis ausus est per nocere? Adhuc vilissima testa. quia si cecideris super lapides istum confringeris. si vero ipse super te ce-

ciderit. perferet te per tritionem timenda. itaque ut ne vestigium minutarum appareat. Tu autem sanguini misuisti et creatoris offendens et dominum non timens. Seruus eras illius domini cui resistere nemo potest et in preceptis eius acceperas voluntatem noluisse intelligere ut bene ageres sed recalcitrans dominantis imperio propria lege infra suam te. rempublicam viuere decreuisti. Nam audisti quam sententiam accipiat seruus nequam. qui sciens voluntatem domini sui et non faciens multitudinem verberum reseruat. Assistunt angeli ad audiendam vocem sermonum eius stelle vocantur et dicunt assumpti. venti et mare obediunt ei. et omnia lege prefixa et in concussa retinet firmitate. Tu solus peregrinus es et impatorie decreta maiestatem non curas? Audi quia potest te mittere in tenebras exteriores. ubi flectitur et stridor dentium perpetua infelicitate crebrescunt. Qui si te non mouet creatoris offensio et reuerentia potestatis. moueat saltim ingratitudo tua quia tantum benefactores in tantis beneficiis per templum. ubi nam similem benefactores inuenies. qui tibi ministrat siderum cursus. temperies aeris fecunditatem terre fructuum ubertatem? Ad extremum vero ut omnium vite beneficiorum cumulum aggregaret. proprio filio suo non pepercit. sed pro nobis omnibus tradidit illum. Tradens unigenitum pro peccatis nostris pro seruicibus pro impijs iustum. Quid ultra debuit tibi face-

Scilicet confessione.

re et non fecit: Si igitur isto dolore dolueris poteris dicere cum propheta. Ventre meum doleo. ventre meum doleo: scilicet cordis mei turbati sunt.

Quartus gradus est confessio oris. Post cognitionem sui et penitentiam post dolorem cordis sequitur oris confessio. In his omnibus. corde credit ad iustitiam. ore autem confessio ad salutem. Sed et ipsa triplex. si veritatis salutem exequitur. Debet enim esse vera nuda. propria. Veritatem querit altissimus et non falli quod fallere non intendit. Nouimus plerumque et expti sumus quod ad confessionis gratiam venientes. magis onerati quam liberati a peccatis ad suam conscientiam redierunt. Sicut enim si clerici ea que litteratorum si milites. que gladiatorum gessere conflictu. ut sub palio humilitatis supbia iduunt. In tanto se signaculo condonantes sub quo totius humane salutis summa consistit. Si et alij quos timor impellit ad confessionem. Alij quos simulatio ducit. Ad hoc enim confitentur ut salutem specie videant esse confessi. An tu illam veram putas esse confessionem quam aut timor extorsit aut simulatio finxit presertim cum spiritus sanctus discipline effugiat fictum et gratuitam satisfactionem querat. Illa vero confessio vera est que de mentis contritione descendens. nec timore cogit nec fictione paliat. sed in spiritu tribulato profert ea que sentit. Audam autem eam esse oportet et totius absconsonis exutam esse vel

lamine. Quid enim parte peccatorum dicere parte celare. ex parte mundati et ex parte imunditie deferre. Aliquid denuo eodemque vase dulce et amarum lapidum et insipidum stillas potest. Omnia nuda et apta sunt oculos dei. Tu aliquid illi abscondis quod dei locum in tanto obtinet sacramento. Est de et denuda quodcumque in cor tuum latuerat. detege vulnus ut sentias operam medicamentis. In simplicitate cordis oportet te querere dominum non in duplicitate. quia de illis quod loquuntur in corde et corde et terram duabus vijs ingrediuntur. Debet autem esse et propria. Sunt enim plerique quod aliorum peccata cum summa numerant gravitate et sociorum excessus multiformi declinatione loquuntur. Nesciunt sua aliena aut perpetue memorie commendaverunt. In felices et miseri quibus datum est aliena plagere sua relinquere an vero legisti. quia iustus in principio finis accusator est sui. Sui dicit scriptura non atteri. nunquid obligatus es apostolum dicentem. confitemini alterutrum peccata vestra dixit non aliena. Iniquitatem meam ego cognosco dixit ille propheta non tuam.

Quintus gradus est maceratio carnis. Sed et ipsa ternario numero consecrata. Conuenit enim ut fiat occulte licentiose. discrete. Tene ros artus tuos. et exquiritur educatos delictis diuturno confringe martirio. tanto te noveris a licitis abstinere. quanto memineris illi cito perpetrasse. Hoc autem oc

De prima vite via

eulte faciendū est vt nesciat fini-
stra quid faciat. detersa tua. Nō
enim est i ore hominū tanti boni
ponenda custodia. sed i absco-
cordis tui: vt sit gloria tua testi-
moniū cōsciētie tue. Nec hoc di-
rim? vt nō luceat lux tua coram
hominib? vt glorificēt pfem tuū
q̄ in celis est. sed ne intentionem
tuā i breuitate vilis glorie recon-
das. Nihil enim infelicius ē q̄
h carnē macerare ieiunijs. vigi-
lijs. affligere z recipe hic gloriā
illic gehennā. Licetiose vero fa-
ciēda est: qz q̄qd sit cū pastoris
licentia. gratiosi? est i cōspectu
dī z illā hostiā singularit accipit
altissimus: q̄ nō de proprie senten-
tia voluntatis. sed de p̄cipiētis of-
fertur imperio. Multū enī valet
ad repellendā supbiā pprie vo-
luntatis exclusio: q̄ extirpare n̄
pōt q̄ hui? mudi diligit vanitatē.
Discretio aut i hac discreptiōe
tenēda est. nedū nimis flagella-
re cupimus salutē pdam? z dū
hostem subigere querim? ciuem
occidāus. Cōsidera corporis tui
possibilitatē. itūere cōplexiones
carnis impōe modū tue discretio-
ni. custodi corp? icolumē ad ob-
sequiū creatoris. Multos vidim?
ita i p̄cipijs carnē suā verberas-
se z discretionis ifregisse repagu-
la: vt iabiles laudū solennis red-
derent z apparatu lautiori diu-
turnis fouerent tēporibus.
Sextus gradus ē correctio ope-
ris. sed z ipse numero trinitatis
cōsecrat. Et dicit vt tibi malū

nō facias. alteri nō nocēas. nocē-
ti nō p̄sentias: Expius es: q̄ fra-
gilis sit voluptatum imersio: z
ita iterū vadis illuc. Animaduer-
tisti qz voluptas trāsijt z peccatū
remāsit. Reprime pedē ab nefā-
dis itineribus imūdisime libidi-
nis: colla substerne mādatis al-
tissimi nō sit inīqtas i manibus
tuis. Desuēti gula solēnes epu-
las z vana rescide colloq̄a. Au-
erte oculos tuos ne videāt vani-
tatē obtura aures tuas ne audi-
ant sāguinē: z tūc dicere poteris
castigās castigauit me domini?
Quid aut p̄dest i fra rectitudis
lineā tui cursus opera cohibere:
si alijs nocere desideras: Qui n̄
fecit pximo suo malū. z ob p̄bi-
um n̄ accepit aduersus pximos
suos requiescit i mōte sācto dei. ac-
cipiens benedictionē a dño z mi-
sericordiā a deo salutarī suo. Nō
aut ne ino centē plūmas: nisi ipi-
os z cōtra virtutē gradientes q̄
ta poteris auctoritate redargu-
as z opponas te murū z domo
israel: castigās te n̄ nocens alte-
ri nec nocēti cōsentiens. Vera ē
enī snia. Qui cū emēdare aliam
possit. negligit. p̄cipem se p̄cul
dubio dīcti cōstituit. Cū. n. cau-
sa dei ventilat i mediū z falsitas
ppōit vitati. q̄ p̄p̄sona q̄ gerit
nō resistit de suo dānabit silētiū.
Septimus grad? est p̄seueran-
tia: sed z ipsa ternarij numeri sā-
ctificatiōe dicata. P̄seuerantiā
nāqz faciūt imitatio sāctorū breui-
tas t̄porū fragilitas corpōz. quid

Scilicet confessione.

hāq̄ pati n̄ pōscis cū videas pue-
ros iuuenes virgines an̄. senes
decrepitos diuersa p̄ x̄p̄o n̄ solū
excepisse. sed et exq̄sisse tormēta?
Considera puerorū etatem inue-
nū ignem. virginū teneritudinē
annū fragilitatē senū infirmitatē
decrepitorū impossibilitatē. et ubi-
cūq̄ reflexeris oculos iuuenes i
his etatib⁹ multitudinē exēploꝝ
ad palmā martiriū virilē cucur-
risse. Aliqd̄ nō de eodē luto for-
matus et tur̄ eodē spū inspirat⁹.
Et forsitan nō ingruit p̄secutō vt
martiriū patiaris nec damnaris
si x̄p̄o seruis. imo laudaris et p̄di-
caris ab oib⁹. Quod et si p̄secu-
tio imminet: p̄tēnda ē p̄pter tē-
poris breuitatē. Nēne. n. nobis
natura p̄nūdit: q̄ nullū dolorem
vel lōgū v̄l magnū eē demonstrat
Si enim magnus est lōgus eē n̄
potest. Cōiunctio. n. corporis et
aie et q̄sita diu tormēta n̄ sufficit
sed stuporis magnitudie treme-
facta sūma velocitate dissoluit.
magni ergo ai est magna tormē-
ta p̄tēnere: q̄ i breui tāta parit
mutationē vt de labore ad eq̄
d̄ miseria ad gloriā: patientē faci-
unt enolā. Cōsiderāda ē et fragi-
litas corporis. q̄ sepe aut aliq̄s
lenissim⁹ casus aut icādēntia fe-
bricule cumulata congeries bre-
ui possūt suffocare momēto. Tri-
bue ergo virtuti si necessitas fue-
rit q̄ cūq̄ debes necessitati: pro
breui piculo sēpiternū p̄miū ade-
ptur⁹. Aides ergo q̄ difficil̄ sit
via cōfessionis ad currēdū q̄ mul-

tiplices semite ad tenēdū. Dep-
est q̄d ait ille tātus ecclesie magi-
ster facilius inueniri eos q̄ inno-
centiā seruauerunt q̄ qui congruā
penitētiā egerūt. Nec de via cō-
fessionis pro modulo nostro lo-
cuti sumus. sublimiorib⁹ sublimi-
oris sentētie pōdera⁹ reseruātes.
ceterū obediētie viā sub alto ser-
monis p̄cipio apire tentabim⁹
ne vnq̄ in fastidiū veniāt verba
dñi saluatoris q̄ est benedictus
in secula.

Nō possum⁹ nos cogitare ali-
qd̄ a nobis quasi ex nobis. s̄z suf-
ficiētia nostra ex deo ē. Quid. n.
i hoc vase testeo. et fragilitate cō-
plexiōis humane cogitare suffi-
ciat. spiritus carcere iclusus pec-
cato corruptus. depressus terre-
nis? Corpus. n. q̄d corrupit ag-
grauat animā deprimūt et terre-
na inhabitatio. sensū multa cogi-
tatē. Benignus est tñ spūs sapi-
entie: q̄ et spiritū iclusū illuminat
corruptū sanat. et allevat depres-
sum. Et enī spūs pietatis cōpedi-
tos solūēs. cecos illuminans. et
erigēs elisos. Est. n. spūs veritas
q̄ docet nos oēm v̄itatē. Nō so-
lum autem docet. s̄z et suggerit.
Suggestit vt q̄ramus. docet vt i-
telligāne Ipse est quē dñs iesus
post p̄ris obediētiā vsq̄ ad mor-
tē crucis misit apostol⁹ suis obe-
diētib⁹ An nō tibi videt singula-
ris obediētie cōsēdūse fastigiū.
q̄ accepta licētia sedēdū ciuita-
te: vnus domūcule septo cōclu-
si vnanimitē vno ore i oratiōe p̄se-

De secunda vite via

uerebant: Intellexisti quia ibant
gaudētes a conspectu patris: quoniam
digni habitati sunt per nomen iesu cōtu-
meliam pati: Quāvis obediētie
viribus inuitis quod gaudēt per xpo ad
cōcilium trahi: dignitatē ducūt per
eo cedi gloriā quārun p eo mori.
Bēne autē abūdāt in egestate spem in
fluētes quibus vilitas sublimitas
cōtumelia gloria patiētia victo-
ria: mirabili mutabilitate vidēt.
Abultū repleta ē anima eorum obpro-
briū abūdātibus et despectio sup-
bis. Cernis quia libera fronte potē-
fici facie: in phariseorum supciliū: in-
tumultū plebis irrumpāt dicētes
magis oportet obedire deo quam homi-
nibus. Intueſ magis illa duo lū-
naria petrū et paulū et vniuersū
ordinē apostolici senatus obābu-
la. et ibi videbis obediētie: firmi-
tatem: in tormentorum multitudine
nec viriliter pstitisse. Nōne ipse fili-
us regis rex regis illi? qui ptiuis gau-
dijs iclareſcit factus ē obediēs patri
vsque ad mortē: mortē autē crucis:
et didicit obediētiā ex his quod pas-
sus ē audisti miseria: audi et coro-
nā. Vidisti piculū? Vide et pmiū
Et didisti infirmitatē: attēde et po-
testatē. Propter quod inquit deus ex-
altauit illū et dedit illi nomē quod
est super omne nomen. Sed ta-
ceamus interim de illius obedi-
entia: que singulari prerogativa
claudis signat. Procedat in me-
dium magnus ille patriarcha fidei
lūmē obediētie forma iustitie p-
cipat: audit ab omnipotēte: egrede-
re de terra tua et de cognatione
tua et de domo patris tui et veni in

terrā quam monstrauero tibi et ad
vnius iussione vocem: patriam su-
git reliquit parentes deserit heredi-
tatē: et aliorum fines non hospes
aggreditur. Magna res et primiti-
ue dignitas privilegio: in pre multa-
rum gentium cōsecrata. Primum pmiū
suis facultatibus renūtiat. et obedi-
entia viā indefessa velocitate perur-
rit. Denique cum accepisset filiū in se-
nectute sua in quo totius mundi fu-
erat bēdictio cumulāda dicit ei d-
nus. Tolle filiū tuū vniogenitū quē
diligis ysaac: et offer mihi illū in
holocaustū. Quia in verbis istis
amaritudo: quia a corde patris se-
patio pietas. Iubet namque occidere
filiū os ex ossibus suis: et carnē de
carne sua: filiū magne pmissionis
extreme senectutis. proprie mulie-
ris: filiū mirabilis pmissionis: feliciter
natū innocentē educatū. Et ne te
nuissimū israh paterna viscera do-
loris incēdiū exūdaret addit et
vniogenitū. Sūt namque multi filii sed
nō vniogeniti. Iste sic fili-
us: et vni-
genitus iste vnus: pater: vniogenitus
matri hereditati reseruatus Ne
respicias ad israhel: quia qui in fuitu-
te et ex acilla gēit- fuerat ad liber-
tatē et hereditatē mīme p-riebat.
Quia vero multi sūt filii et vni-
geniti. sed nō dilecti. ad exaggeran-
dā in corde patris tribulationē: ad
cōprobādā in mētis iusti obediēti-
am dñs subiūgit quē diligis. Et
vō teneritudo patris ex mēoria di-
lecti nominis recrudesceat: et ite-
rior pietas ad dilecte vocis sonū
tota ferueret pner noīa ex noīe
quod vocatum erat a dño pmiū

Scilicet obediētia

in vtero percipere. Vides ergo q̄
tis tribulationuz malleis abrae
pietas feriat cui p̄cipit filiu tol
lat. occidat vnigenitū quē diligit
imolet. ysaac pcutiat. Multū tēta
t⁹ multū pbat⁹. aduſt⁹ est mul
tū. Dulcis relatio filij ad p̄em
p̄is ad filiū. Hāc dulcedinem. ⁊
oīum necessitudinū affect⁹ obli
uiscit abraaz. sternit asinū suū li
gna cōponit. accendit ignez. exi
mit gladiū. nō a dño q̄rit q̄re. n̄
murmurat. nō p̄querit. nō saltē
vultū parentis oīdit. s̄ oīum q̄ p̄
cipiunt ignar⁹. in morte filij pia
crudelitate infestinat. Iō sūme ⁊
admirabilis obedientie v̄tus in
abraaz. ⁊ singularis excellentie
laudib⁹ p̄dicāda. Fortissima res
est obedientia v̄a: ⁊ q̄ in aiuz de
scendere nō possit. nisi a mundi
hui⁹ aspgine purū p̄sumq̄. Et
āt via ei⁹ euidenti⁹ elucescat. oī
dam⁹ q̄ruz possum⁹ q̄ sit obedi
entia sp̄alis ad deū. pp̄ia ad ho
miez. cōis iter deū ⁊ hoīem. Sūt
qdā sūma mala q̄daz sūma bōa.
Sūma bona sūt diligere deum
amare. p̄ximū v̄itatez loq̄ n̄ fur
tū facere. nō falsuz testimoniū di
cere. nō adulterare ⁊ alia multa
q̄ fmonis breuitas numerare p̄
hibet. Sūma mala sūt eoz p̄ria
⁊ similia illis. Bona p̄cepit de⁹
vt faciam⁹. A malis iubet vt ab
stineam⁹. P̄cepti hui⁹ scā ⁊ i
cōmutabilis auctoritas n̄ valet
quoquo mō refelli. q̄ illi⁹ est ca
ractere p̄signata q̄ dixit. Ego oīs
⁊ nō mutor. Si ergo hō ille quē

iposuit de⁹ sup capita n̄ra aliter
sentire voluerit. p̄cens tenebras
lucē ⁊ lucē tenebras. vt vel p̄
cipiat bona p̄dicta relinq̄re: vel
malis p̄fatis adherere. audacter
refutanduz est p̄cipientis iperiu⁹
⁊ libera voce dicendū. Obēdire
oportet magis deo q̄ hoībuz.
Hec est specialis obediētia ad
deū q̄ nequaq̄ est hoīs arbitrio
tpanda. sed inmutabili p̄seruāda
pposito. Certā igit regulā tene
vt nec iperio plator p̄dicta bōa
relinquas vel facias mala. Inter
vō sūma bona ⁊ sūma mala que
daz media sunt q̄ alterutrū se ha
bita boni maliq̄ nomē assumūt
Media sūt ambulare. sedere. lo
q̄. tacere. p̄medere ⁊ ieiunare. vi
gilare. dormire. ⁊ si qua sūt simi
lia. q̄ si pastoris licentia fiant. sū
maz expectāt retributionez. In
his igit medijs subditi ⁊ obediē
tes esse debem⁹ ad nutū p̄posito
rū. nihil interrogātes pp̄ p̄scientiā
q̄ i his nullū p̄fixit opus. s̄ pla
tor dereliq̄t iperio dispōenda. n̄
te aut moueat magr ipit⁹ idiscre
ta ptās. s̄ mem̄cto q̄ n̄ est ptās
nisi a deo. ⁊ q̄ resistit ptāci. resistit
dei ordinatiōi. Hec est. pp̄ia ho
mīs obediētia. quā hoī obem⁹.
q̄ hoī subditi sum⁹. Cōis ē ⁊ ista
iter deū ⁊ hoīem. q̄ obie q̄cqd
platis exhibet. exhibet ei q̄ dixit
qui nos audit me audit. Cū ma
gna igit cautela hoc tramite dici
m⁹ iccedēdū. q̄ ⁊ mlti grad⁹ ibi
dē obitescūt. quoz q̄ vnū reliq̄rit
ceteros siue retributiōe tenebit.

De secunda vite via

Primus gradus ē obedire libent. *Dis* etas ab adolescentia sua. pna ē in malū: et vnusq̄sq̄ volūtatem cordis sui prauī sectat. Ab illa. n. pme puaricatiōis angustia. innat⁹ ē hōi amor. pprie volūtatis: q̄ volūtates creatoris relinquit: ibi subdita ē fuituti: voluit dñari. Difficile est suā relinquare volūtates et alteri⁹ volūtati deferuire. Quālibet at graue sit n̄ pōt tñ primū obedientie gradū ascendere q̄ volūtates p̄cipientis suā nō fecerit. In volūtate sua iustus glatur se dño cōfiteri. An illd. Volūtarie inquit sacrificabo tibi. Sola igit voluntas est q̄ toti⁹ opis ornat effectū sine q̄ nec bñ agit. et si bonū esse videat. Ex volūtate igit suscipienda sunt impia plator et ipsū cor a suis volūtarijs reflexionib⁹ abducendo donec: ppria volūtate mactata. mādātū diligat impanis. Hoc ē ergo libent obedire. plator volūtate volūtarie adimplet.

Secūds grad⁹ ē obtēperare simplicif. Qui ambulat simpliciter ambulat p̄fident. In simplicitate cordis sui let⁹ obtulit solo mō vnīuersa. et isimplicitate cordis q̄ rere dñz scriptura p̄mōstrat. mltos videm⁹ post p̄cipientē impiū multas facere q̄stīōes et cur q̄re q̄zobzē. sept⁹ interrogare. crebras ingeminare q̄relas q̄re hoc p̄cepit. An hoc venit. q̄s hoc inuenit p̄silū. Inde murmuratio ide bba murmuratiōē et idignatiōē sonātia amaritudinē redolē.

tia. Inde freq̄ns excusatio. simulatio impossibilitatis aduocatio amī cor. n̄ sic abraā fecit. Audi quēz de⁹ d̄ simplici populo p̄testet. In auditu inq̄t auris obediuit mihi vt v̄z oñderet vno eodēq̄ mōmto. p̄cessisse et impanē impiū et obsequz obsequēti. Nolite errare deus n̄ irridet. Murmurat p̄ platiū in tabernaculo corporis tui. eleuat. manū suā ad p̄sternēdū te dextere dei. Incede simplicif i mādāt obedientie: addēs volūtati simplicitatē. int̄tioni illūinatiōē. Fortitudo. n. simplicis via dñi. q̄ illi fortitudinē induit. q̄ via q̄ obediētia ē simplicif cedūt.

Tertius grad⁹ est hylarif obedire hylarem. n. datorē diligit d̄us. Ad ex tristitia ait apostolus. aut ex necessitate. Serenitas in vultu. dulcedo in sermonib⁹ mltū colorāt obedientia obsequētia. An et gētilis ille poeta sic ait. su p̄ oia vult⁹ accedere boni. Quis. n. locus obedientie vbi tristicie cernit egritudo. Quidūt plerūq̄ volūtate ai signa exteriora et difficile ē vt vultū n̄ mutet. q̄ mutāt volūtate. Hililosa corporis ppositio et facies tenebris tristitie offuscata. Snottionē ab aio recessisse significat. Respice dauid an archā dñi hylarif saltātes. q̄ sapient supbient femine rep̄mat indignatiōez. Uda inq̄t et vilior ero an p̄spectū dñi. Cernis igit q̄s necessaria et pueniens sit hylaritas in obedientia executione. Quis. n. impet hōi libent tristitia.

Scilicet obediētia.

riā efflāt? Si vis ergo pfect^o eē
hilarit^{er} & cū magna vult^u alacri
tate suscipe iubent^{es} impior^{um}. vt vo
lūtati cordis & simplicitati op^{is}
vult^u hilaritatez adiungas.

Quartus grad^{us} ē velocit^{er} obse
cū dare. Velocit^{er} currit fmo dei.
& velocē desiderat hēre seqntes
Aides cū q̄sta velocitate currat
ille q̄ dic^{it} viā. mandator^{um} tuor^{um} cu
currit? fidelis obediēs nescit mo
ras fugit crastinū ignorat tardi
tatē pcedit p̄cipientē. parat oculo
visui. Aures auditui. linguā
voci. man^u op^{is}. itineri pedes to
tū se colligit vt impant^{em} colligat
volūtātē. Aude dūm festinant^{er} p̄
cipientē & hoies festinanter obe
dientem. zachar^{ias} inq̄t festina de
scēde qz hodie i domo tua opor
tet me manere. Et festinās d̄scen
dit & excepit illū gaudēs. Ad
uertisti qz & festināter descēdit &
gaudent^{er} excepit. Audisti obedi
entiā. Audi & obediētie rēnnera
tionē qz hodie sal^{us} dōni hui^{us} sa
cta ē. itūere & ex occasiōe hui^{us} obe
diētie p̄clusiōis grāde misterii.
& obliuatiōis signaculo misericor
die iniaz. Elit. n. in q̄t illi^{us} hoies
q̄rere & saluū facere qd̄ pierat nō
ne legisti qz filiis israel p̄cipit vt
agnū p̄medāt festināt. Festinant^{er}
q̄ppe vi agni p̄mestio significat
iplenda qz vba illa q̄ p̄ leges de
dit. p̄ semetipsuz p̄ns exhibuit. q̄
p̄ ecclesie sp̄sitos tradēda reli
q̄t veloci sūt obediētia plūmēda
& tu ergo cū volūtātē cordis sim
plicitatē. op^{is} hilaritatē vultus
iūgeris. adde & velocitatē. vt sis

iuxta apostolū velox ad audien
dum ad implendum velocior.

Quintus grad^{us} est viriliter ad
implere. Virilit^{er} adimplete & p̄fortes
cor vřz oēs q̄ spatis in dño. Nō
est fortitudinis. ire ad obediēti
az. s; obediētia nō abduci. Si tri
bulatio inronat si p̄secutio resul
tat si petōres tibi laqueū ponūt
si maligni ist tuū ipediūt. nō obedi
entia viā d̄seras s; dic parat^{us} suz
& nō suz turbat^{ur} vt custodiā māda
ta tua. Quid. n. supius enūerata
paruit vtilitat^{is} si fortitudo d̄sit. q̄
i arce p̄stātie vtutes collocat. &
eo vallo munit. q̄ furentiū ipet^{ur}
aspirare nō possit. manū tuā mis
isti ad fortia. agēdū est instāt & p̄
stāt obediendū. Nec int^{us} aspiratē
v̄boz tā regalis est semita relin
q̄nda s; tenationi tenenda seruo
re. Et vt breuit^{er} doceas fortitudis
p̄cludam^{us}. vtus est vtutes suās
ac muniens. Iūge igit^{ur} velocita
ti fortitudines. p̄stantiā instātie.
& tūc securus decantabis. man^{us}
peccatoris non mouebit me

Sextus gradus est. humiliter
obedire. In humilitate n̄ra me
mor fuit n̄si q̄ fecit nos magna
vtus humilitatis. sine cui^{us} obrē
tus vtus fortitudinis. nō solūm
nō vtus sit. sed etiā inde vitii su
p̄bie erūpat. Quā fortiter curre
bat saul cū eēt paruul^{us} i oculis
suis. q̄ta philistinor^{um} agmina p̄
sternebat. q̄tis virib^{us} exercebat
gladiū. postq̄z at tenuit eū super
bia & trāsliit in affectū cordis. d̄
bilis & impotēs fact^{us} in circūci
sioz armis facile p̄strat^{us} occubu

De secunda viue via

11. Aspice regē in q̄ hūilitas sub
limis et hūilis sublimitas felici
positiōe nitescūt. dñe inq̄t n̄ ē ex
altatū cor meū neq̄ elati s̄t̄ocu
li mei: et totū iterariū ei⁹ sedula
intētiōe recurre. et quāq̄ v̄sū ocu
los f̄flexeris inuies hūilitatē flori
b⁹ eē resp̄sus. Audi nāq̄ alibi qd
dicat. Fortitudinēz meā ad te cu
stodiā. Quā vere loq̄tur iustus
iuditie executor. Sūt nāq̄ pluri
mi q̄ fortitudinēz suā nō ad deū
s̄z ad inanēz glām custodiūt: q̄
fidūt in v̄tute sua. q̄ de acceptis
virtutib⁹ q̄li nō accep̄int glānt:
p̄ditiōi facientes iniuriā a q̄ est
omne datū optimū et oē donū p
fectū. Ne ergo fortitudo in sup
biā trāseat p̄diēda ē sale hūilita
tis: q̄ nihil p̄deri fortit̄ obedir̄:
s̄z t̄igerit infeliciē supbiā. Illi igit̄
tur fortitudinē suā ad deū custo
diūt: q̄ cū fecerit q̄ facere debent:
dicere possunt: Serui inutiles su
mus q̄ facere debem⁹ fecimus.

Septim⁹ grad⁹ ē. idē finē obtē
pare. Nō q̄ incepit s̄z q̄ pseuera
uerit vsq̄ ad finēz hīc salu⁹ erit
Incipere mltōz est. pseuere pau
cor: pseuerātia singularis filia sū
mi regis. v̄tutū finis earūq̄ psu
matio: totū bōi repositoriū. Air
t⁹ sine q̄ nemo videbit deū: nec a
deo videbit. Finis ē ad iustitiam
oī credenti in q̄ v̄tutū puent⁹ re
uerendū Sibi thalamus psevera
uit. Quid. n. currere pdest: et añ
cursus metā d̄ficere: Sic currite
dic̄ apostol⁹ vt p̄phēdat. Q̄ p
seuerati pede: cursus ille latro p
pleuit quē pseuerātia penitentē

inuenit. Consumat⁹ in breui ex
pleuit t̄pa multa. Beniq̄ et dñs
p̄phetaz etiā p̄ p̄phetā loq̄t. Si
p̄uersus fuerit iust⁹ a iustitia sua
et fecerit iniquitates oīz iustitiaz
suarū n̄ recordabor. Alides ergo
q̄ profunda obliuioē virtutes ille
sepeliāt q̄s pseuerātia n̄ insigne
rit. Sola est igit̄ q̄ amatores obe
diētie ad regis cubiculū introdu
cit vt eū videat in decore suo in
quez d̄siderāt angeli p̄spicere. i
via igit̄ ista in q̄ ābulam⁹ absco
derūt. supbi laqueū mihi. Diffi
cilima ē via ista: et sp̄iosis grauis
aufractib⁹ mltipliciū vinculorū
nexib⁹ inodata. An tu ibi putas
obedientie fructū: cū subdit⁹ au
dit obedientiā. q̄ mltis expetie
rat nos cū: ei p̄cipit qd̄ redoleat
dignitatē gaudio et letitia fluitet
potētie fulciat imāgie: Ecōtrario
āt. An tu illi obedientie meritū af
signas: q̄ cū aduersitate p̄cedēs ē
ret aīz auditoris grauis ad au
diendū grauior ad iplendū: Nō
ē ita. Faciendū ē vt a p̄spitate aio
sepemur: et aduersitatez aio p̄ple
ctāur: si volum⁹ illū seq̄ q̄ regnū
fugit et ad passionēz volūtari⁹ ve
nit. Alia duertis igit̄ q̄ vie iste. vie
vite sunt ducētes ad vitā. Bea
ti mites qm̄ mites docebit dñs vi
as suas. Lōtiget āt eis qd̄ sequit̄.
Adimplebis me letitia cū vultu
tuo: q̄ q̄ diu sum⁹ in corpe: pe
grināur a dño. Lōge sum⁹ a fa
cie dei. a vultu gl̄ie: a p̄tēplatiōe
maiestatis: nisi q̄ plerūq̄ mise
ricors et miserator dñs illumi
nat vultū suūz sup nos. Hoc autē

Scilicet obedientia

fit cū remota nube illa q̄ opposi-
ta erat ne trāsiret oſo: accedim⁹
ad illū ⁊ illuminamur reuelata
facie gloriā speculātes. Nō autē
ita pprie reuelata facie accipia-
m⁹: cū videam⁹ adhuc p speculū
i enigmate ⁊ carcerali corporis te-
neamur. Reuelata. n. dic̄ quāta
ad caliginē corporū vñ spūs iste
creat⁹ aliiqū ad creatorem spū
emergit ⁊ adherēs ei. vñ cū eo
spūs efficiē. Nulli⁹ at̄ momēti ē
ista cōtemplatio: qz spūs corpo-
reis claustris circūdat⁹ frequenti
carnis cōtagione relidit⁹ ⁊ supra
creaturā cōstitut⁹ isra q̄q̄ vilis-
sima ptin⁹ repit. Sed ⁊ creator
spūs cur⁹ magna sūt opa exq̄sita
i oēs volūtates eius mō accedit
mō recedit. Accedit nescientib⁹
nobis mō ignorātib⁹ nobis re-
cedit: qz nescim⁹ vñ veniat aut q̄
vadat. Et plerūq̄ q̄to frequēt⁹
q̄rit tāto velotior elongat⁹ iuxta
q̄d ipse loq̄tur spōse. Auerte ocn-
los tuos a me. qz ipsi me auolaf
fecerūt. Cōtingit etiā vt cū nō q̄-
rit veniat cū q̄rit fugiat sic spōse
in canticis multipliciter oñdit⁹ q̄
fuisse ⁊ nō inuenisse. Non est autē
vultus iste. vñ gloriē dñi inue-
nisse q̄ est sup cherubi qz vñuer-
sitati angeloz purissimus ⁊ cla-
rissim⁹ exhibet. nobis vñ specula-
toris ⁊ vmbatilibus ad vmbra-
tur ymaginibus. Qz igitur vul-
tū dei sicuti est videre n̄ possum⁹
adipletionē letitiē nō habem⁹
donec trahat nos ad seipsū. ⁊ ac-
cedat caput corpori ⁊ sit de⁹ oia

in omnibus. Illic erit adimple-
ctio hic est gustus. Gustamus.
n. hic ⁊ videmus quam suavis
est deus. sed gustus iste non trā-
sit in potum quia licet videā-
mus nō tamen penetramus.
In gustu est suavis. in adimple-
tione admirabilis. Sanctorū at̄
aie terrenis exute corporibus q̄
tñ ad sedes ethereas aduolau-
runt. licet bibāt nō tñ adimplē-
tur nō tñ inebriant. Quāuis. n.
multa beatitudine pfruat⁹ expec-
tāt tñ resurrectionē mortuoz cor-
porū vt cū in terra sua duplicia
possederint sēpiterna p̄sūdāletti-
tia. Nōdo. n. illis singulis sin-
gule stole albe date sūt. ⁊ in iun-
ctū vt sustineāt modicū donec i
p̄j cōterāt duplici cōtritioē. ⁊ ip-
si gemina beatitudine coronent⁹.
Lū ergo nōdū habeat q̄d habe-
re desiderāt inebriari nō possūt
sz est illa visio pot⁹. vt sic absq̄ la-
bore bibit. ita sine labore q̄sca-
donec facientur cum apparuerit
gloria sua. Lū autē resurgemus
in vix pfectū i mēsurā etat⁹ pleni-
tudinis xpi ⁊ gloriosa illa citas
margarit⁹ suis ornabit⁹. ⁊ sicut le-
tatiū habitatio erit in ea. tūc ad-
iplebit nos letitia cuz vultu suo
qz videbim⁹ cū sicuti ē. tūc inebri-
abiur ab vbertate dom⁹ sue ⁊ tor-
rēte voluptat⁹ sue potabit nos ⁊
dicefnobis. Bibite ⁊ inebriami
charissimi qz ⁊ aia illuminatio-
nem ⁊ corpus glorificationē iu-
re ppetuo possidebunt. Sequi-
tur. Belccationes i dextera tua

De gradibus.

vsq; i fine. Sinistra dei vita pñs
est. Et quia pro sinistro ducimus
q̄quid nō multū curamus: per
sinistrā vita pñs accipit in qua
deus electos suos sic ab impijs
pimitit flagellari vt etiā patiat
occidi. An nō tibi videntur obli
uioi dati q̄ dicūt propter te mor
tificamur tota die estimati sum?
sicut oues occisionis quare faci
em tuam auertis: obliuisceris in
opie nostre: Per dexterā vero:
illa beata vita significatur: que
nescit nisi gaudia: de qua nihil
aliud dicere possum nisi qz glo
riosa dicta sunt de te ciuitas dei
Ibi sunt delectationes ille q̄s
oculus nō vidit nec auris audi
uit nec i cor hominis ascēdit: q̄s
preparauit deus diligētibus se.
In sinistra retributiones. In dex
tera delectationes. Vsq; autem:
Vsq; in finem. Quis ē iste finis:
Finis ad iustitiā christus omni
credenti Finis ille de quo sapiē
tia dicit. Attingit a fine vsq; ad
finē fortiter et disponit oia suau
ter. Ipse est finis ad quē cum re
nerimus nihil amplius sitiem?
Iesus spōsus ecclesie qui ē deus
benedictus in secula. Amen.

Facturum me ope precii duxi: si
dicit Bernar. tractauit de gradi
b^o hūilitatis et supb^{ie} ad maio
rē eius itelligētiā: put legēti sa
tis erit pspiciū: beati Benedic
ti grad^o humilitatis pposuero.

Ex regula btissimⁱ pñs Bñdi
cti de humilitate capi. vij.

Lamat nobis scriptu
ra diuina fratres: oī
cens: **M**inīs qui se
exalta: humiliabit: et

qui se humiliat: exaltabitur. Cū
hec ergo dicit ostēdit nobis om
nem exaltationem genus esse
superbie. Quod se cauere pphē
ta indicat dicēs. Nūc nō ē exal
tatū cor meū. Neq; e atī sūt ocu
li mei: Neq; ambulauī magnis
neq; i mirabilibus sup me. Sed
quid: Si nō humiliter sentiebā:
sed exaltaui animā meā. Sicut
ablactatus sup matrem suā: ita
retribues in anima mea: Unde
fratres si sūme humilitatē culmē:
volumus attingere: et ad exalta
tionē illā celestē: ad quā p presē
tis vite humilitatē ascēdit: volu
mus velociter puenire: actibus
nostris ascendētibz scala illa
erigenda est: q̄ i somno iacob ap
puit: p quā ei descēdētes angeli
et ascēdētes mōstrabāt. Nō aliū
sine dubio dscēsus ille: et ascēsus
a nobis intelligit: nisi exaltatio
ne descēdere: et humilitate ascē
dere. Scala vero ipsa erecta no
stra est via i seculo: q̄ humiliato
corde a dño erigit ad celū. Late
ra enī eiusdem scale dicimus
nostrū esse corpus et animam: in
q̄bus lateribus diuersos grad^o
humilitatis: vñ disciplie vocatio
diuina ascendēdos inseruit.

Gradus primus humilitatis.
Prim^o itaq; grad^o hūilitatis
ē: si timorē dei sibi aī oculos se
p ponēs obliuionē oīno fugiat

Humilitatis.

Et sp sit memor oīuz: q̄ pcepit de
ne. Et q̄liter p̄tēnētes decum i ge
hēnā p̄ peccatū icidūt: et vitā eter
nā: q̄ timētib⁹ dei p̄parata ē: aio
suo sp̄ reuoluat. Et custodiens se
oī hora a p̄ctis: et vitijs. i. cogita
tionū: ligū: oculorū manuū: pe
dū: vel volūtatē p̄prie: sed et d̄side
ria carnis āputat festiet. Estimēt
se hō de celis a deo sp̄ respici oī
hora: et facta sua i oī loco ab aspe
ctu diuinitatis videri: et ab āgel
oī hora deo nūciari. Demōstrat
nobis hoc p̄phā. Cū i cogitatiōi
b⁹ n̄ris ita deū sp̄ p̄ntē ostēdit di
cēs. Scrutās corda et renes de⁹.
Et itē d̄ns nouit cogitatiōes ho
minū: qm̄ vāc sūt. Et itē dicit. In
tel̄lexisti cogitatiōes meas a lō.
ge. Et q̄ cogitatio hoīs p̄stebit
tibi. Nā. ut sollicit⁹ sit circa cogi
tatiōes suas pueris. dicat sp̄ vti
lis frā i corde suo. Tūc ero i ma
culat⁹ corā eo. si obfauero me
ab inīqtate mea. Volūtatē vō p̄
p̄riā ita facit p̄hibemur: cū dīc
scriptura nobis: et a volūtatib⁹ tu
is auerte. et itē rogāus deū i ora
tiōe: vt fiat illi⁹ volūtas i nobis.

Vocemur ergo merito n̄ram n̄
facit volūtatē: cū cauemus illud
q̄ dīc scriptura. Sūt vīe: q̄ putat
ab oīb⁹ recte: quāq̄ finis usq̄ ad
p̄fūdū inferni demergit. Et cū itē
cauem⁹ illd⁹: q̄ d̄ negligētibus di
ctū ē. Corrupti sunt: et abhōiabi
les facti sūt i voluptab⁹ suis. In
desiderijs vō carnis ita nobis de
az credam⁹ sp̄ eē p̄ntē: cū dīc p̄
pheta d̄no. Nū te in oē desiderū

meū. Cauēdū ergo ē iō malū de
sideriū: q̄ mors sec⁹ itroitu d̄le
ctatiōis posita est. Unde scriptu
ra p̄cipit dicēs post p̄cupiscētiās
tuas n̄ eas. Ergo si oculi d̄ni spe
culāt bonos: et malos: et d̄ns: de
celo sp̄ respicit sup̄ filios hoīm: vt
videat: si ē itelligens: aut req̄
rēs deū. Et ab āgelis deputatis
nobis quotidie die: noctuq̄ d̄no
factori n̄ro opa nostra nunciāt.
Cauēdū ē oī hora frēs: sicut. dīc
i psalmo. p̄pheta. Ne nos decli
nātes i malū. et inutiles factos ali
q̄ hora respiciat de⁹. Et parcēdo
nobis i hoc tpe: q̄ p̄ est: et expe
crat nobis p̄uerti i meli⁹: ne dicat
nobis i futuro hec fecisti: et tacui

Gradus secundus humilitatis.

Secundus humilitatis grad⁹ est.
si p̄p̄riā q̄s nō amās volūtatē d̄
sideria sua non delectet iplere.
Sed vocē illā d̄ni factis im̄mef
dicentis. Nō veni facere volūta
tē meā: sed eius: q̄ me misit. Itē
dicit scriptura volūtas h̄s penās
et necessitas parit coronam.

Tertius gradus humilitatis.

Tertius humilitatis gradus est:
vt q̄s p̄ dei amore oī obedientia
se subdat maiori unitas d̄nz. de
quo dicit apostolus factus obe
diens vsq̄ ad mortem.

Quartus gradus humilitatis.

Quartus humilitatis grad⁹ ē
si i ip̄a obediētia duris. et p̄rijs re
b⁹. vel etiā q̄buslibet irrogatis i
iurijs tacita p̄sciētia patiētā āple
ctat et sustinēs n̄ lassescat. v̄l disce
dat o icente scriptura. qui p̄seuer

De gradibus.

rauerit vsq; i finē. hic saluus erit.
Ite cōsortes cor tuū: et sustine do
minū. Et ostēdēs fidelem p dño
vniuersa etiā p̄traria sustinere d
bere dicit ex p̄sona sufferētū: p
pter te morte afficiē tota die: esti
mati sum⁹ sicut ouēs occisōis. et
securi de spe retributiōis diuine
subsequūt gaudētes: et dicētes:
sed i his oib⁹ supamus propter
eum: q̄ dilexit nos. Et item alio
loco scriptura. Probasti nos in
q̄t deus: igne nos exānasti: sicut
examias argētū. Induxisti nos i
laqueū: posuisti tribulationes i
dorso nostro. Et vt ostēdat sub p
ore debere nos eē: subsequē dicēs.
Imposuisti hoies sup capita nra
Sed et p̄ceptū dñi i aduersis: et i
iniurijs p paciētā adiplētes: q̄
p̄cussi i maxillā p̄bēt et aliā: aufe
rēt tunicā dimittūt et palliū. An
gariati militario vadūt: et duo: et
cū paulo apostolo falsos fratres
sustinēt: et p̄secutiones et maledi
centes se benedicunt.

Gradus quintus humilitatis.

Quintus humilitatis grad⁹ ē:
si oēs cogitationes malas cordi
suo aduēciēs: vel mala a se ab
scōse cōmissa p hūilē p̄fessionē ab
bati nō celauerit suo hortat vos
de hac re scriptura dicēs: reuela
dño viā tuā: et spera i eo. Et item
dicit. Cōfitemini dño: qm̄ bon⁹:
qm̄ i seculū misericordiā ei⁹. Et
itē p̄pheta delictū meū cognitū
tibi feci. et iniustitias meas nō op
ui. Dixi. p̄nūciabo aduersū me
iniustitias meas dño: et tu remi

sisti impietatem cordis mei.

Gradus sextus humilitatis.

Sextus hūilitatis grad⁹ ē: si
oi vilitate: vel extremitate p̄tē⁹
sit mōachus: et ad oia: que sibi in
iungūt velut opariū se malū in
dicet: et idignū. Dicēs sibi cū p
pheta. Ad nihilū redactus sū: et
nesciui: vt iūmētum factus sum
apud te: et ego semp tecum.

Gradus septimus humilitatis

Septimus humilitatis grad⁹
ē: si oib⁹ se iferiorē: et viliorē
nō solū sua līgua p̄nūciat: s; etiā
intimo cordis credat affectu: hu
miliās se: et dicens cū p̄pheta.
Ego aut sū vermis: nō hō: oppro
briū hoīuz: et abiectio plebis. Ex
altatus sum: et humilitatus. et cō
fusus. Et itē. Bonū mihi: q̄ hu
miliaſti me: vt discā mādata tua

Gradus octauus humilitatis.

Octauus humilitatis grad⁹
est. si nihil agat monach⁹: nisi q̄
cōmūis mōasterij regula: et ma
iorum cohortantur exempla.

Gradus nonus humilitatis.

Nonus humilitatis grad⁹ ē si
līgua ad loquēdū p̄hibeat mo
nachus: et taciturnitatem habēs
vsq; ad interrogationē non loq̄t.
Mōstrāte scriptura: qz i multilo
qō nō effugiēs p̄tīm. Et qz vir lin
guosus nō diriget sup terram.

Gradus decim⁹ humilitatis.

Decim⁹ hūilitat⁹ grad⁹ ē: si nō sit
facilis: ac p̄opt⁹ i risu. qz scriptū
ē. Stult⁹ i risu exaltat vocē suā.

Gradus vndecim⁹ humilitatis.

Undecim⁹ hūilitat⁹ grad⁹ ē si

Humilitatis.

scū loq̃t mōach⁹: leni⁹ ⁊ sine ris
Hūilī: cū grauitate: vñ pauca ṽ
ba: ⁊ rōnabilia loq̃t: ⁊ nō sit cla-
mosus in voce: sic scriptū est. Sa-
piens verbis innotescit paucis.

Gradus duodecim⁹ hūilitat⁹.

Duodecim⁹ hūilitat⁹ grad⁹: est
si nō solū corde mōach⁹: s; ēt ip̃o
corpore hūilitatē vidētib⁹ se sp̃i
dicet. i. i ope: in mōasterio: i ora-
torio: i orto: i via: i agro: vel vbi
cūq; sedēs ābulās: vñ stās iclina-
tō sit sp̃ capite. Desixis i frā aspe-
ctib⁹ reū se oī hora d̃ petis suis exi-
stimās: iā se tremēdo iudici dō pñ-
tari existimet. Dices sibi in cor-
de sp̃ illd̃ qd̃ publican⁹ ille euā-
gelic⁹ fixis i frāz ocul⁹ dixit. dñe
nō sū dign⁹ ego peccator: lenare
oculos meos ad celū. Et itē cū p̃
pha. Incuruat⁹ sū ⁊ hūiliat⁹ suz
vlsq; q̃q;. Ergo his oib⁹ hūilitat⁹
gradib⁹ ascēsis mōach⁹ mor ad
charitates dei pueniet illā q̃ pfe-
cta foras mittit timores p̃ q̃ vñ i-
uerfa q̃ pus nō sine formidine ob-
suabat. absq; vñlo labōr. velut nā-
liē ex p̃suetudine icipiet custodi-
re. nō iā timore gehēne s; amore
xp̃i ⁊ p̃suetudine ip̃a bōa. ⁊ d̃le-
etatōe vñtū qd̃ dñs iā in opariū
suū mūdū a vitij⁹ ⁊ petis sp̃ritu
sancto dignabitur demonstrare.

Beati Bernardi abbatis in
tractatum de gradibus humili-
tatis ⁊ superbie Prologus.

Dignasti me frā Bo-
dosfredē: vt ea que de
gradibus humilitat⁹
corā fratribus locut⁹
ueraz. plentorū tibi tractatu dīf

ererez. Cui tue petitioni dignē.
vt dignū erat ⁊ volens satisfacere.
⁊ timens non posse euange-
lici p̃siliū memor nō prius fateor:
facere ausus sum. quā sedens cō-
putauī. si sufficerent sūptus ad
p̃ficiendū. Eū autē charitas hunc
foras misisset timorē q̃ mihi time-
bā illudi d̃ ope nō p̃sumādo sub-
intrauit ali⁹ timor de p̃trario. q̃
cepi timere graui⁹ piculo d̃ gl̃a
si p̃fecissē. q̃ d̃ ignomia si d̃fecissē
Tū in hūc timorē ⁊ charitates
velut in qdā binio posit⁹ diu he-
sitauī. cui viā tuto me crederez
metuēs aut loq̃ndo vtilis d̃ hūi-
litate ip̃e hūilis nō inueniri. aut ta-
cēdo hūilē inutilis fieri. Cūq; ne
utrā viā tutā: alterutrā tñ mihi
tenēdā eē p̃spicerē: elegi poti⁹ ti-
bi si quē possū cōicere fructū hmo-
nis q̃ tutari me solū portu silen-
tū simul fiduciā hūis: si qd̃ forte
qd̃ approbes dixeris: tuis p̃cib⁹
posse meū sup̃bire: sin at: qd̃ ma-
gis puto: nil tuo studio dignū ef-
ficerez: de nihilo sup̃bire nō posse

Dquantur⁹ ergo d̃ gradi-
b⁹ hūilitat⁹. quos btūs bñ
dict⁹ nō nūcrādos: s; ascen-
dendos p̃pōit: pus oñdo si pos-
sū: q̃ p̃ illos pueniendū sit vt au-
dito fructu puentiōis min⁹ gra-
uet labor ascensiois. pponat ita
q; dñs nobis vic labōrez oñ dat
labōris merced em. Ego sū in d̃t
via veritas ⁊ vita. Etā dicit hūi-
litatez. q̃ ducit ad ṽitatez. altera
labor. altera fruct⁹ laboris ē. vñ
sciā in q̃s. q̃ ibi d̃ hūilitate locu-
t⁹ sit. cū ideterminate dixerit. ego

De gradibus.

suz via. Audi aptius. Discite a
me: qz mitis sum et humilis cor-
de. se ergo pponit hūilitatis exē
plū: mansuetudinis formas. Si
imitaris eū: nō ambulas in tene-
bris: s; habebis lūmē vite. quid
est lumen vite nisi veritas: q̄ illu-
minās oēm venientē in hūc mū-
dū: ostendit vbi sit vera vita. Iō
cū dixisset: ego sū via et vitas sub-
didit et vita. Ac si diceret. Ego sū
via: qua ad veritatez duco. Ego
sum veritas: qua vitā promitto.
Ego suz vita: quā do. Nec est. n.
ait vita eterna vt cognoscant te
vix deū: et quē misisti iesuz xpm
Vel sic: quasi tu dicas. Viaz con-
sidero. i. humilitatē: fructū dīde-
ro veritatez. Sed qd. si tant⁹ est
labor: vixit ad optatū lucrū nō
possim puenire: Respōdet Ego
suz vita. i. viaticuz: quo substan-
teris in via. Clamat igit erranti-
bus: et viā ignorantib⁹. Ego suz
via. Dubitantibus et non credē-
tibus ego suz veritas. Jā ascen-
dentib⁹: sed lassescantib⁹: ego sū
vita. Satis: vt reor: ostensuz ē ex
proposito capitulo euangelij co-
gnitionez veritatis fructum esse
humilitatis. Accipe et aliud. pfi-
teor tibi pater. de⁹ celi: et terre: qz
abscondisti hec: haud dubiū qn
veritatis secreta a sapientibus et
prudentib⁹. i. a supbiis. et reuella-
sti ea paruulis. hoc est humilib⁹
Et in hoc apparet: qz veritas. q̄
superbis abscondit: humilib⁹ re-
uelat: Humilitas vero talis pōt
eē diffinitio. Humilitas est virt⁹

qua hō verissimā sui agnitione si-
biipst vilescit. Hoc aut conuenit
his q̄ ascensionib⁹ in corde suo
dispositi: d virtute in virtutez. i.
de gradu in gradū pficiunt: do-
nec ad culmē hūilitatis pueniāt
in q̄ velut i syon. i. in speculatiōe
positi. veritatē prospiciant. Et. n.
in q̄ benedictionē dabit legisla-
tor. qz qui dedit legē dabit et be-
nedictionez hoc est q̄ iussit hūili-
tatez pducet ad veritatez. Quis
vō est hic legislator. nisi dulcis et
rectus dñs. q̄ legem dedit delin-
quentib⁹ in via. In via q̄ppe de-
linquit. q̄ veritatē derelinquit.
Sed nūquid vel sic a dulci dño
derelinquunt? Ipsis ergo dulcis et
rectus dñs legem dat viā hūi-
litis. p quā redeā ad agnitio-
nē vitatis. dat occasionē recupe-
rāde salutis. qz dulcis est: nō tū
absqz disciplina legis. qz rectus
est. Dulcis qz perire non patit.
Rectus: qz punire non obliuiscit-
tur. Mandatqz legē: qua redit
ad veritatez: beatus benedictus
per duodecim gradus disponit
vt sicut per decēz precepta legis
ac geminaz circumfessionez: in quo
duodenarius numer⁹ adimplet
ad xpm venit: ita his duode-
cim gradib⁹ ascensis veritas ap-
prehendat. Illud quod in scala
illa: q̄ in typo humilitatis iacob
monstrata est: dñs de super inni-
xus apparuit. quid nobis aliud
innuit. nisi qz in culmine hūilita-
tis constituit cognitio veritatis.
Dominus q̄ppe de summitate sca-

Humilitatis.

te prospiciebat sup filios hoium
tanq̃ veritas: cui⁹ oculi sicut sal
lere nolunt: ita falli n̄ norunt: vt
videret si est intelligens aut req̃
rens deū. An non tibi de alto vi
detur clamare ac dicere req̃ren
tibus se: nouit domin⁹ qui sunt
eius. tran⁹ te ad me oēs qui cō
cupiscitis me: ⁊ a generationib⁹
meis i plebimini: Et illud. venite
ad me: q̃ laboras: ⁊ onerati estis
⁊ ego vos reficiā. Venite inq̃t.
Quo: Ad me veritatem. Qua:
Per humilitates. Quo fructu:
Ego vos reficiā. Sed que est re
fectio: quā veritas ascendentib⁹
permittit: peruenientib⁹ reddit:
Ad sorte illa ē charitas: Ad hāc
q̃ppe: vt ait beatus benedictus:
ascensis oibus humilitas gradi
bus monachus mox perueniet.
Tere dulcis ⁊ suavis cibus cha
ritas: q̃ fessos allenat: debiles ro
borat: mestos letificat. Jugū de
niq̃ vitatis facit suauē ⁊ onus le
ue. Bōus cibus charitas: q̃ me
dia in ferculo salomōis p̃sistens
diuersarū odore virtutum velut
diuersi generis fragrātia pigmē
top: esurientes reficit. iocūdat re
ficientes. Ibi siquidem apponit
pax: patientia: benignitas lōga
nimitas. gaudiū in spiritu san
cto ⁊ q̃ sunt alie veritatis seu sa
pientie generationes apparant
in illa. Habet ⁊ humilitas in eo
dez ferculo suas epulas panes. i.
doloris: ⁊ vinū compunctionis:
quas primo veritas incipientib⁹
offert: quibus utiq̃ dicit. Surgi

te postq̃ sederitis: qui māduca
tis panes doloris. Habet ibidez
contēplatio ex adipe frumenti:
solidū cibum sapientie cuz vino:
q̃ letificat cor hominis: ad quē
vitas p̃fectos inuitat dicēs. Co
medite amici mei: ⁊ bibite: ⁊ ine
briamini charissimi. Media in
q̃t charitate constrauit pp filias
hierusalem pp p̃fectas videlicet
animas: q̃ dum adhuc illuz soli
dū cibū capere possunt: lacte in
terim charitatis p pane: oleo p
vino nutriende sunt. Que recte
media describit: qz eius suauitas
nec incipientib⁹ presto est phibē
te timore: nec p̃fectis satis est p
abundantiori p̃tēplatiōis dulce
dine. Hū adhuc a noxijs carna
liū delectationū humorib⁹ timo
ris amarissima potiōe purgādis
nondū lactis dulcedinez experi
unt illi tā auulsi a lacte epulari
ab introitu glie delectant solis
medijs. i. p̃ficiētib⁹ ita tā melle
as quasdā sorbitiūculas charita
tis exptis vt illis interitu p sui
teneritudine p̃enti sint. Prim⁹
ergo cibus humilitas est purga
torius cū amaritudine s̃s chari
tatis consolatorius cū dulcedi
ne. tertius p̃tēplationis solid⁹
cum fortitudine. Deu mihi dñe
deus virtutū quousq̃ irasceris
super orationem serui tui. Ciba
bis me pane lachrymarū ⁊ potiū
dabis mihi in lachrymis. Quis
me inuitabit ad illū vel mediū ac
dulce charitas cōuiuiū vbi iusti
epulāt in p̃spectu dei ⁊ delectan

De gradibus.

tur in leticia vt iā non loquens
in amaritudine aie mee: dicā deo
noli me pōdēnare: sed expulādo i
azimis syceritatē et vitatis. letus
eātens in vīs dñi. qm̄ magna est
gloria dñi. Bona tñ via humili
tatis. qua veritas inquiri chari
tas acq̄ri generatiōes sapientie
participant. Scīq; sicut finis le
gis xps sic pfectio hūilitatis co
gnitio veritatis. Christ cū venit
attulit ḡfaz. Veritas q̄b⁹ inno
tuerit. dat charitatē. Innotescit
at humilib⁹. hūilibus ergo dat
ḡfaz. Dixi vt potui. quo fructu
humilitatis grad⁹ ascendi debe
ant. dicā vt potero. q̄ ordine ad
ppositū b̄auitū veritatis perdu
cant. Sed qz ipsa quoq; veritatē
agnitio in tribus gradib⁹ p̄sistit
īpsos breuiter si possū distinguo.
quatenus ex hoc clari⁹ innote
scat ad quē triū veritatis duode
cim⁹ humilitatē pertingat.

Inq̄rimus nāq; veritatē in no
bis. in primo. in sui natura. In
nōbis nosmetipsos diiudicādo
In p̄ximis eorū male p̄patiēdo.
In sui natura. mūdo corde p̄te
plando. Obserua sicut numerū
ita et ordinez. Primo te doceat
veritas ip̄a: qz prius in p̄ximis
q̄ in sui debeat inquiri natura.
Post hoc accipies. cur p̄us i te.
q̄ in p̄ximis inquirere debeas.
In numero siquidē beatitudinū
quas suo sm̄one distinxit prius
misericores q̄ mūdi corde posu
it. Misericordes quippe cito in p̄
ximis veritatē deprehendūt: dñi

suos affect⁹ in illos exten dūt. dñi
sic per charitatē se illis p̄formāt
vt illoz vel bōa. vel mala tanq̄
pp̄ria sentiant. Cū infirmis infir
manetur. cū scādalizatis vtuntur
gaudere cū gaudentib⁹. flere cū
flentib⁹ p̄suerūt. Hac charita
te fraterna cordis acie mūdata.
veritatē delectant in sui contem
plari natura. p̄ cui⁹ amore ma
la tollerāt aliena. Qui vō ita se
fratrib⁹ nō p̄ficiāt. sed ecōtrario
aut flentib⁹ insultāt. aut gaude
tib⁹ derogant. dñi qd̄ in illis est.
in se esse nō sentiunt. qz similiter
affecti nō sunt. vitatem in proxi
mis qualiter dephēdere possūt.
Bene nāq; p̄uenit illis vulgare
puerbiū. Nescit san⁹. qd̄ sentiat
eger. Aut plen⁹: qd̄ patiat ieiū
nus. Et eger egro. et ieiun⁹ ieiūo.
q̄to p̄pinq̄us tanto familiarius
cōpatiuntur. Sicut. n. pura veri
tas nō nisi puro corde videt. sic
misera fratris v̄ius misero cor
de sentitur. Sz vt ob alenā mise
riā miserū cor hēas oportet. vt
tuā prius agnoscas. vt proximi
mentē in tua iuenias. et ex te no
ueris. q̄lit illi subuenias exēplo.
s. saluatoris n̄ri. q̄ pati voluit. vt
cōpati sciret. miseri fieri. vt miseri
disceret: vt quō d̄ iho scriptū ē. di
dicit ex his. q̄ passus ē obiaz: ita
et misericordiā disceret n̄ q̄ ante
misereri nesciret. cui⁹ misericor
dia ab c̄no. et vsq; i eternū. sz qz
natura sciebat ab eterno. tpali
di dicit expimento. Sz forte du
rū tibi videtur. qz dixi dei sapiē

Humilitatis.

nam xpm didicisse misericordiam. quasi is p que omnia facta sunt aliquid aliquando ignorasset. ex his q snt maxie cum illud: qd ex epistola ad hebreos ad id coprobandum comemorauit alio sensu. qui no ita videat absurdus. pos sit itelligi. vt h q dictu e. didicit no ad ipsum caput referatur in sui psona. sed ad corp^o eius. qd est ecclesia. vt sit ita sensus. Et di dicit ex his qua passus e obediētia. hoc est obediētia didicit in corpore ex his que passus est in capite. Nam illa mors: illa crux. obprobria: sputa flagella. q oia caput nost^r xps p^rasit. quid aliud corpori eius. i. nobis q p^rela ra obediētie documēta fuerūt: Christus. n. ait paulus factus est obediens patri vsq ad mortem mortē at crucis. Qua necessitate: Rūdeat apostol^o petr^o. Christus passus e p nobis: vobis relin quis exēplū vt seqmī iquit vesti gia eius. i. vt imitemi obediēti am ei^o. Ex his ergo q passus e discimus qta nos q puri hoies sumus oporteat p obediētia p peti: pro qua is q z deus erat nō dubitauerit mori. Et hoc nō in qs. nō incōueniēs erit: si dicatur xps vel obediētia vel misericor dia. seu aliqd i suo corpore didi cisse: Dū tñ sibi in sua psona: nil qd se ante latuerit. credat ex tē pore potuisse accedere. Sicq ip se sit q misereri doceat aut obedi re p^rse q discat. q: caput z c orp^o vnus est xps. Non nego hūc in

tellectum. qui rectus sit. Sed ex alio loco ipsius epistole supior i terpratio videbit approbati: vbi dicit. Nunq̄ enī angelos appre hendit: sed semen habrae apphē dit. Unde debuit p omnia fratri b^o similari: vt misericors fieret. puto q hec vba sic ad caput re ferēda sunt: vt corpori pēitus ap tati non possint. De verbo utiq̄ dei dictum e. qd nō angelos ap prehendit: hoc est nō i vna sibi p fonda assumpsit. sed semē habrae Neq̄ enī legit. verbum angelus factū est: sed verbū caro factū est z caro de carne habrae iuxta p missionē que illi facta e primū. Tñ. i. ex qua seminis assūptione debuit p omnia fratribus simila ri. i. oportuit: ac necesse fuit: vt si milis nobis passibilis: n^raz oia ex cepto pctō genera misit pcur reret. Si qris. qua necessitate: vt misericors inq̄ fieret. Et hoc ais cur nō recte ad corp^o referri po test: Sed audi: qd paulo post se q̄t. In eo enī. in quo passus est ip se z tentatus. potens e: z eis qui tentat auxiliari. In quibus ver bis. quid melius itelligi possit. nō video. nisi q ideo pati voluit actētari omnibusq̄ absq̄ pecca to hūanis cōmunicare miserie: quod e p omnia fratribus simila ri. vt similiē passis ac tētatis mi sereri ac ppati ipso disceret expe rimēto. Quodq̄dem experimēto non dico. vt sapior efficere. sed propinquior videret. quatenus iirmi filij adā: quos suos fieret z

De gradibus.

appellari fratres nō dedignat⁹
est: suas illi infirmitates cōmitte
re nō dubitarent. q̄ sanare illas
et posset ut deus: et vellet ut pxi
m⁹: et cognosceret ut eadē passus
Unde ysaias virum cū appellat
dolor et sciētē infirmitatē. Et apo
stolus. Nō enim habem⁹ in q̄t.
pōtificem: qui nō possit cōpati in
firmitatib⁹ nostris. unde at pos
sit indicās adiungit. Temptatū
autem p omnia p similitudine
absq; peccato. Beatus q̄ppe de
us beati dei filius in ea forma q̄
non rapinā arbitrat⁹ est esse se eq̄
lem patri proculdubio impassi
bilis priusq; se exinanisset formā
serui accipiēs sicut miserā et sub
iectionem expertus non erat
sic misericordiā vel obedientiā
non nouerat expimento. Scie
bat q̄dem p naturā: non autem
sciebat p experientiam. At vbi
minoratus est non solū a seipso:
sed etiā paulominus ab angelis
q̄a et ipsi impassibiles sunt p gra
tiam nō per naturam: vsq; ad il
lā formā in qua subici p̄i posset
q̄d vtiq; sicut dictū est in sua nō
posset: et in passione exptus ē mi
sericordiā. et in subiectione obe
dientiam. Post tamen expienti
am n̄ illi ut dixi sciētia: sed nobis
fiducia creuit: dum ex hoc misfo
genere cognitionis: is a quo lō
ge erraueram⁹: factus est ppior
nobis. Quādo. n. illi appropin
quare auderem⁹: in sua ipassibi
litate manēt⁹: Nūc aut apostolo
suadente: monemur cū fiducia

adire thronū gratie ipsius: neq;
nimirū sicut alibi scriptū est lan
gores nostros tulisse. et dolores
nostros portasse cognoscim⁹: et i
eo: quo passus est ipse: nobis cō
pati posse nō dubitam⁹. Nō er
go debet absurdū videri: si dicat
xpm: non q̄dē aliqd scire cepisse
q̄d aliquādo nescierit: scire tamē
alio modo misericordiā ab eter
no p diuinitatē: et aliē in tempo
re didicisse p carnē. Vide ne et si
mili locutiōis modo illud dictū
sit p dñz requirētib⁹ discipu
lis de die vltimo se nescire respō
dit. Nā quō diem illū ille nescie
bat: in quo omnes sapientie et sci
encie tesauri sūt absconditi. Cur
ergo se scire negabat: q̄d certū ē
quia nescire nō poterat? Nūqd
forte mendaciter ei⁹ voluit cēla
re: q̄d vtilē nō valuit innotesce
re. Absit. Sicut nihil ignorare
poterat: cū sapiētia sit: sic nec mē
tiri: cū veritas sit. Sed volēs dis
cipulos ab inutilis inq̄stiois cu
riositate cōpescere: q̄d inq̄rebāt
se scire negavit: nō oimodo q̄dē
sed tali quodāmodo: quo nega
re veracit potuit. Nā et si sue di
uinitatē intuitur: eq̄ omnia p̄terita
scilicet p̄stia atq; futura plustrā
dō: dicē quoq; illū palā habebat:
nō tñ vllis carnis sue sensib⁹ ex
periendo agnouerat. Alioqn iā
spiritu oris sui anti xpm interfece
rat: iā aurib⁹ sui corporis archā
gelū vociferatē: et tubā sonātem
in cui⁹ strepitu mortui suscitādi
sunt audierat: iā oculis sue car

Humilitatis.

nīs oues edosq; q̄ abiniccē segre
gandi sūt p̄spexerat. Deniq; vt
intelligas q̄ illa tātū cognitiōe
q̄ p̄ carnē fit: se illū diē nescire p̄
hibuerit. vigilāter r̄ndens nō ait
nec ego scio: sed nec ipse inq̄t fi-
li⁹ hoīs scit: Quid est fili⁹ hoīs:
nisi nomē assūpte carnis. Quo
siq̄dē noīe intelligi datur: qz di-
cens se aliqd nescire. nō iuxta q̄
de⁹ est: sed fm hoīez loquit̄. Ali-
as q̄ppe loquēs de se fz suā diuī-
nitatē nō filius vel filiū hoīs: sz
ego. vel me sepius pōnere p̄sue-
uit: vt ibi. Amē dico vobis anq̄
abraā fieret: ego sū. Ego suz ait:
nō filius hoīs est. nec dubiū: qn
de illa essentia diceret: que ante
abraā z sine initio est: nō q̄ post
abraā. z ex abraā factus ē. Aliibi
quoq; hoīum de se opinionez a
discipulis inq̄rens. quē dicūt in-
quit hoīes esse nō me. sed filium
hoīs? Rursus eisdē interrogās
qd de se ipsi quoq; sentirent vos
autē n̄ quē filiū hoīs: sed quē me
ait: eē dicitis: Carnalia videlicet
populi sentētiā de carne inui-
rēs: nomē carnis qd p̄prie ē fili-
us hoīs posuit spūales vō disci-
pulos de sua diuinitate interro-
gās nō filiū hoīs sed signant me
dixit. Qd deniq; petrus intelli-
gēs qd p̄ hoc q̄ dixerat me req̄-
siti fuissent sua respōsiōe apuit tu-
es inueniens nō iesus filius v̄gi-
nis sed xps fili⁹ dei qd vtiq; si res-
pōdisset nihilomin⁹ v̄itatē dixis-
set sed in v̄bis interrogatiōis sen-
tū interrogātis prudēt aduertēs

cōpetenter propriēq; ad iterro-
gata r̄ndit dicens. tu es xps fili⁹
dei. Cū igit̄ videas xps i vna qui-
dem p̄sona duas habere naturas
vnā qua sp̄ fuit alteram qua esse
cepit. z fm̄ sempiternū suū qdē
eē sp̄ oīa nosce fm̄ tpale vō mul-
ta tēporaliter expertū fuisse cur-
fateri dubitas vt eē in tpe cepit
ex carne sic carnis quoq; miseri-
as scire cepisse illo duntaxat nō
cognitiōis quem docet defectio
carnis. Qd vtiq; genus scientie
ptoplausti sapiētī⁹ felicitusq; ne-
scirēt qn̄ id attiger̄ nisi stulte mi-
sereq; nō poterāt. Sed psalma-
tor cor̄ deus req̄rēs qd perierat
opus suū miseratus. prosecutus
est descēdens z ipse misericordiā
quo illi ceciderāt miserabiliter.
voluit experiri in se qd illi faciē-
do cōtra se merito paterē nō si-
mili qdē curiositate sed mirabi-
li charitate. Nō vt miser cū mise-
ria remaneret. sed vt misericors
fact⁹ miseros liberaret. Fact⁹ iq̄
misericors n̄ illa misericordia q̄ se-
lix manēs habuit ab eterno sed
quā mediante miseria reperit in
habitu n̄o. Porro pietas opus
quod p̄ illā cepit. in ista perficit.
Nō q̄ sola illa nō possit perfice-
re sed quia nobis n̄ potuit absq;
ita sufficere. vtrq; si quidem ne-
cessaria. sed nobis hec magis cō-
grua fuit. Inaffabilis pietas ex
cogitatio. Quando nos illā mi-
ram misericordiā cogitarem⁹
quā precedens miseria nō infor-
mat. Quando illā aduerterem⁹

De gradibus.

incognita vobis compassionem
que non passione preuentat: cum im-
passibilitate perdurat. Et tamen si
illa. que miseriam nescit. misericor-
dia non precessisset. ad hanc cuius
miseria mater est. non accessisset.
Si non accessisset. non extraxisset. Et
non attraxisset non extraxisset. An-
te autem extraxit iussu de lacu mi-
serie. et de luto fecit. Nec illa ta-
men misericordia deseruit. sed hanc
inseruit. Non mutauit. sed mul-
tiplicauit. sic scriptum est. Moies
et iumenta saluabis domine: que
admodum multiplicasti misero-
cordiam tuam deus. Sed iam ad pro-
positum redeamus. Si ergo se mi-
ser fecit. que miser non erat. ut expi-
ret. quod et ante sciebat. quanto magis
tu. si dico. ut te facias. quod si es
ut attendas. quod es. quod vere miser es
et sic discas misereri. hoc aliter
scire non potes. Ne forte si proximi
malum consideres. et tuum non attendas
mouearis non ad miserationem sed
ad indignationem non ad adiunandum
sed diiudicandum. denique non ad
instruendum in spiritu lenitatis. sed
ad destruendum in spiritu furoris. Hos
que spirituales estis. ait apostolus. hu-
iusmodi instruite in spiritu lenitatis.
Apostoli consilium sine etiam prece-
ptum est. ut mansueti. eo spiritui fratri
egrotanti subuenias. quo tibi vis
subueniri. cum egrotas. Et ut scias
quod erga delinquentem mansuescere
possis considerare inquit te ipsum. ne
et tu teteris. Considerare libet. quod
bene discipulus veritatis ordinem
sequitur magistri in beatitudinibus: quod

supra memorauimus. sicut prius mi-
sericordes que mundi corde sic pri-
us mites que misericordes pronuncia-
ti sunt. Et apostolus cum spirituales. hor-
taretur ad instruendum carnales. adiu-
xit in spiritu lenitatis. Instructio quippe
fratrum pertinet ad misericordes. spiritus
lenitatis ad mites. Ac si diceretur.
In misericordes deputari non possunt.
qui in semetipso mitis non est. Ecce apo-
stolus apte ostendit. quod superius me ostendit
superius promisi. prius videlicet veritatem
inquirendam esse in nobis que in pro-
ximis. consideras inquit te ipsum. id est
facis ad tendendum que prius ad pec-
candum quatenus ex tui consideratio-
ne mitescas. sicque ad succurrendum
alijs in spiritu lenitatis accedas. Alio-
quin si monentem non audis disci-
pulus: arguentem time magistrum.
Hypocrita ecce primum trabez de
oculo tuo: et sic videbis festucas
eicere de oculo fratris tui. Tra-
bez in oculo gradus et grossa super-
bia in mente est. que quadam corpulentia
sua vana non sana. tumida non so-
lida oculum mentis obscurat. veri-
tatem obumbrat. ita ut si tuam oc-
cupauerit mentem. iam tu te videre
iam te talem. qualis es. vel qualis
esse potes non possis sentire. sed
qualem te amas. talem te vel pu-
tes esse. vel speres fore. Quid. ni-
aliud est superbia. que ut quidam san-
ctus diffinivit. amor proprie ex-
cellentie: Unde et nos possumus di-
cere per contrarium. humilitatem. per
priorem excellentie esse contemptum.
Amor vero sicut nec odium. veri-
tatis iudicium nescit. His iudiciis

Humilitatis.

veritas audire? Sicut audio. sic iudico. Non sicut odi. non sicut amo nō sicut timeo. Est iudicius odij vt illud. Nos legē habem? et fm leges nostras debet mori. Est et timoris. vt illd Si dimittimus eā sic. venient romāi. et tolent nrū locū et gentem. Iudiciū vērō amoris. vt dauid d filio paricida. peite in q̄t pnero absalon. Et legib⁹ humanis statutū et i causis tā ecclesiasticis q̄ secularib⁹ seruatiū scio speciales amicos cāntiū. nō debere ad iudiciū admitti. ne vel fallāt vel fallant amore suor. Qd si culpā amici tuo iudicio amor illi⁹ aut miuit aut prorsus abscondit. q̄to magis amor tui tuā te iudiciū fallit? Qui ergo plene veritatem in se cognoscere curat. necesse ē vt se mota trabe superbie. q̄ oculus arcet a luce. ascensioēs in corde suo disponat. per q̄ se ipsum in seipso requirat. et sic post duodecimū hūilitatis. ad primū veritatis gradū pertingat. Cū at veritate inuenta in se. ymo se iuento in vitate dicere potuerit credidi pp qd locutus sum. ego aut hūiliatus sum nimis. ascēdat hō ad cor altū. vt exultetur veritas. et ad gradū fm pueniens dicat in excessu suo. ois homo mendax. Putas hunc ordinē danid nō tenuit? Putas hoc nō sensit propheta quod dñs. quod apóstolus. qd et nos post ipsos. et p ipsos sentimus? Credidi in q̄t veritati

que dicit. Qui seq̄tur me. n̄ ambulat in tenebris. Credidi ergo sequendo. pp quod locutus suz confitendo. Quid p̄fitendo? Veritatem quā cognoui credendo. Postq̄ autē et credidi ad iustitiaz. et locutus suz ad salutes. humiliatus suz nimis. hoc est pfecte. Tanq̄ diceret. Quia veritatem cognitaz in me confiteri cōtra me n̄ erubui. ad perfectionē humilitatē pfecti. Nimis. n. pro pfecte potest itelligi. vt ibi. In mandata eius volet nimis. Qd si q̄s contendat. nimis hic p valde positum non pro pfecte. q̄a et expositores idipsum videntur astruere. neq̄ hoc discordat a sē in prophete. vt sic sentiamus eū dixisse. Ego q̄dem cū adhuc veritatem nō nosceres. aliqd me putabas esse cū nihil essem. At post q̄ in xpm credendo. i. eius hūilitatem imitando veritatē agnovi ipsa q̄dem exaltata est in me ex mea confessione. sed ego humiliatus sum nimis. i. valde vili mihi ex mei p̄sideratiōe. Humiliatus ergo propheta in hoc primo gradu veritatis. vt ait in alio psalmo. et in virtute tua humiliasti me semetipsū attēdat. et ex ppria miseria generalē ppendat. sicq̄ ad fm trāsiens dicat in excessu suo. ois hō mendax. In quo excessu suo. In illo pculdu bio. q̄ sese excedens ac vītati adherens. seipsuz diiudicat. In illo ergo excessu suo dicat. non indi

De gradibus.

gnādo? aut insultando s; miserā
do ⁊ ꝓ paciēdo oīs hō mēdax.
Quid est oīs hō mendax. **D**is
hō infirmus oīs hō miser. ⁊ im-
potēs q̄ nec se nec aliū possit sal-
uare Sic dicit. Fallax equ⁹ ad
salutē nō q̄ equ⁹ aliquē fallat.
sed q̄ is se ipsum fallit q̄ in forti-
tudine eius ꝓfidit sic oīs hō dici-
tur mēdax. i. fragilis mutabilis?
a quo salus nō possit vel sua vel
aliena sperari q̄n potius maledi-
ctionēz incurrat q̄ spem suam in
hoīe ponit. **P**rofitens itaq; hūi-
lis ꝓphā ꝓ ducatū veritatis qd̄
q̄ i se lugebat vidēs in alijs? dū
appōnit sciaz. appōat ⁊ dolores
ac generaliter s; veraciter dicat
oīs hō mendax. **V**ide q̄s longe
aliū senserit de se pharise⁹ ille su-
ꝓbus. **Q**uid de ꝓmisit in cessu
suo? **D**eus grās ago tibi: q̄ non
sum sicut ceteri hoīum. Cū in se
singularis exultat alijs arrogāt
insultat. **S**auid aut aliū. **V**it. n.
Dis hō mendax. **N**eminē exci-
pit: ne quē decipiat: sciens q̄ oēs
peccauerūt: ⁊ oēs egent grā dei.
Phariseus se solū decipit: quez
solū excipit dum ceteros dānat.
Prophā se si excipit a ꝓmū mi-
seria: ne excipiat a misericordia.
Pharise⁹ insufflat misericordia:
dū dissimulat miserā. **P**rophe-
ta affirmat tā d̄ oīb⁹ q̄s de se: oīs
hō mēdax. **P**hariseus ꝓfirmat
de oīb⁹ ꝓter se: nō suz in quēz
sicut ceteri hoīū. **E**t grās agit:
nō q̄ bonus: sed q̄ solus: nō tā
de bonis q̄ h̄z: q̄s de malis q̄ in

alijs videt. **N**ūdū de suo trabem
elecerat ⁊ festucas de oculis fra-
tz enūerat **M**ā subdit. **I**n iusti ra-
ptores. **N**ō frustra vt arbitror a
ꝓposito feci si vtriusq; excessus
differentiā intellexi. **I**ā ad ꝓpo-
sitūz redendum est. **Q**uos ita-
q; sibi inotescere ac ꝓ hoc velle sce-
re fecit necesse ē vt cūcta q̄ ama-
re solebāt ⁊ ipsi sibi amare scāt.
Statuētes nimirū se añ se. tales
se videre cogunt q̄les vel a se vi-
deri erubescunt: **D**ūq; sibi displi-
cēt qd̄ sunt. ⁊ ad id suspirant ad
nō sunt. qd̄ vtiq; ꝓ se forte diffi-
dūt. vehemēter sese lugentes id
solū consolationis inueniunt. vt
seueri iudices. q̄. s. amore vī esu-
riant ⁊ sitiant iustitiā. vsq; ad cō-
temptū sui districtissimā de se exi-
gāt satisfactionē. ⁊ d̄ cetero emē-
dationēz. **S**ed cūz se ad id suffi-
cere nō posse conspiciūt: cum. n.
fecerint oīa: que mandata fuerit
sibi: seruos se inutiles dicūt. **S**i
iustitia ad misericordiā confugiūt
Et aut illam cōsequantur: cōsu-
lū veritatis sequunt. **B**eatī mi-
sericordes: q̄m misericordiā con-
sequuntur. **E**t hic est s; gradus
veritatis: quo eam in ꝓximis
inquirunt: dūz de suis: alioꝝ neces-
sitates exquirunt: dum ex his q̄
patiuntur: patientib⁹ compati
discunt. **I**n his ergo tribus: q̄ di-
cta sunt. i. in luctu penitentie: in
desiderio iustitie. in opibus mise-
ricordie si perseverant. a trib⁹ im-
pedimentis. q̄ aut ignorantia: aut
infirmitate. aut studio ꝓtraxerūt

Humilitatis.

ernunt & cordis acie mundatur
quo p contemplationem ad tertiu
vitatis gradu pertranseat. Nec
sunt vie: q videntur hoibus boe
illis duntaxat q letant cu male
fecerint. & exultant in rebus pel
simis ac se de infirmitate vel igno
rantia tegut. ad excusandas excu
sationes in peccatis. Sz frustra si
bi d infirmitate vl ignoratia bla
diuntur. q vt liberius peccent li
benter ignorant vel infirmant.
Putas quod primo hoi pfuit:
licet ipse n libenter peccauit: q
se p vxore tanq per carnis infir
mitate defendit. Aut pmi marty
ris lapidatores: qm aures suas p
tinuerunt: p ignorantia excusabi
les erut. Qui igr studio & amor
peccati a veritate se sentiut alie
natos: infirmitate & ignoratia ps
sos: studiū i gemitu. amorē i me
rore puerant infirmitate carnis
feruore iusticie vincant: ignorat
tia liberalitate repellat. ne si nuc
egente nudā infirmā veritatem
ignorāt. cu ptate magna & virtu
te veniente. torrentem arguet.
sero cu rubore cognoscāt. frustra
cu tremore re pondeant. qdo te
vidimus egere. & nō ministravi
mus tibi? Cognocef certe dñs
iudicia faciens. qui nuc ignora
tur misericordiam querens. De
niq videbūt. i que traxerunt.
Similiter & auari. que ptemple
runt. Ab oi ergo labe infirmita
te ignorantia studioe ptracta.
fiendo: iustitia esuriendo. operi
b⁹ misericordie insistendo mūda

tur ocul⁹ cordis cui se i sui puri
tate veritas videnda promittit.
Beati mundo corde. qm ipsi d
um videbunt. Lū sint itaq tres
gradus veritatis. ad primū ascē
dius p labore humilitat. ad sz p
affectū passionis. ad tertium p
excessu contemplationis. In p
mo veritas reperit seuera. in fo
pia. in tertio pura. Ad primum
rō ducit. q nos discutim⁹. ad fm
affect⁹ pducit q alijs miscmur.
Ad tertiu puritas rapit. q ad in
uisibilia subleuatur. Interlucet
hic mihi quada mira ac diuina i
diuine trinitatis opatio. si quo
mō tū ab hoie sedente i tenebris
ineffabilis illa possit capi coope
rantū sibi personā diuino. In p
mo siqdem gradu filius. in scdo
spiritus sanctus in tertio pater
operari videtur. Alio audire fili
operationē. Si ego inqt lapi vo
bis pedes dñs & magister. qto
magis & vos debet alter alteri⁹
lauare pedes. Tradebat discipu
lis humilitatis formaz veritatis
magister qua in primo gradu p
mū eis veritas innotesceret. At
tende & opus spūs sancti. Charī
tas dei diffusa est in cordib⁹ no
stris per spū sanctū. q datus est
nobis. Charitas qppe donū est
spūs sancti. qua sit. vt q sub disci
plina filij per humilitatē ad pri
mū vsq gradu veritatis iam p
fecerunt. ad scdm per cōpassioez
primi sub magisterio spūs sancti
pueniant. Audi rde patre. Bea
tus es simon bariona. qz caro &

De gradibus.

sanguis n̄ reuelauit tibi. sed pat
meus: q̄ est in celis. Et illud. **Ps**
filio notaz facies veritates tuas.
Et p̄fitebor tibi pater. q̄ abscon
disti hec a sapientib⁹. et reuelasti
ea paruulis. **Vide.** q̄. quos ver
bo et exemplo prius filius humi
liauit. sup quos deinde spūs cha
ritatem fudit. hos tandem in glo
ria pater recipit. **Fili⁹** facit disci
pulos. paraclyt⁹ cōsolat amicos
pater exaltat filios. **Qui** a vō n̄
solū filius sed et pater et spūs san
ctus veritas appellant. p̄stat q̄
vna eadēq̄ veritas seruata pro
prietate psonaz. tria hec in trib⁹
gradib⁹ operat primo. s. instruit
vt magister: s. cōsolat vt amic⁹
vel frater. tertio astringit vt fili
os pater. **Dei** q̄ppe filius v̄bū. s.
ac sapientia p̄ris: primū q̄dez il
lam aīe n̄e potētia: q̄ ratio dicif
cū reperit carne depressam pctō
captiua: ignorantia cecā exterio
rib⁹ deditā clementē assumēs po
tenter erigēs prudētē instituēs
itrosus trahēs ac mirabilē vtēs
tāq̄ p se vicariā ibi ipsaz indicē
statuit: ita vt p reuerētia v̄bi: cui
pūgit ipa sui accusatrix: testis. et
iudex. s. se vitas fungat officio.
Ex q̄ p̄ma p̄iunctioe v̄bi et rōnis
hūilitas nascit. **Alia** deinde p̄tez
q̄ dicif voluntas: veneno q̄dē
carnis infecta: sed iā rōne discuf
sam spūs scūs dignantē visitans:
suauit: purgās ardentē afficiens:
misericordē facit: vt ita mor̄ pel
lis q̄ yuncta extendit ipsa quoq̄
p̄iunctione perfusa celesti vsq̄ ad

inimicos per affectū dilatat. **Et**
sic ex hac p̄a p̄iunctione spūs dei
et voluntas humane charitas ef
ficif. **Utrāq̄** vero p̄tem rōnem
s. et volūtate: alterā verbo verita
tis instructā: alterā spūs veritatis
afflitā: illā isopo humilitatis asper
saz: hanc igne charitatis succēsa:
tandē iā p̄fectā aīam: p̄p humi
litatez sine macula: p̄p charita
tez sine ruga: cū nec volūtas rō
ni repugnat: nec rō veritatē dis
simulat: glōsaz sibi sponsaz pater
p̄glutinat: ita vt nec rō d se: nec
volūtas d p̄ximo cogitare sinat
s. hoc solū dicere brā illa aīa de
lectat. **Introduxit** me rex i cubi
culū suū. **Digna** certē: q̄ d schola
hūilitatis: in q̄ primū sub magi
stro filio ad seipsā itrare didicit:
iuxta conuentionē ad se factā: si
ignoras te: credere: et pascere edos
tuos. **Digna** ergo q̄ d schola illa
hūilitatis: duce spūs scō in cellaria
charitatis: q̄ nimirū p̄ximo p̄cto
ra itelligēda sunt: p̄ affectionē i
troducere: vñ suffulta florib⁹. **Al**
pata malis bōis. s. morib⁹ et v̄tu
tib⁹ scis ad regis demū cubiculū
cui⁹ amore lāgnet: admitteret:
Ibi modicū v̄z q̄si dimidia silen
tio facto in celo: inter desiderā
tos amplex⁹ suauit q̄escens ipa
q̄dem dormit: sed cor ei⁹ vigilat
Quo vtiq̄ interiz veritatis archa
na rimat: quoz postmodū me
morā statiz ad se r̄ditura pascat
Ibi videt inuilibilia: audit i effabi
lia: q̄ nō l̄z hoi loq̄. **Excedūt** q̄p
pe oēm illā: quā nox nocti indv

Humilitatis.

est sciam. **B**les tñ diei eructat o
bū. et iter sapientes sapias loq. et
spūalib⁹ spūalia licet pferri. **P**u
tas hos grad⁹ paul⁹ nō trāserat
q̄ vsq; ad tertiū celū se raptū fuis
se testat s; q̄re raptū et n̄ pot⁹ du
ctū. Et videlz si tāt⁹ apostol⁹ ra
ptū se dicit fuisse. quo nec doct⁹
sciuit. nec ductus potuit ire. me.
q̄ pculdubio minor sū paulo. ad
tertiū celū nulla mea v̄tute. nul
lo meo labore puenir posse p̄su
mā. ne v̄l de v̄tute p̄fidā. v̄l p la
bore diffidā. **Q**ui n. docet. aut
ducit. ex hoc ipso q̄ docētē seq̄t.
v̄l ducētē. laborat p̄uincit. et ali
qd ex se agit. vt ad destinātū lo
cū v̄l sensu p̄trahat. ita vt dicere
p̄ssit. n̄ at ego s; gratia dei me
cū. **Q**ui v̄o rapit. nō suis virib⁹
sed aliēis innix⁹ tāq; nesci⁹ quo
cūq; portat. nec de toto i se. nec
pte gloriat. vbi nec p se nec cum
alio opat. **A**d p̄mū itaq; siue ad
mediū celū duct⁹ v̄l adiut⁹ apo
stol⁹ ascēdes potuit. ad tertiū at
vt pueniret. rapit oportuit. **N**ā
ad hoc et fili⁹ legit descēdisse. vt
vocaret. et iuuaret ascēsurus ad
p̄mū. et spūs sc̄s missus fuisse q̄
pduceret ad scōz. **P**r̄ v̄o licet fi
lio et spūi sc̄to coop̄e: nūq̄ d ce
lo descēdisse aut ad t̄ras legit mis
sus fuisse. **L**ego certe. q̄ misicor
dia dñi plena ē terra. et pleni sūt
celi et terra gloria tua. Et multa
huiusmōi lego et de filio. **P**ost
q̄ at v̄it plenitudo tēporis: mi
sit de⁹ filiū suū. Et ipse fili⁹ loq̄t d
se. **S**p̄s dñi misit me. Et p̄ eundē

p̄phāz. Et nūc iqt. dñs misit me
et spūs ei⁹. **L**ego et de spū sc̄to.
Paraclyt⁹ h̄t spūs sc̄s. quē mis
tet pat̄ i noie meo. Et cū assūpt⁹
fuero. mittā vobis eū. **D**aud du
biū qui spūi sc̄tū. **P**atrē at i sua
persona licet nusquam non sit
nusquam tamen inuenio nisi i ce
lis. vt i euāgelio: et p̄r me⁹. q̄ i ce
lis ē. Et i orōne. **P**r̄ n̄r. q̄ es i ce
lis. **E**nde nimirū colligo. q̄ qz
pat̄ n̄ descēdit. apostol⁹ vt cū vi
dere. ad tertiū celū ascēdere nō
potuit quo tñ se raptū memora
uit. **D**eniq; nemo ascēdit i celū.
nisi q̄ descēdit d celo fili⁹ hois. Et
ne putes de primo dictū v̄l secū
do. **D**icit tibi dauid. **A** sūmo ce
lo egressio ei⁹. **A**d q̄ itez. n̄ sub
ito rapt⁹. n̄ furti sublat⁹. sed vidē
tib⁹ iquit illis. i. apostolis eleua
t⁹ ē. **N**ō sicut helyas. q̄ vnū nō si
cut paul⁹. q̄ nullū vix. n. vel seip
sum testez aut arbitz habere po
tuit ipso p̄hibēte nescio de⁹ scit
s; vt oipotēs. qui qñ voluit descē
dit. qñ voluit ascēdit. p suo arbi
trio arbitros et spectatores locū
et t̄p̄s. diez et horā expectāe vidē
tibus illis. quos scz tāta visione
dignat. eleuatus ē. **R**apt⁹ ē pau
lus. raptus ē helyas. trāslatus ē
enoch. **R**edēptor noster legitur
eleuat⁹. hoc ē ex seipso lenat⁹ nō
aliūde adiut⁹. **D**eniq; nō curr⁹
vehiculo. n̄ angeli aminiculo.
sed propria virtute subnixū susce
pit euz nubes ab oculis eorum.
Cur hoc. **A**n sessus iuuit. **A**n pi
grum. impulit. **A**n cadentem

De gradibus.

sustinuit absit. Sed suscepit euz
ab oculis carnalib⁹ discipuloz.
q̄ r si xpm nouerat fm carnē. sz
vltra iā nō noscerēt. Quos er-
go p humilitatē ad fmū celum
filius vocat. hos in fo p charita-
tem spūs aggregat. ad tertiu p
ptemplationē pf exaltat. Prio
humiliant in veritate: r dicunt.
In veritate tua hūiliasti me. Se-
cundo pgaudent veritati r psal-
lunt Ecce q̄ bonū r q̄ iocūduz
habitare sres in vnū. De chari-
tate q̄ppe scriptū est. Cōgaudet
aut veritati. Tertio ad archana
veritatis rapiūtur r aiūt. Secre-
tū meum mihi: secretū meū mi-
hi. Sed quid ego miser supflua
magis loquacitate: q̄ spūs viua-
citate duos celos supiores pcur-
ro q̄ manibus pedibusq̄ reppēs
adhuc sub inferiore laboro. Ad
q̄d tñ iā ipso innuāte: quo r vocā-
te mihi scalā erexit. Illic si quidē
iter est. quo oīdat mihi saluta-
re dei. Jam dñm desup innixum
suspicio. iā ad vocē veritatē exul-
to. Vocauit me r ego respondi
illi. Opi manū tuaz porriges
dexteram. Tu q̄des dñe gressus
meos dinumeras. sed ego lētus
ascensor. fessus viator diuerticu-
la quero. ve mihi si tenebre me
pprehendant. aut si mea fuga fi-
at in hyeme vel in sabbato. duz
nūc ad lucē. cū tps acceptabile r
dies salutis sūt. pficisci dissimu-
lo. Quid moror. Ora pro me si
li. frater socie. r pticeps pfectus
mei. si q̄s est in dño. Ora oipotē

tē. quatenus sic pigz robozet pe-
dē. vt tñ nō veniat mihi pes sup-
bie. Et si. n. pes piger. vt ad vita-
tis gradū ascendat. ydone⁹ non
ē tollerabilior tñ est isto. q̄ in ea
stare non pōt: vt hēs ibi expulsi
sunt. nec potuerūt stare. Et hoc
q̄dē de supbis. Sed q̄d de illoz
capite. Quid de illo. q̄ dicit rex
sup oēs filios supbie. Et ipse in
q̄t in veritate nō stetit. Et alibi.
videbā sathanā cadentē d celo.
Quare hoc. nisi pp supbiā: Vch
mihi: si r me viderit: q̄ alta a lō-
ge cognoscit supbientē: r illā in
me terribilē intonet vocē. Tu q̄
dē fili⁹ excelsi eras: sed sicut hō
moueris: r sicut vn⁹ de principi-
bus cades. Quis nō ab hui⁹ to-
nitrui voce formidet: Q̄ salu-
bri⁹ ad tactū angeli neru⁹ femo-
ris iacob emarcuit: q̄ angeli sup-
biētis intumuit: euāuit: ruit: Tri-
nā r meū neruū angelus tāgat:
vt marcescat: si forte ex hac infir-
mitate icipiā pficere q̄ ex mea fir-
mitate nō possū nisi deficere. Le-
go. pfecto. Q̄d infirmū ē dei: for-
tius est hoibus. Sic quoq̄ apo-
stolus de suo neruo p̄quest⁹ quē
angelus nō dñi sed sathane co-
laphizabat: rñsū audiuit. Suffi-
cit tibi grā mea: nā virt⁹ i infirmi-
tate pficit. Que virt⁹: Ipse apo-
stolus rñdeat. Libenter gloria-
bor in infirmitatib⁹ meis: vt in
habitet in me vt⁹ xpi. Sed nun-
dū forsītā intelligis: de q̄ spālī-
ter dixerit. qz xps oēs vtutes ha-
buit: Sed cū oēs habuerit: p̄oi-

Humilitatis.

bus tñ vnā. i. humilitates nobis
in se pdenauit: cū ait. Discite a
me: qz mitis sū z humilis corde
Libenter igit z ego dñe iesu glo
riabor: si potero i mea infirmita
tes in mei nerui ptractio: vt tua
vītus. i. hūilitas pficiat i me. Nā
sufficit mihi gratia tua: cū defe
cerit virt⁹ mea. Idem pfecto
grē fortiter figens z meū. q. i. fir
mus est leniter trahēs: securus
ascendā p scalā hūanitat: dōec
veritati adherens: ad latitudinē
transēd charitatis. Tūc psallam
cū grāz actio: z dicā statuiisti i
loco spaciofo sedes meos. Sic
arta via caucius icedif strictum.
sic ardua scala tuti⁹ pededenti
descendit. sic miro mō lz pigri⁹
ad vītate tñ firmi⁹ claudicando
accēditur. Sed heu mihi: qz in
colatus me⁹ plongat⁹ ē. Quis
dabit mihi pennas sicut colūbe
qbus celerius volē ad veritates
vt iā req̄scā in charitate. Que
qm̄ desunt. deduc me dñe in via
tua z ingrediar in vītate tua: z
vitas liberabit me. Ne mihi. q.
de illa descēdi. Nisi. n. pri⁹ leui
ter inaniter descendissē. in ascen
dendo tādiu tā graui⁹ laborassē
Sed qd dico descendi. nā fortas
se rectius cecidi dixerim. nisi qz
forte sicut nemo repēte fit sūm⁹
sed gradati qsqz ascendit sic ne
mo repēte fit pessimus sed pau
latim descendit. Alioquin quō
stabit illud. Impi⁹ cūctis dieb⁹
vite sue supbit. Deniqz sunt vie.
que videntur hoibus bone. z tñ

ad malū deducunt. Est ergo via
descensiois sicut z ascensiois. Et
via ē ad bonū. z via ē ad malū.
Caue malā. elige bonā Si p te
non potes. ora cū ppha. z dic.
Etiam iniquitatis amoue a me
Dño: Et de lege tua miserere
mei. illa. s. lege. quā dedisti delin
quentibus in via. i. derelinquen
tibus veritatē. De quibus ego
vere vnus sū. q. vere a veritate
cecidī. Sed nunqd q cadit. non
adijciēt. vt resurgat. Propi hoc
via veritatis elegi qua ascendaz
hūiliatus. vñ supbiendo descen
di. Ascendā inqt. z psallā. Bo
nū mihi dñe. q. hūiliasti me bo
nū mihi lex oris tui sup mīlta au
ri z argenti. Duas tibi vias vi
des dauid. pposuisse: s. vnā noue
ris esse ipsā. tñ a se diuersā z di
uersis noibus appellatā aut ini
qui tatis pp descēdentes. aut ve
ritatis pp ascēdentes. Qz z idēz
gradus sunt ascēdētū in solū
z descēdētū z eadem via ac
cedentium ad ciuitatem. z rece
dentium. z vnum hostium z in
gredientium domum z egredi
entium. Per vnā deniqz sca
lam ascendentes angeli z descē
dentes iacob appuerunt. Quo
spectant hec. Et vz. si ad verita
tem redire cupis. non necesse sit
viam querere nouā. quāz non
nosti. sed notā qua descendisti
quaten⁹ reciprocis gressib⁹ tua
ipse vestigia sequens. per eosdēz
gradus humiliatus ascendas p
quos supbiendo descēderas. ita

De gradibus.

ut q̄ duodecimus supbie fuit de-
scendēti. primus humilitatis sit
ascendēti. In decimus iueniat
secūsus. Decimus terti⁹. Non⁹
quartus. Octauus quintus. Sep-
timus sextus. Sextus septimus.
Quintus octauus. Quartus no-
nus. Tertius decimus. Secū⁹
vndecimus. Primus duodeci-
mus. Quibus supbie gradibus
in te inuentis. immo recognitis
iā nō laboras. inquerēdo viā hū-
militatis.

Prim⁹ supbie grad⁹ curiositas.

Primus itaq; supbie grad⁹ est
curiositas. Hāc autē talibus in-
dicijs dephēdes. Si videris mo-
nachū. de quo prius bene confi-
debas. vbiq; stat. sedet. ambu-
lat oculisicipiētē vagari. caput
erectū. aurea portare suspēsas e-
motibus exterioris hominis ite-
riorē mutati agnoscas. Vir q̄p-
pe puerus annuit oculo terit pe-
de. digito loq̄r. et ex insolēti cor-
poris motu. recēs anime morb⁹
deprehendit. Quā dum a sui cir-
cūspēctione torpescit. i curia sui
curiosam in alios facit. Quia n-
seipsas ignorat: foras mittitur: vt
edos pascat. Edos q̄ppe. q̄ pec-
cata significant: recte oculos au-
resq; appellauerit: qm̄ sicut mors
peccatū in orbem: sic p̄ has fenē-
stras itrat ad mētē. In his ergo
pascēdis se occupat curiosus: dū
scire nō curat: quā se reliq̄rit
eius. Et vere si te vigilāter homo
attendas mixt est: si aliud vnq̄
iēdas. Audi curiose salomonē

Audi stulte sapientē. Omne cel-
stodia inquit. custodi cor tuū: ve
omnes videlicet sensus tui vigi-
lēt ad id: vnde vita procedit cu-
stodiēdū. Quo enim a te curios-
se recedis. Cui te iterim cōmū-
tē. At quid an des oculos leuare i
celū: qui peccasti i celū: Terrā in-
tuere. vt cognoscas teipsū. Ipsa
te tibi representabit. q̄ terra es: et
i terrā ibis. Quab⁹ nī causis icul-
pabitr oculos leuas: vlt vt petas
auxiliū vel impendas. Leuauit
oculos dauid i mōtē vt peteret.
Leuauit et dñs sup turbas vt im-
penderet: alter miserabilis: alit
misericordis: ambo inculcabili-
ter. Tu quoq; si locū: tempus: et
causas consideras: tua vel fra-
tris necessitate oculos leuas. nō
solū non culpo: s; plurimū lau-
do. Hoc enim excusat miseria il-
lō misericordia cōdēnat. Si ali-
as: nī pphete: nī domini: sed dñe
aut eue immo ipsi sathana imi-
tatorē te dixerim. Bina nanq;
dum ad pascēdos edos egredit
ipsa patri: et sua sibi virginitas ra-
pit. O. dñe quid necesse ē: vt vi-
deas mulieres alienigenas:
Qua necessitate? Qua veritate?
An sola curiositate? Et si tu ocio-
se vides. sed nō ociose videris. Tu
curiose spectas. spectaris tū cu-
riosus. Quis crederet tūc illas
tuā curiosam ociositatē. vel ocio-
sam curiositatē. fore post sic non
ociosa. sed tibi tuis hostibus taz-
pernitiosam. Tu quoq; eua i po-
radillo posita es vt cuz viro tno

Humilitatis.

operis: et custodias illā: si inu-
etiā perfeceris: quādoq; transitura
ad melius: ubi nec opus sit i ali-
quo opere occupari: nec de cu-
stodia sollicitari. **Q**uē lignū para-
disi tibi pceditur ad vascendū:
preter illud. qd dicit scientie bo-
ni et mali. Si n. cetera bona sūt:
et sapiunt bonis: qd est opus ede-
re de ligno: qd sapit et malum.
Non plus sapere: q̄ oportet sa-
pere. Sapere. n. malum: sapere
non est: sed desicere. Serua er-
go commissū: expecta promissū
cane prohibitū. ne perdas con-
cessū. Quid tuā mortem tā intē-
te intueris? Quid illo tā crebro
vagantia lūna iacis? Quid spe-
ctare libet qd: manducare non
licet? Oculos inquis tendo non
manus. Non est interdictus ne
videas: sed ne comedam. An nō
licet oculos: q̄ volo leuare: quos
de? in mea posuit ptate? Ad qd
apostolus. **N**ia mihi licent sed
non oia mihi expediūt. Et si cul-
pa nō est culpe tū inditū est. ni-
si. n. mens minus se curiose ser-
uaret: tua curiositas tps vacuū
nō hēret. Et si culpa nō est: cul-
pe tū occasio est: et inditū cōmis-
se: et cā cōmittende est. Te. n. an-
tenta ad aliud latenter in cor tu-
ūz serpens illabit: blande alloq̄-
tur. Blanditū rōnem: menda-
tū timorem cōpescit: nequa q̄
inquisens morieris: Auget curā:
dū incitat gulā. Acuit curiosita-
tē dū suggerit cupiditatē: offert
tāde phibitū: et aufert cōcessū.

Porrigit pomū: et surripit para-
disū. **M**auris virus piturā: et pi-
turos pitura. **P**erit sal? n̄ desti-
tit ptus. **N**asciur morimur: iōq;
nascimur morituri: q̄ pus mori-
mur nascituri. ppter graue iu-
gū sup oēs filios tuos vsq; i ho-
diernū diē. **S**z et tu signaculū
similitudis n̄ in paradiso: s; i dli-
tū paradisi dei posic? es. **Q**uid
ampli? q̄rere debes? **P**len? er-
go sapiētia et pfect? dcore altio-
ra te ne quiescis et fortiora te ne
seruat? fueris. **S**ta i te ne cadas
a te si abulas i magnis et i mira-
bilib? sup te. **S**z qd interim ex-
obliquo intēdis ad aq̄lonē. **I**az
te video iā te pspicio nescio q̄ su-
pra te curiosius rimantē ponas
inqs sedē meaz ad aquilonem.
Eteris astātib? celicolis. dū tu
sol? sedere affectas fratru cōcor-
diā toti? celestis p̄fic pacē ipsi?
q̄tū i te ē q̄tē trinitatis iſestas.
Quo te tua miſ curiositas ducit
vt p̄sūptōe singulari nō dubites
ciuib? scādālū. iuriā facere regi
Milia milū mīstrāt ei. et decies
cētena milia assistūt ei. vbi nemo
sedere phibet. nisi sol? is. q̄ sedet
sup cherubi. cui a ceteris mīstrat
et tu nescio q̄ ceteris pspiciēdo dif-
ferēt?. curiosi? iqrēdo: irreuerē-
ti? psuadēdo. sedē tibi collocas i
celo. vbi sis simul altissio. **Q**uo si
ne. q̄ fidutia. **A**berite ispiticō vi-
res. pēsa hīez. excogita modū.
Sciēte hoc altissimo p̄sūis. an ne
sciēte. **V**olēte. an n̄ volēte. s; q̄o
malū quodcūq; machiariis. aut

De gradibus.

velle. aut ignorare pōt. cui⁹ opti-
ma voluntas. cui⁹ perfecta scien-
tia est. Nunquā autē & scire & nolle
nō dubitas. sed non posse resiste-
re putas. At vō nisi te condituz
esse dubitaueris. dubitare te nō
credideris de omnipotentia. siue d
oimoda scia. ac bonitate cōdito-
ris. q̄ te de nihilo potuit. talē sci-
uit. tñ condere voluit. Quō er-
go deū p̄sentire existias. qd fieri
nolit. refellere possit. An forte in
te video p̄pleri. imo a te initiari
qd post te. & p te a tui similib⁹ in-
frīs fr̄quentatū solet vulgari dī-
ci. Pr̄uat⁹ dñs temerarios nu-
trit. An oculus tuus neq̄ est. qz
ille bon⁹ est. De cuius bonitate
dū fiduciaz nefaria sūmis. factus
es & p̄scientiaz. impudens. & cō-
tra potentia audax. Hoc ē. n. o
impie. hoc est qd cogitas. hec est
iniq̄tas. quā meditaris in cubili
tuo. & dicis. Putas creator op⁹
suuz destruat. Scio quidez. qz n̄
latet deū qualiscumqz cogitatio
mea. Deus. n. est. nec placet ei
qualiscumqz talis cogitatio mea
bon⁹ est. Sed nec si velit effugi
am man⁹ eius. qz potēs est. Nū
quid tñ mihi timendū est. Si. n.
cū bonus sit. non pōt illi place-
re malū meuz. q̄to minus suuz.
Nēuz quippe dixeris p̄ eius vo-
luntatez aliquid velle. suū autez
si vindicet sese. Taz ergo qd cum-
qz scelus nō valet velle vlcisci. q̄
nec vult. nec valet sua bonita-
te priuari. Fallis te miser. fal-
lis te. nō deum. Te in quā fallis

& mentis iniquitas sibi non deo
solose qdem agis sed in p̄se-
ctu eius. Te ergo fallis nō deuz.
Et qz d̄ magno eius bono in te.
tu magnū in eum excogitas ma-
lū. merito iniq̄tas tua inuenitur
ad odiū. Que maior nāqz iniq̄-
tas q̄ vt inde a te creator p̄tēna-
tur. vii plus amari merebat. que
maior nāqz iniq̄tas quā cum de-
potentia dei nō dubites. qn te. s.
destruere possit q̄ p̄dere potuit.
p̄sus tñ de multa eius dulcedi-
ne. qua speras eū nolle vindica-
re cū possit. malū p̄ bonis. odiū
p̄ dilectōe retribuas. Hec in q̄
iniq̄tas nō ira momentanea. sed
odio digna ē sempiterno. q̄ tuo
dulcissimo & altissimo dño. licet
inuito desideras tñ ac speras eq̄-
ri. quatenus sp̄ videat qd doleat
dum te sociuz habeat euz nollit
nec deiciat cū possit. qn potius
eligat ipse dolor q̄ te patiat pe-
rire. Possit quidez deicere si ve-
lit. sed p̄re dulcedie vt existimas
velle non possit. Certe si talis est
quales putas. tanto neq̄us agis
si non amas. Et si ille patitur ali-
qd fieri p̄ se. potius q̄ ipse aliqd
faciat contra te. q̄ta malitia est
vt vel tu non peas illi. q̄ sibi nō
parcit parendo tibi. Absit tamē
ab eius p̄fectione vt qz dulcis. ē
iustus nō sit. quasi simul dulcis.
& iustus esse non possit cū meli-
or sit iusta dulcedo. q̄ remissa i-
mo virtus nō sit dulcedo sine iu-
stitia. Quia igit̄ gratuite dei bo-
nitati. q̄ gratis factus ē ingrat⁹

Ihu militaris.

existis: iustitia dō: quā exp^r es:
non meruis. iōq; audacter cōmi
tis culpā: de qua falso tibi pmit
tis impunitatē: iaz ecce iustū sen
ties. quem bonū nosti. cadēs in
fouēā quā paras auctori: vt dūz
.f. talens in eū penam machina
ris: quā tū valeat carere si velit.
sed vt putas: nō valeat velle: et iō
nec carere ea vtiq; bonitate: quā
neminez expertus es illū puni
se. talē iustus de^o iustissime in te
retroneat penā: q̄ nec debz: nec
valet pati suā impune bonitatez
offendit: sic vtiq; tēperans in vin
dicta mīam vt si velis resipiscere
nō neget veniā. scdm tū duritiaz
tuam: et cor impenitens non pos
sis velle: et ideo nec pena carere.
Sed iam audi calumniā. Celuz
inquit mihi sedes est: et terra sca
bellum pedū meorū. Non dixit
oriens: aut occidēs aut vna ali
qua celi plaga sed totū celuz mi
hi sedes est. Nō potes ergo in p
te sedere celi cū ille totuz eleger
rit sibi. In terra nō potes qz pe
dū eius scabellū est. Terra et n. lo
cus solidus est vbi sedet ecclesia
fundata supra firmā petrā. Qd
facies. E celo pulsus in terra re
manere non potes. Elige ergo tū
bi in aere locū non ad sedendū
sed ad volandū. vt qui temptasti
cōcutere statū eternitatis penaz
sentias pprie fluctuatiōis. Te er
go fluctuante inte celū et terram
sedet dñs super solūz excelsuz et
elevator et plena est oīs terra ma
iestate eius vt nūq; nisi in aere

inuenias locum. Seraphin nam
q; alijs quidem alijs sue contem
plationis de trono ad scabellūz
et scabello ad tronū volātia. alijs
caput dñi pedesque velantia: ad
hoc ibi posita pnto vt sicut hōi
peccanti paradisi p cherubin. p
hibet ingressus ita et p seraphin
modus tue curiositati iponere
q̄tenus nec celi tā magis impu
denter. q̄z imprudēter archana
rimaris nec ecclesie misteria co
gnoscas in trīs. s. solis p̄tent^{is} sis
cordibus superbiorū q̄ nec in ter
ra dignant eē sicut ceteri hōiū
nec sicut angeli volant ad celūz.
Licet vero a caput in celo. et pe
des a te in terra abscondant qd
dā tū tibi mediūz videndū ad in
videndū dūtaxat pmittitur. Bū
suspēsus in aere descēdentes qui
dē ptē et ascendentes angelos i
tueris sed qd vel audiāt in celis
vel nūtient terris. penit^{er} nescis.
Lucifer q̄ mane oriebaris im
mo nō iā lucifer sed noctifer aut
et mortifer. rectus cursus tuus
erat ab oriente ad meridiē et tu
p̄postero ordine tendis ad aq̄lo
nez. Quanto magis ad alta festi
nas tāto celerius ad occasūz de
clinas. Velim tū curiosius o cu
riose intentionē tue curiositatis
inquirere. Ponam inq; sedem
meā ad aquilonem. Nec aq̄lo
nē hunc corporalem. nec sedem
hāc cū sis spiritus intelligo ma
terialē. Puto autēz per aquilo
nem reprobandos hoīes fuisse d
signatos p sedē ptātez in illos

seraphin

Lucifer

De gradibus.

Quos utique in presentia dei: quanto ei vicinior: tanto ceteris prestantior: et preuidens: nullo quidem sapientie radio coruscantes nullo spiritali amore feruētes velut vacui respirare locum: affectasti super illos dominum: quos quidam tue astucie claritate perfunderes: tue malicie estibus inflāmares: ut quanto altissimus sua sapientia ac bonitate omnibus filiis obedientie preerat: ita et tu super omnes filios rex superbie constitutus tua eos astuta malicia ac maliciosa astucia regeres: pro quod si nihil altissimo es. Sed miror: quanto si in presentia dei tuum videris principatum cur non in eadem preuidisti et precipisti. Nam si preuidisti: quod in sania fuit: ut cum tanta miseria cuperes: precipitari: ut malles misere habere: quam felicitate habere. An non expediterat precipere eum plagam illam luminosam: quam principem tenebrarum habuit. Sed credibile est: quod non preuidisti: aut pro illam causam quam superius dixi. quod dei bonitatem attēderis: dixisti in corde tuo: non requiritur pro quod o impie deus irritasti: aut quod viso principatu statim in oculo superbie trabes excreuit: qua interposita casus videre non potuisti. Sic ioseph: cum suam preuidisset exaltationem: non tamen preceperat sui venditionem: quamvis prior esset venditio quam exaltatio. Non quod tamen patriarcham in superbiam crediderim incidisse. sed ut eius exemplo pateat: quod hi qui futura preuident per spiritum prophetie: et si non omnia: non ideo tamen putandi sunt nulla preuidisse

Quod si deus contendat in eo: quod solonia sua adhuc adolescentulus narrabat: quorum tunc mysterium ignorabat: vanitate posse notari tamen mysterio magis sui simplicitati pueri deputandus arbitror quam vanitati. Que tamen si quod fuit: per ea quod passus legit. potuit expiari. Non nullis. nam aliqua aliqui de se per reuelationem iocunda monstrantur: et si humanus animus absque ulla vanitate scire non potest: non minus iocundum eueniet: quod monstratum est: sic tamen ut illa vanitas impunita non sit: quod de magnitudine reuelationis aut promissionis in se vel leniter exultat: Sicut. nam. medicus non solum vnguento. sed igne et ferro utitur. quo omne. quod in vulnere sanando excreuerat: secet. et vrat. ne sanitatem que ex vnguento procedit. impediat. sic medicus animarum deus hominum anime percurat tentationes. immittit tribulationes quibus afflicta et humiliata gaudium vertat in luctum. reuelationem putat illusionem. Unde fit. ut et vanitate careat. et veritas reuelationis non pereat. Sic pauli extolentia per stimulos carnis reprimatur. et ipse reuelationibus crebris attollitur. Sic zacharie infidelitas lingue obligatione mulcatur. et angelus veritas suo in tempore manifestanda non mutat. Sic per gloriam et ignobilitatem sancti perficiuntur dum inter singularia dona. quod recipiunt. cum hominum vanitate pulsari se sentiunt. ut dum per gratiam super se aliqd cernunt. non obliuiscantur

Humilitatis.

quod sunt. Sed quid de reuelationibus ad curiositate? De quibus ut hoc per excessum intermiscere. id de occasio sumpta est. cum ostendere. vellem sic reprobum angelum ante casum suum potuit puidere illam. quam post accepit in reprobus homines dominationem. ut tamen suam non psciret damnationem. De quo etiam nonnullis questiunculis motis magis quam solutis. totius disputatiuncule hec summa sit. quod per curiositate a veritate ceciderit quia prius spectauit curiose. quod assectauit illicite. spauit presumptuose. Iure igitur in gradibus superbie primam curiositas vendicat sibi. quod etiam inuenta est initium esse omnis peccati. Sed nisi hoc citius cohibeatur in leuitate animi. quod secundus gradus est cito dilabitur.

Secundus gradus lenitas.

Monachus. n. qui sui negligens alios curiose circumspicit. dum quosdam suspicit superiores quosdam despicit inferiores. et in alijs quod videt quod iudicat. in alijs quod irridet inde fit ut pro mobilitate oculorum leuigatus animus nulla. utique sui cura aggrauatus. modo per superbiam ad alta se erigat. modo per inuidiam in ima demergat. Nunc per inuidiam nequiter tabescit. nunc per excellentiam perniliter hylarescit. In altero nequam. in altero vanus. in utroque superbior existit: quia et quod superari se dolet. et quod superare se gaudet. amor proprie excellentie facit. Has autem animi vicissitudines. nunc pauca et mordaciter. nunc multa et

inania: nunc risu nunc luctu plena semper vero irrationabilia indicant verba. Compara si vis hos duos primos superbie gradus. supremis duobus humilitatis. et vide si non ultimo curiositas. in penultimo leuitas cohibetur. Id ipsum in ceteris repies. si alterutrum comparent. Sed iam ad tertium docendo. non descendendo veniamus.

Tertius gradus iepta leticia.

Proprium est superborum. leta semper appetere. et tristitia deuolare iuxta illud. Cor stultorum vbi leticia. Tamen et monachus qui duo iam superbie gradus descendit. dum per curiositate ad animi leuitate deuenit. cum gaudium quod se appetit. frequenter videt interpolari tristitia. quam de bonis alterius pertrahit. impatientes sue humiliationis. fugit ad consilium solatiis. Ex illa denique parte. quam sibi sua vilitas. et alie excellencia monstrat. restringit curiositatem. ut totum se transferat in contrariam partem quatenus in qua ipse vult excellere curiosus notet. in quo aliter precellit. se dissimulet. ut dum deuolat. quod triste putat leticia perstinet Sicque fit. ut sibi vicissim. quem videri cabat gaudium et tristitia. sola possideri incipiat iepta leticia. In hac autem tertium tibi gradum constituo. Accipe quibus eam signis vel in te deprehendas vel altero. Illud quod eiusmodi est. aut nunquam aut raro gementem audies. aut lachrymantem videbis. Putes si attendas. aut sui oblitum aut ablutum a culpis. In signis scurilitas in fronte hylaritas. vanitas apparet in incessu. pronus ad

De gradibus.

locus: facilis ac promptus i risu. Luctis quippe: que in se contemptibilia: et ideo tristitia nouerat a memoria ralis: bonisq; si q̄ scit i se adunatis vel simulat; ante oculos mentis: dum nil cogitat: nisi q̄libet. nec attēdit si licet: ita risum tenere: iā ineptā leticiā dissimulare non valet. vt enīz velica collecto turgida vēto: pūctoq; pforata exigno: si stringit crepitat tū detumescit: ac vēt^o egrediens non passim effusue: sed strictim emissus: crebros quosdam sonitus reddit sic monachus vbi vanis scurilibusq; cor suū cogitatonibus impleuerit. propter disciplinā silētij nō inueniēs vētus vanitatis qua plenius egrediat inter angustias fautium p̄ chachi nos excutit: Sepe vultū pudibūdu abscōdit claudat labia dentes stringit ridet tū nollens chachinat inuitus. Quos pugnā obstruxerit suis per nares adhuc sternutare auditur.

Quartus gradus iactantia.

At postq; vāitas crescere et vesca grocescere ceperit necesse ē vt ampliori forāne laxato sinu ventositas eructuet. Alioquin rūpetur. Sic monachus inepta redūdāte: leticia dū risu vel signis eā aperire nō sufficit in heliu verba prorumpit. En venter meus q̄si mustū absq; spiraculo qd nouas lāgunculas dirumpit. Aut loq̄tur ergo aut rumpet. Plenus ē enim sermonib^o et coartat eū spiritus vteri sui. Esurit et sitit audi

tores q̄b^o suas iactitet vanitates quibus omne qd sentit: effūdat quibus qualis et quātus sit innotescat. Inuenta at occasione loquēdi si de litteris sermo. exoriet vetera pferūt et noua volāt scētie verba resonāt ampulosa puenit iterrogatē nō querēti respondit. Ipse querit ipse soluit et vba collocutoris precidit impfecta. Cū autē pulsato signo necesse ē interrūpi colloquiū horā longā breue querit interuallū querit licentiā et vt ad fabulas reuertat post horā non vt quēpiam edificet: sed vt scientiā iactet. Edificare pōt sed non edificare itēdit. Non curat te docere vel a te doceri ipse q̄ nescit sed vt scire sciat q̄ scit. Qd si de religiōe agit statim visiones et somnia pferūt. Deinde laudat ieiunia cōmendat vigilias sup omnia ofones exaltat de patientia de humilitate et de singulis virtutib^o plēssimē sed vāissimē disputat vt tu scilicet si audieris dicas q̄ ex abūdātia cordis os loquit et q̄a bonus homo de bono thesauro suo profert bona. Si ad lubrica fmo cōuertit in his quāto assuetior tanto loquatioz inuenit. Dicas si audias riuū vanitatis fluitū eē scurilitat; os ei^o ita vt seueros quoq; et graues animos i leuitatē cōcitet risus. Et vt totū i breui colligā in multiloq̄o nota iactatiam. In hoc habes q̄rtū gradū: et de scriptū et noiātū. Fuge rē et tene nomē. hac eadē cantela iā acced

Humilitatis.

ad q̄ntū: quē noīo singularitatē
Quint⁹ gradus singularitas.

Turpe ē. n. qui se supra ceteros
iactat: si nō plus ceteris aliquid
agat: per qđ vltra ceteros appa-
reat: proinde non sufficit ei qđ cō-
munis mōasterij regula vel ma-
iorū cohortat exēpla. Nec tamē
melior eē studet: sed videri: n̄ me-
lius viuere: sed videri vincere ge-
stit: q̄tenus dicere possit. Nō suz
sicut ceteri hominū. Pl⁹ sibi blā-
dit de vno ieiunio: qđ ceteris prā-
dētibus facit: qđ si cū ceteris se-
ptē dies ieiunauerit. Comodior
sibi videt vna oracinnula pecu-
liaris qđ tota plasmosa vnius no-
ctis. Inter prādēdū crebro solet
oculos iactare p̄ mēsas: vt si quē
minus cōedere viderit victuz se
doleat: et icipiat idipsuz sibi cru-
deliter subtrahere: qđ necessariū
victui idulgēdū preuiderat: pl⁹
glorie metuēs detrimētum qđ fa-
mis cruciatū. Si quē macriorē:
si quē pallidiorē p̄spexerit: vilē
se estimat nūq̄ requiescit. Et quo-
niā vultū ipse suū videre nō pōt
qualē. s. se itnētib⁹ offert: manus
quas pōt et brachia spectās: pal-
pat costas: humeros attractat et
lūbos: vt fm qđ corpis sui mēbra
vltim⁹ vel satis exilia pbat: pal-
lorē oris ac colorē discernat. Ad
omnia dēiqz tua strenuus. ad cō-
munia piger vigilat i lecto: dor-
mit i choro. Lūqz alijs psallēti-
b⁹ tota nocte ad vigilias dormi-
tet: p⁹ vigilias alijs i claustro q̄e-
scētib⁹: sol⁹ i oratorio remanet:

excreat: et tuscit. gemitib⁹ ac sus-
piriis aures foris sedētū de an-
gulo implet. Cū at ex his. que sin-
gularit̄ sed inaniter agit: apud
simpliciores ei⁹ opinio excreue-
rit qđ pfecto opa probat: que cer-
nūt. sed vnde prodeat nō discer-
nūt. Duz miserum beatificat: in
errorem inducunt.

Sextus gradus arrogantia.

Credit: quod audit. laudat. qđ
agit. et quod intendat. nō itēdit.
Obliuiscit intentionem. dū am-
plectit̄ opinionē. Quqz de om-
ni alia re pl⁹ sibi credit qđ alijs. d̄
se solo pl⁹ alijs credit qđ sibi. vt n̄
iā verbotenus aut sola opex oī
tatione suā preferat religionem:
sed intimo cordis credat affectu
omnibus se sanctiorem. Et q̄cqd
de se laudatū agnouerit. n̄ igno-
rantie aut beniuolentie laudato-
ris sed suis meritis arrogāter as-
cribit. Unde post singularitatē
sexū sibi gradū iure arrogātia si-
bi vendicat. Post hāc presum-
ptio inuenit. in qua septim⁹ gra-
dus constituitur.

Septimus gradus presūptio.

Qui enī alios se precellere pu-
tat. quomodo nō plus de se qđ d̄
alijs presumat? Pr̄ius i conuen-
tibus residit. in cōsilijs prim⁹ re-
spondet. nō vocatus accedit. nō
missus se itromittit reordinat or-
dinata. reficit facta. Quicqd ipse
non fecerit. aut ordinauerit. nec
recte factuz. nec pulchre existiat
ordinatū. iudicat iudicātes. pre-
iudicat iudicaturis. Si cū tēp⁹

De gradibus.

aduenerit. nō promoneat ad po-
raturū suū abbatē aut inuidū in-
dicat: aut deceptū. Qd si medio-
cris ei aliqua obedientia iniun-
cta fuerit indignat aspernatur:
arbitrās se nō esse minoribus oc-
cupandum: qui se ad maiora sen-
tit idoneū. S; q sic promptul⁹
ad omnia se magis temere q li-
bere psuevit ingerere: impossibile ē
eum aliquādo non errare. Ad p-
latū autem ptinet errantē ar-
guere. Sed quomodo culpā suā
confitebit: qui nec esse putat nec
putari culpabilis patitur. Pro-
pterea: cū ei culpa imputat: cre-
scit nō amputat. Si ergo cuz ar-
gutus fuerit. declinare cor ei⁹ vi-
deris in verba malitie: in octauū
gradū. qui dicit defensio pecca-
torum noueris corruisse.

Octau⁹ grad⁹. Defensio pctōr.

Multis vō modis sūt excusa-
tiōes in peccatis. Aut. n. dicit: q
se excusat. non feci. aut feci qui-
dem: sed bene feci: aut si male: n
multū male: aut si multū male:
nō mala intentione. Si autēz
de illa sicut adā vel eua cōuicif:
aliena suasionē excusare se nitif.
Sed qui procaciter etiāz aperta
defendit: quādo occultas et ma-
las cogitatiōes cordi suo aduēi-
entes humili reuelaret abbati.

Non⁹ grad⁹. Siulata p̄fessio.

Licet vō genera hec excusatio-
nis eatenus mala iudicent: qua-
tenus ore pphético verba mali-
tie appellent: multo tam pericu-
losior est fallax ac superba p̄fessio.

q; procax et obstinata defensio
Nonnulli. n. cum d apertioribus
arguunt: scientes: q si se defende-
rent. sibi nō crederet. subtilius i-
uenit argumētū defensionis ver-
ba respōdentes dolose confessio-
nis. Est quippe: vt scriptū est qui
nequiter humiliat se: et interiora
eius plena sunt dolo. Vultus de-
mittit: prosternit corp⁹ aliquas
sibi lachrymulas extorquent: si
possunt vocē suspirijs. verba ge-
mitibus interrūpūt. Nec solum
qui eiusmodi est obiecta nō excu-
sat: sed ipse quoq; culpā exagge-
rat. vt dū impossibile aliqd aut i-
credibile culpe sue ore ipsi⁹ adi-
tum audis etiā illud q ratū pu-
tabas. discredere possis. et ex eo
quod falsum eē nō dubitas. dūz
cōfitef. in dubiū veniat. qd quasi
certū tenebat. Dumq; affirmāt.
quod credif nolunt. confitendo
culpaz defendunt. et aperiendo
tegunt quādo et confessio lauda-
bilif sonat i ore. et adhuc iniqui-
tas occultatur in corde: quaten⁹
magis ex humilitate: q; ex veri-
tate cōfiteri putet q audit. aptās
sibi illud scripture. Iust⁹ in prin-
cipio sermōis accusator est sui.
Malunt. n. apud homines veri-
tate periclitari q; humilitate. cū
apud deum piclitentur vtrinq;
Aut si ideo culpa māifesta sit. q
nulla penitus vsutia tegi possit:
nihilominus tamen vocē nō cor-
penitētis assumūt. qua notā nō
culpam deleant: dum ignoratiā
māifeste trāgressionis. decore re-

Humilitatis.

cōpēant publice p̄fessōis. Gloriosa res humilitas q̄ ipsa quoq; supbia palliat se appetit ne vile scat. S; hec cito tergiuersatio a plato dephendit si ad hāc supbā humiliatē nō leuē flectit q̄ magis dissimulet culpā vel differat penā. Elasa figuli pbat fornax ⁊ tribulatio vere penitētes disceruit. Qui. n. vaciter penitet laborē penitētie nō abhorret s; q̄cqd sibi p culpa quā odit iniungit ta cita p̄scia patiētia aplectit. In ipsa quoq; obediētia duris ac p̄trarijs reb; abhorris q̄buslibet irrogatis iniurijs sustinēs nō lascescit vt i quarto gradu stare indicet hūilitat. Cum vō simulata p̄fessio est vna vel leui p̄tū melia aut exigua pena interrogatus iā hūilitatē simula iā simulationē dissimulare non pōt. Murmurat fr̄det irascit nec in q̄rto stare hūilitatis gradu sed i nouū corruisse supbie pbat. Qui fm qd d scriptus ē recte simulata p̄fessio appellari pōt. Quāta putas tūc p̄fusio sit in corde supbi cū fra d̄ cipit pax amittit la^o minuit nec culpa diluit. tādē notat ab oib; iudicat ab oib; eoq; vehemēt^o oēs idignat quo falsuz p̄spiciunt q̄cqd de eo p̄us opinabāt. Tunc op^o est plato vt eo min^o illi parcendū putet quo magis omnes offenderet si vni parceret.

Decimus gradus Rebellio.

Hic nisi eū misatio supna respiciat vt qd valde difficile talibus ē vniuersorū iudicijs tacitus ac

q̄scat fr̄tosus mox ⁊ impndēs factus tāto deterius q̄to desperatius in decimū gradū p̄ rebellionē corruit q̄q; p̄i^o latēter arrogās s̄res p̄tēperat iā patenter inobediens ēt magistrū p̄tēnit. Sciendū at ē q̄ oēs grad^o quos in. xij. p̄tibus suz in tres t̄mmodo colligi pōt vt in sex superiorib; p̄tēptus s̄rum. in q̄ttuor sequētib; p̄tēptus magistri i duob; q̄ restāt p̄sumetur p̄tēptus dei. Notandū quoq; q̄ hi duo superbie grad^o vltimi q̄ ⁊ humilitatē ascēdendo p̄imi inueniunt sicut extra p̄gregationē ascēdēdi sunt ita in p̄gregatione descēdi si pōt sunt. Quod at ante ascēdi d̄beant ex hoc apte dat intelligi qd in tertio gradu i regula legitur. Tertius in q̄t gradus ē vt q̄s pro dei amore oī obedientia se subdat maiori. Si ergo i tertio gradu subiectio collocatur q̄ pculdubio sit q̄do nouitius primuz conuentui social consequens est q̄ duo anteriores iā trāscēsi intelligant. Deniq; vbi s̄rum p̄cordia ⁊ magistri suam monachus spernit qd vltra in mōasterio nō si scandalū facit?

Undecim^o Libertas peccādiz.

Post decimū itaq; gradum q̄ rebellio. dictus est expulsus vel egressu^o de monasterio statiz accipitur ab vn decimo. Et tunc ingreditur vias q̄ videntur hominibus bōe quarum finis nisi forte de^o eas sepiērit demerget euz in profundū inferni. i. in contem

De gradibus.

ptū dei. Impius siquidem cū vene-
rit in pfundū malorū: ptenit. Po-
test aut. xi. grad⁹ appellari liber-
tas peccādū: p quā monach⁹ cūz
nec magistrū videt: quē timeat:
nec frēs: quos reuerat. tāto secu-
ri⁹ q̄to liberi⁹ sua desideria imple-
re delectat: a q̄bus in monaste-
rio tā pudore. q̄ timore phibe-
bat. Sed ⁊ si iā fratres vel abba-
tē non timet: nondū tñ dei peni-
tus formidine caret. Hāc rōnez
adhuc sub murmurās volūtati:
nec sine aliq̄ dubitatione: q̄q̄ p-
mū illicita perficit. sed sicutis q̄
vadū tentat pededentis nō cur-
sim vitioz gurgitez intrat.

Duodecimus gradus psuetu-
do peccandi.

At post q̄ inibili vel iudicio p-
ma flagitia ipunitas sequit. exp-
ta voluptas libenter repetit: re-
petita blandit. Cōcupiscentia re-
uiviscēte sopit rō: ligat cōsuetu-
do. Trahitur mis in profundus
malorū: tradit captiuus voragi-
ni vitioz: ita vt carnaliū voragi-
ne desiderioz absor⁹: sue rōnis
diuiniq̄ timoris oblit⁹: dicat isi-
piens in corde suo: nō est de⁹. Iā
indifferenter libitū plicitis vitū
iā ab illicitis cogitādīs patran-
dis. inuestigandis: aīas manus
vel pedes nō phibent: sed quic-
qd in cor in buccā: ad manūz ve-
nerit. machinat. garrit: ⁊ operat
maluol⁹. vāloqu⁹. inuolozosus.
Quemadmodū deniq̄ ascensis
his oībus gradibus corde iam
alacri ⁊ absq̄ labore p bona cō-

suetudine iust⁹ currit ad vitā: sic
descensis ipius eisdem p malo
vitiū: nō rōne se gubernās: nō timo-
ris freno retentans intrepid⁹ se-
stinat ad mortē. Adēj sunt q̄ fa-
tigant: angustiat. qui nūc me-
tu gehēne: nūc pristia retardati
psuetudine descendēdo vel ascē-
dēdo laborāt. Suprem⁹ tantū ⁊
infim⁹ currere absq̄ impedimē-
to: ⁊ absq̄ labore. ad mortē hic:
ad vitā ille festinat: alē alacrior:
alē pclinior. Illū alacré chari-
tas. hūc pclinē cupiditas facit.
In altero amor: i altero stupor
labore nō sentit. In illo deniq̄ p-
fecta charitas: i isto psumata ini-
q̄tas: foras mittit timorē. Illi ve-
ritas. huic cecitas dat securitatē.
Potest ergo duodecim⁹ grad⁹
appellari psuetudo peccandi q̄
dei met⁹ amittitur: contēptus i-
curritur. Pro tali iā in q̄t ioan-
nes apostol⁹ nō dico: vt q̄s ozet.
S; nūqd dicis o apostole: vt q̄s
despet. Imo gemat: q̄ illū amat.
Nō p̄sūt ozare. nec d̄sistat plo-
rare. Quid ē: qd dico. An forte
vllū remāet spei refugiu: vbi oīo
nō inuenit locū. Audi credentē
spantes: nec tñ orantē. Dñe inq̄t
si fuisses hic. frater me⁹ nō fuisset
mortuus. Magna aut fides qua
credidit sua p̄sentia dñum mor-
tem phibere potuisse: si affuisset
Modo autem quid? Absit. vt
quem credidit vitiū potuisse ser-
uare: mortuū dubitet posse resu-
scitare. Sed nunc inq̄t scio: quia
q̄cunq̄ poposceris a deo: dabit

Humilitatis.

tibi deus. Deinde querenti: ubi po-
fuissent eū. respondet. Veni. et vi-
de. Quāobrem o martha magna
nobis tue fidei insignia tribuis.
Sed quō cūz tanta fide diffidis?
Veni: inquit: et vide. Cur si nō de-
speras: non sequeris. et dicis. et re-
suscita? Si autē despas cur magi-
struz sine cā fatigas? An forte fi-
des aliqū recipit qđ oī nō pre-
sumit. Benigz appropinquare
cadaueri phibes et dicit dñe iaz
feret. quadriduanus. n. est. despe-
rādo dicis hoc an dissimulādo?
Sic q̄ppe ipe dñus post resurre-
ctionē finxit se longi⁹ ire cū mal-
let cū discipulis remāere. V. scē
mulieres xpī familiares si ssem
vsum amatis cur ei⁹ misericordiā
nō flagitas. de cui⁹ potentia du-
bitare pietate diffidere nō pote-
stis? Rñdent. Sic meli⁹ tāq̄ nō
orantes oram⁹. sic efficacius tan-
q̄ dissidētes p̄fidim⁹. Exhibem⁹
fidez. phibemus affectuz. scit ipe
cui nō est opus vt aliquid dicat
qđ desiderem⁹. Scim⁹ quidem.
p oīa pōt s̄ hoc tā grāde mira-
culū tā nouuz tam inauditū. et si
eius subest potentie. multum tñ
excedit vnīuersa merita hūilitatē
nrē. Sufficit nobis potētē locū
pietati dedisse occasionē. mallē
tes pacienē expectare qđ velit q̄z
ipudienē q̄rere. qđ forsītā nolit.
Benigz qđ nrīs meritis deest ve-
recūdia fortasse supplebit. H̄pe-
tri quoq̄ post graue lapsū lachry-
mā qđ video. sed precē non au-
dio. nec tñ de idulgētia dubito.

Disce et in matre dñi magnā in-
mirabilib⁹ fidē hēre i magna fi-
de verecūdiā retinere. Disce ve-
recūdiā decorare fidē reprimere
p̄sumptionē. Vinū inquit nō ha-
bēt. Quābreuit⁹ q̄z reuerentē sug-
gessit. vñ pie sollicita fuit. Et vt di-
scas i humōi magis pie gemere
q̄z petere p̄suptuose pietatē estuz
pudoris tēperās ymbra. p̄ceptā
p̄cis fiduciā verecunde sup̄psit.
Nō frūtose accessit. n. palā locu-
te est vt audacter corā oībus di-
ceret. Obsecro fili. deficit vinū. p̄-
tristant cōiue. confundit spon-
sus. oīde. qđ possis. Sed l̄ hoc
aut multo plura pect⁹ estuās fer-
uens loq̄retur affectus. priuatis
tñ potentē pia filius mī adiūt. nō
potentiā tentans. sed volūtatē
explorans. Vinū inquit nō habent
Quid modestius. Quid fideli-
us? Nō defuit pietati fides. vo-
ci grauitas. efficacia. voto. Si er-
go illa cū mater sit. se matrē obli-
ta nō audet petere miraculū vi-
ni ego vile mācipiū. cui p̄ magnū
ē filij simul ac matris esse verna-
culū q̄ frōte p̄sumo. p̄ vita p̄ete-
re q̄triduanū. Vno et in euange-
lio ceci. visū alter accepisse. alter
recepisse legunt. alter quē a mise-
rat. alter quē nō habuerat vnus.
s. excecatus alter cecus nat⁹. S̄z
q̄ excecatus miserabilibus miris
q̄ clamoribus misericordiā me-
ruit q̄ vero cecus natus tāto mi-
ficordius q̄to mirabili⁹. nullis
suis precib⁹ p̄cuentū sui illumi-
natoris beneficiū nihilomin⁹ sen-

De gradibus humilitatis.

Ne. Illi denique dictum est: fides tua saluum te fecit. Huic autem non. Quos quoque recentiter mortuos: tertius iam quatrinduanum: lego resuscitato. sola tamen archisynagogi filia in domo adhuc posita precibus precibus. Quos autem ex insperata magnitudine pietatis. Simili est forma si pertigerit. quod deus auertat: aliquem de fratribus nostris non in corpore sed in anima mori: quod diu adhuc intra nos erit. pulsabo et ego meis quilibet cumque peccator et scilicet precibus saluatore. Si reuixerit: lucrati erimus fratrem. Si vero non meremur exaudiri: ubi iam ut tollerare viuos: vel tollerari a viuis non poterit. sed incipit efferris: semper quidem fideliter gemo: sed iam non ita fiducialiter oro. Non apte audeo dicere: veni domine. suscita mortuum nostrum corde tamen suspensio tremulus inter clamas non cesso. Si forte: si forte si forte desiderium pauperum exaudiet dominus preparationem cordis eorum audiet auris tua. Et illud. Nunquid mortuis facies mirabilia. aut me dici suscitabunt: et presentebunt tibi. Et de quatrinduano. nunquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam: et veritatem tuam in perditione? Propter interim saluatoris: si vult ingate improuise occurrere nobis: lachrymisque portantium motus non precibus: mortuo vitam reddet: aut certe iam sepultum renocare a mortuis. Mortuum autem dixerim illud: quod sine peccata defendas. in octauum iam corruit gradus. A mortuo. non. tanquam: quod non est per co-

sessio. Post decimum vero quod tertius est ab octauo. iam effert in libertate peccandi quod do expellit a coortio monasterij. Ad postquam quartum transierit iam recte quatrinduanus dicitur. dum in quintum decidens per consuetudinem sepelitur. Absit autem a nobis ut et per talibus et si palam non presumimus. vel in cordibus nostris orare cesserimus cum paulo eos quoque lugeret: quos sine penitentia mortuos sciret. Et si. non. a cõibus orationibus ipsi se excludunt: sed ad effectibus omnino non possunt. Videant tamen in quanto periculo sint. pro quibus ecclesia palam orare non audeat: quod fideliter etiam per iudeis: per hereticis: per gentilibus orat. Luz. non. in pasceue oretur per quibuslibet malis nulla tamen mentio fit de excommunicationis.

Dicis forte si godofride me aliud quam tu quesisti quod ipse promissum tandem exhibuisse cum pro gradibus humilitatis superbie gradus videar descripsisse: Ad quod ego non potui docere nisi quod didici. non potui congruere me describere ascensiones quam plus descendere. quam ascendere noui. Proponat tibi beatus benedictus gradus humilitatis. quos ipse per in corde suo disposuit. Ego quod proponam. non habeo nisi ordinem mee descensionis. In quo tamen si diligenter inspicitur. via forsitan ascensionis reperit. Si. non. tibi rogamus tudenti homo veniens obuiaret. quibus via quid melius quam illa. qua venit ostendere. Dum castella. villas. vrbes. fluuios. ac mo-

D vita solitaria ad frēs de mōte dei.

es. per quos trāsierat nominat. suū denūciās iter. tuum tibi pre- nūciat. ita vt eadē loca recogno- scas cundo: q̄ pertransiſſe venien- do. In hac ſimiliter noſtra deſcē- ſiōe gradus aſcēſorios fortasse reperiēs. quos aſcēdendo meli⁹ in tuo corde. q̄ in noſtro codiſce leges. Amen.

Bini bernar. abbatīs i epistolā ſiue tractatū de vita ſolitaria ad fratres de monte dei.

Charissimis fratribus
et dñis. **I**A. priori et ce-
teris sabbatū delica-
tū. **P**ene ipudenter.

et plusq̄ decebat os meum patet ad vos charissimi frēs in christo nō possum tacere. deus scit. **I**gno- scite mihi. qz cor meū dilatātū ē. Dilatamini et vos obsecro in vi- ſceribus vris. et capite nos qz to- tus veſti ſuz in eo i cuius viſceri- b⁹ iuicē cupim⁹ vos. **I**ō ex quo reſeſſi a vobis vſqz nūc q̄lemcū- qz laborē meū quotidianū ſta- tui dedicare nō vobis. q̄ nō idige- tis. ſz fratri ſtephano et ſocijs ei⁹ fratribus iunioribus et nouicijs veniētibus ad vos. quoz doctor deus ſolus ē. vt hēant et legāt. ſi forte ibi aliqd iuenerit vtile ſibi ad ſolatiū ſollicitudis ſue. et ſācti ppoſiti icitamētū. offero qz poſ- ſū. bonā volūtate ipſaqz a vobis repeto. cū fructibus ſuis: dauid ſaltādo placui deo nō ppter pſal- tū. ſed ppter affectū. Similiter et mulier q̄ vnxit pedes dñi lauda- ta ē a xpo. nō qz vnxit. ſed qz ama-

uit: et q̄a: quod habuit: hoc fecit in eo iuſtificata eſt. **D**einde vo- bis etiā arbitrat⁹ ſū dedicādū: qz i cōſolationē ſuā et in auditori- um fidei ſacere me cōpulit frat⁹ quorūdam plus anxia: q̄ peri- culosa neceſſitas: quorū tristiſſia plurimū mihi ſolet faceſ gaudiū niſi qz eos p̄tristatos vidē nō poſ- ſum. **P**re magnitudine q̄ppe nō ſolū fidei: ſed etiā amoris exolu- adeo hñt. quicqd videreſ eſſe cō- tra fidē: vt ſi vel ad modicū ſeu ex ſpiritu blaſſemie. ſeu ex ipſo ſēſu carnis fuerit ſup hoc attēta- ti vel pulſati q̄ſi ex ſolo auditu vel tactu leſā oīo i ſemetipſis exiſtimēt cōſcientie pietatez vel puritatem et miſerabili⁹ defleant ſemetipſos quaſi reprobos circa fidē. Quibus et contigit a ſeculū tenebris ad purioris vite exerci- tia veniētib⁹: qd cōtingere ſolet repēte p̄deuntibus ad lucē a di- utinis tenebris: vt ſicut i illis lux ipſa: q̄ cetera videnda ſunt: prior irriuēs iſirmis oculis ſit moleſta ſic et iſti ad primum fidei lumen cecutiant: ne inſolitos noue lu- cis radios poſſūt ſuſtineſ. donec ipſo lucis amore aſſueſcā. **A**mē.

Incipit epistoła ad fratres de monte dei.

Fratribus de monte dei. orientale lumen: et antiquum illum in religione egyptiuz fer- uolē tenebris occidi⁹ et gallicāis frigorib⁹ iſerētib⁹. vi

De vita solitaria.

re. s. solitarie exemplar et celestis
forma cōuersatiōis occurre. et cō-
curre i gaudio sacti spiritus ani-
ma mea: et visu cordis in seruiore
pietas: et in oi obsequio deuote
volūtatis. Quid enī: epulari et
gaudere in domino oportet: qđ
xpiane deuotionis ac religionis
speciosissima portio: qđ celos pro-
pinqs tāgere videbatur: mortua
erat: et reuixit: perierat de mūdo
et iuenta ē. Auditū auris audie-
bamus: nec credebam: legeba-
mus i libris: et mirabamur de an-
tiqua vite solitarie gloria: et ma-
gna i ea gloria dei: cū subito inue-
nim⁹ eā in cāpis silue in monte
dei in mōte pingui. Ubi de ea iā
pinguescūt spetiosa deserti. et ex-
ultatiōe colles accingūt. Ibi. n.
iā p̄vos offert se omnibus et i vo-
bis se demonstrat et ignota hac-
tenus innotescit in paucis sim-
plicibus ipso eā vobis ingeren-
tē. qui i paucis simplicibus totū
olim sibi mūdū subiecit ipso mū-
do amirāte. Licet enim magna et
diuina plane seuerit miracula qđ
domin⁹ gessit i terris. hoc tamē
vnū super omnia alia enituit. et
cetera cuncta illustrauit: qđ sicut
dictū est. in paucis simplicibus
totū mundū et omnē sapientie
eius altitudinem sibi subiuga-
uit. Quod etiam nunc cepit ope-
rari in vobis ita pater. ita. qm̄ sic
beneplacitū est ante te. Abscon-
disti enim hec a sapientibus et pru-
dentibus hui⁹ mūdi. et reuelasti
ea p̄uulis. Nolite ergo timere

pusill⁹ grex ait dominus. sed om-
nino cōfidite. qđ cōplacuit deo
patri dare vobis regnū: Videte
fratres mei. videte vocationē ve-
straz: vbi sapiens inter nos: et vbi
scriba. vbi conquisitor huius se-
culi. Nam et si sunt aliqui sapien-
tes inter vos p̄ simplices tamen
sapientes aggregauit. qui reges
olim et phōs mūdi huius per pi-
scatores sibi subiecit. Sinite er-
go sinite sapiētes hui⁹ seculi de
spū hui⁹ mūdi tumētes. alta sapi-
entes. et terrā lingētes sapienti de-
scēdere i infernū. vos autē dū fodis-
pectōri fouea. sicut cepistis stulti
facti. p̄p̄ deū. p̄ stultū dī. qđ sapi-
enti⁹ ē oib⁹ hoib⁹. xpo duce hui⁹
lē apphēdite disciplinā ascēdēdi
i celū. v̄sa nāq; simplicitas iam
multos puocat ad emulatiōē.
v̄sa. n. sufficiētissima et altissima
paupertas iā multoz pfundit cu-
piditatē. vest̄ secretū. iā eaz rep-
qđ facit tumultū videmur pluri-
b⁹ icntit horrore. Si qđ ergo p̄sola-
tio i xpo. si qđ solatiū charitat. si qđ
societas spūs. si qđ viscera misicor-
die implete gaudiū n̄ meū timēdū.
sed oīuz diligētū nom̄ dī. vt i va-
rietate vestit⁹ d̄aurati d̄ auro sa-
piētie dī regie assistētis a d̄xtris
spōsi vestro studio vestra istātia
ad dī gloriā et magnā coronā ve-
strā. et gaudiū oīuz bonorū hoc
scē nouitatē istuaret ornamētū. no-
uitatē vō dico. p̄p̄ liguas neq; aq̄rū
p̄traditiōe nos de⁹ i absco-
dito faciei sue abscondat hoīuz i-
pior. Qui cū manifestū lumēre

Ad fratres de monte dei.

ritatis obnubilare n̄ queūt d̄ so
lo nouitat̄ noīe cauīlāt. Vēteres
ip̄i. ⁊ in veteri mente nesciētes
noua meditari vtres veteres n̄
capiētes vinum nouū. qđ si eis i
fūderet. rūperet. Sed hec noui-
tas n̄ ē nouella nouitas. Res. n̄
ē antiq̄ religiōis p̄fecte fūdate
in x̄po pietatis antiq̄ h̄rditas ec-
clesie dei a tpe p̄phetaz p̄mō
strata. iāq̄ noue gratia sole exor-
to i iohāne batista istaurata. ⁊ i
nouata. ab ipso dño familiarissi-
me celebrata. ab eius discipulis
ip̄o p̄nte cōcupita. Cur trāsfu-
ratōis gloriāscū vidisset. qđ cū eo
i monte scō erat. p̄tinuo Petr⁹
in eo quidē arreptus sibi ⁊ nesci-
ens qđ diceret. q̄visā dī maiesta-
te cōe bonū itra priuatū suū vi-
sus ē cōcluisse. In eo at̄ p̄ntissi-
m⁹ sibi ⁊ sciētissim⁹ qđ dicebat qz
suauitate ei⁹ gustata optimū sibi
iudicauit i hoc semp̄ esse. vitam
hāc i cōtubernio dei ⁊ ciuiū sup-
norū. quos cū eo viderat. cōcupi-
uit dicēs. Dñe bonū est nos hic
ēē. Si vis faciam⁹ hic tria taber-
nacula. tibi vnū. Moysi vnū. ⁊
helie vnū. In qđ si audit⁹ fuisse. fa-
ctur⁹ p̄cul dubio erat postmodū
alia tria. sibi vnū. Iacobo vnū. ⁊
Iohāni vnū. Post passionē vō
dñi calēte adhuc i cordib⁹ fide-
lium effusi ei⁹ sāguis recētī memo-
ria sollicitariā hāc vitā eligētib⁹
paupertatē spūs sectatib⁹ ⁊ i spūali-
bus exercitijs. ⁊ i p̄tēplatiōe pin-
gue otii altero i alterz zelatib⁹ d̄
serta repleta sūt. Ex q̄b⁹ legim⁹.

Pauli. Zachariū. Antōiū. Ar-
seniū ⁊ alios q̄s plures i scē hui⁹
puerlatiōis republicā cōsulares
viros. egregia noīa i ciuitate dei
nobiles. ⁊ triūphales titulos ha-
bētia de victoria hui⁹ seculi. ⁊ p̄n-
cipis hui⁹ mūdi. ⁊ corporis sui.
de cultu ai. ⁊ dñi dei sui. Sileāt
ergo. qđ in tenebris d̄ luce iudicā-
tes vos arguūt nouitat̄ ex abūdā-
tia male volūtāt̄. ip̄i poti⁹ argu-
endi vetustāt̄. ⁊ vāitat̄. Sed ⁊ la-
udatores. ⁊ detractores sēp̄ estis
habaturi. sicut ⁊ dñs. Laudato-
res p̄terite. ⁊ bonum. qđ in vobis
amāt in eis amate. Detractores
dissimulat̄. ⁊ p̄ eis orate. Et obli-
ti. qđ retro sūt p̄termisiss scādalis
qđ iuxta iter vobis a dextris. ⁊ a
sinistris p̄osita sūt. in. aīrīora v̄ra
vos extendite. Si. n. ad singula
voluerit̄ v̄ laudatorib⁹ rīderet
vel cū detractorib⁹ litigat̄: tēpus
perditis cuius i proposito sācto
nō leuis est iactura a terris enīz
ad celos festinātē. qui moratur
⁊ si nō detinet: plurimū tamen
nocet. nolite negligē: nolite tar-
dare: grādia enī vobis restat via
Altissima enī ē p̄fessio v̄stra. ce-
los trāsit: par angelis est angeli-
ce similis puritati. Nō enīz solū
vouiistis omnē sanctitatē sed oīs
sanctitatis perfectionem: ⁊ oīs
consumationis finem. Nō enim
est v̄strū circa cōmūia p̄ce-
pta languere: neq̄ hoc solū attē-
dere: quid p̄cipiat de⁹ sed qđ
velit probantes: que sit volūtās
dei bona: ⁊ beneplacēs ⁊ p̄fecta

De vita solitaria.

Aliorū est enī deo seruire. vestz adherere. aliorū est deū credere scire. amār. reuereri. vestz ē sapere. intelligere. cognoscere. ⁊ frui. Magnū est. hoc arduū est hoc. Sed oipotēs. ⁊ bonus est deus. q̄i vobis ē pius. pmissor. fidelis redditor. ⁊ indefessus adiutor. Qui magno ei⁹ amore magna pfitētib⁹. ⁊ in fide ⁊ spe gratie ei⁹ maiora viribus suis aggrediētib⁹. ⁊ volūtātē. ⁊ desideriū suggerit in idip̄sū. ⁊ qui voluntatis gratiā progauit. subrogabit etiā virtutē ad prouētū. Cui enī fideliter fecerit homo. qđ potuit calūniāte calūniatore. ip̄e misicor dīter pauperi suo iudiciū facit. ⁊ causā. qz q̄ habuit. hoc fecit. Absit tamē fratres a cōsciētie vestre estimatiōe. a paruitate. ⁊ hūilitate vestra. ab ore vestro oīs altitudo. qz altū sapere mors est. ⁊ facile est i alto se p̄tuetem obstupescere. ⁊ de vita periclitari. Nōmē aliud vestre p̄fessionī imponite aliū titulū ordīni vestro iscribite. Feras vos potius idomitas. ⁊ in caueatas bestias. que aliī ⁊ cōi hoīum more domari n̄ poterāt. existiate ⁊ appellate. lōge supra vos virtute eoz suspiciētes ⁊ admirātes gloria. q̄ ambidextri fortissimi sicut abot ille iudex fortissimus israel. q̄ vtraqz manu vtebat p̄ dextera. Et qđ diu licet duo t̄ssimē ēteruacār amāt charitatē p̄tēplāde veritatis. ⁊ cū necessitas vocat. vel officiū trahit. p̄mptissime se foras mutuāt nō dāt

pro veritate adimplēde charitatis. Caue ēt serue dei. ne quoscūqz imitari nō vis. dānār videaris. Volo hoc facias i egritudine tua qz cū sanissimus esset. faciebat qđ dicebat. venit iesus x̄ps peccatores saluos facer. quoz prim⁹ ego sum. Neqz enī hoc dicebat paulus mentiēdi precipitatione. sed existimādi affectione: Qui enī p̄fecte examinādo semetip̄sū itelligit suo peccato. nullius peccatū par eē existimat. quod non sicut suū itelligit. Volo ergo vt nūsqz arbitreris lucere solē cōem diei. nisi i cella tua. nūsqz eē serenū nisi penes te. nūsqz opari gratiā dī nisi i p̄scientia tua. An solitario. rū de⁹ tātū: imo ⁊ oīum. misertur. n. omniū deus. ⁊ nihil odit eozū que fecit. Volo te cogitār vbiqz esse serenū nisi penes te. ⁊ pius de te qđ de aliquo existimare. Cum tremore potius. ⁊ timore vestram ip̄sorz salutē operamini. Nec quales sint aliī. sed quales ex vobis fiant. quantū in vobis est. cogitate. nō solūmodo qui modo sunt. sed qđ post futuri sūt. quos in p̄posito sancto estis habituri imitatores. Ex vobis. n. ex vestro exēplo. ⁊ vestra auctoritate in regione hac p̄dere habet tota posteritas hui⁹ vestri ordinis s̄cti. Vos i eo patres: vos in eo iſtirutores cū debita imitatiois reuerentia appellabimini a successoribus vestris. Quicquid a vobis statutum. quicquid vobis tenentibus. ⁊ seruātibus in con

suetudin
retractat
nendū er
erit aliq
bis erit a
mutabil
vitatōis
ri oībus
licet alie
gras. qz
inutile
⁊ vort
imitem
tenetis
sapere
bia reme
cartusia
omni la
tia mult
⁊ contin
ria sunt.
⁊ volunt
tibus in
non adee
telligit
intellectū
vobis. ⁊ li
p̄tens spi
vestrum. se
sed abunde
simplicitat
in dilectō
spiritus sua
in puerlati
tatis. In re
totus exult
spiritus. ⁊
creſcentia
adoro. N
nomen be

Ad fratres de monte dei.

suetudinē fuerit missus. absq; oi
 retractatione a posteris vsis te-
 nendū erit. ⁊ suandum. nephas
 erit aliqd immutari. sic. n. de vo-
 bis erit apud eos. sicut de incō-
 mutabilib⁹ legib⁹ sūme. ⁊ eterne
 vītatis apd vos est. quas scruta-
 ri oibus expedit. ⁊ scire. non aut
 licet alicui diiudicare. deo autē
 gr̃as. q; nec indignū vobis erit.
 inutile posteris. si pie. si fortiter
 ⁊ vos tenueritis. ⁊ ipsi in vobis
 imitentur. fideliter. quod interz
 tenetis. Et si quid adhuc aliter
 sapere oportuerit. ⁊ hoc de⁹ vo-
 bis reuelabit. Salua. n. per oia
 cartusie debita sanctitate. ⁊ cuz
 omni laude predicanā reuerē-
 tia multa in alpis illis horridis
 ⁊ continuis frigoribus necessa-
 ria sunt. que frugalē sufficientiā
 ⁊ voluntariā paupertatez sectā-
 tibus in his duntaxat regionib⁹
 non adeo necessaria vident. In-
 telligitis que dico. dabit. n. dñs
 intellectū vobis. Gaudio. n. in
 vobis. ⁊ licet absens corpore. s;
 presens spiritu. ⁊ videns ordinē
 vestrum. sed feruorem spiritus.
 sed abundantia pacis. sed gr̃iaz
 simplicitatis in pposito rigore.
 in dilectiōe mutua ipam sancti
 spiritus suauitates. ⁊ plenā oino
 in pversatione vestra formā pie-
 tatis. In recordatiōe montis dei
 totus exulto. ⁊ primitias sancti
 spiritus. ⁊ pignus gratie in spe
 crescentis in eo religionis deuot⁹
 adoro. Nā ⁊ ipsum mōtis dei
 nomen bone spei pferit omen. s.

q; sicut psalmista dicit de monte
 dei. habitatura sit in eo genera-
 tio querentiū dñm. querentiū
 faciē dei iacob. Innocens ma. ⁊
 min. cor. q; non acce. in va. ani-
 mā suam. Ipsa est. n. professio ve-
 stra querere deū iacob. nō cōmu-
 ni oium more. sed querere faciē
 dei. quā vidit iacob. q; dixit. Vi-
 di dñm faciē ad faciē. ⁊ salua fa-
 cta est aia mea. Faciem dei. hoc
 est cognitionē dei querere faciē.
 quā vidit iacob. de qua ēt dixit
 apostolus. Tūc cognoscā: sicut ⁊
 cognitus sum: ⁊ nūc videm⁹ per
 speculū in enigmate: tunc aut fa-
 cie ad faciem videbimus. i. sicuti
 est: hāc in hac vita sp querere p
 innocentia manū ⁊ mundiciaz
 cordis ipsa docet pietas q; sicut
 dixit Job cultus dei est: quā qui
 non hēt in vano accepit animaz
 suaz: hoc est frustra: viuit: vel om-
 nino nō viuit: dū non vsuit ex ea
 vita pp quam: vt in ea viuere: ac-
 cepit animā suā. Pietas. n. hec
 est iugis dei memoria: continua
 intentionis actio ad intelligen-
 tiam eius: indefessa affectio in
 amorem eius. vt nulla inquā in-
 ueniat seruum dei: nō dicā dies:
 sed hora: nisi vel i exercitiū labo-
 re ⁊ pficiendi studio: vel in expe-
 rientie dulcedine ⁊ fruēdi gau-
 dio. Nec est pietas: de q; aposto-
 lus dilectū sibi discipulū ammo-
 net dicens. Exerce te metipsū ad
 pietatez. Nam corporalis exer-
 citatio ad modicū vtilis ē. Pie-
 tas vero ad oē opus bonum est

De vita solitaria.

utilis: habens pmissionē vite. q̄
nūc est ⁊ future. Pietas. n. non
solūmodo formam sed ⁊ verita-
tem in oibus ⁊ p̄ oibus habitus
vester repromittit: p̄positū ve-
strum requirit. Nam sicut aposto-
lus dicit. Sunt aliq̄ formā qui-
dē pietatē habentes: virtutē autē
eius abnegantes. Hāc quicūq̄
vestrum non hēt in p̄scientiā. nō
exhibet in vita: nō exercet in cel-
la nō solarius: sed solus dicend⁹
ē. Nec cella ei cella. s̄z carcer ⁊ re-
clusio est. Vere. n. solus est: cū q̄
deus non est: vere reclusus ē qui
in deo liber nō est. Solitudo. n.
⁊ reclusio sunt nomina miserie.
Cella autē nequāq̄ d̄z eē reclu-
sio necessitatē. s̄z domiciliū pacis:
hostiū clausum. non latebre sed
secretum. Cū quo. n. deus ē. nun-
q̄ minus solus est. q̄ cū solus ē.
Tunc. n. libere fruit gaudio suo
tunc ipse suus est sibi ad fruendū
deo in se. ⁊ se in deo. Tunc in lu-
ce veritatē. in sereno mūdi cordis
vltro patet sibi pura p̄scientia. ⁊
liberē se infundit affecta de deo
memoria. ⁊ illuminat intellect⁹
⁊ bono suo fruitur affectus: vel
seipsus deflet humane fragilitatē
defectus. Propter hoc scdm̄ for-
maz. p̄positi vestri habites in ce-
lis poti⁹ q̄z in cellis exclusi a vo-
bis toto seculo: totos vos iclusi-
stis cū deo. Celle siquidem ⁊ celi
habitatio cognate: sūt q̄z sicut ce-
lus ⁊ cella ad invicē vident ali-
quā habere cognationē nois sic
⁊ pietatis. A celando. n. celus ⁊

cella nomen hēre vident. Et qd̄
celatur in celis hoc ⁊ in cellis: ⁊
qd̄ geritur in celis: ⁊ hoc ⁊ in cel-
lis. Quid ne est: hoc vacare deo
⁊ frui deo: Quid cū fm̄ ordinē
pie ⁊ fideliter agit vel celebrat i
cellis. a deo dicere. Sācti ange-
li dei cellas hnt pro celis: ⁊ eque
delectat in cellis ac in celis. Nā
cū in cella iugiter celestia acti-
tur celū celle ⁊ sacramenti simili-
tudine. ⁊ pietatē affectu. ⁊ similis
operis effectū. p̄mū. efficit nec
iā spiritui oranti. vel ēt a corpo-
re exeunti a cella in celus longa
vel difficilis via inuenit. A cella
n. sepe in celū ascenditur. vix at
vnq̄ a cella in infernū descendit
nisi sicut dicit psalmista. Descē-
dant in infernū viuētes. ne descē-
dant moriētes. Hoc. n. modo se-
pe cellarū incole in infernū descē-
dunt: sicut. n. assidue contēplan-
do reniscere amant gaudia cele-
stia. vt ardentis ea appetāt. sic ⁊
dolores inferni vt horreant ⁊ re-
fugiāt. Et hoc est q̄ imprecatur
inimicis suis orādo. vt descēdāt
i infernū viuētes. Adorians autē
vix aut nunq̄ aliq̄ a cella in in-
fernū p̄scendit q̄z vix aliquis nisi
in celi p̄destinatus in ea vsque
ad mortē p̄sistit. Filiū gratie igitur
fructuum ventris sui cella so-
net. nutrit amplectit ⁊ ad pleni-
tudinē perfectionis pducit. ⁊ col-
loquio dei dignum efficit alienū
vō vel suppositum abdicat a se
citi⁹. ⁊ proicit. Unde ait dñs ad
moysen. Solue calciamenta po-

dum tu
stra: ter-
n. mor-
minē n
vel ter-
la terra
in qua
loquut
In qua
dei p̄u
atur t
nina v
dē sic
la est
⁊ i cell
lebus
e figur
sacram
tur. In
sa verit
ipa pur
tas secu
cramēte
bratur. s̄
nō est fili
abortiuū
ac noxiū
ti potest in
pietas ven
portat euz
mouet eū
re. s̄ fugit
bundus sic
expositus v
q̄ prior inu
afficiat ⁊ oc
durauerit i
tia sed p̄m
ē quali care
pultura. p̄

Ad fratres de monte dei.

dum tuorum. Locus enim in quo
stas: terra sancta est. **A**horricinū
n. mortuariū affectionum vel ho
minē mortuū a corde loc⁹ sanct⁹
vel terra sancta diu n̄ patit. Cel
la terra sancta: et loc⁹ sanctus ē
in qua dñs: et seruus ei⁹ sepe col
loquunt: sicut vīr ad amicū suū.
In qua crebro fidelis aīa verbo
dei iungitur sponsa sponso soci
atur terrenis celestia hūanis di
uina iungunt vel vniunt. Si qui
dē sicut templū sanctū dei sic cel
la est serui dei. Et i templo enim
et i cella diuina tractantur sed ce
lebrius i cella i templo visibiliter
et figuratiue aliqñ xpiani pietas
sacramēta celebrant et dispēsan
tur. In cellis vero sicut i celis ip
sa veritate ipso ordine. et si nōdū
ipsa puritas maiestate vel eterni
tatis securitate res p̄pria oīum sa
cramētorū fidei n̄re assidue cele
bratur. **I**ō sicut dictū ē alienū. q̄
nō est filius citi⁹ a se p̄icit quasi
abortiuū a se euomit tanq̄ inutile
ac noxiū cibū. **N**ec diu tales pa
ti potest in viscerib⁹ suis officina
pietatis venitq̄ pes superbie et as
portat euz manus peccatoris et
mouet eū et expulsus nō pōt sta
re. s; fugit nū et nudus et treme
bundus sicut: **C**aym a facie dñi
expositus vitijs et demonibus. vt
q̄ prior inuenerit eum morte eū
afficiat et occidat v̄l si aliquādiu
durauerit in ea nō virtutū cōstan
tia sed p̄tinaci misia: sic ei cella
ē quasi carcer aut sicut viuēti se
pultura. **P**estilēte vō flagellato

sapiens sapientior erit. et lauabit
iustus man⁹ suas in sanguine pec
catoris. Sicut ergo dicit p̄phe
ta: si pueris israel ad me p̄uerte
re hoc ē p̄fecte p̄uersiōis culmē
apprehende. **N**ulli enī in eodē
statu diu esse p̄cedit suo dei aut
semp p̄ficiendū aut deficientiū
est aut sursum nititur aut i isert
ora vrgetur. **A**b oībus at vobis
perfectio exigitur l; non vnifor
mis sed si icipis icipe perfecte.
Si iam i p̄fectu es et hoc ipsū
iā perfecte age. **S**i autem p̄fecti
onis aliqd attigisti temetipsum
i temetipso metire et dic cuz apo
stolo. **N**on q̄ iā apprehenderis
aut p̄fectus sim sequor aut si for
te comprehendā in quo et cōpre
hensus sum vnū autem que qui
dē retro sunt oblitus ad ea que
sunt p̄ora extendens meip̄m ad
destinatū p̄sequor brauium su
perne vocatiōis in xpo iesu dño
n̄ro. **D**einde addit. **Q**uot quot
p̄fecti sum⁹ hoc sapiamus: i quo
manifeste apostolo docēte dēcla
rat q̄ p̄fecta eoz que retro sunt
obliuio. et p̄fecta in anteriora ex
tensio ipsa est hominis iusti i hac
vita perfectio et perfectio hui⁹ p̄
fectiōis ibi erit vbi erit brauiū su
perne vocatiōis perfecta appre
hensio. **H**oc autem mō sicut stel
la a stella differt i claritate sic cel
la a cella i p̄uersatiōe. s. icipiētū
proficientiū et perfectorum. **I**nci
pientiū status potest dici aīalis
proficientium rōnalis p̄fecto rū
spūalis. **I**gnoscēdū ē in aliqbus

De vita solitaria.

aliqui eis: qui adhuc sunt aiales in quibus ignosci non debet eis qui habent quali rationales. Rursus rationales in quibusdam ignoscit: in quibus non ignoscit spiritualibus. Quorum perfecta omnia esse debent: et imitatio et laude potius quam reprehensione digna. Et cum ex his tribus hominum generibus prout omnis statum religionis: qui sicut propriis nominibus distinguuntur: sic et dignoscuntur ex suorum proprietate studiorum. Debent omnes filii dei in die qui dem semper diligenter prospicere quod desit sibi: unde peruenierint: quousque peruenierint: et in quo proficiendi statu singulis diebus vel horis sua se extimatio deprehendat. Sunt etenim aiales: qui per se nec ratione aguntur: nec trahuntur affectu et tamen vel auctoritate permoti: vel doctrina promouiti: vel exemplo provocati approbant bonum: ubi inveniuntur: quasi ceci ad manus trahuntur: vel tracti sequuntur: hoc est imitantur. Sunt rationales. qui per rationis iudicium et naturalis scientie discretionem: habent et cognitionem boni. et appetitum: sed non dum affectum. Sunt perfecti. qui spiritu aguntur qui a sancto spiritu plenius illuminantur. Et hi: qui sapienter eis bonum: cuius affectu trahuntur id sapientes vocant. Quia vero eos induit spiritus sanctus: cuius affectu trahuntur: sicut indumentum spirituales appellant. Primus status circa corpus se habet. Secundus circa animum se exercet. Tertius non nisi in deo requiescit. Quorum

singuli sicut habent certam proficiendi rationem: sic in genere suo certam habent perfectionis sue mensuram. Initium boni in conversatione aialis perfecta obedientia est. Profectus subiacere corporis sui: et in fructibus redigere. Profectio usus boni consuetudinem vertisse in delectationem. Initium vero rationalis est intelligere: qui in doctrina fidei apponunt ei. Profectus talia apparere qualia apponunt. Profectio vero cum in affectum mentis transit iudicium rationis. Profectio vero rationalis initium est spiritualis. Profectus reuelata facie speculari gloria dei. Profectio vero transformari in eandem imaginem a claritate in claritatem tanquam a domini spiritus. Primus igitur persequendum de primo. scilicet de aiali. Animalitas est vite motus sensibus corporis fructus. scilicet cum aia quasi extra se per sensus corporis circa dilectorum delectationes corporum affecta corporum fructione pascit vel nutrit sensualitatem suam. Sed cum intra se regreditur et corpora quod forti glutino amoris et consuetudinis adhesit: locum in corpore nature secum ferre non preualens eorum illuc secum contrahit imagines et amabilius ibi cum eis versatur. Quibus assuefacta cum nil putat esse nisi vel quod foris reliquit vel quod intus traxit quod diu licet iocundum habet finem delectationis corporis vivere. Cum autem ab eis auertit ne scit nisi corporea imaginando cogitare. Cum vero ad cogitanda spiritualia vel divina se erigit non alii

Ad fratres de monte dei.

ud de eis q̄s de corporibus vel
de corporalibus potest cogita-
re: vel existimare. Nec auersa a
deo sit stulticia: cum nimium in
tra semetipsam fuerit remissa: et
tam bruta: ut regi vel nolit: vel
non possit. Cum vero ipsa si-
bi per superbiam extra se nimium fuerit
arrepta sit prudentia carnis et ip-
sa sibi sapientia esse videat: cum stul-
ticia sit de eā apostolo. Dicen-
tes se esse sapientes. Stulti facti sunt.
Homo ad deū cōuersa sit sancta
simplicitas: hoc ē eadē circa idē
volūtas: sicut fuit iob vir simplex
et rectus: ac timēs deū. Proprie
in est simplicitas perfecta ad deū
puersa volūtas: vñā petēs a dño
hāc rediens: nō ambiens multi-
plicari in seculo. vel ē simplicitas
in puerione vera humilitas. virtu-
tis magis p̄sciētia amplectēs q̄s fa-
mā et cū nō eū fugit vir simplex vi-
deri stultus in seculo ut sit sapiēs
in deo. Vel simplicitas est sola ad
deū pueria volūtas. sed nōdū rō-
ne formata: ut amor sit. i. forma-
ta volūtas nōdū illuminata: ut
sit charitas: hoc ē amoris locū di-
tas. Simplicitas at initiū aliq̄ in
seipsa habēs creature dei. hoc ē
volūtatē simplicē: et bonā: q̄si bo-
ni hoīs informē materiā in p̄mor-
dio p̄uersionis sue offert auctori
suo eā formādā: i. n. cū bona vo-
lūtatē habens initiū sapientie. i.
timorem dei ex ipso coligit. nec
per se eaz formari posse: nec q̄cūq̄
tā expedire stulto q̄s fuisse sapiē-
ti. Itaq̄ homini se p̄p deū subijci

ens ipsam ei bonam volūtatē
committit in deo formandam:
in sensu: et spiritus humilitates
iam timore dei incipiente opera-
ri oēm virtutum plenitudinem
dum per iusticiā deferre maiori
per prudentiā nō credit se sibi: per
temperantiā refugit discernere: p̄
fortitudinē totū se obedientie su-
bicit. nō discernens de sed ample-
ctē de et ad implende. Nec enim
uxor est cui a domino precipit: et
ad virū tuū erit cōuersio tua: vir
eius ratio est vel spiritus ei? vel
alteri? Huic cui vero recte obe-
dit vir simplex et rectus in seme-
tīpso. Rectius autē ac tucius in
altero sepe: q̄s in semetīpso. Ex
precepto ergo dei: et ipso ordine
nature habere debet uxorem ad viri
animalitas ad spiritū: vel spiritua-
lem virū aliquā cōuersionē
legitimam: hoc est obedientiam
perfectam. Perfecta vero obe-
dientia est maxime in incipien-
te indiscreta hoc est non discer-
nere: q̄d vel qualiter precipia-
tur: sed ad hoc tantum nitit ut fi-
deliter. et humiliter fiat quod a
maiore precipitur. Eignū enim
sciētie boni et mali in paradiso cē-
sura discretionis est in cōuersati-
one religionis penes patres spi-
rituales: q̄ iudicat omnia: ipse
vero a nemine iudicat. Ipsius ē
discernere: aliorū ē obedire. Adā
gustauit in malū suū de ligno veti-
to: edoctus ab eo: q̄ suggerēdo ait
Quare p̄cepit vobis de? ut de li-
gno nō cōderis. ecce discretio euz

De vita solitaria

pceptū sit. Et addidit sciebat eni
qz qua die comederitis: apperiet
tur oculi vestri: et eritis sicut dii.
Ecce qd pceptū sit. s. qz deos fieri
nō sinat. Discernit. Cōcedit. inobe
diēs fact⁹ est et de paradiso pie
ctus ē. sic et animalē discretū. no
nitū prouidēt. incipiētē sapiētē
i cella diu posse cōsistere. i cōgre
gatiōe duras impossibile ē. Et ult⁹
fiat. vt sit sapiēs. et hec oīs sit ei⁹
discretio. vt i hoc nulla sit ei dis
cretio. hec oīs sapiētia eius sit vt
i hac pte nulla sit ei⁹ sapiētia. In
eo vō. i quo se sibi aīalitas ratio
qz cōtermināt. in natura aīe hu
mane relict⁹ ē a creator bono? In
tellect⁹. et ingeniū. i ingenio arsti
quo cōstituit de⁹ hoīem sup opa
manuū suarū et oīa secularia ista su
biicit sub pedib⁹ ei⁹. Aīali supbo
itēstimoniiū naturalis dignitat⁹ et
similitudinis dei amisse. Simpli
ci vō et hūili i auxiliū recupande
dignitat⁹ et pseruāde similitudis.
In hoc qz notū est dei manifestū
est in illis. In hoc estimat de cre
atura creator. In hoc cognoscit
iusticia dei. et qz qui bene agūt. di
gni sūt vita. qui vero aliē digni
sunt morte. In hoc creatura.
que spōte bono seruit ad naturā
subicit. et adaptat. vt fiat ad eā
que expectato ē necessitatē et ad
utilitatē. Hic qz et quāta vite hu
ic necessaria. et bonis et malis vti
lia et i genere suo pulcherrima et
a bonis et a malis hoībus facta
sūt. et fiat omnibus manifestū est.
Hinc enim in litteris vel artifi

cij. vel edificijs p innumerabili
ter multiplices hoīus adinuētio
nes tot processerūt modi studio
rū. tot genera pfectionū. subtilita
tes exq̄site sciētie. artes eloquen
tie. dignitatū. officiorūqz varieta
tes. et innumerabiles cōq̄sitiones
hui⁹ mūdi. qbus homines illi. q
dicūt sapientes hui⁹ mūdi. cum
eis. q sūt. simplices. et filij dei pari
ter vtūt ad necessitatē. et utilitatē
sed illi abutūt eis ad curiositatē.
et voluptatē. et supbiā. Hic aut vtū
tur eis ppter necessitatē alibi ha
bētes suā suauitatē. Ideo illos s
uos sensuū suoz et corporū suoz
sequunt fructus carnis sue. q sūt
fornicatio. imunditia supbia. lu
xuria. inimicitie contentiones.
emulationes. ire. rixe. discensio
nes. inuidie cōmestatiōes. ebrie
tates. et his similia. q q̄cūqz agūt
regnū dei nō cōsequēt Hos autē
fructus spiritus. qui sunt chari
tas. gaudij. pax. pacientia. beni
gnitas. longanimitas. bonitas.
mansuetudo. fides. modestia. cōti
nētia. castitas. et pietas pmissio
nē hīs vite. q nūc ē. et future. Hi
vtiqz quādū simul sūt i actu. ho
mines vidēt similes actiones. de
us dē volūtates discernit: et itētio
nes. Cum vnusquisqz redit i sua.
Anūqz ex fructib⁹ intentio
nis sue pascit consciētia sua. nec
tū abutroqz eā ad cōscia redit.
qz nemo ad eā redire amat post
actionē. nisi qui recta intētiōne
agendo ab ea proficiscit. Qui tū
redit ad cōscientiam suā. si nō

Ad fratres de monte dei.

dū viciē cōcupiscētiā suā inuēit
ibi dī ipsa cōcupiscētiā suā vī sua
ues delectatiōes vel graues cor
rosiōes. et idē multiplicat cogita
tiōes. Qui vō iā cōcupiscētiā vi
cit. q̄ndiu tñ vī boni maior cōcu
piscētiā. vī maior delectatio mētē
eius nō obtinuerit cū exosa q̄dā
voluntate gestorū visorū. vel au
ditorū patīf imaginatiōes. vnde
i vtroq; lūbī iplēnt illusiōib⁹ de
lectationū. et ad cogitāda diuina
vel spūalia lumē suorū oculorū
non est secū. qui cū pugnat con
tra concupiscētiās. patīf mole
stias. q̄a vincere adhuc non pre
ualet ad pfectū affectiōes. Qui
vero iam ad libertatem aspirat
excūtere a se nō pōt affectionū
imaginatiōes. et uoxias. vel oc
cupatorias. vel ociosas. que exi
de passim oriuntur cogitatiōes.
Hinc i tēpore psalmodie: vel ora
tiōis. ceterorūq; exercitiōz spīri
tualū i corde serui dei etiam nō
lētis. et reluctātis imaginatiōes
voluuntur. et fantasmata cogita
tionū versant. a quibus velut ab
anibus imundis insidentibus.
vel circūuolantibus sacrificium
deuotionis vel omnino rapitur
de manu tenent. vel sepe pollui
tur vsq; ad lachrymas offerētis.
Fitq; misabilis. et iniq; miser aie
dinisio spīritu. et ratiōe volūtātē
cordis. et intentionē. et corporis
sibi prōptū obsequiū defendente
animali vero improbitate. sibi affe
ctum preriipiēte et intellectum.
mētē sepi⁹ sine fructu remanen

te. Hinc i animis infirmioribus
et in quibus cōcupiscētiē carnis:
et seculi necdū pfecte mortificate
sūt: vitia passim curiositatis ebul
liūt. Hic solitudinis et silentij q̄
runt inordiate: et pposito inimi
ce solationes: in via regia cōiuz
instōnum furtius pprie volūtātē
diuerticula: solitorū fastidiū. pre
sumptio nouitatū: que q̄dē egrī
animi pruritū: et tediū quasi con
fricando. vident ad horā leuire:
et calefaciunt: et accedūt: et vt po
stea nequius ferueat: et amplius
pruriat: efficiūt. Hic quotidie fi
unt noue occupatiōes: noue acti
onū. et laborū adinventiones. le
ctiones diuerse nō ad edificādū
aīum: sed ad fallendū tardantis
diei tediū. Et cum dānauerit so
litaris omnia vetera: oīa solita
et defecerint noua: nō restat nisi
odiū celle: et fuga matura. Pro
pter q̄ pia simplicitas: et i pfectio
ne religionis et solitudinis noui
hominis q̄ nō habet vel rōnem
ducentē vel affectū trahentem
vel discretionē moderatē. s; vi q̄
dam vtitur in semetipso tanq̄ a
figulo figmētū: lege quadā man
datorū q̄si manibus aliēis faciē
da est. et formāda in omni patiē
tia. i rota volubilis obediētie: et i
igne probatiōis sue psalmatoris
et formatoris sui voluntati: et ar
bitrio subdenda. Hāc r̄si calet in
gēio si viget arte: si pennit itel
lectu: infra sunt pec tā viciorū
q̄ virtutū. Hō ergo refugiat do
ceri. vti eo i bono: quo et i malo

De vita solitaria

vti pōt. q̄ propriū virtutis opus
est. Ingeniū corp⁹ adaptet. ars
naturā informet ⁊ intellect⁹ nō
elatu faciat animū. sed docibile.
Ingeniū quippe ars ⁊ intelle
ctus ⁊ alia huiusmodi gratuito
habent aliter virtus. Virtus. n.
vult doceri cū humilitate. queri
cū labore. haberi amore. Nā cū
omnib⁹ his digna sit nec aliē vel
doceri vel q̄ri. vel haberi potest.
Primum qdē docēdus est ru
dis incola heremi. Secundū apo
stolicā pauli institutionē. vt exhi
beat corpus suū hostiā viuentes
sanctā. deo pla. ratio. obseq. suū.
Qui etiā compescēs in nouitio
ferozem animalis hominis q̄
nōdū pcipit ea que dei sūt circa
spiritualia ac diuina pperat cu
riosam. inq̄sitionem subiūxit di
cēs. Vico. n. p grām dei: que da
ta est mihi: omnibus q̄ sunt iter
vos: nō plus sapes: q̄ oportet sa
pe: sed sapes. ad sobrietatē. Quia
.n. ois vel pcipue animalis hoīs
institutio circa corp⁹ ē: ⁊ circa ex
teriorum cōpositionē. docēdus
rationabilē mortificare corpus
suū ⁊ mēbra sua: que sunt sup
terrā: ⁊ inter carnē: ac spūm q̄ in
uicē iugiter aduersum se cōcupi
scūt iustū ratiōis. ac discretionis
iudiciū haberent alicuius corp
in iudicio accipe: psonā. Doen
dus est sic habere corp⁹ suū: sicut
egru cōmēdatū: cui vltimū vo
lenti. inutilia sūt negāda. vtilia
vero ⁊ nolētū igerēda. Sic de eo

agere sicut de nō suo: sed ei⁹: a q̄
ptio magno empti sum⁹ vt glori
ficem⁹ eū i corpore nostro. Rur
sūq̄ docēdus est cauere: q̄ pecca
tori populo dñs p pphetam im
properat. Proieciſtis me iq̄ens
post tergū vestrū. Multūq̄ cauē
dū esse: ne p necessarijs huius vi
te. vlt cōmodis ad opōsiti rectitu
dine: vel dignitate nature i amo
rē: vel honorē corporis sui sinat
i aliquo degenerat spūz suū. Iō
q̄ durius tractādū ē corpus: ne
rebellet: ne isolescat: sic tñ: vt ser
uire sufficiat: q̄ ad seruicdū spūi
datū est. Nec sic habēdū ē tanq̄
pp̄ illud vivam⁹. sed tanq̄ sine
quo viuere nō possumus. Sedus
eni qd̄ habemus cū corpore non
quicūq̄ volumus possum⁹ abri
pere. s̄ legitimā eius resolutionē
patiēter nos expectat oportet. ⁊
iterim. q̄ legitimī federis sūt obf
uare. Sic ergo nobis ē cū eo cō
uiuēdū. vel cōueniēdū. q̄si non
diu nobis sit cū eo cōmorādū. sic
q̄. vt si aliē euenerit. non vrgea
mus ad exēdū. In quo multuz
⁊ scrupulose laborādū: ⁊ pericu
lose sepe fuerat errandū. nisi lex
obedientie. ⁊ celle plenā cōmu
nis institutionis formā tradens
ingrediēti de victu. ⁊ vestitu. de
labore. ⁊ q̄te. de silērio. ⁊ solitu
dine. ⁊ omnib⁹. q̄ ad exterioris
homini cultū. vel necessitatem
spectāt. fratē obedientē. ⁊ patiē
tem ⁊ quietum in reliquum cau
tū redderet. ⁊ securum. In q̄bus

Ad fratres de monte dei.

hic semel circumcisa sunt oia. et p-
cisa supflua. sic intra pgrue suffi-
cientie terminos. et generalis p-
tinetie limites circumscrip-
ta sunt oia necessaria. ut sit. qd fortes cu-
piat. et infirmi n̄ refugiāt. nec vl-
teri⁹ q̄titas. cōcessorū ledere pos-
sit in aliquo vrentiū cum gfaruz
actione cōsciam. nec q̄ sunt am-
putata tētare debeant aliquate-
n⁹ in suo dei corporis bñ mori-
gerati. et recte educati sufficienti
am. In quibus sicut salomō di-
cit. Qui ambulat simpliciter am-
bulat p̄sidenter. qui vero mētis
ē dure. corruet i maluz. Licet. n.
necessitas sic sit ordiata. ut nec q̄
rele sit locus vllus. et ois sit sup-
fluitas amputata. Si qd tñ vel
publice vel priuatiz addendū ē
vel minuendū. hoc in p̄ois ē ar-
bitrio absqz oī scrupulo obediē-
tiaz subditorū. vel piculo. Institū-
end⁹ ē ergo nouus heremita ad
cōis institutiōis normā p̄cupiscē-
tias carnis sue penitētia cōtinua
domare. et ad p̄tēnda cetera ad
sui ipsius p̄tēptū venire. P̄remu-
niendus est assidue p̄ tētationes
acrius in solitariuz novitiū dese-
uientes. cū seruuz dei gratis deo
seruientē nō cessent sollicitare vi-
tia mercedē oblate delectatiōis
diabolo suggerente. carne cōcu-
piscēte. seculo p̄cupiscenda in-
gerente. Tētāt. n. nos dñs deus
nr. ut scias si diligamus eū. an n̄
nō ut ip̄e quasi nesciēs agnoscas
sed ut plenus. et in ip̄a nobis tē-
tatōe innotescat. Sz ille tentatio

nes facile vincit. et facile a rōne
eis occurritur. q̄ vel suspecte sūt
vel prima facie male esse innotē-
scunt. Que vero sub specie boni
se ingerūt. et difficili⁹ discernunt
et periculosi⁹ admittunt. Sicut
.n. difficillime teneat modus in
eo. qd bñ esse creditur. ita non sē-
per tutus est ois boni appetit⁹.
Quinz aut tētationū. et cogitatio-
num malarū. et inutiliuz sentina
otiu⁹ est. Sūma etenim mentis
malitia ē ociū iners. Nūqz ocio-
sus sit fuus dei. Quis ad deo se-
riatus sit. Homē q̄ppe taz suspe-
ctum et vanum. et molle rei tam
certe. tam sancte. tā secure impo-
nendū non est. Ociosum non ē
vacare deo. immo negotiorū ne-
gociū. Hoc est quid quicunqz in
cella non agit fideliter. et seruen-
ter. quodcunqz agat. q̄ pp hoc n̄
agit. s. ut deo fūiat in eo qd agit
otiatur. Ubi pro vitando otio-
sa sectari ridiculum est. Otio-
sum aut est. q̄ nullā hz utilitatez
vel utilitatis intentionem. Non
autem hoc tantūmodo agendū
est. Et cū aliqua delectatiōe vel
sine grādi nausea otij dies tran-
figat sz ut ē de pacta diete ad p-
fectum mentis semp aliquid in
p̄sciētia resideat. aliqd quotidie
in thesaurum cordis congerat.
Nec ea die bon⁹ cellita se vixisse
dz existimare. i q̄ nil eoz se egisse
recolit. pp q̄ in cella vinit. Que
ris qd agas. vel in quo te occu-
pes: p̄mū extra quotidianū ofo-
nū sacrificiū. vel lectōis studiū q̄

De vita solitaria:

tidie pſciētē diſcuſſionē: emēda-
tionē: morū cōpoſitionē: pſ ſua vi
ei negāda nō ē. deinde opandū
eſt aliqd manib⁹: qd iniungit n̄
tā qd aium delectādo ad horā d̄
tineat: qd qd ſpiritualib⁹ ſtudijs
delectationē pſeruet. ⁊ nutriat:
in q̄ remittat ad horā aius: non
reſoluat: vnde ſe facile mor vt ſi
bi ad ſe ipm̄ redeūdū eē viſuz fue-
rit. expediat ſine p̄troueria ipi:
benē volūtāq: abſq; p̄tagio p̄tra-
cte delectatiōis: vel mēorie ima-
ginantis. Nou. n. vir pp mulie-
rē: ſed mulier pp virū. Ad ſpiri-
tualia exercitia ſunt pp corpora-
lia: ſed corporalia pp ſpūalia.
Propterea ſicut viro creato col-
latū eſt: vel cōparatū ei adiutori-
uz ſimile ſibi ex ipſa hoīs ſubſtā-
tia. ſic cū in adiutoriū ſpūalis ſtu-
dij neceſſaria ſint: non tñ in hoc
ſp̄e que cōuenire videtur oia cor-
poralia exercitia: ſ; q̄ cū ſpiritua-
libus pp̄iores vident habere ſi-
militudinē: ⁊ affinitatē ſicut ad
edificationē ſpiritualē meditari
q̄ ſcribat vel ſcribere: q̄ legatur.
Subdiuina exercitia. ⁊ opa: ſi-
cut ſenſus diſtrahunt ſic ſepe ē
ſpiritu exhauriūt: niſi cū grauio-
re ruraliū labore operū ſit ma-
ior p̄tritiō corporis vſq; ad p̄tritiō-
nē: ⁊ hūiliationē cordis. Fatiga-
tiōis. n. ſue preſſura exprimūt ſe-
pe vehementioris affectū deno-
tationis. Quod in labore ieiunio-
rū. vigiliariū: ⁊ oium: in q̄bus af-
flictio corporis ē: crebro fieri ma-
niſeſtū eſt. Serius tñ aius: ⁊ pri-

dēs ad oēm ſe cōpat laborē: nec
in eo diſſoluit: ſed p̄ eū magis in
ſeipſuz colligit. Qui ſp̄ p̄ oculis
hēs: nō tā: q̄ agit. q̄ quo agēdo
intendit. oia p̄ſumationis videt
ſinez. Quo in quātū veri⁹ initit:
in tñ ē ſeruenti⁹: ⁊ fideli⁹ mani-
bus: operat: toti⁹ ſibi corporis ſui
ſubitiens ſuitutē. Cogunt. n. in
vnū ſenſus a diſciplina bone vo-
lūtatis: nec laſciuire eis vacat a
pōdere laboris. ſ; ſubiecti: ⁊ hūi-
liati in obſequiū ſpūs docent cō-
formari ei: ⁊ in laboris p̄cipatō-
ne: ⁊ i cōſolatōis expectatiōe. In
ordīnata. n. natura p̄ petiū ⁊ a p̄-
ditiōis ſue rectitudie exorbitā-
ſi ad deū fuerit p̄uerſa. Recupe-
rat cito p̄ mō timoris: ⁊ amoris
quē h̄ad deū: q̄cūq; p̄didit auer-
ſa: ⁊ vbi cepit ſpūs reformari ad
imaginē p̄ditiōis ſui mor ē re-
ſtores caro ex volūtate ſua: inci-
pit cōformari reformato ſpū. nā
⁊ ſenſuz ſuū incipit eā delecta-
re: q̄cūq; delectat ſpiritu ſuū. In-
ſup ⁊ pro multiplici defectu ſuo
ex p̄ea peti multiplici ſitiēs ad
deū: nō nunq̄ ē p̄tendit p̄cede-
re rectorē ſuū. Delectatōes. n. n̄
p̄dim⁹. ſ; mutam⁹ a corpore ad
aium. a ſenſib⁹ ad cōſciām. Pa-
nis ſurfure⁹: ⁊ ſimplex aq̄: olera:
⁊ legumina ſimplicia: neq; res
delectabiles ſūt. ſ; in amore xp̄i:
⁊ in d̄ſiderio interne d̄lectatiōis
v̄etri bñ morigerato gratant ex
his ſatiffacere poſſe valde d̄lecta-
bile eſt. Quot milia paup̄uz ex
his. vſ ex aliquo horū delectabil

ad fratres de monte dei

satiffaciūt nature. Facillimū q̄p
 pe: 7 delectabile eēt adiūcto amo
 ris dei p̄dimēto fm naturā viue
 re. si insania n̄ra nos p̄mitteret.
 Qua sanata statiz naturalib⁹ na
 tura arridet. Eodē mō 7 d̄ labos
 Rustic⁹ duos hēt nernos: for
 tes lacertos: exercitatio hoc fa
 cit: sic torpore mollescit: Volun
 tas facit vsū: Elus exercitiū. exer
 citiū vires i oi labore submistrat
 Sz redeam⁹ ad ppositū. Hoc oi
 b⁹ modis agat 7 laboret otii no
 strū. vt nūq̄ simus otiosi. 7 semp
 sit negotiū n̄m. vt perfecte psu
 mēt in nobis. qd̄ dicit apostolus
 aialibus 7 incipientib⁹ humanū
 inq̄t dico pp̄ infirmitatē carnis
 vestre. Sicut eribuitis mēbra ve
 stra fuire immūditie 7 iniquitatis.
 ita nūc exhibite mēbra vestra fu
 ire iustitie in sanctificationem.
 Audiat hoc attent⁹. amicū cor
 poris sui m̄cipiū. aialis hō. q̄ in
 cipit corp⁹ suū subdere spūi. 7 ad
 aptare semetipsū ad ea. q̄ dei sūt
 p̄cipienda. 7 ad exuēdā fedē fui
 tū necessitatez 7 carnis sue dōi
 nantē psuetudinē se accingat ne
 cessitatē faciēs sibi 7 necessitatē
 7 psuetudinē: 7 psuetudinē: 7 af
 fectū sibi formet 7 affectum: do
 nec plen⁹ mereat accipere dele
 ctationē 7 delectationē: vt dele
 ctatiōib⁹ carnis. ac seculi fm psu
 lium apostoli saltē tm̄ eum dele
 ctet carere: q̄tm̄ enī delectabat p̄
 mo eas hēre: Tantū delectet eū
 de mēbris sui corporis fuire ius
 titie in sanctificationē: q̄tm̄ pri

us delectabat eū fuire immūditie
 7 iniquitatis ad iniquitates. Nec ē
 perfectio aialis in suo statu vel
 nouitū incipientis. Qui cū cōsuma
 nerit hoc aiale. vel humanū. si n̄
 respexerit retro: sz fidelis i anteri
 ora se extēderit. cito pueniet. ad
 illd̄ diuinū. vt incipiat apphēde
 re: sic apphensus ē. 7 cognosce
 re. sic cognit⁹ ē. Hoc at op⁹ n̄ in
 vno sit momēto pueriōis. nō ē
 vni⁹ diei. sz multi t̄pis. multi la
 boris. multi sudoris. fm grām
 dei miserētis: 7 studiū hoīs volē
 tis 7 currētis. Quia vō bonoz
 hoz officina ē cella. 7 stabilis p̄
 seuerat̄ia in ea. In q̄cūq̄ cū sua
 paupertate bñ puenit diues ē. Et
 q̄cūq̄ bonā volūtate hūerit. secū
 hz. q̄cūq̄ ad bñ viuēdū ei op⁹ ē.
 Quāuis bone volūtati nō sp̄ cre
 di expedit. sz frenāda ē. sed regē
 da ē. 7 maxime i incipiente. Re
 gat sancte obediēt̄ie regula bo
 nā voluntatez. illa vero corpus.
 7 doceat illud posse psistere in lo
 co. cellā pati. secūq̄ morari qd̄ i
 proficiēte bone p̄positiōis initiū
 ē. 7 certū bone spei argumentū.
 Impossibile est hoīem fidelis fu
 gere in vno aium suuz. q̄ nō pri
 us alicui loco pseuerant affixe
 rit corpus suū. Nā q̄ egritudinē
 ai migrādo de loco ad locū effu
 gere nititur. sic est sicut q̄ fugit
 vmbriā corporis sui. seipsū fugit: se
 ipsū circūfert. locū mutat. nō ani
 mū. eūde vbiq̄ se inuenit. nisi qd̄
 teriorē facit ipsa mobilitas. sic le
 dere solet egrū. q̄ circūferēdo cō

De vita solitaria

tutis. Egrum. n. se sciat: et vacet circa causas ptes egritudinis sue: et si non interrumpit quies: remedia continuata cito perficient: et sanatur animus ab alienationibus: et captiua liberis suis totus in deo suus efficietur. Cura eger: et non modica non inquina: sed infecta natura. Incumbat ergo immobile valitudinario suo. Sic. n. solent appellare medicum valitudinum curandarum officinam: et remedij suscepti persequantur usum usque ad sanitatem experientium. Valitudinariu tuum o egrotante o languide cella tua est: remedium in quo curari cepisti: obediencia est. Sed scito: quod remedia crebro mutata nocent: naturam disturbant et egrum determinant: nam et quod aliquo pergit: si vnam certam tenuerit viam: cito perueniet: quo tendit: et itineris: et laboris faciet finem. si vero multas aggreditur vias: errat: nec laboris aliquem finem facit. quod error finem non habet. Non ergo remedium mutas: nec aliud per alio accipias: sed usque ad terminum perfecte sanitatis medicinalis obediencie remedio utere nec abijcias eam ut in gratiam factus fueris sanus: sed tamen in reliquum alio modo ea uti permittis. Si ergo ad sanitatem festinas: vide: ut nil vel modicum a temetipso agere presumas medico inconsulto. a quo: si opaz medicamentum expectas: necesse est: ut vulnus tuum spiritus obtegere non erubescas: erubescas: sed tamen reuela totum: nec abscondas. Sunt. n. qui peritendo sic fabulam enarrant suorum historiarum peritorum: et egritudines anime sue sine

perfusionem diuenerunt: et pene sine penitentia. et sine affectu doloris. Lito. n. lachrymas inuenit: et resolutur in gemitum: qui habet sensum doloris. Si vero male egritudini despectibilior stupor accesserit: hic in eos: qui non dolet. quanto sanitati versus est propinquior: tanto ab ea fit remotior: quod si medicus quamlibet clementior fuerit: ut quamlibet vnguiculis emplastris lenioribus omnia voluerit curare: tu age per temetipsum et remedij fortioris: et celerioris auidius sanitatem ferrum require: cauterium exposce. Medicus tibi spiritus prescripto est: paratus est. Ne. n. horron sit tibi tua solitudo: et ut tutus. in cella habites: tres tibi deputati sunt custodes. scilicet deus: scilicet: et spiritualis presens: deo debes pietatem: cui te totum impendas: presens tu e honoris: coram quo peccare erubescas. Presens spirituali obediencia charitatem: ad quam de omnibus recurras. Insuper: ut gratum me habeamus: addam tibi et quantum et quamdiu puulus es: et donec plenus adiscas diuinam congitare presentiam. pedagogum tibi procurabo. Elige tibi tu ipse hominem consilio meo cuius vite exemplar sic cordi tuo insederit. reuerentia inheres: rit ut quoties eius recordatus fueris. ad reuerentiam cogitati assurgas: et temetipsum ordies: et propius. Qui cogitat ac si presens sit. in affectum mutue charitatem emendet in te omnia emendanda. et tamen nullum patitur damnum secreti tui solitudo tua. Hic presens tibi adsit. quod documque volueris. occurrat sepe et cum nolueris. increpatio eius describens tibi cogitata sancta eius severitas.

Ad fratres de monte dei

edolationes pietas. et benignitas exemplum sancte vite sinceritas. nam omnes cogitationes tuas. cum ab eo videri cogitabis. ac si videat. ac si arguat. emendat cogitis. sic secundum preceptum apostoli sollicitem te ipsum custodi. et ut te ipsum sum semper inspicias: ab omnibus oculis auerte. Egregium instrumentum corporis esse oculis. sit si cut cetera. sic etiam videre posset se te ipsum. Quod cum interiori oculo concessum sit. si ad exterioris exemplum se ipsum negliges. vacat circa aliena etiam cum vult. non sufficit redire ad se ipsum. Tibi vacat. multa tu ipse tibi sollicitudinis materia es. Exclde etiam ab oculis exterioribus. quod consueuisti videre ab interioribus. quia amare. quia nil tam facile recrudescit quam amor. et maxime interioribus. et recentioribus animis. Unde etiam non nunquam sapere et emulari charismata meliora. et tu ipse tibi esto parabola edificatiois alia cella tua exterior. alia interior. Exterior est domus. in qua habitat anima tua cum corpore tuo. Interior est conscientia tua quam inhabitare debet omnium interiorum tuorum interior deus cum spiritu tuo. Hostium clausura exterioris. signum est hosti circumstantie interioris. ut sicut sensus corporis per exteriorum clausuram foris vagari non permittitur. sic interior sensus ad suum semper interius cohibeat. Dilige ergo interiores cellam tuam dilige exteriores. et vicinorum suum

ipsum de cultum. Regat. re. exterior non abscondat. non ut pecces oculum. sed ut tunc vivas. Non enim scis rudisicola. quod celle debeas. si non cogitas quomodo in ea non solum modo vitis tuis curaris. sed etiam non habes rixari cum alienis nescis et quam conscientie tue debeas honorare. quicquid in ea non expiris gratiam sancti spiritus. et interne suauitatis dulcedinem. Da ergo utrique celle honorem suum. et tu tibi in ea vendica prematum tuum. disce in ea secundum consuetudinem instituti leges tu tibi preesse. et vitam ordinare. et mores componere. et te ipsum iudicare. te ipsum apud te ipsum accusare. sepe et condonare. nec impunitum dimittes. Sedeat iudicium iustitia. stet rea. et se ipsam accusas persciencia. Nemo te plus diligit te. nemo fidelius iudicabit. Memento propter te nos facite te te ipso ex actione. et veteris dei ei tu tibi iudicio canonam. vespere dei ei propter te rationem exige. et superueniens noctis fac indictionem. Sic districto. nequaquam tibi aliquando lassuire vocabit. Singulis horis secundum communis instituti canonem sua distribue exercitia. cui spiritualia: spiritualia cui corporalita. corporalita in quibus sic exoluat omne debitum. spiritus deo. corpus spiritui. ut si quid fuerit intermissum si quid neglectum. si quid imperfectum. suo modo suo loco. suo tempore non eat impunitum vel irrecompensatum. in quibus extra illas horas. de quibus dicit propheta. Septies in die laudem

De vita solitaria.

ol. ti. matutinū ac vespitinū sacri-
ficiū ac medie noctis ē maxime
obseruādū. **N**ō. n. frustra ait pro-
pheta. **M**ane astabo tibi. ⁊ vide-
bis q̄a tūc a curis exterioribus ad
huc sumus ieiuni. ⁊ dirigat ora-
tio mea. si. i. cen. in p̄spe. tu. eleua.
mā. me. sacri. ves. q̄z tūc ab hui⁹
mūdi impedimentis iā quodāmo in-
uenimur digesti. **Q**ui ⁊ i noctur-
nis vigilijs nostris. i. q̄b⁹ media
nocte surgim⁹ ad cōsistendū no-
mini. dñi: cōfessiōis eiusdē ordi-
nē cōterēs. i. die iqt̄ tribulatiōis
mee deū exq̄si. mā. me. nec. cōtr.
e. ⁊ n̄ su. de. **I**stis. n. horis potissi-
mū corā deo debem⁹ nos meti-
psos cōstituer⁹ q̄si fatie ad faciē.
⁊ i lumine vult⁹ ei⁹ p̄spiciet. tribu-
lationē. ⁊ dolorē nobis d̄ nobis
inuenire. ⁊ nomē dei inoat. sco-
pēdo sp̄m nostr⁹. donec icalcescat
ambiēdo ad memoriā abūdātie
suauitat⁹ sue. donec ipse in cordi-
b⁹ nostris idulcescat. ⁊ tūc maxi-
me nobis agendū ē: q̄ dixit apo-
stol⁹. **P**alo i ecclesia quinq; lo-
q̄ verba sensui meo q̄z decez mi-
lia verborū sine intellectu. **E**t illd.
psallā sp̄ritu. psallā ⁊ mēte. ora-
bo sp̄u. orabo ⁊ mēte. **T**ūc. n. mē-
ti ⁊ sp̄ui aggregādi sūt fruct⁹ sui
vt exide vel i abūdātia b̄ndictio-
nis dei i q̄tez noctis relaxemur
vel surgētibus nobis ad laudes
di. ois exide tenor operis nostri
i ipsius laudib⁹ forme ac viuifi-
cet. **I**ccirco in preueniendis no-
cturnis vigilijs. n̄ expedit multi-
tudine psalmorū obuiere intelle-

ctū. ⁊ exhaurire sp̄m. vel extigue-
re. **S**ed q̄diu sobri⁹ iuenit pieta-
ti afficiēdus est. ⁊ suo itinere diri-
gendus ad deū. donec dilatato
corde currere incipiat. vsq; ad fi-
nē opis di. **P**ostmodū sermone
sui modū. sue tenorē habiturus
nisi magna intercidaat negligen-
tia. vel omittat volūtaria misia.
Scit at etiā quicūq; sensū xp̄i h̄z
quātū pietati xp̄ian. expedit.
quātū dei suū. ⁊ suū redēptiōis
xp̄i deceat. ⁊ vtile ei sit: vna saltē
aliqua diei hora passiōis. ⁊ redē-
ptiōis ipsi⁹ attēti⁹ recolere b̄nifi-
cia ad fruendū suauiter i p̄scien-
tia. ⁊ recūdenduz fideliter i me-
morā: q̄ est sp̄ritualit̄ mandu-
care corpus christi. ⁊ bibere eius
sanguinē i memoriā eius. q̄ om-
nibus i se credentibus precepit
dicens. hoc facite in meā cōme-
morationem. **I**n quo etiam pro-
pter peccatū inobediētie. q̄ ip̄i
sit hominē tāte dei pietat⁹ imme-
morē esse. palā omnibus est cuz
amici hominis abeūtis sub quo
libet signo cōmendatam memo-
riam nephas sit obliuisci. **S**i q̄-
dē sancte huius. ac reuerende cō-
memorationis mysteriū suo mo-
do. suo tēpore. suo loco celebra-
licet paucis hoib⁹ q̄bus hoc cre-
ditū ē mysteriū. **R**ē vō sacramē-
ti. vel misterij i omni tempore. ⁊
oi loco dominatiōis dei. modo.
quod traditū ē. hoc ē debite pieta-
tis affectu agere. ⁊ cōrectare. ⁊
sumere sibi i salutem omnibus
in promptu est. q̄bus dicit: vos

Ad fratres de monte dei

autē gen^o electū. regale sacerdo
tiū. gens sancta popul^o acq̄sitio
nis vt virtutes anūcietis eius q̄
de tenebris vos vocauit in admi
rabile lumē suū. nā z sacramētū
sicut accipit ad vitam dignus sic
ad mortem suaz z iudiciū indi
guus. Rē vero sacramēti nemo
p̄cipit nisi dignus. z idone^o. Sa
cramētū enī sine re sacramēti sū
menti mors est. Res vero sacra
mēti etiā preter sacramētū sūmē
ti vita eterna est. Si at vis z ve
re vis oibus horis tā diei q̄ no
ctis hoc tibi i cella tua presto ē.
quoties in cōmemorationē eius
q̄ p te passus est huic facto eius
pie ac fidelit̄ fueris affectus cor
pus eius māducas z sanguinez
bibis. Quādiū i eo māes p amo
rē ipse in te p sanctitatē. z iustitie
opationē in eius corpore z mē
bris eius cōputaris. Deinde ē
certis horis certe lectioni vacan
dū ē. Fortuita. n. z varia lectio z
q̄si causa repta nō edificat s̄ red
dit animū instabilē z leuē admi
sa. lenius recedit a memoria. S̄
certi genijis immorādū ē z assue
faciēdus ē animus. Quo. n. spiritu
scripture facte sūt: eo spiritu legi
desiderāt ipso ē intelligēde sūt.
Nūq̄ igredieris i sēsū pauli: do
nec vsu bone itētionis i lectione
eius: z studio assidue meditatio
nis spiritū eius ibiberis: Nūq̄ i
telliges dauid: donec ipsa expiē
tia ipsos psalmoz affect^o indue
ris. Sicq̄ de reliq̄s: z i omni scri
ptura tñ distat studiū a lectione

quātū amicitia ab hospitio: socia
lis affectō a fortuita salutatiōe.
Sed z de quotidiana lectiōe alī
qd quotidie i vētrē memorie di
mittēdū ē: q̄ fidelius digerat: z
sursuz reuocatū crebri^o. ruminet
q̄ pposito pueniat: q̄ intentiōi
p̄ficiat: q̄ detineat aīum: vt alie
na cogitat nō libeat. Hanc rē ē
sepe de lectiōis serie affect^o: z for
māda oratio: q̄ lectionē interrū
pat: z nō tā ipediat interrūpēdo
q̄ puriorē cōtinuo animū ad in
telligētā lectiōis restituat. Intē
tiōi seruit lectio. Si vere i lectio
ne deū querit: qui legit: omnia: q̄
legit coopant ei i hoc ipsuz z ca
ptiuat sēsus legentis: z i seruitutē
redigit oēm lectionis intellectū
in obsequium xpi. Si in aliud de
clinat sensus legentis: omnia: tra
hit post semetipsū: nihilq̄ tā san
ctū. tā piū inuenit in scripturis:
q̄ seu p vanā gloriā: seu p distor
tū sēsū seu p prauū itellectū nō ap
plicet: vt malitie: vel vanitati. In
omnibus. n. scripturis legēti inī
tū sapiētie debet ēē timor dñi: vt
in eo primo solidef intentio legē
tis: z ex eo ordinet. z exurgat to
ti^o lectiōis intellect^o. z sensus. A
spiritualibus vō exercitijs incor
poralia nūq̄ lōge. vel in totū re
cedat. sed facile ad ea posse re
dis aīus assuescat z cū illis se mu
tuat istis. sp̄ inheret. Sicut enī
supra dictū est. non vir propter
mulieres sed mulier propter vi
rum. Nec spiritualia ppter scar
nalia: sed carnalia ppter spiritua

De vita solitaria.

Ha. Corporalia & exercitia nūc
dicim⁹ q̄ manuali ope corporaliter
exercent. Nā sūt & alia corporis ex
ercitia: in q̄bus necesse ē corp⁹
laborare: sicut sūt vigilie: ieiunia
& alia huiusmodi. q̄ spūalia nō ī
pediūt: sed iuuant: si cū rōne di
cretiōe fiāt. Que si ex indiscretio
nis vicio sic agant: vt vel deficiē
te spū: vel lāguente corpore spū
tualia īpediāt. q̄ sic ē corpori suo
tulit boni opis effectus: spiritui
affectū. p̄rio exēplū. deo honorē
Sacrilegus est. & horū omniū in
deū reus. Nō qd̄ scdm apostoli
sensū n̄ videat humanū etiā hoc
& nō doceat & n̄ debeat & iustū ī
sit caput aliquādo dolet in serui
tio dei qd̄ olim sepe vsq; ad dolo
rem laborauit in vanitate secu
li. Esurire ventrem vsq; ad rugi
tū: q̄ sepe replet⁹ ē vsq; ad vom
tum. sed modus in oībus habē
dus est. Affligēdū est corpus ali
quā sed nō cōterendū. Nā corpo
ralis exercitatio ad modicū qd̄
vtilis ē. p̄p̄t ad ad modicū hoc
est non in cōcupiscētis. sed tñ cu
ra carnis agēda est. Agenda ve
ro ē sobrie & cū spirituali quadā
disciplīa vt neq; in mō ei⁹ neq; ī
q̄litate n̄ ī q̄titate appeat aliqd̄
qd̄ nō deceat seruū dei. Eis. n. q̄ ī
honestis sūt nostra abūdātiores
honorē circūdare debem⁹. Mo
nesta vero nostra nullius egent
Non solū aut hoc sed & oēm vi
tā nostrā q̄uis hoīb⁹ occultā ex
hibet debemus deo sactā & hōe

stam & oēm p̄uersationē nostrā
sactis angelis cōspiciabilē agere
& delectabilē. q̄uis inī domesti
cos parietes inclusā. Via vestra
in q̄t apostolus honeste fiāt ī vo
bis. Grata deo res est honestas
& sanctorū āgelorū amica. Pro
pt̄ q̄ ē iubet apostol⁹ velari mu
lteres p̄p̄t angelos q̄ cū p̄culdu
bō tā die q̄ nocte nobiscū sint ī
celis nostris nos custodientes &
nostris studiis p̄gaudētes & co
opātes placet eis vt ēr nullo ho
mine vidēte oīa nostra honeste
fiāt siue ergo māduces siue biba
tis siue aliqd̄ aliud faciis oīa in
domini agite p̄e. sacte & religio
se. Si māducas mensā tuā p̄ se la
tis sobriā sobrietas tua pornet.
Et cū manducas nequa q̄ totus
manduces. sed corpore tuo suā
refectionē procurāte suā. nō ne
gligat. sed de memoria suauitatis
dñi vel scripturarū aliqd̄ qd̄ eā
pascat meditādo vel saltē mēo
rādo secū ruminet & digerat. S; &
īp̄sa necessitas nō seculariter n̄
carnaliter expleatur. sed sicut de
cet monachū. sicut cōuenit suo
dei. Nā etiā quo ad sanitatem
corporis cibus q̄to honestius. &
ordinatius sūmū. & ingerit tāto
facilius & salubrius digerit. Ob
seruād⁹ est ergo sum mendi mo
dus. & tempus. cibi q̄titas. & q̄li
tas. fugiēda sup̄flua. & adulteri
na cōdimēta. Obseruādus ē er
go sūmēdi modus. vt nō effūdāt
sup̄ oēm cibum aīam suā. tēpus

ad fratres de monte dei

ne ante horam qualitas uti quibus utitur cōitas fraternitatis. ex
cepta cā manifeste necessitatis.
De cōdīmētis vero sufficiat. ob
secro. ut comestibiles fiat cibi no
stri. non concupiscibiles vel dele
ctabiles. Sufficit. n. cupiscētie
malicia sua. q̄ vix aut nullo mō
ptransire possit ad fidem explen
de necessitatis. nisi per viā quan
tecunq; delectationis. si cepit ac
cipere irritamenta ab eis. q̄ per
petuū susceperit bellū aduersus
eius oblectamenta. sunt duo. 3
vnum. et sic periclitatur continē
tia. Deinde sicut de cibo dictum
est. sic et de somno. Laue inquātū
potes sue dei ne totus aliqui dor
mias. ne sit somnus tuus non re
quies lassī. sed sepultura corpo
ris suffocati. nō reparatio sed ex
tinctio spiritus tui. Suspecta res
est sōnus. et ex magna parte ebrī
etati similis. Exceptis. n. vitijs q̄
bus in dormiēte corpore dormi
tante ratione non est qui contra
dicat q̄tum ad debitum conti
nui profectus nil temporis tā de
perit de vita nostra. q̄ quod som
no deputat. Iturus ergo ad som
num sp̄ aliquid defer tecū in me
moriam vel cogitatioē in quo pla
cide obdormias. qd̄ nōnunq̄ ē
somniaire inuet. quod etiam eui
gilante te excipiens in statu he
sterne intētiōis te restituat. Sic
tibi nox sicut dies illuminabit. et
nox illuminatio tua erit in deli
tīs tuis. Placide obdormies. i
pace quiesces. facile euigilabis.

et surgēs facilis. et agilis eris ad
redeundū in id. unde non totus
discessisti. Sobrium. n. cibum. so
briumq; sensus sequitur sobrius
sominus. Carnalis vō somnus et
brutus. et sicut dicit. lethens ab
hominādu est suo dei. De quo
vero post congruā quietem faci
le est sensus corporis. et mentis
enocare. et quasi suos domus pa
trifamilias ad opera necessaria
spiritui suscitare immittere. hu
iusmodi somnus suo tēpore. inō
suo aspernandus non ē. Sic pru
dens et duo deditus aīus habe
re se d̄ in cella sua. et in p̄scia sua.
sicut prudēs pater familias i do
mo sua. Nō hēat in domo sua si
cut salomō dicit mulierē litigio
saz carnez suā. sed ad sobrietatez
moderatā. et assuefactam ad obe
dientiam. et ad laborez parataz.
vbīq; institutaz. et esurie. et satur
rari. et abūdare. et penurias pati.
Habeat sensus exteriores nō du
ces. sed fientes. interiores so
brios. et efficaces. Habeat oēm
omnino domum. vel familiā co
gitationum suarum sic ordinatā
et disciplinatā. ut dicat huic. va
de. et vadit. et alio veni. et veniat.
et suo corpori. fac hoc. et absq; cō
tradictione faciat. Qui sic semet
ipm̄ ordinat. et regit in conscien
tia sua. optime sibi credendus. et
committendus est in cella sua.
Sed hoc est perfectoz. vel perfe
cte iā incipientiū. qd̄ ideo propo
suimus incipientibus. et nouitijs.
ut sciant quid desit sibi. et quo

De vita solitaria

extendere hēant intentionē studiū sui. Sciendū vero est: qz cum de carnali. vel de aiali sensu vel de rōnali sciētia: vel de spūali sapientia discriminus vnū homines describim⁹ in quo sꝫ diuersos pfectus: et puctuū prouent⁹: et intentionis affect⁹: hec oia diuersis tēporib⁹: possibile est inueniri: et tria hoīuz genera singula sꝫ ita tuū hoꝝ pprietates in pfessione religiōis i cellis militātia. Quāuis celle dignitas: et scē solitudinis secretū: et solitarie pfessiōis titulus nō nisi perfectis cōuenire videt⁹: quoz sicut apostolus dicit: est solid⁹ cibus. et q̄ p cōsuetudine exercitatos hnt sensus ad discretionē boni. vel mali: i quo et si rōnalis qui pximis est sapiēti vtcūq; videretur esse tollerandus: sed certe aialis q̄ nō pcepit ea q̄ dei sunt penitus putaret arceendus sed occurrit. Petr⁹ apostolus dicens quibusdā si spīritum sanctū ipsi acceperunt sicut et nos. ego quis erā vt phiberē deus. Spīritus. n. sanctus bona voluntas est. nec. n. sine grandi scrupulo mentis a q̄cūq; pfessionis altitudine arcend⁹ ē cui testis inhabitans et trahens spīritus bona voluntas est. Siquidē ex duobus hoīum generib⁹ cellularū habitatio supplenda ē. Sciꝫ vel de simplicit⁹ q̄ et sēsu et voluntate ad assequendā religiosam prudentiā feruentes apparuerit et habiles vel de prudētib⁹ quos religiose et sancte simplicitas cō-

stiterit esse emulatores stulta vero supbia vel superba stulticie a tabernaculo iustoz sp̄ pcul sit. Est aut ois superbia stulta q̄uis non ois stulticia superba. Stulticia. n. sine supbia nō nunq̄ simplicitas inuenitur. q̄ si ignorat. forsan docibilis. et si neq̄ doceri forsan est tractabilis. et est ppria ciuitas refugij simplicitati cohabitatio religionis. nisi sit talis. q̄ nolit humiliari. vel taz bruta. vt nō possit regi vel tractari. Bōa tñ voluntas. et si multū sit bruta. non tñ est deferenda. sed salutarī psilio ad laboriosas. et actuosas vitas transmittēda. Superba autē q̄uis sibi prudens videatur dimittēda sibi est et abigēda. Si. n. admittitur superb⁹. prima die q̄ ingreditur habitare incipit leges dare. Minus stultus vero discere non pōt. quas inuenit. Sollicite ergo et prudenter perpendēdum est. q̄s amittat ad habitandum secum. Qui. n. habitat secū nō nisi seipsum. qualis ipse est habet secū. Malus ergo homo nūq̄ tute secū habitat. qz cū malo homine habitat. et nemo molestior est ei. q̄ ipse sibi. Nam istant. et nimīū dementes. et q̄ non satis quacūq; de causa mētis sue bene cōpotes sunt. custodiri solēt nec sibi relinq̄. vel cōmittit ne solitudie sua male vtant. Admittatur ergo aiales habiles. pauperes spū ad cohabitationes cellarū. sed vt fiant ipsi rationales. ac spūales. nō vt ppter eos ipsi. q̄

Ad fratres de monte dei.

iā hoc esse mernerunt conuertā
 tur retro: et efficiantur animales
 Suscipiatur in omni beniuolen
 tia charitas: portent in omni pa
 tientia benignitas. Sed qui eis
 cōpatiunt. non eis conforment:
 nec sic querāt eorū pfectū: ut pro
 pter eos cogāt incurrere ppositi
 in religione rigoris defectū. Iaz
 .n. subintravit de ere alieno sū
 ptuosa: et q̄tuz pudor sinit ambi
 tiosa cellarū edificatio: et abiecta
 scā simplicitate: et rusticate: sicut
 salomon dicit ab altissimo crea
 ta: q̄si religiosas quasdam nobis
 cream⁹ habitationū honestates
 in q̄bus tm̄ cōpassum est anima
 lib⁹ ut pene oēs in hoc effecti si
 mus aiales. Dimissaz. n. nobis a
 patrib⁹ nostris iure hereditario
 formā paupertas et sancte simpli
 citas spēm verū decoris domus
 dei alienantes a nobis et a cellis
 nris p̄ manu artificū exquisito
 rū cel⁹ as nō tam heremiticas q̄
 aromaticas edificamus nobis
 singulas in titulo. L. solidorū pecu
 piscētias oculorū nrorū de elemo
 sinis pauperū. Amputa dñe ob
 probriū. L. solidorū a cellis pau
 perū tuorū. Cur nō potius. L. de
 narioz? Cur nō potius nullorū.
 Cur nō poti⁹ gratis filij gr̄e ipsi
 sibi edificāt? Quid responsū est
 moysi cū psumarē tabernaculū.
 Vide inq̄t oia facito s̄z exēplar
 q̄ oñsum est tibi in monte. Non
 a seculi hoib⁹ decet fieri taberna
 culū dei cum hoibus. Ipsi q̄bus
 in altitudine mētis ostendit exē

plar veri decoris domus dei ipsi
 edificēt sibi. Ipsi quib⁹ sollicitu
 do interiorū suorū p̄ceptū et negli
 gentiā indicit oīum exteriorum:
 ipsi edificent sibi formā paupertas
 et sancte simplicitas spēs: et p̄ne
 frugalitas. Viniamēta nulla sic
 aptabit artificū industria: sicut
 eorū negligētia. Ergo obsecro in
 peregrinatione hui⁹ seculi: in mi
 litia hac super terrā edificemus
 nobis nō domos ad habitandū
 sed tabernacula ad deserēdū: ut
 pote cito inde vocādi: et emigra
 turi in patriā et ciuitatem nr̄am
 et domum eternitatis nostre. In
 castris q̄ppe sumus: in aliēo mi
 litam⁹ in alieno laboramus faci
 le est quicquid naturale est. Nā
 quid n̄ facile est solitario et suffi
 ciens nature et vtile conscientie.
 Ipsi sibi cellā de virgis contexe
 re de luto plasmare: vnde q̄ opa
 re et decentissime inhabitare? Et
 q̄d amplius est requirendū. Cre
 dite fratres et vtinaz experiri vo
 bis n̄ p̄tingat q̄ pulchritudines
 iste et forēses honestates cito viri
 le propositū eneruant et masculi
 num animum effeminant. Iaz
 et si ipso sepe vsu sopiunt earū de
 lectatōes et si sit aliqui qui vtan
 tur huiusmodi quasi non vtētes
 tm̄ p̄temptu melius q̄ vsu vincū
 tnr huiusmodi affectiones. Con
 ferunt etiam nō modicū interio
 rib⁹ nris exteriora nr̄a ad simi
 litudines mentis aptata et cōpo
 sita et bono pposito suo mō re
 spondētia. Pauperior enim cul

De vita solitaria.

tus in alijs frenat concupiscentia
in alijs circa amore paupertatis
afficit conscientia. Sz et intentus
teriorib⁹ suis aiuz magis decet
inculta oia. et neglecta exteriora
qbus aiuz ipe dum sepi⁹ alibi p⁹
uersari dignoscit: seqs alibi ma
gis occupata intentio sca dnun
ciat. et efficaciter bone conscie
tia interiora. cui oia exte
ra voluisse renunciat. Obsecro er
go vt maneant celle ille delicati
ores sicut facte sunt. sz no crescat
numer⁹ ear. Sintq in valitu
dina fratrib⁹ animalib⁹. et infir
mioribus. donec pualescant. hoc
est incipiat desiderare no valitu
dinaria: infirmoꝝ. sz tabernacu
la militatū i castris dei. Adhuc
ant in exēpli posteris vestris: q
tales habuistis. et spreuistis. Glor
at q spūales estis: sicut hebrei. i.
trāsētes n habētes hic ciuitate
manente. sed futura inqrentes.
edificate vobis sic cepistis casu
las i qbus habitetis. In casulis
.n. habitauerunt patres nri ha
bitantes in terra repromissionis.
quasi in aliena cū coheredibus
pmissionis. expectantes funda
menta habentē ciuitatem. cuius
artifex. et pditor est deus. non ac
ceptis repromissionib⁹. sed a lō
ges eas aspiciētes. et salutātes. et
confitentes. qz hospites sunt. et
peregrini sup terrā: Qui. n. hec
dicunt. significant se patriā inq
rere meliores hoc est celestes. Je
circo patres nri in egypto. et the
baida sancte hul⁹ vite ardentissi

mi emulatores in solitudinib⁹ d
gentes angustiat. afflicti. qbus
dignus no erat mund⁹. Ipsi sibi
cellas edificabant. in qbus tecti
tantūmodo et circūspecti a trubi
ne. et a pluuia tutabant. in qbus
heremitice frugalitatis delitijs af
fluētes locupletabāt mltos ipsi
egentes. quos quo noie dignus
appellē nescio homines celestes
aut angelos terrestres. degētes i
terris. sed conuersationē habē
tes in celis. Laborabāt manib⁹
suis. et de labore suo paupes pa
scebāt esuriētes ipsi. De vastita
te heremi vrbū carceres alebāt
et infirmos. et in qbuslibet neces
sitatib⁹ positos sustentabant vi
uētes de labore suo. et habitātes
in labore manū suarū. Quid
ad hec dicemus nos non aiales
sz aiales terrena adherentes ter
re. et sensib⁹ carnis nostre. in sen
su carnis nre ambulantes. et ex
alienis manib⁹ pendētes. Quis
consoletur noe. ille. q cum diues
esset. pauper p nobis factus est.
et q voluntarie paupertatē dedit
preceptū. ipe eiuldet paupertatē
in semetipso nobis formam di
gnat⁹ est demonstrare. Et. n. sci
ant euangelici pauperes. qd eis
faciendū sit. ipe etiam a fidelib⁹
pasci voluit. nōnunq et ab infide
lib⁹. sz vt fideles faceret. vite ne
cessaria accipe nō recusauit. Sz
i primitiua ecclesia pauperes il
los sanctos. q pro christo rapi
nā bonorum suoz perpeffi fue
rant: vel secūdū perfectionis cō

Ad fratres de monte dei

filii omnia reliquerant. vel ven-
diderat: et fratribus fidelibus co-
munia effecerat. Quanta sollicita-
dine: quanta pietate sancti apo-
stoli alēdos a fidelibus procura-
bāt. et liber actum apostolorum
et paulus in epistolis suis manife-
ste demonstrat. Quod et si concedi-
tur liberius hoc ipsum domino p-
cipiente. et ordinante euangeliz-
antibus de euangelio vi-
uere ex apostolorum tamen aucto-
ritate non negat etiam euange-
lice viuentibus sicut sanctis illis pau-
peribus: qui tunc erant in hierusa-
lem. quod etiam sancti pauperes ob
hoc vocantur: quia in professione
sanctitatis: et communis vite nomen
dederat: et semetipsos in hoc ipsum
pauperes sponte effecerant. Ad. n.
apostolus seuerissima auctorita-
te quibusdam denunciat: ut qui non
vult operari: non manducet: con-
tinuo ostendens: de quibus dice-
ret: subiunxit dicens audiuius
enim quosdam ambulantes inter
vos in quiete. nihil operantes. sed
curiose agentes. Hijs autē: qui hu-
iusmodi sunt: denuntiamus: et obse-
ramus in domino iesu christo: ut
cum silentio operantes: suum pa-
nem manducet. Suum: hoc est: suo
labore paratum: et acquisitum. Et
tamen ne illos: quous in quietos ni-
hil operantes: et curiose agentes:
nomen tamen domini inuocatum
super se habentes: quasi exposuisse vi-
detur et abiectisse: statim intulit di-
cēs. Nos autē fratres nolite de-
ficere benefacientes in christo iesu

domino nostro. Ac si diceret. Et
si illi perseverat in malitia siue ne-
gligētia sua vos tamē in susten-
tandis eis nolite deficere a benefi-
centia vestra. Cum ergo seuerissi-
me superius denunciauerit non mā-
ducandum. nolentibus operari post-
modum vero non nolentibus ope-
rari. sed nihil operantibus aliqua-
tulum se exhibuerit clementiorē
possumus dicere secundum textum vobis
eius: ne oīo oberraret a vobis si vo-
lētibus quous valētibus intentatā
esse illā seueritatē volētibus autē
sed non valētibus indulgentiā istā
sed et cum istis denūciat et obsecrat in
domino iesu christo: ut cum silentio panem
suum manducet: vident panem non suum
manducare: nisi cum suum efficiat ope-
ratio: quantum operari possunt sub testi-
monio dei. et pacis sue. Ignosce do-
mine ignosce excusamus. tergiver-
samur: sed non est: qui se abscondat a lu-
mine veritatis tue. Quod sicut illumina-
nat pueros. sic et ferit aenigos.
Non est. n. occultatum os nostrum a te:
quod fecisti in occulto hominum. Nos autē
nobis metipsis facimus illud occultum:
quia vir est aliquis: qui in eis: qui a te sunt
expiri velit: quod possit. et quod promptissi-
me potest quicquid sed carnem vel secu-
larium: siue timor impulerit: siue cupi-
ditas traxerit. Sed et si salimur homi-
nibus in scios: non nos perimitas ut vo-
lentes fallere te fallamus nosmetip-
sos. Nos non laboramus: quia vel non
possumus: vel non posse nobis videtur
vel consuetudine otij: et solitudo nostra
nos non posse efficiamus. Adoremus
gō spiritus: et periclitamur: et ploramus co-

De vita solitaria.

ram te q̄ fecisti nos: et qui hoc ip
sū peccato nostro manifestō. iudi
cio tuo occulto formasti nos. vt
forlitā: q̄a nō multū hoc volum⁹
non possumus: vel q̄a non volui
mus cum potuimus cum volu
mus non possumus. Uescamur
sāe s̄m penā ade pane nostro: si
nō possumus in sudore vult⁹ no
stri i dolore cordis nostri: i lach
mis doloris si nō possumus i sui
dore laboris. Magna hāc iactu
rā p̄fessionis nostre suppleat pie
tas ac deuocio cōscientie humi
lis. Sit lachryme nostre p̄aes die
ac nocte q̄dū dicitur aie nostre
vbi ē deus tuus. Hoc ē q̄dū pe
grinat a domino deo suo: et a lu
mine vultus sui. Anū q̄ dē erat
necessariū. Sed q̄ nec in vno figi
mur: nec in multis exercemur: i
quo ordine computabimur? vti
nā cum illo de quo apostolus di
cit: et q̄ non operatur credēti at
in euz q̄ iustificat impiū: rep̄n
tabit fides eius ad iusticiā sedz
p̄positū gratie dei. Utinam euz
peccatrice: cui multū dimissū est
q̄a multum dilexit. Et beata ani
ma que hoc iudicio ap̄d deū me
ruit iustificari iudicio diligentī
nomen domini. Et omīssa oī iu
sticia opū et fiducia meritorū in
hoc solo iustificet qm̄ dilexit mul
tum. Nā i diligendo te deus: re
tributio magna ē diligēti p̄sciē
tie ipsa dilectio: deinde vero vita
eterna. Sic fratres obsecro vos nō
excusem⁹ nos sed accusem⁹ nos
et confiteamur. Et q̄ magni nois

vmbrā et p̄sonale q̄ddam figmē
tū perfectiōis apud homines in
duimus: apud deū cōscientie no
stre cognoscētes paupertatē: non
vsq; quasq; recedamus a v̄itate:
et v̄itas liberabit nos. Deinde do
cendus ē animalis incipiens et
christi tirūculus deo app̄opin
q̄re vt de⁹ app̄opinq̄t ei. Sic. n.
admonet p̄pheta. App̄opiqua
te deo et ipse app̄opinquabit vo
bis. Nō soluz. n. faciendus ē ho
mo et formādus: sed et viuifican
dus primo. n. formauit deus ho
minē: deinde spirauit in faciē et
spira. ui. et factus est homo i aiaz
viuētē. Formatio hominis istru
ctio est moralis. vita ei⁹ amor dī
Hūc fides cōcipit: spes parturit
charitas format et viuificat. amor
n. dei vel amor deus spūs scūs
amori hominis et spiritui se ifun
dens afficit cū sibi. Et amans se
metipsum de homine deus secuz
vnū efficit et spiritū eius. et amo
rē eius. Sicut. n. nō habet corp⁹
vnde viuat nisi de spiritu suo si
cut affectus hominis q̄ amor dī
cū non viuit hoc est nō aniat de
um nisi d̄ spiritu sancto. Amore
ergo dei in homine ex ḡfa gen
tiū lactat lectio meditatio pascit
oratio cōfortat et illuminat. Ani
mali v̄o et nouo i x̄po homini ad
exercitāda eius iteriora melius
et tutius proponunt legēda et
meditanda i redēptoris nostri ex
teriora et ostendūt in eis exēplū
humilitat̄ prouocatio charitat̄
et affectus pietat̄ et descripturi

Ad fratres de monte dei

sanctis: et sanctorum tractatibus: patrum moralia que et planiora. Proponenda sunt ei gesta: et passionis sanctorum: Ubi nec laborandum ei sit in planicie historiali et semper aliud occurrat. quod novitium animi excitet ad amorem dei: et contemptum sui. Porro alie historie delectant que deum cum legunt: sed non edificat quin potius mentem inficiunt et in tempore orationis: vel spiritualis meditatio nis inutili aque: vel noxia faciunt scaturire memoria lectiois quippe modum similis meditatio sequi solet. Difficilius etiam lectio scripturarum fatigat non reficit tenerior animi frangit intentionem. hebetat sensum vel ingenium. Docendus est etiam in oratione sursum cor levare: spiritualiter orare: a corporibus: vel corporum imaginibus: cum deum cogitat quantum potest recedere. Admonendus est quanta potest puritate cordis intendere in eum: cui sacrificium orationis sue offert: se ipsum commendare que offert intelligere quod offert. Quantum enim videt: vel intelligit eum cui offert tamen ei in affectu est: et ei amor ipse est intellectus. Quantum quod ipse ei in affectu est tantum sapit ei hoc ipsum: si dignum deo est quod offert. et in eo sibi bene est. Huiusmodi homini orationi: vel meditati melius: ac tutius sicut iam dictum est proponitur imago dominice naturae: et humanitatis eius passio nis. et resurrectionis ut infirmus animus: qui non novit cogitare. nisi corpora: et corporalia habeat ali quid: cui se afficiat cui iuxta modum

sui pietatis intuitu inhereat. Est quippe in forma mediatoris: in quo sicut legitur in iob. Visitans homo spem suam non peccet: hoc est cum intentionis sue intuitum in eum dirigat humanam in deo spem cogitanda: a vero non usque quaque recedat et dum per fidem ab homine deus non dividit. deum aliquem in homine apprehendere adiscat. In quo pauperibus spiritu: et simplicioribus filijs dei tanto primus solet esse affectus dulcior: quanto humane nature propinquior. Postmodum vero fide migrante in affectum amplectentes in medio cordis sui dulci amoris amplexu christum iesum totum hominem propter hominem assumptum totum deum. propter assumptum deum incipiunt eum iam non solum carnem cognoscere quantum eum ne dum solum deus plene possint cogitare. Et sanctificando eum in cordibus suis offerre ei amant vota sua que distinxerunt labia sua. obsecrationes. orationes. postulationes. gratiarum actiones pro tempore pro causa congruentes. Sunt. namque orationes alie breves ac simplices. sicut eas format voluntas seu necessitas orationis pro causa icidendi. Alie plures. et rationabiles. sicut inquisitione veritatis petentes. querentes. pulsantes. donec accipiant inveniunt. et apiant eis. Alie alacres spirituales et secunde in affectu fructus et gaudio gratie illuminant. Et ipse sunt. quos apostolus alio ordine dinumerat. obsecrationes. orationes. postulationes. gratiarum actiones. **Ma**

De vita solitaria.

postulatio ē. q̄ primā posuim⁹ ē
circa obtinēda t̄palia. ⁊ necessa-
ria aliq̄ vite hui⁹ i q̄ de⁹ postulāf
q̄dē approbās bonā volūtātē. fa-
cit tñ ip̄e q̄ meli⁹ iudicat. ⁊ dat li-
benē ei q̄d bñ postulat. ip̄a ē. d̄ q̄
psalmista ait. qm̄ adhuc ⁊ oratio
mea i bñpla. eo. hec est ēt hoīuz
ip̄ioz. qz oīum cōe ē. sed maxie fi-
lioz seculi hui⁹ desiderat trāq̄lli-
tatē pacis. sanitatē corporis. tēpi-
em aeris. ⁊ alia. q̄ ad vite huius
v̄sū spectāt. ⁊ necessitatē. ⁊ abutē-
tū volūtātē. Porro q̄b⁹. q̄ fidelit̄
postulat. q̄uis n̄ ea postulēt nisi
ad necessitatē. tñ i hoc ip̄o volū-
tati dei suā sp̄ subijciūt. Obsecra-
tio v̄o ē i exercitijs sp̄ialibus an-
xia ad deū instātia. i q̄b⁹ añ ḡf̄az
succurētē. q̄ apponit sciāz nō ap-
ponit nisi dolorē. V̄o v̄o est ho-
is deo adherētis affectio. ⁊ fami-
liaris q̄dā. ⁊ pia allocutio. ⁊ sta-
tio illumināte mēf̄ ad fruēdū. q̄z
diu l̄z. Porro ḡf̄az actio ē i itel-
lectu. ⁊ cogitatioe ḡf̄e dī bōe vo-
lūtāt̄ i deficiēs ad deū. ⁊ idēfessa
intēto ēt si aliqñ vel n̄ sit. vel tor-
peat siue actio exterior siue inte-
rior affectio. hec. n. ē. d̄ q̄ dīc̄ apo-
stol⁹. Nolle adiacet mihi. p̄ficet̄
āt bonū nō inuenio. Ac si dicat.
sp̄ q̄dē velle adest. s̄z aliqñ iacet
hoc ē. inefficax ē. qz p̄ficet̄ ē bonū
q̄ro s̄z nō inuenio. Nec ē charitas
q̄ nūq̄ deficit. ip̄a ē. n. sine inter-
missione ōfo seu ḡf̄az actio. de q̄
apostol⁹ ait. Sp̄ sine intermissio-
ne orātes sp̄ ḡf̄as agētes. Est. n.
iugis q̄dā bonitas mēf̄. ⁊ bñ p̄po-

siti ai. ⁊ ad p̄rem deū i filijs dī bo-
nitat̄ ei⁹ q̄dā similitudo. orās p̄
oib⁹ sp̄. ⁊ ḡf̄as agēs i omnib⁹ cor-
mōis in ofone vel ḡf̄az actioe i
deū se iugit̄ refundens. quot i su-
is necessitatib⁹. vel p̄solatiōib⁹. i
p̄ximi ēt vel cōpassionib⁹ vel cō-
gratulatiōib⁹. causales i hoc ma-
terias inuenit pius affect⁹. Nec
āt iugit̄ i ḡf̄az actiōib⁹ ē. qz q̄ sic
ē. sp̄ i gaudio sācti sp̄s ē. In po-
stulatiōib⁹ ḡ pie. ac fidelit̄ orā-
dū ē. s̄z nō ē in illis p̄tinacit̄ ihe-
rēdū. qz nos nescim⁹. sed p̄ cele-
stis scit. qd in tēporalib⁹ istis ne-
cesse nobis sit. Obsecratiōb⁹ v̄o
iustēdū ē. s̄z i omni humilitate. ⁊
patiētia. qz nō afferūt fructū nisi
in patiētia. Nōnūq̄. n. cū celer⁹
ḡf̄a nō subuenit. sit obsecrati ce-
lū enē. ⁊ terra sua ferrea. Et euz
relicta sibi cordis hūani duritia
ad votū exaudiri nō meret̄ anxi-
etas desiderātis. negari sibi exi-
stimat. quicq̄d differet. Cūq̄ sicut
cananea illa p̄teriri se. ac despici
igemiscit. q̄si inuidiciā canis p̄te-
rita sibi p̄ctā sua ip̄utari. vel ip̄o
pari imaginat̄. Nō nūq̄ v̄o sine
labore petēs accipit. q̄rēs inēit.
⁊ pulsāt̄ apit̄. Et cōsolatiōes ac
suauitates ofonis inuenire tādē
aliqñ meret̄ labor obsecratoris.
Nōnūq̄ ēt pure ofonis affect⁹ ⁊
bona illa ofonis suauitas n̄ i ue-
nit. s̄z q̄si inuenit cū nō petentē. n̄
q̄rentē. nō pulsātē. ⁊ q̄si nesciētē
ḡf̄a puenit ⁊ tāq̄ gen⁹ fuorū re-
cipit i mēsa filioz. cum rudis ad
huc. ⁊ icipit̄ aius in eū orādī af-

Ad fratres de monte dei.

sumit affectū. q̄ p̄ p̄mio sanctita-
tis reddi solet meritis p̄fectoꝝ.
Qd̄ cū sit. agit vt vlt̄ i iudiciū suū
n̄ liceat nescire negligēti. qd̄ ne-
gligat. vel vt puocatio charitat̄
amozē i eo vltro se offerent accē-
dat in q̄ p̄dolor plurimi fallunt̄
qz cū pascunt̄ pane filioꝝ. iā se eē
filios arbitrant̄. ⁊ deficiētes vñ p̄-
ficere debebant. ex visitante gr̄a
euanescūt a p̄scia sua arbitrat̄es
se aliqd̄ esse cū nihil sint. Et d̄ bo-
nis dei n̄ emēdant̄. s̄ indurant̄.
⁊ fiūt. de q̄b̄ p̄salmissa dicit. In i-
mici dñi mētiti s̄ ei ⁊ er. te. eo. in
secula. Et. Libant illos ex adipe
fru. ⁊ d̄ pe. mel. sa. eos. P̄ascunt̄
.n. a p̄fe deo aliqui: p̄ciosiore
gr̄e. substantia sui. vt affectēt eē si-
lii Ipsi vñ gr̄a dei abutētes. effi-
ciunt̄ inimici. Et. n. abutant̄ etiā
scripturis sanctis in peccat̄ vlt̄ in
p̄cupiscentijs suis redentes ad
eas post orōnes. dicūt sibi illud
vxoꝝis manue. Si dñs voluisset
nos occidere. nō suscepisset sacri-
ficiū de manibus n̄is. Quā dile-
cta tabernacula tua dñe virtutū
in q̄b̄ passer inuenit sibi domū
⁊ turtur nidū: vbi repōat pullos
suos. P̄asser in q̄s. naturalit̄ aial
vitiosus mobile. leue. importunū
garrulū ac p̄nū in libidinē. Et
turtur luct̄ amica opaca solitu-
dis familiaris incola. forma sim-
plicitat̄. exēplū castitat̄. Ille sibi
inuenit in eis domū q̄et. ⁊ securi-
tat̄. Illa nidū sibi. vbi repōat pul-
los suos. q̄ sūt hec nisi inueniū na-
turaliter calid̄ sanguis. ⁊ serui-

d̄ anim̄. etas labil̄ curiositas
q̄eta. ⁊ viril̄ maturitas. f̄ius aius
cast̄ sobrī p̄sūs exterior̄ q̄tū
pōt. ⁊ itra semetip̄m recōdēs se-
metip̄s. Quoz̄ aliter in taberna-
culis dñi v̄tutū. in disciplina cel-
lar̄ inuenit sibi ab oib̄ vitis q̄e
te firmamentū stabilitat̄: ⁊ mās-
onē securitat̄. Aliter vñ in secre-
to celle secretiorem recessū p̄scie.
vbi reponat̄ ⁊ nutriet scāz affec-
tionū suaz fruct̄ ⁊ spūalis sens̄
p̄templatiōis. P̄asser solitarī i
recto: hoc est in altitudine p̄tēpla-
tiōis calcare amat habitatiōez
carnalis p̄uersatiōis. Turt̄ in in-
feriorib̄ fecundat̄ ⁊ gaudet in fru-
ctibus hūilitatis. P̄perfecti. n. q̄
qz ⁊ spūales q̄ turturis noīe desi-
gnātur. eū ad firmamentū. ⁊ ro-
bur v̄tut̄ sue p̄ v̄tutez obediētie
⁊ subiectiōis pueniūt p̄mūt se sp̄
ac deīciūt in id. qd̄ incipientius
est. ⁊ vñ infra se descendūt: inde
ascendūt s̄ se. Et hūiliādō se ma-
gis p̄ficiūt p̄ fructus solitudi-
nis nō arbitrātes esse negligē-
dā p̄scientiā volūtariē subiectio-
nis vsū socialis vite ⁊ dulcedinē
fraterne charitatis: Iō vir spiri-
tualis corpe suo spiritualit̄ vtēs
seruitutem eius qua m̄ h̄z aialis
hō p̄ viz coactaz rōnalis p̄ p̄sue-
tudinēz subactā accipe meretur
q̄si naturalit̄ affectā vbi illi ē obe-
dientia necessitat̄ ipse eā h̄z cha-
ritatis vbi ille v̄tut̄ ipse h̄z eas v̄-
sas in mores: Illi vero p̄sseres
dei sursum nitentes ad ea que sūt
p̄fectoꝝ non elationis p̄sūpti

De vita solitaria

one: sed amoris pietate i paup-
te spirit⁹ sui sublimati n̄ repellūf
vt ellati: sed suscipiunt: vt deuo-
ti. Aliqū hoc merunt experiri: q̄
spirituales frui: et sp̄ affectat imi-
tari eorum vitam actiuā: ad quo-
rū ambiunt p̄solationē p̄replati-
uā. sicq; vno spū. lz n̄ vno gressu
gradiātes: eā p̄ficiunt et spūales
i humili: et incipiētes in sublimi.
Et hec sunt cellarū bñ ordinatarū
sancta commercia: studia vene-
randa: oia negociosa. q̄es ope-
sa: charitas ordinata: mutuo si-
lento sibi colloq; et in abñtia ab-
inuicēz se ad inuicēz magis frui
proficere de inuicēz. et cuz se non
vident ad inuicē: in alio vident:
qđ imitandum est: in se ipsis nō
nisi: eo flendum est. Ego vero si-
cut dicit hieremias. Vir videns
paupertēz meā: cuz alienas diui-
tias cōputo: in memetipso erube-
sco: et suspiro: qz qđ tracto in alie-
no: mallem in proprio. De duo-
b⁹ quippe malis tollerabilius ē
qđ amas non videre: q̄z videre:
et nō habere. q̄uis non sic de bo-
nis dñi. Bōa. n. dñi videre ama-
re est: amare vero habere est. Jō-
nitamur inq̄tuz possumus: vt vi-
deamus: vidēdo intelligamus:
et intelligendo amem⁹: vt aman-
do habeamus. Bñe sup hoc añ-
te om. de. me. et gemi. me. a te nō
sunt absco. De aiali vero statu
transcentes ad rōnalē. vt de rō-
nali transcamus ad spiritualem
tractando. et vtinā proficiendo.
P̄mo scire debemus: qz sapia:

sicut in libro nois ei⁹ legitur: p̄-
occupat eos: q̄ se concupiscūt et
occurrit eis: et oñdit se in vīs su-
is hylariter: sicut in p̄ficiēdo. sic
et in meditando: et tractādo attin-
gens vbiq; pp̄ sui mūdiciā. Ad-
iuuat. n. deus vultu suo se intue-
tem: ac mouet: p̄mouet: et attra-
hit spe summi boni se p̄templan-
tes. Cūq; ratio proficiēdo i amo-
rē sursum ascendit: amātē: et deside-
rantē grā cōdescendit. Unde se-
pe fiunt: q̄ illos duos status effi-
ciunt: qui sunt rō. et amor. et que
ex eis afficiuntur. s. scientia et sa-
pientia. Nec iam possunt altrin-
secus tractari. vel cogitari: q̄ iam
vnum: et vnius opationis ac vir-
tutis sunt: et in sensu intelligenti.
et in gaudio fruētia. Quamuis
ergo distinguendus sit alter ab
altero: tñ. cum sic se res obtule-
rit: et cogitandus erit alter cum
altero: et in altero. Quia ergo: si
cut iam supra dictū est: quemad-
modū in p̄fectu religionis stat⁹
aialis vigilat circa corpus et ho-
minēz exteriorē p̄ponendum et
aptandum studio virtutis: sic ra-
tionalis circa aium agere debet
vel faciendū: si non est: vel exco-
lenduz: et ordinandū. si est. Pri-
mo videnduz est: q̄s vel sit aius
ipse qm̄ ratio: q̄ aial rōnalē facit.
qđ ipa rō: q̄ aial rōnale faciendo
mortale hoīez p̄ficir. Sz p̄mo di-
cendū est de aia. Alia est res ico-
pea: rōnis capax: viuificādo cor-
pori accōmodata. Nec aiales cō-
stituit hoīes: que carnis sunt sa-

ad fratres de monte dei

plētes: sensib⁹ corpis inherentes
Que ubi pfecte rōnis incipit eē
 n̄ tñ capax: s; p̄iceps: p̄tinuo
 abdicat a se nomē generis femi
 nī. et efficiē aiūs p̄iceps rōnis re
 gēdo corpori accommodat⁹. vel se
 ipm hñs spūs. Quādin. n. aia ē.
 cito in id. qđ carnale est effemīa
 rur. Aius vero. vel spūs. non nisi
 qđ virile ē. et spūale meditat⁹.
 Spūs. n. hoīs i appetitu bōi sub
 tilis. et efficacis conditus nature
 et i arte creatricis sapie oī corpo
 re melior. oī ē luce corporea lu
 cidior. ac dignior ob imaginē cō
 ditoris. et capacitātē rōnis. vitio
 tñ carnalis originis iplicū⁹ pec
 cati suus effectus ē. et captiuus i
 lege peccati. qđ est i mēbris. Nec
 tñ oīno amisit arbitriū. i. iudiciū
 rōnis in iudicādo. et discernēdo.
 qđ libertatē suā amiserit in eli
 gēdo. et agēdo. Mā in penā pec
 cati. et testimoniū amisse dignita
 tis naturalis posuit est in signū
 ei arbitriū. s; captiū. Quod ē
 aū puerlionē. et liberationē volū
 tatis nunq̄s p̄dere pōt vlla auer
 siōe ipsius voluntatis. In qđ etiā
 cū eo abutitur in eligendo malū
 p̄ bono: sicut dictū est melior ē.
 et dignior oī corporea creatura
 nō in se s; in arte creatricis veri
 tatis. Liberat⁹ vō voluntas. qñ
 efficiē charitas. cū charitas dei
 diffundit in cordibus n̄ris p̄ spī
 ritū sanctū. qđ dat nobis. Et tunc
 rō vō ē rō. hoc est habitus mētis
 per oīa conueniens veritati. Cū
 n. liberata voluntate per liberā

tem grām. ipūs agi incipit libe
 ra rōne. tūc suus ē hoc est. se ipō
 libere vtēs efficiē. et sit aiūs. et bo
 n⁹ aiūs. Aius inq̄ in q̄tūz bene
 aiūs. et perficiens aīal suūz sup
 plemento libere rōnis. Bonus
 at inq̄tū iā amans bonū suūz. qđ
 bonus fit. et sine quo nec bonns.
 nec aiūs eē potuit. Sit aut bon⁹
 aiūs et rōnalis diligens dñm de
 uz suū in toto corde suo. et in to
 ta aīa sua. et i tota mēte sua et i oī
 bus virib⁹ suis. Et nec nisi in ipō
 seipm. et p̄ximi suū sicut seipm.
 Sit at bonus aiūs deū timens. et
 mādātā ei⁹ obseruās. hoc est. n.
 oīs hō. Rō vero sic diffinit a dif
 finientib⁹. Aspectus aī est. quo p
 seipm. nō p corp⁹ verū intuetur.
 aut ipa veri cōtēplatio. aut ipm
 vez. qđ cōtēplāt. aut vita rōna
 lis. aut rōnale obsequiū. in quo p
 format veritati p̄tēplate. Rōci
 natio vera ē rōnis inq̄sitio. hoc
 ē aspectus ei⁹ motio p̄ ea. qđ aspi
 cienda sūt: Rōcinatio q̄rit. rō in
 uenit. Aspect⁹ hīc i rez aliq̄z pie
 ct⁹. cum ea videt. scia. cū n̄ videt
 ignorātia ē hoīs. Nec ē rō et in
 strūm: p̄ qđ opaf. et op⁹. qđ opaf.
 hec semp exerceri amat in eo. qđ
 vtile. et honestū est exercitio p̄fi
 ciēs. desidia vō in semetipā mar
 cescens. Nullū vō digni⁹. et vtili
 us exercitiū ē hoī eaz hñti. qđ in
 eo. qđ melius hz. et i quo ceteris
 aīalib⁹. et ceteris p̄tib⁹ suis p̄mi
 net. qđ est ipa mens. vel aiūs. Adē
 ti vō. vel aīo. cui cetera p̄ hoīs
 regēda subdita est. nec dignius

De vita solitaria

ē aliqd ad qrendū. nec dulci⁹ ad
inueniendū: nec utili⁹ ad hūdū.
q̄ q̄ solū ipaz mentē supeminet
q̄ ē solus de⁹: nec lōge ē ab vno
quoq; nrm. q̄ i ipō viuim⁹. moue
mur. z sum⁹. Et nō sic i aere isto
sic in dño deo nro? S3 in ipō vi
uim⁹ p fidē mouemur. z pmoue
mur p spē. figurmur p amorē. Ab
ipō. n. z p ipm pdit⁹ est rōnalis
aius. vt ad ipm sit puerio ei⁹: vt
sit ipē bonū ei⁹. Hic at ex illo bo
no: bon⁹ ad imaginē: z similitu
dinē pdit⁹ ē: vt q̄ diu hic viuūt. q̄
tū ppius pōt. accēdat ad euz si
militudine. a q̄ sola recedit diffi
militudine: vt sit his scūs. sic ille
scūs est: in futuro futur⁹ beat⁹: si
cut ille beat⁹ ē. Veniq; hoc solū
bonū z magnū ē. cū magn⁹ z bo
nus aius suspicit: z mirat⁹: z affe
ctat. qd s eū ē. z adherere festiat
similitudini sue deuota imago.
Ipe. n. imago dei ē. Et p hoc qd
imago dei ē: intelligibile ei fit: z
se posse: z d̄bere inherere ei: cui⁹
imago ē. Iō z si i terris regit cor
pus sibi pmissuz. meliore tñ par
te sui. s. memoria: intelligentia: z
amore ibi sp cōuersari. amat. vñ
q̄cqd est: q̄cqd h3: se nouit acci
pisse. z vbi in ppetuū se māsuz. z
in plena: z cū plena dei visionē:
plena dei similitudinē adeptuz.
expectat: q̄tū i hoc hōi spirandū
est: z spare ei l3: si bone spei vitaz
suā negligit pformare. Illuc er
go spectat: vñ pendet: plus cum
hōibus cōmorās. vt viuificet eos
vita dei ad qrenda. z capiēda di

uina. q̄ vt aiet vita ista mortali.
z humana. Sicut. n. corp⁹ suuz.
qd alit: naturali statu suo erigit
in celluz: qd natura. z loco. z di
gnitate z loca oia. z corpora oia
supminet. sic spūalis ipē natura
ad ea. q̄ in spūalibus p̄minent.
hoc ē. ad deū. z diuina erigere sp
amat semetipsuz. non supbe sapi
endo. sed pie amādo. sobrie. z iu
ste: z pie viuendo. q̄. q̄to alti⁹ ē:
q̄ nitit: tāto fortiorib⁹ exercitiis
studijs exercēd⁹ ē: q̄ nō pfundat
s3 intingāt. sicq; afficiāt vt pfici
ant. Studia vō hec. z si lris ali
qū adiuvant: z vtrā. nō tñ littera
toria sunt: nō canillātia: nō dispu
tantia: nō garrula: s3 spūalia: pa
cifica: hūilia: humilib⁹ p̄sentia
Que z si foris exercent: int⁹ poti
us agunt in spū mētis. vbi reno
uat hō d̄ die in diē: in dñs nouū
hōiem: q̄ fm deū creat⁹ ē in san
ctitate. z iusticia. z vitate. Ibi. n.
fit anim⁹: ibi fit intellectus bon⁹
oibus facientib⁹ eū. cū fm regu
lā ab apostolo datā. in oib⁹. exhi
bem⁹ nos sicut dei ministros in
mul. pati. in tribu. in necess. i an.
in labo. in vigi. i carce. celle. in ie
iu. in cast. in s̄a. in lōga. in sua. in
spi. sanc. in charita. nō sic in ver.
veri. in viz. de p ar. ius. a dex. z a
sin. p gloriā z igno. per infam. z
bo. fa. vt. sedu. z ver. sicut q̄ igno.
z cogni. q̄si morien. z ecce viuū.
vt castig. z nō morti. quasi tristi
se. a. gau. egen. multos autem lo
cuple. tāq; nihil. ha. z om. possi. i
labore. z crū. in fame: z si. in fri. z

Ad fratres de monte dei.

nudi. Nec et huiusmodi sunt studia
sancta: exercitia apostolica: in quibus
discutit se animus: et inuenit.
et emendat nudans se ab omni in
quinamento carnis: ac spiritus per
ficiens satisfactionem in dei timo
re. studia hec silentium amant: quietem
desiderant cordis in labore corpo
ris. paupertatem spiritus: et pacem in ex
terioribus: paupertatem bonam scientiam in
omni puritate et cordis et corpo
ris. Nec faciunt animum: qui ea ha
bet. Vana vero illa nugigerula et
bosa: petulosa: curiosa. ambitiosa
est scilicet animum. vel iam perfectum dissipa
t et corrumpit. Nec studia non tam
scrutantur virtutum flores. quam radices
non ut luceant: sed ut sint: non ut sciant
sed ut habeant. Vitiis vero plures in
semetipsis metuunt appetitum quam
ab alijs impetum: plus contagium quam
malitiam. Sic enim aliquando magno la
bore: et studio pseuerante virtutes
trahuntur in affectum: et mentem bonam. sic
vitia leuissima remissioris licentie
oportunitate transiunt in conspersionem
et quasi naturalia efficiuntur. Sed nul
lum vitium naturale est omnis vero vir
tus homini naturalis est. Consuetu
do tamen vel voluntas corrupte. vel imo
lite negligentie plurima sepe vi
tia quasi naturalia in neglecta scientia
efficeret solet. Consuetudo quam
peccata philosophi dicunt solent: est altera na
tura. Quia tamen malum animi primum quam
indurescat molliri potest malicia eius
sed postquam indurauerit despicienda
est. Nec enim est maledictio adeo. ut in
terra laboris nostri. et in agro cordis
vel corporis nostri noxia. vel inuti

lia gratuito passim ubique pueniant.
Utilia vero vel necessaria et salu
bria cum labore. Vitiis tamen quoniam natu
res est. cum venit in animum aliquando non ve
nit sine labore: sed venit in locum suum.
et sedet fideliter: et bene cum ea nature
pouet. Cum nullum primum potest sit ei.
quod in deo scientia sui. Vitiis vero: cum
nihil aliud esse credat: quam priuatio
virtutis: tamen vastitas eius et enormitas
tanta non nunquam quasi scilicet. ut obruat. et
opprimat: seditas tanta. ut in quiete
et inficiat: ad hesio tam pertinax consue
tudinis. ut vix a se eam excutiat na
tura. Quia enim vitiis frustra siccatur
riuus: si fons non fuerit obturatus: ubi
est gratia: Remissa voluntas facit
mentis leuitatem: ex qua procedit in
stabilitas mentis constantia morum. vana
leticia sepe usque ad lasciuia carnis
tristitia innumquam usque ad egritu
dinem corporis. et multa alia in ne
gligentia vel transgressione propositi ex
leuitate vitio venientia. Sic est sup
ba ex visu voluntas in magna sepe
cordis iopia tumentes efficit ani
mum: Tamen procedunt vanagloria: fi
ducia sui. negligentia dei in creatura
iobedientia. contemptus presumptio. et ce
tere aut pestes: que fluere solent ex tu
more. et visu superbie. Et in hunc
modum omnia genera vitiorum ex
aliquo male voluntatis affectu:
vel male consuetudinis visu sua
singula ducunt matricem originem
que quanto diutius menti inoli
ta est tanto fortius heret. et sortio
ribus remedijs eget. et curam re
quirit diligentiozem. Quinimo
di enim pestes vitiorum usque in

De vita solitaria

ultimā solitudinem solitariuz p
sequit. Et sicut bene cōcreta vir-
tus. et fidelit̃ aio infidēs possessio-
rē suū in nulla deserit multitu-
dine. sic vitiū cōsuetudis possessio-
rem suū liberuz esse non patit in
qualibet solitudine. Nā nisi per
tinaci studio. et prudētī opa ex-
purgata fuerit cōsuetudo. leniri
pōt. vinci vix pōt. Et quomōcū-
q; se cōponat alius. et i quānis so-
litudine habitet. secrete. vel silē-
tiū cordis eē nō patit. cui q; ma-
lorē ptigerit inesse vsū psuetudi-
nis et volūtāt. eo neq; or. et rebelli-
or i eo inuenit nō tā malitia spiri-
tuali q; q̃si manibus expellenda
multiplex qdā collectio. et dura
corpulētia necessitat. S; redea-
m^o ad laudē virtut. Quid ē vir-
tus? filia rōnis ē. sed magis gfe.
Aio. n. qdā est ex natura. Et au-
tē virtus sit. h; ex gfa. Aio ē ex
iudicio approbant rōnis. Virt^o
autē ex appetitu illuminate vo-
lūtāt. Virtus enim est volūtari^o
in bonū assensus. virtus est equa-
litas qdā vite p oia pgruens rō-
ni. Virtus est ad iudiciū ratiōis
vsus libere volūtāt. Virtus ē q
dā humilitas. Virtus ē qdā pa-
tiētia. Virtutis sūt obedientia.
prudētia. tēpātia. fortitudo. iusti-
tia et alie q; plures. in qbus sin-
gulis n ē aliū virtus q; sicut di-
ctū ē. ad iudiciū rōnis vsus libe-
volūtāt. Bona. n. volūtās origo
ē i aio omnium bonorū. et omni-
um mater virtutū. Sic econuer-
so. mala volūtās omnium malo-

rum. et vitiōrū. Iō custos anime
sue valde sollicit^o eē. q; circa cu-
stodiā volūtāt sue vt prudenter
intelligat et discernat. quid i to-
tū velit. vel volendum sibi sit. si
cut est amor dei. qd ppter illud
sicut amor primi. Et enī i illo
tuta sit ois i discreto. i hoc semp
fm obedientie regulas cauta et
prudēs debet esse dilectio. In di-
lectione qppe dei nō alia rō. nō
alia discretio est. nisi vt sicut ille
cū dilexisset suos i finē dilexit il-
los. sic. si fieri potest. i finitū dili-
gam^o eū nos sicut beat^o vir. q in
mandat^o eius cupit nimis. S; cū
nullū finem. vel terminum habe-
re debeat deuotio amant^o tamen
terminos suos. et fines regulas
habet q; actio opant. Ubi ne er-
ret nimia aliquā volūtās. necesse
ē sp. q; ad sit mediāte obedientia
custodiēs veritas. Nihil. n. in bo-
ni hois in deū proficientis taz si
bi cōuenit. q; volūt as. et veritas
hec duo sūt. que sicut dicit dñs.
si cōsenserint in vnū. qdēq; pe-
tierint. fiet eis a patre meo. Si
duo hec i vnū pfecte cōsenserint
omnē i se ptinēt virtutū plenu-
dinē. sine vitiō intercurrēte. om-
nia possūt in hoie etiā lāguente.
ois hñt. et possidēt i hoie nihil hñ-
te. dāt mutuāt. cōferūt. pñt in
hoie secū q̃fēcēte. Gloria et diui-
tie in pscia sacti viri illi^o ex fructi-
b^o bone volūtāt. Fortis vero nō
ex vno latef. sicut scutū hui^o mū-
di s; vndiq; cū circumdat scutū
veritat^o dei. hyllarē. n. eū et locum

Ad fratres de monte dei.

Dum int^o sp efficit bona volūtas.
 in exteriori vero actione seriū. et
 grauē. tutū. ac securū reddit vitas.
 Iōq; supgressus humana hō ille
 sp isereno ē. sicut de aere illo ho
 mines scriūt. q sup globuz luē ē.
 Voluntas naturalis qdā animi
 appetitus est. alius in deū. et cir
 ca interiora sua. Alius circa cor
 p^o et exteriora. et corporalia. Nec
 cū surū tēdit sicut ignis ad locū
 suū. hoc est cum soliat veritati. et
 mouet ad altiora. amor ē. Cū vō
 pmonef. et lactatur a gratia dile
 ctio ē. Cū apphēdit cū tenet. cuz
 fruct. charitas ē. vnitas spūs est.
 de^o ē. deus. n. charitas ē. In his
 at cuz cōsummauerit hō. tunc in
 cipit. qz nulla horū i hac vita ple
 na pfectio ē. Cuz vero declinat i
 ea. q carnis sunt concupiscentia
 carnis ē. Cuz. icuriositatē seculi.
 pncipiscentia oculorū. Cū i ābitio
 nē glorie. vel honoris supbia vi
 te ē. Quādiu tū huiusmōi vtili
 tati. seu necessitati natū fuit na
 tura ē. vel appetit^o ei^o. cuz i sup
 flua se expōit. v^o noxia vitūz na
 ture ē v^o sui ipsius. Quorū pmo
 appetitu. v^o accessu d temetipso
 tibi hoc cape licet argumētū cū
 i eis. q ad corpus spectāt. i rebus
 necessarijs. volūtas pmo appeti
 tui finē facit naturalis ai appeti
 t^o ē. Cū vō i appetēdo sp ad alti
 ora pgredit. ipm se pdit. qz iam
 n tā volūtas: q vitū volūtatē ē.
 Auaritia. v^o cupiditas. v^o aliqd
 hmōi. Volūtatē. n. i huiusmodi
 cito satis ē. vitū vō ei^o nūq; sat

ē. Nec i spūalib^o. et i ei^o. q ad deū
 sunt cū vult. qb pōt. laudāda ē.
 cū vult q nō pōt. et plusq; pōt re
 gēda ē. cuz nō vult q pōt excitē
 da. et puocāda ē. Sepe. n. si n fre
 naf. ipetū facit. et agit i pceps. se
 pe. si n excitat. dormit. et tardat et
 obliuiscit. quo tendat. et facile de
 clinat qsi a latere i obligationes
 oblate delectatiōis. Iōq; sicut i
 corpore et solet fieri. meli^o. n. cor
 p^o hominis ab alio v^o q seipsuz
 videat. i hmōi. nos sepe meli^o vi
 det alienus oculus. q n^o. et ali^o
 q nō ē parit iseruore eiusdē volū
 tatē. Rectior sepe iudex est actio
 nis. qz sepe vel negligentia. vel p
 uato amore nri erram^o in nobis.
 Bona ergo custos voluntatē est
 obedientia. siue impū illa sit. siue
 cōsilij. siue subiectiōis. siue soli^o
 charitatē. Puri^o. n. ac dulci^o sepe
 fm apostolū petrū ad pares. seu
 et ad minores suos filij. obediē
 tie castificāt corda sua i obediē
 tia charitatē. q ad maiores subi
 gāt p obediētiā necessitatē. In il
 la. n. solav^o pcepit. v^o cōsulit. et ob
 edit charitas. hic aut penā timet
 vel minat ipoisa necessitas. Et i
 illa obediēti sepe debet maior glo
 ria. in ista vō i obediēti maior sp
 intentat pena. Ergo in homine
 sursuz hūte ppter exteriora sua
 regēda. moderāda. cōponenda
 palam omnibus est. quantū ne
 cessaria sit volūtatē custodia sua
 ampli^o autē ppter interiora sua.
 animo nāq; sepe seipsuz. vel deū
 cogitat i ipa volūtas in oī cogi

De vita solitaria

tatione: princeps ē: et necessario principium voluntatis sequitur omnis tenor cogitationis. Tria. n. sunt quae cogitationem faciunt. scilicet voluntas: memoria: et intellectus voluntas cogit memoriam ut perferat materiam memoriam autem cogit intellectus ad formam quod perferat adhibens intellectum memorie ut inde formetur intellectui vero acie cogitantis ut inde cogitetur. Que quia in unum cogit voluntas et facili quodam nutu copulat a cogendo cogitatio nomen accepisse videtur. Hic sunt cogitationes omnes alie bone et sancte dirigentes deo alie male et puerse quae separant a deo. Alie ociose et vane a quibus aufert se deus. Hinc. n. dicitur quod puerse cogitationes separant a deo et quod spiritus sanctus aufert se a cogitationibus quae sunt sine intellectu. In quibus vobis advertendum est quia in omni intellectu cogitari nullatenus potest et nulla omnino cogitatio sine non omni intellectu est. Sed alius est intellectus ex vi naturalis rationis alius ex virtute mentis rationalis. Intellectus quidem idem ipse est quod quocumque seu in bonum seu in malum applicatus fuerit naturaliter viget. Sed alius inuenitur sibi relictus alius a gratia illuminatus. Ille seculi rebus et serijs et nugatorijs se non negat. Hic autem non nisi dignis rebus et similibus sibi seipsum accommodat. Ille sepe opatur sicut sibi relictus et vitio infectus ex vi rationis et vicio corrupte voluntatis texens pueras cogitationes. quibus semetipsum. qui cogitat. sponte

separat a deo. Hic autem semper sicut illuminatus et virtuti affectus operatur pietate quae cogitatem coniungit deo. Que vero secundo loco ponunt cogitationes sine intellectu ipse sunt vane ille et ociose neutro intellectui per cogitatem intentionem se applicantes non repente pimentes sed sensim et paulatim corrumpentes. occupantes tempus. necessaria impedientes. et aiunt inficientes non tam cogitationes. Quae ex veris. et imaginarijs recordationibus simulacra quodam cogitationum seu ipse recordationes ultro et multipliciter de memoria scaturientes. In quibus passio quodam voluntatis potius videtur esse. quam actio cum nulla sit in eis cogitatio intentio cum quod sponte ebullit de memoria. formandum se offert intellectui non curanti. et quod agitur: ut potius agi in somno dormienti quam in acie cogitantis. Ubi tamen et si vident a se repellere spiritum sanctum non est in voto cogitantis fit tamen exculpa negligenter ut spiritus sanctus discipline merito auferat se a cogitationibus in disciplina. Que quousque sunt per vim quodam occultam rationis. non tamen sunt ex ratione et trahit in eas intellectus. cum nullus sit in eis intelligenter assensus. Ubi vero de rebus serijs serio bene cogitatur. voluntas libero arbitrio de memoria evocat. quodcumque opus habet. et intellectum formatem memorie adhibet. formatumque. quodcumque illud est intellectus adhibet aciei cogitantis. et sic pagit negocium cogitationis. Cum vero de his. que de celo. vel a deo sunt cogitatur. et voluntas cooperatur. ut amor

ad fratres de monte dei

fiat p̄tinuo p̄ viā amoris ifundit
se spiritus sanct⁹ spiritus vite. ⁊
oīa viuificat adiunās seu i ofone
seu immeditatōe. seu in tractatu
infirmatē cogitant. Et p̄tinuo
memoria efficit sapia. cū suauit
ei sapiūt bōa dei. ⁊ q̄ ex eis cogi
tādū ē ⁊ formādū i affectu adhi
bet intellectui. Intellect⁹ vō co
tant⁹ efficit p̄tēplatio amantis ⁊
formās illud in q̄sdā spūalis vel
diuine suauitat⁹ experiētias. affi
cit ex eis acie cogitat⁹. illa vō effi
cit gaudiū fruēt⁹. Et tūc d̄ deo
bū cogitat⁹ s̄ humanū modū. si
tū cogitatō dicēda ē. vbi nil cogi
tat s̄ tūmō in memoriā abūdā
tie suauitat⁹ dei exultat. iubilat. ⁊
vere sentit de deo in bonitate ab
eo. q̄ i simplicitate cordis q̄siuit
illū. S̄z mod⁹ hic cogitādū d̄ dō
n̄ ē in arbitrio cogitant. s̄ in grā
dant⁹. s̄ cū spūs sanct⁹. q̄ vbi vult
spirat quō vult. ⁊ q̄b⁹ vult i hoc
aspirat. S̄z hoīs ē iugit̄ p̄parare
cor volūtātē expediēdo ab affe
ctionib⁹ alienis rōnez. vel itelle
ctū a sollicitudinibus. memoriā
ab ociosis. ⁊ negociosis nōnūq̄
a necessarijs occupationib⁹. vt i
die bōa dñi ⁊ i hora bñplaciti ei⁹
cū audierit vocē spūs spirant⁹ ea
q̄ cogitationē faciūt. p̄tinuo libe
re p̄curāt sibi. ⁊ coopent̄ i bonuz
⁊ q̄si symbolū faciāt i gaudiū co
gitant. volūtas exhibēdo i gau
diū dñi purā affectionē. mēoria
materiā fidelē. intellect⁹ expiētie
suauitatē. Sic ergo volūtas ne
glecta facit cogitatōes ociosas. ⁊

idignas deo. corrupta puerfas:
q̄ separāt a deo recta necessarias
ad vsū vite hui⁹. pia efficacel ad
fructū spūs ⁊ ad fruendū deo.
Fructus at spūs sunt. sicut apo
stol⁹ dicit. Charitas. gaudiū. pax
patiētia lō. boni benig. mansue.
fid. mod. conti. casti. Et in oī ge
nere cogitatōis oīa q̄cūq̄ cogi
tāti occurrāt. p̄formāt intētionē
volūtāt⁹ agēte i eis misericordia.
⁊ iudicio dei. vt iust⁹ iustificetur
adhuc. ⁊ q̄ in sordib⁹ ē. sordescat
adhuc. Ideo hoī deū volēti. vel
amāti suus sp̄ p̄sulēdus est. aius.
examināda p̄sciētia q̄d sit q̄d in
totū vult. ⁊ p̄ q̄d vult. q̄cūq̄ ali
ud vult spūs. vel odit. q̄cūq̄ p̄tra
illū caro p̄cupiscit. Incidētes. n.
q̄si extrinsecus. ⁊ decidētes cogi
tatōes. ⁊ p̄ternolātes volūtates
q̄bus mō vult. mō n̄ vult nequa
q̄z vicia voluntat⁹. s̄z penit⁹ inter
ociosas deputāde sūt cogitatōes
Nā ⁊ si aliqñ hūt vsq̄ ad delecta
tionē ai. cito tū ide se excutit ani
m⁹ p̄posui. Qd at in totū vult.
Primo p̄siderandū ē. q̄d illud
sit. q̄ sic velit. deinde q̄tū velit.
⁊ quō velit. si q̄d in totū vult de
us ē. discutiēdū ē ei. q̄tū velit. ⁊
quō velit. ⁊ vix vsq̄ in p̄tēptū sui
ipsi⁹. oīumq̄ q̄ sūt. vel eē p̄nt. Et
hoc n̄ tū ex rōnis iudicio s̄z ēt ex
affectu mēt⁹. vt iā volūtas plusq̄
volūtas sit vt amor sit. dilectō sit
vt sit charitas. sit vnitas sps sic. n.
diligēd⁹ ē de⁹. magna. n. volūtāt
ad deū amor. ē dilectō ē. adhesio
ē siue p̄iunctio. caritas fruitō vni

De vita solitaria.

tas vero spiritus cum deo homini sur-
sum cor habenti perficenti in dei vo-
luntate est perfectio. cum iam non so-
lummodo vult quod deus vult. sed sic
est non tantum affectus. sed in af-
fectu perfectus. ut non possit velle ni-
si quod deus vult. Nolle autem. quod
vult deus. hoc iam similem deo esse
non posse velle. nisi quod deus vult
hoc est iam esse. quod deus est cui velle
et esse idipsum est. unde beatus dicitur.
quod tunc videbimus eum. sicuti est.
cum similes ei erimus. hoc est eri-
mus quod ille. Quibus. n. patras da-
ta est. filios dei fieri. data est pote-
estas. non quod deus sit deus. sed tamen
sint quod deus est sint sancti futuri
plene beati. quod deus est. Nec ali-
unde hic facti. nec ibi futuri bea-
ti quod ex deo. quod eorum et sanctitas. et
beatitudo est. Et hec hominis est per-
fectio similitudo dei. Perfectus
autem nolle esse delinquere est et ideo
huius perfectioni nutrienda est spiritus vo-
luntas. amor preparandum. voluntas co-
hibenda. ne in aliam dissipetur. amor
suadetur ne inquitur. Propter hoc. n.
solum creati sumus. et vivimus. ut
deo similes sumus. cum ad dei ima-
ginem creati sumus. Est autem dei
similitudo quodammodo. quam nemo amit-
tit vivens. nisi cum vita exiit. quam
omnes homines in testimonium amisse meli-
oris. et dignioris similitudinis cre-
ator omnium hominum reliquit. quam ha-
bet et volens. et nolens. et qui eas
cogitare potest. Et quis tam hebes est
ut eam cogitare non possit. sed si-
cut ubique est vivens deus. et ubique
totus est in creatura sit a. sic et in cor

pore suo omnis divinus anima. et si-
cut semper sibi indissimilis deus in-
dissimiliter dissimilis in creatura
operatur. sic anima hominis quavis
totum corpus vivificans indissimi-
li vita. in sensibus tamen corporis. et in
cogitationibus cordis indissimiliter
operatur assidue dissimilis. Nec si-
militudo dei in homine. quantum ad
meritum eius nullius apud deum est
momenti. cum nature non volunta-
tis sit. vel laboris. Sed est alia ma-
gis deo propinqua in quantum volun-
taria. quam in virtutibus consistit in
qua animus virtutis magnitudinem
templat magnitudine summi boni
quod imitari gestit. et per generationem in
bono persistentia eternitatem eius in-
commutabilitatem super hanc autem
alia est adhuc similitudo dei hec est
de qua iam aliquando dicta sunt in
proprie propria. ut non iam similitu-
do. sed unitas spiritus nominetur. cum
fit homo cum deo unus spiritus. non
tamen unitate volendi. sed expressore
quodam unitate virtutis. sicut iam di-
ctum est. aliud velle non valet. Vi-
cetur autem hec unitas spiritus non
tamen. quia efficit eam. vel afficit ei spiri-
tus hominis spiritus sanctus. sed quia ipse
ipse est spiritus sanctus. deus chari-
tas. cum. qui est amor patris et filii. et
unitas. suavitas. et bonum et oscu-
lus. et amplexus. et quicquid primum
ne potest esse amborum in summa illa
unitate veritatis. et veritate unitatis
hoc idem homini suo modo sit
ad deum. quod cum substantiali uni-
tate filio est ad patrem. vel patri ad
filium. cum in amplexu. et osculo patris

Ad fratres de monte dei.

¶ filij mediā quodāmodo se in
venit beata conscia: cū modo in
effabili: incogitabiliq; fieri mere
tur hō dei nō deus: s; tū: qd est d
us hō ex grā: qd deus est ex na
tura. vñ in cathalogo spūalium
exercitor; apostolus prudenter i
terseruit spm sc̄m dicēs. In casti
tate in scia: i lōganimitate: i sua
nitate: in spiritu sancto. in cha. n̄
ficta in uer. vi. virtute dei. Vide
n. quō tanq; oīa facientē ordinā
tē: z viuificantē in medio bonaz
vrtutuz: sicut cor in medio corpo
ris cōstituit spm sc̄m. Ipse est. n.
oīpotēs artifex creās hoīs ad de
uz bonā volūtātē dei: ad hoīez fa
ciēs ppitiatōez: formans affecti
onē: dans virtutē. iuuans opera
tionē: agens oīa fortiter: z dispo
nēs suauiter. Ipse viuificat spm
hoīs: z p̄tinet in vnū: sicut ille vi
uificat: z in vnū p̄tinet corp⁹ suū
Hoīes doceāt deū querere: ange
li adorare: solus ipse ē: qui docet
inuenire: hēre: z frui. Ipse. n. est z
solicitudo bñ querent;: z pietas i
spū: z veritate adorant;: z sapia
inuēient;: z amor habent;: z gau
diū fruētis. Quicqd tñ de visi
one: z cogitatione dei hic fideli
b⁹ imptis: speculū est: z enigma:
tñ distans a futura visione z co
gnitōe: q̄tū a v̄itate distat fides
vel tps ab eternitate: nisi cu; ali
qñ sit: qd de eo in libro iob legi.
Qui abscondit lncē in manib⁹.
z precipit ei: vt rursus oriatur: z
annunciat de ea dilecto suo: q
possessio eius sit: z ad eam possit

puenire. Electo. n. z dilecto dei
aliquñ vicissim lumē qdā vult⁹
dei oñditur: sicut lumē clausum
in manib⁹ patet. z latet ad arbi
triū tenentis vt per hoc q; qñ in
trāscursu vel in pūcto permittit
videri: inardescat aius ad plenā
possessionē luminis eterni: z he
reditatez plene visionis dei. Qui
vt inotescat aliquaten⁹ id: qd ei
deest. nōnūq; quasi p̄trāsies gra
tia perstringit sensuz amantis: z
eripit ipm sibi: z rapit in diē quie
tis a tumultu rez ad gaudia ce
lestia. Et p modulo suo ad mo
mentū ad punctū idipm oñdēs
ei ad videndū sicuti ē interim ē
z ipm efficit in idipfuz: vt sit suo
modo sicuti illud ē. Abi cū didi
cerit: qd intersit inter mūdum. z
imundū reddi sibi: z remittitur
ad mūdandū cor ad visionē: ad
aptādū aius ad similitudinē: vt si
aliquñ rursuz admittat. sit purior
adhuc ad vidēdū: z stabili⁹ ad
fruendū. Ausq; n. se meli⁹ dpre
hendit mod⁹ humane perfectio
nis: q̄ in lumine vult⁹ dei in spe
culo diuine visiōis. Abi in diē q
ē plus z plus vidēs: qd sibi dest
emēdat in dies similitudinē: qe
quid deliqt dissimilitudinē: simili
tudine ei appropinquās: a q lon
ge factus est per dissimilitudinē.
Et sic exp̄sione visionēz exp̄sior
sp similitudo cōmittat. Imposi
bile quippe est videri sūmu; bo
nū: z nō amari necnō tñ amari:
q̄tū datū fuerit videri quousq;
amor piciat i aliq; similitudinē

De vita solitaria

amoris illius: qui deū similez se
cit. hōi p humilationē humane
cōditionis: vt hoīem similē deo
constituat per glorificationez di
uine participationis. Et tūc dul
ce ē hōi cohūmiliari sūme maie
stati: p paupari filio dei diuine sa
piētie pformari: hoc sentiētī in se
ipso: qd̄ ⁊ i xpo iesu dño nro. Sic
.n. est sapia: amor cū timore exul
tatio cū tremore: cū cogitatur ⁊
intelligitur deus humiliat⁹ vsqz
ad mortē: mortē at crucis vt ho
minē exaltet vsqz ad similitudinē
diuinitat⁹. Hinc emanat flumīs
imper⁹ letificās ciuitatē dei me
morā abūdantie suauitat⁹ eius i
intelligendis: ⁊ cogitandis circa
nos bonis ei⁹. In quo cū ad deū
amandū facile hoīez adducant
potētia ei⁹: virtus eius glia: ma
iestas: bonitas: beatitudo ad pē
sanda: ⁊ ptemplanda eius ama
bilis per seipsa in affectu cōtem
pland elucētia: hoc potissimum
amatē rapit in amabile: q ipse i
semetipso ē: qd̄ in eo amabile
ē: qui est: totū: qd̄ est si tñ totū ē
vbi pars non ē: cui bono amore
ipsius boni: sic se intēdit pius af
fect⁹: vt n̄ se inde reuocet: donec
vnū: vel vnus euz eo spūs fuerit
effectus. Qd̄ cū eo fuerit perfe
ctū. iā solo mortalitat⁹ hui⁹ velo
diuidit⁹: ac differt a sanctis sācto
rū a summa illa beatitudine sup
celesti. Quia tñ ē i fide: ⁊ spe ei⁹:
quē amat: fruitur in pscia iāz qd̄
super est vite huius tollerabili p
stolat paciētia. Et hec ē destina
tio solitarij: certaminis braniuz:

hic finis. hoc pmiū: hec reqes la
boz: p solatio dolor. Et ipa ē pfe
ctio ⁊ vā hoīs sapia oēs i se am
plectēs ⁊ ptiēs vtutē. n̄ aliūde
collectas. s; naturalit⁹ insitas sibi
ad similitudinē illā dei: q̄ est ipse
qd̄ est: cū sic deus est id: qd̄ ē:
sic circa bonū virtut⁹ hitus bone
voluntat⁹ in bonā mentē sic pso
lidat⁹ ⁊ affectus est: vt ex arden
tissima bōi incōmutabilis adhe
siōe nullaten⁹ videat posse muta
ri ab eo: qd̄ est vel qui ē. Cū. n. sit
circa hoīem dei assūptio illa dñi
⁊ sancti israel regis nrī sapiēs ⁊
pius aius p illuminantē: ⁊ ad iu
uantē grām in ptemplatōe sūmi
bōi speculat⁹ et regulās incōmu
tabilis veritatis: q̄tū ad eas per
tingere meref intellectu amoris
⁊ exinde format sibi modū puer
sationis cuiusdā celestis ⁊ formā
sanctitatis. Speculat. n. sūmam
veritatē: ⁊ q̄ ex eo bōa sūt: sūmū
bonū: ⁊ q̄ ex eo bōa sunt: summā
essentiā: ⁊ q̄ ex ea sunt illi verita
ti: illi charitati: illi eternitati se p
formano: in istis se ordinano: il
lis nō sup volitās iudicando sed
suspiciens desiderando vel inhe
rens amādo: ista suspiciens: ⁊ eis
se coaptās: ⁊ conformans non si
ne discretionis iudicio: non sine
examine rōcinationis: ⁊ iudicio
rōtis. Ex quo picipiunt: ⁊ oriunt⁹
virtutē scē ⁊ imago dei reforma
tur in hoīe: ⁊ vita illa ordinat⁹ dī
a qua hoīes quosdā alienatos p
querit esse apostolus: ⁊ colligit
robur virtut⁹ ⁊ duo illa: in qbus
ptēplatiue vite pfectio cōstat: ⁊

Ad fratres de monte dei.

actiue. de q̄b' iuxta antiq̄s illos
iterptes legit in iob. Ecce pietas
ē sapia abstinere vō a malo scia
ē sapia. n. pietas ē. hoc ē cult' dī
amor q̄ eū videt' desideram' z
vidētes i speclo z i enigmate cre
dim' z spām'. z i hoc pficim' vt
eū videam' i māifestatōe abstief
vō a mal' scia t'paliū ē i q̄b' nos
sum' in q̄b' i t'm abstiem' a mal'
in q̄tū ad bōa studem'. Ad hāc
sciaz. z hāc abstinētiā spectare i
ueniunt p'mo oīuz v'tutū exerci
tia: deinde oīuz artū vite huius
in q̄ versamur. disciplina. Quoz
altex. i. studiū v'tutū respicef po
tius v' ad sup'iora: q̄si sup'ioris sa
piētie p'ferētia v'tutem. z redolē
tia suauitatē. Altex quoq; circa
corpalia fit exercitia z nisi fidei
religiōe religet'. defluit in inferi
oz vanitatē. In q̄bus cū p'scia sit
res siue ratiōe siue sensib' corpis
p'prehensa. z mēorie p'mēdata si
bū res p'pendit. id. p'prie. qd app
hendim' sensib' oīo scie deputā
dū est. Qd vō p' semetipaz rō in
h'mōi app'hendit. hoc tā est i quo
se sibi scia. atq; sapia p'terminant
q̄cqd. n. aliunde discit'. vel dicef
s. p' sensus corpis. q̄si alienū: z ad
uentitiū menti ingerit'. Qd vō
spōte: venit in mentē siue ex ipsa
vi rōnis: siue i p'mutabiliū leguz
in cōmutabilis veritatē naturali
itelligētia. ex q̄ ēt ipiūssimi hoīes
nūq̄ rectissime iudicaf inueni
unt'. Hoc sic ipi inest rōi. vt hoc
ipz rōi. ipa rō sit. nec tñ p'menda
tio ei p' doctrinā aliquā. vt sciētia
sit q̄ vt alio p'monēte vel ipa cō

memorāte. hoc ipz sibi inesse na
turalr itellect' ei sit in q̄ hoc po
tissimū est. cū qd notū ē dei. deo
naturalr reuelāte manifestuz sit
hoī ēt impio. Beinde affect' vir
tutū naturalis. d. quo licuit dice
re ethnicū poetā oderūt peccaf
boni virtutū amore. deinde p' in q̄
sitionē rōinationū q̄lz discretio
rōnabiliū. Infima vō ps ē scie. z
deozū vergens sensibilni aialis
expiētia. q̄ fit p' qnq; sensus cor
poris. p' p'cupiscētiā carnis. siue
oculoz. siue sup'bie h'm' vite. Cū
rō ergo sapie p'formata. format si
bi p'sciētiā. z ordinat vitā in in
feriorib' scie aptat sibi fuitutes
z sufficiētiā nature i rōinatiōi
bus z rōnabilibus ordinez vite.
in obtētū v'tutū formā p'scie. Sic
q; ab inferiorib' p'mota. a sup'iori
b' adiuta p'gēs i id qd rectū ē. z
iuditio rōis. z assensu volūtāt'. z
ment' affectu. z opis effectū erū
pe festiat i libertatē spūs. z vnita
tē. vt sicut tā sepe dictū ē. fidelis
hō vn' spūs efficiat' cū deo. z ipa ē
de q̄ paulo aū dixim'. vita dei. q̄
n tā rōis ē. p'fect' q̄ in sapia p'fe
ctōis affect'. Hec ē. n. q̄ sapiūt sa
piētes. q̄ sapiēs ē. q̄ fact' ē vnus
spūs cū deo. z spūal' ē. Et hec in
hac vita hoīs p'fectio est. Itā. n. q̄
hacten' fuit solitari'. vel sol'. effi
ciē vn'. z solitudo ei corpis v'tif
in vnitatē ment'. Et implet i eo. qd
oīs p' discipulis in clausula oīs
p'fectiōis orauit dicēs. Ip'f volo
vt sicut ego. z tu vnus sumus ita
z ipi nobis vnum sint. hec enim
vnitas hoīs cuz deo. vel similitu

De vita solitaria.

do ad deū: inq̄tum appropin̄t
deo int̄n inferi⁹ suū p̄format sibi
it̄mū ille: vt sp̄s: et anima et cor
p⁹ suo mō ordinata: suis locis di
sp̄sita: suis meritis estriata: suis et
pprietatibus cogitē: vt incipi
at hō p̄fecte noscere seipsū: et p
cognitionē suā p̄ficiēdo ascende
re ad cognoscendū deū. Quo cū
primū exurgere et aspirare incipit
p̄ficiēti affectus i cognitionē hu
i⁹ similitudinis plurimū canēd⁹ est
error dissimilitudinis. s. vt sp̄ali
b⁹ sp̄alia: et diuinis diuina p̄pan
do n̄ aliū d̄ eis cogitetur: q̄ q̄ res
h̄z. Cogitās ergo aīus similitudi
nē dī et sui. Primo i hoc formet
et aptet cogitationē suā: vt n̄ fugi
at h̄z corp⁹ cogitare seipsū: deū vō
n̄ solū n̄ h̄z cor⁹. sic localē: h̄z neq̄
h̄m sp̄m sic mutabilez. Que n.
sp̄alia sunt t̄m diuersa sūt a cor
porū q̄litate: et natura q̄tū ab oī
locali circūscriptiōe rēota. Que
vō diuina sūt: t̄m sup̄eminēt oīa
et corporalia: et sp̄alia. q̄tū ab oī
loci: vlt̄ t̄p̄is lege vel mutabilitatē
susp̄itiōe aliena in sue incōmuta
bilitatē et eternitatē beatitudie cō
mutabilia manēt: et eterna. In q̄
b⁹ sic q̄ corporalia sūt discernit ani
m⁹ p̄ corporis sensus: sic q̄ sūt rō
nabilia. vel spiritalia discernit
nō pōt: nisi p̄ semetipsū. Que vō
sunt deī: nō nisi a deo q̄rat. vel ex
pectet intellect⁹. et q̄d de nōnullis
q̄ ad deū spectat. fas est: et possibi
le homini rōnez habenti aliquā
do cogitat: et discernit sic d̄ dul
cedine bonitatē eius de potentia

vtutū: et alijs huiusmōi ipsū vero
q̄d est idipm q̄d est cogitari oīo
nō pōt: nisi q̄tū ad hoc sēsu illu
minati amoris attigi pōt. Credē
dus est t̄m de⁹: et inq̄tū sp̄s san
ct⁹ adiuerit cogitādus q̄dā vi
ta eterna viuēs. et viuificās imu
tabilis mutabilia oīa imutabili
faciens intelligens. et creās oēm
intellectū: et intelligentē sapia fa
ciens oēs sapientē: vitas fixa stās
ideclinabilis ex q̄ vera sunt oīa
que vera sūt. in q̄ sūt eternaliter
rōnes rez oīuz essentia t̄p̄aliter.
Cuiq̄z vita ipsa essentia est. ipsa
natura. cui vita viuens ipse sibi ē
q̄ est ipa diuinitas. eternitas ma
gnitudo. bonitas. et virt⁹ in seipsa
existens. et subsistēs excedēs oēs
locū vtute nāe i localis. eternita
te vō oē t̄p̄s q̄ rōne vel opinio
ne p̄prehēdi pōt. que lōge veri⁹
est. et excellēt⁹ q̄z quolibet sen
tiendi genere sentiat. Certius t̄m
sensu humilis et illūinati amoris
q̄z quolibet cogitatu rōnis attin
git. et sp̄ meli⁹ est q̄z cogitat meli⁹
t̄m cogitat. q̄z dicit. Ipsa est. n. sū
ma essentia ex qua oē esse p̄fici
scit. ipsa est sūma substantia non
subiecta p̄dicamētis vocū. h̄z rez
oīuz subsistēs causale principiū
i quo esse nostrū n̄ morit̄ intellect⁹
nō errat. amor non offendit. q̄
semp̄ q̄rit. vt dulci inueniat̄ dul
cissime inuenit vt diligenti⁹ q̄rat
Hoc at ineffabile. cū nō nisi ines
sabiliter videat̄ q̄ vult videre cor
mundet. q̄ nulla corporis simili
tudie dormiētī nulla corpea sp̄e

Ad fratres de monte dei.

vigilati. nulla rōnis indagine. nī
si mōdo corde humilē amantis
videri pōt. vel apprehēdi. Nec ē
.n. facies dñi. quā nemo pōt vide
re. ⁊ viuere mūdo. hec ē spēs. cui
ptēplāde suspirat omnis: q̄ affe
ctat diligere dñm. deū suū in to
to corde suo: in to. ani. sua: in oēs
scz. ⁊ in om. virib⁹ suis. Ad q̄ ē
nō desinit excitā. p̄ximū suū si
diligat eū sicut seipsū. Ad q̄ cuz
aliqui admittit in ipso lumine vi
tatis indubitanē videt puenien
tē grā. Cū ide repelli in ipa sui
cecitate intelligit puritati ei⁹ nō
puenire imūdiā suā. Et si amat
flere dulce hz. ⁊ nī sine multo ge
mitu cogit redire in sciam suā.
Ad quod cogitādū oīno ipares
sumus: sed ignoscit: qm̄ amam⁹.
⁊ de quo digne nos nō posse vel
dicere vel cogitare p̄itemur. Et
tamē vt dicam⁹ ⁊ cogitem⁹ amo
re ei⁹ vel amore amoris ei⁹ pu
caremur ⁊ trahimur. Cogitāti er
go ē i oībus hūiliare semetipm̄.
glorificare in semetipso dñm deū
suū. In ptēplatiōe dei vilescere si
bi. In amore creatoris subiectū
eē oī hūane creatur. Exhibet cor
p⁹ suū hostiā vinentē san. do pla
ra: obseq. su. Pre oīb⁹ aut nī pl⁹
sape. q̄ oz sape. sz sape ad sobrie
tatē ⁊ fm datā ab eo mensurā si
dei bona sua non ponere in ore
hoīuz: sed celare in cella sua ⁊ re
cūdere in p̄scientia: vt quasi titū
lū in frōte p̄scientie: ⁊ celle semp
habeat. Secretū meū mihi: secre
tū meū mihi. secretuz meū mihi.

Diui Bernar. abbati i tracta
tū de diligendo deuz prologus.

v Pro illustri dño aīeme
rico ecclesie rōane dia
cono cardinali: ⁊ cā
celario. Bernard⁹ ab
bas dict⁹ de clareualle dño viue
re in dño mori. Mōnes a me: ⁊
nō questioēs p̄scere solebatis.
Et q̄dē ego ad neutz ydoneum
me esse p̄fido. Ac illud indicit
p̄fessio: ⁊ si nō ita p̄uersatio. Ad
hoc vō: vt vix fatear: ea mihi de
esse video q̄ maxime necessaria
viderent. diligētia. ⁊ ingenium.
Placet tñ fateor: q̄ p carnalib⁹
spūalia repetitis: si sane apō locu
pletiozem id facere libuisset. Et
vō doctis: ⁊ indoctis parū istius
mōi excusandi mos est. nec faci
le scis: que ex imperitia vere que
ex verecūdia excusatio p̄dcat si
nō iniuncti opis obeditio p̄bat.
Accipite de mea paup̄tate: q̄ ha
beo ne tacēdo phylosophus pu
ter. Nec tñ ad oīa spōdeo me re
spōsurū. ad id solū: q̄ de diligen
do deum queritis. respondebo.
quod ipse dabit. Hoc. n. ⁊ sapit
dulcius. ⁊ tractatur securius. ⁊
auditur vtilius. Reliqua dili
gētioribus reſeruate.
Tractatus.

v Alē ergo a me audif.
q̄re ⁊ quō diligēd⁹ sit
deus: Et eius causa diligendi de
uz deus est. Mōdus sine mōdo
diligere. Est ne hoc satis: fortasse
vtiqz sed sapienti. Ceteruz. si ⁊ in
sapientibus debitor sum vbi fac

De diligendo.

est dictum sapienti et illis geren-
dus mos est. Itaque propter tar-
diores Idem profusius: quod profun-
dus repetere non gravabor. Ob
duplicem ergo causam: deus di-
xerim propter seipsum diligen-
dum: siue quod nihil iustius: siue quod
nil diligi fructuosius potest. Du-
plicem siquidem parit sensum: cum
queritur de deo: cur diligendus
sit. Subitari namque potest. quid
potissimum dubitetur: utrum nam
quo suo merito deus: aut cer-
te quo nostro sit commodum dili-
gendus. Sane ad utrumque idem
responderim non plane aliam mi-
hi dignam occurrere causam di-
ligendi ipsum preter ipsum. Et
prius de merito videamus.
Multum quippe meruit de no-
bis qui et immeritis dedit seipsum
Quid enim melius seipso pote-
rat dare: vel ipse: Ergo si dei me-
ritum queritur: cum ipsum dili-
gendi causa queritur. illud est pri-
cipuum: quod ipse prior dilexit nos.
Dignus plane: qui reametur: pro
sertim si advertatur: quod quos: quam
tunc amauerit. Quis. n. Huius is
cui omnia spiritus confitetur: deus
meus es tu: quam honor meorum non
eges: Est vera huius charitas ma-
iestatis quippe non querentis que
sua sunt. Quibus autem tanta pu-
ritas exhibet: cum adhuc inquit ini-
mici essemus reconciliati sumus
deo. Dilexit ergo deus: et gratis
et inimicos. Sed quantum: Quantus

dicat iohannes. Sic deus dilexit mun-
dum: ut unigenitum daret. Et paulus.
Qui propter nos ait filio non peccit
sed pro nobis tradidit illum. Ipse namque
quod filius pro se. Maiorem inquit. chari-
tatem nemo habet. quod ut animarum
suarum ponat quis pro amicis suis.
Sic meruit iustus ab impiis su-
mus ab infimis: ab infirmis om-
nipotens. Sed dicit aliquis ita quod
des ab hominibus: sed ab ange-
lis non ita: verum est: quod necesse non
fuit. Ceterum quod hominibus subuenit in
tali necessitate: suauit angelos
a tali necessitate. Et qui homines di-
ligendo tales fecit: ne tales rea-
nerent. Ipse equum diligendo: dedit
et angelis ne tales fierent. Quibus
hec palam sunt: palam arbitror esse
et cur deus diligendus sit. hoc est verum
diligere meruerit. Quod si infide-
les hec latent. deo tamen ipso.
propter est ingratos confundere: super
innumeris beneficiis suis humano
nimis et visui prestitis: et seculi ma-
nifestis. Ne quis alius admi-
nistrat cibum omni vescendi: cernenti lu-
cem: spiranti flatum. Sed stultum
est velle modo enumerare: quod in-
numera esse non longe ante prefa-
tus sum: satis est ad exemplum pre-
cipua protulisse: panem solis: et ac-
rem. Precipua dico: non quod excel-
lentiora: sed quod necessaria sunt quod
prope corpori. Querat. n. homo eminē-
tiora bona sua in ea parte sui: quod
preeminet Sibi: hoc est in ani-
ma: quod sunt dignitas: scientia. vir

Deum.

tus. Dignitatē in homine libere
arbitriūz dico. in q̄ ei nimirū da
tū est ceteris non soluz premine
re s; r p̄sidere aiantibus. Scien
tiam vero qua eandem in se di
gnitatem agnoscat non a se tñ.
Porro virtutez qua subinde ip̄s
a quo ē r inquirat non segniter
r teneat fortiter. cum inuenerit.
Itaq; seminū vñquodq; triūz
horū apparet. Dignitatez siquidē
demonstrat humanam. nō so
lū nature prerogatiua. sed r po
tentia dominat̄. qua terror ho
mis sup cuncta aiantia terre im
munere decernit. Scientia quo
q; duplex erit. si hāc ipsam digni
tatē. vel aliud quodq; bonūz in
nobis r nobis in eē r a nobis n̄
esse nouerim. Dignitas ergo si
ne scia non prodest. illa vero oē
obest. si virt̄ defuerit. qd̄ vtrum
q; rō declarat subiecta. Habere
.n. qd̄ habere te nescias. q̄ glori
am habes. Porro nosse qd̄ ha
beas. sed q; a te n̄ habeas. igno
rare. habet gloriāz. s; non apud
deū. Apud autē se gloriāti. dicūt
ab apostolo. Quid habes. quod
non accepisti? Si autē accepisti.
quid gloriāre. quasi nō accepis
Non autē simpliciter. quid gloriā
ris. sed addit. quasi non accepis
vt asserat reprehensibilem nō q̄
in habitis. sed q̄ tanq̄ in nō ac
ceptis gloriatur. Merito vana
gloria nūcupatur huiusmodi. ve
ritatē murmur. solido carens fun

damento. Vera enim gloriā ab
hac ita discernit. Quigloria. ait
in dño gloriatur. hoc est in veri
tate. Veritas q̄ppe dñs ē. Atrū
q; ergo scias necesse est quid sis
r quid a teipso n̄ sis. ne aut oīno
videlicet nō gloriēris. aut inant
ter gloriēris. Veniq; si non co
gnoueris. inq̄ te ipm. egredere
post greges sodaliū tuorūz. Re
uera ita ē. homo factus in hono
re. cū honorem ipsum nō intelli
git. talis sue ignorantie merito p
paratur pecoribus. velut quibus
dā presentis sue corruptionis. r
mortalitatē consortibus. Fit igi.
vt sese non agnoscendo egregia
rōnis munere creatura irratio
nabiliū gregibus aggregari inci
piat. dū ignara propie glorie. q̄
abintus est pformanda foris re
b; sensibilibus. sua ipsius curiosi
tate adducitur. efficiturq; de ce
teris vna. q; se p ceteris nihil ac
cepisse intelligat. Itaq; valde
cauenda ē hec ignorantia. q̄ de
nobis minus forte sentimus. s; nō
minus. immo r plus illa. qua
plus nobis tribuimus. qd̄ fit si
bonūz. quodcunq; in nobis est.
eē: r a nobis decepti putemus.
At vero super vtranq; ignoran
tiā declinanda: r execranda illa
presumptio est. qua sciēs. r pru
dens forte audeas de bonis nō
tuis tuam querere gloriā. Et
quod certus es a te tibi non es
se. inde tamen alterius rapere

De diligendo.

nō bearis honore. Prior eq̄ dez
ignorātia gl̄iaz n̄ h̄z: posterior v̄o
h̄z q̄ dez: sed nō apud deū. Ceter
hoc tertiu malū. q̄d iā scienter
mittit. vsurpat etiā d̄ deū. In tū
deniq̄ ignorātia illa posteriori
hec ignorātia grauior ac piculo
sior apparet. q̄ p illā q̄dem deus
nescit. et p istā contēnit. In nū ē
p̄ori deterior. ac detestabilior: vt
cū p illā peccatorib⁹. per istāz ē
demonib⁹ sotiēmur. Est q̄ppe su
pbia et dilectū maximū vti datis
tanq̄ innat⁹. et inceptis bñficijs
gl̄oriā vsurpe bñfici. Quāobrē.
cū duab⁹ istis. dignitate. atq̄ scia
opus: est et virtute. q̄ vtriusq̄ fru
ct⁹ est p quā ille inq̄ritur: ac tene
tur: q̄ oīuz auctor et dītor est: vt
merito glorificet de oībus. Alio
q̄n sciens: et n̄ fatiens digne mul
tis vapulabit. Quare? Atiq̄ qz
noluit intelligere: vt bñ ageret.
Magis aut̄ iniquitatē meditat⁹
ē in cubili suo: vnde de bonis: q̄
a se nō eē ex scie dono certissime
pperit: boni dñi gl̄oriā seru⁹ im
pi⁹ captare. Sibi immo et rapta
re molit. Liq̄t igit et absq̄ sciam
dignitatē eē oīo inutilis: et sciam
absq̄ vtute dānabilē. Alex hō v
tus. cui nec dānosa scia: nec infru
ctuosa dignitas manet: clamat
do. et ingenuē p̄fitef: n̄ nobis dñe
i quies: n̄ nobis. s; noī tuo da glo
riā. Hoc ē nil nobis o dñe de sci
entia. nil nobis de dignitate tri
buim⁹: sed tuo totū. a q̄ totū est.
nomini deputamus: Ceterum
pene a proposito longe nimis di

gressi sum⁹: dū demonstrare sat a
gimus eos quoq̄. q̄ xpm nesciūt
sat per lege naturalē ex pcept⁹
bonis corporis: aīeq̄ moneri. q̄
tenus deum pp deum et ipsi dili
gere debeant. Adq̄ vt breuiter:
q̄ sup hoc dicta sunt. iterent: quis
vel infidelis ignoret suo corpori
n̄ ab alio in hac mortali vita su
pradicta illa necessaria ministra
ri. vnde v̄z. subsistat: vnde videat
vñ spiret. q̄ ab illo. q̄ dat escam
oī carni: qui soles suū oriri facit
sup bonos: et malos. et pluit sup
iustos. et iniustos? Quis itez vel
impi⁹ putet aliū ei⁹: q̄ in anima
splēdet. hūane dignitat⁹ auctore
preter illum ip̄z. qui in genesi lo
quit. faciamus homines ad ima
ginem. et similitudinē n̄ram?
Quis aliq̄n scientie largitorem
existimet. nisi eq̄ ip̄m qui docet
hominem scientiaz? Quis rursū
munus sibi virtut⁹ aliunde aut
putet datuz. aut speret danduz:
q̄ de manu itidem dñi vtent⁹?
Meretur ergo amari pp seipm
deus. et ab infideli. qui et si nesci
at xpm. scit tamen seipm. Pro
inde inexcusabilis est omnis in
fidelis: si non diligit dominum
deum suum ex toto corde: tota
anima. tota virtute sua. Clamat
nēpe intus ei innata. et nō igno
ta rationi iustitia. qz ex toto se il
lum diligere debeat. cui se totū
debere nō ignorat. Veruz id dif
ficilē. immo possibile est. suis. s.
quemptam. liberine arbitriū viri
bus semel accepta a deo ad dei

ex toto cor
non magis
re. qz sibi
licet scriptu
sunt: quon
tū: qui sunt
hominis in
achileas ne
m̄pabeant
frem. dū a d
tūto super
in ip̄o id vel
tante lecti
nōz non rei
an facile p
quale ampl
Cui autēz mi
nos diligit. q
gnos nequa
cū amoris
p̄mit. que a
nate ego su
ne hūbus. i
more lāgu
lōnam in
sonat cū m
m patria ci
es. Cernit cel
mā maieſta
nte. et glorie
collis lancea
tū tandem ill
sui ponere. p
e sui magis
de amoris tr
fulete me fle
lū: qz amorē
q̄ppe mala p
roducta vili
ligno vite a

Deum.

ex toto conuertere voluntatem. et non magis ad propria retorqueretur. et sibi tamque propria retinere. sicut scriptum est. Omnes. qui sua sunt querunt: non: qui iesu christi. Et ite: pri sunt sensus: et cogitationes hominis in malum. Contra quod plane fideles norunt. quod oino necessarium habeant iesum et hunc crucifixum. dum admirantes. et amplectentes supereminente charitate in ipso id vel tantillum quod sunt in tante dilectionis. et dignationis vices non rependere confunduntur. Facile proinde plus diligunt qui se amplius dilectos intelligunt Cui autem minus donatum est minus diligit. Iudeus. sane siue paganus nequaquam talibus a culcitra amoris quales ecclesia experitur. que ait. Vulnerata charitate ego sum. Et rursum. Fulcite me floribus. stipate me malis quia amore languet. Cernit regem salomonem in diademate. quo coronauit eum mater sua. Cernit vnicum patris crucem. Sibi baiulantes. Cernit cesum et consputum dominum maiestatis. Cernit auctores vite. et glorie prefixum clauis percussus lancea. obprobriis saturatum tandem illam dilectam animam suam ponere per amicos. Cernit hanc et suam magis ipsius animam gladii amoris transuerberat: et dicit fulcite me floribus stipate me malis quia amore languet. Hec sunt quippe mala punica. que in ortum introducta dilecti sponsa carpit ex ligno vite a celesti pane proprium

mutuata sapore: colorem a sanguine christi. videt deinde mortem mortuam: et mortis auctores triumphatum. videt de inferis ad terras de terris ad suppos captiuas duci captiuitatem. ut in nomine iesu omne genu flectatur celestium terrestrium. et infernorum. Aduertit terram: que spinas. et tribulos sub antiquo maledicto produxerat ad noue benedictionis gratiam. innouatam refluuisse. Et in his omnibus illius recordata viscera. et refluunt caro mea. et ex voluntate mea profitebor ei passiois malis. que de arbore tulerat crucis. cupit iungere etiam de floribus resurrectionis quorum presertim fragrantia sponsus ad se crebris reuiscenda inuitet. Denique ait. Ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus. lectulus noster floridus. Que lectulum monstrat satis quod desideret aperit. et cum floridum nuntiat satis indicat. unde. quod desiderat. optinere presumat. Non enim de suis meritis. sed de floribus agri cui benedixit deus. Belectat floribus christus. qui in nazareth et concipitur. et nutriri uoluit. gaudet sponsus celestis talibus odoramentis: et cordis thalamum frequenter libenterque ingreditur quod isti modum refertum fructibus. floribusque respersum inuenerit. Ubi sua vix aut passionis gratiam. aut resurrectionis gloriam sedula inspicit cogitatione versari. Ibi profecto adest sedulus. adest liberos. et ubi omnia siquidem passiois fructus agno

De diligendo.

ſce anni quaſi preteriti omnium
vtiq; retro temporum ſub pecca
ti: mortisq; imperio decurſoruz:
tandem in plenitudine tēporis
apparentes. Pono autēz reſur
rectionis inſignia: nouos aduer
te flores ſequētis tēporis: in no
uā ſub gratia reuiſcentis eſta
tem: quorum fructum generalis
ſutura reſurrectio i fine parturi
et ſine fine manſuruz. Jam inq̄t
yems trāſiit. ymber abiit: et reſe
ſcit. flores apparuerunt in terra
nra. eſt iuum tps adueniſſe cū il
lo ſignificans: q̄ de mortis gelu
in vernalem quandaz noue vite
temperiez reſolutus. Ecce ait no
ua facio oia. Cuius caro ſemina
ta eſt in morte. reſloruit in reſur
rectione. Ad cuius mor odorēz
in campo conuallis noſtre reui
reſcunt arida recaleſcūt frigida.
mortua reuiuſcūt. Por ergo no
uitate floz ac fructuum. et pleni
tudine agri ſuauiſſimū ſpirantis
odorē ipſe quoq; pater in filio in
nouante oia delectatur ita vt di
cat. ecce odor filij mei ſicut odor
agri pleni cni bñdixit dñs. Bñ
pleni de cuius plenitudine oēs
accepimus. Sponſa tñ familiari
us ex eo Sibi cum vult flores le
git et carpit poma q̄bus pprie a
ſpergat intima conſcientie et in
trauti ſpōſo cordis lectulus ſua
ue redolet. Oportet. n. nos ſi
crebrum volumus habere hoſpi
tem xpm corda noſtra ſemp ha

bere munita fidelibus teſtimio
nijs tam de miſericordia ſcilicet
morientis q̄ de potentia reſur
gentis quō dauid aiebat. Quo
hec audiui quia potestas dei eſt
et tibi domine miſericordia. Siq̄
dem vtriuſq; rei teſtimonia cre
dibilia facta ſunt nimis. Xpo ita
q; moriente propter delicta nra
et reſurgente propter iuſtificatio
nem nram et aſcendente ad pro
tectionem nram et mittente ſpi
ritum ad conſolationem noſtrā
et quandoq; redituro ad conſu
mationem noſtram. Hec mala
hi flores. quib⁹ ſponſa ſe interim
ſtipari poſtulat. et ſulciri. credo
ſentens facile vim in ſe amoris
poſſe tepeſcere. et languere q̄
dam modo. ſi non talibus iugit̄
foueat in cētiniis. donec intro
ducta quandoq; diu cupidis ex
cipiat amplexib⁹. et dicat. Leua
ei⁹ ſub capite meo. et dextera illi
us amplexata ē me. Sentiet q̄p
pe tūc. et probauit vniuerſa dile
ctionis teſtimonia. q̄ in priori
aduētū. tanq̄ de ſiniſtra dilecti
accepit. p̄ multitudie dulcedis
amplexant⁹ dextre p̄tēnenda. et
ominino iſa quaſi ſubtus haben
da. Sentiet. qd̄ audierat. Caro
non prodeſt q̄q̄. ſpiritus eſt. q̄
viniſicat. Probabit. qd̄ legerat
ſpiritus meus ſup mel dulcis. et
hereditas mea ſup mel. et fauuz.
Quod vō ſequitur. memoria in
generatione ſanctorū. hoc dicit.

Deum.

quod quandiu stare presens cernitur seculum. in quo generatio aduenit. et generatio perit. non deerit electis consolatio de memoria quibus nundum de presentia plena refectio indulgetur. Cui scriptum est. Memoria abundantie suauitatis tue eructabunt. haud dubium quin hii. quos paulo superius dicebat generatio. et generatio laudabit opera tua.

Memoria ergo in generatione seculorum. presentia in regno celorum. Ex ista glorificatur iam assumpta electio. de illa interim peregrina generatio consolatur. Sed interest. que nam generatio. ex diu capiat recordatione solamen: Non. nam generatio praua et exasperata cui dicitur. Ne vobis diuites. qui habetis consolationem vestram. sed que dicere veraciter possunt. renuit consolari anima mea. Huic plane credimus. si secuta adiecerit. memor sui dei. et delectatus suus. Iustum quippe est. ut quos presentia non delectant. presto eis sit memoria futurorum. Et qui de rerum fluentium qualibet affluentia despiciunt consolari recordatio illos delectet eternitatis. Et hec est generatio querentium dominum. querentium non qui sua sunt. sed facies dei iacob. Dei ergo querentibus et suspirantibus presentia. presto interim dulcis memoria est. Non tamen qua satietur. sed qua magis esuriant. unde de satientur. Hoc ipsum de seculis ipse testatur ita dicens. qui edit me adhuc esuriet. Et qui cibus est satiabor inquit cum apparuerit gloria tua. Beati tamen iam nunc qui esuriunt. et sitiunt iustitiam quoniam quandoque ipsi. et non alii saturabuntur. Ne tibi generatio praua atque perversa. ve tibi popule stulte et insipientes. qui et memoriam fastidis. et presentiam expauescis. merito quidem. Nec modo. n. vis de laqueo venantium. siquidem qui volunt diuites fieri in hoc seculo. incidunt in laqueum diaboli. Nec tunc a verbo aspo poteris liberari. Quod verbum asper. o sermo durus iste maledicti in ignem eternum. Durior plane: atque asperior illo qui quotidie nobis de memoria passionis in ecclesia replicat. Qui manducat carnem meam. et bibit sanguinem meum habet vitam eternam: hoc est: qui recolit mortem meam. et exemplo meo mortificat membra sua que sunt super terram. habet vitam eternam. Hoc est. si perpatimini. et conregnabitis. Et tamen plerique ab hac voce resiliunt. et abeuntes hodieque retrorsum. respondet non verbo. sed facto. Durus est hic sermo. quis potest cum audire Itaque generatio. que non dixerit cor suum et non est creditus cum deo spiritus est. sed magis spiritus in-

tur. sed qua magis esuriant. unde de satientur. Hoc ipsum de seculis ipse testatur ita dicens. qui edit me adhuc esuriet. Et qui cibus est satiabor inquit cum apparuerit gloria tua. Beati tamen iam nunc qui esuriunt. et sitiunt iustitiam quoniam quandoque ipsi. et non alii saturabuntur. Ne tibi generatio praua atque perversa. ve tibi popule stulte et insipientes. qui et memoriam fastidis. et presentiam expauescis. merito quidem. Nec modo. n. vis de laqueo venantium. siquidem qui volunt diuites fieri in hoc seculo. incidunt in laqueum diaboli. Nec tunc a verbo aspo poteris liberari. Quod verbum asper. o sermo durus iste maledicti in ignem eternum. Durior plane: atque asperior illo qui quotidie nobis de memoria passionis in ecclesia replicat. Qui manducat carnem meam. et bibit sanguinem meum habet vitam eternam: hoc est: qui recolit mortem meam. et exemplo meo mortificat membra sua que sunt super terram. habet vitam eternam. Hoc est. si perpatimini. et conregnabitis. Et tamen plerique ab hac voce resiliunt. et abeuntes hodieque retrorsum. respondet non verbo. sed facto. Durus est hic sermo. quis potest cum audire Itaque generatio. que non dixerit cor suum et non est creditus cum deo spiritus est. sed magis spiritus in-

De diligendo.

incerto diuiciar. Verbu modo
crucis audire grauaf. ac memo-
ria paffiois fibi iudicat onerofa.
Aex q̄liē vbi illius pōd' i pntia
fuflinebit. in te maledicti i ignē
eternū. q̄ parat' ē diabolo. ⁊ an-
gelis eius? Sup quē pfecto ceci-
derit lapis ifte: pteret eū. Et vō
generatio rectorū benedicet q̄si
vtiqz cū apoftolo fūe abfentes:
fūe pſentes p̄tēdūt placere deo.
Deiqz audi ē. Vēite bñdicti pa-
tris mei ⁊c. Tūc illa. q̄ nō direxit
cor ſuū ſero q̄dē expiret. q̄ i illi
pparatiōe doloris iugū xpi ſua-
ue. ⁊ on' leue fuerit cui tāqz gra-
ui. ⁊ aſpo ceruicem ſuperbe ſub-
duxit. Nō poteſtis o miſeri ſerui
māmone ſimul gloriari in cruce
dñi noſtri ieſu xpi. ⁊ ſpare i pecu-
nie theſauris. Poſt aurū abire.
pbare q̄ ſuauiſ ē de'. ⁊ Proinde
q̄ ſuaue in memoria nō ſentitis.
aſperū pculdubio in preſentia
ſentiet. Cetez fidelis anima. ⁊ ſu-
ſpirat pſetiā inhianſ. ⁊ in memo-
ria reſeſcit ſuauiſ. ⁊ donec ydo-
nea ſit fletuataſ facie ſpeculari glo-
riam dei crucis ignominia glo-
riat. Sic pfecto ſit ſpōſa. ⁊ colū-
ba xpi pauſat Sibi iteris. ⁊ dor-
mit in medioſ clericos. ſortita' itaz
in pſentiaz de memoria abūdan-
tie ſuauiſtatis tue domine ieſu pē-
nas deargētatas innocētie vide-
licet puditiqz candorem Spās
inſup adimpleri leticia cū vultu
tuo. vbi etiā fiāt poſteriora dozi
ei' in palore auri quādo in ſplē-
doribus ſanctorū introducta cū

gandio. ſapientie plenius fuerit
illuſtrata fulgoribus. Merito p
inde i cāticis gloriat. ⁊ dicit. Le-
ua eius ſub capite meo. ⁊ dexte-
ra illi' amplexabitur me. In le-
ua reputas ſcordationē illi' cha-
ritatē: q̄ nulla maior ē: q̄ animā
ſuā poſuit p amicis ſuis. In de-
xtera vō beatā viſiōez. q̄ pmiſit
amicis ſuis ⁊ gaudiū de preſen-
tia maietaſ. Merito illa di. ⁊ di-
ficata viſio. illa diuine pſentie in-
eſtimabilis delectatio in dextera
deputat. de q̄ ⁊ delectabiliſ cani-
tur: Delectatiōis in dextera tua
vſqz in finē. Merito in leua ad-
mirabilis illa memorata. ⁊ ſemp
memorāda dilectio collocat. qd
donec trāſeat iniquitas. ſup eam
ſpōſa ſcūbat. ⁊ reſeſcat. Merito
ergo leua ſpōſi ſub capite ſponſe
ſup q̄ videlicet caput ſuum reclina-
to ſuſtentet hoc eſt mētis ſue
intentionem: ne incurueſ. ⁊ incli-
neſ in carnalia. ⁊ ſecularia deſi-
deria. quia corp' quod corūpi-
tur aggrauat animā ⁊ deprimit
terrena inhabitatio ſenſū multa
cogitātez. Quod nāqz aliud faci-
at cōſiderata tāta. ⁊ tā indebita
miſeratio. tā gratuita. ⁊ ſic pro-
bata dilectio. tā iopinata digna-
tio. tā inuicta manſuetudo tā ſtu-
penda dulcedo? Quid in q̄ hec
oīa faciāt diligēſ pſiderata. niſi
vt cōſiderantis aīaz ab omni pe-
nitus prauo vēdicatū amore. ad
ſe mirabiliter rapiāt vehemēſ
afficiēterqz poſſe contemnere.
q̄qz niſi in cōtēptu horū appeti

Deum.

non pōt. Alimīz p̄ ide in odore
vnguentoz hozuz sponsa currit
alacriter. amat ardentē et pax si
bi amare sic amata videtur et cū
se tota i amore p̄strinxerit. Nec
in merito Quid magnū. n. tāto.
et tanti rep̄satur amor si pulvis
exiguus totū se ad reamādū col
legerit. cū illa nimīz maiestas i
amore pueniēs. tota in opus sa
lutis eius intēsa p̄spicitur. De
niqz sic de dilexit mūdūz vt vni
genitū daret. Haud dubiū quin
de patre dicat. Item. tradidit in
mortē animā suā. nec dubiūz
q̄ de filio loquitur. Dicit. et de sp̄i
ritu sancto. Sp̄s pacitus quez
mittet p̄r i noīe meo ille vos do
cebit oīa. et suggeret vobis oīa q̄
cūqz dixerō vobis. Amat ergo
de⁹. et ex se toto amat. qz tota tri
nitas amat. si tñ totū dici pōt de
infinito. et incōprehensibili. aut
certe de simplici. Intuens ergo
hoc credo satis agnoscit q̄re de⁹
diligend⁹ sit. hoc est vñ diligi me
reatur. Ceterz infidelis non hñs
filiū nec patrem. proinde hz nec
sp̄m sanctum. Qui. n. non ho
norificat filiū. nō honorificat. pa
trem q̄ misit illū sed nec sp̄s s̄
ctū que misit ille. Is itaqz mīz n̄
est si q̄ minus agnoscit. minus
et diligit. At tñ et ipse totū ei sese
debere non ignorat. q̄ sui totius
nō ignorat auctores Quid ergo
ego q̄ deus meū teneo vite mee
non solū gratuitū largitorē. lar
gissimum administratores. piū p̄
solatores. sollicitū gubernatores

ditatores. glorificatores. sicut scri
ptū est. copiosa apud eum redē
ptio. Et itē introiuit semel i scā
eterna redēptiōe inuenta. Et de
p̄seruatione. Non relinquet san
ctos suos. in eternū p̄seruabunt
Et de locupletatione. Mensurā
bonā. et confertam. et cogitatam
et sup̄fluentem dabit in sinum
vestrū. Et rursūz Nec oculus vi
dit. nec auri audiuit nec i cor ho
minis ascēdit que p̄parauit do
min⁹ diligētib⁹ se. Et d̄ glorifica
tione. Saluatore expectam⁹ do
minū nostrz iesum christum. qui
reformabit corpus humilitatino
stre. p̄formatū corpori claritatis
sue. Et illud nō sunt cōdigne pas
siones huius tēporis ad futuraz
gloriā. que reuelabitur nobis. et
itirum. Id quod in p̄senti ē mo
mentaneū et leue tribulatōis no
stre. supra modū i sublimitate et
ne glorie pōd⁹ opatur in nobis
nō p̄tēplātib⁹ q̄ vidētur sed que
nō vidēt. Quid retribuā dño p
oibus ijs. Illū rō vrget et iustitia
naturalis totum se tradere illi. a
quo se totū hz. et ex toto d̄bet di
ligere. mihi p̄fecto fides tāto pl⁹
indicit amandū. quātum et euz
meīso pluris estimādū itelligo.
Quippe q̄ illū nō solū mei. s̄z sui
q̄z ipsi⁹ teneo largitorē. Deiqz
nōdū tps fidei aduenerat. nōdū
inotescerat i carne de⁹. obierat i
cruce. p̄dierat de sepulchro redi
erat ad p̄fz. et nōdū in q̄z cōmē
dauerat in nobis suā multā vīle
ctionē illā. de q̄ iaz. multa locuti

De diligendo.

sum⁹. cū tā mādatū ē hoi diligerē
dñz deū suū toto corde. tota aia
tota vtute sua. i. ex oī: qđ ē qđ sit
qđ pōt. Nec tñ iniust⁹ de⁹ suū si
bi iudicās opus: et dona. Et qđ
n. n. amaret op⁹ artificē: cū ha
beret vnde id posset: Et cur non
quātū posset: oīo: nisi ei⁹ munere
posset: Ad hoc: qđ de nihilo: qđ in
hac dignitate pditū est: et debitū
dilectionis manifestius facit: et
exactū iustiorē ostendit. Ceteruz
quātū puramus adiectū bñficij:
cū hoīes: et iuuetā saluauit quez
admodū multiplicauit: misicor
diā suā deus: nos dico: qđ muta
uimus gloriā nřaz in similitudi
nē vituli cōmēdetis fenū peccā
do ppati iumētis insipientibus.
Qđ si totū me debeo me facto.
qđ addā iā et pro refecto: et refe
cto hoc mō: Nec est tā facile re
fectus: qđ factus. Siquidē nō so
lū de me sed de omni quoq; qđ
factū est scriptum est. Dixit et fa
cta sunt. At vero qui me tātuz et
semel dicēdo fecit in reficiēdo. p
fecto et dixit mīta et gessit mira et
ptulit dura nec tñ dura sed et in
digna. Quid ergo retribuā dño
p oībus que retribuit mihi. In
primoope me mihi dedit in secu
do se: Et vbi se ddit me mihi red
didit. Datus ergo et reddit⁹ me
p me debeo. Quid deo retribuā
p se. Nā et si me milies repēde
re possē quēsum ego ad deum.
Hic primum vide quo mō. im
mo qđ sine mō a nobis de⁹ ama
ri meruerit. qui vt paucis qđ di

ctū ē repetā pīor: ipse dilexit nos
tātus et tā grandis tātillos et ta
les. En qđ in principio dixisse me
memini modū eē diligendi deū.
sine mō diligere. Deniq; cum di
lectio. que tēdit in deū. tendat in
mensū tendat in infinitum. Nāz
et infinitus deus est et imensus
Quis nā queso debeat finis esse
nostri. vel mod⁹ amoris. Qđ qđ
amor ipse noster nō gratuitus im
pedit sed repēdit et dbit⁹. Amat
ergo immēstas: amat eternitas:
amat supeminēs sciētie caritas
amat cuius magnitudinis nō est
finis. cuius sapiētie nō ē numer⁹
cuius pax exupat oēm sensum et
vicē rependimus ei mēsurā: Bi
ligā te dñe fortitudo mea dōm⁹
firmamētū meū et refugiu meuz
et liberator me⁹ et i eo deniq; qđ
qđ optabile atq; amabile dici
potest. Deus meus adiutor me⁹
diligā te p dono tuo et meo mo
do minus qđem iusto sed plane
nō min⁹ posse meo. Qui et si qđ
tū debeo. nō possum. nō possū tñ
vltra qđ possū. potero vero plus.
cū plus donare dignaberis. nūq;
tñ put dignus haberis. Impfe
ctū meū viderūt oculi tui. sed ta
mē in libro tuo oēs scribent. qđ
possunt faciūt. et si. qđ debēt. non
possunt. Satis quātū reor appet
et quo nā modo deus diligēdus
sit. et quo merito suo. Quo inq; m
merito suo. Nā quāto. cui sū ap
pareat qđ dicat qđ sapiant: Nūc
quo nostro pmodo diligēdus sit
videamus. Sed quātū ē et i hoc

Deum.

videre nrm ad id qd est? nec tn, qd videt, tacendū ē r si non oio videt, vt est. Superius cū propo sitū eēt, quare. r qūo diligendus sit de⁹, duplicē dixi parere intel lectū, vt id, qd querit, quare, aut q suo merito, aut quo nro cōmo do diligendus sit, vtruz liber qri posse p inde videt. Dicto p inde de merito dei, n put dignū dei, sz put datū est mihi, superest, vt r de premio, qd idē dabit, dicā.

Non, n, sine premio diligit de⁹ r si absqz premij intuitu diligen d⁹ sit. Vacua nāqz va caritas eē non pōt, nec tn mercenaria est. Quippe nō querit, q sua sūt. Af fectus est, nō ptractus, nec acqri tur pacto, nec acqrit. Spōte affi cit, r spontaneū facit. Aer⁹ amor seipso pteat⁹ ē. Hēt premiū, sz id, qd amat, nā qd qd pp aliū amare videaris, id plane amas q amo ris finis ptendit, nō p qd tendit. Paulus nō euangelizat, vt cō medat, sz cōmedit, vt euāgelizet eo qd amet nō cibū: sz euāgelij Aer⁹ amor premiū nō reqrit, sz meret. Premiū sane nec dum amari pponit, amanti debet, pse uerati dat. Deniqz in reb⁹ iferio rib⁹ suadēdis inuitos pmissis, vel premijs inuitamus, r nō spō tācos. Quis, n, numerādū hoiez putet, vt faciat, qd r spōte cupit, nemo, n, pducit aut efuriētez, vt comedat, aut sitientem, vt bibat, aut certe matrem, vt paruulū la ctet filiū vteri sui. An vō qd pu tet prece, vel pēcio quēpiā cōmo

nēdū, suā ipsius vl sepire vineaz, vel arborē circūfodere, vel stru cturā pprie dom⁹ erigere? Quā to magis deū amās aia nihil ali ud pter deū diligit? Inest oi vtē ti rōne naturaliter p sua sp esti matōe atqz intentione appetere potiora: r nulla re esse ptētū, cui qd deest, iudicet preferendū, nāz r q verbi grā vxorē hz speciosaz petulanti oculo, vel aio, respicit pulchriorē, r veste preciosa indu tus preciosiorē affectat, r possi dēs multas diuitias, inuidet di tiori. Videas iā multis pdijs, r possessionib⁹ ampliatis, adhuc tn indies agrū agro copulare, at qz ifinita cupiditate dilatare ter minos suos. Videas r q regali b⁹ domib⁹, amplisqz habitāt pa latijs nihilomin⁹ quotidie pūn gere domū ad domum, r inqeta curiositate edificare, diruere, mu tare qdra rotūdis. Quid hoies sublimatos honorib⁹? An n, insa tiabili ambitōe magis, ac magis totis virib⁹ conari ad altiora vi demus? Et horū aium idcirco nō ē finis, qz nil in eis summū singu lariter reperit, vel optimū. Et qd mirū, si inferiorib⁹ r deteriorib⁹ ptētus non sit, q circa summū, vel optimū quiescere nō pōt. Sz hoc stultuz, r extreme dementie est, ea semp appetere, que nunq non dico satient, sed tēperant ap petitum, dum quicquid talium habueris, nihilominus non ha bita concupiscas, r ad queqz de fuerunt, sz inquietus anheles.

De diligendo.

Ita. n. fit. vt per varia. ⁊ fallacia
mūdi oblectamēta vagabund⁹
aius inani labore discurrens fa-
tigetur. non satietur dū quicquid
famellīc⁹ inglutierit. parū repu-
tet ad id. qđ sup̄ est. deuorandū
semp̄q; non minus anxie cupiat
qđ desunt. qđq; adsūt lete posside-
at. Quis. n. obtineat vniuersa?
Quāq; ad medicū id qđ qsq; cū
labore obtinuerit. cū timore pos-
sederit cert⁹ quidez nō sit an cū
dolore amittat. Si directo trami-
te voluptas puerſa contēdit ad
optimū festinat ad id vñ possit i-
pleri. Immo vero ijs anfractib⁹
ludit secuz vanitas mentitur ini-
quitas sibi. Si ita vis adimple-
re qđ vis hoc est si illd apprehen-
dere vis quo apprehenso nil tñ
amplius velis qđ temptare op⁹
est cetera? curris per denia. ⁊ lō-
ge ante morieris. qđ hoc circuitu
peruenias ad optatum. Hoc er-
go in circuitu ambulant. natura-
liter appetentes vñ finiant appe-
tituz ⁊ insipienter respuētes vnde
propinquēt fini. fini dico nō con-
sumptōis sed psumatōis. Quā-
obrez non beato fine psumari s;
consumi vacuo labore accelerāt
qui reruz magis spē: qđ auctori-
tate delectant. Prius vniuersa
percurrere ⁊ de singulis cupiūt
experiri. qđ ad ipsum curent vñ
uersitatis dñm peruenire. Et qđ
dem peruenirēt. si quādoq; vo-
ti compotes effici possent vt oīa
s. preter omnium principiū vn⁹
aliquis obtineret. Ea namq; sue

cupiditas lege: qua in reb⁹ cete-
ris non habita fastidire solebat.
mox oib⁹ qđ in celo ⁊ qđ in terra sñ
optent ⁊ cōtemptis tandem ad
ipm̄ procul dubio curreret. qđ so-
lus de esse oīum deus. Porro
ibi quiesceret. qđ sicut citra nulla
reuocat quies: sic nulla vltra iaz
inquietudo sollicitat. Viceret p-
certo. Mihi autēz adherere deo
bonuz ē. Viceret. Quid. n. mihi
est in celo ⁊ a te qđ volui sup̄ ter-
ram? Et item. Be⁹ cordis mei ⁊
pars mea deus in eternum. Sic
ergo vt dictum est. ad id qđ opti-
mu est quicuis cupidus perueni-
ret. siquidez ante cuncta qđ cupit
assequi posset. Verū qm̄ id oīno
impossibile perstruit ⁊ vita breui-
or. ⁊ virtus infirmior. ⁊ conſors
numerosior. Longo pfecto itine-
re ⁊ casso labore desudāt. qui dū
queq; desiderāt attingere volūt
ad cunctoz desiderabiliuz. neq;
unt pertingere finem. Et vtinaz
attingere vniuersa oīno: ⁊ nō ex-
periri magis vellent. Hoc. n. fa-
cile possent. ⁊ non incassuz. Nam
⁊ aius sensu quidez carnali tāto
velotior qđto pspicatioz ad hoc
datus est vt illo ad oīa preueni-
at. nilq; au deat ptingere sensus.
qđ aius precurrēs ante vtile nō
probauerit. Hinc. n. arbitroz di-
ctum oīa probate qđ bonum est
tenete. vt videlz ille hinc puide-
at. ne is suuz votum nisi ad illi-
us iudiciū consequat. Alioqn̄ n̄
ascendes in mōtem domini nec
stabis in loco sancto eius. pro-

De diligendo.

eo: q̄ in vano accepis aiam tuā. Hoc est aiam rōnalez: dñi instar pecoris sensū sequeris: rōne q̄ dē ociosa: et nō resistente in aliquo. Quorū itaq̄ ratio non prevenit gressus currunt: sed extra viā ac p̄inde apostoli sp̄eto p̄silio nō sic currūt: vt apprehendāt. Quādo etenim apprehendāt: quē apprehendere nisi post oīa nolunt. Distortū iter et circuit⁹ infinitus cūcta premitus attentare velle. Iustus autē nō ita. Audiens nē pe vituperationē multorū p̄morantiū in circuitu. Multi. n. sūt viā latā pergentes: que ducit ad mortē. Ipse sibi reglā elegit viāz nō declinans ad dexterā: vel ad sinistrā. Bēiq̄ attestāte p̄pheta semita iusti recta est: rect⁹ callis iusti ad ambulādā. Hi sunt: q̄ salubri cōpendio expti sunt mole stuz hunc: et infructuosuz vitare circuitum: verbū abbreviatuz: et abbrevians eligentes nō cupere q̄cunq̄ vident: sed vendere magis. q̄ possidenti: et dare pauperibus. Beati plane pauperes: qm̄ ipsorum est regnum celoz. Dis quidē currūt: sed inter currētes discernit. Beniq̄ novit domin⁹ viāz iustozum: et iter impiorū peribit. Ideo autē melius est modicū iusto super diuitias peccatoz multas: qm̄ q̄dem: vt sapiens loq̄tur et insipiens experit: qui diligit pecuniā: non saturabit pecuniā: q̄ autē eluriunt et sitiunt iusticiā ipsi saturabuntur. Iusticia si q̄dem vitalis. et naturalis pecu-

nia vō sic non replet vel minuit animi famē: q̄ corporis ventus. Beniq̄: si familiarē hoīem aptis faucib⁹ vēto inflas haurire bucis aerem cernas: quo q̄si p̄sulat fami nōne credas isanire. Et nō minoris insanie est: si sp̄itū rōnalez rebus putes. quibuscunq̄ corporalib⁹ adimpleri. Nec illa sane sp̄ualib⁹: nec isti e regiōe relici corporalibus queūt. Bñdic aia mea dñio: q̄ replet in bonis d̄siderium tuuz. Replet in bonis excitat ad bonū tenet in bono p̄uenit in finem implet. Ipse facit: vt desideres. ipse est qd̄ desideras. Dixi supra: cā diligēdi deū de⁹ est. Verum dixi. nā et efficiēs et finalis. Ipse dat occasiones: ipse curat affectionē. desiderū ipse consumat. Ipse facit vel potius facit est vt amaretur ipse sperat amandus felici⁹. ne in vacuū sit amatus. Etus amor nostrū preparat: et remunerat. Precedit benignior. rependit iustior expectat suavior. Bivus est oibus. qui inuocant euz: nec tñ habet quēq̄ seipso melius. Sededit imeritū: se sernat in p̄mū: se apponit in refectionē aiarū scārum: se in redemptionem distrahit captiuaruz. Bonus es dñe aīe querenti te. Quid ergo inuenienti? Sed. n. in hoc est mirū: q̄ nemo te q̄rere valet: nisi q̄ prius inuenerit. At si igit inueniri: vt queraris: queri? vt inueniaris. Potes: q̄dez inueniri: nō tñ preueniri. Mā et si dictus mane oratio mea p̄ueniet

k

De diligendo.

te non dubius tamē q̄ tepida sit
ois oratio: quam non p̄uenerit i
spiratio. Dicendum iam ybi in
choet amor n̄r: qm̄ ybi consume
tur dictum est.

Amor est affectio natural' vna
de quatuor note sunt: non opus
est noiare. Quod ergo naturale
est iustū quidem foret: p̄rio oīuz
auctori deseruire nature vñ ei di
ctum est: p̄mū & maximū man
datum: diliges dñm deū tuum.
Sed qm̄ natura fragilior: atq; i
firmior est: ipsi p̄mū imperāte
necessitate p̄pellitur inseruire: &
est amor carnalis quo ante oīa
hō diligit seipsum p̄ se ipsum.
Nūdū quippe sapit: nisi seipsuz
sicut scriptū est: p̄r? qđ animale
deide qđ spirituale. Nec p̄cepto
ind̄r: sed nature inserit. Quis nē
pe carnē suā odio habuit: At ve
ro si cepit amor id ē: vt a solet p̄
cliuior esse: siue p̄fusior: & necessi
tatis aluo minime p̄tentus cā
pos ē voluptatis exūdans. latū
visus fuerit occupare: statiz sup̄
fluitas obuiāte mādato cohibet
cū dicitur diliges proximū tuuz
sicut teipsum. Iustissime qđ ē vt
p̄sors nature nō sit ex sors & ḡfie
illius p̄fertim gratie: que nature
insita est. Quod si grauatur hō
fraternis nō dico necessitatibus
subuenire sed voluptatib' deser
uire castiget ipse suas: si nō vult
esse trāsgressor. Quātū vult sibi
indulgeat: dū eque & p̄ximo tā
tundem meminerit exhibendū.
Frenū tibi temperantie imponi

tur o hō ex lege vite & discipline
ne post p̄cupiscentias tuas eas.
& peas ne de bonis nature hosti
seruias aie. hoc ē libidini. Quāq;
iustius atq; honestius p̄mūcas
illa p̄sors: q̄ hosti. i. p̄ximo. Et
quidē si ex sapientis p̄silio a vo
luptatibus tuis auerteris: & iux
ta p̄trinā apostoli victu vestitu
q̄ p̄tentus paulisper suspendere
non grauaris amorē tuuz a car
nalibus desideriis: que militant
aduersus aiam. Sane quod sub
trahis hosti aie tue: p̄sors natur
puto non grauaberis impertiri.
Tunc amor tuus & tempas erit:
& iustus si quod p̄p̄ris subtrahi
tur voluptatibus s̄ris necessitati
bus non negetur. Sic amor car
nalis efficitur socialis. cū in cōe
p̄trahitur. Si aut dū p̄mūcas
proximo forte tibi defuerit ē ne
cessaria: quid facies: Quid. n. ni
si: vt euz omni fiducia postules
ab eo: qui dat oībus affluenter &
non impropat qui appit: manus
suā & implet omne animal bene
dictione: Dubiū si quidem non
est: q̄ assit libenter in necessariis
qui plerisq; & in sup̄fluis non de
est. Deniq; ait p̄mū querite re
gnū dei & iusticiam eius & hec
oīa adīcientur vobis. Sp̄p̄te da
tur se pollicetur necessaria sup̄
flua restringenti: & proximū dili
genti. Hoc quippe est p̄mū q̄
rere regnū dei: & aduersus pecca
ti implorare tirānidem. P̄u dici
cie poti'. ac sobrietatis subire iu
gum. q̄ regnare peccatuz i tuo

Deum.

mortali corpe patiaris. Porro autem et hoc iustitiae est cum quod tibi est natura cōis: nature quoque cum eo munus non habere diuisū. Et tū pfecta iusticia sit: diligere primum deū in causa habere necesse est. Alioquin primum pure diligere quō potest: qui in deo non diligit. Porro in deo diligere non potest: quādeus non diligit. Oportet ergo deus diligere primum: ut in deo diligere possit et primum. Facit ergo et se diligere deus: quod et cetera bona facit. Facit autem sic. Qui naturā perdidit ipse et protegit. Nam et ita perditur sit: ut habeat iugiter necessariū protectorem. quē habuit et perditores ut quē nisi per ipsum non valuit esse nec sine ipso valeat oīo subsistere. Quod ne scieat se creatura ignoret: ac per vinum sibi: quod absit: superbe arroget beneficia creatoris: vult hostem isdem perditore alto quēdem salubrius consilio tribulationibus exerceri: ut cum defecerit homo et subuenerit deus dum homo liberatur a deo: deus ab homine. ut dignum est honoretur. Hoc enim dicit. Inuoca me in die tribulationis: et eruiam te: et honorificabis me. Sit itaque hoc tali modo ut homo animalis et carnalis. qui propter se neminem diligere nouerat. etiam deū vel propter se amare incipiat. quod in ipso nimirum. ut sepe expetus est: oīa possit. quod posse tū possit: et sine ipso possit nihil.

Amat ergo iam deum: sed propter se interim adhuc non propter ipsum

Est tū quedā prudentia scire: quā ex te: quid ex dei adiutorio possis. et ipsi seruare te insensum. quod te tibi seruat illesū: At si frequēs in ingruerit tribulatio: ob quā et frequēs ad deū conuersio fiat: et a deo quoque frequēs liberatio consequatur. Nonne: et si fuerit ferreū pectus. vel cor lapideū totiens. liberatū emolliari necesse est ad gratiam liberantis: quatenus deū homo diligat. non propter se tantum: sed propter ipsum.

Et occasione quippe frequentium necessitatum. crebris necesse est impationibus deū ab homine frequentari frequentando gustari. gustando probari quā suavis est dominus. Ita fit ut ad diligendū pure deū plus iam ipsius gustata illitiat suauitas quā urgeat nostra necessitas: ita ut exemplo samaritanorum dicentium mulieri quē ad esse dominum nunciauerat. iam non propter tuam loquelam credimus. ipsi enim audiimus et scimus. quia ipse verē saluator est mundi. Ita in quibus et nos illorum exemplo carnem nostram alloquētes dicamus merito. Jam non propter tuam necessitatem deus diligimus. ipsi enim. gustauimus quā suavis est dominus. Est enim carnis quedam loquela necessitas et beneficia: quē expiendū probat gestiēdo renunciat. Itaque sic affecto iam de diligendo proximo implere mandatū non erit difficile Amat quippe veraciter deū ac propter hoc: quod dei sunt. Amat caste: et casto non grauatur obedire mādator:

De diligendo.

castificas magis cor suuz: vt scri-
ptū est in obedientia charitatis.
Amat iuste et mādātū iustū libet
amplecti. Amor iste merito gra-
tus q̄a gratuitus castus est quia
non impendit verbo neq; lingua
sed ope et veritate. Iustus ē qm̄
qualis suscipit talis et redditur.
Qui. n. sic amat haud secus pfe-
cto q̄ amatus est amat. querēs
et ipse vicissim nō q̄ sua sūt s; que
iesu xpi quēadmodū ille nostra
vel poti⁹ nos et nō sua quesuit.
Sic amat q̄ dicit p̄stemi dño
quoniā bon⁹. Qui dño confiteb
nō quoniā sibi bon⁹ ē sed quoni
am bon⁹ ē hic vere diligit deum
ppter deū. et nō ppter seipsum.
Non. n. sic amat de quo dicitur
confitebit tibi cū benefeceris ei.
Iste est terci⁹ amoris grad⁹ quo
iā ppter seipsum deus diligitur.
Felix q̄ meruit ad quartū vs-
q; ptingere quatenus nec seipsū
diligat homo nisi ppter deū. In-
stitia tua de⁹ sic mōtes dī. Amor
iste mōs est et mōs dei excelsus.
Reuera mōs coagulat⁹ mōs pi-
guis. Quis ascendet i mōtē dñi?
Quis dabit pēnas mihi sicut co-
lumbę et volabo et requiescā? Fa-
ctus ē i pace locus iste et habita-
tio eius in syon. Deu mihi. qz i co-
latus me⁹ plōgat⁹ est. caro et sã
guis vas luteuz terrena inhabi-
tatio quādo capit hoc? Quādo
huiusmodi expit. effectū vt di-
uino debzatus amore anim⁹ ob-
litus sui factusq; sibi ip̄i tāq; va-
pditū totus pergat in deū. et ad

herēs vnus deo cū eo spūs fiat et
dicat deficit caro mea et cor meū
deus cordis mei et pars mea de
us i eternū. Beatū dixerim et sã
ctū cui tale aliqd in hac mortali
vita raro iterdū aut vel semel. et
hoc ipsuz raptim atq; vnus vix
momenti spatio expiri donatū ē.
Te. n. quodāmodo pdere tanq̄
q̄ non sis. et oio non sentire teip-
sum. et a temetipso exinaniri et pe-
ne annullari. celestis ē p̄uersatio
nis nō humane affectionis. Et si
q̄dem e mortalibus quispiā ad il-
lud raptim iterdū vt dictū ē ad
momentū admittit subito inui-
det seculū neq; pturbat diei malī
tia corpus mortis aggrauat. solli-
citat carnis necessitas defect⁹ cor-
ruptiōis nō sustinet quodq; his
violētū ē. fraterna renocat cari-
tas. Deu redire in se recidere. in
sua cōpellitur et miserabiliter ex-
clamare. Domine viz patior re-
spōde p me. Et illd Infelix ego
homo q̄s me liberabit de corpo-
re mortis hui⁹. Quoniā tñ scriptu-
ra loq̄tur. deū oia fecisse ppter
semetipsum. erit pfecto vt factu
ra sese quādoq; pformet et con-
cordet auctori.oportet p̄inde
i eūdē spiritū nos affectu quādo
cūq; trāsire. vt quomodo deus
omnia eē voluit ppter semetip-
sū. sic nos quoq; nec nos ipsos?
nec aliud aliqd fuisse vel esse ve-
limus nisi eā propter ipsum. ob-
solam. v; ipsius volūtātē. nō no-
strā voluptatem. Delectabit sa-
ne non tā nostra vel sopita neces-

Deum.

fitas vel sortita felicitas q̄s quod
eius i nobis: de nobis volūtas
ad implecta videbit: quod ⁊ coti
die postulamus in oratione: cū
dicimus: fiat volūtas tua. sicut i
celo: ⁊ in terra. **A**mor: scūs: ⁊
castus o dulcis. ⁊ suavis affectio
Pura: ⁊ defecata intētio volū
tatis: eo certe d̄fecacior: ⁊ purior
quo in ea de pprio nil iā admix
tū relinquitur: eo suavior: ⁊ dolci
or. quo totū diuinū est. q̄ sentit.
Sic afficit. deificari ē: **Q**uō stilla
aq̄ modica multo infusa vino: d̄
ficere a se tota videt: dū. ⁊ sapo
rem vini induit. ⁊ colorē. Et quo
modo ferrū ignitū. ⁊ cādēs igni
similimuz sit. p̄stina: ppriaq; for
ma exutū. Et quomō solis luce
p̄fusus aer in eandē trāsformat
luminis claritatē. adeo: vt nō tā
illuminatus: q̄ ipsuz lumē eē vi
deat. sic omnem tunc in sanctis
humanā affectionē quodā ines
fabili modo necesse erit a semet
ipsa liquefcere. atq; in dei peni
t̄ trāsfrūdi volūtatē. Alioqn quo
modo omnia in oibus erit. de
s si in homine de homine: q̄q; su
perit: **M**anebit q̄dem substātia:
sed in alia forma: alia gloria alia
q; potentia. **Q**uādo hoc erit. q̄s
hoc videbit: q̄s possidebit: **Q**uā
venia. ⁊ apparebo ante faciē dei:
Dñe deus me^o tibi dixit cor me
um. ex q̄ fuit te facies mea facies
tuā dñe req̄rā. **P**utas videbo
tēplum sanctū tuū: **E**go puto ne
minē añ sane perfectum in tem
plū iri. **D**iligēs dominū deū tu

um ex toto corde tuo. ⁊ ex tota
anima tua. ⁊ ex tota vtute tua ip
sū quousq; cor cogitare iā nō co
gat de corpore ⁊ anima eidez in
statu viuificādo ⁊ sensificando i
tēdere desinat. ⁊ virtus eiusdem
reuelata molestijs in dei potētā
robozet. **I**mpossibile namq; tota
hec est toto ad deū coligere. ⁊ di
uino infigere vultui. q̄dū ea hu
ic fragili. ⁊ erumoso corpori in
tēta ⁊ distēta necesse est subserui
re. **I**taq; i corpore spiritali. ⁊ i
mor tali: i corpore integro placi
do placitoq; ⁊ p oia subiecto spi
ritui spet se anima q̄rtū apphen
dere amoris gradū vel potius i
ipo apprehēdi quippe quod dei
potētie est vāre cui vult non hu
mane industrie asseq. **T**unc in q̄
summū obtinebit facile gradum
cū i gaudiū domini sui p̄mptissi
me. ⁊ auidissime festinantē. nul
la iā retardabit carnis illecebra:
nulla molestia cōturbabit. **P**u
tamus ne tamē hanc gratiā vel
ex pre sāctos martyres assecutos
in illis adhuc victoriosis corpori
bus p̄stitutos? **M**agna vis proz
sus amoris. illas aias itrozsus ra
puerat: q̄ ita sua corpora foris ex
ponere. ⁊ tormenta contemnere
valuerunt. **A**t profecto doloris
acerrimi sēsus nō nisi turbare se
renū. ⁊ si ne pturbare. **Q**uid au
tē iam solutas corporibus? **I**m
mensas ex toto credimus: imen
so illi pellago eterni lūinis: ⁊ lūi
nose eternitat. **S**ed si n̄ negat ve
lit sua corpora recepisse. aut cer

De diligendo

te recipe desiderant: et sperant. li-
quet pculdubio nec dū a seipis
penitus imutatas: quibus constat
nec dū penitus deesse de pprio:
quo vel modice intētio reflectat
Hec ergo absorpta sit mors i vi-
ctoria. et noctis vndiqz terminos.
lux phennia inuadat et occupet
vsqz quaqz. q̄ten⁹. et in corporib⁹
grā celestis effulgeat. nō possūt
ex toto anime seipsas expōere. et
transire in deum. Nimirū ligate
corporibus et tunc et si non vita
vel sēsu: certe affectu naturali ita
vt absqz his nec velit nec. valeāt
psumari. Itaqz ante restauratio-
nem corporū nō erit ille defectus
animoꝝ: qui perfectus et sumus
est ipsoꝝ status. nec carnis iā sa-
ne pfortiū spūs. requireret. si absqz
illa psumaretur. Enimvero abs-
qz pfectu anime nec ponitur cor-
pus. nec sumis. Veniqz preciosa
in pspectu domini mors sanctorū
eius. Quod si mors preciosa. q̄d
vita: quid illa vita: Nec mirū si
corpus iam glorie conferre vide-
tur spūi. quod et infirmū et mor-
tale pstat ipsi nō mediocriter va-
luisse. Q̄z vix loquutus est. q̄
dixit Diligentibus deus. omnia
cooperari in bonum. Valet deū
diligenti anime corpus suū infir-
mū. valet mortuum. valet et resu-
scitatum. Primo q̄dē ad fructū
penitentie. scdo ad requiem po-
stremo ad psumptionem. Veri-
to sine illo perfecti non vult. q̄ in
omni statu bonū sibi subseruat re-
psentit. Bon⁹ plane fidusqz co-

mes caro spūi bono. que ipz aut
si onerat iuuat. aut si nō iuuat. ex-
onerat. aut certe iuuat et mini-
me onerat. Prim⁹ stat⁹ laborio-
sus sed fructuosus. Secūd⁹ etio-
sus sed minime fastidiosus. Ter-
ti⁹ et gloriosus Audi et spōsū i cā-
ticis ad pfectus hunc trimoduz
inuitantes. Comedite inq̄t amuci
et bibite et ebriamini carissimi. la-
borātes i corpore vocat ad cibū.
iaz posito corpore q̄scentes ad
potū inuitat. resumentes corpo-
ra etiā: vt inebrientur: impellit.
Quos et vocat carissimos: nimi-
rū caritate plenissimos. Nam et
in ceteris quos nō carissimos. s; z
amicos appellat differētia est vt
hi q̄dē qui carne adhuc grauati
gemūt. cari habeant pro carita-
te. q̄ habent q̄ vero soluti iā car-
nis cōpede sūt eo sunt cariores.
quo et promptiores atqz expedi-
tiores facti ad amandū. Porro
p vtriusqz merito noiatur et ca-
rissimi q̄ recepta iam secūda sto-
la in corporibus vtiqz cū gloria
resumptis tāto in dei serū amo-
re liberiores: et alacriores. q̄to et
de pprio nil iā residuū ē q̄ eos
aliq̄tenus sollicitet. vel retardet
Q̄d q̄dem neuter sibi reliquorū
statuū vendicat: euz et piori cor-
pus cū labore portet. et in secun-
do. quoqz nō sine proprietate dsi
derij expectet. Primo ergo fide-
lis anima cōmedit panē suū. s; z
heu in sudore vultus sui. In car-
ne q̄ppe manens adhuc ambu-
lat p fidem. q̄ sene operari p di-

Deum.

lectionem necesse ē: q̄a si nō ope
rat mortua est. Porro ip̄m op̄
cibus est dicente domino meus
cib⁹ est. vt faciā voluntatem pa
tris mei. De hinc carne exuta: iā
pane doloris nō cibaf. sed vinuz
amoris tanq̄ post cibū plenus
haurire p̄mittitur. non paruz ta
men. sed quomodo sub spōsi nō
mine ⁊ canticis dictū legitur. Bi
bi vinū meum cū lacte meo. U
no enī diuini amoris in aīa sua
uitatē naturalis imilit affectio
nis: qua resumere corp⁹ suū. ip̄m
glorificatuz desiderat. Estuat er
go iā tunc sancte caritatē potata
vino sed plāe nōdū vsq̄ ad ebrie
tatem quonīa temperat interim
adorem illum huius lactis p̄mi
xtio. Ebrietas dēiq̄ solet euerte
re mētes. atq̄ animo. reddere i
memores sui. At nō ex toto sui
oblita est q̄ adhuc de pprio cor
pore cogitat suscitando. Leterū
hoc adeptō. qđ solum vtriq̄ de
erat quid iā impedit a seipsa qđ
dāmodo abire. ⁊ ire tota in deuz
eoq̄ sibi penitus dissimilimā fie
ri quo deo similima effici donat.
Tū demū ad craterā admissa sa
piētie. illa de q̄ legit. Et calix me
us inebrians quam preclarus ē.
Quid mirū iam si in ebrietate ab
vbertate domus dei. cum nulla
mordente cura de proprio secu
ra bibit purum: ⁊ nouum illud
cuz Christo in regno patris ei⁹.
Hoc vero conuiuium triplex ce
lebrat sapientia: ⁊ ex vna com

plet caritate. Ipsa cibās labora
tes. ipsa potans quiescentes. ip
se regnātes inebrians. Quomo
do autem in conuiuiō corpora
li. ante cibū. q̄ potus apponit.
quoniam ⁊ tali ordine natura re
quirit. ita ⁊ hic. primo quidē an
te mortem in carne naturali. la
bores manuū nostraruz mandu
catus. cū labore. q̄ glutierenduz
est māducātes. Post mortē ve
ro in vita spiritali iāz bibimus
suauissima quadaz facilitate. qđ
precipit glutientes. tan dēz redi
utinis. corporibus in vita immor
tali iebriemur mira plenitudine
exuberantes. Hoc pro eo. qđ spō
sus in canticis canticorū dicit. co
medite amici ⁊ bibite iebriamini
ni chaussimi. Cōedite ante mor
tē. bibite post mortē. iebriamini
post resurrectionē. Adrito iam
charissimi. qđ charitate inebriant
⁊ merito inebriati. q̄a ad nupti
as agni introduci merentē eden
tes. ⁊ bibentes sup mensam illi⁹
in regno suo. quādo sibi iā exhi
bet gloriosā ecclesiā nō habentē
maculā. neq̄ rugaz. aut aliquid
huiusmodi. Tūc prorsus iebriat
carissimos suos. tūc torrente vo
luptatis sue potat. quoniam qui
dem in cōplexu illo arctissimo. ⁊
castissimo spōsi. ⁊ spōse. fluminis
ipetus letificat ciuitatē dei. Qđ
nō aliud esse arbitroz. q̄ dei filiū
q̄ trāsies ministrat. quemadmo
dū ipse p̄misit. vt ⁊ hic iāz iusti
epulentur. ⁊ exulent in conspe

De amore.

ctu dei. et delectentur in leticia.
Hinc illa satietas sine fastidio.
Hinc in satiabilis illa sine inque-
tudine curiositas. Hinc eternus
illud atque inexplebile desiderium
nesciens egestatem. Hinc et denique
sobria illa ebrietas non nisi mero
ingurgitans: non madens vino sed
ardens deo. Ex hoc iam quartus il-
le amoris gradus perpetuo pos-
sidentur. cum summe. et solus diligat
deus. quia nec nos ipsos iam nisi per
ipsum diligimus. ut sit ipse pre-
mium amantium eternum.

gradus
Sicut Bernardi abbatis tra-
ctatus de amore dei pars prima
¶ Enite ascendamus ad
montes domini. et ad do-
mum dei iacob: et do-
cebit nos vias suas in-
tentiones: cogitationes: volunta-
tes: affectiones: et omnia interiora
mea: venite ascendamus in mon-
tem: vel locum. ubi dominus videt: vel
dominus videt. Cure: sollicitudines:
anxietates: pene servitutis expe-
ctate me hic cum asino corpore
isto: donec ego cum puero. id est cum in-
telligentia usque illuc properantes re-
uertamur ad vos. Reuertamur
non. et heu reuertemur quare cito.
Abucit. non. nos a vobis caritas vi-
tatis: sed per fratres abdicare: vel
absturare non patitur veritas cha-
ritatis: sed licet retrahat vestra
necessitas: non per vos omnino omit-
tenda est illa suauitas. Domine
virtutum conuerte nos: et o. f. t.
et. s. erimus: sed heu domine. quod pro-
perum: quod temerarium: quod in ordina-

tum: quod presumptuosum: quod alienum
a regula veritatis verbi et sapien-
tie tue corde in mundo velle vide-
re deus: sed tu qui es summe bo-
nus. Summum bonum: vita cordium
lux oculorum interiorum pro boni-
tate tuam domine miserere. hec. non. est
mundatio mea hec fiduria mea
contemplatio tua bone domine. Er-
go domine deus meus: qui dicis ani-
me modo: quo tu scis: salus tua
ego sum. Raboni sum mme magi-
ster: vnice doctor quem videre de-
sidero: dic ceco mendico tuo: quid
vis ut faciam tibi: et tu sis qui iam hoc
ipsum das: quod ex omnibus suis recessi-
bus: abiectis procul omnibus seculi
huius altitudinibus: pulchritudi-
nibus: et quicquid concupiscentiarum car-
nis vel oculorum vel ambitione spi-
ritus acceptare poterit: vel solet: tibi
dicat cor meum: ex quo huius te. fa. m.
fa. t. domine requiram: ne auertas fa-
ciem tuam a me: ne declines in
ira. a. a. t. Imprudens quidem: et
improbus sum. O. adiutor me-
us: et susceptor meus in defesse
sed amore amoris tui facio. Si-
cut vides me non videntem: et si
cui dedisti mihi desiderium tui et
si quid placet tibi in me. et cito
ignoscis ceco tuo ad te curanti. et
manum das in aliquibus in curre-
do offendenti.

Respondet quippe mihi intus.
et in anima. et mente mea tumultuans
in me. et concutiens omnia interiora
mea vox testificationis tue. et ca-
ligant oculi mei interiores a fulgo-
re veritatis tue ingerentis se mihi

Dei pars. i.

q: non videbit te hō. & viuere po-
test: sed tñ ex precepto tuo & vo-
no tuo sto i petra fidei tue. fidei
xpiane. in loco. qui vere ē penes
te: in q. vt possum. fero interim.
paciēter. & amplector. & deoscu-
lor tegentē: & protegentē me dex-
teraz tuam. & aliquotiens contē-
plāe. & videre gestiēs posteriora
videntē me humilitatē. s. per trā-
seuntē dispensatōis humane xpi
filij tui suspicio. s. cū accedere ge-
stio ad eū. & vel sicut emorissa il-
la infirme. & misere aie: mee a sa-
lutifero tactu vel fimbrie ei⁹ qua
si furari gestio sanitatē. vel sicut
thomas ille vir desideriorū totū
eū desidero videre. & tangere. &
accedere ad sacrosanctaz lateris
ei⁹ vulnus. hostiū arce. qd scñ ē
in latere. vt non tñ mittā digitū
vel totā manū. sed tot⁹ intrez vs-
q: ad ipm cor iesu in finū sancto-
rū in archā testamenti. ad vrnaz
aureā v3 aiām humanitatis. con-
tinentē intra se māna diuinitas.
hey dicit mibi noli me tangere.
& illud de apocalipsi foris cāes.
sicq: cū dignis conscientie mee v-
beribus expulsus. & propulsus i
probitatis. & presūptiōis mee pe-
nas cogo. Rursusq: in petraz
meā me recipiēs q refugium est
erinatjs spinis peccatorū plenif
reamplector. & reosculor regen-
tē. & protegentem me dexteram
tuam. & ex eo. q vel leuiter sensi.
vel vidi magis accēso desiderio
vix paciēter expecto vt aliquā au-
feras manum tegentem. & insun-

das gratiaz illuminantes. vt tan-
dem aliquā fm repsonsum verita-
tis tue mortuus mibi & viuens
tibi reuelata facie ipsam tuaz fa-
ciem incipiam videre. & affici ti-
bi a visione faciei tue. Et o facies
facies. q: beata facies q affici ti-
bi meref videndo te edificās in
corde tabernaculum deo iacob.
& oia faciens sed exemplar. q ei
oñditur in monte hoc vere. & cō-
petent cantat. Tibi dixit cor me-
uz exq̄siuit te. fa. m. fa. t. d. r. Ita-
q: vt dixi ex dono gratie tue cō-
templans oēs angelos conscien-
tie mee vel terminos. vnice & sin-
gulariter desidero videre te. vt
oēs fines terre mee videant salu-
tare dñi dei sui. vt amem. cuz vi-
dero. quē amare. hoc est videre
desidero. Dico. n. mibi in lango-
re desiderij mei. Quis amat. q
non videt. quō potest esse ama-
bile. q non aliquatenus est visi-
bile: sed te desideranti amabilia
quidez tua occurrunt. & a celo: &
a fra. & ab oi creatura tua se mi-
hi vltro offerūt. & ingerūt. Q in
oibus adorāde. & amabilis dñe
qto te manifestius & vius predi-
cāt. & approbant amabilem. tan-
to ardentius te mibi faciūt desi-
derabilem. sed heu nō ad fruen-
di pfectā suauitatē. & gaudiū s3
ad intentionis. & defectus nō tñ
sine aliq suauitate tormentū. Si-
cut. n. nō tibi pfecte placēt obla-
ta nisi mecū. sic bonoz tuoz pte-
platio reficit nos qdē dulcē. s3 nō
faciat pfecte nisi tecū. pec est aie

De amore.

mee assidua exercitatio: hic assidue scopo spūs meū: et cū hōis: et amabilib⁹ tuis. q̄si pedib⁹: et māib⁹. et tot⁹ initēs virib⁹ lursū tēdo ad te i te: sūme amor: sumum bonū s̄ q̄nto tēdo fortit⁹ tāto retrudor dur⁹ i terrā i memetip̄s sub memetip̄o sic g⁹ respiciēs. et diffinēs et diiudicās memetip̄s fact⁹ sū mihi ip̄i de me ip̄o laboriosa q̄stio Tū dñe cert⁹ sū p⁹ g⁹az tuā d⁹ sideriū d⁹ siderij. et amorē amoris tui h̄fe me i toto corde. et i tota aīa mea huc vsq̄ te faciēte. p̄feci vt desiderē desiderā te. et amen amā te. S̄ hoc amās qd amen nescio. Qd ē. n. amā amorē desiderā desiderij Amore amam⁹ si qd amam⁹ d⁹ siderio d⁹ sideram⁹ s̄ fortitā cū amo amorē: nō amo amorē quo amo q̄ amā volo. et amo. q̄cqd amo. sed me amātez cū i dño laudat et amā aīa mea q̄ p̄culdubio detestarer. et odio h̄fēs. si eā alibi. q̄ in dño et i eius amorē iuenirē. S̄ et d⁹ desiderio qd dicem⁹ si dicā d⁹ siderās iā me iuenio. d⁹ siderātē. S̄ nūqd d⁹ sideriū tui desiderātem q̄si nō habē aut desiderij maius q̄ habēaz?

Cū igit⁹ hoc mō deficiāt et caligēt. et cecuciant interiores oculi mei oro vt citi⁹ a te. apiāt. n̄ sic ap̄ti sūt ade carnales oculi vt videre p̄fusione suā s̄ vt. videā dñe gloriā tuā vt oblitus prauitāt. et paup̄tāt mee tot⁹ erigar. et curā i. āplex⁹ amoris tui. vidēs quē amauero. et amās quē videro et moriēs i me vives icipiā i te cui

pestime ē i se. s̄ festia dñe ne tardaueris h̄z. n. dñe sapie tue g⁹az v⁹ g⁹fe tue sapia sua cōpēdia. et q̄ rōcinatiōis v⁹ rōnis nullis argumēti null⁹ discutiōib⁹ q̄si q̄busdā scal⁹ p̄scēdis ad torrētē. s. voluptatīs tue. ad plenū amoris tui gaudiū. Cui hoc datū ē. fidelis q̄rens fidelis pulsas sepe repēte ibi se i uēit. S̄ eo dñe q̄z rap⁹ ē. si q̄n me i aliq̄ hui⁹ gaudiū mei pte iuenio clāo vociferor. Dñe bonū est hic nos eē. faciam⁹ hic tria tabernacula fieri vnū spei vnūz. et amorī vnū. Nūqd nescio qd dicā cū dicā bonū ē hic nos eē? S̄ repēte cado i terrā q̄si mortu⁹. et respiciēs nihil video et me vbi p̄us erā iuenio i dolos. s. cordis et afflictione spūs. Et q̄ dñe vsq̄ q̄ q̄z dñi n̄ p̄māebit spūs i hoib⁹: qz caro sūt. S̄ venit. et vadit et spirat vbi vult. S̄ icōuertēdo dñs cap. syō facti erimus sic p̄solati. Tūc reple. gaud. os. no. et lig. no. ex. Interi dñe mihi qz incolat⁹ me⁹ plō. ē. ha. cū ha. c. m. ico. s. a. m. S̄ respōdet int⁹ mihi i corde meo v̄itas p̄solatiōis tue et p̄solatio veritat⁹ tue. Est amor desiderij. et ē amor fructiōis. Amor meret aliq̄ visionē. visio fructiōez fructio amoris p̄fectionē. V̄as ago g⁹fe tue q̄ loq̄ dignaris ad cor hui tui. et āxijs ei⁹ q̄stidib⁹ aliq̄ten⁹ m̄des. Suscipio et āplector hāc spūs tui arrā. et let⁹ expecto i arrā p̄missionē tuā. Desidero itaq̄ amare te et amo desiderā

Dei pars. i.

re ta. et hoc modo curro. ubi apprehē
dā. i. quo apprehensus sum. i. ubi
amē te pfecte aliqui. por nos amia
sti o amāde. et amabilis dñe. Sz
ē ne aliqui at alicubi dñe h amo
ris tui pfectio. hec i amor tuo bti
tudis psumatio vt scitiēs gā ad
deū sōtē viuū sic faciet. sic impleat.
vt dicat sufficit: miror qdūq; ubi
cūq; ille sit. si n̄ deficiat. si diē suffi
cit. Sed ubi isti? sufficiēte ē dese
ctio. q̄ pōt eē pfectio. Nūq; igni
tur. et nūq; pfectio. Sz iusti dñe
nūq; regnū tuū possidebūt. In
iust? at ē. q̄ n̄ tm̄ desiderat. et de
bitore se scit. et itelligit se amare
quātū ab alq̄ creatura rōnabili
possibile ē amari te. Constat illa
btā seraphi. q̄ a vicinitate pletie
tue. a claritate visōis tue arden
tes iterptat. et sūt. pl? amaf te q̄
aliquē q̄ minor ē i regno celozū.
Qui si i regno celozū n̄ dicā mi
nim? sz n̄ null? ē. vtq; tm̄ deside
rat amaf te. q̄ntū ab alq̄ vl? potes
amari. vl? debes. et hoc forsītā ē. i
quē desiderant angeli pspicere.
Desiderat g? ille beat? minor. tm̄
te amaf. quātū amat. q̄cūq; amat
pl? eo. n̄ emula isectatiōe. sed pia
et deuota itētōe. Si vō et i amore
pficit. quāto felici? illūnat? ocu
lis in iteriora pcedit. tāto dulci?
sentit: et itelligit. si ingrat? n̄ ē. et
iniust? et te pl? posse amari. et se
debitore pl? amare vel quātū te
amāt cherubin. et seraphin. Sed
q̄ desiderat. q̄ a se q̄ nō pōt. nūq; ē
mefia vō a regno btitudinis. p
rsus aliēa ē. asse q̄ ergo. q̄ dside
rat. quūq; ibi aliqd desiderat?

Quid dicem? ad hec: Quid i q̄
dicem? loq̄re obsecro dñō. q̄ au
dit su? tu? Nūq; et magni. et p
ui oēs: q̄ i regno dī sūt. vnusq; q̄
i suo ordie et amat. et amaf dside
rat. et amoris vnitas n̄ finit. vt sit
diuersitas dū amat cui hoc datū
ē ardēt? mior at i amor sine iui
dia bonū. vbicūq; videt. amat q̄
ipse libi desiderat. et h̄z vtq; amo
rē. q̄ntūcūq; ē. quē i amāte amat
numiz amor ē q̄ amaf. q̄ ex ma
gna bōitat? sue affluentia. et nam
amātes et coamātes gaudētes.
et pgaudētes pari implet gā. sz dū
pari mēsurā. et q̄nto se amātū se
lib? largi? ifūdīt. tāto eos sui ca
patiores e ffe facietatē facies. sz
sine fastidio. d̄ ipa satietate n̄ mi
nuēs dsideriū. sz augēs rēota oī
anxietudis mifia. Elmoz. n. ē vt
dictū ē. q̄ amaf. q̄ a voluptat? sue
torrēte oēs ab amato? suo repel
lit vl? i facietate fastidij. vl? in desi
derio anxietudinis vel i zelādo
iuidie mifia: illūinās eos. vt diē
apostol? a claritate i claritatē. vt
in luie videāt lumē. et i amor pci
piāt amorē. h̄ ē. n. fōs vite. q̄ sp flu
it. et nūq; pefluit. h̄ est gloria. he
sūt diuitie in vomo bti amatoris
tui. q̄ psto ē dsiderāti. et amāti. q̄
desiderat et qd amat. Ideo et qui
dsiderat. sp amat dsiderare. et q̄
amat sp desiderat. amaf et dside
rāti et amāti. q̄ desiderat. et amat
facis sic abundare o dñe vt nec an
xietas dsideratē. nec fastidiū af
fligat hūdātē. et nūquid obsecro
dñe. hec est via eterna d̄ q̄ cātāt
ps. Et vide si via iniquitat? i me ē

De amore.

et deduc in via eterna. hec est affectio. hec est perfectio. sic semper ire est pervenire. Unde apostolus tuus. qui paulo ante dixerat. non quod accepimus aut perfecti simus. sequor autem si quando apprehendam. a quo apprehensus sum in christo iesu. unde inquit. que retro sunt obliviscens. ad ea vero. que sunt prope extendens me. a destinationis perfectionis dei in christo iesu. Quicquid perfecti sumus hoc sentiamus.

Et hoc est amare tuum quo amas te amantes. a dulcedine bonitatis tue quam habes ad creaturam tuam amatores. creator boni. inspiras eis hec desiderium amandi te. et amorem quo amant. et desiderare. et amare te. non enim afficeris ad nos vel a nobis. cum nos amas. sed es. que es. que semper idipsum es. cum hoc est esse quod esse bonum. bonum autem tibi in te. et omni in te creature tue. nos autem a te ad te afficimur cum te amamus. que possumus misero aliquo modo esse. et non amare te. id est esse. et male esse. Tibi autem qui semper idem es. nihil accedit. si amando perficimur in te. nihil discedit. si deficimus a te cum autem non amas. non nisi propter te nos amas. cum verissima summe iustitie regula etiam nos nil amare permittat extra te. Et certe possibile est amori dei amantem. ubi magis na occurrat gratia. eo perficere. ubi nec te nec se amans propter se. et te. et se propter se te solum amet. et per hoc reformatur ad imaginem tuam. ad quam creasti eum Qui ex veritate nature tue et natura veritatis tue nec tenis propter

nec angelum. nec hominem amantem. potest nisi propter te. Et o felix. et felicissima anima. que deo sic a deo meretur affici ut per unitatem spiritus in deo solum amet deum. non suum aliquid suatum. nec nisi in deo amet seipsum. et deus in ipso amet vel approbet deum. id est seipsum imo quod solum deus amari. et a creatore deo. et a creatura dei. Amoris. nomen est vel affectus nulli preterit. vel debet nisi tibi soli. o deus amor. et amande domine Et hec est in nobis voluntas filii tui. hec pro nobis oratio eius ad te dum preces suum. volo. ut sic ego. et tu unum sumus. ita et in nobis ipsi unum sit hic est finis. hec est presumptio hec est perfectio hec est pax. hoc est gaudium domini hoc est gaudium in spiritu sancto. hoc est silentium in celo. quando quippe in hac sumus. nostra vita hoc felicissime pacis silentium in celo. id est in anima iusti. que sedes est sapientie. aliqui fructus. affectus. sed hora dimidia vel quasi dimidia. intentio deo de reliquiis cogitationis dicitur festum agit tibi. In illa vero beatitudine. et eterna vita. de qua dicitur intra in gaudium domini tui. sola erit perfecta et eterna fruitio. et tanto felicius quanto reos iam omnibus. que hoc tardare vel impedire videntur. amoris eius in dissolubilis eternitas. irrefragabilis perfectio incorruptibilis erit beatitudo.

Amor vero in nos. posside nos dispeant a facie tua in nobis omnia sed ditasque nomina. que a concupiscentia carnis et oculorum. et superbia vite huic inascitur affectui quasi spuria quedam vitulamina. affectui inquit. que amor in nobis dicitur. et corrumpit sepius iusto moribus anime a te et ad te create

Dei pars. i.

ad te solū cōcreatus. et contret⁹
et reluctās lege naturali. et recla
mans cogit uocari luxuria. gula
auaritia. et hys similia q̄ incorru
ptus. et in sua pmanēs natura ad
te solū domine ferē cui soli amor
debetur. Est. n. anime rationalis
amor sicut dicit quidā seruus tu
us mot⁹ vel q̄eta statio vel finis
vltra quēz nil appetat. vel appe
tendum iudice volūtatis appe
titus. Ultra te vero. vel supra te
q̄ querit aliud tāq̄ melius te ni
hil ē. quod querit. q̄a nihil ē me
lius vel dulcis te. Ideoq̄ nihil
efficit recedēdo a te. q̄ sol⁹ amā
dus es vere et fornicat⁹ et luxuri
at i alienis affectibus. Aliena vt
dixi nōia habentibus. Amor vt
dictū est. et sepe dicendum est. ad
te solū est dñe. in quo solo est. q̄c
quid vere est vbi q̄eta. et secura
statio. q̄z deū timere timore amo
ris casto. et mādata eius obserua
re hoc est ois homo.

Recedat itaq̄ ab anima mea
omnis iniustitia vt te diligā dñz
deū meū ex toto corde meo. et
ex tota aīa mea. et ex oibus vtri
bus meis recedat ois zelotipia
vt tecū nō aliquid amem. q̄ pp
te nō amen o vere vnice amor et
vere dñe. Cum vero pp te aliqd
amo: non illud amo. sed te. pp
quē amo. qd amo. Tu. n. vere so
lus es dñs. cuius dominari sup
nos hoc est saluare nos. nrm ve
ro seruire tibi nihil est. aliud q̄
a te saluari. Que. n. salus tua o
domine. cuius est salus. et sup po

pulū tuā benedictio tua: nisi q̄
a te accepim⁹ vt amemus te: vel
amemur a te. Idcirco dñe filiuz
dextere tue hoīem: quem p̄firma
sti tibi. iesū. i. saluatore appellari
voluisti. ipe. n. saluū faciet popu
lum suum a peccatis eoz. et nō
est alius. in quo sit salus q̄ docu
it nos amare se. cū prior ipse di
lexerit nos amādo. et diligēdo su
scitās nos vt amemus eū q̄ p̄or
vsq̄ i finē dilexit nos. hec ē iusti
tia filioz hoīuz. ama me. q̄z amo
te. Rar⁹ at ē q̄ dices possit. amo
te. vt ames me hoc tu fecisti. q̄ si
cut clamat. et p̄dicat fū⁹ amoris
tui. p̄or dilexisti nos: Et sic plane
sic est. Amasti nos prior. vt ama
rem⁹ te: nō q̄ egeres amari a no
bis. sed q̄z q̄ fecisti nos. eē nō po
teram⁹ nisi amādo. Idō multipha
riā multisq̄ modis olīm locut⁹
p̄fibus in p̄phetis nouissime die
bus istis locut⁹ es nobis in filio
in verbo tuo. quo celi firmati sūt
et spū oris eius ois vtus eoz loq̄
tuū in filio tuo nō aliud fuit q̄ i
sole. i. manifesto ponere taberna
culū tuū quantū et quō nos ama
sti. q̄ p̄prio filio tuo nō pepcisti
sed p nobis oibus eū tradidisti
q̄ et dilexit nos. et tradidit semet
ipm p nobis. hoc ē vbuz tuū ad
nos dñe. Dic oipotens fm o. q̄z
dū mediū silētiū tenerēt oia. a re
galib⁹ sedib⁹ venit durus error
dbellator. dulcis amoris p̄mēda
tor. Et q̄cqd fecit q̄cqd dixit i trīs
vsq̄ ad op̄obria. vsq̄ ad spūta. et
alapas. vsq̄ ad crucem. et sepul

De amore.

ch: nō fuit nisi loq tuū nobis i
filio amor tuo. puocās: et suscitās
ad te amorē nruū. sciebas. n. crea
tor aīaz de^o i aīalib⁹ filioz hoīuz
cogi n̄ posse: s; puocari oportet
affectū istū. Simul ē qz vbi coa
ctio: iā nec libertas: nec iustitia.
Tu at dñe iuste nos volebas iu
ste saluā: q nullū saluas. vel dā
nas nisi iuste: ipe nobis formas
iudiciū: et cām: se de^o sup tronū:
et iudicās iustitiā: s; quā tu fecisti
vt oē os obstruā: et subdit⁹ fiat
oīs mūdus de eo: cū miseris cui⁹
miser⁹ et misericordiā p̄stās cui⁹ mi
sert⁹ eris. Voluisti ergo. vt ama
rem⁹ te: nec amare poteram⁹ te:
nisi pcederet a te. Ergo dñe sicut
apostol⁹ amoris tui dicit et nos
iā diximus p̄or dilexisti nos: et p
or diligis oēs dilectores tuos.

S; nos te diligim⁹ affectu amo
ris a te nobis iclito: tu vō p̄ditor
oīuz et affectuū bonor: et aīaz af
ficiēdaz nunq̄d a casu: vñ icidēti
amoris affectu amas: q̄s amas
vñ aliq̄ i aliq̄ afficeris q̄ et oēs fa
cis. et oīa. Absit. Absurdū ē pcul
ē a fide. alienū ab oīuz creatore.
Quō g^o nos amas si nos amore
n̄ amas. S; amor tu⁹ bōitas tua
ē sūme bone. et sūmū bonū spūs
scūs pcedēs a p̄e. et filio q̄ ab inī
tio creatus sup̄fer⁹ sup aq̄s. i. sup
mētes filioz hoīuz fluctuātes. oī
b⁹ se offerēs. oīa ad se trahēs sp̄i
rādo. aspirādo. noxia arcēdo p
uidēdo vtilia. deū nobis. et nos
vīuēs dō. sic. n. ipe spūs scūs tu⁹
q̄ amor dicit p̄ris. et filiū. et vnitas

et volūtas p grāz suā i nobis p̄i
tās. et dī i nobis caritatē p̄mēdās
et p ipaz ipz nobis p̄ciliās dō nos
vnit p̄spiratā nobis volūtatē
bonā. cui⁹ bōe volūtatē vehemētia
amor dicit i nobis. q̄ amam⁹ qd
amā⁹ d̄bem⁹. te. s. Nihil. n. aliud ē
amor q̄ vehemēs. et bñ ordiata
volūtas. Amas g^o te o amabilis
dñe i teip̄o. cū a p̄e. et filio pcedit
spūs scūs amor p̄ris ad filiū. et fi
liū ad p̄ez. et tāt⁹ ē amō. vt sit vni
tas tāta vnitas. vt sit omōsion. i.
p̄ris et filii substantia Amas et te
ipz i nobis mittēdo spūs filij tui
i corda n̄ra a dulcedie amoris a
vehemētia ispirate a te nobis vo
lūtatē clamātē abba p̄fī e nos ef
ficiēs tui amatores. imo sic teipz
i nobis amās vt q̄ p̄nuū spabāus
qz noueram⁹ nom̄ tuū dñe et glī
abamur i te q̄ diligebam⁹ nomē
dñi i te o dñe iā p̄spiratā nobis
grāz p spūs adoptiōis tue oīa q̄
p̄ris sūt n̄ra esse p̄fidentes ip̄o te
noīe iuocem⁹ p adoptiōis grāz
q̄ fili⁹ tu⁹ vnic⁹ p nāz. S; qz hoc
abste totū ē cui⁹ amare hoc ē bñ
iacere a quo oē datū optimuz et
oē donū p̄fectū. q̄ es p̄f lūminū
tu te ipz amas i nobis. et nos i te
cū te amabim⁹. et i tū tibi vnicur
in quātū amare merebimur. et p
ticeps efficiemur. vt dictū ē oō
nis illi⁹ xpi filij tui. Volo sic ego
et tu vnū sum⁹. ita et ipi vnū i no
bis sit. Genus. n. tuū sumus dñe
genus dei sicut dicit apostol⁹ tu
us trāsferēs ethnici sūiaz d̄ malo
vase in vas bonū. vt nō nisi ipaz

Dei pars. i.

et vas bonū sapiat. genus in quā
sum⁹ dei. dñj. et filij excelsi oēs co
gnatiōe qdā spiritali magnaz
apd te nobis vēdicātes affinita
tē. cū p spūm ad optiōis fili⁹ tu⁹
vnū nobiscū nomī sortiri si dedi
gnat. et cū ipso. et p ipz pceptū salu
tarib⁹ moniti et diuina institutio
ne formati audem⁹ dicere. Ipse at
nō. qd es in celis. Mas itaqz nos
iquatū nos efficias tui amatores.
et nos amam⁹ te. iquatū a te spi
ritū tuū accipim⁹. qd ē amor tuus
obtinēt et possident oēs affe
ctiōnū nřaz recessus et perfecte
eos pueritē in puritatē veritatē
tue in plenū amoris tui p̄sensuz
tātaqz fit p̄iunctio. tāta adhesio
tāta dulcedis tue seruitio. vt vni
tas ab ipso dño nřo filio tuo vo
ces dicēte. vt sint ipi vnū in nobis
tāte dignitatē. tāte glorie. vt suble
quat. et dicat. Sic ego et tu vnus
sum⁹. O gaudiū. O glia. O sup
bia. hz. n. sapia sui generis super
bia. qd dicit mecū sē diuitie. et glia
opes supbie et iustitia. Quid at
ē absurdū vniri deo amore. et nō
beatitudine: beati. n. v̄e. et vnice.
et singularit. et p̄fecte beati qd v̄e.
et p̄fecte amat te. null⁹ aut. et nul
lo mō beat⁹ qd nō amat te. Btūz
dixerūt poplū. cui h̄ sūt. sed mē
tiunt. qz sol⁹ btūs. cuius dñs de
us ei⁹. Quid. n. est beatū eē. nisi
nō velle nisi bonū. et oia h̄re que
cunqz vult. Te igit velle. et vehe
mēter velle. qd est amaf. et singu
lariter amare. amari qui non di
gnaris cū aliqua oio re siue car

nali siue spiritali. siue terrestri. si
ue celesti. que nō ametur pro te
hoc demū est. non velle nisi bo
num. hoc est h̄re quecunqz vult
oia. qz habet te quis. inquantuz
amat te. Ergo et amore. et beati
tudine vniri deo. intelligimus.
qz vere dñi est salus. et sup popu
lum tuum bñdictio tua. Id eo qz
orationes nostras. vota. et sacrificia.
et oia nostra offerim⁹ tibi p̄
assidue. p dominum nostrum iē
sum xpm filium tuū. credentes.
et intelligentes. ex te. a te. per ip
sum nobis esse. quicquid nobis
bene est. a quo habemus ipsū
esse. Que oia per submīnistrati
onem spiritus sancti tui habitā
tis in nobis credimus. et intelli
gimus. quantum intelligere fas
est: qui. vt dictū est. p̄formans si
bi. et vnies spiritum nostrū spi
rat in nobis quando vult. quō
vult. quantum vult. cuius sum⁹
factura creati in operibus bōis.
existens sanctificatio nostra. iu
stificatio nostra. amor nř. Ipse
enim est amor noster. quo ad te
ptingim⁹. quo te amplectimur.
Alioqn omni p̄prehēbilis ma
iestas p̄prehēbilis esse videris
animē te amāt. lz. n. null⁹ sēsus
cuiusl aie. vel spūs te p̄prehēdat
tū totū quantus es. p̄prehendit
amor amātis. qd totū te amat qn
tus es. si tū est totitas. vbi nō ē p
ticularitas. si quātitas. vbi nō ē
tātitas. si est comprehēbilitas.
vbi hec omnia non sunt. Sed cū
te amam⁹. afficitur qdē spūs nř

De amore.

spiritū tuo sancto. p. quē habitā-
 tes in nobis charitatez dei habe-
 mus in cordib⁹ nris. Cūq; amor
 tuus amor patris ad filiū. amor
 filij ad patrē spūs sanctus habi-
 tans i nobis a te est. q. ē. i. amor
 oēm captiuitatem syon. i. aīe no-
 stre oēs affectiones in se conuer-
 tens. ⁊ sanctificans. amam⁹ te: vltu
 tu amas te in nobis. nos affectū
 tu affectū. vnū nos in te efficiēs
 p. vnitates tuā. i. ipm spm scm tu-
 uz. quē dedisti nobis. vt sicut nō
 est aliud patri nosce filium. nisi
 hoc esse. qd est filius. nihil aliud
 filio nosce patrē. nisi hoc esse. qd
 est pater. ⁊ vnde in euāgelio nō
 nouit patrē nisi filius. ⁊ nemo
 nouit filiū nisi p. ⁊ sicut spūs san-
 cto nihil aliū ē nosce. vel cōpre-
 hēdere p. rem. ⁊ filiū quoq; hoc
 eē qd ē p. ⁊ filius. ita nobis. qui
 ad imaginē tuā p. diti sum⁹. ⁊ ad
 illā p. adaz in nectustati p. xpm ad
 illā renouamur de die in diem.
 amātib⁹ deū nihil sit aliū amare
 ⁊ timere deū. ⁊ mādata eius ob-
 seruare. q. esse. ⁊ vnū cū deo eē.
 Deū. n. timere. ⁊ mādata ei⁹ ob-
 seruare. hoc est oīs hō. Adoran-
 de. tremēde. bñdicēde da eū no-
 bis emite spm tuū tē. ⁊. r. f. t. n.
 .n. in diluuiū aquarū multaz. in
 pturbatione. ⁊ cōfusione affecti-
 onū tam multarū tā diuersaz ad
 eū approximabūt. Jā sag dñe du-
 rauerit cataclismus iste. pena fi-
 liorū ade. Adhuc spm sup terras.
 recedat mare. recedat antiq; dā
 natōis salugo. ⁊ appareat arida

fontē vite sities. Veniat colāba
 spūs. i. expulso tetrismo alite. ⁊
 cadaueribus suis incubēte: veni-
 at in quā colūba ramo oliue. ra-
 mo refectionis. ⁊ luminis paces
 annūciās. scificet nos sanctitas.
 ⁊ sanctificatio tua. vniat nos vni-
 tas tua. ⁊ dō q. ē charitas: vel d. co-
 gnata qdaz affinitate p. charitatē
 nomē sociemur: p. virtutez nois
 vniamur. Sed interest dñe quō
 qd te amet. Multi. n. sicut ait q.
 dā a te illuminatus amat verita-
 tē lucentē. ⁊ nō amat redarguē-
 tē. i. iustitiamq; multi colunt affe-
 ctu a qua procul sunt affectu ap-
 probātes eā. ⁊ amātes eā in seip-
 sis. n. at exercētes eā i seipsis. Nū
 qd isti vere te amāt o vera iusti-
 tia de⁹? Nunq; isti vte te amāt?
 Philosophi mūdi huius oliz eā
 coluerūt ⁊ affectu amoris. ⁊ affe-
 ctu opis in tm. vt diceret de eis
 ab eis. O derūt peccare bōi vti
 amore s. puicunt iustitiā n. amaf-
 se. q. nō amauerunt te. a q. fons.
 ⁊ origo. in quez finis ⁊ recursus
 vere iustitie ⁊ sine quo oēs iusti-
 cie hōiū sicut pānus mēstrua-
 te. non. n. hēbant fidem. que p. di-
 lectionem operat. l. affectatum
 quēdam amorem: ⁊ opa quedā
 habebāt honestatis. q. qz ex fon-
 te iustitie nō. pdibant tāto despe-
 ratius errabāt q. to fortius extra
 vias currebāt. via ē. n. pater xps
 tuus. q. dixit. Ego sum via. vitas
 ⁊ vita. Veritas ergo tua. vel vi-
 ta ad quam itur. per quā itur. ve-
 rā. ⁊ simplicē nobis describit for-

Dei pars. i.

ma diuine. & vere philosophie di-
ces ad discipulos. Sicut dilexit
me pater. & ego dilexi vos. Hanc
te in dilectione mea. Si precepta
mea seruaueris: manebis in dilectione
mea. Sic & ego precepta. p. m. f. & ma.
i. ei. di. Ecce dilectus dilecti: sic in
psalmo legitur: cum pater diligit fili-
um & filius manet in dilectione pa-
tris usque ad plenam mandatorum eius
observationem. Rursus dilectus
dilecti: cum dilectus discipulus di-
ligit magister christi usque ad obser-
uationem omnium eius mandatorum:
& usque ad mortis necessitatem non
perdit hanc voluntatem illumina-
tionis amoris. & veritatis eius re-
bus omnibus & ydoneis ad bonum.
& prout ad malum. & iter utrum-
que medijs bene utens in bono.
quod proprius est christiane virtutis. Est
virtus. sicut iam ante dictum est bonum
vita liber & voluntatis. opus vero
virtutis bonus illarum rerum
usus. quibus etiam male uti pos-
sumus. Exinde. ne macula sit cari-
tas docemur amare proximum secundum
legem caritatis puram: ut sicut de-
us non nisi se ipsum amat in nobis
& nos solum ipsum discimus amare in
nobis. ita & proximum sicut nos in-
cipiamus amare in quo solum deum
amamus sicut in nobis ipsis. Sed
ut quod dicitur tot verbo. Sed nuda
est dicitur. & gelida algens morsa anima
mea. & desideras calefieri calore
amoris tui. Ideo vestem non habens
paniculos hos undecumque colle-
ctos pertraho. & proprio ad tegendam
nuditate mea. & non ut sapiens illa

sarraptena. duo ligna. sed furem
los istos minutos de defectu mei va-
nitatem recordis mei spaciose col-
ligo vanitate. ut aliquando ingre-
diar in tabernaculum domus mee
& faciam de pugillo farine mihi: &
de idia olei. ut promedam & moriar
vel non tam cito moriar imo dicitur non
moriar. sed vinam. & narrez opera
domini. Stans igitur in domo solitudi-
nis quasi onager solitarius & habi-
taculum habens in terra saluginis
& attrahens vetum amoris mei. os
meum aperio ad te domine: & attraho
spiritum. Et non nunquam domine quasi clausis
oculis ad te inhianti mihi mitti
in os cordis. quod non ideo mihi scire
quod sit. Sapore quidem sentio dul-
ce adeo. adeo perficiatur. ut si posce-
ret in me nil ultra quereretur. Sed
eum accipiens nullo corporis visu
nullo anime sensu nullo spiritus intel-
lectu aduertit me promittit quod sit.
Cum accipo tenere. & ruminare vo-
lo & diiudicari eius saporem. sed sta-
tim transiit. Deglutio quidem illud.
quod quod illud est in spiritu. vite eterne.
Sed operatio eius virtute diu rumi-
nando omnibus anime mee. visis. & medul-
lis quasi vitale quedam succum optabam
transfudere. ut ab omnibus alijs affe-
ctionibus desiperet. & illud solum. & se-
per sapet. sed festinat transire. Et cum
de inquisitione eius. vel acceptio-
ne. vel usu formata quedam linia-
menta memorie gestio artificio im-
pressa committeret. vel et memoriam
labilem scripto iuuare. re & expe-
rimeto cogor discere quod illud sit
quod in euangelio dicitur de spiritu

De amore

et nescis unde veniat aut quod vada
Quicquid. n. quasi quibusdam lineam
torum figuris commendare curavi
memorie: quorum quasi quodam re-
ductu: cum voluero illic me. recol-
ligam: ac per hoc subesse mihi velim
posse: quotiescunque voluero audi-
ens a domino spiritus ubi vult spirat et
senties et in me: quia non quoniam ego volo
sed quoniam ipse vult: spirat omnia mea ite-
riora mortua inuenio: et insipida et
ad te solum leuandos oculos esse
sons vite. ut in tuo solo lumine
videam lumem. Ad te igitur domine ad te
sunt oculi mei ad te in te de te. per-
ficiat omnes anime mee perfectus et cum
defecerit virtus mea: que nulla est
post te anhelat omnes defectus eius.
Sed interim quod diu miseram et anxi-
am et anhelam post te animam meam per-
trahis. absconde me obsecro in abs-
condito faciei tue a perturbatione ho-
minum. protege me in tabernaculo tuo. a con-
tradictione linguarum. Sed iam asinus
reuocat. pueri perstreperunt.

Nunc ergo domine plena fide te de-
um colo unum te omnium principium
et sapientiam qua sapiens est. quicquid anima
sapiens est. et ipsum donum: quo beatam sunt
quicquid beatam sunt. Te unum deum colo:
adoro benedico te ex toto corde
meo et ex tota mente mea: et ex om-
nibus viribus meis. vel amo. vel
amare desidero. Quisquis ange-
lorum vel bonorum spirituum te diligit
scio quia et te me diligit diligentem se in
te. Quisquis in te manens potest sentire
preces vel affectiones humanas: scio
quod in te me exaudit in quo et ego
eorum glorie congratulor. Quisquis t

habet bonum suum in te me adiunat: nec
mihi tue participationi potest invidere.
Solius. n. apostate spiritus est: non facit
misericordiam suam facere letitiam. nostrum
bonum suum damnum inimicum quia a com-
muni bono et vera beatitudine la-
psum non est subditus veritati sua
to suo gaudens. et contra omnium odium
bonum Te igitur deus pater: qui crea-
tor vinimus. te sapientia patris per
quem reformati sapienter viuimus:
te sancte spiritus quem et in quo diligentes
beati viuimus et beatissime viuimus
vniuersum substantie trinitatem. unum deum
a quo sumus. per quem sumus. in
quo sumus. a quo peccando discel-
simus. cui dissimiles facti sumus
a quo perire non permisi sumus
principium ad quod recurrimus.
forma qua sequimur gratia qua
reconciliamur. adoramus et be-
nedicimus tibi gloria in secula.
Amen.

De amore dei pars secunda.

Res est artium ars amo-
ris. cuius magisterium
ipsa sibi retinuit natu-
ra. et deus auctor na-
ture. Ipse. n. amor a
creatore indutus nisi naturalis
ei? ingenuitas adulterinis aliquibus
affectibus prepedita fuerit. ipse inquam
se docet. sed docibiles sui. dociles
dei. Est quippe amor vis anime na-
turali quodam potest ferens eam
in locum vel finem suum. omnis. n. cre-
atura siue spiritualis siue cor-
poralis et certum habet locum. quo

Dei pars. ii.

naturaliter fertur et naturale quoddam pondus quo fertur. pondus. n. ut ait quidam vere philosophus. non semper fertur ad yma. Ignem sursum aquam deorsum. sic et in ceteris. Nam et hominem pondus agit suum naturaliter spiritum ferens sursum corpus deorsum. unumquodque in locum vel finem suum. Quis. n. corporis locum? Terra inquit est: et in terram ibit. De spiritu vero in libro sapientie et reuertetur inquit spiritus ad eum. qui creauit illum. Unde hominem dissolutum quomodo totus pondere suo fertur in locum suum. Cum res bene et ordine suo procedit. spiritus redit ad deum qui creauit eum corpus in terram. Nec in terram solum. sed in elementa. ex quibus compactum. et formatum erat. Cum. n. quoddam in eo terra. quiddam aqua. quoddam aer sibi vendicet: cum naturalis compactio naturalis sit dissolutio pondere suo unumquodque ad suum recurrit elementum. et tunc plena facta est dissolutio. cum horum omnium in locum suum sancta fuerit restitutio. Que utrumque corruptio. vel putredo et non potest dictum esse. restitutio melius vocanda sit. iudicet qui vult. Et cum horum nihil a nature sue tramite aberret. sola misera anima. et degener spiritus. cum per se naturaliter contendant peti vitio corrupta nescit. vel difficile discit ad suum redire principium. Naturali quoddam pondere suo spiritus eo impellitur. cuius beatitudinem desiderat. beatitudinem solum inquit. non nisi beatum esse querens beatum autem ille. et non aliter. cuius est dominus deus eius. Sed beatitudinem querens non in re

gione sua. nec in via sua longe aberat a naturali sua intentione. Iamque amissa doctrina sua naturali operum iam huius doctore hominem. qui de beatitudine que naturaliter queritur amando. doceat amonendo. ubi et quomodo in qua regione: qua via queratur. Amor ergo ut dictum est ab auctore nature naturaliter est anime humane inditus. Sed postquam legem dei amisit. ab homine est docendus. non autem docendus est. ut sit tanquam qui non sit. sed ut purgetur. et quomodo purgetur. ut proficiat et quomodo proficiat. ut solidetur: et quomodo solidetur docendus est. Nam et sedus amor carnalis fedtatis sue olim habuit magistros in eo. qui corrupti erant et corrumpebant. tam perspicaces. tam efficares. ut ab ipsis fedtatis amatoribus. et sociis doctorum artis amatorie recitare cogeretur. quod intemperantius catusauerat. et de amoris scribere remedium. qui de amoris carnalis scripserat incendio. qui in amoris incensura. vel vetera quasi per quoddam pruritum excitanda. vel in noua inuenienda. toto se effuderat ingenio. Non utique amoris carnalis feruorem nitebatur ille docere. qui tam in docendis. quam in eo. qui docebat sine quouis rationis temperamento naturali quoddam igne estuabat. Sed naturalem eius rumindisciplinatis quibusdam disciplinis in quadam erudiebat lasciuia iniqua. et super vacuis quibusdam fomentis luxurie in quadam perurgebat

De amore.

in sanā lascīuīam. In illis. n. pra
iuis: et nequā hominibus ex sup
fluenti carnalis cōcupiscentie vi
cio totus deperiat ordo nature.
Quippe cū debito nature ordie
spūs eorū naturali pondere suo
amōrē suo sursū ferri ad deū de
beret: q̄ crauit eū: carnis humili
atus illecebris non intellexit: et
cōparatus est iumentis i nspiciē
tibus: et similis factus ē illis. Fa
cti sūt ne q̄b̄ diceret. Nō pmane
bit spūs me⁹ in hominib⁹ istis q̄a
caro sunt. In quorū psona factū
est inquit cor meum. t. a. l. i. m. u.
m. In angusta quippe corporis
parte cor locatū vbi q̄si mediū
superior sensu arcē et corporis
inferioris sic populi hūiliores q̄si
quandā regeret: et dispensaret rē
publicā totamq; circumquaq; co
gitatū et actionum regione ad
concupiscentie carnalis ignē de
genere q̄dam moliciē liquecēs
totum defluxit in ventrem et in
mediū ventris videlicet nō sa
piens nisi ea q̄ ventris sunt et de
ventre in vētris inferiora oīa cō
fundens: oīa degenerās. omnia
adulterās. Timoris naturales af
fectū pueritē in brutū quandā
carnis appetitū nō solū q̄ non li
cet appetentē in cōtumelijs cor
poris in passiōib⁹ ignominie. sed
ad oblitū sue antiq̄ generositatē:
vt q̄ creatus erat deo soli: a cor
ruptis: et corruptoribus suis exti
metur esse potius luxurie natu
rale domiciliū: et vitiorum oīum
prostitulū. Infelices qui in tātū

natura reclamante sibi viluerūt:
vt anime sue locum: qui propri⁹
dei creatoris erat et nulli creatur
p̄municabilis: sedē sathane: sedē
spurciē: et omnis inmunditie
constituerunt.

Acturi igit de amore prout d
derit ipse cuius amori opis ipsi⁹
sudat intentio primū quasi a pri
mordijs ipsi⁹ narrationis seriem
incohantes q̄si per succedentes
sibi etates profectū eius proces
sū ordinam⁹ vsq; ad senectā vbe
rē q̄ nō ē plena senilis doloris: s;
plena misericordie. vberis. Sicut
.n. f; etatū incrementū. vel detri
mentū puer mutat in iuuenem
iuuenis in vīz vīr in semen scdm
qualitatū mutatiōes etiā etatū
nomina mutātes: sic fm virtutū
profectū volūtas crescit in amo
rem: amor in caritatem. caritas i
sapientiam. Nec debet latere de
amore: de quo agimus: quib⁹ or
tus sit natalibus: q̄ nobilitat li
nca insignis habeat vel quo ori
undus loco. Prīmūq; natiuita
tis ei⁹ loc⁹ deus est. Ibi natus ibi
ali⁹ ibi puectus: ibi ciuis est: nō
aduena: sed indigena. A deo enī
solo amor datur: et in ipso pma
net qz nulli nisi ipsi et ppi ipsū de
bet. Porro si de natalibus eius
agit. cum trinitas deus hominē
crearet ad imaginē suā quādā
i eo formauit trinitatē similitudi
nē i q̄ et imago trinitatē creatricis
relucet et p quā nouus ille mū
di icola simili naturalis ad simi
le recurrēte pncipio suo creatori

Dei pars. ii.

no deo indissolubili inhereret: si vellet nec multiplici creaturaz varietate illecta abstracta: distra-cta: creata illa trinitas inferior a sume et creatricis unitate recederet. Etenim cum in facie noui hominis spiraculum vite spiritalem vim idest intellectualē: quod sonat spiratio et spiraculum: et vitalē. i. animalē: quod sonat nomen vite infundit et infundendo creauit in eis quasi quadam arce vim memorialē collocauit ut creatoris semper potentia et bonitatem memoraret. Statimque et sine aliquo more intersticio memoria de se genuit rationem et memoria: et ratio de se protulerunt voluntatem. Memoria quippe habet et continet: quod tendendum sit ratio quod tendendum sit: voluntas tendit. Et hec tria unum quidam sunt: sed tres efficacie: sicut in illa summa trinitate una est substantia: tres persone: in qua trinitate sicut patet genitor filius genitus: et ab utroque spiritus sanctus sic ex memoria non gignitur ex memoria et ratione voluntas procedit. Ut ergo deo inhereret creata in homine rationalis anima memoria sibi vendicauit per rationem: filius voluntatem ab utraque procedentem ab utroque procedens spiritus sanctus. Ecce qui in his orta natalibus voluntas: cuius natiuitatis: cuius adoptionis: cuius dignitatis: cuius nobilitatis. Que cum preueniente et cooperante gratia spiritui ipsi sancto: qui patris et filii est amor et voluntas. bono sui assensu incipit inherere vehementer incipit velle quod deus vult. et quod

volendum memoria suggerit. et ratio et vehementer volendo amor efficitur. Nichil enim aliud est amor quam vehementer in bono voluntas. Per se enim voluntas simplex est affectus sic aie rationali inditus ut sit capax tam boni quam mali bono replendus cum adiunxat a gratia malo cum si bi dimissus deficit in semetipso: Ne enim a creatore aliquid anime deesset humane libera in se intravit parte data est ei voluntas. quod cum adiunxat procedat gratie virtutis accipit perfectum et non solum amor efficitur. Cum sibi dimissa se ipsa secum cum se ipsam frui vult sui in se ipsa patitur defectum: et quot vicia: tot viciis sortitur noia cupiditatis auaritie: luxurie: et alia huiusmodi. Primo itaque perfectu suo voluntas quasi pythagorice littere binio libera constituta: si secundum dignitatem natalium suorum erigit in amore secundum naturalem virtutum suarum ordinem de amore ut dictum est in caritate de caritate procedit in sapientiam. Si autem nullo ordine sui iusta tamen ordinatione dei. precipi

ordinatione

De amore.

gratiā: pie tam incipiens amare
deū ⁊ colere. de quo scriptum est
Pietas est cultus eius. Sic er-
go inuenis nō etatis s; virtutis
naturalē fortitudinē exerat ⁊ v-
tutē. nec iuuetutis: l; a rōne ea
vetetē corrūpere. naturalia pdit i
cētina: quibus si insaniūt q; cor-
rūpunt: q; imagine ptrafēūt: quo-
rū spūs vt spūs bestiarū: vel peco-
rum: quoz carnes iuxta pphetā
vt carnes sunt asinorū: multo ma-
gis his qui in veritate sunt amo-
ris: ⁊ spūalibus eius agunt incē-
tiniis. in spūalibus iuuetutis ser-
uore suo l; mō in sanitate. Gra-
uis enim opprobriū res ē in na-
turā. si plus in deterius pficere
possunt ei⁹ corruptores: q; in bo-
nū veri amatores. Audi scientiā
insanā. Sine mēte inquit apo-
stolus excedimus deo. siue sobriū
sumus nobis. Tūc adhuc audi-
re insanā. Si dimittis eis pecca-
tū: dimitte. Sinaūt dele me d li-
bro vite. Tūc aliū: ipsū audi apo-
stolū. Optabaz inq; anathema
eē a xpo pro fratribus meis. nō
ne quedā mentis bñ affecte sana
videat insanā: cū impossibile sit ef-
fectu: habere fixū in affectu pro
xpo anathema velle eē xpo. hec
a sancti spiritus aduentu apo-
stolorum fuit ebrietas. hec pau-
li insanā: cū diceret ad eū fest⁹
insanis paule. Adruine erat: si i-
sanire pnuēciabat: qui i ipso mor-
tis piculo ipsos indices suos a q-
bus p xpo iudicabāt: ad xps cō-
uertere nitebat: Nō hāc insanā

multe littere in eo faciebāt: sicut
dicebat rex veritatē itelligēs: s;
dissimulās: sed vt dictū est spūs
sancti ebrietas: in qua ⁊ i puo ⁊
in magno similes eos sibi facere
gestiebat: q; eū iudicabant. Et vt
cetera omittā: que maior q; ma-
gis inopinata insanā: q; hoiem
relicto seculo desideratē ⁊ ardē-
tē iherere xpo. p xpo necessitate
obedientie: ⁊ charitatis iherere
seculo: tendētē in celū semetipsū
mergere in cenū. Sic ē beniamī
adolescentulus: q; in mentis sue
excessu nec se nec suum aliqd sē-
tit: sed eū solū in quē totus exce-
ssit. Hāc insanā insani crāt facti
martires inter tormēta ridētes.
Cur hic nō dicā q; in feruore la-
sciue sue lasciuus poeta dicebat
isanire libet. Sic ergo decet emi-
neat feruor iuuenalis: ⁊ feruens
religionis cursus: qui q; in hoc
adhuc statu frenū nec hēat
nec habere debeat: frenū tñ pa-
tiat rōnis: feruorē enī nouicioz
nō decent ille misericordes in se
ipsū discretionēs: ⁊ discretionūz
dispensationes: facilesq; indul-
gētie suo iudicio: nō tñ recusāde
sunt alieno. A seipso in seipsū ri-
gida v; eē cēsura ⁊ districta seue-
ritas: ad regentē: ⁊ pfulentēz pa-
ternā. vel fraternā charitatem:
⁊ pietatē lenis. ⁊ obediens i om-
nibus humilitas. Si alterum de-
sit: vel in deside. ⁊ tepido nō spe-
ro cursus perseverantiā. vel in p-
cipiti timeo ruīnam. propter qd
tota v; esse discretio nouitū. stul-

Dei pars.ii.

eum se in omnibus p xpo facere
 et ex alieno pendere arbitrio ma-
 xime si seniore talem habet. de
 quo certū sit: q adeo discit quod
 hominem docet. Abi tñ proficiē-
 ti: et obediēti nō facile p̄sumen-
 da est indicandi licentia. q̄ diu
 manifeste nil cōtra deū p̄cipitur
 donec lōga et patiēs experientia
 intellectus dabit auditui. Ad eā
 vero maxime seipsum sp̄ obediē-
 tiaz studeat exercere: de qua scri-
 ptū ē. Castifi cantes corda vestra
 in obedientia charitatis. hec est
 enī volūtas dei. et bñplacens: et
 perfecta. Ad hec aut optinēda: et
 obseruanda p̄tinua app̄chēda
 sunt p̄sidia sedule. et longanimitas
 orationis in qua tāta sit fides vt
 speret oīa tāta deuotio. vt deum
 videat cogere. tātus amor vt oīa
 que petit in ipsa oratiōe se senti-
 at obtinere: et benigna hūilitas
 vt in oib⁹ nō suā: s; dei volūtatē
 in se fieri peroptet. Studeat etiā
 habere hic talis. et amplectat cor-
 dis puritatem corporis mūdiciā
 silentiū: vel verbū ordinatū. oculo
 stabiles: et non sublimes: au-
 res: nō prurientes: victum. et sup̄-
 mū sobrium. et qui faciat. nō im-
 pediat boni opis dietam manus
 continentes gressum mitē nō ri-
 dendo cordis prode re lasiuitas: s;
 leniter subudendo gratiā medi-
 tatiōes sp̄iales: et assiduas opor-
 tunas lectiōes. et nō curiosas. ad
 maiores subiectionē. ad seniores
 reuerentiā. ad minores dilectio-
 nē non desiderat p̄esse. amare

subesse omnibus. cū quis⁹ ē vel
 le pro deesse. nō seueritate obrui
 nō lenitate exinaniri. i vultu sere-
 nitatem. in corde ad oēs habere
 dulcedinē. in ope gratiam. hic ē
 locus. et tēpus ē voluptates am-
 putādi. vicia oīa extirpādi. volū-
 tates frāgendī. vt ceteris nō vo-
 luntatibus sed voluntatum si-
 mulacris p̄cisīs. et amputatis
 sicut adulterinis quibusdam e
 sponte nascentibus ramusculis
 spes p̄ficiēdi augeat naturalē
 et vere voluntati. Ille cui nō tā
 sūt volūtaes. q̄ appetit⁹ aīe p̄cu-
 piscētia. s. carnalis p̄cupiscentia
 oculorū et ambitio seculi. Hic q̄
 plus amat. plus curat. hic labor.
 hoc opus est multorū sudorum?
 opus multorū laborū. maxime
 cū cec⁹ adhuc amor. quod facit
 faciat. sed nesciat adhuc vnde ve-
 niat. aut quo vadat. et sic huius-
 modi operetur affectib⁹ sicut ma-
 nibus cecus. q̄ manib⁹ q̄dē ope-
 ratur. sed nec manus videt. q̄bus
 operat. nec op⁹. quod operat. si-
 cut enim si videns quis in aliq̄s
 opus erudiat non videntem. tra-
 hit docēdus curuat. erigit. et dis-
 ponit. in artes eū agens suscepti-
 opis. sic per omnia que sup̄radi-
 cta sunt cecus amor extrinsecus
 in quandam vite. et morum for-
 matur honestatem. Cum vero
 interioris hominis substantia lō-
 go discipline vsu emolita plene
 poterit imprimi et iformari i eo-
 rum formam. tūc fructū pacatis-
 simum opabit salutis. tūc i re nō

De amore.

spe horū omniū: et similiū perci-
pit vtilitatem. Quocunq. n. obf-
uāda supra texim⁹. nudū sit in
affectu: sed i desiderio. et rōnis ma-
gisterio: et de his oib⁹ humiliū ad
huc cātat ad deū. Occupauit. aia
mea. de iusti. tibi. Sicut tñ dixi d
ceco: q̄uis adhuc n̄ videat ocul⁹
n̄ cesset opari manus: vt p̄ficere
vult in magno fidelis sit in mini-
mo. et in eo. i q̄ ex p̄ditoris largi-
tate iā p̄rogatū hz i⁹ potestas. of-
ficiū exhibeat bone volūtas. In
corpore. s. p̄prio faciat q̄ dīc apo-
stol⁹. humanū dico p̄pter infir-
mitates carnis vestre. Sic. n. ex-
ibuiſtis mēbra v̄ra fūire immū-
dicie et iniquitati ad iniquitates
ita nūc exhibete mēbra vestra fū-
uire iusticie i s̄atificationē. Al si
dicat. Cū amor trāsierit i charita-
tē. cū anima p̄fecta suam adepta
fuerit puritatē. tūc vobis dicā lō-
ge aliud q̄d diu inū. mō iteriz ac-
cipite i stud. humanū: vt siē in tē-
pore veteris negligētie: et pecca-
ti liberi fuistis iusticie: iusticie in
nullo in oib⁹ at peccato exhibē-
tes mēbroz officiū. et hoc ad ini-
q̄tatē. Sic amō exhibeat mēbra
vestra fūire iusticie in s̄atifica-
tionē in q̄. si fidelis: vt dictū ē. ap-
paruerit: in seipso incipiet expiri
q̄d dāuid dīc. In noīe tuo leua-
bo meas man⁹. Siē adipe: et pin-
guedine. rē. a. m. Si. n. spū facta
carnis mortificauerit: ex hoc aia
adipe grē et pinguedine s̄acti. s.
repleta renouari incipit spū mē-
tis sue et induere nouū hoīem. q̄
fm deū creat⁹ ē: in iustitia. et san-

ctitate veritatis. Ex hoc etiam re-
rū facies noua ei incipit appere-
te. carismata meliora in quorum
emulatione hactenus laboraue-
rat. familiarius se ei aperire: cor-
pus sanctis humiliatum discipli-
nis ex consuetudine iam bona
in spōtancū spūs fūiciū transire
nouī hominis interior facies de-
die in diē renouari. et vsq. ad spe-
culāda dei bona reuelari. Iā fre-
quētes: et i p̄uise theophā: e: et s̄a-
ctoꝝ splēdores animā p̄tinuo la-
borātē desiderio incipiūt refocil-
la: et illustra: qz sapita occurrēs
in v̄is hilariter: sicut dicit. Job
abscondit lumī in manibus: et p̄ci-
pit ei. vt rursus aduēiat et annūci-
at d̄ ea amico suo. q̄ possessio ei⁹
sit. et ad eā possit ascendere. Ex q̄
iā diu laborās anima insolitas
q̄sdā et dulces affectūculas incipit
colligere in q̄bus tenere requie-
scit. cū assūt crucia: cū auferūt: et
nō redeūt ad votū. Sicut. n. ru-
ri enutrita. et ruralibus assueta
cibarijs. cū affectiōes has q̄s dī-
xim⁹. q̄si in primo ingressu aule
regie cepit degusta: innūq̄ igno-
miniose depulsa violēter expul-
sa. in domū paupertatis sue vix vl-
tra redire aq̄escit. Et frequenter
ad ianuam recurrens. importu-
na. improba. et anxia sicut in op̄a
sicut mendica: spans. suspirans
si qñ apiatur. Et aliqñ improbi-
tate sua sic euincit omnia obsta-
cula: et transgreditur. vt vsq. ad
interiorē sapientie mensā p̄cipi-
ti traasiliens desiderio impudēs

Dei pars. ii.

Allico reexpellēda affideat conui-
ua. et audiat. **Q**uedite amici: et in-
ebriamini charissimi. Ex hoc ias
innasce sancte paupertatis amor.
latendi studiū. odium seculariū
distinctionū. orationis vsus psal-
modia frequē. S; graue: nisi ca-
ueatur occurrat tēptationis im-
pedimentū. quod multoz cursū
vsq; huc p̄spez. et felicissimū: vel
grauiter retardet. vel retro non
nunq; in quandā corporis igna-
uiam reflectat. **Q**uod a p̄fe pio in
via accipit. ne deficiat sic incipit
h̄fe quasi sufficiat. et hic p̄ficien-
di metā p̄stituens ubi desinit p̄-
ficere. ibi incipit deficere. **Q**uin-
et p̄culcans grām dei: et vanam
de ipsa p̄tra ipsam sibi fabricās fi-
ducias: vel in ore: vel in corde ia-
etat se non vsq; quaq; a deo dere-
lictum. totiens sibi iudiciū man-
ducans et bibens: quotiens visi-
tationis. et p̄solationis a deo ac-
cipit grām et inde nō deū. sed in
voluptatū suaz executionem p̄-
sumit fiduciam. **I**nimici domini
ait psalmista. mē. s. c. r. e. in se.
et cibauit illos ex adipe fru. et de
pe. me. sa. eos. audi cibatos et au-
di inimicos. audi saturatos. et
audi mentitos. Audi non soluz
frumentuz. Sed adipem frumē-
ti. n̄ peturni sed mel de petra oc-
cultā. s. et diuinā sacramētoz gra-
tiam. de qua saturati perhibent
q̄ inimici puincunt. **Q**uo si n̄ fu-
isset inimici nō tā cito possēt satu-
rari. **Q**ui. n. saturatus est: nō pl̄
petit. q̄ accipit. q; plen̄ ē. et q; h̄z

ei satis est: hoc ē post primā illu-
minationē: vt ait apostol⁹ post gu-
stum doni celestis. post p̄cipiū
spūs s̄cti post gustū nicho⁹ bo-
ni vbi dei. virtutūq; seculi futuri
volūtarie peccādo. post acceptā
noticiā v̄tatis rurū sibi metipsis
filiū dei crucifigere. et p̄culcare. et
sanguinē testamēti pollutū du-
cere in quo s̄ctificati sūt. et spiri-
tui gr̄e p̄tumeliā facit. **Q**uid. n.
est aliud filiū dei crucifigere. q̄
facere mala: vt veniāt bona cōfi-
dēter peccare et cruci xpi. q̄cqd
peccat iponere: **S**i audiant qd
sequit̄ terra sepe sup̄ eniētē im-
brē bibēs: et generās herbā opor-
tunā h̄is a quib⁹ collit. accipit
b̄ndictionē a dño p̄ferēs aut spi-
nas et tribulos reproba ē. et male-
dicto prima: cui⁹ finis est in p̄bu-
stionez. S; redeam⁹ ad meliora
vt ait ipse apostol⁹ et viciniora sa-
luti. **I**ā ergo bone spei iuuenis
cui⁹ de⁹ inuētutē incipit letifica-
re crescere incipit in viz p̄fectuz
in mēsurā etatis plenitudis xpi.
Iam. n. amor incipit p̄fortari. et
illuminari. et trāsire in affectuz. et
nomē maioris virtutis. et amplio-
ris dignitatis. **A**mor q̄ppe illu-
minatus charitas ē. **A**mor a dō.
in deo ad deū. **C**aritas autē de-
us est. **B**reuis laus. sed p̄cludē s̄-
oia. **Q**uicquid de deo dici pōt.
potest dici et de charitate: sic tñ
vt p̄siderata scdm naturas doni
et dantis: in dante nomen sit sub-
stantie in dato qualitatis. sed p̄
emphasim donum ē et charitatis

De amore

deus dicat. in eo q̄ sup oēs vtu-
tes v̄tutis charitatē dō coheret ⁊
assimilat. De caritate qd dice-
m⁹. Audiuimus famā eius non
nouim⁹ eā. nō vidimus eā. Apo-
stolus eā nouit. q̄ excellentiores
viā eā appellās in laudē ei⁹ totū
se effudit dicēs. Et adhuc excel-
lentiorē viā vobis demōstro. Si
linguis hominū loquar ⁊ angelorū
charitatē aut nō habēā. fact⁹ suz
velud es sonās. aut cimbālū tini-
ens. ⁊ si habuero p̄phetiā. ⁊ nō
uerim. m. oīa. ⁊ oēm sciāz. ⁊ si ha-
buero oēm fidem: ita vt montes
transferā charitatē nō habuero
nihil sū. Et si distribuero i cibos
paupū oēs facultates meas. ⁊ si
tradidero corpus meū: ita vt ar-
deā. charitatē aut non habuero.
nihil mihi p̄dest. Charitas autē
patiens est. benigna est. charitas
n̄ emulatur nō agit p̄perā. nō in-
flāt. nō est ambitiosa. nō querit q̄
sua sūt. nō irritat nō cogitat ma-
lū. non gaudet sup iniquitatē. cō-
gaudet aut veritati. Omnia suf-
fert. omnia credit. omnia sp̄at.
omnia sustinet charitas nūq̄ ex-
cidit. siue p̄phetie euacuabunt.
siue lingue cessabunt. siue scia de-
struetur. Nunc aut manēt fides
sp̄s. charitas. tria. hec. Maior
aut hīs est charitas: hec est iugū
dñi suauē. ⁊ bonus leue. bonus.
quod portatē se poterat ⁊ leui-
gat. bonus leue euangelij sua-
ue eis. quibus dicit ipse dñs. Jā
non dicam vos seruos. sed ami-
cos meos. qui. n. prius non po-

terat portat p̄cepta legis. postea
leuia hz p̄cepta euangelij p̄ coha-
pantē grāz. Qui p̄mū n̄ poterat
implere nō cecides. postea hz leue
p̄ffibus animā ponere. ⁊ sic de
reliquis. Sic cū iumento ip̄ditur
honus graue. ⁊ refugit q̄si ipor-
tabile. adducit q̄driga volubil⁹
i. euangelij discurrens p̄ totū mun-
dū. ⁊ hon⁹. qd quasi graue refu-
giebat primū postea sine labore
trahit duplicatū. sic auricula. q̄ in
plumis sine alis scipsam nō pōt
portare pōdere plumaz. ⁊ aliaz
addito aduolat sine labore. Sic
⁊ panis durus. q̄ p se nō pōt trā-
sire adiectiōe lactis: vel alteri⁹ si
quozis collabilis fit in gutture.
amor pri⁹ ergo hūit conatū. ⁊ alī
quē affectū charitas effectū. Jaz
n. tāto leui⁹ opas charitatē man⁹
q̄to eā adiuuat illūinat⁹ ocul⁹.
Primū qdē opamur p̄ manū.
deide manū tergim⁹ oculū. vñ dī-
cit. A mādatis tuis intellexi. Jā
n. incipit opa sua intelligere. ⁊
affectiones discernere. Jā sic af-
ficif v̄tutib⁹. vt sicut deo hoc est
eē. qd bonū eē: sic iā iuste ⁊ sacte
aīe nō aliter sit eē. q̄ scē. ⁊ iuste ⁊
pie eē. Scē in semetipsa. iuste ad
oēs pie ad deū. Ex augmēto. n.
gr̄e dei sic ificit iustā aīaz iustitie
affect⁹. vt iā i nulla sui p̄e. vñ co-
gitatū vel affectū. vel actiūz
sciat. vel possit eē nisi iusta i toto
suo. i oī eo. qd ē iustitie plene. ⁊ i
dissolubilit affecta. vñ dīc ap̄s
charitas nunq̄ excidit. Aliqñ q̄
dē titubat. vñ dūiat affectiōis. vñ

Dei pars. ii.

opis affect⁹ q^udiu i hac vita n̄ p^t
vivere caritas nisi expte z p spe
culā z in enigmatē. S^z integer
tñ semp z solidus in sua virtute
suus pmanet affectus. Ali⁹ q^up
pe est affectus. aliud est affectio
Affectus est qui generali quadā
potētia z perpetua quadā virtu
te firma z stabili mentē possidet
quā per gratiā obtinuit. Affecti
ones vero sunt: quas varias va
rius rez z tēporz affert euentus
infirmas. n. carnis ex vicio pie
originis sepe offēdit: sepe cadit
sepe sedit graviter z leditur mē
te interius dolente z patiēte po
tiusq^u agente q^ud perperaz foris
gerit: nec tñ caritatē perdēte. s^z
ex caritate gemēte z clamāte ad
deū. Infelix ego hō quis me li
berabit de corpore mortis hui⁹.
Añ idē apostolus. Ego in q^ut ipe
mēte servo legi dei: carne autē
legi peccati. Et rursū. Non ego
operoz illud s^z q^ud habitat in me
peccatū. Itaq^z quisq^us ille est. si
cut dicit bñs ioānes: s^m hoc q^u
nat⁹ ē ex deo. i. s^m interioris hois
rōnē intñ nō peccat in q^utū pec
catū q^ud corpus mort⁹ foris opaf
odit potiusq^u approbat. semine
spūalis natiuitat⁹: quo ex deo na
tus ē. eū iterius conseruante q^ud
z si interim aliqñ incurfu pecca
ti ledit⁹ z atteritur: radice tñ ca
ritatis in altum defixa non perit
imo statim secundus z viuaci⁹
cōualefcit in spem boni fructus
z surgit. Sic enim dicit beatus
ioannes. **N**is q^u natus est ex dō
peccatū nō facit: qñ semē ipsius

in eo manet z non pōt peccare
qñ ex deo nat⁹ ē. Notāda vis &
boz. **N**ō inquit peccatū facit q^ud
patif potiusq^u facit q^u natus ē ex
deo z nō pōt peccare pseuerādo
s^z i peccō: dū legi dei cui mente
seruit: et carnē festinat subigere
q^u tēptatione z peccato icurrēte
legi peccati videbat⁹ seruire. **P**e
trus cū peccauit caritatē n̄ ami
sit: q^u peccauit potius i veritatē
q^u i caritatē cū ei⁹ se n̄ eē mētit⁹ ē
in ore cui⁹ totus erat i corde. iō
q^u negationē falsitat⁹ p^tinuo la
crimis lauit vitas caritat⁹. Sic
cū dicendū peccauit caritatē nō
pdidit. s^z obstupuit i eo quodā
mō caritas ad vehemētē tēptati
onis ictū z caritas i eo nequaq^u
fcā ē abolitio: sed qñ qdā sopora
tio. q^u mox vt ad voces arguētis
pphete euigilauit p^tinuo i illaz
ardētissime caritat⁹ p^tessionē eru
pit. peccaui dñō. z p^tinuo audif
meruit. Et dñs trāstulit a te pec
catū tuū n̄ morieris. Adhuc i lau
de caritat⁹ amor i fide ē z i spe ca
ritas in seipsa ē p seipsā. **P**ōt ē
eē vt fides z spes sint sine carita
te vt aut caritas fide z spē i se n̄
p^tineat n̄ p^t eē fides. n. q^ud amat
eē asserit spes p^tmittit. amat igif
q^u i fide z spe amat: sicut amari p^t
q^ud credit tñ z spaf. caritas credi
tū z spatū iā h^z iā t^z complectif.
Amor igif fidel z spei deū videt⁹
desiderat q^u amat. caritas q^u vi
det: amat. Ipsa. n. ē oculus quo
v^t de⁹. h^z. n. aia z sensus suos h^z
visū suū vel oculū quo videt deū
Sicut. n. corp⁹ suos h^z qñq^u sēf⁹

De amore.

quibus aie iungit vita mediā te
sic et aia qnqz suos sensus h3q3
deo ptingit mediāte charitate.
An dicit apostolus. Nolite pfor-
mari huic seculo. sed renouami-
ni in nouitate sensus vtri: vt pbe-
que sit volūtas dei bona: et bene
placēs et pfecta. Hic oīditur qz
p sēsus corpis veterascim⁹. et hu-
ic seculo pformamur: p sensus vo-
mētis renouamur in agnitione
dei: in nouitatē dei fm volūtatē
et bñplacitū dei. Vbiqz. n. sūt cor-
pis sensus aiales. vel corporales q
bus aia corpus suū sensificat: vbi
ab inferiori incipiā tact⁹: gustus
odoratus. audit⁹. visus. Sicut qn-
qz sunt sensus spūales: q3 chari-
tas aiam viuificat. i. amor carna-
lis parētū. i. amor socialis amor
naturalis. amor spūalis: amor di-
uini. Per qnqz sensus corporis me-
diāte vita corpus aie iungit: p
qnqz sensus spūales mediāte ca-
ritate aia deo p sociat. Tactui cō-
parat amor parētū: qz affect⁹ iste
oibus promptus et quodāmodo
grossus. et palpabilis sic se oibus
naturali quodā occurso pber. et
ingerit vt effugere eū nō possis
et si velis. Tactus. n. sensus ē to-
tus corporalis. q ex quorūlibet
corporū iunctione pficit. si tamē
vnū eorū. aut vtrūqz viuāt vt tact⁹
esse possit. Sicut ergo quāq te
verberis corpus tuū nō pōt esse
sine tactu: sic nec aia tua sine hoc
affectu. pp. qd i scripturis amor
iste nō multū pmedat. imo ne sit
ni mi⁹ cohercet. dicēte dño. Si q3

nō odit pfer suū. aut marē suam.
nō pōt me⁹ esse discipulus. Se-
cūdo gustui patur amor socialis
amor fratrum. amor sacte. et catholi-
ce ecclesie de quo dictū est. Ecce
q3 bo. et q3 io. ha. f. in. u. qz sicut p
gustū vita administrat corpori.
sic illic mādauit dñs bñdictionē
et vitā vsqz in seculū. Gustus etiā
lz corporaliter exerceat sapore tñ
itrosus generat. quo aia affieit
pp qd corporalis quidē maxie hic
sensus. sed tñ ex pte aliqua et ani-
malis esse pprobat. Sic et amor
socialis. qz ex corporali cohabitatio-
ne in vnū. ex similitudine pfectio
nū ex pilitate studiorū alijsqz hu-
iusmodi causis pfederat. mutuis
qz officiis enutrit. maxime aialis
esse videt. S3 tñ ex magna pte et
spūalis ē. qz sicut sapor ē i gustu
sic affectus fraterne charitatis fla-
grat in affectu. de quo scriptū ē.
sicut vnguētū in capite. qd descē-
dit in barbā barbā aaron. Qd
descēdit in. o. u. et. i. ros. h. q. d. i.
m. li. Tertio odori comparatur
amor naturalis. qz naturalr ex
ipso nature similitudine et pso-
tio absqz oī spe recōpensationis
oēm hoiez diligit. q ex occultis
nature recessib⁹ veniēs. et aie sei-
gerēs. nihil humanū ab ea pati-
tur esse alienū. Sēsus at iste ma-
gis aialis esse videt. q3 corporalis
i. odoratus. qz ad creādū eū in-
terius corpus nil agit pter leuē
instrumētū variū attractū. et licet
hauit⁹ p corp⁹ animā tñ afficit nō
corp⁹. Sic et amor nāl magis spi-

Dei pars. ii.

ritualis eē videt̃ q̃ aialis p̃ter so-
lū cū natural' hūanitatē respectū
nō p̃sanguinitas non societas nec
aliq̃ i eo oīo necessitudo h̃mōs p̃-
siderat: Quarto auditui p̃parat
amor spūalis: amor inimicorū: au-
ditus. n. nihil iterū. i. itra corp'
opat: s; exteri' q̃dāmō. i. ad au-
res pulsas aīam euocat vt exeat
t̃ audiat. Sic t̃ amorē inimicorū
corde nulla vis nature: nulla
alicuius necessitudinis suscitāt af-
fect'. S; sola obediētia q̃ p̃ audi-
tū significat. iōq; amor iste spūal'
dī. iō ē: q; ad filiū dī similitudinē t̃
filiorū dei p̃ficiat dignitatē dicēte
dño. Bñ facite his q̃ oderūt vos
vt sitis filij p̃ris ṽri q̃ i celis ē. t̃
reliq̃. Quinto visui cōparat̃ amor
diuin'. Visus. n. p̃cipal' ē sēsus
sicut iter oēs affectōes p̃cipatū
obtinēt amor diuin'. a visu ocu-
lorū ceteri sensus videre dicunt̃.
cū solus videat ocul'. dicim'. n.
tāge t̃ vide. gusta t̃ vide. sicq; de
reliq̃s. sicq; ab amore diuino ce-
tera dicunt̃ amari q̃ bñ amāt. cū
luce clari' p̃stet nil d̃bere amari
nisi pp̃ deū nec amari rē q̃ pp̃ ali-
ud q̃d amāt sed id potius quod
amatur. vñ ē a q̃ oīs paternitas
i cel' t̃ i tra noīat. visus vis q̃dā ē
aīe mera t̃ potens t̃ pura. sic t̃
amor diuinus potēs ē q; magna
opat si ē pur' q; sicut ille ait. ni-
hil iōtū i eū icurrit. n. n. dignat̃
d̃s amari cū alia aliq̃ re q̃ pp̃ ip̃s
ñ amāt. visus i eminētī corp̃is ar-
ceret signi capiti loco posit' fm
ip̃si corp̃is formā ifra h̃z t̃ ordie

t̃ dignitate t̃ vtutis potētia oīa
ceterorū sensuū infra ip̃osq; sen-
sus. quos vt ita dicā aialiores p̃-
pinq̃iores. quos vō corp̃aliores
remotiores. Inim'. n. oīuz t̃ ce-
teris ignobilior tact' l; cōis esse
videat toti' corp̃is. tñ p̃prie ma-
nuū ē. Sic mēs q̃ caput ē aīe t̃
p̃cipale ei' mēis sedes d̃z eē amo-
ris dī. vt sub se hēat t̃ figat t̃ illu-
stret ceteros amores nec sit i eis
q̃d se abscondat a calore t̃ lumine
ei' q̃s spūaliores h̃is p̃pinq̃iores
quos aialiores vel carnaliores
remotiores. cu; dilexerim' dñm
deū n̄z ex toto corde n̄ro t̃ tota
aīa n̄ra t̃ ex oib' virib' n̄ris t̃ p̃-
ximū n̄m sicut nos ip̃os. visus i
digniori vt dixim' loco corp̃is se-
dē h̃is sup̃ ip̃sā aialitatē virtutē
aliqd̃ moliri v̄. t̃ mēis vel mēo-
rie q̃tū fas ē gestit imitari vtu-
tē vno hore momēto mediū celi
puolās. i vno momēti p̃ucto p̃li-
ma terrarū stadia trāsuolās. Sic
t̃ illuminat' amor dei suā i anima
xp̃iana sedē obrinēs ad quādam
diuine potētie similitudinē eā pue-
hit dū oēs creaturā agnoscā t̃ b̄-
uē. imo nullā videri facit ad p̃pa-
tionē dī. dū p̃fudit sua eē oīa q̃
p̃ris sūt. dū oīa ei cōhōpanē i bo-
nū. dū siue paul' siue cephas si-
ue mores. siue vita. siue oīa ei' sūt
t̃ fidelis viri tot' mūd' diuinitatē
ē. Visus erro ad vidēdū deū na-
turate lumē aīe ab auctore cre-
at' ē caritas. Sūt at̃ duo oculi in
h̄ visu ad lumē. q̃d dñs ē. vidēdū
nālī q̃dā intētiōe sp̃ palpitātes

De amore.

amor et ratio. Cum alter conatur sine altero: non adeo perficit cum inuicem se adiuvant multum possunt. scilicet cum unus oculus efficiatur: de quo dicit spiritus in cantis. Vulnerasti cor meum. o. amica mea in uno oculorum tuorum in hoc aut plurimum laborat suo unusquisque modo quod alii eorum. id est ratio deum videre non potest nisi in eo: quod non est. Amor autem non acquiescit requiescere nisi in eo: quod est. Quid est. n. quod ratio omni conatu suo possit apprehendere: vel invenire: de quo dicere audeat. hic est deus meus: In terram. n. solummodo potest invenire quod est in quantum invenit. quod non est. Sed et ratio suos quosdam limites certos: et directas sentias quibus incedit. amor autem suo defectu plus perficit. sua ignorantia plus apprehendit. Ratio ergo per id quod non est: in id quod est: videt perficere. Amor propones: quod non est in eo: quod est: gaudet deficere. ratio maiorem habet sobrietatem amor beatitudinem. Cum tamen: ut dixi: inuicem se adiuvant: et ratio docet amorem et amor illuminat rationem: et ratio cedit in affectum amoris: et amor acquiescit cohiberi terminis rationis: magnam quod possunt: sed quod est quod possunt. Sicut perficere perficiens in hoc: et hoc discere non potuit: nisi experiendus: sic nec coiccare potest in expro: quod sic dicit in sapia: in gaudio eius non misceretur extraneus. Inde quippe perfectus et naturaliter in suum spirat principium. Et hoc iam aiaz suavitatem: et delectationis amoris tenere nutritas: sed non perne pietatis disciplinis atrita ex hoc iam in quantum foris: ut more dile-

ctio quadit dulci amoris gladio ab amore et affectu seculi sic occidens eam fundit et internuens: sicut mors iterumit corpus: intum ut dicitur possit de ea quod de enoch. scilicet quod non invenit in seculi actibus: quod transulit cum deus. Sed corpus morte sua mortificat ab omnibus sensibus suis. anima morte sua magis perficit: et vivificat: et roborat in suis fortibus et potenter et prudenter incedens iam in semitis suis omnibus: et gressibus et quocumque hactenus ignorando: et palpando via audebat tendere pedem boni ascensus. Fortitudo. n. simplicis via domini. A seculi ergo actibus et affectibus sic mortificat sicut paulus apostolus. Adhuc in quantum mundo crucifixus est. et ego mundo. Cum. n. alii non curaret de altero: cum suis ligati affectibus ad se invicem non poterant vel non curabant accedere sibi inuicem crucifixi erant paulus: et mundo. Sed tamen cum pauli perversatio tota esset in celis: non recusabat: quoniam cumque necessaria erat hominibus in terra esse propter quod cum gemitu dicebat. cum pro dissolui: et esse cum christo. Elic. n. christum cum paulo sicut ipse dicit. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi sic in quantum esse christum cum paulo: magna pauli securitas: esse vero paulum cum christo vel per potentem plationem: vel ibi per beatitudinis presentiam: beata et gloriosa pauli felicitas. Caritas ergo dei fursu eum atolebat: caritas vero proximi infra eum habebat quasi a collo depectens. Tunc sequitur: et dicit. Permaere autem in carne necessarium propter vos. Affectus

Dei pars. ii.

ergo caritatis deo indissolubili
inherēs: et de vultu ei⁹ oia iudi-
cia sua colligēs: vt agat vlt dispo-
nat exteri⁹: sicut volūtas dei bo-
na: et bñplacēs. et pfecta dictat ei
interius: dulce h̄s in vultū illuz
sēp intendere: et sicut in libro vi-
te leges in eo sibi legere viuēdi
et intelligere. et illūinare fidē ro-
borare spēs: suscitare caritatē. Itā
n. et spūs scie euidenter sanctaz
edocet aīaz qd quō sit faciendū
et spūs fortitudinis vires vel vtu-
tes subministrat faciendi: spūs
p̄siliū disponit. Et cū anime illi va-
cat deo vacare: deo inherere do-
efficit similis p deuotiōis pieta-
tem: et volūtatis vnitatē. Cū vō
ad hoies et humana redire p̄pel-
litur a lege vultus dei et exhila-
rata in oculo illo charitatis dei tā
factis q̄ dictis: et et glouificatio-
ne quadā et gfa exterioris hois
refert se ad hoies: ipso suo boni-
tatis quodā habitu: et gfa eā sibi
exigit: vel efficit apud eos reue-
rentia: vt et in promptu habeat
in quo voluerit eoz obedientia.
Nā et si ex occulto illo ad vicia d̄
linquentium: et corruptos mores
errantium aliqui exiens: ex vitate
et seueritate iudicioz vultus dei
quasi cornuta appet: et terribilis
vbi visa fuerint a corrigendis f̄s
in solubilem veritatis legēz oia
agi et disponi in pondere: et men-
sura ceditur caritati: et ita illa ca-
ritas intelligitur disciplina.

Id eo rote: in quib⁹ est spūs vi-

te semp eunt in volūtate dei p̄fi-
ciendā nec reuertuntur ad faciē
dā suā. Si iubent p̄cesse p̄sunt
in sollicitudine. si iubent subesse
in humilitate: si aliquibus coesse
in caritate. Si prelati sunt: sunt
sicut patres ad filios: si subiecti
vt filij ad patres suos: si conuiue-
tes oīum se seruos faciūt. P̄ius
ad omnes affectus: dulcis in bo-
no p̄sensu. Q̄ cursus i hylaritate
cohabitatio i gratia: discessus i ostē-
siōe caritatis: ad minores: quouis
modo miris affectio cū ope. Ad
patres amor vsq; ad subiectiōez
ad maiores reuerētia vsq; ad ser-
uitutem. Non que sua sunt. que-
runt: sed que sunt omnīū: et si fie-
ri pōt: i eis que sunt aduersa sua
sepe faciunt. que sunt omnīū. Et
ad hoc quocūq; lex illa sūma or-
dinauerit: facile habent et mēbra
corporis: et bonā voluntatez cō-
modare: cū spiritus sancti arraz
et pignus acceperint: seruitutē istā
creature et membrorū suoz i bre-
ui transiturā in adoptionez et re-
uelationez filiorū dei.

Sed veniamus ad eā quā dicit
apostolus societatem spiritus:
et laudem discipline: ad bonum
illud et iocundū cohabitationis
fraterne in vnum: vbi mādāt do-
minus bñdictionem: et vitam de
quo dicit dñs. Nolite timere pu-
sillus grex. quoniam placuit pa-
tri meo dare vobis regnū. La⁹
ergo hui⁹ discipline ab apostolis
sūpsit exordīū q̄ sicut a dño didi-

De amore.

cerāt. vel a spiritu sancto. cui⁹ vir
tutē nup ex alto fuerant induti.
modū conuiuendi sic sibi institu
erunt vt esset multitudinis cor
vnū. et an ima vna. et omnia com
munia. et eēnt vnanimiter semp
in templo. Hāc apostolice insti
tutiōis formā quidā emulantes.
nō habent domos. vel diuerticu
la nisi domū dei. domū oratiōis.
omnia q̄cūq; faciunt in nomine
domini faciū t. simul habitantes
vno ordine. vna lege viuētes. ni
hil habētes p̄p̄riū. nec ipsa cor
pora sua. nec voluntates in pote
state sua habētes. simul dormiūt
simul surgūt. simul orant: simul
psallūt. vel legūt. Fixū. et imobi
le p̄positū eorū obedire p̄po
sitū suis: et subiacere eis. Ipsi vero
p̄uigilātes pro eis q̄si rationem
rēdituri. p̄ animabus eorū. re ipsa
ipsis p̄dicāt. quod i hieremia po
pulo israel godolias legis p̄di
casse. Ego pro vobis respōdebo
caldeis. q̄ veniūt ad vos. vos at
colligite frumētū. vinū. et oleum
in vasis vestris. et habitate securi
in vrbibus vestris. Rursūq; cor
dis sui gaudiū isaac cottidie deo
pro eis immolantes filiū libere
filiū repromissionis. reseruāt. Is
mael filiū seruitutis. cū propter
eos fructus negligūt spiritus. et
seruendo ipsoꝝ salutis actibus
seruitutē eorū omnes p̄ponūt af
fectus p̄fectuū suorū. Ipsi vero
p̄petuum predicantes sabbatū
a curis seculi a necessitatū anxie
tatibus reddunt aliēos. Coactis

eni in breui necessitatibus ipsis
paruo viuif. vilitas i vestibus so
brietas i victu. et cerē omnia p̄fi
xe legis terminata limitibus. vt
nec pl⁹ habeat q̄s. q̄ licet habē
et sufficiat oib⁹. nec pl⁹ habere li
beat. si habent q̄ liceat habere:
Nūq̄d nō ista est. nō t̄crestis. sed
celestis paradysus: S; i iusto pa
radiso solis platis p̄mittit man
ducare assidue de ligno scientie
boni. et mali. i. disputationes ad
ministrare discretionis: De sub
ditū vō quorū est obedire. non di
scernere. si q̄s illud tetigerit. mor
te moriet. Omnes omni tēpore
studēt oris. silētio inuicē cordis
loquūt affectu. Crebris eorū qui
psunt exhortationib⁹ oleū addit
camino. I; pl⁹ ipi mutuo se exci
tent exēplo. honore. et obseq̄o. in
uicē certatim se p̄ueniūt. fm apo
stoluz in puocatione charitatē se
inuicē puocātes inuicē suscipiē
tes. Nullū inter se patiunt eē so
litariū. ne dicat ei salamō. Ne so
li: Solitariū vō eū deputāt. qui
in p̄scientia sua p̄ p̄fessionē non
vult habere sociū vel qui no
uit et solitarijs adinuētionibus
suis p̄turbat societatem fratrum
Si quando res exigit. et p̄mittit
de rebus anime. vel corporis. mi
te colloq̄um: sin autē minus vbi
silētium. ad studium orationis
tātā. et tā cōtinua vbiq; deuotio.
vt locus orationis. omnis sit lo
cus diuine dominationis. Psal
morū tam pia: taz consona: tam
seruēs melodia. vt vite. et morū:

Dei pars. ii.

et honorū affectuum: nō musice
sed caritatē regulis melos cōpo-
situm quadā similitudinē cōsonā-
tie deo replētare: et sacrificare vi-
deatur. In cōsibus pietatis studi-
is. i. quadā etiā vultuū: et corporis
et habituū gratia inuicem i seipsis
hōitatis diuine vidētes presētia
tāto se affectu cōplectūt: vt sicut
seraphin i amorē dei alter arde-
at ex altero: nec vllō modo satis
esse possit deserētī qdēq; alter
desert. alteri. Nec spalis caritatē
scola. hic ei⁹ studia exercēt: dispu-
tatiōes agitant solutiones nō ra-
tiocinatiōibus tantū: q̄tū ratio-
ne et ipsa rex veritate et experien-
tia termināt. Sic qui i proficien-
do lassus est: si residet ad sarcin-
as quas adhuc de suis: et coha-
bitatiōe sarcinis et necessitatib⁹ se-
cū trahit: non morietur. Nec re-
tro regredit: nec vltra pcedere le-
ne compellet. Et si fideliter resi-
dēs hic sarcinas custodierit i tri-
umpho victorie parū ei erit dissimilis
q̄ vltēius processerit. Nō
ne locus ē sarcinaz vbi patimur
eos: qui p potētia nos opprimūt
quasi caput nūz conculcātes: ini-
micos supra dorsū fabricantes:
filios q̄li i medijs cordis āplecti-
bus vulnerātes. Foris pugne: in-
t⁹ timores quotidiani: imo con-
stia oīuz sollicitudo. Sz adhuc
h3 auditū quē transiliat: adhuc
grādis restat via ascendentī ad
montē dñi: et ad domū dei iacob
Alterius tñ procedere fas nō ē
cū sarcinis. Sed et senectuti sua

debet reuerētia. Ex hoc enī iā
senectus incipit. Sed venerabi-
lis nō amorū: sz virtutū numero
cōputata. spirās sapientie matu-
ritatē: et req̄z laborū: quasi eme-
rite milicie pmiū. Suscipiēs. n. a
sapientia proficiendi iter pficien-
dū caritatē quidē nō abicit: non
deserit: sed puehit sed tamē per-
tesū habet vt dictū est: sarcinas
eius portare: q̄ alijs iaz itēdens
rebus parare se: et aptare cōatur.
ad intrādū in gaudium dñi sui.
Odit ergo curas q̄scūq; et si qñ
aliquos suscipit labores: sz labo-
rū nō amat sollicitudine. Vires
qdē nō deficiūt ad portādū sed
refugit impedimentū. Excitans
ergo i hoc proficiēdi gradu dñs
et puocans sanctā animā ad in-
trandū. vt dictū est: in gaudium
suū diliges in q̄t. d. d. t. ex. to. cor.
tuo: et ex to. a. t. et ex omnib⁹ viri-
b⁹. t. et ex to. m. t. Quatuor i deū
a nobis: et toti exigunt affectus i
eo q̄ dicit ex toto. c. t. totā sibi vē-
dicat volūtātē: in tota aia totūz
amorē: in oībus viribus virtu-
tē designat caritatis: in totā mē-
te fruitionē sapientie. Primū. n.
ad deū voluntas animā mouet:
amor promouet: caritas ptepla-
tur: sapientia fruit. Sapientia ve-
ro digne i mēte constituit. q̄ cum
ideo mens dicat: q̄ meminit vel
eminet i anima bene illi ascribit
virtuti: q̄ sup omnes eminet aie
virtutes. Est. n. quedā vis anime
mēs. qua inheremus deo: et frui-
mur. Fructio at hec i sapore quo

De amore

dam diuino est. Unde et a sapor sapietia. Sapor autem iste in gustu quodam est: gustus autem istum digne nemo potest exprimere: nec est qui mereat gustare: gustate: et videte quoniam suauis est dominus hoc gustum secundum apostolum gustat bonum dei verbum gustantur et diuicie seculi venturi. Jam ergo de gustu isto: quod saporum huius illud in quo sapientia aicit: subtilius inquirendum est. Primum quod dicendum quod licet per gradus ad arcem sapientie venerit quod ascendit tamen nisi ubique in omni gradu usque ad ultimum sapientia: sicut ipsa dicit in libro sui salomonicus: querentes se quesisset et occurrisset in uisum ostendens se hilariter: nec uoluntas mouisset: nec amor promouisset: nec caritati preceptio: nec sapientie peruenisset fructio. Itaque sicut cepamus persequamur de gustu.

Corpus christi uniuersa est ecclesia tam veteris: quam noni testamenti: in huius corporis capite. id est prima et antiquiori et superiori parte: que est primitiua ecclesia quatuor sunt sensus visus auditus odoratus. et tactus. Oculi sunt angeli propter contemplationis subtilitatem. Aures patriarche propter obedientie uirtutem nares: uel odoratus prophete propter ab sentium noticiam. Tactus uero ceteris est sensus. Omnis huius sensus autem mediatoris aduentum in capite erant: sed languebant inferiori corpore propterea emortuo propter unius sensus absentiam. id est gustum sine cuius amiculo nec uiuet corpus

poterat: nec sensus uim sue uisus citatis obtinere. Quicquid enim ad totius corporis spectat alimentum cunctis sensibus uniuerso corpori apponere: supponere: circumponere: si solus deerit: quod perderit. Infunde auri bus: intrude naribus: uel per quibus aliam partem obesse poterit: perdesse non poterit. Gustum autem sequitur quodam saporis dulcedo: quoniam in interiori suo sentiens anima modo quodam singulari: et ceteris sensibus in communicabili: que suscipit cuncta discernit: et diiudicat: sequens omnes sensus vegetat: et perficit. Gustus ergo in capitis: et corporis perficiendi. in gutture posuit: uelut utrumque connectens: eum designat: qui per conditionem carnis paulominus est minoratur ab angelis: et moysi. et helia: ceterisque patriarchis et prophetis per exhibitionem patientie: et humilitatis minorem se quodammodo fecit et humilior: cum illi potenter uirtute dei: etiam suos prosternerent inimicos ipse uero suos doceret discipulos. Siquis percusserit te in dexteram maxillam: prebe ei et alteram. Idcirco post prophetas ueniens et patriarchas limes quodam legis et gratie: capitis et corporis per ministeria humanitatis sue et passionis et resurrectionis quecumque in lege et prophetis: et psalmis: et ymnis salubria: quecumque corpori uitalia uel utilia quasi quodam ipsius os degustans. id est intelligens et per se intelligenda corpori transiens homo christus. interiori quodam diuinitatis sue sapore. quod sapientia nobis factus est

dei pars.ii.

sapiētia dei xps sapida ea haber
nobisq; facit sapida et utilia. In
se. n. viues et p se totū corpus ve
getans et pformans gaudiū sibi
gaudiū angelis facit de cōsuma
tione corporis gaudiū patriar
chis et pphetis de visione dei sui
sicut ipse dicit. Abraā pater ve
ster exultauit vt videret diē me
um: vidit et gausus ē. gaudiū
vniuerso corpori: et vitā. ita vt q
dā mētis tripudio vniuersali il
lo tactui spūali viuificati et pfirmati clamem⁹. Quid vidim⁹ et
audiuimus: et manus nre cōtre
ctauerūt de vbo vite. Iōq; in oī
bus orōnibus nris subicimus p
xpm dñm nrm. vel oēs oratiōes
nras et sacrificia ad deū pñez di
rigimus p eū sicut p meditatore
nrm. vel qz qdā speram⁹ a pfe
luminū. omne datū optimū et oē
donū pfectū nō per aures non p
nares. sed per ipsum petimus in
fundi os nostrū et gustum nostrū
et sapientiam nostram. vt sumēti
possit eē pfcuū. Hic ē gust⁹ quē
in xpo facit nobis spūs intellect⁹ i
tellectus. s. scripturarū et sacramē
torum dei. Unde cum post re
surrectionem suam dñs discipu
lis apparuit: tunc inquit euan
gelista aperuit illis sensum vt in
telligerēt scripturas. Luz. n. scri
pturarū interiorē sensū et vtutem
ministeriorū et sacramētorū dei ce
perim⁹ nō solū intelligere: s; et
quadā vt ita dicā experiētie ma
nu palpare et tractare: qd nō fit
nisi quodā pscientie sensu et expi

entie disciplīna intelligētis imo
vt plus dicā intus in semetipsa
legētis et sētienti bonitatē dei. et
virtutē. qz potēti bonitate cū ef
ficaci vtute in filiis grē opus ip
sius grē opaf. tūc demū sapiētia
qd suū ē exequit. Tunc quos dī
gnos iudicat vinctiōe sua. docet
de oībus tūc appposito bonitatis
dei sigillo oīa nra peccata vincti
one illa et emollita iprimitt et cō
format. et si q dura et si q rigida i
uenit inculcat et infringit. donec
leticia salutaris dei recepta. et sa
piētie spū pfirmata aīa sancta le
ta ad deū decantet. Signatū est
sup nos l. n. r. d. d. l. n. cō. m. An
de et dñs. Hec ē inquit vita eter
na: vt cognoscāt te solū verū deū
et quē misisti iesum xpm. Beata
scientia i qua pñet vita eterna
Vita ista ex illo gustu nst qz gu
stare hoc est intelligere. Ex hoc
gustu p hūc sapores in hac sapia
mimus aploz faciatus iexhilara
tus pfirmatus. mihi inquit minī
mo oīum scōz data est hec gfa i
gentib⁹. euāgelizare iuestigabi
les diuitias xpi. et illuminare oēs
q sit dispēlatio xpi sacri abscondi
ti a seculis i deo q oīa creauit vt
inotescat pñcipib⁹ et pñtib⁹ i ce
lestib⁹ p eccliam multiformis sa
pientie dei fm pñfinitionē secu
loz in xpo iesu dño nro. i quo ha
bem⁹ fiduciā et accessū in pñden
tia pñdē ei⁹. Et post pauca. Nun
ius inquit rei gratia flecto ge
nua ad patrē domini nostri iesu
xpi. ex quo omnis paternitas

De amore.

in celo & i terra noiaſ vt det vo
bis fm diuitias glorie ſue virtu
tē corroborari p ſpūm eius i ite
riori hoie habitare xpm p fidē i
cordibus vris. In charitate radi
cati & ſudati: vt poſſitis cōprehē
dere: q ſit latitudo lōgitudō ſub
limitas & pſūdū libet hic aduer
tere ſi forte i ſcſu apoſtolice ſapi
entie aliquatenus penetrare poſ
ſimus. Cōtra quatuor dei debe
mus duo. Quatuor ſūt in deo:
potētia: & ſapiētia: caritas & veri
tas: vel eternitas. qd vñ ē. nihil
enī vere ē. niſi qd icōmutabile ē.
Ad q duob⁹ modis rñdere nos
puenit. Potentieque pōt nos
punire. ſapiētie: quā nil pōt late
re debem⁹ timorē vep. i. quē nō
ipedit torpor ſecuritāſ vel reſu
giū ſimulatiōis. Simulatio autē
ē qñ irrōnabile mīſericordiā ſimu
lamus i deo. Caritati & vritati de
bem⁹ amorē vep. i. quē nō ipedit
torpor affectiōis vel ſcrupul⁹ ſu
ſpitiōis. Caritati enī qd debet ni
ſi caritas: veritas vō caritatē & ca
ritas veritatē omnē ſmouet ſcu
pulū ſuſpitiōis. Suſpitiōē au
tem dico: ne nō amet caritas: ne
decipiat veritas: ne deſinat eter
nitas. Unde paulus vbi poſſitis
cōprehēdere cū oibus ſancſ que
ſit latitudo longitudo ſublimi
tas & pſūdū. In ſublimitate no
ta potētia: in pſūdo ſapiētia in
latitudine caritatē in lōgitudi
ne eternitatē ſiue veritatē: & hec
eſt crux xpi. Et alibi idez apoſto
lus exprimēs euidentius ſumme

in noi ſ ſapiētie virtutē. ppte
rea inquit & ego audiēs fidez ve
ſtrā que eſt in deū & dilectionē i
oēs ſcōs: nō ceſſo gratias agens
p nobis memoriā veſtri faciens
in orationib⁹ meis: vt de⁹ domi
ni nſi ieſu xpi pater glie det vo
bis ſpūm ſapiētie & reuelationis
in agnitiōe ei⁹ illuminatos ocu
los cordis vſi vt ſciatis q ſit ſpes
vocationis eius in ſcōs. que di
uitie glie hereditatē eius in ſan
ctis: & que ſit ſupeminēs magni
tudo virtutis eius in nos q cre
dim⁹ fm operationē potētie vtu
tis eius quā opat⁹ ē in xpo ſuſci
tāt illū a mortuis. Cū ergo orāte
apoſtolo & exaudiēte deo datur
nobis ſpūs ſapiētie & reuelatiōis
i agnitiōē ei⁹. i. vt agnoſcamus
eū & ſapiam⁹ eū vel ſapiat ipſe in
nobis cū illumināt oculi nſi. vt
videam⁹ bonū & bona dñi itelli
gamus. ad que nos trahit ſpes
vocationis eius. ſ. diuitias glorie
eternitatis eius in ſanctis. in his
oibus bōitas nobis vel benigni
tas appet illuminātis vel vocan
tis. Cū vō vt ſequamur vocātez
cū virtus addit per ipſā expiē
tiā ſpūs ſapiētie reuelat nobis q
vel q ſit ſupeminēs magnitudo
veritatis ei⁹ in nos. Ex hoc igif.
q ſic ē. ex gūſtu diuine ptēplatio
nis palato cordis ſanato oīa di
ſcernit: oīa diiudicat in auctore
oīum bonorū xpo primū ei ſapit
ſua ad deū puerſio deide pecca
torū remiſſio. poſtmodū p ira. cu
ſus filij eram⁹ oēs. gratiaz mul

dei pars.ii.

triplex augmentatio. Et hec oia n̄
nisi p̄ dñm n̄m iesu xpm. Ipse ē
n. mediator n̄r. et sapia n̄ra. cui
q̄ stultū est. sapiētius est hoibz
Mā cū talibus bonitas dei abū
daret et offerret oibz. nec esset q̄
reciperet. vel sciret recipe. vel reci
pere doceret. nec q̄ illuc posset
ascēdere vbi bona hec distribuū
tur. vel q̄ huc posset deferre. op̄
erat mediatore iter nos. et deū. p̄
quē n̄ra. p̄pinquarēt deo. et bōa
dei nobis. Inuit ergo p̄siliū tota
trinitas. p̄siliū illd̄ de quo. p̄ph̄a
dicit. p̄siliū tuū antiquū. v̄p̄ fiat
Videbat q̄ppe de⁹ quātū ad ho
minē oia p̄fusa. oia turbata. nihil
stare i loco suo. nihil p̄cedere in
ordie suo. Videbat hoiez abūisse
in regionē dissimilitudinis tā lō
ge. vt p̄ se nec posset. nec sciret re
dire. Angelus. n. p̄sūperat simi
litudinē dei dicēs. ponā sedē me
am ad aq̄lonē. et erō similis altis
simo. Mō s̄l̄r de⁹ esse voluit. cui p̄
suasū erat esse sicut dñj. Ergo ne
inq̄t de⁹ p̄r fili⁹ me⁹. splēdor glie
mee. et figura substātie mee. i ip̄a
mei similitudinē tot emulos hēbit
et pares. et socios: p̄recipitat⁹ ē
vterq̄ vidēs imago dei. de⁹ filij
angelū et hoiez. q̄ facti erāt ad ip̄
sā. i. imaginē dei. nō tñ. q̄d ip̄sa. i.
imago dei. p̄ inordinatū imaginē
et similitudinē ei⁹ appetitū p̄isse
heu inq̄t sola miseria caret inui
dia. S̄z subueniēdū est ei subue
nire non prohibet iustitia Exhi
bebo me igit̄ homini hoiez. d̄spe
ctū. et nouissimū viroz v̄p̄ dolor

et sciētē infirmitatē. vt zelet et mi
ret i me humilitatē. p̄ quā puen
at ad gloriā ad quā p̄propere se
stinat. vt possit audire a me. Vi
scite a me. q̄. m̄. f. et. b. c. et. i. re. a
v̄tis. Accinxit ergo se quodā mō
dei fili⁹. et aggressus ē p̄ humili
tatē recuperare eū. q̄ recuperari po
terat. q̄ p̄ supbiā pierat. Itaq̄ in
ter deū. et hoiem mediū se factēs
q̄ recedēs a deo capt⁹ et ligatus
erat a diabolo. hoc mō boni me
diatoris et p̄sonā iduit. et actū fa
ctus ē hō. Egressa ē virga d̄ radi
ce iesse. et flos de radice ei⁹ ascen
dit. et re. sup cū spi. d. s. f. et. i. f. c. et. f.
f. sci. et. pi. et. re. c. spi. ti. dñi. Intel
lige hic fortissimū agōitetā n̄m
quasi cāpū mūdū igressū inungi
ad palestrā oleo spūs sancti: et ex
ultantē gīgātē ad currēdā viā
disp̄sationis hūane. Nota v̄o p̄
phetā a supiorib⁹ cepisse. et descē
disse ad inferiora. q̄ mediatoris
annuntiabat descensū. nos vero
p̄ easdē spūs sancti gratias eius
dem mediatoris dei et p̄cessū in
opie. et ad supiora inuestigantes
regressū ab inferioribus. i. a timo
re incipimus. Xps ergo ad p̄fēz
habuit timorē: sed iustū. sed filia
lem. p̄ quē in oib⁹ honori ei⁹ de
tuli dicens. meus cibus ē. vt fa
ciā volūtātē patris mei. qui in ce
lis est. Et in psal. letet cor meuz
u. ti. no. tu. et cetera multa i hūc
modū. per quem etiam seipsā vi
debat abūcere. hūiltare. negligē
re. vt op̄s quod p̄ eum fecerat
pater. sed perierat. reparatū: et re

De amore.

nouatum ei posset recognoscere. Hoc igitur modo ad patrem mediator noster habuit timorem quasi sursum: Ad miserum vero reconciliandum pietatem quasi deorsum: ad utrumque vero sciam scire quod cuius est exhibendum. Sed ad implendum misterium meditationis sue cum patris bonam haberet voluntatem deorsum a misero aut inferius iacere haberet nihil: et habere aliquid rationis: et orationis mediatoris: requireret. exegit ab eo fidei progando pietatem. Quae exactio nulla poterat esse validior: quia non fuerat difficile homini misero ei se credere: a quo se puerum videbat pietate. Sed et cum se ei credere non posset: in quo spe non haberet cum fide et spem obtulit cum spe et addens timorem sine quo esse spes non poterat. ne. scilicet. desideret a tam pio mediatore. Ac cepto itaque mediator a reo suo tanto salutis pignore ad patrem regressus. scilicet. cum imminente solus ascendit orare vel cum factus in agonia prolixius orabat cum sanguineo sudore. Pater inquit clarifica filium tuum ut filius tuus clarificet te. En quid tibi. en quid exhibeam illi: en quid a te habeo: en quid ab illo. Mediator qui prope sum. Et in salutem eius iam videntem percurrere meditationis mee rationes. Sed captus est. et ligatus: Alligavit eum fortis: et nisi fortior eo suuenerit: non diripit vasa. ei. Sed mitte me manum tuam de alto: et eripiam eum de inimicis eius fortissimis in spiritu fortitudinis fortitudo tua: et virtus tua. Scio enim quid fa-

ciam. Medior pro nocente innocens. et pius poterit incomparabiliter bonitas mea. Quod hostilis malicia. pena innocentie mee. Quod pena inobedientie humane. Et clarificaui inquit pater clarifica bo. Jam fortissimo mediatori opus est spiritu filii: quia si princeps mundi itelligeret. nunquam dominum gratie crucifigeret. Per omnia ergo virtute ei diuinitas occultas. et sola ei carnis infirmitas preferens. per iustitiam vite sue inuidia suscitauit hostilis nequie. per infirmitatem carnis sue spiritus illi pretulit victorie. ad faciendam inuidiam accedentibus miraculis. quibus reconciliandis suis fidem in se roborabat. Deceptor autem qui deceptor penam peccati mortem. scilicet. atrocissimam ei infligit. quod nullo erat peccato obnoxius. Necesse inquit iniuste per iustitiam mouet de inimico obtinuit iustitiam. mortis. scilicet. iniuste sibi illate. Quam quasi sibi non necessariam quia absque peccato erat ipse homini peccatori promittens reum absoluit per penam innocentie sue. Mediorque opere suo. et sanguine in manu eius. Hoc inquit madauca: et bibe: hic viue: patrique eum representans en inquit patri mei sanguinis precium. Si de peccato huius requiris: en pro eo meus sanguis. Domine pater dedisti bonitatem: et terra cor oris mei dedit fructum suum. Iam iustitia autem te ambulabit. et tu posis in via saluationis humane pedes tuos. Et ut iuste iam saluetur: qui iuste perierat tu domine fecit directiones iudicium:

dei pars.ii.

et in filiis in iacob fecisti. De fru-
ctu ergo huius operis sapiens ho-
mo meditare sapientia deus non solum
recreatus. Sed etiam sapiens effi-
citur. Saper enim ei quod manda-
cat. Manducat et bibit corpus. et
sanguinem redemptionis sui: in anima
edificat: panem angelorum panem sa-
piens: et manducans transformatur in
naturam cibem quam manducat. Cor-
pus enim christi manducat nihil aliud
est quam corpus christi effici. et templum
spiritus sancti. Tunc autem hoc cum
oculus fuerit per scripturam posi-
tione virtutum sapientia dedi-
candi ordine dedicandi nullus et
terris alienos titulos potest in-
cipere nullam habitationem nisi deus:
qui condidit illud. et creavit. Nihil er-
go ultra terrenum sancta illa. ani-
ma materiale: nihil corrupti-
bile diligit: aut curat: ex quo
egressa est a loco sanctuarium: et ali-
quo boni aliquando quasi in tra-
ctu relictis suis dedignatur. Si
quid in huiusmodi prosperum
euerit perierit non turbabit si ad
adversum occurrerit. Totus sapit.
quod quid sapit nec potest amantem
nisi sapere. quinquid sicut salmā
congerit de capite christi delecte-
dere. Quicquid ad corpus spe-
tat sine bonum. sine malum forte
ei erit nec potest pergere ad eam
ita. Et apostolus in silore cor-
poris iacob: et ranculas et tantum ad
corpus tribulatione condant. et mi-
stra scribens discipulis mittit inquit
ad vos thymotheum: scitis quod circa
me sit. Que circa me sunt inquit

et exteriori boles exteriori tui
ca carnis: quod ad me: quod intus sum
non pergit. Nec est sapientia de
quod dicit apostolus et sapientiam loqui-
mur inter perfectos. De quod sic nos
loquimur sicut quod audimus: et si
videmus sicut loquimur de alio
ciuitate quam non videmus. Sed plu-
ria de ea audimus. De quod qui vi-
desse longe aliter loqueretur et ex-
fina. nec ante sapientia oppositas
sibi ex aduerso aliam habet infan-
tiam nominis sapientia: quam dicit
apostolus principium huius mun-
di. sicut nigrum albo. sic luci tene-
bras de quod dicit. Sapientia vincit
maliciam. Malicia siquidem sapor
est mali. Unde et a sapore sapientia.
Cum igitur sapit mali: non debet astu-
tia vel voluntas ad crepandum.
Sapientia principium huius mundi
gloria sapientie est contraria.
Nec est enim malitia quam odit sapi-
entia. Si quidem isti sapor boni est in
seipso: hic sapor mali est in seipso
Ite ad crepandum posito est pen-
dentibus ut dicitur est non deest
astutia. Sed iter has duas quod
media est sapientia. quod iter nigrum et
albo medio colore coloratum.
Que siue inferius. siue superius
sic se habet ad utrumque partem: et
preueniat ei finis secundum in-
tentionem et studium vitantis. sapien-
tia ista est: quam dicit apostolus
huius mundi. et quam medius lo-
cavit inter sapientiam dei. et sapien-
tiam principum huius mundi. Nec
circa utile et honestum tota ner-
satur: et affectata quadam pru-

De amore.

adētia. dispēsa. Hec pene tota ē
i scia: videlicet vt sciat discernere
prudēter. ⁊ diiudicare inter vti-
le ⁊ inutile. inē honestū. ⁊ inhone-
stū. etiā si nō sit vite ⁊ morib⁹ accō-
modatū. Siētia enī insinuat. cha-
ritas edificat aut vō i huiusmo-
di exq̄rendis elaborat: vt tantū
sciāt: q̄ tātūmodo fuit curiosita-
ti. Aut vt videat: sine sciant scire
q̄ seruit vanitati. Et hoc eoz stu-
diū tātū pōt pficere. ⁊ i alta se ex-
tollere quātū pōt rō sine amorē.
Si q̄dē hec philosophia i sciētia
rex humanarū. ⁊ diuinarū diui-
dit. Quādiu est in humanis sic
interim sibi ē. Quā vero ad diui-
na se exaltat: quāto alti⁹ ascēdit
tāto iferius cadit. ⁊ implet i eo. q̄
eleuāf. allisisti me. eo si q̄dē aliq̄
cōatu naturalis igenij puehit. vt
sicut dicit apostolus qd notū est
dei: quātū de deo rō pōt pprehē-
dere: notū sit illis ita vt i illis. i.
intra semetipsos. Deus enim il-
lis renellauit. q̄ sic eos creauit.
vt i seipsis habeāt vnde deū co-
gnoscat. Surgūt. n. de ethica sua
i quādā phisicā: ⁊ inuisibilia dei p
ea q̄ facta sūt intellecta conspici-
unt sempiternā quoq̄ eius vir-
tutē: ⁊ diuinitatē. ita vt sint inex-
cusabiles: q̄ videlicet nolūt vltē-
ri⁹ pcedere: vel pficē. cū possint
in verā. s. theologiā. q̄ cum co-
gnouerit deū. nō sicut deū glori-
ficāt. aut gratias agūt. S; euāe-
scūt i cogitatioib⁹ suis ⁊ obscu-
rat insipies cor eorum. Dicētes
enī se eē sapiētes. stulti facti sunt

⁊ theologiā insipieēter pderūt
etiā de phisica mirabilis cadūt:
cū gloriā mutāt in corruptibi-
lis dei in similitudinē ymaginis
corruptibilis hominis: ⁊ voluc⁹
⁊ quadrupedū. ⁊ serpentium. p-
pter qd neq̄ in ethica pmanere
pmittūtur. sed tradit illos deus
idēderia cordis ipsorū: immū-
diciā: vt contumelijs afficiāt cor-
pora sua: ⁊ i semetipsis tradidit
illos in reprobiū sensū: vt faciāt q̄
non conueniunt. Sed sapientia
semp vincit maliciā. que cōtu-
berniū habēs dei nouit semper
pficere: ⁊ nūq̄ deficere. Et attin-
gēs a fine vsq̄ ad finē sortit⁹: dis-
ponit omnia suauiter sapiēti se
agēs i diuinis. caute in phisicis
prudenter in moralibus. Igit sa-
piēs aia sicut supradictū: est ab
omnib⁹ alienis affectibus defeca-
ta deū tātūmodo sapiens: homi-
nē in homine eruit. deoq̄ plene
⁊ i omnibus affecta omniē infra
deū creaturā nō aliter q̄ de⁹ at-
tēdit: i luce ⁊ virtute sapiētie oīa
disponēs. ⁊ ordinās: sic agēs: sic
d eis iudicāf. sic ē: sicut viuit. faci-
ens iudiciū. ⁊ iusticiā de eo vn-
de ē. ⁊ vnde viuit: Est. n. sapiētia
sicut dicit candor lucis eterne. ⁊
speculū sine macula dei maiesta-
tis: sic cum in creaturā se expōit.
exprimit: ⁊ exhibet ymaginē bo-
nitatē ⁊ iustitie dei. ⁊ sicut virtutē
dei vaporat iferius: sic claritatis
⁊ charitatis dei emanationes es-
fudit exteri⁹. Vnde ⁊ alibi dicit
salamō. sapiētia hominis lucet i

dei pars.ii.

vultu eius. Et alibi. Oculi inquit
sapiētis in capite eius: qz nō aliū
de q̄ de naturali z interna vtu-
te: cerebri sui se effūdūt: z a capi-
te nō recedūt. Dicit salomō. Ab-
solutio sapientiū sanitas ē orbis
terraz. O felices res hūanas. si
vbiqz sapiētibus seruiret insipien-
tes. Sed cū sapienter fugiūt sapi-
entes sup insipientes regnare: z i-
sapienter fugiūt insipientes sub sa-
pientibus esse. oīa desipiūt. z cō-
fundūtur z turbant. Sapientes
latēt. z delitescūt pueri regnant
z p̄cipant. z sūt p̄ncipes q̄ ma-
ne comedūt. Et de terre illi. Sz
ad propositū redeam⁹. Anima
igitur spū sapie illustrata. qz dili-
git iusticiā z odit iniquitatē pro-
pterea vñxit eā deus oleo letitie
pre p̄cipibus suis z quā pfudit
gratia oibus placet. z ab oibus
amat. Ipsi ēt qui ex aduerso sunt
videntes h̄mōi timent: z reuerē-
tur. z si bonū in bono non volūt
imitari i durata neq̄tia. dissimu-
lare tñ non pñt natura. itra se at
hñt sapientes quandā priuataz
grām. z quandā linguā angeli-
cā linguam angeloz qua inter
se loquuntur mutuis affectiōib⁹
spūali qdā gratia cōicant i hoc
ipsū exterioribus aspectib⁹. quā
linguā null⁹ nouit. nisi rex ange-
loz z angeli ei⁹. z qui. sūt ex ge-
nere israhel: z ciues hierusalē. nul-
lus eā nouit egyptius. null⁹ ca-
nane⁹. Sicut. n. in s̄ctitate vite:
z hoīs interioris glorificatiōe. z
p̄templatiōe. z fructiōe diuini-

tatis iā future vite beatitudines
p̄libare in hac vita vident z ini-
ciari. sic ēt de corporz suor glori-
ficatione: quā plene ibi p̄cepturi
sūt in hac vita nō nihil p̄cipiunt
acceptu. n. illa grā. de qua dixi-
mus. q̄ h̄tantes in vñū seipsis in
deo. z deo i seipsis fruunt: ipsius
carnis sic sentiūt p̄ticuisse oēs cō-
dictiōes: vt vniuersa substantia
carnis n̄ sit eis nisi instrumētū bōi
opis. Mā z si ip̄sus miserijs. z in-
firmitatib⁹ p̄tabescūt. Sz ex hoc
ip̄so interiori hoīs fortius p̄uale-
scūt. Qñ. n. infirmoz tunc fortior
sū z potens: dicit apostolus sen-
sus ip̄sus nouā quandā percipi-
unt z prope spūalem grāz. Ocu-
li simplices z aures tēpantes alij
quando in seruoze ofonis tanta
odoris ignota cuiusdā flagratia
spirat. z tāta gust⁹ ēt nō gustādo
suauitas: tātū p̄mutuū tactū spi-
ritualis cuiusdā voluptatē gerūt
paradisū. Vultus ēt: z tot⁹ cor-
poris p̄positione vite: z mor: z
actuū decoreum mutue ēt serui-
tutis deuotis exhibitionibus: z
p̄ijs susceptiōibus: sic cuiusdā
grē bñplacito sibi inuicē p̄uēiūt
z p̄ueniuntur: vt vere sit cor vñū
z anima vna. Min⁹ corporz suor
futuram gloriā iāz hic iniciāt
ex puritate p̄sciētie: z mutue cō-
uersationis grā. p̄fecte eam h̄at-
turi i futura z p̄henni vita. Si-
cut. n. nunc viuētia omnia so-
lis claritate pfunduntur z ab in-
uicem pfundi vidētur: sicut nos
hic inuicem viuere videm⁹ sic in

De amore dei pars.ii.

illa vita videbit de^a singulis in
oibus: et ab oibus iⁿ singulis. non
q^{uod} corporalib^{us} oculis videat diui
nitas: sed p^{er}it^{er}ia diuinitat^{is} glori
catio corpor^{um} demonstrabit maⁿife
sta q^{uod} d^eu^m sui g^{ra}tia. Ad hoc et iⁿ hac
vita corporaliu^m sacram^{en}tor^{um} va
let religio q^{uod} cu^m vit^a aliq^{uod} nisi cor
pora et corporalia itellegam^{us}. q^{uod}
d^eu^m iⁿ ymagine p^{er}trās^{im}us corpora
lib^{er} religamur sacram^{en}ti^{bus}: ne a d^{eo}
recedam^{us}. Un^{de} et a religādo reli
gio v^{er}it^{as}. Cu^m d^{eu}s fidelis aⁿima talibus
erudita talib^{us} incipiet nō idigere.
et a corporalib^{us} trāsire ad spūalia
a spūalib^{us} ad spūaliū. et corpora
liū cōditorē hoc vere erit exire a
sarcinis. Relicto ig^{itur} corpore: et
corp^{or}is oibus curis. et impedimen
tis o^{mn}ib^{us}: q^{uod} sūt p^{ro}pter d^eu^m: obliuiscit^{ur}
nihil q^{uod} p^{ro}pter d^eu^m attēd^{it}: q^{uod} si se so
lū: solūq^{ue} d^eu^m existimans: dilect^{us}
inq^{uod} nūm^{us} mihi. et ego ill^{ud} q^{uod} d^eu^m eni
mihi ē iⁿ celo: et a te q^{uod} d^eu^m volui su
p^{er} terrā: Defecit. ca. 20. m. d. c. m.
et ps. m. d. i. eternū. Deinde veni^t
ad mortē. hūc. n. trāsitiū ad vitā
nisi iⁿ fideles mortē appellāt. fi
deles at^{que} q^{uod} d^eu^m nisi pascha. In mor
te ergo corporali p^{er}fecte moritur
mōdo: vt p^{er}fecte viuat d^{eu}s. Ingre
dit^{ur} iⁿ locū tabernaculi admirabi
lis igredit^{ur} vsq^{ue} ad domū dⁱ. Et oi
b^{us} b^{on}ū s^{ecundum} ordinē p^{re}cedētib^{us} sicut
iⁿ principio dixim^{us} p^{ro}d^{um} suū vnū
q^{uod}q^{ue} defert iⁿ locū suū. corpus in
terrā: et q^{uod} assumptū ē t^{em}p^{or}e suo re
suscitādū: et glorificādū: spiritus
ad d^eu^m q^{uod} creauit. eū. Siq^{uod} d^e iste ē
trāsitus ad d^eu^m. Diruptio oibus

obligamētis sup^{er}atisq^{ue} oib^{us} iⁿ pedi
mētis: p^{er}fecta b^{er}itudine. p^{er}hēni dⁱ
lectione ex hoc iā p^{er}fecto d^{eu}o iⁿbe
ret vel potius vnū vere scā aⁿima iⁿ
terra: vt efficiat vna ex illis: q^{uod} b^{er}
dixit. Ego dixi. dⁱ estis: et fili^{us}. ex
o^{mn}ib^{us}. Hic ē finis eor^{um}. q^{uod} p^{ro}ponunt
h^{er}usalē iⁿ p^{ri}ncipio leticie sue: q^{uod} s^{ecundum}
v^{er}it^{as} s^{an}cti spūs docet d^e oib^{us} q^{uod} ascē
sioēs iⁿ corde suo sapiēter dispo
nūt de virtute iⁿ v^{ir}tutē. donec vi
deat d^eu^m deor^{um} iⁿ sp^{iritu}. de^{us} deorum:
b^{er}itudo beator^{um} gaudiū b^{on}ū gau
diū. vnū d^ei q^{uod} b^{on}ū sumū o^{mn}ib^{us}
bonor^{um}. A fine b^{on}i p^{ro}positi iⁿ p^{ri}nci
pio ascensionis vsq^{ue} ad hūc. finē
omnis cōsumatiōis sapiētia atti
git fortiter. fortitudinē ascēdēdi
ad se custodiēs. ne ascēsu dⁱficiat
et suauiter dispoⁿⁱt oia. et aduersa.
et p^{ro}spera. omnia ei iⁿ bonū modi
ficans. et cōponens. donec aiam
ad p^{ri}ncipiū suū reducat: et ab
scondat iⁿ abscondito facie d^ei.
Scire debet autē omnis sapiēs
ascēsor nō sic esse gradus huius
ascensionis quomodo gradus sca
le vt sin guli affectus istis tantū
tēporibus. et nō alio tēpore sint
necessarij. habet q^{uod}ppe vnūq^{ue}q^{ue}
affectus iⁿ ascensus ordine. tēp^{or}e
et locū suū. quo coherant
bue alijs affectibus suas videat
partes sollicitus exeq^{ue}: Sed om
nes tamen sibi p^{er}currunt. et coherant
p^{er}ueniunt. et sequuntur
et sepe sūt p^{ri}mi nouissimi. et no
uissimi p^{ri}mi.

Diui Bernardi abbas de sca
la claustraliū siue de mō orandi

De scala claustralium.

ad Goffredū mōachū tractat^o. i
q^ub^{us} tñ exēplarib^{us} Augustino at
tribuit. s^{ed} liq^udo appet eē Ber.

Am die quada^m cor
porali manuū labor
occupat^{us} de spūalis
hoīis exercitio cogita
re cepisset quattuor

spūales grad^{us} aīo cogitāti se sub
ito obtulerūt. s. lectio. meditatio.
oro et p^{ro}teplatio. Hec ē scala clau
stralium: qua de terra i celū suble
uant. gradib^{us} q^udē distincta pau
cis imēse tñ et incredibilis magni
tudis. Cui^{us} extrema p^{er} terre in
mixta ē. supior^{um} vō nubes penetrat
et secreta celoz rimat. Hi gradus
sicut noibus. et numero sūt. ita or
dine et numero sūt distincti. Quo
rū p^{ro}prietates et officia q^udē singla
q^ud circa nos efficiāt. q^uo iter se
inuicē differāt. et p^{ro}mineāt. si quis
diligēter inspiciat. q^uicq^ud laboris
aut studiū ipenderit in eis breue
reputabit. et facile p^{ro} vtilitatē. et dī
cedinis magnitudie. Est autē le
ctio sedula scripturaz cū ai intē
tione ispectio. Meditatio ē stu
diosā mētis actio occulte vitaz
noticiā ductu p^{ro}prie rōnis iuesti
gās. Oro ē deuota cordis intē
tio in deū p^{ro} malis amouēdis. et
bōis adipiscēdis. Cōteplatio est
mētis i deū q^udā suspēse eleuatio
eterne dīcedis gaudia degustās
Descriptio offīoz q^utuor graduū

Assignas ergo q^utuor graduū d
scriptiōib^{us}. restat vt eoz officia
videam^{us}. Vtē igit vite dulcedi
nē. Lectio iqrūt meditatio inuēit

oro postulat. p^{ro}teplatio d^{ig}ustat.
Tñ ipse dñs dīc. Querite. et iue
niet. pulsate et apiet vobis. Que
rite legēdo. iueniet meditādo
Pulsate orādo. et apiet vobis p^{ro}
teplādo. Lectio q^usi solidū cibuz
ori appōit. Meditatio masticat
et frāgit. Oro saporē aqrīt. Cōte
platio ē ipa dulcedo. q^uiocūdāt
reficit. Lectio i cortice meditatio
i adipe. oro i desiderij postulatioe
Cōteplatio i adeptē dulcedis de
lectatioe. Q^ud vt exp^{ro}sius videri
possit. vnū de multis supponā exē
pliū. In lectioe audio. Vt i mū
do corde q^usi ipi deū videbūt. ec
ce breue verbū. s^{ed} suauē et multi
plici sensu refertū ad p^{ro}stū aīe q^ui
si vūā ministravit quā postq^u aīa
diligenter inspexit. dicit intra se
pōt aliq^ud boni esse. Redibo ad
cor meū et tēptabo. si forte intel
ligere. et iuenire potero mūdiciā
hāc p^{ro}ciōsa. n. et desiderabilis est
res ista. cuius possessores bti dī
cunt. Cui visio dei. que ē vita et
na p^{ro}mittit. que tot sacre scriptu
re testimonijs collaudat. Hoc er
go sibi pleni^{us} explicari desiderās
incipit hāc vūā masticare. et frā
gere. eāq^u quasi in torculari pōit
deide excitat rationē ad iqrēdū
q^ud sit. et q^uo haberi possit hec a
deo p^{ro}ciōsa et desiderabilis mū
dicia.

Officium meditationis.

Accedēs ergo sedula medita
tio. nō remanet extra. nō heret i
sup^{er}ficie vlt^{er}i^{us} pedē figit interio
ra penetrat. singula rimat. attēte

De scala.

phiderat. quod nō dixit beati mūdo corpe. sed corde qz nō sufficit manus habere innoxias a malo ope. nisi a prauis cogitationibus mūdemur in mente. Qd auctoritate pphete pfirmatur dicens. Quis ascendet in montē domini. aut q̄s stabit i loco sācto eius Innocēs manib⁹. ⁊ mūdo corde Itē phiderat quantū hāc cordis mūdiciam optabat idē pphā q̄ orans. Cor mundū inquit crea i me deus. Itē si asperi iniquitatem i corde meo n̄ exaudiet dñs. Cogita quā sollicit⁹ erat in hac custodia beat⁹ Job. q̄ dicebat. Ne pigi sed⁹ cū oculis meis. ne cogitare quicq̄ de virgine. Ecce quātū arctabat se vir sanct⁹. qui claudēbat oculos suos. ne videret vanitatē. ne forte incaut⁹ respueretur. quod postea iuit⁹ desideraret. Postq̄ hec. ⁊ hmoi d cordis mūdiciā ptractauit. icipit cogitare de ei⁹ pmiō. Quā gloriōsū ⁊ delectabile est videre faciē desideratā domini speciosi forma p filiis hoīum. Nō iā abiectum. ⁊ vilem nō habentē speciē qua vestiuit eū mater sua. sed stola immortalitatis indutū. ⁊ coronatū diademate. quo coronauit eū pater suus i die resurrectionis. ⁊ glorie. die quā fecit dñs. Cogitat qd in illa visione erit satietas illa. d qua dixit ppheta. Satiabor euz apparuerit gloria tua. Adelsne quātū liquoris emanauit ex mīma vna. quāt⁹ ignis ex hac scintilla ortus ē. quātū hec modica

massa. Bti mūdo corde: qm ipsi dei videbūt. in icude meditatio nis extensa est. Sed quantū ad huc posset extēdi si accederet aliquis talia exptus. Sentio. n. qd pte⁹ altus ē. sed ego adhuc rudis tiro i quo pauco auriēda vix inueni. His anima facibus inflāmata: his icitata dñiderijs fracto alabastro suauitatē vnguēti presentire icipit necdū gustu. sed q̄si nariū odoratu ⁊ ex hoc colligit q̄ suauē eēt hui⁹ mūditiē sētere expientia: cui⁹ meditationē no uit adeo eē iocūdā. Sz qd faciet hūdi d eliderio estuari: sed nō inuenit apud se quō h̄e possit: ⁊ quātō plus inq̄rit: plus sitit buz apponit meditationē: apponit ⁊ do! orē: qz sitit dulcedinē: quā in cordis mūditiā meditatio esse mōstrat: sed nō p̄gustat. nō. n. est legēris: atqz meditātis hāc sentire dulcedinē: nisi data fuerit de sup. Legere. n. ⁊ meditari tā bonis q̄ malis cōc est. Et ipsi philosophi gentiū. in quo sūma veri boni phisteret inenerūt. ductu rōnis. Sed qz. cum deum cognouissent. non sicut deum glorificauerunt. ⁊ de suis viribus presu mētes dicebāt. Lingnā nostraz magnificabim⁹. labia n̄ra a nobis sunt. q̄s noster dominus est non meruerūt pcipere. quod potuerunt videre. Euanuerūt i cogitationib⁹ suis. ⁊ eoz sapia deuorata ē. quā eis ptulerat hūane studiū discipline: non sp̄rit⁹ sapientie: qui solus dat verā sapien-

Claustalium.

nam lapidā. scilicet scientiā: que aiam
cui inhesit iextimabili sapore io
eundat et reficit. Et de illa dictū
ē. Sapiētia nō itabit in maluo
lā animā. Hec autē a solo deo est
et sicut officiū baptizādi dñs cō
cessit multis: potestate vero et au
ctoritate in baptismo remittēdi
peccata sibi soli retinuit. Unde
Joānes antonomasice: et discre
tius de deo dixit. Hic ē q̄ bapti
zat. Sic d̄ eo possum⁹ dicere. hic
est qui sapiētie sapore dat et sapi
dā aiam facit. Sermo siquidem
dat multū s; sapiētia paucis: quā
distribuit dñs cui vult: et quomō
vult.

Officiū orationis.

Et dēns autē anima q̄ ad desi
deratā cognitiōis et experientie
dulcedinē per se nō possit attin
gere: et quāto magis ad cor altū
accedit. tāto magis exaltet deus
humiliat se et pfugit ad orationē
dicēs. Dñe qui nō videris nisi a
mundis cordibus. inuestigavi: le
gendo meditando quesivi quō
haberi possit vera cordis mūdi
cia. vt ea mediāte vel ex modica
parte posses te cognoscere. Que
rebā vultū tuū dñe vultū tuum
querebā dñe. Siu meditat⁹ sū
in corde meo et in meditatione
mea exarsit ignis et desiderium
amplius cognoscendi te. dñi pa
nem sacre scripture mihi frāgis
in fractiōe panis magna cogni
tio est. Et q̄tū plus te cognosco
plus te cognoscere desidero. nō
iā in cortice lfe sed in sensu expi
entie ne hoc peto dñe pp meri

ta mea s; p tua misericordia. Sa
teor. n. qz indigna et peccatrix sū
sed catelli edūt de micis que ca
dūt de mēsa dominorum suorū.
Da mihi dñe arrā hereditat⁹ fu
ture. saltē guttā celestis pluuię
qua refrigerē sitim meā. qz amo
re ardeo.

Officiū cōtemplationis.

Hic et huiusmōi ignitis elo
quiis suū iſlāmat dñsideriū. sic oñ
dit suū affectū his icatatiōib⁹ ad
uocat spōsum. dñs autē cui⁹ ocu
li super iustos. et aures eius non
solum ad preces. sed ipsas pces
eorū nō expectat. donec sermonē
finierit s; mediū orationis cursū
interripens festinus ingerit se et
anime desiderati festinus occur
rit celestis roze dulcedinis circū
fusus vnguētis optimis delibu
tus aiaz fatigantē recreat. esuriē
tē reficit aridā ipignat et facit eā
terrenorū obliuisci memoria sui
mirabiliter fortificādo viuificās
et inebriando sobriam reddens.
Et sicut in quibusdā carnalibus
officijs aia adeo vincitur carna
li pcupiscentia q̄ oēm vsū rōnis
amittit. et fit hō quasi totus car
nalis. Ita merito in hac super
na cōtemplatione ita sumunt et
absorbentur carnales motus ab
aia vt in nullo caro spiritui ptra
dicat et fiat homo quasi tot⁹ spi
ritualis.

Signa spūs sci ad aiaz veniens.

S; o dñe quomodo compe
rimus quando hec facis et qd si
gnū aduentus tui. Nūquid hu

De scala.

sua cōsolatiōis et letitię testes et
nūcij sūt suspiria et lachryme. Si
ita est noua est antiphraſis iſta et
ſignificatio inuſitata. Que enī
puētiō pſolationis ad ſuspiria.
leticię ad lacrimas. ſi tñ iſte dicē
de ſunt lacrimę. et nō potius ro-
ris interioris deſup inſuſi ſupflu-
ens abundantia et ad interioris
ablutionis indicium exterioris
hoīs purgamentū. Et ſicut i ba-
ptiſmo puerorū. p exteriorē ablu-
tionē ſignificatur et figurat inte-
rior anime ablutio. ita hic econ-
tra exteriorē ablutionē interior
pcedit purgatio. O felices lacri-
me per quas macule interiores
purgant p quas peccorū incendia
extingunt. Bti q̄ ſic lugeris: qz
ridebitis. in his lacrimis agno-
ſce o aia ſpōſū tuū: amplectere
deſideratū. Nūc torēte te volu-
ptaſ iebria: ſugge ab vbere pſola-
tiōis ieuſ lac et mel. Nec ſūt mi-
rāda munuſcula et ſolatia q̄ de-
dit tibi ſpōſus tu⁹ gemit⁹. ſ. et la-
crime. Ad ducit tibi potū in his
lacrimis i mēſura. De lacrimę ſi
tibi panes die ac nocte: pāes vti-
qz pfirmātes cor hoīs et dulcio-
res ſup mel et fauū. O dñe iēſu
xp̄e ſi adeo ſunt dulces iſte lacri-
me que ex memoria et deſiderio
tui excitant q̄ dulce erit gaudiū
q̄ ex manifeſta tui viſiōe capiet
ſi adeo dulce ē flere p te q̄ dul-
ce erit gaudere de te. Sz qd hu-
iſmōi ſecreta colloq̄a. pferim⁹ i
publicū. Cur meſſabiles et ienar-
rabiles affect⁹ verbis cōmunib⁹

conamur exprimere. Inerpti ta-
lia nō intelligūt: niſi ea expreſſi-
legūt in libro expientie: quos ip-
ſa docet vñctio. Alr aut lra exte-
rior nō pdeſt quicqz legēti. Mo-
dicū ſapida ē lectio exterioris lit-
tere niſi gloſa et interiorē ſenſus
ſumat ex corde.

Quō remanet aia ſpūs ſācti ſer-
uore deſcendente.

O aia diu p̄traximus ſermo-
nē. Bonū enim erat nos hic eē
cū p̄etro et Joanne cōtempla-
ri gloriā ſponſi: et diu manere cū
illo. Si vellet hic fieri nō dñs. iñ
tria tabernacula: ſed vnū in quo
eſſemus ſimul: et ſimul delectare-
mur. Sz iā dicit ſponſus. dimit-
te me. iā. n. aſcēdit auroza. iā lu-
mē gr̄e et viſitationē quā deſide-
rabas accepſti. Data ergo bñdi-
ctiōe mortificato nerno ſemoris
et mutato noīe de iacob i iſrael:
pauliſp ſecedit ſponſus diu deſi-
deratus cito elapſus. Subtrahit
ſe tā a p̄dicta viſiōe qz a dulcedi-
ne p̄tēplatiōis: manet tñ preſens
q̄tū ad gubernationē.

Hic reddit cā quare ſpūs ſancti
feruor animā aliquātū deſerit.

Sz ne timeas o ſpōſa ne dſpe-
res ne exiſtimes te p̄tēni: ſi pau-
liſp tibi ſubtrahit ſpōſus faciem
ſuā. oia iſta coopant tibi i bonū
et de accēſſu et reſeſſu lucrū acq̄-
ris. tibi venit tibi et recedit. venit
ad pſolationē: ſce dīt ad cantelā
ne magnitudo pſolatiōis extola-
te ne ſi ſr ap̄d te ſit ſpōſus iſci-
pias p̄tēnēre ſociales: et hāc p̄tinuā

Claustraliū.

visitationē nō tā gr̃e attribuas s̃ nature. Hāc aut̃ gr̃az. cui vult ⁊ qū vult sp̃s attribuit. n̄ quasi iure hereditario possidetur. Tul gare puerbiū ē. qd̄ nimia familiaritas p̃tēptū. Recedit ergo ne forte nimis assidu⁹ p̃temna. ⁊ absēs magis desideret. d̃sideratus auidi⁹ quera. diu quesit⁹ tā dē gratius ineniat. Ideterea si nūq̃ deesset hic p̃solatio. q̄ respectu future gl̃orie. q̄ reuelabit̃ i nobis. enigma ē. ⁊ ex p̃te. putarem⁹ forte hic h̃re ciuitatē manātes ⁊ min⁹ iqrerem⁹ futurā. Ne ergo exiliū deputem⁹ p̃ patria. Arrā p̃ p̃cū sūma. Ait sp̃s ⁊ rece- dit vicissim. Nūc p̃solationē affe- res. nūc vniuersū statū n̄sum in iſirmitatē p̃mutas. paulisp̃ nos p̃mittit gustā. quā suavis ē. ⁊ aū quā plene sentiam⁹ se subtrahit ⁊ ita q̄si alis expāsis supra vos volitās. puocat nos ad volādū. q̄si dicat. Ecce pax gustastis q̄s suavis sūt. ⁊ dulcis. s̃ si vultis ple- ne saturari hac dulcedie. currite post me i odorē vnguentor̃ meo- rū h̄ntes sursum corda. vbi ego suz in dextra dei patris: Ibi videbi- tis me nō p̃ speculū i enigmate sed facie ad faciē. ⁊ plene gaude- bit cor v̄m. ⁊ gaudiū v̄m nēo tollet a vobis.

Cura ⁊ diligētia anime ne oīno a deo deferatur.

Sz caute tibi o sp̃sa qū absen- tat se sp̃s n̄ lōge abibit ⁊ si nō vides eū ip̃e tū videt te semp̃ ple-

n⁹ oculis aī ⁊ retro nūq̃ potes eū latere. Sz ē circa te nuncios suos sp̃s quasi sagacissimos ex- ploratores: vt videāt quō absen- te sponso puerferis: ⁊ accusent te corā ipso. si aliq̄ signa lasciuie. ⁊ scurrilitatis in te dephenderunt zelotypus est sp̃s iste. si forte aliū amatorē recepis. si alijs ma- gis placere studueris. statim disce- det a te ⁊ alijs adherabit adole- scentulis. delicat⁹ est sp̃s iste nobilis ⁊ diues est. speciosus for- ma p̃filijs hoīum. ⁊ ideo nō ni- si speciosa dignatur h̃re sponsaz. Si viderit in te maculā. siue ru- gam. statim auertit oculos. Nul- lam. n. immunditiam p̃t susti- nere. Esto ergo casta. esto verecū- da. ⁊ humilia: vt sic a sponso tuo merearis frequenter visitari. Ti- meo ne diutius detinuerit nos sermo iste sed ad hec p̃pulit me materia fertilis pariter. ⁊ dulcis quā ego non p̃trahebā sp̃tane⁹ sed nescio qua ei⁹ dulcedine tra- hebar inuitus.

Officia ⁊ effectus singulor̃ gra- duum p̃ repetitionez.

Et ergo q̄ diffusius dicta sūt si- mul iuncta melius videant. p̃re- dictor̃ summā recapitulādo col- ligamus sicut in predictis exem- plis p̃notatum est. videri p̃t: quō predicti gradus cohereāt ⁊ sicut tēporaliter ⁊ causaliter se p̃- cedant lectio. n. quasi fūdamētū p̃rio occurrit. ⁊ data mat̃ia mit- tit nos ad meditationē. medita-

De scala.

tio vero quid appetendū sit dili-
gentius inquirit. et quasi effodiens
thesaurū inuenit et ostendit. Sz
cū per se obtinere nō valeat. mit-
tit nos ad orationē. Oratio se to-
tis viribus erigens ad dominū i-
petrat thesaurū desiderabilē cō-
tēplationis suauitatē. hec autē ad-
ueniens predictorū trium labo-
rē remunerat. dū celestis rore dul-
cedinis animas sitientē inebriat.
Lectio ergo est secundū exterius
exercitiū. Meditatio secundum
interiorē intellectū. Oratio secū-
dus desiderū. Cōtēplatio super
omnem sensum. Primus gra-
dus est incipientiū. Secundus ē
proficientiū. Tertius est deuoto-
rū. Quartus beatorū. Hi autē gra-
dus ita p̄catenati sūt. et vicaria
ōpe sibi inuicē deseruiūt. q̄ pre-
cedēte sine subsequentibus aut
paz. aut nihil prosint. Sequētes
vero sine precedētibus aut raro
aut nūq̄ haberi possūt. Quid. n̄
p̄dest lectione p̄cūa tps occu-
pe. sāctorū gesta. et scripta legēdo
trāscurrere: nisi ea ēt masticādo
et ruminādo succū eliciamus. et
trāsglutiēdo vsq̄ ad cordis intia
trāsmittamus. vt ex his diligēter
p̄sideremus statuz n̄m. et stude-
amus eorū opera agere. quorū fa-
cta cupimus lectitare. Sed quo
modo hec cogitabimus aut quō
cauere poterim⁹. ne falsa aut ina-
nia quedā meditando limites a
sanctis patribus cōstitutos tran-
seam⁹. nisi prius circa huiusmōi
an̄ ex lectione. aut ex auditu sue

rimus instructi. Audit⁹. n. quodā
modo p̄tinet ad lectionem. An-
de solem⁹ dicere nō solū libros
ipsos nos legisse: quos nobis ip-
sis vel alijs legim⁹. sed illos quos
a magistris audiui⁹. Itē qd
p̄dest hominī si p̄ meditatioē
q̄ agēda sunt videat. nisi oratio-
nis auxilio. et dei gratia ad ea ob-
tinēda cōualescat. Omne siq̄dē
datū optimum. et omne donū p̄-
fectū desursum est descendens a
patre luminū. sine quo nihil pos-
sumus facere. sed ipse i nobis fa-
cit opa. nō tamen omnino sine
nobis. Cooperatores enī dei su-
mus sicut dicit apostolus. Vult
siq̄dē deus. vt cū adiunem⁹. et vt
ei adueniēti et p̄stolāti ad ostiū
aperiamus sinuz voluntatis no-
stre et ei consentiamus hunc cō-
sensū exigebat a samaritana quā
do dicebat voca virū tuū. quum
si diceret. Volo tibi infundere gra-
tiā. tu applica liberū arbitrium.
Orationē exigebat ab ea: cuz di-
cebat. Tu si scires domū dei. et q̄s
ē. q̄ dicit tibi. da mihi bibere. sor-
sitā petiisses ab eo aquam viuā
Hoc audito q̄s ex lectione mu-
lier instructa meditata ē in corde
suo bonū sibi fore et vtile habere
hāc aquaz. Accensa ergo habē-
di desiderio p̄uertit se ad oratio-
nē dicens. Domine da mihi hāc
aquam vt non sicā ampli⁹ neq̄
ventā huc haurire aquam. Ecce
adiutus vbi domini. et sequēs su-
p̄ eo meditatio incitauerūt eam
ad orandū. Quomodo nāq̄ cēt

Elaustralium

solicita ad postulandū : nisi prius
eā accēdisset meditatio. Aut qd
ei pcedēs meditatio ptulisset: ni
si: qd appetēda mōstrabat: sequēs
oratio ipetrasset: Ad hoc ergo. vt
fructuosa sit meditatio oportet
vt sequat orationis deuotio: cu
ius quasi effectus est contempla
tionis dulcedo.

Hic ostēdūt oēs hi grad^o ita
eē simul iūcti vt sint isepabiles.
Ex his possumus colligere qd le
ctio sine meditatioe arida ē. Me
ditatio sine lectioe erronea. Ora
tio sine meditatione est tepida.
Meditatio sine oratioe infructu
osa. Oratio cū deuotione ptēpla
tionis acq̄situa. Cōtemplatiois
adeptio sine oratione aut rara.
aut miraculosa. Deus. i cui^o po
tētie nō est numer^o. vel termin^o.
et cui^o misericordia sup oia opa
eius quādoq; ex lapidibus susti
tat filios abrae dū duos. et nolē
tes aq̄lescere cogit: vt velint. et ita
q̄si p̄dignus: vt vulgo dici solet:
bouem cū cornu trahit qm̄ nō vo
catus se infundit. Quod et si qm̄
aliq̄bus legim^o ptigisse: vt Pau
lo: et q̄busdā alijs non tamen iō
debemus nos q̄si deū temptan
do diuina p̄sumere: s; facere: qd
ad nos pt̄iet: lege. s; et meditari
in lege dei. Orare ipsū. vt ad iu
uet infirmitates nostrā. et videat
imperfectū nostruz. quod ip̄e do
cet nos facei dicēs: petite et acci
pietis: querite. et inuenietis pulsa
te et apietur vobis. Nūc enim re
gnū celoz vim patit. et violēti ra

piūt illud. Ecce p̄signatis distin
ctiōibus p̄spici possunt predicto
rū graduū p̄prietates: quomō si
bi cohereāt. et qd singlī in nobis e
ficiāt. Beatus hō: cuius anim^o
a ceteris negotijs vacuus in his
q̄tuor gradibus versari semp de
siderat q̄ venditis vniuersis: que
habuit: emit agruz illū: in quo la
tet thesaur^o desiderabilis. s. vaca
re et videre: q̄ suauis est domin^o
q̄ in primo gradu exercitat^o: in
secundo circūspectus: in tertio d
uotus in quarto supra se leuat^o p
has ascensiones: q̄s in corde suo
disposuit: ascēdet de virtute i vir
tutē: donec videat deū deoruz in
syon. Beat^o: cui in hoc supremo gradu
vel modico tēpore conce
dit manere. Qui vere pōt dicei.
Ecce sentio gratiaz domini: ecce
cū Petro et Joanne gloriā eius
in mōte cōtēploz. ecce enī. iacob
plerūq; rachelis amplexibus de
lector. Sed caueat sibi iste: ne
post cōtēplationē istā: qua eleua
tus fuerat vsq; ad celos: iordina
to casu corruat vsq; ad abyssos:
nec post dei visionē ad lasciuos
mūdi act^o et carnis illecebras cō
uertat. Cū vō mens humane aci
es infirma vi luminis illustratio
nē diutius sustinere nō poterit
ad aliquē triū graduum p quos
ascēderat leuif et ordinate descē
dat et alternatim mō in vno mo
do in altero. secundū modum li
beri arbitrij pro ratione loci et tē
poris demoretur tanto iam deo vi
cinior quanto a pumo gradu re

De scala australium.

tlor. Sed heu fragilis et misera hu-
mana conditio. Ecce ductu rois et
scripturarum testimonijs apte vide-
mus in his quattuor gradibus
bonae vite perfectionem pertinere. et in
his spiritualis hominis exercitium debet
versari. Sed quis est qui hunc viue-
di tramitem teneat: Quis est hic
et laudabimus eum: Nelle multis
adiacet. sed proficer paucis. Et uti-
nam de istis paucis essemus.

Quattuor cae retrahunt nos ab
hys quinque gradibus.

Sunt autem quattuor cae. quae retra-
hunt nos plerumque ab istis gradibus.
scilicet inevitabilis necessitas. honeste
actionis utilitas humana infirmitas
mundialis vanitas. Prima est excu-
sabilis. secunda tollerabilis. tertia mise-
rabilis. quarta culpabilis. Illis. nam
quos homo cum a sancto proposito re-
trahit. melius erat gloriam dei non
cognoscere. quam post agnitam re-
troire. Quam sibi excusationem habet
de peccato: nam iuste potest dici
dominus. Quid debui tibi facere. et non
feci. non eras. et creavi te. peccasti
et diaboli servum te feceras. et rede-
mi te. in mundi circuitu cum impijs
currebas. et elegi te. dederam tibi
gratiam in conspectu meo et volebam fa-
cere apud te mansionem. tu vero
despexisti me. et non solum sermones
meos. sed me ipsum periclisti retro-
sum. et ambulasti post concupiscen-
tias tuas. Sed o deus bone. sua-
vis. et mitis. amicus dulcis psi-
liarius prudens. auditor fortis qui
inhumanus. qui temerarius est. qui
te abiicit. qui tam humilem. tam

mansuetum hospitem a suo corde
repellit. Qui infelix. et danosa per-
mutatio creatoris suum abicere
et peruas. noxiasque cogitationes re-
cipe. Illud est secretum cubile spi-
ritus sancti secretum cordis. quod pa-
ulo ante celestibus gaudijs intem-
debat. tam subito imundis cogita-
tionibus. et peccatis tradere pericul-
candum. Adhuc in corde calent spiritus
si vestigia. et iam itromittunt a dul-
terina desideria: Male perveniens
et indecorus est anres. que modo au-
dierunt verba. qui non licet homini
loqui. tam cito inclinari ad fabulas
et detractiones audiendas. O do-
mine. qui sacris lacrimis modo ba-
ptizati erant. repente perverti ad
videndas vanitates: lingua que
modo dulce epithalamium decanta-
rat: que ignitis et persuasivis elo-
quijs suis cum spiritu reconcilia-
rat sponsam: et introduxerat eam in
cellam vinariam: iteque converti ad va-
na eloquia ad scurrilitates ad per-
niciosum dolos. ad detractiones. Ab-
sit a nobis domine. Sed si forte ex hu-
mana infirmitate ad talia dilla-
bimur. non ideo desperemus: sed iteque
recurramus ad clementem medicum
qui suscitatur de terra inopem: et eri-
git de stercore pauperem. Et qui non
vult mortem peccatoris: iteque curabit
et salvabit nos. Jam tempus est ut
epistole finem imponamus. Remus
ergo deum ut impedimenta: que nos
ab eius contemplatione retrahunt:
in presenti nobis mitiget. in futu-
ro nobis penitus auferat qui per pro-
dictos gradus de virtute in vir-

De gratia et libero arbitrio.

tutem nos perducatur. donec videamus deum deorum in syon. Abi electi non guttatim: non interpolatis perciperent divine contemplationis dulcedinem: sed torquete voluptatis indefinenter repleti habebunt gaudium quod nemo tollet ab eis et panem incommutabilem pacem in idipsum. Tu ergo frater mi Gofrede: si quod datum tibi fuerit desuper ad predictorum graduum celsitudinem procedere memeto mei et ora pro me: cum tibi bene fuerit: ut sic continua continua trahat: et qui audit dicat veni.

Beati Bernardi abba. in tractatu de gratia et libero arbitrio prologo.

O mio Guilielmo ab bati sancti Theodorici S. B. Opusculum de gratia et libero arbitrio quod illa: qua scitis occasio nup aggreffus sum eadem gratia adiunxte pegi ut potui. Cle reor autem ne aut grandia minus di gne locutus inueniar aut pertractata a pluribus superfluo retractasse. Proinde legite illud primum. Et si iudicatis solus: ne si proferatur in medium magis forte scriptoris publice temeritas quam lectoris he dificeat caritas. Quod si palam fieri utile probaueritis: tunc si quid ob scurius dictum aduerteritis: quod in re obscura seruata congrua breuitate dici planius potuisset: non sit vobis pigritudo: aut emendare par uos aut mihi significare emendandum si fraudari non vultis promissione il

la sapientie: que ait. Qui elucidat me: vitam eternam habebunt.

Tractatus de gratia et libero arbitrio.

Quete me aliqui coram

fratribus et dei in me gratiam commendate: quod scilicet ab ipsa

me in bono et puenit agnoscere et pueni sentire et sperare perficere: dum quid tu ergo ait vnus ex circumstantibus oparius: aut quod mercedis speras vel premii si totum facit deus. Quid. n. inquit tu consulis. Da inquit gloriam deo: qui gratie preuenit: excitauit: incitauit et viuere digne de cetero quod te prebeas et preceptis beneficiis non ingratus et precipiendis idoneus. Et ego. Bonum inquit consulis das. sed si dederis et posse teneri. Siquidem non est eius de facilitas scire quid faciendum sit et facere. Quoniam et diuersa sunt ceco ducatum et fesso prebere vehiculum. Non quicumque ostendit viam prebet etiam viaticum itineranti. Aliud illi exhibet. qui facit ne deficiat in via. Ita nec quisvis doctor statim et dator erit boni quod cum quod docuerit. Proinde duo mihi sunt necessaria doceri ac inuari. Tu quod de homine recte consulis ignorantie. si si vez sentit apostolus. spiritus adiuuat infirmitatem nostram. Imo vero qui mihi per os tuum ministrat consulium ipse mihi necesse est ministrare per spiritum suum adiutorium. quo valeam implere. quod consulis. Ecce enim iam eius munere velle adiacet mihi. perficere

De gratia.

aut nō inuenio. Sz nec aliquē me
inuētur p̄fido. nisi qui dedit vel
le det ⁊ p̄ficere p̄ bona volūtate
Ubi ergo ait sunt merita nostra
⁊ spes n̄ra. Audi inq̄ ex opibus
iustitie que fecimus nos sz sz suā
misericordiam saluos nos fecit.
Quid enīz. Tu forte tua putaue
ras creasse merita tua posse sal
uari iustitia: qui nec saltem dñm
iesum dicere potes nisi in spiritu
sancto. Ita ne oblitus es: q̄s di
xerit. Sine me nihil potestis fa
cere. Et neq̄ currētis neq̄ volēz
sz dei misērentis est. q̄d igit agit?
ais libez arbitriū. Breuiter rñ
deo. saluaf. Tolle libez arbitriū
nō erit q̄d saluet. Tolle grām nō
erit vñ saluetur. Q̄pus hoc sine
dnobus effici non pōt. Uno a q̄
fit. Altero cui: vel in quo fit. De
us auctor est salutis: libez arbi
triū tñ capax: nec dare illaz nisi
deus: nec capere valet nisi libez
arbitriū. Quod ergo a solo deo
⁊ soli dat libero arbitrio: tā absq̄
psensu eē nō pōt accipiēz q̄ abs
q̄ gratia dātis. Et ita gratie ope
rati salutē coopari dicūt libez ar
bitriū: dñ p̄sentit. Hoc est dñ sal
uaf. Consentire enim saluari est
Proinde pecoris spūs salutē hu
iusemodi cape minime pōt: eo
q̄ illi volūtarius psensus desit: q̄
saluatori deo placide obrēperet
sine iubēti acquiescēdo siue pol
licēti credēdo: siue reddēti gra
tias agēdo. Enimvero aliud est
voluntarius psensus. aliud natu
ralis appetit⁹. Posterior q̄ppe

nobis cōis ē cum irrōnabilibus
nec valet psentire spūs: carnis ir
retitus illecebris. Et fortasse ipse
ē q̄ alio noīe ab aplo sapia carnis
appellat: vt ait. sapia carnis ini
mica ē deo. legi. n. dei nō est sub
iecta: nec. n. pōt. Hūc ergo vt di
xi cōem hñtes cū bestijs psensus
voluntari⁹ nos discernit. Est enī
habitus ai liber sui. Siquidē nō
cogit: nō extorquet. est q̄ppe vo
lūtatis: nō necessitatis. Nec ne
gat se nec p̄bet cuiq̄. nisi ex volū
tate. Alioq̄n si cōpelli valet inur
tus. violētus est nō volūtarius.
Ubi aut volūtas nō ē nec cōsen
sus. Nō enim ē psensus nisi volū
tarius. Ubi ergo psensus: ibi vo
luntas. Porro vbi volūtas: ibi
libertas. Et hoc est q̄d dici puto
libez arbitriū. Sed vt manifesti
us fiat q̄d dicūt: ⁊ cōpetētius ad
id q̄d volumus veniam⁹ paulo
altius extimo repetēdū. In reb⁹
naturalibus non idē est vita: q̄d
sensus nō sensus q̄d appetit⁹ nec
ille q̄d psensus. Q̄d ex singuloz
diffinitōibus clarius elucebit.

Est enīz i quolibet corpore vi
ta interior: ac naturalis mot⁹ vi
gens tñ intrinsecus. Sensus
vō vitalis in corpore: motus vi
gens extrinsecus. Appetitus at
naturalis vis in animāte mouē
dis anide sensibus attributa.

Verum cōsensus est mot⁹ vo
lūtatis spontaneus. vel certe q̄d
superius dixisse me memini ha
bit⁹ ai liber sui. Porro volūtas
est motus rōnalis ⁊ sensui p̄resi

Et libero arbitrio.

dens et appetitui. Hic sane quicumque
se voluerit semper rationem co-
mittere. et quodammodo pedessequam
non quod semper ex ratione. sed quod nunquam
absque ratione moveatur ita ut mul-
ta faciat per ipsam contra ipsam. hoc est
quasi per eius misterium contra ei-
us consilium. siue iudicium. Unde est
illud. Prudentiores sunt filii
huius seculi filii lucis in gene-
ratione sua. Et rursum. Sapientes
sunt. ut faciant mala. neque enim pru-
dentia seu sapientia inesse crea-
ture potest vel in malo. nisi utique per
rationem. Est vero ratio data volun-
tati. ut instruat illam nisi destruat.
Destrueret autem. si necessitatem
ei ullam imponeret. quo minus li-
bere pro arbitrio sese volueret. si
ue in malum sentiens appetitui
aut neque spiritui. ut sit animalis
non percipiens. vel certe persequens
ea. que sunt spiritus dei siue ad bo-
nam gratiam sequens. et fiat spiritualis
que omnia diiudicans ipsa minime
iudicetur. Si inquam horum quolibet
prohibere ratione voluntas non posset
voluntas iam non esset. Ubi quippe
necessitas. iam non voluntas. Quod
si ex necessitate absque sensu prope
voluntatis mala. bonaue fieri
possent rationalis creatura aut mi-
sera profecto esse nulla ratione debe-
ret. aut beata penitus esse non posset.
Cui nimirum in utraque parte. id est
esset. quod solus in ea miserie si-
ue beatitudinis capax est. id est volun-
tas. Cetera siquidem. que supra
memorata sunt. vita sensus. vel
appetitus. nec miser per se facit

nec beatum. Alioquin arbores
ex vita et pecudes et ex reliquis
duobus vel miserie possent esse
obnoxie. vel idonee beatitudinis
quod omnino impossibile est. Eodem
itaque homines vitam quidem cum arbo-
ribus sensum vero et appetitum. et eam
vitam cum pecoribus. id quod dicit vo-
luntas. nos ab utrisque discernit.
Cuius voluntatis sensus utique
voluntarius. non necessarius. duz
aut iustos probat. aut iniustos. et
merito beatos facit. vel miseros.
Iis ergo talis sensus ob volun-
tatis inamissibilem libertatem. et ratio-
nis quod semper secum portat. et ubi-
que. indeclinabile iudicium non inco-
grue dicitur ut arbitro. liberum
arbitrium. ipse liber sui prope volun-
tatem ipse iudex sui prope rationem
et merito libertatem promittat iu-
dicium. quoniam quidem quod
liber sui est. profecto. ubi peccat
ibi se iudicat. Est autem iudicium
quod iuste profecto. si peccat pa-
titur. quod nolit qui non peccat
nisi velit. Ceterum quod sui liber non
esse cognoscitur. quo pacto. vel
bonum. vel malum. ei imputatur
excusat nempe. utrumque necessi-
tas. Porro ubi necessitas. ibi li-
bertas non est. Ubi libertas
non est. nec meritum. ac per hoc
nec iudicium. Excepto sane per
omnia originali peccato. quod ali-
am prestat habere rationem. De
cetero. quicquid hanc non habet volun-
tarij sensus libertatem. procul
dubio et merito caret. et iudicio.
Proinde universa. que sunt homi-

De gratia.

nis. preter solā voluntatem. ab
utroq; libera sunt. q; sui libera n̄
sunt. Vita. sensus appetit⁹: me-
moriam. ingeniu. ⁊ si qua talia sūt
eo ipso subiacent necessitati. quo
nō plene subdita sunt voluntati
Ipsa vero. q; impossibile ē: de se
ipsa sibi non obedire: nemo quip-
pe: aut nō vult: qd vult. aut vult
qd nō vult: ēt impossibile est sua
priuari libertate. pōt quidē mu-
tari voluntas. sed nō nisi in aliā
voluntatē: vt nunq; amittat li-
bertatē. tā ergo nō pōt priuari il-
la: q; nec seipsa. Si poterit hō ali-
quando aut nihil oīo velle: aut
velle aliqd ⁊ non volūtate: pote-
rit ⁊ carere libertate voluntas.
Nunc est q; infans: vel infantib⁹
itēq; dormientibus: nihil qd fa-
ciunt: vel bonū vel malū: iputaf
Q; nimir: sicut sue nō sūt ppo-
tes rōnis: sic nec vsū retinent p-
prie voluntatis: ac p hoc nec viz
Cū igitur volūtas nil libez hēat
nisi se merito non iudicat. nisi ex
se. Siqdem nec tardū ingeniu
nec labilis memoria. nec inque-
tus appetitus: nec sensus obtu-
sus. nec vita lāguens rei p se sta-
tuunt poiem. sicut nec p̄traria in-
nocentem. Et hoc nō ob aliō: ni-
si q; hoc necessitas: ac p̄ter volū-
tatem posse prouenire probant.
Sola ergo voluntas qm̄ p sui in-
genita libertate: aut dissentire si-
bi. aut preter se: in aliquo p̄senti-
re nulla vi: nulla cogitur necessi-
tate: nō immerito iustā: vel iniu-
stā: beatitudine. seu miseria dī

gnam: ac capacem creaturā p̄sti-
tuit. pro vt. si iustitie iniustitieue
p̄senserit. Quapp h̄mōi volūta-
rium: libez q; p̄sensū: ex quo ⁊ oē
sui ex his: que p̄dicta sunt: p̄stat
pendere iudiciū: puto nō incon-
grue: vt supra diffiniuimus esse:
quod solet libez arbitriū appel-
lari: vt libez referatur ad volun-
tatem: arbitriū ad rōnem. Sed
sane libez non illa libertate de q;
dicit apostolus. Ubi sp̄s. ibi li-
bertas. Et. n. illa libertas a pecca-
to: sicut alibi dicit. Cū. n. serui es-
setis peccati liberi fuistis iustitie
nunc autē liberati a peccato: ser-
ui autē facti deo. habetis fructus
v̄m in sanctificationē: finē vero
vitā eternā. Quis vero in carne
peccati a peccato sibi vendicat li-
bertatē. Hanc ergo libertatem
merito nequa q; dictū arbitroz li-
bez arbitriū. Est item libertas a
miseria: de qua idē apostolus.
Et ipsa inquit creatura liberabit
a seruitute corruptionis in liber-
tatem glorie filioꝝ dei. S; nun-
quid ⁊ istam sibi quispiā in hac
mortalitate presumit: ⁊ hanc ita
q; libez nominari arbitriū: non
immerito abnuimus. Est vero
q; magis ei p̄gruere arbitroz li-
bertatē: quā dicere possum⁹ a ne-
cessitate. eo q; necessariū volun-
tario p̄trarium esse videatur. Si
quidē qd necessitate fit: non iam
ex voluntate ⁊ ecōuerso simili.
Cū igit: put interī potuit occur-
rere nobis triplex sit nobis ppo-
sita libertas a peccato. a miseria.

Et libero arbitrio.

a necessitate. Hanc ultimo loco
posita contulit nobis in peditioe
natura. In prima restauramur a
gratia media nobis reservat in
patria. Vicatur igitur prima liber-
tas naturae, scda gratie, tertia vite
vel glorie. Prima nepe i liberaz
voluntate, ac voluntaria liberta-
te cōditi sumus nobilis deo crea-
tura. Secūdo reformamur i ino-
cētiā noua in xpo creatura. Ter-
tio sublimamur in gloriā pfecta
in spiritu creatura. Prima ergo
libertas habet multuz honozia.
Secūda plurimū ē virtutū. Ho-
uissima cumulū iocunditatis. Ex
prima quippe prestamus ceteris
aiantib⁹. In scda carni: Per ter-
tiā mortē subiicimus. Vel certe
sicut in prima subiicit de⁹ sub pe-
dib⁹ nostris oues: et bones. et pe-
cora cāpi. Ita quoq; in secunda
spūales bestias huius aeris de q̄
bus dicit. Ne tradas bestijs ani-
mas p̄sentes tibi. p̄sternit eque
et cōterit sub pedibus nostris. In
ultima tandem nos ipsos nobis
pleni⁹ submissurus p̄ victorias
corruptionis: et mortis: quādo. s.
nouissima destruet mors: et nos
trāsibim⁹ i libertatē glorie filioꝝ
dei. Qua libertate xps nos libe-
rauit cū n̄s vtq; tradet regnū:
deo et patri. De hac. n. et itē de il-
la q̄ dixim⁹ a peccato: puto q̄ iu-
deis aiebat: si vos filius liberaue-
rit vere liberi eritis. Liberū arbi-
trii liberatore idigere significa-
bat. Sed plane. q̄ illud liberaret
nō a necessitate: quā voluntas eē

penitus nō nouerat. sed a pecca-
to i quod tā libere q̄ voluntarie
corruerat. simulq; a pena pecca-
ti: quā ineautū incurrerat inuitū
q̄ ferebat quo vtroq; malo: libe-
rari omnino nō poterat. nisi per
illū. qui solus hominū factus
est inter mortuos liber. liber vi-
delicet a peccato inter peccato-
res. Solus nāq; iter filios adā. li-
bertatē sibi vēdicat a peccato. q̄
peccatū non fecit. nec inuentus
est dolus in ore eius. Porro et a
miseria. que est pena peccati. ha-
buit nihilominus libertatez. sed
potentia nō actu. Nemo quippe
tollebat animā eius ab eo. sed ip-
se ponebat eam. Veniq; teste pro-
pheta. Oblatus est quia ipse vo-
luit. sicut cū voluit natus ex mu-
liere. factus sub lege. vt eos q̄ sub
lege erāt. redimeret. Fuit ipse ita
q̄ sub lege miserie. s; fuit. q̄a vo-
luit. vt liber inter miseros. et pec-
catores vtrūq; iugū fraternis a
ceruicib⁹ excuteret. Habuit tres
libertates. primā ex humana na-
tura. reliquas ex diuina potētia.

Quarū duas posteriores. vtz
et prim⁹ homo i paradiso habuerit.
vel quomodo. et quaten⁹ eas ha-
buerit. postea videbim⁹. Hoc at
indubitanter sciendum. vtrūq;
plenā: ac pfectā perfectis inesse
animabus. carne solutis. cū deo
pariter et xpo eius. atq; angelis
super celestibus. nam sanctis aia-
bus. et si nec dum corpora recepe-
rūt. deest quidē de gloria. s; nihil
ineest de miseria. Vtq; libertas a ne-

De gratia.

cessitate eque. et idifferenter deo
vniuerse tā male. q̄ bone rōnali
puēit creature. Nec peccato nec
miseria amittit. v̄l minuitur. nec
maior in iusto est. q̄ in peccator
nec plenior in angelo. q̄ in hoīe
Quo nanq̄ ad bonū p̄uersus p
grām humane voluntatis p̄sen
sus eo libere bonū in bono libere
hoīem facit. quo volūtarius effi
citur nō inuitus p̄trahitur. Sic
spōte deuolutū in malū in malo
nihilominus tā libere. q̄ sponta
neū constituit sua vtiq̄ volūtate
ductū nō aliūde coactū. vt mal⁹
sit. Et sicut celestis angelus aut
ē deus ip̄e manet libere bonus
pp̄ria videlicet volūtate. nō ali
qua necessitate. Sic p̄fecto dia
bolus eq̄ libere in malū et corru
it et p̄sistit suo vtiq̄ volūtario nu
tu. nō alieno impulsu. Habet er
go libertas voluntatis. vbi ē fit
captiuitas mentis. tā plena q̄dē
in malis. q̄ in bonis: sed in bōis
ordinatior. Tā integra quo pro
suo mō in creatura. q̄ in creato
re. sed in illo potentior. Qd̄ aut̄
hoīes solent p̄queri. et dicere. vo
lo h̄re bonā voluntatē. et nō pos
sum. nequaq̄ huic p̄scribit volū
tatis libertati. vt quasi vim. et ne
cessitatem in hac parte patiatur
voluntas. se d̄ plane illa liberta
te. que dicitur a peccato. se care
re testatur. Nam qui vult h̄re bo
nā voluntatem. p̄bat se h̄re volū
tatem non. n. vult habere bonaz
nisi p̄ voluntatē. Qd̄ si volunta
tem et ybertatē. sed libertatem a

necessitate nō a peccato. nepe vt
nō valeat cū velit h̄re bonā. sen
tit quidē sibi deēē libertatē. sed
p̄fecto libertatē a peccato. quo
vtiq̄ dolet p̄mi nō p̄mi volū
tatem. q̄ q̄ iā p̄culdubio vtrum
q̄ bonā h̄z. vbi h̄re vult. bonus
quippe est. qd̄ vult nec posset bo
nū velle. nisi bona voluntate. sic
nec velle malū. nisi mala volun
tate. Cū bonū volumus. bona ē
voluntas. Cū malū mala est vo
luntas. Et vbiq̄ volūtas. et vbi
q̄ libertas. Cedit siq̄dē volūtati
necessitas. Cū aut̄ nō valem⁹: qd̄
volumus: sentimus quidē ipsaz
quodāmodō libertatez peccato
esse captiuā: vel miseram non tū
amissā. Ex hac ergo tū liberta
te. q̄ liberū est volūtati se ipsam
iudicare vel bonā. si bono. v̄l ma
lā. si malo p̄senserit. quippe que
neutro nisi certe volēdo p̄sentit
se sentire. libere arbitriū credimus
noiari. Nam ex illa. q̄ dicit a pecca
to p̄gruētius forsita p̄siliū libere
Et itē ex illa. que dicta est a mi
seria. libere potius p̄placitū pos
set dici. q̄ libere arbitriū. Arbi
triu⁹ q̄ppe iudiciū est. Sicut vo
iudiciū est discernere qd̄ liceat. v̄l
qd̄ non liceat. sic p̄fecto p̄siliū p̄
bare. qd̄ expediat vel nō expedi
at. sic p̄placiti quoq̄ experiri qd̄
libeat. vel nō libeat: Etinā tam
libere nobis p̄sulerem⁹ q̄ libe
re de nobis iudicam⁹: vt quēad
modū libere per iudiciū licita il
licitaue decernim⁹. ita per p̄siliū
et licita tanq̄ cōmoda nobis eli

Et libero arbitrio

gere. et illicita tāq̃ noxia. respueſ
liberz haberem⁹. Iā. n. n̄ solū libe
ri arbitriū. s; et liberi. pculdubio
psiliū. ac p hoc a peccato liberi es
semus. S; qd si totū. solūq; qd ex
pediret v̄l liceret. et liberet. nōne
liberi qz eē p̄placiti merito dice
rēur. Quippe qd ab oī p̄inde. qd
displiceſ pōt hoc ē ab oī nos mī
fia⁹ liberos sentirem⁹. Nūc at. cū
multa p iudiciū. vel admittēda
vel omittēda eē decernam⁹. q tū
p psiliū nequaq; pro iudiciū recti
tudine aut eligim⁹ aut p̄tēnim⁹.
Rursū qz non oīa q tāq; recta et
comoda psulte obſuamus. et vt
beneplacita libenē amplectimur
s; insup qsi dura. ac molesta vir
eq̄nimis ferre p̄duram⁹. liq̄t qz li
berz nec psiliū habem⁹. nec placi
tū. Alia q̄stio est. si vel añ pecca
tū i primo hoīe habuimus. q lo
co suo discutieſ. Certissime at ha
bituri sumus. cū deo miserāte ob
tinebim⁹. qd oramus. Fiat volū
tas tua. sic i celo: et in terra: Hoc
nāq; p̄plebiſ. qn̄ id qd cūcte pas
sim rōnali. vt iā dictū est creatur
coe v̄l liberū. s. a necessitate arbi
trii. erit et i electi hoībus. vti iā i
sancti ē angelis. et cautū a pecca
to. et tutū a misia. p̄bātib⁹ tā de
triplicis libertas felici expientia.
q sit bona voluntas dei. ac bene
placens. et p̄fecta qd qz nec dū ē.
sola interim plena. iteq; ma
net i oībus libertas arbitriū. nā li
bertas psiliū ex pte tū. ex hoc in
paucis spūalibus. q carnē cruci
fixerūt cū vitijs et p̄cupiscētijs. q

tenus iā nō regnet peccatū in eo
rū mortali corpore. Porro vt n̄
regnet. libertas facit psiliū. Et tū
nō desit ex integro. captiuitas ē
liberi arbitriū. Cū at venerit qd p
fectū est. tūc euacuabit qd ex par
te ē hoc est cū plena fuerit liber
tas psiliū nulla iā erit captiuitas
arbitriū. Et hoc qd cotidie petim⁹
in orōe cū dicim⁹ deo adueniat re
gnū tū. Regnū hoc nec dū ex
toto peruēit i nos. Cotidie tū pa
ulati. adueniat sēsimq; i dies ma
gis ac magis dilatat imos suos
i his dumtaxat quoz p dei adiu
torii interior hō renouat de die
in diē. In quātū ergo regnū ḡre
dilatur. in tū peccati potestas
minuit. Inq̄tuz vero minus est
adhuc pp corpus mort⁹ q agra
uat aiām et ob necessitatem terre
ne inhabitatiōis vtiq; deprimē
ris sensū multa cogitātem. neces
se h̄nt. etiaz qd p̄fectiores in hac
mortalitate vident. p̄steri. et di
cere in multis offendimus oēs.
Et si dixerim⁹ qz peccatū nō ha
bem⁹. nos ipos seducim⁹. et veri
tas i nobis nō ē. Quapropt orāt
et ipsi sine itermiſsiōe dicētes. Ad
ueniat regnū tuū. Quod nō erit
vel in ipsis psumatū quousq; pee
catū nō solū nō regnet i eoz mor
tali corpore. sed nec sit omnino
nec esse possit i immortalī iā corpe.
Iā de libertate p̄placiti i hoc se
culo neq; qd dicem⁹: vbi vix suf
fic diei malitia sua. vbi oīs crea
tura igēſcit et pturit vsq; adhuc
vanitati nimis subiecta n̄ volēs:

De gratia

vbi vita hominis temptatio ē su-
per terrā vbi viri quoq; spiritua-
les: q̄ primitias spiritus iā acce-
perūt: ingeniscūt ⁊ ipsi intra se
metip̄os expectātes redemptio
nē corporis sui? Nunq̄d nam in
ter ista vllus locus est huiusce-
modi libertati. Quid inq; libe-
nostro relinq̄tur cōplacito vbi
totū videt occupare miseria. Ne-
q; enim vel innocentia. seu: iust i-
tia quemadmodū a peccato: ita
etiā a miseria eē hic poterūt libe-
re: vbi iustus exclamat. In felix
ego hō: q̄s me liberabit de corpo-
re mortū huius: Et itē. Facte sunt
mihi lacrimae mee panes die: ac
nocte. Vbi noctes: diesq; īmerō
cōtinuant: nullū p̄fecto tēporis
spatiū cōplacito vacuū relinq̄t.
Beniq; qui pprie volūt vivere
ī xp̄o. ipsi magis p̄secutionē pa-
tiūt: qm̄ iudiciū a domo dei inci-
pit: q̄ ⁊ p̄cipit a meis inquit in-
cipite. Sed ⁊ si nō virt⁹ vitiū for-
te in tuto ē. ⁊ aliq̄ iterim ex pre-
frui pōt p̄placito: cauere miseriā.
Adsit. nā q̄ letāf. cum male fece-
runt ⁊ exultāt ī reb⁹ pessimis: ta-
le ē q̄ faciūt q̄le cū ridet freneti-
ci. nulla at̄ verior miseria q̄ falsa
letitia Beniq; itātū miseria ē q̄ vi-
det felicitas in hoc seculo. vt sa-
piēs dicat. Meli⁹ ē ire ad domū
luctus q̄ ad domū cōiūiū. Est q̄
dē ī bonis corporis nō nulla io-
cūditas videlicet in edēdo bibē-
do calefaciēdo ceterisq; talib⁹ so-
mēf. vel tegum ēf carnis. S; nū-
qd vel ista vacāt aliquatenus. a

miseria: Bonus ē panis s; esur-
enti: pot⁹ delectat: s; sitiētē. Dēi
q̄ saturato. cibis potusq; nequa-
q̄ sūt grata: sed grauiā. Tolle fa-
mē: ⁊ panē nō curabis. Tolle sitē
⁊ limpidissimū fōtē: ac si paludē
respicies: Similiter vmbra nō q̄
rit nisi estuās. Solē nō q̄rit nisi
algēs. Alioq̄n nihil horū libebit
si nō precesserit vrgēs necessitas
q̄ si p̄fecte tollat e rebus: statim
in tediū: atq; molestiā conuertet
ipsa quoq;: que videt in his eē
iocūditas. Fatendū igit: ⁊ in hac
parte omne qd̄ presentis vite est
occupare miseriā nisi q̄ in tribu-
latiōibus: cōtinuis grauiorū labo-
rū leuiorē vtq; qualescūq; sūt
cōsolationes: ⁊ dū forte p̄ tēpo-
re ac rerū euentibus vicissim sibi
grauia: leniaq; succedūt: minorū
expiētia aliqua miseria videt in-
terpolatio: vt cū aliq̄n post exp-
ta plura grauissima ī minus for-
te molesta euadere. felicitas pu-
tet. Attū fatēdū ē eos: q̄ p̄ excelsū
p̄tēplatiōis rapti quādoq; in
spū quātulūcūq; de sup̄ne felici-
tatē dulcedine degustare suffici-
unt: totiēs esse liberos a miseria:
quotiēs sic excedūt. Idē plane. q̄
negādū nō ē ēt in hac carne raro
licet raptimq; cōplaciti libertate
frui q̄ cū maria optimā partes
elegerūt q̄ nō auferet ab eis. Qui
autē iā tenet qd̄ auferendū non
est expetiunt vtq; qd̄ futurū est
Sed qd̄ futurū ē felicitas ē. por-
ro felicitas ⁊ miseria eodē tēpo-
re simul eē nō possunt. Quotiēs

Et libero arbitrio

igitur p spūm illā participant to-
tiens istā non sentiunt. Itaq; in
hac vita soli pteplatiui possunt
vteq; frui libertate cōplaciti. z
hoc ex pte. z pte satis modica vi-
cteq; rarissima. Porro libertate
pili frūtur ēt quilibet iusti ex
parte quidē: sed nō modica. Le-
ter libertas arbitrij: vt supra ap-
paruit. cūctis piter rōne vteni-
bus puenit: non minor quātū in
se est in malis: q̄ in bonis: tā ple-
na in hoc seculo. q̄ in futuro. s; z
hoc a pte monstratū esse puto
q̄ hec ipa libertas tādū pmissq;
diu illā due alie libertates mini-
me. aut minus plene cōmittant
nec aliunde n̄ ille defectus ve-
nit. De quo apostolus. Et nō q̄
cunq; vult; ait. illa faciat. Vel
le siq; dē inest nobis ex libero ar-
bitrio. nō ēt posse qd volumus.
Nō dico velle bonum aut velle
malū: sed tm̄ velle. Velle eteniz
bonū pfectus est: velle malū de-
fectus est. Velle vō simpliciter
ipsū est: qd pficit. vel deficit. por-
ro: vt ipsū esset: creans gfa fecit.
Et pficiat. saluās gfa facit. Et
deficiat. ipsū se deiecit. Itaq; libe-
rum arbitriū nos facit volentes
gfa beniuolos. ex ipso nobis est
velle ex ipsa bonū velle. Similit̄
nāq; aliū ē timere simplici aliū
ē timere deū. Aliū ē amare sim-
plici. aliū ē amare deū. Quippe
timere: z amare simplici plata:
affectiōes: cuz additamento au-
tē virtutes significāt. Ita quoq;
aliud est velle: aliud velle bonū

113
Simplices namq; affectiōes in-
sunt naturaliter nobis: tanq; ex
nobis additamenta ex gfa. nec
aliud pfecto est nisi quod gfa or-
dinat: quas donauit creatio: vt
nil aliū sint virtutes nisi ordinate
affectiōes. Scriptū est de qbus
dā. q̄ illic trepidassent tiorē. vbi
nō erat timor. Timor fuit. sed in-
ordinat. Ordinare illū volebat
dens in discipulis. cū diceret oī
dā vobis. quē timere debeatis.
Et dauid. Venite ait filij audite
me. timorē dñi docebo vos. Itē
de amore inordinato arguebat
hoies. qui dicebat. Ego lux veni
in hunc mundū. z dilexerūt ho-
mines magis tenebras q̄ lucez
Idcirco postulat sponsa in canti-
cis dicēs. Ordinate in me chari-
tatē. Similiter quoq; de inordi-
nata volūtate arguebantur. qui
bus dicebatur. nescitis quid pe-
ta. S; ad lineā rectitudis edo-
cti sunt distortā reducere volun-
tatē. cū audierunt. Potestis bi-
bere calicē. quē ego bibiturū sū.
Et tūc quidē verbo sed postmo-
dū ēt exemplo voluntatez ordi-
nare docebat. cum orans instan-
te passione vī transferreretur ab
eo calix. statim subiiceret. Vex-
tamen non qd ego volo. sed sic
tu vis. A deo igitur velle quo-
modo z timere. quō z amare ac-
cepimus in pditione nature. vt
essemus aliqua creatura. Velle
aut bonū quō z timere deum. z
amare deū accepimus in visitati-
one gfe. vt simus dei creatura.

De gratia.

liberā Creati quippe quodāmodo nři in liberā voluntatē: quali dei efficiuntur p bonā volūtātē. Porro bonam facit qui liberā fecit et ad hoc bonā: vt simus initiū aliqđ creature eius. Quoniā expedit pfecto nobis: magis oīo non fuille: qđ nostros pmanere. Nā qui voluerūt sui eē: utiq; sicut dīsciētes bonū: et malū: facti sūt nō tñ iā sui: s; et diaboli. Itaq; libera volūtas nos facit nřos: mala diaboli bona dei. Ad hoc ptinet qđ dicitur. Mouit dñs: qđ sunt ei. Nā illis qui eius nō sūt amen dico vobis inquit: nescio vos. Bū ergo p malā voluntatē sum⁹ diaboli: quodāmodo interim nō sumus dei. Sicut cū p bonā volūtatem efficiuntur dei. desinim⁹ iā esse diaboli. Nemo siqđem pōt duobus dñis seruire. Ceterū siue dei simus: siue diaboli: nō tñ desinimus esse et nři. Manet quippe vtraq; libertas arbitrij: per quam maneat et cā meriti: quantum merito vel puniamur mali qđ tanqđ liberi ex ppria voluntate efficiuntur: vel glorificemur boni. Qđ nisi eque voluntarij eē nō possumus. Sāe diabolo nřa nos mancipiat voluntas: nō ipsius potestas. Deo subicit eius grā. non nřa volūtas. Nā qui ppe voluntas bona: qđ fatendū est: a bono deo creata: pfecta tñ non erit quousq; suo creatori pfecte subiecta non sit. Absit aut vt ipsi sui ipsius perfectionē deo aut creationem tribuamus cui

longe nimiz melius sit esse pfectā qđ factā: vt dictū ipso nephas videat: deo qđ minus: nobis qđ excellentius sit attribuere. Sentiens deniq; apostolus: qđ ex natura esset: qđ ex grā expectasset aiebat: velle adiacet mihi: pferē nō inuenio. Sciebat pfecto velle qđ sibi iesse ex libero arbitrio sed vt ipsū velle pfectū hřet: gratiā sed hře necessariā. Si. n. velle malū defectus qđā est voluntas; utiq; bonū velle pfectus eius dē erit. Sufficere vero ad oē qđ volumus bonū ipsius pfectio. Ut ergo velle nřum: qđ ex libero arbitrio habemus pfectum sit duplici grē munere indigemus: et verovidelicet sape qđ est voluntatis ad bonū pversio: et pleno ē posse: qđ est eiusdē in bonū cōfirmatio. Porro pfecta pversio ad bonū vt nil libeat: nisi qđ deceat: vel liceat. pfecta in bono cōfirmatio vt nil desit iā qđ libeat. Tūc demū pfecta erit volūtas cū plene fuerit bōa: et bñ plena. H; siquidē duplex bonum ab initio sui. Anū qđem generale ex sola creatione: qđ ab bono. s. a deo nō potuit creari nisi bona: fm qđ vidit deus cūcta: que fecerat et erāt valde bona. Alterū speciale et libertate arbitrij: in quā ad imaginē utiq; ipsius: qđ creauit est pdicta. Qđ si duob⁹ hīs bonis accedat et tertiū: pversio. s. ad creatore reputabilē nō merito pfectā bōa nimiz i vniuersitate melior i suo genere optima in sui ordinatōe

Et libero arbitrio.

voluntatis ad deum. Et ex tota se
voluntaria deuorag subiectio. hu
ic vo pfecte iustitie debet. imo in
gitur glie plenitudo. qz sic se co
mittatur duo. ista vt nec iustitie
possit hri pfectio nisi i plena glo
ria nec glorie plenitudo absq pfe
cta iustitia. Merito deniqz talis
iustitia no erit sine gloria cu glo
ria no sit nisi de tali iustitia. An
recte dicitur. Vti q esuriunt et siti
unt iustitia qm ipi saturabuntur
Nec sut illa duo q supra notau
mus. vtz sape et plenu posse. vt sa
pe ad iustitiam. posse referat ad
gloria. sz vtz et plenu addita sut.
alter ad distinctione sapie car
nis q mors e. iteqz sapientie mudi
que stultitia e apud deu. qua sa
pietia apud semetipsos sunt ho
mines sapientes vt faciant mala.
alter ad illoz dnam de quibz d
potetes potenter tormeta paci
tur. Ma vtz sape aut plenu pos
se oino uo inueniunt. nisi vbi li
bero arbitrio ia illa duo iuncta
sunt. que ite supius memorau
mus. libez videlicet consiliu. libe
ruqz coplacitu. Solu pfecto di
xerim vere sapientem. pleneqz po
tentem. cui ia no tm velle no adia
cet ex libero arbitrio: sz ex reliqs
quoqz duobus inuenit et pficere
du nec velle valeat qd maluz sit
nec carere qd velit. quoz alteruz
est ex libertate filii. i. vtz sape.
alteru ex liberrate coplaciti. i. ple
nu posse. Sz quis talis est ac tan
tus in hoibus qui in hoc glorie
aut vbi aut qm istud obtinet. nu

quid na in hoc securo. Sz si q
eet hmoi maior eet paulo q co
fitetur dicēs. Perficere aut nom
inuenio? Nunqd ada in paradi
so. sed si habuisset nunqz exul eet
a paradiso. nuc locus e peruidē
di. qd supra distulimus. Atru. s.
totas tres libertates illas quas
supradiximus. i. arbitrij filij co
placiti. vel alijs noibus a necessi
tate a peccato a misia primi ho
mines habuerunt i paradiso. aut
tm duas aut vna solūmo. Et de
pria qdē qstio nulla erit si memi
nerim q apte et iustis ea. et pec
catoribus iesse eqliter ro supior
edocuerit. De duabus reliqs q
ritur n i merito an vnqz eas ada
habuerit aut ambas vel vna. na
si nulla habuit? quid amisit arb
trij vtiqz libertate ta post pecca
tu q ante semp tenuit incocussa
Si ergo nil amisit. quid ei offuit
electum fuisse de paradiso. Qd
si vna qualibz illaru habuit. quo
amisit. na certu est qz ex quo pec
canit. nec a pctō prius nec a mi
seria manēs in corpore liber fuit
Ceteru nullaten⁹ quacūqz illaz
semel accepit. amittere potuit. ali
oqn pfectu nec sape nec posse. iu
sta qd quidē duo hec supius dis
finita sut hūisse pvincit. q nimir
et velle potuit qd no debuit et re
cipe qd noluit. an dicēdus e aliq
qdē mō illas hūisse. sz qz n plena
rie. potuisse amittere. Sz si qdēz
vnaqz illaz duos grad⁹ supiorē
et inferiorē. Superior libertas psi
lii e n posse peccare. Inferior pos

De gratia.

se nō turbari. Itaq; inferiorē vtri
usq; libertatē gradū. sū cū plena
libertate arbitriū hō i sui p̄ditiōe
accepit ⁊ de vtroq; corruit. cum
peccauit. Corruit autē de posse nō
peccare i nō posse nō peccare. amī
sa ex toto p̄siliū libertate. Itēq; d
posse nō turbari in nō posse non
turbari amīsa ex toto cōplaciti
libertate. Sola remāsit ad plenū
libertas arbitriū ⁊ p quā vtiq; ce
teras amīsa: ipm tñ amittere nō
potuit. Per p̄p̄riā q̄ppe volūta
tē suā p̄ci fact⁹ merito p̄didit li
bertatē p̄siliū. porro p p̄m factus
debitor mortis quō iā libertatē va
lebat retinere p̄laciti. d trib⁹ g⁹
libertatib⁹: q̄s accepit abutēdo
illa q̄ d arbitriū reliq; sese p̄iua
uit. In eo autē abusus est q̄ illam
cū accepisset ad gl̄ias p̄uertit sibi
i p̄tūmelia iuxta testimoniū scri
pture dicētis. Nō cū in honore
eēt: nō intellexit: cōparatus ē in
mentis insipietibus: ⁊ similis fa
ctus ē illis. Soli iter aīantia da
tū ē hōi posse peccare ob p̄roga
tiuā liberi arbitrii. Datū at vt nō
p̄uide peccaret: s; vt gl̄iosior ide
apperet: si nō peccaret cū pecca
re posset. Quid nāq; gl̄iosius ei
eē potat q̄ si de ipso dicere: qd
scriptura p̄hibet dicēs. Quis ē
hic ⁊ laudabim⁹ eū. Alii ita lau
dādus. fecit. n. mirabilia in vitā
sua. Que qui potuit trāsgredi ⁊
nō est trāsgressus. facere mala ⁊
nō fecit. Hūc ergo honore q̄din
absq; p̄cō fuit: fuanit. Amisit cū
peccauit. Peccauit at q̄ liberū

ei fuit. Nec aliunde p̄fecto libe
ri ex libertate arbitrii. de q̄ in
erat ei possibilitas peccandi. nec
tñ fuit culpa dantis: sed abuten
tis: q̄ ipsā videlz facultatē p̄uer
tit i vsū peccādi: quā accepit ad
gl̄iam nō peccādi. nā ⁊ si pecca
uit ex posse: qd accepit: nō tñ q̄
potuit: s; q̄ voluit. nec. n. p̄uari
cātē diabolo ⁊ angelis ei⁹ ēt aliq
p̄uaricati sūt. nō q̄ nō potuerūt
s; q̄ noluerūt. Peccant igit la
psus nō dono ascribēdus ē pote
stat: s; vicio volūtati. Lapsus tñ
ex volūtate nō eque ex volūtate
resurgere iā libe⁹ hz. Qz ⁊ si da
tū fuit volūtati posse stare: nec a
deret: nō tñ resurgere: si caderet
nō. n. tā facile q̄s valet exire de
fouea: q̄ facile i ea labi. Cecidit
sola volūtate hō in fouea p̄ci: sed
nō ex volūtate sufficit posse resur
gere. Cū iā: ⁊ si velit: nō possit nō
peccare. Quid ergo? Perit libe
ri arbitriū: qm nō pōt nō pecca
re: nequa q̄. S; libe⁹ p̄didit cōsi
liū p qd p̄i⁹ hēbat posse nō pec
care: quō ⁊ qd iā nō valet vtiq;
nō turbari: ide miso accidit: q̄ cō
placiti quoq; libertatē amiserit:
p quā ⁊ aī hūit posse nō turbari.
manet g⁹ ēt post p̄m libe⁹ arbi
triū: ⁊ si misē: tñ itegrū. Et qd se
hō p se nō sufficit excutere a pec
cato: sine misia. nō liberi arbitriū
signat d̄structionē: s; duaz reliq;
rū libertatū tñ p̄iuationē. n. n.
ad libe⁹ arbitriū: q̄tū in se ē p̄ti
net: aut aliqū p̄tuit posse vl̄ sape
s; tñ velle: nec potētē facit crea

Et libero arbitrio

turā: nec sapiētē. s; tñ volētē. nō
g^o si potēs: aut sapiēs. s; tñ si vo
lēa eē dñerit. liberū arbitriū ami
sisse putāda ē. Ubi nō ē volūtas
nec libertas. n̄ dico. si velle bonū
s; si velle oīno creatura dñerit: fa
tēdū sine p̄traditiōe: vbi nō iā ex
volūtate bōitas. s; ip̄a ex toto vo
lūtas p̄iit: ēt libeꝝ arbitriū depi
re. Quod si velle bonū tñ n̄ po
terit signū ē. q̄ ei desit libeꝝ n̄ ar
bitriū. s; p̄siliū. Si at̄ n̄ qdē velle
s; ad id q̄ iā vult bonū ei posse d
fuerit. nouerit sibi deesse libeꝝ cō
placitū: n̄ libeꝝ p̄iisse arbitriū. Si
ergo libeꝝ arbitriū ita vbiq; se q̄
volūtate: vt nisi illa p̄iit^o cē n̄ de
sinat. isto nō careat. Volūtas vō
sicut in bono ita esse i malo eq̄ p
durat. eq̄ p̄fecte libeꝝ arbitriū: tā
in malo. q̄ in bono integrū p̄se
uerat. Et quō volūtas ēt posita i
mīsia nō desinit eē volūtas. s; vñ
ē miseria volūtas. sic: et b̄tā vo
lūtas: ita nec libeꝝ arbitriū de
struere q̄tū in se ē sine aliq̄ten^o
minuere poterit: q̄cūq; aduersi
tas vel necessitas. S; l; vbiq; pa
riter sine sui dīminutiōe p̄duret.
nō tñ p̄iter sic de bono potuit p̄
se i malū coruere: ita quoq; p̄ se d
malo i bonū poterit respirā. Et
qd̄ mirū si p̄ se iacēs n̄ valz resur
gere cū stās i meli^o nullo suo co
natu valeat p̄ficē. B̄eīq; dū ad
huc alias duas libertates ex ali
qua p̄te secū h̄fet nō potuit d̄ i se
riorib^o illaz gradib^o ad sup̄iora
ascēdere. hoc ē de posse n̄ peccā
et d̄ nō posse turbā. ad nō posse

peccā et nō posse turbā. Qd̄ si
libertatib^o ill^o et cūq; adiutū n̄ p̄
ualluit tñ de bono in meli^o se ex
tēdē q̄to min^o eisdē dñitūtū p̄
sus d̄ malo iā in id: qd̄ fuit bonū
poterit p̄ seip̄z. emergē. Itz iḡ
hō necessariā dei v̄tutē: et dei sa
pientiā xpm̄ q̄ ex eo q̄ sapia est:
vex ei sage reinfundat in restau
rationē liberi p̄siliū: et ex eo qd̄ v̄
tus est plenū posse restituat i re
parationē liberi p̄placiti q̄tenū
ex altero p̄fecte bonus peccatuz
iā nesciat ex altero plene beatus
nil aduersi sentiat. S; sane ista p̄
fectio in futura vita expectetur
qñ vtraq; nūc amissa libertas ve
ro arbitrio plene restaurabit^o: n̄
quō iusto in hoc seculo quātū
cūq; p̄fecto nō quō vel ip̄is p̄
mis hoib^o datū eas h̄fe i paradiso
sed sicut nūc iā angeli possidēt i
celo. Interim vō sufficiat in hoc
corpe mort̄ atq; in hoc seculo ne
q̄ ex libertate qdē p̄siliū peccato
nō obedire in p̄cupiscētia ex li
bertate aut̄ p̄placiti aduersa nō
formidare p̄ iusticia. Est autē in
hac carne peccati et in hac diei
malicia nō mediocre sage pec
cato et si nōdū ex toto carere cer
te nō p̄sentis. et ē posse n̄ paz ad
uersa et si necdū felicit̄ oīo n̄ s̄eri
re viriliter tñ p̄ v̄tate p̄tēnere.
Discendum sane hic interim no
bis est ex libertate consiliū iāz li
bertate arbitriū n̄ a^o uti vt plene
quādo qz frui possim^o libertate
p̄placiti. sic p̄fecto dei i nobis
reparam^o imaginē. sic antiquo

De gratia.

honor illi capescendo quē p peccatum amissimus. p gratiā pparatur. Et beatus q̄ de se audire merebit. Quis ē hic et laudabitur? Mirabilia. n. fecit in vita sua q̄ potuit trāsgredi et non est trāsgressus. facere malū et non fecit. Puto autē i his tribus libertatibus ipsā. ad quas p̄diti sum⁹ conditoris imaginem atq; similitudinē contineri. Et imaginē quidem in libertate arbitrii. In reliquis autē duabus bīptitam quandā cōsignari similitudinē. Hinc est fortassis q̄ solū liberum arbitriū sui omnino defectum seu diminutionem non patitur q̄ in ipso potissimum eterne et incommutabilis diuinitatis substantia quedā imago impressa videatur. Nā si habuit initium nescit tamē occasiū. nec de iustitia: vel gloria capit angmētū. nec de peccato: siue miseria dītrimētū. Quid eternitati simili⁹. q̄ nō sit eternitas? Porro in alijs duab⁹ libertatib⁹: quoniā nō solum ex parte minui. sed ex toto amitti possūt. accidētalis quedā magis similitudo sapientiē atq; potētiē diuine imaginis supducta cognoscitur. Bētiq; et amissim⁹ illas p culpā: et p gratiā recuperamus. et quotidie q̄dē alijs pl⁹ alij minus aut in ipsis p̄ficiunt. aut ab ipsis deficimus. Possunt etiā sic amitti: vt iā non valeant recuperari: possunt et ita possideri: vt nec amitti q̄ant aliquādo: nec minui. Hui⁹ bipartite similitudinis sapi

entie et potētiē dei nō q̄dē gradu sumo: sed q̄ ipsi tñ eēt proximior homo conditus est in paradiso. Quid enīz vicinior ad nō posse peccare. et nō posse turbari i quo utiq; iā sanctos. et angelos stare: et deū semp esse. non dubiū est: q̄ posse et nō peccare: et nō turbari: In quo homo p̄fecto creatus est. A quo illo p peccatū imo nobis in illo: et cū illo conuentibus rursus p gratiā nō q̄dem ipsum sed pro ipso quendam inferiores gradum recepimus. Neq; enim hic penitus possumus esse sine peccato: et miseria: possumus tamē gratia iuuāte nec peccato superari: nec miseria. q̄q; tñ scriptura loquat: Omne quod natū est ex deo nō peccat. Sed hoc dictū est de predestinatis ad vitam nō q̄ omnino nō peccēt. sed q̄ peccatus ipsius non imputet. q̄ vel punit cōdigna penitētia. vel in caritate abscondit. Caritas q̄dem cooperit multitudinē peccatorum et beati quorū remisse sunt iniquitates. et quorū tecta sunt peccata. et beatus vir. cui nō imputabit deus peccatū. Diuine ergo similitudinis sumū gradū sumi angeli tenēt nos iñmū adā tenuit mediū. Porro demōes nullum. Supioribus nempe spiritibus datus est sine peccato. et miseria p̄durare. Et de autē absq; hīs quidem esse sed nō etiā pmanere. nobis vero non esse q̄dem absq; hīs. s; ipsis tamen nō cedere. Ceterū diabolu. et mēbra eius. sicut nūq; vo

De gratia. ⁊ libero arbitrio.

lūt reluctari cōtra peccatū. sic nū
q̄ possunt declinare penā pecca
ti. Eū ergo iste due libertates cō
siliū scilicet. ⁊ cōplaciti. p̄ q̄s ratio
nali creature vera sapientia. ⁊ po
tentia ministratur. ita deo prout
vult dispēfante quibuscunq; pro
causis locis temporib; varian
tur quatenus in terris modice. i
celestibus plenarie. mediocriter
in paradiso. apud inferos nulla
tenus habeantur. Libertas ve
ro arbitrij de ipso. quo condita ē
statu aliquatenus nō mutetur s;
equaliter quantū in se est. a celis
terris inferis possideatur merito
ille similitudinē hec imagini de
putat. Et quidē apud iseros. qd
vtraq; libertas pierit ille scilicet
que ad similitudinē pertinere di
cunt. scripturarū testatur aucto
ritas: Nam verum illic sapere.
quod vtiq; de cōsiliū libertate cō
cipit. oīno nō esse. locus illē ma
nifestat. vbi legi. Quodcunq;
potest manus tua facere instāter
operare. quia neq; opus. neq; ra
tio nec sapiētia est apud inferos
quo tu properas. Porro de po
tētia. q̄ per libertatem cōplaciti
dat euangelium sic loquit. Liga
tis pedibus. ⁊ manibus projicite
eū in tenebras exteriores. Quid
enim ipsa est manuū ligatio. nisi
omnimoda potestas ablatio: S;
dicit aliq; . Quid nō est aliquid
ibi sapere. vbi mala. que tolleran
tur cogūt ibi penitere malozum
que facta sunt: nunq̄d aut in tor
mentis quēpiāz nō penitere ma

li nō eē sapere potest? Hoc autē
recte opponeret si opus tātū pec
cati. ⁊ nō etiā voluntas mala pu
niret. nulli quippe dubiū. q̄ ne
mo in tormētis positus actu ite
rare peccatū delectet. Verunta
men si voluntas etiā in tormē
tis mala pduret. qd pōderis ha
bet opis abnegatio: Et ideo sape
re quis putetur q̄ iam medijs in
flans luxuriari nō libeat: Dēi
q; in malinolā aīam nō introibit
sapiētia. Unde at. pbam⁹. q̄ ma
la ⁊ i pēis volūtas pseueret. Cer
te. vt cetera obmittam nollēt oī
no puniri. Iustū ē at puniri. q̄ pu
niēda gesserūt. nollunt igitur. q̄
iustū est sed qui non vult quod
iustū est. iusta eius volūtas non
est. Eo ergo iniusta ac per hoc ⁊
mala est volūtas qd iusticie non
cōcordat. Duo sunt que iniustā
cōprobāt volūtatē. vel cū pecca
re. vel cū peccasse impune libet.
Quibus ergo peccare libuit. q̄
diu licuit ⁊ cū iā nō possūt. iustū
remanere nolūt. q̄ peccauerunt
Quid i hoc sapientie. vel qd bo
ne volūtatē apparet: sed esto pe
nitēt eos peccasse. nunq̄d n̄ tamē
si optio det. malūt adhuc pecca
re. q̄ penam sustinere peccati. ⁊
tamen illud iniquū est. hoc iustū
quādo vō voluntas bona magis
iniquū. q̄ q̄ iustū est eligeret: Ce
terū nō vere penitēt. qui nō tam
dolēt se sibi vixisse q̄ hoc ipz iā
nō posse. Deniq; foris ostendit
quid intus agat. nā. q̄ diu corp⁹
viuit inflammatū diu cōstat i ma

De gratia.

litia persistere voluntatez. Itaqz de similitudine, que in consilijs. et ite cōplaciti libertate cōtinetur. apud iseros penitus nihil ē: nec esse potest imagine tamen etiam illic p liberū arbitriū immobili p manente. Sed neqz in hoc seculo eque inueniri vsqz posset similitudo. Sed adhuc hic seda: et deformis iacuisset imago: si n euāgelica illa mulier lucernā accēderet: idest sapia in carne aperz. Euertret domū videlz vitiorū: dragmā suā req̄reret: quaz pdiderat: hoc ē imaginē suaz: q̄ natuo spoliata decore sub pelle peccati sordēs: tāqz i puluer latitabat. Inuentā tergeret: et tolleret de regiōe dissimilitudinis pristinaqz in spēs reformatā simulē faceret illā in gloria sanctorum imo sibi p oia ipsi redderet quādoqz cōformem cum illud scriptus. videlicet impleret. Scim⁹ quoniā cū apparuerit: similes erim⁹ qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. Et re vera cui pot⁹ hoc opis cōgruebat: q̄ dī filio: q̄ cū sit splendor gl̄ie: et figura substātie p̄ris portās vbo vniuersa: ex vtroqz facile munitus appuit: et vñ reformaret deformē: et vnde debile cōfortaret: dū et de splendor figurā suā tenebras peccatorū redderet sapiētē: et ex virtute verbi p̄tra rānidē demonū potētē efficeret. Venit ergo ipsa forma: cui cōformādū erat liberū arbitriū: q̄a vt pristinā reciperet formaz. ex illa erat reformādū ex q̄ fuerat et for

matū. Forma aut sapiētia ē. Cōformatio vt faciat imago i corpe q̄ forma facit i orbe. Porro illa attingit a fine vsqz ad finē fortit et dispōit omnia suauiter. Attingit a fine vsqz ad finē. hoc ē a sūmo celo vsqz ad iseriores partes terre. A maxio āgelo. vsqz ad minimū vermiculū. Attingit at fortiter: n̄ qdē mobili. discursione: vel locali diffinitione: vel diffusionē vel subiecte creature tñ administratiōe officiali: sed substāiali quādā: vbiqz presentia: et fortitudine qz vtiqz vniuersa potētissime mouet ordinat: administrat. et hec oia nulla cogit facere sui necessitate. Nec. n. aliqua i his laborat difficultate: sed disponit oia suauiter placida voluntate. Vel certe attingit a fine vsqz ad finē hoc est ab ortu creature vsqz ad finēz destinātū a creatore. siue in quē vrget natura siue quē accelerat cā: siue quē cōcedit grā. Attingit fortiter dū nil horū euenit: qd n̄ p ut vult potenti preordinet prouidentia. Si ergo liberū arbitriū suo conetur p̄esse corpori: vt p̄ est sapia orbi attingens et ipz a fine vsqz ad finē fortiter imperans scilicet singulis sensibus: et artibus quatenus nō signat regnare peccatus in suo mortali corpore nec mēbra suadet arma iniquitati sed exhibeat fuisse iusticie. Et ita iā nō homo seruus peccati. cum peccatū n̄ fecerit a quo vtiqz liberatus iā est libertate p̄siliū iā suaz incipiet vindicare dignitatē dūni

Et libero arbitrio.

diuine in se imagini & dignā ve-
stierit similitudinē: immo anti-
quam recuperauerit venustatez.
Curet autem homo agere non
minus suauiter q̄ fortiter. hoc ē
non ex tristitia aut ex necessitate
quod est initium non plenitudo
sapientie. Sed p̄mpta & alacri
voluntate: que facit acceptus sa-
crificium. qm̄ hilare datorē dili-
git deus. Sicq; p̄ oīa imitabit sa-
piētia dñi & vitia resistet fortiter:
& i p̄cia requiescet suauiter. Ele-
rū precemur cuius ad talia exē-
plo puocamur indigemus & an-
xilio: q̄ ipsi v̄s p̄ ip̄s p̄formemur
atq; in eādē imaginē t̄āssorme-
mur a claritate in claritatē tan-
q̄ a dñi spū. Ergo si a dñi spū. iā
nō a libero arbitrio. Nemo pin-
de putet iō dictū libez arbitriū:
q̄ equa inter bonū & malū ptate
aut facultate versetur: cū cadere
p̄ se quidē poterit. nō aut̄ resur-
gere nisi p̄ dñi spū. Alioq̄n nec
deus nec angeli sci cū ita sint bo-
ni: q̄ n̄ p̄t̄ ēē cē mali: p̄uaria ca-
tores aut̄ angelicū ita sint mali
vt iā nō valeāt ēē boni liberi ar-
bitrii ēē dicunt. S; & nos illi p̄
resurrectionē amissuri sum⁹: qm̄
vtiq; inseparabiliter alij bonis:
alii malis admitti fuerim⁹. Cete-
rū nec de⁹ caret libero arbitrio
nec diabolus. quoniā ille nō po-
test esse malus nō infirma facit
necessitas sed firma in bono vo-
luntas & volūtaria firmitas: qd̄
q̄ is n̄ valet i bonū respirare. nō

aliena facit violēta oppressio. s; sua ipsius in malo obstinata vo-
luntas: ac volūtaria obstinatio.
Nūc igit̄ ex eo potius libez arbi-
trii dicit̄ q̄ siue i bono siue i ma-
lo eque liberam facit voluntatē
cum non bonus quispiam. nec
item malus vici debeat aut esse
valeat nisi volens. Tali iam rati-
one non incongrue dicitur ad
bonum se & malum habere equa-
liter. q̄ vtrobiq; videlicet par sit
ei. non equidem in electione fa-
cilitas: sed in voluntate libertas.
Hac sane vt dictum est: dignitatē
prerogatiua rationalem singula-
riter creaturam cōditor insigni-
uit. q̄ quēadmodū ipse sui iuris
erat: sueq; ipsius volūtatis nō ne-
cessitas erat. q̄ bonus erat. ita &
illa quoq; sui quodāmodo iuris
in hac parte existeret quatenus
non nisi sua volūtate. aut mala
fieret & iuste damnaret̄. aut bōa
maneret & merito saluaretur.
Non q̄ ei p̄pria posset sufficere
ad salutem voluntas. sed q̄ eam
nullatenus sine sua volūtate cō-
sequeret̄. nemo quippe saluatur
inuitus. nam qd̄ legitur in euan-
gelio. nemo venit ad me nisi pa-
ter meus traxerit eum. Itē i alio
loco. Compelle intrare nihil ex-
pedir. q̄ p̄fecto quantoq; cō-
pellere vel extrahere videatur
ad salutem benignus pater qui
omnes vult saluos fieri nullum
tamē iudicat salute dignū. quez
ante non pbauerit voluntarius

De gratia.

Hoc quippe intendit: cum terret: aut percutit: ut faciat voluntarios: non saluet inuitos: quatenus duz de malo mutat voluntate in bonum transferat: non auferat libertatem. Quamquam tamen non semper inuiti trahimur: nec enim cecus: aut fessus commotus: cum trahitur. et paulus ad manus tractus est damasceni: non utique inuitus. Trahi denique spiritualiter volebat: et hoc ipsum magnopere flagitabat in canticis. Trahe me inquit post te: in odorem currem? vnguentorum tuorum. Deinde quod e regione scriptum est. unusquisque temptatus a propria concupiscentia abstractus et illectus: et illud corpus quod cornu piscis agrauat aiam: et deprimat terram inhabitatio sensum multa cogitantem. Et ite illud apostoli. Inuenio aliam legem in membris meis repugnante legi mentis mee et captiuum me ducentem in lege peccati que est in membris meis. Nec omnia putari possunt cogere voluntatem et praeuolare libertatem. At vero quatuorlibet quis inuitus forisue temptationibus virgeatur: libera: quantum ad arbitrium perfectio spectat semper voluntas erit: libere quippe de suo nihilominus sensu iudicabit. Quantum autem pertinet ad consilium: siue consensum carnis interius concupiscentia: viteque miseria reluctante. minus quidem se liberam sentit: sed prius non malum. dum malo non consentit. Denique paulus qui captiuum se in legem peccati trahi perquerit. haud dubium quoniam ex minus plena libertate consilij. sensum tamen sanum. atque in bono

quoque iam ex magna parte se habere libere gloriatur. iam non inquiens ego operor illud. Tamen hec perfidia o paulus. quam presentio inquit legi dei quam bona est. et rursum. et o delector enim legi dei: quam bona est secundum interiorum hominem. Oculo exente simpliciter totum corpus lucidum esse presumit. Sano sensu: tractumque peccato. vel captiuum miseria liberum se tamen in bono perfiteri non dubitat. Tamen et fidens generaliter infert. Nihil ergo donationis est his qui sunt in christo iesu. Sed videamus de his qui penarum mortisue tamen more fidem obtemperare negare compulsi sunt. ne forte iuxta hanc assertionem. aut culpa non fuerit. quod vel voce negauerunt. aut cogi in culpam et voluntas potuerit. ut vellet videlicet homo. quod enim et nolle persistere. et sic perierit liberum arbitrium. Quod quod impossibile erat. velle quippe et nolle idem eodem tempore non poterat. quare unde malum nequaquam volentibus debuit imputari. Neque. nam. tale est hoc quale originale peccatum. quo non solum non consentiens. vix plerumque et nesciens. alia ratione perstringitur nec dum renatus baptismate. Exempli causa veniat in medium petrus apostolus. ipse quippe visus est negare veritatem contra propriam voluntatem. Siquidem aut negare aut mori necesse erat. Non timens negauit. Negare nolebat sed magis nolebat mori. Itaque inuitus quidem sed negauit tamen ne moreretur. Quasi lingua et non voluntate. loquens homo compulsum est. quod nolebat non tamen vel

Et libero arbitrio.

le aliud q̄ volebat. lingua mota ē
p̄tra volūtatez. Sed nunquid ē
mutata est volūtas. Quid. n. vo
lebat: Proximi s. qd̄ erat xpi esse
discipulus. Quid loquebat. Nō
nouī hoīez. Car ita: Mortē eua
dere volebat. Sed qd̄ istud cri
mis fuit. Quas apostoli tenem⁹
volūtates. Anā qua voluit. non
mori penit⁹ inculpabilē. Alterā
et multū laudabilē q̄ sibi p̄place
bat. q̄ esset xpianus. In quo er
go culpabilis. An i eo q̄ mētiri q̄
mori maluit. Nec plāe volūtas
rephensione digna fuit: q̄ corpo
ris magis q̄ aīe voluit fuare vi
ta. S. nēpe. qd̄ mentis occidit
aīa. Et peccauit ergo et nō absq̄
p̄sensu p̄prie volūtatis infirme
qd̄ ē et miserrime sed male libere
Peccauit aut̄ nō sp̄nendo aut
odiēdo xps sed se nimis amādo
Nec in hunc p̄uersū amorē sui
voluntatē metus ille subitus cō
pulsit. sed esse p̄uicē. Iā tūc pro.
culdubio talis erat: s. nesciebat
cū ab illo: quē latere nō poterat
audire. P̄sensq̄ gallus cantet
ter me negabis. Illa itaq̄ volū
tatis infirmitas p̄ incussū timorē
nota nō orta notū fecit quaten⁹
se: quatenus xps amauerit. Mo
tū aut̄ nō xps: sed petro: Nā xps
et an̄ sciebat quid esset in hoīe.
Quatenus ergo xpm diligebat
Adē p̄sens negādo. nō est qd̄ez
passa illa volūtas: vt p̄tra se loq̄
retur. quatenus vero se: volunta
rie p̄culdubio p̄sensit vt p̄ se lo
queretur. Si xpm nō amasset. n̄

negasset inuitus. Vt si se am
plius nō amasset: nō aliquaten⁹
negasset. Fatendū igitur hoīem
fuisse p̄pulsū. voluntatē p̄prie
az. et si non mutare occultare tñ
Compulsū quidem nō inquam
recedere ab amore dei. cedere
tñ aliquantulū amore sui. Quid
ergo forte dissoluta est tota supi
or assertio de libertate voluntatē
q̄ nimis inuenta est cogi potu
isse voluntas. Et plane sed si co
gi ab aliquo potuit q̄ a seipsa.
Qd̄ si ipsa coegit p̄pulsā. et com
pellens. vbi amittere. ibi recipe
visa est libertatem. Aīa quippe
intulit sibi ipsa. ac a se pertulit.
Porro q̄ a se volūtas ptulit. ex
voluntate fuit. Qd̄ ex volunta
te fuit. iā non ex necessitate. s. vo
luntarium fuit. Si aut̄ volunta
rium et liberū. Quem sua deni
q̄ ad negandū voluntas p̄pulsit
Cōpulsus est: q̄ voluit. Immo
nō est p̄pulsus. sed p̄sensit. Et nō
aliene potentie. sed p̄prie volun
tati. Illi utiq̄. qua mortē oīmo
de voluit euadere. Alioquin qñ
vox muliercule linguā sacraz. in
verba formare nefanda voluisset
si non lingue dñā voluntas an
nuisset. Deniq̄ cū se a sui post
modū illo tēpauit amore. et xps
cepit. vt debuit. toto corde. to
ta aīa. tota v̄tute diligere. iā nul
lis valuit minis. vel penis extor
queri aliquatenus voluntati da
re linguā. arma iniquitati. s. po
tius audacter accōmodās v̄ita
ti. Obedire inquit oīs deo: ma

De gratia.

q̄isq̄ hoībus. Et sane gemina cō
pulsio: fm̄ quam pati aliqd̄ aut
agere p̄tra propriā cogimur vo
luntatē. Quartū passiva q̄dem:
sic. n. p̄ima illa recte noīat: pōt
nonnūq̄ fieri absq̄ p̄sensu volū
tario patientis: sed activa nūq̄.
Proinde malū: qd̄ fit in nos: si
ne de nobis: nō est imputanduz
nobis: si tñ inuitis. Letex qd̄ fit
et a nobis: iā non sine culpa est
voluntatis. Nelle plane conuin
cimur: q̄ non fieret si nolemus.
Est ergo p̄pulsio quedā ēt acti
ua sed non h̄z excusationē cū sit
et voluntaria. Cogebatur xp̄ian⁹
negare xp̄m: et quidē dolēs: non
tñ nisi volēs volebat nimirū gla
dium vitare ferientis. Atq̄ il
la talis voluntas intus p̄siciens
os aperiebat: nō gladius qui so
ris apparebat. Porro tales esse
voluntatem illā p̄vincebat gla
dius. non cogebat. Ipsa igitur
se in culpā non gladius p̄pelle
bat. Deniq̄ in q̄bus sana erat il
la voluntas: occidī poterāt: fle
cti nequibant. Hoc est q̄ eis pre
dictum fuerat. Facient in vos q̄
cunq̄ voluerint: sed in mēbra n̄
in corda. Nō vos facietis: q̄ ipsi
voluerint: sed ipsi faciant: Vos
patiēmini. Mēbra cruciabunt.
sed voluntatem non mutabunt
Seuient in carne. Anime autē
nō habebūt: qd̄ faciet. Sit licet
patientis corp⁹ in potestate tor
quentis: sed volūtas est libera.
Infirma si fuerit sentiēdo cogno
scent: nō esse cogēt: si non fuerit.

Sane infirmitas eius a seipsa ē:
sanitas vero nō a se: sed a dñi sp̄i
ritu. Sana autē: cūz renouatur.
Porro renouatur: cū quēadmo
duz docet apostolus speculādo
gl̄iam dei in eandē imaginē trās
formatur a claritate in claritatē
hoc est de virtute i virtutē tanq̄
a dñi spiritu. Inter quē utiq̄ di
uinū sp̄m: et carnis appetitum
tenet mediū quendā locū id: qd̄
dicitur in hoīe libez arbitriū. i.
humana volūtas: et tanq̄ in de
uexo latere montis admodū ar
dui inter vtrunq̄ p̄dēns. ita in
appetitu infirmatur p̄ carnē: v̄t
nisi sedulo sp̄s adiuvet infirmis
tatē eius p̄ gr̄az. non solū nō va
leat iustitie. que est iuxta p̄phetā
sicut mōtes dei. ascendēdo de v̄
tute in virtutē app̄hendere cul
men sed ēt de vitio semp in viti
um suo ipsius pondere deuolu
ta ruat i precepta. p̄regauata nē
m̄x non solum lege peccati ori
ginaliter membris insiti v̄x ēt
consuetudine terrene inhabita
tionis vsualiter affectionib⁹ mol
lita. quod humane volūtatē vi
delicet vtrūq̄ gravamē vno bre
uiter v̄sculo scriptura p̄m̄mo
rat dicēs. Corpus: qd̄ corrumpit
agruat animā. Et deprimet ter
rena inhabitatio sensum multa
cogitatioē. Et hec duo hui⁹ mor
talitatis mala sic nō nocēt. s̄z ex
ercent nō p̄sentiētes sic nō excu
sāt. sed dānāt p̄sentiētes vt nec sa
lus. nec dānatio vlla ratione si
ne precedenti p̄sensu voluntario

Et libero arbitrio.

possit haberi. ne qua forte ex parte possit p̄scribi libero arbitrio. Quāobrem id qd̄ i creatura d̄r liberū arbitriū: aut iuste p̄fecto dānat. dū ei peccatū nulla vi p̄iudicaf extrinseca: aut misericorditer saluat. cui ad iusticiā nulla sufficit sua. Sane in his oibus cogitet lector originalis peccati proorsus excipi rationem de libero arbitrio. nec extra ipsū q̄rat dānationis causa. q̄ iā non dānat nisi p̄pria culpa. nec ab ipso salutis merita. qd̄ saluat sola misericordia. Cuius q̄ppe conatus ad bonū et casti: sūt si a ḡra nō adiunēt et nulli si nō excitēt. Ceterū i malū sūt p̄ni dicēte scriptura. sensus. et cogitationes hominū. Proinde nō ei a se: vt dictū ē s̄ de sursum potius a p̄re luminū descendere poterūt: si tamē iter data optima. et dona p̄fecta ipsius merito per quē sal^o eterna exq̄rit. deputent. Deus autē rex noster ante seculā opatus ē salutem in medio terre dona sua q̄ dedit hominibus in merita diuisit: et premia. vt p̄sentia p̄ liberā possessionē nostram interim fierēt merita. et futura p̄ gratuitā sp̄sionē expectarem^o. imo expectarem^o. vt d̄bita. Que vtraq̄ paulus cōmemorās habetis inquit fructū vestrū in sanctificationē. sinē vero vitā eternā. Itē et nos ipsi. ait primitias spiritus habētes igemiscim^o. adoptionē expectantes filiorum dei primitias spiritus vocās sanctificationem. i. virtutes quibus in p̄

sentiarum sanctificamur a sp̄s: vt merito cōsequamur adoptatōnem. Rursus in euangelio eadē seculo abrenūtiāti p̄mittitur vbi dicif Centuplū accipiet. et vitā eternā possidebit. Itaq̄ non liberū arbitriū. sed d̄ni est sal^o. imo ipse salus. ipse via est ad salutē q̄ ait. Sal^o populi ego. sū. Qui itē phibet. Ego sū via. Se fecit viā q̄ et salus erat. et vita. vt nō gloriētur omnis caro. Si ergo bonae vie sunt merita sicut et patrie sal^o et vita et verū est qd̄ ait dauid. nō est q̄ faciat bonū. non est vsq̄ ad vnū. Illuz videlicet vnū de quo item dicitur. nemo bonus nisi solus deus. Dei sunt proculdubio munera tā nostra opera. q̄ eius premia. et qui fecit se debitore in illis. fecit et nos p̄meritores ex his ad que tamē credēda merita d̄gnatur sibi adhibere creaturaz ministeria non quibus egeat. sed quibus p̄ hoc vel de quibus p̄sit. Opatur ergo illorū salutem: quorum nomina sunt in libro vt te aliqui p̄ creaturā cū ipsa aliqui p̄ creaturā sine ipsa: vel p̄tra ipaz. Multa p̄fecto fiunt hoibus salubria p̄ insensibilē. et item per irrationabilē creaturā. que idcirco dixi fieri sine ipsa. q̄ nō queat in intellectu carēs eē vel conscientia Multa q̄s mltorū saluti vtilia facit deus p̄ malos sine angelos siue hoies. s̄ qm̄ inuitos p̄tra ipos nā dū nocere cupientes iunant. quācuq̄ alijs valet vtilis actio: tñ ipsi pueria nocet itētio. Proinde

De gratia.

p quos? et cum quibus opatur de
us. boni sunt vel angeli. vel homines
qui quod vult deus et agunt pariter et
volunt. Ad enim bono: quod ope con
plet: voluntate consentiunt: opus o
no quod per eos deus explicat: ip
sis coniccat. Unde paulus cum bona
plurima quod deus per ipsum fecerat enar
rasset. non autem ego ait: sed gra
tia dei mecum potuit dicere per me.
Sed quia minus erat maluit dicere me
cum. presumens se non solum operis esse
ministrum per effectum: sed operantis
quodammodo socium per consensum. Et
deam? nunc secundum dei triplicem operatio
nem. quam posuimus: quod creatura que
pro sui ministerio mereatur: et illa
quodammodo per quam. et sine qua fit. quod
fit quod mereri potest. Quid illa.
per quam fit nisi ira? Quid et cum qua
fit. nisi gratia. In prima itaque nul
la: in sequenti mala in ultima bona
merita conquirunt. Nec enim pec
cudes: cum per eas bonum quodcumque
fit. aut malum boni appropinquat mereri:
aut mali. Non habet appropinquat unde
malo bonum consentiat. Multo
aut minus lapides: cum nec senti
ant. Ceterum dyabolus. vel homo ma
lus. et cum vigeat: et vigilat ratione: iam
merent quidem: sed non nisi penam. per
eo quod a bono dissentiat. Paulus
autem qui volens evangelizat: nec si i
uitus dispensatio ei tamen credita sit
et quodcumque similiter sapiunt: quoniam qui
deus ex consensu voluntatis obedi
unt. reposita sibi esse confidunt coro
nam iustitie. Utitur ergo deus in sa
lute suorum irrationabili: et ita ipse
sibili creatura: tanquam iumento. vel

instrumento que iam expleto op
eratus est erunt. Atque creatura ratio
nabili sed malivola. quasi discipline
virga quam correpto filio in ignem
proicit tanquam sarmentum inutile.
utitur et angelis. et hominibus bone
voluntatis: tanquam comilitonibus: et
adiutoribus suis: quos pacta vi
ctoria amplissime munerabit. Ve
niunt paulus de se suisque similibus
audacter pronuntiant. Coadiuto
res dei sumus. Ibi itaque deus homi
benigne merita constituit: ut per ipsum
et cum ipso boni appropinquat operari digna
ter instruat: Hinc coadiutores
dei et coopatores spiritus sancti et per
meritos regni nos esse presum
imus: quod per consensum utique voluntari
um divine voluntati coniungimur.
Quid igitur. Hoc ergo totum liberi
arbitrii opus. Hoc solum est ei me
ritum quod presentitur. Et prorsus non quod
deus. quod vel ipse presentitur: in quo omne
meritum consistit: ab ipso sit cum nec
cogitare quod deus quod minus est: quam con
sentiri: aliquid a nobis quasi ex
nobis sufficientes sumus: Verba
non sunt mea: sed apostoli. qui om
ne: quod bonum potest esse. id est cogitare et
velle et perficere per bona volunta
te attribuit deo. non suo arbitrio
Si ergo deus tria hec. hoc est bo
num velle cogitare. et perficere operari
in nobis. Primum perfectum sine no
bis. Secundum nobiscum. Tertium per nos
facit. Siquidem imitando bonum
cogitationem nos pervenit: immu
tando est mala voluntatem sibi per
consensum iungit ministrando etiam
consensui facultatem foris per aptum

Et libero arbitrio

opus nobis iterum opifex innotescit: Sane ipsi nos puenire neque possunt. Qui autem bonum nemini uenit: neminem saluat: quem non puenit. Ad deo ergo sine nobis sit nostre salutis exordium. nec per nos utique nec nobiscum. Neque consensus et opus: et si non ex nobis: non tamen iam sine nobis. Nec primum itaque. in quo quippe nihil nos facimus. nec ultimum quod plerumque extorquet aut timor inutilis. aut simulatio danabilis: sed tamen medius nobis reputetur in meritum. Sola namque interdum bona voluntas sufficit. Cetera non plunt: si sola defuerit. Non pluit dixerim: sed agenti non cernenti. Valet itaque iterum ad meritum actio ad exemplum. utrumque pueniens cogitatio tamen ad excitandum. Cauendum ergo ne cum hoc inuisibiliter intra nos. ac nobis cum actitari sentimus: aut nostre voluntati attribuamus. quod infirma est. aut dei necessitati. quod nulla est. sed soli gratie. quod plenum est. Ipsa liber excitat arbitrium cum seminat cogitatum. Sanat cum imutat affectum. roborat. ut producat ad actum suat ne sentiat defectum. Sic autem ista cum libero arbitrio opatur. ut tamen illud in primo pueniat in ceteris committetur. Ad hoc utique pueniens ut iam sibi deinceps cooperetur. Ita tamen quod a sola gratia ceptum est pariter ab utroque perficitur. ut mixtim non sigillatim simul non vicissim per singulos perfectus opentur. non partim gratia partim liberum arbitrium. sed totum singula opere indi-

uiduo pagant. Totum quidem hoc. et totum illa. sed ut totum huic. vel in hoc. sic totum ex illa. Credimus placere lectori. quod a sensu apostoli nunquam recedimus. et quod verbum euagetur oratio in eadem pene ipsius verba frequenter recedimus. Qui. in nostra aliud sonant quam illud. Ergo neque volentis. neque currentis sed dei miseretis est: Quod sane ideo non dicit quasi quis vellet. aut currere possit in vanum. sed quod is. qui vult. et currit. non in se. sed in eo. a quo accipit. et velle. et currere. debeat gloriam. Venique ait. Quid habes quod non accepisti. Crearis: sanaris. saluaris. quid horum tibi ex te homo: Quid horum vero est possibile libero arbitrio. nec creare. quod non eras nec iustificare peccator nec mortuum poteras te ipsum suscitare. ut cetera pertermittam bona aut saluandis reposita. Quod dicimus de primo. patet. et ultimo. sed et de medio nemo dubitat. nisi qui ignoras dei iustitiam. et sua volens constituere iustitie dei non est subiectus. Quid. in agnoscis dei creatis potentiam saluatis gratiam et sanatis ignoras iustitiam. Sana me ait domine. et sanabor. saluum me fac et saluus ero. quoniam laus mea tu es. Iste iustitiam dei agnoscebat. a quo eque tam sperabat saluari a peccato. quam a miseria liberari. Et ideo laudem suam illum non immerito statnebat. Propter hoc et dauid igeminans. non nobis domine inquit non nobis. sed nomini tuo da gloriam. Quod utraque a deo

De gratia

stola et iustitie. scilicet dei expectaret: et glorie: vel gratie. Quis est qui ignorat dei iustitiam: Qui seipsum iustificat. Quis est: qui seipsum iustificat: Qui merita sibi aliunde: quam a gratia presumit. Ceteri qui fecit. quod saluaret. dat unde saluet. Ipse itaque merita donat qui fecit: quibus donaret. Quid retribuam inquit domino. pro omnibus non que tribuit mihi. sed qui retribuit mihi. Et quod est et quod iustus est: a deo constituitur. ne si vtrilibet negaret vterque perderet amittendo vterque vni iustus est. Unde et se donando quod esset. sic vel tertio loco inuenit quod vicissim rependeret. Calicem aut salutaris accipiam. Calix salutaris. Signis est salutaris. Ergo si deest tibi ois de tuo: quod vel secundis dei donis retribuas vni tibi salutem presumis. Nomen domini inquit inuocabo. Ad nimium quicumque inuocauerit. saluus erit. Igitur qui recte sapiunt. triplicem contentur operationem non quod libere arbitrii. sed diuine gratie in ipso. siue de ipso. Prima creatio. Secunda reformatio. Tertia presumptio. Primo namque in christo creati sumus in libertate voluntatis. Secundo reformamur per christum in spiritum libertatis: cum christo deinde consumandi in statu eternitatis. Siquidem quod non erat in illo creati oportuit. quod erat per formam illum reformari deforme. Debra non proficit nisi in capite. Quod vterque tunc complebitur cum omnes occurremus in vix perfectum: in mensura etatis ple-

nitudinis christi. quando apparente christo vita nostra apparebimus et nos cum christo in gloria. cum igitur presumptio habeat fieri de nobis siue est in nobis non autem a nobis. creatio vero facta sit et sine nobis. sola quam nobiscum quodammodo sit per consensum voluntarium nostrum immerita nobis reputat reformatio. Ipsa sunt ieiunia nostra. vigilie. continentia: operaque misericordie ceteraque virtutum exercitia per que vterque constat interiorum hominum nostrum renouari de die in diem. dum et intentio terrenis incuruata curis de imis paulatim ad superiora resurgit et affectio circa carnis desideria languens seculum in amore spiritus paulatim lescit. et memoria veteris operum turpidine sordens nouis: bonisque actibus candidata in dies hylarescit. In his nempe tribus interiorum reformatio persistit. rectitudine. sanctitatis puritate affectionis. recordatione bone operationis: per quas sibi bene conscia memoria enitescit. Uterque hoc cum certum sit diuino in nobis actari spiritum. dei sunt munera. Quod vero cum nostre voluntatis assensu: nostra sunt merita. Non enim vos estis inquit. qui loquimini. sed spiritus patris vestri: qui loquitur in vobis. Et apostolus. An experimentum est? quod inquit. qui in me loquitur christus: Si ergo christus: aut spiritus sanctus loquitur in paulo non enim loquor ait: que per me non efficit deus. Quid ergo si non

Et libero arbitrio

pauli sed dei loquētis in paulo: vel opantis p paulū. ⁊ verba sūt ⁊ opa. vbi iā pauli merita. Abi ē qđ tam fidenter aiebat: bonū certamen certavi: cursū psumavi. si dem serva. De reliquo reposita est mihi corona iustitie. quas reddet dñs in illa die iustus iudex. An in eo pñdit forte coronā esse repositā sibi. qđ p ipsū ipsa fiebant. Sed multa p malos angelos: siue hoies fiunt bona: nec tamen reputatur illis in merita. An qđ potius cū ipso: hoc ē euz eius bona volūtatē fiebant. Nam si inuitus iqt euāgelizauero. dī spensatio mihi credita est. Si at volūtatē gloria mihi est. Ceterū si vel ipsa volūtas. de qua omne meritum pendet ab ipso paulo non est: quo pacto eā: quā presumit sibi repositā: coronā vocat iustitie. An qm iuste iā ex debito requiritur: qđ cūq vel gratis pmittitur: Deiq ait. Scio cui credidi: ⁊ certus sū. qđ potēs est de positū meū seruare. Dei pmissū suū appellat depositum. Et iō qđ credidit pmittenti: fidenter pmissum repetit. Promissum qđ dem ex misericordia. sed iā ex iustitia p soluedū. Est ergo qđ paulus expectat. coronam iustitie: sed iustitie dei non sue. Iustū qđ pe est. vt reddat qđ debet. Debz aut. quod pollicitus est. Et hec ē iustitia. de qua presumit apostolus. pmissio dei. ne si eam ptempuens suā velit statuere. iustitie

dei no n sit subiectus. cuius tamen sue iustitie ipz deus voluit hñe pñte. vt ⁊ corone faceret. pñ meritozē. cū opez. qbus erat illa pmissa corona hñe dignat⁹ est coadiutorē. Porro coadiutorē fecit cū fecit volentem: hoc ē sue volūtatē pñtiente. Itaq volūtas in auxiliū. auxiliū reputatur immeritū. Si ergo a deo volūtas est. ⁊ meritū. nec. n. dubium quin a deo sit ⁊ velle ⁊ perficere p bona volūtatē. deus igit actor est meriti. qđ ⁊ volūtatē applicat opī. ⁊ opus applicat volūtatē. Alioquin si pprie appellerentur. ea que dicimus nra merita: spei quedā sunt seminaria. charitatis incentiua. occulte predēstīnatiōis indicia futura felicitatis pñagia. via regni non cā regnandi. deniqz quos iustificauit non quos iustos inuenit: hos ⁊ magnificat.

Diui Bernardi Abbatis ad dñm abbatē Columbensē in tractatum sequentē epistola.

Domino abbati Columbensi frater bernardus abbas dict⁹ de clara valle valere in domino semp. Re scriptū meū ad epistolas duorum carnotensium monachorum vobis primum. vt promiseraz. destinare curauī. Abi ⁊ aliud quoqz impletū ē. qđ iussistis. nā cū breuiter rescribere decreuissē. ⁊ epistolis epistolā tñi reddere velle cepis.

De precepto

sem hortatu nro in libri: vt cerni-
tis: longitudinē protraxi stilū vt
ē in pluribus plures possint edi-
ficari. Qd opus. cū a vobis ple-
tū fuerit: tūc nō ipsis: ad quos
factū est: sed eorū pā^r reddat ab-
bati: et sic dū ad ipsos si iusserit
abbas: pueniat monachi. n. sūt et
ex lege sue regule sine nutu sui
abbat: sicut dare ita et accipe da-
tas phibentur epistolas. Nam et
ob hoc maxie diu: sicut scis: mul-
ta licet rogatus ab eis. responde-
re tardauit: qz vt mihi videbatur
ignorāte abbate scriber illas epi-
stolas: et mittere psumissent. Nec
falso id suspicatus sū: vt postmo-
dum liquido cōperi. Ego cepto
opi: qd qdē legentibus appebit
epistole nō mē indiderā: sed qm
p noie modū vfo obnuante mā-
dato: vt promiserā: nō seruaui: li-
ber: si iudicatis. nō epistola cēse-
atur. Et qz inter multas qstioēs
que ibi a me solūtur: id pcpue
subtilius: vtiliusqz ptractat qnqz
liceat pcepta: et p quos et quate-
nus dispensari de ei titulus de
pcepto et dispensatione: nisi for-
te vobis aliū pgruenti^r videat.

Diui Bernardi abbatia i tra-
ctatū de precepto et dispensatiōe
prologus.

Na mēte iaz tacebo
qua fronte tamen lo-
quar crebris epistol^r
et nūtijs cogitis me.
aut ppriā prodere i

periciā aut officiū renuere cari-
tatis: At ego malēs sine illa: que

inflat. qz absqz illa. que edificat
inueniri. victus tandē p cib^o vris
duris initio nodis vngues tene-
ros et vt ego ver eor. nō aliud qz
terrēdos. Sed hoc incassū. Nam
mea me: vt scribit et pscribit. taz
absentis scripta. qz vba pscnt ar-
guunt excusantē. Quis. n. iā re-
linquitur mihi illis de impossibi-
litate causādi locus pscnti apud
nos. qz ex ore. et ex corde meo sag-
certū tenere vos creditis. quātū
possim in talib^o. Fidei. p inde ve-
stre. nō meo fidēs igenio abusu^r
ingredior qstionū. nesciēs: deus
sit qua emersur^o psto caritas erit
vtinā ita et veritas. Si quomin^o
excuset effectū defectus potius i-
genij. volūtate certe nō culpabi-
tis. Tētabo aut easdē. si poterō:
qstūculas sub epistolari cūctas
breuitate redigere et si nō epistola
breui. Adira siquidē nō est. si fue-
ro ego lōgior in exponendo cūz
vos tantū eas exponendo. duas
et ipsas satis longas epistolas te-
xueritis.

Tractatus

Prima igitur qstio ptra-
regulā vram versat de q
nisi fallor. aut reliqz oēs
aut pen e oēs oriūtur. Queritis
nēpe regularis illa institutio quō
et quatenus sit pscanda pscnti
bus eā vrp videlicet cuncta. que
pmet putanda sint esse pcepta.
psequenter et dānosa transgredi-
enti. an pscilia tū vel mōita. et ob
hoc nullius. aut nō magni pōde-
ris sit ipsoz professio. nulli^o. aut

Et dispensatione.

nō grauis culpe ipsor puarica-
tio. an certe quedā sit deputāda
impijs. quedā p pilijs reputan-
da. quo partim ea liceat ptiz nō
liceat oīo preter egredi. ⁊ si hoc
ultimū deī distingui a me tūc de
mū neq; ceteros ac ppe cuiusq;
partis limites flagitatis ne cui
forte p varias sui sensus opinio-
nes licētius vagādī deī occasio.
sicq; liquare culicē ⁊ camellum
glutire contingat. si nesciat q̄tū
cure vel opere sue quibusq; obe-
at obseruātis. Hic est q̄tum re-
colo. totus vestre illius partitio
nis sensus. ⁊ si nō vba. Qd autē
subiūgitis ⁊ p̄gitis iquirere de
obediētia. q̄bus gradibus distin-
guat. q̄bus claudat limitib⁹ ad
eandē arbitror ptinere diuisionē
q̄ppe que in decreis regularibus
p̄cipua habet ⁊ puto cū ad illas
satis rīsum fuerit. de ista iāz nil
superit quod ambiguatur. Ita
q; vt sentio ego regula sancti bñ
dicti omni hōi pponit. imponit
nulli pdest. si deuote suscipitur
⁊ tenetur. nō tñ si nō suscipitur.
obest. qd autem in voluntate est
susipientis. non in potestate p-
ponentis. voluntariū merito di-
xerim nō necessitatē. Alc tñ hoc
ipsū qd dico voluntariū. siq; ex p-
pria voluntate semel admisit ⁊
p̄misit deinceps tenēdū profe-
cto i necessariū ipse sibi cōuertit.
nec iā libez hz. dimittere. qd an
tñ nō suscipe libez hūit. Ideoq;
qd ex voluntate suscepit ex neces-
sitate iā tenebit. qd oīo necesse est

eum reddere vota sua que distin-
xerūt labia ipsi⁹. ⁊ ex ore suo aut
p̄demnari aut iustificari. Ceterz
felix vt quidā ait sanctor. neces-
sitas que cogit in melius. Qia p
inde sancti Benedicti instituta
exceptis sane nōnullis de spiri-
tualib⁹ verbi cā caritate humili-
tate mansuetudine. que nō tam
ipsum p̄stat istituisse q̄ dñi. ⁊ ob
hoc penitus nō eē mutanda. de
cetero reliqua vniuersa nō p̄fitē-
tibus quidē monita tñ seu cōsi-
lia censenda sunt nec grauāt nō
obseruata cū tñ p̄ficientib⁹ in pre-
cepta preuaricātibus in crimina
fiant. siue vt vestra vobis reddā
vel voluntaria vel facticia istis ne-
cessaria ⁊ tanq; naturalia nō im-
merito reputent. ita sane neces-
saria dixerim vt ex eis minime p̄u-
dicei necessariis rōnalibusq; dis-
pensationibus. Sz nō oībus cre-
dita est dispēsatio nisi his dñta-
xat qui cū apostolis dicere pos-
sunt. Sic nos existimet hō vt mi-
nistros xpi ⁊ dispēsatores mini-
steriorz dei. Mouit at fidelis fu⁹
quē cōstituit dñs supra familias
suam ibi tñ vsurpare dispensati-
onē. vñ bonā possit h̄re recōpen-
sationē. hoc quippe queritur in-
ter dispensatores. vt fidelis q̄a
inu eniatur. Ea eadem fortasse fi-
delitas a subditis nihilominus
exigitur in obtēperādo que a p-
positis in dispensādo. Cōstat igitur
ex his q̄ dicta sūt n̄am illas
diuisionē integrā eē ac sufficien-
tem. si modo p̄sone distinguāt ⁊

De precepto.

tpa: dñ subiecti sit qdē ois r̄gula
ris institutio: q̄tū dñtaxat ad cor
porales obfuitas ptinet añ. p̄fes
sionē volūtaria: p̄ p̄fessionē ne
cessaria. p̄latia vō partim volun
taria vt q̄ iuēta ab hoīe: partī ne
cessaria. vt q̄ fuerit diuinit̄ institu
ta. Quāob̄re fortassis tūc potissi
mū p̄grua ⁊ luculēta magis ea
dē diuisio appebit: si ei⁹ mēbruz
q̄ dictū ē necessariū: rursū i tria
hec subdividat̄ stabile iuiolabi
le icōmutabile. ⁊ qdē stabile di
xerim: q̄ ita ē necessariū. q̄ non
cuilibet hoīuz illud mutare fas
sit. nisi solis dispēsatorib⁹ misre
riorū dei. i. p̄positi: vt vbi ḡfa re
gle scōp̄ basilij augustini bñdicti
necnō autēctici canones: ⁊ si qua
sūt alia eccl̄astica instituta digne
auctoritatē: q̄ qm̄ a sc̄is tradita s̄
scā stabiliter p̄seuerāt: nec oīno
cui⁹ subiectoz ea aliquō variare
vel mutare p̄cedit. Qd̄ tū ab ho
minib⁹: ⁊ p̄ hoīes loco ⁊ officio
illis canonica electiōe succeden
tes: licite iterdū: in oreq; p̄ cau
sis p̄oīs locis ⁊ t̄pib⁹ dispēsant:
vbi sane q̄ hec legit: attendat me
caute dicere non ea posse vel ab
istis leuī p̄ volūtate mutari: s̄ ex
rōne fidelr̄ dispēsari. Iō aut̄ hāc
ipsā dispēsationē taliter ⁊ a tali
bus recipe p̄nt: qm̄ nō natu rāl̄
nec p̄ se bona sūt porro inuenta:
atq; instituta fuerūt: nō q̄ alr̄ vi
uere nō liceret: sed q̄ ita magis
expediret nec plāe ad aliū q̄ ad
lucy ⁊ custodiā charitatē. Quā
dū ergo charitatē militāt immo

bili fixa sūt: mutariq; oīno nē ab
ipsis qdē p̄positi sine offēsa pos
sunt. Et si econtrario tria forte
aliqñ charitati visa fuerūt: his dñ
taxat q̄b⁹ hoc posse videre datū
ē ⁊ p̄uidere creditū ē: nōne iustis
simū eē liquet: vt q̄ p̄ charitate i
uenta fuerūt: p̄ charitate q̄z vbi
expedire videt̄ vel omittant̄ vel
intermittant̄: vel i aliud forte cō
modius demutent̄. Sicut e regi
one isquū p̄culdubio foret si sta
tuta p̄ sola charitate p̄tra chari
tatē tenerent̄. Tenēt ergo fixam
firmāq; imobilitatē etiā ap̄d pla
tos que ex stabili necessaria sunt
s̄ quatenus charitati deseruiūt.
Nūq̄d aut̄ hoc ego vel solus sen
tio vel prim⁹ dico: An n̄ hoc ip̄z
⁊ papa gelasi⁹ s̄s̄it. Aut siquidēz
vbi necessitas nō ē incōuertibi
lia maneāt patz scōp̄ d̄creta: leo
quoq; papa in q̄t: vbi necessitas
nō ē: nullo mō scōp̄ patz institu
ta violent̄. Et isert. Vbi ergo ne
cessitas fuerit ad vtilitatē eccl̄ie
qui ptatē h̄z ea dispēsēt. ex neces
sitate. n. sit mutatio legis. Necel
sariū deinde q̄ imobile noīau
id intelligo: qd̄ nō ab hoīe tradi
tū: sed diuinitus p̄mulgatū: nisi
a deo q̄ tradidit mutari oīno nō
pat̄: vt exēpli cā. nō occides. n̄
mechaberis. nō furtū facies ⁊ re
liq̄ illius tabule legis: que ⁊
si nullā p̄sus humanā dispēsa
tionē admittūt. nec cuiq; hoīuz
ex his aliquō soluere. aut licuit:
aut licebit. Dñs tñ hōz qd̄ volu
it qm̄ voluit. soluit siue cuz ab he

Et dispensatione

breis egiptios spoliari. siue quādo pphetā cum muliere fornicaria misceri pcepit. Quorū utiq; alterū qd nisi graue furti facim⁹. alterū. qd nisi flagitij turpitudine reputare. si non excusasset vtrūq; factū auctoritas impātis: Sane vbi simile aliqd aliqui a sanctis hoib⁹ fuisse legitur vsurpationē scriptura nō indicat. quod de⁹ ita preceperit. aut eo peccasse faciendū ē sicut homines. aut certe si cut pphetas familiare dei p silū cepisse. Unde et vñū exēplū pono. qd occurrit de lāsone. q seipz vna cū hostibus. opprimēs iter fecit. Qd utiq; factū. si defendit nō fuisse peccatū. priuatū habuissē cōsiliū indubitāter credēdus ē. et si de scriptura hoc non habeamus.

Iā vero incommutabile necessitatē qd accepi velim equidē nil congruentius qz q diuina ita cōstat. et eterna ratione firmatū. vt nulla ex causa possit. vel ab ipso deo aliquatenus imitari. Sub hoc genere est omnis illa sermo nis dominici in mōte habiti spiritalis traditio. et qēqd d dilectio ne. humilitate. mansuetudine. ceterisq; virtutibus tā i nouo. qz i ueteri testamēto spiritalis obf uandū contraditur. hec quippe talia sūt. que nec liceat. nec expediat aliquādo non haberi. Et si quidez immobiliter. quo et naturaliter bona nūq; nisi innocēter nūq; nisi salubriter. aut iperātur

aut obseruant^r omni tēpōr mozte contempta custodita salutem operantur.

Prima ergo necessitates suacuiq; facit in promittēdo voluntas. secundā precipientis dei auctoritas. tertiā pcepti dignitas. Differūt autē vt iam dictū est. quibusdā a se inuicem gradibus tres iste necessitates nō vna oēs sequit^r immutabilitatis firmitas. nā ex prima quidem quod efficitur. et si nō penitus inmutabile. tamen vix mutabile esse cōstat. duz solis id liceat mutare plac. et hoc non nisi fideli. et puida dispensatione. Quod vero sit ex sequenti. que et maior ista est: pena iam incommutabile. soli qppe deo mutabile esse super⁹ demonstratū est. porro quod de nouissima sit tāq; omnium maxima omnino incommutabile est. vtpote quod ne ipsi quidē deo mutare liberuz esse: Quod igit nulli hominū phas est nisi solis mutare prelati. dici vix mutabile cōgrue pōt. quod soli cōstat licere deo. dicatur penē immutabile. qd ne ipsi qd empenitus. immutabile nomine.

Que cū ita sint. vt ad ea redeā. de quibus potissimū querit. patet q ex magna parte regularis traditio subest ei⁹. q pēst et si nō voluntati. certe discretionī. Sed dicitis. Quid ergo relinquit^r necessitati: audite qz plurimū. Primo quidem qēqd de spūalibus i ipsa regula tradit^r ē. i manu ab

De precepto

batis. ut supra taxatū est. nequa
q̄ relinquit. Deinde reliqua ps
que in corporalibus constat obs
uantijs ne ipsa quidē in eius ita
voluntate posita est. ut eiusdē de
seruiat volūtati. sed magis carita
ti. neq̄ enim abbas supra regulā
est. cui semel et ipse spontanea se
p̄fessione submisit. et si q̄ negan
dū nō est dei regula caritas regu
le sci benedicti iure p̄ponit. Esto
p̄m. ut interdū regule littera ce
dat. p̄ tempore caritati. cū ratio
necessitatis vel caritatis exegerit
absit tamen ut hominis cuiuspiā
subdat volūtati. Semper frat̄
sane trāsgressionis. non sup̄ pat̄
traditiones constituitur. qui ab
bas eligit. mandatorum cultor
et ultor vitiorum. Arbitror nāq̄
sanctas illas obseruantias plato
rū prudentie. et fidei creditas. nō
subditas volūtati. Dic est q̄ idē
legislator in hīs. q̄ abbati dispē
sanda reliq̄t. caute nūq̄. ut me
mini volūtatem. sed aut p̄sidera
tionem. aut dispositionem. aut
prouidentia. aut certe arbitrium
seu ad huius ponit volēs nīmi
rū prouiduz. fidūq̄ dispensato
rem ratiois vbi forte dispensat. se
qui iudiciū. non sue placitum vo
luntat̄. Unde et intīmat ei nō sel
q̄ de omnib⁹ iudicijs suis red di
turus sit deo rationē. Legō pro
fecto in regula. hec p̄sideratio pe
nes abbatē. sit. et hoc vel illud eē
in p̄uidencia. vel arbitrio. seu di
pensatiōe abbatis. Et aut p̄ sua
voluntate aliq̄d muret me ibi le

gisse nō recolo. quānimo in om
nibus inq̄t oēs magistrā sequā
tur regulā. nec ab ea temere deui
etur a quoq̄. Ergo nec ab ipso
abbate. Omnes inq̄t magistrā
sequant̄ regulā. nemo ergo suā
volūtate. Abi sane nec abbatem
excipt̄ puto. Videtis quantū ne
cessitati tribuit. subtrahit r volun
tati. Quid etiā. nonne regularis
ipsa professio. q̄ se iunior subdit
spōte priorī. eā alligat et p̄orē.
Communis equidē pacti pari re
or vtrunq̄ necessitate teneri. fieri
q̄ duos p̄ vnus sponsonem al
terutrum debitores. fidelis cure
vnū alterū humilis obedientie.
Quid nā igit̄ iā volūtati relinq̄
tur. vbi et prelatus debiti necessi
tate tenet. Sed et de hoc item nō
parū prelati p̄scribūt volūtati q̄
ia. qui profitetur. spondet quidē
obedientia non tamen omnino
dam. sed determinate fm̄ regu
lam. nec aliam q̄ sancti benedi
cti. ut oporteat eū. qui preest non
frena sue laxare volūtati sup̄ sub
ditos. sed prefixam ex regula sibi
scire mensurā. et sic demum sua i
peria moderari circa id soluz. q̄
rectū esse constiterit nec quodlī
rectū. sed hoc tantū. quod predi
ctus pater instituit. aut certe. q̄
sit secundū quod instituit. Sic se
q̄ppe habet p̄fessio. Promitto
non q̄dem regulā. sed obedienti
am fm̄ regulam sancti. B. nō er
go fm̄ volūtate propositi. Pro
inde si p̄fessio secundum illam re
gulā abbas meus mihi aliud for

et ipso
fuit. r. a
cundum
sa hāstia
nāq̄ mib
cessitas i
quippe li
tror: quor
go iam o
requiriti
nis tenor
let exten
tione. q̄
tum p̄of
ltra nec i
ud q̄ obed
centuerit
tute eādē
q̄bulz prof
relutitē
entie legē
iubendus
cōplecti pro
contra. Jā e
nīe modus
nīe firmatu
rat in medi
nūto legi ei
tus iustioni
nīe prohiberi
tas professi
andi potest
Sed me pre
nāq̄ que p̄on
nam p̄misi
qua line me
nat line cet
cessitas q̄pp
ob hoc exu
luntas vero

Et dispensatione.

te imponere temptauerit. quod non sit. *f. r.* aut etiam quod non sit secundum: ista instituta. Verbi causa basilij augustini: pacomij que naz mibi queso in hac re hac necessitas imminet obsequedi: soli quippe id a me posse exigi arbitror: quod promissi. Videtis ergo iam obedientie limites: quos requiritis: si modus est obedientie tenor: professionis: nec se valet extendere potestas imperantis: nisi quatenus attingerit votum profitentis: profecto circa et ultra nec non etiam contra: quid aliud quam obedientie limites quosdam censueri: et hijs suis terminis virtute eadez circūcludi? Quāobrem quibusque professus in quouis genere salutifere vite nec ultra obedientie legē cogendus: nec circa ē inhibendus: quā sua ipsius videtur cōplecti professio: quantumvis contra? Is ergo: qui medius est vite modus prefixus voto professione firmatus: tanquam lignum: quod erat in medio paradisi: solus sine dubio legi erit subiectus: obnoxius iussioni: ergo prelati iussio: vel prohibitio non pretereat terminos professionis. Nec ultra extendi potest: nec contrahi citra. Nil me prelati prohibeat horum que promissi: nec plus exigit quam promissi. Nota mea nec augeat sine mea voluntate: nec minuat sine certa necessitate. Nec cessitas quippe non habet legē: et ob hoc excusat dispensationē. Voluntas verò quia sola meretur re

tributionem: etiam sola non in merito gradum altiorē usurpat. Alioquin et absque necessitate remissio voti non dispensatio: sed preuaticatio est: et restrictio contra voluntatem murmur est: non profectus. Ponat ergo prepositi metā obedientie subiectorum et votis labiorum ipsorum: non suorum desideriorum: monentes eos: non cogentes ad celsiora. condescendentes eis: cum necesse fuerit: ad remissionem: non cadentes cum eis. Ceterum subiectus huiusmodi obedientiam: que voti finibus cohibetur: non erit imperfecta. Nam perfecta obedientia leges nescit terminis non artatur: neque contenta angustijs professionis largiori voluntate fertur in latitudinem charitatis: et ad omne: quod iniungitur spontanea vigore liberalis alacrisque animi modum non considerans in infinitam libertatem extenditur hec est illa. de que significanter apostolus petrus. castificantes inquit corda vestra in obedientia charitatis. pulchre ipsas per hoc sequestrat ab illa inherenti et seruili obedientia quodammodo. nec charitati prompta et obnoxia necessitati. Nec in ista illius: cui lex posita non est. propria est. non quod vel ille perfectus vivere debeat sine lege. sed quia non sit sub lege minime quippe contentus voto sue cuiusque professionis quā superat animi deuotione. Quā nec istam regulam ipsa ta cūerit ubi monet. si fra

p

De precepto

tri impossibilia intunguntur: vt
confidens de adiutorio dei obe-
diat ex charitate. In eadem de-
niq; regula tertius humilitatis
describitur gradus: vt omni obe-
dientia monachus se subdat ma-
iori. Vicens q̄ppe omnino vult
nos in obediendo mensura esse
contentos p̄fessionis non atten-
dere promissi debitum: non de
pacto sumere modū: sed transire
alacriter etiam votū: et obedire
in omnibus. Est sane quidā obe-
dientie limites secundum tem-
pus ipsa temporis extremitas:
vt his sit terminus obedientie: q̄
et vite. Hunc nobis maxime vni-
geniti commendat exemplū q̄
fact⁹ ē p̄ri obediēs vsq; ad mor-
tem. Nec ergo q̄tiens interrumpi-
tur: inobedientia dicitur: et pec-
catum et trāsgressio: seu preuari-
catio. Sed interest sane: qua cau-
sa quo affectu: qua intentione:
quo: precipiente: i quo: p̄cepto
malū hoc cōmittatur. Equidem
nullā prorsus inobediētiam di-
co parui ducēdam: non tamen
omnem pari estimādam piculo.
Enimvero. mandatū dei est non
occides. Fac ergo duos homici-
das et vnū q̄dē spoliādi cupidī-
tate: alterū vero necessitate sese
defendendi facinus perpetrasse.
An non hic satis euidentē inter
lepram: et leprā causa separet: fa-
ciēs utiq; disparem valde culpā
vnius: eiusdēq; trāsgressionis

Quid vero: si hūc subita ira: illū
studiosa malicia: aut vetus odi-
um forte ad idē scelus ipullerit:
Nunquid nā simili pensandum
erit iudicio: q̄ tam dissimili actū
constabit affectu: Nil deinde in-
cesti⁹ obsceni⁹ sive q̄ illas filias
loth paternū vsurpasse concubi-
tū: et tamen quis non videat quā-
tūz euacuerit: aut attenuauerit
turpis: nefandi⁹q; flagiti⁹ reatus
pietas intentionis: et intentio pi-
etas. Iā vero de illo: q̄ p̄cepit: et
itē de eo quod precipitur huius-
cemodi aduertenda erit scōz ra-
tionem distinctio: vt cuius inter
preceptores reuerentior nobis i-
minebit auctoritas. ei⁹ grauior
formidet offensio: ac maioris cu-
iusq; mandati trāsgressio dam-
nabilior extimet. Melius siq̄dē
obedire ē deo: q̄ hoib⁹ et ipis me-
li⁹ magistris. q̄ condiscipulis.
Porro in magistris meli⁹ n̄tis
q̄ extraneis. Quib⁹ aut melius
constat obedire: ipis p̄cul dubio
et non obedire detestabili⁹ ē et d̄
mādati similiter. Maiorib⁹ q̄p-
pe maior. minoribus minor opa
nostra. et cura debet. de quoz ēt
contemptu iuxta eandem con-
siderationem grauior. leui⁹ue
offensa contrahitur. Porro ma-
iora. minoraq; mandata dixeris
secundū q̄ magis minusue vel
le constiterit ipso: qui precipit
siue hominem siue deum. Est
verbi gratia mandatū non

Et dispensatione.

furaberis et est mandatum omni
potenti tedi: vtrumque quidem ma
gnum quoniam vtrumque diuinum
sed de non furando maius. Quis
n. nesciat equissimo deo non equi
displicet tenaces. atque fures et qui
de duobus malis plus velit nos
renere nostra. quam tollere aliena: et
ita minus peccare qui non tribu
it sua. quam qui non sua furatur. Sed
in mandatis hominum rara equi
litas inuenitur. cum pro varijs ne
cessitatibus. vel utilitatibus age
re iniungentium affectio vari
etur quodque putauerint rectius
vel commodius: hoc amplius cu
piant. et exigant obseruari. tam er
go qualitas preceptorum: quam aucto
ritas precipientium et obedien
tie prefigit metam et inobedien
tie terminat culpam. quando ut di
ctum est in prelatiis. quibusque gra
uioris auctoritatis: et eorum manda
tis quibusque maioris utilitatis. quam
diligentior debetur obsequendi
cura. eo et culpa grauior incurri
tur de contemptu. His itaque di
stinctionibus animaduersis et obe
dientie modus: et potius inobe
dientie facile reperitur. His gra
dibus non solum inter diem et noctem
hoc est bonum obedientie. et inobe
dientie malum discernitur. sed etiam
inter diem: et diem. itemque inter noctem
et noctem inter bonum videlicet. et
melius inter malum et peius. Bo
nus quidem obedientie gradus est
si iuxta magistrum nostrum sententiam

propter metum gehenne: seu pro
professionem sanctam quam profes
sus est. quispiam obedierit. melior
tamen cum ex dei amore obedierit. Illa
quippe obedientia necessitatis.
est ista caritatis. Illum autem opti
mum dixerim obedientie gradum
cum eo animo inunctum opus
recipitur: quo et precipitur. Eius
n. ex voluntate iubentis pendet
intentio exequentis: sit ut nec
maius minoribus nec minus ma
ioribus confuse. ut assolet. ad im
plendum. quod iniungitur sub
iecti studium impendatur. Sed
moderante animo queque pro sua
dignitate imperia modus sciat
utrobique seruare tam in obseruando
videlicet iussa: quam in cauendo
prohibita: non quod vel minimum
horum que iubentur contemnedum
putet. et si tamen minimum quod
minimum est reputet. Sed nimirum
ex comparatione maiorum. Nouit
verus humilisque obediens et mi
ma non preternere et maxime cu
rare. que maxima sunt. intimo quam
dum deuoti sincerique animi sapore di
scernens quibus de mandatis eius
qui preest: suis quodammodo facti
respondeat cum propheta. Tu man
dasti mandatum tuum. custodiri nimis.
Ubi quod non dicit vniuersaliter
omnia illa tantum oportet intelligi
que quoniam non sine grandi cul
pa quacunque occasione violantur
ideo non sine graui pena quo
modo cumque violata donantur. ut

De precepto

puta non occides. et si pmo sunt
quorū nunq̄ pōt esse obseruatīe
iniusta vel mala. nunq̄ bona li
citaue trāsgressio dispensatione
duntaxat humana. Cetera: que
a positis dispensationē admittūt
q̄ leuiori censura neglecta puni
untur: leuioza dicuntur. Ex hīs
vbi gratia dico esse vel rīsus iter
dictum: vel indictum silentium
Nec siquidem si contra manda
tum non veniunt: nec precepta
sunt. Accedēte mandato. si quo
minus obseruantur in peccatū
reputātur nō tñ in crimen: ita sa
ne: si per subreptionem: aut ob
liuionem: nō aut p pceptū horū
transgressio p̄gerit. Media q̄p
pe sūt: e quibus illa v3 precepta
constituuntur: que vos facticia
nominatis: longe vtiq̄ dispares
a naturalibus. quantū in ipsis ē
gerentia necessitatem: cū tñ nec
sine offensa negligi: nec contem
pni sine crimine vel ipsa queant
iniūcta ab hīs dūtaxat: q̄b̄ pro
prie dicūt: q̄ vos. au. me. au. et q.
u. s. m. s. Licet nāq̄ ipsa p se iniū
cti opis qualitas innoxia sit: ad
iuncte tamen auctoritatis pon
dus obnoxium mādato trāgres
sumq̄ peccato noxium facit. nō
magno tñ si contemptus defue
rit. Nec ergo generalis regula
sit. Vniuersorū que p se: aut pro
pter se. nec bōa: nec mala sūt aut
diuina institutiōe: aut p̄pria cu
iusq̄ professione fixa nō sunt. vt
nō iusta quidē licite vtrunlibet:

vel admittantur. vel omittātur:
iusta vero sine culpa nō negligā
tur. sine crimine nō p̄minantur
Vbiq̄. n. et culpabilis neglectus
et cōtemptus damnabilis ē. Dis
ferunt aut q̄ neglectus quidem
lāguor inbertie est. contemptus
vero supbie tumor. Porro con
tempt⁹ in omni specie mādatorū
pari pondere grauis: et cōter dā
nabilis est. neglect⁹ aut in fixis
grauior. tollerabilior in mobili
bus mādatis. Siquidē adulteri
um quocūq̄ mō. quocūq̄ p̄pe
tres animo: turpe flagitiū est: ac
criminale peccatū. cum tñ leue.
Verbū in tpe. vel loco silētij for
te p̄obliuionez subreptū rīsusue
p impetum magis excussus. q̄
presumptus contra pceptū. q̄
vitiq̄ animi negligētis. aut disso
luti spūs indicium est. eo facili
me veniam p̄mereatur. quo vix
vel peccatū reputatur. Quid cū
scienter. et ex deliberatione i ver
ba ociosa silentio licet non indi
cto lingua laxatur. Nunq̄d hec
tñ neget quispiam vsurpari p̄tra
regulam veritatis. Unde nimis
et ratio exigenda est in futuro iu
dicio iudice ipso terrifico ad mo
dū p̄minante. q̄ de omni verbo
ocioso reddēt homines ratiōez
in die iudicij: Ideu nobis. que
nam poterit reddi ratio de ocio
so. Alioquin ociosum non est
si non omnino ratione vacuum
est. et tamen quis nesciat vnum
de traditionis verbum quan

Et dispensatione

tum & innumeris talibus id est
ociosis preponderet ad delictū
meritūq; damnationis. Quid
ita: Videlicet q; discretio est in
mandatis consequenter & in cul
pis. vt sicut dixeram maior gra
uior. leuiorq; minor censetur
transgressio mandator. S; mā
datum non ita. Siue. n. deus. si
ue homo vicarius dei mandatū
quodcūq; tradiderit pari profe
cto o; sequendū est cura. pari re
uerentia deferendū. Vbi tñ deo
p;traria non precipit hō. Quod
si contigerit. pergendū indubi
tante consulō in petri sententiā
q; obedire oportet dō magis q; hō
minibus. Aut. n. hoc respon
dendum cum apostolis. aut euz
phariseis certe audiendū. Qua
re & vos transgredimī mandatū
dei propter traditiōes vestras.
Si autem dolet se contemni ma
gister homo pre illo q; docet ho
minem scientiaz. consoletur illa
quam & vos posuistis. samuelis
sententia qua inter lepram. & le
pram videtur discernere sic. Si
peccauerit vir in virum propiti
us ei poterit esse deus. Si autē
in deū peccauerit quis orabit p
eo: Ego igitur si me hoc angī ar
ticulo sentiam vt aut deum aut
hominem offendere necesse sit:
deum potius libenter religo nō
offendere. & quidem tutius. iu
stiusq;. Habeo nempe ex presen
ti prophetie capitulo de homi
nis lesione meā cōsolationē dei.

scilicet propiciationem. Eternū
deo offenso quis orabit pro me
Si ad hominem confugero. id
quidem scriptura non consulit.
quinimmo maledict⁹ homo ait
qui spem ponit in homine. Me
rito proinde. si autem in deum
peccauerit etiam si subintelligi
tur propter hominem. quis inq; t
orabit pro eo: Neuter equidem
Nam & a quo offenditur. eque
vtriusq; oratio execranda decer
nitur apud ipsum. qui offendit
hoc est apud deum. Talis ergo
requirendus est ad orandum.
qui sit idoneus ad placandum.
Porro culpa. si qua est. qui ho
mo offenditur. cum ei non obe
ditur. aut multum extenuat. aut
penitus annullat causa melior.
Quapropter. cum dicitur. si pec
cauerit vir in virum. subaudiē
dum est propter deum. q; nulla
tenus lesio cuiuscūq; proximi.
ne dum prelati excusatur a cul
pa. si solus defuerit in causa de
us. Alioquin. Paulo contradi
cit. qui ait. Sic. n. in fratrem pec
cantea in christum peccatis. nā
de prepositis certum tenemus
ipsius veritatis testimonium sic
loquentis a ad ipsos. Qui vos
spernit. m. f. S; & d; quolibet fra
tre nolite ait contemnere vnum
ex hīs pusillis. & qui scandaliza
uerit vnum ex hīs pusillis. qd
sequitur auerterat deus a nobis
Sed non omnium scandala cō
sunt lance pensanda. Aliter nā.

De precepto

q̄ accipiēda sunt scandala pu
silloz. ⁊ alter phariseoz. de qui
bus apostolis timentibus. ⁊ inti
mantibus. q̄ scandalizati essent
in sermone veritatis. responsum
est. sinite illos. ceci sunt du. ce. Il
loz quippe scandalum de igno
rantia istoz de malicia descēdit.
Illi scandalizantur q̄ veritatem
nesciunt: isti q̄ oderunt. Ende
⁊ pusillos illos arbitroz appella
ri: quod voluntatis quidem bo
ne: sed non magne sciētie existē
tes zelum dei habeant sed nō se
cundum scientiam. Talium scā
dala curam non iram prouoca
re solent spiritualium duntaxat
viroz paulo ita docente. Vos
qui spirituales estis huiusmōi i
struite in spiritu lenitatis. Indi
gnum siquidem est valde huma
nam eos mereri indignationez:
qui diuinam taz facile consequi
tur miserationem. Nā hi quoq̄
qui dominū crucifixerūt: magni
q̄dem peccatores: sed pusilli esti
matores: ⁊ si ex vno iram nunq̄d
tamen ex altero veniam merue
runt Beati siquidem fuissent: si
iuxta verbuz domini in ipso scā
dalizati non essent. Hunc vero
quid nisi miseri: Sed tamē ⁊ mi
serandi. Probat hoc pia illa in
cruce patiens sed nihilominus
compatientis supplicatio. Pa
ter inquit ignosce illis: ⁊ quasi q̄
reretur indulgentie ratio in taz
horrendo facinore: sequitur. q̄

.n. q. f. Ac si diceret. Eo digni ve
nia quo ⁊ pusilli scientia sunt.
Ideo ignosco illis. q̄ nō agno
scoz ab illis. Si. n. cognouissent
nunq̄ dominum. g. c. Sunt qui
bus non ita ignosco: quos utiq̄
non ignoro. ⁊ vidisse: ⁊ odisse. ⁊
me. ⁊. p. m. Pro huiusmodi pu
sillo in scientia terens paulus
eum qui cum habeat scientiam
nescit tamen condescendere in
firmioribus ⁊ peribit inquit in
tua scientia frater pro quo chri
stus mortuus est. Quod si tan
topere cauenda sunt scandala
paruulorum quanto amplius
prelatorum: quos sibi deus equa
re quodam modo in vtraq̄ par
te dignatus sibi imputat il
lorum ⁊ reuerentiam: ⁊ contem
ptum specialiter contestans eis
qui vos a me a. ⁊ qui. u. semper.
m. semper. An non deniq̄ hoc
ipsum ⁊ regula nostra perhibet
vbi ait: obedientia: que maiorib⁹
prebetur: deo exhibetur. Quam
obrez quicquid vice dei precipit
homo: quod non sit tamen cer
tum displicere deo: haud secus
omnino accipiendum est: q̄ si p
cipiat deus. Quid enim interest
vtrum per se: an per suos mini
stros sine homines: sine angelos
hominibus innotescat suum pla
citum deus: Sed homines in q̄s
facile falli in dei voluntate de re
bus dubijs percipienda: ⁊ in pre
cipienda fallere possunt. Sed. n.

De precepto

quid hoc refert tua qui consci-
us non es presertim cum teneas
de scripturis: quia labia sacerdo-
tis custodiunt scientiam: et leges
ex ore eius requirunt: quia an-
gelus domini exercituum est. Re-
quirunt dixerim leges: non quia
vel autentica vlla scriptura tra-
diderit: vel ratio manifesta probaue-
rit de eiusmodi quippe nec preceptor
expectandus: nec prohibitor aus-
cultandus est. Sed quod ita la-
tere: aut obscurum esse cognos-
citur: ut indubium venire possit
vtrumnam deus. sic aut aliter
forte velit. si non de labijs custo-
dientibus scientiam. et ex ore an-
geli domini exercituum certum
reddatur. A quo denique diuina
potius consilia requiruntur quam
ab illo. cui credita est dispensa-
tio ministeriorum dei. Ipsum pro-
inde quem pro deo habemus.
tanquam deum in his. que aperte
non sunt contra deum. audire
debemus. nec sane contraria loqui-
mur sancto prophete samueli:
quasi nos in hac parte diuinam
hominibus tribuentes auctori-
tatem. cum ille in supra memo-
rato capitulo plane discernere i-
ter vtrumque videatur. Si quidem
quod nos asserimus de dubijs
hoc ille negat de manifestis. ut
cum ait. si peccauerit vir in virum
subaudiatur propter deum cui
aperte contraria homines ho-
minibus frequenter mandare pre-
sumunt. Sed hinc vos sum etes

materiam. siue occasione argu-
mentandi asseritis. Si hoc con-
stiterit. ut iussa quelibet hominum
vel instituta diuine auctoritatis
pondere estimanda sint. homi-
nem sub homine aut vir aut ne-
quaquam posse saluari cum in tan-
to populo mandatorum: que
prelati etiam per incuriam sepe
precipiunt interdum non preua-
ricari aut difficile admodum.
aut omnino impossibile videa-
tur. Et quidem non nego diffi-
cultatem tante inesse perfectio-
ni. sed cum ipsa corde imperfe-
cto presumitur. Porro imper-
fecti cordis. et infirme prorsus vo-
luntatis indicium est. statuta se-
niorum studiosius discutere he-
rere ad singula. que iniungun-
tur exigere de quibusque rationem.
et male suspicari de omni precep-
to. cuius causa latuerit. nec vn-
quam libenter obedire. nisi cum
audire contingerit. quod forte
libuerit. aut quod non aliter li-
cere. seu expedire monstrauerit
vel aperta ratio. vel indubita au-
ctoritas Belicata satis immo ni-
mis molesta est huiusmodi obe-
dientia. Non plane hec illa est.
que ex regula traditur obedi-
entia sine mora. Disputare pro-
fecto hoc est in fastu cordis. non
in auditu auris obedire. Isti-
usmodi ergo carnalem animam
non modo premi. sed etiam
opprimi potest presumpte per-
fectionis necesse est. quia non

De precepto.

potest portare caro firma. quod solus spiritus promptus experit iugū eē suave. ⁊ onus leue. christi quippe iugū. ⁊ onus ē. ⁊ omnino importabile nisi christi eē spiritui. Hinc itaq; si dicitis legem regule subintrasse. vt habū daret delictū. Verū dicitis. ceterum culpa hec non est date legis aut dantis legem. sed improuide profitentis. ⁊ impie preuaricantis. Mandatum quidem sanctū. ⁊ iustum. sed tu tenoris esse carnalem venundatum sub peccato. Verum hoc ante prouidisse debueras: quo turris huius euangelice nō prius iaceres fundamenta. q̄ sedēs computares si habere s̄ sumptus ad perficiendum. Nūc autem quid restat nisi aut correptus obedias seniori b̄ aut p̄fusus audias ab illu fori b̄. hic hō cepit edificat̄ n̄ potuit p̄fict̄ s̄ forsā dicit̄. ergo ne ita p̄fectus q̄spiam inuenitur. cui nō vel minimum aliqd̄ iterdū subripiat de tam multis: ac minutis q̄ passis vel a negligentibus p̄positis imperantur minime quidē cuiq; hoc ego dederim: cui ipsi quoq; de se fateatur apostoli. In multis offendimus omnes. ⁊ si dixerimus q̄ peccatū non habemus. ipsi nos seducimus. S; nō cōtinuo. vt aliqd̄ preterimus: perimus: presertim cum nos scriptura cōsoleatur. si q̄ peccauerit iniquis aduocatū habemus iesum christū iustū. ⁊ ipse est propitiatio pro peccatis nostris. De

niq; p̄pheta de ipso testat̄. q̄ pro transgressoribus rogauerit: vt n̄ perirent. Ubi sane notādū. q̄ ⁊ si pro trāgressoribus nō tū pro cōteptoribus legis supplicasse. Verū illi quō perire possunt p̄ quib; saluator rogat ne pereant. Quā obrē nō video cur ita oēm iobediētā. ⁊ transgressionē vel minorū quorumlibet mandatorū exagerandas putaueritis: vt exclamaret̄. Qd̄ ergo iā mōacho poterit veniale peccatū eē: vel leue cuius vniuerse actiōi crimē insinuat̄ inobediētia? S; hoc tū videlicet p̄stare creditis: q̄ platonius inuentionibus tū tribuēdū asserit: quantū si diminutus traderetur. Quasi vero ⁊ ipsa euāgelica precepta non multū inter se discrepet ⁊ merito obseruationis. ⁊ transgressionis periculo. ceterū si cur non omnia vnius eē constat vel dignitatis. sic non vna de omnium transgressionē ferē sentētia: nec paria manent discrimina dispare culpas. Porro nec pari culpa negligūt: q̄ nō pari cura p̄cipiūt nec pari p̄inde p̄ca puniunt̄. Ecce enim euāgelium tam flagitiorū crapule q̄ fornicationis turpitudinē damnat. Verū q̄s magis n̄ horreat de duobus malis turpitudinē sedari q̄ cibo exsaturari. nō ne dēiq; veritas in euāgelio sub nominib; trahit̄. ⁊ festuice graues leuesq; d̄ fecerit iobediētie culpas. Nōne ipsa disputate. imo diffiniēte gradatim nobis distiguit̄:

in cul
alū iud
gēna
ergo con
vt a ma
io p̄cepti
iā mona
catū inu
eius vniu
inobediē
nalis illa
pena affi
diffinim
tate iudici
dicio: Me
reatū. quō
tuit quod
Porro om
dei manda
autē contra
tur inobedi
ligatur: quo
dientia sit. ⁊
inuitum ē
niale peccat
mani: sed ⁊
at transgre
sunt transg
stoli loqui
ociose dic
Dnū modū
tra mandati
patur. Pec
us prohibet
nē venialia
tū. excep
vertuntur i
nē ⁊ tūc nō
tio intēctio
contemnet̄

Et dispensatione.

q̄ cuiq̄ reatui pena debeat. dum
aliū iudicio. aliū cōcilio. aliū ⁊
gehēna reū eē protestetur. q̄ naz
ergo consequēdi necessitas cogit
vt si magistris diuina detur i su-
is p̄ceptis auctoritas nullum iō
iā monacho leue aut vēiale pec-
catū inueniri posse putetur: ⁊ q̄
eius vnīuerse actiōi crimē insidiet
inobediētie? Esto sit crimē: cui pe-
nalis illa gehēna. vel gehēnalis
pena assignatur. quale q̄so illud
diffiniemus eē crimē. quod veri-
tate iudice reum tantum facit iu-
dicio? Nec tamē diffitebimur eē
reatū. quod vel hactēus reus sta-
tuit quod si reatum: ⁊ peccatum.
Porro omne peccatum contra
dei mandatum p̄sumitur. Quod
autē contra mandatum p̄sumi-
tur inobediētia dicitur. Hic col-
ligitur: quod irasci fratri: ⁊ iobe-
dientia sit. ⁊ crimē nō sit. en vnū
inuētum ē monacho leue ac ve-
niale peccatum: quodq̄ nō hu-
manū: sed diuini mandati statu
at transgressorē. In hoc genere
sunt transgressionis non nulla
stulti loquia. seu vaniloquia: ⁊ q̄
q̄ ociose dicta. facta. ⁊ cogitata.
Huiusmodi enim nūq̄ nisi con-
tra mandatū ⁊ dei mādātū vsur-
pātur. Peccata q̄ppe sunt. ⁊ de-
us prohibet omne peccatum ⁊ ta-
mē venialia: nō criminalia repu-
tātur. excepto cum p̄ cotēptum
vertuntur in vsum: ⁊ consuetudi-
nē ⁊ tūc nō peccati spēs. s̄z peccā-
tis intētio p̄satur. Elatio q̄ppe
contemnētis atq̄ impenitentis

obstinatio i minimis quoq̄ m̄a
datis culpā facit non minimam
⁊ conuertit i crimē grāuis rebel-
lionis nenū satis leuē simplicis
transgressionis. Bēiq̄ in quo in-
obediētie crimē absq̄ dubio sit
apud samuelē aduertite. Quasi
inquit peccatum ariolādi ē repu-
gnare. ⁊. q. s. y. n. a. Nō aut nō ac-
quiescere. sed nolle acquiescere: vt
nō iussionibus simplex ipsa trās-
gressio. sed voluntatis supba cō-
tētio. scelus ydolatrie reputet. si
ē enim id ipsum nolle obedire. ⁊
non obedire. Hoc quippe inter-
dum erroris est nō nūq̄s ifirmi-
tatis. Illud vero aut odiose p̄ti-
natie. aut cōtumacie nō fiēde. q̄
⁊ ipsum repugnare ē: ⁊ resistere
sp̄ritui sancto. ⁊ si ad mortē vsq̄
perdurauerit blasphemia ē nō
remittēda. siue i hoc seculo: siue
i futuro. nō ergo qualiscūq̄ mā-
dati p̄teritio criminalem facit
inobedientiam: sed repugnare.
sed nolle obedire. Ceterum q̄ti
absq̄ illa pessima ⁊ rebeli volū-
tate non obediunt? Quomodo
itaq̄ monacho crimen insidia-
tur inobediētie: si totiens sine
crimine transgreditur. quotiēs
in transgressionē defuerit huius-
cemodi recalcitrans. ⁊ contētio
sa voluntas? Frustra autē com-
parant quidāz vt dicitis quasi
bet inobediētiā antiq̄ illi que
facta ē in paradiso que nimirū
valuit. non solum obligare p̄so-
nam. sed ⁊ vitare naturā. Arbi-
troz tamē ⁊ ipsaz p̄rimā grāuis

Et dispensatione.

simamq; preuaricationē aut nō aliunde: aut ide maxime iudica tam grauissimam hoc est ex rebellionē defensionis quē secuta est: quando deo causam requirē te peccati vt peccatores ad penitentiā prouocaret. nolebat quippe mortem eorum. s; magis vt conuerterentur. et viverent: ipsi maluerunt declamare cor suum verba. m. ad ex. ex. i. p. Et quidē gemina malitia peccatoris. Primum q; nec sui misertus est: vt culpam propriam fateretur: et sanaretur. deinde q; et uxorem: vt se fallaciter excusaret: crudeliter accusauit. Quid est q; deniq; dicitis in omni actione monacho crimē insidiari inobediētie quasi aut furtum subrepat nescienti: aut casu accidat infelici: aut nō valenti implere quod precipitur criminis calūnia struatur de impossibili. Ita ne inq; mōacho crimē insidiat inobediētie: cum et antiqua illa tam nota: et tam noxia preuaricatio facile: vt creditur: indulgētiā consequeretur: dummodo confessio: et non defensio sequeretur. Neq; enim tū: vt dictū ē. nocuit. simplicis actionis q̄uis ex deliberatione transgressio: quātum adiūcte excusationis cū p̄meditatione obstinatio. Sed nūquid forte in lege quidē diuina habēda est hec cōsideratio grauioris: leuiorisq; inobediētie. nō autē ita et in regula nostra? Sed q̄s sane dicat plus tribuēdum humanis. q̄ di

uinis traditionibus. plerisq; qd p suos deus q̄ quod p seipsum i pat estimādus. An non deniq; et apud sanctum Benedictum proprie: et distincte ab inuicem sententiē inueniuntur. alia de leuioribus: alia de grauioribus inscripta culpis. Quid est autē leuior culpa: nisi leuior inobediētia. Traduntur igitur a prelatis interdum minora mandata quorum transgressio leuiora secundum regulam parit et peccata: et tamē in deū nihilominus preuaricatio sit. quotiens abbatibus visio preteritur. Siquidem. et ex ore ipso dei: non equalia sunt promulgata. et ideo non equali cuncta vigilantia obseruanda: sed alia cura exhibēda est ei proculdubio. q; ipse phibet primum et maximum mandatū. alia his que alibi discernēs. qui soluerit inquit vnus ex his minimis meis mandatis. Quid ergo Audi mus ex regula grauiores et leuiores culpas: legimus et in euangelio maxima minimaq; mandata. et mandatorum transgressiones vniuersas dicemus. equalis vel cōliter maximas. Non ē igit necesse. vt concedam quod dicitis: aut deo scilicet nō tribui omne: qd ab homine magistro accipit. q; non sit contra deū: vt monacho nullū inueniri posse leue seu veniale peccatū quia et si toties deo. quod fatēdum est. inobediēs esse conuincitur quotiens eius. qui pro deo sibi preest

Et dispensatione.

hominis mādātum: quod quidem iustitie non repugnet. pter greditur: sicut tamen nō par cura in executione exigitur: sic nec par culpa p̄trahitur ex transgressione. 7 si quippe vnus ē qui offenditur: nō tamen vnus pōderis que iubentur. nec vni⁹ subinde criminis iussor est omnium censenda transgressio. Unde pater benedictus fm inquit mensuram culpe excommunicatiōis extendatur mensura. Frustra p̄inde vt videtis. aut terreamini. aut terreū conamini de obediētie p̄missione. que fit ex regulari p̄fessione. quasi non oporteat p̄mittere quam constat nec integre posse teneri nec sine crimine p̄teriri. siquidem deo quicqd diuinitus homo nō perperā iussurit imputandum constiterit. frustra in quaz ex hac occasione malum ita inobediētie exaggeratis vt a tam necessario bono promittēde inobediētie terreatis. quia 7 si difficile cauet vbiq; subripiēs vel insidians vt vos dicitis. inobediētia in tam varijs 7 inumeris que a senioribus indicūtur. nō semp tamē damnabiliter seu criminaliter quod precipit non impletur. Et si enim omnis inobediētia iexcusabiliter sit culpa bilis. nulla tamē eternaliter dānabilis nisi quam remedium penitentie nō sanat. nulla est lataliter criminalis. nisi que cōtemptū superbie nō eulat. Magna igitur securitas filijs obediētie. 7

reuera pax hominibus bone volūtatis. quando in omni obediētia sola damnatur impenitentia quam nescit qui diligit deum sola ieriminatur superbia. quam facile cauet qui timer gehēnam. Sed exemplis clarius elucescet quod dicimus. Si iubēte seniore vt sileam. verbum mihi forte per obliuionem elabitur. reum me fateor inobediētie. Sed venialiter. Si ex contemptu sciens 7 deliberans spōte in verba prorupero 7 rupero silētij leges p̄uaricatore me constituo 7 criminaliter. 7 si impenitēs red se uero vsq; ad mortem. peccaui 7 damnabiliter an 7 hoc durum fortasse videatur. Nec quippe sūt vestra si bene recolo. verba. cum difficultatem seu impossibilitatem. vt vobis videtur tenēde obediētie vel cauēde inobediētie cōsiderātes in vitam ita monachicham exclamastis. Eccine ē illa eo securior. q̄ artior. eo certior. quo magis ardua veniēdi ad deum via vt monacho naturaliter mala vix cauere. naturaliter bona vix pro communi infirmitate valēti implere nō minor tñ necessaria sit cautela ad cauēda vel obseruanda. que sibi prelati sui vel prohibere voluerit iubere 7 subditis. Quod cuz a multis credatur. lz a paucis vlt etiā a nullis ad integz obseruē quid aliud operat talis sentētie credulitas q̄ qd illa ab apostolo tñ clpāda mādūcādi ydoloti

De precepto

ta libertas. nil plane aliud. Sed si ita esset: vt dictis bene prozsus non potest conscius esse sibi qui se non iplere cōfidit: qđ debere se credit. Creditis itaq; vt verboz vestroz sensum breuiter colligam: qđ ad integrum mandata obseruari dei vix valeant prelati vero hominis nequaquā valeāt cum alibi veritas ipsa testetur nec vnum quidem tota preteritum iri. Ceteruz qui ita sentit videtur mihi: vt pace vestra dixerī necdum gustasse: qđtum suauis est dominus sub iugo legis gemere: adhuc nondum respirā sub gratia: suauē xpi iugum neq; qđ esse exptus: ideoq; certissime adhuc infirmari per carnem: qđ spiritus non adiuvat eius infirmitatem. Quid vero sibi vult illa distinctio: qđ dei quidem vix prelati vero hominis nequaquā oīo a quolibet iussa posse teneri prohibere conceditis: quasi vero illa queant absq; istis integre custodiri. Sed si attenditis de male quoq; vinentibus platis: dei preceptum est que dicunt facite igitur qui nō facit apte nō i hominem tñ sed in deū preuaricator existit. Itane ergo nullū mā data pfectiōe exequitur sui magistri: Quāobré putatis: qđ volumus. vel qđ nō possumus. Sz si volumus. et nō possumus securi sumus. Si possumus et nolumus supbi sumus. Porro ad cauēdū supbiā illā vero annuerim necesse fariā esse cantellā. quā dicitis ne

forte incurratur inobediētie crimen. Quod si ipossibile vos putatis. vt non videlicet impijs prelatoz per contemptum interdū supbie resistatur. Scitote si paucos. sed innumeros aliter omnino sentire: nec aliud qđ quod proprio didicerunt experimento. Si autem non impossibile quidem. sed tamen difficile esse sentitis magistrōs non continere et dum ideo consentitis quoniā grauamini non superbe sapere murmuratis aduersus obedientie legem affirmantes periculo sum promittere: quod laboriosum est obseruare. ad hoc ego respondeo imo non ego: sed dominus. Qui potest inquit capere capiat. hoc quippe est quod paulo superius dixi. qđ anteq; hēdificium incohāres prouidisse debueras: vnde perficeret. Nunc autem. vt ait quidāz. Aut non tentasses. aut perfice. Verū tñ nō si caute pfitetur: pollicet se vltra in nullo transgressurum hoc est iā nō peccatur. Alioquin aut periurat qui ita iurat. aut scitior est illo. qui ait in multis offendimus omnes. Quod si consequens falsum esse videtur: videndum est et de eo quod antecedit ne forte lex. que data est. propter transgressiones cohibēdas non solum non eas coherceat. sed et augeat insuper crimine peritū. siquidē id promittere nos in nostra professione credam⁹ qđ certuz ē nō posse teneri. ptiēda

Et dispensatione.

est proinde vobis in duo vniuer-
sa hec observatio regularis in
precepta videlicet et remedia.

Preceptis instituitur vita contra
peccatum remediis restituitur
post peccatum innocentia. Sic
ergo utraq; ista complectitur no-
stra professio: ut professus quisq;
cum in aliquo forte regularium ma-
datorum deliquerit si ad reme-
dium eque regule confugerit. et
si convincitur transgressor man-
dati. non tamen pacti prevari-
cator. Solum itaq; censueris fre-
gisse votum. violasse propositum.
pactum prevaricasse qui et prece-
ptum contempserit et remedium
nam illum sane dico securam que
etiam si interdum obedientie li-
mitem preterit. consilium non
respuat penitentia. Regularis
namq; terminos et si sepe delique-
rit. non evadit qui censure. que
ex regula est disciplinam non sub-
terfugit. Pars siquidem regu-
le est regularis correctio et in ea
reperitur non solum bone vite
instructi. Sed etiam emendatio
prave: inveniuntur in ea et pre-
cepta obedientie et inobedientie
remedia. ut nec peccando qui-
dem a regula recedatur. Fateor
sane impossibile. cuius mortali-
um vel venialiter interdum non
delinquere in preceptis obedi-
entia. Sed nulla iam de impossi-
bilitate querela: quando quidem
et ex regula licet id quoque quod

criminaliter delinquit contige-
rit emendare. Quod ergo dici-
tis a nullis posse observari ad in-
tegrum quicquid a magistris pro-
cipitur: verum est sed levis cul-
pa inobedientie est. et facilis cura
eius invenitur in regula. siquid-
em fit transgressio absque contem-
ptu. Si autem et ipsius deesse ali-
quando non posse contenditis.
id quidem falsum est. Sed nec ta-
lem tamen inobedientiam sine
cura relinquit diligentia regula-
ris: et licet fortiori indigeat cura
tionis medicamentum. caret tamen
morbo prevaricationis: nisi cum
et ipsum forte medicamentum con-
temnitur. Que cum ita sint frustra
impossibilitate causamur
qui regulam profitemur frustra
nobis de peccandi necessitate bla-
dimur. ut id eo iusta imperia pre-
latorum deo non imputanda. sed
tanquam hominum continenda pu-
temus. nec rem videlicet impos-
sibilem continere nostra professio
videatur: si tantum ex ea homi-
nibus quantum deo obedientie
deberi asserimus. Cui enim ita
professio impossibile: immo per
dei gratiam non perfacile sit ca-
vere prevaricationem. Ubi non
inobedientia sed inpenitentia
facit prevaricationem. hoc quip-
pe ut iam dixi: profitentium spon-
det nemo: ut non iam peccet. et
ob hoc non continuo ut quispi-
am aliquo modo non obedit

De precepto.

preuaticatorem se constituit. nisi qui se forte sic professum falso existimat: quales vos utique asseritis esse non paucos. De quibus etiam si qui sunt. ut dicitis. verum est et quod subditis. quod nil utique aliud illa talis eorum credulitas. vel potius credulitas in suis ipsius operatur conscientia: quam noxia illa recumbentium in idolo libertas in alienis. necesse est enim qui huiusmodi est ex propria perire conscientie sententia. quemadmodum et in illius scientia clamat apostolus infirmum perire fratrem: et quomodo nihil esse communem inter ipse perhibet quod cum gratiarum actione percipitur. nisi ei qui putat aliquid esse commune et regularis professio quantum in se est damnabilis non est nisi ei qui damnabilem putat. Quod quatenus putari oporteat. puto satis superius demonstratum. Nunc iam respondendum est questionibus: que incidunt nobis ex occasione apostolici presentis capituli. Queritis nempe utrum nam ista de idolo ticiis pauli sententia puto quia nihil commune est in christo: nisi ei qui putat quid commune esse illi commune est: et rursum si commederit. damnatus est: quia non est ex fide: in generalem regulam trahi possit quatenus malum cuique sit bonum quoque quod agit si malum esse crediderit. Quod si annuero rursus pergitis inqui-

rere. cur non e contrario tantum cuique bonum sit: quod operatur quantum vel falso opinatur. Atque quippe vobis immo et iniustum videtur: ut plus in malo. quam in bono humane valeat intentionis opinio. Si respondero de malis quidem merito ita credi propter oculum nequa. Respondentis et mihi non immerito quoque simplicem oculum idem eque putandum et de bonis. nam qui dixit ex oculo nequas corporis tenebras estimari: indicauit et de simplici luce eque corporis approbati. Sed videte ne forte non sit vere oculus simplex qui fallitur. Fallitur. nam qui bonum malum: qui qui malum bonum putauerit. Sitis autem neutrum horum ne illud evitare propheticum: ut quod dicitis bonum malum: et malum bonum. cum tamen nemo: qui hoc velit cauere maledictus: de quo veritas pronunciat: quod sit lucis totius corporis. id est operis argumentum. Sed absit ut prece veritatis clamet contra veritatem maledicat is quod illa probauerit. Ego vero ut interior oculus vere simplex sit duo illi esse arbitror necessaria caritate in intentione: et in electione veritatem. nam si bonum quidem diligat. sed vere non eligat. hoc quidem zelum dei: sed non secundum scientiam: et nescio quenam modum iudicio veritatem vera esse possit cum falsitate simplicitas. Voles denique ad veras discipulos instruere simplicitatem

magistra
dicitur
go pro d
falsis esse
Quomo
erit oculi
aut vero
citas: qua
ritas. Sc
rans igni
dabile ill
simplicit
non esse
prudencia
dis non si
nolite sed
possit. Let
plicet duo
boni: cogi
lum duo
tuunt ceci
non agno
fit ut dilig
ro inter di
fallere: nec
mala que
untrouo si
dem bonu
interior: et
de zelo tai
tus non ee
malum: qu
non impe
boni prem
Et quonia
diuisione
hoc duple
geminum

Et dispensatione

magistra vitas. estote iquit prudētes si. ser. 7. s. f. co. Premisit ergo prudēciam sine qua neminē satis esse posse: simplicem sciret. Quomodo deniq; vere simplex erit oculus cū ignorātia veritatē aut vero vera potest dici simplicitas: quam simplex ignorat veritas. Scriptum est enim. Ignorans ignorabitur. patet ergo laudabile illā 7 ad dñō laudatam simplicitatem absq; hīs duobus non esse bonis beniuolentia atq; prudētia: vt oculus videlicet cordis non solum prius: qui fallere nolit: sed 7 cautus sit: qui falli nō possit. Ceterum sicut oculus simplicē duo ista faciūt bona: amor boni: cognitio veri: sic neq; oculus duo e regione mala constituit cecitas: qua fit vt veritatē non agnoscat: 7 peruersitas: qua fit vt diligat iniquitatem. Porro inter duo hec bona: que nec fallere nec falli sinunt: 7 duo illa mala que tam falli q̃ fallere faciunt: duo sunt media. Anum quidem bonum: per quod oculus interior: nō falli queat ignorātie vbi: zelo tamē boni fallere penitus non consentit: alterum vero malum: quod licet veri noticia non impediat. amorem tamen boni pre malicia sentit minime. Et quoniam omnis res melius diuisione innotescit: secundum hoc duplex malum: 7 illud item geminum bonum. qua trifariāz

diuidamus oculum cordis i bonum 7 meliorem in malum peiorem: 7 subdam⁹ exempla. Est qui bonum diligit: 7 malum nescius agit: huius quidem bonus est oculus: quia pius non tamen simplex: quia cecus. 7 est qui bonum 7 libenter agit 7 prudēter intelligit. Istius reuera oculum non immerito simplicem dixeris vt pote cui neutrum bonū desit nec zelus scilicet bonus nec sciētia. Hunc profecto requirit oculum deus cum respicit super filios hominum. vt vi. si est. in. a. r. d. est econtrario qui bonum minime diligens ex malicia quidē peruersus est. sed sapiens: vt faciat malum: per ignorantiam cecus non est. Que quidem ideo mundus appellauerim nequaz: q̃ vnum ei licet ad suum malū non desit bonum: id est scientia. Sed est qui bonum forte nescius: quod non diligit agit: cui profecto non incongrue id quod dicitur nequaz assignauerim: eo q̃ neutro careat malo nec cecitate nec peruersitate. Dicitur siquidē nequā quasi nequa q̃ vt is solūmodo neq; appelles. qui nequo hoc est ne in nullo penitus appareat bonus. sed sit vtroq; bono vacuus. tam videlicet veri noticia q̃ 7 beniuolētia. Alius ē itaq; pius oculus nō quidē fallere p̃mptus: sed tamen falli vt dictū ē prius. de quo p̃pheta effraim

De precepto

iquit quasi columba seducta nō habens cor. alius is quem dominus simplicem dicit. tam nec fallere facili. q̄ nec falli. de quo et apostoli docentur. eum eis dicitur estote pru. s. f. et i. s. c. et item est alius oculis simpliciter malus. fallens utiq; libenter. sed nō facile falsus. qualē profecto habent illi. qui ore dominico astruntur prudentiores esse filijs lucis in generatione sua. et alius quem neq; esse diffinimus. quia fit dupliciter malus. cui quippe. et malicia parit ignorantiam. et ignorantia maliciam aperit. ita ut sepe nesciens et malum quod vult non faciat. et bonum faciat qd nō vult. Obscuratum nempe est insipiens cor eorum qui istius modi sunt. et quasi iam traditi in reprobum sensum bonum omnino nec diligere. nec dinoscere queunt. De talibus scriptum est. impius cum venerit in pro. m. cō. nam qui huiusmodi est cauere profecto malū nec vult et si pos sit. nec si velit scit. Nam obrem hunc oculum in superioriori diuisione illo altero censui non in merito peiorem: non quia malignior sit. sed quia periculosior. Ignorantia quippe securiorem securitas segnorem facit non nequio rem. Est tamen ex hoc proculdubio deterior. q̄ ille solum habet malum malam intentionem. iste. et falsam considerationem.

Ille vno caret et duobus bonis bono zelo: iste et vero iudicio. Ex hoc itaq; pessimo oculo. qui neutrum bonum habet. et item ex illo optimo qui neutro caret. sentendum est veritatem diseruisse. aut tenebris obuolui totum corpus. aut luce perfundi. nam reli qui duo. quoz neuter vtrunque aut bonum habet aut malum. et si ex parte possunt. non tamē toti sufficiunt vel lucem dare. vel tenebras corpori. Si igitur ut ad propositam questiuinculam reuertamur is vere oculus neq; est. qui peruersus pariter. et cecū bonum agit. et malū credit utiq; recte operando. Sed opinando iniquū bonum sibi in malum vertit. et tantum malum quantum crediderit. quando quidem iuxta sententiam domini totū corpus tenebrosū reddit oculus neq;. Quid enim luci relinquitur. ubi neq; pia intentio. nec vera opinio inuenitur: At nō ideo sequitur. ut qui e contrario malū facit et bonum putat iuxta suā fidē similiter et ipse inueniat. Quare: non est quippe simplex oculus ille qui ex iudicio veritatis totū corpus lucidū reddat qualē profecto superius diffinimus. neq;. n. ex toto adhuc tenebre desunt ubi ignorantia veritatis lucē obscurat hōc volūtas. Et itaq; ille ocul⁹ vtrūque habeat. bonum. nonne ratio videtur exigere. ut. plus

Et dispensatione.

Ille noceat: q̄ pro fit iste: Neq. n. consequēs est: vt tantū valeat in bonuz: bonum vnū: quantum duo mala in malum.

Et q̄dem laude dignam dixērīm vel solā intentione p̄iā: nec plāe p̄digna remuneratiōe fraudabit in opere quoq. non bono ip̄a bona voluntas: attamē sine malo quocunq. nō erit decepta simplicitas. Cur inq. s? Nūquid nō ex fide? P̄orsus ex fide. sed falsa: vel certe potius nō ex fide q̄ fides falsa fides nō ē. Beniq. de fide vera nō falsa puto dixisse apostolū. Omne: qd nō ē ex fide peccatū est. Non autē ex fide vera bonū credit: qd malū est. Est .n. falsum. Peccatū igitur est. At runq. proinde cōplectif p̄sēs capitulū: omne qd nō ē ex fide peccatū est. et cecam videlicet maliciā et deceptam innocentia quia qd a nesciente fit: et bonum p̄orsus cōdēnat intentio praua et malū p̄itus excusat recta. Si ue itaq. malū putes bonū qd forte agis sine bonū malū qd oparis vtrūq. peccatū est. q̄ neutrum ex fide licet sane leuis admodū peccet vbi sana intentione sola reprehensibilis actio foris apparet q̄ vbi maligna latet et ē in nō mala actione intentio. Neq. qd absq. vel minimo p̄ctō nō ē p̄z bonū minime est. Quo pacto ergo bonū nō purū puro malo cōparabit in efficientia: hoc est: vt tā effica. ad bonū illud sit: q̄ ad malū istud: et hec sup. hac questioe sus-

ficiant. nā ad supiores quoq. satis esse responsū supius reor. Et quidē vos easdē sepius dubitationes iteratis: atq. reuoluit. Sed mea nō interest: ipsaz totiens repetere solutiones. Sufficit. n. semel soluissē: et qd crebri⁹ i quēstione versatum fruerit

Querētibus itē de obediētie pōdere. seu discrimine inobediētie: a latere icidit vobis et de merito vtriusq. querendū: vtrum videlicet in q̄busq. p̄ceptis: quātū obediētia valet tantum grauet inobediētia: vt verbi gratia? vel abraam de imolādo filio: vel ille: nescio: quis de filio itidē furni icendijs exponēdo tantum diuine idignatiōis: et vltionis merito incurrisset: si nō obedissent quantū laudis: et gratie receperunt: p̄ eo q̄ obedierunt. Quid vobis quidē et durum videt: et necessariū. sed non est ita. Enim vero cōstat non nulla nec fieri sine gloria: et posse nō fieri sine pena: ideoq. si fiant. digna esse premiis: nō tamē supplicijs: si nō fiant. Nā et nō tāgere mulierē meriti ē nō mediocris. et nullius tñ delicti propriā amplecti p̄ugez. Istiusmodi sūt quēcūq. euāgelico illi capitulo p̄grue possunt: q̄ potest capere capiat: et rursū q̄ dā per contrariū neglecta quīdem offensam p̄trahunt. sed impleta gloriā nō merentur. et daznant cōtemptorē: et auctorē non glorificāt. Talia sūt: quēcūq. diuinitus lege publica imponunt

De precepto.

hoibus: sine quibus nec saluari queunt. hinc illud apud gentile **N**ō feci furtū. non pasces in cruce cornos: et in euāgelio. Si diligitis eos. q̄ vos diligūt quā mercedē habebitis. Si salutaueritis .f. u. t. q. ā. f. **B**eniq; et vniuersalis **C**ū feceritis omnia que mandata sūt. u. dī. qz. f. in. f. q. f. d. fecim⁹ **A**c si dicat. Si solis cōtenti estis pceptis: et traditiōib⁹ impositis legis: et nō sponte etiā perfectiōis vos p̄silijs: et suasionibus mancipatis liberi qdē estis a debito: nō tñ p̄merito gloriosi: enasistis penā. sed nō acq̄sistis coronā. **Q**ue nā ergo vos necessitas cogit perire in singulis: q̄ iniuncta fuerint et formidare vltionē de trāgressione: et de obseruatione spare remunerationem: Ea propter in talibus generalis hec regula tenetur. vt in difficilioribus quidez agēdis obeditio gratior: q̄ maior preuaricatio iudicet: et in faciliioribus minusq; onerosis p̄tēptus damniabilior: q̄ actus laudabilior estimetur.

Idā et si de hoc satis est: videam⁹ quatenus etiam tenenda sit ip̄a: que in professione firmari solet: loci stabilitas: et q̄bus: si quibus tamen ex causa rumpe illaz vel liceat cuiq; vel expediat: et hic si quidem dubitare vos dicis. **A**d qd̄ interim nec secur⁹. responde rim a bono q̄ semel q̄s vouerit discedere nō licere: et ad hoc mutare locū quē sibi quisq; elegerit cui se sua volūtate et voce forma

uerit: oīo non p̄sulo. **S**ed nec sicutus papa **G.** ait. n. **P**erfecti qnq; magna se discretiōis subtilitate p̄spiciūt: ne ad d̄teriora vnq; vel i opere: vel i cogitatione dilabātur. **S**ed q̄ hinc sentit vir apostolicus: hoc se apostolus implere gloriatur: q̄ inquirens retro oblitus: et ad ea: que añ sunt extētus. **A**n et p̄ph̄a se ezechiel idem nō significauit cū de sanctis aialibus diceret: nō reuertebantur. cū incederent. **S**ed vnū qd̄ añ faciem suā gradiebat. et hi oēs id sentiendo: nō aliud q̄ magistri sui sententiā secuti sunt dicentis i euangelio. nemo mittens manū suā ad arat̄. et re. r. a. c. r. d. p̄scribat proinde stabilitatis pactum omni deinceps remisso discēsu p̄tentioso discensui vago et curioso discursui. totius deniq; in cōstātie leuitati. non tñ hīs q̄ in p̄fessionis serie sequūtur: mox videlicet p̄uersioni. et obedientie q̄ scdm̄ regulā fit. nā si hec idē pro ip̄robitate nimiz. atq; irreligiositate colibitantū obtineri forte nequinerit. dūce spū libertatis transire indubitanter suadeo ad locum aliū. vbi nō impediāt hō reddere deo vota sua. q̄. d. l. f. **E**q̄dem cū sancto. f. e. et cū. p. p. **S**ane de religiosis: ac bñ ordinatis monasterijs nullus p̄fessor meo consilio nec artioris quidē vite desiderio sine licentia sui senioris egrediatur. **E**gressus tamē si meli⁹ inuenierit. et elegerit i eo nihilominus iam cōsilio nō regre

et dispensatione.

diatur ad interiora bonū: qđ re-
liquerat: et cōtēpserat p meliori
presertim si illud melius tale fue-
rit: qđ eius prime p̄fessionī con-
gruere videatur. Ipse nēpe vide-
rit qua ratione: qua intētiōe al-
tiora: seu artiora p̄sumpserit: nā
ad inferiora: vel remissiora me cō-
sulente nūq̄ apostatabit: si nō ta-
mē loci prioris vicinia reuocetur
quia de noto monasterio nec re-
tineris q̄s regulariter potest nec
recipi sine cōsensu abbatis sui et
accipite manifestius i exemplis
huius sententię rationem. Forte
vult aliquis de cluniacensibus i
stitutis ad cisterciensiu se se strin-
gere paupertatē eligēs p̄ illis
nimirā consuetudinibus magis
regule puritatem. Si me cōsulit
nō cōsulo: si non sane id abbatis
sui vsurparit assēsu. Quamobrē
Primo ppter scandalū illorū
quos deserit: deinde q̄a certa p
dubijs relinq̄re tutū nō ē. Forte
n. hic tenere pōt illd nō poterit.
Tertio suspectā habeo leuitatē:
q̄a id sepe qđ facile volumus: an-
teq̄ p̄bemus expti iā nolumus
vno ppe momēto idipsū et capi-
entēs et respuētēs tā lenit̄: q̄ et ir-
ratiōabilis. Quales vtiq̄ n̄ pau-
cos frequētes experimur q̄ vna
vix hora in vna volūtate duran-
tes aura leuitas ipulsi vagi: et in-
stabiles hac et illac velut ebrii nu-
tāt mutātq̄ p expimēto indicū
imo sine iudicio fluctuātes: et su-
multuātes tot de se cōsilia presu-
munt: quot loca reuolunt. semp

qđ nō habent cupiētes: et qđ ha-
bēt fastidientes. Et quomō ego
ait aliquis professus regulā: non
secundū regulā cum bona queā
degere cōsciētia? Sed qđem vo-
uens: et nō soluens. qđ nisi peie-
ro. Quasi nō multo magis habe-
as vnde conq̄ri alibi quoq̄ cum
cepis pure iuxta regulā cōuer-
si. Profecte etiā tūc et qua nam
in q̄s p̄sciētia habitare sustineā
extra domū meā priorē: q̄ me de
seculo fugientē excepī initiauit
bonū: signauit in salutē molest
fratribus iobediēs seniori: stabili-
tatis insup p̄uaricās pactum
et primā irritā faciēs fidē? Verū
tamē neutra iusta q̄rimonia est.
Nā qui se iō p̄iurum putat: q̄
ad p̄uictū regulā nō obferuat:
videt mihi non satis attendere
quid iurauerit.

Nemo q̄ppe cū p̄fitef spōdet
regulā. sed determinate h̄z regu-
lā sui q̄sq̄ p̄uersionē. suāq̄ de in-
cep̄s p̄uersionē. se se pollicetur
dirrigere. Nec p̄fecto huius tē-
poris oībus ferme monachis cō-
munis p̄fessio ē: et licet i diuersis
mōasterijs diuersis et obseruāt̄ijs
deo seruiat. quandiu tñ sui q̄sq̄
loci bonos vsus seruat: haud du-
biuz quin scdm regulam viuat:
quoniā quidem boni vsus a re-
gula non discordāt. Quisq̄s ita
q̄ tenet: qđ teneri inuenerit bo-
num vbi proficitur: profecto vi-
uit sicut promittit: quia non ali-
ud proculdubio quisque pro-
mittit: quam qđ habere eorum

De precepto.

pia videt vita. cū quib⁹ deinceps
vivere disponit et eligit. quid. n.
Nūquid verbi grā aut in maio-
ri monasterio vsus climacensius
aut isti forte ritus aut vō vtriq⁹
cisterciensium distractionem litte-
rariā pfitentur. attamen oēs fm
regulā pfitentur. Una quidem
oris vbiq⁹ pmissio. sed quia non
vna est omnibus cordis inten-
tio potest indubitanter sine de-
trimento salutis et sine damno
pfectionis operis quoq⁹ nō vna
vbiq⁹ obfervatio celebrari. Sicut
enī non omnes omnia tenent et
boni christiani: que in euange-
lio sunt: omnes tamen fm euan-
gelii vivunt. Nam qui concessis
alligari piugijs cōtenti sunt. nō
ideo tamē credūt se recessisse ab
euāgelio. qz evangelici sublimi-
tate cōsiliū de celibe ducenda vi-
ta non elegerūt: ita anē si i gra-
du illo inferiori legitime et fideli-
ter cōversent. Sic quoq⁹ qui fm
regulā vivere statuunt. et si non
ad vnguem vt dī totā custodiūt
et si q⁹ p sui claustrī ritū. vel mu-
tāt vel pretermittunt. a regulari
tñ oīno pfectione non discedunt
donec tamen sobrie et iuste et pie
p suorū moribus vivere nō desi-
stunt. Deniq⁹ regula ipsa tradit
octavū humilitatis gradū. vt nī-
hil agat monachus nisi q⁹ cōis
m. r. vel maior. c. g. Excepti pīde
cisterciensibus: et qui illoz forte
ritū nī tā vivere fm regulāz. qz et
ipsā ex integro pure ad līaz vti se
sane pfectos eē putāt. tenere cu-

rāt. decetero neminē obediēter
degentē regularis moueat solēnis
qz pfectio. in qua nō sit de tota re
gula pmissio in hīs dūtaxat mo-
nasterijs. i qbus ordo et discipli-
na seruat cū bonis psuetudinib⁹
Salua igit⁹ cuiq⁹ sua manet i ce-
nobijs bñ ordinatis. pfectio. tm et
sana fuerit et intētio.

Ceterū q⁹ inq̄etus ē: et ita crede-
re nō pōt. s. magis credens et ce-
dens stimulatī pscie exit et q̄rit:
vbi soluat vota sua que suo in lo-
co suo vtiq⁹ iudicio vouerat qui-
dem: sed nō soluerat: sicut nī lau-
do q⁹ egredit⁹: ita vt regrediat⁹ nī
psulo. si tñ ad remotuz ignotūq⁹
monasteriū migraverit. Cur ita.
tum pp pauli sniaz: q⁹ beatū ma-
nifeste pnunciat: qui seipsū nō iu-
dicat i eo qd pbat tū ex nri aucto-
ritate migrī q⁹ talē et suscipi iubet
et retineri: iuētū quoq⁹ bonum et
vtilē suaficē allici pfectionē ligari
Deniq⁹ suadeat inq̄t ei: vt stet. et
ne forte prioris sui mōasterij me-
mor remordēte vt assolet pscia i-
cipiat denuo disrupta stabilitate
vagari. generalē sup hmoi scrū-
pulo psolatoriā. pfert sniaz dicēs
Abiq⁹. n. vni deo sinitur: vni regi
militat. poro d vicino phibet qd
iubet de pegrino: ne vicinitas in-
ter monasteria fomes scādali. ri-
xe matia sit: si alterut⁹ seipe mo-
nachos acq̄uerit absq⁹ mutuo
dūtaxat assēsu. Ad totiens equi-
dē exp̄mitur q̄tīca talis vspiam
monachoz susceptio plane non
nisi cōtra decretuz regulare pro

Et dispensatione.

sumitur. Ad si etiā post hec fr̃is
ita regulariter suscepti in q̃etiorē
forte animū pulsauerit reco-
datio scandali. qđ discedēs s̃rib⁹
quos d̃seruit: fecit. ⁊ q̃ oporteat
em̃dari suo reditu: qđ ex discessu
deliquerit. prudenter auertat. q̃
hoc cogitat. scandalū scandalo
non bñ emendari. Qualis deni-
q̃ em̃datio erit si vt alijs scāda-
lū tollas. alios scādalisas. Quā
q̃ p̃fecto ⁊ tollerabilius scāda-
lum illud sit. ⁊ veniali⁹: qđ factū
est intentione p̃ficiendi in me-
lius q̃ qđ facere cogitas ad de-
terius apostatādo. S; ⁊ añ quo
q̃ licet nō sine scandalo tuti⁹ tuā
ynedubio ad id. qđ putasti meli⁹
secutus es p̃scias: q̃ si in p̃ori bo-
no: ⁊ loco p̃tra p̃sciam p̃maneat
q̃ q̃ secure id posses si sane hinc
eandē tui ipsius p̃sciam reddere
securā posses. Quā p̃p quod de
manducate: ⁊ non manducante
decernit apostolus: vsurpemus
⁊ nos in n̄re hui⁹ disputatiūcule
p̃clusionē: vt ⁊ q̃ p̃pria ipellente
p̃scia suū deserit locū. ne suū
qđ putat deserat votū: non dese-
rentē non sp̃nat. ⁊ qui securā cō-
scientia fraternū scandalū timēs
s̃res nō debet deserentē non iudi-
cet. ⁊ de his me accipite q̃ s̃ae s̃e-
tio respōdisse sine p̃iudicio sa-
nius sentientis.

Itē postulatū absolui vobis:
cur vel beat⁹ gregori⁹ nescio quē
venatiū habitū monachilē. quē
pie suscepit. impieq̃ reiecerat. n̄
solū resumere nō coegit. sed etiā

oēm legitur indixisse cōmunio-
nem apostatate p̃durātī. vel san-
ctus augustin⁹ p̃iugij legi votū
quodāmo subiciat p̃tinentie. ita
vt i libro de ṽginitate asserere vi-
deatur: nec celibis qđ ē vite pro-
positū copule posse p̃scribere p̃iu-
gali quomin⁹ idissolubile m̃eat
ēt qđ a p̃tinentibus fallēte diabo-
lo fracto sanctitatis voto irritū
fuerit matrimoniū. Et ad hoc ni-
hil ad p̃ns occurrit. breuiusq̃ oc-
currit r̃ndēdū: nisi q̃ ita sane an-
tistites sapuerunt. recte ne ipi vi-
derint: nā ego i s̃e s̃ib⁹. actibusq̃
illustriū pat̃r cautus p̃fecto suz
oio non illud estimat. q̃ qđ bea-
to apostolo teste queritur. iā m̃-
ter dispensatores. vt videlicet fi-
delis q̃s inueniat. Certus suz. n̄.
siue in suo habūdau erit sentu: si
ne in dei spiritu. sicut ⁊ in ceteris
ita ⁊ in his ambos extitisse fide-
les: illū in dispensando. qđ p̃ ma-
nibus erat. astū in scribendo: qđ
senserat. Ad deniq̃ q̃ritis de q̃-
busdā epis: quos sanctus itē pa-
pa gregori⁹ ad t̃ps i monasteriū
p̃ eoz excessibus legis reclusisse.
Atrumnā in suo. an in mona-
stico interim habitu h̃itarint euz
mōachis. ego nescio. nisi q̃ credi-
bilius videt nequaq̃ illos insi-
gnē religionis habitū suscepisse
quē non erant perpetuo habitu-
ri: sed tātum quesisse quietē in se-
cretis monasterior. ⁊ oportūta-
tem penitentie. Audire ⁊ hoc
multū a me: vñ in cetera p̃tētie
instituta monasterialis disciplina

De precepto.

meruerit hanc prerogatiua: vt fm
baptisma nūcupet arbitrio: ob
pfectā mūdi abrenūtiatiōem. ac
singularē excellentiā vite spūa-
lis: q̄ preminens vniuersis vite
humane generibus huiusmodi
conuersatio p̄fessores: et amato-
res suos angelis similes: dissimi-
les hominibus facit. imo diuinā
i homine reformat ymaginē p̄fi-
gurās nos xpo in star baptisimi.
et q̄si veniēs secūdo baptizamur:
dū p̄ id: q̄ mortificamus mēbra
nostra. q̄ sunt sup̄ terram: rursum
xpm induimus. cōplātati denuo
similitudini mortis ei⁹. S3 et q̄uo
i baptismo exuimur de potestate
tenebrarū. et i regnū trāferimur
claritatē eterne: ita et i sancti hui⁹
scōa q̄dā regnatiōe p̄positi de te-
nebris eq̄ nō vni⁹ originalis s3
multorū actualiū delictorū in lu-
mē virtutū euadimus reap̄tates
nobis illud apostoli: nos p̄cessit
.d. a. a. Id q̄z vobis insinuari p̄ca-
minū: an abbas mutatio mōaste-
rii suū mutare volētib⁹ mona-
chis in aliquo patrocinetur hoc
ē si in morte: vel depositione pla-
ni plus aliqd libertatē subditis re-
laxet. quo vtiq̄ licentius possint
eo articulo tēporis migrare: quo
voluerit altero nec dū videlicet
substituto. Ad qd̄ respōdeo. Ne
q̄q̄: etenī spōsio p̄fessionis quā
do ex more fit i oratorio. de ab-
bas vita nō sumit terminū: s3 de
pūcta testimoniū: P̄fessetū ita
q̄ mod⁹ sit sua vita: nō aliēa. At
tēdat dēiq̄ qd̄ legis lator ip̄e nō

solū senserit s3 et tradiderit: vt si
quādo inq̄t aliū fecerit: videlicet
q̄ p̄mittit. a deo se sciat da. quē
irridet. Itē dicit q̄ nec sui iā cor-
poris nouitius habiturus sit po-
testatē: et itē. Perseuerātes ait i
monasterio vsq̄ ad mortē. Sal-
uis igit exceptionib⁹: q̄s sup̄ior
disputatio p̄strinxit. d cetero nul-
la liceat occasione monacho lo-
cū cui p̄fessus ē citra suā mortē
deserere suo duntaxat arbitrio:
alioq̄n p̄uicator ē dānationē
hīs: q̄ primaz fidē irritā facit. s3
vos p̄gitis amplius s̄scitari et di-
ci. Quid si nō pōt nisi cū rāco-
re p̄petuo ai ibidē manē ob mi-
n⁹ videlicet regulares: minusue
amabilē abbatis electionē. Su-
bit animo nūc illud de euāgelio
qd̄ de cōiugij lege docētī discipu-
li dño rīderūt. Si ita ē iquunt n̄
expedit nubē. Magna re vā an-
gustia. Si te nouerit exōs: nihil
onerōsū. Si dimiserit iuitā: nihil
irp̄anius. An nō simili necessita-
te cōstringit: qui nec deserere va-
let locū ne frāgat votū. nec māe-
re i loco. ne cū rācore vīnat. et vi-
tā p̄dat: Quid cōsulam huic vt
discedat: Nō licet p̄pter p̄fessio-
nē vt stet: P̄opter rācorē non
expedit. Duo mihi eq̄ icōueniē-
tia eq̄ piculosa p̄positis vt q̄cqd̄
respōdero vobis minime pro-
fit. Queritis nēpe qd̄ e duob⁹ mo-
nacho tutius sit. residere i p̄prio
monasterio subirregulari electo
cū rācore: an ad q̄etius vinēdū
alias migrare. Qd̄ qd̄ haud se

Et dispensatione.

ri^o accipio. q̄ si req̄rar q̄nā mor-
te perire consulā eum qui seipsū
forte p̄imere vult. incendio: an p̄-
cipitio. reuera nāq; z vrit. qui in
odiū manet. z qui frangit propo-
situz in precepta ruit. Sz vos me
in hac difficultate cōsiliij facile ex-
peditis: cū deinde sequimini. z q̄
tenuis accipi hoc ipsū velitis: qd̄
appellatis irregularē: apiendo
subiungitis: presertim si electōis
irregularitas adeo inuoluta sit z
intoza: vt licet de ea coram deo.
non dubitet: coram hominibus
tamen aut vix. aut nullaten^o con-
uincatur. Venit nūc quoq; i mē-
tem sapientis eulogiū. occasione
q̄rit. q̄ vult recedere ab amico.
quonā mō vos irregularē dicitis
electionē. qui cassari regulariter
non valet. aut reprobari. z q̄des
legitur: qd̄ probari nō potest: in-
fectū est. sed dicitis: z quis obedi-
et. scienter indigno z si nō manife-
sto: Fratres nōne legistis z i ve-
stra. z i veritatis regula. sup̄ cha-
thedram moysi sederūt scribe. z
pharisei. q̄ dicunt facite s̄m autē
opera eorū nolite facere. Jam de
mutādis vestibus vel lanandis
ob nocturnaz illusionē accipite
breue p̄siliū. iuxta ritum sui loci
quēq; facere p̄sulo de h̄mōi. que
diuersis modis diuersis i mōaste-
rijs certū est obseruari. De h̄ijs
qui in pluribus monasterijs p̄si-
tent: qd̄ pene oblitus fueram pu-
to satis esse responsū superi^o. cuz
de loci stabilitate disputatuz ē z
nō ē necesse vt repetaz. P̄ter

mitto z aliq̄ de canonib^o. q̄ vos
req̄ritis. tū qm̄ talū nostra n̄ re-
fert. q̄ monachi sumus. tū qz i li-
bris ipsi facile rep̄r potestis si q̄
rere non grauemini. Venio ad
tria illa. q̄ altera vestra rursū
epistola p̄tinent vbi primū inter
rogatis q̄dnā cōsulaz h̄oi. q̄ ad-
uersus quēpiā p̄mot^o fuerit. sz n̄
adeo. vt eū ledere ip̄e velit. adeo
tamē vt libet accipiat si quomō
aliunde ledi cōtigerit. Sitne vi-
delicet tutū ita cōmoto accedē
ad altare. an subtrahere iteri de
beat. donec p̄pescatur cōmotio.
Nūq; mihi cōtingat turbatū ad
pacis accedere sacrificiū. cuz ira
z disceptatione cōtingere sacra-
mentū. i quo deus indubitāter est
mūdū recōciliās sibi. Certe nō re-
cipit mun^o qd̄cūq; meū. qd̄ d̄fe-
ro ad altar. nisi ate placato frat̄
quāme forte lesisse mē inero. quā-
to min^o si me ip̄z n̄ pacauero p^o.

Quod deinde q̄ritis de cōtra-
rietate q̄ iesse v̄t duab^o illis pau-
li sentētij. p̄uersatio n̄ra i celis ē
z q̄diu sum^o i corpe pegrināur
a dño quomō videlz aīa eodem
tpe possit z i corpore pegrinari a
dño z i celis simul eē cū dño ip̄e
soluit apostol^o cū alibi dicit. Ex
parte co. z ex p. pro. In quantuz
quidē cognoscimus tanq̄ p̄sen-
tia cōtēplantes iā cum domino
sumus. In quāto adhuc tanq̄
de futuris prophetamus creden-
tes. q̄ non itelligim̄s. sp̄antes q̄
nō vidim^o: adeo pegrinamur. z i
corpore. Ed at venerit. qd̄ p̄fectū

De precepto et dispensatione.

est. hec est glorie plenitudo q̄ in
resurrectiōe futura ē. tūc euacu-
abit. quod ex parte est corpus vi-
delicet ois corruptio. ex qua sine
dubio p̄tingit hec. que adhuc ex
parte manet nostra i corpore pe-
regrinatio. hoc est q̄ i se misera-
biliter igemiscens plangit. et ait.
Infelix ego hō quis me. l. d. c. m.
hui? nō p̄querit de corpore tñi.
sed de. c. m. hui? hec est ei? q̄ ad-
huc durat corruptiōis. mōstrās
nō corporis s; carnis molestias eē
causā peregrinatiōis. Corp? q̄ppe
quod corrupit. agrauat animā.
nō corpus simpliciter. sed corpus.
quod corrumpit agrauat aiam.
vt corruptio corporis oneri sit. nō
natura. Unde et q̄ itra semetip̄os
igemiscunt. redēptionē expectāt
corporis sui. nō amissiōez. Meri-
to. p̄inde grauati corporis neces-
sitate. nō societate cupimus dissol-
ui. et eē cū christo. vt id q̄ māet
ex parte adhuc exiliū finiat. et q̄
ex parte iā cepit celestis habita-
tio pficiat. Aut certe cōuersatio
nostra i celis ē. quō idē dicit apo-
stolus. Spe enim salut facti su-
mus. Spe itaq; iā i celestib? ha-
bitam? cū adhuc re ip̄a i terris pe-
grinemur. et i corpore. Vel alit.
Habem? et vñ corpori. et vñ dño
iheream? Illō viuificādo et sēsi-
ficando. illi credendo. et diligen-
do. neq; n. p̄fētiōr spūs noster ē
vbi aiat. q̄ vbi amat nisi forte pu-
tesse magis. vbi inuitus. et ne-
cessitate tenet. q̄ q̄ sponte. et ala-
cri ferit volūate. Bēiq; vbi ē the-

saurus tu? ibi ē. et c. t. Itē si deniq;
amas aia ex ip̄o viuit. vt corp?
ex ip̄a. quo pacto q̄so p̄ntior eē
p̄tēdit vbi dat q̄ vnde accipit vi-
tā? Sōs siquidem vite charitas ē
nec viuere aiam dixerim. q̄ de il-
lo nō hauserit. Maurif porro quō
pōt. nisi fuerit p̄sena ipsi fonti. q̄
charitas ē. q̄ deus est? P̄sēns
igit deo ē. q̄ deū amat. i quātum
amat. In quo enim minus amat
absens p̄fecto ē. In eo autēz mi-
nus deū amare p̄uincit. q̄ carnis
adhuc necessitatibus occupa-
tur. Illa vero circa corpus occu-
patio. q̄d est nisi aīdeo q̄dā absē-
tatio et absentatio q̄d nisi pere-
grinatio peregrinamur ergo a dño
et in corpore peregrinamur. cuius
nostra nimirū. et intēctio p̄pen-
dit erūnis. et curis charitas sati-
gat. In fine scēde epistole iterro-
gat. q̄d sentiendū arbitrio deo
q̄d in euāgelio nobis p̄mittitur
ecce enī merces vestra. m. ē. i. c.
mirātes maxime sanctū augusti-
nū dixisse sup h. nō celos istos visi-
biles et corporeos oportere itelli-
gi. ne merces nostra i rebus mo-
bilibus. volubilibusq; videat col-
locari. iōq; spiritualia quedā fir-
mamēta eē intelligēda. de q̄bus
nescis. vt dicis. q̄d suspicari dbea-
tis. S; si attēditis q̄d legistis re-
gnū dei iter vos ē. et hitare xpm
p̄ idē i cordib? vris tanq̄ vtiq;
regē i r̄gno suo. et nō s; p̄dignepas-
siōes hui? tp̄is. a. f. g. q. r. i. n. nisi q̄
dēq; q̄ reuelabūt nob velut aliq̄d
exteri? s; i nob q̄si it? iā manēs

De conuersione ad scolares libellus.

sz nōdū appēs. et itē oīs glia ei⁹.
fi. re. a. i. et ascēdet hō ad cor altū
sz et ascēsiōes i corde suo disposu
it. rursum aia iusti sedes est sapie
cui⁹ sine dubio illa vox ē. celum
mibi sedes ē. si hec inq. hīs si
milla n̄ pauca i scripturis aduer
titis. pfecto studebit ad reqrēdū
regnū dei et iustitiā ei⁹ et itra⁹ po
ti⁹ ad vos. q̄s vel extra exire. vel
a cedere sup. Sz supra sane vel
ex extra dixerit loci positōe. sic ce
lū a terra locū tenet extiorē. sol.
lūa et sidera supiorē. nā eadē ipā
q̄ itra nos sūt subtiliori sue natu
re visibilitate. sublimiori excellē
tie dignitate: et extra q̄s imēsa.
te maiestas. sed altissima sūt hec
egētia utiq. et diligētiōri disputa
tōe et doctiori disputatōe et ope. p
lixiori. Ego. n. putauerā modū i
his tractādīs epistolare neq. ex
cessū iri. Sz pmo vt video pcessit
i lōg. q̄s spau. proinde vos si pla
cz libz si placz epistolā noiate. nā
ego siue i paucis. siue i mlt. vfe d
bui qd et studui satisfacē volūtati
Diui bernardi abbatis de con
uersione ad scolares libellus.

Baudiendū vt cre
dimus: verbū domi
ni puenistis: neq. n.
causa nobis alia: ve
stre huius taz auide

pcursiōis occurrit approbamus
vtiq. desideriu hoc: et laudabili
studio pgandem⁹: beati. n. q̄ au
diūt verbū dei. sed si custodiant
illud: beati qui memōres sūt mā
datoz deis: sed si vt faciāt ea. Mi

mix verba hec vite eterue: et ve
nit hora: et vtinā nunc sit: qm̄ mor
tui audient vocē eius: et q̄ audie
rint: viuēt. Siqdē vita in volun
tate eius. Et si vultis scire: volū
tas eius puerisio nra. Beniq. ip
sum audite. Nunqd voluntatis
mee est mors ipij: ait dñs: et non
magis vt pueratur: et viuatur. Ex
q̄bus verbis euidenter agnosci
mus: qm̄ vera nobis vita nō nisi
in puerisio est: nec aliter pz ad
eā ingressus: dicente dño: nisi cō
uersi fueritis: et efficiamini sicut
paruuli: non intrabitis in regnū
celoz. Merito sane soli paruuli
intran. nam puer paruulus mi
nabit eos: qui in hoc ipsum nat⁹
et datus est.

Quero igitur vocē. quam au
diant mortui. et cuz audierint vi
uant. Forte. n. et mortuis euāge
lizare necesse est. et occurrit interi
verbū breue. sed plenū. quod os
domini locutū est. vt ppheta te
stat. dixisti ait loquēs sine dubio
ad dominū dei suum pueritimi
ni filij hominū. nec imerito sane
a filijs hoīum quidē videtur exi
genda puerisio. peccatorib⁹ utiq.
necessaria. nā supernis spiritib⁹
ea magis. que rectos dēet idicta
laudatio est. eodē ppheta psallē
te: Lauda deū tuum sion. Ceterz
q̄ ait. dixisti meo quidez inditio
non negligenter pretereundum
ē. nec simpliciter audiēdū. Quis
n. humanis cōparare audeat de
ctis: qd dixisse dicūt deus: **Q**uia
pfecto est sermo dei. et efficax. et

De conuersione.

vox eius i magnificētia. ⁊ virtu-
te. Veniq; ipe dixit. ⁊ facta sunt.
dixit fiat lux. ⁊ facta ē lux. Dixit
Cōuertimini fili hominū. ⁊ Cō-
uerfi sūt. Ita plane cōuersio ant-
maz op^o diuine vocis ē. nō hu-
mane. Simō iohannis piscator
hominū i hoc ipsū vocat^o: ⁊ cō-
stitutus ē a dñō: i castū tñ ⁊ ipe la-
borāe tota nocte nil capiēs do-
nec i verbo dñi rete iactās cōpre-
hēdere possit multitudinē copio-
sā. Utinā iactem^o ⁊ nos i hoc v-
bo hodie rete vbi: ⁊ experiamur
qđ scriptū ē: ecce dabit voci sue
vocē vtrūq;. S; plane si mēdatū
loqmur: id ē pprio est. S; tūc ⁊
foris nra iudicabit vox eē: nō
dñi si qram^o: q nra sūt: nō q iesu
xpi. Ceterū si loqmur iusticiā di-
⁊ gloriā di qrim^o: effectū tñ ē ab
eo solo spār: ⁊ ab eo postulat ne-
cesse ē: vt vocē nre: sue vocē vtrūq;
accomodet. Ad hāc aut vocē ite-
riorē: aures cordis errigi amone-
m^o: vt loquētē deū intus magis
audire: q; foris hoīem studeatis.
Illa. n. vox ē magnificētie: ⁊ vtu-
tis deſta pcutiēs: ſecta diſcutiēs:
torporem excutiens animarum.
Nec sane laborādū ē: vt ad vo-
cis huius pueniat auditū: labor
ē potius aures obturare: ne au-
dias. Nimis vox ipa se offert: ip-
sa se igerit: nec pulsare iteri ces-
sat hostia singulorū. Bēiq; qđ dra-
gīna anis inq̄t. p̄xim^o sui gene-
ratiōi huic: ⁊ dixi sēp hī errant
corde. Adhuc sapiētia clamat i
plateis: redite p̄uaticatores ad

cor. Hoc nēpe inītiū loquendi
dñi ⁊ hoc vbi ad oēs q p̄uertit
ad cor p̄cise dicere videt: nō mo-
do reuocās eos: s; ⁊ reducens: ⁊
statuēs p̄tra faciē suā. Est enim
nō tātū vox virtutis. s; ⁊ radius
lucis annūciās peccata eorū pari-
ter oib^o: ⁊ illuminās abscondita
tenebrarū. Nec vō vlla it̄erne hu-
ius lucis: ac vocis differētia: cuz
vnus idēq; sit dei fili^o: ⁊ vbi pa-
tris: ⁊ splendor glorie. S; aīe qđ
subſtātia a suo qđē genere: ⁊ ipa
ſpiritualis ⁊ ſimplex ſine vlla di-
ſtractione ſeſui: s; tota. ſi tñ tota
dicēda ē. vidēs pariter ⁊ audiēs
videat. Quid. n. illo agit ſiue ra-
dio ſiue vbo niſi nouerit ſemetip-
ſam? Aperiſ p̄cise liber reuoluē
miſera vite ſies triſtis qđā hiſto-
ria replicat illūinat ratio ⁊ eno-
luta memoria velut qbusdā ocu-
lis ei^o exhibet vtrāq; vō nō tā ip-
ſi^o aīe ē qđ aīa ipa vt eadē ſitz in-
ſpiciēs ⁊ iſpecta p̄tra ſua ſtatuta
faciēs ⁊ vidētib^o qbusdā appari-
torib^o i miſſap vtiq; cogitationū
coacta pprio it̄eriz aſiſtere tribu-
nāl. Quis ſane iudiciū hoc ſine
tribulatiōe ſuſtineat: Ad me ipz
aīa mea turbata ē ait propheta
dñi ⁊ tu p̄tra faciē tuā ſic argui-
tricē ſicut turbatricē ſicut p̄ſutri-
cem ſtatui non poſſe mirariſ?

Nec a me ſpes audire qđ i me-
morā tua ratio dephēdat qđ di-
iudicet qđ decernat applica it^o
auditū deſſectre oculos cordis ⁊
pprio dices expimēto quid aga-
tur. Nemo. n. ſcit q ſint in hoīe

Ad scolares libellus.

nisi spūs hōis. q̄ in ip̄o ē. Si sup
bia. si inuidia. si auaritia. si ambi
tio. aut similis aliq̄ pestis absco
dita ē. vix effugere possit hoc exa
mē. Si fornicatio. si rapia. si cru
delitas. si fraus vlla. aut q̄libet
culpa admissa ē. iternū hūc indi
cē nō latebit re⁹ ip̄e. nec ificiabit
corā eo. Trāsit. n. totus ille pruri
tus delectatiōis inique. et volup
tas illecebra tota breui finita ē. s̄
amara quedā ip̄essit signa mēo
rie. et vestigia sēda reliq̄t. In illd
si q̄dē repositoriū. velut i sentinā
aliquā tota decurrit abhoiatio et
i munditia tota defluxit. Nolui
grāde. cui vniuersa iscripta sunt.
stilo vtq̄ vitas. amax iā venter
tollerat. et si fauces miseras breui
trāsitu. dulcedineq̄ tā friuola vi
sus ē obiectasse. Ventrē meū do
leo mihi. doleo vētrē miser meū.
Quidni doleā vētrē mēorie vbi
tāta ē egesta putredo: Quis vřz
fřes exteriorē hāc vestē: q̄ tegit si
repēte obscenis vndiq̄ sputis il
litā. et fetidissimis q̄busq̄ sordib⁹
inānatā p̄sideret. nō vehemēter
exhorreat: nō velociter exuat: nō
indignāter abiciat. Itaq̄ q̄ non
vestē sed semetip̄z int⁹ sub veste
talē repit. eo doleat ampli⁹ et aīo
p̄sternes oportet. quo p̄pius tol
lerat q̄ exhorret. neq̄. n. vt tuni
cam abicit suā sic abicere p̄tami
nata aīa poterit et seip̄am. Beni
q̄s q̄s in nobis est tāte patiētie et
stutis. vt si forte. quēadmodum
de maria legis sorore moysi. car
nem suā subitania quadaq̄ lepra

male cadētē viderit. equo aīo sta
re possit. et gřias agere creatori.
Quid vero ē caro ista. nisi q̄daz
corruptibilis tunica q̄ vestimur
aut q̄d lepra corporalis hec ele
ctis oībus extimanda nisi pater
ne virga correctiōis. et purgatio
cordis. Ibi ibi tribulatio vehe
mēs. et iustissima causa doloris ē
cū excitatus a somno misere vo
luptatis. interiorē quis ceperit
deprehēdere lepram. quam sibi
ip̄e multo studio et labore q̄siuit
licet. n. nemo oderit carnē suā
sed multo min⁹ odisse poterit aīa
semetip̄sam.

Et forte aliquē mouet illud de
psalmo. Qui diligit iniquitates.
odit aīam suam. Ego autē dico
odit et carnem. An non odit. qui
gehennē cumulos mercatur i di
es. qui secundum dñritā suā. et
cor impensitens thesaurizat iraz
in die ire. Ceterum hoc odiū taz
carnis. q̄ anime. non in affectu.
sed in effectu potius inuenitur.
Sic nimis odit freneticus car
nem suā. cum sibi ip̄si manus in
ferre laborat ratiōis deliberatio
ne sopita. An nō grauior illa fre
nesis iudicat. quā ipatiētia cor
dis peccādiq̄ obstiata volūtas i
ducit si q̄dē man⁹ nepharias ini
cit sibi ip̄si. nō carnem. sed mētez
lacerat et corodit. Si vidisti ho
minē scalpe man⁹. et vsq̄ ad san
guinem effricare enidentem ha
bes in eo similitudinez peccanq̄
expressaz. Cedit si q̄dē voluptas
illa dolori. et succedit pruritui

De conuersione.

cruciat⁹. neq³ id ignorabat? sed
dissimulabat ille. dūz scalperet.
Sic laceram⁹. sic exulceram⁹. p^r
p^ris manib⁹ aīas n^ras infelices
nisi q³ tāto grauius. quāto excel
lentior est spiritualis creatura. z
cui difficili⁹ medeatur. Neq³ id
quidē inimicor³ studio gerimus
sed stupore quodā insensibilitatē
interne. Effusus siquidē aīus dā
na interiora non sentit: q³ nec in
tus ē. sed in vētre forsitā. aut sub
ventre. Deniq³ aīus quorū dā in
catinis: quorū dā in loculis inue
nit. Ubi est thesaurus tuus inq³t
ibi est z cor tuū. Ad vero mix si
ppriā minime sentiat. aīa lesione
q³ sui ipsi⁹ oblita z penit⁹ absens
sibi in lōginquā pfecta est regio
nē? Erit autē cū in se ipam reuer
sa cognoscat. q³ crudeliter mise
re venatōis obtētū euiscerauerit
semetip³az. Neq³. n. id sentire po
terat: dū vilē muscarū pdā deside
rio captans insatiabilis: araneaz
instar ex visceribus p^ris intexe
re retia videretur.
Erit autē hic reditus sine dubio.
vel post mortē. cū vniuersa: qui
bus ad vagandum foras z inuti
liter se occupandum in eā q³ pre
terit mūdi figurā hui⁹ egredi cō
sueuerat. hostia corporis clausa
erūt vt necessario maneat i seip³a
cui null⁹ iā pateat exitus a seip³a
Atruz is quidēz perniciosissim⁹
erit redit⁹. z miseria sempiterna
quādo iam penitētia haberi po
terit. agi non poterit. Ubi. n. de
erit corpus. actus nō erit. Sane

vbi nulla fuerit actio. nec satisfā
ctio vlla q³dē poterit inēiri. Que
circa pēitentiā q³dē h^re dolere ē
nam penitentiā agere doloris ē
remediū. neq³. n. carenti manū
bus erit vltra leuare cor in celū
cū manibus. Sed q³q³ aī obitū
carnis nō redierit ad seip³z. in se
ipso maneat necesse est in eternū
Sed in quali seipso: qualē se fece
rit in hac vita. nisi q³ forte erit n^r
nunq³ deterior: nā melior. q³ ma
lus est: nunq³ erit: H³. n. hoc ip³
q³ nunc ponit: aliqui recipe cor
pus non tū ad penitentiā. sed ad
penam vbi minim⁹ peccati ip³us
z carnis quodāmodo similis vi
debitur esse conditio. vt quenad
modum poterit semper culpa
puniri. nec vnq³ poterit expiari.
sic nec in corpore aliquando tor
menta finire nec corpus extima
ri in tormentis. Adultū quidem
vltio sēpiterna desinet. q³ nūq³
possit culpa deleri. nec substātia
carnis deficiet. ne simul cogat z
afflictio terminari. Nec fratres
mei q³ pauet. cauet. nā q³ negligit
incidit.

Ut ergo redeamus ad vocē vn
de processimus: expedit nobis p
fecto redire ad cor. dū illud ē iter
quo ostēdat nobis salutare suū z
q³ tāto studio pietatis illuc reuo
cat p^ruaricatores. Nec sentire in
terim pigeat morsus. aut piculo
sa quedā animi teneritudo. z p
niciosa mollities p^rsuadere q³at.
vt p^rsentē velim⁹ dissimulare mo
lestiā. Optimū ē tūc sentire ver

Ad scolares libellus.

men. euz possit ⁊ suffocari. Itaqz mordeat nūc vt moriat. ⁊ paulatim desinat mordere mordēdo: Rodat iteriz putredinē vt mordēdo psumat. ⁊ ipse qz pariter psumat. nec faveri icipiat i imortalitate. Vermis inqt eoz nō morietur. ⁊ ignis eoz nō extinguet. a facie illoz morsuū qz sustinebit. Multiplex eniz nō p solatio arguentis pscie releuat cruciatū. Benignus ē deus q n patit tēptari vltraqz possum⁹ nec vme hūc vltra modū patit malignari maxie qz iter initia pueris oleo mifi cordie linit vlcera. vt nec morbi qstitas nec difficultas curatiōis vltra q expediat inotescat. Magis aut arridet videt facilitas q dā q postmodū evanescit qn iaz exercitatos hūti sensus certamē forte datur vt vincat ⁊ discat. qm oium potētiō ē sapia. Interi sane audiet qz vocē dñi. Reddite pvaricatores ad cor ⁊ tātis interioris cubiculo obscenitatib⁹ dephefis. singla qz rimari satagit: ⁊ quonā hec ifluxerint aditu curiosus iuestigator explorat. nec difficile pz foramē imo foramia pteūti. sed nec paz illi ex hac pderatiōe doloris accedit. cum p fenestras pprias mors ista depheudit introisse. Multa siquidē vī admisisse petulātia oculoꝝ multa pzurit auriū. mltā quoqz olfaciēdi gustādi tangēdiqz voluptas. nā spūalia qdē vitia q supra meminim⁹. difficile adhuc p ut sunt carnalis examiat. An sit

vt q graniora sūt aut minus aut minime sētiat: nec tā supbie: aut inuidie qz flagitiofoꝝ: aut facinorosoꝝ recordationē actū mordeat.

Et ecce itez vox de nubib⁹ dīcēs. Peccasti: qesce: ⁊ qd dicitur tale ē. Jam sentina redūdās domū oēm intollerabili fetore pta minat. Tanū est tibi. euz adhuc fluāt exhaurire. dū peccare nō pstiteteris penitere. Quis .n. eoz ieiunia pbet qui ad lites ⁊ pteitones ieiunāt ⁊ percutiūt pugno impie. ⁊ ⁊ volūtaes ⁊ voluptates proprie in eis inueniuntur nō tale est ieiuniū qd elegi dicit dñs. Claude fenestras moꝝ obfua aditis. foramina obstrue diligēter. ⁊ sic demū nō subeūtib⁹ nouis sordes poteris expurgare vetustas. Extimat hō facile qd iubetur implēdū tanqz ignar⁹ exercitiū spūalis. Quis .n. prohibeat: inquit quo minus imperem mēbris meis. Indicit igitur gule ieiunia. crapulā interdicat. ob turari pcepit aures ne audiāt sāguinē. auerti oculos ne videant vanitatem. manus nō ad auaritiam s; ad elemosinā magis extēdi. quibus forte ⁊ laborem imponere velit. phibens latrocinia sicut scriptū ē. Quod furabatur iam nō furetur magis aut laboret manibus suis q bonū est vt habeat vñ tribuat necessitatem patienti. Letez dū suis quibusqz mēbris. in hunc modū promulgat ⁊ decreta proponit. interrū-

De conuersione.

pnt subito vocē iubēz et vno ipe
ta clamāt. *Enī* hec noua religio
facere iubet: vt libet: s; inueniet
qui nouis legib; dīcat. *Quis*
enī ille inquit. et illa. nimir; ipsa
est in cuius nos iā pridē deputa
sti obsequiū. si ignoras ad obedi
endū pcupiscētis vtiq; eius. Ex
pauit miser ad hanc vocē: et p̄su
sus obmutuit: anxiabaturq; i eo
spiritus eius. At membra quidē
ad suā illā ifelicissimā dominam
incunctanter accedunt: aduer
sus dominum. interpellent et im
peria duriora causentur. *Plan*
git gula parsimonie sibi modū
adhibitū prohibitam crapule
voluptatem. *Oculus* queritur i
dictas lachrymas: petulantia in
terdictā. *Quibus* et similia pro
sequētib; exercitata et vehemenē
exacerbata volūtas sōmiūne ē i
q̄t: an fabula qd narratis. Tunc
vero oportunū tempus sue na
cta querimonie lingua oīo sic est
ait vt audisti. nā et ego a fabulis
et a mendaciis iussa sū reticere et
nihil deinceps nisi scriuiz. imo et
penitē necessariū loquiz.

Exiit igit vetula furēs et toti
us oblita lāgoris pcedit horētī
bus comis: veste lacera. pectore
nudo scalpēs vlcera. frēdēs dēti
bus et arecēs atq; ipsū ificiēs ae
rē flatib; virulētis. *Quidni* p̄su
dat. si quid adhuc supest rōnis.
ad talem misere volūtatis occur
sū vel ieurisū. *Hec* inquit tota est
tui piugū fides. si cōpateris ma

le patiētī vsq; adeo ad dolorem
vulnez meoz addere n̄ pepcisti.
Subtrahēdū forsītā ex imode
rata dote aliqd videbatur. Sed
qd relinquit. hoc sublato. Solā
hoc huic lāguētī misere pstitisti
et oīa ei; obseq̄a quēadmodū sūt
distributa aliqū cognouisti. nūc
aut si tibi forsitan morbi hui; pes
simi. q̄ laboro triplex malignitas
potuit excidisse. s; n̄ mihi. Siq;
dē voluptuosa sū. curiosa sū. abi
tiosa sū. et ab hoc triplici vlcere
nō est in me sanitas a planta pe
dis vsq; ad verticē. Itaq; fauces
et q̄ obscena sūt corpis assignata
sūt voluptati. q̄quidē velut de
nouo necesse ē singula rezenseri
nā curiositati pes vagus et indi
sciplinatus famulat oculus. at
vanitati quidē auris et lingua ser
uiūt. dū p illā impinguat caput
meum oleum pcoris. et p hanc
supleo q̄ i laudib; meis alij min;
fecisse vidēt. *Valde* enī delector
et recipere ab alijs: et cū oportu
ne possū tradere alijs laudes me
as et meo et alieno ore sēp cupi
ent p̄dicari. cui potissimū morbo
tuū qz ingeniū plurima solet ad
hibere somēta. *Porro* man; ip
sas q̄b; ē vndiq; liber mot; non
nimis specialiter alicui opi depu
tamus. s; modo vanitati mō cu
riositati. mō voluptati sedulum
satis exhibent famulatū. *Quib;*
ita dispositis nō mihi hec oīa vel
in vno satisfacere aliquando po
tuerūt. q̄ nō faciet oculus visu

Ad scolares libellus.

nec auris impleatur auditu. atq;
utinam inter spectandum totus
aliquando corpus fieret oculus
aut interpretandū in fauces oīa
membra verterentur. Tu ne igit
id modicum mihi cōsolationis.
qđ in me dico. surripe temptas.
dixit. et cum indignatiōe. et furor
recedens. tenco inq̃t locumq; te
nebo.

Iam vero rationi. ipsa vexatio
dat intellectū. iā innotescit aliq̃
tenuis huius negotij difficultas
iaz p̃sumpta facilitas enanesceat.
Videt. n. memoriam plenā spur
citiaz. videt habundantius alias
atq; alias influere sordes videt
ipas fenestras morti patulas ob
seruari oīo nō posse q̃bus adhuc
p̃siciens volūtas lāguīda dñetur
cui⁹ vlceribus sanies vniuersa. p
fluxit. Videt deniq; aīa se se con
taminatā. nec p̃ aliū sed p̃ prop
rium corpus nec aliūde q̃ a se ip
sa. Est aut quiddam anime sicut
memoria que inficitur sic volun
tas ipsa. que inficit. deniq; ipsa nī
hil aliud q̃ rō. memoria. et volū
tas. nunc aut et ratio minus ha
bēs. ceca quodāmodō. q̃ hactenus
ista non viderit: infirma oīo q̃ ne
agnita q̃dem valeat tpare. et me
moriam sedissima et volūtas lāguī
da. et horrēdis vndiq; vlceribus
scaturiens. iūct. ac ne qđ ex oib⁹
q̃ sunt hoīs relinquat. ipz et cor
pus rebelles est. et singula mēbra
fenestre singule. q̃bus mors in
trat ad aīaz. et incessatē exubrat

sup ipsum p̃fuso.

Audiat ergo anima. quecumq;
cuiusmodi est. voces diuinā audi
atq; cū stupore. et admiratiōe di
centem. Beati pauperes spū. q̃
niam ipsorū est regnū celorum.
Quis spiritu paupior eo q̃ in to
to spiritu suo non inuenit requi
em. nō inuenit vbi caput suū re
clinat: hoc p̃siliū pietatē. vt q̃ sibi
displicet placeat dño. et qui p̃pri
am domū odit domū vtiq; ple
nā spurcitie et infelicitatē. inuitē
tur ad domū glorie domū nī ma
nufactā eternā in celis. nec mir
si ad huius dignatiōis magnitu
dinē expanseat. si difficile credit
huic auditui: si vehemētī stupor
admiratur. et ait. Ergone beatus
hoīem miseria facit: Ceterz q̃sq;
eiusmodi es. ne diffidas. nō mi
seria sed misericordia facit brūz
sed huius propria sedes miseria
est. vt humilitas in humilitatez
transeat. necessitas in virtutem
plurimā voluntariam segrega
bis de⁹ hereditati tue. et infirmata
ē. tu vō p̃fecisti laude eā. Utilis i
firmitas p̃sūs q̃ medici manuz
requirit salubriter a se deficit. quā
deus perficit.

Sed qz non est via ad regnum
dei sine primiciis regni. nec sp̃as
potest regnū celorum. cui nec su
per p̃pria membra regnare dōa
tur. Sequitur vox dicēs. beati mi
tes quoniā ipsi possidebunt ter
ram. Ac si euidentius dicat. Adit
tūga motus efferos voluntatis.

De conuersione.

et crudelē bestiā mānuēfacere cu-
ra. Ligatus ea: soluere studeas:
quod oīo rumpere nō possis. nā vi-
facere aut catenas offendere eā
nullo mō pūalebis. nec mora re-
spirās: hō in hēc vba atq; quoq;
facili⁹ reputās lz verecūd⁹ acce-
dit et delinire satagit viperā inflā-
matā. Arguit vite carnalis ille-
cebras: et psolatiōes secularis ne-
cessitatis accusat: tāq; exiguas: et
īdignas: lz et breuissimas qz et p-
nitiosissimas oib⁹ amatorib⁹ suis.

Sup hoc ait neq; et iutili ser-
uo tuo nec enī inficiari potes: ne
modico qdē tibi vniuersa ei⁹ ob-
sequia satisfacere potuisse. Volu-
ptas: guturis q̄ tanti hodie exti-
ma⁹ vix duorum obtinet latitu-
dinē digitorum: et huius taz mo-
dice partis tā exigua delectatio
quāta parat sollicitudine: q̄ tam
deniq; molestiā parit hinc mon-
struosius dilatāt renes: et hūme-
ri: hi ne tumentes vteri nō tā im-
pinguāt q̄ ipregnantur a ruina
et dū carnis onus nō sustinent of-
sa et morbi varij generant. Sic li-
bidinis illecebrosa vorago quāq;
laboribus. et dispēdijs iterdū ē
et fame: vel honoris aut etiā vite
ipsius periculo comparat: vt ad
modicū flagrās, sulfureus vapor
furētes stimulis agat et apū par-
volatiū vbi male grata mella su-
derit nimis tēaci feriat icta coro-
ra morsu. cuius appetitus anxie-
tatis: et vecordie. actus abhomi-
nationis: et ignominie: exitus pe-
nitudinis et verecūdie plenus ēē

dignoscit. Ceterū spectacula va-
na rogo qdē corpori prestant: qdē
ve anime cōferre vident. Et cer-
te nihil i hoīe cui curiositas pro-
sit inuenies frivola proflus. et in-
anis ac nugatoria psolatio et ne-
scio quid illi durius imprecer: q̄
vt semp habeat: qdē requirit q̄ to-
cunde quietis fugitana otīuz cu-
riosa inquietudine delectat. Li-
q̄t sane vel ex hoc ipso nihil hys
omnibus delectatiōis iesse quo-
rū solus transitus iuvat. Ceterū
vanitas vanitatū q̄ nihil sit vel
ex ipso noīe manifestius indicat.
Tāns vtiq; labor. q̄ studio va-
nitatē assumitur. Odora ait sapi-
ens nihil aliud i milibus morta-
liū. q̄ auriuz inflatio vana. Et tū
quantā putas ifelicitatē hēc ipsa
non tā felix vanitas q̄ vana feli-
citas parit: Sic nāq; cecitas cor-
dis sicut scriptū est. Popule me-
us q̄ te beatificāt in errorem te
inducūt hīc ceruicosus furor ani-
mositatis hīc suspitiōis labor an-
xiuz hīc liuoris crudele tormē-
tū et cremātis inuidie miserior q̄
miserabilior cruciatus. Sic diui-
ciarū amor insatiabilis lōge am-
plius deliderio torquet animas
q̄ refrigeret vsu suo: vtpote q̄ruz
acq̄sitio qdē laboris possessio ve-
ro timoris amissio plena doloris
iuenit. Postreō vbi multe opes
multi et q̄ comedūt eas et vsus
quidē diuiciarū apud alios diui-
tibus solū nomen addit. et sollici-
tudo et in his omnibus p̄ tā exi-
guis qdē sed nullis eā parūpē

Ad scolares libellus.

dere gloriā. quam nec oculus vi-
dit nec auris audit. nec in cor
hominis ascendit. que prepara-
uit deus diligētibus se nō tā īsci-
piētīe. q̄ īfidelitatis esse videtur.

Nec īmerito sane mūdus hīc
positus ī maligno vna pmissiōe
deludit animas. pprie conditio-
nis. et nobilitatis oblitus. q̄s nō
pudeat porcis ī ministerio subin-
gari. ī desiderio sociari. nec sic tñ
īfelici edulio satiari. Unde enī
hec tāta pusillanimitas. et abie-
ctio tā misabilis vt egregia cre-
atura. capax eterne beatitudinis
et glorie magni dei vtpote ei⁹ sit
īspiratiōe cōdita similitudine ī
signita. cruore redēpta. fide do-
tata. spiritu adoptata. miserā nō
erubescat sub putredīne hac cor
porēorū sensuum gerere seruitu-
tē: Merito plane ne eos quīdē
apprehēdere potest. que talē de-
serēs spōsum. tales sequit̄ amato-
res. Merito siliquas esurit. et nō
accipit q̄ porcos pascere maluit
q̄ paternis epulis faciri. Iusa-
n⁹ siquidē labor pascere sterilē.
q̄ non parit: et vidue benefacere
nolle omittē curā cordis et cu-
rā carnis agere ī desiderio. īpū-
guare cadaver putridū. q̄ pau-
lo post vernū esca futu p nulla
ten⁹ dubitat. nā fūire manone
et auaritiā colere: q̄ ē fuitus ido-
lorū. aut vanitatē sectari. p̄sus
degeneris indicū quis nesciat?
Esto taniē magna sint. et hone-
sta q̄ mundus interim amatorū
bus suis errogare videt. sed īfi-

da esse q̄s nesciat! Certa nimirū
breuitas corū et īpūis quoq̄ bre-
uitatis finis īcertus. sepe vinētē
deserūt. nam morientem nec ra-
ro sequunt. Quid vō ī rebus hu-
manis certius morte? quid hora
mortis īcertius īuenit? nō mī-
seret īnopiā: nō diuitias reueret
nō generi cuiu libet. nō morib⁹
nec ipsi quoq̄ p̄cit etati: nisi q̄ se
nubus ī Ianuis: adolescētibus ī
īnsidijs ē. Infelix. p̄inde q̄ ī hu-
ius vite tenebris: et lubrico fidēs
p̄itur am īsumit opam. nec ad-
uertit: qm̄ vapor est ad modicū
parēs et vanitas vanitatus. Ob-
tinuisti tandem ābitiose quā ex
lōgo cōcupieras dignitatem: ser-
ua qd̄ hēs. īplesti pecuniose lo-
culos tuos sollicit⁹ esto: ne p̄das.
Aberes fruct⁹ attulit ager tu⁹.
Dirue orea tua. vt maiora he-
diffices. muta q̄drata rotundis:
dic aīe tue: hēs multa bona re-
posita ī annos plurimos. Erit. n.
q̄ dicat stulte hac nocte repetent
animā tuā a te: que autē parasti
cuius erunt?

Atq̄ vtinā tantū congregata
p̄irent: et nō deterius ipse quoq̄
periret congregator corū. Eset
vtiq̄ tolerabili⁹ pituro: q̄ p̄mi-
ptorio īsūdare labori. nunc vero
stipēdia peccati mors. et q̄ de car-
ne seminat de carne et metet cor-
ruptionē: nec opa nostra trāseūt
vt vident sed temporalia queq̄
velut eternitatis somnia iaciūt.
Stupebit īsīpiēs. cū ex modico
femine copiosā viderit exurgere

De conuersione.

messem seu bonā seu malam pro
diuersa q̄litate sementis. Nec q̄
cogitat nullū oīno parū putat
esse peccatū q̄ futurā messem po
tius extimet: q̄ sementē. Semi
nāt ergo dū nesciunt seminat at
dū occultāt hoīes iniquitatē miste
ria: dū vanitatis p̄silia celāt dum
perambulant in tenebris nego
tia tenebray.

Parietes inq̄t sunt vndiq̄: q̄s
me videt: Esto. nemo te videat. n̄
tū nullus videt te. Videt te ma
lus angelus videt te angel⁹ bo
nus: videt te ⁊ bonis: ⁊ mal⁹ ma
ior angelis deus: videt accusator
videt ⁊ testium multitudo: videt
te ⁊ ipse iudex: cuius te oportet
assistere tribunali: sub eius nāq̄
oculis velle delinquere tā insa
num: quā horrendū incidere in
manus dei viuentis: noli esse se
curus: latent insidie: quas latere
non possis: latet insidie inq̄s q̄s
vt dephendere ipse nō potes: sic
ipse non dephendi. Audiu plane
q̄ plantauit aurē. ⁊ q̄ finxit ocu
lum ipse p̄siderat: nō illius solis
arceat radios maceria lapidum.
quos ipse creauit: nō vel ip̄e cor
poris huius paries veritatis ex
cludit aspectū nuda sunt ei⁹ ocu
lis oīa penetrabilior ē gladio an
cipiti ip̄as quoq̄ nō mō cernit ⁊
discernit cogitationū vias ⁊ me
dulas affectionū. Deniq̄ si nō
totam humani cordis abissus ⁊
quicquid in ipso latet inspiceret n̄
ille iam nil sibi p̄sciū. iudicans

sele dñi sententiā tanto pe formi
daret. Mihi inq̄t p̄ minimo est
vt a nobis iudicer. aut ab huma
no die. sed neq̄ meip̄s iudico nī
hil. n. mihi conscius sū: sed nō i
hoc iustificatus sū. Nō aut iudi
cat me dñs est. Tu si obiectu pie
tis: aut cuiuslibet simulatiōis p̄
tentu hūana posse gloriari fru
strari iudicia: certus esto nō illū
verā crimina p̄terire: q̄ falsis etiā
criminibus accusare p̄suevit. Si
tanto pe eius: qui nihilominus
forte tuā vereatur. p̄xiū p̄sciaz
reformidare: multo min⁹ eos cō
temnas: q̄bus odiosa magis ini
quitas ⁊ lōge amplius execrabi
lis corruptio est. Si deniq̄ deus
nō times: ⁊ solos hoīum vereris
aspectus: memor esto hoīez xp̄s
hoīum facta nō ignorare posse: ⁊
q̄ me presente minime p̄xiū au
deres multo min⁹ audeas corā
ipso: quodq̄: nō dico: nō liceret
sed nec liberet quidē p̄sumere vi
dente te p̄seruo inspiciente dño
cogitare penitus exhorrescas.
alioq̄n si carnis oculū magis q̄
gladiū qui carnes h̄s deuorare
formidas. ⁊ is quoq̄ timor: que
times eueniet tibi: ⁊ accidet qd̄
vereris. nihil optū: qd̄ nō reuele
tur. ⁊ occultum qd̄ non sciatur.
Arguentur a luce in lucem pla
ta opera tenebray. nec modo ob
scenitātū abhōināda secreta. sed
iniqua comertia vendicatiū sc̄a
⁊ fraudulēta susuria adinueniētiū
dolos ⁊ iudicia subuertentiū. q̄

Ad scolares libellus.

nouit oia nota faciet vnuerfis
cū ceperit ille scrutator cordiū ⁊
renū. scrutari hierusalē i lucernis

Quid vō ibi facturi sūt. imo
potius passuri q̄ crimina cōn-
serūt: vbi audituri sūt. Ite i ignē
eternū qui pietatis opa nō fece-
rūt. Quādo vero intrabit ad nu-
ptias. qui nec lumbos precinxit
vt abstineret a malo: nec lucer-
nam tenuit vt faceret bonus. qm̄
nec virginittatis integritas nec
lampadiū claritas. soli olei po-
terit excusare defectum. aut q̄s il-
los manere credēdus ē cruciat⁹
q̄ in hac vita nō solū mala: s; for-
te pessima perpetrāt. si sic cruciā
di sūt qui hic bona receperūt: vt
i medio flāme extuantib⁹ lignis
ne minimequidē stulle obtinere
refrigeriū queāt. Laueam⁹ ergo
mala opera: nec includentis sa-
gene fiducia libere intra ecclias
delinquamus. hoc scientes. q; nō
oēs: quos sagena trahit. piscato-
rū vasa recipient. sed erit cuz ad
littus venerint. eligent bonos i
vasa. malos autem foras mittēt.
Neq; hoc prēti lumborum cin-
gulo accendamus etiā lucernas
nostras ⁊ instāter operemur bo-
num. cogitātes q; omnis arbor
nō nō que malū fecerit. sed etiā
que bonū non fecerit fructus. ex-
cidet. ⁊ in ignē mittetur. illum
vtiq; eternū ignē. qui paratus ē
diabolo ⁊ āgelis eius. Ceterū sic
declinamus a malo. ⁊ faciam⁹ bo-
num vt inquiramus pacem. nō

gloriam persequamur. Illa enī
dei est. ⁊ alteri nō dabit. Gloria
inquit meā alteri nō dabo. Dice-
bat homo fm̄ cor dei. nō nobis
domine. non nobis. sed nomini
tuo da gloriam. Recordemur ē
scripture dicentis. Si recte offe-
ras ⁊ nō recte diuidas. peccasti.
Recta ē frēs illa nra diuisio. ne
mo detractet. alioqn̄ si cui forsi-
tan min⁹ placet: sciat nō nra ē
s; angelorū. Idiores. n. cecine-
rūt angeli. Gloria i excelsis deo
⁊ in terra pax hominibus bone
voluntatis. seruem⁹ ergo i vasis
oleū ne forte q; absit clausas iaz
nuptiarū ianuas frustra pulsātes
verbū amarum audiamus. de i-
tusq; nobis sp̄s fr̄s deat. nescio
vos. adhuc tamen mors posita ē
nō modo secus iniquitatis. steri-
littatis. vanittatis. sed ⁊ secus in-
troitum ipsius ⁊ voluptatis.
Quo circa opus est fortitudine
aduersus temptamenta peccati
vt rugiētī leoni resistam⁹ fortes
in fide ⁊ ignita ipsius iacula hoc
clipeo viriliter repellam⁹. Op⁹
est iustitia vt operemur bonum.
Opus prudētia. ne cū fatnis vir-
ginib⁹ reprobemur. Opus deni-
q; tēperantia. ne voluptatib⁹ in-
dulgētes audiamus aliquando
q̄ miser ille epularū parit ⁊ ve-
stius splendor finito. duz miseri-
cordiam p̄cetur. audiuit. Ne e-
mēto fili q; recepisti bona i vita
tua. ⁊ lazar⁹ silit̄ mala. nūc autē
hic p̄solat. tu vō cruciaris. plane

De conuersione.

terribilis deus in consilijs super
filios hominum: si si terribilis est: et
misericors inuenit: duz futuri for-
ma iudicii non occultat. Hia ipsa
moyses. palmes qui fructum non fe-
cerit excidat. Virgo cui defuerit
oleum a nuptijs excludat: et qui bo-
na recipit in hac vita: cruciabitur i
futura. Quod si forte contingat i vno
quolibet simul hec quatuor iue-
niri. ea plane extrema desperatio est.

Nec igitur similia intus sugge-
rit: ratio voluntati eo copiosius:
quo perfectius illustratione spi-
ritus edoceat. felix sane cuius vo-
luntas sic cesserit et acquieverit ra-
tionis consilio ut a timore incipiat. p
missiōibus deinceps celestibus so-
ueat: ut parturiat spiritum salutis.
Et forte inueniet rebellis et ob-
stinata voluntas: nec patiens soluz
sed et monitis peior et nimis duri-
or et adhibitis acerbior blādimen-
tis. Inueniet forsitan qui nihil mo-
ta suggestiōibus rationis. imo et gra-
ui commota furore rideat dicēs.
Quousque vos patior: predicatio
vestra in me non capit. Scio quia
astuti estis: sed astutia vestra apud
me locum non habet. forte et aduo-
catis membra singula solito ampli-
us solitis iubeat obedire cupidiscen-
tibus: nequitibus deseruire. Hinc ni-
mirum illud est: quod quotidianis disci-
mus expimentis: eos qui pueri de-
liberant et temptari grauius a pec-
catis carnalis et vigeri grauius
in operibus luti et lateris qui egyp-
tum egredi et pharaonis imperi-
um effugere moluntur.

Utinam autem qui eiusmodi est de-
clinat impietatem et terribile illud
profundum caueat de quo scriptum
est. Impius cum venerit in pro-
fundum malorum. cōtēnit. fortissima
siquidem potione curatur et peri-
clitabitur facile nisi multa sollici-
tudine studeat medici obtēpera-
re consilijs: obseruare precepta. De-
hemens est temptatio nisi totum col-
ligat et ad miserandum animae suae
adeo miseram et miserabilem videt
conuertat affectum. et audiat vocem
dicentem. Beati qui lugent: quoniam ip-
si consolabuntur: lugeat abundanter
quia lugendi tempus aduenit: et ad
sorbendas iuges lacrimas ista
sufficiunt: lugeat: sed non sine pietatis
affectu et obtentu consolatio-
nis. consideret nullam sibi inueniri
requiem in seipso. sed omnia plena
miserie et desolationis perficeret bo-
num non esse in carne sua. sed et in se-
culo neque nihil nisi vanitatem et
afflictionem spiritus contineri. con-
sideret in quibus nec citus nec subitus.
nec circa se sibi decurrere consolati-
onem. ut voluntatem aliquando di-
scat querendam sursum et desursum
esse sperandam. lugeat interim
plāgens dolorem suum. exitus aqua
rum deducat oculus eius et palpe-
brae non quiescat. nimirum purgatur
lacrimis oculus ante caligāem et
acuitur visus ut intendere pos-
sit in serenissimi luminis clarita-
tem.

Ex hoc sane suspiciat per foras
membrum respiciat per candellos perduc-
radium pio sequat obtutu et mem-

Ad scolares libellus.

gnor sedulus imitator lumē lu-
mine requirat. Inueniat, n. locū
tabernaculi admirabilis: vbi pa-
nem angelorū manducet homo.
Inueniet paradisum voluptatis.
floridum. & amenissimū ortū vo-
luptatis inueniet a domino plā-
tatum. Inueniet & refrigeriū &
dicet. **O** si audiat vocē meā mīse-
ra illa volūtas. vt īgrediēs vide-
at bona. & visitet locū istū hic nū-
mīx inueniet requiē ampliores
& me quoq; eo minus inquietabit
quo minus inquietabitur. & ipa
neq; n. mentitur qui dixit. Tolle
te iugum meū super vos & inue-
nietis requē animabus vris. In
huius fide pmissionis exacerba-
ta blandius alloquatur. & simu-
lata quadā hilaritate in spū mī-
suetudinis eam pueniens dicat.
Cesset penitus indignatio tua nū-
ego sū: q̄ te possū offendere. tuus
est corpus. tua & ego ipa non est
q̄ timeas. nō est q̄ verearis. nec
mīx si forte amariū adhuc red-
diderit illa sponsū: vt dicat. qz
multe cogitationes ad insanias
nos adduxerūt. Substineat. n.
equaminiter. ac dissimulet oīno
quod agitur donec interloquē-
dum inducens alia p alijs opoz
tune aliquando inferat dicens.
Inueni hodie ortū pulcherimū
& amenissimū locū bonum esset
nos illic eē. nā & tibi noceat i hoc
lecto egritudinis in hoc strato
versari. In cubili tuo graui cor-
de pungi. Aderit dñs querēt
se. anime spectanti in se. Aderit

votis supplicib⁹. & verbis eius ef-
ficatiaz ministrabit. Excitabitur
ministrū voluntatis. vt nō mo-
do videre locū. sed introire pau-
latim & mansione inibi iacere cō-
cupiscat.

Nec vero locū reputes corpo-
ralem paradisū hunc voluptatis
interne nō pedibus in hunc ortū
sed affectibus introiē nec terre-
narū tibi pmedatur arborū copia
sed virtutū utiq; spiritualium co-
pia iocunda decozq; plantatio.
Ortus pclusus. vbi fons signat⁹
in quattuor capita deriuatur ex
vna sapiētie vena virtus quadri-
partita pcedit. Splendidissima
quoq; inibi lilia vernāt. & dñs flo-
res apparent ēē vox turturis au-
ditur. Illic nardus spōse flagra-
tissimum pstat odorem. & cetera
quoq; aromata fluūt austro spī-
rante. aq̄lone fugato. Ibi media
est arbor vite. malus ita de cātu-
co cūctis pretiosior lignis siluarū
cuius & vmbra sponsā refrigerat
& fructus dulcis guturi eius ibi
ptinentie nitōz. & sincere veritatē
intuitus oculis cordis irradiat.
auditu quoq; dat gaudiū. & leti-
ciam dulcissima vox p̄solatoris
interim. Ibi quibusdā spel nari-
bus influit iocundissimus odor
agri pleni cui bñ dixit dñs ibi an-
dissime p̄stabantur incōparabi-
les delicie caritatis & succis spī-
ritis ac reprobis. quibus ante p̄-
gebantur vnctione misericordie
profusus animus in cōsciētia. bo-
na feliciter requiescit. **Que q̄ de**

De conuerfione.

non inter vite eterne premia: sed inter temporalis milicie stipendia deputantur: nec ad futuram pertinent: sed ad eam magis que nunc est ecclesie promissionem. Hoc enim centuplum est quod in hoc seculo seculi contemptoribus exhibetur. nec illud nostro tibi speraueris eloquio commendatum: solus est spiritus: qui reuellat. Sine causa paginam consulis experientiam magis require. Sapientia est: cuius precium nescit homo. de oculis trahit nec inuenit in terra vincitum ista suauitas: nisi gustaueris non videbis. Gustate inquit et videte quoniam suavis est dominus. Manna absconditum nomen nouum est: quod nemo scit nisi qui accipit. non illud eruditio sed vinctio docet: nec scientia sed conscientia comprehendit. Sanctum est. Mergatite sunt non faciet ipse. quod prohibet. qui cepit facere: et docere. non enim canes: aut porcos tam reputat. quos prioribus abrenuntiantes facinoribus: atque flagitijs: etiam consolatur per apostolum dicens: hec quidem fuistis. sed abluti estis: tantum caueat ne reuertatur canis ad vomitum: vel sus lota ad volutabrum luti.

In huius igitur hostio: paradisi diuini susurrij vox auditur: et secretissimum consilium. quod absconditum est a sapientibus. et prudentibus

paruulis reuella: cuius sane vocis auditum. non sola iam ratio capit. sed grater eum coicat et voluntati. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. quoniam ipsi saturabuntur. Altissimum plane consilium. et inestimabile sacramentum fidelis sermo. et omni acceptioe dignus. quod de celo nobis a regalibus sedibus venit. Facta est autem valida fames in terra. et omnes iam non egere cepimus. sed ad extremam aduenimus egestatem. Benique et parati sumus iumentum insipientibus. et similes facti illis et porcorum siliquas esurimus insatiabiliter. Qui pecuniam diligit. non satiat. noui ego homines satiatos hoc mundo. et ad eius memoriam nauseantes. noui satiatos pecunia. satiatos honoribus. satiatos voluptatibus et curiositatibus huius mundi. nec mediocriter. sed usque ad fastidium satiatos. et facile est cuius nostrum satietatem hanc per dei gratiam obtinere. neque enim. parit hanc copiam. sed contemptum. Sic fatui filij addam. porcorum siliquas deuorando non esuriunt animas sed esuriem pascitis animarum. Sola nimirum hoc edulio inedia vestra nutritur. sola fames alitur cibo inaturali et dico plenius exempli gratia unum ex multis sumens. que humana vanitas concupiscit. non prius satiabitur corda hominum auro. quam vento corpora facietur. nec dedignetur aua

Ad scolares libellus.

rus. et de ambitiosis. et luxuriosis. etiam et de facinorosis eadem sententia est. Siquis forte nihil non credit. experientie credat vel proprie. vel multorum. Quis in vobis fratres. qui faciri cupiat. et desiderium suum optet implere incipiat esurire iusticiam. et non poterit faciri. Panes illos desideret. qui in domo patris habundant. et inueniet sese continuo siliquas fastidire porcorum.ustum iusticie vel exiguum studet experiri. et ut eo ipso amplius desideret. et amplius mereatur si cut scriptum est. Qui edit me adhuc esuriet. et qui bibit me adhuc sitiet. Hoc enim cognatus est spiritui. et naturalius desiderium vehementius occupat. cor humanum ceteraque desideria viriliter pellit. Sic nimirum fortez armatum fortior superat. Sic clavis clauus solet extundi: Beati ergo qui esuriunt. et sitiunt iusticiam quoniam ipsi saturabuntur. nondum quidem faciabatur homo et viuet ceteris vniuersis. que prius insatiabiliter fuerant concupiscentia vendicare resistens. ratio ni prius exponat. magis autem urgeat ipsa seruitute iusticie in sanctificationem non minore zelo. quam prius exhibuisset seruire iniquitati ad iniquitatem.

Ceterum iam voluntate muta-

ta et in seruitute redacto corpore. velut siccatu aliquatenus fonte et opulato foramine tertius adhuc. idque grauissimum restat de purganda sentina. Quomodo enim a memoria mea excidet vita mea? Membrana vilis. et tenuis atramentum forte prorsus ebibit: qua deinceps arce delebitur? Non enim superficietenus tinxit. sed totam prorsus intinxit: frustra coner. eradere ante seindes carta. quam characteres miseri deleantur. Ipsam enim forte miseram memoriam delere possit obliuio: ut videlicet mentecaptus eorum que commisi non meminerim. Ceterum ut memoria integra maneat. et ipsius macule dilluant. que nonacula possit efficere? Solus utique sermo viuus. et efficax et penetrabilior omni gladio accipiti dimituntur tibi peccata tua. Admuret phariseus et dicat. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus? Adhi. n. quod id loquitur deus est. et non extimabitur alius absque illo qui adiuuenit omnem viam discipline. et dedit illam iacob puero suo. et israel electo suo. Posthec i terris visus est et cum hominibus conuersatus est. huius indulgentia delet peccatum. non quidem ut a memoria excidat. sed quod prius inesse pariter et ificere consueuisset. sic de cetero insit memorie. ut ea nullatenus

De conuersione.

decoloreret. Multorum enim nunc peccatorum: que vel a nobis vel ab alijs commissa nouimus: recordamur. s; propria quod inquam. alia non nocet. Et quod hoc: nisi quod in his erubescimus singulariter hec nobis imputanda veremur. Tolle damnationem: tolle timorem. confusionem quam quidem omnia plena remissio tollit iam non: ut modo: oberunt. sed coopera bunt in bonum: ut deuotas ei referamus gratias qui remisit.

Iam vero per ea supplicati congrue respondeat. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam persequuntur. Misere anime tue: quod deum tui vis misereri. lani per singulas noctes lectum tuum lacrimis tuis stratum tuum rigare memeto: si conpateris tibi ipsi. Si laboras in genuitu penitentiae primum hic gradus misericordie est: misericordia utique quod consequaris. Quod si forte magnus et multus peccator es. magnam quam misericordiam tuam. et magnificare: et multiplicare labora: Reconciliatus es tibi ipsi. Nam et tibi grauis factus eras: quod positus esses contrarius deo. Et hoc sane in domo propria reformata pace: eandem necesse est prius erga proximos dillatari ut nouissime osculetur te et ipse osculo oris sui: Et quemadmodum dictum est reconciliatus pacem habens ad deum. Dimitte his: quod in te peccauerunt: et dimitte tibi. quod ipse peccastus dum secunda conscientia oraueris patrem. Et dimitte nobis debita nostra: sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Si forte quem

piam defraudaueris redde vel simpliciter: quod superest da pauperibus: et misericordiam persequeris misericordiam prestans. Si fuerint peccata tua ut coccini. quasi nix et alba bunt. Et si rubra quasi omiculus velut lana alba erunt: Et non perdis super cunctis adinventionibus tuis: quibus peraricatus es: in quibus nunc erubescis: fac elemosinam: si non potes de terrena substantia: de voluntate bona: et omnia munda erunt. Non modo illuminata ratio: et correctata voluntas: sed et ipsa quoque memoria mandata: ut ex hoc iam uocaris a domino. et audias vocem dicentis.

Beati mundo corde. quoniam ipsi deus uidebit. Magna promissio fratres mei. et totis desideriis affectanda. Hec enim. visio performatio est. sicut iohannes apostolus ait. Nunc filij dei sumus: sed nondum apparuit quod erimus. Scimus quod cum apparuerit similes ei erimus quoniam uidebimus eum sicuti est. Hec visio uita eterna est. Sicut in euangelio ipsa uita dicit. Hec est uita eterna: ut cognoscant te solus uerum deum. et quem misisti. iesum christum. Odibilis macula. que nobis beatam hanc. adimit uisionem et execrabilem negligentiam. quam dissimulamus iterum illam oculi mundationem. At enim. corporeus nobis uisus aut humore interiori. aut exterioris iniectu pulueris impeditur: sic et intuitus spiritualis iterum quodam proprie carnis illecebra: iterum curiositate. seculari et am-

Ad scolares libellus.

bitione turbatur: Quod quidem non minus experientia propria: quam divina pagina docet. ubi legitur scriptum. Corpus quod corrum pitur aggrauat animam. et deprimat terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. In utroque tamen solum quod edetatur. et profundit obtutum peccatum est: nec aliud in oculum: et lucem. inter nos. et deum separe videtur. Quod. n. dum in hoc corpore sumus peregrinamur a domino: non utique corporis eius culpas: sed huius quod adhuc. scilicet. corpus mortis magis autem quod corpus peccati sit caro: in qua bonum non est. sed potius lex peccati. Interdum tamen corporeus oculus non adhuc festuca manente: sed iam sublata vel exulata aliquid diu caligare videtur. quod quidem? et ipsum in oculo interiore: qui in spiritu ambulat sepius expit. neque. n. ut serper extraxeris continuo vulnus est reditum sanitati: sed tunc propria necesse est adhibere fomenta. et opam dare curationi. Nemo ergo sentinam exiens nudatum se per tinus arbitretur. Quinimo nouerit se multis interim purificationibus indigere: nec modo laudandum aqua: sed purgandum: et examinandum igne: ut dicat. transiimus per ignem. et aquam: et eduximus nos in refrigerium. Beati igitur nos in refrigerium. Beati igitur mundo corde. quoniam ipsi deum videbunt. Nunc quidem per speculum: in enigmate. in futuro autem facie ad faciem. ubi nimirum faciei nostre fuerit consummata mundi

ties ubi ea sibi exhibeat gloriosam non habentem maculam: neque rugam.

Ubi oportune illico subinfert beati pacifici: quoniam filii dei vocabuntur. Est. n. homo peccator. qui bona pro bonis reddens. quod in se est ne minus vult nocere. Est alius patiens. qui non reddens mala pro malis etiam potens est sustinere nocentem Est et pacificus. qui bona pro malis reddens in promptu habet et prodesse nocenti: Primus quidem paruulus est. et facile scandalizatur: nec facile quod eiusmodi est in hoc seculo neque: et plene scandalis potest obtinere salutem. Secundus. ut scriptum est: in patientia sua possidet animam suam. nam tertius quidem non modo suam possidet: sed et multorum animas lucrificat. Merito proinde beatificatur nomine filii: qui filii operis impleuerit. ut post suam non ingratus reconciliationem et alienos reconciliet patri suo. Si quidem qui bene ministraverit gradum si bonus acquireret nec in domo patris gradus melior credendus est esse quam filii. Si. n. filii et heredes heredes quidem dei. coheredes autem christi. Et quemadmodum ipse dicit: ubi ipse est. ibi sit et minister eius. Festigauimus vos plenitudine sermonis: et detinuimus ultra quam oporteret. Ex hoc tam loquacitati nostre cui finem iam non imperat verecundia videtur ipetrare vel hora. Memoretote tamen apostoli quem aliquando verbum predicam

De conuersione.

tionis usq; i mediā noctem legimus p̄raxisse. Etiam autē ad huc vt ipsius verbis vtat sustineatis modicu; quid insipientie mee: emuloz enim vob; dei emulatione.

Filioli q̄a demōstrat vobis fugere ab ira vētura: nemo enī irā magis meret̄ q̄ amicu; simulās inimicu;. Iuda osculo filiu; hominis tradidit: homo vnanimis q̄ simul cū eo dulces capiebas cibos. q̄ in parapside manū pater intinxisti. nō enī tibi pars in oratione. qui orat ad patrē: et dicit: pater ignosce illis: q̄a nesciūt qd faciunt. Ne vobis: qui clauem tollitis: nō scientie soluz. sed auctoritatis. nō ipsi itroitis: et multipliciter ipeditis quos itrodúcere debuistis. Tollitis enī nō accipitis. clauēs de q̄bus domin⁹ querit per prophetā. Ipsi regnauerūt. et non ex me principes extiterūt: et ego nō vocaui eos. unde tātus plationis ardor? Unde ambitionis ipudētia tanta? Unde tāta vesania p̄sumptionis humane? audiat ne aliq̄s vestrum terreni cuiuslibet reguli non peccipiente: aut etiā p̄hibēte eo occupare ministeria p̄ripe bñficia ne gotia disputare? Nec tu deū putēs q̄ in magna domo sua vasis ire aptis interim sustinet approbare. Multi q̄dē veniūt: sed considera quos vocet. Ordine ipm domini et sermonis attēde. beati sūt mūdo corde qm̄ ipsi deū videbūt. Ac deinde beati pacifici

filij dei vocabuntur. Misericordes vtq; vocat. pater celestis: q̄ non querunt que sua sunt. sed q̄ iesu christi: nec qd si: i vtile est: q̄ multis. Petre inquit amas me. domine tu scis qz amo te. Pasce inquit oues amas. Quid enim sic amatas oues committeret non amanti. nimirum hoc queritur inter dispēlatōres vt fidelis quis inueniat. Ne ministris infidelibus: qui nec duz reconciliati reconciliationis aliene quasi homines q̄ iusticiā fecerit arripiunt curā: Ne filijs ire. qui pacificoru; sibi vsurpare gradus. et nomina non verent. Ne filijs ire q̄ sese mediatores: vt peccata populi comedāt mētuntur. Ne q̄ ambulantes i carne deo placere non possunt: et placere velle p̄sumunt.

Non miramur fratres q̄cūq; presentē statu ecclesie misamur nō miramur de radice collubri. regulū oriētē. non inquam miramur sed videmur vineā domini q̄ institutā a domino p̄tergredit viā. Impudē ē. n. pacifici gradus: et filij. dei vices. occupat homo: q̄ nec primam quidē domini vocē adhuc ad cor renocātia. audiuit. aut si quādo forsitan cepit audire residēs fugit ad folia: vt absconderetur i eis. Propterea nudū peccare q̄euit. sed longā adhuc trahit. restē nec dū factus ē vir vidēs paupertatem spiritus sui. s; dicit q̄a diues sum et nullus egeo. cū sit cecus. et nu

Ad scolares libellus.

Aus et miser et miserabilis. nihil illi de spiritu mansuetudinis: quo pre-
occupatos in delicto possit instru-
ere considerans seipsum ne et ipse tem-
ptetur. Compunctionis lacrimas
nesciens letatur potius cum male
fecerit. et in rebus pessimis exultat
nimis unus eorum est. quibus dominus
ait. ve vobis: qui ridetis nunc quia
flebitis. Pecunia non iustitias
procurat: oculi eius omne sublimem
vident: insatiabiliter esurit digni-
tates: gloriatur sitit humanam pecu-
lam ab eo misericordie viscera. seui-
potius: et tyrannum se exhibere le-
tatur. questum estimant pietates.
Quid de munditia cordis loquar.
Utinam non illud oblivioni dedis-
set. tanquam mortuus a corde: utinam
columba non esset seducta non huius
cor. Utinam esset vel quod foris est mu-
dum. nec ea quae corporalis est ma-
culata tunica inveniret ut obedi-
retur vel in hac parte dicenti. mun-
damini. qui fertis vasa domini. non
accusamus universitatem: sed nec
universitatem excusare possumus
Reliquit sibi dominus multa milia:
alioquin nisi nos excusaret iustitia
et illud nobis semel scum dominus re-
liquisset: olim iam sicut sodomam
subversi essemus: et sicut gomora
similiter pissemus. Dilatata si-
quidem videtur ecclesia: ipse et cle-
ri sacratissimus ordo super numerum
multiplicatus est. Et ex et si mul-
tiplicasti gentem: non magnificasti
letitiam. dum nihil minus appareat
decidisse meritis quam numero ac-

cessisse. Curritur passis ad sacros
ordines et reuerenda ipsa quae spi-
ritibus angelicis ministeria homines
apprehendunt sine reuerentia. sine con-
sideratione: neque enim signum regni
occupare celestis: aut illi timet
operis gestare coronam: in quibus aua-
ritia impat: dominatur superbia sedet
iniquitas: luxuria et principatur
in quibus et pessima forte apper-
at intra parietes abhominatio:
Si iuxta prophetiam. ezechiel pa-
rietem fodiamus ut in domo dei
videamus horrendum. Siquidem
post fornicationes: post adulte-
ria: post incestus. ne ipse apud
aliquos ignominie passiones: et
turpitudinis opera desunt. Utinam
non fierent. quae usque hodie non
perueniunt. ut nec apostolum scri-
bere: nec nos dicere oporteret.
Utinam nec dicentibus crede-
retur. quod humanum aliquan-
do occupaverit animum: tam ab-
ominanda cupido. nunquid non
olim civitates ille spurcitie huius
matres diuino clamante iudicio
et incendio sunt delecte. nunquid non
gehennalis flamma moram non su-
stinens execrabile illam peruenit
tollere nationem: quod ipsius speciali-
ter essent manifestata peccata pre-
cedentia ad iudicium: Nunquid
non et ipsa utpote consciam tan-
te perfusionis tellurem aspersit ignis
sulfur. et spiritus procellarum: nunquid non
in lacum horribilem solus omnis reductus est
Amputata sunt idcirco capita quin-
que: sed heu universa surrexerunt

De conuersione.

Quis edificauit vrbes flagitijs: qf
turpitudinis mentia dilatauit.
Quis oñdit ppagines virulen-
tas: Ne ne inimic⁹ hoĩuz sulfurei
illius incēdij reliqas ifelices cir-
cunquaqz dispfit execrabili illo-
ciere ecclesie corp⁹ aspsit ⁊ ipoz
quoqz ministroz nōnullos scie
fedissima respit. **H**eu genus ele-
ctū. regale sacerdotiū. gēs sācta
populus acq̃sitionis. q̃s int tua
illa p̃mordia tā diu: na spūalib⁹
effluentē carismatibus: chustia-
ne religionis ortū credere possit
talia in te posse aliquñ repiri. In-
grediuntur cū hac macula taber-
naculū dei uiuentis. ⁊ inhabitāt
cū hac macula templū dei pollu-
entes. tudiciū multiplex acceptu-
ri. q̃ tā grauissimas p̃sciētias ge-
runt. ⁊ nihilomin⁹ sese ingerūt i
sanctuariū dei. Tales. n. non mō
non placant deū. sed magis irri-
dēt. dū vident dicere in cordib⁹
suis. n̄ req̃ret. Irritāt plāe ⁊ i sen-
sum reddunt sibi. **T**ereo ⁊ ne. ⁊
his q̃b⁹ cū repropositiari sbuerāt
Atinā magis turri ichoaturi se-
dentes p̃putarēt ne forte sūptus
nō hēant ad p̃ficiendū. **A**tinā q̃
ptinere non valent p̃fectionē te-
merarie p̃fiteri: aut celibatui da-
re noīa vererent: Sūptuosissima
siquidē turris. ⁊ verbū grande.
qđ nō oēs cape possunt. Est autē
sine dubio melius habere. q̃ vri
⁊ saluari i humili gradu fidelis
populi q̃ ipleri sublimitate: ⁊ dte-
rius viuere ⁊ districti⁹ iudiciari
Multi. n. nō qđ ē oēs sed tantū

multi certū nec latere queūt pre
multitudine. nec p̃impudētia q̃
rūt. **M**ulti vtiqz libertatē. i quā
vocati sunt in occasionē carnis
dedisse vident abstinentes reme-
dio nuptiali. ⁊ in oē flagitiū dei-
ceps effluentes.

Parcite obsecro f̃rea. p̃cite aia-
libus ṽris. **P**arcite sanguini. q̃
p nobis effusus est. horendū ca-
uete piculū. ignē q̃ patus est de-
clinate. **I**nueniat tandē nō irri-
soria p̃fessio p̃fectionis. exhibeat
ēt virtus in specie pietatis. nō sit
in auras forma celibis vite. ⁊ va-
cua veritat. **Q**uid. n. piclitas ca-
stitas in delitijs. hūilitas in diui-
tijs. pietas in negotijs. vitas n̄
tiloquio. charitas in hoc seculo
neqz fugite de medio babilōis fu-
gite saluare aias ṽras. **C**ōuolate
ad vrbes refugij. vbi ⁊ de p̃teritis
agere p̃niam. ⁊ in p̃nti obtinere
grām. ⁊ fiducialiter futurā gl̃az
p̃stolari possit. **N**ō vos retardet
p̃scia peccatoz. q̃ vbi illa abun-
dauerint supabundare grā plue-
uit. **N**ō potētie austeritas ip̃a de-
terreat. neqz n. p̃digne sunt passi-
ones huius t̃pis ad p̃teritaz cul-
pam. que remittitur. **N**ō ad pre-
sentem p̃solationis grām. q̃ imit-
tatur nobis: **B**eniqz nulla tā
ta est amaritudo. quā p̃phete fa-
rina nō dulcoret quā non sapidā
reddat sapientia lignuz vite. **S**i
verbis nō creditis: operibus cre-
dite exemplis acquiescite pluri-
moz. **L**urrunt vndiqz peccato-

Ad scolares libellus.

res ad penitentiam. et natura pariter et consuetudine delicati exteriorum oino asperitatem non reputat. ut exa perate conscientie leniatur. nil creditibus impossibile nil amantibus difficile. nil mitibus asper. nil humilibus arduum reperit quibus et gratia fert et obediencie duotio lenit imperium. Quid ambrulatum in magnis et mirabilibus super vos. Magni prorsus et mirabile est ministerium esse christi et ministeriorum dei esse dispensatorem. longe est super vos ordo pacificorum nisi forte obmissis gradibus preostensis saltare magis quam ascendere libet. Utinam tamen si quis sic intrat si fieri posset tam fideliter ministraret quam fiducialiter se ingessit. At difficile fortassis et impossibile est. ut ex amara radice abitis suavis fructus prodeat charitatis. Dico ego si vultis audire. imo non ego sed dominus. Cum iuvat fueris ad nuptias recube in nonissimo loco. quia omnis qui exaltat humiliabitur. et qui se humiliauerit exaltabitur.

Beati inquit pacifici. quoniam filii dei vocabuntur. Considera diligenter non pacificos sed pacificos commendari. Sunt enim qui dicunt et non faciunt. Sane quemadmodum non auditores legis iusti sunt sed factores. sic non annuntiatores pacis beati sunt sed auctores. Utinam tamen nostri quicumque videntur hodie pharisei forte aliqui sunt tamen non facerent saltim dicerent quod oportet. Utinam qui sine sumptu evangelium ponere nolunt. pone

rent vel pro sumptu. Utinam etiam gelizarerit ut maderaret. Merce narius inquit videt lupum vententem et fugit. Utinam quicumque pastores non sunt. mercenarios saltim gregi vellent se exhibere. non lupos. Utinam non ipsi lederent. utinam non sugerent nemine persequente. Utinam non exponerent gregem donec lupo veniens videretur. nimirum sustinendi fuerant si inuenirentur presertim tunc pacis recipientes mercedem suam et pro mercede saltim in custodia gregis laborantes. primum modo ipsi non turbarent gregem et gratis auerterent a pascuis iustitie et veritatis. nam persecutio quidem indubitanter mercenarios a pastorebus segregat atque discernit. Quando enim transitoria damna non timeat qui transitoria lucra sectatur. Quando terrenam sustineat persecutionem propter iustitiam. qui terrenam mercedem quasi iustitiam querit. Beati inquit qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. quoniam ipsorum est regnum celorum. Pastorum hec beatitudo non mercenariorum. multo minus latronum vel luporum. Usque adeo siquidem persecutio nem non patiuntur propter iustitiam. ut persecutionem malint quam iustitiam sustinere. neque contraria est operibus eorum. et grave est eis ad audiendum. Ceterum propter avaritiam. propter ambitionem paratos videas universa subire pericula. siscitare scandala sustine

Meditationes.

re odia: dissimulas opprobria ne
gligere maledicta: ut nō minus
punitiosa sit animositas: talius q̃
pusillanimitas: mercenariorum
Aeris ergo pastoribus dicit pa
stor eorū. Pastor bonus qui pro
ouibus suis aiam suā ponere nō
pepercit. Beati eritis cum vos
oderint homines: et cum separa
uerint vos: et eiecerint nomē ve
strum tanq̃ malum propter fili
um hominis. Gaudete illa die
et exultate: quoniam merces ve
stra copiosa est in celis. Siquidē
nō ē q̃ fures timeāt qui sibi in ce
lo thesaurizant. Non est q̃ cau
sentur de multiplici tribulatiōe
ubi multiplicationē mercedis at
tendūt. Quinimo gaudeāt ma
gis ut dignū est: q̃ nō tam perse
cutio q̃ remuneratio augeat: et
exultet eo abundantiū: quo plu
ra sustinent ppter christum: ut
eos perinde copiosior merces
maneat apud ipsū. Quid timidi
estis modice fidei. fidelis extat se
tētia irrefragabili subnixā veri
tate: q̃ nulla nocebit aduersitas
si nulla dñet iniquitas. Sed pa
rū est nō nocere: etiā pderit et co
piosius pderit. dummodo iusti
tia in intentione: christus in cā
apud quem patientia pauperū
nō peribit in finem. Ipsi gloria
nunc et semper et in secula seculo
rum. Amen. Deo gratias.

Beati Bernardi abbatis ad
humane pditionis cognitionē
meditationes deuotissime.

Alii multa sciūt et
seipso nesciūt. Ali
i os inspiciūt et semet
ipso deserūt. Deū
querūt p ista exteri
ora deserētes sua iteriora: quib⁹
interior ē deus. Idcirco ab exte
rioribus redeā ad interiora. et ab
interioribus ad supiora ascēdaz
ut possim cognoscere vñ venio.
aut quo vado. quid sim: et vnde
sim: et ita per cognitionē mei va
leam peruenire ad cognitionē
dei. Quāto nanq̃ in cognitiōe
mei pficio: tāto ad cognitionē
dei accedo secundū interiorē ho
minem: tria in mente mea inue
nio: per que deū recolo cōspicio
et pcupisco. Sunt autē hec tria
memoria: intelligentia: volūtas
siue amor. per memoriā remin
iscentur: per intelligentiam intueor
per voluntatem amplector. Et
dei reminiscentur in memoria mea
inuenio eum et in ea de eo. et i eo
delector fm q̃ ipse mihi donare
dignatur. intelligentia inueor qd
sit deus in seipso. quid i angelis
quid in sanctis. quid in hoib⁹.
quid i creaturis. In seipso ē incō
prehensibilis: q̃ principium et fi
nis sine fine. Ex me itelligo q̃ i
comprehensibilis sit deus: quādo
meipsum intelligere nō possum
quem ipse fecit. In angelis ē de
siderabilis. quia in eum deside
rant perspicere: in sanctis est de
lectabilis. q̃ in eo felices assidue
letant. i creaturis ē admirabilis q̃

Deuotissime.

oia potenter creat: sapienter gu-
 bernat: benigne dispēsat. In hoi-
 bus est amabilis: qz eoz deus ē:
 ⁊ ipsi sunt populus eius. Ipse in
 eis habitat tanq̃ in tēplo suo: ⁊
 ipsi sunt templū eius. Nō dedi-
 gnatur singulos: neqz vniuersos
 Misericordie eius meminit: cūqz itel-
 ligat: ac diligit: cū illo ē. Diligerē
 eū debemus: qm̃ ipse prior dile-
 xit nos. ⁊ ad imaginē: ⁊ similitu-
 dinē suā nos fecit: qd nulli aliū
 creature dōare voluit: ad imagi-
 nē dei facti sum⁹: hoc est ad itel-
 lectū: ⁊ noticiā filij: p quē itelli-
 gimus: ⁊ cognoscim⁹ p̃ez ⁊ ac-
 cessū habemus ad eū. Tanta co-
 gnatio est iter nos: ⁊ dei filiū: qd
 ipse imago dei ē. ⁊ nos ad imagi-
 nē eius facti sum⁹. Quā cognā-
 tionē ēt ipa similitudo testat qm̃
 nō solū ad imaginē s; ēt ad simi-
 litudinē ei⁹ facti sum⁹. Qz itaqz
 id: qd ad imaginē ē: cū imagine
 puenire. ⁊ nō i vacuū nomē ima-
 ginis p̃icipare. Rēpresentemus
 ergo imaginē eius i nobis i ap-
 petitu pacis. i intuitu veritat. ⁊ i
 amore charitatis. Teneam⁹ eū
 in memoria. portemus in p̃scia.
 Et vbiqz presentem venerationem.
 Ad deum siquidē nra eo ipso eius
 imago est. q̃ eius capar ē. eiusqz
 particeps esse potest. Non pro-
 pterea eius imago est. qz sui mēs
 meminit. seqz intelligit. ac dili-
 git. sed qz pōt meminisse. itellige-
 re. ac diligere eū. a quo facta est.
 qd cū facit sapiēs ipa sit. Nihil
 .n. tā simile est illi sūme sapie q̃

mens rationalis. que per mēo-
 riam intelligentiā. ac voluntatē
 in illa trinitate ineffabili p̃sistit.
 Cōsistere aut in illa non pōt nisi
 eius meminerit. eāqz intelligat.
 ac diligit. Meminerit itaqz dei
 sui. ad cui⁹ imaginē facta ē. eūqz
 intelligat. diligit atqz colat. cū
 quo sp̃ pōt esse beata. Beata aia
 apud quā deus redēm inuenit:
 in cuius tabernaculo requiescit.
 Beata que dicere pōt. Et q̃ crea-
 uit me requieuit in tabernaculo
 meo. negare siquidē requiē ce-
 li ei n̄ poterit. Cur ergo nos ipos
 deserimus. ⁊ in his exterioribus
 deū querimus. qui apud nos est
 si nos velimus esse apud eū. Re-
 vera nobiscum ē. ⁊ in nobis. sed
 adhuc p fides donec mereamur
 videre per sp̃m. n̄ enim inq̃t
 apostolus christum habitare p
 fidem in cordibus nostris. quia
 christus i fide. fides i mēte. mēs
 in corde. cor i pectore. Per fidē
 recolo deum creatorē. adoro re-
 dēptorē expecto saluatorē. cre-
 do videre eū in oibus creaturis
 h̄re in me ipso. ⁊ quod his omni-
 bus ineffabilis iocūdius. atqz bea-
 tius ē cognoscer i seipso. Prēni-
 nanqz ⁊ filium ē in sancto spū
 cognoscere. ē vita eterna. beati-
 tudo p̃fecta. summa voluptas.
 Oculis nō vidit. nec auris au-
 diuit. nec i cor hoīs ascēdit quā-
 ta caritas quāta suauitas ⁊ quā-
 ta nobis m̄eat i illa visōe. iocū-
 ditas. qm̃ deū facie ad faciē vide-
 bim⁹. q̃ ē lux illuminator. req̃es

De Meditationem.

exercitatorum: patria redeuntium
vita viventium, corona vicentium.
Itaque in mente mea imaginem il
lius summe trinitatis repio: ad
quam summam trinitatem recolē
dā: inspicēdā: et diligendā: ut
eius recorder: ea delecter: et eā cō
tēpler: totū id quod vivo debeo
referre. **M**ēs imago dei ē: i qua
sunt hec tria: memoria itelligen
tia: et volūtas siue amor. **M**emo
rie attribui⁹ omne qđ scim⁹: et
si nō ide cogitam⁹. **I**ntelligētie
tribuim⁹ omne qđ verū cogitā
do inuenimus: quod etiā memo
rie cōmendamus. **P**er memori
am patri similes sumus: p intel
ligentiā filio: p voluntatem spi
ritui sancto. **N**ihil i nobis tam si
mile ē quāz volūtas: vel amor si
ue dilectio: q̄ excellētior volun
tas ē. **D**ilectio dō nū dei est: ita
qđ nullū domū dei est hoc excellē
tius: dilectio nanq; q̄ ex deo est:
et deus ē: pprie spiritus sanctus
dicat p quē charitas dei diffusa ē
in cordibus nostris: p quēz tota
trinitas in nobis habitat.

De miseria hominis: et exami
natione extremi iudicij. **C. ij.**

Ecū dū exteriore homines
de parētibus illis ventor:
qui me ante fecerūt dam
natū qđ natus. **P**eccatores pec
catorū i peccato suo genuerūt: et
de peccato nutriti erunt: miseri
miserū in hanc lucis miseriā idu
xerūt. **N**ihil ex eis habeo nisi mi
seriam: et peccatū: et corruptibile
hoc corpus, qđ gesto: **A**d illos

vero festino. qđ per mortē corpis
hinc exierūt. cū eor sepulchra re
spicio. nō iuento in eis nisi cinerē
et vermem. fetorem. et horrorem.
Quod ego sum fuerūt ipsi. et qđ
ipsi sunt ego ero. **Q**uid sum ego
homo de humore liqđo. sui enīz
in momēto pceptionis de huma
no semine cōceptus deinde spu
ma illa coagulata modicum cre
scēdo caro facta ē. et postea plo
rās et euilās traditus sum hui⁹
mūdi exilio. et ecce iā mortior ple
n⁹ in q̄tatib⁹. et abhominatiōi
bus. **I**ā iā representabor ante di
strictū iudicem de meis operib⁹
rationē redditur⁹. **N**e mihi mi
sero: cū venerit dies illa iudicij. et
apti fuerint libri. in quibus oēs
mei actus. et cogitationes domi
no presente recitabunt. **T**ūc de
misso capite pre cōfusione male
cōsciētie i iudicio corā domino
stabo trepidus. et anxius. utpote
cōmemorās scelorum commissā
meor. et cū dices de me. ecce ho
mo et opa eius. **T**unc reducā an
te oculos meos omnia peccata
mea. et delicta. **Q**uadā nanq; vi
diuina fiet. ut cuiq; sua opa bōa.
vel mala i memoriā reuocent. et
mētis intuitu mira celreitate cer
nant. ut accuset. vel excuset suā
cōsciētiā atq; ita simul. et singu
li. et omnes iudicent. **I**udiciū fa
ciet gestorū quisq; suorum. **E**un
ctaq; eunctorū cunctis arcana pa
rebūt. **Q**uod enīz nunc cōfiteri
erubescimus. tūc omnib⁹ māife
stabit. **E**t qđqd hic dissimulād o

Deuotissime.

palpamus totū illū vindex flā-
ma comburet. Ignis ubiq; feror
ruptis regnabit habemus. Quā-
toq; diutius deus nos expectat.
vt emēdem. tāto districtius iu-
dicabit si neglexerimus. Cur er-
go tā tope vitā istā desideramus
in q̄ quāto amplius viuimus. tā-
to plus peccamus? Quāto. n. vi-
ta est longior. tanto culpa nume-
rosior. Quotidie nāq; crescunt
mala. et subtrahunt bona. Assi-
due variat homo per prospera:
et aduersa. et ignorat quādo mo-
riat. Sicut. n. i celo stella co-
ruscās currit velociter. et repēte
deficit. et sicut sintilla ignis subi-
to extinguit. et i cinerē redigitur
sic cito finitā datur istaz cernere
vitam. dū enī libenter. ac iocun-
dissime morat homo in mundo
istō diuq; se victurū arbitrat. ac
multa i lōga tempora disponit
agenda. subito rapit i mortem.
et ex improviso anima aufertur
a corpore. Verūtamē cū magno
metu magnisq; doloribus a se
parat a corpore. Veniunt enim
angeli assumere illam. vt perdu-
cant eam ante tribunal iudicis
metuendi. et tūc illa memorans
opera sua mala. et pessima. q̄ die.
noctūq; gessit p̄trēxit. et q̄rit illa
fugere. iduciasq; petere dicēs. da
te mihi vel vnus hore spatium.
Tunc quasi loquentia simul ei
opera respondebunt. et dicent. tu
nos egisti. opera tua. sumus nō
te o esceremus. sed ip tecum eri-
mus. tecū pergemus ad iudiciū

Autia quoq; multis et multiplici-
bus criminib⁹ eā accusabūt. mul-
tasq; falsa testimōia aduersus eā
inueniēt. quāquā vnū ad damna-
tionē eius posset sufficere. demo-
nes vero terribili vultu. et horri-
bili aspectu eā terebūt. ingēti su-
rore eam psequuntur. et cōprehē-
dent eā tam terribiliter. q̄ horri-
biliter. volētes eā retinere. et pos-
sidere. nisi sit q̄ eripiat. Tūc ani-
ma iueniēs oculos clausos. et os
aliosq; corporis sensus. p quos
solebat egredi: et delectari i his
exterioribus. reuertet ad se. et vi-
dēs se solā: et nudā ingēti horrore
cōcussā. desperatione deficiet. in
se. et cadet sub se. Et qz amore mū-
di et carnis voluptate. dei amorē
dereliquerat. derelinquet a deo
misera i hora tante necessitatis.
atq; demonibus tradet in infer-
no cruciāda. Sic anima peccato-
ris in die. qua ignorat. et hora q̄
nescit. rapit a morte et segregat
a corpore. pgitq; miseris plena
tremēs: ac dolēs. Et cū nullā ex-
cusationē habeat. quā p pecca-
tis suis possit oñdere. p̄tabescit.
et p̄timeſcit ante deū appē. ingē-
ti horrore cōcutit. et multiplicib⁹
cogitationū estib⁹ agitatur. cū i
gruente solutiōe carnis. et subdu-
ctis e medio oibus. se et illū ter-
minū p̄siderat. cui appropinqt:
et post paululū hoc iuenit. qd in-
p̄petuum mutari nō poterit. cō-
siderat plane q̄ districtius vēiat
eternus iudex. et ante ſeueritatē
tātē iustitiē. quas rationes vite

Meditationes

sue ponat. Si n. cuncta opa: q̄ in-
telligere potuit. eu itauit: vctura
tñ coram districto iudice illa ma-
gis: q̄ in semetipsa nō intelligit p
timefcit crescit pavor: cū cogitat
q̄ viā vite hui⁹ neq̄q̄ sine culpa
transire potuit: nec hoc q̄dē q̄d
laudabili vixit sine aliquo rea-
tu est: si remota pietate iudicet.
Quis. n. p̄siderare valeat: quāta
mala p̄ momēta t̄puz p̄petram⁹
z quāta bona facere negligim⁹:
Sicut. n. peccatum est p̄petratio
mali: sicut delictū est desertio bo-
ni. **Gravis** siq̄dē iactura est cuz
nec bona facim⁹. nec bona cogi-
tam⁹: sed cor nřz p̄ vana z iuti-
lia sinimus vagari. **Nimis** tñ dif-
ficile est cor tenere: z ab illicita
cogitatione seruare. **Nimis** etiā
difficile est terrenas occupatio-
nes absq̄ peccat⁹ mist rare. **Qua**
pp null⁹ semetipsz p̄phēdere p̄fe-
cte pōt z diiudicare. **Sz** mult⁹ co-
gitationibus occupatus sibimet
ipsi aliquo mō manet incognit⁹
vt omnino quod tolerat nesciat
Quapropter urgente exitu sub-
tiliori terretur metu: quia z si il-
la qui sciuit nunq̄ se p̄termisisse
meminit: formidat tamen ea
que nescit.

De dignitate aīe cap. iij.

Quamadei insignita imāgie
decorata similitudine: dispōsata
fide: dotata spū: redēpta sanguie
deputata cū angelis. capax bea-
tudinis: heres bonitat⁹. rōnis p-
ticeps: q̄d tibi cū carne vñ tanta
mala pateris pp carnem aliena

peccata tibi iputant: z tue iusti-
tie quasi pannus mēstruate r e-
putant: atq̄ tu ipsa ad nihilū es
reducta: z quasi nihilū z inane
reputata. nihil aliud ē caro cū q̄
tanta est tibi societas. nisi spuma
caro facta. fragili vestita decore
Sed erit q̄dē cadauer miser⁹: z
putridū z cibus vermū nā quā-
tuncq̄ excolat sp̄ caro ē. **Si** di-
ligenter p̄sideres q̄d p̄ os: z na-
res: cefosq̄ corp⁹ meat⁹ egre-
diat. vilius sterq̄linū nunq̄ vidi-
stis: si singulas ei⁹ miseriae enūe-
rare velis: q̄ sit onerata peccat⁹
irremita vitij⁹: p̄uriens p̄cupiscē-
tijs occupata passiōib⁹. polluta
illusionibus. p̄na sp̄ in maluz: z
in omne vitij⁹ procliu⁹ plenam
omni p̄fusione z ignominia iue-
nies. **Propter** carnē homo vāi-
tati similis factus est: qz ex illa vi-
tium p̄cupiscentie traxit: quo ca-
ptiu⁹ tenetur z curuat vt dili-
gat vanitatē z iniquitatē operet
Attende hō quid fuisti ante or-
tum: z quid es ab ortu vsq̄ ad
occasū. atq̄ quid eris post hanc
vitam p̄fecto fuisti. q̄d non eras
postea de vili materia factus. z i
vilissimo pāno inuolut⁹ mēstrua-
li sāguine i vtero materno fuisti
nutrit⁹ z tunica tua fuit pell⁹ se-
cūda. sic indutus. z ornatus veni-
sti ad nos. nec mēor es q̄ sit vil⁹
origo tui. **Forma:** fauor popli fer-
rior iunēilis. opesq̄. **Subripue**
tibi noscere q̄d sit hō. nihil enī
aliud est homo q̄z sperma fetidū
saccus stercoz: z cibus vermi⁹.

De notissime.

Post hominem emis. post vermem
feto et horrore. Sic in non hominem
dicitur ois homo. Tu supbit ho
cuius conceptio culpa. nasci pe
na. labor vita. necesse mori. Cur
ergo supbis homo. Attende quod
fuit vile semen. et sanguis coa
gulat. in utero matris. deinde mi
seria huius vite exposit. et peccato
postea vermis et cibus vermium
futur. in tumultu. Quid supbis
pulvis et cinis cuius conceptus culpa
nasci miseria. vivere pena. mori
angustia. Cur carne tua pretiosa re
bus inpinguas et adornas quam pro
paucos dies vives duoraturus se
in sepulcro. rursus vero tua non adornas
bonis opibus quam deo et angelis eius
presentanda est in celis. Quare animam
tuam vilipendis et ei carne sponis
dominam ancillari. et ancillam do
minari magna abusio est. Totus
quidem iste mundus ad unius aie
precium extimari non potest. non
enim pro toto mundo deus animam
suam dare voluit. quare pro anima
humana dedit. Sublimis ergo est
aie precium. que non nisi sanguine
christi redimi potuit. Quare ergo com
mutationem dabis pro anima tua. qui
pro nihilo das illam. nonne dei fili
us. cum esset in sinu patris a rega
libus sedibus pro ea descendit ut eam
liberaret a potestate diaboli. Quare
cum vidisset peccatorum funibus ir
retitum. tamquam demonibus tra
dendam. ut morte perpetua damna
ret. fleuit super illam quam flere se nescie
bat. nec solum fleuit sed et occidi se
permisit ut sui pretiosi sanguinis pre

tio eam redimeret. aspice mortalis
pro te datus hostia talis. agnosce ho
minem nobilem est anima tua. et quam gravata
fuerit eius vulnera. pro quibus neces
se fuit christum dominum vulnerari. Si non
essent hec ad mortem et mortem sem
piternam. nunquam pro eorum remedio di
filius moreretur. noli ergo vilipen
dere aie tue passionem. Cuius tanta
maiestate tantam vides exhiberi com
passionem fudit ipse lacrimas pro te
lana et tu pro singulas noctes le
ctum tuum cordis compunctione et la
chrymarum assiduitate. fudit ipse san
guinem suum. fude tu tuam quotidianam
corporis afflictionem. Quare si seipsum pone
re pro christo non potes saltem mitiori
quodam scilicet longiori martirio pone. no
li attendere quod caro velit. sed qui
spiritus poscit. Tunc. n. gloriosus erit
cum ad dominum suum redierit. Ita tamen si
de corpore nullum peccatum secum tulerit.
et deterferit omne sordidum. Si vero di
cis aurum est hic sermo non possit mun
dum spernere et carne mea odio ha
bere. Hic mihi ubi sunt amatores
mundi qui ante pauca tempora nobiscum
erant nihil ex eis remansit nisi cieres
et vives. attende diligenter quod sunt vel
quod fuerit homines fuerit sic tu come
dest bibest risest. duxest in bonis
dies suos. et in puncto ad inferna de
scendest. hic caro eorum omnium et il
lic aie ignibus deputat. donec rur
sus infelici collegio colligati septi
ternis involuatur incenditis. qui socii
fuerunt in vitia. Una namque pena
implicat. quos unus amor in crimi
ne ligat. Quid profuit illis inanis
gloria brevis letitia mundi potentia

Meditationes.

carnis voluptas: false diuitie. magna familia et mala concupiscētia. Ubi risus ubi iocus ubi iactantia ubi arrogātia: dāta leticia quāta tristitia: post tantillā voluptatē tā grauis miseria: de illa exultatione ceciderūt in magnam miseriam in gradē ruinā et in magna tormēta. Quicquid illis accidit tibi accidere pōt, quia hō es. Homo de humo: limus de limo. de terra es de terra uiuis: et in terrā reuerteris: quā uenerit dies illa ultima: que subito ueniet: forsitan hodie erit. Certū est quod morieris: sed incertū quando: aut quō aut ubi quontā mors ubiq; te expectat. Tu quoq; si sapiēs fueris ubiq; eam expectabis: si carnē sequeris punieris in carne. si in carne delectaris: cruciaberis in carne: si curiosas uestes req̄ris pro natu uestiū sub te sternet tineas: et operimentuz tuū erūt vermes. Iustitia dei aliud indicare nō potest: nisi quod merent opera nostra. Qui enim plus diligit mundū q̄ deū: seculū q̄ claustrū: gulam q̄ abstinentiā: luxuriam q̄ castitatē: sequitur diabolu: et ibit cum eo in suppliciu eternū. Quis putas tūc micor erit: in quis luctus: que tristitia: cū separabunt inuisti a consortio iustorū. et a uisione dei: et tradent in potestātē demonū. et ibunt cū ipsis in ignem eternū: ubiq; semp erunt sine fine in luctu et gemitu. pcul quippe a beatū paradisi p̄sā exules cruciabuntur in gehenna perpetua nū

q̄ lucem uisuri: nūq̄ refrigerium adepturi. Sed p milia milia annorū in inferno cruciadi. nec inde unquam liberandi: ut nec q̄ torquent aliquando fatigentur. nec qui torquent aliquando moriantur. Sic enim ignis ibi consumit. ut semper reseruet. sic tormenta aguntur. ut semp renouentur. iuxta uero qualitatem culpe penā sustinebit unusquisq; gehēne et siliis culpe rei suis siliis ungentur cruciandi. Nihil aliud ibi audies nisi fletus ac plāctus gemitus et ululatus merores atq; stridores dentium. Nihilq; ibi uidebitur nisi vermes et laruales facies tortorum atq; teterrima monstra demoniorū. Vermes crudeles mordēbūt: intima cordis. hic dolor inde pauor gemitus stupor et timor horres. Ardebūtq; miserī in igne eterno in eternum et ultra in carne cruciabunt p ignē. in spū p p̄ciētie vermē: ibi erit dolor intollerabilis. Timor horribilis fetor incōparabilis. mors animę et corpis sine spe uenie et misericordie. Sic tū morientur. ut semper uiuant: et sic uiuēt ut semper moriantur. Ita aia peccatoris aut in inferno pro peccatū cruciat aut conuersa a peccatis in paradiso pro bonis meritis collocatur. Nūc ergo alter ex duobus eligamus. aut semper cruciari cūz impijs. aut semper letari cūz sanctis. Bonum siquidē et malū uita et mors an nos sunt posita. ut ad quod uoluerim manū exten-

Deuotionissime.

Damus. Si tormenta non terrēt
nos saltē inuitēt premia.

De pmo patrie celestis. c. iiii.

Premiū est videre deum
vivere euz deo: vivere de
deo esse cū deo: esse in deo:
q̄ erit oia in omnibus. habere de
um q̄ est summū bonū: et vbi est
summū bonū: ibi ē summa felici
tas: sūma iocūditas: vā libertas
pfecta charitas: eterna sēcuritas
et secura eternitas: ibi est vā leti
cia. plena scia. ois pulchritudo:
et ois beatitudo. Est ibi pax. pie
tas: bonitas lux. virtus. hōestas.
gaudia: leticie dulcedo. vita pē
nis: gloria laus. requies. amor: et
p̄cordia dulcis. Sic cū deo hō be
atus erit in cuius p̄sciētia pecca
tum inuentū non fuerit videbit
deū ad voluntatē. habebit advo
luptatē. fruetur ad iocunditatē
in eternitate vigebit. in veritate
fulgebit: in bonitate gaudebit.
sic habebit pmanendi eternita
tem. sic cognoscēdi facilitates et
reāscendi felicitatē. Civis siq̄
dē erit illius sancte civitatis. cu
ius angeli ciues sūt. de^o pater tē
pluz. filius eius splēdor. spiritus
sanct^o charitas. o ciuitas celestis
mālio secura. patria fertil^{is} et ani
pla totū continens qd declarat.
popul^o sine murmure. icole qe
ti hoies nullam idigentiam ha
bētes. Quā gloriosa dicta sūt de
te ciuitas dei. sicut letantiū oīuz
habitatio est i te oēs letātur in
leticia. et exultatōe. omnes dele
ctant de deo: cuius aspect^o pul

cher. facies decora eloq̄uz dulce
delectabilis ē ad vinendū. suavis
ad hūdū. dulcis ad p̄frūdū ipse
p se placet. et p se sufficit ad meri
tū. et sufficit ad premiū. nec extra
illū q̄c̄q̄ queritur. q̄ totū in illo
inuenitur. q̄c̄q̄ desideratur. sp̄
libet eū aspicere semp h̄re: semp
in illo delectari: et illo p̄frui. in il
lo clarificat intellectus: et purifi
catur affectus ad cognoscendaz
et diligendā veritatē. Et hoc ē to
tum bonum hoīs nosse. s. et ama
re creatorē suū. Que ergo nos
angit vesāia vitiōz sicire absinti
um. huius mūdi sequi naufragi
uz. vite labentis pati infortunū
Impie tyrānidis ferre dūm. et n̄
magis puolare ad sanctorū felici
tatem. ad angeloz societātē. ad
solēnitatem supne letitie. et ad io
cunditatem p̄templatiue vite vt
possimus intrare in potētias do
mini. et videre supabūdantes di
uitias illas bonitatis ei^o: Ibi va
cabimus. et videbimus q̄z dulcis
est dñs. et q̄z magna multitu do
dulcedinis eius. Videbim^o glo
rie decorem. sanctorū splēdores
et regie potestatis honorē. cognos
cemus p̄ris potentia. filij sapiāz
spūs sancti benignissimā clemē
tiam et ita habebimus noticiam
illius sūme trinitatis. nūc corpa
p corpnz videm^o. imagines etiā
corpoz spū cernimus tunc vero
ipsā veritatē puro mentis inui
tu videbim^o. o beata visio vide
re deum in seipso. videre in nobis. et
nos i eo felici iocūditate. et iocū

Meditationes

da felicitate. Quicquid desiderabim⁹ totum habebim⁹: nihil amplius desiderantes. et quicquid videbim⁹ amabim⁹. ipso amari beati: beati dulcedine amoris. suauitate contemplationis. Nec erit summa illi⁹ contemplationis: hec erit summa illi⁹ felicitatis. quoniam intelliget in suo puro esse sincera diuinitas. comprehendet in eo incomprehensibilis trinitas. Patebunt arcana diuinitatis. videbit et amabit deum. et hec visio. et delectatio totum cor hominis implet. et satias tota erit illius beatitudinis consummatio.

Lingua. Una erit omnium lingua. iubilatio indefessa. vnus affectus. amor eternus. patebit veritas. implebit charitas. et erit integra corporis et anime societas fulgebit sicut sol humanitas glorificata. Quiesca erit. et concors carnis et spiritus sanitas. angelorum. et hominum vnus erit gaudium. vnus colloquium vnus intuitus. non languescit amor nec liquefit dilectio presentibus omnibus bonis. nulla erit dilationis afflictio quoniam beatifica diuine maiestatis presentia omnibus erit omnia: et erit cunctis omnium omnipotentia. sapientia. pax. et iustitia et intelligentia. non erit in illa pace diuersitas linguarum. sed pacifica. et concordia concordia morum. et affectuum. in torquete illi⁹ voluptatis nihil ultra appetit cumulata satietas. tanta erit felicitas. Ibi siquidem erit cumulus felicitatis. supereminens gloria. et superabundans leticia. Sed ad hec quod idem perfectio verus penitus. bonus obediens. amabilis socius fidelis seruus. Ceterus penitentis. spiritus in labore. et dolore. dolet de presentibus laborat pro futuris cauendis. Cetera siquidem penia est sine pio iter

missione de peccatis dolet. Sic placet promissa ut promittat plagenda irrisor namque est. et non vult penitus. qui adhuc agit quod peniteat. Si ergo vis verus penitus esse cessa a peccato. et noli amplius peccare quoniam inanis est penia. quam sequens coinquinat culpa. Non obediens dat suum velle. et suum nolle ut possit dicere patrum cor meum duas patrum cor meum. Paratum quodcumque preceptis facere patrum ad nutum nutum cito obedire: patrum tibi vacare. proximis ministrare. meipsum custodire. et in celestibus contemplatione requiescere. Amabilis socius omnibus est officiosus et non li onerosus duos ad deum benignus ad proximum sobrius ad mundum diuinus. suus. proximi socius. mundi dominus. Superiora huiusmodi ad gaudium. equalia ad confortium. inferiora ad finem. nulli est onerosus sed inferiora redigit ad utilitatem mediocrem. et ad honores superiorum superiora sequens. inferiora trahens ab illis possessus. ista possidens. fidelis seruus est in contemplatione dei. et custodia sui. Custodie te intelligens te nunquam posse sufficere ad te custodiendum tua industria diuinam implora clementiam. itaque ad contemplanda in te creatoris tui voluntatem bonam. et beneplacitum. atque perfectam angelicam exora tutelam proximorum. quod omnia cum christo regnantium super te roga. cursum per singulos. supplica singulis. et sis omnibus clama et dic miserumini mei. miserumini mei saltem vos amici mei recipite fugituum vestrum sed frater tuus. sed sanguinem in sanguine fidei propterea. en pauper stat ad hostium clamat. et pulsatur. aperite pulsat. et producite cum usque ad reges ut

Deuotissime.

prostrat cor eo idcirco ei oēs mibi
as. et oēs necessitates. q̄s patior.
Ad extremū vō plato tuo cor tu
nō cū oī igēio p̄signa nullū i eo f
māeat p̄m. qd̄ n̄ pura p̄fessioe d̄
leat. Iesū xp̄s ē sup cor tuū sic si
gnaculū p̄oe. Iū. n. xp̄s cordis ho
stia custodit. et ē cordis hostiari
ut p̄ illū igrediā. et egrediā oēs
familiē cordis p̄sequē aditū mi
lia milia āgelorū ad fores exteri
orū sēsuū excubātū. nec audet ali
enigena irrumpere terribiles il
las acies p̄pter hostiarū reuerē
tiā. et angelorum custodiam.

Quo hō dz se examinare. c. v.

Integritatē tue curiosus ex
plorator vitā tuā i q̄tidiana
discussioe examina Attēde
diligēt q̄tū p̄ficias. v̄l q̄tū d̄fici
as: q̄lis sis i morib⁹. et q̄lis i affe
ctib⁹: q̄s similis sis dō. vel q̄s dissimil.
quā p̄pe. v̄l quā lōge n̄ loco
rū iteruall. s̄z morū affectib⁹. Stu
de cognosce te. q̄ multo melior
et laudabilior es si te cognoscis q̄
si te neglecto cognoscere cursū
fidei v̄res herbarū. p̄plexioes hōi
uū naturas aialū. et hēres oīum
celestiū. et terrestriū sciētia. Red
de g⁹ te tibi et si n̄ sp. v̄l sepe saltē
iterdū. Rege tuos affect⁹ dirrige
act⁹ corripe gress⁹. i te nihil f̄māe
at i disciplinātū. p̄oe oēs trāsgres
sioes tuas aū oculos tuos. Sta
tue te aū te tanq̄ aū aliū. et sic te
met ip̄s plāge. p̄loza iūqtates. et
peccata. q̄b⁹ deū offēdisti idica ei
misiā tuas. oūde illi malitias ad
uersarioz tuoz. Cūq̄ corā eo i la

crimis te maceraueris p̄cor te. ut
memor sis mei. Ego. n. ex quo co
gnoui te in xp̄o diligo te. et illuc
mētionei tui d̄fero. vbi et illicita co
gitatio supplicii. et hōesta. p̄me
ret p̄mū. Ad altare nāq̄ dī cum
p̄ctoris. s̄z sacerdos tui me p̄itaf
mēoria. Tu vō mibi vicē reddeas
si me amaueris. et oī onū tuarū p̄
ticipē feceris. ibi recordatōe tecū
eē p̄s d̄sidero. vbi p̄ te. et tuis s̄ai
liarib⁹ duotas p̄ces corā dō fun
dis. nec mireris si dixi p̄s. qm̄ si
me amas. iō amas. q̄a iago dī sū:
ita tibi p̄sens sum. ut tu ip̄e tibi.
Quicq̄d. n. tu es sustātialis. hoc
ego sū. Imago. n. dī ē oīa aīa rō
nalis. p̄inde q̄ i se iaginē dī q̄rit
tā primū q̄ se q̄rit. Et q̄ illā in se
q̄rēdo iuenerit. in oī hōie eā co
gnoscat. Nisio. n. aīe itellectus ē.
S g⁹ te vides. me vides. q̄ nihil
aliū sū q̄ tu. et si deū diligis. me
iaginē dī diligis. et ego te diligē
do deū diligo i te. Et ita dū vnū q̄
rim⁹ et ad vnū tēdim⁹ sp̄ iuicē p̄i
tes sum⁹. s̄z i dō. i q̄ nos diligim⁹.
Qd̄ hō dz eē itē⁹ psalmodie. c. vi
Et ad orādū. siue ad psal
c lendū in ecclesiā itraueris
fluctuātū cogitationū tu
mult⁹ exteri⁹ reliq̄. curāq̄ exte
riorū p̄it⁹ obliſce. ut solī dō pos
sis vacaf. Fieri. n. n̄ p̄t. ut aliquā
do cū dō loq̄. q̄ cū toto mūdo ē
tacēs fabulat. Intēde g⁹ illi. q̄ i
tēdit tibi. audi illū loquētē tibi.
vi ip̄e audiat te loquētē sibi. ita f̄
et si diuinis laudib⁹ soluēdis de
bita reuerētia: et sollicitudine assē

Meditationes.

Has sup singula vba diuine scrip-
ture diligēter attendas. Nō qđ
ego ista faciā. que dico sed qđ fa-
cere vellē. ⁊ non fecisse penitet. ⁊
nō facer piget. Tu vō: cui maior
grā concessa est: votis: ⁊ precib⁹
pias aures dñi ad te flecte lacri-
mis: ⁊ suspirijs. ⁊ p tuis excessib⁹
illū clemēter exora. atq; canticis
spūalibus in opib⁹ suis illū lau-
da ⁊ glorifica. Nil. n. magis sup
nis ciuib⁹ spectare libet. nil re-
gi sūmo locundius exhibet sicut
ipse testat. Sacrificiū laudis ho-
norificabis me. Qđ felix esses.
si spūalibus oculis semel intueri
posses. quō pueniunt principes
piuncti psallētib⁹ in medio iu-
uencularum tympanistriarum.
Videres pculdubio qua cura:
quoue tripudio itersunt cantāti-
bus: assistūt orātib⁹ adsūt medi-
tātib⁹ supsūt quiescentib⁹: pro-
uidētib⁹. atq; pcurantib⁹ p-
sunt. Diligūt quidē suos concu-
ues supne potestates. Et p his qđ
hereditatē capiūt salutis sollici-
te cōgaudent: ⁊ confortant instru-
unt: protegūt: providētq; omni-
bus omnes. Ipsi enī desiderant
aduentū nostrum. quoniam ipsi
de nobis expectāt ciuitatē sue rui-
nas restaurari. Diligenter q̄rūt:
⁊ libēter audiūt bona de nobis.
solliciti discurrūt mediū iter nos
⁊ deū nostros gemitus fideliter
ad eū portantes ipsius gratiam
nobis deuotissime portātes. Nō
dedignabuntē esse socij nostri qui
iā facti sunt ministri nostri. Exal-

tare eos fecimus: quādo cōuer-
sumus ad penitentiā. Festinemus
ergo de nobis eorū leticiā adim-
plere. Ne tibi q̄cunq; es. qđ desi-
deras redire ad vomitū reuertī
ad lutū. Putasne placatos ha-
bebis eos i iuditio: quos tanto: ⁊
tā diu spatio priuare vis gaudio?
Exultauerūt quādo venim⁹ ad
religionē tāquā super his: quos
ab ipsa inferni porta cernerēt re-
uocatos. Quid vero tunc erit. si
ab ipsa ianua paradisi viderit re-
dire ⁊ retrorsū abire eos: qui iaz
alterū pedē hñt i celo? Nā si cor-
pora habemus iferius: sed corda
sursū habeamus. Curram⁹ er-
go nō passibus corporis. sed affe-
ctibus sed desiderijs sed suspirijs
quoniā nō solum angeli s; ange-
lorū creator nos expectat. Expe-
ctat nos deus pater tanq; filios.
⁊ heredes vt pstituat nos sup om-
nia bona sua expectat nos dī fili-
us tāquā fratres ⁊ coheredes vt
fructū sue natiuitatē ⁊ precij sui
sanguinis dō patri offerat. Expe-
ctat nos spiritus sanct⁹. Ipse siq̄
dem ē bonitas ⁊ benignitas in
qua ab eterno pdestinati sumus
nec dubiū quin predeterminationē
suā adimpleri velit. Ergo qz ois
celestis curia expectat nos ⁊ desi-
derat desideremus eā quāto pos-
sumus desiderio. Cū magna naz
qz pfusione ⁊ rubore ad illam ve-
niet q̄sq; videre eam vehemē-
ter nō desiderat. Quicūq; vero
iungi oratōe ⁊ assidua cogitatōe i
illa puerlat ⁊ secur⁹ hic egredit

Deuotissime.

et cū magna leticia recipies i illa

Abicūq; ergo fueris: infra te/
metipm ora: Si longe fueris ab
oratorio noli q̄rere locū: qm̄ tu
ipse locus es. si fueris i lecto. aut
i alio loco: ora: et vbi est tēplū fre
quenter orandū. et flexo corpore
mēs ē ex gēda ad deū. Sicut. n.
nullū ē momētū quo hō nō vta
tur. vel fruaf dei bōitare. et mise
ricordia. sic nullū dz ēē momētū
quo eū p̄sentē nō habeat in mēo
ria. Sz dices ego quotidie oro et
ofonis mee nullū fructū video?
sed sicut accedo ad illam: sic et re
deo nēo mihi rūdet: nēo loq̄tur
nemo quippiā donat: sed incassū
laborasse videoz. sic loq̄t hūana
stulticia non attēdens quid ide
vitas promittat dicens. Amē di
co vobis: qz q̄cquid orantes pe
titis credite. qz accipietis. et fiet
vobis: noli ergo vilipendē ofo
nem tuā. qm̄ ille ad quē oras nō
vilipendit eā: sed anteq̄ egredi
atur de ore tuo: ipse scribi eaz lu
bet in libro suo. Et vnū ē duob;
indubitanter spare debem: qm̄
aut dabit nobis qd petimus aut
qd videt esse vtilius. Cogita igit
de deo: quicqd melius potes: et
de te quicqd deterius vales: de
te vero. et de illo amplius credē
debes qz cogitare potes. Omne
tps in quo de deo non cogitas.
hoc te p̄put es pdidisse. Dis siq̄
dem res aliena est a nobis: tps
aut tantum nfm est. Uaca ergo
deo. et vbicūq; fueris ibi totus
esto. Noli te reb; tradere. sed cō

mendare. Quocūq; loco confi
stis. cogitationes tuas iacta i de
um. et aliquid salutare in animo
tuo versa. Omnia siquidem lo
cus ad meditandum p̄gruus ē
Tota ergo facilitate aium collī
gēs libere tecū habita. et i latitu
dine cordis tui deambulās. ibi
de cenaculū grāde stratū xpo ex
hibe. Mēs nāq; sapiētis sp̄ est
apud deū. Illum sp̄ ante oculos
hēre debemus. p̄ quem sum; viui
mus et sapimus. ipm nāq; vt el
semus. habemus auctorem. ipm
aut. vt sapiētes sim; debem; hēre
doctore. et vt beati simus interne
suauitaf largitorē. Et in hoc ima
ginē eius. hoc est illius sume tri
nitatis in nobis cognoscim;. nā
sicut ille ē. et sapiēs ē. et bon; est.
sic et nos p̄ modulo nfo. et sum;
et nos esse scimus. et idē ēē. et nos
se diligimus. Altere igit tēpo ve
lut dei tēplo. pp̄ illud qd in te est
simile dō honor siq̄dē deo sum; ē
illū venerari et imitari. Imitaris
si pius es. Templū. n. sanctus est
deo. mens pla. et altare optimus
cor ei; veneraris si misericors es
sicut ipse oibus misericors est.
Hostia siq̄dē acceptabilis ē dō.
facere bonū oibus p̄ veō. sac oia.
sicut filius dei. vt dignus sis eo.
d te dignatus est filium vocare.
In omnibus vero que agis deū
esse pntē cognosce. caue ergo ne
in eo qd male delectat. vel visio
tua. vel cogitatio tua remorez.
nec dicas. neq; facias qd n̄ lz ē
si libet. nec aliq̄ facto vel signo

Meditationes

deū offēdas: q̄ vbiq; p̄ns cernit
q̄cūq; d facis. Magna custodia ti
bi necessaria ē. qm̄ oīa agis ante
oclos iudicis cūcta cernētis. Cū
illo tñ es securus. si talem te p̄pa
raueris: vt tecū adesse dignet. Si
tecū nō ē p̄ gratiā adest tamē p̄
vindictā. S; ve tibi si ita tecū est.
Immo ve tibi si ita tecū n̄ adest.
Illi nāq; irascit deus: quē peccā
tē n̄ flagellat: nā quē flagellādo
non emēdat: in futuro damnat.

Mortis consideratio. c. vii.

Ertū ē qm̄ mors vbiq; mi
nat tibi. diabolus insidiat
vt rapiat animā tuā quan
do egredier de corpore. tu vō no
li timere qm̄ de: q̄ i te habitat: si
tñ i te habitat: eripiet te a morte
et a demone. Fidelis enī socius ē
nec deserit sperātes in se nisi ipse
prior deserat. Deserit autē cū cor
p̄ prauas: et intiles cogitationes
vaga mēte discurret. Idcirco oī
solicitudie. et custodia illd custo
di et tenere debes: vt i illo deus
requiescere possit. In oī nāq; crea
tura: q̄ sub sole mūdi vanitatib;
occupatur nihil humano corde
sublimi. nihil nobili: nihil deo
similius repit. Quapropter nihil
aliud q̄rit te nisi cor tuū. Mūda
ergo illd p̄ purā p̄fessionez: et assi
duā orationē: vt mūdo corde de
us videri possit p̄tinuā dī circū
spectiōez. In oī loco esto ei subie
ct: et intent: compone mores tu
os. vt sis in te placat: dilige oēs
homines: et omnibus te amabile
exhibe: vt sis pacificus: et dei fili.
Sic eris bonus monach: et scūs

humilis: et rectus. et cū talis fue
ris memeto mei. Ne mihi: q̄ ista
dico. et ista nō facio. et si facio ali
quādiu nō pseuero. Ista habeo i
memoria: et nō suo i vita: hēo in
sermonib: et nō i morib. Legē i
corde. et i ore tota die rumino. et
pt̄raria legi ago. lego de religio
ne i ea. et plus diligo lectionē. q̄
orationē. verūtñ nil aliud me do
cet diuina scriptura nisi religio
nē amare veritatē seruare: chari
tatē habere. Ego at miser. et misē
bilis citius curro ad lectionē. q̄
ad orōnē libētius volo legere. q̄
missas auscultare. Expectat me
aliq; volēs de necessitate sua mi
hi loq; ego vero libzū aliquē ac
cipio quē ille vel ille vellet habe
re: lego i eo et legēdo amitto fru
ct: charitat. pietat. affect: cōpun
ctiōis flet: missarū vtilitatē et ce
lestiū cōtēplationē. Nil tñ i hac
vita dīcti: scētī: nihil audi: sumit
nil ita metē ab amor mūdi sepa
rat. nil sic animū p̄tra tēptatiōes
roborat: nil hominē ita excitat. et
adiuuat ad oē opus bonū. et ad
omnē laborē q̄ grā p̄tēplatiōis.
Quali hō deat itēte orat. c. viii.
Iscrere mei de: qm̄ ibi pl
m pecco: vbi p̄tā mea emen
dare debeo. In monaste
ria nāq; sepe duz oro: n̄ attendo
q̄ dico: oro q̄dē ore: s; mente fo
ris vagante orōnis fructu puor:
corpos sū iter: s; corde exteri: et
iō p̄do q̄ dico. paz. n. p̄dest sola
voce cātā. sine cordis itētōe. pro
pterea magna pueritas imo ma
gna is ania ē qm̄ cū dñō maiestag

Deuotissime

loq̃ i ofone p̃sumim⁹ ⁊ iſcſati mē
tē auertim⁹ ⁊ nescio ad q̃s iepri
as p̃uertim⁹ cor. Magna q̃z iſa
nia ⁊ grauiſ vidicāda: cū vilissi
m⁹ puluis loquētē ad se audir̃ d̃
dignat̃ creatorē vniuersitatē. In
effabilis vō ē dignatio diuine bōi
tatē q̃ q̃tidie p̃spicit nos iſelices
aures auertētes. obdurātes cor
da ⁊ nihilōin⁹ clamat ad nos di
cēs. Redite p̃uaricatores ad cor
vacate ⁊ videte qm̃ ego sū deus.
Loq̃tur mihi de⁹ i psalmo ⁊ ego
illi nec tñ cū psalmū dico attēdo
cui⁹ psalm⁹ sit. Idcirco magnā i
iuriā dō facio. cū illū p̃cor vt me
az p̃cē eraudiat quā q̃ fūdo n̄ au
dio. Dep̃cor illū vt mihi itēdat
ego vero nec mihi: nec illi itēdo
s̃ qd̃ dēteri⁹ ē imunda. ⁊ iutilia i
corde ṽsādo. fetorē horribilē ei⁹
aspectibus ingero.

De instabilitate cordis huma
ni. c. 8.

nihil ē i me corde meo su
gati⁹. qz q̃tiēs me deserit
⁊ p̃ prauas cogitatiōes d̃fluit. to
tiēs deū offēdit. cor meū ē cor va
nū vagū ⁊ iſtabile. dū suo ducit
arbitrio ⁊ diuio carz p̃silio i seip̃o
n̄ pōt p̃sistere. s̃z oī mobili mobili⁹
p̃ iſinita diſtrahit̃. ⁊ hac atqz il
lac p̃ inūera diſcurrit. ⁊ dū per di
uerſa req̃ē q̃rit. n̄ iuenit s̃z i labo
re miſe. ac req̃ē vacuū m̃āet. ſibi
n̄ p̃cordat a se diſſonat a se reſilit
volūtates alternat. p̃silia mutat
edificat noua deſtruit veſta d̃ſtru
cta redificat. eadē ſtep̃ atqz itez
alio ⁊ alio mō mutat. ⁊ ordiat. qz
vult. ⁊ n̄ vult: ⁊ nūq̃ i eodē ſta

tu p̃māet. Sic. n. molē dinū velo
cis voluit. ⁊ nihil reſpuit. s̃z q̃cqd̃
ip̃oſ molit. ſi aut̃ nihil appōit ſe
ip̃z p̃ſuit. ſic cor meū iſtabile ſp̃ ē
in motu ⁊ nūq̃ req̃eſcit. S̃z ſiue
dormiā ſiue vigile: ſōniat. ⁊ cogi
tat q̃cqd̃ ei occurrit. Et ſi ē molē
dinū arena ſi ip̃oſ exēmiat. p̃ix
iq̃nat. palea occupat. ſic cor meū
cogitatio amara turbat imūda
maculat. vana iq̃etat. ⁊ fatigat.
ita cor meū dū futuz n̄ curat ga
udiū. nec diuinū: q̃rit auxiliū ab
amōr celeſtiū elōgat. ⁊ i amōr i
reſtriū occupat. cūqz elabit ab ill⁹
⁊ iuoluit i iſtis. vāitas illd̃ ſcipit
curioſitas d̃ducit. cupiditas alli
cit. voluptas ſeducit. luxuria pol
luit. torq̃t inuidia turbat iracūdia
cruciat tr: ſtitia ſic miſis caſib⁹ ſh
mergit̃ oib⁹ vitij⁹. qm̃ vnū deū: q̃
ei ſuſtinet̃ poſat diſmiſit. p̃ m̃lta diſ
pgit ⁊ huc illucqz q̃rit. vbi req̃e
ſceſt poſſit ⁊ nihil iuēit. qd̃ ei ſuffi
ciat. dōcē ad ip̃z redeat. A cogi
tatōe i cogitatōne ducit ⁊ p̃ vari
as occupatōes. ⁊ affectōes variat̃
vt ſaltē varietate ip̃az rez̃ iſpleat̃
q̃z q̃litate ſatiari nō pōt. ſic labiē
cordis miſia ſottracta diuina gr̃a
cūqz ad ſe reuertit̃. ⁊ diſcutit qd̃
cogitauit. nil ſp̃it qz n̄ op⁹ fuit ſz
iportūa cogitatō. q̃ p̃pōit m̃lta d̃
nihilō. ſic dēiqz d̃cipit imagiatō
q̃ſi d̃mōiū illuſio. ip̃at mihi dē vt
p̃beā illi cor meū. ⁊ qz ip̃ati dō n̄
ſū obediēs. ⁊ ſh d̃it⁹ mihi ſū ſbelit̃
⁊ ſri⁹. vñ mihi ſubiugari n̄ poſo
donec illi nō ſuero ſubiect⁹ mihi
qz ſuiā nolēs. q̃ ei nolo ſuiſ vo
lē: idcirco plura machinat̃ cor

Meditationes.

meū vno moīto. q̄ oēs hoies p
ficer possēt vno āno. cū dō nō sū
vuit? et iō cū me ipso sū diuis? Cū
illo vō vniri nō possū nisi p cha
ritatē: nec subici nisi p hūilitatē
nec de hūilis esse nisi p vbitatem
Expedit ergo vt i vbitate me dis
cutiā: et cognoscā quā vilis: quā
fragilis. et quā labilis sū. Deinde
cū oēs misērias meas cognoue
ro: necesse est vt illi inherēā per
quē sū sine quo nihil sū: et nihil fa
cere possū. Et qz a deo peccādo
recessi: nisi p verā pfessionē ad il
lū redire non possū. Fateri ergo
oz qd fatēdū ē qz nūq̄ eo modo
aut ea intētiōe: q̄ peccaui pecca
ta pfessus sū: nec oīum recorda
tus sū: aut pp vetustatē. aut pp
multitudinē. Si aut pfessus sū. n̄
pure pfessus sū pp turpitudines
pfessionē ēt meā diuisi. vt diuer
sis sacerdotib? diuersa māifesta
rē. et ita vicia carni: ad quā p̄tēs
puenire putani. Exerāda nāq̄
fictio ē peccatū diuiderē. et su pf
cieten? raderē: nō itrisec? eradicaf
Mō. n. vtil ē pfessio nisi i oris vbi
tate. et cordis puritate. vt tres
sint. q̄ testioniū nobis dicāt i ce
lo. p f. fili? et spūs scūs. Addam?
testes sacerdotes cordi nro. et
ori i ore duoz. vel triū testii stet
omne verbū. s. dicis sufficit mi
hi soli deo pfiteri. qz sacerdos si
ne eo a peccatis me absoluer nō
pōt. Ad qd nō ego s. beat? Ia
cobus rīder dicēs. Cōfitemi al
terutq̄ peccata vſa. Cōueniens
nāq̄ ē. vt nos q̄ peccādo deo cō

tumaces fuim?. penitēdo suppli
ces sacerdotib?. et ministris eius
sim?. et hō q̄ ad grāz pseruandā
mediatore n̄ eguit. iā eā recupar
nō nisi p mediatorem homines
possit. Sciat ergo. et suspiret et an
xi? p peccato tieat et expauescat
sollicit? discurrat. auxiliares. et
itercessores q̄rat pſternat se ha
mili hōi. q̄ hūilit? astare noluit
creatori. Nā et hoc saluberrimū ē.
vt hō corde peniteat. et ore dī
ctū suū pfiteat. q̄ten? de? q̄ ppiti?
adest p grām cor p pniāz ppun
gat. deinde adsit. vt pfirēti. pec
cator? veniā tribuat. Qd si forte
peccator vē peniteat. sed itercur
rēte articulo necessitat? ad pfessi
onē puenire nō possit. pfidēter
credere debem?. qd sūm? sacer
dos pplet i eo. qd mortalis n̄ po
tuit. Et iā apud deū factū pstat
qd hō qdē vē voluit. sed n̄ valu
it adimplere. qz pfessionē nō ptem
ptus exclusit. sed impediuit ne
cessitas.

De peccato nō excusādo. C. x.

In capitulo vbi peccata
mea emēdaf debui pecca
tis peccata addidi. Cū de
illis accusat? fui. aut aliq̄ mō ex
cusam. aut ex toto negaui. aut q̄
dteri? ē defēdi. et ipatiēter rīdi.
cū nullū sit peccatū. a q̄ nō sūz cō
taminat? aut ptaminari nō pos
sim. Iustū ē ergo. vt oī occasiōe
remota emēdationē pmittā vn
decūq̄ aut a quocūq̄ accuser. q̄
tenuis sic liberari valeam a pec
cato ppetrato. vel ppetrando.

Deuotissime.

Quam sit malum alios non
corrigere. c. xi.

Ultidine iūctatū mea
m rū expauescēs aliorū
trāsgressiōes rephēder
timui. 7 iō mortis au-
etor extiti. qz vir⁹ qd clamādo ex-
pellere potui n̄ expulsi. idignat⁹
sū aduersus alios q me de vitijs
meis rephēdebāt 7 q̄s amare d̄
hui odini. illa q mihi nocebāt v̄l
displicebāt desideravi vt nō eēt
Sciebā tñ qd i natura sui erāt bo-
na 7 a bono factos facta. s; iō mi-
hi nocebāt. qz mal⁹ erāt. 7 male il-
lis vtebar. Nihil. n. mihi ptrariū
ē nisi ego ipe. mecū ē qd mihi
nocere pōt. 7 ego ipse mihi sarci-
na sū. Optavi ē vt d̄s p̄ca mea
nesciret. aut punire nollet aut n̄
posset. 7 ita volui deū eē ispiētē
iniustū 7 ipotētē. qd si eēt. deus
nō eēt. nō est superbia sup̄ super-
biā meā p̄pterea longe a salute
mea verba delictorū meorū. Sus-
pecta ē siquidem ē deo supbia 7
odiosa. nec fieri pōt vt cuz eo in-
grāz reuertat. Diuersū vtriusq;
hospitiū: nec i eodez cohabitāt
aio. qbus nō licuit cohabitare in
celo. In celo nata ē. s; velut ime-
mor. qua via ide cecidit. illuc po-
stea redire nō potuit. Cum autē
pluvia vel nimio frigore. aut ca-
lore turbatus fui. contra deū ini-
que murmuravi. Via nāq; que
ad vsum vite accepimus. ad vsū
culpe cōuertim⁹. quapz opter iu-
stū est. vt q i cunctis peccauimus.
in cunctis feriamur.

Sepe ad sacri mysteriū vocē
meā fregi vt dulci⁹ cantare. ma-
gis delectabar i vocis modulati-
one q̄ in cordis cōpunctione. De
us vō cui nō abscondit quicqd il-
licitū perpetratur. nō querit vo-
cis lenitatē. sed cordis puritatē.
nā dñ cantor mulcet populū vo-
cibus. deū irritat prauis morib⁹
licentiā loquēdi. vel aliqd facie-
di sepe nimia iportunitate. v̄l cal-
liditate a plāz meis extorsit. non
attēdens miser qm̄ ille se decipit
q occulte vel apte satagit. vt hoc
ei p̄ spiritualis iniungat qd ipe
desiderat. Alcum vel cultellū vel
aliquid vile multoties nimīū de-
sideravi. nec p̄fessus sū. qz pecca-
tū nō extimabā p̄pter rei utilita-
tē. Verūtñ nō multū distat q̄cū-
q; substantia vilis vel pretiosa req̄-
rat dñ equalr sit corrupt⁹ affect⁹
ñ. n. cultellus i vitiiū ē. s; cultell⁹
appetit⁹. neq; aux i vitiiū ē. s; au-
ri cupiditas. In labore nō labo-
raui quātū debui. 7 quātū potui
In silētio ē fui ociosus. q̄ ē ma-
ximū peccatū. In silētio nāq; ne-
mo sic d̄z eē ociosus. vt i eodē si-
lētio vtilitatē nō cogitet p̄rimi-
nec sic actuosus vt cōtēplationē
nō req̄rat dei. paz enim p̄ficit. q̄
alteri cū pōt nō p̄dest. De vitijs
me iactavi putās eē insigne v̄tu-
tis. vbi erat lapsus criminis. De v̄-
tutibus ē vitia feci. Iustitia nāq;
qd dñ suū modū excedit. crudeli-
tāz vitiiū gignit. Et nimia pietas
dissolutionē discipline parturit. sic
epe vitiiū ē. qd v̄t⁹ putat. Sicut

Meditationes.

remissa segnicies inasuetudo cre
dit. et pigritie vitium quætis virtutem
imitatur. Finxi me esse quod non eram.
dixi me velle quod nolebam. vel nol
le quod volebam. aliud ore dicebam
et aliud corde volebam. et ita sub
ouina pelle vulpinam conscientiam
conseruabam. Vulpina plane con
scientia est tepida conuersatio et ani
malis cogitatio ficta confessio. bre
uis et rara conpunctio. obediencia
sine deuotione. oratio sine inten
tione lectio sine edificacione. Sumo si
ne circumspectioe. Quod dura mihi
sunt ista que loquor. quam meipsam lo
quendo ferio. Verumtamen quia me
peccatorem non nego. sed per meum
cognosco erit fortasse apud deum
pium iudicem ipsa cognitio culpe in
petratio venie: dicam ergo: dicam
miseriam meam. si forte sua pietas
moueat illum. dicam peccatum meum
quia noticia peccati initium est salu
tis. Magnam porto coronam et ve
stem rotundam: regulam seruo ieiuni
orum. statutis psallo horis: sed cor
meum longe est a deo meo. Exteri
ore superficie intus salua mihi
omnia arbitror non sentiens vermem
interiores: qui interiora corrodit:
unde osee. comederunt alieni ro
bur meum et ignoravi. et ideo totum
pergens in ea que foris sunt et igna
rus interiorum meorum: sicut aqua ef
fusus sum: et ad nihilum redactus
sum. preteritorum obliuiscens. presen
tium negligens. futura non preui
dens. ingratus sum ad beneficia:
peritus ad mala et tardus ad bona.

Quomodo se videt unusquisque

considerare. Ca. xij.

Me non inspicio. nescio
meipsum. si autem me inspi
cio tolerare meipsum non
possum. quia tanta inuenio in
me: que digna sunt reprehensione et confu
sione: et quanto me subtilius et sepius dis
cutio tanto plures abhominaciones in
angulis cordis mei inuenio. Ex quo
namque peccare cepi: nunquam unum di
em sine peccato transire potui. nec ad
huc peccare cesso: sed de die in diem
peccata peius addo et ea poculis
habeo: nec gemo. erubescendo vi
deo: nec erubescor: dolenda iteoro:
nec doleo: quod est mortis signum. et da
nationis iudicium. Memento. n. quod
dolor non sentit: mortuum est. et
morbus insensibilis est incurabi
lis. Lenis sum et dissolutus: nec me
corrigo sed ad peccata que confes
sus sum quotidie redeo. nec ca
ueo foueam: in quam vel ego cecidi:
vel alium cadere vidi. Licet plora
re et orare deberem pro malis que feci
et pro bonis que neglexi. pro dolore
versum est mihi in contrarium. Nam te
pui et frigui a sermone orationis:
et ita sine sensu frigidus remansi. et
ideo flere meipsum non possum: quam
gratia lacrimarum recessit a me.

De pietate scientie ubique. c. xij.

Peccata mea celare non pos
sum: quam quocumque vado. con
scientia mea mecum est: se
cum portas quecumque in ea posui. siue
bonum siue malum. fuit vinum. resti
tuet defuncto depositum quod fuisse
accepimus si male facio adest illa si autem
bene facere video. et inde extollo.

Deuotionissime

adest illa: adest uiuo: seq̃t mortu
uz ubiq; mihi p̃fusio ē isepabil' p
q̃litate d̃positi. Sic sic i domo p
pria ⁊ a ppria familia h̃eo accu
satores: testes iudices. ⁊ tortores
Accusat me p̃scia: testis ē m̃oria
rō iudex. voluptas carcer timor
tortor: oblectamētū tormētū: q̃t
nanq; fuerint oblectamētamala
tot erūt tormēta: nā inde puni
mur: vnde delectamur.

De trib' inimiciis hois .c. xiiij.

Adiuuā me dñe de' meus
q̃m inimici mei aīaz meā
circūdederūt: corp⁹. s. mū
dus: ⁊ diabol⁹: a corpore fugere
nō possum. nec ip̃m a me fugare
Circūferre illd̃ necesse ē: q̃m alli
gatū ē mihi p̃imere nō lz susten
tare cogor. ⁊ cū illd̃ i p̃inguo ho
stē meū aduersū me nutrio. Si
.n. sat̃ p̃medero. ⁊ id robustū fue
rit: s̃citas ⁊ fortitudo ei⁹ mihi ad
uersant. Quid' vō circūcingit. ⁊
obsidet me vndiq; ⁊ p̃ q̃nq; por
tas videlicet p̃ q̃nq; corpis s̃cūs
.s. visū. auditū. gustū odoratū. ⁊
tactū. sagittē suis me vulnerat: ⁊
mors intrat p̃ fenestras meas in
aīaz meā. Respicit ocul⁹ ⁊ mētē
s̃cū auertit. Audit auris. ⁊ itēti
onē cordis iflectit. Odorat' co
gitationē ipedit. os loq̃t. ⁊ fallit
p̃ tactū ardo: libidinis p̃ aliq̃ p
na occasione excitat. ⁊ nisi illico
f̃spuat subito totū corp⁹ occupat
vrit ⁊ icēdit. p̃mo carnē modicū
titillat. deinde d̃electatiōe turpi
mētē maculat. ⁊ ad extremum p̃
p̃sēū prauitatis mētē subiugat.

Porro diabolus. quē videre nō
possum. ⁊ ideo minus ab eo mihi
cauere. tetendit arcū suū: ⁊ in eo
parauit sagittas suas. vt sagittet
me. narravit p̃tra me. vt abscondē
ret laqueos suos: ⁊ dixit. Quis
videbit eos: Laqueū posuit ⁊ au
ro. ⁊ argēto ⁊ in oībus q̃b' abu
timur: cū illis male delectamur
⁊ illaqueamur. Nec solū laqueū
posuit. sed ⁊ viscū. Elisc⁹ ē amor
possessionis. affectus cognatiōis
cupiditas hōnoris. ⁊ carnis vo
luptas. q̃bus anima inuiscatur.
⁊ irretitur. ne pennis p̃templati
onis per plateas superne syō vo
lare possit. Sagitte diaboli sunt.
ira. inuidia. luxuria ⁊ cetera. qui
bus aīa vulneratur. Et q̃s ē ille
qui iacula ei⁹ ignea extinguere
possit. Prohdolo: his tel' supas
sepe aīa fidelis. Deu mihi qz vn
diq; bella mihi video: vndiq; te
la. volant. vndiq; temptamen
ta vndiq; picula. quocūq; me v
tam nulla securitas est. ⁊ q̃ mul
cent. ⁊ que tristāt. vel molestant
oīa timeo. esuries. ⁊ refectio. sō
n⁹. ⁊ vigilia. labor ⁊ q̃ea pugnāt
p̃tra me. Nō min⁹ suspect⁹ ē mi
hi ioc⁹. quā ira. multos siqdē io
cādo scandalizauī. Nec min⁹ p̃
spera vereor. q̃s aduersa. p̃spera
nāq; s̃anitate sua me icautū me
faciūt ⁊ decipiūt. Aduersa vō qz
aliqd̃ amaritudinis h̃nt velut po
tōes amat me suspectū: ⁊ timidū
faciūt. magis tieo malū qd̃ facio
i abscondito. q̃s qd̃ ap̃to. malū nā
q̃s qd̃ nēo videt. null⁹ rephēdit

Meditationes

et ubi non timeat reprobos securus
accedit temptator. et facilius ppe-
trat iniquitas. Admirus utrobique
bellum utrobique periculum. utrobique
timendum. Et sicut in hostili regione
versatus hac illacque circumspici-
endum est. et ad omnem strepitum circun-
agendum est ceruix sic caro suggerit
mihi mollia mundum vana diabo-
lus amara. Quia quoties carna-
lis cogitatio mentem meam importune
pulsat de cibo et potu. de sono. de
ceterisque similibus ad carnis curam
pertinentibus. caro nihil loquitur
sed de ambitione seculi. de iactan-
tia. de arrogancia cogitatio vana
in corde versatur de mundo est.
Quando autem ad iram. et iracundiam
et amaritudinem animi prouocor
diabolica suggestio est: cui non ali-
ter quam ipsi diabolo resistendum est
nec aliter ab ea cauendum. quam
ab ipsa damnatione. Demonum offi-
cium est suggestiones malas inge-
rere. nostrum est illis non consentire.
Nam quoties resistimus. diabolum
superamus. angelos letificamus
deum honorificamus. Ipse. n. nos
hortatur ut pugnemus. adiuuat
ut vincamus. Certantes in bello
spectat. deficientes subleuat. vin-
centes coronat.

Caro hominis vnde sit et quid
pariat. Capit. xv.

Pro mea de luto est. et ideo
c lutas. et voluptuosas co-
habitaciones ab illa habeo
vanas. et curiosas a mundo. a dia-
bolo malas et malitiosas. Isti tres
inimici me impugnant. et persequuntur

nunc quidem aperte. nunc vero oc-
culte. semper autem malitiose. Diabo-
lus namque plus confidit in adiuto-
rio carnis quoniam magis nocet
domesticum hostiam. Illa vero ad sub-
uersionem meam cum illo sedus inijt:
utpote de peccato nata. et in pecca-
to nutrita. vitij corrupta ab ipsa
origine. sed multo amplius vitia-
ta praua consuetudine. Hinc est quod
tam acriter percupiscit aduersus spi-
ritum. quod assidue murmurat. et ipa-
tiens est discipline. quia illicita sug-
gerit. nec rationi obtemperat. nec in-
hibet villo timore. huic accedit.
hanc adiuvat: hac vitij tortuosus
ille serpens hostis humani generis
cui nullum aliud est desiderium. nullum
negocium. nullum studium. nisi per-
dere animas nostras. Hic est qui tu-
giter malum machinat. argute lo-
quitur. artificiose suggerit. callide
decipit. Illicitos motus insufflat.
et venenatas cogitationes inflammat
monet bella. nutrit odia. incitat
gula mouet libidinem desideria
carnis instigat. et peccati occasiones
parat. et mille nocendi artibus cor-
da hominum pulsare non cessat. Hic
est qui baculo nostro nos cedit. et
manus nostras proprio cingulo ligat
ut caro quod data est nobis in adiuto-
rium. fiat nobis in ruinam et scanda-
lum. Grauis lucta. et graue pericu-
lum est aduersus domesticum ho-
stem pugnare. maxime cum nos
aduersimus. et ille ciuitas. ille suus in
habitat regionem. nos exules su-
mus et peregrini magnum quoque
discrimen est aduersus diabolice

Deuotissime.

frandis astutia taz crebros imo
ptinuos sustinet plic: que astu
tu fecit tam natura subtilis: qz lo
ga exercitatio malicie huus.

Deprecatio pro seipso. Lxvi.

Ripe me d inimicis me
is deus me^r et ab his qui
oderut me: qm confortati
sunt sup me. Ego vero qui vsqz
ad hunc diem cotra me vixi ia p
tua gratia mihi viuere incipia: sic
enim in hoc mudo viuere debe
mus: vt cu corpus cepit a vermi
b^o deuorari i sepulchro: anima le
tes cu sanctis in celo. Illuc spiri
tus dirigendus est: quo e itur: il
luc festinare debemus: vbi semp
viuamus: et vbi mori amplius n
timeamus: si sic amamus ista la
bilem: et caduca vita: vbi cu tato
labore viuimus vbi comedendo
bibendo: dormiendo vix carnis ne
cessitatibus satisfacimus: multo
magis amare debemus vita eter
nam: vbi nullum laborez sustine
bim^o: vbi suma sp iocunditas su
ma felicitas: felix libertas: et felix
beatitudo: vbi similes erut homi
nes angelis dei: et fulgebunt iusti
sicut sol in regno patris eorum.
Qualis putas tuc erit splendor
animaz: qm solis splendorz habe
bit lux corporum? Nulla erit ibi
tristitia: nulla angustia: nullus
dolor: nullus tior: null^o ibi labor
nulla moris: s ppetua saitas sp ibi
pseuerat. n surgit ibi malitia: nec
carnis misia: nulla e ibi egritudo
nulla oio necessitas: n est ibi faes
no sitis: no frigus: no est us: non

lassitudo ieiunij: nec vlla tempta
tio inimici: nec peccadi voluntas
nec delinquedi facultas. sed to
tu leticia. totu exultatio possidet
hoies quoqz angelis sociati sine
vlla carnis infirmitate i ppetuu
manebunt. Ibi erit iocunditas in
finita: beatitudo sepsterna: i qua
qui semel suscipit semper tenet:
ibi est reqes a laboribus: pax ab
hostibus amenitas de nouitate
securitas de eternitate suauitas
arqz dulcedo de dei visione. Et qz
no illic habitare vehementi desi
deret: et ppter pace. et ppter ame
nitate. et ppter eternitate. et ppter
dei visione. nullus e ibi pegrin^o
sed qcuqz illuc venire merebunt
secur i ppria patria manebunt
semp leti. et sep faciat de visione.
dei. Et quato plus aliqs hic deo
obediens fuerit. tato amplior e ab
eo mercede ibi recipiet: quatoqz
amplius deu amabit. tato propi
us videbit: quem cernere cupit.

De breui vita hominis. Lxvii.

Ies hominis sicut vni
bra sup terra: et nulla
e mora: et tuc ppe ni
hil e: cu stat videt. cur

ergo thesaurizat i fra ho. cu sine
dilatioe traseat. et illd qd colligit
et ipse q colligit: Et tu homo quez
fructu expectas i mudo cui fru
ct^o ruina e. cuius finis mora est?
Utinā sapias. et itelligeres. ac no
uissima prudēt puideres. Scio
quēdā q p annos plurimos tecū
familiarit vixit. ad mensā tuā sedis
cibū de māu tua sumpsit. in sinu

Meditationes deuotissime

tuo dormiuit. cū voluit tecū colloquiū habuit: hic iure hereditario seruus tuus est. sed qz ab ineūte etate delicate nutristi eū: et vge pepcisti ptumax effectus est: leuauit calcaneum suū sup caput tuū. et te in seruitutem redegit. et tui crudeliter dñatur. Sz fortas se dices qd est hic: vetus hō tuus q pculcat spiritū tuū: q p nihilo hz terrā desiderabilē: q sola que carnis sunt sapit. Hō iste a natiuitate cecus est: et surdus: mutus inueteratus diez maloz: rebellis virtuti et veritati: inimicus crucis xpi deridet innocentē: et simplici ter transcurrentē: ambulat in magis: et inmirabilibus supra se. arrogātia eius est plusqz fortitudo ei nullū reueret: dicit insipientia sua nō est deus: tabescit bonis: et malis pascit alienis. imūdis cogitationibz pascit: nō fatigabit i illis trāsgrediēs vsqz ad finē: dissipat. et dissipat ppria sicut pdi: gus: cupit et rapit aliena sicut auarus. turpitudinē et ignominia pgregat sibi simulās et callidus pro uocat irā dei. Hō iste totus i peccatis natus est: et sic nutritur amicis iniquitatis: filius moris. vas ire i ptumelia: factus ad interitum. Qui cū talis sit enarrat iustitias dei: et assumit testamentum eius pos suū. Quid disciplinā: pūcit dñm suū post dorsū suū cum videt furem currit cum eo: et cum adulteris portionē suā pōit. Aduersus filiū mris sue ponit scandalū sup te et thesaurizat iram

in die ire: velut a te hereditatem tuā tollere: et desup terrā auferre: et tu tantā iniuriā nō vindicas sz dissimulas. nec ei vbum dū loqris. nec vultū iratū oñdis. sed blādiēti tibi arrides. Ludis euz illusoze nescis qz ismael est. q te cū ludit: Ludus iste nō est puericie. nec simplicitatis. vel innocentie. sed illusio est aie. sed persecutio sed mors. Jā te in foueā. qz a se: cit precipitauit. iā effeminatus es iā ingo miserrime fuitutis presus. sub pedibus eius. misere et viliter pculcaris.

Miser et misabilis hō. qd te liberabit de vinclo ipropij huius? Exurgat deus et cadat armatus iste cadat et pterat inimicus idē teptator dei cultor sui: amicis mundi. seruus diaboli. Quid tibi videt si recte sentis mecum. dices reus est mortis. crucifigat. Noli ergo dissimulare. noli differre. noli peccet sz festinanē audacē instanē crucifige hoiez istū. Sz cruce xpi i qua ē salus: et vita ad quē si ex corde clamaueris. crucifixus tuus audiet te benigne rīdēs. Hodie mecum eris in paradiso. Quid xpi pietas o i opinata salus miseri: Tā gratuita ē et probata dilectio dei: tā stupenda dulcedo: tā iopinata dignatio: tā inuicta māfuetudo vt quē ad eū clamauerit exaudiat illuz qm misicors ē. Quid qzta ē misicordia dei. quā ineffabilis mutatio dextere excelis. Veri eras i tenebris hodie i splēdor lucis. heri i ore leōis. hodie in māu mediatoris

De interiori domo. i. cōscia edificāda

heri in porta inferni hodie in de
licijs paradisi. Sed qd. p̄sunt he
lfe admonitiōis nisi deleas de li
bro p̄sciētie tue lras mortis. Quid
p̄sunt hec scripta lecta et intelli
cta: nisi temetipsū legas et intelli
gas. Ba ergo opera iterne lecti
oni: vt legas inspicias et cognos
cas teip̄s. legas vt diligas deus:
vt pugnes et vincas mūdū et oēs
inimicū: q̄tenus labor p̄uertat in
requiē: luct⁹ in gaudiū. et p̄ tene
bras huius vite videas ortū sur
gētis aurore. Aideas et meridi
anū solē iustitie in quo sponsū cū
spōsa p̄spiciēs. vnū eundēq; do
minū glorie. qui viuit et regnat p̄
infinita secula.

**Beati Bernardi abbas de interi
ori domo. i. p̄scia edificāda trac.**

Qm̄ hec in qua hita
mus ex oī pte sui rui
nā nobis minat. Incir
co qz in breui ē casu
ra. alia nobis est edifi
cāda. Redeam⁹ ergo ad nos et
discutiam⁹ p̄sciētiā n̄ram. Nā si
cut corpus n̄rm tabernaculū d̄r
in quo militam⁹: sic p̄scientia no
stra dom⁹ vocat⁹: qua p̄ militiā
requiescim⁹. et ille recte militat. q̄
p̄ militiā quā exercet in corpore
domū edificat p̄scientie. Diligē
ter exerce agz tuū ait sapiens. vt
postea edifies domū tuā. Ager
iste corpus n̄rm ē. cui⁹ sensibus
et motib⁹: sic recte vtimur animi
q̄ ip̄erio eos subijcētes ad vñ
d̄ctis inflectimus. dū corp⁹ ani
mo indefinēter. et anim⁹ deo ex

toto subicit. **Dis** nimirū modis
interior p̄scientia edificatur: quā
vtiq; bonā faciunt preteritorum
maloz p̄digna satisfactio. et instā
tiū maloz cauta p̄uida q; decli
natio. Cōdigna satisfactio ē ma
la facta corrigere et correctā non
reiterare. Cōsciētia vō perpetua
est que nunq; finit. sicut nec ani
ma. Que cū sit mortalis sicut nō
pōt n̄ ē aia: sic nunq; pōt ēē sine
p̄scientia. Cōsciētia namq; ē inse
parabilis gloria. vel p̄fusio vniū
cuiusq; p̄ qualitate depositi.

Cōsciētiā prius ēē mūdā q̄
edificandam. ca. i.

Ec ergo p̄scientia i q̄ aia
perpetuo mēsurā ē edifi
cāda. s3 prius mūdāda.

Et quis eā mūdabit? p̄fecto d̄s
et homo: homo per cogitatiōes
et affectiones. deus vero per mi
sericordiam et gratiā. Cogitatio
nes et affectiones necessarie sunt
in cōscientie mūdatione. cogi
tationes in inuestigatione veri
tatis. affectiones in exercitatiōe
virtutis. Porro misericordia mō
delet peccatum mō dat v̄tutem
resistendi peccō. nunc subtrahit
peccandi occasionem: nunc imit
tit amaritudinem plerūq; sanat
affectionē. grā adiuuat ad bonū
defēdit contra malū: erudit ad
vtrūq; discernendum. Homo
igitur per veritatem stimulatus
peccā sua p̄stet. deus autē per mi
sericordiā flex⁹ p̄stet i miset. **Dis** nā
qz spes venie et misericordie in cō
fessioe ē. nec pōt q̄s iustificari a

De interiori demo

peccato nisi prius fuerit confessus peccatū. Ex eo enim unusquisque iustus cō incipit. ex quo sui accusator extiterit.

De misericordia et veritate et de osculo pacis et osculo iustitie. c. ij.

Elix p̄scientia in qua misericordia et veritas obuiauerūt sibi: iustitia et pax osculate sūt. Veritas p̄sentis et misericordia miserētis obuiauerūt sibi: qm̄ nō pōt illi misericordia deesse: qui se cognoscit i veritate. Osculū iustitie ē inimicos diligere: parētes et p̄p̄ia queq; p̄p̄ deū relinquere: illatā iniuriā patietē ferre. oblatā gloriā ubiq; declinare. Osculū pacis ē odiētes inuitare ad pacē: discordantes ad cōcordiā reuocare: aduersarios pacifice sustinere. errātes pie et benigne docere: merentes clemēter mulcere. et cum oībus pacem habere.

De statu anime in xpo consuetudine. cap. iij.

Eata illa anima que i pace christi fundata ē. et in dei amore solidata: que cū exterius bella patit: pax interioris nō turbat. In qua quecūq; molestie foris p̄strepāt. vsq; ad silentiū interne q̄etis nō irrūpunt qm̄ gustu interne dulcedinis tacta est intus per desiderii collectionē. nec se iam foris enormiter in carnis voluptates dissoluit: qz totū itus possidet i quo delectatur atq; ita i semetipsa pacificata dū nihil ē qd foris appetit: tota per

amorem intus req̄escit: et euz tota ad internū gaudiū colligitur ad imaginē dei reformat quā i se venerat. Talē animā frequēter visitāt angeli et arch̄angeli et honorificāt: vtpote dei templū et spiritus sancti habitaculū. Esto igitur templum dei et deus excelsus habitabit in te. Anima. n. dū habēs in se templū dei est: in quo diuina mysteria celebrant.

De dignatur deus visitare eaz animā que nō studet in se consistere. ca. iij.

No aīa que nō studet in se consistere: nec i amore dei desiderii figere p̄ oculos et aures aliosq; corporis sensus foras egredit. atq; in his exterioribus delectat: Sz qd erit cū iuenerit portas istas clausas tūc rediēs ad se. et vidēs se nudā et desolatā inextimabili p̄fusione et horrore pcutiet. Et qz mūdī cōsolatiōem quesuit. illam que a deo intus in p̄scientia datur non habebit. Et nō solū eā dedignabit deus visitare. sed nec ipsa qd male sibi p̄scientia seipsa poterit tolerare. Requie i se nō poterit habere: qm̄ illū derelictā cū quo habitare et req̄escere debuit. Cogita ergo i societate aliorū nūc positus: qz nō poteris semp manere cū illis. et interim elige tibi sociū illū qui cū subtracta fuerint hec oīa tibi fidē seruabit: qd dilectoribus suis fidē seruat. nec recedit i tpe angustie. deus deus tuus ille est. quē eligere debes.

.i. cōscia edificāda

Nō aia volens deū habitare in
sedz ab illicitis cogitationibus
mūdare scientiam z solū deū de-
siderare capitu. v.

Mnes igit cordis distra-
ctiōes z mentis fluctuatōes
in vnū collige. z i solo dō
totū desiderii tuū fige. z ibi sit
cor tuū vbi est thesaur⁹ tu⁹ desi-
derabilia multūq; amabil⁹. Ipse
n. frēq; nter visitat: z libent⁹ inha-
bitat trāq;llitatē cordis z otii q̄
te mentis: qm̄ pax est. z in pace fa-
ct⁹ est loc⁹ ei⁹. Propterea tales
te ppa. vt tecū adsit de⁹. sit in ore
sūt in corde sp̄s tecū eat. tecū rede-
at: nec recedat a te nunq; ille te
dimittet. nisi pri⁹ illū dimiseris
Abiciūq; fueris nūq; sol⁹ esse po-
teris si deus tecū erit.

Cōscientia mūdada aduentum
xp̄i expectare debem⁹. c. vi.

Unda igit psciaz tuā z sp̄
m̄ patus esto. At quacūq;
hora venerit dñs. z tecū
habitare voluerit: patam sibi in-
te inueniat māsionē. Ipse nāq; di-
xit facite mihi scūariū. z ego ha-
bitabo in medio vſi. Studeam⁹
ergo tēplū deo edificaf in nobis
p̄mo qdē vt in singulis nobis dñs
inde vt in oibus simul inhabitet
qz nec singulos dedignabit. nec
vniuersos p̄mo igit studeat vnus
quisq; ne dissideat ipse a semetipso
qm̄ oē regnū in seipz diuisū deso-
labit. z dom⁹ supra domū cadet
nec intrabit xp̄s. vbi p̄ctes incli-
nati fuerint. z macerie depulſe.
Ault h̄re aia corporis sui domū

integrā z exire eā necesse ē: si fue-
rint a seinuicē mēbra dispa. Si
deat igit z ipsa si desiderat xp̄s p
fidē inhabitare in corde suo. i. in
se ipsa videat z sollicite caueat ne
a seinuicē mēbra ei⁹ dissideāt. i. rō
volūtas z memoria. Signū ha-
bitaculū pat deo cui⁹ nec est rō
decepta. nec volūtas puerſa nec
memoria inq̄nata. felix illa aia
est. q̄ ita domus cordis sui sic de
peccatorz sordib⁹ studet emūdaf
z sanctis z iustis opib⁹ adimple-
re. vt in ea nō solū angelos verū
ēt dñs angeloz habitare dlectet
Mūdada domo: cunctisq; malis
ab ea exclusis oib⁹ bonis implea-
tur. ne sit nobis necessariū aliqd
foris querere. qz omnia forinſeca
relinquimus.

De septē colūnis erigendis ad
edificāda domū pscientie. ca. vii.

Apia ergo edificet sibi do-
mū. erigat colūnas septē
q̄b⁹ tota fabrica inſtat do-
m⁹ est pscia colūne sūt: bōa volū-
tas mēoria. s. mēorē eē bñficiozū
dei: cor mūdū. aius liber. spūs re-
ct⁹: mens deuota. rō illuminata.

Erectio prime colūne q̄ est bo-
na volūtas. cap. vii.

Prima igit colūna p̄or eri-
gat. Nā inter oia dei dōa
q̄ ad salutē hois spectare
vident. Primū z p̄ncipale bonū
bōa volūtas eē cognoscit. p quā
imago similitudis di in nobis re-
parat. Primū ē qz a bōa volūta-
te bonū oē inchoat. p̄ncipale ē
qm̄ bōa voluntate nihil hoibus

De interiori domo

utilitas dat. Quicquid homo facit bonum esse non potest. nisi ex bona voluntate procedat. Sine bona voluntate omnia saluari quod sperant non potest. cum bona voluntate nemo perire potest. Voluntas bona nec dari potest. iusto. nec auferi nisi volenti. Voluntas hominis est potestas dei voluntas hominis est. quia velle in voluntate hominis est: et ideo totum meritum in voluntate est: quod tamen vis tamen mereris quod tamen crescit voluntas tua bona. tamen crescit meritum tuum fac igitur magnam bonam voluntatem tuam si vis habere magnum meritum. Ita deus ut piissimus et misericors dominus per in eo redemptionem nostram posuit: in quo nullus nisi velit potest egeri. Amare namque homines equaliter possunt. et diuites. et pauperes. etiam si pecuniam equaliter dare non possunt: Voluntas tamen bona non est si non operatur quod potest.

De secunda columna que est memoria beneficiorum dei cap. viij.

Recordemur ergo misericordiarum dei: ut sic accedamus in eius amore. reuocemur ad memoriam bonam. quam tribuit nobis quando in periculis sepe constitutos clementer nos eripuit. nec unquam peccatis nostris quominus misereretur: videri potuit: oblitus sui de se admodum. aduersos a se renouauit. venientes ad se benigne suscepit perirentibus indulxit: perenerantes custodivit stantes tenuit lapsos erexit malas delectationes in amaritudinem convertit. et rursus salubriter amaricationis consolaciones suas tribuit. Propter hoc tribulatione purgatus quod est. et

pacem perfectam restituit. quod nec peccatibus unquam defuit: ut corriget. nec iustis ut custodiret. Recogitens quanta bona deus fecit nobis non rogantibus neque desiderantibus. imo recusantibus: et multa peccata dimisit nobis. et a quibus periculis liberauit nos liberator deus. Quam magna dignatio pietatis fuit. quod ingratos et in multis contrarios. a tantis multis peccatis custodiuit nos dei gratia: quam potuimus cadere: sicut in alia multa cecidimus. Idcirco si nullum est momentum in quo utamur ut fruamur dei pietate. et misericordia sic deus nullum esse momentum. in quo cum peccatis non habeamus in memoria.

De tertia columna que est cor mundum. cap. x.

Equis ut cum. a quo tanta beneficencia accepimus toto corde diligamus. hoc est tota cogitatione: tota affectio: sine defectu. sit cor rectum. ut ei per omnia placeat deus. sit rectum rectitudine intentionis: exclusio per se cogitationis assiduitate contemplationis: sit paratum secundum voluntatem dei. in quocumque parte inclinare eam cognouerit. Sit sursum ad sola celestia. et diuina contemplanda. et desideranda: sit purus: ut nihil morari intra se patiat mali. nec modicum quod de offediculo tollerabile reputet aut in conscientia sua. aut in alia. sit dulcedulci ratione. suauis admiratione. benigna respensione. moderata correctio. sit mundum: ut totum inmundicie spurcias respiciens cogitationem non sit actionum peccata plene: defleat per sua miseria. et alia. Zugent non solum

.i. conscientia edificanda

sua delicta. s; et alia. p;ugat. p; mal. q; p;misit. et b;ois. q; neglexit.

De aio libero q;ta colū. cap. xi.

Aimus v; si liber a mūdi sollicitudinib;: a carnis voluptatib;: a prauis cogitationib;: vt possit cū voluerit aut sibi itēdere. aut vtilitati frat; ministrat. aut i p;teplatiōe celestiu; req;scere. sit firm; vt nulla repēti na pturbatiōe p;cutiat n; capiat illecebris. nō frāgat molestijs. nulla ira nulla ipatiētia paces; q;etē q; ai turbare possit qm̄ xps par est. et in pace req;escit pacis amator et in pturbato animo habitare nō pōt. Sit p;sumat; in dei dilectiōe. hoc. n. est diligere deū illi occupare animū. cōcipere fruende viliōis ei; affectū. h;fe peccati odiū. mūdi cōtemptū. diligere p;ximū: que; ipse censuit diligendū

De recto spū colūna. v. cap. xij.

Spirit; at; sit rectus ab ob; b; terrenis. et p;nitibus pr; sus auersus. et deo inseparabili iūctus et vnit;. p;ia duotiōe ascēdat et v;sitet supnas sedes et multas. q; i domo p;ris sūt māsiones. hūilic se p;sternēs aū tronū dī: et agni. currat p; plateas supne syon: audiat illd melos angeloz et cū reuerentia supplicet cūct; ordinib; beatoz spiritūū. singulis p; se et simul oib; se p;medās. Tā tā vero grāz n; nief; accipere aius. q; i sui cognitōe diu exercitat; et plene erudit; n; ē frustra. n. cor dis oculū erigit ad vidēdū deū. q; nodū idone; ē ad vidēdū seip

sū. **I**psu;. n. necesse ē vt cognosco inuisibilia spūa tui: q; possit eē id ne; ad cognoscēda inuisibilia dei. Et. si n; potes cognosce; te: n; p;sumas apphēdere ea q; sūt supra te

Rationalis animus speculū ē ad vidēdū deum. cap. xij.

Recipuū et p;ncipale speculū ad vidēdū deū ē. aius rationalis inueniēs seip; sū. Si. n. inuisibilia dei. p; ea q; facta sunt intellecta cōspiciūt. vbi q;so q; in eius imagine cogitationis eius vestigia exp;sius imp;sa repiūt; Tergat ergo speculū suū mundet spūm suū q;sq; sitit videre deū suū. Beati mūdo corde; qm̄ ipsi deū videbūt. Hoc speculū verus penitens n; cessat quoti die ispicere: tergere: tenere: et custodire. Inspicere si aliqd i eo repiat: qd deo displiceat. Tergere nō solū peccata actionū: verū et cogitationū. vt nihil in eo remaneat. qd deū offēdat. Tenere ne deoz sū coruēs terre p; amorē inhereat. et ne inaniū cogitationū pulvere sordescat. Custodire vt ille cui; tabernaculū ē cū hoib; cuius delit;e sunt eē cū filijs hominū q; ad hostiū stat et pulsat: q; cūq; hora itrare voluerit. receptaculū mūdū inueniat. deus. n. q; mūdicie amator est cor; polutus habitare non potest.

De illuminatiōe animi. c. xij.

Exterso igit; speculo. et diu diligēt inspecto: incipit ei q;da; diuini luminis claritas; i;fluere

De interiori domo

et immensus quidam insolite visionis
radi⁹ oculis cordis apparere. Ex
hui⁹ luminis visione anim⁹ infla-
mat⁹ incipit munda cordis acie su-
pna. et interna conspiciere. deum dili-
gere. deo inherere. cuncta: que ad sunt
tamen non sint considerat. cunctis suis
affectionibus renunciat: et tot⁹ so-
li incubit amor: sciens solus illi
esse beatus: qui deum amat. Porro
ad tantam gratiam nunquam pergit mens
per propriam industriam: dei donum est
hoc in hominis meritum. Sed absque du-
bio talem: ac tantam gratiam ille acci-
pit qui deserit curam seculi. et agit cu-
ram sui: qui studet se frequenter cogitare
et diligenter agnosceret quod ipse est.
Redi ergo ad cor tuum: et diligenter di-
scute te ipsum. considera unde venis
quo tendis: quomodo vivis: quid agis:
quid amittis: quantum quotidie profi-
cis: vel quantum deficiis quibus cogi-
tationibus magis incuraris: quibus
affectionibus frequentius tange-
ris: vel quibus temptationum maculis
a maligno spiritu acriter impugnaris.
Cum totum iterioris. exteriorisque ho-
minis statum et habitum in quantum pos-
sibile est plene cognoveris: et non so-
lum qualis sis verum etiam qualis esse debeas:
et cognitione tui poteris suble-
uari ad contemplationem dei. Quan-
tum namque quotidie in cognitione
tui proficis: tantum ad altiora semper
tendis. Si iam ascendisti: iam ad cor
tuum redisti. nec hoc sufficiat tibi:
disce ibi habitare: et mansionem fa-
cere: et quicunque mentis vagatione
inde abstractus fueris: illuc spiritus re-
dire festina. Absque dubio per mul-

tum visum quicquid tibi offert in oblecta-
mentum: in tantum ut absque ulla laboris
difficultate possis ibi assiduus esse:
quoniam imo pena tibi potius sit alibi
quam ibi moram aliquam facere.

Repellende sunt vane cogitati-
ones a corde. ca. xv.

Ergo proferis desideria
tua circa exteriores dele-
ctationes affici et cogitatio-
nes tuas ingeri in eis occupi cum
magna sollicitudine propele eas
nec permittas ad cor tuum intrare. sed
redi ad cor tuum. et ibi intrare. et ha-
bitare omnimodo stude.

De duota mente columna vi. c. xvi.

Enimvero. qui se ad sui considera-
tionem non subleuat. sed adhuc
per varia desideria spargitur
et variis cogitationibus huc illucque
distenditur: non potest seipsum in unum col-
ligere. quoniam non dum novit ad seipsum in-
trare. sed adhuc in imo est cogitatione
et conversatione. Idcirco non potest ad ea
que supra ipsum sunt pena contemplationis
evolare: Disceat ergo dispositio-
nes cordis congregare assuescat in
ternis suis immorari. studeat eua-
gatōes mentis restringere. et exte-
riora omnia obliuisci. Disceat sola bona
interiora amare. et illa frequentius
cogitare: quod ad celestium contemplatio-
nem anhelat. qui in divinarum notitiam
suspirat cumque se diligenter attende-
rit et diutius quiescit. cum tandem inve-
nerit qualis sit restat ut revelatione
divina cognoscat qualis esse debeat
quale mentis edificium deo prepara-
re. et quibus obsequijs cum placare
oporteat.

.i. cōscia edificanda

Post cogitationes cor eleuat
supra se. c. xvij.

Quā ita enagationes menti
i vñ colligit. et oēs cordis
mot⁹ in vno eternitatē de
siderio figit: pfecto iā ad cor suū
redijt: et iā ibi libentē morat ac mi
rabiler delectat. Et cū scipz pre
gaudio iā cape nō possit. sup se
ipm ducit. et p excessū mentis ad
summa eleuat. atqz ita p seipm sup
semetipsū: p cognitionem sui ad
cognitionē dei ascendit. vt discat
solū deum amare. et ipsum inde
sinenter cogitare et in eo delecta
biliter reqescere.

Cū sic amor xpi totū absorbue
rit affectū hoīs. vt negligens: et
immemor sui nō nisi iesum xpm
et ea. q sunt iesu xpi sentiat. tunc
dmū: vt arbitror: pfecta ē i eo ca
ritas: huc itaqz. q sic affect⁹ ē: nō
ē onerosa paupertas iste nō sētit in
iuriā: ridet opprobria. ptennit
dāna. mortem lncp reputat: imo
nec mori se putat. cum magis de
morte ad vitā trāsit se sciat. quē
sic amor dei intrinsec⁹ ligatū te
net nec ad modicū qd ē exif ex
teri⁹. valet. sed interi⁹ in ei⁹ dsi
derio flagrat tanto ampli⁹ quan
to familiaris. et eo vehementi⁹
quo frequētius.

De raptu cordis et qd in eo ra
ptu videat. c. xvij.

Quā sic in amore dei iugit⁹
delectat. frequēter mentis
excessus patit: ab oib⁹ pñtib⁹: et
terrenis raptus. corā deo pñtat
et dū pulchritudinē ei⁹ pñderat

magnitudine pulchritudis ei⁹
attonit⁹. tot⁹ in eius admiratiōe
suspenditur. Mirat regis glam
regni magnificentia. supne ciui
tatis nobilitatē. et ciuium felici
tatem. contemplatur etiam gē
decorē. dei bonitatē. interne sua
uitatis dulcedinē. et eterne qetis
trāquilatē. Meditat patris po
tentia: filij sapientia spiritus san
cti benignitates. et angelice natu
re beatitudinem. delectat d deo.
in deum. dum eius pietatē mira
tur. et decoret pteplatur. Quā
iocūdum sentitur. si non esset taz
modicum. raptim rapitur. dū so
la celestia pteplatur. et ptemplā
do iocūdatur. Sed cum ibi stat
diutius conatur. subito labit. et
rediēs ad se nulli potest intima
re qd vidit supra se. sed agnitōe
suauitatis illece⁹ gustate dulce
nis suauitatē. et illam celestē in
fusione leticie spiritualis itra se
metipz miratur. Reuoluit et in
corde suo tacita mēte in corpee
lucis claritatē. et intime satietat
saporē. et illud interne quietis se
cretum. et summe tranqllitatis ar
canum. In hui⁹ ptemplatione
ptemplationisqz dulcedine. mēf
delectabiliter afficitur. et mirabi
liter delectat. Volet ergo. et nō de
ficiat. volet donec añ regē pueni
at. ibiqz ploret. et susptret. mactet
qz se in lacrimis. deprecet veniaz
postulet grām. nec inde recedat
quousqz deū. quē nimis offende
rat placatū sentiat. et ab eo p sola
tionem recipiat.

De interiori domo

Illuminata ratio columna se-
ptima. capitu. xviiiij.

Enig ratio p metis excelsus
in cōtemplationē sub
limiū subleuata: et in diuine con-
templationis arcanū rapta atq;
ibi illuminata ad cognitionē vi-
tatis. et veri luminis inflāmata ad
desideriū bonitatis omnes illicitas
voluptates. affectiones: et va-
gas memorie cogitationes. cor-
dis disphiones. animi fluctuatio-
nes: spiritus euagationes: et metis
distractiones in vñū colligat. at
q; i illo felicitatis fonte: totū suū
desideriū figit. locū superiorem ra-
tio semp obtineat: nullusq; motus
aduersus eā sit rebellis. sed oia
ei obtēperent: sicut si ipsa obtem-
perat dō. Si vō aliquē motū ad
id: qd nō debet: vel quomodo nō
debet moueri senserit: nō cōsen-
tiat s; illico resistat. Nā solus sen-
sus reos nos facit: etiā si aliqd i-
pediat ne opa subsequat. Tūc. n.
anima mori sicut scriptū est dici-
tur. cū ipsa ratio ad peccatū p cō-
sensū curuatur. Anima enim. q
peccauerit ipsa moriet. Resistat
ergo. ne moriat. pugnet vt coro-
net. **M**olestia ē lucta s; fructuo-
sa: qz si habet penā adhibet et co-
ronā. Nō nocet sēsus: vbi nō ē cō-
sēsus. imo qd resistentem fatigat
vincentem coronat.

Quomodo edificat bōa con-
scientia. capitu. xx.

Ic nimir. sic edificat bo-
na psciētia. bona psciētia
ē: q peccata pterita punit.

et puniēda cōmittere refugit: q si
peccatū sentiat. peccato nō plem-
tit: quā si cogitatio inqnat. ratio
lauat: **R**ecta psciētia ē cui suū
peccatū displicet. et alieno nō p-
tit. nec ppter hoc peccatore di-
mittit nec eius peccatū dissimu-
lat. et cū corripit. nō insultat. **T**radit
la ē qz oib⁹ est dulcis: et nulli gra-
uis vtēs amico ad grām inimi-
co ad patiētiam: cunctis ad bēuo-
lētiam: et qbus pōt ad beneficētia.
Talib⁹. n. domus anime edificat
q si forte: vt fieri solet: fur adue-
nerit. q nō vēit nisi: vt fure. et ma-
ctet et pdat. si inq fur venerit. i.
vel cordis elatio intrinsec⁹ oriēs:
vel appetit⁹ hūane laudis extri-
sec⁹ adueniēs. seu aliq qlibet pe-
stis. q domū istā machinē pfode-
re: tūc ipsa quasi canis thesaurū
custodiēs euigilet. latret morde-
at. et iugulet irruēs in hostes ne
mini parcat. **N**ullū intrare pmit-
tat: sed clāet et excitet it⁹ hitātes
ad arma capescēda. **N**ūcūq; vi-
tiū siue clā: siue palā nocere tem-
ptauerit. pcul illud arceat: vt sit
secura pscia. **S**ecura ē qn accusa-
tionē nō patit. vel p tēpore bōi:
vel p psumptiōe mali. **M**ūda ē: et
bū sibi pscia. cū nec de pterito iu-
ste accusat: nec de pūti iniuste de-
lectat. pura ē: cui de⁹ nec sua pec-
cata iputat: qz nō fecit: nec aliēa:
qz nō approbavit. nec negligētia
qz nō tacuit: nec supbia. qz in hū-
mitate permansit.

Litius et vtilius acqrit bona
pscia q scia. capitu. xxi.

.i. conscientia edificanda

Alti q̄rūt sciaz. pauci vō
sciaz. Si vō tāto studio
et sollicitudine q̄reret. p̄scia
q̄to q̄rit secularis: et vana scia. et
citi⁹ apphēderet: et vtili⁹ retine-
ret. Cogitare nāq; de p̄scia sēsus
ē p̄sumat⁹. et q̄ custodit illam sp̄
erit secur⁹. Salua fuerētia sapie
vtili⁹ ē currere ad p̄sciaz: q̄ ad sa-
piētia nisi sapia illa sit: q̄ edificet
p̄sciaz. Tūc. n. se intelligit aia tūc
illustrat p̄sciētia: tūc implet: cor
sc̄a cū in se deū et in dō mutata
reuolutiōe seipsā recepit imago
creata. Creatrix imago in imagi-
ne creata nihil aliū ē nisi sapia i
aia nisi gl̄a in p̄scia. nisi sanctifica-
tio in arca. Q̄ ineffabil ē pie-
tas dei: q̄ tāta maiestātē inclināt
ad tāta hūilitatē: q̄ creauit nos
creat in nobis. Et q̄si pax eēt nos
dei p̄sem h̄fē: vult et nos fieri si-
bi et m̄fē. Quicūq; inq̄t fecerit
volūtātē p̄ris mei. q̄ in celis est
ipse me⁹ ff. et m̄fē ē: ff. obediendo
m̄fē generādo. Et p̄ hereditatis
p̄ticipationē m̄fē p̄ aliorū instru-
ctionē. Q̄ fidelis anima expāde
sin⁹. dilata effect⁹ ne angustieris
in viscerib⁹ tuis p̄cipe. quē totus
orbis nō potuit p̄phendere. dōc
virgo bt̄a illuz fide p̄cepit. Fide
nāq; x̄ps p̄cipit. vbi p̄dicatōe na-
scit: deuotiōe nutrit amore tenet
Sit ergo p̄scientia pura: vt denz
p̄ducat ad hospitiiū n̄m: sit solli-
cita circa fidele obsequiū: ne tan-
ta maiestas recuset cordis gr̄ciū
sit deuota. vt soli deo placeat soli
deo intendat: nec recedat ab eo

Talis p̄scientia letificat animā. et
exhibet dō gratā. et hominib⁹. et
angelis reuerēdā. et sibi metipsi
placata. et quieta existit.

Quid sit p̄scie fruct⁹. c. xxiij.

Conscientia ē cordis scia q̄
duplici⁹ intelligit. v3 vel
illa. q̄ se nonit p̄ se. vel illa
q̄ p̄ter se et alia nouit ex se. Cor
n. et se nouit sua p̄scia. et multa
alia. q̄n nouit se. appellat p̄scien-
tia: q̄n p̄ter se alia. notat scia. Cō-
scientia bōa titul⁹ est religiōis. tē-
plū Salomōis ager b̄ndictiōis
ort⁹ delitiaz. aureū reclinatoriū
gaudiz angeloz. arca federis.
thesaur⁹ regis. aula dei habitacu-
lū sp̄s s̄cti liber signat⁹. et clau-
sus et in die iudiciū ap̄lēt⁹. Nihil
ē iocūdi⁹. nihil tuti⁹. nihil diti⁹
bona p̄scia. p̄mat corpus. trahat
mūdos terreat diabol⁹ et illa erit
secura. Bōa p̄sciētia secura erit
cū corpus morietur. secura cum
anima corā deo presentabitur. se-
cura cū vtzq; in die iudiciū ante
tribunal terrificum iusti iudicis
statuet. Future beatitudinis nō
est vtilius remediū. nec certi⁹ te-
stimoniū bona p̄scia. cū mund⁹
omni volubilitate circūrotetur
plozet. rideat. peat. trāseat. nūq;
marcescit bōa p̄scia. Subiiciatur
corp⁹ i pena. in ieiunijs maceret
vberib⁹ laniet. eculeo distenda-
t gladio trucidet. crucis supplicio
affligat. et secura erit p̄scia.

Qd in speculo p̄scie status in-
terioris et exterioris hōis cogno-
scitur. c. xxiij.

De interiori domo

Aspeculo p̄scie. stat⁹ exteri
oris. ⁊ interioris homo co
gnoscutur. Aia. n. n̄ nouit
seque sine speculo est. Speculū
mūdū clar. ⁊ pur totū religiōis
bona p̄scientia. Sicut. n. mulier.
q̄ viro suo siue amico placere de
siderat. in p̄uitu speculi imaginē
oppositā reddens decorē. ⁊ pul
chritudinē faciei p̄pōit: sic aia in
q̄bus ab imagine vitas discedit
vel in quibus vestigia creatricis
imaginis recipiat. in p̄scientia re
legit. ⁊ intelligit. Nō immerito
p̄scientiā speculo p̄pauimus. qm̄
in ea tanq̄ in speculo rōnis ocu
lus tam quod decens. q̄ q̄ inde
cens est in se. claro aspectu app̄
bendere potest.

Conscientia acq̄rit p̄ cordis cu
Rodiam. cap. xxiij.

Ita vniuscuiusq̄ non co
gnoscut nisi in p̄scia. nec ve
nit ad bonā p̄sciētā nisi p̄
cordis custodiā. Cor. n. suo arbi
trio dimissū. aut ad vitā se vertit
aut ad mortē. Nelle nāq̄ peccat
malū ē peccare peius in peccato
p̄seuerare pessimū ē. nolle p̄ite
re mortale. Qui cqd̄ igit̄ cor co
gitat. qd̄ ad vtilitatē suā v̄l. p̄rio
rū q̄quo mō nō p̄tineat. respueē
dū ē. De diuersis igit̄ mūdi p̄ti.
b⁹ in q̄bus cor vagū ⁊ p̄fundū
tenet. vel vane occupat. ad seip̄
redeat. ⁊ seip̄m discutiat. cūq̄ in
uenerit culpā timeat penā. q̄ren
do at̄ culpā nūq̄ illā nisi i se re
periat. repta aut̄ culpa: ⁊ pene cā
seip̄m puniēdo se ante se statuat

⁊ tanq̄ aliu se iudicet. se equidē
culpā ante se afflictū. se rei an̄ se
iudicem seuep. se impiū an̄ se ad
pietatem reuersū p̄ponat. se an̄
se decernat. qd̄ a se faciendū sit d̄
se iuste in se infligat iniusto in
sta flagella. loquat̄ ē sic sibi. qz
pacē deseruisti apud dñm. deus
tuū. ⁊ bellū incurristi apud teip̄
scissurā pateris. vt tu a teip̄so cō
denneris. qz pactū pacis rupisti
vis qd̄ nō vis. ⁊ nō vis q̄ vis a te
ip̄so p̄denaberis. nolēda vis. vo
lēda n̄ vis. Ecce d̄ ore tuo te iudi
co fue neq̄? afflige itaq̄ te. ⁊ sta
tue te p̄ra faciē tuā. vt aspicias
turpitudinē tuā ⁊ recogites stul
titiā tuā. sic igit̄ in miserijs suis
ad seip̄s p̄uertit̄ cor. ⁊ s̄istitur cor
ad cor. Ais est quedā q̄ sic d̄ cor
de opat̄. ⁊ retinet cor fluxū ⁊ va
nū ne p̄fluat in abyssū extermi
nū. Ais ista seu violētia rapit re
gnū celoz. regnū celoz iqt̄ dñs
vim patit̄. ⁊ violētū rapiūt illud.
nobile regnū possidet. q̄ cor suū
possidet. Nō f̄gnat q̄ i corde suo
dedit⁹ fuitutib⁹ viciōz. p̄sidet vr
bib⁹ ⁊ turbis populoz. Sol⁹ is
regnat: q̄ deposito cordis impio
ad leges rōnis ordinat totā fami
liā motuū. interior. ⁊ exterior.
Si insurgit rabies leonina. p̄uit
p̄ patientiā. si petulantia hirci p̄
abstinētiā. si ferocitas apri. p̄ mā
suetudinē. si supbia vnicornis: p̄
humilitatem.

De nobilitate cordi. ca. xxv.

On inuenitur aut̄ iter cete
ras artes liberales ars ista

.i. conscientia edificanda

pre alio liberalis. qua teneatur
cor: qd oi mobili mobili⁹ ē. qd oi
lubrico lubricosius ē. Mobilita
te. n. naturali instabile. vel in pū
cto fixum recusat p̄sistere. cuius
vita in motu ē. et motus ē ei vita
Mouet molē toti⁹ corporis hu
mani tātillus iste in corde vita
lis motus. et q̄ coherceat arte. vt
alia mouēs ip̄e nō moueat. For
te mola asinaria si ad collū ei sus
pēdat n̄ moueret. imo multo ma
gis cū mola p̄citaret. Agēdū ita
q̄ cū eo ē. vt circūeat terrā. et pā
bulet eā. si forte velociorē et mo
biliorē se iuenire queat. si sup̄ ter
rā silem sui nō iuenerit. et gix ce
li circūeat. et rotas currū dī ad
cursū suū admoueat. qd tūc faci
et ad illos q̄ abulāt sup̄ pēnas vē
torū. forte et cū illis p̄tendere pote
rit: an cū illa v̄tute curret q̄ attin
git a fine vsq̄ ad finē fortit̄ et dis
ponit oīa suauiter. An et illā app̄
hēdet. de qua dī mobilior ē oib⁹
mobilib⁹ lapia saltē cū viderit tā
spatiosis saltib⁹ trāsiliētēs suā po
tentiā creatori suo subsistat et di
mittat alas suas retinens se ha
benis deifice cōparatiōis. Se at
ad se colligens et cohibens n̄ trās
grediatur terminos suos. Sic enī
sancta animalia. sicut in visiōe q̄
ezechieli mōstrata est. cuz fieret
vox supra firmamentū qd imine
bat capiti eorū. stabāt et sub mitte
bāt alas suas. qd plane sācti faci
unt. cū frustrati opib⁹ et mirabi
libus dei sup̄ itelligibilib⁹ absco
ditis mysterijs nū se scire dephē

dūt. s̄z momēto statere oīa opera
sua appendūt. Tūc se nō a se cor
moueri intelligit. qz p se immo
bile pmaneret. nisi q̄ oīa mouet
illud quoq̄ inter oīa moueret.
Mutuatum igitur a deo cogno
scens motū suū. id nō vsurpet vt
ppriū. s̄z vt cōmēdatū sen cōmo
datū. Ad volūtātē aut cōmodā
tis. cōmodatarius vti d̄z cōmo
dato. Alioquin furtū facit in re
commodata.

Quomodo diuina gratia cor
da hominū mouet. ca. xxvi.

Am igit te mouerit de
c vt moueri volueris: cor
humanū: mouearis. alr
nō mouearis: qz nō esset moueri
s̄z cōmoueri. s̄z qū te mouet deus
cū admonet. admonet autē sic.
Hanc occuparis o cor sapiens et
omni progetia excellens i h̄a
que vanitates vanitatū sūt. Cur
sequeris ventū. quasi sint tibi se
cula centū: nō te decet his subeē
sed p̄esse te indigēt ista: vt meli⁹
et cōmodius subsistant. tu his ad
beatitudinē nō indiges: neq̄ ad
immortalitatē. Viaticū quidem
iumento tuo preparāt in via: sed
si ad mensurā sumātur. nō ad su
perfluitatē. Ex superfluitate. n.
ciborū vt vulgariter dicitur. quā
doq̄ insūdunt iumenta et in vē
tris nimia effusionem resoluunt
ita vt ex refectione deficiāt. si cor
pus tuū o p̄nceps et dñs corpo
ris regulas necessitatis exesse
rit. et ad baratrum cōcupiscētie
os aperuerit. locū perditionis si

De interiori domo

bi effodit in hospitio reparatōis
et de remedio cōparat exitiū. de
vehiculo naufragiū. Quid pin-
de supfluiū tolit necessariū: aufer
supflua. et nlli deerit necessaria:
qz de supflueti copia alioz nasci-
tur valde egra alioz inopia.

Quō se debet vnusquisqz refre-
nare ac regere. ca. xxvij.

An ē male acta corrige-
re: tū ē in ordine et offi-
cio familiā mēbroz cor-
poris et aie motū disponere: tū ē
est singloz negocia fm cōpeten-
tiā assignā. Nō sit in regno cor-
poris tui q leges et iura institu-
toz tuoz impune puaricet: non
oculus: nō manus: nō pes: nō au-
ris: nō guttur. Quid. n. de igno-
bilioribz et plebeis mēbris dicaz
Si vel atrectare rebellionē pū-
pserint: lapidibz obruant: iaculis
increpationū pfodiāt et nouerint
reges salomonez sedere sup mu-
lā regis. i. rōnez sup sensulitatez
corporis. Qd si pudibūda illa: q
velato semp nomine appellātur
a pudicis et castis labijs: motu in-
ordinato rempublicā festinaue-
rint: certe abscondant nō ferro sz
seiniū. nō detrūcatōe sz morti-
ficatōe. Atinā in qd apls abscon-
dāt q nos pturbāt. His pflua-
sionibz cor effrenatū in preceps
cursum suū rapiēs teneri pōt: vt
sit bōa pscientia. Bona est si ha-
beat in corde puritatē: in ore vi-
tatem. et in actione rectitudinez.
Pro his nanqz merebit trinitatē
visionē. Beata visio: in qua sic

deus erit notus atqz pspicius: vt
videat a singulis nobis in singu-
lis nobis: videat in seipso: videat
in celo nouo et in tra noua atqz
in omni que tūc fuerit creatura.
Qd anima in pscientia sua cognos-
cit q debeat ire qn egredit d cor-
pore. i. de libro conscientie et quō
corrigenus est. ca. xxvij.

Amana pscientia est dñi
vineā quāz extollere. qz
pcoz pfectio et eoz satisf-
factio et exhibitio bonoz opūz: et
custodia eozū vniciūqz liber est
sua pscientia: et ad hūc libz discu-
tiendū et emendādū oēs alij in-
uenti sūt. Alia cū d corpe egredit
nullū aliū preter pscientie sue li-
brū secū portare poterit. et in illo
cognoscet. quō debeat ire. et qd
debeat recipere. Ex his q scripta
sūt vel erūt in libris nris. iudica-
bimur. et iō scribi debēt fm exem-
plar libri vite. et si sic scripti n sūt
saltē corrigēdi sūt. Cōferam ita
qz libros nros cū libro vite. et si
quid alr habuerint corrigantur:
ne in illa vltima collatiōe. si qd
piam alr inuenti fuerint hūteoz
abijciant. Beatus hō qui se pōt
cognoscere et despiciere probare
et improbare. Nam qui sibi displi-
cet deo placet. et qui sibi vilis est
deo charus est.

Nihil est melius et nihil vtili-
us qz seipsū cognoscere. qd est p-
pūū pscientie. ca. xxvij.

Alte sūt scientie hoīum
sz nulla melior est illa q
cognoscit homo seipsū

i. conscientia edificanda

Quamobrem redeam ad cor meum
et ibi stare assuescam: ut tota vitam
meam possim discutere. et meipsum co-
gnoscere. Deus miseras meas
coram deo effundam si forte illa ma-
gna sua pietas ad miserendum mo-
ueat eum. Prohibeor ei peccata mea
cui omnia nuda sunt. et aperta. quem
fallere non possum. quia sapientia est. nec
effugere. quia ubique est. Audi ergo
piissime deus confessionem meam. et re-
spice ad pietatem tuam. et fac mecum
secundum misericordiam tuam. Audi
quam sepe de memoria mea te ex-
pulis irruens turba plurimarum co-
gitationum que velut plebs ad ali-
quod spectaculum solet effluere
in cor meum. Cum orare. vel canta-
re in monasterio volo nescio cu-
iusmodi stulta cogitatio cor me-
um rapit et ducit per diuersa loca.
Cumque illud ad me reuoco tene-
re non possum. sed illico elabitur. et
huc illucque dissipatur. et per innume-
ra effunditur. Idcirco crebra rerum
renarum cupiditatum illecebra. et
vanitatum effusio ita cor meum oc-
cupant. ut quod vitare studeam
hoc cogitare animoque reuoluam.
Non enim est in potestate mea cor
meum et cogitationes mee. quae ex im-
proviso effuse mentem meam. animam
que profundunt atque alio trahunt. quod
ego proposueram. Ad secularia re-
uocant. mundana inserunt. volunta-
ria ingerunt. illecebrosa preterunt
ipsaque in tempore. quo lenare mentem
meam ad te paromanius cogita-
tionibus infectis ad terrena plerumque
deiciunt. huiusmodi preteritum cogi-

tationum tumultus a corde meo
quotidie ammoneri volo. nec va-
leo. sed visa. et audita dicta. et fa-
cta ad memoriam reuocant: et in ea
cum magna inopportunitate pretere-
runt. Cogitata cogito. cogitata
recogito. et eadem iterum. atque iterum
replicare non cesso. et cum diu in
tunc quicquid potero cogitauero
sine cogitationibus esse non possum
sed intrant. et exeunt. atque alie ali-
as introducunt. et excludunt. hec in-
uitus sustineo. plerumque tamen presentio
cum per ea. que vidi. vel feci. sine vl-
la utilitate absque discretionem vagam
mente discurre. Ita mea mea
semper mobilis. et nunquam stabilis. semper
vaga et velut ebria per diuersa di-
strahitur. Grauius pecco. cum cor
meum derelinquo. Quam grauis in-
curta est. que per negligentiam fit.
Vim patior. cum illud me deserit.
Confirmo cor meum deus. quoniam cum sta-
re in semetipso nititur. a semetipso
aliquo modo est nesciendo dilabitur
Ita peccandi consuetudine est cum ne-
scio pecco. et cor meum. cor vanum per
infinita deducit. et in multa desi-
deria diuidit. in nocte vero cum dor-
mire volo multarum rerum imagines
et phantasias clausis oculis video
easque inuitus tolero quatenus ab ele-
uacione mentis abstraherem nitor. tanto
amplius ille se mihi ingerunt. et mor-
lestis turpium cogitationum cor
meum maculant. Unde est quod sepe
mihi nocuit mortifera delecta-
tio: quae ex recordatione preteritorum
peccatorum nasci solet. sed maxime
ex recordatione libidinis. hec est

De interiori domo

enim pestis. que p̄ ceteris vitijs ē
mihi familiarior. eo q̄ ad nocē
p̄cluior. ad repellēdū difficulti-
or ē. Nā cū eā repellere volo no-
lēti mihi se igerit: blādiēs ociosa
displicēdo placēs: et placēdo dis-
placēs. Carnis libidinē nūq̄ fu-
gere potui. sed ip̄ me seq̄tur et cū
aliqua delectationis cogitatio-
ne. vel visus intētiōe me con-
sp̄hēdere pōt. nō diebus. neq̄ no-
ctibus quiescere sinit subtilit̄er i-
erat. et mentē occupat. et nisi sub-
ito repellat. allicit. et icēdit. et qua-
si virtus pestilentie per totū cor-
p̄ paulatim se diffundit. cogita-
tiones prauas multiplicat. affe-
ctiones malas generat. delecta-
tiōe illicita mētē afficit. ad cōsen-
sū prauitatis animū flectit. om-
nesq̄ ai virtutes corrūpit. Hac
peste cū astrict⁹ teneor diuelli ab
ea. vix possū quoniā stimulos ei⁹
cōfiteri aut nescio. aut erubescō.
tā subtiles et turpes sūt. Reue-
ra difficile est libidinis icēdia ex-
tinguē. ipuberes stimulat iuue-
nes inflāmat: viros enervat: se-
nes et decrepitos fatigat. nō asp-
nat turgia nō reneret palatia.
Atinā sola cenobia fugiat. Ad-
iuuat me domine deus meus. vt
huic tā pestifero. et mortifero vi-
tio resistere possiz Scio enī q̄ qd̄
resistētē fatigat. vicentē coronat.
Scio ēt quoniā si mētē meā cogi-
tatiōe imūda. poluero tibi q̄ mū-
ditie amator es. placere n̄ valeo.

De amara atq̄ illicita cogita-
tione. cap. xxx.

Or mūdū crea in me de-
us quoniā nō solum va-
na cogitatio illud occu-
pat et turpis inq̄nat. verū etiam
amara dissipat. Sepe nāq̄ aliq̄
iniuria cōmotus. densis cogita-
tionū tumultibus in corde p̄mor
hinc ide sollicitus. et cecus occa-
sionē vindicte d̄ accepta iniuria
rimor: cōsilia multiplico. et nihil
aliud nisi iurgia. q̄ desunt i corde
pago. p̄sentes nō video. absētib⁹
p̄tradico. intra memetipsū cōtu-
melias p̄fero. et recipio. receptis
āt durius respondeo. cūq̄. q̄ ob-
uiet null⁹ adsit. rixas i corde cō-
pono. insidias inuidentiū consi-
dero. et qd̄ contra iurgia mouē-
re possū penso. exquiro qd̄ respō-
deā. et cū rem nullā teneaz. vacu-
us litigator elaboro. sicq̄ diem
in ocīū. noctez vero in cogitatio-
nem verso. torpeo ab vtili ope.
quoniā fatigor ab illicita cogita-
tione. ita mens intus pugnat cū
menti nemo repugnat. Nūq̄ ve-
ro quod egi in corpore. hoc post
modū importuna cogitatiōe ver-
so i mente. et multotiens graui⁹
torq̄or in recordatione q̄ prius
caprus fuerā in operis perpetra-
tione. Sepe etiā ea. que nunquā
feci. nec in volūrate habui. ita re-
cogito q̄si peniteat me illa non
fecisse. Ab oculis meis mūda me
quoniā cum nihil exterius ago.
intus graui⁹ pecco. In corde. n.
seruo depicta. q̄ vidi. et feci. ideo
temporalū rerū tumultus i cor-
de versare nō cesso etiā. cū vaco.

.i. conscientia edificanda

In cogitatione. n. comedo cū ietu
no. loquor cū taceo. irascor ⁊ trā
q̄llus sum. corp⁹ requiescit ⁊ ani
mus huc illucq; discurrit. Ita vi
tā istā sine culpa trāsire nō potui
nec hoc qđ laudabiliter vixit. sine
aliquo reatu. ē si remota pietate
scutiatur. De necessitatibus me
is erue me. Crebro nāq; dū neces
sitati debita reddere studeo. vo
luptatē vitio deseruiō. sub velami
ne necessitatē cado i laqueū vo
luptatē. Sepissime nāq; cōedi: ⁊
bibī nō ad necessitatē. sed ad vo
luptatē. ⁊ qđ necessitati satē erat
voluptati par erat: Cogitavi ē
d cibo. ⁊ potu quādo nō debui. ⁊
vbi nō debui. ⁊ plusq; debui. Co
gitādo de eis. epulas tota die ru
minabā. Cū tegēdis mēbris ve
stimenta q̄ro. quero nō solū q̄ te
gant. sed q̄ ex tollāt expecto. ⁊ cō
tra frigoris torporē nō solū que
ro q̄ muniāt pinguedinem. sed
q̄ mulceāt p molliciē. non solū q̄
tactū mulceant per molliciē sed
q̄ per colorem oculos seducant.
Cum pro aliqua necessitate licē
tiā loquendi alicui habui. locu
tus suz nō solū de necessarijs. ve
rum etiā de non necessarijs. ⁊ de
his q̄ ad me nō ptinebāt. ⁊ de q̄
bus licētiā nō habebā. Immerſi
me colloquijs hominū. ⁊ ibi lo
cutus sum nō ad edificationē. s; ad
destructionē. nō qđ decebat.
sed qđ libebat. locut⁹ verba va
na. ⁊ risui apta. verba ociosa. ⁊ i
ntilia. verbositati deseruiēs. dī
ctioni studēs os meū mēdatio. ⁊

detractiōe inq̄nauī. Ligua mea
oi fallacia plēa est. ⁊ nocuit mi
hi plusq; omnia mēbra. Nam ea
q̄ audiui vel vidi: nunq; eo mō
quo dicta: vel facta sunt: referre
possi. s; alia affirmo p alijs ⁊ se
pe multa iterſero supflua atq; ita
vel nimīū laudādo. vel nimīū vi
tupando. inordinate: ⁊ idiscipli
nate feror. quotiēs loquor. Inte
rius. gutt. insatiabili ardet iglu
vie. gula diuersis saporib⁹ facia
ri nō pōt. Cor prauū dolo. ⁊ malī
cia plenū: p puram confessionē
purgare nūq; potui. Manes ad
opus prauū fuerūt apte. ad ope
randū bonū pigre. Stomachus. ⁊
intestina nimīo. cibo. ⁊ potu sepe
sūt distēta. ⁊ ideo dolore sūt ple
na. nā vnde gula delectatur. in
de venter inflat. ⁊ corpus infir
mat ⁊ sepe mors sequit. Per gu
le delectationē corui in ventris
ingluuiē. Unde debui mihi pa
rare salutē. Ideo p̄traxi nimīū cōe
dēdo p̄niciē. Pedes me veloci⁹
portauerūt ad aliquā curiositatē
speculādā: quā ad eclesiā. Oculi
iniquo intuitu me puerterūt. om
nēq; mortū corporis mei ad imū
da desideria traderūt. Aures ci
ti⁹ apui verbis otiosis. ⁊ vanis q̄
sāctis. Delectat⁹ ē odorat⁹ vāis
odoribus. gustus diuersarū rerū
diuersis saporib⁹. nec nō singulē
alijs sēsus. his ⁊ illis iuxta qđ vñ
quēq; suus serebat appetit⁹. Ita
de⁹ meus in oibus mēbris meis
natus modū excessi. Omnia mē
bra mea velut cōiuratione facta

De interiori domo

inimico meo me dñmō tradide
re. cū morte sed⁹ inire. pactū pe
pigere cū inferno.

Cōscia nra erit nō iudex in die
iudicij. c. xxxij.

Ripe me dñe ab hoīe
malo. i. a me ipso: a q̄ re
cedere nō possū: nā q̄
e cūq; me vto vitia mea
me sequūtur: et q̄cūq; vado: p̄scia
mea nō me deserit. s; p̄ns assistit
et q̄cūq; facio scribit. Idcirco q̄
q̄ hūana subfugā iudicia: iudi
ciū proprie p̄scientie fugere non
possū: et si hoībus celo: quod egi
mibi tñ: qui noui malū qd̄ gessi
celare nequeo: proprie reat⁹ con
scientie nō me req̄scere sinit: s;
de die in diē vehementer me tor
quet: et de die iudicij vehementi⁹
me terret. Nā in die illa: cū dñs
adiudicādū venerit vnus cuiusq;
p̄scia ad testimoniū adducet: et
apto libro p̄scie oīs culpa ante
oculos reducet. atq; ita cogente
p̄scia vnus q̄sq; erit accusator: et
iudex suus. Propterea statuam
me añ me: et iudicabo meipm vt
illud extremū: et tremendū di in
diciū euadere possim. Damnat
me p̄scia mea quāquam diuīnuz
iudiciū non dū me damnet accu
sat me de homicidio quod si ope
nō feci: volūtate tñ: ac desiderio
sepe pegi. Accusat me de adulte
rio. et eodē modo rñdeo. Accu
sat me de inidia: p̄sitero ego qm̄
inidia sepissime cor meū laianit
p̄ inuidiā nanq; sancte viuentiū

merita mea feci inuidēdo pecca
ta. Nā bona que ab eis fieri. vel
dici audiebam vera oīo nō cre
debā ipsasq; res bñ gestas i ma
lū male interpretādo vtebā. Om
ne malū quod de illis mēdax fa
ma iactabat statitanq; si vidisses
credebā. oīa mala meis emulis
fingebā. et ex p̄fectu eoz deficie
baz. honoz vō odia intra me ab
scondebā et in meos cruciat⁹ enu
triebā. p̄ficientibus inuidebam.
pecantib⁹ fauebā de malis eoz
gaudebā. et de p̄fectibus lugebā
gratuitis inimicitijs ardebaz. et
hanc maliciā mei pectoris des
p̄hendi timebā. semp erā ei ama
rus. et nunq; certus. et ita amic⁹
erā diaboli. et inimicus dei et mei
inter amicos discordias semina
ui. discordātes in discensionem
p̄firmant. opiniones eoz mēda
cijs colorant. in spūalib⁹ carna
lia laudauī. vt spūalia bōa in eis
deesse psuaderē. Amicitias simu
lauī. vt eos q̄ se incaute mibi cō
mittebāt. qua posses arte decipē
Dioz mibi occasionem prauis
suplicationibus cateruanī: et ita d
mones: quoz facta sectabar. leti
ficaui. Multis velut amicus fui
in obsequio hostis in animo. Cō
ptus in vbo turpis in facto. p̄di
tor sui secretor. tenax malaz su
spicationum. vtrobiz p̄uersus.
Et ita p̄secutus est inimicus ani
mam meā. et humiliavit in terra
vitaz meā. Vñssime domine vn
de possū esse bonus. qui in bono

.i. conscientia edificanda

sic fui malus. Ego peccabam et tu dissimulabas. plangebam multo tempore iniquitates meas: et tu pietate tua penitentiam et indulgentiam cogitabas. **Da** ergo mihi misericordiam misero: qui tam diu peccasti criminioso. **C**redonamque quicquid mihi commodare decreueris: sic erit quasi nunquam fuerit.

De vanitate et ex ea dependentibus. cap. xxxiij.

Non solum invidia cor meum afflixit. verum etiam vanitas circa varias delectationes languentes animum inuoluit. **P**er vanitates namque de operibus quorum mihi perscius non erat turpiter me iactabam: que nesciebam alios docere satagebam: credere de me sublimia volebam. delectabilia grauius anteponebam. execrabar vobis: quod animo percupiscebam appellationes virtutum meis vitis imponerebam. et ita me ipsum fallebam et fauentes mihi decipiebam. **I**n promissione honesta fui velox: in exhibitione medar: a bono mutabilis mali tenax: in vobis grauis. aio leuis: gustu pulcher: corde turpis ubique falax: letus ad prospera fragilis ad aduersa. inflatus ad obsequia: anxius ad opprobria: imoderatus ad gaudia. facilis ad humana difficilis ad honesta: misericordissime domine ita defecerunt in vanitate dies mei in quibus obui flere commissam iniquitatem excitare remissam voluntatem suspirare ad amissam hereditatem: aspirare ad promissam felicitatem. perperare ad an-

gelicam societatem. **R**eppropitia re tuam maiestatem.

De statu misero huius vite. capi. xxxiij.

Erret me tota vita mea deus meus: quoniam diligenter discussa: apparet mihi aut peccatum aut sterilitas. et si quid fructus in ea videatur. sic est aut simulatum aut imperfectum aut aliquo modo corruptum: ut possit aut non placere aut displicere tibi. **E**t cum vere ita sit: sic est mihi quasi non ita sit: quod est miseria super miseria. **S**ic comedo: sed bono dormio securus: quasi transierim iam mortem et euaserim diem iudicii et tormenta inferni: sic ludo et rideo: quasi iam regnum tecum in regno tuo. **I**decirco multitudinem iniquitatum mearum expauescens: sed de tua pietate confidens tibi creatori et redemptori meo: quod veniam et indulgentiam post reatum per puram et lachrimabilem confessionem assequi promissisti confiteor quoniam in peccatis conceptus sum et in peccatis nutritus: et per omne tempus vite mee usque ad hanc diem in peccatis sum conuersatus. **N**ullum inuenio peccatum a quo non sum aliquo modo inquinatus. **P**er superbiam namque precepta tua et seniorum meorum transgressus sum. **S**ilentium et taciturnitatem non sicut regula docet tenui quod mihi licitum non fuit habui dedi et accepi. clamores pauperum et miseriorum non libenter aut misericorditer audiui: nec eos in infirmi

De interiori domo

tatibus nris visitant: suadetibus
 mihi in malū p̄fessi: facilius mul-
 ta in imo q̄ vñ in sūmo cogito
 facilius reprehēdo aliorū vitia q̄
 mea: et que in alijs reprehendo:
 facere nō erubescō: facilius vniū
 cuiusq̄ vitia q̄ virtutes intendo
 cū aliorū vitia cerno mea nō eru-
 besco: in meis delictis sū clemēs
 in alienis rigore tenere volo ad
 irrogādas p̄tumelias sum vali-
 dus ad tolerādas ifirm: ad obe-
 diēdū suū piger. ad lacescēdos
 bō alios importunus: ad ea que
 et facere debeo et valeo vag: ad
 ea que facere nec debeo nec va-
 leo paratus. Ita repleta est ma-
 lis aia mea peccatis meis exigen-
 tibus. In ecclia vbi melior esse
 debuerā: me deteriore repio an-
 te altaria sacra deuote nō suppli-
 co: vasa sacra nō reuerenter tra-
 cto: in choro sū corpore: i aliquo
 negotio sū mēte: nunc intus ma-
 neo: nūc foras exeo: tāta est leui-
 tas corporis necnō et mētis. Ali-
 ud canto et aliud cogito: psalmo-
 die verba p̄fero. et psalmodie sē-
 sum nō attendo: s; mente vagus
 habitu dissolutus: oculis attoni-
 tus: huc et illuc p̄spiciēs. q̄cunq̄
 ibidē gerunt p̄spicio et plustro.
 He mihi qm̄ ibi plus pecco: vbi
 peccata mūdare debeo. Nōnun-
 q̄ bō in ipsis bonis: que ago ad
 deterius p̄pinquo: qz dū mēti le-
 ticia pariūt: et quādā securitatez
 gignūt mēs mea secura redit et i
 torpore laxat. Sepe et meipsū et
 opa q̄ feci laudari et ab alijs lau-

dari volui. Pleriq̄ laus huma-
 na quā nō q̄rebam mihi oblata
 placuit: et cū ex ea incaute extol-
 lerer. subito mltā q̄ fecerā ad me
 mortā venerūt: vt āplius in elati-
 one attollerer: q̄ subtiliter repli-
 cās: atq̄ in vñ cūcta coaceruās
 cepi magis magisq̄ decept⁹ intus
 mescere. Vñq̄ in mei admiratio-
 ne occupat⁹ deficerē: mihi dano-
 gliaz et nō deo a quo oīa accepas
 oīum fructū amisi atq̄ ita didici
 qm̄ q̄ me laudabāt aduersū me
 iurabāt. Quāto. n. q̄sq̄ i semetip-
 so gloriā: tāto a dei amore distū-
 git. Ita deus me⁹ iferno appro-
 pinquauit vita mea. si me libera-
 bis habebō vñ tibi grās agā: si i-
 de nō liberabis non habeo vñ te
 reprehēdā: qm̄ iustus es. Deu mi-
 hi qualis vixi: quāta mala feci et
 dixi pudet q̄ sic vixerim et q̄ nat⁹
 fuerim: mallē nō eē q̄ talis esses
 bonus eram: et malum me feci q̄
 sponte me feci miser. iustus ē sem-
 p̄ esse miser. p̄scientia mea mere-
 tur dānationē. penitētia mea nō
 sufficit ad satisfactionē. sed certū
 ē qm̄ misericordia tua delet oīz
 offētionē. Bele ergo pie dñe inī-
 quitatē meā multitudie misera-
 tionū tuarū. Ego vero qui vsq̄ ad
 hāc diē sine causa vixi. amodo si-
 ne causa viuere nolo.

De recidimēto hoc ē reuersio
 ne in peccatū. c. xxxv.

Ed heu mis hec tā sepe
 sic p̄fessus: surgēs cadēs
 sū defessus re peccādo to-
 tiēs. p̄fitēdo toties. Ab̄stoties p

.i. cōscia edificāda

misi vt me emēdare. et nūq̃ tēui
sed sp̃ ad peccatū redij. et p̃orib⁹
scelerib⁹ noua. et deteriora p̃iūxi
Nūq̃ vt debui mores meos in
melius mutauī nec a malefactis
cessauī. plurimos ēt me p̃dēs pec
care feci. ēt mult⁹ cā mali extiti. et
exemplis vite mee nonnulli sub
uersi sūt. Ecce peccata mea misi
cordissime de⁹ nō abscondo. s̃z oñ
do accuso me. n̄ excuso. qm̄ in iū
ratē meā cognosco. Nec idcirco
iustus sū. qm̄ si alter ita me accu
saret. sicut ego meip̃s accuso pa
tiēter sustinere nō possē. Despare
vtiq̃ potuissē p̃p̃ nimia peccata
mea. et vitia. culpas. et infinitas ne
gligētias meas. q̃ egi. et quotidie
indefinēter ago corde. ore. et ope
et oibus modis. q̃b⁹ hūana fragi
litas peccat p̃t. nisi ṽbū tuū de
caro fieret. et bitaret in nobis. S̃z
despare iā nō audeo. qm̄ subdit⁹
ille tibi vsq̃ ad mortē. mortē at
crucis. tulit chirographū pecca
torū n̄orū. et affigens illud cruci.
peccatum crucifixit et mortem.
H̄as tibi ago dñe de⁹ me⁹. qm̄
visitasti me et oñdisti mihi pecca
ta mea. nūc primū te ispirāte di
dici ad cor meū redire. et meip̃m
cognosce. Aduocabo ergo ali
quē de amicis meis et ei oīa deli
cta mea exponā sicut mihi p̃cipi
sti. vt ei⁹ p̃silio. et auxilio ab oib⁹
meis possim iniquitatibus libera
ri. et tibi reconciliari.

Confessio ad abbatē. C. xxxvi.

¶ E di ergo p̃f miser pecca
torē. andi vocē lacrimātis

et penitētis. attēde q̃ grauif p̃ec
caui. et creatorē meum offendi.
Deo iubēte ad cor meū redij. et
ide exclusis oib⁹ p̃ter dñz deū. et
meip̃s totā vitā meā discussi tan
to diligētius. quāto familiaris
et vt ṽp̃ fatear nihil aliū ibi iue
ni. nisi locū horrois et vaste soli
tudinis. Cōsciaz ṽz diu neglectā
oio incultā spinis et tribulis ob
sitā. et oī horrore plenā. Nulluz
n. inuenio vitiū. a quo nō p̃xeris
aliquod p̃tagium.

Turbauit me ira. lacerauit me
inuidia. inflauit supbia. inde p̃
xi mēis incōstātiā. oris scurilitatē
opprobria. primioꝝ. scelera stra
ctionū. lingue effrēationē. scēioꝝ
meoꝝ ip̃ata nō obseruauī. sed iu
dicaui. de meis negligētis ob
iurgat⁹ aut rebell⁹ fui. aut mur
muraui. p̃ferri me meliorib⁹ ip̃u
dēter affectauī. simplicitatē sp̃u
alium fratꝝ irridēter exagitaui.
meas snias pecciter iactanti ob
seā delata fastidiui. negata q̃si
ui: mores meos elat⁹ corrigere
neglexi nō obseruauī in obseā
reuerentiā. in sermōe modestiā.
in morib⁹ disciplinā. habui in in
tentione p̃tinaciā. in corde duritiā.
in sermocinatione iactantiā.
in hūilitate sui fallax. in odio p̃
tinax in locutiōe mordax. subie
ctionis ip̃atiēs. potētie sectatoꝝ
ad op⁹ bonum piger. ad ṽnitatē
ferus ad obsequiū durus. ad lo
quendū que nesciebā prompt⁹.
ad supplātan dñi paratus frater
ne societati inhumanus. teme

De iteriori domo

rarius i audiēdo . psumptuosus
i docēdo: clamorosus i loquendo:
fastidiosus in audiēdo: effrenat⁹
deformit in chachinnādo: onero
sus amicis: infest⁹ q̄etis: ingrat⁹
bñficijs: iflat⁹ obsequijs: ipiosus
subiectis. Sepe iactaui me fecisse
q̄d n̄ fecerā: vidisse q̄d n̄ viderā di
xisse q̄d n̄ dixerā: dissimulaui me n̄
fecisse q̄d fecerā: negaui me dixisse
q̄d dixerā: n̄ vidisse et audisse q̄d
viderā et audierā ita ex oī parte
sū reus. Re⁹ i seculo: reus i clau
stro: s; ibi p̄ ignoratiā: hic p̄ negli
gētiā: et vtrūq; me terret. Heritū
multo ampli⁹ me terret q̄d i mo
nasterio aū p̄spectū dī deteriores
me inuēio. Collocauit me dñs i
loco voluptatū in domo vbertatū
in paradiso deliciarū. Ego vō mi
ser: et miserabilis iter mēsas epu
latiū fame peo: iuxta fontē sitio:
aū ignē algeo. et ad nenrū man⁹
extēder volo. Viger sū et dīdio
sus: et tēpus amitto q̄ dñs mihi
sua pietate idulserat ad agēdam
penitentiā: ad obtinēdā veniā:
ad aqrēdā grāz. ad p̄merēdam
gloriā. Quasi quoddā mōst̄r inf
filias dī sto habitū mōachi non
puersationē hñs: i magna corōa
et āpla cuculla. salua mihi oīa exi
stimo. tāq; arbor sterilis terrā oc
cupo. et velut iumētū vile pl⁹ cō
sumo. q̄ p̄ficio. altiorē alteri⁹ lo
cū teneo. et nulli⁹ officiū suppleo
s; sum sicut truncus sine frondi
b⁹. et fructib⁹. alij me pascūt dī la
boribus manū suarū sicut p̄ben
diciū suū. Ego autē tāq; pauper

et mis nec clēricū. nec laicū gero
cātare. et leges nequeo. laborare
nescio. s; sū opprobriū hōiū pe
core vilior. peior cadauef. Tole
rabil⁹ in cais putrid⁹ fetet hōi
bus. q̄ aia peccatrix deo. Idcir
co tedet me viuēf. viuere erube
sco. qz p̄p̄ p̄ficio. mori tico. qz n̄
sū patus. Dallē tū mori. et mis
cordie dei me p̄mitter. et p̄mēda
re. qz benign⁹. et misericors ē. q̄
de mala mea p̄uersatione alicui
scandalū facere. Tota die nanq;
verecundia mea d̄ me ē. et p̄fusio
faciei mee coopuit me. Quoti
die video me somnolēfū ad vi
gilias. tardū ad horas cāonicas
et pigz ad opa manū. Alios at
video tā strenue. et deuote diuinis
interesse laudibus. alios vō ita
reuerēter et alacriter corā deo as
sistere. et eū laudare. ego autē p̄pū
gi ad lacrimas nequeo. tāta ē
duricia cordis mei. Cantare nō
libet. orat̄ nō dlectat meditatio
nea sāctas nō inuenio. tāta ē ste
rilitas aīe mee. et duotionis ino
pia. quā patior. heu mihi oēs q̄ i
circuitu meo sūt. visitat dñs. ad
me autē nō appropinqt. Nā aliū
q̄dē itueor singularis abstinētie
aliū admirāde patiētie. aliū sū
me humilitatis. et māsuetudinis
aliū multe misericordie et pietatū
aliū in p̄tēplatione frequēter
excedere. hūc pulsāf. et penetrāf
celos ofonis instantia. aliosq; i
alijs p̄minere virtutib⁹. omnes
p̄sidero. et p̄spicio eque seruētes
omnes deuotos. oēs in xpo vna

.i. cōscia edificāda

nimites. oēs dōis celestib⁹. ⁊ gra-
tia affluētes. tāq̃ re vera spiritua-
les homines quos deus visitat. ⁊
in quibus habitat. In me vero
nihil horū inuenio qm̄ declina-
uit dñs i ira a seruo suo. inde est
q̃ cū alij vigilāt. ego dormio. qm̄
alij cantāt in mōasterio. ego huc
⁊ illuc discorro. qm̄ alij in aliquo
secreto loco se furantur a collo-
quijs hoium. vt ibi loquant̃ cū re-
ge angelorū. ego q̃ro colloquia
homīnū: cū alij vacāt lectōibus.
ego fabulis. ⁊ verbis otiosis. qm̄
alij discutiūt. ⁊ dijudicāt semetip-
sos. ego iudico alios. alijs placet
cōmunis vita. cōmunis discipli-
na. ⁊ cōe studiū. mihi placēt an-
guli. ⁊ diuerticula. Sic sic ex q̃
peccare potui. nūq̃ a peccatis
⁊ malis opib⁹ cessauī. peccatū pec-
cata semp accumulauī ⁊ pecca-
ta q̃ aliquado opibus implere nō
potui malis volūtātib⁹ ⁊ malis d̄-
siderijs nunq̃ perficere cessauī.

De delectatiōe carnis. L. xxxvij.

Sap omnia mala delecta-
tio carnis. que ab ipsis cu-
nalibus sp̄ meū creuit mi-
hi semp adhesit nec adhuc prese-
nectute d̄ efficiētibus mēbris me
d̄serit. ⁊ multis alijs modis inse-
licē aīam meā maculauit. dissol-
uit. captiuauit. ⁊ oī vtute d̄stitu-
tā. ianē. ⁊ debilē reddidit. Fate-
or me huiusmodi opib⁹ nefarijs.
⁊ immūdis recordatiōibus sepe
cē pollutū: ⁊ incensū ardores nō
modicos. ⁊ iponestos passū. ⁊ nō
solū harū d̄lectationū mala me

morta. ⁊ stulte recordationes mi-
hi nocuerūt. sed etiā aliorū male-
facta mihi narrata. ⁊ p̄ recorda-
tiones sordidas ad memoriā re-
ducta. cor meū nō paruo veneno
iniq̄tatis maculauere. Et in hoc
miserabiliter miserabilis sū. qz nō
tantū doleo. quantū dolēdū me
cognosco. s̄ sic secur⁹ torpeo. ve-
lut qd̄ patiar ignorē. hoc vō mi-
hi ē omni ifelicitate miserius. qd̄
ita ope peruersus. ore pollutus.
corde imundus ad altaf accedo
⁊ christi corpus manibus meis
p̄tractare nō pertimesco. accedo
elatus ad humilē. iratus ad mi-
tē. crudelis ad misericordem. ⁊
tamē patif humilis elatū. mitis
iratū. crudelez misericors. Acce-
do seruus ad dominū nō amore
sed timore. nō deuotione sed vsu
accedo ad dominū cuius pcussū
seruum. Ad patrē accedo cuius
occidī filiū. percussū verbo. occi-
dī exēplo. nec tamē pertimesco
dominum. nec reuereor patre. ⁊
phanens i turba fratrū turbās
aliquos: ⁊ ab aliquo turbat⁹ qm̄
doq̃ accedo ad pacificū. Appro-
pinquo etiā talis ad osculum
pacis. q̃ prius reconciliatus acce-
dere debuissē ad osculū turba-
ti fratris. Conuicit me reū. ⁊ dei
inimicū mea iniq̄tas. peccatū me-
um sepe separauit me a deo. Id
circo obsecro te pater. vt me in-
struas quomodo possim aut sp̄
stare cū deo meo. aut redire. cuz
ab eo peccatis meis exigētibus
morus suero.

De interiori domo

Patris spiritualis ad cōfite-
rem responsio. cap. xxxviii.

Confessio tua fili ad lacry-
mas me commouit: tū p-
pter me: ruz propter te. p-
pter me fleo: quoniam quicūq; de
te dixisti: et eadē fere. aut similia
reperio i me. et multa ad memo-
riā reuocasti: quoruz oblitus fue-
rā. Propter te gaudeo: quā visi-
tauit te oriēs ex alto. Non enim
lōge es a regno dei. Noticia nā
q; peccati initium est salutis. Con-
fido in domino quoniam quicūq;
min⁹ ē in te seruocis: et boni ope-
ris: humilitas supplebit pure cō-
fessionis. Quacūq; hora pecca-
tor cōuersus igemuerit: salu⁹ erit
quoniam cor contritū: et humilia-
tū deus non despiciet. Tardius
siq; dem videtur deo veniā pecca-
tori dedisse: q̄ illi accepisse. Sic
enim festinat misericors deus. ab-
soluere res a tormēto p̄scientie
sue: quasi plus cruciet misericor-
dem deū compassio miseris: q̄ sp̄s
miserū compassio sui. Qui. n. ve-
re penitet: et veracit̄ dolet. absq;
dubio et absq; mora indulgētiaz
accipiet: et q̄nto quis frequentī⁹
q̄ntoq; vehementius de suo rea-
tu: interno dolore afficit: tāto cer-
tior tātoq; securior: de indulgen-
tie venia efficitur. Inde est quod
animā penitentis lacrimis affli-
etā tam frequenter: q̄ libet̄ cō-
sola: et sp̄s paraclytus: illam fre-
quenter: visitat illā libenter con-
fortat. et ad venie fiduciā plene
reforma: quam sua scelera flēdo

dānaret: et dānādo flere p̄siderat.
Incipit extunc quedā familiari-
tas inter deū: et aiam fieri: eo qd̄
sentiat se ab illo sepius visitari: et
eius aduētū non tū p̄solari imo
aliquotiens quodam ineffabili
gaudio repleri: Sed ad hec qd̄
idoneus: p̄fecto verus penitens
Via etenim in p̄fessione lauant
p̄scientia mūdāt: amaritudo sol-
latur. peccatū fugat: tranquillitas
redit: spes renouat: aim⁹ hilare
scit: post baptismū nullū aliū no-
bis p̄stitutū est remediū. q̄ p̄fessi-
onis refugium. Sit ergo deuota
cordis p̄punctio. oris p̄fessio. dis-
creta carnis mortificatio. repēti-
na extirpatio vitiorū: leta bonorū
opū exhibitio. Nō erubescas do-
p̄fiteri: cui nō pōt abscondi. ipe. n.
nouit abscondita cordiū cui oia
nuda sūt: et apta ante eius p̄spe-
ctum cuncta nostra peccata sunt
scripta: sed qd̄ ibi scribit trāsgres-
sio: hic delet p̄fessio. nō te pudeat
dicere qd̄ non puduit facere. Nō
si forte pudor est mihi peccatorū
peccata tua exponere: quid fa-
cturus es in die iudicij: vbi om-
nibus exposita tua apparebit cō-
sciētia: Si cogereris coram mul-
titudiēdo corpore transire non
posses si erubescere: cur g⁹ min⁹
p̄fuderis quā in mūda cogitatione
in mēte sordidaria: Cur ergo mi-
n⁹ erubescis pudēda cordis: q̄
pudēda carnis. Cur magis veris-
vult⁹ hoīum: q̄ vultus angelorū
Talis confessio separat a deo.
Dio. spes veniet: et misericordie ē

.I. cōscia edificanda

I p̄fessioe d̄a. Simulata nāq; con-
fessio n̄ ē p̄fessio: s; duplex p̄fessio
Excludit. n. m̄fationē dī m̄fite
simulatio. uec dignatio locū h̄z:
vbi fuerit dignitas p̄fessio. p̄uo-
cat d̄o p̄passionē h̄uīl m̄fite p̄fessio.
nulla ē. n. tā grauis culpa: q̄
n̄ h̄eat veniā p̄ purā p̄fessionem.
Vitia igit̄ cordis tui: et p̄uas co-
gitatōes illico māifesta: p̄ctū. n.
p̄ditū cito curat: Crimē d̄o tacē
do ampliā. Vitiū si p̄z sit ex ma-
gno pusillū: si latet sit ex min-
mo magnū. nā velox p̄fessio velo-
citer medicinā facit. et melius est
vt vites vitium: quam vt emen-
des: ne forte cum incurreris: re-
uocare non possis.

Remediū ad fugiendū p̄uas
cogitationes. cap. xxxix.

Quoties te sensu turpib; co-
gitatōib; pulsari. et ad il-
licitā delectationē affici:
toties p̄oe aī mentē ocnlos: quō
x̄ps in cruce crucifix; ē. p̄ te: in-
tuere quō a Iuda iudeis tradit;
et q̄ vilis p̄tractat: blasphemā et
colaphizat: iudicat: et p̄denat: ex-
ponat. et flagellat: ad vltimū d̄o
p̄tūelū: et opprobrijs affect; in
duos latrōes suspēdit: clauis cru-
ci affix;: spūs d̄risus: sp̄inis coro-
nat; lācea p̄forat; ex oib; p̄tib;
sāguis emanat; et inclinato capite
emittit sp̄m. Ita redēptor tuus
morit; p̄ te: et tu nescis cuiusmōi
sordida cogitatōe sordidaris in
mēte. Sufficere posset hec cogi-
tatio ad excludēdas oēs illicitas
cogitatōes. S; ecce ad alia

trāseam;. Cōsidera quō morieris
quā aliq̄ infirmitate vexat;: et ad ex-
trēmā deduct; et ibi ad terrā p̄iect;
iter lōga suspiria: et difficiles sin-
gult;: iter diuersos dolores: et ti-
mores aīaz expirabis. Tūc veni-
et corp; i pallore: et horrore: i sa-
niē. et fetore: erit v̄mis: et cib; ver-
miū. Aīaz d̄o mox capiēt; et rapi-
ēt laruales ille facies q̄ eā i exitu
p̄stolant;. Et ex oi pte terrebunt
eā d̄mōes irribiles: et horribiles.
Cogita q̄s eā d̄fēdet a rugiētib;
p̄paratis ad escā q̄s p̄solabit; euz
teterrima illa mōstra d̄monioz
occurrētia sibi cateruat; ruel vi-
debit;: ant q̄s deducet p̄ ignotas
regionē: Attēde et q̄ subito vēit
et dies vltia: q̄ subito vēit: et for-
sitā hodie erit. Itā adest: itā p̄fēta
beris aī tremēdū iudicē accusa-
beris multis. et magnis offēsis. n̄
vna: nō paucis: sed innumerabi-
lib; criminib;: nō puis s; imen-
sis. nō dubijs s; certis: nō breui ac-
cusatiōe. s; tā lōga q̄ lōge ē tota
vita tua: nō vno accusatore tot
accusatoribus quot sunt delicta
tua: ipse iudex erit district; accu-
sator tuus. Q̄s. n. spūs boni. et
mali te accusabūt cū eo. boni qz
deo debēt eq̄tatē: mali qz tuam
seruāt iniq̄tatē. Tot iudicib; tot
populis astabis: quot p̄cefferūt
te in ope bono. Tot arguētibus
p̄funderis. quot tibi p̄buerūt bñ
viuēdi exemplū. Tot p̄uinceris
testib;. quot monuerūt te ad bo-
nū et bōis f̄monib; et iustis actio-
nib;. oib; popul; nudabunt iniq̄

De interiori domo

tates tue: et cunctis agminibus patebunt vniversa scelera tua: non solum actus verum et cogitationum: et locutionum. Multa vero peccata prouenerunt ex ipso: quasi ex insidijs quod non vides: et forsitan plura: et terribiliora his: quod nunc vides: vndeque erunt tibi angustie: hic erunt accusantia peccata: de terris iustitiae: subitus patet horridum chaos inferni: desuper iratus iudex: intus iras peccata: foris ardens mundus. Si iustus vix saluabit: peccator sic deprehensus: in quam partem se uertet? Latere erit impossibile: appere itollerabile. In tanto discrimine torquet te tua peccata male si bi peccata cruciabunt cordis arcana cogente et peccata tua: tu ipse eris accusator: et iudex tuus: punitus te ste propria peccata: et testibus oculis ipsius iudicis. fugere non poteris sed tremens: et anxius stabis suspensus ad grauissimam sententiam in angusto piculo: et in piculosa angustia: tanquam illico recepturus quod perpetuum amittere non poteris. Iudex tuus erit vehemens iratus: et terribilis districtus. sententia eius seniel plata erit imutabilis: tormentores horribiles: quod nunquam misentur erunt parati ut data sententia te damnum ad tormenta rapiant. Tormenta erunt sine interuallo: et sine tempamento: timor perturbabit te: cum terra aperietur coram te: et tu rues: et cades in stagnum sulfuris ardentis: et sententia: ignis exitus carne tua pburet. Tormis inter peccata tua corrodet: ibi eris si

ne fine: sine spe venie: et misericordie omnia vero gehene supplicia superabit deum non videri: et bonis care: quod in potestate habuisti obtinere.

De mala cogitatione vitanda. c. xl.

Vis omnes malas cogitationes onerare a corde tuo expelles: hec sepe cogita: Ibi namque est cogitatio tua: ubi est affectio tua ibi cor tuum: ubi est desiderium tuum: quoniam illud sepe in cogitatione volumus: cuius amor plus affecti sumus. In cogitatione sua cadit. quicquid. vel stat si bona cogitas: cogitatio tua sancta suabit te: si mala cogitas spiritus sanctus discipline effugiet fictum: et auferet se a cogitationibus: quod sunt sine intellectu eritque templum diabolice spelunca diaboli. quoniam quod deus deserit. diabolus arripit: spiritus sanctus suggerit bona et dulcia: spiritus malus mala et amara: vana inutilia: et inmundas. Et ideo quicquid hora mala cogitatio cor tuum tangit: non committas illi: nec finas eam in corde tuo manere: sed illico repelle. initio inique cogitationis resiste: et fugiet a te: Nam ante dei oculos non volunt vacue cogitationes nostre: et nulla momenta temporis in animo transcurrunt sine statu retributionis. Cogitatio prava delectationem parit: delectatio peccati: peccatus actionem: actio consuetudinem. consuetudo necessitatem necessitas mortem. Scut vipera a filiis suis in utero posita lacerata perimitur: Ita nos cogitationes nostrae intra nos nutritae occidunt.

Mala cogitationes a demonibus suggeruntur. cap. xli.

.i. conscientia edificanda

Emonū ē malas cogita-
tiones suggere: nō ē illi
co illas expelle. Nam in
aīd nō eas iacere nō attiet vo-
lūcati: et pprie deputat culpe. vo-
luntate sua cadit q̄ cadit. et volū-
tate dei stat q̄ stat: Cogitatio tñ i
mūda mētē nō inq̄nat cū pulsat
nisi cū hāc sibi p̄ delectationem
subingat.

De peccato supbie. c. xliij.

Supbia sicut ē origo oīum
criminū: ita ē ruina oīum
v̄tutū. Ipa. n. ē in p̄cō pri-
ma: ipa in p̄slictu postrea: ipsa at
i exordio mētē p̄ p̄cīm p̄sternit:
aut i fine de v̄tutib⁹ deicit. Idcir-
co ē oīuz p̄cōz pessima: q̄ tā p̄ v̄-
tutes: q̄ p̄ vitia. hūanā mētē ex-
termiat: Cetera vitia solas illas
v̄tutes ipetūt. q̄bus ipa destruitur:
vt luxuria pudicitia: ira pa-
tietia. sola aut supbia. p̄ cūctas ai-
v̄tutes se erigit. et q̄si general. ac
pestifer morbo oēs corrūpit. Idcir-
co nisi oīa opa n̄ra hūilitas p̄-
cesserit comitata. et p̄secuta fue-
rit. p̄posita qua intueatur. appo-
sita cui adheream⁹. iposita q̄ re-
primamur. totū de māu extorq̄t
supbia: Quantalibet sit iusticia
opis apud iternū iudicē nulla ē
si hāc eleuat tūor mēti. Perit
re v̄a oē qd agi: si nō sollicitē in
hūilitate custodiat. Signa sup-
bie hec sūt clāor i locutiōe. ama-
ritudo i silētio: dissolutio i hilari-
tate. furor i tristitia. hōestas i ima-
gine: inhonestas in actiōe. rācor
in reprehensione.

**De inuidia et detractiōe vitan-
da. ca. xlv.**

Inuidia ē animi tinea sen-
sus comedit. pectus vrit.
mentē afficit. cor hoīs q̄si
qdā pestis depascit. et cūcta bōa
ardore pestifero duorat. Inuid⁹
alienū bonū suū facit inuidendo
p̄cīm. Cū p̄cōres quosq̄ aspici-
m⁹ nō facile eos iudicem⁹. sed ma-
gis desleam⁹. q̄ in similibus aut
laphi sum⁹. aut labi possum⁹. Si
uis delinquētē corripere. apte in-
crepa nec occulte mordeas. qd
n. p̄dest si me nesciēte alijs ma-
la mea referas: Ne illi. q̄ suā re-
nuit corrigere vitā et aliene n̄ de-
sinit d̄trahere. Si vis detrachere.
tua i te p̄cā retorq̄. nō aliorū d̄li-
cta. s̄ ppria cerne: nūq̄ alijs de-
trahes. si te bñ ispereris. De ma-
lo aliēo os tuū nō coinq̄nes. nō
d̄trahat peccātū: s̄ p̄dole. qm̄ gra-
ue p̄cīm ē detractio. Detrahētes
et audiētes p̄i reatu detinent. sic
irascēris alīi qm̄ detrahāt tibi. sic
irascēris tibi qm̄ detrahās alteri.
Detractio ē mordatio. q̄ vera
cordis rephensio.

De curiositate vitāda. c. xliiii.

Altos seducit curiositas
m̄ tādū q̄sq̄ sua p̄cā igno-
rat. quādiu curiose aliēa
p̄siderat. Qui semetip̄s aspicit. n̄
q̄rit i qd alijs frequēt rephēdat
s̄ i semetip̄o qd lugeat. Nō inē
se loquūt hoīes. nūq̄ scire d̄side-
res. Nē genus mēdaciū sūmope
fuge. nec casu. nec studio loq̄ris
falsum. quia os quod mentitur

De interiori domo

occidit animā. Per nullā fallaciam vitā alicuius defendas fuge inhonesta verba: reijce vbum qđ non edificat audiētes. **¶** **A**n. sermo cito polluit mentē et facile agitur quod libenter audis. **¶** **A**nnus. n. sermo vane pscientie est iudex: mores hoīum lingua pandit: et qualis sermo oñditur: talis aīus pprobatur: qm̄ ex abū dātis cordis os loq̄t. Sermo vānus nō erit absq̄ iudicio: qz ab omni rectitudinis statu depeāt qui p verba vana dilabunt. Qui laudes nō appetit: nec ptumeli as sēt. **¶** **D**iscerne te tuo iudicio nō alieno. nemo .n. magis scire pōt qđ sis: sicut tu qđ psciens es tibi. **¶** **Q**uid. n. pdest dū malus es: si bonus p diceris: qualis hīi vis talis esto: si sapiens fueris te sp habebis eundē. **¶** **S**tude loqui nō qđlibet sed qđ oz qđ ociosus v̄buz non respuit: ad noria cito trāsit. **¶** **M**agna virtus est si non ledaas: a quo lesus es: magna gloria est si cui nocere potuisti parcis: nobile vindicte gen^o est ignoscere victo: **¶** **Q**uicquid tibi ptingit aduersū: p tuo peccato euenisse tibi puta. **¶** **T**empa ergo dolorē tuum et dic: iuxta modū delictorū pna datur ultio. **¶** **M**ala aliorū bono tuo supa. **¶** **A**ince maliciā bōitate detrahentū errores dissimulando calca: n̄ sis in pace infidus nec lenis i amicitia: odiētes ad pacē inuita discordes ad concordiam renoca.

De prauitate pscie. c. xlv.

¶ **C**onscientia hoīs abyssus mltā: sicut .n. abyssus exhaustiri nō pōt: sic cor hoīs enacuari a cogitationibus suis non pōt: sed p̄tinua volubilitate in eo voluntur. **¶** **M**agnū est mas et spaciosum manibus illic reptilia: quorū non est numerus. **¶** **S**icut .n. reptile latenter repit: et sinuosis anfractibus huc et illuc deambulat. ita pscia hoīs venenate cogitationes intrāt et exeunt vt nesciat hō vnde veniāt aut qđ vadant. **¶** **N**ec bñ cognouerāt qđ dicebat: prauū est cor hoīs et inscrutabile: et quis cognoscet illō quod scrutationem non recipit nec cognitionē.

¶ **N**ulla pena grauior ē qđ p̄ua pscia. c. xlvj.

¶ **N**ulla pena grauior est praua pscia. **¶** **M**ala conscia proprijs agitatur stimulis: si publica fama te nō dānat: ppria conscia te p dēnat: qm̄ nemo pōt seipm fugere. **¶** **E**lis nunq̄ esse tristis: bene viue bona vita semper gaudiū habet pscia rei semper in pena ē. **¶** **I**sta clemens esto in alienis delictis sicut in tuis: nec quenq̄ dīstrictius quā te iudices: sic alios iudica: vt ipse iudicari cupis. **¶** **L**ex tua te pstringit: iudiciū qđ alijs i pōis ipse portabis: nullū aī iudiciū p dēnes: aī pba: et sic iudica: n̄ .n. qđ accusas: sed qđ puincis re^o est. **¶** **V**alde piculosus de suspitione quēptā iudicare: si ambiguis

.I. conscientia edificanda

dei iudicio serua sententiā. non eligas cui miseraris. ne forte ptereas illū q̄ meret accipe. **S**ib⁹ tribue si potes: qm̄ incertū est p quo magis placeas deo. **M**aior sit beniuolētia q̄ qd̄ dat. qm̄ tale erit opus tuū: qualis fuerit intētio tua. **Q**ui cū tristitia manum porrigit: fructus remuneratiōis amittit. **N**ō est misericordia vbi nō est beniuolētia. **N**ō auferas vni vnde tribuas alteri: qm̄ nihil prodest si inde alium reficis: vñ aliū inanē facis. **A**bijce a te qd̄ qd̄ tuū bonū ppositū impedire pōt cōtemne viuēs que p⁹ mortē habere nō potes. **D**ifficile est imo impossibile: vt presentibus qd̄ fruaf bonis et futuris: vt hic ventrē et illic mētē impleat: vt d̄ delitjs transeat ad delitias: vt i terra et in celo gloriosus appareat. **S**i vis cum letitia ai viuere noli multa habere. **I**stā quisq; finis vitā: qd̄ meruit in ipsa nō pōt nō h̄re post ipsā. **Q**uāto nanq; inferius delectamur tāto a superno amore disiungimur. **N**ullus sit casus quē n̄ meditatio tua pueniat: nullus sit casus q̄ te iparātū inueniat. **P**ropone nihil esse qd̄ tibi accidere n̄ possit. **A**lta sonēā in quā vides aliū corā te cecidisse. **A**lioz p̄ditio tua sit cautio. **S**ū nescim⁹ repēte mors veniat. nescimus. n. qd̄ hodie nobis ptingat: et ignoram⁹ si hac nocte animā n̄fam p̄ditio mortis deponcat: quotidie ad finē vite tēdimus et ad mortē pperam⁹: et p-

pterea oī hora: omni momento cogitare debem⁹ quo pperam⁹. **U**n̄ dñs ait p pphetā. **P**erditio tua israel ex te tñ: in me auxiliū tuū: quasi diceret. **A**t pereas iputa tuo merito vt salueris meo auxilio. nunq̄ oz penitētez h̄re securitatē de peccatis. nā securitas negligentia parit: et sepe incautum ad vitia trāfacta reducit. n̄ solū grauiā sed et leuiā cauenda sunt peccata. **M**ulta enim leuiā vnū grāde efficiūt sicut solēt de puis et minimis guttis imēsa flumina crescere nō ē dubiū quod q̄ casti p̄seruāt et v̄gines: angelis dei efficiantur equales.

De improba ventris impotuntate. ca. xlvj.

Allus hō tā improbus exactor ē q̄ v̄ter q̄ quotidiana famis exactiōe te v̄get cū ceteris vitijs et si interdū nascimur: interdū tñ cū eis n̄ morimur. **S**ed cū isto nascimur et cum isto morimur. **M**ultū creatoribus reliq̄t me obnoxiiū p̄ meus: s; ab oibus liberatus suz. **A**nus tñ supest a quo liberari n̄ possū: id est venter. **V**enter precepta nō audit. poscit appellat. nō ē tñ molest⁹ creditor. p̄uo dimittit si mō dederis ei qd̄ debes n̄ qd̄ potes. **Q**uosdā p̄scies de peccat posse i salutē flagelat eos i infirmitate corporis ne peccent. vt eis vtili⁹ sit frāgi lāgorib⁹ ad salutē quā remāet i columes ad dānationē. est p̄nitiosa sanitas q̄ ad inobediētiā ducit. ē et salubris

De interiori domo

firmitas: q̄p diuinā correptionē
mētē a duritia frāgit ⁊ humiliat

Quo diabol⁹ sagaciter ⁊ mul-
tiformiter iter nos tēptat. c. xlviii

Iabol⁹ qm̄ decipe quēq̄
tētat. pri⁹ nām vniūscu-

iūsq̄ itelligit: ⁊ ide se ap-
plicat: vñ aptū hoīem ad peccā-

dū aspicit. Blādibus ⁊ lenibus
mentibus luxuriā aut vanā glo-

riā pponit: asperis vō mētibus
irā supbiā vel crudelitātē. aduer-

sarius nō cū ab exteriori sensuali-
tate se videt exclusū: interiora col-

lect⁹ virib⁹ aggredit⁹ ⁊ igrēdit⁹: s̄
spūalis hō q̄ oīa iudicat: ei⁹ astu-

tias nō ignorat. repm̄it qd̄ pōt:
qd̄ nō pōt tolerat: qz ⁊ si latratū

canis sustinet: morsū non timet:
⁊ mordet cū ad p̄scū p̄trahit. la-

trat cū suggerit ⁊ tūc n̄ vulnerat
s̄ coronat. qm̄ ⁊ si f̄sistētē fatigat

nō obligat nisi p̄sentientē.

De oratiōe ⁊ mō orādi. c. xlix.

Ratio ē mētis deuotio
idest p̄uersio i deū p̄ piū

⁊ humilē affectū. humi-
lē ex p̄sciētia firmitat⁹ p̄prie. piū

ex p̄sideratiōe diuine clementie.
nullo alio mō deus citi⁹ ad m̄i

cordiā flectit q̄ si alius depeccātis
ad eū toto deuotiōis affectu cō-

uertat. nil ita deū cōplectit quē
admodū pur⁹ mētis affect⁹. Id-

circo cū orare volueris: solus so-
litudinē cordis tui ingredere ⁊

collecto spū tuo mētē itēgra ⁊ va-
cua curis ofonis domū intra ⁊

stās corā deo ad vñq̄dlibz de al-
tarib⁹ oratiōis instātia celos pe-

netra. ⁊ p̄ntat⁹ corā celestiu⁹ eho-

ris in ipsoz p̄ntia m̄stias ⁊ cala-

mitates q̄s pateris. m̄sand⁹ de-

plora. p̄de tuā necessitatē. posce

eorz pietatē ⁊ ego p̄sido i eo q̄ dī-

xit. petite ⁊ accipiet⁹. qm̄ si p̄seue-

raueris pulsas. n̄ exibis inde va-

cuus. sic ora cuz oraueris: q̄si sia

assūptus ⁊ p̄ntat⁹ añ faciē maie-

stat⁹ i excelso trono. vbi milia mi-

liū ministrāt ei ⁊ decies centena-

milia assistūt ei. Tūc vacat oram⁹

qm̄ aliūde n̄ cogitam⁹. Sine iter-

missiōe orare debemus. nā sicut

nullū ē momētū: q̄ hō nō fruaf:

aut vtaf dei pietate ⁊ misericor-

dia. sic nō d̄z ēē momentuz: quo

eū p̄ntem nō habeat i memoria.

Felix anima que oēs vagatiōes

men⁹ in vñū studet colligere: ⁊ i

illo vere felicitatis fonte deside-

riū figere. Qñ oram⁹ spūm sc̄m

ad nos vocamus. oratio cordis

est: nō labioz. neq̄. n. vba depeccā-

tis deus intendit. sed orātis cor

aspicit. vis vtutes tuas augere:

p̄dere noli qd̄ manifestando po-

tes amittere tacendo custodi. q̄

busdā. n. p̄cessū est tñ bñ agere ⁊

fructū boni operis nō habere. qz

ipsi sibi auferūt p̄ studiū humāe

iactātie. Sicut glacies calore dis-

soluit ita virtus ore laudantis.

Tumultus carnaliū cogitatio

nū impedit orantē. ca. l.

Ad cor meū f̄dire vo-

lo: d̄siderioz carnaliū tur-

be tumultusq̄ vitioz tē-

ptatōibus suis cogitationē meā

dissipāt. ⁊ itētionē cordis in ofo-

.i. conscientia edificanda

ne perturbat. et dum pueri ad deum
post perpetrata vitia studeo. et
peccata vitia. que perpetravi illi ex
orare conor occurrit cordi phan-
tasmata peccatorum. que feci. et me-
tis mee acie reuerberant. perfudit
animum et vocem deprecationis mee pre-
mit. Ita mala que feci cogitationi
mee suis imaginibus impressa in ipsa
mea ofone me perturbant. Ceterum
quanto grauiore tumultu cogi-
tationum carnalium preor tanto ar-
dentius ofoni insistere debeo et
quanto peccatorum meorum phantas-
mata in ofone pleura patior ne-
cesse est ut infensio cordis mei.
quo durius repellit valenti in fi-
stat ofoni. quatenus cogitationis
illicite tumultum super atque ad pi-
as aures domini nimietate sue ipso-
tunicatis tam diu irrupat. donec co-
gitationes malas manu sancti de-
siderij ab oculis cordis abigat.
Hec est vera tranquillitas: cum tota
mens in seipsa colligitur et in vno eter-
nitatis desiderio immobiliter figit
Vnde pinde fluctuationes cordis
refrigere. et ad vniuersi veri gaudij
desiderium cogitationum. et affectio-
num motus colligere.

De vitia lingue. c. li.

Quanta loqui stultitia est quam in
multiloquio peccatum deesse
non potest. lingua dicitur quia ligat
linguit adulando. mordet detrahendo.
occidit mentiendo ligat et liga-
ri non potest. labilis est. et teneri non potest
sed labilis. et fallibilis. labilis ut anguilla
penetrat ut sagitta. tollit amicos
multiplicat inimicos. mouet ri-

ras seminat discordias. Vno ictu
multos percutit et interficit blanda est et
subdola. lata et pata ad exhauri-
enda bona: et miscenda mala. Vnde
qui custodit linguam suam. quia mors et vi-
ta est in potestate lingue. Qui linguam
suam. et ventrem suum continere non potest.
mordax non est. Qui peritiam quicquid sequitur
necesse est quod ei poena sequatur. Vnius
cuiusque casus tanto maioris est cri-
minis. quanto priusquam caderet ma-
ioris erat virtutis. Propter quod peccasti
per hec et torqueris. secutus es car-
nem. flagellaberis in carne. Cri-
men non est in rebus. sed in usu
agentis. Sepe prolixa lectio longi-
tudinis causa memoriam legendi
obnubilat.

De carum et iuramento. et quare deus
non semper exaudit petitionem
orantis. c. li.

Antequam quidam voce dissoluti
qui vocis sue modulatio-
nem gloriantur. nec tamen gaudent de
dono gratie. sed et alios spiritum. tumen-
tes elatione. aliud cantant quam li-
bri habeant. tanta est leuitas vocis.
forsitan et mentis. cantant ut placeant
populo magis quam deo. Si sic can-
tas. ut ab alijs laudem queras vo-
cem tuam vendis. et facis eam non
tuam sed suam. Habes in potestate
te vocem tuam. habeto animus.
frangis vocem. frange et voluntatem.
seruas consonantiam vocum
serua et concordiam morum. ut per
exemplum concordet prior per vo-
luntatem deo. per obedientiam magis
stro. Cane ne sicut dilectaris alti-
tudine vocis delecteris elatio-

De interiori domo

ne metis. Nec diuisti obsit opes. si eis bene vras. nec pauperē egeas cōmendabilē facit. si iter iopia sordes peccati non caueat. Quasiq; arte verborū quis iure deus q; p̄scientie testis est ita hoc accipit. sicut ille. cui hoc iurāt itelligit. q; vero dupliciter iurāt dupliciter reus sit. q; nomen dñi i vanū assumit. ⁊ primū doceat Semp hic deus puniri tolerat quos ad salutē ppetuā parat. Iocūditas cordis ē vita hominis. cor prauū dabit tristitiā. Omnis boni impedimentū est tristitia. humilitas nec ipsa irascit. nec alios irasci p̄mittit: hūilitas est si quādo peccauerit in te fratru. anteq; illū peccasse peniteat dimiseris illi. Anusq; talē idulgētiā accepturus est a deo. q̄lem ipse dederit primo suo i se peccati. Frustra deū p̄pitari sibi querit. q; cito placari proximo negligit. In tua infirmitate nō te despicias. sed ora deū. ⁊ curabit te: Sepe multos de⁹ nō exaudit ad voluntates. vt exaudit ad salutes. Duobus modis oratio impedit ne ipetrare quis valeat postulat. hoc est si aut mala q̄sq; committit. aut si delinquentibus debita non dimittit.

De vera cōfessione. ⁊ vera penitentia. C. liij.

Era confessio. ⁊ vera penitentia est. quādo sic penitet hominē peccasse. vt cri mē nō repetat. Nihil pei⁹ ē quā culpā cognoscere. nec desic. Si

videtur aliquādo p̄secutorē tuū nimis seuerentē: scito q; ab antecessore suo demone expugnetur. Omnis homo. qui aliū i corpore p̄sequit. prius ipse in corde p̄secutionem sustinere cognoscit

De p̄fectione hūilitatis. C. liij.

Aper tria sedet humilitatis p̄fectio. vt attēdat homo qd fuit ante ortū quid est ab ortu vsq; ad occasus. quid erit post hanc vitam. Unde enī superbiat homo. rememorans quod fuit vile semen. ⁊ sanguis coagulatus in vtero. post modū in deserto hui⁹ vite miseris expositus. ⁊ peccato. tādē cinis ⁊ esca vermiū futurus i tumultu: Quid supbis homo cuius cōceptio culpa: nasci pena. labor vita. necesse mori. quando vel quomodo vbi vbi nescire?

De cordis instabilitate. C. lv.

Plus solitudines cordis mei ingrediar. ⁊ cum cor de meo paulisper p̄fabu labor. ab ipso querens de ipso. ⁊ d' ipsis. q; circa ipsū sūt. Cor meū. cor prauū. vanū. ⁊ magnū. omni volubilitate volubilius. de vno i aliud vago incessū transit. q̄rens requiem vbi non est. In omnibus enim. q; vident. requiem quesiui ⁊ verā requiem in eis inuenire nō potui. deinde rediēs ad me. cōsistere in me ipso non possum. qm̄ mēs mea valde leuis. multumq; instabilis. vaga ⁊ profuga. vbiq; se variat. vndiq; fluctuat. q; vult ⁊ nō vult. cōsilia mutat. volūta-

.i. conscientia edificanda

res alinat. similis folio. qđ a ven-
to mouet: et circūfert. Inde est qđ
cogitationes mee vane. et ipor-
tune me trahūt. et ducūt mō ad fo-
rū mō ad litigia altercātū. nūc
ad puiua pinguiū. nūc ad imū-
da libidinū. modo sordida dele-
ctatiōe. mō pcupiscētie titillatio-
ne caro inflāmat. nec nō sēda co-
gitatiōe anim⁹ sordidat. et cū cō-
fusiōis mee caliginē declinare
volo. et nō valeo. sic sic dū me di-
ligēter inspicio tolerare me ipm
nō possū. Nō ē enī. hora diei nec
momentū tēporis. quo creatores
meū in aliquo mō nō offendaz.
Vitā meā cū diligenter exploro
quotidiana p̄fessione. p̄fiteri nō
possū pessima vitiorū germia. qđ
me quotidie repululāt. Ecce au-
diuisti pater abominatiōes me-
as malas. et pessimas. et adhuc
scias multo peiora. et iniquiora in
angulis cordis mei latere. qđ ad
lucē vere p̄fessionis venire eru-
besco. Verū tamē si dei p̄siliū
habes. p̄sule quid agendum est.

Respōsio ad remediūz insta-
bilitatis inq̄ete mētis. cap. lvi.

Am p̄ prauas. ineptasq;
cogitationes vaga mēte di-
scurris. deceptoribus spi-
ritib⁹ tētādī aditū i te paras. et
ita te a deo separas quoniam per-
uerse cogitationes sepiant a deo. et
spūs sanct⁹ discipline effugiet fi-
ctū. et auferet se a cogitatioib⁹. qđ
sunt sine intellectu. Mens vero
instabilis et inq̄eta dū semp nitit
et op̄prehendere. quod appetit. de-

siderijs suis circūagitata nūq̄ re-
q̄escit. Idcirco in vno eternita-
tis desiderio immobiliter dēz figi.
Peccata autem tua p̄fiteri non
erubescas quoniam omnia in p̄fes-
sione lauātur. et nullū peccatūz
dimittitur nisi prius confiteat.
Prosequere igitur. et si ad p̄fectaz
sanitatem peruenire desideras.
q̄cqd p̄scientie stomachum gra-
uat. totū vomitū pure p̄fessionis
euomere ne differas. Airis. n.
vitiōzū nisi festinanter eliciatur.
prius interiora corrumpit. deinde
ad exteriora ebulliens totū cor-
pus occupat. et maculat.

Cogitationes. et affectiones i
vnū conueniunt. vt mentem de-
cipiant. Cap. lvij.

Quoniam egyptiū tuū nō
abominaris. s; foues. et
instruis: manifestabo tibi
qđ nō solū peccata actōnū
verū et cogitationū. Audi ergo
miseriā meā. Sepe veniūt ad me
tem meā cogitationes innumere
et surgūt affectiōes multe. et solli-
citant me de cura corporis. et sug-
gerūt multa de vsibus necessitat;
Conueniunt ibi ad p̄sulēduz. ve-
raciter aut ad decipiendū: et p̄gre-
gant p̄siliarij multi. et p̄ciliatores
vani. imo deceptores veri. Con-
gregant aut quasi in vnū p̄siliūz
et quasi ad querendū p̄siliū bonū.
et dantur in commune p̄silia
multa. sed inutilia. et vana: qđ p̄si-
liū vanitatis est. et totū eoz p̄siliū
de vanitate ē. Suadet mihi san-
guinē minuef. vt possis pauare

De interiori domo

et lautiores cibos sumere: remāe
re de vigilijs: vt scis possis dormi
re. Consulūt corp⁹ recreare ne d
ficiat. Carnē fouere. ne tabelcat:
abstinētiā aliquantulū relaxare.
q̄eti papper indulgere. et in hūc
modū agitur de curā corpis. Cu
ra supflua. et de vanitate vtilat
questio vana. et super huiusmōi
inutili negotio psumit sepe vna
hora.

Hic oñdī cogitationib⁹ et affe
ctionibus malis esse resistēdum
cap. lviij.

¶ Si carnis sue desiderijs nō
resistit mot⁹ cordis sui cu
stodire negligit. ita tādē
praua p̄suetudine alligat vt post
modū volēs eis resistē nō possit
Propterea quotiēs hui⁹mōi p̄silia
rios improbos. et iniquos in vnus
puenire sentis. nō eis p̄sentias. s̄
illico exente te: nūc ad oronem:
mō ad opationē. sepe aut ad me
ditationē. nec prius cesses dōec
illi euanescat. Intuere quō xps
stetit in cruce: p̄sidera quō mori
eris: vel vbi vel quā. statue te ante
terrificū tribunal tremēdi iudi
cis. descende vsq; ad infernū ife
riorē: et ibi cerne quō aīe p̄ pec
catīs suis puniunt. Talis etenim
cogitatio probatissimum reme
dium est contra turpes cogita
tiones.

¶ Voluptates siue p̄solatiōes sūt
aīe desolatiōes. c. lix.

¶ Quoniam verba delictorū
meorū audire nō dedigna
ris sed patiēter auscultas

fateri oportet qd adhuc fatēdū
est. Cū supra dictis p̄siliarijs in i
quis et iniqua p̄sulentibus acq̄e
sco. et eorū consilia libēter recipio
adsūt subito cogitatiōes p̄ue. as
surgūt affectiōes puerse: et mltū
sollicites: sed parū discrete. q̄ mō
carnē meā delicatissime foueant
que quātūcūq; suauissime nutri
atur semp caro est. Offerūt mihi
infirmioriū. sed quā turpe ē illo
diu manere. eq̄tādī occasionem
querūt. et inueniūt. nec mora. eq̄
parantur. vasa vinaria implent
hospitia eligūtur: et que sunt ne
cessaria in via: ligātur et parant.
Vocor et vocatus venio. Inim
gitur mihi obediētia illa. et illa.
ego vō mictuēs ex meo d̄siderio
vilescere: recuso ore: qd cordis d̄
siderio acquiesco. tñ coact⁹ et iō
let⁹ ascēdo. et iter arripio. Prob
dolor fligio relinq̄e et silētius rū
pitur. hinc inde volant vba va
na. et inutilia. et forsītā detractato
ria. Sic sic p̄fabulando sepe con
sumitur dies integra. venio ad
hospitiū. assideo ad mēsa. appoi
tur panis albus. et vinū bonum.
piscis. et caseus: ona et cetera. In
terea recurrit aīus meus ad f̄res
qui sūt in quētū. et graue ē mihi
vt dissimuliter ab eis reficiat. et
epuler splēdide. illis aride refici
entibus. et remordet me p̄sciētia
mea. si pro faba piscē. si pro cepe
caseum: si pro mica pastellū ad
refectionē sumā: si vinū bibam. et
f̄res aquā. Gula vō expectatiōis
impatiens inuitat. et istigat vt co

.i. conscientia edificanda

medā. et bibam. dicit. n. nō debes
eē molestus ei q̄ te charitate sus
cepit. sed ad nutū illius te p oīa
oportet habere. et monit⁹ illius li
bēter obedire. et impēsa beneficia
cū gratia actione p̄cipe. qm̄ nī
hīl respuēduz ē: qd cū charitate
offerē. Charitatis ē: vt qd ille ti
bi apponit cū ipso pariter de eo
dē assumas. ne sc̄dalizetur: si vi
derit te aliudq; se cōedere. Ita
ergo fac: vt p̄neit. Cōmunica: et
participa cū hospite sicut scrip
tū ē. Cōedētes. et bibētes q̄ apd
illos sunt. Ego vō his p̄suasione
bus victus cōmunico. et partici
po cū hospite p̄ hospite. et quo
niā d̄ aliēo ministrat. et nō de p
prio icipio mihi eē indulgēti⁹. et
manu largior. Prosequor cau
sā p̄ q̄ veni ad mē. nā p̄edo: et
bibō p̄fufe sicut mos est: et mul
tiplicātur fercula: et pocula. do
nec veni grauef. et cerebz turbe
f. nec arguit sup̄fluitas. quā ex
sat hospitalitas. Sic sic mei obli
t⁹ dū gule appetitū sequor obli
uisci mox icipio: qd faciant fra
tres i ffectorio. et cadit a mēoria
faba. caulis: panis durus. et aq̄
pot⁹. Sicut fabula. sic ē vita mea
Timeo ēt ne ego sic p̄fabulādo.
fabula efficiar. si nō in bonis opi
b⁹ inueniar. Dico ergo mihi qd
debeo facere. et quomō possim
gulā continere. ne tam parui bu
delli seruus efficiar.

De pugna et victoria gule cō
tra incantōs. cap. xl.

Ala sp̄ est in pugna et in

culpa siue manduces. siue biba
adest illa tecū pugnatura. si be
ne nō pugnas certe vinceris ab
illa. q̄ cū multis pugnat et a pau
cis expugnat. Tu ergo tanto ve
hemētius illaz expugna. quāto
manifestius illā eē expugnādā
cognoscis. Et quoniam ad dī co
gnitiōē puenire non potes. nī
si p̄ cognitiōē tui. Iterum atq;
iterū discute te ipsum. si forte ali
qd in te lateat. quod deo displic
eat. Videre. n. deum non po
tes. nisi mūdo corde. nec fiet cor
iocundū. nisi prius fiat mundus
ab omni contagione.

De ficta p̄fessione. cap. lxi.

Alta habeo adhuc ti
bi dicef. sed confiteri
erubesco. vītāme q̄a
aliū deū vides nō pos
sū. ap̄ā tibi cor meū.

Fateor qm̄ peccata mea reogita
re neglexi. et ideo multa obliuio
nī tradidi: cognita at nō oīa p̄fes
sus suz p̄p̄ multitudinez. Que
vō p̄fessus sū nō pure sum cōfes
sus propter turpitudinē. aut om
nino celant. que autē siue bene si
ue male sum p̄fessus. non digne
flendo puniui propter vetustatē
et inueteratam consuetudinē.
Confessus sū cui nō debui: et cui
debui sateri celant: et quod p̄ci⁹
ē. de confessione inanē glōriam
q̄siui. Manifesta vero peccati ex
cusauī. cum d̄ illis p̄uict⁹ fui vel
qd̄ d̄teri⁹ ē: d̄fendi culpā meā p̄

De interiori domo

rubor p̄fusionis palliani. Sic sic peccatis peccata semp accumulo ⁊ vitā meaz quotidie corrigeŕ dispono: sēp autē de die in diem differre: ⁊ dum hoc in futuro pono: fit vt illud futurum sp sit futurum. Dñe dñs meus q̄ diu ponā p̄silia in anima mea. Que utilitas in sanguine meo: dū descendō in corruptionē? Nō ē vitū cui aliquo mō nō seruiuerim omnia. n. p̄tendunt d̄ me cui⁹ potissimū esse videar. Verū tamen sup omnia vitia inuidia me p̄sequitur: pestis hec me torq̄t vbiq̄. Da ergo p̄siliū quō illā effugere valeam.

De inuidia q̄ interdū sub specie sanctitatis exercet iniurias suas. capi. lxij.

Iustius inuidia nihil ē: q̄ protinus ipsū auctorem torq̄t: ex cruciatq̄ sum.

Omniū igitur fugiēda ē: ⁊ exēcranda inuidia: quoniā in illa de⁹ offēditur: proxim⁹ leditur. ains affligitur. Inuidia eteniz semp torq̄t possessoris sui animū: ⁊ q̄ nō sp ledere non possit: suū tamē deservit in p̄ximū. S; cū mala sit omnis inuidia: pessima tñ est huius mali species q̄ sub specie sanctitatis suas exercet iniurias. Sepe enī quādo sevit in p̄ximū: ex vicio iracundie: vel veneno ire fingit sibi cogitatio: qd̄ faciat illud zelo iusticie. Zelus nā q̄ q̄libet a p̄ximo suo: nō iaz. n. facile respicere potest simplici oculo. Duplicet sibi q̄cqd̄ ab illo

fieri p̄sorat. Omni sēp hora tacita apud se cogitatione illū accusat. Surgūt cause quotidie innumere. q̄ illum culpabilē ostēdūt occurrūt rationes multe: q̄ illum reū. illū eē puniēdum p̄vincunt. Crescit autē eo vsq̄ malū: vt apud deū eē credat se reū: nisi eum seuerius corripiat ⁊ de sua illuz p̄uersitate redarguat: loquitur. n. apud se huiusmodi maligna cogitatio. Usq̄quo illum talē tolero. p̄sentire ei p̄probo: si eum nō corripio: p̄sentens autē deus offēdo. Corripā ergo eū: ne deus offēdā. nihil. n. pro mea: sed p̄ dei iniuria vlciscenda totū facio immo sic illū sibi restituā. p̄ximū. n. corripe: ⁊ illum castigare: hoc nō ē proximo nocere. s; prodesse velle. Sic sepe apud se loquitur magligna cogitatio excecavit i eū malitia sua: ⁊ putat odiū suū amorē eē: ⁊ iniuria sua iusticiam exercere. Cōueniūt itaq̄ vndiq̄ huiusmodi male cogitationes ad mentē. ⁊ fingunt se ad obsequiū dei puenire. non suū autē odiū velle exerceŕ. Considera ergo ad huc frequēt. cogita vehemētē: i uestiga diligēt consciētiam tuā: vt scias qd̄ corrigeŕ. seu ēt vnde debeas gratias ageŕ. Valde. n. vtile. ⁊ p̄necessarium ē. vt scias quid dñs tibi. quid cupis. ⁊ quid habere optas.

De multiplici. vaga. ⁊ varia: cogitatione mētis: ⁊ cordis velocitate. ⁊ alienatione. capi. lxij.

Acilius athomios mūdi

.i. cōscia edificāda

posse diu numerare. q̄ motus cor-
dis mei: velocitas aialium. ⁊ vo-
latilitū meis motibus eq̄pari nō
pōt: cogitationes meas non est q̄
possitprehendere. desideriorū
meorū nō est modus. nūc illa nūc
ista cogito: ⁊ desidero. nec ista
nec illa h̄re possum. Buz corpe
vaco. cogitatiōibus p̄ diuersa lo-
ca vago: nulla hora. nullo t̄pis
momēto q̄esco. sed in momēto.
ictu oculi p̄ multa spacia locorū
discurrens nouas creaturas creo
⁊ itez eas oleo. vel alio atq; alio
modo multipliciter vario. illud
vel illud h̄re desidero. talis vel
talis esse cupio. quasi de⁹ illd̄ da-
re. vel talē facere nescierit. aut n̄
potuerit.

Que cogitanda sunt. vt cor ab
illicita cogitatione remoneat.
Cap. lxiij.

Custos cordis. q̄ modiciū
⁊ cupiduz cor h̄es paruū
est. ⁊ magna cupit. vix ad
vni⁹ milui refectionē sufficeret pos-
set. ⁊ tot⁹ mundus ei nō sufficit.
Solo corde p̄ totū mūdū vago
motu discurrens. sine pedib⁹ curris
sine manib⁹ oparis. alas nō h̄es
⁊ volār nō cessas. diuitias p̄gre-
gas ⁊ satiari n̄ potes. epulas ad
refectionē paras. ⁊ inde nō cōe-
dis hec ⁊ alia cogitas. ⁊ falsū est
q̄d cogitas. Audi q̄uo. vt d̄cetero
tibi caneam. forsitā cogitas mō d̄
sole vlt̄ de aliquo tuo amico. aut
de te ip̄o. Si vn⁹ est sol. falsus est
iste quē tu cogitas fingis qm̄ ille
certis locis. ⁊ t̄pibus cursuz suū

pagit istum: vero ibi p̄stituis vbi
vis. Si vn⁹ ē ille amicus tu⁹ fal-
sus ē iste quē cogitas fingis. qm̄
ille vbi sit nescis. istū aut vbi vis
fugis. Porro teipm̄ hoc ē loco
sentis. ⁊ tñ figmēto cogitationis
vadis quo vis. ⁊ hoc vix nō est
qz ibi mō nō es. Qm̄ ergo scā sūt
hec noli amodo tp̄alia cogitare
s; iacta cogitatū tuū i dño q̄ te se-
cit f̄fecit. elegit. ⁊ vocauit. iudica-
bit. ⁊ saluabit. Quāti hac hora
cū eo loquūtur. eūq; in semetip-
sis amplectant. tu vō in hīs dele-
ctaris. que pereūt. ⁊ trāseūt. ⁊ te
cū manere nō possūt. Considera
qm̄ mō multi moriunt: quibus si
hec hora ad agendā p̄niaz cōce-
deret. q̄ tibi p̄cessa est. q̄uo p̄ alta-
ria. ⁊ q̄ festināter currerēt. ⁊ ibi
flexis genib⁹. vel certe toto cor-
pore i terra p̄strato. tādiu suspi-
rarēt. plorārēt. ⁊ orārēt dōec ple-
nissimā peccatorū vtiā a dō p̄seq̄-
mererent. Tu vero comedendo
bibēdo tocādo. ⁊ ridēdo. t̄ps dei
ose viuēdo p̄dis. q̄d tibi indulse-
rat deus ad acq̄rendā gr̄az. ⁊ ad
p̄merendā gl̄az. Cogita ēt quot
sūt i inferno. qui nūc cruciantur
sine spe venie. ⁊ misericordie. Si
amor dei te tenere non pōt saltē
teneat: ⁊ terreat tior iudiciū me-
tus gehenne laquei mortis. do-
lores inferni. ignis vr̄as vermis
corrodēs. sulfur fetēs. flāma tar-
tarea. ⁊ oia mala. discute adhuc
teipm̄. vt scias quid desit tibi ne
in illa discussione corā oibus cō-
fundaris. si inuēta fuerit i te ini-

De iteriori domo

gnitas.

De multiplici volubilitate cogitationum. c. lxx.

Ignem pēlare. et sufficiēter extimare nō valeo. que sit illa tam multiplex cogitationum mearū volubilitas: et tamen inq̄eta et infatigabilis velocitas que p̄ tam multa. tam varia. tam infinita discurrere me facit. Nulla. n. hora. et nullo t̄pis momento quiescere possum. sed p̄ infinita spatia locorū. et volumina t̄pūz mira festinatione pertrāseo. Undiq̄ mihi patet facilis transitus. agilis discursus: de sūmis ad ima. et de imis ad sūma: de primis ad nouissima: de nouissimis ad priā. Digne explicare nō possū. quot alternationis modos momentaneis p̄mutationibus induo. et q̄ multifor̄miter me alternantiū. vicissitudinū motib⁹ variat̄ p̄sueni et p̄turbationibus quotidie afficioz. Modo me in fiduciā erigo. modo in diffidentia cado. nūc p̄statiā figor. nūc subitaneo t̄iof cōcutior: mō me turbat ira: mō ingens furor eragitat. hec illud adeo mixtū q̄ varijs qualitātibus diuersis p̄turbationibus per singula momenta afficioz. sed illud supra modū stupendū ē. qd̄ sub eodē pene momento. sepe p̄trāns affectuonibus tangor. nūc odio nūc amoreducoz: modo gaudio mō merore detrahōz. q̄ sepe inter mira gratulationis mee tripudia supueniēs. subitoq̄ emergēs tristitie causa me vehemēter

p̄cutit: ac deſcit. et omnē illaz exultantis animi solēnitatē subito in merore vertit. Sepe diu multūq̄ dilectā. nimio postmodum odio p̄sequor. et vehemēti approbatam atq̄ desideratā subito detestor. Sz q̄s oīum mearū affectuonū q̄litates enarraret. q̄s oēs variatōes mee mētis explicare sufficiat. Bene quot sūt diuersitates reꝝ: tot sunt variationes affectionum mearū.

Quā bonū sit qd̄ hō seipm̄ cognoscat. c. lxxvi.

Am̄ iter oīa animalia humanum genus. tū digniori forma. tū digniori potentia dignius reperitur. nulla scientia melior est illa. q̄ cognoscit hō seipsum. Relinque ergo cetera et teipsum discute p̄ te curre. et in te p̄siste. a te incipiat cogitatio tua: et in te finiat. ne frustra i alia extēdaria te neglecto: Preter salutē tuā nihil cogites: qm̄ i acquisitione salutis tue nemo ē tibi germanior: nemo p̄pinq̄or te ipso. Si vō aliquid cogitatiōi tue se offerat: qd̄ nō que quo mō ad tui ipsius salutē p̄tineat: illico respue: et expue. vt te sp̄ possis inspicere. et d̄ cognitione tui vēire ad cognitionē dei. Agnosce se v̄z hō ad q̄ bona sit naturaliter promptior: vel ad q̄ mala p̄cluior: q̄b⁹ studijs d̄beat vehemētius insistē. Cōtra q̄ mala d̄beat instātius vigilare. q̄b⁹ exercitijs valeat meli⁹ p̄moueri q̄b⁹ vitijs valeat facili⁹ corrip̄i: q̄b⁹ culpis

.I. cōscia edificāda

subiaceat: vel qbus meritis emi-
neat: et qd pro his pene: vel pmi
expectare debeat: quantū quoti-
die pficiat: vel deficiat: cū quāta
aninu industria satagat pterita
mala flere. pſentia declinare. fu-
tura puenire. cū qnta animi cō-
ſtātia ſtudeat reparāſ bona amiſ-
ſa. cuſtodir. et multiplicāſ poſſeſ-
ſa. **Q**uā p neceſſaria diſcuſſio. et q
admirāda ſpeculatio. tot animi
vtutes. tot ei⁹ exercitatiōes. tot
eius ſtudia. vel merita p oculis
habeſ. et huiuſcemodi pteplatio
ui diuini iherere. **S**uſpēde aium
tuū ab inferiorū amore. ne forte
d ſublimibus eiectus. et de loco
voluptatis a ppria cōſciētia ab-
ſtract⁹. et illectus. poſt cōcupiſcē-
tias tuas eas. et vagus ſias. et p-
tius ſup terrā. **V**eniq; ſi cupis
implere dominici pceptū. **M**ini
cuſtodia ſerua cor tuū. neſcit. n.
quid de ſpiritu angelico. quid d
ſpiritu diuino ſentire dbeat. qui
ſuū prius nō cogitat. nihil recte
exiſtimat. q ſeipſum ignorat. ne
ſcio quontā ſub pedibus ſuis ois
mūdāna glōria ſubiaceat. q co-
gnitiōis ſue dignitatē nō pſat.
Cuſtos cordis ſi nōdū es ido-
neus itrare ad te. ipm. quō ad il-
la itrāda idoneus eris. q ſūt itra
vel ſup te ipſ. **S**i nōdū dignuſ
es itrare tabernaculū primū. q
frōte pſumis igredi tabernacu-
lū ſecūdū. hoc ē i ſācta ſanctorū.
Si nōdū moliri potes grefſus al-
tos. vt cū dño ieſu. vel ſaltē cum
Moiſe aſcēdas i mōtē excelſum

qua pſumptione paras volare i
celū. **P**rius redi ad te q rimari
pſumas q ſunt ſup te. **P**rius
ſol ortus ſui cōfinia irradiat. q
ad altiora pſcēdat. **P**rimū er-
go ē. vt redeas. ad te ipſū intres
ad cor tuū. diſcas extimare. te ip-
ſū. et ſpiritu tuū. **D**iſcute qd ſis
qd fueris. qd eē debueris: qd eē
poteris. qd fueris p naturā. qd
mō ſis p culpā. **Q**uid eē dbue-
ris p induſtriā. qd adhuc eē poſ-
ſis p gratiam. **D**iſce ex tuo ſpiri-
tu cognoscere. qd debeas de alijs
ſpiritib⁹ extimare. **N**ec porta hec
ſcala. hic introitus. iſte aſcēſus.
hac introiſ ad intima. hac eleuaſ
ad ſumma. **V**ides quantū vale-
at homini plena cognitio ſui: ex
hac liquidē proficit ad cognitio-
nē omnium celeſtiū. et terreſtriū
um. et infernorum.

Priuatū amor auferri verū
iudiciū. idcirco deo ē comittē-
dum. **L. lxxij.**

Eire vellē qualis ipſe ſū.
Sed vix de me ipſo vera
discernere poſſū. **A**mor
nanq; priuatus. quem erga me
ipſū habeo auferri mihi verū iu-
diciū de me ipſo. **I**dcirco parū
mihi credo d me ipſo. vtpote ho-
mini mēdaci timēs ne ſi meipſū
iudico. mētiatur iniquitas ſibi.
Judicet ergo me ille. cui oia nu-
da ſunt. et apta. que fallere non
poſſum: qā ſapiēta eſt. nec effuge-
re. qz ubiq; ē. nec corrūpere. qz iu-
ſtitia ē. **I**lle veniat ad me cui⁹ d
licite ſūt eſſe cum filijs hoīū qui

De interiori domo

stat ad hostiū: et pulsat paratus introire: si ei aperuerit. Intret ergo: et sanctificet sanctuariū: quoniam sanctus est: et domū eius decet sanctitudo. Extirpet vitia ordinet cogitationes: sanet affectus mores componat: nullus ei in aliquo resistat ut sit in pace locus eius. Utinā nullus hominū eēt mecum exterius: ut familiarius loqui possē cum eo interius. Ipse enim et secretū querit: et solitariū locū diligit. Fugiam ergo hominū solatia: et coloquā: ut in secreto cordis mei deū habitatorē haberi possim. Valde tamen difficile ē: ab exterioribus ad interiora mentē reuocari: et ibi permanere. Nec minus difficile ē: de visibilibus ad invisibilia penetrare: et illis diuinitatis persistere. Bura sunt hec: et laboriosa. sed valde fructuosa. Assuescā igitur sola itima cogitare: sola interiora diligere: et illis permanere: ut possim audire quid loquatur in me dominus deus meus. Ecce adsum piissime domine tecum sum: itus sum: quod diu fui in exterioribus occupatus. vocem tuam intra me audiri non potui: nunc autem reuersus ad me ingressus sum ad te: ut possim audiri te: et tibi loqui. Loquere ergo misericordissime quia audis fons tuus. loquere: quia paratus sum obediri. quicquid iusseris. pro posse meo libenter et deuotus implebo. **A**nima mea rex angelorum venit ad nos: et hospitatus ē nobiscum. Letemur ergo de tanto hospitae nostro. corde perfecto deum eius gloriā et honorē. quoniam dignatus ē visitare suos suos. Epulemur et

iocundemur cum eo in leticia. et exultatione. **D**electemur deo in eo: et nullus sit ei in aliquo molestus. ne in ira recedat a nobis. et iducat super nos maledictionē de benedictione. Exhibeamus ei omne fructum charitatis rogantes. et deprecantes. ut nobiscum manere dignetur. Si vero non possumus persolvere ei totum quod debemus. saltem nosmetipsos humiliter ei subdamus ad omnem voluntatem eius. Sit hec dies sollemnis. in qua saluatoris nostri in hospicio nostro leti suscepimus. nullum. membrum: nullum officium ab hoc gaudio excludat. **C**onueniant ergo in unum omnes cogitationes. et affectiones dicere festum celebrantes in omni puritate. et sanctitate. Nulla se aliena cogitatio inferat. quod huius sollemnitatis gaudia perturbet. **O**culi mei spero ad dominum per quem sum. vivo. et sapio. nec cesset lacrimis pedes eius rigare. Audiant. et intelligant aures. quid sit in nobis. quod ei displiceat. vel quod ei placeat. quod dānet. vel quod approbet. **D**electet odoratus illo sua uissimo odore dulcedinis eius. odor eius odor vite eterne. odor totius suauitatis. et iocunditatis. **R**epleat os meum laude. ut cante gloriam tuam altissime domine. Sit meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. ut te possim videre per fidem. et contemplationem. donec merear videre faciem ad faciem. de mentissime patri nihil in nobis cesset a laude tua. **B**enedic anima

.i. cōscia edificanda

mea dño. et oia que intra me sūt
noi sancto eius. Benedic et dic.
Gloria. laus. et honor tibi sit rex
xpe redemptor.

Hic pbatur anima esse deo si
milia et ideo magis illi obligata
Cap. lxviij.

Anima mea si vis ama
ria deo. et reforma in te
imaginē suā. et amabit
te repara in te similitu
dinē suā. et cōsiderabit te. Cōsilio
nāq; sancte trinitatē ad imaginē
et similitudinē suā creauit te cre
ator tuus. qđ nulli ex creaturis
donauit vt tāto eū ardētius dili
geres. quanto mirabilis ab eo
te p dītā intelligeres. Considera
ergo nobilitē tuā. qm̄ sicut deus
vbq; ē totus. oia viuificans oia
mouens. et gubernans. ita tu in
corpore tuo vbq; tota es scđm
modū tuum. illud viuificās mo
nēs. et gubernās. Et sicut deus ē
viuit. et sapit. ita tu scđm modū
tuum es. viuis et sapis. Et sicut
in deo tres sunt psonē. p̄f filius.
et sp̄itus sc̄us. sic et tu hēs tres
vires. s. intellectū. memoriā. et
voluntatē. Et sicut ex p̄e gene
ratur fili⁹. et ex vtroq; p̄cedit spi
ritus sanctus. ita ex intellectu ge
neratur voluntas. et his ambobus
p̄cedit memoria. Et sicut deus ē
pater. et deus ē filius. et deus est
sp̄us sanctus. non tñ tres dī. sed
vnus ē deus. et tres psonē. ita aia
est intellectus. aia voluntas. aia
memoria. non tñ tres aie. s. vna
anima. et tres vires. Ex qbus aie

viribus quasi excellentiorib⁹ sur
bemur deum diligere. vt diliga
mus eū tota aia. tota mente. toto
intellectu tota voluntate. et tota
memoria hoc est toto affectu sine
defectu cū discretiōis intuitu nec
solus sufficit de deo intellectus
ad beatitudinē. nisi sit in amorē
eius volūtas. imo hec duo n̄ suffi
ciunt. nisi memoria addat. qđ sp̄
in mente intelligētis. et volentis
maneat deus. vt sicut nullus pōt
esse momentū. quo hō non vraf
vel fruatur dei bonitate. et mise
ricordia. ita nullū sit momentū
quo eum presentem non habeat
in memoria.

Hic pbatur aia esse tāte digni
tatis vt habilis et idonea sit esse
p̄f. et m̄ xpi. c. lxviij.

Intellige dignitatē tuam
nobilis creatura. qm̄ n̄ so
lum insignita es dei ima
gine. vix ēt decorata similitudinē
Sicut. n. creator tuus. qui te ad
similitudinē suā creauit ē chari
tas. bonus et iustus. suavis. et mi
tis. patiens. et misericors. et cetera i
signia. qđ de eo legunt. ita tu crea
ta es. vt charitatē hēres. et esses
mūda et sācta pulchra. et decora
mū. et humilis. qđ virtutes quā
to plus in te habebis. et tanto p
p̄inquir deo eris. et maiores tui
conditoris geris similitudinē.
Quid mai⁹ his tibi facere potu
it: qđ vt ad similitudinē suā te
p̄deret factor tuus. et eiusdē. vir
tutum vestimētis te ornaret. qui
bus ipse ornatus est: Attēde igi

De interiori domo

tur diligēt proprie cōditiōis tue
excellētiā . ⁊ venerande san-
cte trinitatis imaginē i te ipsa co-
gnosce honorēq; similitudinis
diuine: ad quam creata es. habe-
re stude nobilitate morū: exerci-
tio: virtutū dignitate premiorū:
vt quādo apparebit q̄lis sit tunc
similis ei apparere possis. Simi-
lis .n. similē q̄rit. ⁊ qualē te para-
ueris deo talis necesse ē appare-
at tibi deus. Si ergo naturalem
pulchritudinē tuā i te reparaue-
ris. cōcupiscet rex decorē tuum:
qm̄ ipse ē deus tuus: ipe amicus
⁊ spōsus. frater: ⁊ filius . Ipse .n.
dixit. Quicūq; fecerit volūtatez
patris mei: q̄ in celis est: ipse me-
us frater: ⁊ soror: ⁊ mater ē. Au-
di quomō virtus si sapiētia pa-
tris filius ē patri. volūtas patris:
volūtas ē patri. Volūtas homi-
nis nihil aliud ē q̄ qdam proles
mētis . Si igit eadē ē voluntas
tua: ⁊ voluntas patris: idē ē fili-
us: ⁊ filius patris. Veritas: sa-
piētia: volūtas corde p̄cipit: ⁊ ex
corde generat . Si igit idē vis. ⁊
idē sapis: qd̄ pater: tu eundē fi-
liū habes: quē ⁊ pater. In te ē vtz
sis pater. an mater: an potius: vtz
q; vtrūq; autes es ⁊ pater. ⁊ ma-
ter: n̄ tuo merito: s; dī dono. Po-
tes cū nāq; gigner in corde tuo
⁊ in corde alieno. Potes cū cō-
cipe a corde tuo: ⁊ ore aliēo. in
tellectu gigni: cōsensu p̄cipit: af-
fectu nascit: effectu nutrit. Quā-
do veritatē intelligis: vel alium
intelligere facis. christū gignis

nosti volūtate christi? p̄sentī ei. ⁊
p̄cepisti. Quādo gignis es pater:
quādo p̄cipis es mater. Amādo
parturis. ⁊ nutris: sic sic in pote-
state cuiusq; relinq̄t. vtrūq; tā-
te prolis mat efficiatur. Maledi-
cta ergo sterilis: q̄ nō parit: que
talē filiū p voto habere potuit.
Similis maledictus: qui nō gi-
gnit. Nisi q̄a nō eq̄ in nostra po-
testate cōsistit veritatē itellige-
re: ⁊ veritati cōsentire. Nō enim
veritatē sp̄ intelligo: cum volo.
Intellecte aut sp̄ consentio si vo-
luero. Velle tamē nō possum nī
si gratia dei fuerit mecum. Aul-
la ē .n. humana industria sine di-
gratia . Ex quo primus homo
peccauit. nature. bonum perdi-
dimus. pariter ⁊ arbitrij vigorē
sed non electionem. ne non esset
nostrum: vt emendaremus pec-
catum . In nobis namq; manet
ad querendam salutem arbitrij
voluntas. i. rationalis volūtas
sed admonente: prius deo. ⁊ in-
uitante ad salutem est: vt vel eli-
gamus vel sequamur. Potesta-
tis nostre est diuine inspiratio:
nī acquiescere ⁊ que ad salutem
nostram pertinent eligere ⁊ se-
qui. Diuini vero muneris est: vt
possimus adipisci. qd̄ sequendo
cupimus p̄sequi. Nostre potesta-
tis est: ⁊ ignauie: vt labamur. Fe-
lix hō: qui sic ambulat sapienter
ne cadat: aut si ceciderit. vt statī
resurgat. Felicio: vero ē: q̄ nun-
q̄ cecidit: felicissimus autē ē: q̄
iam cum deo regnat.

.i. conscientia edificanda

Hic ostenditur ala sancta semper
ad recipiendum in se deū eē pa-
rata. c. lxx.

Elix hō ē. cui p̄sto ē: cum
voluerit h̄re deū. **Q**uā
ta est dignitas hoīs. filius
h̄re deū: et quanta ē humilitas
omnipotētis. h̄re hominē patrē
et quanta ē nobilitas anime xp̄i
iesum habere sponsum. Sancta
ergo anima. et veri sponsi amica
ad dilecti sui aduentum summo
cum desiderio semper debet. in-
hiare. et parata. atq; expedita eē
vt pulsantem amicum absq; vlla
dilationis iniuria possit suscipe-
re. et vocanti cum omni alacrita-
te occurrere. ne subito. et inopia
te adueniens minus prompta:
et minus ornata inueniat: vlt diu
exclusus diu turne prestolatiōis
vllam molestiam sustineat. Aliud
autem est cū ipso intrare: atq; ali-
ud ē ad ipsum exire. Ibi anima
ad seipsam reuertitur. et cū dilecto
suo vsq; ad intima cordis sui pe-
netralia ingreditur. Hic extra se
metipsam ducitur. et ad sublimia
ptemplanda subleuatur. Quid
namq; ē eius introire. nisi se totā
in semetipsam colligere: quid ve-
ro est eius exire: nisi seipsam ex-
tra semetipsam totā extēdes. **A**-
hil itaq; aliud ē animā cū dile-
cto suo in cubiculū ingredi: et so-
lā cū solo morari: dulcedieq; ei⁹
p̄fui nisi exteriorū oīum obliui-
sci. et in eius dilectiōe summe. et i-
time deletari. **S**e solā cum dile-

cto videt: quando exteriorū oīū
oblita ex ppria p̄sideratione i de-
lecti sui dilectionē desiderii suū
purgat. et ex his: q̄ in intimis su-
is p̄siderat aiū suā in huiusmōi
affectū inflammat. et tā ex bonorū
q̄ ex malorū suorū p̄sideratione i
gratiaz actione assurgit. et hic p
indulta venia intime deuotionis
victimas persoluit: vsq; in inti-
mum dilectus pducitur: et in op-
timo collocatur. qñ ex intimo af-
fectu sup omnia diligitur. Cogi-
ta quid sit: quod in vita tua ardē-
tius dilexisti: anxius p̄cupisti: qd
te iocundius afficiebat: ceterisq;
omnibus profūdus delectabat
Considera ergo si eandē affecti-
onis violentiam: delectationisq;
abundantiam sentis: qñ in sum-
mi dilectoris desiderium inarde-
scis. quando in eius dilectione
requiescis. Cui dubium vt q̄ inti-
mum illum affectiōis tue sinum
necdum teneat. Si intine dile-
ctionis aculeus aīam tuā minus
penetrat. tepidus exagitat q̄ in
alienis affectionibus aliquando
penetrare. vel exagitare solebat.
Sed si tantam prorsus: vel forte
validiorē dilectionis violentiam
in intimis tuis circa diuina pspe-
xeris. q̄ alias nunquam exptus
fueris. vide adhuc si forte aliud
aliquid sit. in quo delectari vlt cō-
solari possis. Certe quādiu possu-
mus ex aliēa qualicūq; re psola-
tionē: vel iocunditatē cōcipe nō-
dum audeo dicere dilectū nrm.

De interiori domo

intimū ardentissimi amoris sinū tenere. Satage ergo: festia trahere eū adhuc o beata aia: q̄s. n. neget illud intimū ad cordis hūani penetrabile tales recessus hēre seu ēt obtinere posse: in quibus summi et singularis amoris violentia: cū aliquid per affectū infixerit: aliena omnino delectatione auelli non possit. Certe si alienam aliquam consolationem queris: vel recipis: deū tuū quibus forsasse summe: nōdū singularitē diligis. Nōdū ergo in intimū perducis: nōdū in intimo collocas. Si ergo nō satagis introducere eum ad intima tua: quō te credam velle: vel posse seq̄ eum ad sublimia sua. Certū ergo signū tibi sit aia quicūq̄ es: quod dilectū tuum minus diligis: vel ab illo minus diligis: si ad theoricos illos excessus nōdū vocaris. vel vocantes sequi nōdū merueris. Nō. n. p̄fecte diligis: vel diligis: si in summorum desiderio ad superna non repias et ad theoricos illos conatus mentis alienatione non transis. Aia nosse quod sublimitas diuinarū reuelationū sit manifestum diuine dilectionis indicium: Iā non dicā inquit vos seruos: sed amicos: quia oīa: quae aui diui a patre meo: nota feci vobis. Satage ergo deum tuū intime: et summe diligere: et omni hora in diuine contemplationis gaudium summo cū desiderio anhelare. Collige te ip̄az ad te metipsaz totam: et in solo diuinitatis deside-

rio requiesce.

Aia p̄cipit erigere se ad sublimia contemplanda. c. lxxi.

Ebet namq̄ aia p̄fecta: et assidue sumorum contemplationi dedita omni hora peregrinationis sue terminū: et ergastulū huius egressū cū summo desiderio expectare: et ad illud diuine contemplationis spectaculū: quod in futura vita sp̄amus: auius suū p̄ponere suspēdere: et in eiusmodi expectatione vehemēti desiderio anhelare: ut quod interius videt per speculū in enigmate: mereat videre facie ad faciem. necesse ē itaq̄ ad cor altū ascendere: et mētis excessu per diuinā reuelationē addiscere quid sit illud: ad quod studere vel spectare oporteat: et ad quē sublimitatē hēat aium suū p̄ponere. et assuescere. nā si semel ad illā luciferā angelice sublimitatis gloriā admissus fuerit. et ad illud diuinorum luminū spectaculū intrā meruerit quod intimis desideriis. quod profundis suspiriis. quod inenarrabilibus gemitibus eū qui eiusmodi ē putam? insistere: quod assidua recordatione. quod iocūda admiratione. in spectā claritatē credimus eū retractare. mētēq̄ reuoluerē. Illā desiderādo. illā suspirando. illā contemplando donec tandē aliquādo in eandē imaginem transformetur a claritate in claritatē. tā quā a domini sp̄s. Verū tamen cū ab illo sublimitatis statu ad nos metipsos redimus. illa que prius supra nos metipsos vidimus

.i. conscientia edificanda

in ea veritate vel claritate qua p
us prospexim⁹ ad nostrā memo
riā omnino renocare nō possu
mus. Et quis inde aliquid i me
moriam teneam⁹: et quasi p mediū
velū: et velut in medio nebule vi
deamus. nec modū quidē vidē
di. nec qualitātē visionis cōpre
hendere vel recordari sufficim⁹
et mirū i modū reminiscētes nō
reminiscimur: et nō reminiscētes
reminiscimur: dū vidētes nō per
uidemus et aspiciētes nō perspi
cimus: et vidētes nō penetram⁹
donec itez meditatione assurga
mus in cōtēplationē: cōtempla
tione in admirationem: admira
tione in mentis eleuationem.
Per veritatis cōtēplationē eru
dit hō ad iustitiā. cōsumatur ad
gloriā. Gratia contemplationis
cor ab omni mundano amore nō
solū emundat: s; sanctificat et ani
mū ad celestīū amorem inflam
mat. Qui diuina inspiratione et
reuelatione ad ptēplatiōis grāz
promouet. quas daz arras future
illius plenitudinis accipit: vbi sē
piterne cōtēplationi inherebit.
Qui vero ptēplationi veritatis
vult vacare. necesse ē vt discat re
quiescere nō solū ab opib⁹ malis
s; et a cogitatiōibus supuacuis.
multi siquidē. et si sciant vacare
corpore. minime tamen valēt va
care corde nescientes facere sab
batum ex sabbato: et iō nō valēt
implere quod dicit in psalmo.
Vacate et videte qm ego sum de

us. Vacantes siquidem corpore
sed vagantes vbiq; corde nequa
q; merentē videre. q; dulcis ē do
minus et q; bonus israel dō ijs q;
recto sūt corde. Inde ē q; hostes
deridēt sabbata eoz. i. ipsa sue va
cationis otia q; cogitationes in
utiles ptrahūt et p denia queq;
vago incessu sine respectu puen
tionis passiz huc et illuc vagantē
Animus eoz in diuersa rapit et
nunc in hanc partē nunc in illā
discurrendo mira agilitate i con
traria agit. Sic sic q; diu sub ege
nis huius mundi elementis vi
uim⁹ desideria nra vltra gaudia
extendimus: q; infinite plā sunt
q; pcupiscimus q; que in hac vi
ta apprehendere possum⁹. Bea
ta autē illa supernoz spīrituum
militudo dōsideria sua vltra gau
dior suoz nō extēdit plenitudi
nem que felicitatis sue infinitatē
vel imensitatē cōprehēdere om
nino nō sufficit. Est autē illoz gau
diū nō solū de ptēplatione crea
toris s; etiā in ptēplādis eius crea
turis. Dum. n. deus in omnib⁹
suis operibus mirabiles inueni
unt: qd miri si vbiq; mirādo ve
nerantur venerādo mirant ma
gnalia eius que diligūt. Inueni
unt itaq; nō solū i creaturis icor
poreis: s; etiā in creaturis corpo
reis vnde mirant. vnde creatorē
eoz digne venerantur. Nec oīa
iugiter mirant et cōtemplātur.
Contemplantes mirantur: mirā
tes letantur. letantur de diuina

Homelie super euangelio

contemplatione. Congrulant de
mutua visione: mirant in rerum
corporaliū speculatione. Disca-
mus ⁊ nos cōtemplantes mira-
ri: ⁊ mirantes contemplari: quo
modo illius superne beatitudis
ciues omnia: que sub ipsis sūt in
desinenter aspiciūt: omniumq;
que ab alto vident rationes ⁊ or-
dinē comprehendunt: quomo-
do de mutua societate: insolubi-
liq; caritate in infinitū gaudeāt
quomodo in illā diuine clarita-
tis visionē insatiabiliter inarde-
scant. Nihil est iocundius: nihil
vtilius gratia cōtemplationis.
Quanto amplius in celestiu cō-
templatiōe delectaris: ⁊ delectā-
do admiraris: tanto libenti⁹ im-
moraris: tāto diligentius pscru-
taris: pfundiusq; illuminaris: sē-
per in illis inuenies qd mireris
⁊ vnde delecteris. Ausq; ē copi-
osior materia admirādi ⁊ nusq;
vtilior cā delectandi. In his er-
go semp sit tua admiratio: ⁊ dele-
ctatio: nec necesse erit alia p alijs
querere: ⁊ p vanā huc illucq; co-
gitationum euagationes discur-
rere. Deum namq; cognoscere
plenitudo ē sciētie. Plenitudo
autem huius scientie plenitudo
est glorie. Consumatio gratie: p-
petuitas vite. Ad huius vero sci-
entie plenitudinē opus est poti⁹
intima conpunctione q̄ profun-
da inuestigatione. suspirijs q̄ ar-
gumentis: crebris lamētatiōib⁹
q̄ copiosis argumētatiōibus la-

crimis q̄ sentētis: oratiōe q̄ le-
ctione: gratia lacrimarū q̄ scien-
tia litterarū: celestiu potius pte-
platione: q̄ terrestrium occupa-
tione.

Beati Bernardi abbas Homie-
lie sup euangelio missus est.

Prologus

Liberare me aliquid
deuotio iubet ⁊ phi-
bet occupatio. Verū
tamen qz ppediente
corpali molestia fra-

trum ad presens nō valeo sequi
conuentum: id tantillum ocij.
qd vel mihi de somno fraudans
in noctibus iteripere sinor: nō
sinam ociosum. Libet ergo tē-
ptare id potissimuz aggredi: qd
sepe aium pulsauit: loq; v3 aliqd
in laudibus virginis mris sup il-
la lectione euangelica: in qua lu-
ca referente dominice annuncia-
tionis cōtinetur historia. Ad qd
sane opus ē faciēdum: ⁊ si nulla
fratrum quorū me profectibus d
seruire necesse est: vel necessitas
vrgeat: vel vtilitas moueat. du3
tamē ex hoc non impediatur: quo
ad queq; necessaria minus para-
tus inueniar: non arbitror eos
debere grauari: si proprie satisfac-
cio deuotioni.

Lectio sci euangelij secundum
Lucam.

In illo tpe missus ē ange-
lus gabriel a deo in ciui-
tatem galilee: cui nomen
nazareth: ad virginem disposita

Diffusus est

tam viro: cui nomē erat ioseph:
de domo dauid: et nomē vginis
maria. Et reliqua.

Omelia prima.

Quid sibi vult euāgelista
tot propria nomina rez
in hoc loco tam signanē
exprimere. Credo q̄ noluit nos
negligenter audire: quod tā dili
genter studuit enarrare. Noīat
siquidem nunciū qui mittitur:
deum a quo mittitur: virginē ad
quā mittitur: sponsū quoq; virgi
nis amboꝝq; genus: ciuitatē: ac
regionem proprijs nominib; de
signat. Et qd hoc? putatne ali
quid horū supernacū e positum
sit nequaquam. Si. n. nec solūz
de arbore sine causa: nec vn⁹ ex
passeribus sine patre celesti ca
dit super terram: putem ego de
ore sancti euangeliste superflūū
defluere verbum. presertim in sa
cra mysteria verbi? Nō puto: ple
na quippe sunt omnia supernis
mysterijs: ac celesti singula dul
cedine redundantia: si tamen di
ligentem habeant inspectorem
qui nouerit sugere mel de petra
oleūq; de saxo durissimo. Nēpe
in illa die stillauerunt montes
dulcedinē: et colles fluxerūt lac:
et mel: quoniam rorantib; celis
desuper: nubibusq; pluētibus iu
stum. aperta ē terra leta germi
nana saluatore: quādo domino
dante benignitatem: et terra. no
stra reddente fructum suum su.

per illum montem montū: mō
tem coagulatum et pingue: mise
ricordia et veritas obuiauerunt
Si iustitia: et pax oscultate sunt.
Illo quoq; in tempore vn⁹ iste
inter ceteros montes non modi
cus beatus hic videlicet euange
lista: dum desideratuz nobis nre
salutis exordiuꝝ suo p̄mendauit
eloquio: veluti austro: atq; e vici
no sole radiante iustitie: quedaz
ex eo spiritualia profluxerūt aro
mata. Et inam etiam nunc deus
emittat verbum suum: et lique
faciat ea nobis: per flet spūs et.
et fiant nobis intelligibilia verba
euangelica: fiant in cordib; nris
desiderabilia super aurum: et la
pidem: preciosum multum: fi
ant dulciora super mel: et fauū
Ait itaq;.

Diffusus est angelus gabriel a
deo: non arbitror hunc angelū
de minoribus esse. qui qualibet
ex causa crebra soleant ad terras
fungi legatione. Quod et ex
eius nomine palam intelligi da
tur: quod interpretatum fortitu
do di dicitur. Et quia nō ab alio
aliquo forte excellentiori se: v̄
assoleat: spiritu: sed ab ipso deo
mitti prohibetur propterea hic
ergo positum est: a deo. Vel iō
dictum est a deo: ne cui beatorūz
spirīuum suum deus ante q̄ vir
gini reuelasse putetur consiliū ex
cepto dūtaxat arcāgelo gabrie
le: q̄ utiq; tāte inter suos potuit

Homelie super euangelio

inueniri excellētie: vt talia noie dign⁹ haberet: et nūcio. Nec dis cordat nomie a nuncio. Dei ap pe vtutē xpm: quē meli⁹ nūciare dcebat: q̄ hūc: quē simile nomē honorat. Nā quid aliud est for titudo q̄ virtus: nō aut indecēs aut incongruū videbat dñm: et nū ciū cōi censerī vocabulo: cum si milis in vtroq; appellatōis: non sit tñ vtriusq; similis cā. Aliter q̄ppe xps fortitudo: vel virtus dei dicit: aliter angelus. Angel⁹ enī tantum nūcupatiue: xps aut etiā sustātine. Christus dei virt⁹ dicit: et est: qui forti armato: qui suum atrium in pace custodire solebat: fortior supueniēs: ipsum suum brachio debellauit: et sic ei vasa captiuitatis potēti eripuit. Angelus vero fortitudo dei ap pellat⁹ ē: vel q̄ huiusmodi meru erit progiatiua officij: quo eius dē nūciaret aduētū virtutis: vel quia virginem natura pauidam simplicem: vererundam. de no uitate miraculi nō expauescere pfortare deberet. Quod et facit ne timeas inq̄ens maria: inuēisti enim gratiam apud deum. Sed et ipsum sponsum hominem utiq; nihilominus humilem: ac ti moratū nō irrationabili forsitā idē angelus confortasse credit: q̄ tunc ab euangelista non no minetur. Ioseph inquit filiū da uid nolī timere accipe mariam pūgē tuā. Cōuenienter itaq; ga briel ad hoc opus eligitur: imo q̄a illi tantū negociū iniungitur

recte tali nomine designat. Mis sus ē ergo angel⁹ gabriel a deo quo.

In ciuitatē Galilee cui nomē nazareth. Videam⁹: si: vt ait na thanael: a nazareth pōt aliqd boni esse. Nazareth interpretatur flos. Aides autē mihi quoddaz semē fuisse diuine cogitatiōis tā q̄ e celo iactatū in terras allocu tiones: et pmissiōes facte celitus ad p̄ses habraā. s. ysaac. et iacob De quo semine scriptum ē. Nisi dominus sabaoth reliq̄set nobis semē sicut sodoma fuissem⁹. et si cut gomorra similes essem⁹. Fio ruit autē hoc semē in mirabili bus: q̄ ostēsa sūt in exitu israel d egypto: in figuris: et enigmatib⁹ p totū iter in deserto vsq; i n ter ram promissionis. et deinceps in visionibus: et vaticinijs ppheta rū. i. ordinatōe quoq; regnī: ac sa cerdotij vsq; ad xp̄s: christus an tē huius seminis: et horū florū nō merito fructus esse intelligit: di cēte dauid: dominus dabit beni gnitatē. et terra nostra dabit fru ctū suū. Et iterum de fructu vē tris tui ponam sup sedē tuam. In nazareth ergo nūciatur xps nasciturus: qz in flore spatur fru ctus pcessurus. Sed prodeunte fructu flos decidit: qz v̄itate ap parēte in carne figura ptransit. Unde et nazareth ciuitas galilee dicit. i. trāsmigratiōis: qui nascē te xpo illa oīa trāsierunt: que su pius enumerant: que vt ait apo stolus: in signa ptingebant eis.

Missus est

Hoc ergo flores: nos qui iam fructu tenemus. ptransisse videm⁹. Et dum adhuc florere videbantur transituri pvidebantur. Unde dauid. **A**dane sicut herba traseant. mane floreat. et traseat. vespere decidat. induret. et areseat. **V**espere etenim. i. qm venit plenitudo tpsis i quo misit deus vnigenitu suu factu ex mulier factu sub lege dicente ipso. ecce noua facio. oia. ventera traserunt. et disparuerunt. quo modo i nouitate sub crescentis fructus flores decidunt. et areseunt. unde rursum scriptu e. **F**enu aruit. et decidit flos. vbum aut dñi manet i eternu. **C**redo no ambigis quin vbu fructus sit. vbum aut xps e. **B**onus itaqz fructus xps q manet in eternu. **S**z vbi est fenū. qd aruit: vbi flos. q decidit: ppheta respōdeat. ois caro fenū et ois gloria eius tanqz flos fenū. **S**i ergo ois caro fenū. ergo carnal' ille populus indeo fenū fuit. **A**n nō fenū aruit idē populus ab oī spūs pinguedie vacuus. sic ee littere adhesit? **A**n nō. et flos decidit. quādo gloriatio. quā habebat i lege remāsit? **S**i flos non decidit vbi ergo regnū? vbi sacerdotiū. vbi pphete. vbi tēplū. vbi deniqz magnalia illa. d qb' gloriari solebāt et dicere. quāta audiuim⁹. et cognouim⁹ ea. et ptes nostri narrauerūt nobis. **E**t itez. **Q**uāta mādauit patribus nris nota facere ea filiis suis. **E**t hec dicta sint p eo. qd positum ē in nazareth ciuitate galilee. **I**n illā

ergo ciuitate missus est angelus gabriel a deo. **A**d quē. **A**d virginē desponsatam viro. cui nomē erat. ioseph. **Q**ue ē hec virgo tā venerabilis. vt saluet ab angelo. tam humilis. vt despōsata sit sabro. **P**ulchra pmixtio virginitatis. et humilitatis. **N**ec mediocriter placet deo illa aia i q et humilitas cōmēdat virginitatē. et virginitas exornat humilitatē. **S**z quāta putas veneratione digna ē. i qua humilitatē exaltat secunditas. partus psecra virginitatē humilis. **A**udis virginē. audis humilē. **S**i nō potes virginitatē humilis imitare hūilitatē virginis. **L**audabilis virtus virginitatis. sz magis hūilitas necessaria. **I**lla psumit. ista pcepit. **A**d illā iustaris. ad istā cogeris. **D**e illa dicis q pōt cape capiat. de ista dicis. nisi qd efficiat. sicut paruulus iste. nō intrabit i regnū celozū. **I**lla ergo remunerat. ista exigit. **P**otes deniqz sine virginitate saluari. sine humilitate nō potes. **P**otest iquā placeat humilitas. q virginitatē deplozat amissam. sine humilitate aut audeo dicere nec virginitas marie deo placuisset. **S**up quē inquit requiescet spiritus meus. nisi sup humilem. et quietum. **S**up humilem dixit. non sup virginem. **S**i igitur maria humilis non esset. sup eam spiritus sanctus nō requieuiisset. **S**i sup eam non requieuiisset. nō ipregnasset. **Q**uomodo. n. de ipso. sine ipso cōcipet. **P**atet itaqz

De me lie super euangelio

q̄a: vt de spiritu sancto concipet
sicut ipsa prohibet. respexit dñs hu
militatē ancille sue poti⁹ q̄ virgi
nitate. Et si placuit ex v̄ginitate
tamen ex humilitate concepit.
Unde p̄stat. q̄ etiam vt placeret
virginitas. p̄culdubio hūilitas
fecit. Quid dicis virgo superba:
maria se virginē oblita gloriā d̄
humilitate. ⁊ negligēdo humi
litatē blādiris tibi de virginitate.
Respexit ait illa de⁹ humilitatē
ancille sue. Que illa: Virgo. san
cta. virgo sobria. v̄go d̄nota. Nū
q̄d tui castior illa: Nūq̄d d̄uoci
or. aut nūq̄d tua forte pudicitia
gratior chastitate marie: vt tu. s.
sine hūilitate placer sufficias ex
tua virginitate. q̄d illa nō potu
it ex sua. Bēiq̄ quāto honorabi
lior es rx singulari mīer castiga
tio me: tanto tibi tu maiorē inu
riā facis. q̄ ei⁹ i te decorē sedas p̄
mixtiōe supbie. Alioq̄n expedit
tibi virginē n̄ eē q̄ d̄ virginitate
supbire. ⁊ isolesces. Nō oīum q̄
dē ē virginitas. multo tñ paucio
rū ē cū virginitate hūilitas. Si
ergo virginitatē i maria n̄ potes
nisi mirari stude hūilitatē imita
ri. ⁊ sufficit tibi. Quid si virgo: ⁊
humilis es: q̄sqs es. Est tñ aliq̄d
maius q̄d mireris i maria. s. cum
virginitate secunditas. A seculo
n̄ ē auditū: vt aliq̄ simul ma
ter esset. ⁊ virgo. N̄ si cuius mīer
attēdas: quo re tua sp̄ eius mira
bili cellitudine ducet admiratio.
Nōne ad hoc: vt te videas nec sa

tis posse mirari. Nōnetuo i mo
veritatē iudicio illa. q̄ deū hūit fi
liū sup oēs etiam choros exalta
bit angelorū. An nō deū. ⁊ dñm
angelorū maria suū audacē ap
pellat filiū dicētis. fili q̄d fecisti
nobis sic. Quis hoc audeat an
gelorū. Sufficit eis: ⁊ p̄ magno
hnt q̄ cū sint spūs ex cōditiōe. ex
grā facti: ⁊ vocati sūt angeli testā
te dauid. Qui facit inq̄t angelos
suos spūs. Maria v̄o matres se
agnoscēs maiestātē illā cui illi cū
reuerētia seruiunt. cū fiducia su
um nūcupat filiū. Nec d̄dignat
nūcupari deus q̄d eē dignat⁹ ē.
nā paulo post subdit euāgelista
Et erat inq̄dens subditus illis. q̄s
Quibus deus hoībus. de⁹ inq̄
cui angeli subditi sunt cui prin
cipat⁹. ⁊ potestates obediūt: subi
ectus erat marie. nec tātū marie
sed etiā ioseph p̄pter mariā. Mi
ra⁹ ergo virū libet. ⁊ elige q̄d am
plius mireris sine filiū benignissī
mā dignationē sine matris exce
lētissimā dignitatē. Etrūq̄ stu
por. vtrūq̄ miraculū ē. Et q̄ de⁹
femine obtēpet. humilitas absq̄
exēplo: ⁊ q̄ femina deo p̄cipe⁹.
sublimitas sine socio. In laudib⁹
virginū singularit̄ canit q̄ sequū
tur agnū quocūq̄ ierit. Quib⁹
ergo laudib⁹ iudicas dignā. q̄ ē
pariter. Disce hō obedire: disce
terra subdi. disce puluis obtēpe
rare. De auctore tuo euāgelista
loquēs. ⁊ erat inq̄t subditus il
lis. haud dubiū quā marie: ⁊ io

Diffusus est

seph. Erubescere superbe canis. Deus se humiliat et tu te exaltas. deus se hominibus subdit et tu dominari gestiens hominibus: tuo te preponis auctori. Utinam mihi aliquando tale aliquid cogitanti deus respondere dignetur quod et suo increpando apostolo respondit. Uade inquit post me sapiana: quia non sapis ea que dei sunt. Quotiens enim hominibus preesse desidero: totiens deo me uni preire contendere: et tunc vere non sapio ea que dei sunt. Be ipso namque dictum est. et erat subditus illis. Si hominis o homo imitari dedignaris exemplum: certe non erit tibi indignum sequi auctorem tuum. Si non potes forsitan sequi eum quocumque ierit. dignare vel se qui quo tibi condescendit. Hoc est si non potes sublimem incedere semitam virginis: sequere vel deum per tutissimam viam humilitatis. A cuius rectitudine si qui etiam de virginibus deniauerint. ut verum fatear. nec ipsi sequuntur agnoscere quicquid ierit. Sequitur quidem agnoscere congnatus humilis. sequitur et superbus virgo: sed neuter quocumque ierit. quia nec ille ascendere potest ad mundiciam agni: qui sine macula est: nec is ad eiusdem mansuetudinem descendere dignatur. quia scilicet non solum coram tundente se sed et coram occidente se obmutuit. Attamen salubrior elegit sequendi partem in humilitate peccatorum: quam in virginitate superbus. cum et

illius imundicia sua humilis satisfactio purget. et huius pudicitia superbia inquinet. Sed felix nimis maria cui nec humilitas defuit nec virginitas. Et quidem virginitas singularis: quam non temeravit sed honoravit secunditas. Et nihilominus specialis humilitas: quam non abstulit: sed ex tulit secunda virginitas et incorporealis proles secunditas. quam virginitas simul comitatur et humilitas. Quid horum non mirabile. Quid non incomparabile. Et quid non singulare. Mirum vero si non helitas in eorum ponderatione: quid tua indices dignius admiratione: utrum vide licet potius stupenda sit secunditas in virgine an in matre integritas sublimitas in prole: an cum tanta sublimitate humilitas nisi quod indubitanter horum singulis preferenda sunt simul cuncta et incomparabiliter excellentius est atque felicis omnia percepisse quam aliqua. Et quid mirum si deus qui mirabiliter legitur et cernitur in sanctis suis: mirabilior se se exhibuit in matre sua. Veneramini ergo coniuges in carne corruptibili carnis integritatem. Miramini etiam vos sancte virgines in virgine secunditate. Imitamini omnes homines dei matris humilitatem honorate sancti angeli vestri regis matrem qui nostre virginis adoratis prole. Ipsum utique nostrum pariter ac vestrum regem no

Homelie super euangelio

stri generis redemptorē: vestre ciuitatis restauratorē: cuius apud vos tā sublimis: inter nos tā humilis a vobis pariter et a nobis datur dignitati debita reuerētia: et dignationi honor et gloria in secula seculorū amen.

Homelia. ij.

Quā quidē cāticū illud
n qd solis in regno dei da
bitur cātare virginibus.

Ipsā virginū reginā cū ceteris: imo primā inter ceteros eē can-
taturā nemo qui ambigat. Pu-
to aut illā preter illud solis licet
cum oibus tñ virginibus ei vt di-
xi cōe erit. dulcior quodā et ele-
gātiori carmine letificaturā eē ci-
uitatem dei. Cuius vtq; dulcifo-
nos depromere vel expmēre mo-
dulos: ne ipsarū quidē virginū
vlla digna inuenietur: quia soli
merito decantādū seruaf: q̄ sola
de partu et partu diuino gloriāf.
Gloriāf dixerim de partu nō i se
s; in ipso quē peperit. Deus siq;
dem deus. n. est quē peperit: ma-
trē suā singulari in celestibus do-
naturus gloria singulari in ter-
ris preuenire curauit et gratia q̄
videlicet ineffabiliter et itacta pē-
peret et pareret incorrupta. Por-
ro deū decebat huiusmodi na-
tiuitas: q̄ nō nisi de virgine na-
sceret. Talis et pgruebat virgini
ptus: vt n̄ pareret nisi deū. Pro-
inde fateor huius vt hō fieret na-
sciturus de hoīe. talē sibi debuit
ex oibus eligere: imo p̄dere ma-
trē: qualē et se decere sciebat: et si

bi nouerat placiturā: voluit ita
q̄ eē virginē de qua imaculata
imaculatus pcederet oīum ma-
culas purgaturus. Voluit et hu-
milē de qua mitis et humilis cor
de pcederet harū i se vtutū neces-
sariū oib; saluberrimūq; exēplū
oīsurus. Dedit ergo virgini ptū
q̄ ei tā ante et virginittatis inspira-
uerat votū: et humilitatē progane-
rat meritū. Alioqn quō angelus
in psequētibus eaz gratia plena
pnūciat. si quidpiā vel parū boni
qd ex gratia nō esset hēbat. Et
igitur quē sanctū scōp pceptura
erat pariter et paritura sācta eēt
corpore. accepit donū virginita-
tis vt esset et mente accepit hu-
militatē. Hīs nimirū virgo regia
gēmis ornata virtutū: gemino
q; mentis pariter et corporis de-
core pfulgida specie sua et pulcri-
tudine sua in celestibus cognita
celi ciuiū i se puocauit aspectū ita
vt et regis aium i sui p̄cupiscētā
inclinaret et celestē nunciū ad se
educeret de supnis. Et hoc ē qd
euāgelista nobis cōmēdat: cū an-
gelū phibet a deo destinatus ad
virginē. A deo inq̄t ad vginē. i.
a celso ad humilē. a dño ad an-
cillā. a creatore ad creaturā. Q̄ta
dignatio dei q̄ta vginis excellē-
tia. Currite m̄res: currite filie: cu-
rite oēs q̄ p̄ euā et ex euā et ptu-
rimini euz tristitia et parturitio.
Adite vginālē thalamū: igredi-
mini si potestis pudicū sororis v̄fē
cubiculū. Ecce. n. de⁹ mittit ad v-
ginē. ecce affat angelus mariāz

Missus ē

Appōite aurē pieti et auscultate
quod nūciet et si forte audiat vñ
p̄solemini. **L**etā p̄r Adā: s; mā
gis Eua m̄ exulta. q̄ sicut oīum
parētes. ita fuistis oīuz pempto
res. et q̄ infelicit⁹ est prius pem
ptores. q̄ pētes. Ambo in quaz
p̄solemini sup filia. et tali filia. s;
illa amplius. de q̄ malū ortū est
p̄r⁹. cui⁹ opprobriū in oēs p̄trā
h̄it mulieres. Iustat nanq; t̄ps q̄
iā tollatur opprobriū. nec h̄eat
vir quod causetur aduersus fe
minam. q̄ vtiq; dū se impu dēter
excusare coneretur. crudelit illā
accusare nō cunctatus est dicēs
Mulier quā dedisti mihi dedit
mihi de ligno: et cōedi. **P**ropte
rea curre ena ad mariā: curre
m̄r ad filiā filia p̄ te m̄re r̄ndeat
Ipsa matris opprobria auferat
ipsa p̄r̄i pro te matrē satisfaciāt.
Ecce si vir cecidit p̄ feminā
iā non erigitur nisi p̄ feminam.
Quid dicebas o adā: **M**ulier
quā dedisti mihi de ligno dedit
mihi. et comedi. **V**erba malicie
sunt hec: q̄b⁹ magis augeas q̄
deleas culpā. **A**ceptū sapia vin
cit maliciā. cū occasione venie.
quā a te deus iterrogādo elice
tēptauit. sed nō potuit. i thesau
ro indeficiētis sue pietatis inue
nit. **R**edit nēpe femina p̄ se
mina. prudēs pro fatua. humil
p̄ supba. que p̄ ligno mortis gu
stum tibi porrigat vite. et p̄ vene
noso cibo illo amaritudinis dulce
dinē pariat fructus eterni. **M**u
ta igit verbū inique excusatiōis

in vocē gr̄az actiōis. et dic. **B**ñe
mulier qua m̄ dedisti mihi d̄die
mihi de ligno vite et cōedi. et sc̄i
ē dulce sup mel in ore meo. q̄ in
ip̄o viuificasti me. ecce. n. ad hoc
missus ē angelus ad v̄ginē. **O**
admirandā et omni honore di
gnissimā v̄ginē. **O** feminā singu
lariter venerādā: sup oēs seias
admirabilē pemptor̄ repatricē
posteror̄ viuificatricez. **M**issus
est inq̄t angelus ad v̄ginē: **V**ir
ginē carne. virginē mente. v̄gīez
p̄fessione virginē deniq; quales
describit apostolus. mēte et cor
pore scām. nec nouiter nec for
tuitu inuentā. s; a seculo electaz
ab altissimo p̄cognitā. et sibi p̄pa
ratā. ab angelis seruātā. a p̄rib⁹
p̄figurātā. a philosophis p̄missā
Scrutare scripturas: et proba. q̄
dico. **V**isne aliqua ego ex his te
stimōia hic inserā: **E**t pauca lo
quar de pluribus: quā tibi aliaz
deus p̄dixisse videt. qū ad serpē
tē ait inimicitias ponā inter te et
mulierē. **E**t si adhuc dubitas an
d̄ maria dixerit. audi qd̄ seq̄tur
Ipsa p̄teret caput tuū. **C**ui fua
ta est victoria hec nisi marie. **I**p
sa p̄culdubio caput p̄trinit ve
nenatū. que omnimodā sugge
stionē maligni tā d̄ carnis illece
bra. q̄ d̄ mēis supbia duxit ad ni
hilū. **Q**uā d̄o aliā salomon q̄re
bat. cū dicebat. mulierē fortē q̄s
inueniet: **N**ouerat. q̄ppe vir sa
piens huius sexus infirmitatez
fragile corpus. lubricā mētē: q̄
tamē legerat deū p̄mississe: et ita

Homelie super euangelio

videbat congruere. ut q̄ vicerat p̄
feminam vinceretur p̄ ipsa: ve
hemēter admirās aiebat. **Mu-**
lierem fortē q̄s inueniet. quod ē
dicere. Si ita de manu semie p̄
det nra ⁊ oīuz salus ⁊ innocen
tie restitutio ⁊ de hoste victoria
fortis oīo necesse est ut p̄indicas
que ad tantum opus possit esse
idonea. Sed mulierē fortē quis
inueniet: Ac ne hoc q̄sisse videa
tur desperando: subdit p̄phetā
do: p̄cul ⁊ de vltimis finibus p̄
cium eius. Hoc est nō vile: non
puū: nō mediocre: nō dēiq̄ d̄ ter
ra: sed de celo: nec de celo p̄rio
terris p̄ciū huius mulieris fortē:
s; a sūmo celo egressio ei⁹. **Quid**
deinde rub⁹ ille moysayc⁹ portē
debat flāmas. q̄dē emittēs: sed
nō ardēs: nisi mariā parientē: ⁊
dolorē nō sentientē. **Quid** rogo
virga aarō florida: nec hūectata
nisi ipsā p̄cipientē: q̄uis vix nō
cognoscentē. hui⁹ magni mira
culi maius misterii p̄satas edise
rit dicēs. Egrediet virga de radi
ce iesse: ⁊ flos de radice ei⁹ ascen
det. **Virgā** virginē: florē virgi
nis partū intelligens. S; si tibi
q̄ nunc in flore x̄ps itelligi dicis
supiori videt aduersari sentētie:
qua nō virge flore: sed floris fru
ctu designari videbat: noueris i
eadem aaronica virga: que non
solum floruit: sed ē fronduit: ⁊
fructum emisit. non solus flore:
vel fructu. sed ⁊ ipsis ē frondi
bus eundem significari. **Moue**
ris ⁊ apud moysē nec fructu vir

ge: nec flore. s; ipsa virga d̄mon
strari. illa vtiq; virga: q̄ feriente
a quo vel diuiditur transitoria:
vel de petra excutitur bibitoria
Nullū aut in conueniēs ē: d̄mer
sis ex reb⁹. diuersis ex causis x̄p̄s
significari. ⁊ in virga q̄dē poten
tiam. in flore vero fragrantia in
fructu aut saporis dulcedinē in
frondib⁹ quoq; sedulā ei⁹ intel
ligi p̄tectionem. qua v; paruu
los ad se p̄fugientes sub vmbra
alarū suarū protegere non desinit
siue ab estu carnaliū desideriorū
siue a facie impiorū: qui eos affli
xerunt. **Bona ⁊ desiderabilis.**
vmbra sub aliis. iesu. tutum ē fu
gientibus refugium. gratū fessis
refrigeriū. **Miserere** mei dñe ie
su x̄pe. miserere mei. q̄n in te cō
fidit aīa mea. ⁊ in vmbra alarū
tuarū sperabo. donec transeat ini
quitas. **In** hoc tñ p̄saie testionio
florem filium virginem intellige
matrem. quoniam ⁊ v; ga floru
it absq; germine. ⁊ virgo p̄cepit
non ex hoīe: nec virge virozē flo
ris lesit emissio nec virginis pu
dorem sacri p̄tus editio. **Profe**
ramus ⁊ alia virgini m̄fi. deoq;
filio p̄grua de scripturis testio
nia. **Quid** illud gedconis signi
ficat vell⁹: qd vtiq; de carne tō
sū: sed sine vulnere carnis i area
ponitur. ⁊ nunc qdē lana nunc
vero area rore perfunditur. nisi
carnem assumptā de carne vir
ginis ⁊ absq; detrimento v̄gini
tatis. **Cui** vtiq; distillatibus ce
lis tota se infundit plenitudo diuī

Diffusus est

nitatis: a deo: ut ex hac plenitudine omnes accipiamus. quod uero si ne ipsa non alius quam terra arida sumus. Huic quoque gedeonico factio pulchre prophetica dictum satis conuenire uidetur. ubi legitur. Descende sicut pluuia in vellus. Nam per hoc quod sequitur. et sicut stillicidia stillicidia super terram. idem intelligi datur. quod pinuenta rose madida areas. pluuiam nempe voluntaria quam segregauit deus hereditati sue. placide prius. et absque strepitu operationis humane. suo se quietissimo lapsu virgineum demisit in uterum. Postmodum uero ubique terrarum diffusa est per ora predicatorum. non iam sicut pluuiam in vellus. sed sicut stillicidia stillicidia super terram cum quodam utique strepitu verborum. ac sonitu miraculorum. Siquidem recordate sunt nubes ille. que portabant pluuiam: preceptum sibi fuisse eorum mitterentur. Quod dico uobis in tenebris dicite in lumine: et quod in aure auditis. predicate super tecta. Quod et fecerunt. Et enim in omnem terram exiit sonus eorum. et in fines orbis terre uerba eorum. Audiamus et ieremiam noua veteribus uaticinantem quem presentes monstrare non poterat. uenturum ardentem desiderabat. et fidens promittebat. nouum inquit cedit dominus super terram femina circundabit uirum. Que est hec femina. Quis uero iste uir. Aut si uir quomodo a femina circundari potest. quomodo uir. Et ut aptius di-

cas quomodo potest simul. et uir esse: et in utero matris hoc est enim a femina circundari. nouimus. uirum: quod scilicet infantiam. pueritiam. et adolescentiam. atque iuuentutem transseunt. ad gradum usque senectutis proximum prouenerunt. Qui ergo a deo iam grandis est quomodo a femina circundari potest. Si dixisset femina circundabit infantem. uel femina circundabit paruulum. nec nouum uideretur. nec mirum: nunc autem quia nihil tale posuit. sed dixit uirum quoniam quod sit hec nouitas quam fecit dominus in terris: ut femina circundaret uirum: et uir intra feminei unius corpusculi membra sese cogeret. Quid est hoc miraculum: nunquam potest homo. uel ait nicodemus in uentre matris sue iterato introire. et renasci? Sed uenit me ad preceptum. partumque uirginis: si forte inter plurima noua ac mira que ibi profecto inspicit que diligenter inquirat. etiam hanc. quam propheta protulit repletam nouitate. Porro ibi agnoscitur longitudo breuis latitudo angusta. altitudo subdita profunditas plana. Ibi agnoscitur lux non lucens obumbrata aqua sitiens: panis esuriens. uideas. si attendas. potentiam regis. sapientiam instrui uirtutem sustentari: deum denique lactentem. sed angelos reficientem. uagientem. sed miseros consolantem. uides si attendas tristari letitiam pauere fiduciam. salutem patris vitam mori. fortitudinem infirmari. Sed quod non minus mirandum est. Ipsa ibi cer-

Homelie super euangelio

nisi. tristitia letificas. Pauor eo
fortis passio saluas: mors viuifi-
cas. infirmos roboras. Qui tam
illud quoque non occurrat quod que-
ras: Nunquid non facile tibi est in-
hec feminam agnoscere vix circun-
dante. animi maris videas virum
approbatum adeo iesu suo utero
cōplectente: virum autem dixerim:
iesu fuisse: non solum cum iam videret.
vir propheta potens: in ope: et ser-
mone: sed etiam cum tenera adhuc in-
fantis dei membra matris blando vel
refoueret in gremio: vel duraret
in utero. vir igitur erat iesus nec dum
natus: sed sapientia non etate: animi
vigore non corporis: maturitate
sensuum: non corpulentia membrorum.
Neque enim minus sapientia habuit. vel
potius non minus fuit sapientia dei iesus
conceptus: quam natus: paruus quam ma-
gnus. Siue igitur latens in utero: si-
ue vagiens in puerio. siue iam gradus
usculus interrogans doctores in
templo. siue iam perfecte etatis docens
in populo. eam perfecte plenius fuit
spiritu sancto. Nec fuit hora: in qua
cumque etate sua: quam de plenitudine
illa: quam in sua conceptione accepit
in utero. vel aliquid minueret. vel
eiusdem aliquid adiceretur. sed a princi-
pio perfecte: a principio inquam ple-
nus fuit spiritu sapientie: et intellectus: spiritus
propheticus. et fortitudo: spiritus scientie: et pieta-
tis. et spiritus timoris domini. Nec te mo-
ueat quod de eo legers in alio loco ie-
sus ait. proficiebat sapientia: etate et gra-
tia apud dominum. et homines. Nam quod de sa-
pientia hic. et gratia dictum est non secundum
quod erat. sed secundum quod apparebat intel-

ligendum est. Nam quod vix aliquid nouum
ei accideret quod autem non haberet sed quod
accidere videret: quoniam volebat ipse
ut videret. Tu homo cum proficis. nec
quoniam nec quantum vis proficis. sed te ne-
sciente tuus perfectus moderatur: tua vi-
ta disponit. At vero puer iesus qui
disponit tuam. ipse disponebat et
suam: et quoniam volebat. et quibus vole-
bat sapiens appebat: quoniam volebat.
et quibus volebat sapientior: quoniam vo-
lebat. et quibus volebat sapientissimus:
quoniam in se nihil esset nisi sa-
pientissimus. Sicut et cum omni gratia spi-
ritus plenius fuisset siue quam apud de-
um. siue quam apud homines habere de-
beret pro suo tamen arbitrio causa nunc
plus. nunc minus ostendebat puter-
nentiū vel meritis congruere. vel
saluti expedire sciebat. Constat
igitur. quod spiritus iesus virilem animam habuit
et si spiritus in corpore vir non apparuit.
Cur denique dubito vix fuisse in
utero. quem inibi deum fuisse non am-
bigimus. Minus quippe est esse vix. quam
esse deum. Sed vide. si non est hac iere-
mie nouitate prophetas lucidissime
apertum. quod et novos aaronicos: flo-
res exposuit. Ecce igitur homo percipit.
et pietatem filium. En habes feminam. scilicet
virginem. vis et de viro audis quod sit
Et vocabitur nomen eius ait emanuel.
id est. vobiscum deus. femina itaque cir-
cundans vix homo est percipiens deum
Vides quam pulchre. et concorditer scriptura
mira facta. et mystica dicta sibi in-
uicem percipiunt. Vides quam stupen-
dum sit hoc unum de virgine. et in vir-
gine factum miraculum. quod tot pue-
nerunt miracula. tot oracula pro-

miserit
propter
apud
spiritus
moyse
aaron
velleret
fuit
apud
et viro
de virg
exhibu
Ipsa m
gelista
el a de
seph.
Quare
virgo
ceptura
spoliata
quod vel
Nam est
pneuma
cessaria
tione
ymo qu
la itaq
rie. q
siqde
satio
sponso
ende
tia
liber
cut
pado
ce
maria
tione
probat

Diffusus est

miserunt: An^o nimis fuit spūs p
phetarū. 13 diuersis mōis. signis z
tpib⁹ eādē rē diuerse. n̄ diuerso
spū z pūiderūt. z p̄dixerūt. Qd
moysi mōstratū ē i rubo. z igne:
aaro in virga z flore gedeoni i
vellere z rore. hoc apte solomō
pūidit in forti mulier z ei⁹ p̄cio.
apti⁹ yeremias p̄cinuit de semia
z viro aptissime ysaias dēclarauit
de virgine z deo. Gabriel tādez
exibuit ipaz virgine salutando.
Ipsa nāqz est de q̄ nunc ait euā
gelista. Diffusus ē angelus gabri
el a deo ad v̄ginez. despōsatā io
seph. Ad v̄ginē inq̄t despōsatā.
Quare desponsatā: Cū eēt inq̄
virgo electa. z vt oīsū est v̄go p
ceptura v̄go pitura. miz cur de
spōsata fuerit z nō nupta. Nun
qd vel hoc casu factū: qd dixerit
Hō est casu scūz. qd rōnabilis cā
pmēdat. cā vtiqz valde vtil. z ne
cessaria: z diuini p̄sūs adinuen
tione p̄silij digna. dicā qd nūq̄.
ymo qd aū me: p̄rib⁹ visū fuit. Il
la itaqz fuit rō despōsatiōis ma
rie. q̄ z dubitatiōis thōe. Mos
siqdē erat iudeoz: vt a die despō
satiōis sue vsqz ad tps nuptiaz.
sponsis spōse traderent custodi
ende. q̄tenns eaz ipsi eo pudici
tiā sibi curiosius seruarent: quo
sibi ipsi fideliores existerent. Si
cut igit thomas dubitando. pal
pādo. pstantius scūs est domini
ce resurrectiōis p̄fessor. ita ioseph
mariā sibi despōsādo ei⁹ p̄uersa
tione in tpe custodie studio fir
pprobādo fact⁹ est pudicitie fi

delissim⁹ testis. pulchra vtriusqz
rei pueniētia. Et dubitatio thōe
z despōsatio marie. poterāt qdē
similis nobis laqueū erroris ini
cere. fidei v3 in illo: castitatis i il
la. veritatē in suspitionē addu
cere. Sed valde prudēter z pie
p̄trariū factū est: vt vñ metue
batur suspitio. firma sit certitu
do. Nā z de filij resurrectiōe. citi
us qdē ego q̄ infirmus sū credi
derim thōe dubitāti z palpanti:
q̄ cephe audiētī z credētī. Et de
m̄fis p̄tinētia facili⁹ spōso ei⁹ cu
stodiētī z expiētī q̄ ipsi qz v̄gi
ni de sola sua p̄scia se defendent
Bic q̄lo. q̄s eā videns nō despō
satā. z gravidā. nō poti⁹ diceret
meretricē q̄ v̄ginem: Nō autēz
decebat hoc dici de m̄se domini
Toller abili⁹ vero atqz hōestius
fuit putari ad tps x̄p̄z de p̄iugio
natū q̄ de fornicatiōe. Sed non
poterat inq̄s deus aptū aliquod
oñdere signū. q̄ v3 fieret: vt eius
nec ort⁹ infamaretur. nec mat̄ri
criminaret. poterat vtiqz. sed nō
poterat latere demones. qd sci
rēt hosie. P̄tebat at a p̄nci
pe mūdi aliquādiu celari diuinū
p̄silij sacramētū. n̄ qd si vellet de
us palā op⁹ suū facer̄ ip̄diri ab
aliquo metueret. s3 qz ipse. q̄ nō
solū potēter. sed ē sapiēter. q̄cū
qz voluit fecit. sicut i oibus opi
bus suis quasda3 rex vel t̄pūz
congruentias propter ordinis
pulchritudinem seruare p̄suevit
ita in hoc quoqz tam magnifico
opere suo. nostre videl3 repara

Homelie super euangelio

tionis nō tñ potētia. sed ēt pru-
dentia suā oñdere voluit. Et q̄
q̄ illd alit̄ qño vellz p̄ficer̄ potu-
isset. placuit ei tñ. eo poti⁹. ⁊ mō
⁊ ordine hoīem sibi reconciliare
quo nouerat cecidisse. vt sicut di-
abolus pri⁹ feminam seduxit ⁊
postmodū viz p̄ eā vicit. ita pri⁹
afemina v̄gine seducere. ⁊ post-
modū a viro xpō apte debellare
tur. q̄tenus malicie. ⁊ fraudi. dū
ars pietas illuderet. ac maligni
fortitudinē. xpī v̄tns p̄terret. oīa
bolo deus. ⁊ prudētior a p̄peret
⁊ fortior. Ita q̄ppe decuit incar-
natā sapiāz spiritalē vincere ma-
licia. quo nō solū attingeret a fi-
ne vsq; ad finē fortiter. sed ⁊ di-
spōeret oīa suauit̄. Attingit aut̄
a fine vsq; ad finem. i. a celo vsq;
ad infernū. Si ascēdero inq̄t in
celū: tu illic es: si descendero ī in-
fernū ades. Atrobisq; vero forti-
ter: qñ ⁊ d̄ supnis expulit supbū
⁊ ap̄d iferos spoliāuit: auaz: Cō-
ueniēs ergo erat: vt suauiter q̄z
oīa celestia. s. ⁊ terrena dispōeret
quaten⁹ ⁊ illinc deiciēs inq̄tū.
reliq; in pace firmaret. ⁊ hic de-
bellaturus inuidū nobis pri⁹ se
humilitatis ⁊ masuetudinis val-
de necessariū exēplū reliqueret.
sic q̄ mirabili fieret moderamē
sapie: vt ⁊ suis suauis ⁊ hostib⁹
apperet fortis. Quid. n. p̄deset
diabolū a deo vinci nobis rema-
nētib⁹ supbis. Necessario igit̄ d̄
sponsata ē maria ioseph: qñ per
hoc ⁊ scūz a canib⁹ abscondit. ⁊
sponso v̄ginitas p̄probat ⁊ v̄gi-

nis tā verecūdie p̄cif. q̄ fame p̄-
uidetur. Quid sapiētius: qd di-
gnius diuina prudētia. Ano ta-
li p̄silio secretis celestibus. ⁊ ad-
mittitur testis: ⁊ excludit hostis
⁊ integra seruat fama virginis
m̄ris. Alioqñ qño peccisset iust⁹
adulter. Scriptū est aut̄: Ioseph
aut̄ vir ei⁹: cū esset iustus: ⁊ nol-
let eā traducere: voluit occulte
dimittere eā. Bñ ai esset iustus
noluit eā traducere: qz sicut neq;
quā iust⁹ esset si cognitā reā du-
cere p̄sensisset. sic nihilomin⁹ in-
st⁹ nō esset. si p̄batā innoxia con-
dēnasset. Cū igit̄ esset iust⁹ ⁊ nol-
let eā traducere. voluit occulte
dimittere eā. Quare voluit di-
mittere eā. Accipe ⁊ in hoc non
meaz: sed patrum sniam: pp hoc
voluit ioseph dimittere eā. pp qd
⁊ petr⁹ dñz a se repellēbat dicēs
Exi a me dñe: qz hō peccator: suz
pp qd ⁊ centurio a domo sua cū
repellēbat. ai diceret. dñe non sū
dignus vt intres sub tectū meuz
Ita ergo ⁊ ioseph indignū ⁊ pec-
catore se reputans. dicebat itra-
se. a tali: ⁊ tanta nō debere sibi vl-
tra familiare p̄stari p̄uberniuz.
cuius supra se mirabilē expaue-
scebat dignitatē. Videbat ⁊ hor-
reb⁹ diuine p̄sentie certissimū ge-
stantē inlignē: ⁊ qz misteriū pe-
netras nō potat: volebat dimit-
tere eā. Expauit petr⁹ potētie ma-
gnitudinē: expauit cēturio p̄n-
tie maiestātē vt horruit nimiz ⁊
ioseph sicut hō hui⁹ tanti mira-
culi nouitatē misteriū profundū

Diffusus est

tatem. et ideo voluit occulte dimitte
re eam. Miraris quod ioseph pugnans
sele psortio virginis iudicabat
idignum. cum audias scias elisabeth
eius non posse ferre putantiam. nisi cum
tremore quodam. et fueretia. Ait. n.
vnde hoc mihi. ut veniat mihi domini
mei ad me: Iam itaque ioseph volu
it dimittere eam. Sed quare occul
te. et non palam? Ne videretur diuor
tium eam inquereretur: exigere red
dere rationem. Quid. n. responde
ret vir iustus populo dure cervi
cis. populo non credenti. et pertra
dicenti: Si diceret quod sentiebat:
quod de illius puritate probaverat.
nonne mori increduli. et cru
deles iudei sublanarent. illum lapid
darent illam? Quia namque vitari crede
rent taceti in utero: quam postea
prepter clamorem in templo:
Quid facerent nodum apparenti
cui postmodum ipse manum inie
cerunt et miraculis coruscanti.
Merito ergo vir iustus. ne aut
metiri. aut diffamari cogere ino
xia occulte voluit dimittere eam. Si
vero aliter quis sentiat. et ioseph sicut
hodie dubi tasse predebatur. sed quod
iustus erat noluisse quodam habitare
cum ea propter suspicionem. nec tamen quod pri
us erat traducere voluisse suspe
ctam. et ideo voluerit occulte dimitte
re eam. Breuiter respondeo et sic illam
dubitationem ioseph fuisse necessa
riam. quod diuino meruerit certifica
ri oraculo. Sic quippe scriptum est
hoc autem eo cogitare. quod. si dimit
teret eam. apparuit ei angelus in
somnia dicens. Ioseph filij da-

uid noli timere accipe mariam cum
in gremio tua. quod. nam in ea natum est. de
spiritu sancto est. Itaque propter has
rationes desponsata est maria ioseph
vel potius sicut ponit euangelista
viro cui nomen erat ioseph. Vir
nominat non quod maritus. sed quod homo
virtutis erat. vel potius quod secundum
aliud euangelistam non vir simpliciter.
sed vir eius dictus est. merito ap
pellabatur. quod necessario putabatur.
Debuit ergo vir eius appellari
quod necesse fuit. et putari. Si quidem
propter saluatoris non quodam esse. sed de
ci meruit ut putaretur esse dicente
hoc ipso euangelista. Et ipse ie
sus erat incipiens quasi annorum
triginta: ut putabatur filius ioseph.
Nec vir ergo in filio et filij propter exte
rit. quod quis certa: ut dictum est et ne
cessaria dispensatione utique ad
tempus et appellatus sit. et putatus.
Conice tamen ex hac appellatiōe. quod
habet dispensatoria meruit honora
ri. adeo ut propter dei. et dictus. et credi
tus sit. Conice et ex proprio voca
bulo. quod augmentum non dubitas i
terpretari. quod et qualis fuerit iste io
seph. Simul et memento illius
quondam magni patriarche ven
diti in egypto. et scito ipse istum
non solum vocabulum fuisse sor
titum. sed et castioniam adeptum
innocentiam assecutum et gratiam
Siquidem ille ioseph fraterna
ex inuidia venditus. et ductus in
egyptum christi venditionem pre
figurant. iste ioseph. herodianam
inuidiam fugiens. christum in egypto
portauit. Ille domino suo fide.

Homelie super euangelio

seruās dñe noluit pmisceri. iste dñas suā. dñi sui matres vginēz agnoscēs. et ipse ptinēs fidelr cu nodiuit. Illi data est intelligentia i mysterijs sōnior. isti datū est psciū fieri. atq; pticipē celestius sacramētor. Ille frumta suauit nō sibi. s; oī populo. iste panem vinū e celo suādū accepit tā sibi q; toti mūdo. Nō est dubiū qñ bon⁹. et fidelis fuerit iste ioseph. cui mī despōsata est saluatoris. Fidelis inq; fñus. et prudēs quē pstituit dñs sue mīris solatiū. sue carnis nutriciū solū dēiq; in terris magni pñlij coadiutorē sibi fidissimū. huc accedit qd dñs fuit se dōmo dauid. Vere enim de domo dauid vere de regia stirpe dñcedit vir iste ioseph nobil genēs. mētē nobilior plāc filiū dñi nō tātū carne. s; fide scitate. et dñi notioē. Quē tanq; alter dñs dauid dñs iuenit scōz cor suū. cui tuto pmitteret sacratissimū sui cordis archanū. Cui tanq; alteri danid icerta et occulta sapie sue manifestauit. et dedit illi nō ignaz eē misterij. qd nemo pñcipuz hui⁹ seculi cognouit. Cui dēiq; datū ē qd multi reges et pphe. cū vellēt videre. nō viderūt. et audire. et nō audierūt. nō solū audire. et vidē. s; et portare. deducere. amplecti deosculari. nutrif. et custodif. nō tantū aut ioseph. s; et maria dñcedisse credēda est dōmo dauid Alioqñ nō fuisset despōsata viro de domo dauid. si nō eēt et ipa de domo dauid. Ambo igit de do-

mo dauid. s; i altera ppleta ē veritas. quā iurauit dñs dauid. altero tm pscio. et teste adimplete pmissiois. in fine aut vñs. Et nomen inq; virginis maria: loquimur pauca sup hoc noie qd interpretatū maris stella dicif. et matris vginis puenient aptat. Ipa nā q; aptissime fideri ppatur. q; si cut sine sui corruptione fid⁹ suū emittit radiū. sic absq; sui lesioē virgo pturuit filiū. Nec fideri radius suā minuit claritatē. nec virgini fili⁹ suā integritatē. Ipa ergo est nobilis illa stella ex iacob orta cui⁹ radi⁹ vniuersū orbē illuminat: cui⁹ splēdor et pfulget in supnis. et iseros penetrat: terras ēt plustrās. et calefaciens magis mētes. q; corpora. fouet virtutes excoqt vitia. Ipa ē inq; preclara et eximia stella sup hoc mare magnū. et spaciōsū necessario sublimata: micās meritis illustrās exemplis. Qd qsq; te intelligis in huius seculi pfluuiio magis iter pcellas. et tēpestates fluctuare q; p terras ambulare. ne auertas oculos a fulgor hui⁹ fideris. si nō vis obrui pcell. Si insurgant venti temptationū. si incurras scopulos tribulationū respice stellā. inuoca mariā. Si iactaris supbie vñdis si ambitio nis. si dñtractiois. si emulatio nis respice stellā. inuoca mariā. Si ra cundia. aut auaritia. aut carnis illecebra nauiculā pcusserit mētis respice ad mariam. Si eximium imanitate turbatus pscien

tie ledit
reptit
berit
cogita
fijet
re
ta: maria
o: nō rec
tres eius
velera
p
la sequē
nō despet
ras. Ipa
pregēte
fatigaria
sic in tem
to vñtū si
ria. Sed t
ne et nos
ti lumine
bis apote
hic eē et li
in silentio
cit explic
et deuota
platiōe feri
que sequun
Domi
Iba
I
re v
allu
loz pulchrit
q in eis lecto
appetio v
in nō qdē sic
h; q; locutū
lūjo ego su
quot falsa. qu
si purissimū
recolori quo
v pūmo. qd

Diffusus est

tie feditate pfusus: indicij horro-
re pterit: baratro icipias abso-
beri tristitie: desperatiois abyfso
cogita maria. In piculis in agu-
stij: in rebus dubijs maria cogi-
ta: maria inuoca: no recedat ab
ore: no recedat a corde: et vt ipe
tres eius ofonis suffragiu. non
deseras pseruationis exēplū. Ip-
sa sequēs no denias: ipsaz rogās
no desperas: ipsā cogitās non er-
ras. Ipsa tenēte no corruis: ipsa
ptegēte no metuis: ipsa duce nō
fatigaris. ipsa ppitia peruenis:
sic in temetipso expieris q̄ meri-
to dictū sit. et nomē virginis ma-
ria. Sed iā modice pausādū est
ne et nos in trāktu claritatē tan-
ti luminis itueamur. At eni ver-
bis apostolicis vtar. bonū ē nos
hic eē et libet dulciter cōtēplari
in silentio: q̄ laboriosa nō suffi-
cit explicare locutio. Interim at
ex deuota singlaris sideris ptem-
platiōe seruētiōz reparabi i his
que sequuntur disputatioz

Homelia tertia.

Ibenter vbi mihi pgrue
re video. verba sanctorū
assumo. quo vel ex vascu-
loz pulchritudine gratiora fiant
q̄ in eis lectori apposuerim vt at
appheticis verbis incipiā. ve mi-
hi nō q̄dē sicut ppheta qz tacui
s; qz locutus sū: qm vir pollutus
labijs ego sum. Deu quot vana
quot falsa. quot turpia. p hoc ip-
sū spurcissimū os euomuisse me
recolo: i quo nūc celestia fuolue-
re psumo. Vehemēter timeo ne

iā iā audia ad medictū. Quare
tu enarras iustitias meas et as-
sumis testiū meū p os tuū: vtinā
et mihi de supno altari. nō quidē
carbo vn: s; ingēs glob⁹ igne⁹
afferat. que videlicet multā. et in-
ueteratā prurientis oris mei ru-
biginē ad plenū excoquere suffi-
ciat. quatenus angeli ad vginēs
et vginis ad ipsū grata iuicē: et ca-
sta colloq̄a dignus habear meo
qualicūq; replicare sermone. ait
eniz euāgelista. Et ingressus an-
gelus ad eaz haud dubiū qn ad
maria dixit. Ave gra plena dñs
tecū. Quō ingressus ad eā. Pu-
to in secretariū pudici cubiculi:
vbi fortassis clauso sup se hostio
orabat patrē suū i abscondito. So-
lent angeli astare orantib⁹ et de-
lectari in his quos vidēt leuare
puras manus in oratione et ho-
locaustū sacte deuotiōis gaudēt
se offerre deo in odorē suauitat⁹
marie aut ofones q̄tū placuerit
in p̄spectu altissimi: angelus idē
cauit. qui ingressus ad eā taz re-
uerenter salutauit. Nec fuit diffi-
cile angelo p clausū hostiū pene-
trare ad abdita vginis. qui vtq;
ex subtilitate sue substantie hoc
h; i natura: vt nec seris ferreis ar-
ceat ei⁹ igressus. quocūq; su⁹ eū
ipetus ferat. Angelicis. n. spiriti-
bus parietes nō obfistūt s; cūcta
illis visibilia cedūt: cuncta eque
corporea quantūlibet solida vel
spissa penetrabilia sūt eis ac per-
uia. Susplicandū igit non est: q̄
apertū inuenit angelus hostio

Homelie super euangelio

Ium virginis. cui nimirum in proposito erat hominum fugere frequentias: vitare colloquia. ne vel orantis perturbaretur silentium. vel continentis castitas temptaretur. Clauserat itaque etiam illa hora suum super se habitaculum prudentissima virgo sed hominibus non angelis. Proinde et si potuit ad eam intrare angelus: sed nulli hominum facilis patebat accessus. Ingressus ergo angelus ad eam dixit. Ane gratia plena: dominus tecum. Legimus in actibus apostolorum: et Stephanum plenum gratia: et apostolos repletos fuisse spiritu sancto: sed longe dissimiliter a maria. Alioquin nec in illo habitavit plenitudo divinitatis corporalis. quemadmodum in maria: nec illi preceperunt de spiritu sancto quod maria. Ane inquit gratia plena dominus tecum. Quid mirum si gratia plena erat eam qua deus erat. Sed hoc potius mirandum est: quod quod angelum miserat ad virginem: ab angelo iuentus est eam cum virgine. Itane velocius angelus fuit deus: ut festinantem nuncium celerius ipse praeveniens ad iras. nec mirum. Nam cum esset rex in accubitu suo: nardus virginis dedit odorem suum: et ascendit in prospectu glorie eius fumus aromatatum: et invenit gratiam coram oculis domini. clamatibus qui circumstabant. Que est ista que ascendit per desertum sicut vngula fumi ex aromatibus mirre et thuris. Statimque rex egrediens de loco sancto suo exultavit ut gigas: ad currendam viam. Et licet a summo celo egressus eius: nimirum in pulchro desiderio preuenit su-

um nuncium deus: ad virginem quam amauerat. quam sibi elegerat cui decorum precupierat. Que perspicies a longe venientem gratulans et exultans ait ecclesia. Ecce venit is salsus in motibus transiliens colles. Merito autem precupivit rex decorum virginis. Fecerat. nam quicquid longe ante premonita fuerat a patre suo david dicente sibi. Audi filia et vide et inclina aurem tuam et obliviscere populum tuum et domum patris tui. Et si hec feceris concupiscent rex decorum tuum. Audiunt quippe et vidit: non ut quidam qui audientes non audiunt et videntes non intelligunt: sed audiunt et credidit: vidit et intellexit. Et inclinavit aurem suam ad obedientiam et cor suum ad disciplinam. Et oblita est populum suum et domum patris sui: quia nec populum suum augere. plis successideret: nec domum patris sui relinquere curavit heredes: sed quicquid honoris in populo quicquid de paterna domo de rebus terrenarum substantia habere potuisset: omnia arbitrata est quasi stercore: ut christum lucrifaceret. nec sefellit eam intentio: quoniam et christum sibi filium vendicavit: nec propositum pudicitie violavit. bene igitur gratia plena. quam et virginis gratiam tenuit et in super fecunditatis gloriam acquisivit. Ane inquit gratia plena: dominus tecum. Non dixit dominus in te: sed dominus tecum. deus. nam qui ubique equaliter totus est per suam simplicem substantiam. aliter tamen in rationabilibus creaturis quam in ceteris: et ipsarum aliter in bonis quam in malis est per efficaciam. Ita sane

est i irritio
ut in no cap
nabilibus a
pot p cogn
capit et p a
bonis ita e
sia p cordi
as volutate
re dei no d
voluit. ppte
tate no vili
liter iugit
scia. spual
vitiq. n. tan
us no solū
carnē sibi
ginisq. sub
ret vel pot
si nec totū
gine. totū
eēt nec dū
lino. At it
dñs tecū. n
quē tua ca
rit. scñs. de
q genuit. q
tecū. q suū
tecū. q ad p
sacramētū
genitale fec
ginale signa
tecū. q cū pa
cūcū rēp
Bene iusta
adiungere. q
vba sunt. p
dictus fruct
ta bñdicta i
cū ventria
venit i bene

Diffusus est

est i irrationabilibus creaturis: ut tñ nō capiat ab ipsis. A ratio- nabilibus aut oibus qdem capi pōt p cognitionē. s; a bonis tñ capit et p amorē. In solis ergo bonis ita ē. ut sit etiā euz illis ip sis p pcordiā volūtatis. nā dñ su as volūtates. ita iusticie subdūt. ut deū nō dedecet velle. qd ipsi volūt. ppter hoc q ab ei' volū tate nō differt deū sibi spiritua liter iūgūt. S; cū ita sit cū oibus scis. spūaliter tñ cū maria. cū q vtiq; n. tanta cōsensio fuit. ut illi us nō solū voluntatē. Sed etiaz carnē sibi pūgeret. ac de sua vir ginisq; substātia vnū xpm effice ret vel potius vnus xps fieret q z si nec totus d deo. nec tot' d vir gine. tot' tñ dei z totus virginis eēt nec duo filij. s; vn' vtriusq; fi lius: Aut itaq; Ane gratia plena dñs tecū. nec tñ dñs filius tecū. quē tua carne iduis. s; z dñs spi rit' scñs. de quo pcepis. z dñs pf q genuit. quē pcepis. Pat in quā tecū. q suū filiū facit. z tuū. Fili' tecū. q ad pdenū in te mirabile sacramētū miro mō z sibi refuat genitale secretū. z tibi suat vir ginale signaculū. Spūs sanctus tecū. q cū patre z filio tuum san ctificiat vterq;. Domin' ergo tecū. Benedicta tu i mulierib'. libet adiūgere. qd elisabeth cui' hec vba sunt. psecuta subiūxit. Et bñ dictus fruct' vētris tui. non qz tu bñdicta ideo benedictus fru ctus ventris tui. sed qz ille te pre uenit i benedictionibus dulcedi

nis. iō tu benedicta. Vere etenī bñdictus fruct' ventris tui. i quo benedicte sunt oēs gētes. d cui' plenitudine tu quoq; accepisti. cū ceteris z si differēt' a ceteris. Ac ppterea bñdicta qdē tu. s; i mu lierib'. Ille vō benedictus non i hoibus. nō iter angelos. sed q est ut ait apostol'. sup oia de' bene dict' i secula. Vicit bñdictus vir bñdictus panes bñdicta mulier: bñdicta terra. vel si qd tale i cre aturis benedictū eē memoratur Sed singulari bñdictus fruct' vētris tui. cū sit sup oia de' bñdi ctus i secula. Bñdict' ergo fru ct' vētris tui. Bñdict' in odore. bñdict' in sapore. bñdict' in spe cie. Huius odoriferi fruct' fra grantiā sētebat. quē dicebat. Ec ce odor filij mei sic odor agri ple ni. cui bñdixit dñs. An nō vō bñ dictus. cui bñdixit dñs? De sapo re huius fruct' quidam. qui gu stauerat talit' eructabat dicens. Gustate. z videte. quoniā suavis est dominus. Et alibi. Quā ma gna multitudo dulcedis tue do mine. quā abscondisti timentibus te. Et alius qdā. Si tñ inqt gusta stis qz dulcis dñs. Et ipse d se iui tans nos ad se q edit me adhuc esuriet. z q bibit me adhuc siciet. vtiq; pp saporis dulcedinē hoc dī cebat. qz semel gustat' magis exci tat appetitū. Bon' fruct'. q aia rū esuriētū. z siciētū iusticiā z esca. z pot' est. Audisti. de odor' Audisti z de sapore. Audi z de specie. Si enīz fructus ille mor

Homelie super euangelio

Etia nō solū suavis fuit ad v̄scen-
dum: s̄ etia teste scriptura dele-
etabilis aspectu: quanto magis
hui⁹ vitalis fructus viuificū de-
corē debemus iquirere: i quē te-
ste alia scriptura cōsiderāt angeli
p̄spicere: Cuius pulchritudine
in spiritu videbat: ⁊ in corpore vi-
dere cupiebat: q̄ dicebat. Ex syō
species decoris ei⁹: Et ne medio
crē tibi videret cōmēdasse deco-
rē recole q̄ i alio psalmo legiſ.
Speciosus forma p̄silijs hoium:
diffusa ē gratia i labijs tuis. pro-
pterea benedixit te dñs i eternū.
Benedictus ergo fruct⁹ vētr̄is
tui cui benedixit de⁹ i eternū. Ex
cui⁹ bñdictiōe: benedicta etiā tu
in mulierib⁹: q̄ nō pōt arbor ma-
la bonū fructū facere. Bñdicta tu
in q̄ in mulieribus: q̄ illā genera-
lē maledictiōem euasisti: qua di-
ctum ē: in tristitia paries filios:
⁊ nihilomin⁹ nec illā affecuta es
maledicta sterilis i israhel: s̄ sin-
gularē p̄secuta es benedictionē:
vt nec sterilis maneat nec cū do-
lore parturias. Bura p̄ditio sup-
oēs filias eue. Et si pariūt cruciā-
tur: ⁊ si nō pariūt maledicūt. Et
dolor p̄hibet parere: ⁊ nō parere
maledictio. Quid facies virgo:
q̄ hec audis: ⁊ que hec legis? Si
parturias agustiaris. si sterilis ma-
neas malediceris. Quid eliges
prudēs virgo: agustie i q̄t mihi
sūt v̄ndiq̄. Meli⁹ ē tñ mihi male-
dictū icurre: ⁊ casta p̄māere: q̄
p̄u⁹ qdē p̄cipe p̄ cupiscentiam:
q̄ merito post cū dolor partu-

riā. Hinc etenim si videro currere
re maledictū: s; nō peccatū illic
vō t peccatū simul: t cruciatum
ē. Deniq; hoc maledictio: quid
aliud est q̄ hoīum exprobatio?
Neq; ob aliud sane dicis maledi
cta sterilis nisi q̄ opprobrio: t cō
tēptui sit habēda tāq; inutilis: t i
fructuosa. t hoc i israel tñ. **M**hi
hi at p mīmo ē: q̄ hoib⁹ displiceo
dū me possim v̄ginē castā exhibe
re xpo. **V**irgo prudēs. **V**ir
go duota: q̄s te docuit: dō place
re virginitatē: **Q**ue lex: q̄ iustitia
q̄ pagina veteris testamenti: vel
p̄cipit: vel p̄sulit: vel hortat i car
ne nō carnalit viuerē. t in terris
angelicā duceſ vitā: vbi legeras
beata virgo: sapiētia carnis mori
est: t curā carnis ne p̄fererit i dī
siderijs: vbi legeras d̄ v̄ginibus:
q̄ cantāt canticum nouū qd̄ ne
mo aliū cantare pōt: t sequunt
agnū quocūq; ierit. vbi legeras
laudatos eē: q̄ se castrauerūt pro
p̄ regnū dī. vbi legeras. i carne
.n. ambulantes non scdm carnē
militamus: t q̄ iungit matrimo
nio virgine suā bñfacit: t q̄ nū
git melius facit. vbi audieras: vo
lo vos eē sicut meipsū: t bonū ē
homīni si sic p̄maneat i secundū
meū filiū. **D**e virginibus inq̄
p̄ceptū dñi non habeo: filiū aut
dō. Tu vō nō dicā p̄ceptū: s; nec
p̄siliū. nec exēplū: nisi q̄ vñctio
eius docebat te de oib⁹: t ser
mo dī viuus t efficax: ante tibi
factus est magister q̄ filius: p̄i
us iſtruxit mētē q̄ i duxerit car

ne. Christ
bere virg
biberi op
israel eē p
ceas cui t
currere st
dictio i b
rilitas fed
ri virgo f
ra vteriū
gna qui
maledic
cāt oēs g
tā habea
tatē qz n
es s; sine
n grauāt
cia. nefici
Qualē f
de? ē pa
tis erit c
pientia
ct° vteri
pies t de
ergo virg
ra. ma i
tra mele d
patata. Et
ab israhel
lē vidēt. s;
mētōq; p
crucis q; t
celis. h; t
dicta. r a c
terre mē
nedicta er
benedicta
Que cū a
mone eius
ifra saluā

Misus est

ne. Christo ergo te deuones exhibere virginē. et nescis quod ipsi te exhiberi oporteat. et matrē. Eligis israel eē pteptibilis. et ut illi placeas cui te pbasti maledictū incurrere sterilitatis. Et ecce maledictio in benedictionē mutat. Sterilitas fecunditate recōpēsāt. Aperiri virgo finū expāde gremiū. parā vterū: quia ecce factur⁹ ē tibi magna qui potēs est. in tātū vt pro maledictione israel beatāz te dicāt oēs generationes. nec suspectā habeas virgo prudēs fecunditatē quā nō aufert itegritatē. Cōcipies s; sine peccato grauida eris. s; nō grauida. paries. s; nō cū tristitia. nescis. virum et paries filiū. Qualē filiū? Illius eris mat̄ cui⁹ de⁹ ē pat̄: Filius paterne claritatis erit corona tue caritatis. Sapientia paterni cordis erit fruct⁹ vteri virginalis. Deū deniq; p̄ies et de deo p̄cipies. Cōfortare ergo virgo secūda. casta puerpera. mat̄ itacta. quia nō eris in israel vltra maledicta. neq; iter steriles deputata. Et si adhuc malediceris ab israel secūdū carnē. nō quia sterile vidēt. s; quia secūda iuidēt memeto: quod et xps maledictū ptulit crucis quā te suā matrē benedixit in celis. s; et in terris. ab angelo benedicta. et a cunctis generatiōibus terre merito beata p̄dicaris. Benedicta ergo tu in mulieribus. et benedictus fructus ventris tui. Que cū audisset turbata est in sermone eius. et cogitabat quālis esset ista saluatio. Solēt virgines. quā

vere virgines sunt semp! pauide et nunq̄ eē secure. et vt caueant tē mēda etiā tuta p̄timefcere. sciētes se in vasis fictibulus thesaurū portare p̄ciosum: et nimis arduū esse viuere angelū iter homīnes et in terris more celestī cōuersari. et in carne celibē agere vitā. Ac proinde quicquid nouū quicquid subitū fuerit ortū suspectas habent insidias. et totū p̄tra se extimant machinatū. Idcirco maria turbata ē in sermone angeli. Turbata est: s; nō pturbata. Turbat⁹ sum inquit: et nō sū locutus. sed cogitauī dies antiquos. et annos eternos in mēte habui. Ita ergo et maria turbata ē. et nō est locuta. sed cogitabat qualis eēt ista saluatio. Quod turbata est verecūdie fuit virginalis. quod nō pturbata fortitudinis. quod tacuit. et cogitauit. prudētie. Cogitabat autē quālis eēt ista saluatio. Sciebat autē prudēs virgo: quod sepe angel⁹ sathane trāsfīgurat se in angelū lucis: et quia nimīū hūilis: et simplex erat. nihil tale penitus a sancto angelo spabat. et id cogitabat quālis eēt ista saluatio. Tūc angel⁹ itutus virginē. et varias eā secū voluere cogitationes facillime dep̄ehēdēs pauidam cōsolat confirmat dubiaz: ac familiariter vocās eā ex nomine: benigne ne timeat p̄suadet. Ne timeas inquit maria inuenisti gratiā apud deum. Nihil hic doli: nihil hic fallacie est. nullā circūuētiōē. nullas hic suspicieris insidias. Nō suz homo:

Homelie super euangelio

sed spiritus. et dei angelus. non la-
thane. Ne timeas maria. inveni-
sti gratia apud deum. Si scires quod
tua humilitas altissimo place-
at quanta te apud ipsum sublimitas
maneant angelico te nec alioquo
nec obsequio indigna iudicares.
Ut quod non. id debita tibi dixeris gra-
tia angelorum quam inuenisti gratiam apud
deum. Inuenisti quod querebas: in-
uenisti. quod nemo ante te potuit in-
uenire inuenisti gratiam apud de-
um. Quam gratiam? Dei et hominum
pacem mortis destructionem vite re-
parationem. Nec est gratia quam in-
uenisti apud deum. Et hoc tibi signum.
Ecce percipies. et paries filium et vo-
cabis nomen eius iesu. Intellige
prudens virgo ex nomine promissi
filium quanta: et quod speciale gratia in-
ueneris apud deum. Et vocabis ait
nomen eius iesu. Rationem voca-
buli huius ponit alius euangelista
angelo interpretate sic. Ipse enim
saluum faciet populum suum a pecca-
tis eorum. Quos iesus lego in typo
huius quem nunc habemus per mani-
bus processisse. ambos populis pre-
fuisse. Quorum vnus populum suum de
babilone eduxit. alius populum suum
in terram promissionis introduxit.
Et illi quod de illos quibus sperant:
ab hostibus defendebant. Sed nunc
quod saluabant a peccatis eorum.
Ite autem noster iesus: et a peccatis
saluat populum suum: et introducit in
terra viuendum. Ipse enim saluum
faciet populum suum a peccatis eorum.
Quis est hic qui etiam peccata di-
mittit. utinam et me peccatores di-

gnoscat dominus iesus annumerare po-
pulo suo: ut saluum me faciat a
peccatis meis. Vere beatus populus
cuius iste iesus dominus deus eius: quia ipse
saluum faciet populum suum a peccatis
eorum. Vereor autem ne multi se profite-
antur esse de populo eius quos tamen
ipse non habeat de populo suo. Ve-
reor autem ne plerique. qui quasi in popu-
lo eius religiosiores esse videntur ipse
aliquando dicat populo hic labijs
me honorat: cor autem eorum longe est
a me. Nouit autem dominus iesus qui sunt
eius nouit quos elegerit a princi-
pio. Quid vocat me ait dominus domine
et non facitis quod dico. Vis scire an-
ptineas ad populum eius vel po-
tius vis esse de populo eius. Fac
quod dicit iesus. Et computauit te in
populo suo. Fac quod iubet in euan-
gelio dominus iesus. qui iubet in lege et
prophetis que iubet per mini-
stros suos qui sunt in ecclesia. obtempera-
eius vicarijs propositis tuis non tan-
tum bonis. et modestis. sed etiam di-
sculis: et discere ab ipso iesu. quia mi-
tis est. et humilis corde. et eris de
beato populo eius: quem elegit in he-
reditate sibi eris de laudabili po-
pulo eius quem dominus benedixit
dicens opus manuum mearum tu es
hereditas mea israel. Cui ne for-
te israel. Carnalem emiseris. et testi-
monium prohibet dicens populo quem
non cognoui seruauit mihi in audi-
tu auris obediuit mihi. Sed audi
am quod idem angelus sentiat de il-
lo: cui necdum concepto tale indidit
nomen. Aut namque hic erit magnus et
filius altissimi vocabitur. Bene ma-

Magnus est

gnus qui filius altissimi mereretur appellari. An non magnus cuius magnitudinis non est finis. Et quis magnus inquit sicut dominus deus non ster. Plane magnus qui tam magnus quam altissimus: quia et ipse altissimus. Neque enim altissimi filius rapinam arbitratur esse se equali altissimo. Ille merito arbitrandus est cogitasse rapinam: qui cum de nullo in angelicam formam factus fuisset factori suo se comparans usurpavit sibi quod filii altissimi proprium est. Quod utique in forma dei a deo non factus est sed genitus. Altissimus enim pater quamvis omnipotens sit: non potuit tamen vel equali sibi condere creaturam: vel inequali cingere filium. Fecit itaque angelum magnum: sed non quatenus ipse: et ideo nec altissimum. Solum autem unigenitum: quem non fecit: sed genuit. omnipotens omnipotentem: altissimus altissimum. eternus eternum ipsum per omnia sibi comparari. nec rapinam. estimat. nec iniuriam. Recte igitur hic erit magnus: qui filius altissimi vocabitur. Sed quare hic erit et non potius hic est magnus qui semper equaliter est magnus: et non huius quo creatus: nec maior post preceptum futurus sit quam ante fuerit. An forte propterea dicitur. erit. quia qui magnus deus erat: magnus homo futurus sit. Bene ergo hic erit magnus. Magnus homo: magnus doctor: magnus propheta. Sic enim dicitur de eo in evangelio: quia propheta magnus surrexit in nobis. Et a minori quamdam propheta magnus itidem pro-

pheta venturus promittitur. Ecce veniet inquit propheta magnus: et ipse renouabit ierusalem. Et tu quidem o homo paruulum paries paruulum nutries. paruulum lactabis. Sed vides paruulum cogita magnus. Erit enim magnus quia magnificabit cum deus in conspectu regum adeo ut adoret eum omnes reges: omnes gentes seruiant ei. Magnificet igitur et anima tua dominum. quia hic erit magnus et filius altissimi vocabitur. Magnus erit et magna faciet tibi qui potens est et sanctum nomen eius. Quod enim sanctius nomen quam quod filius altissimi vocabitur. Magnificetur et a nobis paruulis magnus dominus. quos ut faceret magnos: factus est paruulus. Paruulus autem natus est nobis filius datus est nobis. Nobis inquit non sibi qui utique ante tempora multo nobilius natus est patre. nasci temporaliter non indigebat ex matre. Non angelus quoque: qui cum magnum haberet. paruulum non requirebat. Nobis ergo natus: nobis et datus: quia nobis necessarius. Jam de nobis nato et dato faciamus ad quod natus est et datus. vitam nostram in nostram utilitatem de saluatione salutes operemur. Ecce paruulus in medio statuit. Paruulus paruulus desideratus. Vere paruulus: sed malicia non sapientia. Studeamus effici sicut paruulus iste: discamus ab ipso: quia mitis est et humilis corde: ne magnus videlicet deus sine causa factus sis homo paruus:

Homelie super euangelio

ne gratis mortuus: ne in vacuū crucifixus. **D**iscam⁹ eius humilitatē imitemur: māsuetudinem amplectemur: dilectionē cōmunicemus: passionibus: lauemur i sanguine ipsius ipsū offeram⁹ p piciatorē p peccatis nris: qm̄ ad hoc natus ē datus ē nobis. **I**psum oculis patris ipsum offeramus ē suis: qz pater proprio filio non peperit: s; p nobis omnibus tradidit illū. ē ipse filius semetipsum exinanivit formā serui accipiens: ipse tradidit i mortem aiam suā ē euz sceleratis reputatus est: ē ipse peccata multorum tulit: ē p trāsgressorib⁹ rogauit: vt nō perirēt. **N**ō possunt perire pro quib⁹ filius rogat ne pereāt. p quibus pater tradidit filiū in mortē vt viuāt. **E**qualiter ergo ē ab vtroq; sperāda est venia: quib⁹ equalis in pietate misericordia. par in voluntate potētia: vna in deitate substantia: in qua vnus cū eis spiritus sanctus vniū ē regnat deus p oia secula seculorū amen.

Homelia. iij.

Non est dubiū qdqd in laudibus matris pferimus ad filiū ptinere. Et rursum cū filiū honoram⁹. a gloria matris nō recedim⁹. **N**am si iuxta salomonē filius sapiēs est gloria patris q̄to magis gloriosū ē matre ipsius effici sapientie. **S**z qd ego tēpto in eius laudib⁹ quam laudabilē predicāt pphete: phibet angelus: narrat euāgelista.

Nō igit laudo qz nō audeo: sed tñ replico deuotus. qd iā explicauit p os euangeliste spūs sanctus. **S**equitur nanq; ē ait. **E**t dabit illi dñs deus sedem dauid patris eius. verba sunt angeli ad virginē de pmissio filio pmittētis qd debeat possidere regnum dauid. **Q**d de stirpe dauid originē duxerit dñs iesus nemo dubitat. **Q**uero autē quō dederit ei deus sedē dauid patris sui: cum ipse in ierusalē non regnauerit: q̄nimo turbis eū volētibus pstituerē regē nō acquieuerit: sed ē ante faciē pillati ptestatus sit regnū meū nō est de hoc mundo. **B**enig⁹ qd magnū pmittit ei qd sedet sup cherubin: quē ppheta vidit sedentē sup soliu excelsum: ē eleuatū sedere i sede dauid patris sui. **S**z nouim⁹ quādā aliā irim ab ea qd nec ē in q̄ regnauit dauid significatā multo ista nobiliorē: multo ditiorē. **N**āc igit puto hic fuisse designatā: illo videlicet vsu loquēdi quo sepe reperis i scripturis: significās poni p significato. **T**ūc sane dedit ei deus sedē dauid patris sui: qm̄ pstitut⁹ est rex ab eo sup syon mōtē sanctū eius. **S**z hic ppheta de quo regno dixerit: exp̄lius apuisse videt i eo qd nō in syon posuit: sed sup syon nā ideo fortassis dictū ē sup qz i syon quidē regnauit dauid: sup syon vō regnū est illius de quo dictū ē ad dauid. de fructu ventris tui ponā sup sedē tuā: de qd dictū ē p aliū pphetam. **S**up so

lū dauid ē
videns. qz
sp̄s sup sedē
dabit ergo
vid patris sui
nō talem: s;
nā sed celesti
dictū est men
qz hec in qua
ne illius ger
gnabit in do
ē regni eius.
qz si domū iā
qz in illa q
aum regnat
est ergo dom
regnet in eter
erit finis. **A**n
domus illa i
gaut cū ē in
faciē pillati.
gē vñ cruci
do clamauit
colorē. **R**eq
uiscernet tibi
deus est ab ei
q̄ in spū est ei
sit in carne: ē
nā ē filius fi
ma. non. n. n
bi sunt israhē
ne sunt abraē
ergo ē dicit: **S**
cob bi reput
cob. **J**acob q
Solos igit
cū uenient
mo iacob v
no fore spū
iacob. in q̄ r

Diffus ē

liū dāuid ⁊ sup regnū ei⁹ sedebit
videns. qz vbiqz repis sup. Sup
syō sup sedē sup solū sup regnū
Babit ergo ei dñs deus sedē da
uid pñs sui non typicā. sed vām
nō tpalem: sed eternā. nō terre
nā. sed celestē. **Q**ue idcirco vt iā
dictū est memorat fuisse dāuid:
qz hec in qua tpaliter sedit eter
ne illius gerebat imaginē. Et re
gnabit in domo iacob in eternū
⁊ regni eius non erit finis. **H**ic
qz si domū iacob tpalē accipim⁹
quō in illa q̄ eterna non ē in eter
num regnatur⁹ est: Querenda
est ergo dom⁹ eterna iacob in q̄
regnet in eternū. cui⁹ regni non
erit finis. An nō deniqz exaspās
domus illa iacob q̄ impie abne
gavit eū ⁊ insipie⁹ respuit ante
faciē pillati. qñ illo phibente re
gē vfm crucifigā. vno ore rīdē
do clamauit nō hēmus regē nisi
cesarē. **R**eq̄re itaqz apostoluz. ⁊
discernet tibi eū q̄ in occulto iu
deus est ab eo q̄ in manifesto. ⁊
q̄ in spū est circuncisio: ab ea q̄
fit in carne: ⁊ spūalē israel a car
nali ⁊ filios fidei abraē a filiis car
nis. non. n. in q̄t oēs q̄ ex israel
hī sunt israhelites: neqz. q̄ de semi
ne sunt abraē hī sūt filij: Sequē
ergo ⁊ dic: Sifr non oēs q̄ ex ia
cob hī reputandi sūt in domo ia
cob. **J**acob q̄ppe ipse est q̄ israel
Solos igitur. q̄ in fide iacob pfe
cti inueniendi sunt reputa in do
mo iacob vel potius ipsos none
ris fore spūales. ⁊ eternā domuz
iacob. in q̄ regnabit dñs iesus in

eternū. **Q**uis ex vobis ē q̄ iuxta
interpretationē nois Jacob sup
plantet diabolū de corde suo. lu
ctetur cū vicijs. ⁊ concupiscētijs su
is. vt non regnet peccatū in suo
mortali corpe. sed regnet in eo
xps iesus. ⁊ nunc qdē p gřaz. ⁊ i
eternū p glām **B**eati in quib⁹
iesus regnabit in eternū. qz ⁊ ipi
cū eo regnabunt. ⁊ regni ei⁹ nō
erit finis. **Q**uōd glōriosum est re
gnum illud in quo reges pgre
gati sunt. ⁊ puenērūt in vnuz ad
laudandū. ⁊ glorificandū eum
q̄ sup oēs est rex regū: ⁊ dñs do
minantrū. de cui⁹ splendidissima
ptēplatoē fulgebūt insti sicut sol
i regno pñs eoz. **S**i ⁊ mei pec
catoris meminerit iesus in bene
placito populi sui. cū venerit i re
gnū suū. **S**i me in illa die cum
traditurus est regnuz deo. ⁊ pñi
visitare dignabit i salutare suo.
ad videndū se in bōitate electoz
suoz ad letanduz in leticia genū
sue. vt laudēs ēē a me cum here
ditate sua. **E**ni interim dñe ie
su: aufer scādala d regno tuo: qd
ē aia mea. vt regnes tu: q̄ debes
in ea venit. n. auaricia. ⁊ vēdicat
in me sibi sedē iactantia cupit
dñari mihi superbia vult eē mi
hi rex luxuria dic ego regnabo
ambitio: dtraccio. iudicia. ⁊ iracū
dia certāt in me ipso. de me ipso
cuius ego potissimū esse videar
Ego aut quantū valeo resisto: re
nitor q̄tum inuoz dñz deū meū
iesum reclamo. **I**psi me defēdo.
quia ipsius me iuris agnosco:

Homelie super euangelio

ipsū mīhi deū: ipz mīhi dicūtur
teneo: et dico: nō habeo regē nisi
iesū. veni ergo dñe: dispge: illos
ī virtute tua: et regnabis ī me: qz
tu es ipse rex me⁹ et de⁹ me⁹: qui
mādas salutē iacob. Dixit autē
maria ad angelū. Quō fiet istud
qm̄ vix nō cognosco: primū qdē
humiliē tacuit: cū adhuc dubiaz
cogitabat: qualis esset salutatio.
malēs nīmīz hūiliē reticere q̄ te
mere loqui: q̄ nesciret. Jā vō cō
fortata: et bñ p̄meditata angelo
quidē foris loquēte: sed dō itus
psuadēte: erat. n. dñs eum illa:
dicēti angelo: dñs tecum. Ita er
go p̄fortata fide. s. depellēte timo
rem: leticia verecundiam: dixit
ad angelum. Quō fiet istud qm̄
virum non cognosco: Non dubi
tat de facto: sed modum requirit:
et ordinem. Nec. n. querit an fiat
illud: s. quomodo. Quasi dicat
Cum sciat dñs meus: testis p̄scie
mec: votū esse ancille non cogno
scere vix: qua lege: quo ordine
placebit ei vt fiat istud. Si opor
tuerit me frangere votū vt parā
talem filium: et gaudeo de filio: et
doleo de proposito. fiat tñ volū
tas eius. Si vero virgo p̄cipiam
virgo parā: qd vtiq; si placuerit
ei impossibile non erit: tūc scio vt:
qz respexit dñs humilitatē ancil
le sue. Quō ergo fiet istud: qm̄
vix non cognosco: Et rīdens an
gelus dixit ei. Spūs sanctus sup
ueniet in te. et virtus altissimi ob

umbrabit tibi. Supius dicta est
fuisse grā plena. et nunc quō dici
tur. spiritus sanctus supueniet ī
te: et virtus altissimi obumbrabit ti
bi: Nunqd potuit repleti grā: et
necdum h̄re spiritus sanctus: cū
ipse sit dator gratiaz: Si autem
spiritus sanctus iā in ea erat quō
adhuc tanq̄ nouiter supuentu
rus reprimatur: An forte non iō
dixit simpliciter veniet in te: sed
addidit sup: qz et si prius qdē in
ea fuit p̄ multaz grāz: sed nec sup
uenire nunciat p̄ abundantio
ris gr̄e plenitudinē: quaz effusu
rus est sup illam: At vero cū ple
na iam sit: illud amplius quō ca
pere poterit. Si autē plus aliqd
capere potest. quomodo et ante
plena fuisse intelligenda est: An
prior qdē gratia eius tñ reple
uerat mentē. sequens vero ē vt
trem p̄fundere debet quatenus
s. plenitudo diuinitatis que aū
in illa: sicut et in multis sanctor
spiritualiter habitabat. etiam si
cut in nullo sanctor corporaliē
in ipsa habitare incipiat: At ita
qz: spiritus sanctus supernuet
in te. et virtus altissimi obumbra
bit tibi. Quid est et virtus altissi
mi obumbrabit tibi: Qui potest
capere capiat. Quis. n. excepta
fortassis illa: que hoc sola in se fe
licitissime meruit exp̄iri intellectu
capere ratione discernere possit
qualiter splēdor ille inaccessible
virginis sese visceribus infunde

Diffus est

rit. et ut illa. quod inaccessibile est. accedens ad se ferre potuisset. si particula eiusdem corporis: cui se anima corporauit relique masse. vni brachium fecerit. Et forte. propter hoc maxime dictum est obumbrabit tibi quia res in sacramento erat. et quod sola per se trinitas in sola: et cuius sola virgine voluit operari. soli datum est nosse. cui soli datum est cooperari. Dicat ergo spiritus sanctus supueniet in te. qui utique sua potentia fecundabit te. Et virtus altissimi obumbrabit tibi. Hoc est illud modum quo de spiritu sancto concipies. dei virtus. et dei sapientia christus sic in suo secretissimo consilio obumbrando conteget. et occultabit: quatenus sibi tantum notus habeat. et tibi. ac si angelus respondeat. ad virginem: Quid a me requiris. quod in te mox expies. Scies scies. et fideliter scies. Sed illo doctore. quo et auctore. Ego autem missus sum nunciare virginalem conceptum. non creare. Nec potest doceri nisi a donante. nec potest adisci. nisi a suscipiente. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Quod est dicere. quoniam niam non de homine sed de spiritu sancto concipies: concipies autem virtute altissimi. hoc est filium. dei. Ideo et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Id est non solum qui est de sinu patris in vterum tuum veniens obumbrabit tibi sed et id quod de tua substantia sociabit sibi ex hoc iam vocabitur filius

dei. quemadmodum et is qui a patre est ante secula genitus tuus quomodo quod amodo reputabitur filius. Sic autem et quod natum est ex ipso erit tuus: et quod nascetur ex te erit eius: ut tamen non sint duo filii: sed unus. Et licet illud quidem ex te aliud. aliud ex illo sit: iam non tamen cuiusque suus. sed unus utriusque filius erit. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. Attende queso quod reuerenter dixerit: quod nascetur ex te sanctum. Et quid enim ita simpliciter sanctum. et absque aditamento: Credo quod non habuit. quid proprie digne ne nominaret illud eximium. illud magnificum. illud reuerendum. quod de purissima videlicet virginis carne cum sua anima vnicuique patri erat vniendum. Si diceret sancta caro vel sanctus homo: vel sanctus infans. quicquid tale poneret par sibi dixisse videretur. Posuit ergo idiffinitum sanctum. quia quicquid sit quid virgo genuit sanctum. proculdubio ac singulariter sanctum fuit. et per spiritus sanctificationem et per verbi assumptionem. Et adiecit angelus. Ecce helisabeth cognata tua. et ipsa concepit filium in senectute sua: Quid fuit necessesse est huius sterilis virginis nunciare conceptum: Nunquid forte dubiam adhuc et incredulam oraculo recentiori voluit confirmare miraculo: Absit. Legimus zachariam incredulitate ab ipso angelo fuisse castigatam. maria autem in

Homelie super euangelio

aliquo reprehensam non legimus. quoniam potius fide ipsius helisabeth prophetante laudata agnouimus Beata inquit. que credidisti. quoniam perficerentur in te: que dicta sunt tibi a domino. Sed ideo sterilis cognate conceptus virgini nunciatur. ut dum miraculum miraculo addit. gaudium gaudio comulet. Porro necesse erat non modico leticie: et amoris prouocante inflamari incendio. que filium paterne dilectionis cum gaudio sancti spiritus mox fuerat conceptura. Neque enim nisi in deuotissimo atque hilarissimo corde: tanta se capere poterat dulcedinis: et alacritatis affluentia. vel ideo conceptus helisabeth nunciat marie. quia profecto decebat: ut uerbis mox diuulgandum ubique prouideret uirgo per angelum. Quod audiret ab homine. ne mater dei a consilijs filij uideretur amota. si eorum que in terris tam prope gererent remansisset ignara: vel ideo potius conceptus helisabeth marie nunciatus est: ut dum nunc saluatoris: nunc precursoris edocet aduentus: rerum tempus: et ordinem tenens ipsa postmodum melius scriptoribus et predicatoribus euangelij reseraret veritatem. que plene de omnibus a principio celitus fuerat instructa mysterijs. Et ideo adhuc nunciat marie conceptus elisabeth: ut audiens cognatam vetulam. et gratulanda cogitet iuuenula de obsequio licet illa properante ad visitandum. puulo prophete locus et occasio des: quo minori adhuc domino. sui officij valeat exhibere pri-

micias. et dum ad se inuicem percurrunt mater infantique ab alterutro excitata deuotio: mirabilis fiat miraculum de miraculis. Vide autem ne hec tam magnifica. que ab angelo audis pronuntiata: ab ipso spes perficienda. A quo ergo si queris. ipsum angelum audi. Quod non erit inquit impossibile apud deum omne uerbum. Tamquam diceret. hec que ego tam fidei pro merito non de mea. sed de illius que me misit virtute presumo. quia non erit impossibile apud deum in omne uerbum. Quale enim uerbum impossibile illi poterit esse: que omnia fecit in uerbo. Mouet me et hoc in uerbis angelicis que signant non ait: quia non erit impossibile apud deum omne factum: sed omne uerbum. An idcirco posuit uerbum. quia quod facile possunt homines loqui quod volunt. et quod nullatenus facere possunt. tam facile imo iconparabiliter facilius ualet deus opere implere quicquid illi uerbo ualent exprimere: Vnde apostolus. Si hominibus tam facile esset facere quod diceret. quod uoluit. et ipsis quoque non esset impossibile omne uerbum. Nunc autem quia uulgari. et uetus sermo est multum iter esse iter loqui et facere. sed apud homines non apud deum. soli deo quia idem est facere quod loqui. idem loqui quod uelle merito non erit impossibile apud deum omne uerbum. ubi gratia. Propter tuerunt prouideret et prediceret prophetam uirginem. vel sterilem concepturam ac pituram. Sed nunc quid facere ut conciperet. uel pareret: Deus autem que dedit eis posse prouideret. quod facile potuit tunc quod uoluit prediceret: tam fa-

ele potuit
quod prouideret
um nec ob
que ueritas
virtus est. n
sapia est: ac
fidelis apud
diti uirgo
dum utque n
focidare
filia hieru
tuo datu e
am? et non
sideram? v
liata. Audi
fili. crede
diti. que p
diti. que d
fili. Expect
etiam. ut reue
lam. Expect
bus miserati
fuit inia da
fetur tibi p
tim liberabi
pleno dei
et ecce mori
lam? reficiet
mor. hoc sup
go fidei ad
enl de padil
david. hoc
patres. cui
gone ymbre
mud? rui ge
tut. Nec im
pideret plorat
capit. op. lib
lue deus rui
totius gener

Misus est

cile potuit nūc qñ voluit p seipz
qđ pmlit ipler. Si qđē apud dū
um nec vbum diffidet ab itētiōe
qz veritas ē: nec factuz a vbo: qz
virtus est. nec modus a facto qz
sapia est: ac p hoc non erit ipos-
sibile apud deum oē vbum. Au-
disti virgo factū. audisti z mo-
dū vtzqz miz: vtzqz iocundum.
Jocū dare filia syon. z exulta sat
filia hierusalem. Et qñ auditui
tuo datū ē gaudiū z leticia: audi-
am? z nos a te nūc leticie. qđ d
sideram? vt iā exultēt ossa hūi-
liata. Audisti iō scūm z credidi-
sti. crede z d mō. quē audisti. Au-
disti. qz picipies z ptes filiū Au-
disti qđē non p hoiez. sz p spūm
scūz. Expectat angel? nūc. Tpa
est. n. vt reuertat ad eū. q mīsit il-
lum. Expectam? z nos. o dñā v-
buz miserationis: quos misabili-
tē pmit snia damnationis. z ecce of-
fertur tibi pciū nre salutis. Sta-
tim liberabimur si pletis. In sē-
piterno dei vbo facti sumus oēs
z ecce morimur. i tuo breui nūso
sum? reficiēdi: vt ad vitā reuocē-
mur. hoc supplicat a te o pia vir-
go flebil' adā cū mīsa sobole sua
exul de paradiso: Hoc habraā. hoc
dauid. hoc ceteri flagitāt sancti
patres. i. cui q z ipsū habitāt i re-
gione ymbre mortis. Hoc totus
mūd? tuis genib? puolūt? expe-
ctat. Nec imerito qñ ex ore tuo
pēdet pōlatō miseror: redēptio
captiuor: liberatio dānationis: sa-
lus dēiqz vniuersor filiorū adā:
totius generis. Ba virgo respō

sum festināte: o dñā nūc de vbum
quod terra: quod iferi. qđ expe-
ctāt z supi. Ipse quoqz hoīuz rex
z dñs. quātū pcupiuit decorem
tuū. tātū desiderat nūc nūc assē-
sum. in qua nimir pposuit salua-
re mūdū. Et cui placuisti in silē-
tio. iā magis placebis ex vbo cū
ipse tibi clāct de celo. Q p lch: a
inter mulieres fac me audir vo-
cē tuā. Si ergo eū tu facias au-
dire vocē tuā: ipe te faciet vidē
salutē nraz. Nūqđ nō hoc ē qđ
qrebas: qđ gemebas: Et qđ die-
b? ac noctib? orādo suspirabas:
Quid igit: Tu es cui hoc p mī-
sū ē: an aliaz expectamus? Imo
tu ipsa non alia. Tu inquā illa p
missa: illa expectata: illa deside-
rata ex qua sanctus pater tuus
iacob iam mortī appropinquās
vitā sperabat eternam cum dice-
bat. Expectabo salutare tuū do-
mine. In q deniqz: z p quam de-
ipse nūc ante secula. disposuit opa-
ri salutem in medio terre. Quid
ab alia speras. quod tibi offer-
quid per aliam expectas. qđ per
te mox exhibebitur. dū mō pbe-
as assēsum: z nūc deas verbū. Re-
sponde itaqz citius angelo. imo
p angelū domino. Responde v-
bum. z suscipe vbum. pfer tuū
z cōcipe diuinum. Emitte trāsi-
toriu z amplectē sēpiter num
Quid tardas: Quid trepidas.
crede p fiter. z suscipe. Summat
hūilitas audatiam. verēcūdia fi-
duciam: nullaten? conuenit nūc
vt viginalis simplicitas obliuiscā

Homelie super euangelio

tur prudentia. In hac sola re ne ti
meat prudens virgo presumptionem
quod et si grata in silentio veneratione
magis tamen nunc in verbo pietas ne
cessaria. Aperte ergo beatam cor fidei
labia professioni. viscera creatori.
Ecce desideratus cunctis generibus
foris pulsatur ad hostium. Quod si te
morante pertransierit. et rursus in
cipias dolens querere quem diligit
anima tua: Surge curre. aperi. Sur
ge per fidem. curre per deuotionem. aperi
per professionem. Ecce inquit ancilla domini
fiat mihi secundum verbum tuum. Semper
solet esse gratie diuine familiaris
virtus humilitatis. Beatus enim super
bis resistit humilibus autem dat gratiam
humiliter ergo rideatur. ut sedes
gratie appareatur. Ecce inquit ancilla
domini. Que est hec tam sublimis humili
tas que cedere non nouit hono
ribus: isolescere gloria nescit: Quod si
domini eligitur et ancillam se noiat
non mediocriter vera humilita
tis insigne: nec oblata tanta glo
ria. obliuisci humilitatem. Non
est magnum esse humile in abiecti
one. magna prius et rara virtus hu
militas honorata. Si me miser
humilitatem meis decepta simul
actionibus: ad aliquem vel medio
cre honorum puerit ecclesia do
nimus hoc vel per mea. vel per sub
ditorum peccata promittente: non ne
statim oblitus qui fuerit tale me pu
to: qualis ab hominibus. qui cor non vi
det putatus sum. Credo sanctus per scias
non attendo: et reputans non ho
nores virtutibus: sed virtutes hono
ribus. eo sanctior. quo superior

me extimo. Videas plerosque in
ecclesia de ignobilibus nobiles
de pauperibus diuites factos. su
bito intumescere. pristinae obliui
sci abiectiois. genus quoque suum
erubescere. et infimos dedignari
parentes videas et homines pecuni
osos ad honores quosque ecclesia
sticos peruolare: morisque sibi ap
plaudere sanctitatem: vestitum duntaxat
mutatione: non metum: et di
gnos se extiare dignitate ad quam
ambiendum puenerunt quodque si au
deo dicere adepti sunt nimis at
tribuere meritis. Mittito autem de
his quos excecatur ambitio. et ho
nor ipse supbiendi eis materia est
Sed video quod magis doleo: post
scripta seculi populum non nullos in sco
la humilitatis supbia magis ad
scere. sub alis mitis humilisque magi
stri grauius insollescere. et impacien
tes amplius fieri in clauistro: quam fuisse
in seculo: Quodque magni puer
sum est: plerique in domo dei non pa
ciuntur haberi preceptum. quod in sua non
nihil preceptibiles esse potuerunt. ut
quod vix. vbi a pluribus honores ap
petunt ibi locum habere non meruerunt
saltem ibi honorabiles videantur. vbi
ab hominibus honores preterunt. Vi
deo et alios quod non sine dolore vi
deri oportet. post aggressum christi militiam
rursus secularibus implicari ne
gotiis. rursus terrenis cupidita
tibus immergi. cum magna cura
erigere muros et negligere mo
res sub pretexto quoque communis utilita
tis verba vendere diuitibus et ma
tronicis salutaciones: sed et per sui im

patio ed
et sua cu
apostolu
te hoc ip
quod cas
de patim
le mudo
vix i suo
fuerit. mo
et curias
as picipu
ti sunt: Qu
quo id no
magis cul
iustur. pu
licere i sue
chis pciu
cessas. nec
reeta i hie
petit milite
ad pliu. et
pendere pa
rit. quod adue
midat. in me
cis potest
le hostib
bermes. Ne
la pangue
oclerum. d
nup hoc coe
lectari studi
emur rener
audiam. it
sum. quod illa
gebat. s. hui
Ecce ait de
da vbi tuu.
si dubitatio
dicit. fiat mi
gia intellig
desideratis

Diffusus est

patiois edictū penpiscer aliena:
 et sua cū lite repetet. nō audiētes
 apostolū ex ipso regis tubicinā-
 tē. hoc ipz inq̄t in nobis ē dīctū
 q̄ cās hētis. Quas n̄ magis frau-
 dē patimini: Ita ne mūdū sibi. et
 se mūdō crucifixerūt. vt q̄ antea
 vix i suo vico vl' oppido cogniti
 fuerūt. mō circūcūtes puincias
 et curias frequētates. regū notici-
 as p̄cipū familiaritates affecu-
 ti sint: Quid d̄ ipso hitu dicam: i
 quo id nō calor? s; color req̄ritur
 magisq; cultui vestitū: q̄ vtutuz
 iūstitur. pudet dicet. vicinē mu-
 liercule i suo studio: q̄ a mona-
 chis p̄ciū affectat: in vestib': n̄ ne-
 cessitas. nec saltē forma religiōis
 retēta i hitu. ornari. n̄ amari ap-
 petūt milites xp̄i: q̄ dū p̄pare se
 ad plū. et p̄tra acreas potestates
 p̄tendere paup̄tatis iligne debu-
 erāt. q̄ aduersarij vtq; valde for-
 midāt. in molitie vestimētoz pa-
 cis poti' p̄ferētes indiciz vltro
 se hostib' sine sanguine tradūt i-
 hermes. Nec aliūde hec oīa ma-
 la p̄tingūt: nisi q̄ illā qua seculū
 deseruim'. deserētes hūilitatem
 dū p̄ hoc cogimur inepta denuo
 sectari studia seculariū. cāes effi-
 cimur reuertētes ad vomitum.
 Audiam' itaq; quotquot tales
 sum' qd̄ illa rīderit. q̄ dī mī eli-
 gebat. s; hūilitatē n̄ obliuiscēbat
 Ecce ait dēilla dñi: fiat mihi secu-
 dū v̄bū tuū. Fiat ē d̄siderij signū
 n̄ dubitatiois idiciū. Et p̄ hoc q̄
 dicit. fiat mihi s̄m v̄bū tuum ma-
 gis intelligēda ē affectū exp̄ies
 desiderāris q̄ effectū req̄res mo-

re dubitanti. Quāq; nū obstat in-
 telligi fiat eē v̄bū orōnis. Nemo
 q̄ppe orat. nisi qd̄ credit et sp̄at.
 vult aut a se req̄ri de' et qd̄ poli-
 cet. et iō forte multa q̄ dat dispōit
 p̄u' pollicet: vt ex p̄missione duo-
 tio excitet. sicq; qd̄ gratis datu-
 r' erat: duota orō p̄meret. Sic
 pi' dñs. q̄ vult oēs hoīes saluos
 fieri. merita nobis extorq̄t a no-
 bis: vt dū nos p̄uenit tribuēdo:
 qd̄ retribuat? grat' agit ne gratis
 tribuat. Hoc vtq; p̄u dēs v̄go
 itellexerit. q̄ p̄ueniēti se mūere
 gratuite p̄missiois iūxit meritū
 sue orōnis. fiat inq̄ens mihi scōz
 v̄bū tuū. Fiat mihi d̄ v̄bo s; v̄bū
 tuū. Verbū quo d̄ erat i p̄cipio
 apud deū fiat caro d̄ carne mea
 scdm̄ verbū tuū. Fiat obsecro mi-
 hi verbū nō platū. qd̄ trāsit. sed
 p̄ceptū qd̄ maneat carne v̄z idu-
 tū nō aere. Fiat mihi nō tñ audi-
 bile aurib'. sed et visibile oculis
 palpabile manib' gustabile hūe-
 ris. Nec fiat mihi v̄bū scriptū. et
 mutū. sed icarnatū. et viuū. Hoc
 ē nō mutis figuris. mortuis i. pel-
 lib' exaratus. sed i forma hūana
 meis castis viscerib' viuacit' ip̄s
 sū. et hoc n̄ mortui calami. depi-
 etōe s; spūs sci operatione. Eo v̄z
 mō fiat mihi quo nemini aū me
 scī ē: nemini post me h̄edū por-
 ro mltifarie: multisq; modis oli-
 de' locut' ē p̄fīb' i prophetis. et
 alijs quidem in aure alijs i ore.
 alijs etiam in manu factum esse
 verbū domini memoratur. Ad i-
 hi autem oro vt in vtero fiat iux-
 ta verbum tuum. Nolo vt fiat

Homelia in dominica

mibi aut declamatorie pdicatu
aut singulariter significatu. aut
imaginatione somniatu. sed libe
ter inspiratu psonaliter incarna
tu. corporaliter inuisceratu. vbum
igit qd in se nec poterat fieri nec
indigebat dignet in me. dignet
et mibi fieri fm verbu tuu. Fiat q
de generaliter oi mudo. sed spa
litter mibi fm verbu tuu. Lectio
ne euangelica exposui sicut po
tui. nec ignoro q no oibus pla
cebit. sed scio me ob hac re mul
torz fore indignatioz obnoxium.
Et aut iudicabor supfluous: aut p
suptor q vz post pres q huc ipz
locum plenissime exposuerunt.
rursus in eode nouus expositor
ausus fuerim mittere manu. Sz
si qd dictu est post pres. qd no sit
ptra patres: nec ptribus arbitroz
nec cuiqz displicere debere. vbi
aut dixi qd a ptribus accepit. duz
sic absit typos psumptionis: vt
non desit fructus deuotionis. pa
tienter audiam de superfluitate
causantis. Nouerint tamen qui
me tanqz de ociosa et non neces
saria explanatione sugillant. no
ta intedisse exponere euangelii
qz de euangelio sumet occasione
loquedi. qd loq delectabat. Si
vero peccauit: q ppta magis ex
hoc excitaui deuotione q comu
nem quesierim vtilitate potens
erit beata virgo apud suu mise
ricordem filium hoc meuz excu
sare pcm. cui hoc meum quale
cunq opusculum deuotissime.
destinaui.

**Domica infra octauaz epiphacie
sancti Lectio Euangelij scdm
Lucam.**

In illo tpe. Cum fa
ctus esset. Iesus an
noz: duodecim: ascē
detibus parentibus
eius hierosolimaz se
cundū p̄suetudinē diei festi p̄su
matizqz diebus: cū redirēt remā
sit puer Iesus in ierusalem: et nō
cognouerunt parentes eius: et
reliqua.

Homelia sancti Bernardi.

Etis a me fili carissime: q
p̄tenus ex lectione euange
lica: q̄ duodenis pueri
iesu gesta narrant: aliq̄ pie medi
tationis: et sancti amoris eliciaz
semuna et sportulis litteraz p̄mē
dant: tibi colligenda transmittā
Adhuc nuncius ista ipse loq̄bat
et ecce sensi in ipsis medullis cor
dis mei ex quāto ex quali ex q̄
ardēt: ex q̄ dulci tua id fraterni
tas petebat affectu: cū subito mi
hi venit in mentē vbi aliq̄ fue
rim: quid senserim: qd in me ip
so euangelica verba nonnunq̄
egerint: vel cū legerent vel cum
cantarentur: Resperi mis respe
xi: et vidi: q̄ lōge post terga illa
suauia et iocūda reliq̄ri q̄ longe
ab his delicijs occupationū: et so
licitudinū me funes extraxerint
adeo vt que tunc tangere nōle
bat aia mea: nūc p̄ angustia cibi
mei sint. Nec recordatus sum: et
effudi in me aiam meā: cū emissā
ad me man⁹ dñi tetigit cor meū

infra octaua epiphanie

et vixit illud vinctioe misericordie sue: cernēs in ipso inq̄sitiōis tue modo q̄d luminis q̄d splendoris tu? mihi istillabat affect? quū insinuari tibi flagitare: puer iesus triduo illo: quo querebat a m̄se vbi fuerit: quo sit vsus hospicio: quibus cibis alitus: quo rū delectatus p̄sortio: quibus ne gocijs occupatus. Sērio filiū mi sentio ea ipsa q̄ familiariter q̄ affectuose cū quib? lacrimis in ofonibus tuis sanctis ab ipso iesu soleas sciscitari: quū aū oculos cordis tui illa dulcis pueri dulcis versat imago. Cū illū speciosissimū vultū spūali quadā imaginatione depingis. cū oculos illos suauissimos: simul et mitissimos in te iocūdina radiare persentis. Tūc vt vides mihi intimo clamas affectu. O dulcis puer vbi eras? vbi iacebas? quo vtebaris hospicio? Quo fruebaris p̄sortio? Atq; in celo? Atq; i terra An in domo aliqua interim morabaris: vel certe cū aliquib? tue etatis puerulis: secreto loco cōsistēs: eis secretorū mysteria profundeabas: fm tuā in euāgelio vocē. Sinite puulos venire ad me: et nolite phibere illos. Felices si qui fuerunt illi: quibus tot dieb? tā familiariter tuam presentiam indulsisti. Sed q̄d est mi dulcis dñe. Qui sanctissime matri tue querenti: dolenti: suspiranti non cōpatiebaris. Beniq; ipsa et pater tuus dolentes querebant te.

Imo tu dñā mea dulcissima: cur dñm querebas: quē deū esse non ignorabas: An ne cruciaretur fame ne frigore vexaret: ne ab alio quolibet etatē sue puero iuriaretur formidabas: non ne ipse est qui pascit omnia: omnia nutrit q̄ senū agri q̄d hodie est et cras i clibanū mittit gloriofius a Salomone vestit et ornat. Quin potius dñā mea pace tua: dico dulcissimum filium tuū: cur tā facile amisisti. tam icuriose custodisti. taz sero q̄ deerat animaduertisti? Atinā et mihi inspirare dignaret ipse iesus. Quid sibi sic querenti: sic flagitanti: sic estuanti iterum et spūali sermone respōderit: vt nota tibi scriberem: et gustata eructuare sufferrē. Videam? tñ si placet: q̄d nā sit q̄ dñs iesus i bethelē nascit: latet i egypto: nutritur i nazareth: et ide duodēnis ad tēplū et metropolim ciuitatē ascendit. nec tñ solus sed sub parentum disciplina. Et q̄d ista oia? Et profecto dux est dñs meus iesus: qz medicus qz doctor. Et vt dux exultauit vt gigas ad cur redā viā qz a sūmo celo egressio ei? et vsq; ad bethleē descēsus ei? Ibi p̄sena celestiu odoramētorū relinquens vestigia posuit tenebras. i. egyptū latibulū suū. et cū sedētib? i tenebris et vmbra moris lucē supne grē ifudisserēt nazareth sancta sua p̄ntia nobilitauit Sicq; nazarennus effect? in templū introducitur: vtq; puer discēs

Homelie in Dominica

nō docēs: audiēs ⁊ interrogās:
⁊ in his omnibus a parentib⁹ di
sciplina nō recedēs. Sic dñe: sic
pcedis mīfos: sic sanas egrotos
hāc viā errātibus: hāc ascēdēti
bus scalā: hūc exulibus redditū
demōstras. Quis dabit me bo
ne iesu tuis inherere vestigijs: ⁊
sic currere post te: vt qūq; appre
hendā te. Ego p̄dignus ille filius
qui accepi ad me substantiā meā
nolēs custodire ad te fortitudi
nē meā p̄fect⁹ sū i regionē lōgin
quā regionē dissimilitudinis: cō
parat⁹ iūmētis ilipētib⁹. ⁊ simi
lia reddit⁹ illis. Ibi dissipauī oīa
bōa mea viuēdo luxuriose: ⁊ sic
cepi egere. Infelix egestas cui ⁊
panis defuit: ⁊ porcorū cibus nō
p̄fuit: sequēs quedā aīalia imū
dissima errauī i solitudine in ina
quoso. Aīa ciuitatis habitaculi
nō iueni. Esuriēs ⁊ sitiēs aīa mea
in malis p̄tabuit. ⁊ dixi. Quanti
mercenarij i domo p̄ris mei abū
dāt panibus. ⁊ ego hic fame pe
reo. Sū sic clamare ad deū ex
audiuit me deducēs me in viam
rectā: vt irē in ciuitatē habitatio
nis. In quā nisi in illā que abun
dans panibus domus dicit⁹ pa
nis. i. betheelē. Lōfiteant tibi do
mine misericordie tue: q; faciasti
aiam inanē ⁊ aīam esuriētē fa
ciasti bonis. Paup vtiq; ille q
de celo descēdit: ⁊ posī⁹ i p̄sepio
spiritualiū cibus effectus ē iumē
tor. Et hec quidē p̄uersionis vi
ta quasi spūalis cuiusdāz natiui
tatis initiū vt p̄formetur paruu

lo paupertatis suscipiamus infi
gnita: ⁊ facti vt iumērū apud te
dñe presentie tue delicijs perfru
amur. S; q; scriptū est filij acces
sisti ad seruitutē dei sta fortiter ⁊
prepara aīam tuā ad tēptationē
Abscōdit modicū faciē suā dñs
iesus a nobis nō vt discedat: sed
lateat. Ecce egyptus: ecce tene
bre: ecce turbatio. Sedentes q̄p
pe in tenebris: ⁊ in vmbra mortij
ex parte: iocūditatis inopia vin
cti: ⁊ cōpediti ferro propiū vide
licet duricia cordis necesse ē vt
clamem⁹ ad dñm cū tribulamur
⁊ ipse de necessitatibus n̄ris eru
et nos. Luce enī p̄solationis sue
dissipās tenebras huius tempta
tionis: ⁊ gratia interne compun
ctionis: rumpens vincula interi
oris duricie seriori vultu nos
precedit in nazareth. Et ibi iter
flores scripturarū ⁊ virtutū fru
ctus seniorum disciplina nutriti
duodecim annis delicias forcia
mur. Sicut. n. dñs iesus i nobis
nascit⁹ ⁊ p̄cipit: ita ⁊ p̄fecto cre
scit ⁊ nutritur in nobis: donec oc
curramus oēs in viz perfectum
in mensurā etatis plenitudinis
christi. Cū ergo factus eēt iesus
annorū duodecim ascendētib⁹
illis in ierusalē. S; p̄suetudinē
diei festi: cū redirēt: remāsīt puer
iesus i ierusalē. Primū itaq; ne
nos p̄treat huius historie sua
uitas: sciendū id moris fuisse iu
deis vt ascēdentes ad diē festum
seorsū viri: seorsū mulieres iccēdi
rēt ne forte aliqd coinq̄natiōis

subiret p
na vt mudi
reflēt. Ende
lū illo tēpor
heretibus ei
rō cōmitam
dolecedine in
ergo quāta
q̄ tot dieb⁹
molitua et
e colleraue
quedā celesti
inter constab
misterius lap
re. Stupēt h
uones. ⁊ sue
nū grauitate
petercūt. En
fūmo vult
elegātia ref
cōuerteret
ret. excitare
quēdam mod
singulis tra
amplectunt
quā. Que
dū a rī
mulieribus
plus cū pat
ref. Credo sū
tūmo affectu
ois sui. Et p
sup̄rannib⁹
inlerere nō
se coaptat. A
meū. hūgent
rtiueniā tel
hac igit ioc
tibus cuncti
tēplare rog

infra octaua epiphanie

subrepet prescribente lege diuina
na vt mudi nri sacris solenis ite-
resset. Unde credibile e puer ie-
su illo tepore nre patri z viris ad-
heretibus ei: nre matri. z mulie-
ribus comitantibus ea sue presentie
dulcedine indulisse. Cogitemus
ergo quanta coram fuerit felicitas:
q tot diebus viderunt faciem eius: z
melifluos eius sermones audierunt:
z considerauerunt in hoie. z puero
quedam celestis radiare virtutis z
inter confabulationes mutuas
misterium sapientie salutaris isere-
re. Stupet senes: admirantur iu-
venes. z sue tunc etatis pueri. mo-
rum grauitate. z sermonum potere
deterent. Credo eni in illo specio-
sissimo vultu tanta gratie celestis
elegancia refulsisse. vt omnia in se
converteret aspectum. auditum erige-
ret. excitaret affectum. Cerne queso
quemadmodum a singulis rapit. a
singulis trahit. senes osculantur.
amplectuntur iuvenes. pueri obse-
quantur. Que lachryme a pueris dum
diutius a viris tenent. Que scis
mulieribus carissime cum paulo
plus cum patre. z eius sociis mora-
rent. Credo singulos proclamare i-
timo affectu. Osculet me osculo
oris sui. Et pueris eius presentiam
suspirantibus senum contuberniis se
inserere non auderent. illud facile
se coaptat. Quis mihi det te frater
meum. sugentem vbera matris mee.
vt inueniam te foris z deosculer. Cum
hac igitur iocunditate ingredien-
tibus cunctis ciuitate sanctam con-
templare rogo inter singulas fami-

lias quibus pia fuerit. ac sancta contem-
tio. cunctis desiderantibus eius si-
bi presentiam dulcissimam indulgentiam
hec felix quam vicit. Forte ob hanc
causam consummatis omnibus cum redi-
rent. remansit puer iesus in ierusa-
lem. z non cognouerunt parietes eius
arbitras. n. vnusquisque est cum al-
tero. vtpote qui amabatur quod ab
omnibus. z ab omnibus patebatur.
Non cognouerunt parietes eius: quod
abesset. donec itinere diei exple-
to. per singulas familias que simul
ascenderant quereret inter cognato-
tos. z notos. Et non inuenientes re-
gressi sunt in ierusalem. post triduum
autem inuenit eum in templo. Per il-
lud itaque triduum ubi eras bone ie-
su? Quis cibum aut potum mini-
strauit. Quis detraxit calciamentum
ta. Quis membra puerilia vngu-
tis fouit. z balneis. Scio certe. quia
sic voluntate nostram sumpisti i-
mitate. ita cum velles propria ostendi
sti virtute. z ita cum velles. his ob-
sequijs non eguisti. ubi ergo eras
domine iesu. De his omnibus estimare.
vel puerum vel opinari libet aliquid
affirmare aut temere nihil. Quid
dicam de me. An vt te per omnia nostra
reformares paupertati. z in te humane
naturae caliditates suscipies quasi vnus
e turba pauperum stipem per hostiam me-
dicabas. Quis dabit me buccellam
illam sic medicatam principem fi-
eri. vel saltem diuini illius edulij reli-
quias saginari. Sed vt ad sublimio-
ris opinionis secreta vertamur. pri-
ma forte die propria se vultibus
presentaui. non vt confederet.

Homelia in Domenica

sed vt ordine suscepte dispensatio
nis paternam vocē consuleret.
nō absurda videt talis opinio. si
estimetur qd dei filius de his q i
diuina natura. simul ipse cū patre
et spiritu sancto coeqlis. et substā
tialis vtriqz disposuerat i forma
serui: quā suscepit. homo paru⁹
dū magnū cōsulerit. non vt discere
ret. quod ipse cum patre i forma
dei eternaliter nonerat. sed vt ip
si patri p oia deferret. obediētiaz
offerret pferret hūilitatē. Ibi igitur
i illo secreto cubiculo patris
d baptisate suscitādo. de eligē
dis discipulis de condendo enā
gelio de miraculis faciendis po
stremo de tollerātia passionis de
resurrectionis gloria. Cūctis di
uino modo dispositis altera iam
die angelicis et arcangelicis cho
ris suauitatē sui vultus indulxit.
Referensqz antiquam ciuiū sup
porum ruīnā post modicū repa
randā vniuersā letificauit ciuita
tē dei. Iā tertia die se cuneis pa
triarcharū. et pphetarū imiscēs.
ea q a sancto sene Symeone du
dū audierant pprj vultus mani
festatione approbavit. Sicqz ex
peccationis illoz moras. istātis
iam redēptiōis promissione con
solans animeqz atqz alacrio
res reddidit vniuersos. Merito
igit post triduum inuenit in tem
plo in medio doctorū. et seniorū
vt paterne pietatis de hominū
reparatione consiliū sicut angelis
et sanctis carne exutis quātū vi
debatur propalauerat: in omniū

locorū sacratissimo tēplo hyero
solimitico. et hys primo q precio
sissimū huius promissionis thesa
urū in sacris litteris cōuersabāt.
paulatim inciperet reserare. pri
mū audiēs et interrogās. deinde sa
cratissima mysteria pdiēns. Be
nigz mirabant oēs sup pruden
tia et responsis eius. Data ē hec
pueris. et adolecētibus. humili
tas. et reuerētie forma. vt i medio
seniorū taceāt. vt audiant. interro
gent vt discant. Iudica mihi di
lectissima domina mea. mat dñi
mei. qd tibi fuerit animi. qd stu
poris. qd gaudiū. cū dulcissimūz
filiū tunz dominū iesum inueni
res. nō iter pueros. sed inter do
ctores. cū omniū oculos i ipsū
intentos. omniūz cernerēs aures
ad ipsū erectas. cū de pru dētia
eius. et respōsis. pusilli. et magni.
docti pariter. et indocti loquerē
tur. Inueni inqt. quē diligit aia
mea. tenebo illū nec dimittā. Te
ne o dulcis dñā. tene quē diligis
et triduanā eius absentiam mul
tiplicatis delicijs recōpēsa. Fili
qd ē. qd fecisti nobis sic: Ecce pa
ter tuus et ego do lētes quereba
mus te. Itey dñā mea dico. tibi.
Quē dolebas. Eredo nō famem
nō sitim. nō idiā timebas puero
quē deum noueras. s; tñ subtra
ctas vel ad modicū ineffabiles
psētie eius delicias qrebaris. Tā
eni dulcis est dñs iesus gustan
tibus eū. tā speciosus ad vidēdū
tā suavis ad amplectendū. vt
brenis eius absētia. maxima do

Infra octaua epiphanie

foris materia sit. Quid ē q̄ me q̄
rebatis: Nesciebatis q̄ i his que
patris mei sunt oportet me eē:
Iā hic celestiu mysterior. in q̄b⁹
p̄ tridui fuerat obseratū: incipit
resarare secretū. Et humilitatis
z obediētie simulq̄ p̄prie volū-
tatis deserēde senioz p̄ceptis: eti-
am vtilibus p̄termisissis obtempe-
randi expressius: z excellētī cō-
mēdaret exēplū. cū his sublimi-
bus taz vtilibus: tā deniq̄ neces-
sarijs p̄termisissis senioz se subdit
volūtati. vt ait euāgelista. Et de-
scēdit cū eis: z erat subditus illis
s̄z quid ē q̄ ait euāgelista? Scili-
cet q̄ ipsi nō intellexerāt verbū:
quod locutus fuerat. Ad hoc de
maria dictum arbitror. q̄ ex quo
spūs s̄ctus supuenit in eam z ei
virtus altissimi obūbrant: nullū
filij cōsiliū potuit nescire: s̄z cete-
ris nesciētibus siue nō itelligen-
tibus qd dixerit. Maria vt sciēs:
z intelligēs conseruabat omnia
vba: hec conserens in corde suo.
Memoria p̄seruabat. meditatio
ne ruminabat: z hec cū ceteris. q̄
de eo viderat z audierat cōfere-
bat. Ita ē beatissima virgo. tūc
misericordiē p̄uidebat nobis. ne-
tā dulcia tam salubria: tā necessa-
ria aliq̄ negligētia laberentur. z
propterea nec scriberēt. nec p̄di-
carētur z sic sequentes: hui⁹ spi-
ritualis m̄ae dīcijs fraudarētur
Omnia igit̄ hec virgo prudētis-
sima: fidelit̄ cōseruauit. Tūc cū
die tacuit: opportune p̄didit. z
sanctis discipulis z apostolis p̄-

dicanda: cōmisit. De his verō
q̄ sequit̄. Iesus p̄ficiebat etate:
z sapiētia: z gratia apud deū z
homines. Multi multa dixerūt
z diuersi diuersa sētūt. de quoz
sentētis nō ē nostrū iudicare.
Alij animā christi ex quo creatā
ē z assumpta in deum equa lē cū
deo sapiētiaz habuisse putarūt.
Alij q̄ s creaturā: creatori adeq̄
re timētes sicut etate: ita eū sapiē-
tia p̄fecisse dixerunt euangeliste
innitentes auctoritati: q̄ ait. Je-
sus aut̄ p̄ficiebat etate. z sapiē-
tia. z gratia. Nec mirū inqunt si
minor dicatur fuisse sapiētia: cū
mortalis atq̄ passibilis. atq̄ per
hoc beatitudinē minor tūc fuisse
vacillime p̄dicet. De hoz sētētis
iudicet q̄sq̄ vt velit. Ad ipi suffi-
cit scire. z credere dñm iesum ex
quo cū deo i onā est assumptio p̄-
sonā: fuisse p̄fectus deū: ac p̄ hoc
p̄fectā sapiētia p̄fectā iusticiā
p̄fectā beatitudinē p̄fectam fu-
isse virtutē. z esse z quicquid d̄ eo
fm substantiaz dici potest: de eo
potuisse dici etiam cum in vte-
ro fuisset matris n̄ ambigo. Nec
iō aut resurrectionē: aut mortali-
tatē aut passibilitatē abrogamus
cū cū nō fantastice. sed v̄e hoīem
eē confiteamur. z v̄am hominis
fuisse naturā i qua potuit p̄fice-
re. Altruz etate aut sapiētia ipsi
videant: qui de huiusmodi cōtē-
dere norunt. Tu autē filij q̄stioes
nō q̄ris. sed deuotionē nec vnde
lingua actuatur. s̄z vnde animus
excitetur. Et propterea his q̄ ad

z

Homelia in Dominica

Dystoria ptinent iterum ptermis-
 sis. ad spūalem itelligētiā enu-
 cleādā sicut ipse de quo loqmur
 ispirare dignabitur trāseamus.
 Nūc redeundū ē ad te fili caris-
 sime cuius anim⁹ ē pformari xpo
 ⁊ vestigijs iesu artius inherere: si
 forte sufficiā de euāgelica lectiōe
 tuū tibi explicare pfectū: ut hoc
 ipsuz legas i his cedulis: quod i
 te ipso suavis expiris. Credo. n.
 te trāsisse ad nazarenas de bethe-
 lemitica paup̄tate diuitias. ⁊ itaz
 duodenū effectū de florib⁹ naza-
 renis ad fructus hierosolomiti-
 cos ascēdisse: vbi nō tā i codicib⁹
 q̄ i proprijs moribus hec misti-
 ca valeas lectitare. Sicut. n. be-
 theelē vbi christus puul⁹: ⁊ pau-
 per nascit bone vite ē ichoatio.
 Sicut nazareth vbi nutrit virtu-
 tū ē exercitatio. ita hierusalē ad
 quā dñs ascēdit: ē celestiu secreto-
 riu cōtēplatio. In betheelē enim
 ⁊ paup̄escit: i nazareth ditescit: i
 hierusalē affluit olīcis. Paup̄e-
 scit q̄ppe pfecta mūdi abrenūcia-
 tiōe. Et ditescit virtutū pfectione
 delicis affluit spiritaliū saporū
 dulcedine. Ascēdēdū q̄ppe est a
 conualle ploratōis inter aspera
 tēptationis p plana exercitiū spi-
 ritualis. ad alta lumine. ptem-
 platōis. In betheelē noue cōuer-
 satiōi dedicat ifantia: q̄ ratiois i-
 potēs nēinē ledit nēinē fallit li-
 bera cupiditatis. sue volūtatis i-
 scia nēinē iudicat nllī detrahīt
 nihil cupit nec de p̄sentib⁹ anxia
 nec de futuris sollicita. alieno tā

tū sustentatur iudicio. Nūc no-
 bis ifantia. vas electionis cōmē-
 dans si q̄s ait iter vos sapiēs vo-
 luerit fieri. stultus fiat: ut sit sapi-
 ens. Et dñs in euangelio. Nisi
 cōuersi fueritis. ⁊ efficiamini sic
 puuli nō intrabitis i regnum celo-
 riu: Nūc itaqz q̄libet aia initiata ē
 fantia post herodianas persecu-
 tiones si cepit i ea quasi i agro
 fertilissimo vtutū flores vbiqz pu-
 lularē: i merito nazareth q̄ flos
 interpretatur: quasi septennis iha-
 bitans duodecimū annū felicif
 expectabit. Nūc q̄dez necesse ē
 vt ager cordis nrī peccatorū nro-
 rum recordatione ⁊ ifirmitatis
 nostre p̄sideratione istercoretur:
 deinde tēptationū vomere multi-
 plici fatiget. At sic virtutū se-
 mina flores pariat spiritaliū ex-
 ercitioz. Ergo illū a quo tā spiri-
 tus timoris. vitia antiq̄. ⁊ iolital
 cupiditates rescannerit. Unius
 anni puerū extimato. Si deinde
 mitē eū ⁊ obedientē spūs pietas
 effecerit biēnē spiritalit̄ iudica-
 to. Itā si spūs sciētie sue ifirmitas
 cognitionē. ⁊ auxiliū diuini s̄side-
 riū ifuderit: triennē nō dubites ac-
 cessisse. Quē si p̄tra tēptationes
 ⁊ carnales delectatōes q̄ militāt
 aduersus aiam: spūs foctitudis
 imobilē reddiderit ac robustū.
 annoz q̄tuor vuez admirat. Ac-
 cedat spūs p̄siliū: ⁊ virtute discre-
 tōis q̄nquēnē faciet. Qui si spiri-
 tus itelligētie meditationē sacre
 legis idulxerit ad sexti anni eta-
 tē felici p̄gressu puenit. Septimū

infra octaua epiphanie

annū spūs sapientie aduehit: q̄ d
legis diuine meditatione proce
dit. Quatuor vō virtutes cardī
nales quasi quatuor etiā annorū
Ince anime inuehunt proficiēti: q̄
bus nihil ē in vita vtili⁹ hoibus
sicut de ipsis scriptū ē. Sobrieta
tē enim docet. et prudentiā et iu
sticiam: et virtutē quibus nihil ē
utilius. hec sunt pcedentiū virtu
tū moderatrices sine q̄b⁹ cetera
nec honeste haberi nec pseuerā
possunt fuari. Agit. n. sobrietas:
q̄ alio nomīne tempātia dicit: ne
sit ipsarū virtutū imoderata pro
gressio. Prudentia ne sit earū i
distincta cōfusio. Iustitia ne sit
virtutū vltus imoderatus. Airi⁹
q̄ et fortitudo dicit: vt pseuerant
earū teneat affectus. Sequitur
aunus duodenus. isq̄ contēpla
tionis: q̄ ad ipsā celestē iernsalem
aiam subleuat estuantē q̄ celum
reberat q̄ portas paradisi aperit
q̄ spōsū ipsū spōsū speciosū forma
p filijs hominum: quasi p cancel
los pspiciētē puris mētis oculis
exhibet cōtēplādū. vt vocē illaz
suauissimā mereat audire. Tota
pulcra es amica mea: et macula nō
ē i te. Immaculata. sordib⁹ pecc
atorū. vlt passionū. enolās a reti
bus occupationū oblita merorū
p̄teritorū. enascentibus imagi
nibus exteriorū creatorum: cor
dis sui faciē ad cernendū quē di
ligit sūma aueritate substolūt. Et
ideo audit. Tota pulcra es ami
ca mea et macula nō ē i te. Saui
distilans labia tua. Hyems iquit

transit: iber abiit. et recessit: flores
apparuerūt i terra nostra hī s̄e
flores odoriferi nimirum licz ad
huc i q̄dā nouitate virtutes. que
post hyemē psecutionū. et hym
brē tēptationū. i agro peccatoris
bene pficientis felicis oriūt. q̄rū
xhs deos. simil⁹ et odos dlectat⁹ ab
inferioribus eā ad supiora iuitans
hyemis inq̄t transijt. iber abiit et
recessit. flores apparuerunt i ter
ra nostra. Et qm̄ pro gemitu ppi
ctionis apitur vita cōtēplatiōis
adicit i sequētibus. Vox turtu
ris audita ē i terra nostra. Reco
le fili quid soleas i angulis su
surra. quuz scilicet ad instar tur
turis que auis castissima ē et soli
uaga. et gemebūda. latebras. que
ris. Et licet iter multos cōstitu
tus solitudinē tibi edificas quo
tidianā. qm̄ gemit: qm̄ estuas: qm̄
q̄ris quē diligit aia tua et amoris
vīm patiens. iam optas videre
quē amas quem nunc blandiris
et nunc ad amoris. et desiderij itē
sionē suauiter idagaris. Nunc
moras accusas nunc te cernis cō
tēptum nunc te vlsitatione cōfi
teris idignuz et iterū de eius to
tiēs exptus bonitate presumis.
Nunc quasi vltius nō sustine
as spirituali quodaz litigio. vel
luctamine euincere retardantē
conaris? Que tunc lachryme:
Qui gemitus: Que suspiria:
Que voces: Nunc oculi fle
tu graues cum intimis singul
tibus. eriguntur ad celum nunc
manus extenduntur: et bra

Declamationes

Chla: nūc pectoris tōsione anime
rarditas accusat. Proferunt in-
terim verba sine principio: sine fi-
ne: quorū nec sententie coherent
sibi nec rationes similes sunt: nec
alicuius lingue sensus vel ydio-
ma seruat. Quā vox aliqui respon-
det affectus: et iter vocem affectus
intercipit. Gaudet certe pius il-
le iesus tali certamine superari et
talis anime tali instātia delecta-
tus ad circūstantes angelos glo-
riat. Vox turturis audita est in
terra nostra. In terra viuentium
Vox talis anime sic estuatis au-
ditur. cū talis desiderij odor sua-
uissimus vniuersā demulcet sua-
uitate dei. Sic tibi i anguo qua-
si helie i spelūca primo trāsit spi-
ritus gradis subuētes mōtes et
pterēs petras. Non i spiritu do-
minus. Et post spiritum cōmo-
tio: sed nō in cōmotiōe dominus.
Et post cōmotionem ignis. Sed
nō in igne dñs. Post ignē sibi-
lus aure tenuis. et ibi dñs. Hi sūt
quidā gradus p quos i oratione
mens compuncta conscendit: q̄
si virgula fumi ex aromatibus
myrrhe et thuris. et vniuersi ge-
neris pulveris pigmetarij. Sed
hec tibi ipsi nō tā inuestigāda q̄
ipsa tua oratione animaduertē-
da cōmitto. Diligenter ergo at-
tēdas cū qua primū difficultate
nōnūq̄ ingrederis cubiculū pe-
ctoris tui: vt iuenias tibi spelun-
cam in qua quodāmo sepeliaris
ab oībus que mūdi sunt. et ores
patrē tuū in abscondito. Videtur

aliquādo cor in modū silicis du-
rissime. Videt quasi mons aliq̄s
interiacēs interiorē aspectus ab
omnibus spiritalibus exclusū:
se: donec spūs grandis p̄trāsien-
s subuertat mōtes et pterat petras
aī dominum. Quē nimis spūm
sequitur cōmotio: qm̄ mens qua-
dam cōpunctione resoluitur: et
fluentibus lachrymis quicqd̄ in
se sordidum est vel aduersus cō-
mota interiori contritione deter-
git. Unde orta spe igne ineffabi-
lis desiderij exardescit et spiritua-
le quoddam certamen inuit cum
deo donec sibilus aure tenuis il-
lapsus precordijs leni tactu per-
stringit affectū cūctis motib⁹ cū-
ctis dissensionib⁹ cūctis verbis:
cūctis cogitatiōibus iponēs silē-
tiū vsq̄ ad ipsas ierusalē celestis
delicias aīam subleuat p̄teplati-
uā. Tunc ille diu quesitus: toti-
ens rogatus tam ardēter deside-
ratus speciosus forma p̄e filijs
hominū quasi p̄ cancellos p̄spī-
ciens inuitat ad oscula: surge in-
quiens p̄pers amica mea. et veni
Tūc ingrediēs ierlm̄ trāsit in lo-
cū admirabilē vsq̄ ad domū dei
in voce exultationis et p̄fessionis
Tūc amplexus tūc oscula: tūc in-
ueni quē diligit aīa mea. Tenui
illū nec dīmittā. Tūc in ierusalem
affluit delicijs: et fruitur bonis. et
diē festū cū exultatione colit. ob-
secro itaq̄ fili carissime memeto
meicū bñ tibi fuerit vt sugeras
dilecto tuo regi tuo qui ē in scō
vt educat me de isto carcere: de

Iuxta octaua epiphanie

his tenebris. & his. Vincul: vt tū
dē aliqui respirē i prioris gaudi
libertatē. Sētia & ego q̄ magna
multitudo dulcedinis illi⁹ quaz
abscondit timentibus se. Sz heu
heu rara hora: & pua mora felix
q̄ triduo poterit p̄morari in his
delicijs. In his trib⁹ diebus con
tēplatiōis lucē. nō incōueniēter
intelligo qm̄ q̄cqd deo potit mēs
illuminata sētire aut ad potētā
eius aut ad sapientiā. aut ad bo
nitatē credimus p̄tinere. Cernit
itaq; dñs ies⁹ aliqui foris: & potēs
in p̄lio: vt scias te vel vt sētias te
si dilexeris eum p̄tra munduz
diabolū p̄tra oēm principatuz &
potestatē. eius dextera p̄tegēte
cui resistere nemo pōt: sub q̄ cur
uant q̄ portāt orbē q̄ si tenuerit
aquas oīa siccabunt si emisit
eas euertet terrā. Si igit spirit⁹
potestatē hñs ascēderit sup te si
stimulos accidiē exagitauerit. si
aculeos diuersaz passionū accē
derit si aduersū te p̄mouerit mū
dū. si inflāmauerit p̄secutiōes. Si
times si trepidas: si p̄ singla mo
mēta vinei formidas: & ita ad ie
sū tuū anxius curris ploras: ex
pōis p̄cula opē flagitas: aderit
tibi quē diligis i specie potētissi
mī regis: & scd̄s oīonē sancti da
uid. Apphēdet arma & scutū &
exurget i adiutorū tibi. Audies
q̄ ne timeas a facie eoz: qz ego
tecū sū. Et si secretorū cognitōes
vel cui⁹ vīs alicuius solutiōem
tibi desideras renelari si mūdāe
p̄fusionis causas: & rōnes anxī⁹

admiraris. si mouent pedes tuos
qz pacē peccatorū vides. q̄ in la
bore hoīum nō sūt & cū hoīb⁹ n̄
flagellant. q̄ris diuersorū vbi cū
iesu solus cū solo fabularis cla
mas cū hyeremia. Iust⁹ q̄dez tu
es dñe si disputē tecum. Veni
insta loquar ad te. Quare via i
piorū p̄sperat: Sic itaq; querēt
aderit ille magister q̄ docet sol⁹
hoīem scientiam h̄z clauē sapie
& aperit: & nēo claudit: claudit:
& nemo apit. Aderit in specie do
ctoris suauissimū: in cuius dexte
ra ignea lex: vt te illuminatione
cognitione & charitate: q̄ ex le
gis meditatione p̄cedit: inflāet.
Porro in sinistra eius v̄ga equi
tatis: virga regni: vt & querētis
presumptionē arguit & curiosita
tē p̄pescat. Postremo si hec oīa
& si magna. & si splēdida: & si sub
tilia. Anius tñ osculī desiderio
suauissimorū labiorū illi⁹ vno tñ
tactu nō fastidias incipis: qz que
rulis vocibus clamare cū p̄p̄ha
quesui vultū tuū vultū tuū dñe
regrā. Quis mihi det te fratres
meū suggentes vbera mīis mee
vt inueniā te foris. & bosculer te.
Veniet certe tibi i odorē vnguē
torū. & aromātū: sicq; celeste. & di
uinū quoddā tremētī imprimēs
osculū oīa viscera tua ineffabili
iocūditate p̄fundet: vt clamare
delectet. diffusa est gr̄a in labijs
tuis. Cū legēs: & prophetas legis
animaduerte diligētē & inuenies
ipsas aptiōes & p̄tēplatiōes mul
totiens in figuris: & enigmatib⁹

Homelia in dominica.

Abusdā designatas. Sūt. n. mltā genera p̄tēplatiōis: ac sp̄ialium visionū: q̄ tñ oīa: vel ad dei potētā vel ad dei sapiam vel ad dei benignitatē p̄tēre noscunt. Nā si cogites de^o respectu oīuz: vt cā quorū dā vt sint: quorū dā at vt rō nales: ac per hoc sapie capaces sint multoz q̄ vt bti sint. Pri- mū potētie: alter sapiētie. Alti- mū ascribā bonitati. Potētie q̄ dē ē: q̄ sine ipso nulla creatura subsistit. Sapie: q̄ sine ipso nlla doctrina istruitur. Bōitas q̄ si- ne ipso: nulli^o rei vñs expedit. Apud ipm̄ secura sūt oīa: cuz nī hīl sit quod ei^o turbari possit po- tētia. In ipso creata sūt oīa: cui^o nō pōt falli sapia. Ex ipso recta sūt oīa: cui^o natura nulla pōt de- prauari malitia. Ergo i rex crea- tura p̄tēpla mur ei^o potētia i for- ma sapiam bonitatē in vsu. Sāc i his q̄ in carne gessit. tñ p̄tēpla- ri malneris: hūc ipz triduane lu- cis plēdorē facile itueberis. Si nascētē i p̄sepio: si i brachij a- gientē si p̄dētē ad vbera. Si i- ter vlnas simeonis puuluz: oculū illuminate mentis aspexeris: bōi- tatis eius opa interius admira- re. Si vultū eius igneū: flagellū quoq̄ de resticulis. Nocēq̄ tri- bilem. q̄bus vendentes et emen- tes in tēplo terruit: q̄bus euertit cathedras nūmularioz: quibus insuper colūbaz vēditozes eiecit p̄siderare delectat tante virtutis potentiam expauesce. At si iocū dum ductis insidias scribarum et

phariseoz toties deprehēdas ca- lidas corz obiectiōes. responsio- nū illius prudentia confutatas occulta mente p̄spicere sapiētie ei^o luceem: clarius emicare p̄sen- tias. Ita quoq̄ fuit potētie: q̄ su- ganit demōes: q̄ turbas pauit: q̄ calcavit maria. q̄ Lazaz vo- cavit de monumēto. et tñ nō mī- noris sapie fuit. q̄ vt p̄cipes hu- ius mūdi fallerentur: inter diuē- na miracula a diabolo se tēptari p̄misit. Qd velut egens esurierit q̄ i nauī dormierit q̄ crucē mori- turus ascēderit. Rex q̄ in boni- tatis illius meditatiōe libentiūf immobilis ingredere q̄so domū symonis pharisei et intueri attē- tius q̄ pio: q̄ suauī q̄ iocūdo. q̄ clementi vultu humi p̄stratam respicit peccatricem. Quā p̄pa- tientī processu illos pedes peni- tentie lachrymis irrigādos p̄be- at. et capillis quos sibi hactenus supbia. et lascinia vēdicauerat de- tergendos. labijsq̄ tot scelex se- ditate polutis diligenter osculā- dos. Osculaf. osculaf: o bta pec- catrix pedes d̄cissimos. suauis- simos. speciosissimos. q̄b^o caput serpētis p̄teritur. ante quos an- tiqu^o hostis egreditur: q̄bus cal- cantur vicia q̄bus mūdi omnis sternitur gloria quibus supboz et sublimiū colla mira virtute p̄- mūtur. Osculare iquā et felicib^o alābe labijs vestigia. q̄ null^o pec- cator post te exponeat: null^o q̄ tūlibet criminofus rfugiat null^o expauescat idign^o. Osculare. cō-

infra octaua epiphanie

plectere stringe. et angelis et homi-
bus odorata vestigia perire et con-
fessionis vnguento perfunde. ut to-
ta domus impleatur odor vnguenti. ve-
ne tibi o pharisee. cui est odor
mortis in morte. qui times alieis ma-
culari peccatis. cum te timor proprius
interius sed insuper maculet. Nam escis
et suauiter redolet misericordie mi-
serere huius peccatrici miseria. Quam
dulcis sapiat pietati confessio pura
peccati. Quam gratum sit illi sacrifi-
cium cordis peritio et cito presumat
peccatum ardere dilectio. Sed et di-
missa sunt ei peccata multa quoniam di-
lexit multum. Gratia tibi o beatissi-
ma peccatrix. ostendisti mundo tu-
tum suis peccatoribus locum pedes. scilicet.
Jesu qui neminem spernunt. neminem
periciunt neminem repellunt suscipiunt
omnes. omnes admittunt ibi certe et tyo-
pissa muttat pellē suā. ibi par-
mutat varietatem suam ubi solus
phariseus non expurgat superbiam
suā. Quid agis o anima mea o miseria
mea o peccatrix mea? Habes cer-
te in te tuas lachrymas. habes ubi
feda tua oblectamenta sacris ocu-
lis purges. et totum affectum tue
vnguentum secure sine aliquo metu
vitiū infundas. Quid dissimulas?
Erumpite o dulcissime lachryme:
erumpite cursum vestrum nullus in-
pediat. Rigate sacratissimas pla-
tas domini mei. saluatoris mei susce-
ptoris mei. Nam si quis phariseus sub
murmure sine me a suis aspectu
dignū censeat. si simbricie sue ta-
ctu indignū iudicet. subsanet. irri-
deat: auertat oculos perneat au-

res nihilominus tuis in herbo ve-
stigijs. Jesu meis stringas manū
huius primam labijs nec a lachrymis ces-
sabo vel osculis: donec audiam. di-
missa sunt ei peccata multa. quoniam
dilexit multum. Est ergo dies pri-
ma qui anima sciens deum inspeculat et in
amenitatibus quasi in ierusalem
comoratur diuine potentie in tem-
plo. Secunda sapientie illius ad-
miratio. Tertia bonitatis. et dile-
ctionis peribatio. Ad primam per-
tinet iusticia. ad secundam scientia
ad tertiam misericordia. Iusticia
terret: scientia docet misericordia
fouet. Introibo in potentias domi-
ni: domine memorabor iusticie tue so-
li. Ecce iusticia. Incerta et occul-
ta sapientie tue manifestasti mihi.
Ecce scientia. Quoniam melior est mis-
ericordia tua super vitas. Ecce mis-
ericordia tua. Et in prima die timor qui ex iusticie per-
deratōe procedit animam purgat. In
secunda sapia illuminat. In tertia il-
luminata bonitate dulcedis sue re-
muerat. Cernis mihi fallor et neces-
sarium sit et utile iter bonorum operum ex-
ercitia. per triduum hoc hierosolimē
ticas frequentat obicias. in quibus timor
admirat panem doloris. Scia vi-
num exultatōis bonitas lac consolatio-
nis. Scio te nunc mirari quod oblitus
dixeris: quibus dolorē non deesse mem-
morauit. quoniam expropterea sum septus. quod
dolorē illum qui de casto timore pro-
cedit: omnibus huius mundi delitijs
meis compuncta proponit. Et hec
dicta promodulo experientie nostre.
Ceterum viri excellentioris meriti.
et capatioris ingenij: animeque

Homelia in dominica

purgationis i tribus his subtilio-
ra: ac profundiora rimantur: In
potetia. s. dei profunda iudicia: i
sapientia secreta consilia: in bonita-
te eius misericordie dona ineffa-
bilia. Sicq; paulus ingressus in
potetias dñi: et abyssum iudicio-
rū eius expauescēs o homo inq̃t
tu q̃s es: vt respondeas deo. nū-
q̃d dicit figmentum ei. qui se fin-
xit. cur me fecisti sic? S; et thesau-
ros sapientie eius admirans ait.
Altitudo diuitiarū sapientie: et
scientie dei. q̃ incomphensibilia
sunt iudicia eius: et inuestigabiles
vie eius. Diuitias quoq; bonita-
tis ei⁹ memorās. An diuitias i-
q̃t bonitatis cōtēntis. Post tri-
duū igi inuenerūt eū i templo:
haud dubium quin maria: et io-
seph: altera mater: alī nutricius.
Inuenit itaq; spiritalis spūali-
um contemplator: non in quoli-
bet loco. sed i templo. Habet. n.
hierusalē atriu. habet portas. h; tēplū.
Et atriu aliq̃ patet q̃dem
inimicis porte at patefiunt solis
amicis. ingressus vō templi non
indulgetur nisi pfectis. Igit qui
in tēporalibus eterna: In terre-
nis celestia: i humanis diuina. in
creaturis creatorē valet ispicere
quasi i atria celestis hierusalem
itroductus exultet. Hucusq; phi-
losophi quasi inimici i atria intel-
ligētie sue vim poterāt extēdere
sicut dicit apostolus. Quod enī
notū est dei manifestū est i illis
inuisibilia enim ipsius a creatura
innudi p ea que facta sunt intel-

lecta cōspiciunt: sēpiterna quo-
q; virt⁹ eius: et diuinitas. Qui ve-
ro i scripturis sactis ablato vela-
mine reuelata facie gloriam dei
poterit cōtēplari de ingressu por-
tarū ierusalē gloriatur. At si pin-
guedinē itime dilectionis. et tue
adipem affectionis i cordis ara
celestis desiderij flāma succēde-
rit: et ascēderit summus aroma-
tū de flagrantia orōnis: sicq; oc-
culus mētis: i ipsa celi secreta ra-
diuz porrexerit: et cordis quoq;
palato illius diuine dilectionis
felix tactus sapuerit cū holacau-
sto gratissimo tēplū hierusalem
frequētaſti. Sed anima sancta i
hīs delicijs cōmōrāre dolet mat-
ter et nutricius. cōgrunt: et q̃
runt inentū tandem iesum leui i
crepatione castigant: et reducūt
ad Nazareth. hec maxime viris
spiritalibus cōgruūt: q̃bus dis-
pēſatio vō dei vel aīarū cura cō-
mīssa est. Porro nutriciū nostrū
nihil liberius dixerim q̃ spūz scti
ctum. Patres vō nil rectius q̃
charitatē. si nos fouent et promo-
uēt. pascunt et nutriūt et gemine
affectioni dei videlz et prīmi la-
cte reficiunt. hī nos i studijs scis
q̃si i Nazareth tenēt et sustinent:
hī nos p̃solāt i tristibus. hī i du-
bīs p̃solūt. hī fessos roborāt. hī
sanāt p̃ritos corde et alligāt con-
tritōes eor. horū auxilio de Na-
za reth trāsim⁹ i hierusalem de labōr
ad requiem de fructu bone actio-
nis: ad secreta p̃tēplatōis. hī no-
bis eterna lege p̃scribunt vt pro

era prim
in p̃tēpl
p̃delicia
proximi
in merito
dulceam
terna p̃qu
stram in h
acz si alia
p̃spicit i
mia quieti
nobis vel
vel p̃u at
ta actione
tia expēdi
q̃spitū ni
luggere
memoria
gitemus
paterna
Allez ter
cedeno in
suo sermo
mulus agi
p̃ceptum
enapozet
murmura
ctum ve in
placitū
li itaq; sug
nis cordib
andimus
fecisti nobi
lentes q̃re
nadicim
matem in
nos p̃fect
ricū p̃le
nabildas
et loquit

infra octaua epiphanie

cura primum non negligam⁹ ex to
to p^otemplatione dei. nec rursus
p^o delicijs p^otemplationis. curas
proximi obmittamus. An non
immerito si quieti plusq^{ue} oz in-
dulgeam⁹: de nobis caritas fra-
terna p^oqueritur: nec gr^{ati}a h^{ab}z no-
stram in hierusalem p^omoratio-
nez si alijs quos n^{ost}ra sollicitudo
prospicit senserit imminere: ex ni-
mis quiete p^{er}itiam. **P**lexq^{ue}. n.
nobis vel secretis meditatioib^{us}
vel p^{ri}uatis ofonijs. postposi-
ta actione mentis si plusq^{ue} subdi-
tis expedit in more i medijs deli-
cijs: sp^{iritu}s nimirum opante. et caritate
suggerente. subito venit in me^{nt}e
memoriaz infirmo^{rum}: **E**t illu^m co-
gitemus contristatu^m. expectat a
paternis visceribus p^{ro}solationez
Alte^{re} temptatu^m explorare: q^{ui}n p^{er}-
cedens in publicis p^{re} ei afferat
suo sermone solame^{ntu}m. Illu^m ire sti-
mulis agitat^{us}: q^{ui}n non heat vbi
p^{re}ceptum virus p^{re}ssione salubri
euaporet. **A**duersus p^{re}em sub-
murmurare: alte^{re} accidie sp^{iritu}s vi-
ctum vt inueniat cui loquat^{ur} que^m
p^{ro}sulat: huc illucq^{ue} discurrere. **T**a-
li itaq^{ue} suggestu. p^{ro}gresso ex pat^{ris}
nis cordibus. quasi increpantes
audimus mat^{re} caritate. fili q^{ui}d
fecisti nobis sic: **E**go et p^{ater} tu^{us} do-
lentes q^{ue}rebamus te. non cu^m iniu-
ria dicimus sp^{iritu}s sanctum. vel ca-
ritatem in sanctis et si adhuc mi-
nus p^{er}fectis. aut dolore. aut p^{er}q^{ue}-
ri. cu^m ipse sp^{iritu}s gemitibus inenar-
rabilibus interpellet p^{ro} nobis: q^{ui}
et loqui: et p^{er}tristari. et talia agere

in sanctis p^{ro}suevit. **Q**uod si p^{ro} h^{ab}moⁱ
necessitates amator quietis i ip-
sis aie affectibus murmuret di-
cens. non ne in his que p^{re}is mei
sunt oz me esse: nihilominus co-
siderans sp^{iritu}s r^{ati}onali s^{ci}o q^{ui}d x^{ristu}s
mortuus est: vt q^{ui}d viuit noⁿ sibi vi-
uat. descendit cu^m eis. et est subdi-
tus illis. **S**ecure descendit cu^m ta-
li nutritio. et cu^m tali matre descen-
dit feliciter. descendit: qui sp^{iritu}s dei
actus caritate inferiorib^{us} o^{mn}dit
Descenda libens cu^m his ducib^{us}
in egyptu^m si tu ducunt reluctate^m
si cogunt descendere. et reconse-
dere faciunt. **L**ibenter subdar ta-
li mat^{ri} libens suppona^m h^{ab}eros
oneri q^{ui}d imposuerunt. libens su-
scipiam iug^um. cui me subdit: sci-
ens: q^{ui}d iug^um eo^{rum} suaue est: et on^{us}
eo^{rum} leue sed et si te fili mi. a talib^{us}
curis libez adhuc sub alis suis
x^{ristu}s abscondat: q^{ui}d p^{ro}lati incun-
bit facere: ne subditi piclitentur
hoe ip^sez expedit p^{ro}uidere ne so-
ci scandalizentur. **I**lli necessita-
tes: q^{ui}nq^{ue} p^{ro}ponunt p^{ro}templatiois
delicijs: tu eas noⁿ p^{ro}ponas vnita-
ti et pacis p^{ro}gregatiois. **P**recipue
hec ip^sa sp^{iritu}aliu^m vicissitu^m dinu^m t^{em}p^{or}e
q^{ui}n v^{el} vel descendas ad nazareth:
vel ascendas in hierusalem nunq^{uam}.
solus. i. p^{ro}prie volutatis arbitrio.
sed sp^{iritu}s senio^{rum} distingue consilio.
Ecce h^{ab}es fili carissime q^{ui}d petisti
lz tuo affectui: tueq^{ue} p^{ro}templatoⁱ
nihil dignu^m volutasti tu mee aut
q^{ui}liscu^mq^{ue} conat^{us} aliq^{ui}d ni fallor in-
diciu^m. **S**cias igitur noⁿ ta^m euage-
lica lectionez exponere: q^{ui}d ex ea

Super euangelio'ecce nos

aliquā meditationē sicut roga-
sti elicere curauimus: et legētib⁹
incitāmēta deuotionū ex hui⁹ se-
rie lectōis euangelice pposuim⁹
ipsius adiunāte grā. de cuius lo-
quimur infantia: q̄ plenus est vru-
te. et grā. et sapia. Iesus xps dñs
noster q̄ cum patre: et spū sancto
vltit et regnat in secula seculor.
Amen.

Diui Bernardi Abbatis sup
euangelio Ecce nos reliqm⁹ oia
declamationes.

Prologus

¶ Tibi dilectissime p-
sentis exhortatōnis
cedulas destinarem
q̄ ociosa esse n̄ patir
nimiz credēs oia: et oia spās ca-
ritas psuasit: vbi sane nō tibi me-
ppria tradidisse putes: nec tāq̄
nra suscipias: s; e mult⁹ sermōib⁹
patr⁹ quor⁹ dignat⁹ laus est in
ecclesia: q̄ huic videbant apte ne-
gocio: noueris descripsisse snias
et sub vnā: vt eunq; formulā redi-
gendo cuiusdā copiosi declama-
torij smōis istar: hūc tue dilectōi
libellū edidisse. Hoc nimiz scri-
bēdo gen⁹ ad psuadēdū efficiat⁹
arbitrat⁹. qd̄ soleat ampli⁹ mouer
lectorē iuida magis vox q̄ rex.
¶ In suspecta mihi ignorātia p-
pria ppaq; obliuio: hortor: et mo-
neo: vt si q̄ desphēderis digna re-
phēsiōe. aut ipse ea corriget stu-
deas. aut si id forsītā ex mansue-

tudine refugio: et hūilitate: mihi
saltē quecūq; te mouerit: nō dis-
similes amica bilis intimat. Atq;
id q̄dem de sententia dixerit. Nā
de vbis erit forsītā inuenire nō
nullos: ad quorū aures: si veni-
rent: sublanent ea dicētes. Quis
est iste inuoluens snias smōib⁹
impit⁹: vix nil tale mihi ff reor
tua eruditione vendū. Quippe
et metū hūc. et pudorē: suspectōe
carens caritas foras mittit. Af-
fectū magis ni fallo: hīs: q̄ vba
pensabit amicus: pferim qd̄ nō
ostentatiōis: sed edificatōis ede-
re paginā cogitarim. optās ma-
gis si possibile videret: et sine ver-
bis hec iprimere cordi tuo. Faci-
at hoc: q̄ inuisibiliter opat in cor-
dibus elector. et pia dignatione
sua: suā hāc vocē reputās voces
ei virtutis edificatio largiatur.
Agit. n. q̄ potest oposa dilectio
oportune instans: fortassis: et in-
portune. Nulla sane huic operi
idōea magis occurrit digniorue
materia: q̄ euāgelica lectio. vbi
felicitissimū illū smōis: et iesu eu-
logium ptinetur. hanc suscipere
libuit sed exhortationis magis
gratia q̄ expositōis: vt ex ea ser-
monis occasio sumeretur. Sed
et sententijs breuibus distingue-
re studui lectionem: vt distinctō

ipsa fastidium. non
admittat

Declamationes.

¶ Ixit symon petr⁹ ad
iesum. Ecce nos reli

reliquimus omnia declamationes

reliquimus omnia: et secuti sumus te. Si-
delis sermo. et dignum omni acce-
ptione colloquium simonis petri
et iesu. familiaris si quidem et amica
saluti obedientia: sed obedientia
firma. et stabilis: que fundata est
super petram. Melior est. n. obe-
dientia. quam victime. et acquiesce-
re nolle: ut per amariolandi est: unde
et vite quoque ipsi saluator pretu-
lit hanc virtutem. eligens magis
aiam ponere. quam obedientiam
non implere. Postremo et ipsi
nomen iesu: quod est super omne no-
men: et in quo flectitur omne genu:
apostolo teste obedientie remune-
ratio est. libere proinde sacratissimo
hunc interesse colloquio. et intenta
cordis aure intelligere: quam dicun-
tur. Arbitror. n. verba lectionis
huius ea esse: de quibus ad imor-
talem sponsum a finibus terre cla-
mat ecclesia per verba labiorum tu-
orum ego custodiri vias duras: hec
nempe sunt verba: que preceptum
mundi in universo mundo: et vo-
luntariam persuasere hominibus
paupertatem. Hec sunt que mona-
chis claustra replent: deserta ana-
choritis. Hec inquam sunt verba
que egyptum spoliant. et optima
queque eius vasa diripiunt. hic ser-
mo nimis efficax conuertens.
animas feci emulatione sancti-
tatis et veritatis promissione fi-
deli.

Dixit. n. symon petrus ad iesum
Ecce nos reliquimus omnia. Be-
ne optime. et non ad insipientiam

tibi. Nam et mundus transit a
cupiscentia eius. et reliquere hec
magis expedit. quam relinquere. Ecce
inquit nos reliquimus omnia: et
secuti sumus te. Mirum quia
exultavit ut gigas ad currendam
viam. nec currentes sequi poteras
onerat. Sed nec inutilis comu-
tatio. pro eo. qui super omnia est.
omnia reliquisse. Nam et simul
cum eo donantur omnia. et ubi app-
henderis euzerit unus ipse omnia
in omnibus qui pro ipso omnia
reliquerunt. Omnia sane dixerunt
non tantum possessiones. sed et
cupiditates. et eas maxime. plus
n. concupiscentia mundi. quam sub-
stantia nocet. et hec fugiendarum
causa diuitiarum precipua est quod
aut vix: aut nunquam sine amore va-
leant possideri. limosa siquidem. et
glutinosa nimis non modo exteri-
or. verum etiam interior substan-
tia nostra videtur: et facile cor
hominum omnibus. que frequen-
tat adheret.

Auge ergo: qui relinquere uni-
uersa disponis. te quoque inter re-
linquenda numerare memento
Imo vero maxime. et principaliter
abnega te ipsum. si delibe-
ras sequi eum. qui exinanivit pro
propter te semetipsum. pone grauissimam
sarcinam pone asinariam molam ter-
renam molem. pone illa quinque.
non hominum plane iuga. sed
borum. que tibi insipienter emi-
sti. Alioquin sequi sponsus. et venire
ad nuptias spirituales. quoniam

Super euangelio ecce nos

hae pressus. et oppressus corpore
sensualitate non poteris. Sed et si
nouissime veneris et pulsaueris
nime perfecto apies tibi. Sed rinde
bitur deintus. quod non sit de bobus et
asinis. ceterisque iuuentis insipienti
bus cura deo. An vero propter iu-
mentis esse. quod dubitet hominem. quod si
ibi iuga emerit iumento. nisi quod eo
sane ipsis quoque iumentis puincif
esse stolidior. et bestialior bestiis
probat. quod iuga necessitatis earum
propria ipse subeat voluntate. Ad
n. illis natura est. huic culpa. dum
tanquam unum ex his. que ratione caret
sine ratione degens. et ipse sub cor-
poris sensibus incuruat. Sed
quod cum iuga subisse causamur. Ar-
guamus magis emisse. Illud. n.
stoliditatis miserande. istud extre-
me demerencie est. Signus operari
mercede sua. Nam ut mercedem pro
ope tribuat iauditu: denique lo-
quitur super hoc verbo dominus prophetas
sub typo. mulieris fornicari: sce-
lerat arguens israelis. Quibus in-
quit meretricibus dant mercedes
Tu autem dedisti mercedes cunctis
amatoribus tuis: et donabas eis
ut intraret ad te undique ad forni-
candum. Factusque est in te propter consu-
tudinem mulierum in fornicationibus
tuis: et post te non erit fornicatio
In eo. n. quod dedisti mercedes. et
non accepisti: factum est in te proprium
Plane et in eo qui iuga emit pro-
prius fieri manifestum est. Quid. n.
iuga emit: et iuga bouum: cui iu-
gum suauiter gratis offertur: Nam

iugum christi iugum hominis est siquidem
et christus homo. Nec modo gratis tri-
buitur: sed et copiosa his: quod tulerint
illud: remuneratio est: ut a
nemine non dico emi: sed gratis
sustineri queat. Quid ergo mis-
erum iugo bouum distrahis animam tu-
am: qui iugum christi suscipies emere
poteras regnum dei: mercari vitam:
lucrifacere christum. nam sine iugo in-
terim esse non potes homo: nimirum
qui natus es ad laborem. Sed gra-
ue iugum super omnes filios adam:
utique qui sequuntur eum. nam super
eos: quod christus sequuntur leue: et sua-
ue. Postremo ut cetera sileam: cum
sine iugo esse non possis: quale
hoc ipsum est. eligere potius quicquam.
Vnum: Quis. n. potest seruire quinquaginta
annis. nedum quinquaginta tyrannis: quinquaginta
dominibus: Siquidem oculum meum deprecatur
animam meam. An non sepe aliud gu-
la exigit. Ad aliud pruritus au-
rium vocat: sic et odoratus: et ta-
ctus diuiciis importans: interdum
forsitan et aduersa. dum utraque sibi
gestit prope seruum. et trahit sua
quicquid voluptas. vides excusatio-
nem hominis: quod propterea christum non sequitur:
propterea excusat a nuptijs: quod iu-
ga bouum emerit quinquaginta.

Quid si eorum labores: et dolores
consideres si numeres vna. quod va-
rijs seruiunt vicibus morum magis
quam corporis sensibus. Erit. perfecto
inuenire iam homines: quod multo
magis in labore hominum non sunt
sed longe amplius aliena ab homine
flagella sustineant. Erit inue-

reliquimus omnia declamationes

nire emētes non modo quāq; sed plusq; quinquaginta quinq; nō plane iumentoz iuga sed demonum. Contendūt ambitio et elatio cordis. altera nidus: altera foream parat. volare altera iubet: reperere monet altera: cū neutruz pfecto sit hominis. Quis enī est tu ait hec. q̄s vero ille vel ille aut que domus patris eoz: vt eis in aliquo cedas: vt reuereris eos: vt aliquatenus eis blādiaris. At bonus sermo bonum inuenit locū ait ambitio. Et interdum quoq; qui pdesse non pōt: potest obesse. vnde dissimula. primū vinū bonum pone: donec veniat hora tua. Avaritia quoq; et appetitus laudis inuicem aduersantur: et quod hec congregat hic dispergit. nec minus contraria sūt que simulatio et pusillanimitas suggerunt: impudentie impatientie q̄ clamoribus: vtraq; labor et dolor et afflictio spiritus.

Hec autē omnia: similiaq; ac dissimilia mala ex vna radice pulauit pprie. s. voluntatis. Multius enim sanguisuge duc sūt ista: tiabiles filie clamātes affer: affer. Siquidē nec animus vanitate. nec voluptate corpus aliquādo faciat: vt scriptū est. nō faciat oculus visu: nec auris implet auditu. Fuge sanguisugā hanc et omnia reliquisti. Hec enim oīa tradit ad se. Pone hanc: et iugum tā importabile: q̄ multiplex abieciisti. nō est enim dominus cru-

delis ad illā nī ē tyrānus ipius et inhumanus. sic vrgens seruuluz et nō parcēs. Fatigatū magis instigat subditū premit durius. Inquietū malū. quod spiritui semp incubās inexcogitabilia meditatū. Custos homo. qz po. me contra. tibi. et fac. sum mihi metip si grauis. Nullū mihi onus im-portabile: non grauior sarcina ē. Factus sum mihi talentū plumbe: et resedit iniquitas super illud. Sed audīā vocē solaciū: audiam quid loquat magis philyangelus. venite inquit ad me: qui laboratis et onerati estis. et ego vos reficiam. Tollite iugū meū sup vos et inuenietis requiem animabus vestris. Verum hec alias. Inuenient forte in nouissimis locum sibi. Interim sane felices liquet esse: qui exonerati sūt et sequunt dominū expediti. Artissimū enī nos foramē expectat. Si quē sequitur consequi volumus p angustam contēdamus ingredi portam necesse est. Quid tu camele gybbū: qd tu pecuniose pditoris loculos tollis. Nō sic impie nō sic ingrederis. Foramē acus huiusmodi sarcinas nō admittit. Excusant aliqui fortasse dicētes abraā ysaac et iacob: ceter. qz sancti nunquid non terrenas diuitias habuisse legunt: Sufficit nobis esse sicut illi fuerunt. neq; enī sumus nos patribus meliores. Si culpabilis eēt possessio diuitiaz nunq; illi in diuitijs tantā a do-

Declamationes

mino gratiā obtinūissent: aut tā
tā gratiā consecuti diuitias ni-
hilomin⁹ possiderent. qd rīde-
bimus nouis inuitatoribus san-
ctorū veterū. Imponant certe vi-
tulos super altare domini: ma-
ctent arietes: hircos imolent: qz
z hec abraā fecit: z hic ritus pa-
trū: quibus non modo melio-
res non sumus: s; ne digni qui-
dē soluere corrigiā calciamento-
rum eorū. S; hec inquit statū
nō habēt vltra: vbi reuelata ē vi-
tas trāsire. Quid si ipsas quoq;
sanctorū diuitias tēporales vm-
bram fuisse dixerimus futuroz.
In figura siqdē eis oīa legim⁹
cōtigisse: Beniq; quidni terre-
nas palam diuitias possiderent
sancti z perfecti viri: cuz sola ad
huc terrena palā pmitterentur
a deo. Sicut enim sacrificijs illis
sic z diuitijs carnalibus adhuc
populi: dispēsatio dīnina morez
gerebat: nimirū vt tanq; paruuli
paulatim a gētiliū secederēt ri-
tu eadē q; gētes demonijs dño i-
molantes eadem que z illi: s; a
domino nō a demonijs expectā-
tes. Ubi sane celestis pmissio so-
luit: spiritalia idē necesse est spiri-
talibus cōparari z mutari sacri-
ficiū spe mutata. Nouerāt hec
quicūq; vel eo rēpore fuere perfe-
cti: sed ex caritate populo cohere-
bāt: vt in manifesto q; dem z age-
re eadē: z eadē m qu erere vidērē-
tur. An forte violētia videtur ex

torio: quod de vmbra dīcimus:
z significatiōe: Quid alter super
hec scripserat i hunc modū. nul-
lus mihi opponat aux templi iu-
deorum. Tunc. n. hoc fuit: qn san-
guis imolabitur: qd totū figura
fuit. Aux ergo repudiemus: cuz
ceteris superstitionibus iudeorū:
aut si aux placet: placeant z iu-
dei. Postreō nonnullos vel mī-
tos legisse me recolo: aut non as-
flictos graniter: aut nō grauiter
ipsa seculi huius prosperitate tē-
ptatos forte: z piclitos.
Nimirū longe aliud ē in luto aq;
multaz diuifi fundo maris iter
carpere terrena licite possidēdo
Aliud ipsam quoq; nouis gressi-
bus vndam calcare oīa relinque-
do. Sed tpi grē prerogativa hec
debatur: petro nouū iter: z no-
ni typus itineris seruabat. Anti-
quorū sane patz diebus: donec in
terris videretur. z conuersaretur
inter hoīes dñs maiestatis: non
erat euangelice forma pfectionis
sed spiritus dñi solo interim spū
sequebantur. Et vbi verbū caro
factū est z habitauit in nobis: iaz
nobis in eo tradita est imago vi-
te: z puerfationis exemplar: qd
oporteat etiam corporaliter imi-
tari: vt utroq; sequentes vestigio
non vltius cum patriarcha ia-
cob altero femore claudicemus.
Ubi enim audiuimus: qz dictūz
sit antiquis: nisi quis renuncia-
uerit omnibus: que possidet: nō

pōt meno e
vis esse per
oīa: que pal
habebis tē
sequere mē
saluari qui
at. si secus e
agnoscat p
ctionis. au
non vltius
habent.
nis consili
mitatis. ne
sunt in ter
Si qdem fi
put reclina
tro z iohā
rum erat.
vestitus:
manuum
omnes ca
nec piliā
dñs popu
cos de ma
cum defece
eterna tabi
de sunt: z q
ma equide
sententia. ci
seculo diuit
pationem.
Sed qz mī
ipse quoq;
mo non po
traducere.
spero quī
minime de
egenum ali
ne forte au

Declamationes.

pōt mens eē discipulus. Et itē si
vis esse perfectus: vade: et vende
oīa: que habes: et da paup̄ibus: et
habebis thesaur̄ in celo. et veni
sequere me: neq; id dicim⁹ tanq̄
saluari quis vel hoc tpe neque
at. si secus egerit. sed vt gradus
agnoscat proprius. et locum pfe
ctionis. aut discipulatus officiū
non vsurpet.

Habent. n. euangelia et pfectio
nis consilium. et remediū isir
mitatis. nolite thesaurizare the
saur̄ in terra. hec perfectio est.
Si qdem filius hominis: vbi ca
put reclinaret. nō habebat. Pe
tro et iohāni nec argētū. nec au
rum erat. Paul⁹ victu simplici
vestitusq; p̄tentus hec ipsa labo
rum acquirebat. Sed non
omnes capiūt verbum hoc. sicut
nec p̄siliū castitatis. vel qd di
citur populo. Facite vobis ami
cos de mamona iniquitatis. vt
cum defeceritis recipiant vos in
eterna tabernacula. Verba dei
de sunt. et q loquitur tale ē. Fir
ma equidem stat: immobilisque
sententia. eos. qui volunt in hoc
seculo diuites fieri incidere in tē
ptationem. laqueumq; diaboli.
Sed q; misceor super turbaz. et
ipse quoq; camelum quem ho
mo non potest per foramen ac⁹
traducere. Cauete saltem a vbo
aspero qui laqueum venantium
minime declinat. vestite nudū
egenum alite: visitare infirmos.
ne forte audire contingat sermo

nem durum. asperum verbum
auditionem malam. ite maledi
cti in ignem eternum et ē. Facite
vobis amicos de mamona in
iquitatis: ac si manifestius dicat.
Ne vobis diuites. qui habetis cō
solationem vestram. Attamen
vnum iam superesse videtur. cō
municare eam pauperibus. quo
rum est regnum dei. vt cum ve
nerit hora. eorum reminiscantur
et deficientes vos recipiant in ta
bernacula sua. et consolationem
suam. quam prudenter expectāt
dum vestram ipsi percipitis mi
sericorditer communicent deso
latis. Mensuram enim bonam.
et cogitatam. et superfluentem da
bunt in sinus eorum. nec erit il
lud palū breue: quod duos ope
rire non possit. aut stratum co
angustatum vt decidat alter.

Hinc est q; dotatas. et ditatas
videmus ecclesias a potētibus.
et diuitibus hui⁹ seculi. qui i ope
ribus bonis diuites. iuxta euāge
lij admonitiōē amicos sibi face
re studerunt de mamona iniqui
tatis. a qbus in eterna taberna
cula recipiant. Quidni sperarēt
ab his recipi. qui clauēs vidētur
habere? Sed heu data est ipsa p
uidētia eorum in occasiōē car
nis. et qui sibi pariter. atq; alijs i
celo tabernacula eterna parare
debuerant. i terra p̄iūgūt domus
ad domū. et agrū copulāt agro.
Quis rapuit ab ore apostolorū tē
poris huius vbu gratie. fiducie

Declamationes

verbis. Ecce nos reliquim⁹ oia. ⁊ secuti sumus te. Ecce enī ⁊. vt popl⁹. sic sacerdos. similiter volūt i hoc seculo fieri diuites. Similiter imo abundatius suā hic pre-ripiunt consolationē. Similiter amicis egēt ⁊ ipsi. vt i aliena sal tē tabernacula suscipiatur. vtpote propria nō habētes. Beati. n. paupes spiritu. quoniā ipsoꝝ est regnū celozū. Eterū hominib⁹ qui pfectionis obtinēt locum. dignitate pollēt. auctoritate pēmi nēt. fungunt officio. an iter hec infirmitatis. ⁊ ipseccōis q̄ vsq; a deo diffidēter liceat saltē sperare remediū ipsi hinc quoq; sint iudices. nā qd minime deceat. manifestū. nobis sane liceat vel audire dicētē. Si sal infatuatum fuerit in quo salietur. Ad nihilum valet vltra. nisi vt mittat foras. ⁊ cōculcetur. S; ⁊ presbytero cui forsita derogare timebūt. quoniā factus ē. vt liceat sola spirit⁹ libertate. nulli blādiri. palpari ne minē. s; nude nudā promere veritatē. Clericus inquit. qui partē habet i terra. nō. habet partē in celo. Itēq; clericus si quidpiā habuerit pter dñm. pars eius non erit dñs. vbi gratia. si aurū. si argētū. si possessiones. si variā su plectilē. cū istis dñs pars eius fieri non dignatur.

Videt ⁊ sanct⁹ dauid canterio graui inurū quosdā. ipsi viderit. quos hec parabola tāgat. In labore inq̄t hoium. nō sunt. ⁊ cum homo. nō fla. Ide. te. e. su. habēt

eni singula queq; genera h oīus laboris. aliqd. aliquid voluptas sed aduertere ē prudētia aliquorū. ⁊ mirari. quēadmodū. nouo iter hec artificio discernētes. ⁊ ab iuicē seqstrantes ea. totū qd delectat eligūt. ⁊ amplectunt. Iquod molestū est fugiūt. ⁊ declināt. cū militibus nēpe supbie fastus. amplā familiā. ⁊ nobiles apparatus. equozū faleras. accipitres. aleas ⁊ similia queq; frequētāt. aliqui forte ⁊ dependētes a collo rubricatas muriū pelles. ornatos thalamos. balneas. ⁊ moliciē oēm atq; gloriā vestiū. a mulierculis mutuant. Caute oīo lorice pōdus. ⁊ isomnos i castris noctes. incertaq; discrimina preliorum. mulierē quoq; vecūdiā ⁊ disciplinā. aut si qd aliud sexus ille laboris habere cernit. declinātes. Sudāt agricolē putāt. ⁊ sodiūt vinatores ⁊ q̄ iter hec torpent. ocio. accedente fructuuz tpe innouari sibi horeas iubent. ⁊ pemptuaria eorū plena. vtinā nō pre illis. vtinā vel cū illis. viuūt tritico. bibunt vne sanguinē meracissimū. parū est. ipinguant. ⁊ dilatant adipe frumētū. Verbarū viribus pēgrinū mutuant vīna saporē. ⁊ additur oleū camino. S; cōsidera. ⁊ negociatores. Circueūt ⁊ arridaz i labore corporis. ⁊ piculo vite perituras sibi diuitias congregantes. Dura sunt hec. caueant prudētes nři. dulces iterea capiunt sōnos. ne dicā i stras lasciuiant suis. Erit tamē iuenis i die se

no graues
teis minit
varia opit
neratas. ⁊
ces loculo
ria numul
bros. aut c
eiusmodi
merare. ē
re q̄rit illi
astunt o
les porta
as repetit
um plim
nūz furti
Magis at
pl⁹ q̄ pp
cēs. Gen
stravit vol
Ebi. n. sū
ceperit re
q̄s i ordi
ratio ista
forte diu
qd minie
tollerarit.
clatores. ⁊
hominū a
hūt finit
labore non
rebat nū
repellit par
nā locū. v
paterina h
An forte
audiant ad
vere corū
m m libi
agradur
sua ⁊ ipia

Declamationes

sto graues vasis aureis. et argen-
teis ministroꝝ dexteris. refertat
varijs opibꝫ maticas. pticas ho-
neratas. et i scrinijs tam multipli-
ces loculos. vt si mēsas adhibue-
ris numularios putes. Quid sa-
bros. aut cemētarios. ceterosqꝫ
eiusmodi oparios necesse est nu-
merare. Tūcū sibi multo labo-
re q̄rūt. illi madēt dilitijs. copijs
affluunt ociosi. An nō merito ta-
les poeta sublanet ne cū forte su-
as repetitū venerit oliz grex aui-
um plumas. moueat cornicula
risus furtiuis nudata coloribus.
Magis at. magnꝫ ille ppheta. et
plꝫ q̄ ppha terribiliū icrepat di-
cēs. Benimina viparū q̄s demō-
strauit vobis fugere a vētura ira?
Abi. n. sūt pētētie fructus. Cuz
ceperit resurgere homines vnus
q̄sqꝫ i ordine suo. vbi putas gene-
ratio ista locabit: Si ad milites
forte diuerterit. exulabunt eos
qđ mīme secū laborē. aut picula
tollerarit. Sic agricolē. sic nego-
ciatores. et singuli q̄nqꝫ ordines
hominū a suis eos similiter arce-
būt finibus. vtpote q̄ in hoīum
laborē non fuerint. Quid igitur
restat nisi. vt quos omnis ordo
repellit parit et accusat. eum for-
tiat locū. vbi nullus ordo. s; sem-
piternus horror inhabitat.

An forte ad electionē clericū
audeant aspirare. Magnus enī
vere eorū locus i regno dei et bo-
num sibi. s; qui bene ministrane
runt. gradum acquirunt. Ceterū
suis et ipsis nec modicus labor

eē videt. et dicebat q̄ plus omni-
bus laborauit. Qui nō laborat:
nō manducet. Et petro dictus ē
symon ioannis amas me: pascere
oues meas. Idēqꝫ tertio repetitū.
Tertio dictus: pascere. nec mulger
seu tōde: v; semel additū ē. Spe-
ret ergo discipuli locū gradū mī-
nistri q̄ dominicū pascere gregē
satagit: q̄ tōdere. pascere vō tri-
pliciter: exēplo cōuersatiōis ver-
bo p̄dicationis: fructu orationis
Et pascere ad mādātū christi: vt
nemo sibi hūcumat honorē: sed
q̄ vocatus fuerit a deo: tāqꝫ aarō
p̄ eum nempe si quis introierit
saluabit. et iueniet pascua: Si ve-
ro ascēderit aliūde: plane fur ē.
et latro. Atqꝫ vtinam vel quera-
iam iter dispensatores. vt fidelis
quis inueniatur.

Nemo tamen idignetur no-
bis aut moleste accipiat. q̄ dicūt
Si factus ē et minime sibi p̄cius
horū congratulamur ei doleat: et
ipse nobiscū i pluribus hec inue-
niri. nec enim renellamus nunc
oculta dedecoris. nec pietē fodi-
mus vt abhominatio maior ap-
pear. nullum adhuc d̄ fornicatio-
ne fecimꝫ vbi. q̄uis et hec i mul-
tis etiā. et multipliciter regnet. q̄
puritatis auctori ipuro corde. et
corpore ministrantes. nō verentē
stare angelū domini. q̄ secet me-
dios et dispdat. sed omnino au-
dēt agni immaculati sacras p̄tin-
gere carnes. et itingere in calice
saluatoris manus nefarias q̄bus
pauloante carnes p̄dolor me

Declamationes

reticulas attrectarint. sic altaria
circuire. sic frequentare psalmos.
cum et eiusmodi laus exacrabi-
lis. et oratio sit in peccatum. Sed
nec eorum sacrilegia recēsemus
qui diligunt munera. sequuntur
retributiones: vendunt sacra-
menta iusticiam produnt: quo-
rū guttur nec dū traxit illaqueū
nec dū prōcauit fauces verbum
blasphemie. vox sacrilega. sermo
nequus: quod vultis mihi dare et ego
vobis eum tradam: Videmus
hec omnia. sed quodāmodo nō
videntes quippe quibus nec fra-
gellū. nec ille comedens zelus
manifesta loquimur. et quā vix aliq̃
erubescat. Prostrēo. et nos i clero
sumus. liceat vel nostra scrutari.

Videte vocationē vestraz ait
vocatus apostolus. Considerem⁹
et nos. an vocati venerim⁹. et
vocati a deo. Cui⁹ nimirū hec vo-
catio ē. nec cōmunē mō vōcatio
nem dixerim. qua sane iuxta eū-
dem apostolum. quos predesti-
navit: hos et vocavit. Sed quā vo-
caverit nos i honorem celi. cōue-
nire velim conscientias singulo-
rū vt secūdū pceptū domini ad
cor ierusalem loquar. huic enim
paruulo adhuc forsītā necdū na-
to. ecclesiastica iā beneficia. pui-
da sane parentū sollicitudo para-
bat: hunc nos inq̃ ens illi vel illi
tradamus episcopo. apd̃ quē ha-
bemus gratiā aut cui forte serui-
uimus. vt dicis de bonis domini
nec i tot liberos nostra diuidat
hereditas. Illum ppositus. aut

decanus: vt sibi succederet. plus-
q̃ materno educavit affectu i d-
litis enutritus. et dicit. Ille dign⁹
archidiaconatu: vt pote fili⁹ pn-
cipis. magis antē si sit episcopi
consobrinus. i quo nimirū tota ē
episcopata progenies. Alius vn-
diq̃ circuit sedulus explorator.
blādī. obsequiū simulat. et dissimu-
lat miseraq̃ sibi suffragia mēdi-
care nō erubescit. manibus. et pe-
dibus repēs. si quomodo tandē
aliquando sese igerere queat in
patrimonii crucifixi. et bona do-
mini. q̃ sola ex omnibus hodie i
ueniunt exposita. nimirum pere-
gre profectus ē. sed i plenilunio
forte. vt sua districte repetat. re-
ditur⁹. Quis ea itētiōe gradus
ecclesiasticos. et ministeria sciarū
querit: imo queritur: queri nēpe
q̃ querere ipse debuerat. vt sine
curis seculi i scimonia cordis. et
corporis illū in ad⁹ accedat ad do-
minum. et suam pariter. ac proxi-
morum operetur salutē. oratio
nis studio deditus. et verbo p-
dicationis. nam si eo querit. aut
tenet animo. eoq̃ intuitu. vt hui⁹
vite habeat necessaria. euangeli-
zat: vt māducat. et pverso nimis
ordie celestibus terrena mercat.
Quam certe dignius. ampliusq̃
cōsentaneum rationi. vt pro car-
nali victu carnalia magis opera
et negocia exerceret. nec fieret in-
uasor rerū aut inhonoraret mi-
nisterium spiritale. Sed modi-
co natura contenta. nec multi
sola in his necessaria querunt

quippe m
da picule
lunt. pla
tari: et su
oia pform
quid sapi
meritate
penitenti
etiam. Ip
ex me pa
non voc
dē in ord
teriq̃ ad
honorem
aut diuic
ptatem.
non q̃ iest
et indub
caritas. f
radit ma
cit. Quic
insanie e
memoria
terribilis
Spōla ne
ingredim
sumit. tu
vocat⁹. ne
me post te
top: tuor
trahit sua
rem turpi
stimant
damnatio
Ueritat
rideat in
nihilne v
dum quic
quicquid

Declamationes.

quippe minori facile satis obtinē
da pīculo honorari incedere vo-
lunt. placere student hoībus. di-
tari: et superbire. et huic seculo p
oīa pformari. Audi querelas dñi
quid super hac tanta hoīum te-
meritate loquat patiens p̄dītor
penitentiam cupiens. q̄ vindi-
ctam. Ipsi inq̄t regnauerūt et n̄
ex me principes extiterūt. et ego
non vocaui eos: vniuersos siqui-
dē in ordinibus ecclesiasticis ce-
terisq; ad sanctuariū p̄tinentib⁹
honorem querentes proprium,
aut diuicias seu corporis volu-
ptatem. Postremo que sua sūt
non q̄ iesu xpī manifeste p̄orsus
et indubitanter. non ea q̄ deus
caritas. sed aliena a deo. et oīum
radix malorū cupiditas introdu-
cit. Quid istō temeritas: imo qd
insanie est. vbi tior dei vbi mortis
memoria. vbi gehenne metus et
terribilis expectatio illa iudicij.
Spōia nec cubiculum. nec cellā
ingredi: nisi rege introducēte p̄-
sumit. tu irreuerēter irruis nec i-
uocat⁹. nec introductus. Trahe
me post te ait illa i odore vnguē-
torū tuorū curremus. nunc autē
trahit sua quēq; voluptas. et odo-
rem turpis lucri sectātes questū
estimant pietatem. quorū certa ē
damnatio.

Verūtamen irreprehensibilis:
videat ingressus: et intētio casta
nihilne vltra timendū est. Timē-
dum quidem. et maxime. neq. n.
quicunq; spīritu ceperint. et spī-

ritu consumantur. sed carne nō
nulli. Deniq; et saul princeps cō-
stitutus a domino: et iudas non
ab alio electus i apostolū memo-
rat. nonne ego inquit vos. xij. ele-
gi et vnus ex vobis diabol⁹ ē. vte-
naz in. xij. vn⁹ hodie petrus. vn⁹
qui reliquerit omnia vn⁹ qui lo-
culis careat. inueniatur. vnus in-
quit ex vobis diabol⁹ est. A duo-
bus utiq; et bolis diabolus dici-
tur et iudas non loculū. sed locu-
los habet vtinaz sapiens miser: et
intelligeres cū thesauro pecunie
thesaurū ire pariter cumulari vte-
nā nouissima prouidēs animad-
uerteres facile p̄ foramē ac⁹ tran-
situros non diuitiarū cumulos:
sz delictorū. nihil enim intulim⁹
in hūc mundum. haud dubium
quia nec auferre quid possum⁹.
sane argentū. et aurum non nihil
est. sibi vtrūq; retinet mundus.
Inexorabilē constituit ianitores
foramē angustū est. nihil ex om-
nib⁹ asportare licebit. nam pecea-
tū: quoniam nihil est. nulla po-
test foraminis angustia retineri.
Solū hoc te sequitur quocunq;
ieris quacūq; intraueris. pellem
hanc non depones. Que autē pa-
rausti insipiens. cui⁹ erunt. ve ve.
in domo dei horrendū videm⁹.
Quidni in domo idolatras mini-
strantes. Mentior si nō idolorū f-
uit⁹ avaricia est. si non q̄busdam
etiam venter suus factus est de⁹
su⁹. Qd enī quisq; pre ceteris co-
lit. id sibi deū constituisse. pbat.

Declamationes.

Quantos sane videmus qui diligunt munera: sequuntur retributiones? Quantos qui christo domino non seruiunt: sed suo veteri. Quis putas est fidelis servus et prudens: quem con. do. super se. sua: ut det illis et. in. tem. Queris forte quidam esca? Deus inquit cibus est ut facias voluntatem patris mei. Admirum vita in voluntate eius: quia quidem nec pasci ipsos nec alios pascere poterit: nisi fidelis sit et prudens ut eam et intelligat et diligat: diligat autem fortiter diligat et servet. Quoniam enim excusare ignorantia possit hominem: qui se magister infantium doctorem insipientium proficitur. Ignorans utique ignorabit: imo et multos ignorans faciet ignorari. Quid. n. periculi sit ubi non invenit pastor pascua ignorat: rux itineris via vicari? nescit domini voluntatem: ecclesia quotidie multipliciter et miserabiliter experitur. Et enim ut sanctissima sic et sacratissima res voluntas dei: et occultum omnino consilium. de quo et apostolus gloria tur. puto inquit quod et ego consilium dei habeam. unde et ipsa veritas. Nemo scit que sunt in hominibus: nisi spiritus hominis qui est in ipso. Sic et que dei sunt. nemo novit nisi spiritus dei qui in ipso est: utilis proinde lectio utilis eruditio est: sed multo magis necessaria quam preceptio: que sola docet de omnibus. unde autem scire videbitur que sit voluntas dei bona: et bene placens et perfecta: qui nec pulsare: nec quod rere nec petere presument: qui do-

nec alienarum curam suscipiet avarus nunquam sue gessisse curam. sed in vano eam visus est accepisse. Atque utinam vel tunc curaret suam ut mea quoque postea curatur sperare liceret: et de suo prius oculo festuca eiceret: ut de meo videret eicere trabem. Nam de his quidem qui et ubi forte intelligunt domini voluntatem negligunt: tamen et quantum prevalent aduersantur ei: qui dederunt manus morti: et cum inferno inhere sedus: ut odientes bonum adherentes malo: parati sint gratias confecti re peccato fouere malicia: fauere iniquitati: quam odibiles deo: et multum execrabiles esse possunt. melius est silere quam loqui. Sane nemo repetere fuit turpissimum: et vix aliquis in hac affectum nequicie nisi prava consuetudine pertransiit. Sunt. n. infirmi et tepidi amatores iustitie. quibus aut vigor aut seruos deest. aut fortassis uterque sit sumo pere necessarius. inter prospera quippe et aduersa diuersa versanti ut enim vigoris esse dignoscitur nequaquam cedere tribulationi. sed pro iustitia persecutionem viriliter sustinere: sic seruos videtur attribuendum nullius capi voluptatibus nullius illecebris enervari. que quantum omni populo. tum maxime et specialiter ducibus populi sunt necessaria: ne forte in perniciem omnium errare contingat. Quid enim refert quia occasione viam deserat veritatis. educantur ignari. sequantur spontanei: compellantur inuiti: seu attrahantur

Declamationes

Allecti. qđ interest dūmodo cant
in pditionem. Sic enim ene pru
dentia ade tēperantia. cayn oio
iusticia petro desuit fortitudo.
Quā qđē virtutis quadrifarie
pfectionē. z cathedrā sanctitatis
omnimō exigit ministeriuz hoc
de quo loqmur. vt hac dote ca
rens frustra sibi tanq̃ per xpm
introierit blandiatur. Siquis de
dī ignorant. Si cecus ceco du
catum prestet. nō ne ambo in fo
ueam cadunt. Et itē. Sacerdo
tes non dixerūt vbi est dominus
tenentes legem nescierūt me ipi
prophete z pastores abierūt in
terram quas ignorauerūt. Dicit
tur z iniquo. Fur nō venit nisi vt
mactet z pdat. Et illud dilexisti
maliciā super benignitates. vici
tur pusillanimi. Mercenari⁹. z
q̃ non est pastor videt lupū veni
entē. z fugit. dicitur ei q̃ post cō
cupiscētiās suas vadit. Mors ē
posita secus introitū delectatio
nis. dicitur itez. Q̃s que sua sūt
querunt. z non que iesu xpi. vtz
hec hactenus.

Jam qui per xpm sibi in so
mini ministerij huius introisse videt
s cetero quēadmodū pascit tri
pliciter vt prediximus gregē do
mini sollicita secū examinatione
discutiat. Indignus. n. lacte z la
na puincitur. si non pascit oues
si nō vigilat i custodia gregis. iu
diciū sibi manducat z vestit. ve
ne tibi elice mors in olla. Mors
i ollis carniū. mors in hmōi de
licijs est. non modo. quia secus

introitū delectatiōis posita. esse
cognoscitur. sed ob id maxie. qz
populi pstat esse peccata. que co
medis. Sūpt⁹ ecclesiasticos gra
tis hñe te reputas. Cantando vt
aiunt tibi puenire videntur sed
bonum erat magis fodere et mē
dicare. Peccata. n. populi cōe
dis. ac si ppria tibi minus suffi
cere viderentur. Sollicitus esto
tanq̃ rediturus rationē dignos
agere penitētie fructus. Alioqn
tibi ea noueris imputāda. q̃ mō
inter delicias comedis z puipe
dis. z dissimulas tanq̃ nihil at
tinētia tibi. Quid iudiciōz dei abis
sus multa. Quid terribilis deus in
psilijs su. si. ho. Frustra incipient
miseri dicere mōtib⁹ cadite sup
nos. z colibus opite nos veniēt
veniēt ante tribunal xpi. audiet
populoz querela grauis. accusa
tio dura. quoz vixere stipēdijs.
nec dissuere peccata q̃bus facti sūt
duces cecī. fraudulēti mediato
res. Quid tibi insipiens delitie
sapiuntur qđ diuicie. ille cecos
delectāt oculos q̃bus mercaris
tā graue iudiciū. tā dure temet
ipsum obligas rōni. Aniuersa si
quidem vsq̃ ad quadrantes no
uissimum exigens.

Sz esto studiose q̃s z fructuo
se laborez. dign⁹ plane est opari
us mercede sua vt q̃ altario ser
uit de altario viuat. Aliuat iquaz
de altario. vt iuxta eundē aposto
lum alimēta. z q̃bus tegatur ha
bens his ptentus sit. Tertius ei
hoc piculum est. de altario inq̃t

declamationes

vinat: nō superbiat: non luxurie-
tur: deniq; non dicetur: nec con-
tra sancti cuiusdā plane dignā
omni acceptione sententiam ex
clericatu ditior fiat. Non sibi de
bonis ecclesie ampla palacia fa-
bricet mutans quadrata rotun-
dis. nec loculos inde congreget
nec in vanitate aut superfluitate
dispergat. non extollat de facul-
tatibus ecclesie sanguineos su-
os aut neptes ne filias dixerim
nuptui tradat. Res paupū non
pauperibus dare. par sacrilegij
crimen esse dinoscitur. Sane pa-
trimonia pauperū facultates ec-
clesiarū: et sacrilega eis crudelita-
te surripitur q̄cquid sibi ministri
et dispensatores non utiq; dñi vel
possessores ultra victū accipiūt et
vestitū. Nec. n. ordiauit de^o his:
q̄ euangelio seruiūt d̄ euāgelio q̄
ref̄ auct̄re d̄licias. v̄l ornatū: s; vi-
nere ait paulus ex eo: vt videli-
cet sint contenti alimenta corp̄is
non irritamenta gule: aut incē-
tīua libidinis: et quibus tegātur
non q̄bus ornamentis accipe. Sa-
ne qui non fideliter introiuit: ne-
q; per xpm: quidni s; infideliter
agat: et p̄tra christum. Ad anise-
stam sine dubio faciet arborem
fructus: radicē palmes: opus in-
tentionez. Faciet ad q̄d venit. vt
mactet utiq; et dispdat. Quan-
do utiq; altario seruiat qui eius
modi est: seruiat autem in spū et

veritate: Tales nimirū pater ado-
ratores querit: alioq̄n ministratio
mortis est in iudicium et p̄dema-
nationem. Aut quando poterit
necessarijs esse p̄tentus: q̄ eo aio
introiuit. vt stipendia cleri i vsus
voluptatis: curiositatis: et vani-
tatis congreget. seruet expēdat
Triplex ergo funiculus qui dis-
ficile rumpitur hōiem miserum
in perniciem trahit: qui impure
intrat: indigne ministrat: sed et
ipso fructu abutitur temporalī.
Quid. n. si in hoc mundo flo-
ret: et prospatur in via sua: Are-
scet velociter. cito decidet flos fe-
ni et vapor ad modicū parens:
parcitur virge: qm̄ inuenitur inī-
quitas eius ad odium utiq; nō
ad iram. Virga inq̄t tua et bacu-
lus tuus ipsa me consolata sūt.
Habet. n. virgā sed habet etiam
baculum: et hec consolatio est: q̄
his qui virga ceditur baculo su-
stentetur: aut certe parat pastor
virgam et baculum: illam ouib;
illum lupo omnia autem pro-
pter electos. Siquidem et virga
eos consolatur a stimulis con-
scientie: dum hoc modo senti-
unt sibi peccata dimitti dicen-
te domin o. Ego sum. ego sum.
qui deleo iniquitates tuas et ba-
culus inuat ad tollerantiam vir-
ge. duz illius comparatione sic
lenior. Ecōtra vero dicitur in du-
rag. fr̄s mulieris meretricis fa-

eta ē tibi:
ad dñi: R
vltro nō i
biligit an
filij quen
de coa. q
sunt: et cū
nec diligi
tu forte q
spicis. ab
tas: Aud
ra loqua
Om̄
se huius
sticitur
git mun
tris i eo.
bū iacob
li quem
suis igni
s; vis ne
dum. A
iuberis
ea dilige
ro sint b
Molite
noq; ea e
ma enim
cupiscēt
scētia oc
culi q̄ no
sed ex ma
cuius sit
cupiat. q
speculi i
consider
p̄terea
ka. am

Declamationes

eta ē tibi: erubescere nolulisti. ⁊ addit: Recessit meus ⁊ elus a te ultra nō irascear tibi. Quem. n. diligit arguit. ⁊ fragellat omnē filiū quem recipit. liquet proinde eos. qui i labore hominū nō sunt: ⁊ cū filijs non fragellātur: nec diligi ab eo nec recipi. An tu forte quos i mūdo florere cōspicis. ab auctōr mūdi diligi putas? Audi quid sup hec scriptura loquatur.

Omnis q̄ voluerit amīc⁹ esse huius mūdi inimicus dei cōstituitur: ⁊ alio loco. Si q̄s diligit mūdū: non est caritas patris i eo. Primum quidem verbum iacobi. secundū eius discipuli quem diligebat iesus: qui ⁊ ipse sius ignorare non posset amicos ⁊ vis nosce: q̄s sit q̄ diligit mūdum. Neq̄ enim creaturas dei iuberis odisse: que a deo nō sūt ea diligere prohiberis. Que vero sint hec iohannes ipse loquitur. Nolite ait diligere mūdum: neq̄ ea que i mūdo sunt. Omnia enim que in mūdo sūt concupiscētia carnis. est. ⁊ concupiscētia oculorum. ⁊ ambitio. Seculi q̄ non sunt. inquit ex patre. sed ex mūdo. viderit hic quisq̄ cuius sit spiritus: q̄d diligit. q̄d cupiat. quid sectetur. Ecce enim speculū veritatis. tamen ne quis considerato vultu consciētie sue pretereat: ⁊ qualis fuerit obliuiscat. ambitio. curiositas: ⁊ volu-

ptas: non ex patre sunt. s; ex mūdo. Aut certe q̄ multi codices habent: non ambitionem: sed superbiā vite. Concupiscētia carnis vniuersam accipe corporaliū sensuum delectationez. quā quidem ne ipsa curiositas caret. Ac deinceps concupiscētia oculorum. quecunq̄ ad humanum diem quem propheta minime cōcupiuit. ⁊ secularem gloriā: ⁊ extrinsecam. pertinent vanitatem. Porro in superbiā vite elationē cordis intellige. hec enim tria q̄ diligit. mūdum diligit: ⁊ dei cōstitutus est inimicus. Suscipiat autem qui eiusmodi est reconciliationis officinā nomen mediatois. ⁊ proditoris scelere inimitias cumulat. vt merito iā non vt hostis. sed vt traditor iudicetur: vt iudas vtique: non vt saulus.

Nam impudentia ⁊ frontositas cum obdurnerit: vt non paueat. non horreat. non cōtremiscat. etiam demum desperatio ē. Quid enim? horū sibi conscius homo tanq̄ qui iusticiā fecerit: diuino sese vultui sistere non veretur: tūq̄ domesticus intrat. ⁊ exit: magistrum salutatur. genua flectit. osculatur ore sacrilego. dolose agit. sed in conspectu dei: vt inueniat iniquitas eius ad odiū. Odibilis plane deo frontosa temeritas. ⁊ impudentia execranda. propter quid irritauit impius deum?

Declamationes

exacerbauit dominū peccator se-
cundū multitudinē ire sue non
q̄ret. Nō ppter fornicatiōes: in-
cest⁹. aut sacrilegia. nihil hor⁹: p
pheta memorat: s; q; i corde suo
dixerit nō req̄ret. Sermo cordis
affectio ē: ⁊ dicere nō req̄ret: non
expauescere req̄siturū. hec ipie-
tas: cui fm multitudinē ire sue
miseret de⁹: nec q̄rit: nec larguit:
nec flagellat: nec vlciscit i adiu-
tiōes eor⁹: sicut de moyse. ⁊ aarō.
⁊ samuele legim⁹. q̄bus nimirū
ppitius fuit: S; expresse ⁊ signā-
ter cui⁹ sit hec ipietas audiam⁹.

Misereamur impio: ait domi-
nus velut i p̄silio angelorum. ⁊
p̄gregatione deliberās. Nec eos
latuit crudeliorē omni idigna-
tione misericordiam iudicē me-
ditari: qua nō discat homo iusti-
ciā facere s; obdormiscens miser
⁊ dicens: oblitus est deus: auer-
tit: facie suam: dies suos ducat in
bonis. i p̄cto ad iferos descēsu-
rus. Et cum dixerit pax: ⁊ securi-
tas. tunc subito neus ei supueni-
at iterius: nec effugiat. Et nō di-
scet inq̄unt facere iusticiam: i ter-
ra sanctorū iniqua gessit ait do-
minus: ac si diceret. nolo discat
iusticiā facere: inq̄ta ē iniquitas
eius ad odiū. An adhuc q̄rēduz
ē: q̄s iste sit ipius? In terra inq̄t.
s. in. ge. i ecclesiasticis possessiōi-
b⁹: q̄ sanctorū fuerāt vsibus as-
gnate: i domo dei quā sanctitu-
do decet: d̄ q̄ paul⁹ discipulū stu-
diose sollicit⁹: vt scias inq̄t quo-
mō te oporteat puerari i domo

dei. q̄ ē ecclesia dei: colūna ⁊ fir-
mamētū vitarū. In clero q̄ppe. tā
q̄ i celo gerens inq̄: q̄d nisi de
misterio iudicet. Celeste tenet of-
ficiū: angel⁹ dñi. exercitū factus
ē: tāq̄ angelus aut eligis: aut re-
probat. Inuenta q̄ppe i angelis
pauitas: ⁊ districtius iudicet ne-
cesse ē: ⁊ iexorabili⁹ q̄ humana.
Age ergo qm̄ iudiciū graue his
q̄ p̄sūt. ⁊ potētes potēt tormēta
patient. Ascēdat supbia tua sem-
p: seq̄re regem tuū. Omne subli-
me videat oculi tui. Festia multi-
plicare p̄bēdas. Inde ad archi-
diaconat⁹ euola. demū aspira ad
episcopatū: ne ibi q̄dē requiē hī-
tur⁹: qm̄ sic it ad astra. quo p̄gre-
deris mis: An vt ab altiori gra-
du sit casus grauior: Neq; enim
sic paulatim decidēs: sed tanq̄
fulgur i impetu vehementi q̄si
alter sathanas subito deiciēris. i
labore hominū non sunt inquit
⁊ cū hominibus non flagellabū-
tur. Ideo tēuit eos supbia: pecca-
tū diaboli quo ceciderūt q̄ ope-
rant iniquitatē. Nec ē q̄ nō reci-
pit disciplinā. Curari tenuit. me-
delā nō substat. vltionē vereor
sup his ⁊ graue iudiciū. Quidni
timeā morsus: spiritualē insanā
⁊ animarū frenesim nō ignorās.
Sed domini sunt v̄ba q̄ replico
⁊ eadē ipsi quoq; legunt ⁊ itelli-
gunt pariter legem q̄ppe scien-
tes. In terra inq̄t sanctorum inī-
qua gessit. ⁊ nō videbit gloriam
domini dur⁹ ē sermo: ⁊ cōmina-
tio valde terribilis. Non videbit

Declamationes

gloriam dñi. Quid igitur cetera vidisse pstat. Hicne tot⁹ misericordie finis. Hic ergo misericordia nolo: pcul fiat miseratione crudelis. ne veniat in eoz cōfortiū aīa mea.

Quis. n. vobis miseri demon-
stravit fugerē a vctura ira: Quid
psentem tantopere fugitis iram
flagellū timetis declinatis vir-
gam: et quidem i hac die vrā: q̄
ad pacē vobis. sed si cognouisse-
tis et vos. Mutatis nō effugitis
penitentia. Nam malum impu-
nitum esse non pōt. Non punit
hic ppria volūtate: punitur ali-
bi sine fine. Misera sane: et extre-
me plēa demētie cōmutatio: hu-
manū declinare labo- rē. et patū
diabolo stridorē eligere sēpiter-
nū. Animaduertite si qdē et vide-
te. non hoibus. sed diabolo et an-
gelis eius ignē illum esse patū.
Ille. n. hostis. et lupus. nos aut
populus eius et oues pascue ei⁹
Illi securis et maleus nobis fla-
gellum et virga debet. Illius ini-
quitas inuenta ad odiū suū ha-
buit carcerē: vbi nulla redēptio
vñ nemini liceat respirare. mihi
sane et labore tollerabilior car-
cer. et tpe breuior assignat. vbi cū
iratus fuerit dñs misericordie.
reco- des. redēptionē suo mis-
tens populo copiosa. Deniq; tē-
p⁹ mihi pstituit. Mihi dicit do-
nec illi parat eternū. In sudorē
quit vultus tui comedas panes
tuum. donec in terrā de qua su-
pt⁹ es reuertaris: pessim⁹ ille an-

gelus de terra sūptus nō est: nec
in terrā aliqñ rediturus propte-
rea nō hz donec. sed ignis ei pas-
ternus. Minime igit expedie
tibi. vt in sapia hui⁹ seculi arcto-
ris seculi nō vereamur frustrari
iudiciū. et deludere velle sniam
declinādo v3 laborē hoīz. et su-
dozem. achi nullo nō vos cōtin-
gere videatur qd ade dictū est.
Aut non in eo sniam laboris ex-
cepimus. in quo sine exceptione
peccauimus oēs. aut non cōis
culpe nihilominus esse debeat
pena cōmunis.

Fortē. n. aliq dicāt. Quid pec-
camus: Bona est oīs creatura
dei. nra licite possidemus. nris
vtimur facultatibus a rapinis et
latrocinis abstinentes. Enimue-
ro nō pascetis in cruce cornos.
Ego sane diuicē illum cuius sal-
uator meminit in euāgelio. i nul-
lo hōz audio accusari. Indue-
batur purpura et bysso. quotidie
epulabatur splendide: si crudeli-
tatis arguit. q substantiā mūdē
hīs. et videns fratrem suū egere
clausit viscera sua ab eo qñ di-
uiti deest: Quātos videtis et ipsi
lazaros esuriētes. nudos. egro-
tos. et plus de iumētis vris plus
de eoz falleris. q̄ de istoz mise-
rijs cogitatis: Sed ad t remēdiū
habrae iudiciū veniamus. non
enim habrae sed dei sententiam
est. et Memento inquit fili q̄ rece-
pisti bona in vita tua. et lazarus
similiter mala. Vt vtrunq; est
non pōt omnino negari. Per se

Declamationes

sentiaꝝ qꝫ paucis expressa totiꝝ
summa negocij est. Ille bona: et
iste mala recipit. Quid modo:
Nunc autem inquit. hic psolatur:
tu vero cruciaris. Expgiscimini
ebrij: et flete. Terribilis. n. deus
in iudicijs sup filios hoĩum: est
heccine crutiatiũ cā tota: qꝫ in
hoc seculo bōa recepit: Ipa pla-
ne. Neqꝫ. n. ad hoc nos de para-
diso voluptatis animaduersione
diuina eleuasse videtur: vt alteꝝ
sibi hic paradisu adinuentio hu-
mana pararet. homo ad laborẽ
natus: si laborem refugit: nō fa-
cit ad quod natus est: ad qđ ve-
nit in mundum. Quid respōde-
bit ei: qui misit eũ: qui instituit
vt laboraret: Admēto ait: qꝫ re-
cepisti bo. i. vi. tu. et la. si. ma. Ne
autem hic consolatur: tu vero cru-
ciaris. Quid dicemꝫ ad hec si ta-
lis finis. et tale iudiciũ. vt extre-
ma gaudiĩ luctus occupet. Nū-
quid nō preferenda sunt in hoc
seculo mala bonis: Quippe nec
illa vā bona: nec illa vā mala eẽ
manifestum est. Vera potiꝝ sen-
tentia salomonis. Melius ē ire
ad domũ luctus: qꝫ ad domum
piniĩ. Ceterum si sic cruciandi
sūt: qui in vita sua bona recepe-
runt. et habentibus psolationem
presentem: ve repositũ est sempi-
ternũ. cū in supioribꝫ inuenti
sint aliqđ de sapie carnis. scien-
tes moribus. et per oĩa reprobaĩ
malum et eligere bonũ quis naz-
eoz poterit esse finis: si scđz mul-

titudinẽ psolationum suaz do-
lores apprehenderint aĩas mi-
seroz. Consequens. n. videtur vt
bona omnia et omnẽ sec: li huiꝝ
recipientes psolationem: nihilo-
minus vnũuersum ve: et vnũuersi
maneant cruciatus. An vero et
illud eque ex eadẽ habrae sentẽ-
tia coniciendum videtur eo qui
ptario ducti spiritu vite ipresen-
tis oĩa bona respuĩt et eligunt
mala. oĩa quoqꝫ bona domini. et
oẽm habituros psolationẽ. For-
te. n. hoc erat qđ petrus audire
voluit. cum tanta fiducia dñm:
tantaqꝫ libertate puenit. Ecce i-
quit nos re. o. et. se. su. te. Quid
ergo erit nobis: Nota admodũ
questio est: quemadmoduz pe-
trus cum nil fere ex omnibꝫ ha-
buĩsse sciatur. tam fiducialiter
glorietur sese omnia reliquisse.
vnde sanctorz quispiam oĩa in-
quit deseruit. qui voluntatem
habendi dereliquit. Fidelis ser-
mo sed forsĩtā clausus. et ipse nũ
quid. n. volũtas habendi oĩa sic
complectitur: vt reliquisse illaz
sit omnia deseruisse: Quis ho-
minum oĩa desiderare possit: ne-
dum piscatur ille: ille pauper et
modicus: Sed quid cuiqꝫ suffi-
cere possit diligentius inuestiga-
tio et facile ē inuenire omnia de-
siderantem. neqꝫ. n. ponere pec-
piscencie modum: donec videat-
ur impleta: donec addepta sit q̃
bus valeat esse contenta. Ceterz
nec amator pecunie dicet aliquā

do sufficit.
tū volupe
temp sang
sus aut cu
adeptis vi
uonibus: m
remediũ: fa
plicet. Ad
qui sibi pla
bũdā fatu
nĩs gloria
excessa: et p
cum nihil
Ergo
ros qđ mi
pimus si
bus mari
Secũdũ
cui exala
mumqꝫ g
rem. Po
bona veb
tes sint illi
fauctus
pinaculu
ois aure
bebat ore
videret. Na
faciebat: a
deglutire.
tus rideb
ridẽdus et
carnes ier
sugere lab
beachũ: m
cano ori. et
famis mĩ
lis. vnam
ludimam

declamationes

do sufficit. nec libidinosus facia-
bis voluptate. Sic et crudel' q'sq;
semp sanguinē sitit. Et ambitio-
sus: aut cupidus laudis humāe
adeptis dignitatū titulis seu fa-
uoribus: nullū exinde capīt oīo
remediū: sed d'siderio estuat am-
pliori. Minus aut inuenit req̃e
qui sibi placere cupit: et suis. i. q̃
busdā fatūis de semetipso testio
nīs gloriā dicēs. Manus mea
excelsa: et putans sese aliquid eē
cum nihil sit.

Vidi ergo aliquādo quinq; vi-
ros q'dni freneticos arbitrarer:
primus liquidē buccis tumentī
bus marinā masticabat arenā.
Secūsus sulphureo. astans la-
cui exalantē teterrimū: fetidissi-
mūq; gestiebat haurire vapo-
rem. Porro terti' fornaci iacu-
bens vehementer accense micā
tes sinitillas habitātib' excipere
faucibus lectabat. Quartus sup
pinaculum templi residens leui-
oris aure spiritum a p'orto attra-
hebat ore: et si quomin' influere
videret. flabello sibi ventus ipse
faciebat: ac si totum sparet aerē
deglutire. Quintus seorsū posi-
tus ridebat ceteros: ipse quoq;
ridēdus et maxime: pprias enī
carnes incredibili quodā studio
sugere laborabat: nūc man' nūc
brachiū: nūc alias partes appli-
cans ori. Miseratus hoies: cau-
samq; miserie sciscitatus a singu-
lis. vnam oībus esse reperio va-
lidissimā vtiq; famem. Eūz vō

macilentissimas eoz facies p'tē-
platus recordabar pphete. ge-
mentis miserabiliter et dicentis.
Aruit cor meū: q' oblitus suz co-
medere panes meum. Quid. n.
hec vobis iniquio p'sunt. non sūt
naturales cibi. magis famē hec
prouocant q' extinguūt. Panis
nanq; aīe iustitia est. et sol beati
qui esuriunt illum. qm ipsi satu-
rabuntur. nimis ad imaginem
dei facta aīa rationalis. ceteris
oībus occupari potest: repleti
omnino non potest: Capacem
dei quicquid deo minus est non
implebit.

Inde est q' naturali quidē desi-
derio summum quisvis appetere
bonum nullaz nisi adepto eo re-
quiem habiturus. Ceteri errant
miseri non inuenientes viā. et vt
scriptum ē. Ambulāt impij i cir-
cuitu. dū minora quoq; vōa q're-
tes. illud semp desiderant. quod
sibi vicinū necdū videtur ade-
pti. Atq; vtiā si fieri posset cete-
ra oīa obtinuisset vnus. eodem
pculdubio et ipz qui sibi solū de-
esset summum vtiq; bonūz desi-
derio quesitur'. quo cetera q'q;
semp expedit non adepta. Sed
innumera sūt hec. et a ceteris quo-
q; pariter req'runtur. Quo valz
q'q; trahit in partē: nec aliquaz
do poterit hic circuitus pagra-
ri. Vis puenire. Incipe trāsilire.
Alioqn p'riperis mihi d'siderio
terrenorū: et a summo bono eo
lōgi' inuenieris: quo te amplius

Declamationes

dederis caducis rebus et transito-
rijs appetēdis. In circuitu siquē
ambulas. et quod prope erat in corde
et in ore tuo. si corde crederes. et
ore profitereris. Terga vtrētes deli-
nās. et elōgaris ab eo. hinc est quod
vociferat dicēs. Conuertimini fili
hoiuz. et itē. Reuertere. reuertere
in amicitia. reuertere ut itueamur
te. An fractuosa siquē via est. et
inambulabilis. faciliusque pueriles
spretis oibus. quā adeptis.

Ecce nos relinquimus oia. et se-
cuti sumus te. Quid ergo erit no-
bis: Signū plāe apostolica fide
et deuotiōe verbū. Itaz reliquisti
oia. iaz. dñm petre secutus es. et
nunc demū quid sis accepturus in
terrogas. Vere symon vere obe-
diens in auditione auris sine pa-
cti puentiōe. Ad vnica. n. iussio-
nis vocē petrus et andreas reli-
ctis oibus secuti sunt redēptorē
Qui si hoi carnali stulticia forte
videtur. audiat quod stultū est dei
sapientius est hoiibus. et quā pla-
cuit deo per stultitiam p̄dicatiōis
saluare credētes: quippe cū mun-
dus eū in sapia miuime cogno-
uisset. Quantos. n. mundi sapia
maledicta supplantat. et pceptū
in eis extinguit spūz. quē volue-
rat dominus vehementer accen-
di: noli inquit precipitanē agere
diu p̄sidera. diligentius intueri
Magnus est quod proponis et opus
habet multa deliberatione. Ex-
perire inquit. amicos consule. ne
post factūz penitere ptingat hec
sapientia mundi terrena. aialis

diabolica. inimica salutis. suffo-
catrix vite. mē tepiditatis eius. quā
solet deo vomitum puocare. Ca-
ue tibi ait. Et quid. n. Cū a deo
verbum esse nō dubites. quid opus
est deliberatione. vocat magis
psilij angelus: quid alia. psilia pre-
stolaris: Quis. n. si delior: quā vobis
sapientior illo: Deduc me dñes
et deducat. fortior esto: et inuale-
sce. Noni ego que nā sint: quā oz
fieri. cito. Ab ore putei gehenne
eripior: et inducias petā: et retar-
dabo. et cunctabor exire si forte i-
teri fiat aliquid: Abscondi ignē
in sinu meo. et deliberādū est an
expergiscar. an excutiam: an abi-
tiam illū: Magnus oio est quod of-
fertur: sed eo utiqz libentius: et
festinanti⁹ suscipiendū. et obujs
arripiendū manibus cum feruo-
re. et hylaritate. Probet autē seip-
sum qui de propria virtute pre-
sumit. Nā diuina quidē oio pro-
bata amicos consulat: qui non
legit. Inimici hominis domesti-
ci eius:

Quid frequentat euangelium
qui euangelio nō obedit. Et i eo
sane legimus promittenti cuidā
sequi dñm: sed defunctum prius
patrem sepelire volenti rñsuz ab
eo: ut sineret mortuos sepelire
mortuos suos. Alteri quoqz tan-
tuz suis quā in domo erāt valde di-
cere cupienti. nēo inquit mittens
manū ad aratx et respiciens re-
tro aptus est regno dei. Sed quid
audierat primus. Magister ait.
volo te sequi quocūqz ieris. Cui re-

spendit no
souas hab
di. filius a
bet vbi cap
ernis i fou
eris arguet
Est cni inte
los q̄ relict
ciare seculu
cie offere v
recte calli
diuino cor
tes: sed refi
mēt: vt to
pant. quod
ptum est. i
proze speci
dere facile
gnis. et mi
go dicit fa
deat casu
trus cogit
mino et om
i cum prop
cura d̄ eorū
est domini
de prem oz
viti quod sal
meret occa
Quid er
idus. Amē
firmatiōis
ueris esse q
rodies: q̄ ve
regenerati
minis re. d̄
regenerati
ua regene
ignoram
minē nati

Declamationes

spondit dominus. vulpes iquit
foucas habet: et volucres celi ni
dū. filius autē hominis non ha
bet vbi caput reclinet: prudētiā
garnia i fouca vulpis: i nido volu
cris arguens cordis elationem:
Est enī interdum videre nō nul
los q̄ relictis omnibus abrenun
ciare seculo disponētes: cum re
cte offere velint nolunt diuidere
recte calliditate hūana totos se
diuino cōmittere nudi formidā
tes: sed reseruātes nescio qd fer
mētī: vt totam massam corrup
pant. quod i multis frequē ex
ptum est. Alius sine duce. et pce
ptore speciale studium apprehē
dere facile cogitās ambulat i ma
gnis. et mirabilib⁹ sup se: vt vul
go dicit salies ante q̄ vadat. vi
deat casurus ante q̄ dbeat. Pe
trus cogitatū suū iactans i do
mino et omnē sollicitudinē suam
i eum proiciēs certtus q̄ illi cēt
cura d̄ eo: reliquit omnia. secut⁹
est dominū ne iterrogans q̄ dez
de prem o: donec ex periculo di
uici qd saluator psequēbat sum
meret occasionem.

Quid ergo erit nobis. Ait illi
iesus. Amē dico vobis. Verbū cō
firmatiōis p̄mittitur magnū no
ueris esse qd sequitur. Amē dico
vobis: q̄ vos q̄ secuti estis me in
regeneratione cū sederit fili⁹ ho
minis etc. Quid ē quod dicit in
regeneratione: aut que ē hec no
ua regeneratione: Neq̄ enī iam
ignoramus. quoniam oportet ho
minē nasci denuo: non ex sangui

nib⁹: neq̄ ex volūtate viri: sed ex
aqua: et spiritu sancto. Ete⁹ cū
nullatenus ad eā regenerationē
valeat hec promissio p̄tinere. for
te et altera regeneratiōe opus eē
videtur nec solū denuo: s; et ter
tio hoīem nasci necesse est. Infe
lix ego hō et miserabil⁹ casus me⁹
cui non vna sufficit. cui duplex ē
necessaria repatio. Alim⁹ ex cor
pore et aīa constans cecidi totus
simul: simul totius oīo resurges
non possum. an vero dignū non
est. vt ea que videtur potior pri
orq̄ portio reparetur. At ipsam
sane aīam esse. nemo sane mētis
ignorat. Prior ergo reficiatur.
que prior corruit. presertim q̄ ab
eius culpa. alterius pena p̄die
rit. et ipsius corruptio corporee q̄
q̄ fuerit eā corruptionis. Hinc ē
q̄ animabus primū saluator ad
uenit tollere vtriq̄ peccata mun
di: non molestias carnis. Qd sa
ne manifestius docuit in seipso pe
nis oibus corpus exponēs. aīam
autē immuncm prorsus custodi
ens a peccato.

Non sic hodie filij hominum nō
sic: sed anime curā negligunt. cu
ram aut carnis perficiunt in om
ni desiderio. neq̄. n. peccare me
tuūt: sed puniri nec v̄tuti cordis
opa datur: sed valitudini corpo
ris: imo et voluptati: de scola hy
pocratis et epicuri didicerunt
hec. neq̄ enim suis christ⁹ disci
pulis. horum quidpiam tradit.
sed discite inquit a me. quia mit
tis sū et humilis corde. Filij ho

Declamationes.

minuz vsqz quo graui corde: vt quid diligitis vanitates: et queritis mendaciū. Tempus hoc animabus nō corporibus ē assignatum dies salutis vtiqz non voluntatis. Omnia tēpus habēt animabus nunc operā dare necesse est. Nā in carne qui seminat solum exinde metet corruptionem. At nemo inquit carnem suam odio habuit. verum est. sed celū habens absqz scientia dū pdesse festinat inuenitur obesse. Cū eni iudiciū carnis ex anima pendeat: carni nihil potest vtilius q̄ salus anime prouideri: vt videlicet in tempore sit respectus illius et socia passionis felicitatis quoqz pfortium mereat. Unde apostolus inquit. saluatorem expectamus dñm nostrum iesum christum: qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Redesce in hac spe caro misera: q̄ pp aiam venit p te quoqz vcturus ē: qui reformauit illā cui quoqz nō obliuiscet in finē. Regeneret interim anima: et tanq̄ prescita et pdestinata a domino pformis imago gnis filij eius in māsuetudine cordis et humilitate. Ipsi. n. merito te quoqz noueris aliquā renerandam et conformandā corpori eius in gloria et claritate.

In regeneratione inquit cū sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et vos etc. Cōsequemini ait quē seqmini vt

cū ipse sederit et vos pariter sedebitis. Nā. n. ille resedit in mūdo quando substitit: quando reclinavit caput. Exultauit ad currēdam viā bñfaciēdo pertransiit. q̄ppe nec nidū nec foueā. nec locū habēs in diuersorio. donec opere tandem qd suscepat psumato sedendi pceptū mereret accipe et diceret dñs dño meo sede a dextris meis. Insuper tu qui p̄sistere eligis q̄ sedere querens in itinere diuerticula. Ille ministrare venit: nō ministrari: tu supra magist̄: et dño maior: imo nec discipulus pfecto. nec seruus recubere iā festinas. paululū dormies paululū dormitabis: paululū pferes manus. ille salit in montibus transilit colles. Clamat ad eum anima mea: trahē me post te in odorem vnguentoz tuoz curremus: alioquin qñ eum remorando: tepescendo paulādo psequi speras. Exultauit ad currēdā viā hylarē sine dubio diligit secutorē. ad brauiū peruenisti. necdū apprehendisti metam. Grandis adhuc restat via: noli sistere gradū: noli in medio itinere residere. In sudore inquit vultus tui comedes panē tuum donec i terrā de qua sūptus es reuertaris. Ex tūc sane tēpus erit requiei: nimirū quando iam spiritus ipse dicet vt requiescat a laborib⁹ tuis. Necdū tñ erit cōsumata pax nec dū sessio plena. In regnatiōe inq̄t cū sederit fili⁹ ho

minio in se
bitis et vos
felix reg
renalcas a
mo natus
sedero totu
nima quid
nil tranqui
sedatum n
permanen
vos. Sed
at. vt dig
qd de sessio
one concij
mibi sessio
bata frui
quam cup
Ecce erun
det. sed et
nia nutat
postremo
caro adu
uersus car
dere videl
scientia pa
onem. vera
plex. quoq
scz homin
tis doloris
renimz et
tale duplex
agitare sol
qz et timor
atugū. do
habitat a
et iterim vi
dena. tabe
na nihil
Eni au

Declamationes.

minis in sede maiestatis sue sedebitis et vos.

Felix regeneratio. Quando. n. renascar ad sessionem. miser homo natus ad labores. Si cuius sedero totus: cuius modo ne minima quidem portio sedet in quo nil tranquillum: nihil quietum sedatum nihil. nihil vnus in eodem permanens statu. Sedebitis et vos. **O sessio.** Quis mihi tribuat. vt dignis exprimam verbis: quod de sessione hac cordis affectione concipio. Imo quis tribuat mihi sessionis huius imperturbata frui requie quam desidero. quam cupio. quam requiro. Ecce erunt dixi. nil in me sedet. sed cuncta in motu sunt omnia nutant: fluctuant vniuersa postremo vbi concupiscit adhuc caro aduersus spiritum. spiritus aduersus carnem: quod nam hominis sedere videtur. Nec sola iam concupiscentia pacem impedit. turbat sessionem. vetat esse sedatum. sed duplex. quoque secundum corpus miser hominem contritio vexat: presentis doloris: et mortis metu future: nempe cum et passibile. sit et mortale duplex nihilominus animam agitare sollicitudo videtur spei vti et timoris. In hec nepe fluctuat iugis. donec peccati corpus inhabitat ascendens usque ad celos et iterum usque ad abyssos descendens. tabescens in malis. et ad bona nihilominus inardescens.

Erit autem cum luteum hoc egre

dicis domiciliu a timore quidem penitus liberabitur. sed necdum ab expectatione. Ex tunc enim iam non erit timor in finibus nostris. sed in spe singulariter constituti psalleamus singuli mente. et spiritu quod prelibauerat quomodo qui dicebat conuertere anima mea in requiem tuam. quia dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lachrimis pedes meos a lapsu. Ceterum de expectatione idem ipse sic ait. Ne expectant iusti: donec retribuas mihi. Nec modo numerum fratrum vt compleas. sed et ipsum corpus vt sua regeneratione restituatur expectant. Imo non et expetunt cum desiderio sub altare dei vociferantes ad ipsum. et qui audire meruit. potuit et testificari. Nam corpus quod illo in tempore sedere quis dicat: dum effluit et in sanie pulueremque redigitur.

In regeneratione inquit sedebitis et vos. Seminatur enim corpus animale: resurget corpus spiritale. Seminatur in ignominiam surget in gloria: vbi iam tunc mors victoria tua. Si quidem et tu minimi ca nouissima destrueris. Corpus enim resurrectionis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. Sed et dolor. et gemitus omnis abscedet: quoniam absterget deus omnem lachrimam: ab oculis sanctorum: et iam non erit amplius neque luctus neque clamor: sed neque vllus dolor. quam priores transierunt. Felices lachryme

Declamationes

quas benigna manus p̄ditoris
absterget. ⁊ beati oculi. qui i tali
bus liq̄fieri fletibus elegerūt. q̄
elevator i superbia. q̄ omne subli
me vider. q̄ auaricie ⁊ petulantie
famulari. Sedebit igit corpus i
mortalitatis. ⁊ ipassibilitatis ge
mina quadam felicitate dotatū.
liberū ab omni necessitate. ab oī
corruptione securum alienū ⁊ i
mune ab omni cōcupiscētie. ple
nū gloria configuratū deniq̄ cla
ritati corporis christi. Sedebit ⁊
anima sicut nil metuēs. sic nec
cupiēs vltra nimirū plena bea
titudine. ⁊ secura plenitudie flu
ens nullos iā cogitationū fluct⁹
nullus tēptationū conflict⁹ nul
los affectiōnū sentiēs motus. s̄
eterne illi icōmutabilitati p̄sus
vniuersa. ⁊ sic adherēs deo ⁊ vn⁹
iām spiritus sit facta cum eo.

Sed quando hec aut q̄b⁹ hec
erūt vos iqt̄ q̄ secuti estis me. cū
sederit fili⁹ hominis i sede maie
statis sue sedebitis ⁊ vos. Jam q̄
dē sedet filius hominis in sede
maiestatis. si q̄dem ascendens in
celum. sedit a dextris dei. sed cuz
sederi dictum ē. Cum apparue
rit sedēs. sicut apostolus ait. Qū
enī christus apparuerit vita. ve
stra. tūc ⁊ vos apparebitis cū illo
i gloria. An magis audebim⁹ di
cere ipsū adhuc stare quodā mo
do. vtpote cuius necdū sedes cō
sumata videtur. nedū pedibus
ei⁹ scabello supposito qd̄ a patre
promissum ē: non q̄ illi plenitu
dine quispiāz desit. s̄ membra ea

put expectet. Audeat testari qui
meruit itueri. Ecce ait stephan⁹
video celos aptos. ⁊ filiū homi
nis stantē a dextris virtutis dei
Paulus quoq̄ sic scribit. christ⁹
assistēs pontifex futurorūz bono
rum itroibit semel in sancta eter
na redemptione iuenta. Ceterūz
i regeneratione corporūz sedebit
in sede maiestatis: q̄ pro anima
rum regeneratione stetit igno
mini oleo supplicio crucis. iter
rogatus ptumelijs parit. ⁊ tori
tis. nec modo durissima morte.
s̄ turpissima p̄denat⁹. Quoniaz
enī obediēs patri factus vsq̄ ad
mortē. mortē autem crucis pro
pter hoc exaltauit illū. ⁊ dona
uit illi nomē. qd̄ ē sup omne no
mē vt i nomine iesu omne genu
flectat. Nec at̄ dixeris fratres vt
noueritis que nam sint duo la
tera scale. que volentibus sequi
dominū proponunt̄ ascēdenda.
q̄ bāscēs earum. que capita. que
gradus. quorū sūmitati deus in
uius est.

Oportet nos siquidē domar
carnē. calcare mūdum. vt volu
ptatem corporis declinantes. ca
ueamus nihilominus seculi vāi
tatē he nimirum abhominatiōes
egiptiorū quas iolamus domi
no deo nostro ⁊ totū qd̄ a via vi
te ⁊ discipline deterret filios hui⁹
seculi totū qd̄ exercet iterim ser
uos dei in his duobus est. q̄ sub
vno versu propheta comēdat. vi
de inquit humilitatem meā. ⁊
laborē meū. hec ergo sūt latera

Declamati ones

scale vilitatis. et asperitas. quib⁹
deinceps interne virtutis. et gra
tie gradus firmiter inserant. Est
.n. videre hoies mudana gloriā
ptem nentes. fauorem calcantes
populi. non desiderantes huma
nū diem. sz non adeo fortes i tol
leratia molestie corporalia. non
adeo reicientes mollia. nō adeo
carnis illecebras spūētes. Quid
istos dixerim. nisi latus aliter nō
tenere. Porro vni tñ lateri inni
nitentis periculosus nimis ascē
sus. et proxim⁹ est ruine. Quid si
periclitat qui circa carnem vide
tur plusq³ oporteat infirmari. Is
mundi respuat gloriā. nec contu
melijs moueat pfecto longe hor
ribilius est periculū. et multo ma
gis inexcusabile: siq³ forte licet
castigās viriliter corp⁹. et nō par
cens eius afflictioni inueniat tñ
minus resistens glorie desiderio
minus paciens iniuriarū minus
puritatis: et sordide humilitatis.
habēs: minus immunis a seculi va
nitate. Quid. n. tibi infelix cū his
nugis et calamitatibus. cū hoc fa
ctu: et vanitate ista q³ nec aie nec
corpori pdest. Quid irritaris: qd
inflammaris ad verbi factuz qd
nec carnē vulnerat. nec inquinat
mentem. Nihil sic alienū a natu
ra tua: nil taz contrariū rōni. Ne
q³. n. sic dicere possuz. quid tibi cū
cibis et vestib⁹. aut frigore vel esu
rie quid noueris cū vnita perso
naliter aia non huic mundo. sed
corpori. longe minus carnes pos
sit odisse q³ mundū quippe que

huic multū dbeat. illi nihil. Qui
qdem dixerim. non vt voluptas
perinde excuset. sed vt vanitas: et
impuritas autē oia fugiatur.

Sane vbi sic stabilieris. et firma
ueris in corde tuo. et aspitatē cor
poralis abstinentie. et laboris am
plecti: et omni vilitate: et extremi
tate eē content⁹. bona sunt latera
secur⁹ iaz insere gradus exercitiū
spiritalis: vt totum qd mundo: et
carni subtrahis. studio pietatis i
pendas. oblitus que retro sunt: et
extensus in anteriora. vt ascēsiō
nibus dispositis de virtutē pfici
as in virtutē. vt videre deus deo
rū in syon merearis. Et primum
qdem per desertum propriū cor
dis. et puallem plorationis ascen
dens in v̄gula fumi de hinc iā in
serenis qdem elapsus ascendens
ēt de deserto delicijs affluens in
nixus super dilectā. ductus de cla
ritate in claritatem tanq³ a domū
ni spiritu. illo utiq³ qui scrutat ēē
alta dei. Nec paucos in hīs gra
dus iuenies gratie multiformis:
verum hec spiritualia sunt. et spiri
tualibus utiq³ cōparanda. Nūc
vero ad iniciādos potius sermo
dirrigatur. cuius tota intentio ē
reuocare ad cor preuarcatores.
Ceterum habent proficientes edi
tum olim de. xij. gradibus humi
litis ex sermonis occasione li
bellū quos videlicet gradus ille
iustorū omnium spirituplenus:
et regula sua tradidit vere pon
nia benedictus.

Ille. n. spirituales nobis erexit

7

De lamationes

scale. cuius utiq; summitas celos tangit. qđ in eius glorioso trāitu euidenti legim⁹ miraculo pmen datū. bñ papa gregorio. sic scribente. Inter discipulorū manus imbecilia mēbra sustentans: erectis in celū manibus stetit. et vltimū spiritū inter verba orationis efflauit. Qua. s. die duobus fratrib⁹ vni longius posito. alteri autē in cella cōmoranti reuelatio vni⁹ atq; indissimilis visiōis apparuit viderunt nāq; qz strata palliis et inumeris corrusca lampadibus via recta orientis tramite ab eius cella i celū vsq; tendebat. Cui veniendo habitu vir desuper clarus assistens. cuius esset via quas cernerent inq̄siuit. Illi vero se nescire p̄fessi sunt: q̄bus ille ait. hec est via qua dilectus dñi celus bñ dictus ascendit. Que est. n. via ab eius cella progrediens nisi ordo quem idem vir beatus instituit. et forma vite que ab eo sūpsit exordium: Qua nimirum via dñi dilectus ascendit. qz nō potuit vir sanctus aliter docere: q̄ vixit. Et hec quidez eorū vel maxima fiducia est. qui ipsius vtrinq; studēt inherere vestigiis. ipsuz p̄ceptorē p̄ueniēq; sequunt. neq; n. venire aliquatenus in dubium pōt quin oīno saecr sit modus p̄uersatōis. et diuina magis inspiratione atq; cōsilio. q̄ humana prudentia vel aduentione formatus. quo nimirum tantam post obitum gloriā felicitatis idem vere benedictus obtinuit. Sed hec hactenus: ne

quis forte. qđ longe sit semp a cor dibus vestris derogare nos eis q̄ sibi varios put cuiq; visum est. religiose viuēdi formauere modos. q̄ alios consolari et animare voluisse cāsetur. Cā tamen quam videmus in ecclesijs hodie formam cleri ne informem dixerim vitam a quo sanctorū habuerint quis vnq; vel in nouo vel in veteri testamento sic vixerit. vel sic viuere docuerit homines. vltimam ipsi sese interrogent singuli. nec p̄scientias super hec conuenire p̄prias dissimulent. Quantos enī videm⁹ sectatores viarū. que videntur hominibus quidem bōe sed in profunduz finis earū inferni descendit. Quātos ascensores scale nō cuius sumitas celos tangit. sed que illi oīno contraria est habens latera cōcupiscentiā carnis. et concupiscentiam oculorū gradus vero supbiā vite que ex mundo sunt. non ex patre. At. n. sane que vobis p̄mēdare volum⁹ scale grad⁹ et latera ex p̄e utiq; sūt. nō ex mūdo. cui nimirū innix⁹ apparuit. Sobrie ait apostol⁹ et pie. et iuste viuamus i hoc seculo. Sobrietas voluptatē carnis ipugnat iustitiā seculi vāitatē. dñi v3 cuiq; reddens qđ suū est. et aduāntē deplorat. et compatit irascēti deniq; et ipse saluator dñi baptiste manibus celsum illū verticē inclinaret. sic inq̄t decet nos imple re oēm iustitiā. solā nimirū humilitatē iustitiā reputās. Exhibeat ergo sobrietas nobis iusticia p̄

Disce...

ximo p̄e
cultus di
nitas elat
tur. sic lo
tē. vt inte
de spē m
uentiā al
Innitū
supposit
stas lign
ctatur m
rū delici
at. ne dñ
p̄p. et sp
cē. et lud
arundim
soditur
lerano. i
tuna vu
dicatur
nus vol
tere vell
bescit. C
p̄p. man
lanit. et i
gis qui p
pio eo le
nitrat. i
ē. Sane
luz. et tull
no nō p̄
ē. nisi lab
tatē. Sic
cruo effe
Sed so
ter itab
rue sub
per cob
q̄ mū
saluato

declamationes

ximo pietas deo: pietas. n. ipsa ē
cultus dei. Sane ut voluptas et va
nitas elationē cordis fouet nesci
tur. sic sobrietas. et iustitia. pieta
tē. ut inter hec latera de fide in fi
dē spe mediāte pficiens supemi
nentiā aliqui teneat caritatis.

Innititur hec latera basib⁹ q̄s
supposuit artifex sapia duob⁹ for
sitaz lignis crucis. vbi. n. ille mul
ctatur morte. cruce turbat q̄s suo
rā delicias. seu gloriā sustinere q̄
at. ne dū audeat q̄rere. flagellat⁹
xps. et sputis illi⁹ bāulat sibi cru
cē. et ludibrio fact⁹ irrisoria veste
arundineo sceptro. corona spinea
soditur clauis. annumeratur sce
leratis. in ligno extendit et mor
tuus vulneratur. et hec intuens q̄
dicitur xpianus p̄p̄is nihilomi
nus voluptatib⁹ indulgere. et flo
rere velle in seculo nullaten⁹ eru
bescit. Ceterum si oīs qui se dicit i
xpo manere debz sicut ille ambu
lauit. et ipse ambulare. multo ma
gis qui pro eo manere se dicit q̄
pro eo legatione fungit: qui ei mi
nistret. si eū nō seq̄t inexcusabilis
ē. Sane nisi abnegauerit semetip
suz. et tulerit crucē suā seq̄ eū oī
no nō pōt. Quid de crucē tollef
ē. nisi laborē amplecti et humili
tatē. Sicut scriptū est. Elegi abie
ctus esse in domo dei.

Sed fortasse min⁹ adhuc firmit
ter stabilia hec videant. si tm̄ fue
rint sabnixa basib⁹ non etiā desu
per coherentia capitellis. hinc ē
q̄ minime sui contentus exēplis
saluator et premia repromittit. ut

quem forte nō prouocat imita
tio. vel imitatio precedentis. tra
hat vel desiderium retributionis
et si q̄s voluptuosus est. illum scit
at torētē voluptatis: si glorie cu
pidus. aspiret ad illā celsitudinē
iuditiarie potestatis. Sedib⁹. ait
et vos sup sedes duodecim iudi
cātes duodecim trib⁹ israel. Ac si
dicat. pro pfusione v̄ra duplici et
rubore pars v̄ra laudabit. p̄pte
rea. n. in terra v̄ra duplicia possi
debitis. letitia sempiterna erit vo
bis. In exilio vobis afflictio du
plex. humilitas vtiq̄ et laboris. sz
psolamini. et nolite deficere. qm̄ i
terra v̄ra. terra vtiq̄ viuentiū du
plex vos nihilominus remunera
tio manet sublimitas. et delectati
onis. In sedibus. n. quies imper
turbata est. in iudicio dignitatis
eminentia commendatur.

Quis vero seculari honor exeo
gitari pōt. qui nō prorsus in tan
te sublimitatē compatōe vilescat
non vnius siq̄dem ciuitatis. aut
populi. seu regiōis vni⁹. sz vniue
rsitatis indices hnt presidere euz
xpo. nec solū homines. sed et ipos
angelos iudicabūt. qui parentes
ad modicuz vaporem presentis
glorie dedignant. et exufflātes
improperiaz christi vniuersis p̄se
rūt titulis dignitatz. nolite time
re pusillus grex qm̄ complacuit
patri vestro dare vobis regnum
diffinituz est consiliuz. qd nō eua
nabitur. proposituz imutabile p
seuerat. deniq̄ iurauit domin⁹. et
nō penitebit eū. Amē dico vobis

Declamationes

Pros vos qui secuti estis me in rege-
neratione cum sederit filius homi-
nis in sede maiestatis sue: sede-
bitis et vos iudicantes. Quid glo-
riosi? Iudicet nunc et prius iudicet su-
perbie filij cum rege suo: qui sibi late-
ra aquilonis elegit. Exalten et le-
uent sicut cedri libani. Transui-
mus et ecce non erunt. Opprimat
nunc quos possunt. blasphemet: con-
gredient maledicta. veniant super
vos opprobria exprobrantium
christo: quoniam merces nostra copio-
sa est in celis. Gloriaque ab invicem
habeat utique vanam et mendacem: quoniam
vanum filij hominum. mendaces filij
hominum. Gloriam enim que
a solo deo est. nolunt veram uti-
que et manentem: quoniam ipse
est veritas: et ipse est qui est.

Infelix propterea ambitio que ambi-
re magna non novit. querens o-
modo crescere et de maximo mi-
nui. Amat enim cathedras primas
que velut grossi ficuuz velociter
sunt casure. Sunt enim grosse prime
quedam ficus propterea inutiles so-
lam habentes spem ficuum: non
apertur: nec tam fructuosus: quam futuro-
rum quedam presagia fructuum qui
debet occidere necesse est: ut eis alie
humano usus et esui apte succe-
dat. Unde sponsa in cantico cari-
corum hyems transiit. abiit et iber
recessit. et post pauca. Ficus inquit
protulit grossos suos. quod videli-
cet persecutione cessante inclita
facta sit ecclesia posita in superbia
seculorum. Quam sane sublimitatem
et excellentiam dignitatum. con-

grue satis grossos vocat: ut futu-
ra in his moveat quam presentia co-
gitare. Que enim videntur tempora-
lia sunt. que non videntur eterna.
Caveat igitur qui primas cathedras
amant. ne contingat carere secu-
dis. Et qui primos nunc recubant
eligant. incipiant cum rubore locum
tenere novissimum. Sedebitis in-
quit super sedes duodecim iuda-
cantes duodecim tribus israel.
Hec tam ficus erunt non utique grosse
has nimirum sedes prouiderat: qui de
superna ciuitate dicebat. Illic se-
derunt sedes in iudicio. sedes su-
per domum david. Illic plane non
hic. Quomodo enim sedent: quas
hic videmus sedes: que totiens
nutant toties titubant: toties sub-
uertunt. nimirum grossi ficum sunt
quas tenuis aura deicit et disp-
git. Ceterum quid sibi vult quod duo-
decim tribus israel. iudicatos
fore permittit in quibus etiam mundus
ipse cognoscit iudicandus. An quod
notus tamen adhuc in iudea deus
vniuersitatem fidelium appellat de-
xij. tribuum voluit designari: et quasi
solas meminit iudicandas propter il-
lud qui non credit iam iudicaturus est. hoc
enim est prefectorum gloria singularis
inter ipsos etiam eminere fideles:
et ceteris quoque saluandis pre-
eminere auctoritate iudicarie
potestatis: ut iuxta illud de psal-
mo sedeant super domus david. quod
istud miserie est. quod ad verbum tante
promissionis negligentia huma-
na dormitat.

Popule me ait dominus. Quid ti

Declamationes

bi debui facere. et non feci. Quid
cause ē. quod inimico meo: vestroque
libet seruire quod mihi. neque enim ille
creauit vos. sed nec pascit quod deus
aut tempus vestra ipse disposuit. Si pua
hec videtur ingratis. non ille sed
ego redemi vos. Sed quo precio.
non utique corruptilibus auro et
argento: non sole. vel luna. non
saltē aliquo angelorum. sed proprio
vos cruor redemi. Ceterum si neque
tā multiplici iure debitū a nobis
eliceret famulatū. omissis his oī
bus mecū saltē ex diurno dena
rio puerite. nihil nobis ille nocue
rit. nihil ipse videar posuisse ei ob
tempate qui plura vobis et poti
ora pollicetur apud quē certior co
piosiorque remuneratio ē. ut illud
quoque benignissima miseratione dis
simulē quod bonorum nostrorum non egens
vobis tūmodo veli esse salutis
ne postea suscipe detractetis: que
nūc offero dona gratie futuris glo
rie muneribus. eadem coronan
da promittens. Quid ad hec cō
scientia humana respondet. Cū i
properari cepint hec in die iudi
cij. quomodo miseri sustinebunt:
Quid excusationis poterunt hīc
de peccato.

Nunc tunc dicere incipient:
mō: ecce mō: sine paululum. Sic
enim nunc dissimulant infelices. et
mō. et mō non hīc modum. et si
ne paulum in longū vadit. Bo
nus est inquit deus. quod in proximo
luuat. Magna quod diuina pro
missio sed longa valde dilatio ē

Terrēas deserere sortes: et nec
dū obtinere celestē. afflictio in
tollerabilis. et incōsolabilis do
lor. Quid accellerare necesse ē.
ut miseria plonget. Misia prius
et seductoria cogitatio. noua siquid
dē hec quærela ē. nec proximiorē vitæ
filij hominis hactenus causabuntur
Breues dies hominis sūt donec cō
scia stimulat de penitentiā. et cō
uersione vel intus a spiritu. vel foris
promoueat ab homine. Ex tūc sane
nouū precipitur tedium longioris
vite differēde mori oritur fidu
cia noua. Sed esto multa tibi anno
rū curricula restāt adolescēs es
utique ad senectutē victur. et sen
um. Quid necesse habes amitte
re tempus tanta. perdere tanta lucra.
nihil preciosius tempore. sed heu ni
hil hodie vilius estimat. Tran
seunt dies salutis. et nemo reco
gitat. nemo sibi non reditura mo
menta pisse causatur: An putas
o homo bienij tantum. aut triennij
opus ab omnipotenti posse reco
pensari. sic abrenūciata est manus
domini: ut centū annorum non pos
sit remunerare laborē. Sede cō
puta quod diebus singulis acquirere
valeas: certus eadē apud deū nul
lū oīo bonū irremuneratū fore. et
sicut non capillū de corpore. sic nec
momentū de tempore periturū. Quid il
lud sapiētis consiliū ingerat. ne tar
des periti ad dominum. nescis quid
super vettura patiat dies. Quid isa
niā causer de futuro tā temera
re presumptis. quasi vero tempora: et

Declamationes.

momenta p[er] in tua: et nō magis i
sua posuerit potestate vel volū-
tate. Postremo: quid de incerto
fine: et q[uo]d de certa breuitate labo-
ris: retributōis eternitate seq[ui]t[ur]:
Mouit d[omi]n[u]s figmentū n[ost]rū p[er]sulit
pusillanimitati n[ost]re: humane ob-
uiat cogitatio[n]i: anxietatē abigit
p[er]uenit trepidationē.

Seq[ui]tur. n. Et ois q[ui] reliq[ui]t pa-
trē aut m[at]rē: aut domū: aut ag[ri]p-
p[er] nomē meū. centuplū accipi-
et: et vitā et[er]nā possidebit. Quid
vltra dicetis filij ho[m]inum q[uo]niam et in
hoc medio: tāta vobis p[er]missa s[un]t
vt dormiatis inter medios cle-
ros. de q[ui]bus pauloan[im] causabi-
mini: et exeuntes a sorte terrena
amplior statim excipiat p[er]solatio:
q[uam] nō mō paciēter: sed et gratu-
lant[ur] expectes forte sc[ilicet] i rege-
neratōe p[er]missi: Si q[uo]d et ipsa ex-
pectatio iustor[um] letitia est. Cētū-
plū inq[ui]t accipiet et vitā et[er]naz
possidebit: Habetis filij adā p[er]-
missionē vite et[er]nē: q[uam] nūc est p[er]iter
et future. vt destruat o[mn]e os loq[ui]n-
tū iniqua et p[er]fundant o[mn]es iniq[ui]-
agentes sup[er]uacue. An nō sup[er]ua-
cua penitus agit iniqua: qui nō
mō fructuosus: sed et iocūdius: nō
mō salubrius: sed et suauis deo
poterat seruire q[uam] mūdo. Et attrē-
de. q[uo]d petro q[uo]d d[omi]n[u]s tūc de futu-
ro r[es]pondit. neq[ue] enim sup[er] his. que
explebatur p[re]sentialiter hesita-
re poterat aut opus habebat in-
terrogare: deniq[ue] non q[uo]d nobis
est dixit. sed q[uo]d erit. An vero q[uo]s
dubitāt instantis esse t[em]p[or]is centu-

pli p[er]missionē. Manifeste id q[uo]d
dem ipsa verbor[um] p[er]sequentia p[ro]-
bat: vbi cētuplū accepturi. et pos-
sessuri dicimur vitā et[er]nā. cete-
rum nequis o[mn]io impudēt[er] rema-
neat obstinationi loc[us] mitto v[os]
ad euangelij sc[ilicet]m marcū. vbi p[er]-
missio eadē descripta manifesti-
inuenit. Alit. n. d[omi]n[u]s. aut matrem
aut filios aut agros. aut domus
p[ro]p[ter] me. et p[ro]pter euangelium. q[uo]d
non accipiat centies tūc nunc in
hoc t[em]p[or]e. Atq[ue] vt vehemen-
tius admitteretur carnalis aia nō
percipiens que sunt sp[iritus] dei. s[ed]
stultitiam reputans: addit signā-
ter cum p[er]secutionibus. forte. n.
cum audisset in t[em]p[or]e hoc cētuplū
p[er]mitti. colletabatur etiam de t[em]p[or]e
p[er]solationibus exhiberi. sed p[re]cipit
hunc intellectum nomen addi-
tum p[er]secutionis. Quid. n. ter-
rene est consolationem. q[uo]d non
facile terrena p[er]secutio tollat.
Quid terrenū iter p[er]secutio[n]es
sacri martyres acceperunt. q[uo]niam et ip-
sa quoq[ue] beator[um] corpor[um] terra da-
ta est in manus ho[m]inū ip[s]or[um].

Interim tūc vnde cūq[ue] centu-
plū sint adepturi: dūmō sit cētū-
plū. dū valeat cētuplici[us]. cētupli-
ci[us] placeat p[er]solē. delectet amē
Quid insanie est q[uo]d cūctant p[er]-
mines relinquere simpla p[er] cen-
tuplis. Vbi est cupidus. vbi est
ambitiosus. vbi conq[ui]sitor huius
seculi. Quid ad fidele negotiū
et nudinas q[ui]stuosissimas avari-
cia intepuit et obdormiuit hūa-
na. Cui id iudeo negares. o hō

Declamationes.

qui in vanū accepisti nomen dñi nostri iesu xpi: cui sacrilego dare quicquid habes pro centuplo cū crareris. Sed execrabilis tibi est man⁹ dñi: vt nullā ab eo cōmutatiōē recipere: nō ei in rōne dati: vel accepti cōicare penit⁹ acq̄scas. An forte nō ex odio: sed in credulitate detrectas. naz id mihi fateor credibilius est. nemo. n. p̄re magis optaret minime cuiuspiā psolationis obtētu. q̄ in maxima exultatiōe saluari. Sed nō est oīum fides: ne eorū quidē: q̄ noīe tenuis sunt fideles. poterāt sane multorū vobis exēpla p̄ponere. multos p̄ducere testes. q̄ id p̄fecto sicut credidere sicut sentiunt. sicut audierūt sic experiunt. Abūdat huiusmodi testimonijs. huiusmodi carbonibus desolatorijs oīs natio regiōis. et oīs lingua vbicūq̄ scōrum congregatio est. Sed qū humanis credat experimentis. qui veritati non credidit p̄mittenti. Illud ego vehementius arbitror admirandū q̄ fideles magis in maximo. q̄ in modico videamini. non. n. difficile ē ei dare centuplū in presenti. qui daturus est vitā eternā in futuro. Qui daturus est qd̄ nec ocul⁹ vidit. nec auris audiuit. nec ī cor hominis ascendit. non modo centuplum dare potest.

Sed qū inquit possunt hec fieri. qua ratione accipit cētuplū. q̄ nihil sibi relinquit ex oibus. nepe hoc est. q̄ paulo ante cōmemorauit. Tollite iugū meū super vos

et inuenietis requiē. Mōstra nouitas. sed ei⁹ qui noua oīa facit. Iugū tollens inuenit requiē relinquens oīa centuplū h̄z. nouerat hoc et ille nimiz hō scōz cor dei qui ei loquebatur in psalmo nūquid adheret tibi sedes iniquitatis. q̄ fingis laborē in p̄cepto. An non fictus in p̄cepto labor onus leue suauē iugū. Crux inuncta huius. n. rei sacramentū est. q̄ in dedicatione ecclesiāz d̄ pictas in pariete cruces oleo scō pōtifex linīt. Sic et oli cū habrae dictū est. tolle filiū tuū. quem diligis ysaac. et offeres mihi eūz in holocaustum. labor fictus est in p̄cepto. Oblatus siquidem ysaac sanctificatus est: nō mactatus. Et tu igitur. si vocē dñi audieris intus in aīo. et dicatur tibi vt offeras ysaac. tuū qd̄cūq̄ est gaudiū imoles deo interpreta tur. n. ysaac gaudium seu risus fideliter et constanter obedis ne timeas. nimiz et si rē grandē tibi dicit p̄pha facere debes et obtēpandū ei p̄ oīa. et si oportuerit ip̄z ysaac iugulari. nūc autē qd̄d affectio p̄pria iudicet secur⁹ esto vt nō ysaac. sed aries moriet. nō pibit tibi leticia. sed ptumacia. cuius vtq̄ cornua veprib⁹ herent. et sine pūctiōib⁹ anxietatis esse nō potes. Tēptat. n. te dñs deus tuus. nec mactabit ysaac vt opinaris. viues viues. sed eleuatus vtq̄ sup ligna. vt in sublie gaudeas. nec in carne p̄pria sed ī cruce dñi gl̄ieris. p̄ quē nimiz

Declamationes.

crucifixus et ipse esset crucifixus mundo. nam ei vinimus.

Hec nimirum conuersatio per-
fectorum: hec sanctorum vita: et gra-
tia spiritualis: denique tanquam tristes in-
quiunt: semper autem gaudentes:
tanquam nihil habentes: et omnia possi-
dentes: tanquam morientes: et ecce vi-
uimus. Qui videbant me. foras
fugerunt a me: dicit et filia regis:
ea utique cuius gloria omnis ab intus
est. Unde et clamat mihi canticum
canticorum adolescuntulas reuocans:
quas exteriori sua incopositione
detractas videt. Nigra super: sicut for-
mosa filie hierusalem. sicut taber-
nacula cedar: sicut pelles salomo-
nis. Nolite me considerare. quia fu-
sca sum: quia decolorauit me sol.
Ac si manifeste spiritualis quispiam di-
cat teneras et infirmas mentes ex-
hortans. Quid laboriosa: quibus: et hu-
militata conuersationis nostre: tam
sedule numeratis? Saga cilicina
sunt. et pelles arietum rubricate. quibus
ille interior splendor: et inter-
na tegitur gloria: ut illesa a pul-
ueris et ibris iniuria perseruet. No-
lite me considerare: quia fusca super: no-
lite pauere. nolite mirari. Neque ne-
cessitatis est exteri-
or iste neglectus: et nigredo forin-
seca. sed occultus splendoris. et exul-
tationis interne. decolorauit inquit
me sol: lux interior: exterioris im-
patiens. Alimur ignis est: et inania
folia non admittit. Alioquin aut
exuri folia: aut certe si pualuerit.
ignem extinguere necesse est. Quod quod
de omni cauendum apostolus docet:

spiritus inquit noli extingui. ma-
gis autem id christus prohibet volens enim
vehementer accendi. Igitur sponsa
quod est nigra est: sed formosa: apostoli
tanquam tristes: semper autem gaudentes
ipsi christo: si iudaicis considerare
oculis non erat spiritus neque decor.
Ecce contra sane alios dealbatis ve-
ritas comparat monumentis. foris
quippe splendidus: et nitens: intus
sordidus: et fetens. Ambulat. non
in stolis et purpura: ut dictum est: cathe-
dras amant: gloriosi: ornati. et ma-
gni in occultis hominum sunt autem ubi
deus videt pleni auaritia. inuidia
ambitione. superbia. et luxuria. for-
tasse nonnulli. Quia. non. talibus deus
preciosum illud continentie mu-
nus nisi forte ad iudicium et eodem
nationem: ne quoniam pauent: et resipi-
scant: et peruertantur a studiis suis.
sed obdormiscant in peccatis. et dete-
rius peant ex ipsa irreuerentia
et securitate.

Sane ut exercitum spiritus: et cure
cordis idicium euidentem preceptum exte-
riorum. sic eorum sollicitudo certum
nihilominus signum mentis inculte.
Scriptum quippe est. In desiderijs est
omnis ociosus. Et item de stercore
bonum lapidabilem piger. ve ve misero
dum stercore putat ornari. Vos
erat paulus trituratus in area domini
et suum agnoscens utique possessorum.
Tunc et dicebat. per christum omnia destrui
tum feci: et arbitror ut stercorea ut
christus lucrifaciam. his lapidas stereo-
ribus piger. quod christus lucrifacem negli-
gens. corde vacuo: et deserto so-
ras cogit euagari. Si quidem famis

Declamationes

necessitate iacob patriarcha de
scendere i egyptū: et p̄dig⁹ ille fi-
lius seruire porcis esurire siliq̄s
egetate coact⁹ est.

Sz qđ dicit scriptura hñti da-
bi⁹. et habūdabit: nō hñti aut⁹ et
hoc ipm qđ videt hñe auferetur
ab eo arelset fenū: et decideret flos
ipse qđ fenestre claudet. vt ni-
hil vltra terrene valeāt p̄solatio
nis haurire. dēiq̄ arguas te. ait
dñs. et statuā p̄tra faciem tuam.
Quid illi p̄fusio is erit: qđ mise-
rie: qđ doloris: qñ dissipatis fo-
līs: et disp̄sis vniuersa nudabitur
turpitudō: reuelabi⁹ ignominia
sanies apparebit: qñ iā immor-
talis factus: interius ille p̄sciētie
vermis tota malignitate corro-
det: sed nō p̄sumet aiām infelicē
erit oīo dissimulatōis loc⁹: aut
sp̄s p̄solatōis: Quid. n. cāe ē: q
nēo qđē p̄scie stimulos sustinet
aliq̄ten⁹ possūt: sed auertūt ocu-
los cordis: et ad p̄solatiōes mise-
ras p̄uertunt. Aut certe simula-
tiōib⁹ aliq̄b⁹ decipiūt semetip̄s
et mēt̄ infiq̄tas sibi: nisi q̄ intol-
lerabil⁹ ille est cruciat⁹: lz adhuc
blādiā sp̄s: et extenuet oīo do-
lorē: dū sibi ip̄s p̄ libitū tpa mē-
tiunt: et oē q̄ agūt facile diluen-
dū: deserēdūq̄ qđ appetāt teme-
raria p̄sūptiōe p̄mittunt. Sed et
ipsa p̄suetudine et icuria stupidi
et isensati corde fere nihil sētiūt:
q̄ quidē oīa longi⁹ aberūt vbi si-
et qđ scriptū est: arguā te et sta-
tuam p̄tra faciem tuam.

Quanto. n. est victior: et natu-

rali vicissitudine carior: ala carne
sua: tāto acri⁹ doleat necesse ē. et
molesti⁹ ferat p̄p̄ia: qđ corp̄is
lesionē: vbi a stupore isto. et isen-
sibilitate fuerit excitata. Sic et
ecōtra: bōa p̄p̄ia. et delicias sp̄-
rituales: iternāq̄ ai voluptatez.
vbi p̄tigerit exp̄iri: eo vtiq̄ dle-
ctabili⁹ amplectet. iocundiusq̄
fruat⁹ oz. quo p̄p̄ius: et exp̄sius
eā tāgunt. nec exteri⁹ mēdicant.
Nemo q̄ppe eo mō iumentū sui:
quo corp̄is sui resectiōe poterit
delectari. placet qđē et illa: sz lō-
ge aliter ista sapit. aliterq̄ sētit.
Qđ si iumentū aie corp⁹ eē fatea-
ris. eadē vtiq̄ rō tibi obseruāda
ē et in ip̄s. noli g⁹ erraf. noli se-
duci: vt i corp̄alib⁹ credas sp̄m
posse qđ in sp̄italib⁹ oblectari.
vl hūanā p̄sule rōnē. si fides in te
penitus obdormiuit.

Tres in carcere quōdā fuisse
legim⁹. tres in cruce. Joseph siq̄
dem cū pincerna: et p̄stoz regis
carcerali custodie mācipat⁹ xps
vero cū duob⁹ sceleratis vtiq̄ re-
putat⁹ ē. Et illi qđē in carcerē vl-
dere sōnia: et audiere interpretati-
onem. Isti in cruce verba locuti
sūt. et vn⁹ accepit p̄missionē. po-
rū siqđē alē p̄pinabat regi et au-
diuit restitueris in gradū p̄stī-
num. Alter pascebat aues: et rī-
sum mortis accepit. Ipsi q̄ppe
sūt porci. quos pavit ille prodī-
gus adolescens. Spurci siqđēz
et elati merito porcorū et auium
noie designant. Porco eoz qui
crucifixi sūt cū saluatore. alteri

Declamationes

vtiqz pñtēti dictū ē. Hodie mecū
eris in paradiso: alteri qđem blas
phemāt: nō quidem a dño neqz
.n. tūc ille indicabat quēqz sed a
socio rñsū est: neqz tu times deū
qđ in eadē dñatiōe es. Quid er
go putam? qđ duob? illis quoz
alter dictū ē: restitueris p? tre s
dies: alteri hodie mecū eris i pa
diso. pter ipsā sane dilationē. In
terim potuit eē molestū. Quid
vō illū potuit delectare cui. Bi
ctū ē. trūcato capite. post tridū
suspēderis auiū esca futur? Sa
ne i hoc positi sum? oēs: z nemo
nisi i carcere sine cruce interi ne
mo. Quippe vbi nec inocēs iue
nī immunis: qñ pcor? rēqem spat.
Letex si volēs: z dicēs nos qđez
iuste mercedē hēbit: sināit inni
t? z blasphemās: z negās deū fa
ctia: duplex ei pñtitiō ē. Si qđ te
stimonium hz salus: ēt caro ei? re
qñscit in spe: z pphete farinula
pulmētū pñtizatqz dulcorat: vt i
olla iā nō mors sed vita sit.

Beniqz nēo sane mēt amplio
rē eē i vitis credat: qđ in vñtib?
delectationē: pñtiti cū sit de? vñ
tū toti? vere iocūditat? fōs leticie
z exultatiōis origo. Neqz. n. car
ni: seu mūdo: aut maligno pñci
pi: s; xpo vtiqz fūire: regnā est.
Audi hoīem de ppria vtiqz ex
piētia pñbētē fidele testimonium
vitati. In via inq̄t testimoniorū
tuoz delectat? sū: sicut in oibus
diuicijs. Quid in pñia erit: si tā
ta ē copia delectationis. in via:
Sic z apostolus nō in spe solū:

sed ēt in tribulatione docuit glo
riari. Ille qđ sic ait. Amicus hu
ius seculi actoris seculi inimic?.
ille quidē sic ego sorte nō ita. de
licat? sum homo peccator sum.
nec subsistere in tāto labore sine
gratia multa nec ipsā gratiā va
leo. pmereri. quasi vō gratia nō
sit gratia sed opuz merces quasi
non oēs peccauerint aut nō oēs
egeant gratia dei. Estimās o hō
qz personaz acceptio sit apd deū
z non oēs oīa relinquentes. tam
copiose consolentur. Noli esse i
credulus. acquiesce vel veritatē
de cuius testimonio nulli licet
fidei dubitare. z oīs qui relinque
rit pñem aut mñem. aut domum
aut agz pp nomen meū centu
plū accipiet. neminē xps excipit
miseri qđ dicūt. preter me qđ exclu
dunt semetipsos z excipiūt a bñ
ficio generali. nimir? indignos
se iudicant multo magis vite eē
ne. qui neqz quidem centuplū
spant. Sed qz deus verax est qđ
promittit hō vtiqz mendax est. qđ
diffidit.

Et oīs qđ reliquerit pñez aut ma
trem. aut domū. aut agz pp no
men meū. centuplū accipiet. z vi
tā eternā possidebit. Facile er
go poterā pñditionē sustinē
linguarum. si id loquerer ex me
ipso. Siquidem nō percipit car
nalis homo que sūt spūs dei. sed
stulticia illi vident. nūc aut ipse
id loq̄t. cui? vba ēt celo. z terra
trāsēntib? nō transibūt. S; audi
ui ait hō qđ pñtitiōis sūmit occasio

Declamationes

nē. et vt vulgo dī festucū qrit: vñ
 ſibi eruat oculū audiū iqt d illo
 et illo q reliqrāt oia: et ad vōituz
 ſūt reuerſi. Quō illi accepat cē-
 tuplū: Exurge dñe iudica cāz tu-
 az et iſtoꝝ nēpe calūniā. et mur-
 mur ipōꝝ q forte oia reliqre niſi
 mīme tñ centuplū acceperūt: nō
 nos: ſz p te q dixiſti: ois q reliq-
 rit pñem et cētuplū accipiet. qd
 tñ dicimus: An e collegio diſci-
 puloꝝ reprobari q̄s pōt: niſi lo-
 culos hñs: Sūt. n. loculi: nō mō
 pecunie: ſz pprie volūtati: Scrū-
 tes. pinde vias ſuas: et ſtudia ſua
 q pmiſſā grāz cētupli grām ſibi
 deē cā: nec dubiū qñ iueiat an-
 gulū et diuerſoꝝ: recliatoꝝ: q̄s:
 nō qdē filij hoīs: ſz aut ſoueā vul-
 pis: aut volueris nidū. Magis at
 pfecto obſecro relinqt oia et ſolū
 ſeqtur xp̄s. Iacās cogitatū ſuū
 enutried ab eo: et cētuplū ſine
 dubio pceptur. neq. n. pōt ſol-
 ui ſcriptura: q tā certa vitate ſub-
 nixa oib⁹ id ſine exceptōe pmit-
 tit. Nihil ſibi fr̄ieat. nihil ſui. ne
 modicū fermētū totā maſſā cor-
 rūpat. ſūt. n. q ſibi retinēt aliqd
 dñice vocis oblit: q nō ſuā vēit
 ſacere volūtate. et in ipſis quoq
 ſcōꝝ collegijs pprio aut deſide-
 rio: aut fortasſe pſilio iportuniuſ
 adherēt. Scioloſ ſeſe faciūt. d
 ſe ſibi reſuāt aliqd: q̄s pēit ab-
 negaſſe: et diuine puidētie patz
 pſilijs qz ſpūaliū viroꝝ: ac obedi-
 entie dñuerāt cōmiſſe. Sūt. n.
 q ppinq̄s retinēt. et amicus. qd
 abiciūt a ſciptis: p eoꝝ pſpitate

preſenti inani proꝝus et ſeculari
 ſollicitudie eſtuantes: Crudeles
 plāc q nequa q̄. pñimos diligāt
 tāq̄ ſe. crudeles inquā vel in ſe:
 vel in ſuos. imo q̄ verius eſt in
 vtroſq. Hēo g⁹ cū ſe videt nō oia
 ſliq̄ſſe. cētuplū nō accepiſſe mīref
 Precioſa ſiquidē diuina pſo-
 latio ē. nec oio tribuitur admit-
 tentib⁹ alienā. Infelix tu eſau q
 dixiſti. Nū vnā tñ bñdictionem
 hēs pñ: Quāto meli⁹ erat diceſ
 cū pphā. vnā petij hāc requirāz
 Indign⁹. n. bñdictione celeſti
 uincitur qui dubio qrit affectu.
 duplici petit intentione. aliud ſi
 bñ refugium parās. ſi forte eā nō
 obtinere ptingat. Maior eſt inī-
 quitas mea. ait fr̄atricida prim⁹
 q̄ vt veniā merear: Quid ergo
 renuat pſolari aīa tua. ſi veniā nō
 mereſ. hoc ſolū deplora. hoc ſolū
 plāge. Alio ne cogites qdē. Sz
 nūc iqt. ois q iuenerit caym oc-
 cidet me. Braue. ſ. dānū. grādis
 iactura. ſi piniaſ corp⁹. qñqdem
 aīa pñt. Sic occidēdū ſeſe cauſa
 bat iſelix. tāq̄ p magno bñficio
 hitur. ſi pñibet occidi. qd et ſcūz
 eſt. Cōſolationē miſaz obtinuit
 quā qrebat. et oblit⁹ ē pſolatiōis
 maxie p q multo ſtudioſi⁹ ſup-
 plicaſ: et remediū q̄rere oportebat.
 an nō idē et d ſaule legiſti. vbi
 n. pñtitit i ſnia ſāuel ſcūs nūc iqt
 honora me vel corā populo. Ad
 quid tibi hec honoratio miſer.
 Heccine erat tota illa ſupplica-
 tio. peccaui. ora dñm p me: De
 rito ſane q̄tuebatur cor falſa nō

Declamationes

poterat supplicatiōe moueri vix
adhuc dixerat dauid peccaui. ⁊
rñsū ei est: ⁊ dñs trāstulit pecca-
tū tuū a te. Sic nimir: sic vt vsq;
hodie dilectissimi. cui⁹ ad alias
psolatiōes mēs ibiat. ⁊ n̄ penit⁹
in caducis ⁊ trāstorijs renuit ⁊
solari ipse sibi pfecto celestis tra-
hit grām psolatiōis. Quā si di-
gna deuotiōe: pleno affectu. dñi
derio vehemēti petere: q̄ref: pul-
sare satageret. sine dubio petēs
accipet. querēs inueniret. pulsā
ti apiret. Alioqn si forte qd absit
pudēdū illū apostasie saltū p̄su-
pserit. certū oīo sit testimonium
vitatis accipiētibus. aut nunq;
eū oīa reliquisse. aut ipm quoq;
postea deseruisse centuplū qd ac-
cepit. nonnulli siqdē cū spū ce-
perint. cū carne postea psumat.
Qd si insanū est centuplū nolle
recipe. velle reliquere. plusq; in-
sanum iure censet. An dō plan-
gendus tibi videt abstract⁹: ⁊ il-
lectus a p̄cupiscentia sua sponte
id deserit. libēs abicit. volunta-
rie derelinquit. ⁊ q̄ nutriebat in
croceis: amplexatur stercora. nō
est vnde causetur. q̄ cuiusmodi est
tanq; in eo videat irritū verbuz
dñi. aut euacuata pmissio. Buz
n̄. reliq̄t oīa: habuit sine dubio
repromissam cētupli bñdictiōez
sine causa ptendat: nō ei magis
q̄ xpo credimus nec oīo acq̄se
scimus mendacē eum facere. q̄
promisit.

Centuplū inq̄t accipiet ⁊ vitaz
eternā possidebit. Illud. n̄. i via

hec in p̄ria. ē imo hec p̄ria. illud
via. Ills psolatio p̄ntis laboris
hec future felicitat⁹ p̄sumatio est
sic nimir ⁊ oparijs hui⁹ seculi solz
cib⁹ i ope. merces i fine dari. sic
militatib⁹. ⁊ stipēdia mistratur
p necessitate t̄p̄is. ⁊ nouissime do-
natiuū mai⁹ erogāt. p quātitate
laboris. sic ⁊ filijs israel dōec ter-
rā pmissiōis itarēt. in deserto mā-
na n̄ defuit. Et ab ecclesia post q̄
sitū regni celestis adimētū. q̄tidi-
an⁹ p̄ria q̄tidie petis i ofone quā
ipse saluator instituit. hēs hāc du-
plicē pmissionē. ⁊ i p̄pha euidē-
ter exp̄ssā: vbi ait. Reddet deus
mercedē laborz scōz suor. ⁊ ddu-
cet illos in via mirabili. Ipa. n̄.
via testimonioz dñi. i quā p̄pha
ali⁹: sicut i oib⁹ diuitijs. delecta-
tū se esse testatur. vt qd ergo in
credulitate filij hoīuz morami.

At forte adhuc secularis. ad h̄
q̄sp̄ia dicat. Q̄nde mihi cētuplū
qd p̄mittit. ⁊ libēs vniuersa relin-
q̄. vt qd oīdā. Fides. n̄. n̄ h̄z me-
ritū. cui hūana rō p̄bet expimen-
tū. an tu hoī oīdēt. q̄ vitati cre-
deres. p̄mittēt. deficiis scrutans
scrutinio. nisi credideris n̄ itelli-
gēs. Adāna absconditū ē. qd i apo-
calip̄i ioānis victori. p̄mittit. no-
uū nomē ē. qd nēo scit. nisi q̄ ac-
cipit. Alidē. n̄. forte nōnulli p̄n-
tē scōz cōio nē facultatū p̄iter ⁊
volūtātū hoc loco cētupli noīē
signari. Et magna qdē hec ip̄a
psolatio. s̄ n̄ adeo gñal: vt possit
vniuersalē oib⁹ puenire. Quan-
tos. n̄. scōz aut volūtariē eaz de

Declamationes

seruisse vt anachoritas: aut vio-
lētia psecutiōis. vt martires exi-
lio relegatos humana p̄solatiōe
nouim⁹ caruisse. datū optimū ē.
cētuplū hoc desursū descendit a
patre luminū.

An nō deniq; omnia possidet
cui omnia cōparantur in bonuz
An nō centuplū habet omnium
q̄ implet spiritu sancto. qui xpm
habet in pectore? Nūquid nō lō-
ge plusq; cētuplū ē visitatio pa-
racliti sp̄s et p̄ntia xpi: quā ma-
gna inquit multitudo dulcedi-
nis tue domine quā abscondisti ti
mētibus te: perfecisti eis qui spe-
rāt in te. vides quomodo memo-
riā suauitatis hui⁹ eructuet aīa
scā quō exprimere gestiēs verba
multiplicet: quaz magna inquit
mltītudo. hoc ergo cētuplū adō-
ptio filioꝝ ē libertas et p̄mitte spi-
rit⁹ delicie caritatis: gl̄ia p̄sciētie
regnū dei: qd̄ intra nos ē: nō uti-
q; esca vel potus: sed iustitia vel
pax et gaudiū in spiritu sancto.
Gaudiū sane non modo in spe
gl̄ie s; et ī tribulatiōibus. hic est
ignis: quē voluit xps vehemen-
ter accendi. hec virtus ex alto q̄
andrea fecit amplecti crucē: lau-
rētū ridere carnificē: stephanū
p lapidatib⁹ flectere genua ad
orationē: hec illa pax quaz iuis
reliquit xps quando dedit et suā
siquidem donū et pax est electis
dei: pax utiq; presens et donū fu-
ture. Illa superat omnez sensum
s; et huic quicquid sub sole placet
quicquid in mundo cōcupiscit

non poterit cōparari. hec gratia
deuotiōis et vinctio docēs de om-
nibus. quā expertus nouit in ex-
pertus ignorat.

Utinam hic filioꝝ hoīum cō-
cupiscētia vigilet utinā vlt curio-
sitas excites. vt dicāt in cordibus
suis. nō videntur verbū adinuen-
tionis humane. cui sic consonāt
vno ore testimonia scripturaz: qd̄
si ita ē sine dubio vehementer er-
ram⁹. probare libet. an hec ita se
habeant. gustare qd̄ hoc abscon-
ditū māna sapiat. experiri qd̄ sic
hoc centuplū. quale gaudiū in
spiritu sancto. Cras p̄fectio respō-
debit ei iustitia sua. q̄ id studiose
quesierit. confestim vt gustauerit.
videbit q̄ suauis ē dñs. qm̄ bon⁹
nō mō tenenti. s; et querēti se aīe
sapiēti in se. Alioqn venite. et ar-
guite me dicit dñs. si nō oīs q̄ relī-
querit patrē. et matrē. aut domuz
aut agrū pp nomen meum. cētū-
plum acceperit nunc in hoc tpe.

Parum est. si vitā eternā possi-
debit. verū si in p̄sentis cōmēda-
tione cētupli. p̄mo deficit et ex ha-
būdātia cordis angustia oris ob-
struīt. qd̄ni ad promissionē eter-
ne vite defectū propriū ipsa etiā
cogitatio fateat. si id qd̄ ex pte ē
non valeat eloqui. nec expertus de
p̄fectione balbutire conet. Qu-
lus nō vidit deus absq; te. q̄ p̄pa-
rasti diligentibus te pax. n. est. q̄
exuperat oēm sensū. pax sup paces
indeficiēs exultatio. torrens volu-
ptatis diuine flumē leticie. gaudiū
plēnū. Cogita qcqd̄ vis. qcqd̄ po-

Sermones in cena domini prologus

res exopta: excedit cogitatu oē d
sideriū oē erupat illa felicitas.
eternitas illa beatitudo illa. Ad
qua nos sua miseriōe pducatur p
ueniēs in bñdictiōe dulcedinis
et indeficiēter tribuēs pmissā cē
tupli gratiā ad solatiū vtiqz et re
mediū laboris eius ne deficiam?
i via. et vt de exhibitōe pñti i mu
nez firma sit expectatio futuroz
q̄ venit vt vitā habeamus et abū
dantiā habeamus iesus christus
dominus noster.

**Biui Ber. abba. in sermōes
in cena domini prologus.**

Ascalibus dapib⁹ esu
riens saturari q̄cunqz
requiris mensula no
stra posita est: q̄ nulli
vetat egenti. Ibi refi

ci poteris ex micis que remase
runt ex mēsa dñi. Nam ille dul
cissimus panis: qui de seipso ait.
Ego sū panis viuus qui de celo
descendi. dñi esset in mūdo facia
rit nō mediocriter filios suos il
los: videlicet quibus ascēsurus
ad patrē ait. Filioli adhuc mo
dicū vobiscū sū. S; ascēdēs in ce
lū dimisit reliq̄as suas paruulis
suis. quas dñi illū beatissimū pa
nē angelozum dominum meuz
iesū quererē gemens et plorans
queqz pretiosa mūdi p illo ines
tabili cibo dare deliberās euan
gelista iōanne in voluntate dñi
ppināte accepi. S; quicūqz ad
hāc mēsulā seruuli xpī sedere vo
luerit nō sine lacrimis q̄so acce
dat. et si accesserit saltem sine ge
mitu nō rece dat. Nam in ea in

uenies cibum nō vētrici: s; men
tis. n̄ holocausta medullata. nec
boues cū hircis. sed illū agnum
de virgine natū: qui corā percu
tientibus se obmutuit. Et n̄ ape
ruit os suū cui pñter anima mea
et sanat eā: qz peccauit ei. Ille mē
hi sit via in hoc opusculo et in oī
bus actionibus meis. vt illo du
ce q̄ gesserō incipiā et finiā vt an
nanciē nomē dñi i syon et laudē
ei⁹ in iherlm: vt dñi puenierit popu
li in vnū et reges vt seruiāt dño
mercar illū videre i bonitate cle
ctoz suoz et letari i letitia gētis
sue q̄ ē bñdictus in secula.

Rec. sci euāgelij fm iōannē.

Ante diē festū pasce sciēs
a iesus: qz venit ei⁹ hora
vt trāseat ex hoc mundo
ad prēm cū dilexisset suos q̄ erāt
in mūdo in finē dilexit eos. Au
distis fratres dilectissimi cū euā
gelijū legeret q̄ dictum est ante
diē festū pasce etc.

v **Erbū prīs filius dei qd**
p salute generis hūani
obū caro scī ē et bitauit
i nobis cupiēs istruere et iforma
re ad exēpla humilitatē sequēda
discipulos et p illos oēs credētē
i eū. cū appropinquasset hora illa
pijsima carnē quā de itemerata
vrgine supserat maria: tā triste ser
re supp̄ficiū. ab illo nobili sue rpa
litas exrēo puiuiō surrexit. vesti
mēta dposuit. aquā i pelui misit
et pedes discipuloz lauit. et hoc
ē qd iōānes euāgelista ait. Ante
diē festū etc. Talis erat mos: et cō
suetudo iudeoz: vt illū diē hēret

De sancti euangelii secundum iohannem.

solemnē: quando illis dñs mare
rubrum diuisit in duas ptes: et de
duxit eos per medium eius. et ex
cussit pharaonem: et virtutem ei⁹
in eodē. hic est ille dies festus pa
sce de q̄ dictū ē. Nū diem festū pa
sce. Nā pasca interpretat transitus
Nāz appropinquabat illud p̄ssu
mum pasce. quo vero moyses p
mare rubrum debebat trāsire. et
nō post quadraginta annos s; tā
tum post. xl. dies in terraz p̄mis
sionis intrare. Ille indeorum fe
stus erat verba: quo patres eorū
transierūt de egypto: sed ille fuit
veritas quo xps transiuit de hoc
mundo et sic nos fecit transire de
vitijs ad virtutes: de morte ad vi
tam. de mundo ad celum p no
bis victima factus: et sacrificiū se
ipsum deo patri in ara crucis of
ferens holocaustum. Ante dies fe
stus pasce rē. Quid est o sancte
Iohannes quod dicis festus. Nō
ne dies festus dies ē gaudij. et le
titie. Putasne dies ille est letitie
et iocunditatis: quo agnus in cali
ce leuatur imolādus stipite: ob
probrium hoīum factus. et abie
ctio plebis. quo p̄re dolore sol ob
scuratur: petre scinduntur. et tota
cōtremiscit orbis mūdi. vbi ma
ter sic plorat et eius dilectus iohan
nes. Potius ille dies fuit luct⁹:
q̄ risus et ēt sanctis et tertius. S; i
udeis letitia tibi et apostolis tuis
tristitia. Iudeorum letitia vertet.
in luctum. et tristitia apostolorū
est versa in gaudium. Sequitur
sciens iesus q̄ venit eius hora vt

tr̄ inseat ex hoc mundo ad patrē.
iesus ebraice. latine saluator iter
pretatur. Iste ē ille saluator fortis
simus: qui vltius vinci non pōt
et saluat oēs sperantes in se. Se
mel pro xpiane victus est ymo
mortuus. Sed noli flere qz surre
xit a mortuis. et mors illi vltra nō
dominabitur. Oportebat illum
mori pro salute mundi. et resurge
re tertia die. et predicari in noīe ip
sius penitētiā et remissionē pec
catorum per oēs gentes. qm̄ ipse
sic disposuerat. et hoc est quod di
citur. Sciens iesus qz venit eius
hora rē. hec est illa hora de qua
superius timens mori secundum
carnem ingemuit et ait. nunc aīa
mea turbata est valde. Et quid di
cam. Pater saluus me fac ex hac
hora. Sed propterea veni in hac
horam. Timuit xps mori. vt tu nō
timeas mori confidens in eum. q̄
suscitauit iesum a mortuis tertia
die. In illum tm̄ qui suscitauit ie
sum est confidendum. O tu xpia
ne ne de hac infirmitate desperes
Docuit quid tunc et in oībus pe
riculis mortis debeas dicere. ad
quem confugere: quē inuocare.
in quem sperare. In patrem deū.
qui non potest despicere sperātes
in se: cum attestatione bonorum
operum. Bonorum dico. quia si
ne meritis aliqd sperare: nō spes.
sed presumptio debet dici. Tu ita
qz talia fac opera tua. vt ei in ho
ra mortis in veritate dicere. pos
sis. In te domine speraui. nō con
fundar in eternum. Hanc hora

Lec. sancti euangelii

preseluit. hanc horam elegit: vt in
ea per mortē de hoc mundo trā-
siret ad patrē sūm humanitatem.
a quo nunq̄ recessit sūm diuinita-
tem. Illa hora est finis ille de q̄
dicitur. cū dilexisset suos. q̄ erant
in mundo in finē dilexit eos. Cū
dilexisset suos pro eis hō factus
in tñ eos dilexit. quousq̄ ad mor-
tē dilectio eū perduxit. Te dilexit
in morte. vt tu dilectioe ei⁹ possis
trānsire de mundo ad p̄m. Te
dilexit in finē. vt tu in ei⁹ dilectio-
ne vsq̄ in finē permanēas qd̄ qui
dē si feceris p̄culdubio ad p̄m
trāsibis. In cuius dilectione: q̄ vs-
q̄ in finē nō p̄manserit in verita-
te dico in eternū pibit. In ei⁹ dile-
ctioe modus amoris null⁹ esse d̄z.
Sine malo te dilexit: sine mō eū
diligere debes. Adhū dilectiois
excessit te diligēdo: p̄ te morien-
do. tu q̄cum eū diligere debes. n̄
potes. Dilige eū ex toto corde ex
tota mēte ⁊ oī aīa ⁊ oībus virib⁹
tuis. Hoc tñ querit vltra nō q̄rit
hoc fac ⁊ viues. Sequit̄. Et cena
facta cū diabolus iā misisset i cor:
vt traderet eū iudas simōis scha-
riotis. Hic inuit̄ cena eē parata:
s̄z nūndū trāfacta: q̄z postea recu-
buit: ⁊ bucellā inde tradidit. o iu-
da ifelix: o discipule pessie. Mer-
cat̄ neq̄. Tibi cena pabaf. ⁊ a te
dator cene tradebat. O mīf iuda
O male p̄fessor. o despate peni-
tēs: dixisti. P̄decaui tradēs san-
guinē iustū: ⁊ laqueo desp̄atiois
te mīf suffocasti. Iste vt arbitror
fuit fili⁹ simōis schariotis. Simō

df̄ obediēs. S̄z qualis vir iste si-
mon fuerit de⁹ sit ego at̄ nescio.
Schariotis dicit̄ a vico in q̄ ort⁹
fuit: q̄ alio noīe mamortis dicit̄:
sive malamors. Et merito de ma-
la morte fuit. q̄z sic mala morte
p̄it: Diabol⁹ miserat i cor p̄ sug-
gestionē: vt traderet eū n̄ credēs
illū esse deū. Mōne p̄temiscis re-
cogitās xp̄iane: ⁊ tu mōache bñ-
dicti. Quid actuz ē de discipulo
xp̄e: Diabol⁹ misit in cor eius: vt
traderet vitā: ⁊ tradēs vitā per la-
queū desp̄atiois se: ⁊ vitā pdidit.
Si lupus n̄ timuit itrare in gre-
gē dñi vnā de duodeciz tā paucu-
lo numero mactaret ⁊ perdere.
Quid factur⁹ est de grege p̄mis-
so pastori. Anusq̄z v̄m s̄res cha-
rissimi videat ne sit Scharioth iu-
das. Adde q̄uo caute ambulez:
non quasi insipientes: s̄z vt sapiē-
tes: cauti p̄tra calidi hostis insidi-
as. Misit in cor inde: vt traderet
dñm. Quid est tradere dñm: Uē-
dere. Quid est vendere: Aliena-
re. Dñm vendit qui a se dominū
alienat. Dominus alienas a te: si
depellis eum a te. O monache
dei o discipule xp̄i Audi me. Au-
di p̄siliū meum. Te diabolus
q̄rit euellere te extrahere de gre-
ge dñi. Vide ne consentias ei. Vi-
de ne credas ei. Adēdax est. ⁊ pa-
ter eius. Te vult occidere te vult
mactare. Te vult pdere secum in
gehēnam. Cauete a loculis Lau-
ue te a miasupijs. Fovee diaboli
sunt. Ne quot in illis perdidit
quot in illis interfecit. Dicit̄ de

in cena domini

Iuda: qz fur erat. & loculos habebat
 & ciste dū sitit lucrum tēdit ad la-
 queū. dū pdit vitā lucrat mortē.
 Heu quot loculi. heu quot mar-
 supia sunt in mōasterijs bñdicti:
 heu quot cuculati sup aurículas
 tōsurati hñt marsupijū mentis ha-
 bēt loculū pprie voluntatē mar-
 supijū murmuratiōis detractiōis
 vagatiōis. supbie: & linoris. inui-
 diet: male voluntatē. Sed memē
 tote fratres dilectissimi qd tā talia
 agūt iudā traditorē sequuntur. &
 ideo nisi se emendauerit. regnū
 dei nō possidebūt. Estote qlo dile-
 ctissimi discipuli xpi. nō in falsita-
 te sed in veritate. nō in veste. s; in
 corde. nō in alta tonsura. s; in mē-
 te pura iudā derelinqte despā-
 tent. Petrus se qmīni vere penitē-
 tē: iudā derelinquite despāntē in
 baratro iserni: petrus se qmīni qd ē
 in gloria paradisi. Tenete lachri-
 mas Petri. Qd si fecerit puen-
 tis ad glām petri p iesus xps dñs
 cui pñtes aia mea. & sanat eam. qz
 peccauit ei. Qui cū patre & spiri-
 tu sancto sit benedict⁹ per cuncta
 secula. Amen.

Sermo secundus.

¶ Tent auri non pōt satiari
 auditu nec oculus visu sic
 nos nunq̃ satiari debem⁹
 enarrare pia opa xpi. Nam mihi
 dulcia sūt sup mel: & fauū: & cario-
 ra sup millia auri: & argenti: & ex
 his saturari nō possū. Amplificet
 mihi dñs desiderijū meū. & letifi-
 cet me i iocūditate vult⁹ sui cū oi-
 bus diligētib⁹ eū. De quo i con-

sequētib⁹ dicit. Sciēs iēsus: qz oia
 dedit ei p̃ in man⁹. & qz a deo exi-
 uit. & ad deū vadit. Surgit a cēa.
 & ponit vestimenta sua. Et cū ac-
 cepisset linteu⁹ p̃cinxit se: & misit
 aquā i pelui: & cepit lauare pedes
 discipulorū: & extergere lileo: quo
 erat precinctus. Sciēs qz oia de-
 dit ei pater in man⁹: & bona & ma-
 la: mala in vsu⁹ & bona i effectu⁹.
 De malo proditionis iude fecit
 bonū redēptionis nostre: vel sci-
 ens. qz oia dedit ei pater i man⁹.
 quare oia subiecit sub pedib⁹ ei⁹
 oues & boues isuper & p̃cora cā-
 pi. Et sciens qz a deo exiuit nō eū
 deserens. & ad deū vadit nō nos
 derelinquens. Surgit a cena & c.
 A deo exiuit qz de sinu patris in-
 vteruz beate virginis venit. qz cū
 in forma dei eēt non rapinā arbi-
 tratus est esse se equalem deo. sed
 semetipsum exinanīuit formā ser-
 ui accipiens in similitudinē ho-
 minum factus: & habitu inueni⁹.
 vt homo. A deo quoqz exiuit cu⁹
 talem se hominibus p̃buit qui
 posset videri & tangi. Imo qd non
 sine magno gemitu cordis & flu-
 uio lachrymarū stilo cōmendare
 dderē. s. ligari colaphizari flagel-
 lari. p̃spui & ad vltimū occidi. &
 hoc est qd dicit a deo exiuit. S; noli
 flere bōe monace. qz seqt ad
 deū vadit. Ad deū vadit. qz re-
 surgens ex mortuis. iam nō mo-
 rit. mors illi vltra nō dominabit.
 Ad celos ascendit. sedet ad dex-
 teraz patris cōstitutus a deo iux-
 ta vnoꝝ & mortuoꝝ. Et hoc est

A

Sermones

quod dicit. Surgit a cena. nam a cena surrexit quia de sinu patris ubi ce-
nabat cum angelis ad homines venit
trahens nostre mortalitatis assumens
vestimenta quodammodo deposuit
cum semetipsum exinanivit. Sibi uni-
endo humanam naturam linteum ac-
cepit. et precinxit se. quia naturam hu-
manam se induens in ea se virtute
precinxit. et de hoste superbo glo-
riose triumphans. rex glorie est fa-
ctus. et dominus virtutum. Aquas misit
in peluim: et pedes discipulorum
lauit. Quid est aqua. Quid est pel-
uis. Ista aqua est illa aqua bene-
dicta. que sordes mentium lauat
leprosos mundat. cecos illuminat
sanat egrotos. iustificat impios. re-
suscitat mortuos. Ad hanc aquam
dominus meus iesus inuitat sitientes
dicens. Siquis sitit veniat ad me:
et bibat. Aqua ista spiritus sanctus
est. Aqua ista est. illa de qua hye-
renius ait. Pereliquerunt fontem
aque viue. et soderunt sibi cister-
nas dissipatas. que continere non va-
lent aquas. Potam me domine isto fonte.
ut non sitiam amplius. Nam sitit
anima mea ad istum fontem viuum.
Quod si attigero fontem istum. Quod si
satiabor cum dulcissimo fonte. pu-
tas venit tempus quo plenarie de eo
possim haurire. Et quando. Et si aliquando
quare non modo. Quid dicam.
Quid faciam quia dominus meus differt
ad me venire. O dulcissime iesu
sint mihi lacryme refectionis as-
sidue donec dicatur. anime mee:
gaude et letare. Ecce quem que-

ris: ecce quem desideras: ecce pro
quo ploras: ecce dominus tuus ecce
deus tuus pater et filius et fons de-
sideratus spiritus sanctus. Modo inebri-
are a delitiis paradisi. Aqua ista
fratres mei spiritus sanctus est. Ipse de se
sic iebriet. mentes nostras: ut per eum
nihil aliud diligamus peluis illa in
qua dominus spiritum sanctum posuit est eccle-
sia fidelium: in qua per lauacrum regenera-
tionis spiritus sanctus sordes credentium
lauat. Quod dominus pedes apostolorum
lauit: audi immunditias eorum vesti-
gia sequentium. vel possumus dicere
quia peluis: siue receptaculum spiritus
sancti corda apostolorum fuerunt: quibus
dominus spiritum sanctum infudit: et eorum
pedes lauit: quia in fide catholicam
qua fideles vehit ad celos: quibus pul-
uere infidelitatis fuscata tene-
bant penitus expulsa rubigine per
spiritum sanctum firmavit. Possumus
et aliter dicere si te cum amore christi
audire delectat. Sed non lacrimis
accipias queso quod sicut lacrimis
scribi non debet. Aquam in peluis
misit: quia pro tuo amore mortem
delicias reputas: in crucis stipite
pius cruores fudit. Et lauit pedes
apostolorum. id est vestigia cre-
dentium mundauit: que sordida
erant peccatis. Et extersit linteo
quo erat precinctus humana sci-
licet carne qua indutus quia eius
passio peccatorum nostrorum est
vera purgatio. Vel cena domini
qui passionem eius assignare vo-
luerit a tramite veritatis se exorbi-
tare non credat. Hic cena ista pas-

in cena domini

nonē significat. Sicut post cenā
nō sit prandīū. Sic christus post
quā semel passus ē: nō iterū pa-
rit. Surgit a cena post passionē
ponit vestimenta sibi priorem in-
firmitatem: linteo se precinxit ea-
dē iam immortali. Aquā in peluī
mittit: qz per baptismatis laua-
crum credentes lauit a peccatis
Et extergit linteo quo est precin-
ctus: qz p nobis interpellat pa-
trem gemitibus inenarrabilib⁹
sibi ostendēdo suā humanitatez
Mira ⁊ inexplorata pietas. In-
estimabilis bonitas. Noua
⁊ inaudita humilitas. Christus
dei filius de pura ⁊ intemerata
virgine natus: rex regum ⁊ do-
minus dominantium. Surgit a
cena. Vestimenta deponit: se lin-
teo cingit. Aquam in peluī mit-
tit. Antē discipulos reuerenda
genua flectit humilis ⁊ procli-
natus pedes discipulorum lauit.
Quis vnqz audiret talia? Quis
stupenda pietas. Mira dei cle-
mentia. lauit pedes discipulorū
qui de nihilo cuncta creauit. qd
tibi videt quicūqz es hō quē ira
accendit: superbia cōsumit. Ira
perturbat: superbia deuastat. p̄mpt⁹
ad irā: festinus ad supbiā. o sup-
be. o germē diaboli. o apostata
xpiane. o serue neqz. quid tibi vi-
det de creatore tuo de deo tuo?
Proponit lauit pedes discipulis
⁊ tu dedignaris humiliari fratri
bus offēsis. O serue male semen
cananei ⁊ nō iuda: q es p aucto-

rē supbie deceptus: cur nō cōsu-
deras: quis est ille quem per su-
perbiā sequeris? Et quis est il-
le quē per humilitatem imitari
temnis? o q̄ malus est ille quē
sequeris: ⁊ q̄ bonus est ille a q̄
deuias. Ille est diabolus. Iste ve-
ro deus. Elige quē imitari sic
melius. o superbe nonne frons
tua erubescit? Erubescere vas ster-
corum vltius habere superbi-
am. An ignoras quia deus su-
perbis resistit humilibus autem
dat gratiam suam. Exue veteres
hominem: ⁊ indue nouum. Al-
delicet dominum iesum ⁊ refor-
mabit corp⁹ humilitatis tue cō-
figuratum corpori claritatis sue
Disce queso vltius habere hu-
militatem per humilitatē aucto-
rem. Nam de eo sequitur venit
ad simonem petrum. Et dixit ei
petrus. Domine tu mihi lauas
pedes. Respondit iesus ⁊ dixit ei
Quod ego facio tu nescis mō-
scies autē postea. Quando do-
min⁹ iesus pedes discipulorū la-
uare cepit. prius ad primū disci-
pulorū venit. Et idē petrus expa-
uescit qz deus lauit pedes homi-
ni. Nā pauore p̄territus nō po-
tuit sustinere dñm ad pedes su-
os humiliatū. Viderat eū aquā
i peluī mittere se linteo accigē
⁊ mirabat forte qd vellet facere
S3 postqz vidit illū aū pedes su-
os vas cū aq̄ portare genua fle-
ctere. ⁊ ad lauādū se p̄pare: mul-
toqz q̄ dici pōt mirat⁹ expauit. ⁊

Sermones

magno timore pensus igemuit
 et exclamavit dicens. Domine tu mi-
 hi lauas pedes. Creator creatu-
 re deus homini dominus seruo
 Magister discipulo: imo qui fa-
 ctus est ex limo. Ille qui fecit omnia
 ex nihilo: Surge domine. Surge deus
 meus. Quid vis facere non possum
 sustinere non possum ferre. Oculi
 mei te videre refugiunt. Sic pro-
 clium sic prostratum ante pedes
 meos. Surge creator. Sur-
 ge deus meus. Surge lux mundi
 Vita mea gloria mea. Noli facere
 quod te video facere velle. At iesus
 ait. quod ego facio tu nescis modo. Sci-
 es autem postea. Ac si dicat noli ti-
 mere noli expanescere. Ne vera
 petre magna sunt hec humilitas in-
 dicia: sed cito maiora videbis si-
 cut modo quod sic oportet fieri: sed nunc igno-
 res huius rei misterium. Scies po-
 stea. Misterium est: exemplum est quod
 futurum ad patrem tibi relinquitur.
 Non noli prohibere. quod facere volo.
 Dicit ei petrus. non lauabis mi-
 hi pedes in eternum. Absit a me
 domine: ut mihi laues pedes in eter-
 num in aliquo tempore. Respondit
 iesus. Si non lauero te non habe-
 bis partem mecum. quod dicit et non pe-
 des. Sinecdochē ibi est: quando
 quid est partis et toti attribuitur
 Ego sum aqua lauas. Ego sum aqua
 sanctificans nisi te lauero non ha-
 bebis partem mecum. Petrus audi-
 ens non habebis partem mecum totum intre-
 muit: nihil iam contradicens magistro:
 non tantum pedes: sed totum se offert
 ad abluendum dicens domine non tamen pe-

des meos sed manus et caput.
 Quid est quod dicis. Non habebis
 partem mecum? Quod quod amare est quod di-
 cis. Non habeo partem tecum: nonne
 tu vita mea: dulcedo mea: tota
 spes mea: salus mea et omne desi-
 derium meum? Ecce me fac quicquid
 vis de me: laua pedes meos et si
 solum pedes sed et manus et caput.
 Sed o domine iesu. cum hoc sit verum quod nul-
 lus possit partem habere tecum nisi prius
 laueris eum. Miserere mei: misere-
 re mei. Ego sum ille tuus peccator to-
 tus imundus: totus sordidus: par-
 tem tecum habere cupio. tecum partem habere
 desidero. Ne despicias me deus
 salutaris meus. Propitius esto
 mihi peccatori: laua sordidum: la-
 ua inquinatum: laua pedes: laua
 manus: laua caput: imo totum cor-
 pus. laua mentem: laua animam: laua
 me iterum et exterius laua me ab
 iniquitate mea: et a peccato meo
 munda me. Si laueris me super ni-
 uem dealbabor. Domine iesu quod da-
 bit mihi ut venias in cor meum et in-
 ebres me aqua tua ut obliuiscar
 mala mea preterita et futurum bonum
 amplectar: te vita quam nunquam mori-
 eris in eternum. Dulcis cibus anime
 mee. Veni domine et noli tardare. ex-
 pectat anima mea peccatrix ad suffi-
 ciēter et ad bene viuendum tue gratie
 inspirationem. Dixisti petro quod lo-
 tus est. non indiget nisi ut pedes
 lauet. Ego non sum petrus lotus: to-
 tus lauari indigeo. Ne tibi com-
 mitto fac de me quicquid vis. Tu
 autem domine in eternum benedictus
 permanens. Qui lotus est. non indi-

in cena domini

get nisi ut pedes lauet. Hic inuit apostolos esse baptizatos. Sz n legim⁹ vbi. Qui lor⁹ est baptis- mo. tot⁹ est mudus. Sed qz itez terrene habitatiōis puluere in- quinaf: itez opus est pedes la- uare. Quos lauat dñs interpel- lās p nobis: r nos ipsi orādo in- strictione cordis. r cōpunctiōe lacrimar. Ille ē q in otio stu- det veritati. dñ in alijs pulsanti sponse apire pgit pedes inqnat qz veritas humiliter audif. sed sine piculo non predicatur: hec .n. sponsa in canticis canticor se vitare velle demōstrat vbi eam spōso exhortanti ad p̄dicationez Sic inqñs ait. Expoliaui me tu- nica mea quō ind uar illā: Laui pedes meos quō inqñabo illos. Bixerat ei spōsus. Apī mīhi so- roz mea. amica mea imaculata mea. qz caput meū plenū est rof r cincinni mei guttis noctium. Ac si dicat. O soroz mea cohe- res mea. Amica mea: p̄scia secre- tor meor. Colūba mea spū scō illustrata. Immaculata mea ter- reis curis exuta. Apī mīhi. i. fac me puia corda erratiū p̄dicādo Caput meū plenū est roze. i. dei- tas mea circūdata caritatis fer- uore est. Et cincinni mei guttis noctiū. i. collectōes fidelinū scē- rijs hereticor. Ad quē sponsa. Expoliaui me tunica mea quō i- duar illa. i. deserui secularia quō repetā illa: Remoui me a p̄di- catiōe. quō reincipiā. Vanī cogi- tatōes r affectiones quō inqñā

bo sordib⁹ mūdi. Sz hos pedes discipulis lauat dñs p sponsiōez sue ofonīs vbi dicif. Dimitte no- bis debita nra sicut r nos di. de- no. Qd seqtur. Vos mūdi estis Sed nō oēs exponit euāgelista cū dixit. Sciebat iesus qd eum erat traditurus p̄pterea dixit n̄ estis mundi oēs. Seqtur. Post q̄ lauit pedes eor. r accepisset vestimenta sua cū recubisset dē xit itez eis. Scitis quid fecerim vobis. Ego dñs r magister. Exē plum. n. dedi vobis. vt r vos ita faciāf. Hoc si mēorie cōmēdasq̄ expositū est. Postq̄ lauit pedes discipulor. i. impleta purgatiōe p sanguinē suū accepit vestimē- ta. qz immortalis fact⁹. Cū recubu- isset. i. cū ad dextram p̄ris sedis- set dixit p spūz scūz missū in lia- guis igneis. o btōs pedes o pe- des felices. qui talē actiū merue- runt h̄re lauatozē. De pedibus elector dico de iude traditoris pedibus non dico. o btē petre o felices apostoli añ pedes quor affitit humilis creator angelor o beata purgatio. o beata laua- tio que munda leprosos curat egrotos vulnera sanat. cicatri- ces solidat lumē dōat cecis gres sū claudis pulchritudinez sedis diuitias egēis mēf leticiā. p̄icē tīb⁹ veniā mortuis vitā. o grāde gaudiū. Immēsa leticia. Christ⁹ postq̄ lauit. Sua vestimēta acce- pit post mortē carnis glāz hūie resurrectōis. Post sāguinis effu- sionē accepit corpis immortalita-

Sermones

12. Deinde recubuit. Deinde re
 venit. celos ascendit. ubi sedet bñ
 dict⁹ i dextera dei pñs. De illo
 accubitu: discipul⁹ itonat: instruit
 docet p spñz scñz. z p ipsos into
 nat gñtib⁹ pctis. Et qd dicit: Scis
 qd fecerunt vobis. Nos me vo
 catis magister z dñe: z benedi
 citis sñ eteni. Hoc est qd pñse
 rat petro. dices. Scies at postea
 hic inuitat ad sciēdū qd pñ⁹ ne
 sciebāt. Qd dicit vōs vocat⁹ me
 magister z dñe z bñdicis sñ z. n.
 Nō est de arrogātia. sed de vīta
 te. Qui. n. necessitate cogēte. da
 de se bona loq̃tur tāto magis ve
 rius humilitati iungitur: q̃to z
 veritati associat. Nos vocat⁹ me
 magister: z dñe z bñdicis sñ z
 .n. Ego sñ magister. Ego sñ dñs
 Ego sum magister sine errore.
 Ego sum magister sine falsitate
 Ego sñ magis bonitatis. Ego sñ
 magister sanctitatis. Qui seq̃tur
 me bene vadit. ambulare male
 nō poterit. Ego sñ dñs vite. dñs
 mortis. dñs celi dñs terre. Crea
 tor cūctor⁹ z dñs oīuz. Si ego er
 go laui pedes. vōs dñs. z mag⁹
 z vos debet⁹ alter alteri⁹ lavare
 pedes. Sicut pñ⁹ exemplo. Sic
 nūc eos vbo instruit magister vī
 tatis. Hic. n. sumit argumentuz
 habēde humilitatis. ac si dicat.
 Si ego q̃ sñz. dominus z mag⁹
 laui pedes vestros. z vos q̃ non
 estis magistri nec dñi debetis al
 ter alterius lavare pedes. Exem
 plum dedi vobis vt quēadmo

dū feci vobis ita: z vos faciatis
 zñ sñus. Si ego laui pedes ve
 stros id ē. Si ego dimisi vobis
 pctā: q̃ sum dñs deus potens oīa
 z magister sciens oīa ante q̃ fiat
 Nos qui estis serui z discipuli d
 betis in vobis peccantibus ad
 mittere z pro eis orare. Exēpluz
 dedi vobis: vt quēadmodū ego
 feci vobis: ita z vos facite. Non
 eritis boni serui si non fuerit⁹ se
 cuti dominum. Nec veraces di
 scipuli si deniaueritis a doctrina
 magistri. Audite prelati q̃ cathe
 dram tenetis regiminis. Pu
 tasne tenetis exēplū dñi: Anul
 quisq̃ nost⁹ pueniat conscienci
 am suam. Gaudeat si tenet. Si
 non tenet iam non est discipul⁹
 dñi. Melius illi esset si haberet
 molam asinariam in collo: z de
 mergeretur in profundū maris:
 q̃ vt esset sortitus nomē abbatis
 Melius illi esset si eēt custos pe
 cor⁹: q̃ q̃ esset abbas monacho
 rum. Melius dñi: Melius
 tas christi: q̃ longe recessisti:
 q̃ sunt rari. Melius sunt pauci: q̃
 aquam in peluim mittant: z fle
 xo poplite ad lauandum pedes
 discipulor⁹ petant. Peccat irat⁹
 offendit frater. in aliquo delicto
 cecidit. Non est peluis. non est
 aqua. nō est qui se preparat ad il
 lū abluendum. Sed potius ad
 expellendū. Discite plati q̃ hoc
 nō ē de regula christi. Ille lauit
 pedes discipulor⁹ genibus flexis
 z vos nō vult⁹ lavare sordes ve

in cena domini

Propter conseruorum totis corpo-
ribus in terram prostratis. Non
ē discipulus sup magistrū. Pec-
cat monach⁹: peccat conuersus:
puluerē portat in pede: imo for-
te toto corpore tabescit in cute.
Tolle aquā. Tolle doctrinam dī
peluib⁹ magistri: de pceptis dñi
curre ad eum non in equos pha-
raōis: sed in humilitate redēpto-
ris: vultu placido: mente tranq̃l-
la: q̃ citius potes lauare festina:
ne puluis vertatur in scabies: sca-
bies vertatur in lepram: ⁊ lepro-
sus expellatur de grege dñi. Sz
si obstinatus fuerit: ⁊ emendare
noluerit. dicens non la uabis mi-
hi pedes in eternuz. Dic ⁊ tu ei.
Si nō la uero te: non habebis p-
tem cum xpō dño. Postea si cuz
petro assentire voluerit laua euz
cum omni humilitate mānetu-
dine ⁊ misericordia vt tuipse mi-
sericordiam a deo consequaris.
Quod si non feceris n̄ teneas exē-
plum xpī. nec es discipulus chri-
sti. Quod christus fecit facere dī
dignaris. Quod dominus fecit:
seruum cur facere tedet: non est
seruus maior dño suo. nec apo-
stolus maior eo qui misit illum.
Sicut ego patior ⁊ vos patimini.
Sicut me humilio ⁊ vos humi-
liamini. si hec scitis que feci ⁊ do-
cui beati eritis si feceritis. nō de
omnibus dico. Ego scio quos ele-
gerim. nō de omnibus dicebat:
quia iudas apostata erat. Elege-
rat duodecim. sz vnus diabolus

erat iudas scarioth: q̃ contra do-
minū leuat calcaneum de quo
ipse dixit vt impleatur scriptura
Qui manducat panem meū le-
uauit contra me calcaneū suum.
Iuda infelix dominicū panem
manducas ⁊ cōtra dominū cal-
caneū leuas. Ne u quanti iudei:
q̃ panem domini manducant: ⁊
dñm in operibus suis calce pec-
tiūt. Quanti de altario viuūt q̃
altari non seruiunt. immo dñm
altaris pro nihilo ducunt. Ne u
q̃ magis dolendū est. quanti sa-
cerdotes. sed falsi sacerdotes q̃
panem christi corpus christi sū-
mūt ore ⁊ christū conculcāt pe-
de. putridi fetore luxurie. infecti
ve nēo neq̃tie. isti sūt iudas sca-
rioth. q̃ nisi se melius commuta-
uerint: vtinam nati non essent.
Sed tu serue dei monache xpī.
tene exemplū. ⁊ habebis pmissā
fac q̃ iussit. vt possis venire ad il-
las beatitudinē quam promisit.
Sequitur ammodo dico vobis p-
us q̃ fiat vt cū factū fuerit creda-
tis. q̃ ego sū. ⁊ ē sēsus. Atq̃ huc
tollerant ⁊ tacui. sed iā noto p-
ditorē anteq̃ fiat. quod mox est
faciendū: vt cum factū fuerit cre-
datis. quia ego sū ille de q̃ scri-
ptura illa p̃dixit. Nos ergo fies
mei discipuli christi. cogitate qd
scarioth fecit. ⁊ videte ne consi-
milia faciatis. Iudas contra xpī
leuauit calcaneum. Nos ante il-
lum prosternite corpus ⁊ aiam
iudas ab illo recessit. Nos autē se

Sermones

quismini illuz. Judas vendidit il-
lū iudeis vos autē vendite q̄ ha-
betis: vt possitis comperare euz.
Non soluz autem que habetis. s; etia
vosmetipsos pro amore: tan-
te pulchritudinis. margarite p
nihilō reputetis et illi soli place-
re: q̄ntum potestis. ptendite. Et
ego et vos ad illi⁹ gaudia sine fi-
ne māsura q̄ ipse ē valeamus per-
uenire per eundē mundi salua-
tores. Qui cū patre et spū sancto
vinit et regnat benedict⁹ in secu-
la seculorum. Amen.

Sermo tertius.

E Am de iure cōditiōis hu-
mane: oēm homiēm exire
oporteat ad opus suū. et
ad operationē suam vsq; ad ve-
sp̄rā et scriptura. nō possit solui
necesse est: vt vnus quisq; duz in
corpore vinit opari nō cesset. qd
sibi expediat in eternū. Nas cito
veniet tēpus et hora quo labor.
ois: et vniuersa cura laboris cessa-
bit. et tunc ois homo fm suū la-
bozem mercedem habebit. Igit
cum nihil sit dulcius nec equius
q̄ respicere. in mādatis dñi. in le-
ge christi meditari. Elegi qz mi-
hi bonū est lex redemptoris mei
super millia auri et argenti: et de
fructu laborū meorū cuilibet da-
re petenti. Tu autem mi lector
ausculta diligenter. et quid tibi p
me loquatur. xps observa. Ipse
est quo nullus maior null⁹ meli-
or. quo null⁹ pulchrior null⁹ dul-
cior: nullus carior. Gloria sācto

rum: decus angelorum. auctor et
creator cunctorum qui ait disci-
pulis suis. Amen amen dico vo-
bis qui accipit si quē misero me
accipit. Et qui me accipit accipit
euz qui me misit. Post q̄ dñs et
saluator noster suo exemplo do-
cuerat. humilitatē. et calcanei pas-
sionē supponit honorem vt eos
cōsoleatur. affu mans q̄ ipse et pa-
ter eius in illis recipitur qui pro
illius amore recipiuntur. hic est
notandū q̄ in misso non in mis-
sis sed mittentis auctoritas cō-
mendat. Qui ergo accipit nunti-
uz xpi xps accipit: Et si xpm et pa-
trē xpi. Quid audis o christiāe:
Veritas loquitur veritas menti-
ri non potest. Aut. n. qui accipit si
quē misero me accipit. Quē mit-
tit quis est. n. nūtius: venit paup
venit medicus. advena ē et pere-
grinus non habet qd vestiat: nō
habet qd māducat. non hēt vbi
caput reclinat. Vēit ad ianuā tuā
ad domū tuā nō tāq; frater frēm
nō tāq; p̄sor p̄sortē. sed tāq;
seruus dñm petit panem postu-
lat vestem. apud te querit hospī-
tari pro amore xpi. Quid tibi vi-
detur. Quis est iste mendic⁹ iste
peregrinus q̄ apud te p amore
xpi tam humiliter tā suppliciter
orat hospitari. Missus christi est
nuntius christi est. non est solus
cū illo est christ⁹. Gaudēs susci-
pe. Gratantē refice sui deuote cū
timore et reuerētia magna. xpm
suscipis christū reficis. Gaude et

in cena domini

letare q̄ talē meruisti h̄fe p̄uūā
felix mensa b̄tā mensa. In q̄ x̄p̄s
conuiuaf. In qua deus reficitur
infelix mensa cui deest talis p̄uūā.
Q̄ q̄ misera mensa. inio q̄
miser dñs mense q̄ paup̄e pellit
a mensa. q̄ paup̄i claudit miseri
cordie viscera. S̄ serue neq̄ cu
ius viscera negligūt apire mar
supiū pietatis. Non ne oportuit
te misereri p̄seruo tuo: Quis ti
bi donauit qd̄ h̄es: Nonne pau
peris dñs: nōne pauperis ⁊ tui
creator: Nō ne natura vos crea
uit equales. Et vna eadē p̄ditio
ne estis exituri: Cur nō te t̄agūt
p̄finis sortis. Suscipe miser re
colige mendicū ⁊ pegrinū refice
famelicū vesti nudum ⁊ opibus
misericordie put potes cū pau
per petierit manū apire. nō dis
feras. nā elemosinā tuā cū pau
pere fratre suscipit x̄p̄s. Te autē
mi lector ne paup̄e queso abhor
reas sed tā cito cū illuz videris
adorare ne negligas lz sit scabi
osus siue leprosus veste sordid⁹
hanelitu fetid⁹. tñ brachijs cari
tatis astringe ⁊ qd̄ a te petierit ca
ritatiue ipende. In veritate dōal
x̄p̄o. accipit x̄p̄s. ipsemet testis.
ipse mētiri nō pōt. ⁊ in die iudi
cij tibi redditur⁹ est mercedē ei⁹
nam. seq̄tur cū hoc dixisset iesus
turbatus est spū ⁊ p̄testatus est
⁊ dixit. Amē amē dico vobis qz
vnus ex vobis me tradet. Qui
turbat⁹ iesus fuit ex n̄ra ifirmita
te. non ex sua potestate. nostra

infirmetas vero i eo turbata ē
sua potestas sicut ⁊ v̄e passa. vo
lūtarie accipit turbationē. ne de
spet seruus. necessitate turbatus
Qui turbatur spū significat per
turban dos spūales ex caritate.
cū vrgens causa. zizania a tritico
ante messē cogit separe. i. añ di
em iudicij. cogit excomunicare.
Sed notandū est q̄ sunt due p̄
turbatiōes. i. turbatio carnis. ⁊
turbatio spūs. Turbatio carnis ē
passio carnis. Turbatio spūs ē t̄
mor. anxietas ⁊ similia. n̄ carne
sed spū turbatur dñs cū dictus
esset. Anus ex vobis me tradet.
nō q̄ tunc primo subito cogno
uerit ⁊ repentinū maluz cū tur
bauerit. Sed qz tā eū fuerat ex
p̄ssur⁹ vt non lateret. ⁊ ille erat
eritur⁹ ⁊ iudeos adductur⁹. tur
bavit eū proximum periculuz p̄
ditoris sicut supius dictū ē. tur
bavit eū imminens passio sicut i
ferius dicat. nūc aia mea turbata
est ⁊ quid dicā: Hec dixit appro
pinquate hora passionis. Turba
tus est dñs iesus spiritu ⁊ prote
stus est qd̄ occultū fuerat ⁊ dī
xit. Amen amen dico vobis. qz
vn⁹ ex vobis tradet me. Aci dī
ceret. vn⁹ ex vobis exitur⁹ ē ⁊ tra
det me. vn⁹ ex vobis sed nō vicu
lo caritat⁹ vnitus est me tradita
rus. Aspiciebāt ergo discipuli ad
inuicem hesitantes de quo dice
ret nō mima turbatio tior ⁊ an
xietas apostolor⁹ mentē verabas
Putas quomodo petr⁹ ⁊ sanct⁹

Sermones

apostoli latebras fortis intrabāt. ut si in auctore vite saltē in cogitatione aliqd sinistrū putassent. n̄ paz erant turbati. nā palor qui erat in facie declarabat dolores q̄ vigeat in mente. At nil doloris gerebat q̄ astutā rabido portabat sub pectore vulpē. n̄ erat dolens cui ingēs dolor iesse dbebat. **B**onitas redēptoris. o pietas creatoris neminē vult p̄ire sed oēs fieri saluos spāliter se de signat in traditore suū ne fieret ipudentior. vel vere cūdior māifeste e deprehensus. **M**anifestat ergo crimen ⁊ dat locū penitentie vt pditor videns se latere nō posse agat penitētia. Sed vir ille pditiōis nulli⁹ penitētie lamen ta suscipiēs talis vel peior remāsit qualis fuerat pri⁹ transiens i affectū cordis. Illi vō q̄ ingēs pcella doloris corda turbabat. ad inicē aspiciēbāt dubitātes q̄ diceret. **Q**uāz si nota fuit cuiqz pscia sua alterius tñ erat ignota. Erat ergo recubens vn⁹ ex discipulis eius in sinu iesu quē diligebat iesus. felix inqz discipul⁹ ille cui sic erat familiaris auctor vite que nūc est ⁊ future. nimis honorat⁹ est discipul⁹ ille qui sui capitis habuit reclinatoriū tā venerabile pect⁹. s. iesu. iesu xpi creatoris cūctor ies⁹ aut valde enī diligebat quē tāto honore sublimabat. o qz bñ q̄secebat q̄ sup̄a pectus xpi q̄secebat: o beate apostole dei discipule iesu xpi. Joānes btē vtinā mererer illi⁹ dul

cissimos pedes osculando lacrimis rigare in cui⁹ pectore tu meruisti dormire. Atinā faciē illius a longe saltē possem cōtemplari in cuius pectore tā dulci dormire meruisti. hic. n. de se quasi de alio dicit. vt reruz gestaz scriptor nō sui videatur predicator esse. **P**er sinū siue pect⁹ significabatur illud secretū de quo bēbit diuinitatis sacramētū. **H**ic diligebat ioānē nō plus oib⁹ sed familiarius vt p pacem exiret d vita. non p passionem. **H**uic innuit. Simō petrus ⁊ dixit. **Q**uis est de quo dicit. Sciebat autē petrus qz xps quodam p̄uilegio amoris. Ioānē diligebat. nec ei celaret sue diuinitatis secretū Innuuit ideo ei. petrus: vt interrogaret euz. quis est.

Itaqz cum recubisset sup̄ pectus iesu dixit. **D**ñe quis. est. Et merito de pditore suo magistrū interrogare non timuit cui iam in sinu diuinitatis veritatis magister rimari secreta poloz mōstrauit. Et dicit dñe quis est: qz est qz ē ille infelix: qz ē ille neqz **Q**uis est ille maledict⁹. quis ē traditor tuus. Illuz mihi rogo ne celes cui tñc diuinitatis secreta es dignat⁹ renellare. Cui dñs ille est cui ego intinctū panem porrexero. Et cū intinxisset panē dedit iude simonis schariotis.

Mantis intinctio: significat fictionem iude. qui fictus amicus venit ad cenā. **Q**ue. n. tingunt non mundant sed inficiūt. Sed

in ce na do mini

De panis iste fuit que iudas accepit intinctus: si dñs dedit. lector mei si audire dignabitur nō relinquam suspensum. Sed primum sciendū est q panis multipliciter accipitur in sacra scriptura. Per panē aliqui intelligitur dñs. Aliquando gratia spiritualis. Aliquando eruditio diuine doctrine. Aliquando hereticorū p̄dicatio. Aliquū subsidium vite p̄sentis. Aliquando iocūditas humane delectatiōis. Dñs dicitur panis: sicut ipse ait. Ego sum panis viuus. qui de celo descendi. Si volumus dicere q dñs fuit ille panis que traditor accepit intinctum: non relinquimus trānitē veritatis. Iudas igit panem intinctum accepit qz dominum iesum tantam hoīem et nō deum p̄tavit. Bucellam intinctam: vel panem subcineritium intinctum comedit qz tñ dñm moriturū tamen resurrecturū nō credidit. Iste beatissimus panis fuit intinctus cum si pedes i cruce pro nostra salute fuissent fixi visus est non h̄re speciem nec de corē. Hūc iudei qui p iudā signifi cantur panem intinctum cōedunt: qz christum iesum non deum sed purū hominem fuisse credunt et mortem illius concedūt. Sed resurrectionem adhuc nō admittunt. Panem intinctum rodit: qui filiū virginis ante oīa secula fuisse contradicit. Ab illo panis intinctus roditur qz si dei soliditate deuiat nec hūc pa-

nem solidum digne poterit mādurare qui fidem catholicāz voluerit infirmare. Vicitur panis g̃ra spiritualis vt est illud p̄pheti cum. Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem: et claudit oculos ne videat malū: iste in excelsis habitabit: munimenta saxorum sublimitas ei⁹ panis ei⁹ datus est: aque eius fideles sūt. Et est sc̃sus. Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem: id est q suadentibus peccatis: que carne et sanguine nascūtur nō p̄bet p̄sensum: et q claudit oculos suos ne videat malū. i. omni qd rectitudinē aduersū ē non appropinquat: iste in excelsis habitat qz quāvis eū adhuc caro in inferē orbibus retinet mentem tñ in sublimibus iunxit. Munimenta saxorum sublimitas eius qz qui abiecta desideria terrena p̄uersationis calcāt ad supernam patriam p̄ precedentium patrum ex tra se subleuat: et qz per p̄templationis domum gratia speciali saturatur apte iungitur. Panis ei⁹ datus est. i. donū g̃re sp̄alis p̄cipit. qz se ab infimis et ymnis celestia spando suspendit. Hunc igitur panē. s. gratiam quā illi dederat dñs intinctum accepit qz in iesum consummatorem virtutū nō amorem sed rancorem exercuit. Hūc debebatur panis intinctus cuius sanctitatem vult⁹ palabat sophisticus. Nam religionem simulabat in facie. quā nō habebat in mente. Scitatem p̄-

Sermones

Remdebat in veste quā alienabat
in corde: foris agn^o in publico i
tus lupus i oculto. foris discipu
lus xpi int^o discipulus diaboli.
Multi. n. hūc panē comedūt qz
religionē quā pretendunt i vbo
non oīdunt in facto.

Quāti monachi i monasterio
sci bñdicti sunt q̄ alijs lugētibus
rident. Alijs dolētibus gaudēt.
Corpore claustrales mente vagi
z nunq̄ stabiles. Pigri ad le
ctionē tardi ad oronē in eccle
sia dormiētes. In refectorio vigi
lātes de vigilijs longis dolētes
Sed de longo puiuiio gaudētes
Claustr̄ execrantes. Auditoriuz
diligentes extra chor̄ p infirmi
tate frequent^o remanentes. In
firmitorium nō pro infirmitate
carnis: s3 p desiderio carnis tor
uis luminib^o aspiciētes: Semp
murmurosi z dtractores. Quid
aliud isti miseri agūt nisi q̄ panē
intinctū comedunt: profecto isti
tales traditorem iudā sequunt:
z cū iuda nisi resipuerint videāt
ne dānentur. Sequitur. post bu
cellā. tunc introiuit in euz satha
nas. z dicit ei iesus. Qd facis fac
citius. Quidnā. n. putant q̄ tūc
iudas corpus xpi acceperit. S3
sciēdū est q̄ iā oib^o distribuerat
dñs sacramentū corpis z sāgu
inis sui inter quos z iudas fuit.
Beinde p bucellam intinctam
exprimitur traditor. Multi enī
falsi religiosi z falsi confurati cū
pie religiosiis cōmuniter domi
nicuz corpus accipiunt. ab illis

discerni non possunt nisi per bu
cellam intinctam que est detra
ctio murmuratio. iobediētia ver
boz lasciuia oculta peculia: z for
te grauiora peccata. Qui talis ē
monach^o non est imo inde tradi
tori p̄similis est. Sed q̄s q̄s ē mi
ser ille timeat penitēdo qd seq̄
tur: ne cū iuda traditore dānet.
Sequitur. n. Tūc introiuit in il
lum sathanas vt plen^o posside
ret: in quē iā intrauerat. Tūc in
troiuit vt d̄cipet z a p̄sortio apo
stolor̄ extraheret: vt eo iā non i
oculto: sed manifeste vtēs libe
ra potestate in baratro p̄ditōis
mactaret z pderet. Et qd de tra
ditore fecit hoc de p̄similib^o face
re nō desistit. Nā quē diu i mōa
sterio possederit suū. ad vltimuz
nec sociū monachoz relinquit z
traditorē quē i monasterio tene
bat iā extra mōasteriū necat. S3
qñ finē mundi citius affuturuz
esse nō dubitat caliditatē sue ne
quitie mentib^o prauoz occultat
vt ex iprouiso feriat subite mori
quos diu tenuit alligatos i ma
litiā p̄ue actōis. Et multos i mo
nasterio vsq̄ ad mortē stare per
mittit: vt ex illoz pueritate ali
os corūpe z euertere possit. Et
qz pro incontinenti tenet an in
monasterio an extra monasteriū
miseras aias occidat z mactet.
nos illius insidias dño p̄tegēte
vitantes quod d̄f. s. qd facis fac
citi^o exequamur. Nā qd dicit. qd
facis fac citius non precipit. sed
p̄dicat Jude malum nobis bonū

In cena domini.

qz hoc vult eſſe fieri non tam ſe-
ſtinando in illius penā q̄ in ſalu-
tē fidelīū. o amor iterminabilis
o caritas iſtimabilis o dilectio
iſcrutabilis. qd facis fac citi⁹. Il-
lud cupio. illd deſidero illud q̄
ro ad hoc veni in hunc mundū.
Qd facis fac citi⁹. Vis me vēde-
re iudeis: volo vēdi. Vis tradere
volo tradi: vis vt crucifigat: vo-
lo crucifigi. vis vt occidat: volo
occidi: hoc amo. h affecto. Qd
facis fac citi⁹. Sz ieſu vita mea
totū deſideriū meū dulcedo nō
fallat. dſcedo felix dulcedo dle-
ctabil dulcedo glorioſa dec⁹ ange-
lor. Splendor ⁊ gloria ſanctor
q̄tū eos diligebas p q̄bus mori
cupiebas: nobis vitā tibi mortē
affectabas. o miſer me quē ha-
ctenus tā neq̄ter offēdi. quē oliz
ſic abhorruī. heu dñm ieſū. ipſe ē
dñs meus ⁊ deus meus. heu vt
nam mille annis in purgatorij
igne eſſez cruciāduſ ante q̄ dñs
ieſus a me ſic eſſet offenſus. o mi-
lector p me lacrimas funde ad
dñm: vt nunc me clamantē au-
diat pulſanti apiat: pſolet lugen-
tē. dolentem: penitentem beni-
gne ſuſcipiat. o dñe ieſu miſerere
mei. Redde mihi iocūditatem
vult⁹ tui. Qui p pcorib⁹ digna-
tus es mori me peccato rē rogo
ne pmittas eternis ignibus cru-
ciari o dilectiſſimi ſſes animad-
uertite ſedula cogitatioe pſate
q̄tū ē amāduſ q̄tū ē diligēduſ
q̄ pro nobis eſt talia ⁊ tanta op-
probria paſſus. Qui ſe tradente

ad mortē ſic ortabat. dſcens. qd
facis fac citius. Sequit hoc autē
nemo ſciuit diſcūbētū ad quid
dixerit ei. Quidam enim puta-
bāt qz loculoſ habebat q̄ diceret
ei ieſus. Eme ea q̄ opus ſunt no-
bis ad diem feſtū aut vt egenis
aliquid daret. loculoſ habebat i
quib⁹ obſolata ſeruabant ſuorū
neceſſitatibus ⁊ alijs indigētib⁹.
In quo daſ forma ecclie ſeruādi
neceſſaria que iubet nō cogitare
de cratiſmo. ne p terrenis ſeruiat
vel pro timore inopie iuſticiā de-
ſerat. Cū ille accepſſet bucellaz
exiuit p̄tinuo. Erat autē nox quā-
do exiuit filius tenebrar faciens
opera tenebrar. nos igitur q̄ ſu-
mus diſcipuli xpī: videamus ne
panē incinctum comedam⁹ re-
ligionē quā tenemus i veſte ſer-
uemus in mentē ⁊ ſanctitatem
quā habitus exterior paliat itus
animus teneat ne i hora noctis
exeam⁹ a dño reprobat i ſta-
gnū ignis ⁊ ſulphuris cū diabo-
lo pcremandi. Illi p viribus in-
hercam⁹: qz bonū ē illi adhere-
re. adhereat tibi dñe aīa mea. ita
tibi adhereat vt a te eā recedere
nunq̄ pmittat: ſz ad te q̄ p te ge-
mit q̄ totius pſolandā pducas.
Cui ē honor ⁊ glia in ſecula ſe-
culor. Amen.

Erbi dei q̄to ampl⁹ ru-
minat i ore tāto dulcius
ſape dz in corde. Et obli-
uini mens delibata ſapore ſe i-
gerit alabaſtr vnguenti cupien-
tibus apire nec theſaur diutius

Sermones

celari patitur. qui suscipit incrementum duz a pluribus erogatur. Unde non immerito diuinorum flores eloquiorum quos de pomerio domini ipsi sumptim largiente pre suauitatu odore manibus portare quicumque generauerit sibi largiri gaudebimus. Sed rogo meum lectorem. ne illos ab amoribus sui cordis abiciat. non de tam suauissimum emanat quod corde peritosis sanat et vulnerum cicatrices consolidat. odor iste omnium suauitatu in se continet monarchiam. quia omnem balsami odorem excedit: et quicquid in odoribus continetur. Hunc tantum ac talem odorem si toto cordis olphatu odorare non desieris in eternum perculdubio non peribis quoniam est resurrectio et vita. Qui credit in eum etiam si mortuus fuerit uiuet. odor iste omnium odorum suauitas dominus iesus est. odor bonus odor suauissimus melle et lacte dulcior nectare suauior gemis et auro preciosior. Iste odor est uerbum illud de quo locuturi sumus. Verbum quod caro factum est et habitauit in nobis. A uerbo isto semper uerba mea procedant et nihil aliud quam ipsius ualeant iam resonare dominum. scilicet iesus qui de seipso ait. Nunc clarificatus est filius hominis. Existete iudei pro quo dixerat non estis mundi omnes remanserunt soli mundi. cum suo mundatore in quo significatur clarificatio christi. in qua separatis malis manebit in eternitate cum scis ita est. Sed aliam expositionem hic amor christi requirit quod nec debet scribi si ne lacrymis nec sine lacrymis

legi. Christus de proxima passione imo de proxima morte quam pro salute mundi exsoluere disposuerat gaudet et tripudiat. letatur et exultat et ait. Nunc clarificatus est filius hominis. o domine iesu fili hominis fili marie virginis carissime amantissime dulcissime speciosissime vita sanctorum et dulcedo angelorum quoniam glorificaris. quoniam clarificaris. nonne tibi adhuc imminet uicula uerbera carnificum opprobria hominum et abiectio plebis. Sputa clauicollis Spinea corona arundo pro sceptro crux lancea. An uicini manent a tergo: et uincti ad iudicem adduci et tanquam latrone ad ludibrium poni est clarificatio tua. An ascendere crucis patibulum et tam tristiter ferre supplicium est ne leticia tua est ne gaudium tuum mori. scilicet pro salute generis humani. Quid ad hec dicemus. quod respondebimus fratres mei. Hic vox debet silere lacryme dicere. hic sermo tacere et fletus clamare. Christus deus noster pro nihilo ymo pro gaudio mortem ducebat per quam nos a morte perpetua liberat. Et licet tam cito moriturus: tamen seipsus clarificatum dicebat. quia tunc sic patiendo ymo sic moriendo membra sua fideles suos clarificabat. O bone monache o bone christiane recogita annos tuos prauos in amaritudine anime tue. Statue christum sic crucifixum ab ymo latere tuo: et tua peccata ab altero et inter hec positum uide quid agas. Contemplare agnum contemplantur

in cena domini

xpm dñm tuū. sic in cruce exten-
sum: pro te tā imple passum. Cō-
sidera turpitudines carnis tue:
prauas affectiōes aie tue. funde
lachrymas ad crucifixū: te salua-
re parat⁹ ē q̄ p te talia passus ē.
Nunc clarificatus est filius hoīs
z bene filius hoīs. z non hoīum:
quia sine virili semine de pura z
intemerata virgine natus: de pa-
tre sine matre in celis est genit⁹.
Eius mater est virgo cui⁹ pater
semīnam nescit. Iste in q̄ fili⁹ ho-
minis valde clarificatus est quia
quicquid filius dei habuit p na-
turā filius hoīs habet per grati-
am. In isto filio hoīs marie. s. v.
ginis clarificatus est dñs in quo
est clarificat⁹: in salute languido-
rū in illuminatione cecorum: in
resurrectione mortuorū z in om-
nibus operibus suis. p̄ris sui sem-
per faciens voluntatem. Et deus
clarificauit euz in semetipso quia
vnus deus cū patre. vna diuini-
tas: vna maiestas: z hec clarifica-
tio est ab eterno. Hanc clarifica-
tionē morti appropinquans fm
q̄ hō a deo patre sibi dari postu-
labat cum dicebat. Pater clari-
fica me apud te metipsū clarita-
te quā habui priusq̄ mūdus fie-
ret. Claritate nanq̄ quam habe-
bat fm q̄ de⁹: volebat habere fz
q̄ homo. At hūana natura ver-
bo vnita q̄ tunc erat passibilis z
mortalis: cito fieret impassibilis
z immortalis. z hoc ē quod dicis.
Et continuo clarificauit euz. Tu
ergo christiane q̄ cupis heredita-

tem habere euz xpo. deū patrem
semp clarificare memeto. in pur-
ra cogitatione serena locutōe or-
dinata actione: in omib⁹ motib⁹
tuis: vt te quicūq̄ viderit glori-
cet deus z benedicat dicens. bñ-
dictus sis deus in celo z in terra.
qui talia operatur i seruis tuis.
P̄fecto si cum xpo clarificaue-
ris patrem cum xpo eiusdem pa-
tris habebis hereditatem. Ma-
gnū est quod dico. Conditionis
hūane excedit dignitatē. hoīem
de terra terrenū de puluere pul-
uerem factum in celis ad xpm
ascendere z assidue cum xpo re-
gnare: quis vnquā audiuit simi-
le: q̄s vnquā tale vidit aliquid.
Re vera magnū imo nimis ma-
gnū. z licet tam magnū tñ ve-
re magnum. Ipsa veritas dixit.
Volo pater vt vbi ego sū illic sit
z minister me⁹. Tu itaq̄ adona-
che bñdicti esto in veritate bon⁹
minister xpi religionem nō simu-
lans: sanctitatem non paleās hu-
militatem non relinq̄s vsq̄ ad
mortem obedientiam tenens z
sic cum xpo regnabis: qui disci-
pulis suis in consequentibus ait:
filioli adhuc modicum vobiscū
sūz. Filiolos appellat quos pre-
mentis teneretudie adhuc plēa-
rie robur fidei nō solidabat. Nā
vli viuere lacte nūdū erant ido-
nei ad vescendū solido pane. Et
deo filioli q̄ paruuli: z tanquāz
paruuli in xpo lacte pascebātur
non esca. Mouerant christū secu-
dū humanitāz sed caligine mē-

10 Sermones

his obduncti xpi vacillantes tene-
bant diuinitate. Possumus etiā
dicere. Qui pre amoris magnitu-
dine discipulos suos filios appel-
lauit. **M**oris. n. est parētū par-
uulos suos filios delicatū enu-
trire: q̄ magnos et sepi⁹ amplecti
et crebri⁹ osculari. Et cū de hac vi-
ta mori⁹ acerbitas eos exire ppu-
lerit circa paruulos totū gremi-
ū charitatis expandūt. eosq̄ bra-
chijs astringunt et in eoz c. cultu
rūt magis paruulorū q̄ adultorū
orbitalē plorātes. Et illi puuli
vident quos iniuncti amoris ca-
thēna cōnectit cū tutela paterna
illis iā suffragari non possit. Tūc
filios suos paruulos tenēt i cogi-
tatione: quos nō minimos tñ in
amore p̄tinent. Sic et dñs noster
suos discipulos filios appellauit
quos iturus ad patrem non mi-
nimo charitatis affectu dilexit.
Multū eos diligebat quos iā fi-
lios appellabat. Qui ait **M**odi-
cum tps vobiscum sum. hoc est
modicū illud tps q̄ in hac car-
ne mortali vobiscū sum. presentē
cernere me potestis. Sed tollam
crucis patibulū cito solua⁹ mor-
tis imperium. Cito veniet tps et
hora qua iam nō pro homine vi-
dear reputari: sed ero tanquā op-
probriū hoīum et abiectio ple-
bis: Tūc queretis me cupietis
me sequi: sed timore mortis per-
cussī nondū ex alto virtutis in-
duti aiam vestram pro me pone-
re non poteritis: et hoc est qd di-
cit: quo ego vado nondum pote-

stis me mō sequi: et est sensus va-
do ad patrē. sed per soramē acuf
p angustias passionis. p dolores
mortis. Sed nō potestis me mō
sequi: qz pauidi et timidi velue-
hedi i lacte matris ad imolādū
nūdū idonei s̄ veniet tps et hora
quo penitus timore expulso nō
solum crucis supplicium. sed qd
equius poterit excogitari tor-
mentū p meo amore eritis subi-
te parati. Filioli mei adhuc mo-
dicū. vobiscū sum. o dñe iesu ad
huc charitas tua me compellit
repetere modicū iesu iesu domie
me⁹ et deus me⁹ vita aie mee pec-
catricis tue premiū peregrinatio-
nis mee. **I**stū modicum tñ fuit
amarum tibi. In isto modico sa-
ctus es opprobriū hoīum et sub-
sanatio populi. In isto modico si-
cut aqua effusus es. et dispa sunt
oia ossa tua. In isto modico pec-
sus ē pastor et dispse sūt oues gre-
gis. In isto tam amaro modico
spetiosus forma pre filijs hoīum
visus est nō hēre spēm. nec deco-
rē. In isto modico dicendū me⁹
imo iesus me⁹ dñs meus an̄ por-
tā ciuitatis in tympano sue car-
nis tympanizabat. et psalebat di-
cēs hely: hely lamazababanē
hoc est deus meus de⁹ meus q̄
re me dereliquisti. In isto modico
dñs mea mī tua virgo incorru-
pta. virgo intemerata. virgo an-
te patrū virgo post partum tuū.
Mater tua imo martir tua. mar-
tir nō ferro carnificis. sed acerbō
dolore cordis. quantū amare fle-

in cena domini

bat quantū amare dolebat. Nec mirū cum te videret vnicū suū totū desiderium suū in cruce extensum morti vicinū: imo inclinato capite tradere spiritū. Istud modicū domine iesu amarū tibi et amarum dulcissime matri tue. utinā amare sic eēt mihi. ut i isto modico fuisset iuxta crucez dñi mei: ut quem adhuc videre non possum cū patre manentez salte in cruce positum mortuū videre meruisset. Istud modicū q̄ felix q̄ iocūdū. q̄ gloriosum fuit illi latroni: qui illo modico meruit a dño suo audire. Hodie mecum eris in paradiso. o vox duleis o vox delectabilis. hodie mecum eris in paradiso. o dñe iesu quid dulcius. q̄ delectabili. q̄ iocūdū. dius q̄ eē tecū in paradiso. Nichil proisus. penit. nihil. Quid ergo dicā q̄d faciā. qui adhuc in huius peregrinationis erina cōstitutus tā lōge exulor a delitijs paradisi dñi mei. O bōe iesu esto mihi iesus. Recole saluator q̄d et ppter qd passus es: et miserere mei ipa te cogat pietas ut mala nra superes parcēdo et voti poptes. me tuo vultu facies. Tu esto meū gaudium qui es futur. pceptū. Sit mea in te gloria in seculū seculi. Qui cum patre et spiritu sancto vivis et regnas etc.

Omelia quinta.

Mandatum novū do vobis ut diligatis invicēz sicut dilexi vos. Qui mādatū domini non ignorat. necesse ē vt

fm illud vivere n̄ negligat. Nas seruus sciens volūtatē dñi sui et n̄ facies. plagis vapulabit multis. Qui at fecerit. diuitijs et honorebus ditabit multis. iuxta qd dñs oīum ait discipulis suis. Beati eritis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. Dulcis dñs dulce mādatū proposuit. Ait. n. Mandatū novū do vobis: ut diligatis invicēz sicut dilexi vos. Mādatū nobis pponit amoris qui dilexit nos et lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. O bonū mandatum. mandatū dulce. mandatū delectabile mādatū vite. mādatū salutis eterne. In isto mandato oīa lex p̄det et pphete. Hoc ē illud vñū mādatū de q̄ dictū est: q̄ oīa mandata suaverit. offendat aut i vno. i. in charitate fact. ē oīum reus. An apostol. enūcratis gradib. q̄busdā vbi tutū de charitate p̄tin. addidit dicēs. Charitate at nō habea nihil mihi p̄dest. Nec ē illa pretiosa margarita: q̄ dū inuenit spōsa dilecti dedit oīa sua et p̄peravit eā. Nec ē illa scala q̄ in somnis iacob apparuit: q̄ vsqz ad celū tendi videbat p quā q̄dā descēdebāt: et q̄dā ascēdebāt. Per hanc. n. et angeli descēdebāt et nos ascēdim. ad angelos: qz sicut hac scala null. scandere pōt ad celestia regna. Et in ipso nixu scale ipse dñs angeloz iūet. ē q̄ dicit. Mādatū novū do vobis ut diligatis invicēz sicut dilexi vos. Iste inqz dñs dat pceptum frēm amādī a suis suis ex oī cor

B

Sermones

de dñi amari. nec ē magnus si tm̄
diligat su⁹ dñz qđ dñs suus. Imo
magis a suo dñs dñi amari cū n̄ il
li su⁹ s; suo dñs valeat suffraga
ri. Seru⁹ qđ ex toto corde diligit
dñm suū. illi⁹ tota v̄tute satagit
obſuare p̄ceptū. Et cui⁹ p̄ceptū d̄
ſpicit reſtat p̄ocul dubio vt ipſe
actor p̄cepti negligat. nā qđ n̄ dile
xit p̄ximū i v̄tate d̄ſpicit xpi mā
datū. et qđ mādatū xpi d̄ſpicit: d̄ſpicit
et xps auctorē mādati. nos ergo
dilectiſſimi fr̄es et xps diligam⁹ et
ei⁹ p̄cepta ſnem⁹. p̄ceptū dñi luci
dū oculos m̄is illuſians dulciora
ſt xpi p̄cepta ſup mel et ſauū et ſeu
ſtodiēdis illis retributio multa
ipſe dñs xps. iſt mi lector regula
p̄cepti ſua et ſecur⁹ expecta ip̄s p̄
p̄mio auctorē h̄e mādati. bonū
mādatū. vñ tm̄ et tale p̄ueit p̄mi
uz. iſtō inq̄ mādatū a nobis irre
fragibilis d̄obſuari cū exide dñz
xps n̄ dubitam⁹ p̄mereri. hoc ē il
lō mādatū qđ itur⁹ ad p̄ez ſliq̄t
discip. ſuis. imo iſtud ē teſtm̄ qđ
moritur⁹ dimiſit h̄dib⁹ ſuis. Ait
in. discip. ſuis. mādatū nouū do
vobis dic dñs me⁹ xps. d. ſ. nouū
inq̄t. vñ nouū. Nup̄ inuētū. n̄ qz
i veteri teſtō ē ſcriptū. diliges dñz
deū tuū. qđ ē ergo nouū. Nouū:
qz vetera ad nouitatē p̄ducit et ve
teres hoīes trāſſormat i iuuenes.
Nouū qz exuit veterē hoīez et in
duit nouū. qđ ſz deū creat⁹ ē i ſci
tate et iuſtitia v̄tate. nouū qz oliz
gen⁹ hūanuz a paradī gaudijs ex
pulſū nē et q̄tūdie trāſmittit i celū.
ſz qm̄ multi ſe diligūt ea dilectōe
qđ tramite v̄tate n̄ gaudet. iō adiū
extū ē ſicut dilexi vos Inter amo

rem et caritatez talis ē dñs: q̄lto
inter gen⁹ et ſpēm. ē qđam amor
bon⁹: et ē qđam amor mal⁹ et amor
mediocris. amor bonus ip̄a cari
tas ē: qđ diligim⁹ dñz ſupra nos: et
ſup̄ oē qđ ē: et p̄ximū n̄m̄ tāq̄
nos metip̄os. amor mal⁹ ē et ca
ritatē inimic⁹: vtputa cenofus lu
tūic⁹ et fornicari⁹. iſti amores p̄
riorū vt oppōitor inter ſe habitu
dinē ſortiū. vn⁹ meritū ali⁹ ſuo
poſſori acq̄rit ſuppliciu. ali⁹ pe
nā. ali⁹ gloriā. ali⁹ mortē: ali⁹ vi
tā. ali⁹ paradī. ali⁹ infernū. ali⁹ d̄
uz. ali⁹ diabolū. Amor medi⁹ ē qđ
nec caritate p̄nectit: nec amor ce
noſo ſedat. ſic amor filiorū pentū
et cognatorū et aliarū rez qđ iuſte et
ſine piculo poſſidēt. et vt iſti amo
res duo ab illo amore qđ ē caritas
excludant. iō addidit ſicut dilexi
vos. ſed qđ vnq̄ hominum potuit
v̄l poterit tale obſuar mādatū
qđ vnq̄ ſic dilexit p̄rios ſic xps
ap̄ſtolos: Null⁹ vnq̄. vñ notā
dū eſt qđ iſtō ſic nō ē exp̄ſiū qđ
titatē: ſz ſimilitudinē: et ē ſenſus. eo
mō quo dilexi vos. eo mō diligi
te vos inuicē. quō nos dilexit: au
di. ſic dilexit de⁹ vt vnigenitū ſuū
daret vt oīa qđ credit in eū n̄ pere
at: ſz h̄eat vitā eternā. ſic nos de
us p̄f amauit qđ vnico filio ſuo n̄
pep̄cit: ſz p̄ nobis tradidit illuz.
xps in tm̄ nos dilexit qđ p̄ nobis
p̄cōrib⁹ aīaz ſuā in mortē tradi
dit: et ſuo ſanguie lanit nos a pec
cat⁹ faciēs nos de p̄cōrib⁹ iuſtos
d̄ mortuis viuos d̄ terrigēis celū
bel d̄ f̄renis celeſtes d̄ p̄fortib⁹ in
m̄etoz p̄fortes āgeloz. B̄ndict⁹
ſit iſte amator a qđ in mandag h̄e

In cena domini

m^o vt nos inuicē diligam^o sic di-
lexit nos. s. fortasse dic^o aliq^o. de
hac dilectiōe vaciloz & quō dili-
gēd^o sit. prim^o min^o pfecte itelli-
go. **M**ori qdē nō possū pro ffe
sicut xps dñs voluit mori p nra
salute. Ad quē ego sup^o dixi.
Nō sicut nō est expressiū quan-
titatis sed qualitatis. Si nō po-
tes eque ambulare cū xpo. saltez
a longe imitare vestigia ei^o. Si
non vales diligere. primū tuuz
plusq^o teipz qd xps fecit morien-
do p salute generis humani sal-
te dilige eū tanq^o teipz. hoc faciē-
do illi qd ab eo tibi vis fieri. sed
dices forte. **N**ec hoc possum: cui
ego nō de ipio: s. de pfilio. Si hoc
obseruare nō potes vide ne facias
alteri qd tibi nō vis fieri. Sic. n. di-
ligēd^o ē prim^o: vt i illo sp diliga-
tur de^o. Si sic diligis. primū cō-
plesti mādātū. sic. n. d. diligis. pri-
m^o vt amoris cā sit sp de^o nō at
proximus. Si. n. tñ pp seipz dili-
gis iā ū erit caritas: s. amor me-
di^o vel forte qd ab sit amor pess-
m^o: & q tali amore cecant: nisi pe-
nituerit xpi amor efnalit priua-
bunt. nos g^o ffrēs q a xpo xpiani
vocamur: & sum^o: & q spret^o oib^o
terrenis trāsitorijs atq caducis
cū toz amorib^o cecis illi soli ad-
herere cupiētes i ffrna caritate
fūdemur vt illi^o mereamur vo-
cari & eē discipuli q apostol^o suis
& nobis p ipsos mādauit dicēs.
i hoc cognoscēt oēs qz mei estis
discipuli si dilectionē hūerit ad
inuicē. i hoc. n. discernūt filij lucis

a filijs tenebray: discipuli xpi a de-
scipulis diaboli si gremiū carita-
tis inuicē: & ad oēs extēdūt. **E**xē-
pla sinū amoris nullū valz reli-
qrere caritas. **D**ia pplectis & p-
net vniuersa atq se erogat cūcū-
cōem. **C**haritas ē affectio men-
brachijs amoris xpi astringēs.
Caritas amor inuicē: celū ter-
rāq pplectens. charitas inuincē-
bilis amor qui nunq^o minis nec
supplicijs cede^o nouit. **C**haritas
idissolubile vinculū amoris & pa-
cis. charitas ē pceptū mūdi &
amor dei charitas regiā virtutū
ad nullū vicij pauet occurū: do-
tata sāguine xpi censu: i frōte ve-
xillū baiulans crucis. cūctos ad-
uersarios in fugā puerit: nec ē
q possit resistere virib^o suis hūc
nil mali accide^o pōt: sed semp &
vbqz mādēt secūra hec ē illa ar-
ma & scutū q rogat ppha i cet-
mē posu^o dñm accipe cū dicit.
Apphē de arma & scutū: & exur-
ge i adiutorium mibi. isto scu-
to se gaudebat. ptectū fuisse idē
ppha cū dicebat. **D**ñe vt scuto
bōe volūtatis tue coronasti nos
Quicūqz tali clipeo ptect^o fuerit
hostiū cuneos penetrabit secur^o
Ista ē lapis adamātin^o q frāgi-
non pōt & cuncta frāgentia frā-
git. **I**sta est fortis armatus q in-
micum sua virtute psternit & ho-
stem suum nequissimum cū om-
ni exercitu suo gladio vtraqz p-
te acuto perimit & occidit. hec
amica regis eterni. nō timet itra-
re ad eum pfidenter. **I**ntra le-

B :

Sermones

etula salomonis: et requiesces de
dignat nisi super pectore xpi. Si
inter nos fratres dominabitur hec
regina virtutum profecto cogno
scent omnes pusilli et magni quod
de erimus discipuli domini. Qui non
habet charitatem iam non est eius qui
dedit mandatum charitatis. Cari
tas est dilectio dei et proximi. Et qui
non diligit proximum suum ut non
diligat deum. Et qui non diligit odit.
Ergo qui odit fratrem suum odit
charitatis auctorem. Nos ergo
fratres quos amor christi congre
gavit in unum ex toto corde et ex
tota mente diligamus dominum christum
et proximum nostrum tanquam nos ipsos
et pro illius amore non solum amicos
sed etiam inimicos: non tamen dilige
tes: sed etiam odientes. Hec est
scola christi. Hec est doctrina spiritus
sancti. Siquis de hac scola exie
rit et in hac doctrina non perse
neraverit: mihi credite fratres in
eternum peribit. Discipulis antequam
christi amatoribus charitatem da
bitur ipsa multitudo dulcedinis
divitie eterne beatitudinis: gau
dia eterne felicitatis. Que gau
dia ipse nobis largiri dignetur qui in
trinitate perfecta regnat et vivit de
us benedictus per omnia secula seculorum. Amen.

Homelia. vi. Sermo. vi.

Equus dixit ei petrus: domine
quo vadis. Ad hec respondit
petrus quod dominus superius di
xerat quo ego vado vos non po
testis venire. Hec verba quo ego
vado. v. n. po. venire petrus audire
non potuit sine acerbo dolore. et ideo
non ad primum. scilicet mandatum novum do

vobis et ceteris ad preterita. scilicet quod ego va
do vos non potestis venire. rñ. di
ces. Domine quo vadis. Sicut enim
manus sui corporis edocta frequen
ter palpat dolorem sic lingua cor
dis amara amaritudinem: et quod iterum
mens percipit in dolore linguae ex
terius parturit in actione. unde
nonnunquam vis doloris in mente co
cipitur: et per palatum vocis formate
lingua. scilicet aperitur. Iam lingua petri
dolorem celare non poterat quem
interius in corde tenebat. Audi
to quo ego vado vos non po. ve.
vix postea magis loquentem susti
nuit. Non expleto de mutua dile
ctione mandato nimio circumspe
ctus dolore de absentia futura domini
sui statim sermonem tante auctoritatis in
terrupit magis et totum exclamat tri
stis in voce dicens. Domine quod vadis ac
si diceret. Mutua charitate quam
nobis commendas illesam et incolumi
tatem te donante servabimus: et quicquid
aliud precepis faciemus. Sed istud ve
rum quod dixisti. scilicet quo ego vado vos
non po. ve. nos magna replevit
amaritudine. Et quo vadis. cur
nos deseris: Et cui nos desolatos
relinquis. Jam sine te vivere nolo.
Noli me derelinquere. Noli me
deserere. Ad quem dominus. Quo ego
vado non potes me modo sequi sequaris
autem postea. Et est sensus. Non te de
sero non te derelinquam. ego te precedo
de inuito facies viam de semita stra
tam de timore securitatem: de morte
vitam. pauidus es timidus es: non du
ces confirmatus me modo non potes sequi.
Ego te precedam ad approbationem ad

In cena domini

patibulū moriēdo resurgēdo ad celos ascēdēdo. n̄ es idōe ad p̄mū: qz nūdū pat⁹ es ad patibulū n̄ potes me seq̄ vitā qz p me nūdū pat⁹ es ad mortē. Sequis at postea. Mittā p̄missū p̄s spūs scūs i vob̄ q̄ p̄firmabit vos et eris mihī testes i ierusalē et i oi iudea et samaria et vsqz ad vltimūz fre. Et tūc me seq̄ eris pat⁹. Cui p̄tr⁹. Quare n̄ possū te seq̄ mō. nō tieo penā. n̄ tieo mōtē tecū pat⁹ sū et i carcerē et i mōtē ire. Quid est qd̄ dicis. nō possū te seq̄ mō: Aiam meā p te ponā. ad quem dñs. Aiaz tuā p me pones: Falle ris petre. nūdū es pat⁹. nūdū es ex alto v̄tute vestit⁹. Cū fueris ex alto v̄tute vestit⁹. tūc aiaz tuaz dabis in mortē. Sz nūc ppe est. Ut timore mori mee neges vitā et occidas aiaz tuā. Ut neges te meū esse discipulū et occidas sp̄m tuū ppat tps et hora q me negabis vt te saluare iā possis. n̄ cātabit gall⁹ dōec ter me neges. Quicqd̄ sones i v̄bis añqz gal lus cātet ter me negabis. et sen sus añqz gall⁹ cātet me negabis. Que negatio erit trīna siue añ p̄mū cātū galli siue s̄m. Quo di cto timor et tremor et ingēs do lor discipulos ois inuasit. nec miz Audierāt: qz dixerat dñs petro. añqz gall⁹ cātet ter me negabis q̄ oib⁹ erat scitate p̄stātior. amof deuotior fide robustior q̄ iā p̄fesus fuerat iesū eē filiū dei dicēs ad eū. Tu es xps filius dei vni Et timebāt ne illō idē qd̄ petro

sibi metipsis p̄stigeret. Et qz tātus vir eū erat negatur⁹ i illo quodā mō ritubabāt: et q a mortuis etia die resurgeret. n̄ p̄fecte credebāt nec n̄ et iō qz dñs quē i p̄nti audī ebāt loquētē. n̄ lōge post futurz credebāt morturz. Ibi meroz et luct⁹. vox vna plāgētium. Et certē erāt de abñtia tā dulcis magis d̄ futura mōte tā dulcissimi dñi sul et eū adhuc i carne vinētē cerne bāt et tñ illū q̄si iā mortuū luge bāt. Tūc ad mēoria reuocabāt. dulcissima fluēta doctric. q̄ ab illo accepāt. salutes q̄s d̄derat egrī tudis: isup et vitā quā f̄ddiderat mortuis benignissimā et dulcissi mā s̄iliaritē. quā sp̄ circa illos hūit et videbāt se ab eo tā subito d̄fi. tūc sic amarissime flebāt mihī credite fr̄es: qz ip̄i iā p̄solari n̄ po terāt. Quos vt dñs vidit tā ama rissime flētēs eos d̄ sua morte p̄so lari voluit s̄ puto. qz nō potuit imo magis illos istigabat ad lu ctū dū eis dicebat: n̄ f̄bēs cor v̄fz miror si dñs ies⁹ n̄ is̄reuit spū. et n̄ turbauit seip̄z. dū discipul⁹ flētib⁹ diceret. n̄ turbe cor v̄fz. Credo pp qd̄ et loqz. ait dñs me⁹ ies⁹ bñ dict⁹ oi tpe seculi: flētib⁹ discipul⁹ suis. n̄ turbe cor v̄fz credis i deū et i me credite ac si diceret n̄ tur bēmini de abñtia mea de morte mea. Adatē h̄eo ponendi aiam et itez sumēdi. Trib⁹ dieb⁹ mor tua iacebit i tūba et post tres di es resurget imortal⁹ et ipassibilis scā: trib⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹ fuit iōas i vētre ceti. et fili⁹ hois itis

B 3

Sermones

die resurget a mortuis. n̄ turbet
cor vřz. ego q̄ resuscitavi lazarū
possi resuscitare hoc corp⁹ meuz
ego q̄ resuscitavi filiū vidue. vltra
tres dies n̄ desiebor a morte. cre
dit̄ i deū z i me credite. nolite tie
re p morte carnis mee. Ego sū d
us q̄ suscitabo carnē. Q̄pa q̄ ego
feci testioniū pibēt d me. credite
i deū. seq̄t vt i me credet̄ deat̄. qz
ego sū de⁹. z ne dubitarēt se apd
deū i eīna vita cū xpo māsuos
seq̄t z dic i domo p̄ris mei man
siones mltē sūt. z ē sēsus i eīna vita
vos mecū regnabit̄ q̄ sūt multe
māsiones. i. mltē dignitates. qz ibi
alia ē claritas sol: alia lune. alia
stellaz. Dom⁹ dī p̄ris. ē pdestia
tio z p̄ntia ei⁹. i hac domo vn⁹
q̄sqz pfect⁹ hz māsiōnē p nūera
to dēario q̄ idē oib⁹ dat̄. q̄ dēari⁹
ē vna z n̄ diuersa i eīnitate viuē
di mēlura. vñ aliis. dom⁹ p̄ris mei
ē tēplū dī fgnū dī. hoies. s. iusti. i
q̄b⁹ multe sūt dñe. z hee sūt mā
siones ipsi⁹ dom⁹. s. ille dignitates
q̄ sūt pate i pdestiatōe. Sic apo
stol⁹ dic̄. q̄ elegit nos añ mūdi
pstitutōez pdestiatōe. s. sūt ipāde
i opatōe. vñ apostol⁹. q̄s pdestia
uit. hos? z vocauit? z q̄s vocauit
hos. z iustificauit. z hoc ē qd̄ di
cit. si q̄ min⁹ dixissē vobis qz va
do par vobis locū. z si abiero z p
pauero vobis locū itez vciā z ac
cipiā vos ad meipz. vt vbi sū ego
z vos sit̄. Et ē sēsus. i domo p̄ris
mei diuersa sūt p̄m̄ta meritor̄ z si
q̄ min⁹. i. si n̄ cēt dixissē vobis
hoc. s. vado par vobis locū. Sz

qz ibi sūt sp̄ata p pdestiationē. n̄
ē op⁹ vt alias illic māsiōes p pde
stiationē. pparē. z qm̄ nūdū sūt
i opatōe addit. Sz si abiero z p
pauero vobis locū itez vciā z ac
cipiā vos ad meipz. vt vbi sū ego
z vos sit̄. Ac si dñet. i domo p̄ris
mei hēz māsiōez p pdestiatōem
Sz vado ad p̄rez z illas vobis p
pabo p opatōez i domo p̄ris mei
hēz eīnā māsiōez sūt iā n̄ potestis
ad illā vēire. nisi p magnū labo
rē. i domo p̄ris mei māsiōes hēz
tīm ex gfa dei. z dono: s. volo vt
illas iā hēre dbeat̄ ex me. A vobis
recedo s. hūanitatē. n̄ recedēs a
vobis s. diuinitatē. z p̄pabo vo
bis s. meā hūanitatē illā ieffabi
lē btitudinē. quā vobis p̄uī ab
origie mūdi s. diuinitatē. illa ief
fabilia gaudia vite p̄hēnis. vteū
qz p̄cipe n̄ potestis. nisi p⁹ fuero
carne solut⁹ z itez eadē carne ve
stit⁹. Al̄cēdā i celū z mittā vobis
sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ vos sic doceat opari p
opatōnē z ḡfāz actōnē q̄ten⁹ re
gnū eīne felicitat̄ qd̄ vobis patū
ē p pdestiationē hēre dbeat̄ p opa
tionē. B̄is iesus quotidie fideli
b⁹ suis locū p̄pat dñi carnē suā do
p̄ri. p salute ḡn̄is hūani fuisse pas
sā d̄mōstrat z sic nobis locū quē
pauerat p diuinitatē. iā illd̄ nobis
tribuit p suā hūanitatē q̄tiēscūqz
aliq̄ bōa facim⁹ ieiunādo orādo
legēdo meditādo. p pcis. siue p d
līderio x̄p̄z viā dī lugēdo visitā
do ifirmū. saturādo fāelicū sic de
reliq̄s bōis q̄ lōgū ē euarrat̄ sp̄ il
le loc⁹ btūs ab illo nobis p̄pat i

in cena domini

celis q̄ dixit. Sine me nihil pote
stis facē. s̄z tūc nos itroductē i illas
btissimas māsīōes: s̄i i ei⁹ fide ⁊ di
lectōe vixerim⁹ cū venerit reddē
vnicuiq̄ s̄m opa sua. ⁊ hoc ē q̄d
dicē. itēz veniā ⁊ accipia⁹ vos ad
meip̄s vt vbi sū ego ⁊ vos sūq̄. q̄d
ē dñe. Appebo i iudicio ⁊ itrodu
cā vos i illas māsīōes vt ibi mecū
manea⁹ i etnū. *Q*uā sūma. *Q*uā felix
btitudo hitare cū x̄po. q̄s ad hāc
felicitatē. ad hāc tā gloriofāz bti
tudine puenire valebit⁹: q̄s erit tā
felix. q̄s tā sūme btis vt possit re
gnā cū x̄po. videt glāz ei⁹ ⁊ pul
chritudinē ei⁹. *Q*uā iesu iesu ytinā
merear te vidē mihi iesu. Credo
in deū ⁊ ite credo ⁊ tñ valde tur
bat cor meū. n̄ turbaret cor meū
n̄ audissem a te: n̄ turbet cor tuū.
s̄z aia mea nūc valde turbata ē. n̄
q̄ n̄ credā in te: s̄z q̄ mō te videt
n̄ possū. Nihil aliū volo. nihil ali
ud q̄ro: nihil aliū desidero: nihil
aliū cupio nisi te vidē dñz ⁊ deū
meū. ⁊ q̄ te q̄ro ⁊ n̄ inuenio voco
⁊ n̄ rñdes mihi. Te videre dñe
ro ⁊ te videre n̄ possū: cū tu ipse
sis tñ desideriu meū. Tu mihi te
stis es v̄itas q̄ valde turbat cor
meū. s̄z cōfido i mīa tua q̄ adhuc
te videbit aia mea ⁊ satiabor d̄ te
⁊ a te ⁊ i te ⁊ p te n̄ meri⁹ mēis: s̄z
mīfatiōib⁹ tuis magnis ⁊ mult⁹
⁊ q̄ videbo te deū saluatore me
ū. cū tu veneris iudicare seculū
p̄ ignē. s̄z rogo te p te ip̄s ⁊ p illā
q̄ te gēuit m̄fēz. vt cū veneris ad
iudiciū attrahas me ad teip̄s. vt
vbi nūc es possim ⁊ eē tecū ⁊ cū
discipulis tuis q̄b⁹ ad p̄fēz itur⁹

dixisti. ⁊ q̄ ego vado scis ⁊ viā sc
tis. Sciebāt. n. te ire ad p̄fēz ⁊ te
viā eē p quā veni ad p̄fēz. q̄ vi
uis ⁊ regnas cū eodē p̄fē ⁊ i vni
tate spūs sci deus p. o. f. f. Amen.

*Q*uā mel. vii. Sermo. vii.

*D*ixit dñs discipulis suis.

*Q*uo ego vado scis ⁊ viāz
scitis: cū thomas dixit dñe nesci
m⁹ q̄ vadis: ⁊ quō possu m⁹ viāz
scire. Thomas q̄ dñe dīdim⁹. i. du
bi⁹ siue dubitā: vñ ip̄e dubitabat
alios dubitare credebāt. vñ dice
bat dñe nescim⁹ q̄ vadis. s̄z p̄uin
cit eū scire maḡ v̄itā. q̄ sciebāt
eū q̄ ip̄e ē viā viā sciebāt: ip̄e ē v̄i
tā ⁊ v̄ita ⁊ ip̄s sciebāt. quare scie
bāt v̄itatē ⁊ v̄itā. ad quāz ip̄e va
dit. ip̄e ē viā s̄z q̄ ē hō. ⁊ v̄itas ⁊
v̄ita s̄z q̄ ē de⁹ p se itaq̄ viā vadit
ad v̄itatē ⁊ v̄itā. q̄ s̄m hoīez glo
rificatū redit ad se deū. vñ p lane
conuincit eos scire q̄d se nescire
putabāt. cū dicit ego sū viā p quā
ē eūdū ⁊ v̄itas ad quā veniendū
⁊ v̄ita in qua pmanendū. ego sūz
viā sine errore. v̄itas sine fallita
te. v̄ita sine morte. Ego sūz viā in
exēplo. veritas in pmissio v̄ita in
p̄mio. ego sūz viā habilis. v̄itas
irrenocabilis. v̄ita interminabi
lis. Ego sūz viā lata ⁊ spatiosa. v̄i
tas potēs ⁊ copiosa. v̄ita delecta
bilis ⁊ gloriofa. ego sūm viā in
p̄cientiū: veritas p̄ficiētū v̄ita p
ueniētū. ego sūz viā lucis ⁊ sere
na: v̄itas v̄itēs absq̄ p̄ea. v̄ita se
lix ⁊ amena. ego sūz viā i patib⁹
lo v̄itas in iferno. v̄ita in resure
ctōis gaudio. ego sūz viā in q̄ nō
ē spina vel tribul⁹ v̄itas in q̄ n̄ ē

Sermones

vita
 falsitas stimulu. vita i q̄ reuiuiscit
 mortu. Ego sū via recta vitas p
 secta. vita sine fine mansura. ego
 sū via recōciliatōis. vitas retribu
 tiōis vita eterne beatitudinis. Me
 mo vēit ad p̄ez nisi p me. Ac si
 dicat nēo venit ad me veritatē t
 vitā nisi p me viā, t nēo vēit ad
 me deū: nisi p me hoīem assūptū
 Ego p assūptā carnē mortalibus
 facio soueā. p quā vēit ad verita
 tē t vitā. t viā moriendo facio re
 surgendo. ad celos ascendendo.
 Ubi ego sū veritas t vita. de^o ve
 rus deus eternus. Miser hō de
 terra terren^o semp gibb^o semp p
 cliuus sp eger sp infirm^o ad gau
 dia paradisi vnde expulsus fue
 rat p se redire nō poterat: nec ad
 veritatē t vitam q̄ deus ē per se
 ascendere valebat. S; venit ver
 bū ad carnē deus ad hoīem. t v
 bū caro factū est. t deus factus ē
 homo. inclinavit se verbū ad car
 nē. de^o ad hoīem t sic genus hu
 manū non solū ad paradisu sed
 etiā portauit ad celuz: vbi est esse
 vēr. t ēē eternū. veritas q̄ sp fuit
 t erit. vita beata t sp: brā q̄ nec
 pncipiū hūit nec habebit finem.
 vñ nobis terrigenis hō de^o fact^o
 ē via. t nos pduxit ad vitatē t vi
 tā ad sevz dñi t hoīez t hoc ē qd
 dicit. nēo venit ad p̄ez nisi p me
 ac si diceret. nēo vēit ad me deus
 nisi p me hoīez. hoīez a vbo assū
 ptū nēo venit ad p̄em nisi p me
 q̄ sū hō t vn^o de^o cū p̄e. vñ seq̄t
 si cognouisset me. t p̄em meuz
 vtiq̄ cognouisset. t amō cogno
 scet eū t vidistis euz. Si cogno

uisset me idē. esse eū p̄e vtiq̄/e
 p̄ez meū cognosces qz ego t p̄
 vnū sum^o. t p me cognitū cogno
 scet eū. t vidistis eū corō dū me
 ei i oīa similē vidistis. Philippus
 vō n̄ intelligēs illū oīo simillimū
 ēē p̄i. dicit ei oñde nobis p̄em
 t sufficē nobis. Erāt qdā illoz q̄ n̄
 putabāt filiū ex toto similē p̄i s; p̄ez
 maiorē t meliorē. t ita nec
 p̄ez nec filiū sciebāt. qz vn^o erat
 philipp^o iō dicit oñde nob p̄ez
 q̄ maior te ē i q̄ sufficiētia ē t nō
 in te. vñ increpās iesus illū: nec ēē
 filiū scire. Ait dñs. Dato tpe vo
 discit sū t n̄ cognouistis me: v e
 n̄ me nouistis qz si me nouisset
 t p̄ez meliorē credidit n̄ qz aliū
 sit p̄i. ali^o sit fili^o: s; qz oīo similis
 Et iō qz oīo similis ē fili^o p̄i. Seq̄t
 t dicit. philippe q̄ videt me vidz
 t p̄ez. Quō tu dicis oñde nobis
 p̄em cū oīo similis sim p̄i. Quō
 tu dicis oñde nobis p̄ez t suffi
 cit nobis. Video q̄ aio dicis. n̄ q̄
 ris aliter similē s; putas meliorē
 Cur isepabiles sepati vis nosces
 Nō credis qz ego in p̄e t p̄i in
 me ē. Qd nō potes vides vñ sal
 tē crede. vba q̄ ego loquor vobis
 a me ipso n̄ loqz qz nō sū a me ip
 so q̄ loquor ei retribuō q̄ facio d
 quo ipse sū q̄ facio. P̄i i me ma
 nēs ipse facit opa inē q̄ sūt vba il
 la q̄ bona sūt opa cū aliquē edifi
 cāt t cū p̄i i me faciat opa. n̄ cre
 dis qz ego i p̄e t p̄i i me ē. Si
 n̄. sepati eēm^o nullo mō isepabi
 liz opari possem^o. Amē amē di
 co vobis q̄ credit i me opa q̄ ego

facio t
 faciet.
 Amē i
 firmet.
 qdā si
 dū adu
 biū opt
 tibi p̄i
 nū cū
 t ē sētu
 adueri
 dico tu
 vō gen
 mas. a
 cit eē
 P̄i
 S; qz
 erāt t
 onē op
 dē h̄e
 Amē i
 la dub
 dico ve
 q̄ credi
 dñs cū
 opera
 opa q̄ p
 cū. t ma
 dē p̄i
 vadit a
 tē. P̄i
 i cū qz
 m^o. P̄i
 maiora
 i p̄i sū
 mēti et
 guis pa
 qz vō
 nōnulli
 maiora
 q̄ fecer

paradisi
 celum

in cena domini.

facio et ipse faciet et maiora horum
faciet. quia ego ad patrem vado. Amen
Amen igemiat. ut quod dicitur. Amen
firmet. Amen hebreum est et iste pertinet
quidam significaciones diuersas. Amen
dicitur aduerbiu affirmadi et aduer-
biu optadi ut hic cum dicitur: hoc bonum
tibi pertingat. Amen. Et i fine orationis
cum dicitur. Per omnia secula. Amen.
et est Iesus qui rogas dominus. hoc optamus
aduerbiu affirmadi ut hic. amen
dico tibi. i. i veritate dico tibi. Cum
vero geminat magis quod dicitur affir-
mat. amen amen a domino dicitur ut quod di-
citur esse verum sine dubitatione credat.
Potest. n. credi suo simplici verbo
Sed quia discipuli eius adhuc infirmi
erant et ibecilles i fide qui per dilecti-
onem operatur non credentes quod vna et eadem
deus habet potestatem cum patre. idem ab eo.
Amen igemiat. ut quod permittit nul-
la dubietate frangat. Amen amen
dico vobis. i. i veritate dico vobis
qui credit i me. hoc est esse me vnum
dominus cum patre venerando et amando
opera que ego facio et ipse faciet. i.
opera que per me facio postea faciat per
eum. et maiora horum faciet. ego si qui-
dem per eum quia ad patrem vado. Ad illud
vadit a quo nunquam recessit sed diuitia-
te. Maioris meriti est credere nunc
i eum quia eum non videmus. quam si eum videre
mus. Propter quod ascendit ad patrem per eius
maiora facta sunt miracula. quia ea que fecit
i persona sua. ad tactum huiusmodi vesti-
menti eius vna tantum mulier fluxum san-
guinis patiens refert esse sanata. per
quod vero celos ascendit. umbra petri
nonnullos ab omni languore curauit
maiora miracula est operatur per petrum
quod fecerit ipse antequam ascendit celum.

pauca per predicationem suam se peruenit
ad deum. Sed per ascendit i celum. vna
die quinque millia et alia die tria
millia ad predicationem petri ad dominum
referuntur peruenit antequam ascenderet i ce-
lum non tantum erat i inde. at postquam
ascendit celos se per apostolos suos
ita toti mundo innotuit. quia in omnes terras
exiuit sonus eorum et i fines orbis ter-
re verba eorum. i. mundum venit. et mundum
eum non cognouit. Sed postquam reliquit
mundum et ascendit i celum per totum mun-
dum fama eius itouit et hoc est quod di-
citur propheta i persona illius. Singularis
sum ego donec transierat. quia incognitus
sum et incognitus ero donec transierat ad
patrem. Sed cum exaltatus fuero a fratre
omnia traham ad me ipsum. Maiora ergo
sunt opera que nunc facit per suos fideles
quia est in dextera patris. quia ea que fecit
dum sederet i gremio matris. Sequitur
et quodcumque petieritis i nomine meo hoc
faciam. i. quodcumque petieritis. ad salutem
animarum vestrarum hoc dabo vobis. statim vel
postea. Multum. n. si malis tempta-
tionum stimulis impeditur qui gemetes.
et dolentes et petentes i nomine domini
ab istis petunt liberari. quibus graue
est et valde laboriosum belligerare cum
illis. Timet ne deficiat. Adiutorium
a domino postulat ne succubant. qui si
cito non habuit auxilium a domino quod implo-
raret se ab illo derelictos existimant
Et quia differt illi subuenire. credunt
de seipsis dominus non curare. Sed non est
ita. Immo eos magis diligit quam qui
si solos cum temptatoribus diu pugnant
permittit quia crescete pugna. glorio-
sior est illi misterabit victoriam. et quanto
fuerit robustior pugna. tanto glorio-
sior dabit illi corona. non titubet.

Sermones

si dubitet atleta xpi q̄ p̄liat p̄ astu
 tias sp̄it̄ atq̄: q̄ pugnat p̄ p̄cipiē
 dis gaudijs padisi: n̄ lacescat n̄
 discedat a bello istet fortis. dimi-
 cet acris: virilit̄ agat: et p̄fortetur
 cor ei⁹: qz cito veniet dñs et māu
 potēti p̄iet brachiū p̄cōis et mali
 gni. Postea calido hoste ducto
 cū xpo regnabit i cēnū et i seculz
 seculi. **M**ēnerit. n. eē scriptū. illd
 qd̄ dīc dñs p̄ p̄phaz. Juxta ē dñs
 his q̄ tribulato sūt corde: et multe
 sūt tribulatōes iustoz: et d̄ oibus
 his liberavit eos dñs. q̄cqd̄ vult
 petat a dño tñ p̄ salute aie sue pe-
 tat. **N**ō curet si differat: qz si dif-
 feret n̄ auferet. Imo cū h̄ri cepit ca-
 ri⁹ possidet. hoc. n. petam⁹ i noie
 suo. qd̄ p̄fex petef docuit aposto-
 los suos dicēs: Cū orabim⁹ p̄fex sic
 dicet. **P**̄f n̄ q̄ es i ce. et c. **N**ō si
 aliū petim⁹: q̄ ab hac petitiōe dis-
 cordet iantis ē petitiō n̄ra. si peti-
 erim⁹ salutē aie n̄re i noie ei⁹ illā
 dabit nobis. et ne putet vt illd̄ qd̄
 p̄misit sit sine p̄fe factur⁹. seq̄t et
 dicit vt gl̄ificet p̄f i filio: qz q̄cqd̄
 fili⁹ facit. iō facit vt gl̄ificet p̄f in
 ipso vel aliū. q̄cqd̄ petierit i noie
 meo hoc faciā. nomē dñi iesus ē.
Hoc nomē fuit ei ipositū: f̄z h̄ua
 nitatē h̄ ergo ē s̄fus. q̄cqd̄ petie-
 rit i noie meo hoc faciā. i. q̄cqd̄
 petierit me f̄m q̄ sū hō dabo vo-
 bis f̄m q̄ sū d̄s. **E**t gl̄ificet p̄f i fi-
 lio d̄s i hoīe sibi vnito. illd̄ qd̄ ad-
 didit. si quid petierit me i noie
 meo hoc faciā id tñ p̄firmat qd̄
 sup̄i⁹ dixit nā repetitiō f̄mōis p̄-
 firmatio ē op̄is. nos ergo dilectis-
 simi f̄f̄s ab illo petam⁹ vt sua

gra nos pueniat ac seq̄t ac bōis
 opib⁹ iugit̄ p̄stet eē itētos. i noie
 ei⁹ ip̄s solū petam⁹ certe nimis est
 auar⁹ cui nō sufficit xps. **N**ā q̄
 dñs possidet: et cum p̄pha dicit.
Pars n̄ra dñs nihil extra dñm
 h̄re pōt. iste p̄fecto felix ē et bt̄us
 q̄ tāto dono ditat. nec vltra iam
 paup̄ erit q̄ diuz datorē donorū
 p̄ h̄ditate tenebit. si aliq̄s petie-
 rit argētū aux possessiōes variā
 suppellectilē credite mihi: qz in
 noie iesu n̄ peti⁹: et cū istis ptib⁹
 dñs n̄ dignat fieri p̄s vel h̄ditas
 ei⁹ nisi oia illa vilia vt stercora
 reputet p̄ dilectiōe et amore dei
 s̄ nobis q̄bus dñs ē portio nihil
 debem⁹ curare p̄ter deū nec al-
 teri⁹ ip̄ediamur munere necessi-
 tates. **N**ō. n. ad alia officia p̄feret
 hec religiōis cultus: atq̄ huic no-
 stro decipit. vñ nihil aliud debe-
 m⁹ curat: nisi q̄lit xps i h̄ditate
 mereamur sortiri. p̄ cui⁹ amor re-
 nūtiāum⁹ p̄po et p̄pe voluntati
 hec ē illa h̄ditas dilectissimi f̄f̄s
 q̄ bt̄os suos facit h̄d̄es. iā illū vl-
 teri⁹ paup̄tat̄ agustia n̄ cohōta-
 bit q̄ talē ac tātā h̄ditatē h̄bit
 ista inq̄ est hereditas i terra vi-
 uentium. hec est portio quaz pe-
 tit propheta dño dicens. **P**or-
 tio mea dñe sit in terra viuentiū
 Ad hāc hereditatē. se p̄parabat
 apostolus cū dicebat. **M**ibi vi-
 uet xps est et mori lux. **E**t q̄ se
 liciter ad hāc ardebat cū aiebat
 Cupio dissolui et esse cū xpo. **N**ō
 cum xpo regnat qz in hoc mun-
 do soli xpo viuebat. **N**ō cū xpo
 beatus regnat in celis: qz illū ex

in cena domini

toto corde dilexit in terris. et il-
li nunc est vincit in patria que toto
fiderio concupivit in via. nos ergo de-
lectissimi ab ipso solui petam
et nihil aliud nisi ipse solui de omni cor-
de quam. et sic ad precipiendam tantam
actalem hereditatem quam ipse est pueni-
mus. Ad ipse nobis christus largiri
dignetur. Qui cum patre et spiritu sancto. vi-
et regnat deus per omnia secula secu-
lorum. Amen.

Omel. viii. Ser. viii.

¶ Ego si diligis me mandata
mea fuate et ego rogabo
patrem et alium patrem dabit vobis
spiritus veritatis quem mundus non potest acce-
pere. quia non videt eum et scit eum. ex isto
capitulo solo puerere possumus. Verum
de diligam deum. Illi in veritate di-
ligimus si ei mandata suam. Et si
ei non suam mandatum certe nec di-
ligimus eum. non potest ex una parte dili-
gi et ex altera parte contemni. ipse. nam
dicit. qui non est mecum et me est et qui non col-
ligit mecum disperdet. ille cum domino hi-
tare merebitur quam pro suo posse ei mandata
suare conatur frustra. nam se cum
domino hitare dicit qui ei mandata sua
re contemnit. non vos fallat dilectissi-
mi vestris religiosa. mihi credite
non diligis deum si illi mandata non
obseruas. Quomodo possumus dominus dili-
gere hitu. si eum contempnimus actus
Dilectio dei non querit vestire sed nam
meret. nec querit optionem sed tantum bonam
actionem. probatio dilectionis exhibitio
est operis. Hoc est. nam quod dominus dicit. si in
veritate diligis me. mandata mea
suabis. Ad hoc ut perfecti vos me
cognoscam diligere mea mandata f-

uare et ego rogabo patrem hic enim
moet diligere mandata sua ut ac-
cipiant spiritum sanctum quem nisi habent non
possunt diligere nec mandata suare.
vnde sequitur. Ego rogabo patrem et alium
patrem dabit vobis. Rogat
homo quod deus dat. ipse pro nobis rogat
quod nobis rogata dat deus. ipse pro
nobis rogat secundum quod homo quam nos fa-
cit se rogare. deum. Tunc. nam. patrem ro-
gat pro nobis cum nos illum rogamus
vnum cum patre domini esse credentes. Ad
hoc sequitur et alium patrem dabit vo-
bis hoc est alium patrem in persona. non quod
tamen in natura vel in essentia. dabit vobis non
quod ipsi non habent sed quod habebant minus oc-
culte et accepturi erant amplius ma-
nifeste. ut maneat nobiscum. hoc est
vos illustret et doceat predicat re-
gnum dei et euangelizare. et vos cre-
dere faciat me esse patri equalis quem
nunc credis esse minorem. Mandat est
vobiscum in eternum ut ad videndum et
in luminis claritate introducat et
me esse vnum domini cum patre et eodem pa-
trito. sic cito credetis. facie ad faciem
contemplari possitis patrem deum aduo-
catum vel consolator. ipse est aduocatus
fidelium. iste est defensor et pector in
se spiritum. sine quo nihil est validum
nihil sanctum. iste suos protegit. iste de-
fendit iste pro illis pugnat quos in eternum
glorificat. iste in quo est consolator me-
ritum pro orphanorum. maris viduarum
Quorum est meritum consolator mer-
itum de perpetratio delicti de peccata su-
tura promissi. Meritum quod et seipsum
peccando perdiderunt: reges et
glorie christum ad iracundiam
prouocauerunt. Merentium quod

Sermones

Mā spuerūt i dīcto q̄ p illis fuit
 mortu⁹ i ligno. Mēretū q̄ spēs
 vite sue xp̄s auctorē salu⁹ videt
 n̄ pūt. Nos aut oēs p̄solat spūs
 iesu. Cōsolat eos i hac vita pūt
 i spēs: p̄solabit i vita b̄tē felicitā
 tis in re. Iste in q̄ spūs vitā dī:
 q̄ p̄r i filio ē p̄substātia⁹ t̄ coe
 n⁹ spūs vitā: spūs b̄ōitā oīa q̄
 docet bona sūt nullo errore falsi
 tatis obducta. Hūc spūs vitātis
 viri ip̄j t̄ mēdaces accipe n̄ pūt
 oēs. n. q̄ hūc man⁹ polutas n̄ dī
 co carnis s̄z mēh nō stercore ce
 ni. s̄z fetore dīcti cū tā mūdū tā
 splēdidū. tā gloriōsū: n̄ valēt ca
 pe: n̄ pūt tenere neq̄t possidere.
 Hūc mūd⁹ n̄ capit: hoc ē mūda
 n⁹ mūdī cultor: mundi amator.
 Amatorē mūdī odit spūs xp̄i. ab
 illo fugit quē aliū nisi seip̄s ama
 re cognoscit. Ita vult amari q̄
 nihil aliū p̄ter ip̄s amet. Perse
 etc vult amari q̄ sol⁹ vult diligi
 n̄ vult p̄sore h̄fē i amorē: q̄ p̄z n̄
 h̄z i dilectiōis retributiōe. t̄ n̄ sic
 vult amari vt cūcte res sūt amē
 cū ip̄o: t̄ sic vult amari: vt nil p̄
 ip̄s amet. oīs. n. creatura iur̄ cre
 atōis ab illo ē: t̄ oīs creatura in
 eo q̄ ē creatura. b̄ōa ē. H̄z g⁹ ad
 hoc diligit creatura vt i ip̄a crea
 tor amet: n̄ ipsa p̄ se: s̄z p̄ eū q̄ illā
 Qui. n. sic diligit aux̄ argētum
 possessionē variā sup̄pellectilez.
 ita q̄ hec sūt sibi cā amoris. p̄fe
 cto n̄ ē i illo caritas p̄r̄s. Diligē
 d⁹ ē ergo creatori cūct̄ creatu
 ris: t̄ cūcte p̄ ip̄s creature. t̄ sic eū
 cta diligūt cū ip̄o: t̄ n̄ ip̄e solus
 diligit hūc cape n̄ meret q̄ scabi

ez vlcerosa h̄z i pelle. nec eū vide
 re tā valz q̄ i oculo mēh albugi
 nē h̄z. Mūdān⁹ ē ergo ocul⁹ mē
 tis vt mereamur videt. spūs vitā
 tis t̄ testa igne exaiata diuti⁹ ab
 oī scabie radēdū ē corp⁹: vt oī ar
 te sculptū t̄ b̄n polituz: spūs scī
 mereat effici tēplū. sic d̄bem⁹ agē
 sic d̄bem⁹ facē si ad vidēdū spēs
 claritā illi⁹ volum⁹ p̄cīre. si sic
 fecerim⁹ t̄ cū apostol⁹ iesu illum
 cognoscem⁹ t̄ ap̄d nos māebit i
 hac p̄nti vita t̄ nobiscū erit i vita
 p̄ni. Q̄ felix sponsa. o q̄ b̄tā
 aīa q̄ sic studz assidue mēh lauat
 sordes vt cū illa hitat dignet cā
 te b̄titudis hospes. Sciat q̄cūq̄
 l̄taz n̄faz legē dīctat q̄ i aīa sub
 dita p̄cis n̄ hitat ille sp̄ctios⁹ spūs
 vitā. sola illa aīa peccat eē sub
 lecta dī: q̄ sic lozis sue p̄uitat li
 gata tenet: q̄ nec vult nec q̄rit p̄
 p̄nie lām̄ta sue iniq̄tat vicla dīsi
 par: nec libatoris aīaz auxiliū i
 plozaz: s̄z q̄si ipudica meretrix vt
 tro t̄ ip̄ortie corruptoib⁹ suis se
 fuoluta p̄stituit. illa v̄o sub p̄cis
 n̄ dī q̄ p̄ virib⁹ p̄ cūcta carnis icē
 tiua abstīnētie mucrōe luctat si
 ne q̄ stulte d̄ flos castitat̄ se iactat
 q̄ p̄ illa q̄ d̄ carne t̄ sāguie nascūt
 p̄cā p̄ afflictōez carnis t̄ p̄ pigue
 dinē mēh n̄ fortit̄ istat. Mā p̄uit
 cupidis arc⁹ cū corpi n̄o subtra
 hit cib⁹ t̄ pot⁹: s̄z duz p̄ obn̄ oria
 v̄t̄ distēdit mēs caro t̄ ca stitas
 icōtinētie necesse ē sāulēt. Nam
 dū voluptati se gula icliat t̄ ma
 n⁹ oris amica vltra q̄ nā req̄rat
 .i. gule ruie mīstrat corpis a rula
 nutrit: t̄ ip̄a luxuria roborat. vt

In cena domini

castitas vigeat i mente caro ma-
ctet abstinentie falce. n. n. e illi p-
cedu si spūs sci fieri volumus tē-
plū. Ipse nos ab oi inqnamēto
carnis et spiritus sic mundare di-
gnetur: vt dignū illi mereamur ef-
fici tēplūz h et iperpetuū. In vni-
tate cui⁹ vi. et regnat. xps cū pre-
do bñdict⁹ i secula seculor. amē.

Sermo. ix.

Estur n̄ vos relinqua or-
phāos. ois. n. q̄ hui⁹ misce
pegrinatiōis vias erūpnosas ad
huc ābulare p̄pellit quē amor et
d̄sideriū xpi sui exiliū et vite beate
imemorē eē n̄ sinit. capitulū istd
sine gēitu et suspirijs legē: sic ar-
bitor. n̄ valebit. credo pp qd et lo-
quor. **N**ūo crucifixi amator istd
capitulū legēdo lachryas poterit
ptinere: dū ipm resurgētē totū d̄-
sideriū suū in dextera p̄fis seden-
tē adhuc n̄ valet videre. **N** dñe
iesu nisi amor tu⁹ mihi fiduciā da-
ret me orphanū a te credere eē
d̄relictū: qz te sic es vidē si possuz
dixisti. n. apostol⁹ tuis n̄ vos relin-
quā orphāos veniā ad vos. s. ego
miser adhuc n̄ merui a dño meo
audiri. n̄ iā te vltra reliquā orpha-
nū cito vēiā ad te et guadebit cor
tuū. **O**is a me interi recedat leti-
cia quousqz veniā visur⁹ quē d̄si-
derat aia mea. **P**erorē sp̄ hēbo
amicū quousqz videbo deū salua-
torē meū. nec mihi gaudiū iā eē
poterit dū auctorē gaudiū a me lō-
ge sic abire ptigerit felix inqz illa
aia q̄ q̄tidie gemit et luget: qz au-
ctorē oīuz mūdi saluatorē xps n̄
videt. **I**psa p̄fecto ridebit i die no-

uissimo: et gaudēs gaudebit i et-
nū cū xpo. **I**lla vō q̄ n̄ gemit de
xpi absēssu videat ne irrefragabi-
lū ploft i eiusdē xpi adnētū. **I**lla
spōsū spōsa suū n̄ amat q̄ p̄ deside-
rio illū vidēdi aliq̄ tpe n̄ suspirat
n. n. xps p̄fecte amare p̄vincit q̄
p̄ desiderio xpi suis oculis lachry-
mas nō largit. **S**z ille n̄ poterit a
xpo diuti⁹ separi q̄ p̄ ei⁹ amore
quotidie didicit lachrymari. cito
vēiet ad suos dolētes et absterget
oēm lachrymā ab oculis eor⁹ et iā
n̄ erit āpli⁹ neqz luct⁹ neqz clāor
s. gaudiū eternū de visiōe xpi q̄
dixit disci. suis. nō vos reliquā or-
phāos. et ē sēsus. n̄ vos relinqua
orphāos. i. n̄ ita dabit spūs p̄ me
vt ego n̄ sim vobiscū. n̄ vos re. or.
Orphāi grece. latie pupilli. hic i
dicat se eē p̄fēs illis. vēiā ad vos
p̄ resur. carnis q̄ vobiscū sum sp̄
p̄ntia maiestatis diuine. Et adhuc
modicū. et mund⁹ iā n̄ me videt.
vos at videbitis me. bōis tū appu-
it xps p̄ resur. nō p̄uis et pueris
amatorib⁹ mūdi. possum⁹ dicē q̄
modicū tps d̄r totū tps n̄ e mor-
talitatis. q̄ finito auferet ip̄ ne vi-
deat gloriā dei quā videbūt iusti
Nū at d̄r ego viuo et vos viuētis
sic ē intelligendū. ego viuo q̄ suz
vita et p̄ me vitā vos viuētis. **N**oc
vbo p̄nti viu o. s. vīus ē. qz mor-
erit futura resurrectio. Ad illos
vīus futuro. quos ē i fine futura re-
surrectio. In illa die vos cognos-
cetis. qz ego i p̄re et p̄f i me ē. et vos
i me et ego in vobis ac si dicat in
die nouissimo quādo p̄pleta fue-
rit v̄ra resurrectio cognoscetis quō

Sermones

Credis. qz ego i pfe mō tāq radi
us i sole vñ cū ipso z vos i me
vt palmite i vite z ego i vobis
vt i palmitib' vis. Sz mūd' nec
nūc videt: nec tūc videbit deū in
sua maiestate fulgētē. quis ē iste
mūd' maledict' a q' videri n̄ po
terit de': Maledict' i qz maledi
ct' z vitra q' dici pōt. maledict'
erit q' dñz xps etnalit nō videbit
mūd' eū n̄ videbit. mūd'. i. mū
di amator. Amatores. n. mūd'
mūdi vocāt. Mō se seducat q' cū
qz diligit mūdū mīhi credat n̄ di
ligit deū z si n̄ diligit vñ videbit
q' n̄ diligit deū cec' ē videre eū n̄
pōt. q' n̄ hz cor mūdum cor mīte
cor māsuetū cor caritat' dulce
die plenū oclor' lumē amiserit nec
ipz vñ lumis auctore videbit. si
g' deū videt dñsiderat cor tuū ab
oi lep' pci mūdificare n̄ negligat
memēto ore vitat' fuisse platū.
Bti mūdō cord' qm̄ ipi deū vid
būt. sz mūd' n̄ videt eū. qz n̄ hz
cor mūdū. mūd' dñ plurib' mōis
dñ mūd' trina machia rex cele
stiu' frestiu' z isernor' celū z q'cqd
celli abitu ptef. dñ mūd' amator
mūdi. vt h̄ adhuc modicu' z mū
d' me iā n̄ videt: dñ z mūd' q' est
ab oi sorde lot' z mūd' sic ē illō
mūdi pabstinētā ipi canamus
glia. d' illo solo mūdō imo d' illis
sol' imūda. i. amatorib' mūdi dñ
mūd' n̄ vidz deū. Mā q' diligit
mūdū n̄ ē caritas pñs i eo valō
sibi aduersat' aduicē amor mū
di z amor dñ. si amor mūdi h̄tat
n̄ ē quo itret amor dei. amor dei

hoiez fuocat a mūdō z amor mā
di hoiez a dō vñ dicit ali' extolie
vñ suū possessore dicit in isernū
ali' subleuat z trāsmittit in celū.
amor mūdi totū mūdū qrit z nū
qz satiat. imo cū pl' hz plus cupit
sp h̄fe amor dñ vñ cupit sp h̄fe
solū. illo p̄tē' ē nil aliū iā possi
dē p̄p̄rat amor dñ nil aliū qrit n̄
si deū. valde nobil' ē amor iste. oē
pulch' dñ dignat' amat p̄ter inio
late pulchritudis florē. Illū. i. q'
dicit. Ego sū flos capī z lilii pual
lū. oia q' sū q' xpi n̄ sū nō solū n̄ q'
rit: sz ē tāq stercora putrida ab
dicat z sublanat. p̄ta s̄gnit p̄ta
d̄p̄icit oia sibi vilescūt: qz ei sol'
xps dulcescit. o felix amor. o bte
amor q' te h̄nt bti sūt. q' te h̄nt fe
lices sūt: nimis ē felix. nimis ē be
at' cui' tñ ē dilectio xps h̄eam'
dilectissimi h̄ac felicitatē h̄eam'
nri creatoris lectionē i h̄ cogno
scitur amator xpi si fuit p̄cepta
xpi. vñ seqt. q' hz mādata mea z f
uat ea: ille ē q' diligit me. q' hz in
memoria z fuit i vita q' hz faciē
da z fuit p̄seuerādo. vñ q' hz in
fmōib' z fuit i morib'. vñ hz au
diēdo z fuit faciēdo. ille ē q' di
ligit me. mlti sūt. n. q' dñi māda
ta h̄nt: z ea mīme tenēt. mlti h̄nt
i libro: sz ea nō tenēt aio multi i
voce sz n̄ i ope. multi i memoria
sz nō in vita. multi i d̄bo sz nō in
exēplo. Illi p̄fecto nō sūt de dile
ctorib' xpi. Isti inqz plagis vapu
labūt mult'. Istis erit flet' z stri
dor dētiū. ignis sulfur z spūs p
cellaz ps pene cor' cū diabolo z

Angella
Gnū erit
pudū m
gloriatō.
liget a p
māestab
vñ amato
ctor tui d
tibi mali
tibi dōi
git q' d n
mis felix
quē pie
spū xpi
at': q' at
dali q' hz
nare z sal
uare quo
pōt quor
quos di
lacies di
qd facies
sū lz p̄cō:
us tue dil
amotis. o
fmo. q'
de suo illi
co q' tñ p
rat. Qd ē
intelligat
inueniat.
p̄at z tenē
q' tñ possū
rib' ruit. q'
flectado ei
mūt. vbi si
gni eterni
ant z erul
le illia. au
lētes aud
tio xpi. p

in cena domini

angelis ei⁹. s³ diligētib⁹ xp̄s ma-
gnū erit⁹ gaudiū magnū erit tri-
pudiū magna exultatio magna
gloriatō. Seq̄t. n. q̄ diligit me di-
liget a p̄re meo et ego diligā eū et
māestabo ei me ip̄m. Quid tibi
v̄r amator xp̄i cultor dei. despe-
ctor tui d̄ p̄mio amoris tui. quid
tibi mali poterit nocere. aut qd
tibi bōi poterit deē si ille te dili-
git qd d̄ nihilo p̄cta creauit. o ni-
mis felix et vltra qd dici pōt b̄tū
quē pie diligit de⁹ p̄f et fili⁹ ei⁹ cū
spū xp̄i et dei. qd in q̄s felici⁹ qd be-
ati⁹. q̄ ab eo diligit qd ē dñs para-
disi qd h̄z ptātez vite et mortis. Bā-
nare et saluare dānare q̄s odit sal-
uare quos diligit sic. n. saluare n̄
pōt quos odit: sic dānare nō pōt
quos diligit. Sed o dñe iesu qd
facies dilectorib⁹ tuis. dic rogo
qd facies sic dic vt audia nā et ego
fū l̄z p̄cōr: qd diligo te qd erit p̄mi-
ūz tue dilectiōis. q̄sue fructus tui
amoris. dic et letifica aīaz meā de
p̄mio. Qui te diligit ex toto cor-
de suo illd̄ attēdit. illd̄ expectat p̄
eo qd tū differt gemit et qūq̄ plo-
rat. Qd ē illd̄ dic vt frēs audiāt et
intelligāt: intelligāt et q̄rant q̄rāt et
inueniāt. inueniāt et accipiāt. acci-
piāt et teneāt. teneāt et amēt. amēt
q̄tū possūt. Quid dabis delecto-
rib⁹ tuis. qd māifestabis illis. māi-
festabo eis me ip̄s. vbi sūt qui ge-
mūt. vbi sūt qd lugēt p̄ dilectōe re-
gni eterni p̄ abūtia xp̄i. Gaude-
ant et exultēt qz iesus māifestabit
se illis. audistis frēs audistis do-
lētes audistis lugētes p̄ deside-
rio xp̄i. p̄ amore dilectissimi dñi.

plasmatoris redēptoris saluato-
ris toti⁹ paradisi. dulcedis glorie et
splēdoris gaudiū et iocūditas au-
distis de p̄mio v̄ri laboris de do-
no qd dabit iesus me⁹ et v̄tinā me-
us dilectorib⁹ suis dilectori meo
inq̄t manifestabo me ip̄s. o sāmū
gaudiū o immēsa leticia. Quid
dulcius. qd gloriosius qd beati⁹
q̄ illū videre facie ad facie. Cui⁹
pulchritudinē sol et luna mirant⁹
quez sancti angeli vidēt et videre
desiderāt sp̄ et nunq̄ de ei⁹ visio-
ne satiant⁹. Qui es decōr celi dull-
cedo paradisi fides viuentiū spes
moriētū et sal⁹ oīum iesus xp̄us
dñs n̄r. Nihil cari⁹ nihil melius
q̄ ipse dñs diligētib⁹ se nō p̄mie-
tit aux nō argentū. nō gēmas n̄
lapides pretiosos. nō celū. nō ter-
rā. sed seip̄m creatorē omniū et d̄-
uz p̄ctor hoc est p̄mūm amoris
meritū tue dilectionis qd dñm se-
sum super omnia diligis. diligis
dico nō voce s³ ope nō veste. sed
mente nō habitu. sed affectu nō
in simulatione sed in veritate. se
ip̄sum tibi manifestabit. seip̄m tibi
dabit. vis ampli⁹. Queris alē-
ud. Vile est qd qd sine ip̄so ē. Di-
ligis illū. Aide ergo ne aliū q̄rās
ab eo nisi seip̄m dedignat⁹ p̄ petē-
tem si ipse petitionis causa prin-
cipalis nō fuerit. q̄uis omnia bo-
na donat: libentius donat seip̄m
Noli timere de magnitudine de-
nobilitate doni. Dilige eū ex to-
to corde ex tota mēte: et sic pote-
ris ad eū secure accedere ad eū i-
tra et dice⁹ ei volo dñe vt tu mi-
hi portō sis i terra viuētū: o felix

Sermones

portio. o bñs hereditas. o dñe tu
su q̄s mihi dabit vt in veritate di
cere possim dñs pars hereditatis
mee. vtinā tu mihi sis p̄mū mei
laboris merces mee pegrinatōis
et p̄solatō mei meroris. O iesu ie
su q̄ es cā mei amoris. tu mihi sis
cā sufficiens possidēde tātē posses
siois. Sequit̄. dicit ei iudas nō il
le scarioth. Sñe q̄d factum ē: qz
nobis manifestaturus es teipsum
et nō mūdo. Audito q̄ mundus
ñ videbit eū. sed potius ipsi vide
būt. p̄ oibus questurus querit iu
das cām hui⁹ discretiōis. hec est
aut̄ cā dñi respōsiōis dilectio per
quā sola discernit gens scā a non
scā. et q̄ cā sit dilectio. pbat in cu
stodia fmonū sicut dicit dñs. Si
q̄s diligit me fmonē meū serua
bit: in hoc. n. probat dilectio dei
s. in obseruatione et custodia mā
datoz xp̄i: qz pbatō dilectionis
exhibitio est operis. frustra enim
se deum diligere dicit qui māda
tis ei⁹ suis operibus contradicit
Immo illum habet odio qui ei⁹
nō obsecundat mandato. Nemo
se tegat sub habitu religiōis nul
lus sibi paliare scitatem p̄sumat
sub tegmine monastici ordinis.
Ille tantū diligit xp̄m qui p̄ suo
posse ipsi⁹ satagit obseruare mā
datum.

Cum. n. videris monachus ad
ptumeliāz humilē: ad opprobria
patientē: suis deuotū prioribus
in moribus mansuetū tacitū ad
loquendū assiduū ad silētū. In
claustrō attēte legentes: in eccle

sia suis vocibus xp̄m cū omni de
uotioe laudantē: si nō ptinē tñ
quotidie lachrymātē: parū in re
fectione ad obediētiāz p̄optum
vbiqz procliū vbiqz inclinatu:
vbiqz verecundū ore celū pulsan
tē. semp ad dñm corde clamātes
cultore. p̄mū: et p̄tēptore sui. Cū
ctos diligētē. seipsuz odientē tñe
dicere poteris monachus iste sui
creatoris fuaat mandatū. o q̄ fe
lix. o q̄ beatus ē mōachus talis
Profecto iste mōach⁹ sui habe
bit premiū dñm iesum et dñm no
strū. sed ille qui charitates nō hz
q̄ ei⁹ nō seruat fmonē: iā non est
ei⁹. Qd̄ ergo erit premiū istius.
Ignis et sulphuris amnis mors
et infern⁹ premiū ei⁹. vtinā tu na
tus nō esses si tibi talis debet be
reditas. Igit̄ si premiū qd̄ xp̄us ē
habere desideras illius fmones
fua. s. mandatū nouū do vobis:
vt diligat̄ vos inuicē. Si diligis
xp̄z necesse ē vt diligas fr̄ez tuū.
Tuū. n. spernit amorē: sed in tuo
fratre tñ habes charitatē. immo
te odit si fratre tuū ñ diligis. Er
go ne icurras odiū xp̄i teneas il
lesam charitatē fratris tui. Ma
gnū premiū sequit̄ inde. Qd̄ pre
miū superi⁹ dictū est: et adhuc re
petere libet. Istud premiūz quō
amplius ruminat in ore tāto ma
gis mellefcit in corde. et quāte sit
dulcedinis nō ignorat q̄ vt illud
iā habere valeat assidue pro viri
bus elaborat. Premiūz fraterne
dilectiōis. amorem xp̄isti et dei
patriis sui. ipsa veritas ait. Si q̄s

25

omni
seine
arci
pro
nclat
elin
et cla
ore
dient
tyus
lacio
achus
sp
vire
mure
reclat
temin
talle
rom
dima
ous
hoc
leges
necle
parit
di
xpe
cra
de
elice
prom
oc
de
orat
induc
emus
capiti
itas

٤

Sermones

nat. Scio et certum suum: quod absterget deus omnem lachrymam ad oculis eius: cum venerit dies nuptiarum christi ecce tempore illo quo fuerint virgines introducte in thalamum regis eterni. Sed quomodo ab oculis tuis absterget lachrymas si per eius amore non gemis et ploras? Credo quod per illum diligis. si per eius amore non suspiras et plangis. Si sic es monachus vel nescis. sed dicis mihi ego non possum flere. Ad quem ego. Ideo non ploras quia christus perfecte non amas. lachryme ergo testes amoris sunt. Si non ploras per amorem patrie. plange tamen per timorem gehene. Sed dicis nec hoc possum. Cui ego. Si hoc non potes. nec times mortem: nec amas vitam. et si timeres: aut pareris: aut ex toto nihil. Tu autem cui servat hereditas in eterna vita deum time et eius mandata custodi. qui non diligit me aut dominus iesus filius dei sermones meos non servat. Nos illum per viribus diligamus et illius precepta servemus: quia inde magna sequitur merces. Quod vero sequitur: et sermonem quem audistis non est meus. sic est intelligendum sic est exponendum. Sermo quem audistis non est meus: et ibi quedam figura quam dicit antistasia quoniam casus ponitur per casu. rogo te ne te moveat ne te perturbet quod tota spiritus tua ponis in dominum iesum christum. et ex toto corde diligis illum. credens illum esse verum deum cum patre et spiritu sancto illud quod dicit. Sermonem quem audistis non est meus: sed patris: quia ego non sum a me: sed a patre. Sed deus de deo. lumen de lumi-

ne filius de patre. Unus cum illo in essentia in maiestate in divinitate in virtute in potentia in creatioe non posterior eo vel prior. non maior nec minor: sed omnia illi equalis. Alius sum in persona: non alius in natura. nam alia est persona patris. alia filii. alia spiritus sancti. Verba quae ego loquor vobis patris mei sunt quia ipse me misit: et ego sum ab ipso et verba mea sunt ab ipso. Vel aliter. Sermo quem audistis non est meus. id est non est assumpti hominis: sed dei assumpti: non est hominis filii: sed est filii dei. non est meus secundum quod natus sum de virgine: sed est meus secundum quod sum genitus a deo patre? Non est meus in eo quod sum filius virginis: sed est meus in eo quod sum filius dei patris. Superius dixit. quod non diligit me sermones meos non servat hic autem dicit. Sermo quem audistis non est meus. Superius dixit sermones meos. Nunc autem dicit. Sermonem quem audistis non est meus. Valde contraria sunt et non est: sunt et non sunt: est meus: et non est meus. Sunt mei et non sunt mei. Et tamen sicut veritas loquitur. ita est. Sunt sui. in quantum creator non in quantum creatura. In quantum deus non in quantum homo. Sunt sui: quia omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil. Non sunt sui. sed patris: quia factus est obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. vel forte hoc dicit: ut discipuli eius qui mundus in illo perfecte credebant firmitus sua precepta tenerent: et obnoxius observarent. Dum scirent illa precepta esse dei patris facta

In cena domini

ctoris et creatoris euctoris. Ad
 foris sublimitas maioris excellē
 tie: et dignitas semp videt pater
 esse: q̄ filius. hoc enī dico in p̄a
 nitate: nō i diuinitate: q̄ in diui
 nitate filius patri est equalis nō
 eo posterior: si eo minor equalis
 ē patri fm diuinitatē: mior patre
 fm humanitatē: vt ergo illi⁹ ver
 ba cari⁹ teneret audita discipuli
 sui: et eor sequaces dixit illa esse
 sui patris: Ac si diceret. Ea que p
 cipio vobis irrefragabilē debent
 observari: nec i totū: nec in partē
 ratio vlla pmittit cōnelli: q̄ non
 sunt mea. sed patris mei. naz ego
 a patre suz filius. vnde vba mea
 et opa n̄ sunt mea. s̄ patris. Pat
 i me manens facit opa sua: p me
 dat vobis p̄cepta. hoc est o terra
 terren⁹ trabea mortalitatis indu
 tus i hac valle lachrymar a gau
 dijs paradisi expulsus deū loquē
 tē merebat audire in hoc erāno
 so exilio cui⁹ p̄cepta p̄tēpit ad
 huc p̄hē⁹ in paradiso: et que via
 sibi remāisset redenti ad patriā
 nec miser iaz excogitare valebat.
 S̄ illi⁹ misertus dñs su⁹ quere
 re venit errantē: solari dolentes
 sanare infirmā releuare defectūs
 patriā restituere exili: et mortuo
 vitā sine fine mansurā. Tū venit
 verbū ad carnē. deus ad hoies: et
 verbū factum est caro: et deus fa
 ctus ē homo. et verbū p carne: et
 de⁹ p hoiem ore ad os loquit ad
 ipsum hominē. et fm hominē
 dat homini vite p̄ceptū. et ho
 mo homini obediāt et per ipsum

hominem deū ad ipsū deus ho
 minē redeat a quo. s̄ deo miser p
 inobedientiam recesserat. Unde
 deus homo apud hoies manēs
 mortalis: mortalib⁹ dat vite mā
 datū: vt immortales per ipsū iā
 facti: cum illo immortali eterna
 liter viuere possint beati. et h̄ no
 tandē sunt due dñi mansiones
 vna in via: alia in patriā. vna tē
 poralis quando nobiscum man
 sit in carne. alia eterna in qua
 manebimus cum illo in anima
 glorificati et corpore. De prima
 dicit in p̄sequentibus. Nec locu
 tus sum vobis apud vos manēs
 scz presentia corporali. Sed ve
 niet tempus. vt a vobis subtra
 ham presentia carnis. et sic amo
 do per spiritum locuturus sū vo
 bis: vnde recte sequit. Paracli
 tus autem spūs sanctus quē mī
 tit pater in nomine meo: ipse vos
 docebit oīa. et suggeret omnia q̄
 cunq; dixero vobis. Docebit in
 quit domin⁹ iesus quod vbi di
 xero. nō q̄ filius dicat: et aliō sp̄
 ritus doceat: q̄ christus dicit et
 docet ipsa trinitas dicit et docet.
 s̄ q̄ trinitas ē oportet singulas
 insinuari p̄sonas q̄ nos distincte
 audire et inseparabiliter intelli
 gere. Cū ergo dicim⁹ pater et fili
 us et spūs sanct⁹: non eos simul
 dicim⁹ cum non possint esse non
 simul. Quod vero dicit. Para
 clitus quē mittet pater et c. sic est
 intelligendum. Ego corporali p
 sentia vos desero. s̄ nō vos p̄sen
 tia spiritus derelinquo. Corpūs

Sermones

quod dicitur terra suscepit ad celestia sub
leno. et per spiritum meum usque ad p
sumationem seculi vobiscum ma
nebo. Pater me misit ut appa
rerem in carne visibilis: sed venit ho
ra et tempus ut solus debita mortis
et resurgens a mortuis ascensus
ad dexteram patris: nec amplius in carne
mortaliter mundus me videbit.
Paracletus autem spiritus quem mittet
pater in nomine meo abundantia sue dul
cedinis vos consolabit de absen
tia mee carnis: et erit vestester ma
gister: non foris verba perstreps
sed intus in corde docens suggeret
vobis omnia: et vos docebit omnia que
cumque per illum dixero vobis. In spi
rauero vobis ipse erit doctor ve
ster et consolatio vestra. Non poteritis
dolere de absentia carnis mee:
dum ipse spiritus manet in cordibus
vestris. Veniat obsecro domine ie
su ille spiritus tuus deus et do
minus meus veniet in cor meum:
et sic inebriet illud tuo amore ut
nullum aliud preter te queram amo
rem nullam aliam preter te amem pul
chritudinem nullam preter te va
leam gustare dulcedinem qui es
fauns mellis deus et homo mel
de deo preface: fauns de virgine ma
tre. Mel in sinu patris. Fauns fra
ctus in cruce. Mel: impassibilis re
gnans cum preface fauns in sepulchro
Mel cum patre et spiritu sancto
regnans in celo et in omni loco be
nedictus per cuncta secula secu
lorum. Amen.

Mel. x. Sermo. x.

Verba domini iesu qui illuz

ex toto corde diligere nonit. Sed
sint dulcia sapit: nec illis ita clau
dere valebit adiuturum qui in armario
peccatoris sui christum dominum vite per
hensis amplexibus strictis totum
paradisi pulchritudinis continet
iocunditatem et gaudium illa sunt pa
sca vite refectio anime dulcedinis
pocula dilectorum christi letificantia
corda cariora diligentibus chri
stum super aurum et lapidem pre
ciosum multum et dulciora super
mel et fauum. Negligentibus et
male viuētibus tanquam bilis ama
ra odiosa non modicum fastidio
sa per omnem modum. Illis pena
eterna: diligentibus christum prepa
rauit perpetuam gloriam. Illis
supplicium: istis premium in vi
ta beata. Illis mortem: istis vitam
Illis infernum: istis societatem an
gelorum. Quicumque sunt illi luge
ant doleant aure cordis aperiant
verbum dei suscipiant: et quod precipit
faciant. In illo sunt thesauri sapientie
et scientie diuitie et glorie multae.
Igitur audiant me peccatores christi
quos audire delectat verba eius
de christi. Sed rogo ut se preparat
ad lachrymas fundendum qui ver
bis christi ita preparat auditum.
Quomodo poterit iam lachry
mas continere nisi nouerit iam
christum iturum ad patrem disci
pulis suis toto charitatis ample
xu pacem dedisse: ait dominus di
scipulis suis.

Pacem relinquo vobis pacem
meam do vobis: non quomodo mundus
dat ego do vobis. Dominus

in iohannis vbi
tem suam e
genus salus
redemptioni
quere nuna
terra pfa do
corpali pma
tatis affectu
mediocriter
luteccedens
rena illos mi
de absentia si
bat. Sed q
ri volebat ta
rillimo mero
relut vltimū
amplectens in
ruit. Sed qu
lachrymarum
Curus cor et
diu dantia es
fontē totū n
liri lachryma
dolor. Qui
tus dolor. Et
multus dolo
lore relinque
quo amore p
tracitū amo
bant nupel ali
pū aliud defici
dno illius pfa
n eius dulciss
ri et melitua
d oia cogitab
oibus essent e
nam reuocab
lachrymarum en
marissimū cor
lū amodo sui

in cena domini

¶ n. iesus ubi venit tps quo p mortem suam disposuerat humanum genus saluare. et animam suam dare redemptionem p multis relinquere mundum et ascendere ad deum xteram p se discipulos suos quos corporali pietate deserebat toto caritatis affectu intra sinum amoris non mediocriter continebat. inde velut recedens ab eis. et quasi deservens illos modis quibus poterat de absentia sua eos consolari studebat. Sed quanto magis eos consolari volebat tanto magis illos amarissimum merore replebat. Tunc velut ultimum vale faciens illos eos amplectens in eos oscula forsitim ruit. Sed quantum ibi fuerit flumini lachrymarum quod estimare valebit. Cuius cor est si saxeum esset tanta redundantia caritatis lachrymarum fonte totum non resolvisset. Ministri lachrymarum tunc erant amor. et dolor. Quamvis amor. Quamvis dolor. Et quia multus amor. ideo multus dolor. nam cum magno dolore relinquerebant quem cum magno amore possidebant. o quanto erat ibi amor: nihil aliud volebant nihil aliud querebant. nihil aliud desiderabant nisi esse cum domino illius perfrui visione iocundari eius dulcissima locutione satari et melliflua pueratione. Cum haec omnia cogitabant et o quanto cito his oibus essent carituri ad memoriam revocabant: tunc per flumens lachrymarum emanabant dolores amarissimi cordium. Quanta erat ibi amoris suavitas et quanta sua

nitatis caritas. Sed discipulorum labijs imprimerebatur labia redemptionis. Tunc in veritate illi dicere poterant mel et lac sub lingua tua et sapor distillas sunt labia tua odor tuus omnem balsami odores excedit et aliquid in odoribus continetur et sic erat. Quanta erat ibi odoris fragrantia ubi erat tanta amoris abundantia et quanta erat ibi tristitia de tanti odoris et dulcedis futura absentia. Quibus singultibus existimabo discipulorum corda fuisse verata dum audirent. Pacem meam do vobis: pacem relinquo vobis. Ibi meror erat et licet omnes erant una voce plangentes. pacem inquit dominus iesus discipulis suis meam do vobis: pacem relinquo vobis. non quoniam mundus dat ego do vobis. Ego iturus ad patrem. pacem relinquo vobis et vos perducatur ad patrem pacem meam do vobis. Hoc est quod propheta dicit. Pacem super pacem. Et alibi dominus dabis pacem nobis. pacem. quia in te speravimus. Pax est in hoc seculo. in quo manentes hostem vincimus invicem diligimus et de oculis invicem non iudicamus. Pax erit in futuro. Cum sine hoste regnabimus ubi alter ab altero non poterit dissentire. ubi omnia erunt nuda et aperte laus unicuique a deo. In illo autem est utraque pax. Ipse est pax nostra. quia nos pacificavit deo per sanguinem suum. Erit pax vestra in futuro cum tradiderit regnum deo et patri et erit deus omnia in oibus qui non erit luctatio cum carne et sanguine.

Sermones

Immo palma et corona decerta-
to agere. cum viderim? cum sicuti est
Sed forte admirabitur noster auditor:
cum in hoc libello, seruuli christi ipsi in-
uenerint christum pacem dedisse disci-
pulis suis. Ad quem per totum christi.
Quid miraris: quod turbaris: hoc
non est magnus. quod audis. Quid
putas esse abiecti? an flexis geni-
bus? discipulorum pedes lauasse. An
eos in pacis osculo suscepisse: illis
non horruit pacis osculum dare pro quo
non timuit patibulum crucis su-
bire. Sed forte dicit. Ego in aposto-
lo lego quod christus discipulis suis dixe-
rit. pacem relinquo vobis. pacem mea-
do vobis. Sed non lego quod sua scissi-
ma labia discipulorum impresserit la-
biis. cui ego si ore veritatis constat
esse platam. cur postulare non debet esse ple-
tum? Non est periculosum sic credere. non
est danabile sic sentire. Non est sed fide
Sequitur. Non quomodo mundus dat ego
do vobis. Qualem pacem dat mun-
dus iste: Pacem falsam: pacem fictam: pa-
cem sophysticam: pacem palatiicam.
Pax est vinculum amoris et idissol-
ubilis copago caritatis: sed quod amat
mundus. prorsus utique nihil. Nihil
amat. nihil diligit. cuncta odit. cum
eta pimit et occidit. Ab egressu pro-
prie matris vteris: usque ad ingressum
vetricis: quod omnis matris homo miser
a mundo: fame. sitis. nuditate fri-
gus cruciatis canthera perturbat. sca-
biem cutis. dolorem capitis. ciragram in
manibus. podagram in pedibus. mor-
bum in epate: morbum in iecore. vnde
quod miseria intus et extra. Foris illud
interficiat gladius et domi mors si-

milis est. Ad ultimum morte seua
cunctos prosternit et deicit. Ecce quod
liber est amor mundi: quod est dilectio
mundi. Et tamen miseri homines mundi
fallaciam non attendentes odientem
diligunt et seculo eius gladio sponte
colla submitunt. isti miseri si sine
periculo. sed utinam sapienter et intelli-
gerent: et his quod ventura sunt in omni-
simis temporibus prouiderent. Prose-
cto mundum odirent. et non diligerent
dicit et aliter mundus. scilicet rex tran-
seuntium amatores. Sed qualis sit
pax et concordia. inter illos sapiens
quisque aduertere facile potest. igitur spem
ta huius mundi pacem et concordiam. ad
huc ad pacem domini nostri iesu christi rede-
amus. quam eius dilectionem esse et
credere: quod dilexit nos. et lauit nos
a peccatis nostris in sanguine suo.
videtur non esse absurdum. Nec est illa
dilectio: quod deus mundum sic dilexit
ut se mundo hominum daret: ut ois qui
credit in illum non peccet sed habeat vitam
eternam. Hanc pacem. scilicet caritatem illi
reliquit: cum aiam suam pro illorum salute do-
dit hoc est corpus illud sanctissimum
quod de intemerata virgine suscepit
vitam horrendo in climate crucis
posuit perfusione contempta. hanc pa-
cem nobis reliquit. Sicut beatus
Petrus apostolus asserit dicens
christus passus est pro nobis: nobis re-
linquens exemplum. ut sequamur ve-
stigia eius. Et ad hanc caritatem
alibi nos hortatur ubi ait. christo in
carne passio et vos eadem cogita-
tione armamini. hanc pacem no-
bis moriendo reliquit. Alia pa-
cem nobis resurgendo donauit. pri-

manos libe-
nos reco-
per dimitte
paradisi pe-
cedit mori
dam nobis
gnans cum
luctu et doli-
dio et exultat
mola. sed a
miseria. sed
ma sumus
secunda eri-
chriso. An
discipuli pri-
mino. Ab illi-
tem recessur
bant. vnde
credebant. vnde
Zugbat qu-
rum sciebant.
ru: et ad cele-
u plecte cred-
quibus illor-
tamen pre di-
Ietico ego
deducit aqu-
solator me-
meas. Quos
fieri resperit
scdm homine-
tut. Sed modi-
colan non v-
turbetur cor
pace reliquo.
inuatat passe-
cut homo vai-
presens. non
neg formidet

in cena domini

nia nos liberat a peccato. Secūda
nos recōciliat dño. prima nobis
pcā dimittit scda nos ad gaudia
paradisi perducit. Prima nobis
dedit moriturus in cruce. Secūda
nobis dabit in eternitate re
gnans cum patre. Prima fuit in
luctu et dolore. secūda erit in gau
dio et exultatione. Prima lachry
mosa. scda glōriosa. Prima est i
miseria. scda erit in gloria. In pri
ma sumus scētes pro christo. In
secunda erimus gaudentes cum
christo. Unde nō imerito plorat
discipuli pro magistro: serui p do
mino. Ab illis quodā mō p mor
tem recessuro. Nec mirum. Uide
bant. unde dolere poterāt. sed nō
credebāt. unde gaudere debebāt.
Ugebāt quia christum moritu
rum sciebāt. sed illum resurrectu
rum et ad celos ascensurum adhuc
nō pfecte credebant. poterat vnus
quisq; illorū veraciter dicere. Si
tamen pre dolore loqui valebāt.
Icci co ego ploro et oculus me
deducit aquā: quia in e deserit cō
solator meus consolans animas
meas. Quos vt dñs amarissime
flere respexit credo q; lachrymas
scdm hominem continere nō po
tuit. S; modis quibus valuit eos
cōsolari non distulit dicēs. Non
turbetur cor vestrum quia vos i
pace reliquo. neq; formidet lūp
inuadat pastoris abñtia. quia si
cut homo vado: s; sicut deus suz
presens. non turbetur cor vestrū
neq; formidet d morte mea. quia

post tres dies resurgam et veniā
ad vos et videbitis me vitā i quē
q; cūq; crediderit mortis impio
subiacere nō poterit. vado s; ite
rum veniam ad vos et accipiam
vos ad me ipsum: vt vbi suz ego
et vos sitis. Non debetis turbari
non debetis contristari de ascen
su meo. unde mihi tātus puenit
honor et gloria tanta poti⁹ inde
gaudere debetis. Nō me diligis
Si diligeres me gauderets vt
q; q; vado ad patrem. q; pater
maior me ē. Iā imperate lachry
mis q; de meo absessu gaudere
deberis. Nolite fletibus indulges
q; ad patrem vado: nec vos reli
quo. Ad patrem vado secundū
carnem: nec vos relinquo scdm
diuinitatem. Ad patrem vadit
homo assumptus et vobiscum re
manebit patris assumens filius.
Corpus quod de virginea terra
suscepi supra choros angelorū ex
alto. vt filius hoīs ibi sedeat i de
xtera patris et habeat per grati
am: quicquid ipse deus habet p
naturam. Ad patrē vado. vt ge
nus humanū diabolica fraude
deceptum aculeo antiqui serpē
tis occisum in hac valle lachry
marū sepultū i celo collocē et ad
gregem angelorū reportem cen
tesimā ouem perditam per lon
gum tempus errantem. Et ideo
rogo ne turbetur cor vestrū de
morte mea. quia sic fieri oportet
Expedi vt vnus homo moria
tur pro populo: et non tota gens

Sermones

peat. In tribus diebus et tribus noctibus ero in corde terre postea die tertia resurgam pempto principe mundi. et videbitis me et gaudebit cor vestrum. xl. die ascendet in celum sessurus ad dexteram patris et illuc trahet vos ad me ipsum: mecum feliciter regnabitis. et ideo rogo gaudeate. O bone iesu. domine deus vita mea tota spes mea omne desiderium nostrum. quid nobis ais: Quid nobis pro te gementibus et lugentibus dicis: Sis. n. vita quam nunquam morieris quia tu es totum desiderium nostrum ideo gemimus et dolemus valde quia te sicut es videre non possumus. Valde. n. Domine iesu. unica spes nostra salutis. Turbatur cor nostrum. quia adhuc non meruimus videre te dominum nostrum. Gemimus et dolemus et multum turbatur cor nostrum: sed adhuc a domino nostro non meruimus audire. non turbetur cor vestrum. O felices apostoli. o beati discipuli domini. Vos. n. meruistis illum in carne videre presentem: docentem in verbis: potentem in factis: infirmos curantem: mortuos suscitantem. Cum illo ambulare. cum illo sedere una cum illo sumere cibum illum a mortuis resurgentem ad celos ascendentem. nunc videtis illum in sinu patris sui fulgentem. Quid. n. felices: quidne beati? Quia perfrui visio dei: quia dilecta illa tua visio domine dei. hanc anima mei pectoris concupiscit. et quia eam adhuc non habet quodammodo languet et deficit. sed spero in domino iesu christo. quia in carne mea vi-

debo dei saluatore meum. Reposita est hec spes mea in mente mea. Ego interius gaudens gaudebo: et spiritus anima mea exultabit de iesu saluatore meo. qui resurgens a mortuis ascendit ad celos. et sedet beatus ad dexteram patris. Qui ascendens ad patrem dolentibus discipulis dixit. Si diligereis me gauderes utique: quia vado ad patrem: quia pater maior me est. Sequitur. Et nunc dixi vobis priusquam fiat ut cum factus fuerit credatis. Iam nunc dico vobis. vado ad patrem patris: quia fiat ut postquam ascendero plecte credatis quia ego sum filius dei. Et credatis inquit. Credatis: non quod factum videritis: quia hec non est laus. vel meritum fidei. imo non est fides de eo quod visum est. Sed credatis: me filium dei. non noua fide qua et prius credistis sed ancta et referta. modo cum hec diceret erat fides illorum parua. et cum moreretur fuit nulla. Sequitur. Iam multa loquar vobiscum. Venit. n. princeps mundi huius: et in me non habet quicquam. imminet tempus et hora ut solui debitu mortis et in hac mortali carne iam non multa loquar vobiscum. Venit diabolus non princeps creaturarum sed peccator: non lucis. sed tenebrarum: non vite sed mortis non gaudij: sed meroris. et in me non habet quicquam. id est. nihil est in me quod ad eum pertinereat: ipse peccatum non fecit nec unquam voluit. nec peccatum unquam potuit. Voluit huius deus quod perderet pauper venit nec diabolus quod auferret: Venit. n. princeps superbie. princeps inuidie. princeps

invidia et
concordia
Ad princeps
benignitas
rectionis
dignitas
videret si
inueniret
mortalitatem
nunc et in eo
nunc quod est
re. Sed mihi
eo nihil in
ius quod habet
tamen. per omnia
diebus carne
tionis obitu
illam saluam
et clamore
auditus est
et cum esset filius
habet quod passus
lamatus fac
perantibus
In quo auct
lum inuenit
rit. venit. n. p
et in me non habet
posset dicere
veris si perit
perit in se plect
tiposorum et r
thioni et dicit
dus quod dilige
danti dedit mi
si diceret et ex
et si perit non
menturus in
mea delere po
tas perit mei.

In cena domini

linoris et dolositas: princeps rancoris et cuiuslibet male voluntatis. Ad principem humilitatis preter et benignitatis: principem vite et resurrectionis, principem glorie et beatitudinis seipiterne. Ad eum venit ut videret si in eo macula peccati aliquis inueniret: viderat cum trabea nostre mortalitatis indutum: morti vicinum et in eo se credidit aliquid inuenire quod ei in morte posset obijcere. Sed miser ille deceptus est quia in eo nihil inuenit proprium: sed per ipsum quod habebat in alijs amisit antiquum. pro omnia sit iesus benedictus qui in diebus carnes sue preces et obsecrationes obtulit ad eum qui poterat illum saluare a morte cum lachrymis et clamore valido offerens. et ex auditus est per suam reuerentiam: qui et cum esset filius dei didicit cum ex his qui passus est obedientiam et consumatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne. In quo auctor mortis peccati nullum inuenit sicut ipsa veritas dixit. venit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquam. Sed forte posset dicere aliquis. Cur ergo moreris si peccatum non habes cum mors ex peccato tantum sit persecuta: ideo facit hic antipositorum et respondet huic tacite questioni et dicit. ut cognoscat mundus quia diligo premeum. et hoc mandatum dedit mihi pater ut facerem. ac si diceret vix est quod adhuc mori non esset si peccatum non fuisset et ideo veni moriturus in mundum ut morte mea delerem peccatum: hec est enim voluntas patris mei. ut pro salute gene-

ris humani summa supplicium crucis. At ergo mundus cognoscat quia diligo premeum quod mihi mandatum dedit facio illud. hoc est quod beatus apostolus dixit. Factus est obediens patri usque ad mortem: mortem autem crucis. Sequitur. Surgite eam. hinc adhuc erat in loco ubi discubuerat cum discipulis suis. Tunc discipulis dixit. Surgite eamus hic ad locum in quo tradendus sumus in morte. Non est amplius hic ulterius iam sedendum. preterit tempus requietionis: et ecce tempus festinat passionis. Surgite et venite post me. Ad eum precedentem ad passionem sequi debetis quia ego sum vitis et vos palmites. Ego sum caput vestrum eiusdem nature vobiscum. et capite lingue te cetera membra infici debet. Secundum quod sum homo sum caput ecclesie: et ideo vobiscum eiusdem nature. Ego sum vitis vera. non illa que versa est in amaritudinem quam expectabam ut faceret vinas et fecit agrestes lubricas. Ego sum odorifera vitis pulchritudinis mire. floribus secunda dans botrum dulcissimum cunctis palmitibus meis manentibus in me. Ego sum vitis: tale generans vinum quod letificat cor hominis. Ego sum vitis proprium sanguinem libans deo patri pro salute populi mei. Ego sum vitis flores. Ego sum vitis frondens. vitis fructificans non egens adminiculo vel mihi. nec ullius auxilio ligni: ego sum vitis non culta ab homine sed a deo pre non tantum exterius per culturam sed etiam interiorem per gratiam: non tantum

Sermones

extra operando sed et interius incrementum dādo. Christus est vitis in quo est totum humorem. i. omnis plenitudo spiritus sancti corporaliter. Palmites eius sunt apostoli et omnes qui ei fide adherent. Hanc vitam dei christi humanam naturam deus pater mandavit faciendo immunem a peccatis: et dādo virtutes. sic facit et palmitibus. licet non omnia sicut et christo. unde sequitur omnem palmitem in me non ferrentem fructum tollet eum: et omnem qui fert fructum purgabit eum: ut fructum plus afferat. omnes. n. qui christo adherent fide sunt palmites manentes in christo salutifera vite. Sed alij faciunt fructum: alij in sterilitate persistunt. Alij florent: et geminantes: et botrum producunt dulcedinem. Alij se per latitudinem foliorum expandunt pulchritudinem cupientes habere tantum viriditatis omnes qui in sterilitate persistunt: et qui per latitudinem sine fructu se foliorum expandunt tempore putationis si deus pater illos sine fructu invenit absidet a vite: et in ignem mittet et ardent. Sed forsitan tuum animus pulsatur quomodo qui fide christo adherent abscedi ab ipso continentur cum omnes qui adherent christo unus spiritus sit cum illo. unde. ut hoc tibi luce clarius posset te scire oportet quod fides distinguitur per diversas proprietates. Dicitur fides mortua. fides ficta. fides perversa. fides recta. omnes. n. homines in eo quod christiani vocantur christo ad

herere dicunt. In eo quod christi iam sunt fide christi habere creduntur. Sed quorundam manifestata quorundam ficta quorundam perversa: quorundam catholica: In prima superbi: et luxuriosi: pecunie cupidi. fures latrones et alij homines omnes. In secunda sunt non obediētes preceptis spiritualibus: ingrati de donis celestibus: qui sunt sine affectione fraterna sine pace caritativa fratrum criminatores irē incontinentes. voluptatū amatores magis quam dei. habentes spiritum pietatis. virtutem eius abnegantes. In tertia sunt heretici: deus elati: de suis erroribus superbi in deum blasfemi. per omnia alij deteriorē: et scelestiores. omnes isti conculant dominum iesum christum: et sanguinem tantum dulcissime vitis ducunt polum. In fide catholica sunt mites: patientes: mansueti: humiles virgines. casti continentēs dilectores dei et proximi ad omne opus bonum pati expectantes redemptionem filiorum dei. In horum numero nos dominus computare dignetur. Valde. n. dilectissimi timere debemus hoc quod dominus iesus dicit. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tolle eum. Non confidamus ergo fratres carissimi tantum in latitudine foliorum in expansione ramorum in viriditate frondum quia nisi in vinea domini fecerimus fructum excidemur et in ignem mittemur. Ah ignorat amantissimi mei quod esuriens dominus vidit secus viam ficulneam magnam la-

tam et spatio
frondes. et
fructum male
Sic est oia
fructuatio
non habet
tem in veste
te. Non in a
tonura non
in conscient
ditia abiect
flamatio cau
monachū fa
tres vere vit
ri cum vero co
fidei alperu
inquinatio e
emus spet et
nem indecl
nos separare
uolū iesu. Et
ribus engad
quorū vini. sed
non similes
pona in can
lens de surre
pene in vocē
de dicit. Boi
mibi in vi
lonat sone edi
toma vel bap
sibus intrat ve
nam debet acc
galiū pōt accip
gulare ad quod
iducunt et ite
solum ex omni
ad edus. sed e
regius. pūne te

in cena domini

tam et spatiosi habentem folia et frondes. qui in ea non inueniens fructum maledixit ei et arefacta est. Sic est ois ypocrita qui speciem sanctitatis habet et virtutum scitans non habet. Qui paliat sanctitatem in veste quam non habet in mente. Non in alba cuculla et in alta tonsura non in ampla corda: sed in conscientia pura et menti munditia abiectio proprie voluntatis in flammatio caritatis in christo perfectum monachum facit. Adheream fratres vere vita iesu ut nostro sanatori cum vero corde in plenitudine fidei aspersi corda et abluti ab omni inquinamento carnis et spiritus et teneamus spei et fidei nostre confessionem indeclinabiles. Nec sit quod nos separare iam valeat a caritate domini iesu. Et sic erimus de viribus engadi de quibus non liquor vini: sed liquor balsami fluit consimiles botro cipri: de quo sponsa in cantico amoris pergaudens de resurrectione christi prumipens in voce iocunditatis et leticie dixit. Botrus cipri dilectus meus mihi in vineis engadi quod sonat fons edis fons edis dicitur penitentia vel baptismus in quo dum aliquis intrat velut edus innocetiam debet acquirere ut agnus. engadum potest accipi monasterium regulare ad quod dum aliquis edus aduenit et ibi exuerit pellem edinam iam ex omni parte mundatur non edus: sed erit si perseuerauerit agnus. hunc talem deus per pur-

gavit ut fructum plus afferat eorum mundando et eius spiritum veritatis: et caritatem rore infundendo. Quod palmitem vere vite adherentem et facientem fructum deus pater purgabit siue putabit eum ut fructum plus afferat. Ritus et consuetudinem vinecule deus tenet in collendo vineam suam. vinea domini vniuersalis ecclesia. est christi uxor et sponsa de qua deus per ad filium uxor tua sicut vitis abundas in lateribus domus tue vitis. n. quod vineta diligite facientem. fructum opportunum in tempore suo cum tempore putationis aduenit in ea nihil siccitatis vel ariditatis relinquit. Tunc circa illam fodit usque ad inferiores eius radicem terram acuto ligno ne perfodit et si radículas aliquas etiam emisit cultelo putationis absidit. et quanto magis huiusmodi vana et minus utilia: vitis mittit frugiferiorum et uberiorum ad fructificandum assurgit. Sic quies deus diligit flagellat et percutit flagellat enim omnem filium quem recipit. Illorum est enim hic flagella percipere quibus datur de eternitate gaudere. sed qui de percussione murmurat ad ipsum qui supra ipsum est non appropinquat. Imo hereditatem superne felicitatis amittit si flagellum dei patris patienter: et cum amore non suscipit. Et si de flagello domini murmurauerit. certe. n. sit quod murmuratum penam incurrit vos ergo fratres dilectissimi nolite murmurare

Sermones

Si vobis inesse p̄tigerit discipli-
na dñi n̄ vneq̄ fatigemini dum
ab eo argumini. **Dis.** n. discipli-
na in p̄nti q̄dem videt̄ nō eē gau-
dij: sed meroris postea autē fru-
ctum paccatissimū exercitatis p̄-
eaz reddet iustitie. Flagellū dñi
pinguedo carnalis voluptat̄ at-
teritur ⁊ virtutes aie roborant̄:
⁊ lasciuia caro restringitur ⁊ aia
pennis virtutū ad celestia suble-
uatur. Caro quod supflūū habe-
bat amittit ⁊ spiritus virtutes q̄s
non habebat acq̄rit. sic ergo per
flagella dñi virtutes augent̄ vi-
tia rescant̄. spernuntur terrena
amant̄ celestia. nos eternitatis p̄-
mia p̄stolantes. si nobis aliq̄ gra-
uia infirmitas vel tentatio fortis
vel ēt damnum tp̄alium rex vi-
rescerit. ex oibus his vires sume-
re debemus qz crescente pugna.
gloriosiorem non ambigemus
manere victoriā. in hoc nāqz oñ-
dimus quanta ad deū cupidita-
te flagram⁹. si non solum ad euz
per tranquilla ⁊ mollia: sed ēt p̄-
aspera ⁊ dura transimus. Ad eē-
na gaudia iam redire non pos-
sumus nisi per temporalia detri-
menta. ⁊ ideo spe manent̄ leticie
oia aduersa prosperitatem non
modicam debemus reputare.
Peccata q̄ppe nostra vniua se-
ueritas nequaq̄ multa ⁊ rema-
nere p̄mittit: sed ira sui iudiciū in-
choat a n̄ra hic correctione: vt in-
reprobos damnatione conquie-
scat. interius. n. est medic⁹ ⁊ pec-
catorum in nobis contagia que

in esse medullit̄ cōprobat fecat
abscedit virus putredia ferro tri-
bulationis. ⁊ hoc est qd̄ veritas
ait. oēm palmitem in me facien-
tem fructū deus pater purgabit
eum vt fructū plus afferat. nani-
dū mens posita in tentatione cō-
siderat q̄ a vtutis sue pristina so-
litudine repellit tunc sollicita tre-
pidat: ne hoc qd̄ dudum. esse ce-
perat sudat⁹ amittat. Tūc qualiz
resistere tentationi possit inquit̄:
⁊ qualiter eā debellare iam
valeat: elaborat. Tūc arripit gla-
dium ofonis. fletū cōpunctionis
⁊ sic eam debilitat: ⁊ de ea glōse
triūphat nō ipsa: sed ḡra xpi per
ipsz. ⁊ ita fit vt m̄s q̄ pigra ⁊ ve-
lut infecūda in p̄spitate iacebat
fortior ⁊ vberior ad fructifican-
dū asurgat. Et ergo dilectissimi
deū p̄sem n̄si mereamur h̄re cul-
torē: Adheream⁹ de viti dño ie-
su xpo. saluatori n̄ro n̄ fide mor-
tua nec fide ficta nec fide puerfa
Sed fide recta q̄ p̄ dilectionem
opat̄ sine qua null⁹ saluari p̄t.
Adheream⁹ ei qz bonū est ei ad-
herere. ⁊ in illo ponam⁹ totam
sp̄e n̄ram totū desiderū nostruz
p̄fidentes in illū q̄ suscitauit eū
a mortuis: qz ⁊ suscitabit morta-
lia corpora n̄ra ⁊ p̄sedere nos fa-
ciet euz illo in dextera sua. **Ad**
ipse nobis p̄ eūdem filitū suū do-
minuz n̄r̄z p̄stare dignet̄ q̄ viuit
⁊ regnat cū eodē p̄re in vnitae
sp̄s sci. deus p̄ oia secula secu-
lorum amen.

S mel. xl.

Sermo. xl.

in cena dominæ

Am a discipulo veritatis scriptū nō ambigimus eē q̄ parce seminat p̄ce et metet. Unde i agro dñico tanq̄ agri cole sumus cōstituti. p̄ virib⁹ seminare debemus vt cū messiois tps aduenerit centupluz accipiam⁹ in fructuū perceptiōe quā nō expendum⁹ in semine. Nā qd̄ hic dicit ex charitate pp̄le vñ seminare: q̄ q̄ semē ad hoc sp̄rgit vt col ligat. adhuc caret ad tps modicū vt i tpe messis gaudeat i aceruo. Itaq̄ i3 paup̄ et inops ex meo mo dico semine cupiēti dabo ex charitate: vt a dño meo iesu xpo mere ar recipere multiplicationē beatitudinis eterne. Nō parce semiat q̄ paruz hñs parum largit si aius p̄mpt⁹ si sit plus hēret large daret. q̄ affectū largendi h̄z i3 nihil h̄z qd̄ largiri possit. nos ergo illā pecuniā quā erogandā a dño accipimus ad vsuraz erogare sum⁹ pati cupientibus eā. S3 rogo ne aliq̄s vestrum timeat de retributi one vsure. q̄ hec vsura nō euacuat diuitē. sed bonis ditat et replet egenum et pauperē. Veniat ergo ad hāc pecuniā sitiēs ad euangelium beati ioānis et hauriat cum gaudio de fontib⁹ saluatoris q̄ dixit discipulis suis. vos iā mundi estis pp̄ sermonem quē locut⁹ sū vobis: et est sensus. vos estis mundi. sed iterū estis mūdandi vt fructū plus afferat. Mundi estis nō pp̄ baptismuz. sed pp̄ sermonem quē locutus sum vobis. Q̄ bo nus sermo qui lauat mentiu sor-

des. interioris et exterioris homi nis purificat actiones vulnera sanat cicatrices solidat. q̄ suscitāt d̄ terra inopem et de stercore erigit pauperem. vt collocet eū cū prin cipibus celi cū possessoribus pa radisi. o q̄ preciosus sermo imo q̄ preciosus thesaurus q̄ suū pos sessorem didicit ditare vt de p̄for tibus iumentozū consortem faciat angelozum. Felix sermo et oi acceptione dignus. Quis est iste tante beatitudinis sermo? Audi si il luz obseruare desideras. sed p̄ci pio vt illum ad vsuram erogare n̄ differas. Est valde nobilis pos sessio que erogata suscipit incre mentuz et auaruz dedignatur pos sessores. nisi erogetur cito minui largitate. gaudet tenacitatez su git oīo non vult abscedi sub mo dio sed sup candelabruz poni vt omnibus etus pulchritudo ap pareat. Splendor eius tanq̄ lā padēs ignis atq̄ flāmarum quaz aque multe nō possunt extingue re. Si dederit homo totaz substā tiā domus sue pro hac possessiōe. quasi nihil despiciet eam. Nec in q̄ est caritas. q̄ in quocunq̄ abū dauerit amor eternorum mox la bentium rerum possessio cuncta vilescit et sola caritas. scilicet chri sti cara dulcescit qui dicit. Mā datum nouum do vobis vt dili gatis inuicēz sicut dilexi vos. hic est sermo ille de quo dixit domi nus. Vos mūdi estis propter ser monem quem locutus sūz vobis .i. propter charitatem quam cō-

Sermones

medaui vobis: et quia mundi estis manete in me et ego in vobis. manere inquit dominus iesus discipulis suis in me et ego manebo in vobis. Iesus in qua dulcis iesus delectabilis omni virtute preeditus omni speciositate redimitus. Dulcis super mel et sanus speciosus forma super filios hominum. cuius dulcedine angeli inebriantur cuius pulchritudinem sol et luna mirantur. Iste talis ac tantus dixit discipulis suis et per eos cunctis fidelibus suis. Manete in me et ego manebo in vobis. Quod magna sublimitas. o magne sublimitatis auctoritas hominem habitare cum angelis terram et pulverem eleuari in celis hominem tolli de stercore iumentorum et congregari ceteribus angelorum. Imo creaturam manere in creatore: facturam in factore: redemptum in redemptore. Seruum in domino peccatorem in iusto factum ex limo in eo qui omnia facit ex nihilo. trahitorem in eterno: miserem in summe beato imo in eo qui beat beatam et cuncta sanctificat sancta quod est veritas et vita et gloria sempiterna gaudium mundi iocunditas celis: dulcedo paradisi et beatitudo eternitas et eterna felicitas christus scilicet dominus iesus. o mira et inextinguibilis bonitas. o inaudita et inestimabilis pietas. quis unquam fratres mei quod dilectissimi mei amantissimi mei conservi mei servi domini iesu christi: et propter ipsum dominum mei poterit explicare sermone aut stilo

exarare et grassio quanta pietate auctor pietatis redondet. quanta largitate bonitatis ipse auctor exuberet. Mihi credite fratres si omnes homines niterentur et angelis. fontem tante pietatis non possent haurire vobis etiam unam minimam guttam habito respectu ad ipsam abundantiam pietatis. Nec est inquam maxime immensitas pietatis ingens eminentia bonitatis quod creator omnium deus seipsum exinanivit: formam servi suscepit in similitudine hominum factus et habitu inuentus ut homo manens deus in hominem ut homo maneret in deo vita. mortem assumens: ut sibi mors assumeret vitam. Et in hac abundantia pietas sic fragraret quotidie in manibus nostris: ut in veritate differret dicere possemus cum spiritu sancto in canticis. Fasciculum mirre dilecti semper supra meum pectus portabo. o dulcis sarcina. o felix medicina. Nec sarcina fratres mei crux ipsa beata. scilicet passio christi balneum suum non gravat: sed levat: non deprimit sed extollit: non quatit sed erigit et portat portante ubi christus est in gloria patris. Hoc est inquam dulcissima medicina: quod moribus omnem expellit vires atque virtutes non habenti acquirit que non solum sanat egrotos. sed etiam vivificat mortuos. Mihi me auditor credat. uno mihi credat crucis amator iam non ledes a morte si in hac vita usus fuerit tali medicina. Hoc est illud lignum propheticum quod est

inter iunctu
crux glori
lo horem co
et sic recom
manere dign
nere merenti
mi tripudiu
ditiocunda
leta horem
in homine
et in redemp
hanc summe
petuitat le
glorie aucto
lus eterna vi
tas. secunda
cia tot? desid
stolos suos in
os. cunctum
omne collegi
diens atq; de
et confortans
nate in me et
lus. Hos qui
etia qui sancti
luni lapidem
mentum per
pollicitio pe
Sed rogo ut
tis si in me ma
bis. Si in me
ut tempore ma
ternitate. Qu
hibitiones dile
neboi eo p
Ego diliget
dilecti in ha
post hac vitam
illi sunt mecum

in cena domini

inter iuncturas edificiorū. qz ipa
crux gloriosa terrā cōglutinat ce
lo hoīem cōsotiat angelo z p cru
ceꝝ sic reconciliat deo vt ipse de
manere dignetur in eo z ipse ma
nere mereatur in deo suo. o sum
mū tripudius. o tripudians gau
dii: iocunda leticia: z iocunditas
leta hoīem manere in deo. z deus
in homine in redēpto redēptorē
z in redemptore redemptus. Ad
hanc sūme iocunditatis leticias p
petuitatis letissime gloriā ipse
glorie auctor beatitudinis dator sa
lus eterna vita beata felix eterni
tas. secunda trāquilitas totus vul
cis tot⁹ desiderabilis iūtat apo
stolos suos instigat mōachos su
os. cunctum populum christianum
omne collegium sanctum eis blā
diens atq; deuolens: consolans
z cōfortans hortans z dicēs. ma
nete in me z ego in vobis. z ē sen
sus. Vos qui mūdi estis qui loti
estis qui sanctificati estis p carna
lem lapidem per baptismi sacra
mentum per virtutum triclīnium
p dilectōis pconia in me. cū
Sed rogo vt in me manere dbea
tis si in me manseritis z ego i vo
bis. Si in me manseritis in isto bre
ui tempore manebo vobiscum in
eternitate. Qui manet in me p ex
hibitionē dilectionis z ego ma
nebo i eo p pmiū etne felicitatis
Ego diligētes me diligo: z q me
dilexerit in hac vita me inueniet
post hāc vitam: z vbi sum ego: z
illi sint mecum. z qui me nō dilexe

rit: proculdubio nō inueniet me
ad premium. sed inueniet me ad
supplicium. Vos autem discipu
li mei amici mei i mea dilectione
manete nō vos terreat mee hūani
tatis passio crucis suspēso tormē
ta carnificum: crucis supplicium
nec mee dpositio carnis. nec ma
soleum mee mortalitatis. In vo
bis fides inuicta permāeat: spes
ipsa non lāqueat de me igne i vo
bis caritas flames. z Manete i me
per fidem spem: z charitatē z ego
manebo in vobis per fructum fi
dei spei: z charitatis. Et si in me
non manseritis. nec ego manebo
in vobis. Audistis carissimi quid
ipla veritas dicat que mentiri nō
potest: que nunq; fallit. nec falle
re nouit. Aut enim. Si quis i me
non māserit mittetur foras. z tor
mentorū ministri eum mittēt i
ignem z ardet. Unde rogo dile
ctissimi fratres vt vnusquisq; ve
strum intret in cubiculum suum
scopat conscientiam suam se que
rat i angulis cordis circūeat late
bras mentis si se in christo mane
re inuenierit. gaudeat. si euz a chri
sto abesse cōgierit gemat z dole
at ploret z plangat. timeat z per
horeseat ne sequestretur a cōsor
tio sanctorum. z mittatur semper
arsurus in ignem eternum. z Ma
nete i me. heu dilectissimi fratres
quāti miseri qti infelices q ad ie
sū veniūt. sz letiferi veneno serpēt
pensi diabolica fraude dcepti ce
citate mēq; obducti malitia depua

Sermones

ti abnegāt contuberinū xpi amicitiam redemptoris abdicant pp amorez mundi: & ceruices quas deo humiliate solebant ipso mūdi creatore iam sperto diabolo nō titubāt incliare. Deū quātī post gloriosos agones de ipso principi mundi legitime triumphatos fugienti terga dederunt & victores idā victo se sponte curuarūt. Quātī ad monasteriūz veniunt: vt ī eo monastice viuāt humiliatis preterdentes indicia: oīa in pace illata sustinentes. conuicia tanq̃ boni milites xpi ad omne op^o bonum parati: qui post gaudia vite contemplatiue post prelibationē iocunditatis melliflue sue professionis oblite velut sues ab ipso proposito ad volutabrum redeūt luti: & ea q̃ dudum vomuerant tā q̃ canes in ventrem trahitiunt. Isti tales recedūt a xpo qz receserunt a proposito sancto: si pactū quod cum xpo pepigerant obseruarent venena iam vomita subsuarent: & ideo cum xpo non merent manere: qz pactum dñi non timuerunt infirmare. sed vtinam scirēt & intelligerēt quāte sit amaritudinis fontē derelinquere vite: auctorez iocunditatis melliflue. Bñm mūdi: decus paradisi gaudium eternum dominum iesum xpm. qui nos a morte roseo saluauit sanguine suo: si cito sensisses quantum parabas peccare nō te geret vultus cortice mirra tuos. **Q**uā misera cōmutatio. o q̃ ceca cupiditas: q̃ virginem facit tabe-

sam puellam prostitutam: & mulierem vertit in arborem. Regulam in apostasiam. disciplinā sanctam in lasciuā prauaz claustruz regulare in campos licētie: castitatem in impetiginem monachū in theatricum directū in prauum planum in asperum filiū dei in filium diaboli. Nec fratres mei nō est mutatio dextre excelsi. **Q**uā amara mutatio. o q̃ dura translatio a xpo recedere & diabolo adherere spernere redemptorē & diligere peremptorem relinquere vestigia xpi & ire per sceua meandra diaboli relinquere viam que ducit ad vitā: & ire per viam que ducit ad mortem. Quicunq̃ ille est qui sic commutatus est ad verba mea inclinet aium: & non dēdignetur audire p̃siliūz bonū. **P**eccasti: quiesce ne adicias vltra. Sic dicit sanctus israel. Si reuertimini & quiescat is salui eritis: qz expectat nos dominus vt misereat vestri: reuertere ergo ad dominum deum tuum & placabilis erit super malitiam tuā. Reuertere ad dominum via qua venit ad ipsūz via cordis. via oris. via operis. via timor s. via doloris. & via amoris via timoris ne p̃traharis ad supplicium. via doloris: qz sic offendisti in christūz. via amoris vt ipsum iam christū perfecte diligas qui tam diu ad penitentiaz te patienter expectat. **S**eme. dole. plāge. plora. Non parcas tibi: vt tibi dominus parcat. **N**oli indulgere tibi: vt tibi dominus in-

dulgere d
tuo. rade
sacco. pulu
dño tuo d
serere mei.
mihi salua
q̃ pro me p
intres in p
null^o iustit
suz el pecc
millio. **N**e
p̃mat. que
uat. **Q**ui
tenē. resul
p̃tentes. **Q**
ci marie. pa
Qui letific
tronis letifi
no si sic fecer
manebis. qu
ego in vol
qui manet
net & ipse in
est q̃ aliud e
ud est manet
manere iuxta
lōge ab eo. **P**
e partim in p
tūm patria. **Q**
hoc seculo. **E**
inferno. **E**lide
manere i co. vt
rta. vt nō lōge
reamur cū ille
are ē ex amor
ip̃si ex toto co
cepta i oībus
e^o amoris nūq̃
amore cūcta
reille nō dubi

in cena domini

dulgere dignetur. Succinge lumbos tuos. rade capillos tuos. induere sacco. puluiscere humo et dic xpo dño tuo deo tuo. **Q**uiesce mihi serere mei. Esto mihi iesus. esto mihi saluator mei. miserere mei. q̄ pro me pñi cruorem fudisti. nō intres in iudicio cum suo tuo. qz null⁹ iustificabit hō: nisi per teipsum ei peccatorū suor tribuat remissio. **N**ō me tua iudiciaria inla pmat. quem tua multa pietas leuat. **Q**ui resuscitasti lazariū iā sententē. resuscita et me p oīes iam pntentes. **Q**ui pepercisti peccatrici marie. parce peccatrici aīe mee **Q**ui letificasti aīam cru cifixi latronis letifica aīam mei peccatoris si sic feceris adhuc etiā cū xpo manebis. qui dicit. **M**anete i me et ego in vobis. ipse. n. charitas ē et qui manet in charitate i eo manet et ipse in eo. notandum vero est q̄ aliud est manere i illo et aliud est manere cum illo aliud est manere iuxta eum. aliud manere lōge ab eo. **P**rimū ptiz est in via et partim in patria. Scdm totum est in patria. Tertium totū est in hoc seculo. Et quartum totum in inferno. **V**ideamus ergo. qd sit manere i eo. vt in eo manere delectet. vt nō lōge post futurum mereamur cū illo manere. i illo manere ē ex amore illi soli adherere ipsū ex toto corde diligere. illius pcepta i oībus et per oīa obſuare ei⁹ amorī nihil pponere et p illi⁹ amore cūcta nec nata ēt reputare. ille nō dubitet manere in xpo

cui pter ipsum cūcta vileſcunt: et ei ipse sol⁹ dulceſcit. **Q**uāta felicitate dotatur. quāta beatitudine ſecūdat cui pter xpm oīa vileſcūt et ipse xps sol⁹ melleſcit. **I**pse xps ſolus ſic in cordib⁹ nris faueſcat et cūcta trāſitoria nobis falleſcāt vt nil preter illū. nobis iā libeat nec libet iam valeat vt ergo frēs mei i xpo et cū xpo mereamur manere. ipse xps lux va bōitas et vita gaudium mundi. manere pietas immēſa. ſit totum deſideriū nrm et oīs ſpes nra. **T**erti ſam⁹. qz adhuc cū xpo māebim⁹ vt vbi nunc eſt et nos cū illo erimus. **S**ed qui dicit in ſe xpo manere dī ambulare ſicut ille ambulauit iam nō manet in illo q̄ exorbitat ab itinere ſuo nemo ſe decipiat. nemo ſe ſe ducat. nemo i religioſa veſte cōſi dat nemo veſtis religioſa. ſz mētiuz munditia monachum facit. non capitis abraſio. ſed xpi dilectio probatū monachum reddit **A**t dñs iesus. **S**i quis vult venire poſt me abneget ſemetipſum qz niſi q̄s a ſemetipſo deficiat ad xpm regē ſublimē non appropriat. **F**elix ppter xpm abdicatio ſui: quam qui perfecte non habet ſe xpo ad purum placere non exſtimet. **F**ruſtra. n. xpo placere ſe credit qui ſeipſum ppter ipſum xpm nō abicit. **E**t perfecte ſe nouerit illi placere qui perfecte iāz ppter ipſum ſe didicerit abdicare. **E**t ergo xpo placere poſſim⁹ neceſſaria nobis ē abdicatio noſtri quam noſtre valitudo permittit

Sermones

non q̄tum exortas nra lancea
pcoꝝ p̄fossa in nos q̄q̄s manus
inucere gesserit: maxime dūtarat
in alimētis sumēdis vbi p̄seruād^o
est vigor nature ⁊ non sequend^o
est appetit^o illecebrose gule. Cō-
tra vitia q̄ de lumbis carneis pu-
gnātia p̄cedunt: palmatue belli
gerare neq̄mus nisi p̄u^o appetitū
gule restringam^o fortiter p̄fessōi
abstinētie. Post cōfessionē gule
appetit^o maxia cautela nobis est
adhibēda. ne nos humāe laudis
muspula capiat ⁊ venenū laudis
morbose: i archā nri cordis caute-
riū despumās sanie faciat factūq̄
derelinq̄t. Quid de nobis laudis
aura crebuerit. Quid adulantū
fauor demulserit virtutū impera-
trix humilitas archā mentis nre
nō deserat. ne tortuosus serpens. q̄
q̄q̄s latitat in herbis virētibus i
hūanis. s. fauorib^o iuxta illd^o poeti
cū. Fugite iā pueri. latet hic angu-
is i herba: vt sui den tibi^o veneno-
sis nos capiat. captos p̄imat. ⁊ oc-
cidat. Igit^o humilitatem magnaz
teneamus in oib^o vt in humili-
tatis auctore manere possimus ⁊
q̄ totius cū ipso esse ⁊ cū ipso re-
gnare valeamus. Dis. n. q̄ in il-
la manet ex dilectiōe nō dubitet
nō hesitet cū illo manebit ex dile-
ctionis retributiōe. Vidim^o qd
sit manere in illo. Nūc qd sit ma-
nerē cū illo necesse ē videam^o. Ma-
nere cū illo est eē vbi ille ē cū illo
in gloriā felici gaudere in trono
phēnitā regnare illū facie ad fa-
cie p̄templari. sicut faciūt angeli
sed ⁊ post resurrectionē corpore cū

visuri sūt oēs electi iuxta illd^o apo-
stoli. Cū. n. appuerit xps vita nra.
tū ⁊ vos appēbitis cū illo in glo-
ria. Manere iuxta eū ⁊ non in il-
lo: nec cū illo ē. nō esse in via fidei
spei ⁊ charitatis: sed via erroris nō
ē in via p̄cepti: s. i via peccati.
Iste in q̄s si nō in xpo vel cū xpo
tū iuxta eū. est q̄ ⁊ cito pōt erro-
rē deserere ⁊ in xpo p̄ fidē spei ⁊
charitatē p̄tinuo seruire. liberūz
arbitriū hz. Illud ad diligendūz
deū dirigere pōt. Pulsar dñs ho-
stia ei^o illi apiat ⁊ trahit dñs ad
eū in eo manebit ⁊ ipse i eo. Ma-
nere lōge ab eo est p̄ sniam dāna-
tionis ab eo recessisse q̄uis ⁊ alio
mō vtrūq̄ possit intelligi. Nos
ergo i illo maneam^o vt fructū bo-
ni opis sp̄ facere mereamur. Ali-
ter. n. nisi in illo māserim^o fructū
facere nequim^o. Ipsa veritas di-
cit ⁊ mutari nō pōt. Sicut palme
nō pōt ferre fructū nisi māserit in
vite sic nec vos nisi i me māserit.
Et siq̄s in me nō māserit mittet^o
foras sicut palme ⁊ arefcet ⁊ col-
liget eū ⁊ in ignē mittet ⁊ ardet.
Valde. n. timēdū ē illud qd se q̄s
siq̄s i me nō māserit ⁊c. Siq̄s nō
māserit in dño iesu xpo expellet^o
de p̄sortio sc̄toꝝ ⁊ arefcet p̄timore
⁊ expectatiōe dānatiōis p̄petue ⁊
ministri tarrarei ap̄p̄hendēt illū
⁊ in ignē mittet p̄petuū sine fine
arsurū. Ab hac dānatiōe p̄petua
glorie p̄petue auctor nos liberet
iesus xps dñs nŕ. qui cū patre ⁊
sp̄ sc̄o viuūt ⁊ regnat Deus bñs
dict^o in seculū seculorū. Amen.

Emel. xij.

Serm. o. xij.

in cena domini

Mnis q̄ via vitatis gessit
 arripe pstat eē p equū vt ad
 pcepta vitatis manum cor
 dis extēdat z i eis fideliter viuāt
 vt i ipsa manus sit plena iacinctis
 z venter eius eburneus distinctis
 saphiris z verbū verbi pceptū
 xpi i p̄xide mentis per amorem
 contineat. z foris ipse flos verbi
 per augmentū boni operis redo-
 leat. Profecto quē sic eē pstatit
 a deo quicquid sibi profuturū peti-
 erit necesse ē ipetrabit. Ipsa regu-
 la vitas ois forma scitatis sanxit
 i perpetuūz nec valebit abrogari
 nec de libro tā mutari veritas san-
 ctio ait. n. iesus meus. Imo ait de
 us me⁹ veritas firmitas salūtatē
 vltio p̄tōz vltio. via vie vita vite
 tot⁹ dulcis. tot⁹ bon⁹. tot⁹ verax
 totus ver⁹ ait. n. Si i me manseri-
 tis z verba mea i vobis manserit
 q̄dcunqz volueris petes z fiet vo-
 bis. Magna sunt dona que veri-
 tas ip̄a p̄mittit. q̄ nullos fallere
 nouit. Q̄dcūqz volueris iqt dñs
 iesus petes z fiet vobis. Ita dum
 taxat si i me manseris z vba mea
 i vobis māserit. Ac si dicit si i me
 manseris p dilectōem z vba mea
 i vobis manserit p op̄is executō-
 nē: q̄dcūqz volueris aie p̄tēs ad
 p̄fectum petite non hesitātes z i
 petrabis accipiētes. Illa duo pia
 necessario sibi sanulāt adinuicēz
 nec vnū alterius abūtiā patit z
 q̄lis eoz parilitas fuerit p entune-
 nia cognoscitur. Si aliq̄s manet
 i xpo necessario seq̄t vt xpi p̄cepta
 manere debeāt i eodez. Et q̄libz

istoz hoc vnūz pcludit. Petat a
 xpo q̄dcunqz voluerit z habebit
 necessaria videt tal illatio. Iste
 manet i xpo ergo q̄cqd ab eo ad
 aie p̄fectū petierit ipetrabit. Si-
 militer z b̄ alia verba xpi manēt
 i isto. ergo zc. Meritū dicere pos-
 sum⁹ si p viz copulatiue p̄iunctōis
 dyalectic⁹ latrator obsistat q̄ nō d-
 bz poni iter pia. nec iter p̄tes z to-
 tū. sed iter totū z p̄tes: iter oppo-
 sita z p̄traria: iter excedentia z
 excessa. Dicim⁹ itaqz q̄ q̄dā ma-
 nēt i xpo z vba ei⁹ manēt i eisdez
 alij manēt i deo: sed vba dei non
 manēt i eis. ille q̄ manet i xpo z
 vba xpi i eo doctor ē ecclesiastic⁹
 c⁹ q̄ p eruditōem doctrine audito-
 ribus suis hēt vñ. p̄ferat noua z
 vetera. fruct⁹. s. auctoritatū vete-
 ris z noui testi. bona q̄ discipulis
 p̄dicat pie z duote viuēdo i suis fa-
 ciē oīdat. Alius. n. p doctrinā ver-
 bū dei nō hz z tñ i xpo manet per
 bonā vitā. Iste p̄fecto z si māda-
 tū xpi non hz i libro hz tñ i corde
 charitate dilato. Isti tales: q̄z feli-
 ces. q̄z bti. Istoz q̄dem talitū est re-
 gnū celoz. Ali⁹ q̄ vba dei hz. z il-
 lū ope si exercet: monach⁹ ē religi-
 onis sophystice sub p̄textu scitatis
 paliate q̄ ei qd ex regula b̄dicti
 didicit puerse vidēdo p̄ dicit. Iste
 talis nō manet i christo nec chri-
 sti verba manēt i eo. q̄a nec chri-
 stū amat. nec eius p̄cepta obser-
 uat q̄nis z xpm amare z ei⁹ p̄cep-
 ta fuat se fingat. Sed q̄lis iste
 miser fuerit dies domini declara-
 bit vbi non esse poterit simulatio

B z

Sermones

religionis nec fictio sanctitatis
nec sermo sophisticus: nec filo-
gismus vultus. *O*ia nuda erunt
et apta iesu iudici vere iudicari di-
stricto non de facto tamen pueris: sed
etiam de vobis otioso: non tamen de ices-
su pedum nec de labore manuum sed
etiam de iactu oculorum. *P*enset er-
go: qui talis est ad quid mona-
chus effectus est. *L*auit pedes su-
os: quomodo reindicare presumit? *E*x-
poliauit se tunica: quomodo se reindu-
it illa. *S*i mutauit habitum cur non
mutauit et animam? *S*i foris albe-
scit cur intus nigrescit. *S*i illam fo-
ris vestis alba decorat: cur illuz
intus cauterium periclitie deturpat
*S*i studere silentio debet cur lo-
quacitate gaudet? *Q*ui contemptum
promisit mundi: cur illi vltimo pla-
cere intendit? *C*hristo placere con-
tendat: contemnere mundum non
differat. quod promisit attendat ie-
sus super omnia diligat: nihil ei
amori prepoat. illius timorem ubi
cunque fuerit sederit vel ierit lo-
quens vel tacens: esuriens vel si-
tiens. bibens vel comedens: infir-
mus vel sanus ante oculos habe-
at in quo est fiducia fortitudinis
sepe eterne beatitudinis fiducia
venie certitudo glorie peccatorum
remissio glorie largitio ac letitie
acquisitio summi et veri dei per-
fructio. *B*onus vir ait. propheta qui ti-
met dominum in mandatum eius cupit nimis
potens in terra erit semine eius et ipse a
domino iudicabit. *I*lla beatitudo per-
petue sempiternaeque dulcedinis
multitudo et eterna et iocunda vi-
sio dei. est illud donum quod pe-

tunt a christo illi qui manent in christo
*S*i manens in christo. id est si corde
puro et scientia pura fundaris
in christi charitate nisi tibi nisi
christus satisfacere poterit: nec
aliud nisi ipsum petere iam vale-
bis. *Q*uicunque inquit dominus iesus.
Salus que nunc est finis vita que
nunc est mortis. iocunditas summa
paradisi gloria omni melle dul-
cior quolibet et nectare suavior
gemis et auro preciosior inquit inquit
dilectoribus suis. *Q*uodcumque
volueritis petite et fiet vobis. ma-
gnus est istud quod dicit. *Q*uodcumque vo-
pet et fiet. *S*ed notandum est quod vni-
uersale quodcumque non pertinet omnia. sed
illum tamen qui continet vniuersa.
*Q*ui sic habet esse ut verum semper
sit esse ante omnia tempora de-
de deo in fine temporum natus
ex virgine homo. salus eterna crede-
tium omnis spes et refugium ti-
mentium eam. *H*oc est illud so-
lum quod petunt electi quibus
nil satisfacere potest preter deum
qui omnia continet. *Q*ui gemit
et lugent quod iesum beatitudinis au-
ctorem non videt qui non quod dele-
ctet aspiciunt. *Q*uibus tristitia sunt
que occurrunt qui dominum iesum que-
runt et non inueniunt: et vocant
et non respondet: ad lacrymas
doloris amicas se pervertunt: et que-
gressu pedum sequi non possunt la-
chrymis et gemitibus persequuntur
felix talium vita beatus talium cur-
sus cuius meta tale et tantum vexil-
lum habere mereat. *H*oc non datur
pigris negligentes non capiunt:
claudis negat. *S*oli currere per

latitudo
laudat
et qualiter
dei curat
anno 5 leon
Reminem
quem possi
in fidelis
egressus de
nec ad bra
nis puenit
tas veniat
dium nost
dator dei
caritatis in
nis legis est
dij nisi est ip
ligimus dei
deum non ca
ta que est ip
dator dei al
pit et anq ac
nt. Alius pi
ad meas ve
et relictiter is
fuit. Alii pig
lia semper p
braui debet
et postea velo
Altero et agi
lociter pueni
monasteriu
lariter viuunt
male consum
q. Habelca ten
solut marm
res cellulari
tes eos cu q
o iniurijs aff
disciplinati g

in cena domini

latitudine charitatis debetur. Anusq; nrm pñderare nō cesset. qualiter in stadio mandator dei currat qualiter in agone xpi ano 3 leonē rugientē pñdat. Meminem vestz credo latere aliquem posse saluari nisi q dñs iesu fidelis pseuerauerit vsq; ad egressus de habitaculo corporis nec ad brauium eterne dulcedinis puenire qui anteq; ad metas veniat in cursu deficiat. Stadium nostrz est obseruantia mandator dei. Finis stadij nostri est caritatis iuxta illud apostoli. Finis legis est caritas. Caritas stadij nri est ipsa caritas nō qua diligimus deū. sed qua possidem⁹ deū. non ea qua diligitur de⁹: s; ea que est ipse de⁹. In stadio mandator dei. alijs bñ currere incipit ⁊ añq; ad metas veniat deficiat. Alius pigre incipit ⁊ postea ad metas velociter currit. Alius ⁊ velociter incipit ⁊ velociter perficit. Ali⁹ pigre incipit ⁊ i pigritia sua semp pñstet. Duob⁹ istorum brauiū debetur. s. pigre incipienti ⁊ postea velociter peruenienti. Altero ⁊ agiliter incipienti ⁊ velociter puenienti. Multi enī ad monasteriū veniunt vt ibi regulariter viuunt q male incipiūt ⁊ male consumant. sp vagi ⁊ nunq; stabiles semp cū non hñt qd volunt murmurosi ⁊ detractores cellularijs a tergo bñdicentes eos cū qbus viuunt. Fies suos iniurijs afficientes moribus i disciplinati gestu ⁊ actu inordia

ti lutū hñu elati motib⁹ repti bonis pñstet semp ingrati. Isti brauiū eterne beatitudinis nō merebunt hñe qz in stadiū mandator dei gressū rectū figere noluerunt. Istis. n. forma sanctitatis ad pñctū non erit quoa. mox prauitas p inobedientiā venena cōfundit. In istis talibus vba xpi non manent qz pcepta xpi q sciunt vel audiunt ventoz vanitati dedicarunt. Iussa dñi pñnemtes cenacula ventris amantes. Ip̃m esse vex deum. s. eternū deū oipotentem. calcibus nequitie ⁊ malitie pcutientes. odiētes pximum abnegantes dñm iesuz xpm non obseruantes qd coram omnibus sanctis in die cōsecrationis sue illi promiserunt. No uerit qui talis est se damuandus a deo quem irridet. Ali⁹ ad monasteriū venit vt peccata que commisit in seculo punire deberat in monasterio. Sed postq; ingressus fuerit non solum q commisit dolendo non diluit. Sed insup alia forsitan grauiora committit. Sed postea magno dolore compungitur. magno pudore prosternitur: q peccata que fecit bene viuendo non diluit. sed insup enormiora presumpt. Tūc ad memoriā reuocat quanta in peccatorib⁹ sit seueritas iudicis quāta in ip̃is dñatis sit ipsa pena dñationis. Insup ⁊ considerat quāta sit misericordia redemptoris circa pñtētes bñgnitas circa recte viuētes. Tunc omne

Sermones

malū qđ fecit enumerat tunc tri-
stia qđq; añ oculos mentis acervat
Dolorib⁹ agitāt tātis supplicij
angustia qđtis arctari in ipis
ifernalibus penis ptimescit. quā-
tis cruciari in aio ignis ⁊ sulfu-
ris phorescit. Tūc. n. nihil qđ de-
lectat aspicit. tūc triste est qđ oc-
currit. tūc lachrymus ⁊ dolorib⁹
punit qđ cū delectationib⁹ ppe-
travit. Tunc qliter dñō xpo pla-
cere possit contendit ⁊ ieiunijs ⁊
ofonibus vacans soli dño place-
re desiderat. qui talis est petat a
dño qđqd voluerit. nō dubitet i-
petrabit. nos ergo fratres carissi-
mi mei quos xps p pio cruore
redemit ipsa sua sanguinis largi-
torē hūani generis saluatore si-
ne mō vltra modū de oi mente
totis virib⁹. totis medullis cor-
dis diligam⁹ timeam⁹ ⁊ amem⁹
⁊ ei⁹ discipularum inhercam⁹ val-
de ē. n. dulce ⁊ dilectabile letabi-
dū ⁊ iocūdū fieri discipulū xpi. i
hoc. n. dñs iesus ait discipul suis
clarificat⁹ ē p̄ me⁹ vt fructū plu-
rimū afferat ⁊ efficiamini mei di-
scipuli. nos igit. qđ xpiani sum⁹ ⁊
xpiani vocamur i ecclesia xpi tā-
qđ i agro sum⁹ p̄stituti. alij fructū
afferūt. alij i sterilitate p̄sistūt alij
tenuēs ⁊ pauculos. fruct⁹ faciūt
semp pigri. semp negligētes pi-
gri ad ofonē. tardi ad lectionē.
ad vigilias longo sōno dep̄si ad
laborē nimū teneri ⁊ dīcati. in
his n̄ valde clarificat⁹ p̄ dñi n̄fi
iesu xpi. qđ nec plurimū afferunt
i fructū nec discipuli xpi esse p̄bāt

alij dulces fruct⁹ pducūt i fertili-
tatē abūdātia. Dulces inq; deo ⁊
dulces hoib⁹. hi clarificāt deū. ⁊
de⁹ clarificabit eos i die retribu-
tiōis. opū. i die collectōis fructū
nouarū qđ veniēt i exaltatōe pōz-
tātes māipulos suos. Hi sūt mi-
tes ⁊ hūiles. deuoti ⁊ obediē-
tes. ad vigilias vigiles ad omne
op⁹ bonū fernētes i ofone subli-
mes. i lectōe sacre subiles. i me-
ditatiōib⁹ suspirātes i p̄tēplatōi-
b⁹ gemētes ⁊ flētes seminātes i
lachrymis. s; gaudeāt ⁊ exultēt.
qđ i gaudijs metēt eis. Alij sūt
qđ nō faciūt fructū. s; frōdes tm p-
ducūt ⁊ folia: hi sūt qđ spēs scitā-
hūt s; fructū scitāsi n̄ hūt. ad eoz
radicē securis posita ē. Et quid
terrā occupāt: Excidāt ⁊ i ignē
mittātur. Infructuosis arborib⁹
dura ⁊ amara snia datur. His
arbor inquit dominus iesus que
nō facit fructum bonum excide-
tur ⁊ in ignē mittetur. Timeāt
ergo arbores infructuose p̄pochri-
te dealbata sepulchra tūba scul-
pta ⁊ bñ polita. Extirpent quod
latet intrinsecus cōstiteantur ⁊ sa-
nentur. Adutent fortitudinē suā
mutent p̄scientiam suam consciē-
tie sanent cauteriū ⁊ in via man-
datorū dei dirigant gressum ⁊ fa-
ciant fructū. vt p illos pater cla-
rificet in filio ⁊ christus in patre
suo. ⁊ ipsi clerificent in patre ⁊ fi-
lio ⁊ i spiritu sancto felix ille bea-
tus ille p quem deus pater clari-
ficatur. p quem christus laudat⁹
⁊ spiritus sctus glorificatur. ¶

nimis fel-
des inton-
tus cui⁹ a
o. beata a
placere fa-
dicta sit ai-
ctio xpo et
preter ipsi
otiosus ē
diligēt nō
uit nos a
ne suo. ⁊ o
p̄tionem p
guinē suā
p̄ter oia si-
lerit gen⁹
lerit eū. ipi
me pater. ⁊
charitas o
simlas. o b
angeloz. o
boni iesu sa-
vita eterna.
tua gloria tu
bils. qđo ne
lerit. qui te
Amor tu⁹ n
emēsuram
tenere non p
me pater in q
Altam ⁊ eg
ret dominus
sem ex ore de
lexit me p̄t
bi iam deesse
reptus me
mene. ¶ feli-
bete possid
dominum ch

in cena domini

nimis felix cui⁹ vita et mores lau-
 des intonat creatori. **O.** viz bea-
 tus cui⁹ aia suo famulat creatori.
 o. beata aia que suo pro viribus
 placere satagit redemptori. **Wñ**
 dicta sit aia illa cui est tota dila-
 ctio xps cui nil satisfacere potest
 preter ipsum: qui pro eius amore
 otiosus ē que nil preter christum
 diliger nouit. qui dilexit nos et la-
 uit nos a peccatis nris in sangui-
 ne suo. et dedit semetipsuz redem-
 ptionem pro nobis ut nos p san-
 guine suū adoptaret in filios dei.
Per oia sit bñdictus xps. q sic di-
 lexit gen⁹ hūanuz sicut de⁹ pf di-
 lexit eū. ipse. n. dicit Sicut dilexit
 me pater. et ego dilexi vos. o. cara
 charitas o eterna vitas. o. dulcis
 eñitas. o beata felicitas. o. decus
 angeloz. o splēdor sanctorū iesu
 bone iesu sancte: vita immaculata
 vita eterna. salus icorrupta. ppe-
 tua gloria tot⁹ dulcis totus ama-
 bilis. qño nos amasti: qño nos di-
 lexisti. qui te ipm i mortē dedisti.
 Amor tu⁹ nesciuit habere modū
 et mensuram. Tua xpo charitans
 tenere non potuit. Sicut dilexit
 me pater inquis: et ego dilexi vos
 Utinam et ego essem quē dilege-
 ret dominus meus. utinam audis-
 sem ex ore domini mei. Sicut vi-
 lexit me pf et ego dilexi te. qd mi-
 hi iam deesse posset. si me dilige-
 ret iesus me⁹. **D**eus in q et utinā
 meus. **B** felices diuitie. **B** opes
 beate possidere iesum possidere
 dominum christum. Illum mi le

ctor posside per amorem et sic il-
 lum possidebis eternaliter per
 amoris retributionē. **I**psa vitas
 ait. Ego diligentem me diligo. et
 qui dilexerit me diligetur a pre-
 meo et ego diligam eum et mani-
 festabo ei meipsum. **Q**uant⁹ fue-
 rit amor quē circa nos xps mo-
 riendo exhibuit enarrare nō suf-
 ficat aliquis viuēs. lachryme di-
 cant qz voces explicare desistit:
 Sicut dilexit me pf et ego dilexi
 vos. **A**uideamus quō eum deus
 pater dilexerit et quomodo nos
 dilexerit ipse. ait enim apostol⁹.
 Christus factus est p nobis obe-
 diens vitz ad mortem. mortem.
 autem crucis. propter qd et deus
 illum exaltauit et donauit illi no-
 men quod est sup omne nomen
 ut in nomine iesu omne genufle-
 ctatur. celestium terrestium et in-
 fernoꝝ. Et propheta loquens de
 eo ad patrem ait. omnia subiec-
 ti sub pedibus eius. oues et bo-
 nes vnīuersas isuper et peccora
 cāpi: volucres celi. et pisces ma-
 ris qui perambulāt semitas ma-
 ris. **E**cce quomodo dilexit deus
 pater filium et ipse non iudicat
 quenq sed iudiciuz omne dedit
 filio suo et dedit illi nomē quod
 est sup omne nomen: ut in noīe
 eius quod dicitur iesus oē genu-
 flectatur celestium terrestium et
 infernoꝝ. i. omnis creatura ce-
 lestis ut sunt angeli archangeli
 troni dominationes principat⁹
 et potestates. virtutes. cherubin

Sermones

et seraphin et ois celicus ordo: et
omnis creatura terrestis. et no so
lum hoies: sed et bruta aialia au
dito nomine christi cotremiscunt
insuper et ois infernalis creatura
tremis et cotremiscit ad tanti no
minis inuocatione. Magna e igit
dilectio pris in filiu. cu sic euz sub
limauerit. cu sic eu exaltauerit: vt
ois subiciat sub pedibus eius. vt
ois supponat ditioni eius. Audi
mus quo pf dilexit xpm. Nunc su
pest vt videamus quo nos dile
xit xps. Quis vnqz enodare fmo
ne amoris abundantiam chari
tas. eminentia. quaz habuit xps i
nobis q dilexit nos et lauit nos a
peccatis nris in sanguine suo qui
mortem nram sua morte destruxit.
pro nobis eligens mori. vt nos a
morte liberaret etna et nos illuc
attraheret vbi ipse est i glia pris.
Ait. n. volo pf vt vbi ego suz illic
sit et minister me. Ecce quo dile
xit nos p nobis elegit mori. ve
re ne nos morte danaremur eter
na. Resurrexit a mortuis. vt sue
nos resurrectois tribueret ee par
ticipes Ascendit in celu. vt nos p
nos haberet ad palatia celi et se
der ad dexteram pris. Coronans et lo
cans. i etificans et collocans quos
proprio cruore redemit quos in
glutino Sibi charitatis aseruit se
cu in eadem dextera pris. ipm igit
xpm. sine mo vltra modum absq
meta: vltra metas. assidue pnuue
toto corde tota mente totis virib
totis virtutibus diligamus vene
remur et amemus. vt ad ipsum e

cum ipso peruenire et regnare va
leamus. Qui cu patre viuit deus
et cu sancto flamine bndictus oi
tepoze seculi. Amen.

Sermo. xiiij.

Et dilectioe dei cu plus bi
bo plus sitio. et ex ea satura
ri n possu nec ego: nec ali
qs perfecte diliges xpm. ip sa euz
plus edis. pl famē accrescit et cu
plus ipsa bibis plus sitim iacuit
ipsam quam inhabitat mentem
sic inebuat: vt nil iam querat vel
diligat nec diligere possit: nec va
leat pter eu. et sic mudu dilexit vt
filiu suu vnigenitu daret. vt ois q
credit et diligit illu no moriatur.
sed viuat cu eo. Ad hac nos dile
ctionez auctor ipse inestimabilis
charitatis inuitat in ea nos mane
re pcat et rogat. Ait. n. manete
in dilectioe mea ac si apte dicat.
Et ego ea dilectioe. qua me pf di
ligit vos diligite: eadez dilectione
me vos diligere rogo. et qm dilectio
vestra me vsqz ad mortem pduxit.
hec ee mors crudelissima ipa a ve
stra charitate seiuixit. me diligite
et in mea dilectione manete. sz qli
ter in ei dilectioe manere debeat
m. sequit et dicit. Si pcepta mea
seruaueritis manebitis in mea di
lectioe sicut pris mei pcepta sua
ui et maneo in ei dilectione. Qui
h3 au es audiendi audiat. et q h3
cor intelligedi intelligat. Absu
ra nostre possibilitas videt exce
des vires ai et corporis ac visus su
pergredit vnucersos. Preceptus
qd nobis dñs impat p filiū est no

tre salu
tis nobis
hoies ex
parent et
sine aliqu
oi officio
culata xpi
ipse in tot
uauit ma
cit nec vn
nec pecca
llo hoies
ta patus
ligione p
peccat h3
catio fuerit
matre imm
cientia. sz
de q cu de
pilas volo
non imerit
fulget prog
ois illud sic
re ita dunta
quantitatis
hoc aduerb
tationes sed q
nem notat
nimus vbi e
do robis vt
letis vos. et e
fructus. sicut
mei seruauit
lectione mea
pris mei man
uanti a manu
criti de h3
ta fuerit i
tre fragil ita
sui vsqz ad m

in cena domini

stre salutē qđ ipse auctor nre. salua
tis nobis accommodat. quis vnqđ
boiuz ex apostatica radice pmi
parense xort? potuit vel poterit
sine aliquo trāsgressiōis n euo cū
oī officio caritatis icussa z imma
culata xpi obseruare pcepta sicut
ipse in totū z in partē sui pñs ser
uauit mādata. qđ peccatū non fe
cit: nec vnqđ peccare iam potuit
nec peccare iā voluit. Nō ē in fi
liis hoiuz magn? vel paruus tan
ta pñtus sanctitate: nec tāte re
ligionis pñtegrat? honore qđ n i
peccatū fuerit pceptus. vel in pec
catis fuerit post puerfatus pter
matrē immaculati peccatū n fa
cientis. s; peccatū mūdi tollent
de qđ cū de peccatis agitur nullā
pñsus volo hñe questione. vnde
non imerito nullus tante scitat
fulget pñrogatiua qđ in oibus z p
oīa istud sic iam valeat obserua
re ita duntaxat si fuerit expñsiuū
quantitatis. Sed notandū est qđ
hoc aduerbiū sicut non hic quā
titatis: sed qualitatis similitudi
nem notat sicut supius assigna
nimus vbi dñ. Mādatū nouum
do vobis vt diligat iuicē sicut di
lexi vos. z ē sēsus. si pcepta mea
fñauerit: sicut z ego pcepta pñs
mei seruauit z si manseritis in di
lectione mea sicut ego i dilectōe
pñs mei maneo. i. simihi in obf
uanti a mandatorū meorū vsqđ ad
exitū de hitaculo carnis obediē
tes fueritis iuxta possibilitatē ve
stre fragilitatē sicut pñs obediēs
sui vsqđ ad mortē crucis iuxta ple

nitudinē diuinitatis que in me
corporaliter hitauit manebitis i
dilectione mea z ego in dilectio
ne vñs sicut z ego in dilectōe pa
tris z pñs in dilectione mea. Nō
possum dicere qđ hoc aduerbiū
sicut in nobis in hoc loco vt sue
significatiōis nō exercet s; notat
tantū ibi similitudinē dilectōis
z obediētie xpi ad deū pñs esse
mōtorīā nobis. vt xpi pcepta de
beam? obseruare z i ei? dilectōe
māere. Nō dñt ego pcepta pa
tris mei p vestra salute fñari z
iō maneo in ei? dilectōe. Et vos
pcepta mea p meo amore serua
te: z sic manebitis in mea dilecti
one. Adhuc amātis amor me cō
pellit. caritas nñ dilectoris iesu
xpi dñi nostri sed vtinā dilecti. s.
istud capitulū repetere i dilectōe
mea mēte. O iesu iesu fñurrectio
mortuorū. vita vinentiū. sal? eter
na eredētiū. totus dulcis totus
amabilis. totus delectabilis. que
rentibus te diligentibus te inue
nientib? te. Signare me seruū
tuū loqui cum dñō hominem cū
deo. psalma cū psalmatore factu
ram cum factore. redemptū euz
redēptore: igitur audi me. z ne p
turberis pp me. Mā ego sū. licet
peccator qđ diligo te. nisi tecū lo
quendi ausus prebet dilectio tua
attrahit mentem charitas tua
amor instigat. Dixisti apostolis
tuis. z per eos dictum intelliga
mus nobis. Manete i me z ego
i vobis. obsecro te iocūditas pul
chra. dulcedo mellisua suauitas

Sermones

odor: odor suauitatis letitia sua
ma gloria sempiterna vita scōp
decus angelorū saluator mundi.
fili dei viui. iesu dulcissime spetio
sissime carissime et amantissime. dic
quæso quæ est causa tue dilectiōis
tue glutine caritatis ob quam et
te diligere: et in tua dilectiōe ma
nere nos p̄cipis. Dic vtrū qui non
te diligunt audiāt et diligāt. Et
q̄ te diligunt magis ac magis i
tua dilectiōe ferueat vox tua dī
cis sonet i auribus meis. Dic si
cū dilexit me p̄f: et ego dilexi
vos: et q̄ dilexi vos mihi repēdi
te vicē me diligite et i mea dilecti
one manete. iustum est equū est
de iesu hoc qd̄ dicis. hoc quod i
peras nobis. hoc est et oīs eq̄tas
Dicat vt dilectus diligentes di
ligat. et amatus amanti mutua
caritatem impendat. Lex tamē
aliā causā tue dilectionis in
quirimus quā magis te diligere
debeamus. Dic nobis q̄ es et qd̄
fecisti nobis. vñ nobis te diligere
precipisti. Dic nobis. Ego sum.
qui sum. Ego suz alpha et. P̄
cipium et finis. creans celū et ter
ram aera et maria oīa q̄ in eis sūt
factor et creator cunctorū: rex re
gum et dominus dominantium
Audiuim⁹ et gauisi sumus et cer
ti sumus qm̄ tu es deus per oīa
secula benedictus. Sed adhuc
quod pro nobis fecisti. Implo
rant gemitus nostri requirūt la
chrymē peccatricis anime mee.
Illud cum recolo quod feceris
mihi: et quod fecerim tibi. visce

ra mea iter se colliduntur spūs
contremiscit. aīa conturba f. vul
neror et confodior dolorib⁹ mul
tis. Nec mir⁹. P̄pendo quid
fecerit seruus dñō suo et quantas
et quales fuerit dñō penas p̄ ser
uo. Conscientia mihi testis ē de
iesu. quid fecerim tibi. et crux tua
mihi testimoniuū. perhibet quid
tu feceris mihi. En de⁹ et ego ho
mo. et tñ pro me tu deus factus
es hō. Tu creator et ego creatu
ra. tu p̄ me dignatus es fieri cre
atura. Tu dñs nos serui. et p̄ ser
uis dignatus es fieri seruus. pe
grinus peregrinis pro exulibus
exul: pro paupib⁹ paup: p̄ hūi
libus humilis. p̄ mortalibus nō
tantū mortalis. sed mortu⁹. Nō
qualicunq; morte. sed dura ni
mis. amara nimis et turpissima
morte. s. crucis. Nec est opa tua
deus. Nec opa tua considero et
p̄temisco. in his te misericordes
esse cognosco et reuiscō et p̄p̄
hoc in te confido de te cōfido te
amo. te diligo te totis visceribus
cōcupisco. Nec opa fratres mei
sunt causa dilectiōis christi vnus
q̄sq; vestrum videat si dñm iesuz
diligere debeat. Quid p̄ nobis
facere debuit. et non fecit. Nō
nos pl⁹ amare potuit. et nō ama
uit. Maiorē in nobis dilectionē
non potuit habere. q̄ habuit qz
animam suā in mortē pro no
bis posuit. Ipsa beata veritas.
testis est. q̄ maiorem caritatem
nemo habet q̄ vt animam suā
ponat quis pro amicis suis. Nō

ergo nob
dilectio x
nos a pec
suo. nō vo
vobis am
ipsa carita
totus dul
posse: ē
ctat. non
cūcta terr
stia captat
rit. et ea p
tendit. et o
ruz gressu
ptionem g
pfecte gau
nio in hac
tus tam an
bat. And
locutus sū
am in vob
impleatur.
pio vobis: et
seruare p̄
lectione mi
in vobis sit:
me adimpl
vobis permi
mihi impem
gauderet: et il
in retributis
perceptor: p
possitis. Et
meum: sit in
frum imple
cōstitutū de
dulla pure
se intra limi
omnis com
potam cū

in cena domini

ergo nobis vilescat fr̄es mei ip̄s dilectio xp̄i q̄ dilexit nos: et lauit nos a peccatis n̄s in sanguine suo. nō vobis vilescat fr̄es mei: nō vobis amarescat ipse amor xp̄i ipsa caritas christi. Amor christi totus dulcis. tot⁹ dlectabil. suus possessorē non cruciat. sed delectat. non enervat. sed roborat. cūcta terrena sub sanat. sola celestia captat christi mandata req̄rit. et ea p̄ viribus obseruare cōtendit. et de obseruatione p̄cepto rūz gressu felici prouehit ad p̄ceptionem gaudiōz: vt cūz illo iā p̄fecte gaudeat: p̄ cuius desiderio in hac valle lachrymarū positus tam amare feliciter suspirabat. Unde recte sequitur. Nec locutus sū vobis: vt gaudiū meū in vobis sit: et gaudiū vestrū impleatur. ac si diceret. Jō p̄cepto vobis: et moneo vos mea obseruare p̄cepta et manere in dilectione mea: vt gaudiū meū in vobis sit: et gaudiū vestrū de me adimpleatur: vt habeam de vobis permutuam caritatē: quā mihi impenditis: vnde possim gaudere: et illud gaudiū. quod in retributione premioz electi s̄ percepturi: percipere et possidere possitis. Vel aliter vt gaudiū meū sit in vobis: et gaudiū vestrū impleatur. Omnis. n. qui christum de intima cordis medulla pure et illibate et inconcusse intra sinu charitatis brachijs amoris complectitur et cōnectit totum eius gaudiū reputabit

in suū. Immo amplius gaudet de gaudio quod xp̄s accepit a patre resurgendo. ad celos ascendendo. in dextera eius sedendo q̄ de illo gaudio: quod in die iudicij est p̄cepturus a xp̄o. Igitur fratres carissimi maneat i vobis gaudiū xp̄i: siue sit actiū siue passiū: siue sit diligentis siue dilectiū: id est siue sit gaudiū quo christus gaudet de vobis: siue sit gaudiū quo nos gaudeamus de xp̄o: xp̄i obseruemus p̄cepta: vt ipse gaudere possit de nobis: et nos de ipso gaudere possimus. Maneat in nobis gaudiū beatitudinis ei⁹: nō solum qua beat vel beatificat de seipso gaudentes: sed etiam qua clarificatus est a patre: vt nos cū illo in eternitate mereamur regnare: per eundem dominum iesum christum: qui cum patre et spiritu sancto viuīt et regnat deus benedictus. per oīa secula seculorum amen.

Sermo. xiiij.

Am de redēptore nōstro c lingua nostra silere nō debeat: et ne cito sit ad futurum de ipso tacentib⁹ nimis n̄s interesse considero si diem et diē de ipso loquendo: non perfūctorie terminemus. et e contrario di re damnationis nos subire si uis si vanis verbis nostram manumiserimus linguas. Igitur vana verba et non sonantia xp̄s nec religionis tenentiā pondus in oī loco eterna clausura damnan-

Sermones

tes ad dulcis eloq̃a a verbo p̃f̃
eructuata cythara n̄ra suas cor-
das extendat: z plect̃r ment̃ lin-
gua vocis magistra tuba insonet
saluatori q̃ de ore melliflūo xp̃i p̃
fluxere dulcia eloquia vite. Sed
utinā quod vobis proponit nul-
la vilitatis vel contēptus offu-
scaret obductio: sed artius cari-
tate obnexū: carefceret vobis su-
per lapidem preciosū: z dulcius
sapet in v̄stri cordis palato: su-
per oīa mella z sup̃ quenlibet fa-
uiz. Ip̃se auctor dulcedinis cui
oīa optata succedunt: cuius vo-
luntati cuncta obediunt: q̃ ē ea
potest que impossibilia videntur
esse: sic dulcescat in cordibz ve-
stris: vt vos de eo semp̃ audire d̄
lectet: z me interius sapiam que
de ip̃so est doceat: z p̃laceā oris
mei vulneret z confodiat hostē
generis humani: q̃ pro viribz ela-
borat: vt ipsa nobis verba xp̃isti
auditu vilescant: z mihi z alijs p̃
dicata z docta. sententiā damna-
tionis impendant. Adiuuet nos
semp̃ z protegat z defendat iesus
ab illo q̃ dilexit z lauit nos a pec-
catis n̄ris in sanguine suo nos i-
struens verbo z informans exē-
plo: statuens edictū sanctiēs pre-
ceptū edictum dulce p̃ceptū vi-
te. edictū amoris p̃ceptū caritat̃
statuens z adimplens precipiēs
z pficiēs in se in quā z in nobis.
Hoc est illud p̃ceptū qd̃ iesus
p̃cepit: quod statuit discipulis
suis p̃ceptū. s. caritatis p̃ce-
ptū dilectionis: quod incipit sic:

sic h̄z. Hoc est p̃ceptū meū vt di-
ligat̃ inuicē sicut dilexi vos. Dul-
cis z suavis dñs dulce suauē mā-
datū pponit. Dulce z suauē il-
lud esse videt: qd̃ p̃cipit dilectio
z alicui amor. nā nulla ibi apper-
tū difficultas vbi est caritas est nul-
lus ibi labor: vbi verus amor est
Cuncti amorī libenter obediūt:
z eius iugo colla summittūt. lu-
brici lubricosio. sancti scō. casti ca-
sto. quilibet in desiderio suo. Iō
dñs dat p̃ceptū amoris p̃ceptū
dilectionis: vt suo p̃cepto omnes
obediant. z ceruicem sup̃bie sue
sub iugo sue humilitatis edoma-
re festinent. Igit̃ fratres mei tan-
q̃ boni discipuli xp̃i ad audien-
dum estote parati: z p̃ceptum
xp̃i quod euangelica vobis ito-
nat tuba libenter accipite z effi-
caciter in oībz z per oīa adim-
plete: vt ad illum possitis p̃ amo-
rē redire: a quo p̃ tumorē super-
bie recessistis. Hunc intēdat ca-
ritas v̄stra qd̃ vobis precipiat
caritas vera: caritas inexplorata
caritas inaudita: caritas pia: ca-
ritas bona caritas: tota. dulcis:
tota delectabilis: caritas: sp̃s
speciosus: decorus: candidus: ru-
bicundus: electus ex milibz xp̃s
futuri seculi iudex: princeps pa-
cis z dñs vite. Alit̃ domin⁹ iesus
per omnia tempora benedictus
Hoc est p̃ceptum meum: vt di-
ligatis inuicem sicut dilexi vos.
Leue p̃ceptū: suauē p̃ceptum:
z dulce p̃ceptū. Ad portandū
leue. ad amplectendū suauē: ad

tenēdū dul-
cem: qd̃ d̄
q̃ diligere
sanus z ego
tus z sapiēs
seruus z lib-
nemo se i ha-
Cullibet bo-
ita cōs. am-
ni igit̃ ex p̃
inuicē dilig-
q̃ multi se
one q̃ chari-
est blasphem-
pelle ad pell-
rem z parit
indol. p̃tribul-
um saum: sic
caribus mali-
pellit. vt bara-
p̃euidere z
innetum ē: sic
p̃s nos dilex-
lupa scriptū
nt̃ templum ad
dum redueant
dilectio tua
p̃ caro xp̃i z si-
ra fidelibus
in testam̃tū
in nos dilecti-
dilectio tuarū
uitas p̃pria
ponēda. Sed
q̃ adhuc facti
mā in domo
suo collati
d̄ notandū ē
dilectiones. vt
aliam sp̃ritua-

in cena domini

tenēdū dulce & delectabile. quid
leuius: qđ suauius qđue dulci?
qđ diligere: Hoc pōt oīa homo
sanus & eger: dīnes & paup: stul
tus & sapiēs. nobilis & ignobilis
seruus & liber. nemo se excuset.
nemo se i hac parte apologizet.
Cui libet hō mini est possibilitas
ista cōta. amare videlicet. Sequi
tur igit ex pcepto dñico. vt nos
innicē diligere debeamus. Sed
qm̄ multi se diligūt nō ea dilecti
one q̄ charitas ē. sed ea q̄ in dñz
est blasphemia. vt ea que fit pro
pelle ad pellem: que pcepit dolo
rem & parit iniquitatē. vt ceca li
bido. p̄stibulosa cupido. q̄ ecule
um suum: sic ad impetiginē cal
caribus malitie & nequitie ire cō
pellit. vt baratrū inferni in quo ē
preuidere & vitare nō possit ad
iunctum ē: sicut dilexi vos. quō
xps nos dilexit: quod ipse dedit
supra scriptū relinquinus. Sed
vt teipsum ad istud cognoscen
dum: reducam ad teipsum. noue
rit dilectio tua. facta religio tua.
q̄ caro xpi & sanguis qui in alta
ri a fidelibus sumit & imolatur.
tibi testimoniū perhibet quomo
do nos dilexit xps. Ideo noscat
dilectio tua: q̄ utilitati primor
utilitas ppria quādoq; est post
ponēda. Sed si aliā dilectionez
xpi adhuc sactitas r̄ua requirit
etiā in bonis temporalibus tibi
ab ipso collatis poteris iuenire.
An notandū est duas ēē christi
dilectiones. vnā temporalem:
aliā spirituale. vnā cōmunem

aliā specialem. primam. s. tēpora
lem cōiter iustis & impijs. pietas
creatoris adhibuit. spirituale. vel
speciale. pie & iuste viuētib⁹ tñ
attribuit. Nec. s. specialis biffaria
spargitur. Alia est de collatione
virtutum. alia de retributiōe me
ritorū. alia est qua nos virtutib⁹.
contra tela hostis nequissimi ro
borat. alia qua nos de nostro tyrā
no legitime triūphantes. gloria p
petua ditat. Has duas dilectiōes
nobis ipsa pia christi dilectio de
dit. qua dilexit nos. & lauit ab oī
inquinamento carnis & spiritus i
sanguine suo. Sicut igitur nos
xps duplici amore dilexit. ita nos
bina charitate flagrare pcepit di
lectione sui. & dilectione primi.
Si charitatem deo. & hominibus
corde puro & conscientia bona. &
fide n̄ ficta exhibemus. facile pec
cato resistimus. bonis omnibus
abundamus. seculi blandimenta
reijcimus: & omnia etiā que diffi
cilia sunt humane fragilitati vel
aspera. etiā cū dilectione pficim⁹.
si cū deum perfecta charitate. &
nobis ab illo est ex toto corde. &
ex tota anima diligamus. Quē
si ex toto corde diligimus. nihil
erit i nobis. vñ peccati desiderijs
seruiamus. & quid est. deum dili
gere: Illi soli occupari. animo cō
cipere fruēde visidīs ei⁹ affectū
habere peccati odium. mundi fa
stidium. diligere proximū quem
in se censuit diligendum. in ipso
amore suare legitimū modū. nec
guertere dilectionis ordinē con

Sermones

ritutū. Ordine dilectiois illi p-
uertūt: nec modum diligendi cu-
stodiūt: qui aut mundū qui con-
tēendus est diligūt: aut corpo-
ra sua minus diligenda plus di-
ligunt: aut p̄ximos suos nō sicut
seip̄os aut deum plusq̄ seip̄os
forte nō diligūt. Corpus nostrū
a nobis est diligendū: vt saluti
ei⁹ aut fragilitati naturalr p̄sulā
vt spiritui ordiate fūiat suis mo-
tibus: aīe rationi in nullo p̄tradi-
cat: vt in die resurrectionis glo-
ria felici perenniter cum domi-
no viuat.

Sermo. xv.

Proximos n̄ros tūc dili-
gimus sicut nos: si nō p-
pter aliquas vtilitates
n̄ras: vel sperāda b̄nficia vel ac-
cepta: vel p̄ affinitates: vel p̄ an-
guinitates: s; p̄pter hoc t̄m q̄ s̄
n̄re nature participes diligam⁹.
p̄uide s̄m nos oēs p̄ximos dili-
gamus: quantum ad mores bo-
nos ⁊ ad vitam eternam conse-
quendam: eoz saluti sicut ⁊ no-
stre pro posse consulendo ⁊ eoz
necessitatibus p̄ut facultas sup-
petit subueniēdo. Deum ex toto
corde diligim⁹: si illi soli s̄m n̄s
posse placere p̄tēdim⁹: si ipse so-
lus ē desideriu n̄m spes n̄ra: in-
tentio n̄ra: totus amor noster to-
ta charitas nostra. Alioquin il-
lum nō perfecte diligim⁹ nec ca-
ritatē tenemus: ⁊ qui caritatem
nō habet iā nō est eius: nec illuz
habebit in premiū sui laboris q̄

in hac errōsa solitudine: recte a
semitā nō tenuerit caritatis. hec
est inquā semita caritatis non so-
lum diligentem diligere: sed etiā
odientē nō minus q̄ seip̄os: sed
sicut seip̄m. Stricta ⁊ angusta ē
semita ista. ⁊ pauci vadūt p̄ eam
Illi soli vadunt. per eā: q̄ p̄ x̄p̄s
seip̄os despiciunt. ⁊ q̄bus cūcta
p̄ter ipsum x̄pm vilescunt. Isti
si aliq̄s diabolicas sentes viato-
res caritatis occultare volentes
inuenierint tanq̄ cerni agiliē for-
titerq̄ currentes. amore celestis
patrie ducti: vltra dāt saltum. ⁊
ip̄s diabolum fraternum odinz
suggerentē: ⁊ deducūt ad nichil-
lum. ⁊ ipsos mor⁹. cū ex illata si-
bi iniuria quodāmodo p̄turbatē
fuerint. in s̄frez cōuiciantem insa-
nire cupiētes: camo caritatis cō-
stringūt. ⁊ allidunt ad x̄pm. Ta-
les p̄fecto aīam suā ponunt. qz
amicis ⁊ inimicis se p̄ caritatez
prosterunt. vt oēs hoīes lucrī-
faciāt x̄po. Qui sic agit ⁊ x̄pi p̄-
ceptis obedit. ⁊ ei mutuā carita-
tem ipendit. iste in veritate ami-
cus est x̄pi. ⁊ qz ipsum christum
seip̄m odit ⁊ super omnia diligit
⁊ p̄ ipsum odientia cūcta. gau-
deat qui talis est. Qui talis est
vere monachus est. ⁊ qui talis n̄
est. licet sit cuculosus. licet sit p̄-
nosus. siue abrasus. siue tōsorat⁹
habeat q̄cqd vis. sit quicqd vis
est imago vel pictura monachi
⁊ non est monachus. Ad verēcū-
diā freneticorū dico. Sūt q̄dā in

in cēna domini

monasterio morbo frenetico la-
borantes. ad irā p̄opti. ad iracū-
diam p̄parati. ad odiū festini. qui
pruriginē cordis per scalpedines
lingue trahūt ad scabiē cutis mē-
te corrupti. vagi ⁊ instabiles. cir-
cūculiones. susurrones. gulosi.
murmurosi. inuidi. tumidi ⁊ elati
deo de bōis collatis ingrati. ade-
preuāricantis pellicia vestiti. illi-
us vestimēto salutis nudati q̄ h̄z
deum creatus est in iustitia ⁊ san-
ctitate vitatis. Isti pellucā vete-
rem retinent. ⁊ fronte polita astu-
tam rabido portant sub pectore
vulpē. Talium frons erubescat.
psundatur ⁊ erubescat nimis ve-
lociter. Confiteantur. ⁊ sanentur
mutēt aīum. dirigāt gressum i se-
nitatis eternitatis: in vīsa castissi-
mi amoris p̄ gloriosissimam viā
charitatis. fratribus mutuā chari-
tatē impendant. deum sup oīa di-
ligant p̄ illius amore aīam suam
ponāt. in oībus ⁊ per oīa eius pre-
ceptis obediant: vt xpī amici me-
reātur vocari. ⁊ eē qui dicit. Vos
amici mei estis. si feceritis q̄ ego
p̄cipio vobis. Magna dignatō
inextimabilis charitatis exuberā-
tio. molita bonitas interpretabi-
lis pietas. Ab eius coaditiōe ser-
uorum. inuenimur indigni. ⁊ tñ
nos dignat h̄re. ⁊ vocare amicos
Largitor dulcedinis. amator cha-
ritatis. immo charitas cara. ⁊ bea-
ta iocunditas. ⁊ iocunda tranq̄l-
litas: ⁊ securā securitas. ⁊ felix ci-
uitas. ⁊ eterna felicitas. dñs iesus

tot⁹ dñs desiderabilis. tot⁹ amabilis.
thesaurus incōparabilis. marga-
rita inextimabilis. vita viuentiū.
spes morientium. eterna eorū se-
licitas qui pro illius amore se in-
felices fecere. Q̄ felix est ille q̄
pro illius dilectione: fecit se infe-
licem. Et q̄ beatus est ille. qui p̄-
pter ipsum. semetipsum miserum
fecit. Vere ille est felix. ⁊ eterna
felicitate dignus qui seipsum de-
spicit sibi. vt in veritate. placeat
suicreatori. Moscat superbus om-
nis vnīuersus elatus. in galgalis
vitiorum sedatus. scabiosus i pel-
le luxuriosa. sedatus in conscien-
tia praua: sibi placens. seipsum su-
pra semetipsum constituens. iaz
nō placebit suo creatori. si p̄pter
errorem suum primum. non di-
splicuerit ipse sibi. Nobis igit di-
spliceat fratres mei q̄ mali fuim⁹
⁊ adhuc forsitan sumus. ⁊ placeat
nobis q̄ nunc perfecti sumus.
sed vante dño iesu christo. ⁊ vtinā
nostro. Perfecti erimus ipsius
mandata seruantes. ⁊ ex inimicis
eius amici fitemus qui discipulis
suis dixit. Vos amici mei estis. si
feceritis que precipio vobis. Ad-
huc te alloquor monace benedi-
cti. Homo velox es ad mensaz
tardus ad ecclesiam. potens ad
potandum. sed eger ad cantādū
pernigil ad fabulas. somnolen-
tus ad vigilias. procerax ad loquē-
dū. sed mutus ad psallendū. p̄o-
pt⁹ ad irā ⁊ detractiōez. tardus

Sermones

ad orationē inuidie amator. xpi
persecutor festucam respiciens.
trabes non considerans. ceteros
reprehēdis. teipsum nō corripis.
malicie inventor. discipline destru
ctor. amicus vitiōrū hostis virtu
tū. Nec sunt que oculū excecant
et a deo separāt. Nec sunt que cō
uersum faciūt peruersum. mona
chus demoniacū. Luz de profun
do cordis quod rarū est: sed val
de carū est. quāto charitatis amo
re. verus amator amantū serue
at i eis quos pio cruore redemit
in valitudine mea. mihi ab ipso
collata considero. totus in verita
te fateor mihi displiceo. et ira me
ipsus de memetipso. pfundor. Cō
fundor. et cōfunderer. imo p̄sus
utiq; desperarem. nisi verbum qđ
earo factum est. et habitauit in no
bis. et ascēdens in celū sedet ad
dexteram patris. propitiatio eēt
pro peccatis nostris. Sed mihi i
ipso baratro cōfusiōis me infirmo
iacenti. et vitiōrū febre laboranti
de sua sede regali. manum medi
cinalem extendit dicens. Vēi ad
me. qui laboras in labore pecca
torum. et es oneratus a pondere
eorū. et ego te reficiam tibi parcen
do. et mei amoris gratiā largien
do: nāz amicus meus eris. si fece
ris ea que ego fieri tibi mādaui.
Quis ad hec nō confunderis?
nā quod mihi hoc et tibi. Confun
datur inimici xpi: cōuertāt. et eru
bescāt valde cito. et erūt amici xpi
Amici illius sumus. si illum ex to
to corde diligimus. non es ami

cus eius. si eum ex omni parte nō
diligis. Si ex vna parte fueris ca
stus: et ex alia superbus parte me
minisse debes. qz superbis de^o re
sistit. humilibus autē dat gratiā.
necesse est igitur vt eum ex omni
parte diligas. necesse ē. vt ex toto
corde illi adhereas. nā adherere
illi bonum est. securum est. Quid
est ei adherere? Spem suam in eo
ponere. nihil p̄ter ipsum vel p̄
ter illū amare. imo cuncta p̄pter
ipsum despiciere. omnia odire vni
uersa fastidire. quelibet transito
ria nec esse putare. Hoc est bonū
hoc ē iocundum. sic diligere dñm
iesum christū. Qui igit sic est. ei⁹
amicus ē: p̄sideremus igitur fra
tres mei. quāta ē misericordia re
demptoris n̄ri. Ab ipso reputari
serui non sumus digni. et eius ami
ci vocamur. et sumus. si in eius di
lectione manebimus. nunc ergo
dñi n̄ri. vī amici creatoris oīū. fa
ctoris omnium mandata serue
mus. vt nō solū in numero ami
corū. sed in sorte filiorum repu
tari et eē mereamur. abnegando
nosmetipsos p̄ ipsum qui seipm
exinanuit. et pro nostra salute for
niam serui suscepit: in qua soluit
que nō rapuit. qđ flagellari et ma
ctari et crucifigi et occidi p̄ nobis
voluit. hoc est vnde debet diligi
xps. hoc est vnde noster erit do
min⁹ iesus. si p̄pter ipsū nosmet
ipsos abnegauim⁹. Felix abne
gatio et beatus p̄emptus qui fa
cit de peccatore iustū: de inimico
amicū. de seruo filiū. imo qđ ma

gnū
da. Igit
mundi. est
mūdā. cō
magnū qđ
qđ debet
timablis i
multitudo
nitatis: qu
seipsum vi
rus nihil
us. nihil sp
sine lāzū
diū sine me
tione. dulce
Tale p̄mi
se p̄ illi. M
nobis conce
fuerunt et
in secula feci
Qui B
etta in para
dīmus.
Et
da
i
na
fieri
no
uorū ifirma
reuerenter ve
pleti sōnter
liberi hono
trumenta for
mo vīuaz in
recreaturā
sig mīrifice
operat xps dñ
ingehere. no
Et quia p̄p̄
lia. xps dñ

Feria. vi. i parasce. sermo deuotissimus.

gnū nimis: de suo diaboli filius dei. Igitur monache xpi: cōtēptor mundi. esto pēptor tui. contēne mūdū. cōtemne teipm. Minus ē magnū qd̄ debetur tuo cōtēptui: qd̄ debet tue abnegationi. Inextimabilis ē multitudo dulcedis multitudo felicitatis gloriose cōnitatis: quā datur? ē xps scilicet seipsum diligētibus se. Nihil carius nihil dulcius. nihil preciosius. nihil speciosius xpo. Ipse sal? sine lāguore. vita sine morte. gaudiū sine merore. decus sine fuscatione. dulcedo sine amaritudine. Tale premiū debet abnegantib? se pp̄ illū. Hoc premiū. s. scriptus nobis concedat ipse xps. qui sine fine uiuit et regnat deus bñdict? in secula seculorum amen.

Sicuti Bernar. abbatis feria sexta in parasceue Sermo deuotissimus.

Esum nazarenū a in deis innocenter p̄dē natū a gentibus crucifixū. xpiani diuinitis honorem? obsequis. Saluatoris i firma nos: q̄ xpiani sum? reuerenter venerari amāter amplecti fortiter imitari dignū ē salubre: et honorificū. Hec. n. sunt instrumenta fortissima: i q̄b? oīpotens v̄tus: et inuestigabilis sapiā dei: reſtaurationē mūdi potenter atq; mirifice opata est: et vsq; mō operat. xps dñs minoratus ē ab angelis: vt nos equaret angelis. Et quis propter xpm nō se humiliet. Xpus dñs pro peccatis nris

crucifixus est. et crucis amara su is amatoribus d alcorauit: mortuus est et mortez necauit: vt viuē remus per illā. Et quis nō amet xpm dñm. Quis non patiat pro christo. Xps p crucis ignominia ad superne claritatis gloriāz trā sūt: et data ē ei pro sua reuerencia a deo patre omnis potestas in celo: et in terra: vt adorent euz oēs angeli dei. et in nomie iesu oē genu flectat celestiu: terrestriu: et infernorum. Ubi est gloriatio tua o xpiane: nisi in nomie crucifixi dñi dei tui. In xpi noie: qd̄ est sup oē nomē: in quo: q̄ bñdictus est sup terrā benedicet. Gloriamini in nomine filij redemptoris: et date honorē illi saluatori nro: qui magna fecit in nobis: et magnificate nomē ei? mecū dicētes. Adoram? te xpe rex israel. iter gentiu. pnceps regū terre. dñs de? saba oth. v̄tus oīpotentis dei fortissima. Adoram? te p̄tiosus pretius redēptōis nre. hostiaz pacificā. q̄ sola odoris tui suauitate iextimabili p̄fem: q̄ in altis hitat. ad respiciendū hūilia inclinasti et filijs ire placabilē reddidisti. tuas xpe miserationes p̄dicam?. tue suauitatis memoriā cū abūdātia eructam?. Ubi xpe sacrificiū laudis ymola m? p multitudinem bonitatis tue quā oīdisti nobis semini neq; filijs sceleratis. et p̄ditis. cū adhuc inimici tui essem? dñe. et mors iniqua in oēm carnē exerceret dñs: cui oē semen adam erat obnoxiluz lege primordialis culpe. recor

E

Feria. vi. in parasceue.

datus es vbi misericordie tue: et
 pspexisti de sublimi habitatione
 tua in hac valle ploratōis nre. et
 miserie. Audisti afflictionē popu-
 li tui: et tactus dulcore charitatis in-
 trinsecus apposuisti cogitare sup-
 nos cogitatōes pacis: et redēptio-
 nis. Et quidē cū esses fili⁹ dei. deus
 ver⁹ deo p̄fī sanctoq; spū coeter-
 n⁹: et p̄substantialis lucē habitas
 inaccessibleē: portās q; oīa vbo v-
 tutis tucū desperisti in hoc nre
 mortalitatis ergastulū altitudinē
 tuā inclinare: vbi nfas et gustares
 et absorberes miseriā: nosq; repera-
 res ad gloriā. Id arū fuit charita-
 ti tue ad p̄sumandum op⁹ nre sa-
 lutis cherubin aut seraphyn aut
 vnū ex angelis destinare. Ipse ve-
 nire ad nos dignatus es p̄ manda-
 tū p̄fīs cui⁹ nimia charitatē exp-
 ti sum⁹ i te. Eleuisti inq; n̄ locū mu-
 tando. s; p̄sentia tuā nobis p̄ carnē
 exhibēdo. Eleuisti a regali solio
 ublimis glie tue. in humilē. et ab-
 iectū i oculis suis puellā: pio vgi-
 nalis p̄tinētie voto sigillatā: i cui⁹
 sacro vtero sola spūs sci inenarra-
 bilis vtnus te p̄cipi fecit. et nasci in
 vā humanitatis natura. ita vt nec
 diuinitas in te maiestatem nec vgi-
 nitatis integritatē i matre violaret
 natiuitatis occasio. o amada o ad-
 miranda dignatio. De⁹ immense
 glorie v̄mis p̄tēptibilis fieri n̄ de-
 speristi De⁹ oīuz p̄seru⁹ seruozū
 apparere voluisti. Id arū tibi vi-
 sū ē: p̄fēs te nobis cē et dñs frater
 n̄ cē dignatus es. Et dñe vnuer-
 sorū q; nullā hēs idigentiā intra ip-

sa natiuitatis tue inistia: n̄ obhor-
 ruisti abiectissime. paupertas begu-
 stare incōmoda. Et. n. ait scriptu-
 ra tibi cū nascereris: n̄ erat loc⁹ i
 diuersorio neq; cunabula q̄ tene-
 ritudinē tuā exciperēt habuisti.
 s; i vili p̄sepio sordētis stabuli in
 q̄ terrā palmo p̄cludis muolat⁹
 pānicul⁹ is reclinat⁹ es. Et hoc ip-
 sū a brutis aialibus m̄ tua mu-
 tuo accepit. Cōsolamini p̄solami-
 ni q̄ i sordib⁹ paupertas enutrimi-
 ni: q; vobiscū de⁹ in paupertate. nō
 cubat i delitijs splēdidi cubiculī
 nec inuenit i terra suauiter viuē-
 tiū. qd̄ vltra gloriaris o diues lu-
 tea res in volutabro lecti picti et
 delicati. cū rex regū recubitu suo
 pauperū stramēta honestare ma-
 luerit. Quid dura stramēta dete-
 staris. cū tener infantulus i cui⁹
 mān sūt oīa tuis sericijs tuis plu-
 mis duras iumentozū stipulas p̄-
 elegit. S; hec tenella tua xp̄e in-
 fantia a p̄secutoz gladijs tuta n̄
 fuit. Adhuc. n. inter dulcia m̄fīs
 vbera sugēs d̄pē debes qñ appa-
 ruit angel⁹ in sōnis ioseph dicēs
 Surge et accipe puerū et matrem
 ei⁹ et fuge i egyptū. et esto ibi vsq;
 dū dicā tibi. futurū est. n. vt hero-
 des q̄rat puerū ad p̄dendū eū.
 Iā ex tūc bone iesu dati cepisti.
 Non solū illam infantie tue ve-
 neratōez in te ipso ptulisti. s; mor-
 tē impulsillis tuis quoz multa mi-
 lia iter mamillas matrū p̄ te he-
 rodīs trucidauit imāitas. infātia
 vō teneriori d̄cursa. d̄scēdēs hūi-
 liter v̄itatis nobis exēpluz et tribui-

1892

begu
cripta
i la c i
q tene
abruiti
bulit in
molit
i hoc ip
ma mu
i pliam
mutrini
egge no
i cuboale
iter rino
o dimes lu
eti pich
trubru lo
ncitare ma
amela bet
luo i can
i tuis p
i stipula p
a tua rpo
edue rita
bulcia rita
ies qui ap
olepht dce
et o malru
etio d rti
P. n. rpo
ndendy d
vati cepit
mte rre r
uillit m
og uilla m
vru p rbe
itaa inf
cedo b
dus tritu

£ 3

Feria sexta in parasceue

Anis dñm iesum vniuerse crea-
 ture factorē tremendum iudicē
 vinorū & mortuorū, ante pedes
 hoīs & traditoris sui genua ieur-
 nantē. Disce qz mitis est & humi-
 lis corde & cōfundere in supbia
 tua. & erubescere in impaciētia tua
 Hoc quoq; erat mansuetudinis
 tue dñe q̄ perfidum illū in cetu
 fratrum: detegere & palam p̄fun-
 dere noluiſti. sed leniter admo-
 nitiū accelerare iuſiſti: qđ para-
 bat. In omnibus his nō ē auer-
 sus furor eius a te: sed egressus
 foras satagebat circa frequens
 maleficiū. Quō cecidiſti de celo
 lucifer qui mane oriebaris. In
 delicijs paradisi gloriosus appa-
 ruiſti. ciuiū celi socius & vbi di-
 mini cōiūua. Quō reputatus es
 inter filios tenebrarū: qui nutrie-
 baris in croceis cur amplexatus
 es stercora. Tūc clarificata est fa-
 milia tua x̄pe: exeunte immū-
 do societate angelice. Tūc demū
 diuini eloquiū vberriū inūdati
 ones: felix ille p̄uētus potatus est
 electo quē h̄mōi limpidi liquo-
 ris ifusione sciebas idignū. dato
 autē charitatis & paciētie salutarī
 mādato & disposito fratribus re-
 gno patris tui. ad locū p̄ditori
 tuo notū: cū illis diuertisti. sciēs
 oīa que ventura erant sup te. ibi
 aie tue tristitia quā ex imminente
 passione tua sponte assumpſisti.
 sicut & cetera que passus es i au-
 ribus fratrum nō erabuiſti. p̄fite-
 ri dicēs. Tristis ē aia mea vsq; ad
 mortē. Positis quoq; i terra ge-
 nibus p̄cidiſti i faciē. orās i ago

nia & dicēs. Adī pater si possibile
 est: trāseat a me calix iste: & angu-
 stias quidē cordis tui certissime
 iudicabat sudor ille sanguineus
 qui orationis tpe de carne tua s̄c-
 tiſſima gutatiz decurrebat i ter-
 ram. Dominator dñe iesu vnde
 tue anime hec tā anxia suppli-
 catio: Nōne volūtariū oīno pa-
 tri sacrificiū obtulisti? Atiq; dñe
 Arbitramur autē q̄ hoc ad cōso-
 lationem infirmorū membrorū
 tuorū assumpſisti. ne forte despe-
 ret quis: si caro infirma reman-
 murat. vbi ad passionem prom-
 ptus est spiritus. Nimirum & vt
 maioris erga te amoris & grati-
 tudinis stimulos habeamus na-
 turalē carnis infirmitatē his indi-
 tijs in te exp̄ſiſti: quibus docere
 mur qz v̄e lāgores n̄ros portasti
 & nō absq; sensu doloris passionē
 sentes p̄curristi. Vox. n. illa vox
 eē carnis videt nō spiritus: ex eo
 qđ subiunxisti. spiritus quideni
 promptus est caro autē infirma
 Quā p̄mptus enī ad passionē
 fuerit spiritus. euidenter ostēdi-
 ſti quādo veniētib; vna cū p̄di-
 tore tuo viris sanguinū & querē-
 tib; aīaz tuā cū laicis & facib; &
 armis p noctē vltro cucurristi. &
 signo quod acceperāt a duce fla-
 gitij: teipsū manifestasti. nā acce-
 dētē ad osculum sanctissimi oris
 tui. cruem bestiā auersat; nō es.
 sz os i qđ dolus inēt; n̄ ē ori qđ abū-
 dauit malitia dulcis applicuisti.
 Innocēs agne dei: qđ tibi & lu-
 po illi: Que p̄uēſio tui ad belyal
 Sz & hoc benignitatē tue boni-

Sermo deuotissimus

ne fuit: ut oia illa exhiberes: q̄p
ut cordis p̄tinaciā emollire pos-
sēt. nā z veteris amicitie n̄ in eo
illū cōmonuisti dicēs. Amice ad
qd vēisti: Atq; horrore sceleris
sui cor ip̄ij ferire voluisti: cū dixi-
sti. Iuda osculo filiū hoīs tradis
Et ecce phylistei sup te sāsōn. n̄ il-
los a te absterruit: q̄ i hora ap̄p
hēsiois tue oipotēti brachio tuo
terre eos allisti. n̄ qdē defensio
nis cā: sed ut cognosceret huma-
na p̄sūptio nihil se posse aduer-
sus te. nisi q̄tū pmitteret a te. Et
q̄s audiat sine gemitu: q̄liter ho-
micidas man⁹ in illa hora i te in-
iecerāt: Et innocētes man⁹ tuas
iesu bōe vīculis astringētes te
agnū māsuetissimū nihil loquē-
tē ad istar latrōis p̄tūcliose tra-
xerūt ad victimā. Et nec tūc mi-
sericordiā effūdēs sup inimicos tu-
os: z distillare saūū dulcedis tue
x̄p̄e cessasti. ac defēsoris tui celū
a lesiōe trahentiū te cōpescuisti.
Maledice⁹ furor eoz. qz p̄tinax
quē nec maiestas miraclī nec pi-
etas bñficiū potuit p̄fringere. Cō-
cilio malignatiū aduersū te pō-
tificū p̄sentatus es: z vitatē put-
oportuit p̄fessus. q̄si de blasfemia
adiudicat⁹ es morti: Amārissime
dñe q̄ta illic idigna a p̄p̄ta gē-
te ptulisti. vultū tuū d̄siderabilē
in quē d̄siderāt angeli p̄spicef.
q̄ oēs celos adimplet letitia. quez
deprecabunt oēs diuites plebis.
polluti labijs suo spūto coinq̄na-
uerūt sacrilegis manib⁹ suis ce-
ciderūt. velo i derisū operuerūt.

z te dñm vniuerse creature tāq;
seruū p̄tēptibilē colatizauerunt.
Adhuc aut aiaz tuā incircuncise
carni deglutiendā tradiderūt. Ai-
ctū siq̄dē aū faciē pilati p̄duxerūt
postulātes crucis supplicio
te iterimi q̄ p̄cūm non noueras.
z viz homicidā dari sibi agnū lu-
po: aux luto postponētes. Quid i-
dignū z iselix p̄cābiū. Et q̄dem
nec ignorabat ipius ille p̄iuidiā
hec i te fieri. nec tū abstinuit a te
temerarias man⁹: s̄z repleuit aiaz
tuā amaritudie sine cā. Illusū re-
cepit in p̄spectū illusoꝝ astare te
iussit. nec pepcit amarissimis d̄-
beribus virgineā carnē tuāz d̄-
uellere. plagis plagas: liuores li-
uorib⁹ crudeliter isligere. Electe
puer dei mei. qd tāta amaritudi-
ne qd tāta p̄fusiōe dignū p̄misas
Proxius nihil. Ego ego hō p̄di-
tus toti⁹ p̄ditionis tue cā extiti.
Ego dñe vnā acerbā cōedi. z dē-
tes tui obstupuerūt: qz q̄ nō ra-
pui: tūc exsoluebas. In oibus
hīs nō ē faciata p̄fidoꝝ iudeoz
ip̄ietas. Nouissime aut incircu-
cisoz militū manib⁹ deuolut⁹ es
morte turpissima p̄sumād⁹. p̄p̄-
erat sacrilegis illis crucifigere te
nisi pri⁹ z ipsi illusionib⁹ reple-
uissēt aiaz tuā. Quid. n. ait de ill
scriptura. z p̄gregauerūt ad euz
vniuersā cohortē. Et exuētes eū
vestimēt⁹ suis iduerūt tūicā pur-
pureā z elāidē coccineā circūde-
dest ei. Et plectētes coronā d̄ sp̄i-
nis iposuerūt capiti ei⁹ z arūdiez
i dextera ei⁹. Et gēu flexo illudē

E 3

Feria sexta in parasceue

bāt ei dicētes. Que rex iudeorū
 dabāt ei alapas. Et expuētes i eū
 accipiebāt arūdinē: et pcutiebāt
 caput ei⁹. Et post q̄ illuserūt ei i
 duerūt vestimētū suis: vt cruci-
 rent bānulantē sibi crucē. Et pdu-
 cūt eū in golgota. et vinū miratū
 dabāt ei bibere cū felle mixtum.
 Et cū gustasset noluit bibere. Tūc
 crucifixerūt eū. et cū duos latro-
 nes hic et hic. mediū autē iesū. Je-
 sus autē dicebat: p̄r dimitte illis:
 q̄ nesciūt qd faciūt. Postea sci-
 ens iesus q̄ p̄sumata erāt oīa. vt
 scriptura impleret dixit. Sitio et
 currēs vn⁹ ex eis acceptā spōgiā
 impleuit aceto. et iposuit arūdinē et
 dabat ei bibere. Cū accepisset ace-
 tū dixit. p̄sumatū est. Et clamās
 voce magna dixit. P̄r i manus
 tuas cōmēdo spūz meū. Et ieliā
 to capite: emisit spūz. Tūc vnus
 militū lācea lat⁹ apuit. et p̄tinuo
 exiuit sāguis et aq̄. i redēptionez
 n̄re salutis. Exp̄giscere nūc aīa. ex-
 cutes d̄ puluerē et p̄replaf vīz hū
 mēorabile quē i speculo euāge-
 lici f̄mōis q̄li p̄ntē irueris. Attē
 de aīa mea q̄s ē iste q̄ igreditur
 hūis imaginē q̄n regis et nihilōi
 n⁹ fui despectissimī p̄fusiōe f̄ple-
 t⁹ corōat⁹ icedit: s̄z ipa ēt ei⁹ co-
 rona cruciat⁹ ē illi. et mille pūctu-
 ris speciosū caput ei⁹ d̄uulnerat
 Regali purpura iduit. s̄z poti⁹ i
 ea despiciet q̄ honoret. Sceptriū
 i māu gestat. s̄z eo ipso reuerēdū
 caput ei⁹ ferit. Adorāt corā ipso
 posid i terra gēib⁹ et regē clamāt
 et p̄tinuo ad p̄spuēdū amabiles ei⁹

gēas subsiliūt. maxillā palmis: et
 honorabile collū exhonozāt. Ai-
 de aīa mea q̄liter vir iste p̄ oīa p̄-
 turbat: et spūis sub crucis onere
 dorsū incuruare videt: et tuā ipse
 portat ignominia. Ad locū d̄du-
 ct⁹ supplicij mirra potat et felle i
 cruce subleuat: et dicit. P̄r igno-
 sce ill. q̄ nesciūt qd faciūt. Quas
 ē hic q̄ in oībus p̄saris suis: nec
 semel appnit os suū: vt aut q̄rele
 aut excusatiōis: aut cōminatiōis
 aut maledictōis v̄bz aduersus
 maledictos canes illos p̄ferret:
 S̄z nouissime v̄bū b̄dictōis f̄f
 inimicos suos: q̄le a seculo n̄ est
 auditū effudit. Quid hoc viro
 māsuet⁹: qd benigni aīa mea vi-
 disti. Adhuc autē attēti⁹ intuerē
 q̄ grādi admiratiōis: et tenerrā
 cōpassiōe dign⁹ appareat. Aīde
 nudū et v̄berib⁹ laceratū. i medio
 latronū cruci ignominiose ferre
 is clauis affixū. aceto i cruce po-
 tatū. et post mortē lācea i latere
 vulneratū. et copiosos sāguis ri-
 uos ex q̄nq̄ vulnerib⁹ manūz
 pedū et laīs effūdētē. Flet⁹ d̄du-
 cite oculi mei. et liq̄sce aīa mea
 igne cōpassiōis sup̄ p̄tritiōe ama-
 bil viri hui⁹. quē i tāta amari-
 tudine tot vides affectū doloribus
 Et iā qd ē infirma ei⁹ aīa mea vi-
 disti et mista es. nūc maiestātē ei⁹
 attēde et miraberis. Quid. n. ait
 scriptura. A sexta autē hora tene-
 bre scē s̄ sup̄ vniuersā terrā vsq̄
 ad horā nonā. Et obscurat⁹ ē sol
 et velū tēpli scissū ē: a sūmo vsque
 deorsū. et ira mota ē. et petre scis-

Sermo deuotissimus

se sūt: et monumēta apta sūt: et mul-
ta corpora scōp: q̄ dormiebāt frexe-
rūt. Quas ē h̄: q̄z et celū et fra ppa-
tiūt ei. cui⁹ et mox mortuos uiuifi-
cat. Cognosce aīa mea cognosce
h̄ ē dñs de⁹ n̄r iel⁹ xps saluator: tu
us vnigēit⁹ dī fili⁹. vus de⁹ ver⁹
hō. q̄ sol⁹ sub sole sine macula in-
uēt⁹ ē. Et ecce cū scelerat⁹ quō re-
putat⁹ ē: et q̄si leprosus. nouissim⁹
viroz extimat⁹ ē: et tāq̄ abortiuū
qd̄ p̄iēit a vulua sic p̄iect⁹ ē ab
vtero m̄fis sue ifelicias sinagoge.
Iste formosus p̄ filijs hoīuz q̄z de
formis fact⁹ ē. Dic vulnerat⁹ pp
iniq̄tates n̄ras. attrit⁹ ē pp scele-
ra n̄ra. et fact⁹ ē i holocaustū sua
uissimī odorī i p̄spectu tuo. p̄f ei
ne glie: vt auerteres i dignationē
tuā a nobis. et p̄cedē nos sibi fa-
cēs i celestib⁹. respice dñe scē p̄
d̄ sac̄uario tuo: et d̄ excelso celoz
habitaculo. et intue hāc sacrosan-
ctā hostiā. quā tibi offert magn⁹
p̄otifex n̄r. sc̄is puer tu⁹ dñs ie-
sus p̄ p̄cis frūz suor. et esto placa-
bil sup̄ m̄ltitudie malitie n̄re. Ec-
ce vox sanguis n̄r i iesu clamat ad
te d̄ cruce. q̄d. n. dñe. q̄s p̄det in
ea. P̄det i q̄z q̄z p̄terita tāq̄ p̄n-
tia corā te sūt. Cognosce p̄ tūi-
cā dī filiū tui ioseph. h̄ ē serapessī-
ma duorauit eū. et p̄culcauit i fu-
rore suo vestimētū ei⁹. oēs decorē
ei⁹ reliqs cruozis inq̄nauit. Et ec-
ce q̄nq̄ scissuras lamētabiles i ea
reliq̄t. Hoc ē dñe vestimentū q̄d
i manu egyptie meretricis inno-
cēs puer tu⁹ d̄reliq̄t. meliorē ex-
timās iacturā pallij: q̄z pudicitie.

magisq̄ eligēs spoliat⁹ carnis pal-
lioi carcerē mortis scēdē. q̄z p̄ mū-
di glia adulterie voci acq̄escē. il-
li in q̄z voci q̄ dñi ē. Nec oīa tibi
dabo. si cadēs adoraueris me.
Qd̄ utiq̄z eēt dormire cū adulte-
ra: et nūc dñe p̄f scim⁹. q̄z ip̄e fili⁹
tu⁹ viuit. et dñas i tota fra egypti.
et i oī loco dñatiōis tue. Educt⁹.
n. ad ipiū tuū d̄ carcē mortis et in-
fernop. et attōsus immortalitatis co-
rona mutata veste carnis: imor-
talitatis d̄core refloruit. et cuz glia
suscepisti eū. Subincurnauit. n.
dñi pharaōis impii. et cū triūpho
nobili vtute p̄p̄ia celos penetra-
uit. Et ecce glia et honore corona-
t⁹ in dextera maiestatis tue alisit
vultui tuo p̄ nobis. Caro. n. et fī-
nī ē. Respice dñe in facie xpi tui
q̄ tibi vsq̄ ad mortē obediēs fact⁹
ē. nec recedāt ab oculis tuis cica-
trices ei⁹ i p̄petuū vt memieris q̄z
tā ab eo p̄ p̄ctis n̄ris satisfactio-
nē recepis. Et inā dñe appēdas
i statera p̄ctā q̄b⁹ irā meruim⁹. et
calamitatē quā p̄ nobis passus ē
inocēs fili⁹ tu⁹. Certe grauior ap-
pebit et magis digna: vt pp ip̄am
effūdas sup̄ nos misericordiā tuā
q̄z sint illa p̄ p̄ctis n̄ris p̄tineas i
ira misericordias tuas. Gr̄as tibi
p̄ fferat oīs lingua sup̄ abūdātia
bonitatis tue. q̄ vnico filio cordis
tui n̄ pepcisti. h̄ p̄ nobis oib⁹ illū
tradidisti i mortē. vt tm̄ tāq̄ fide-
lē aduocatū h̄erem⁹ corā te in ce-
lis. Et tibi dñe iesu fortissime zelo-
tes. q̄d gratiaruz retribuā vt di-
gne retribuam⁹ ego hō p̄p̄ulis et

Seria sexta in parascene

ville figmentuz. Quid. n. pro mea salute facere debuisti: & n. fecisti? Ab imo pedis vsq; ad summū & tūc te totū i aquas passionum demeristi. vt me totū extraheres de illis. & intrauerūt vsq; ad animam tuam. Nam & aīam tuā in mortē pdidisti: vt meā pditā mihi redderes. Et ecce me duplici dōbito obligasti. Nam & pro eo qd dedisti tuā. debitor tibi sum. & p mea quidem aīa bis a te mihi data semel in creatiōe & semel in redēptione. qd magis iuste tibi redam: qd ipsam non habeo. Pro tua autem preciosa anima ita cōtribulata. qd ab hoīe digne repēdi possit non inuenio: Nam & si celū & terram & omnē ornatum eorū pro ea possez repēdere. certe nec sic vsq; ad mēsurā debiti vlatenus attingere possez: vt autē ipsum qd & debeo & possibile mihi est retribuā tui dñe muneris est. Diligēdus es mihi dñe toto corde tota aīa tota virtute. & tua mihi seqnda vestigia. qui p me mori dignatus es. Et quō fiet istud i me nisi per te: adhereat aīa mea post te quia tota virt^{us} eius pendet ex te. Et nūc dñe redēptor meus te vt verum deum adoro. in te confido. in te spero. & quib^{us} possum desiderijs ad te suspiro adiūua imperfectuz meum. Ad tue passionis gloriosa insignia in quibus salutem meam operat^{us} es totū me inclino. Tue victorioso crucis regale vexillū in noīe tuo xpe adoro. Unum spū meuz dya-

dema: tuos rubentes sanguine os clauos. tuo sacro latere imersā lanceam: tua vulnera: tuū sanguinē: tuaz mortē. tuam sepulturā. tuā gloriosam & victoriosaz resurrectionē & glorificationē xpe supplex adoro & glorifico. O odor. n. vite spirat mihi in oībus hīs. O odorū viuificor odor: spū meuz dñe a peccati morte resuscita. p oīā virtute ab astutijs sathane me custodi. ac me cōforta. vt iugum mandatorū tuorū. suauē mihi fiat & onus crucis qd post te baiulā me iubes hūeris aīe mee sit leue qd ē. n. fortitudo mea: vt iuxta pceptū tuū mundi pssuras tā multiplices inuicto aīo sustineā: Nūq; qd pedes mei tanq; ceruorūz vt velocē cursorē p spinas & cōfragra passionum consequi valeaz. S; audi voces meā. & inclina sup suū tuū suauē crucē illam. q li gnū vite ē hīs qui apphendant eā. & vt spo currā alacriter: porta bo ifatigabili eā. q ab inimicis ē crucē post te. Illā inq; diuini smā crucē hūeris meis ipone. cuius altitudo ē charitas. cui^{us} lōgitudo ē eīnitas. Cui^{us} sublimitas ē cōpotētia. cui^{us} pfundū ē iscrutabilis sapia. Cōfige illi man^{us} meas & pedes meos & totū passioni tue pforma seruū tuū dñe. da obsecro mihi ptinere ab opib^{us} carnis. q odisti. & facere iustitiā quā dilexisti. & i vtroq; tuā q̄rere glāz & sinistrā qd ē meā clauo tēpārie dexterā dō clauo iustitie i illa sublimi cruce fixas arbitabor. da mē

Sermo deuotissimus

ei mee ingit meditari i lege tua
 ⁊ oē cogitatū meū lactat in te. ⁊
 dextꝝ pedē meū eidē ligno vite
 clauo prudētie affige. Da vt sini
 strā spūs mei sēualitatē. n̄ ener
 uet labētis vite ifelix felicitas. n̄
 p̄turbet p̄stis vite ifelicitas felix
 ⁊ sinister quoq; me⁹ fortitudinis
 clauo i cruce tenebit: At aut ali
 qua similitudo spinarū capitū tui
 in me appeat. deū obsecro mentē
 mee ⁊ salutaris p̄tētie cōpūctō
 ⁊ aliene mihi cōpassio. ⁊ stimu
 l⁹ celi emulātis q̄ rectū ē corā te
 ⁊ ad te p̄uertar i erūna mea. duz
 triplex p̄figet spina. libet vt spō
 giā p̄ arūdinē. ori meo porrigas
 ⁊ aceti amaritudinē gustui meo
 adhibeas. libz. vt p̄ scripturas tu
 as rōi mee p̄feras gustare ⁊ vide
 re qm̄ flores hic mūd⁹ tāq; spō
 giā ianis ē. ⁊ ois cōcupiscētia ei⁹
 aceto amarior. Ita p̄ in me fiat
 calix iuste babilōis amar⁹ i oēs
 terrā. nō iani flore seducat n̄ sal
 sa dulcedie iebriet quēadmodū
 eos q̄ tenebras lucē. lucē tenebras
 amarū dulce: ⁊ dulce amari arbi
 tratur. Alinū mirratū cum felle
 mixtum susceptū mihi est. p̄ eo
 q̄ tu ex eo bibere noluiſti forte
 q̄ nimia acerbitatē iudicē ⁊ neq̄
 tie crucifixorū tuorū idicabat. tue
 viuifice mortū tuū suum dñe p̄fi
 gura. faciēs q̄dē i me vt moriar
 scd̄z carnē. viuā aut scdm̄ spūs iu
 stitie. Et aut integrā crucifixi
 imaginē me portare gloriē illd̄
 quoq; qd̄ post mortē tuā insatia
 bilis malitia impiorū in te exer

cuit hāc in me similitudinē exp̄
 me. Vulneret cor meū viu⁹ ⁊ effi
 cax sūmo tu⁹ penetrabilior oī lā
 cea acutissima. p̄tingens vsq; ad
 diuisionē aie mee: ⁊ p̄ducēs ex
 ea tāq; ex dextro latere meo vias
 āguinis ⁊ aq̄ amozes tuū dñe ⁊
 fratꝝ tuorū. p̄ostreō ⁊ munda
 syndone prime stolle spm̄ meū i
 suolue. In q̄ requiescā ingrediēs
 ⁊ egrediē i locū tabernaculi ad
 mirabilē. ⁊ abscondas me dōec p̄
 trāseat furor tuus. dic aut tertio
 post diē laboris. post diē suppli
 cū. mātē p̄ia sabbati p̄petue iter
 filios tuos me idignū resuscita.
 vt i carne mea videā claritatē tu
 az. ⁊ adimplear letitia vultus tui.
 Saluator me⁹ ⁊ de⁹ me⁹ vēiat
 veniat oro tps. vt qd̄ nūc credo
 oculis tandē reuelat aspiciā. qd̄
 spo nūc ⁊ a lōge saluto apprehē
 dā. Qd̄ p̄ virib⁹ meis desidero:
 vlnis aie mee āplectar ⁊ deoscu
 ler ⁊ i amoris tui abyssū tor⁹ ab
 sorbear. o saluator me⁹. ⁊ de⁹ me
 us. S; bñdic aia mea deū salua
 torē meū. ⁊ magnifica nom̄ eius
 scm̄ ē. n. ⁊ scissimis delitijs plēuz
 Q̄ bon⁹ q̄ suauis es dñe iesu
 aie q̄rēti te iesu redēptor p̄ditōz
 saluator redēptor. spes exulum
 fortitudo laborātū. anxiatī spūs
 latitudo. aie lacrimose ⁊ post re
 currēt i sudor dulce solatiū ⁊ su
 aue refrigeriū. corōa triūphātū
 vnica merces ⁊ letitia oīz sup
 norū ciuiū. vberrie sōs oīz grāz
 idita p̄les sumi dī. ⁊ de⁹ sūm⁹ bñ
 dicāt te oīa q̄ in celo sūt sursum. ⁊ q̄

Sermones sup ps

i terra deorsu. Magni tu et ma-
gnū nomē tuū. Inmarcessibilis
cor dei excelsi. et purissima clari-
tas lucis eterne. vita oēs vitā viui-
ficās lux oēs lumē illūinās et p-
mās i eterno splēdore. Mille mille
na lumina fulgurātia añ thronuz
diuinitatē tue a pmo dilucto. In
eternū substantiale et iaccessibile
clarū et dīce pfluuiū fōs absconditi
ab oculis oīuz mortaliū cuius vnda
sine ortu. cuius pfūdū sine pfūdo
cuius altū sine terminō. cuius ampli-
tudo i circūscrutabilis. cuius puri-
tas imperturbabilis. Eructauit te
cor dei altissimi de sua i penetra-
bili abyssō: vita vitā lux lucē. et
nō eternū. imēsus imēsus. et p oia
sibi coequalē et de plēitudie tua
nos oēs accepim⁹. Tu. n. largissi-
me fōs oīs bōi septēpliciis grē p-
ciosum flumē de thesauris tuis
emittis. cuius suauis dulcor huius nri
maris saluginē. i. nre i firmitatis
mitigat digneris. Flumē olei le-
ticie flumē vini meracissimi. tor-
rens ignei vigoris. Spūs pacituf
a te et a pfe. par utiqz i orbē terre
pfundit. oia replēs. oia cōtinēs
spūs a te spūs a pfe. vn⁹ ex abo-
b⁹. vnics ambos. vtpote amboz
idiuidua pñexio. vnificū gluten
plexus idissolubil. et pax oēs sē-
sum expās. hic ē torrens volupta-
tis tue dñe. quo delicatā illam et
glorīā citatē hierusalē qz sursus ē
iugū potas. et letabūda ebrieta-
te facis estuas. vt tibi iubilēt inū-
icessabilē lucida illa et flāmea or-
gana i nocte exultatiōis et sono

epulāz cuiusqz dñiderabilib⁹ gustū
refocilla et sitibūde fauces erulif
popli tui iugit a te expectāt dñe
Sinito pfe vt catelli bibāt dñe stil-
q cadūt de mēsa dñoz suoz. roza
te celi dñe et nubes pluāt iustū
illū dñe qz extuare fecisti iclitas
pmitias popli tui. i iligne solēt
tat nre. illo qz igneo stillicidia
purga inoua. illūina i flāma ex-
hilara: et pñirma. et vnicozda cre-
dētū tibi. vt vnū sint vnū sapiāt
vnū vnāimī requāt et apphēdāt
et videāt et bñdicāt te deū deoz i
syō. Sit tibi iclite iesu cū deo pfe
scōqz spū. scē et idiuidue trinitati
glā grāz actō. honor et i peritū in
secula seculoz. Amen.

Biui bernardi Abbaz i fmo
nes sup ps. Qui hitat i adiuto-
rin altissimi plogus
Insidere laborem
c vtz n sine mltō mīsa
tōis affectu. Quero
consolationē: quam
exhibere possiz. et corpal' occur-
rit: sed ea non pdest quicqz ma-
gis et obesse plurimū pōt: hqz dez
modica semētis detractio: si mo-
dicum mēsis est detrimentum.
Et si penitentia vīa minuat mī-
seratiōe crudeli paulatī gemmis
corona priuat. Quid tñ agim⁹.
Abi pphete farinula. siquidem
mors in olla est: et mortificami-
ni quotidie in ieiunijs multis in
laborib⁹ frequenter. In vigilijs
supramodū: preter ea: que in er-
secus sunt pñitio cordiū. et mlti-
tudo tēptationū. mortificamijs.

Qui habitat in adiutorio altissimi

pp eū: q̄ mortu⁹ ē p vobis. Qd si
habūdat tribulatio v̄sa p eo ha
būdat solatio v̄sa p eū: vt in
eo delectet aīa: q̄ in alijs renuit
solari. Apd ip̄s nāq̄ ip̄a tribula
tio magna qdā solatio pōit in
ueniri. Mōne. n. certū ē: supra vi
res hūanas: vltra nāz. vltra p̄sue
tudinē eē: q̄ sustinet. Ali⁹ igr por
tat ista: ille sine dubio. qui portat
oīa v̄bo v̄tutū sue. Mōne ex hoc:
iā suo ip̄i gladio inimic⁹ p̄misi:
et magnitudo tribulatiōis: de q̄
reptare solebat: ip̄a magis tēpta
tiōes erupat: tāq̄ certissimū diui
ne p̄ntie argumētū. Quid ē tien
dū nobis: si adest. qui portat oīa:
Dñs defēsor vite mee: a q̄ trepi
dabo. Nā et si ambulauero i me
dio vmbre mort⁹: n̄ tiebo mala:
qm̄ tu mecū es. Quid ē qd totā
molē terre sustinet. et vniuers⁹ or
bis cui inicit: Nā si ē aliqd qd su
stineat cetera: ip̄s a q̄ subsistit: n̄ in
uenit. nisi v̄bū v̄tutū oīa portans
v̄bo. n. dñi celi firmati sūt. et spū
oris ei⁹ oīs v̄t⁹ eorū. Propterea:
vt sit vobis i v̄bo dñi solatō ma
xie his dieb⁹. q̄b⁹ oīo: sic dignū ē
aliq̄ten⁹ maior ē labor v̄r: vt p̄si
do nō erit inutile tractat vobiscū
aliqd de scripturis scis. qd et ve
stz aliq̄ roganerūt. An eligēd⁹
ē nobis psalm⁹ ip̄e: de q̄ tēptatio
nis occasionem inimicus assum
psit. vt inde cōfringantur arma
maligni: vñ sibi v̄surgere p̄sum
psit: p̄pterea nolo vos ignorare
fratres: qm̄ manifeste imitato
res sūt inimici q̄cūq̄ de scriptu

ris scis aliquid non sancte vsur
pant et detinent veritatē dei i me
datio: sicut solent qñq̄ nonnulli
Cauete hoc dilectissimi: qz proz
sua dyabolicū est: et de parte ei⁹
se probant: qui id faciunt in suaz
ip̄oz perniciem. salutaria scri
pta puertere mollientes. Sed n̄
mō plus immoror. Sufficit cre
do breuiter tetigisse. itz de ip̄o
quē elegimus: psalmo: aliq̄ p̄sta
te domio differere. et explanare
temptemus.

Qui habitat i adiutorio altissimi
in p̄tectiōe dei celi cōmorabit.

Sermo prim⁹

Qui habitat in adiutorio al
tissimi: i p̄tectiōe dei celi
cōmorabit. Quis sit diu
ni inhabitator adiutorij p non
habitantes illud meli⁹ pōt agno
sci. Tria siqdē eorū repies gene
ra. Anū non sp̄antium. Aliud de
sperantium. Tertius frustra spe
rantium. Neq̄. n. habitat in ad
iutorio altissimi: qui nōn posuit
deum adiutorē suū: sed confi
dit in virtute sua: et i multitudine
diuitiarū suarū: Surdus nāq̄ ad
prophete p̄silium. dicētis. Que
rite dominum dum inueniri po
test: inuocate eum dum p̄pe est.
Et sola temporalia querēs: emu
latur in malignantibus: pacem
peccatorū videns: et elōgatur ab
adiutorio dei. quod sibi ad hoc
necessariū esse nō reputat. Sed
qd nobis de his. qui foris sūt: in
dicare: Timeo f̄res: ne forte sic
et in nobis q̄ n̄ habitet in adiu

Sermones sup ps

torio altissimi: s; pñdat in vñtute
sua: z i multitudine diuñtiaz suaz
Forte. n. feruorẽ h; q; potẽs in
vigilijs. in ieiunijs in laboribus.
z ceteris hñmõis: aut et multoz vt
sibi videt: diuñtias meritoz logo
tpe acqñsui: z i his pñdẽs remis
sior est in timore dei. Facile iam
ad ociositates. z curiositates pñi
tiosa quadã securitate declinat.
murmurat: detrahit diuñdicat.
Qui pñfecto si hitaret i adiuto
rio altissimi. attẽderet vtiq; sibi.
z tieret offẽdere. quẽ sibi cogno
sceret adhuc tã necessariũ eẽ. Tã
to siq; dẽ apli tierere deũ. z magis
soliciti eẽ debuerat. quãto maio
ra ei munera iã pcepit. Neq; n.
que hẽmus ab eo. suare aut te
nere possum? sine eo. nũc vñ qd
nõ sine dolore loqmur. aut vide
m?. Sũt aliq; in conuersiõis ini
tũt saq; timorati. z solliciti si dõec
initũt aliq; puerfatiõis accepint
z cũ multo magis desiderare dẽ
buerãt iuxta illud. q; edũt me ad
huc esuriẽt. incipiũt sic agẽ. ac si
bicat. Et qd ei seruiamus vltra.
qñ iã hẽmus qd daturus eĩ: si
scires. q; paz e. qd hẽs z hoc ipz
q; cito pdis. si nõ suauerit ille. q;
dedit. Nec. n. duo sunt. q; valde
solicitos. z subiectos deo redde
re possunt. vt nõ sim? de his. qui
ppter ea nõ hitant in adiutorio
altissimi. q; non reputãt illud si
bi necessariũ esse. z hñsunt q; nõ
sperant in dño. Sunt autem aliq;
qui z despant. hñ v; qui confide
rantes imbecillitatẽ propriã de

fiunt. et obruunt a pusillanimitate
 te spūs ipitantes i carne sua. et cir
 ca infirmitatē ppriā sp̄ intēti. vt
 oia. que patiunt. cursim enūera
 re parati sint. **Abi. n.** intēderitis
 ingeniu valet. In adiutorio autē
 dī n̄ habitāt. neq; nonerūt illō q
 nec assurgere valeāt: vt aliquan
 do cogitent illō. Sunt autem
 alij. qui sperant quidem in dño
 s; frustra. q; sic de misericordia
 ei? sibi ipsis blandiunt. vt a pec
 catis suis nō emendent. **Vanā ē**
 oio spes ista. et hec pfundit. eo q
 caritas desit. eccl̄a hos pphā.
Maledict? inq̄: q; peccat i spe.
 Et al? bñplacitū ē dño sup timē
 tes eū et i eis: q; spāt sup misēricor
 dia ei?. **Victur?** q; spāt signāter
 pmisit sup timētes eū. Frustra si
 cē spāt: q; ptēptu suo gfas a se re
 pellit: et spē suā prius euacuat.
 null? hor triū hitat in adiutorio
 altissimi. **Prim?** n. hitat in me
 ritis suis. Scds in penis. **Tert?**
 in vitijs. Immūda habitatio ter
 tij. **Anxia** secūdi. **Stulta** et picu
 losa primi. **Quid ē stulti?** q; hi
 tare in domo vix inchoata: Cō
 sumasse te putas: at cū pfumave
 rit hō tūc incipit. **Beniq;** ruino
 sa ē oio hec habitatio: et q; subste
 tari magis opus habeat: et fulci
 ri: q; inhabitari. nōne vita pñs
 fragilis est: et incerta: **Simile** cē
 necesse est: q; cqd fundat in ipsa.
Quis. n. supra fragile fundamē
 tum stabile credat hēdificium:
Periculosa igit habitatio eorū
 qui in meritis suis spant: piculo

ra q'mino
 raide pop
 one deiciu
 eos i'comi
 diu. n. p
 care die p
 no dū senū
 no sufficiat
 imiū hū q
 erpiēt. Q
 n' i' tollera
 ptiē q' i' t
 leſis pami
 b' ſi. q' i' a
 q' d' eſp'at. I
 ſit. q' n' e
 ſentit. Ext
 ge ſit. q' e
 quo obime
 i' adiutorio
 ſolū obtier
 amittē tre
 e ſollicita
 e p' t' p' p'iet
 ne. q' ſic hū
 m' q' i' m' p'ro
 b' i' t. Quid n
 q' ſub celo ſū
 are e ſerui
 ſub celo ſūt a
 ſit p'ns ſeculū
 i' ſp' m' p'cupi
 p' p'ectōe de
 ſub celo ſun
 na p'iectionē
 Sive ita dōm
 ſolū pendea
 toio altissimi
 li commozat
 ap'os meua

Qui habitat in adiutorio altissimi

sa. qz ruinosi. Eoz vero. q pside-
ratōe. pprie infirmitatis despāti
one deiciunt. habitatōez anxii z
eos i tormētis dixim⁹ hitat. quā-
diu. n. z penas sustinēt: i qb⁹/no
cte: z die pteritūt: z eis qz quas
nōdū sētiūt ampli⁹ cruciātur: vt
nō sufficiat dici malitia sua: s; op
pmū his quoz. q nunq; fortasse
expient. Que tormēta: qz infer-
n⁹ itollerabilior pōt excogitari
pserti qz i tāto labore pmū. z ce
lestis panis nō sustētā edulio:
hij sūt: q i adiutorio dei nō hitant
qz despāt. Prioroz autē iccirco nō
grūt. qz neq; sibi illd necessariū
sentiūt. Extremi vō ppterea lon-
ge sūt. q eo mō grūt auxiliū dei:
quo obtinere nō possūt. Soli. n.
i adiutorio altissimi hitant. q id
solū obtinere desiderant: id solū
amittere trepidāt: sed sa cura illd
z sollicita cogitatōe vsantes: q
ē vtiq; pietas cult⁹ dei. btūs pla-
ne: q sic hitat in adiutorio altissi-
mi. qz in ptectōe dei celi cōmora-
bif. Quid nocere poterit: eozuz
q sub celo sūt. quē deus celi pte-
gere z pseruaf voluerit. Porro
sub celo sūt aeree ptātes. sub celo
sūt pns seculū neq; z caro aduer-
s⁹ spm pcupiscēs. Optie dictū ē
in ptectōe dei celi vt nihil eoz
q sub celo sunt: timere possit: qz
qz ptectionē eius hē meruerit
Siue ita dcm sit: vt aduersū se qn
tē oio pendeat. q hitat in adiu-
torio altissimi: in ptectōe dei ce-
li commorabitur dicet dñs su-
ceptor. meus es: z it q dicitur i

protectione dei celi pmoabitur
expositio precedētis partis: q ha-
bitat i adiutorio altissimi: aut ma-
gis addere videatur: vt non solū
adiutoriū ad operandum bonū.
S; protectionem quoq; ad libe-
randū a malo: doceat esse querē-
das. At vero diligenter attendez
qz in protectione dicit: nō in pre-
sentia. Angelus i presentia eius
exultat: ego vtināz possim in ei⁹
ptectione morari. Ille beatus i
psentia ego vtināz in protectione
sim secur⁹. Dei celi inq; licet. n.
vbiq; esse non dubitē. Sic tamē
in celo est: vt ad eius comparati-
onem nec esse videatur in terris.
Propter qz z orantes dicimus.
Pater noster: q es in celis. Sic
z. n. anima quoq;: cuz in toto sit
corpore: excellentiū etiā z singu-
larius est in capite. Abi sunt oēs
sensus: nam in ceteris omnibus
membris. vix vnum exercet solū
s. tactum vnde quantum ad eū
modum quo in capite est: cetera
membra videtur. quodammodo nō
tam inhabitare: q; regere ita si p
sentiam illā cogitemus. qua bea-
ti angeli perfruuntur videri pos-
sumus vix aliquam dei protecti-
onem. z nomen habere. Felix ta-
men anima: que vel hanc prote-
ctionem meretur. Dicit. n. susce-
ptor. meus es tu. Verum id quē
dez. sermoni alteri referuimus.
Dicit domino susceptor. me⁹ es
tu. z refugius meum deus meus
sperabo in eum.

Sermo Secundus.

Sermones super ps

Qui habitat i adiutorio altissimi propheta. Dicit dñs susceptor me⁹ es tu: ⁊ refugium meū deus meus spabo in eū. Dicit in gñaz actione confitens dñs ⁊ misericordie ei⁹ sup duplici adiutorio eius. Dñs. n. q̄ adhuc in adiutorio habitat: non in regno: ⁊ frequēter opus h̄z sugere: ⁊ interdū cadit. Fugere in q̄ dū in hoc corpe sumus a facie temptationis psequētis oꝝ. qđ si minus celeriter fugim⁹ aliquñ vt assolet ipellimur: ⁊ euertimur sed dñs suscipit nos. Ipse itaque refugiu est: vt venientes cū stercorebus bonū pigroz lapidato: rē impigri fugiamus: ⁊ euadere possum⁹ sedā nimis lapidatiōez Ipse quoq; susceptor est: vt etiāz cū ceciderimus: nō collidamur: qm̄ supponit manū suā. Cū ergo tēptationis impetum sentim⁹ in cogitatiōe: statim fugiamus ad ip̄z ⁊ humiliter postulemus auxiliū Qđ si forte pocupauerit nos. vt sit aliquñ: cū tardius: q̄ oporteat ad eū pfugimus: solliciti simus: ⁊ manus ei⁹ suscipiat nos. Dñs. n. aliquando cadere necesse est: dum in hoc seculo detinent: sed alij colliduntur: alij non: qz dñs supponit manū suam. Sed quō discernere eos poterimus: vt se gregemus iuxta domini verbus agnos ab edis: iustos ab iniustis. Nā ⁊ iustus septies cadit in die. Veritū hoc iterē in eoz casus q̄ iustus suscipitur a domino iō

q̄ refurgit fortior. In iusto autē cū ceciderit: nō adiciet: vt resurgat. imo vero aut in pudore noxiū: aut in impudentiā cadit. aut. n. excusat qđ facit: ⁊ hic est pudor adducens peccatū: aut sit et fratres meretricis: ⁊ iā nec deus tict: nec hoīem reueret: pdicatq; pctū suūz sicut sodomā. Iustus vero super manū dñi cadit: ⁊ mēro quodammodo ēt ipsū ei peccatū in iusticiāz cohoperat. Sci- mus. n. qm̄ diligentibus deū oīa cohoperantur in bonum. nonne cohoperatur nobis ille casus in bonum: vnde ⁊ humiliores effici- mur: ⁊ cautiores. nonne dñs ca- dentem illum suscipit: q̄ ab hūi- litate suscipit. Impulsus: ⁊ euer- sus sūm ait propheta. Sed nihil profecit: qui impulit me: qz dñs suscepit me. Sic ergo dicet fide- lis animo dñs: susceptor me⁹ es tu possunt omnia dicere: creator meus es tu possūt ⁊ animalia di- cere pastor meus es tu: possunt omnes homines dicere redem- ptor me⁹ es tu. At vō susceptor meus es tu: is tantūz dicere po- test: q̄ habitat in adiutorio altis- simi. Unde ⁊ addidit deus me⁹. Cur nō de⁹ noster. Quia in crea- tione in redēptione: ceterisq; cō- munibus beneficijs ē deus om- niū: sed in temptationibz suis: tanq̄ propriū eūz habent singu- li electoz. Sic enim paratus est ⁊ cadentē suscipere: ⁊ eripere su- giētes: vt videri possit reliq; om-

Qui habitat in adiutorio altissimi.

adibus alijs ei soli operaz dare: p
pterea expedit omni aie deū sen
per attendere tanq̃ propriū non
modo adiutorem: sed etiā inspe
ctorem. quando. n. poterit negli
gens fieri: qui intuentem se deuz
nunq̃ desinit intueri. Aut quō n̄
quali propriū illum habere vi
detur. qui sic eum super se vider
intentum: v̄oia interiora: et exte
riora eius omni hora considera
re non cesset: omnesq; non solus
actus: s; et ipsos subtilissimos aie
motus perscrutetur: atq; diiudi
cet. Hic ergo nō immerito dicef
potest: deus meus sperabo in eū
Et attende q̃ non dixerit spera
ui: aut spero: sed sperabo. hoc in
quit est vortum meum: hoc ppo
situm meum. hec intentio cordis
mei. Reposita ē hec spes mea i si
nu meo: et i hac pseuerabo. Spe
rabo in eū: nec despabo. nec fru
stra sperabo: q; maledictus: qui
peccat in spe: et nihilomin⁹: q̃ pec
cat in despatione: sed nec esse vo
lo de hīs: qui non spant in dño.
Sperabo inquit in eum. Sed iā
dic nobis quo fructus: qua merce
dei: quo lucro. Quoniam ipse li
berauit me de laqueo venātū: et
a v̄bo aspo. Sane laqueum hec
et hoc verbū in diem alterum: et
sermonez si placet: alterum disse
ramus.

Quā ipse liberabit me d laqueo
venantium et a verbo aspero.

Sermo. iij.

D Eus meus sperabo in eū:

Quoniam ipse liberauit me de
laqueo venantium: et a v̄bo asper
ro. Ego utiq; fratres in hoc v̄bo
magna mei ipsius pietate p̄p̄n
gor: et valde misereor aie mee. Ip
se liberauit me de laqueo venātū
uz. Ergo ne bestie sum⁹ nos. Be
stie p̄sus. Hō. n. cum in honore
esset non intellexit: p̄patus est in
mentis insipientib⁹. et. s. f. e. i. Be
stie p̄fecto sunt hoies. oues errā
tes: nō būtes pastore. Quid sup
bis o hō. qd te sciolū iactas. Ai
de q; bestia fact⁹ es: cui venādū
laquei preparentur. S; qui sūt ve
natores isti. Venatores utiq; pes
simi: et neq̃ssimi: et calidissimi. Ve
natores: q̃ cornu non sonant: vt
nō audiantur. sed sagittent in oc
cultis immaculatū. Ipsi sunt re
ctores tenebrarū harum astutis
simi versucia: et neq̃tia dyabolice
fraudis. ita vt sicut est ante vena
tores bestia. sic ad eorum compa
rationē sit quilibet astutissimus
hominū. preter illos dumtaxat:
qui cū apostolo non ignorant co
gitatores eorū: quibus in dei sa
pientia datus est fraudes depre
hēdere malignorū. Obsecro no
uelle plantationes dei: vos q̃ nū
dū exeeratos habetis sensus ad
discrectionez boni: et boni mali.
Nolite seq̃ cordis vestri iudiciū:
ne vos tanq̃ rudes ille adhuc v̄
sutus venator decipiat. Nā silue
stribus illis: et omnino bestialib⁹
bestijs: seculares hoies loquor: ab

Sermones super ps

ros satis expādit laqueos: ut po-
te. quos facile capiendo esse nō
dubitāt. Vobis autē. qui tanq̃
prudētiores cerui serpētes nece-
tis. et desideratis ad fontē viuū.
subtiliores occultat laq̃os. et cal-
lidiora fraudis sue argumēta con-
q̃rit. An obsecro vos humilīami-
ni sub potenti manu dei pastoris
vri. et acquiescite eorū psilīs. qui
melius norūt venatoris illius o-
sitas: edocti diuturno longi tē-
poris exercitio. et crebris experi-
mētis tā in se. q̃ in multis. Sed
ecce q̃ iā venatores et bestias no-
uimus. q̃s naz sit laq̃us iste. que-
rendū est. nolo ego adinuenire
ex me. nec dubiū aliq̃ tradē vo-
bis. Quidat nos apostol⁹ laq̃us
istū. ipe. n. venatorū illoz nō igno-
rat cogitationes. Sic inquā no-
bis beate paulē: q̃s sit laq̃us iste
diaboli. a quo se liberatā fidelis
aīa gratulat. Qui volunt inquit
diuites fieri i hoc seculo. incidūt
in tēptationē. et in laqueū dia-
boli. Ergone laqueus diaboli di-
uitie sūt hui⁹ seculi? Heu q̃ pau-
cos inuenimus. q̃ ab hoc laqueo
liberari exultēt. q̃ multos. q̃ do-
lent. q̃ parū sibi vidētur irretiti.
et adhuc quantū p̃nt ipsi se iuo-
luere. et intricare laborāt. Vos q̃
reliquistis oīa. et secuti estis non
habentē vbi caput suū reclina-
ret filiū hoīs. exultate. et dicite.
qm̃ ipse liberauit me de laqueo
venantiū. Confitemini illi toto
corde. tota aīa. tota virtute: et ex
ipsis medullis cordis grās agite

et dicētes. Qm̃ ipse liberauit me
de laqueo venantiū. Et ut noue-
ritis q̃ magnū sit beneficiū hoc:
et sciatis. q̃ a deo donata sunt vo-
bis. audite qd sequit. et a verbo
aspero. o homo vel magis bestia
laqueū nō tenebas. tūc vel mal-
leū. Al verbo inq̃t aspero. Quod
ē hoc verbū nisi illud insatiabilis
gehenne. affer. affer percutē dila-
cera. cito interfice. velociter spo-
lia detrahe: Qd est verbum aspe-
rū nisi tollat ipius ne videat glo-
riā dei? Quō exultant venatores
capta bestia. et clamāt. tolle. tolle
infige verub⁹. infer prunis. et ma-
le bullientib⁹ impone lebetib⁹.
Verbū asperum fuit. qd protulit
dom⁹ exasperas populus in deo
rū. Tolle. tolle. crucifige eū. Quā
horribile verbū. q̃ asperū. q̃ cru-
dele. Vere dentes eorū arma. et sa-
gitte. et lingua eorū gladius acu-
tus. Hoc verbū asperū. tu substi-
nuisti dñe. Cur nisi ut nos libera-
res a vbo aspero. Sit iaz tue pie-
tatis. ut nō sustineam⁹ nos. qd vi-
gnatus es sustinere. p nobis. re-
spōdent hoīes seculares. cuz eis
sua deamus agere penitentiā. et
dicit. Durus est hic sermo. nepe
hinc est. qd in euangelio legim⁹
loquebat dñs de p̃ia ipsa. sed in
figura. tanq̃ hīs. q̃b⁹ nō erat da-
tū nosce misterū regni dei. Cūq̃
audirē dicentē. nisi manducaveri-
tis carnem filiū hoīs. et biberitis
eius sanguinē. dixerunt. durus ē
hic sermo. et abierunt retrorsus.
Quid autē est manducare eius

carnem. et
nisi coīca
p̃uerit
in carne.
batū illu
Ebi dñs
videtur ill
trare. sic n
in terris h
sū intrare
p̃ fidē in
stia ingi
et est nō
S; et q̃ mi
manet: et
dicunt ne
fmo. Ergo
neū hoc:
supra mo
pondus
Duri ē b
labore cru
redimere
niat. nulle
re. Duri
agite p̃ia
estis. Verb
ria: auditio
dicti ignē
bia hoc tim
te. et inueni
et om̃s ei
ne illi crede
vel hoc nō i
paratōe sua
it̃ fratres m
quorū oculos
vos q̃ quattu
tas reliq̃it
ūq̃osq̃ nā il

Qui habitat in adiutorio altissimi.

earnem. et bibere eius sanguinem: nisi comicare eius passionibus: et ea peruersatione imitari quam gessit in carne. **U**n et hoc designat illi batum illud altaris sacramentum: **U**bi dominicum corpus accipimus: ut sic videtur illa forma panis in os intrare: sic non erimus per ea: quam in terris habuit peruersatione: et ipse intrare in nos: ad habitandum per fidem in cordibus nostris. **C**um enim iustitia ingreditur: ille ingreditur: qui factus est nobis a deo patre iustitia. **S**ed et quod manet in charitate: in deo manet: et deus in eo. **S**ed tamen adhuc dicunt nobis multi: durus est hic sermo. **E**rgone durum est monumeta neum hoc: et lene tribulationis. quod supra modum in sublimitate eternum pondus glorie operatur in nobis. **D**urum est breuissimo: et leuissimo labore cruciatur illos: et tormenta redimere: quam nullus terminus finiat. nullus animus sufficiat cogitare. **D**urum vobis videtur cum dicitur agite penitentiam. **E**rratis: sed audituri estis. **V**erbum asperum: sermonem durum: auditionem malam. **I**te maledicti in ignem eternum. **I**ta dico vobis hoc timete: hoc durum reputate. et inuenietis: quia iugum domini suauiter et onus eius leue. **S**i in se ipso suauiter illud credere: necdum potestis: vel hoc non ignoratis: quoniam huius comparatione suauissimum est. **N**os: vos autem fratres mei: vos penati: ante quorum oculos frustra tacetur rete. vos qui diuitias huius seculi penitus reliquistis quod timeas a verbo aspero: quoniam iam liberati estis a laqueo.

Felix tu itidem: per quo psalmi quidam inscripti sunt: qui transisti laqueum: ut omnino longe fieres a verbo aspero: **Q**uibus enim dicitur. **I**te maledicti in ignem eternum. esuriui enim. et non dedistis mihi manducare quibus inquit dicitur. nisi hijs: qui substantiam huius mundi habuerunt: nihil quod non valde exhilarant ad verbis hoc corda vestra: et spiritali iocunditate replent. **N**unquid non preciosiores ducitis paupertatem vestram thesauris seculi. **S**i quidem ipsa est: qui liberat a verbo aspero. **Q**uoniam namque a vobis exigit deus. quod per ipsum amore relictum est. **E**t tamen et hoc facitis: et de labore manuum vestrarum christus alitur et vestis: ut nihil desit. **A**gite ergo gratias: exultate. et dicite: quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium: et a verbo aspero. **E**xultate inquit: sed adhuc interis cum timore letos vos esse volo: sed nondum securos. **G**audentes in spiritu sancto. sed tamen pauces adhuc. et cauentes a reciduo. **Q**uid enim nobis ultra paucum est. **U**n utique id quod grauissimum est penam inde penam apostolicam. **B**onum enim factum est: ut penas acciperetis sicut colubae: et volaretis ad requiescendum. **N**am in terra non erat requies: sed labor: et dolor et afflictio spiritus. **Q**uid ergo timendum est sic volanti: nisi ne forte cadauer. aut simile aliquid in terra videat. cuius os derio tactum. videatur a venatore: habet illis pessimis: et paratis laqueis capiat. et sint nouissima eius periora prioribus. **H**oc inquit timendum est omnino. ne quis aut corde solo. auc

Sermones sup ps

Et corpore ad vomitū reuertat.
Legimus. n. de filiis israel: quia
corde redierūt in egyptū. nā cor
pore reuerti clausū post eorū ta
les rñbrū mare phibebat. Hoc
ē q. vehemēter singulis qbuscūq.
timendū est: neqñ forte eatenus
deū offēdāt: vt manifeste obiciā
tur: et euomāt ab eo aut si pudor
neget apostasiā corporis: tepor
ipse paulatim ingerat apostasiā
cordis vt v3 in habitu religionis
cor seculare gerāt: et qdā secula
ris solatiōis innenire potuerit
amplectant. Neq. n. sumus nos
apostolo sanctiores q. tñ verebaf
ne forte cū alijs pdicasset. ipse re
prob⁹ efficeret. Sz id tādū timē
dū est: donec laqueus p̄trit⁹ sit:
donec corpus istd aiaz d̄posuerit
nā ipm corpus laqueus qdam ē
vñ et oculus legitur aiam depre
dari. Minime ergo decet eē secu
rū hominē: qui secū portat laqūz
suū. Imo vō bonū est magis ha
bitare i adiutorio altissimi: vt per
eū possit laqueus euitari.

Scapulis suis obūbrauit tibi
et sub pēnis eius sperabis.

Sermo. iij.

Capulis suis obumbravit
tibi. Confitenti humiliter:
et deuote grās referēti nō
imerito ampliora bñficia p̄mit
tunt. nā q. fidelis iuenit in modi
co iure p̄stituit in multa: sic econ
trario accipiendus indign⁹ est: q.
fuerit de acceptis ingrāt⁹. Itaq.
deuote illi grarum actioni rñdet
spūs. n. id solū inquitōs faciet. Sz

et scapulis suis obūbrauit tibi: cre
do in hīs scapulis geminā p̄mis
sionez dñi intelligendā. s. vite ei⁹
q. nūc est pariter et future. Si. n.
solū p̄mitteret regnū: et in itine
re deesset viaticū: oino p̄quererē
tur hoīes: et respōderēt. Magnū
est qdem qd p̄mittitur. Sed per
ueniendi illuc nulla facultas da
tur. Propterea q. post hoc secu
lū vitā eternā p̄misit: ipse ē dā
dū in hoc seculo centuplū p̄oui
dentissima pietate p̄misit. Quid
n. iā excusatiōis hēs o hō. Pro
fecto obstructū est os loquentiū
iniqua. Quid plus afferet inimi
cus ad tēptandū. nisi qz lōga fu
tura est vita tua. Et si grandis re
stat tibi via: cur hac ticias cur for
tis cib⁹ datur: ne deficere possis
i via. Melye utiqz cib⁹ allat⁹ ē ab
angelo quo null⁹ in humana cō
suetudine vilior inuenit. s. panis:
et aqua: tanta tñ in eo fortitudo
collata est: vt quadraginta dieb⁹
ambulās nō fatigaretur: nec esu
raret. Vis tibi hūc cibū ab āgelo
ministrari. Dirū valde si nō vis
qd si cibuz hunc desideras. et an
gelica ministeria nō supba: sz hu
mili magis ambitione req̄ris: au
di quō scriptū sit de dño. qz tem
ptante dyabolo: et suadēte: vt de
lapidib⁹ faceret panes: restitit: et
dixit: non in solo pane vīuit hō.
Sz in omni verbo: qd p̄cedit de
ore dei. Deinde tēptationib⁹ su
patis: et tēptatore fugato: accē
sest angeli: et ministrabāt ei. et tu
ergo si vis hēre ministeriūz ange

Qui habitat in adiutorio altissimi

loz: fuge p̄solationes seculi ⁊ tē
ptationibus resiste diaboli. Re-
nuat p̄solari aia tua i alijs: si vis
in dei memoria delectari. Cū esu-
ris: currere te suadet ad panem
at tu poti⁹ audi dicentē: nō in so-
lo pane vinit hō. Cur enim tāta
varietate distraheris: vt mō cibū
mō poti⁹: mō vestē aut lectū: nisi
p̄ sola corporis necessaria substē-
tatione requiras: qui in vno. i. in
verbo potes hec omnia iuenire?
Māna enim est oēm saporē ha-
bens: ⁊ odoris delectationē: req̄-
es est vera ⁊ sincera suavis ⁊ salu-
bris iocūda ⁊ scā. Hec ē p̄missio
vite p̄stis. nā p̄missiones future
quis explicet. Si expectatio iu-
stoz letitia: ⁊ taata letitia: vt oē
qđ desiderat in seculo ei non va-
leat cōparari. ipsum qđ expectat
quid erit? Oculis nō vidit. de⁹
absq̄ te que p̄parasti diligētibus
te. sub ipsis itaq; scapulis q̄tuor
nobis bñficia p̄ferunt. Sub his
enim abscondimur: sub his ab in-
cursu accipit ⁊ miluoz p̄tegi-
mur: que sunt aerēe potestates.
sub his vmbraclū salubze refri-
gerat nos ⁊ repellit nimia solis
feruorē. sub his q̄q; alimur ⁊ so-
uemur. Ait. n. p̄phā i alio psal-
mo. Qm̄ abscondit me in taber-
naculo suo in die maloz. i. dum
adhuc dies mali sūt: ⁊ i ira alie-
na sum⁹: qđ data est i man⁹ impij
i qua nō ē regnū pacis nec de⁹
pacis regnat in ea. Nā si regnat
quid ē qđ orātes dicim⁹. Adueni
at regnum tuū. necesse est igitur

abscondere interim si qđ hēmus
boni: qm̄ thesaur⁹ regni celoz. qđ
inu: nit hō abscondit. Propē qđ
etiam corporaliter in claustris
⁊ in siluis abscondimur. Et si sci-
re vultis quantū in hac abscondi-
ne lucramur? Credo nullū hīc ēē
qui si quātā ptē eoz: que facit: in
seculo acitaret. nō adoraret vt
sanctus: nō reputaret vt angel⁹:
nūc autē quotidie tāq; negligēs
arguitur ⁊ increpat. Parus ne
hoc lucz ducitis qđ nō reputam⁹
ni facti anteq; scitis. An non ti-
metis ne forte hīc vili mercede
recepta in futuro mercedē nō ha-
beatis? Necessaria igit ē hec ab-
scondi nō solū aī oculos alioz
sz etiā multo magis aī te ipsuz.
hoc enī hz illa dominica sentē-
tia. Cum feceritis oīa que p̄eci-
piunt vobis. dicite serui inutiles
sumus qđ debuimus facere feci-
mus. Ae. n. nobis si nō fecissem⁹
⁊ hec ē vtiq; magna vtil ⁊ sūma
securitas. qñ ⁊ pie viuīs: ⁊ tamē
plus attendis qđ desunt tibi: qđ qđ
videris obtinuisse. oblitus qđ re-
tro sunt: ⁊ extendens te in ante-
riora. Hec igit est abscondi. quaz
sub scapulis domini p̄stari di-
xeram⁹: qualis forsītā fuit obū-
bratio illa: que marie facta est a
spū scō ad celādū v3 tā icōprehē-
sibile sacramentū. De p̄tectione
quoq; idem p̄pheta ait. Obum-
brasti sup caput meū in die belli
Sicut. n. vidēs veniētē accipitrē
mater expādit alas: vt pulli sub-
eant: ⁊ habeāt tutū refugiu3: sic

Sermones super ps

nobis parata. et dilatato quodam modo sinu extensa est summa illa ineffabilis pietas dei nostri. unde et supra dixit: quoniam refugium meum es tu. Jam vero sub ipsis quoque scapulis et umbraculum salubre. et protectionem habemus. Sicut enim sol iste corporeus. si bonus sit et valde necessarius: tamen et feruor eius si temperatus non fuerit: infirmo capiti: et splendor infirmus oculis nocet: nec est solis culpa: sed infirmitas. Sic et sol iustitie est. Unde dicit. Noli nimium esse iustus. non quod iustitia bona non sit. Sed quod dum adhuc infirmi sumus: et ipsam nobis gratiam temperari: ne forte elationis aut indiscretiois vitium incurramus. Quid enim est quod incessanter orantes et supplicantes non possumus ad eam quam desideramus abundantiam gratie pervenire. Putatis quod avarus: aut inops factus est deus: impotens aut inexorabilis? Absit hoc prius absit. sed ipse cognovit signum nostrum et scapulis suis obumbravit nobis: tamen propterea a petitione cessandum est: quia et si non dat ad satietatem: dat ad substitutionem: et si cauet nobis a fervore nimio: tamen sonet nos tantum mater calore suo. Hoc est enim quantum quod diximus sub scapulis eius nobis prestari: ut tanquam pulli in calore materni corporis foveamur ne foris vagantes moriamur refrigerescere nimis caritate: que non diffundit in nobis: nisi per spiritum qui datur nobis. Sub his igitur pennis eius securus sperabis: ut

et de exhibitione precium munus firma sit expectatio futurorum. Amen

Sento circumdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno. A sagitta volante in die a negotio perambulante in tenebris ab incursu et demonio meridiano.

Sermo. v.

Cuto circumdabit te veritas eius. Vigilate et orate ut non itretis in temptationem. Et quis hec dixerit scitis et tempus scitis. Dominus est verbum istud instanti iam passionem. Et attendite quoniam ipse quidem erat passurus et non discipuli: nec tamen per se dicebat orandum sed per illos: unde ad petrum ait Ecce satanas expetivit vos ut cribret sicut triticum: ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua. et tu aliquando perversus perfirmas fratres tuos. Si tamen illos oportebat timere in passionem dominice verba. Vigilate pides et orate ne itretis in temptationem: quoniam vndique circumdati estis temptationibus: unde et legitur quia temptatio est vita hominis super terram. Itaque sic tot temptationibus plena est vita nostra ut non immerito tota ipsa temptatio debeat appellari pugili circumspectio operis et oratione ne iducamur in eam. Unde est illud in oratione dominica. et ne nos iducas in temptationem. quia ergo sic circumdati es temptationibus sento circumdabit te veritas eius ut quemadmodum vndique bella: ita vndique sint et presidia. In quo et omnino illud manifestum est: spirituale securum esse oportere: quod circumdare potest. Veritas

Qui habitat in adiutorio altissimi

aut circumdat: qz verax est: qd p-
mittit: et sic exibat vt p-mittit. Si
delis deus ait apostolus: qd non
patietur vos temptari supra id
qd potestis. Non icogruet sane
scuto gra pparatur diuine pteccio
nis: qz in supiori parte amplius et
latius e. vt caput: huiusmodi custo-
diat in inferiori vo strictius. vt mi-
nus oneret: maxime. qz gratilio-
res sint tibi nec ta facile vulne-
retur. sz nec adeo piculosu sit illi
in partibus vulnerari. Sic oino
sic militibus suis xps ad inferio-
ra tuenda idest carne: magna vt
ita dixerim stricticitate: atqz pe-
nuria rex temporalium donat. nec
vult eos illaz multitudine pgra-
uari. sed vt victu. et vestitu habē-
tes. queadmodu ait apostolus his
pteti simus: in supioribus vo am-
pliore latitudine. et hat undan-
tia gratie spualis. Sic. n. habes
Primu qrite regnu dei. et iusti-
tia ei: et oia adicietur vobis. de
victu utiqz et vestitu. an dixerat n
debere sollicitos esse. na et hec ip-
sa nobis pf nra celestis benignis-
sima pietate ministrat. ob dupli-
ce. l. causam. ne vel oino credere-
mus infensu. si ista negaret. et sic
desparem vel eoz nimia sollici-
tudo spiritualis exercitu fieret d
trimetu. Sine. hys. n. neqz viuer
neqz deo seruire est. Letez qto
strictius. tato melius. Itaqz scu-
to circumdabit te vitas ei: no tie-
bis a timore nocturno: a sagita
volate in die a negotio pabula-
te in tenebris ab icursu et demolio

meridiano. Nec sut quatuor te-
ptationes. qbus vndiqz circunda-
ti necesse habemus circumdari et
scuto domini. vt sit nobis a dex-
tris et a sinistris: an et retro. Hoc
.n. premonitos vos esse volo. ne
minem sup terra absqz temptati-
one victur. vt cui forte tollit ali-
qua altera securus: expectet. aut
forte no securus. sed magis paul-
dus et sic petat ab ea liberari vt
nunqz sibi in corpe mortis huius li-
bertate pfecta. seu requiem aude-
at polliceri. Qua in re p-sideran-
da nobis est ta benigna erga nos
diuine dispensatio pietas. vt qui-
busda nos teptationibus patiat
diuti occupari. ne forte pericu-
losiores occurrant. ab aliqbus
vero citi liberet. et possimus in
alijs. qas nobis vtiliores fore pre-
uidet exerceri. Tertiū p-sideran-
du mo nobis est. que sint iste q-
tuor. quas hic ponit. Credo. n. qz
hoc ordine. quo hic numeratur
contra eos. qui conuertunt. insur-
gunt. et velut princeps sut oium
teptationu. Solet i diuinis scri-
pturis aduersitas designari p no-
ctem. et scimus. qz aduersus eos
q conuertuntur. primu esse certa-
men de molestijs corporeis p-sue-
uit. Caro. n. hacten idonuta ca-
stigari. et i seruitute redigi neqz
equimuter patit: Sz adhuc me-
mor recas p-dite libertas. acritus
pcepiscit aduersus spum. maxie
in hys penis in qbus estis vos q
tidie morietes. imo vero morte
affecti tota die. q et supra vires se

Sermones super psal.

et ultra naturam et consuetudinem
vras. Quid igitur mixtum si turbant
ista maxime eos. qui necdum consueve-
runt. necdum satis in proposito sunt re-
currere ad orationem. resurgere ad me-
ditationes sanctas. ut sic releuetur
pondus diei. et estus. necessarium pla-
ne nobis iter ipsa nostra peruersationis
initia scutum domini. ut non timeamus
a timore nocturno et non dicimus a
nocte. quia non ipsa afflictio tem-
ptatio est. sed magis timor ipsius. nam et
omnes laboramus. cum tamen non omnes tempte-
mur. et qui temptatur. multo magis ti-
more future pene quam presentis dolore
eductus. Ergo timor ipse tempta-
tio est congrue dictum est ei. qui circumda-
tur scuto domini. quia a temptatione hac non
timebit. forte impugnabit. forte te-
ptabit. forte timebit noctem. sed non
ei timor iste nocebit. magis autem
si non fuerit donatus. tunc imaculatus
erit. et emundabitur sicut scriptum est
quia territi purgabuntur. Caminus timor
iste est. sed ut examinet. non exu-
rat. veritas facit. nocturnum placet.
et tenebrosus timor. sed facile hunc
radii vitæ exuperat. Ingerit. nam
oculis cordis nunc quidam peccata. qui se-
cimur. ut quemadmodum propheta de se
ait. et nos in flagella pati simus
annuntiantes iniquitatem nostram. et cogi-
tantes per peccatum nostrum. nunc vero eter-
na supplicia. quam meruimus. ut in cor-
paratione. quam euadimus. inuier-
sa. que patimur delicias reputa-
mus. nunc quoque celestia premia. ad
que tendimus. crebro vix memoramus
quoniam non sunt indignæ passionibus hu-
manis temporis ad futuram gloriam. quam reue-

labitur in nobis. nunc est ea quam pro nobis
pertulit Christus. ut crebro consideramus
tes. quanta sustinuit illa maiestas
pro inutilibus finis erubescamus non
sustinere vel parua pro nobis. sed
forte prevaluit vitæ. prefertim tam
multiplex. et usque quaque circumdatus
non repellere modo. sed et expellere
penitus hunc timorem. nos recessit ut
filius lucis et diei hodie ambulans
time sagittam. leuiter volat. leuiter
penetrat. sed dico tibi non leue in-
fligit vulnus cito interficit. nimis
sagitta hec vana gloria est. non est verum
impugnet hec pusillanimites. et re-
missos. qui seruientiores esse videntur
ipsi pauent. ipsi sibi caueant. in hac
parte nihilominus adhuc solliciti non
deserere scutum inexpugnabile ve-
ritatis. Quid. nam aliud tam peraratum
vanitati. nec sane huic opponen-
da sagitte secreta illa. et quoddammodo
intima veritas. exigimus semetip-
sam nouerit anima. de se teneat vita-
tem. Difficile prius nisi fallor homo
bis laudantium hominem in vita sua
abduci poterit alium sapere si sese in-
tus ad lucem veritatis sollicita per-
deratione discutiat. Nonne. nam si pro-
pria cogitet perditionem dicturus est
Quid superbis terra. et cinis. Non-
ne. nam propria consideret corruptiones
fateatur necesse est. quoniam non est in eo
bonum. Sed si forte aliquid habere vult
non inueniet puto quod rursus eat apo-
stolo dicenti. Quid habes. quod non ac-
cepisti. Et alibi. Qui stat videat
ne cadat. Postremo si fidelis propu-
tet. facile illi erit aduertere. quod nec-
cum deesse occurrere possit ei. qui cum

Qui habitat in adiutorio altissimi

viginti milib⁹ vēit ad se. et oēs iu-
 sticias suas tāq³ pānū mēstruate
 reputat. Eadē quoq³ vītas: et eis
 nihilomin⁹ opponēda ē tēptati-
 onib⁹: q³ sequitur. Neg. n. vel sic
 cessat hostis antiquus. S3 ad ea
 līdiora forte cōuertit argumēta.
 Firmā pbauit vtroq³ latere tur-
 riz. nō ē q³ vel a sinistris pusillani-
 mitate tioris. vel a dextris eā hu-
 māis pcutere laudib⁹ in vtraq³ id
 mollitiōe frustrat⁹ attēptet. S3
 si virib⁹ inq³ deicere nequeo. for-
 te decipere possis alicui⁹ ingēio
 p̄ditoris. Quis putas erit hic p̄-
 ditor. Plāe cupiditas radix ini-
 q̄tatis. Ambitio subtile malū. se-
 cretū vir⁹: pestis occulta: doli ar-
 tifer: māi ypocrisis. liuoris parēs
 viti op⁹ origo. criminū fomes. vir-
 tutū erugo. tinea scitatis excecā-
 trix cordiū: ex remedijs morbo-
 creat. generās ex medicīa lāgorē
 Cōtēpsit vanas gloriā ait qm̄ va-
 na ē. Forte solidi⁹ aliqd affecta-
 ret forte honores: forte diuitias.
 Quātos h⁹ negotiū pambulās in
 tenebris. trudi fecit i tenebras ex-
 teriores veste spoliās nuptiali. et
 v̄tutū exercitia fructū pietat⁹ eua-
 cuās. Quātos hec pestis neq̄ter
 supplātos turpi⁹ quoq³ diecit:
 vt ceteri q̄q³ quos latuit occult⁹
 effossor. subito expauescerent ad
 ruinā. Quid ig³ hūc v̄mē fouet
 aliū. q̄ mētis aliēatio. et obliuio
 veritat⁹. Aut qd nisi vītas pden-
 dū hūc vestigat p̄ditorē: et nego-
 tiū arguit tenebrarū. nimirū h⁹ q³
 dicit. Quid pdest hōi si mūdum

vniuersū lucret: se aut perdat: et d̄
 trimētū sui faciat. Et itē. Poten-
 tes ait. potenter tormēta patiēf.
 Nec ē q³ sedula suggestiōe redu-
 cit in mentē: q̄ sit in ambitu fri-
 uola p̄solatio graue iudiciū v̄sus
 breuis finis ignot⁹. Mucusq³ tē-
 ptatiōes dñi quartā inimic⁹ non
 p̄sūpsit afferre. Illa. n. d̄ igno-
 rantia est. nec dubitat sapientissī
 mū. q³ sic moderabat responsiōes
 suas vt in illo nūq³ posset depre-
 hendere. qd̄ q̄rebat. Prima siq³
 de tēptatione esuriētī suadebat
 de lapidibus panē facere. S3 ille
 nec posse. nec nō posse respōdēs
 cibū aliū p̄tēdit dicēs. nō in solo
 pane viuit hō. et c. Secunda v̄o
 temptatiōe p̄cipitiū suadebat. p̄-
 mittens q³ nō ledere: si fili⁹ dei
 eēt et sic vidēs oīa ciuitas lauda-
 ret eū: et magnificaret. et nec eē se
 nec n̄ eē r̄ndit. Tertia de ambitō-
 ne fuit qm̄ oīa regna mūdi pmi-
 sit si cadens adoraret eū. Vides
 ne q³ ambitōis vīa adoratiō dya-
 boli ē. qua videlz ad honores et
 gloriā mūdi pueniendū suis ille
 adoratorib⁹ pollicet. q̄rta: vt dixi
 temptatiōe apud eum abstinuit
 cui⁹ nimirū tantā eēt expert⁹ pru-
 dentia ex respōsis. Quid aduer-
 sus alios faciat quos videt omni
 modis diligere iustitias. et odisse
 iniq̄tatē. Quid nisi vtiniq̄tatem
 palliet v̄tut⁹ imaginē. Quos. n. p̄-
 fectos bōi nouerit amatores: ma-
 lū eis sub specie bōi. nec medio-
 cris lz p̄sci p̄suadē cōat. vt cito p̄se-
 tiat. q³ magnoge diligit bonū et la-

Sermones super ps

Sile: q̄ currit: incurrat. Hoc igit̄
ē dmonū. nō mō diurnū. s; z me
redianuz. An nō hoc t̄muit ma
ria: q̄n ad nouā angeli salutatio
nē expanit. An nō hoc insi nua
bat apostolus: euz diceret nō. n.
ignoram⁹: cogitatōes eius: ipe. n.
angelus sathane transfigurat se i
angelū lucis. An nō deniq; hoc
ipsum metuebant discipuli. q̄n vi
dētes dñm sup mare ambulantē
clamauerunt putātes fantasma
esse. Et vide q̄ bñ p̄gruit. q̄ q̄rta
vigilia fuisse dicit. q̄n p̄tra tēpta
tionē quartā vigilasse discipuli p
hibēt. Nec vero in re manifestis
sima nō arbitror esse opus elo
q̄o: q̄ v; sola sit veritas: q̄ pallia
tā detegit falsitatē. Quatuor haf
tentationes etiā in generali sta
tu ecclesie haud difficile d̄iligēs
p̄siderator inueniet. Mōne timor
nocturn⁹ exercebat nouellaz ad
huc ecclesie plātationē: q̄n oīs q̄
occiderit suos dei arbitrabatur
obsequium se prestare deo. Bemū
persecutōe cessante: z die reddi
ta turbauit eā grauius. z affixit
sagitta volans: q̄n exierūt aliqui
de ecclesia inflati spū carnis sue
inanis: z volatilis glorie cupi
di. z volentes sibi facere nomē li
guas suas magnificando diuer
sa: z pueria dogmata fabricauerūt
At nūc q̄dē pax a paganis: pax
ab hereticis. S; nō ē pax. a falsis
filijs. Multiplicasti gentē dñe ie
su. S; n̄ magnificasti letitiā. q̄n
multi vocati: pauci vō electi. om
nes xp̄ani: z oēs fere. q̄ sua sunt

querūt: nō que iesu xp̄i. Ipsa q̄z
ecclesiastice dignitat̄ officia i tur
pem questū: z tenebrar̄ har̄ ne
gotia trāsire. nec in hys a taruz
salus: sed lux queritur diuitiar̄
Propter hec cōdentur. pp hoc
frequentant. ecclesias: missas ce
lebrant. psalmos decātant. Pro
episcopatibus. z archidiaconatib⁹
ipudenter hodie decertatur
vt ecclesiar̄ reddit⁹ i sup fluitat̄
z vanitatis vsus dissipet. Superst
iā vt reueletur hō pci: filius p̄di
tionis demonium non mō diu
nū: sed meridianū. q̄d non soluz
transfigurat in angelū lucis: s; ex
tollitur supra oē q̄ d̄ deus: aut
q̄ colitur. Mimix insidiatur cru
delius calcaneo m̄ris ecclesie: a
qua caput suū dolet esse p̄ritum
Hic plane grauissimus erit icur
sus: sed ab hoc quoq; ecclesiam
elector̄ veritas liberabit pp eos
breuias dies: z dmonū meridia
nū destruēs illustratiōe aduēt⁹
sui: Et hec q̄dē dicta sunt de tē
ptationib⁹ suis. Naz z in smone
quodā sup cātica cāticor̄: memi
ni me sup hys tractasse silr cum
meridiā: hui⁹ demonij mētio icī
disset occasiōe. s. meridiani accu
bitus sponsi quē sibi sponsa pete
ret indicari.

Cadent a latere tuo mille z de
cē millia a dextera tua: ad te at
nō appropinquabit.

Sermo sextus.

I spe viuim⁹ ffes. nec dñ
cim⁹ i tribulatiōe p̄nti: eo
q̄ i expectatiōe sim⁹ i defectibiliū

gaudio
expectati
nra muni
tia. Hic
mūz firm
rū z p̄nt g
attestat: sel
dubio secu
iple rex gl
dē vōz voc
p̄ez potēt
canum⁹: q̄
diligat de
Elitit g⁹
tas collect
qualib; eq̄
leret oia: q̄
nē hīs q̄
Repugne
repugnāti
defect⁹ z t
gissim⁹ ren
circūdabit
plāe supab
iteri i carne
creūti. z nū
fice: itūc d̄
con⁹ spūz n
fma illā glie
n po inimica
fialciēs q̄ m
lota plecto ill
bñ ē vita aff
hēbēat. imo
gle accedet i
ritas illa p̄nt
Genit. n. p̄nt
ne nō hys. vel
luz aīaz sic it
la scuto repu

Qui habitat in adiutorio altissimi

gaudioꝝ. Neqꝫ. n. vana nobis h
expectatio: aut dubia spes videf i
nixa nimir eñe pmissiõib⁹ vita
tis. Beide et ex pceptiõẽ pñtiuz
mūep firma sit expectatō futuro
rū ⁊ pñf grẽ vt⁹ nimis credibilis
attestaf: felicitatẽ pmissẽ glẽ sine
dubio securā. Nepe dñs vtutū
ipse rex glẽ. ⁊ i hymno quoqꝫ eū
dẽ voſ vocam⁹ pñez pennis glẽ
pñez potẽf grẽ: cui et in psalmo
canim⁹: qꝫ misericordiā ⁊ vitatez
diligat de⁹ grāz. ⁊ glā dabit dñs
Virili⁹ g⁹ sustineat i hoc seclō pie
tas colluctationẽ. ⁊ psecutionez
qualibz eqñimif patiat. qđñi tol
leret oia: qđ ad oia valet. pmissio
nẽ hñs ei⁹ vite. qđ nũc ẽ. ⁊ future
Repugnet fortit⁹ ipugnāti. qꝫ ⁊
repugnāti ppugnator aderit in
defess⁹ ⁊ triūphāt i deicit lar
gissim⁹ remūerator. Scuto inq̃t
circūdabit te vitaf ei⁹. necessaria
plāe isupabil ptectio vitaf. n̄ mō
iteri i carne degēti. sꝫ post modū
exeūti. ⁊ nũc qđẽ ob piculosos p
flict⁹: tũc vō ob mōstruosos oc
curs⁹ spūuz malignoz. pēne ⁊ scis
simā illā glĩosi martini aiaz volu
it ps inimica noceſ. ⁊ ciuēta be
stia sciēs qđ modicū iā tpa h̄et.
kota pfecto isania malitie ifatiga
bil⁹ n̄ ẽ vita assistere ei qđ. i quo ni
hil h̄ebat. imo vō ad ip̄s et regē
glĩe accedeſ ipud etissima teme
ritas illa p̄sūpsit sicut ipse testaf.
Venit. n. princeps mūdi i hui⁹. ⁊ i
me nō h̄z. vel inueniet qđq̄. Fe
lix aia: qđ sic iteri tēptationū iacu
la scuto repulerit vitaf. vt nil pz

sus venātū i se pualescere pass⁹
oio si p̄sūdas. cū loqueſ inimicis
suis i porta. nihil i me fuisse re
peries. Felix quẽ sic circūdat clē
peus vitaf. vt itroitū qđ ⁊ exitus
ei⁹ custodiat exitū vtiqꝫ ab hac
vita. ⁊ itroitū ad futurā. qđ vꝫ nec
moliat a tergo. nec a facie malē
qđ p̄tā iūmic⁹ intēter. Si qđẽ oio
op⁹ erit illic custode. op⁹ erit du
ce fideli. op⁹ erit p̄solatore ma
gno pp illas horribiles visiões
nō min⁹ qđ hic adiutor ⁊ ppus
gnatore p̄ visibiles tēptatores.
Glorificate itaqꝫ dilectissimi. ⁊
portate iteri xp̄s i corpe v̄ro ho
n⁹ delectabile suave pōd⁹. sarchē
nā salutarẽ et si p̄mere aliqñ for
te videſ. et si interdū latera ton
dit. ⁊ flagellat recalcitrātẽ. et si
qñ in camo ⁊ frēo maxillas eoz
p̄striget. ⁊ cohercet oio feliciter.
esto vt iumētū. qđ saluatore p̄
tat. sꝫ n̄ p̄it⁹ vt iumētū. Bō cū i
honore eēt. n̄ itellexit. p̄pat⁹ ẽ iū
ment⁹ isipiētib⁹. ⁊ simil⁹ fact⁹ ẽ ill⁹
Quid. n. tātope vel plāgit p̄phā
vel arguit i hoie similitudinẽ iū
mētoꝝ p̄serti qđ alio quodā loco
de se loq̃ ⁊ diceſ deo n̄ sine qđaz
p̄gratulationẽ videſ: vt iumētū fa
ct⁹ sū ap̄d te. ⁊ ego sp̄ tecū: puto
imo nō puto. sꝫ scio similitudinẽ
aliquā iumētoꝝ hoī p̄mēdari. sꝫ
plāe n̄ eā. qđ n̄ itelligēdo. ⁊ isipiē
tie qđ patiēte imitatioẽ p̄sistat. ne
qꝫ. n. succēdēt similiter. sed ne plā
gētis qđẽ videreſ vox. si dixisset
hō cū sub dei honoſ eēt. non re
calcitrauit. vt iumentū factus ẽ

Sermones super psal.

apud eum. Quis nō illi iumēto plu-
rimū inuideret. cui⁹ i hūili tergo
ad cōmēdationē ineffabilē sue mā-
suetudinis dignat⁹ ē sedē salua-
tor. si cū illi⁹ tā p̄ciosi honoris ge-
statōe itelligētā q̄z tā singularis
hūisset honoris. At iumētū igit̄
esto mime tū iumētū: patientē q̄
dē substinēs on⁹: s; honorē itelli-
gēs sapientē: et dlectabilē cogitās
tā ipsi⁹ oneris q̄litate. q̄ p̄piaz
utilitatē. Magn⁹ ille ignati⁹ di-
scipuli quē diligebat ies⁹ audi-
tor martir us. cui⁹ p̄ciosis reliq̄is
nra ditata ē paup̄tas: maria q̄dā
i plurib⁹: q̄s ad eā scribit. epistol
xp̄ifera psalutat. Egregi⁹ plācēti-
tū dignitatē et cōmēdatio hono-
ris imēs. Nepe cui fūire regnat
ē: gestat hūc nō onerari ē: s; orna-
ri. Ceter⁹ nō ei d̄ q̄ nūc loq̄bamur
saluatoris asello verēdū. nulla
ten⁹ videbat: ne forte sub tali sar-
cia d̄ficet poss; i via: An vō timē-
d⁹ ei aut lupoz icui⁹: aut rapto-
rū occurru s; vel p̄cipitiū: seu pi-
culū aliqd sub tāto p̄side metue-
dū. Felix q̄ sic tulerit xp̄s: vt a scō
scōz i scāz ciuitatē mereat iduci
nō ē oio q̄ timeat: ne vli⁹ via q̄bz
offēdiculū: vli⁹ d̄pulsā i ianua pa-
tiat illi nēpe iumēto viā pabāt si-
deles popli. Huic angeli sci: qm̄
angel suis mādauit d̄ te: vt custo-
diāt te i oib⁹ vijs tuis: ne forte of-
fēdas ad lapidē pedē tuū. S; nō
s; hec p̄occupāda mō series ipa
magis scripture expositiōis or-
die sequēda ē. Cadēt a latef tno
mille et decē milia a dextris tuis

ad te at nō appropinq̄bit. Hic. n.
v̄sus hodie nobis tractād⁹ ē. nō
ignorat. In p̄cedēti s̄cē capitulo
q̄d nouissime tractabat: dictū est
si recolis: quēadmodū a quatu-
or q̄busdā maximis eq̄dē: grauis
simisq̄ tēptationib⁹ hui⁹ vite p̄-
tectio liberaret vitas. v; a timore
nocturno a sagita volāte in die.
a negotio pambulāte i tenebris
ab incursu et demonio meridiāo
Qd ergo seq̄tur: cadent a latere
tuo mille. et c. future magis vite
arbitroz assignādū. An et i p̄nci-
pio fm̄ois hui⁹ meministis ad-
huc ni falloz snie apostolice: q̄ v; z
valere ad oia pietatē: vite quoz
ei⁹: q̄ nūc ē. et future p̄missionez
h̄re cōmēdat. Audite ergo et au-
dite in letitia cordis v̄f̄i: q̄ ad fu-
ture vite p̄missionē: et v̄f̄az expe-
ctationem p̄tinere videtur. Abi
n. thesaurus v̄f̄i sit et cor vestruz
Et q̄dē studiose audistis p̄sen-
tia: non sū imemor. s; studiosius
deceat audire futura. Nā pseudo-
pp̄ha balaam dico recolite. qui
ystorias nostis. et ipse i q̄z iniqu⁹
iustoz mortē optabat: et nouissi-
ma sua hoz similia fieri p̄cabat.
Tāt⁹. n. pietatis fruct⁹: et tāta iu-
stitie merces: vt ne ab ipsis q̄dez
non desiderari queat impijs: et i
iustis. Adhuc tū oblectant can-
ticum syon salices babilonis. Su-
spēdēda. pinde organa ap̄ eos
lamentandū magis super flumi-
na babilōis: si forte psuaderi eis
possit vt plāgāt: Hic plane m̄h̄
cantandum est. Abi non deerūt

q̄ tota ala-
re p̄sal-
re p̄m̄cia
ad eam ge-
tes. Quis
cur colibe-
quid. n. alit
ip̄li saltare
qui medio
ri. iactanru
ctibus: q̄li
remoti. et p̄
quillitate: f
ris n̄litiū
d̄p̄inet a
positū est: n
ad huc mer
a latere tui
dextris tui
cta sit hec
bicat in ad
tectioe dei
diat igit̄ ia
gitatōe: et a
quat: q̄ p̄ci
anchoza spe
rabili incōfi
cunctis dieb
in expectā
tatio sua. p̄
tūma. p̄p̄m
hec ipsa in q̄
p̄p̄m est: vt
in s̄ficatōis
pe duobus fi
mita est cōm
cernitatis a
p̄m̄nationis
quaz equidē
no nullo ē p̄

Qui habitat in adiutorio altissimi

q̄ tota alacritate spūs saltent ad
vocē psalterij: ad canticū syon: et
vehemētia quadā sacri desiderij
ad eam gestiant preuolare dicē-
tes. Quis dabit mihi pennas si-
cut colūbe. et volabo: et requiescā
quid. n. aliū exultare q̄ extra se
ipsū saltare est. Adinus sapit hīs
qui medio adhuc piclitan i ma-
ri. iactantur vndis. aguntur flu-
etibus: q̄libet fauorabile sit. q̄ d
remoti. et ppe iā desperati tran-
quillitate: seu ammenitate litto-
ris nūtiatur. Sed nec ad eiusmo-
di p̄tinet aiam: q̄ hodie vobis p-
positū est: neq. n. talis quispiam
adhuc meretur audire. Cadent
a latere tuo mille et decē milia a
dextris tuis. Memētote cui fa-
cta sit hec pmissio: nepe ei: q̄ ha-
bitat in adiutorio altissimi: in p-
tectiōe dei celi cōmorabitur. Au-
diat igit is: qui salutis portui co-
gitatōe: et auditate iā appropin-
quat: q̄ preiactata velud quadā
anchora spei sue terre illi deside-
rabili incōfusibiliter inhesisse vī-
cunctis dieb⁹ quibus nunc mili-
tat expectās donec veniat im-
mutatio sua. Precipua sane: et cer-
tissima p̄pinq̄tio portus huius:
hec ipsa in qua positi estis exit⁹
p̄patio est: vocationis videlicet:
iustificatiōisq. diuine. In hīs ne-
pe duobus fidelis quedam p̄sti-
tuta est cōnexio velud cuiusdā
eternitatis ad eternitatez. i. ma-
gnificationis ad p̄destinationē.
quaz equidem sicut p̄destina-
tio nullo ē precisa principio. sic et

magnificatio nihilomin⁹ nullo
vnq̄ fine claudēda. Nec vō eas
quā diximus quasi gemine hui⁹
eternitatis mediā p̄nexionē esse
putes nre adinuetionis. aposto-
lum audi: si nō tibi eadē manife-
stius ipse comendat: quos. n. p-
sciuit. et p̄destinavit cōformes
fieri imaginis filij sui: q̄no putas
aut quo ordie magnificabit. Si
quidez que a deo sunt. ordinata
sunt. Nū a p̄destinatiōe ad ma-
gnificationem. saltu quodam p-
ueniēs repētino: Prouide tibi
mediū pontem: aut magis igre-
dere iā patū. Quos p̄destinauit i
q̄t: hos et vocauit. Quos aut vo-
cauit illos et iustificauit: et q̄s iu-
stificauit: illos et magnificauit.
Hec via eq̄dē bōa videt nōnull⁹
hoībus sed et bona est. nihil sup-
eius sine timendū. Non tibi sine
vie. eius suspecta nouissima. ppe
securus. tanto anidius: quanto
certius. ea iā p̄pinquare videtur
Nempe tenes mediā q̄no nō no-
uissima p̄pinquabunt: Agite in-
quit penitentiā appropinquabie
.n. regnum celoz. Sed regnum
inquires celoz vim patitur. et vio-
lenti rapiūt illud. null⁹ mihi ad
hoc nisi. p. medios hostium cune-
os patet accessus. in itinere me-
dio sūt gigātes. i. aere volitant. et
obsidēt trāsitu. obsuāt trāsēntes
attū fiducialiter age: ne timeas
magni sūt. multi sūt: sed cadent
a latere tuo: mille et decez milia
a dextris tuis. Cadēt vndiq. nū
q̄ tibi in perpetuum nocituri.

Sermones super ps

Pax est: nō appropinquaturi.
Eadē videbit peccator: et irascet
Sed a latere veniet: q̄ videlicet
p̄ueniat te misericordia dei tui.
eadē quoq; nihilomin⁹ misicor
dia et subsequat: et introitū v̄z tu
um quē supra meminim⁹: et exi
tū tuū custodiēs. Alioq̄n qd̄ i il
lo tā terribili spūaliū nequitiarū
occurſu human⁹ posset consiste
re sensus: q̄ nō intollerabili pec
teret errore: Quid putatis f̄res:
si vel vni alicui tā multis princi
pib⁹ tenebrarū i mediū rostri ir
ruere. et in tota feritate sua ac te
nebroſi enozmitate. corpis lēsus
subſtinere appere liceret: q̄s illū
poſſit vel corpis ſenſus ſuſtinere:
vel cordis: Deniq; aū hos pau
cos dies: ipſi ſciſ vñū quēdaz ex
vobis et p̄u⁹ dormiētē: et poſtea ex
citātū: tā grauē fātaſia nocturna
turbar i p̄miſſus ē: vt viſ dei illa
rōnis cōpoſ: vix potuerit eē secu
r⁹. Etia oēs vos pariter expau
ſtis: cū terit⁹ ille terribiles nimis
exclamaret in vocē. Erubescēdū
ſane q̄ vſq; adeo fides in vobis
vel dormiētib⁹: viſa fuerit obdor
miſſe: ſz ad n̄fraz ſicut dubio ſc̄n̄
ē amonitionē: vt tota ſollicitudi
ne meminere: aduerſus quos
nobis ſit colluctatio. nequādo. ſ.
aut ignari hoſtilis iui die: aut p
tectiōi diuine inueniamur igra
ti. Ex vehemētiffimo ſi qdē prop̄iū
cruciātu lūozis: in tātū prupit
malitia inuetarata ſurore h̄iſ p
ſertim dieb⁹ ſanctis acrius ſeſe i
dicā v̄ſtra deuotione torqueri

Eodē ſane tabeſcentis inſāie ze
lo. S̄z ampliori licētia exeuntib⁹
cis a deſt. nō niſi a latere tñ. Ne
q; n. vel occurrere iā a facie qua
ſi vt inde ſeriat. vel a tergo repe
tanq; vt decipiat p̄mittit. S̄z nec
iuxta iter qdē de cetero ſcādālū
ponet tibi. ad te. n. nō appropin
quabit. Nō mō nō attinget. vt ſe
riat. ſed nec accedet. vt terreat.
Puto. n. verearis ne te forſitaz
grauis ad illas tā monſtruoſas
effigies. et larualiū tātā multitu
dine faciez horroz inuadet ſed
egregius tibi paclitus. et effica
ciſſimus aderit p̄ſolator. Ipſe ni
miz de quo legiſti. Corā illo p
cidēt ethyopes: et inimici ei⁹ ter
rā lingēt. Plane ad nihilū ſdu
cetur in p̄ſpectu ei⁹ malign⁹. ſic
timētes ſe glorificabit. P̄reſēte
te dñe ieſu quātūlibet irruāt ho
ſtes imo ſi irruāt. ſed ruāt. Con
fluāt vñdiz. ſed vt fluāt. et p̄ere
ant a p̄ſpectu dei. quēadmoduz
fluit cera a facie ignis. Quid. n.
metuā deficiētes qd̄ trementes
pauē. qd̄ verear cadentes: Eſi
ābulauero in medio vmbre mor
tis. n̄ timebo mala. dū mō tu me
cū ſis dñe deus meus. Si qdē p
tinus aſpirabit dies. et ielinabun
tur vmbre cadēt h̄ic inde princi
pes tenebrarū. Quos. n. nūc q̄q;
dū inter malignas eoz: occultas
q; ſuggeſtiōes p̄ fidē adhuc nō
per ſpem ambulam⁹. fides tamē
victorioſa triūphat quō non faci
lius ipſa iam tunc propalate co
gnitio veritatis euidēs cuſ ſuis

Qui habitat in adiutorio altissimi.

illis tenebrosis: ferrugineisq; ima-
ginib; exsufflabit. ne causeris for-
te de numero. vt ipsa saltē multi-
tudinē vearis. Memeto sane qd
ad vñ saluatoris iperū ab obses-
so iā & diu possessō vñ hois cor-
pore demoniū legio tota disces-
sit. & ne ipsos qdem ausa est nisi
ab eo iussa ptingere porcos. quā-
to magis ipo duce. quotquot fue-
rit. vñdqs cadēs. cū ingenti am-
miratiōe dicētes. q est ista q ascē-
dit sicut auroza p̄surgēs pulchra
vt luna. electa vt sol. terribilis vt
castroz acies ordiata. Intrepid⁹
itaq; & oīno impavid⁹ magis at
gratulabund⁹. & laudans oculis
tuis p̄siderabis. nec sane iā. vel i-
pugnationez sustineb. s. vel furo-
rē pauebis. S; magis retributio-
nem p̄coruz videbis. & qdem vi-
dentē sufficere hodie posse q dicta
sunt. sed adhuc sane aliquos v e-
strū. nonnulla arbitroz expecta-
tiōe suspēdi. Nouer. n. studiosi-
ores quosq; nī falor. qdnā sibi
velit q a dextris qdem decē mi-
lia. a sinistris vō mille p̄hibet eē
casuros. nā latus sane q simpli-
citer dicī. nō nisi sinistrū h loco
licere accipi puto. preserti q dex-
truz qdē in ptingenti pprio desi-
gnēt noie. & qdez sine certi rōne
misterij a sinistris multos. s; mul-
to. plures a dextris casuros p̄di-
xisse videt. Nisi forte qd rā hebel
fuerit. & insulius. vt in eo q dicī
mille. & decē millia. certā exp̄mi
poret numeri taxationē. & nī ma-
gis sup̄habundantē cōparatio.

nē. nos. n. nō sic diuinas scriptu-
ras accipim⁹. s; neq; ecclesia dei⁹
Cadēt ergo a sinistris qdē mille
a dextris at decē milia. q v; ha-
bundatiōi malignitate. & velud
copiosiore manū dextris in siste-
re partib⁹. dextrū latus appetere
p̄suenissent. Qd qdez si magnus
illd ecclesie corp⁹ p̄siderare libet
facile satis aduertim⁹ longe acri-
us ipugnari spūales vires ipsius
ecclesie. q̄s carnales q nūm; duo-
ci⁹ latera. dexterū. & sinistrū pu-
to nō incōuenienter accipim⁹.
Agit hoc sane sup̄ba sp. & inuidi-
osa malitia p̄fectōes quosq; vche-
mentius pulsans iuxta illd. esca-
ei⁹ electa. Et idē. Absorbebit flu-
uiū. & nō mirabit. & h; si duciā q
& iordanis influat i os ei⁹. Agit
in q̄. & si nī sine certa diuini dispē-
satōe p̄silij. q qdez nec imp̄fectio-
res sup̄ id qd possūt ferre. tēpta-
re p̄mittit. faciēs. cū tēptatiōe p̄-
uentū. & p̄fectioribus non mō
gloriosiores. s; & nūerosiores pa-
rat ex hoste triūphos. Tota er-
go electorū ecclesia pariter coro-
nabit. q vtraq; parte sui legitie
certauerit. vtroq; nimirum cor-
nu tā potenter interīm ventilās
inimicos. vt paulo post māifesti⁹
cadere videant a latere eius mil-
le. & decē milia a dextris ipsius.
Sic nimirum olim iam quidē da-
uid p̄fectiore virtute p̄batā. nec
dum vero propalata in israel re-
probatōe saulis canebāt in cho-
ro dicētes. Percussit saul mille.
& dauid decē milia. Sin aut ad

Sermones super psal.

singulos magis placet hec refer-
 ri. nō vobis deest ne in hac q̄des
 parte spiritualis intelligētē via.
 dūmodo ppriā sup hec experien-
 tiā psulatis. Lōge siquidez am-
 pliori sollicitudinē et caliditate mlti-
 plici pars aduersa vulnerare i
 nobis dexterā satagit q̄ sinistrā:
 nec tā corporis pfecto q̄ cordis
 laborat auferre substantiā. Utrā
 q̄ nimirū psp̄ritatē humano ge-
 neri iudicare nō sciunt. vtrāq̄ eos
 felicitate fraudare p̄tendūt: et ce-
 lesti videlicet et terrena. sed lōge
 amplius roze celi: q̄ pinguedine
 terre. an vero icōgrue hec dixerim
 mus duo latera: quibus nimirū
 duplicē hoīs substantiam cōstat
 sn̄te: vos iudicate. nā qd spūalia
 q̄dē attribuim⁹ bona dextere. si-
 nistre vō carnalia minime proz
 sua vereor arguēdū: p̄fertis a vo-
 bis q̄bus semp studiū est: nec dex-
 terā aliq̄ sinistrā: nec sinistrā de-
 xterā reputare. nec vero alr vna
 quidē sapiētia probat: q̄ vt in si-
 nistra diuitie et gloria. in dextera
 aut lōgiturnitas sit vīre. nā et hoc
 sane nullatenus expedit ignora-
 ri: qm̄ vobis vehementius instet
 puicax hostiū mltitudo. illic nē-
 pe studiosius repugnādum: vbi
 grauior vzget necessitas. Ubi to-
 tū belli iminet pōdus. Ubi col-
 luctationis ratio vn̄uersa psistit
 vnde vobis tota parat: aut victis
 ignominiosa captiuitas: aut vin-
 centib⁹ gloria triūphalis. Veni
 q̄pp hoc nō quidē ad insipiētias

vobis timēdū q̄ libere aduersa-
 rio videmini latus exposuisse si-
 nistrā: vt dextz perinde tota solici-
 tudine pseruetis. Hec nimirū cō-
 mēdata a xpo et xpianis oib⁹ imā-
 tāda serpētē prudētia ē: vt caput
 solū toto si necesse fuerit exposi-
 to corpe tueat. Hec vā philoso-
 phia: hoc psiliū sapiētē: vt oī cu-
 stodia seruet cor: qz ex ipso vita
 pcedit. Hec deniqz gratia et mi-
 sericordia dei i seruos ei⁹ et respe-
 ctus i electos illos: vt interis q̄-
 dē eoz sinistrā velut dissimulant
 dextere semp studiosius p̄tector
 asistat. Hinc ē q̄ de seipso testat
 pphā. Prouidebā dñm in pspe-
 ctu meo semp: qm̄ a dextris ē mi-
 hi ne cōmouear. nūqd nō et illi⁹
 manū dexterā et solā eū putas de-
 xterā tenuisse: cuius totā i facul-
 tatē pariter et in carnē licere pas-
 sus q̄cqd libere visū est inimicorū
 verūtū aīas in q̄t ei⁹ sua? Etinaz
 mihi semp a dextris sis iesu bōe.
 vti nā semp teneas manū dexte-
 rā meā. scio. n. et cert⁹ sū: qm̄ nul-
 la nocebit aduersitas: si nulla vo-
 minef inīqtas. Tōdeat iteri et tō-
 dat sinistrā lat⁹. pulset iūrijs: veli-
 cet opprobrijs: libēs illd expono-
 dū a te custodiar. dūmō sis ip̄e p-
 tectio mea sup manū dexterā meā
 forte. n. mille q̄ a sinistris casuri
 sūt: hoīes magis sūt itelligēdi q̄
 demones. Hi nimirū nobis nō nī-
 si ob tpalia quelibet aduersant
 et trāsitoria bona: que quidē aut
 nos habere inuidiosa malignitate

tulpirat. aut
 se pot' bole
 dibul' com
 forte fauore
 porū vitas.
 leuare porē
 hnt qd facia
 supra nobis
 uidere nō sci
 qd irrepara-
 s ne illuc p
 scitat' acced
 ria p̄diti irri
 indignat' et
 nata maligni
 re fragilitatē
 meruit. Sz
 cuius vāna
 gratulantur
 tota moliti-
 rio: vel eide
 sit interne. li
 quoties ea i
 libet mō effi-
 tera nra led
 cipaliter age-
 cuius puent
 bis vel alteri
 timentū. aut
 de seu captan-
 le vident. n. si
 demonem tra-
 optare illo m
 sū inimicū
 dānatōe mule
 feri dormitam
 quos tam imi-
 nequitia sp̄it
 dicit. s. illi

Qui habitat in adiutorio altissimi.

aspiciat. aut cupiditate iusta se-
se poti⁹ doleat n^o h^ore. Forte. n. mū-
di hui⁹ conat⁹ auferre substātia.3.
forte fauorē hoīum forte ipaz cor-
porū vitaz. Elqz ad hec humana
seuire persecutio pōt. aie. n. non
hñt qd faciant. nā demones qdē
supna. nobis. 7 eternā potius in-
uidere noscūt. nō tñ vt sibi cedat
qd irreparabiliter amiserunt
sz ne illuc pauper de puluere su-
scitat⁹ accedat. vnde ipsi in glo-
ria pditi irreparabil⁹ ceciderūt
Indignat⁹ 7 luore tabescit. obsti-
nata malignitas humanā obtine-
re fragilitatē: qd retinere ipsa nō
meruit. Sz 7 si qñ forte tēporalia
cuius dāna aut iſerre conat⁹. aut
gratulantur inferri. Hec eorum
tota molitio est. vt iactura exte-
rior vel eidē ipsi. v^l alteri occasio
sit interne. sicut e regione hoies
quotiēs ea suadere nobis. aut q
libet mō efficere curant. vnde dx-
tera n^{ra} leda⁹. non hoc qdēz p^{ri}-
cipaliter agere. sz tēporale aliqd
cuius puenturū vel sibi. s. vel no-
bis vel alteri forte cupiaz aut de-
trimentū. aut emolumentū exin-
de seu captare. seu ppulsare vel-
le vident. nisi forte catenus qd i
demonem transierit ex homie: vt
optare v^llo modo possit quēlibz
sibi inimicissimum hoīem eterna
dānatōe mulctari. Quid nos mī-
seri dormitamus a spūali studio.
quos tam multipliciter insectat⁹
nequitia spūalis. Et pudor ē
dicere. 7 filere prohibet ius do-

loris. Quātos. n. inuenire ē frēs
ex hīs quoqz qui in religiōis ha-
bitu. 7 proposito degunt perfecti
onis. quos terribilis illa pphete
snia cōprehēdisse videt. Si obli-
t⁹ fuero tui ierusalē. obliuioi dē
dextera mea. nēpe sinistri custo-
die lateris tota solitudine incu-
bantea calēt admodū. sz sapia hu-
ius seculi. cui abrenuntiasse de-
buerant: ea quoqz nihilominus
quam reuelat caro 7 sanguis q-
bus iuxta apostolū voluisse acq-
escere videbātur. Deniqz videas
eos tā auide lucra captare. presē-
tia. tā seculari trāsitorijs vtilitati
bus aggaudere ad terrenarū dā-
na v^l minima facultatū taz pusil-
lanimiter turbari. tā carnali su-
per hīs decertare. discurrere. taz
impudent. tā irreligiose seculari-
bus se se implicare negotijs. ac si
hec esset eorum tota portio. hec
vniuersa substātia. Attentius sa-
ne agricola. pauperes excolit fun-
duz. si cui forte nulla amplior sit
p^{ri}uiozue possessio. Bucellā pa-
nis in sinu suo mendicus absco-
dit. q in sacellis solū hoc metalli
gen⁹ eruginet. Tu quid ita extre-
me huic paupertati. 7 qdem ppriū
male pdig⁹ laboris icūbis. Est 7
alia tibi possessio. sz forte remota
Erras nil tā ppe nos. qz q intra
nos ē. at forte nō qdē longi⁹ pos-
tā. sz intilē ē cēsearis: vt hic tibi
qrēdā magis sufficientiā putes.
Falleris ibi magis inuenies imo
n iuenies nisi ibi. An vō extimas

Sermones sup ps

q̄ vel opam tuā nō exigit v̄l mi
nime respōdeat opanti. Aut cer
te i tuto credis eē locatā. nec vlla
deiceps sollicitudie custodis ege
re. Q̄libet hoz sapias. scito q̄
dīpias vehemēter. Ibi. n. v̄l ma
xime q̄ seminauerit hō. hec ⁊ me
tet. S̄z q̄ parce seminat. parce ⁊ me
tet. Qui v̄o in b̄ndictionib⁹ se
minauerit de b̄ndictionib⁹ ⁊ me
tet vitā eternā vt faciat vnū tri
ginta. Anū sexaginta. Anū cen
tum. Habes autē thesaurū istū
in vasis fictilibus. si tñ adhuc ha
bes. Puto. n. iam amisisti: puto
iā sublatus est. puto iā comedēt
alieni robur tuū. ⁊ ignorasti. nec
potes thesauro tuo cor appone
re. q̄ppe q̄ thesaurū ip̄s nō h̄as.
Alioqn̄ queso te si tā sollicit⁹ es:
si nec minima sp̄nis. si tā pruden
ter suas paleas tuas. ⁊ horreū tu
ū custodire memēto. Imo v̄o n̄
exponas thesaurū tuū: q̄ sic incu
bas sterq̄lino tuo. Forte. n. tibi il
lō innidēt mille s̄z istū obsidēt d̄
cē milia. n̄ min⁹ suphabūdantes
astutia ⁊ crudelitate q̄ nūero.
Verte illuc oculos fidei. forte. n.
iā irruerūt adit⁹. forte libere di
ripiūt oīa. forte iaz spolia ipsa di
stribuūt. Quid sinistro lateri tā
male studiosus obsuator iheres
nisi q̄ iā tibi i latere eē. s̄z in facie
sinistra vident. q̄ hec p̄uideas i
p̄spectu tuo sp̄. ⁊ qui tangit h̄ nō
lat⁹ tetigisse putet. s̄z pupillā ocu
li tui. Ceterū iā nūc tibi prouide
q̄s es dextri negligēs. sinistri
lateris cultor ne cū pedis locū ac

cipias i sinistra q̄ elegisti. Asper
verbiū est fratres. non imerito ex
pauistis. At cauere non min⁹ ne
cesse ē q̄ pauere. Equidem v̄s
me⁹ iesus post cetera inextimabi
lis sue erga me b̄nficia pietatis.
etiā dextrum sibi p̄pter me pas
sus est latus fodi. quo v̄z nō nisi
de dextera mihi p̄pinare vellet n̄
nisi in dextera locū parare refu
gij. Utinam ego talis merear eē
columba. q̄ in foramine petre ha
bitet ⁊ in foramine lateris dextri
Considera tñ hoc q̄dez vuln⁹ cū
penitus nō sensisse. neq̄. n. illō ex
cipere voluit nisi iā soporatus in
morte. vt moneret te. Q̄diu viuū
in huius sp̄ lateris vigilare custo
dia. sed mortuā censi animam
meā oportere. q̄ q̄dem pernitio
sa insensibilitate dissimulet in dx
tera sibi vulnus infligi. Merito
q̄dem in sinistro latere positū di
citur esse cor hoīs. q̄ affectio ei⁹
pena sit sp̄. ⁊ procliuīs in terra.
nec sane ignorabat hec q̄ misera
biliter ingemiscens. Adhesit in
q̄t pavimento aīa mea. viuifica
me fm̄ verbum tuū. Sed ne is q̄
dem in hoc nos pondere p̄ditio
nis humane. ⁊ grauedie cordis
remanere volebat. qui sic ammo
nēs loq̄bat. Leuem⁹ corda n̄sa
cū manib⁹ ad deū. Ipd̄ lāe id sua
debat. vt a sinistro latere exigerēt
ad dextrū. Secularis militia fra
tres i sinistra tñ parte clipeū por
tat. non imitemur si inter eos vo
lumus reputari. quos huic secu
lo p̄stat militare. non x̄po. nemo

Qui habitat in adiutorio altissimi.

inquit militans deo. implicat se
negotijs secularib⁹: hoc ē scutuz
applicat n̄ tā dextere. q̄ sinistre.
Attamē frēs vtrūq; nobis latus
tegēdū est. si meministis. Scuto
inqt̄ circūdabit te veritas eius. ⁊
apostol⁹ ipse. Per arma inqt̄ iu
sticie a dextris ⁊ a sinistris. Cetēz
ipsam audi iusticiā. forte. n. nō ea
dē vtrūq; lateri forma p̄scribitur.
Nēpe hūc qdē mandat nō vos
metipsoz defendentes carissimi.
Sed date locuz ire in de vero p̄
cipit. nolite locū dare diabolo. ⁊
itē: resistite diabolo. ⁊ fugiet a vo
bis. Audi adhuc quō tegas lat⁹
vtrūq;. Prouidētes bōa ait idēz
apostolus. non tm̄ corā deo s; ē
corā oībus hoībus. Nec est. n. vo
luntas dei. vt bñfacientes nō mō
tabescere malignozū demonum
inuidiā. vtz etiā obmutescere fa
ciatis imprudentiū hoīum igno
rantia. Nunqd̄ tñ in eternuz no
bis erit hec protectio necessaria:
aut sēp ab vtroq; latere hostile
agmen instabit. Erit qñ non mō
nō instabūt. s; nec stabūt qdem.
Cadēt a latere tuo mille: ⁊ decē
millia a dextris tuis. Siq; dez nec
humana malitia iā tunc habebit
qd̄ faciat: nec demonū milia pl⁹
verebimur q̄ totidē vermiū ag
mina vel muscay. Aut aliter de
niq; intuebinur eos q̄ filij israel
trāsmisso iam mari rubro vndiq;
sui egyptios mortuos. s; ⁊ rotas
curri in p̄fundū ire cernebāt: vt
⁊ nos. s. longe tñ securius. ⁊ dele
ctabilius cantemus dño. q̄ glo

riose honorificatus sit equum Pl
ter ⁊ ascensorem eius deicies in
abyssum. Amen.

Verumtñ oculis tuis p̄sidera
bis ⁊ retributionē p̄cōz videbis.

Sermo septimus.

Reuius qui dez vobis ali
b qñ dilectissimi loqremur
si crebrius id liceret: q̄ ⁊

vos credim⁹ nōnunq; aduertere
potuisse. Cetēz quotiēs ipsa dici
preoccupante malitia pluribus
forte dieb⁹ molestissimū sustinui
m⁹ a v̄ra p̄solatiōe: ⁊ exortatiōe
silētiū. neminē reoz oportere mi
rari. si tps ipm̄ redimere cupiētī
bus nobis sermo rarior interdū
protractior videat Sane nobis
actū sit breui p̄hemio vt hesterni
pariter: hodierniq; sermōis illi⁹
qdē p̄lixitas. huius vero breui
tas excusata apud vos habeatur
Aereoz siq; dē minus gratā forte
nōnullis vel illi⁹ fuisse. vel istam
fore: aut magis vtrāq; q̄ alterā:
Scuto inqt̄ circūdabit te v̄itas
ei⁹: non timebis a timore noctur
no: a sagitta volāte ī die: a nego
tio pambulante in tenebris. ab
ī cursu. ⁊ demonio meridiāo. Ca
dēt a latere tuo mille: ⁊ decē mi
lia a dextris tuis. ad te aut nō ap
propinquabit. Diximus hīc pre
cedentib⁹ sermonibus qd̄ digna
ta est veritas ipsa largiri. quē ad
modum v; fidelem aiam interi
qdē a tēptationibus. postmodū
vō a difficultatib⁹ tueatur. Que
tñ vtrāq; breui⁹ qdē in alio psal
mō: idē iste p̄pheta cōmendans

Sermones super psal.

in te inq̄t eripiar a temptatione.
 ⁊ i deo. m. t. nu. q̄ ipso nimiz du
 ce. nec hic gradiens offendiculū
 nec egrediens hinc obstaculū pa
 tere. i. altero igit crebra correctio
 i altero iā plana. ⁊ secura libera
 tio dsignat. nā i hoc sane tertio q̄
 adiungit. Verumtū oculis tuis
 p̄siderabis. et felicitatis non mo
 dice p̄missionē arbitroz p̄tineri.
 Cadent inq̄t a latere tuo mille. ⁊
 decē milia a dextris tuis: ad te at
 nō appropinquabit. Verūtāmē
 oculis tuis cōsiderabis. Ita oro
 dñe. ita fiat dñe. Cadant illi. ⁊ n̄
 cadā ego. paneāt illi. ⁊ nō p̄ueā
 ego p̄fundant illi ⁊ nō p̄fundar
 ego. Evidentissimū siquēdē paucis. hoc
 loco v̄bis: ⁊ aie mihi immortalitas
 commēdat. ⁊ ipsius quoq; fides
 astruitur corpore resurrectionis
 Nempe ruentibus illis futur⁹ sū
 ipse: qui videat. ⁊ ne isti quoq; q̄
 bus eoz nouissima intuear retri
 butionē. oculi defuturi. neq; n.
 simpliciter oculis. S; oculis ait
 tuis p̄siderabis istis vtiq; q̄ nūc
 lāguēt p̄e inopia. ⁊ deficiūt duz
 speras in deū tuū: ⁊ v̄e fratres d̄
 ficiunt oculi: dñi sp̄am. Quid. n. vi
 det q̄s quid sp̄at. Spes inquit q̄
 videt. nō est spes. Ipsis ergo itaz
 tūc p̄siderabis oculis quos: mō
 quidē nec leuare audes ad celū
 ipsi plane qui toties interim flu
 unt lacrimis ac crebris compū
 ctionib⁹ atterunt. nec. n. nouos
 tibi instaurādos. Quid tū d̄ ocu
 lo dixeris. ⁊ si minutissima: eminē
 tissima tū excellētissimaq; hūani

corporis portione. Reposita est
 i sinu v̄ro beata spes ⁊ p̄missioe
 vtiq; veritatis. ne capillū quidez
 de capite periturum. Forte tū id
 circo signanter visio p̄mittit ocu
 lorū q̄d hec quidē sūmū interim
 aie desiderii videat. vt videat bo
 na. Credo inq̄t videre bona dñi
 in terra viuentiū. Supremas ni
 miz corporis sui fenestras supne
 aperiri desiderat veritati: p̄ sp̄e
 ambulare gestiens. q̄s per fidez.
 Sane fides ex auditu: nō ex visu
 Beniq; substantia est speranda:
 rū rez: argumentū nō apparēt
 um. Et in fide ergo sicut ⁊ in spe
 deficit oculus: auris p̄ficit sola.
 Dñs de⁹ apuit mihi aures ait p̄
 pheta: s; q̄nq; etiā oculus reuela
 bit. Erit q̄nq; iam nō dicetur. au
 di filia. ⁊ inclina aurē tuā: sed leua
 potius oculos tuos: ⁊ contēpla
 re. Quid? Plane iocūditatem:
 ⁊ exultationē. quā thesaurizauit
 super te deus tuus. Quid? Pla
 ne nō ea mō q̄ interim q̄dē ⁊ si n̄
 videre adhuc ⁊ audire. tū crede
 re potes. verūetiā q̄d sicut n̄ vidit
 ocul⁹. sic nec auris audiuit. nec i
 cor hoīs ascēdit. q̄d p̄parauit de⁹
 diligētib⁹ se. Nimirū tāta capiet
 ocul⁹ resurrectionis. q̄ta nec audi
 t⁹. nec aīus ipse nūc capiat. Ob
 hāc deniq; tā vehemētē aie p̄cu
 piscentiā. vidēdi. s. q̄ audit ⁊ cre
 dit. aliū quoq; euidentissimū fu
 ture p̄conem resurrectionis ipsoz
 ppriā mentionē fecisse arbitroz
 oculorū. Rursuz ait circūdabor
 pelle mea: ⁊ in carue mea videbo

Qui habitat in adiutorio altissimi

deū saluatore meū : quē visurus
sum ego ipse ⁊ nō alius : ⁊ oculi
mei p̄specturi sūt. Et adiecit. Re
posita ē hec spes mea i sinu meo
Forte p̄siderādū attēti⁹ qd ait
oculi mei: sicut ⁊ in psalmo. ocu
lis inquit tuis p̄siderabis. nūq̄d
enī mei eē oculi nō vident. Pla
ne nō mei. Nōnūq̄ sane visi sūt
fuisse mei: q̄ ipsi q̄ ad eā ptinere
noscant q̄ male seruaturus acce
pi paterne substātie portione. ne
pe velociter p̄stigata ē vnīuersā
citius dissipauī. Occupauit mē
bra oīa lex peccati: libere intra
bat mors p̄ fenestras meas: cui⁹
nimis fact⁹ erā hū ego etiā ipe
Misericordia equidē seru⁹. nō sane hō
mini seruīens. s̄ imundo pecori ⁊
cenoso. neq̄. n. mercenaria saltē
p̄ditione famulabar. s̄ plane ser
uili. nisi forte mercedem q̄s dari
putet: cui ēt cibus negat. ⁊ cib⁹
ipsa quoq̄ esurie p̄nitiosior. Lu
pietī liquidē porcorū siliquas ne
mo dabat: vt porcus viuerē. nec
p̄uierē porcis. Deinde nūq̄d
meus oculus erat qū depreda
bant aīam meā. R̄ liquidē ne
cessitate demū coact⁹ sū bñficiū
refutare in manu dñatoris. vt q̄
oīno nō poterā. ipse sibi illud ab
hostili tyrānide vēdicaret. Cōsi
derate attēti⁹ dilectissimi ⁊ ani
maduertite: in qua nā euaseritis
potestate pharaōis itollerabile
iugū vt iā mēbra v̄sa arma n̄ sint
iniq̄tatis peccato: nec regnet vl
tra immortalibus corporibus v̄sa

nō ē hoc opis v̄s fr̄es. Dextera
dñi fecit virtutē. solus hoc pōt q̄
nihil oīno nō pōt ne dixerit ma
nus n̄ra excelsa: s̄ tam salubriter
q̄ veraciter p̄ntemini: q̄ dñs fe
cit hec oīa. Deniq̄ nemo sibi du
bitet omnimodis esse cauendū
ne forte donec adhuc dies malē
sunt: ⁊ nlla v̄sq̄ securitas hōi suā
hāc possessionē de manu tam p̄i
tā. p̄uidi tutoris in periculosam
pernitiosamq̄ interim libertatē
recipere velle p̄sumat. Qd enī
emulatur pater: pro te emulat.
nec inuidentie sed p̄uidentie est
q̄ sibi totā iubet manere substā
tiā ne pereat tibi. Deniq̄ vbi ad
magnā illā sanctamq̄ ciuitatez
pueneris: cuius fines posuit pa
cem. vbi nullus iā hostiū timea
tur incursus: nō meo reddet te t
bi. sed dabit insuper ⁊ seipsum.
Interim sane ⁊ a voluptatibus
tuis auertere ⁊ deo dicata mem
bra nulla tibi temeritate vsurpel
sciēs q̄ pietati sanctificata non
absq̄ graui sacrilegio i vsus va
nitatis: curiositatis voluptatis.
aut eiusmodi secularis opis assu
mant. nescitis ait apostolus: q̄
corpora vestra templum sūt spi
ritus sancti. quē habetis a deo ⁊
nō estis vestri. Et idem. Corpus
inquit domino: nō fornicationi
Sed cui? nūquid tibi? Plane fit
tibi liber s̄ si eripe illud aut ere
ptū saltē deinceps a fornicatiōis
ipetu vēdicare p̄p̄is virib⁹ po
tes. Qd si forte nō potes. imo q̄

Sermones super ps

vere nō potes: sit corpus nō for-
 nicationi: sed dñō seruiat interiz
 sanctificationi: ne corruptiōi de-
 nuo peius seruire cōtingat. **Qu-**
 mauū dico ait apostolus ppter
 infirmitatē carnis v're. Sicut exi-
 buistis mēbra vestra seruire ini-
 quitati ad iniquitatē. ita nūc exi-
 bete seruire iustitie in sanctifica-
 tionē. **Terū** id quidē ppter infir-
 mitatē: vt ipse quoq; p'misit. **Le-**
 tex vbi resurrexerit i virtute qd
 in infirmitate fuerit seminatum.
 nulla iam erit necessitas seruien-
 di vbi ⁊ securitas libera: ⁊ securas
 libertas. **Quid** ni multo magis
 reddat enī sibi: qdñi poti⁹ liberta-
 te donet fidelē seruū magn⁹ ille
 p'ramiliās: qñquidē sup oia bo-
 na sua p'stituet eū. Jam tūc ergo
 oculis tuis p'siderabis si tñ fideli-
 ter agnoueris interi ei⁹ eē: non
 tuos. nā ⁊ pter eā quā dixim⁹ vo-
 ti vtiq; tā necessariū rōnē q nimi-
 rū mēbra ipsa: que tibi a peccati
 tyrānide vēdicare oīno n posses
 p'prijs abrenūcijs volūtātibus
 diuino cultui m'cipasti? nunqd
 vel modo tua eē vident in qbus
 adhuc contraria lex ⁊ si non re-
 gnat habitat tñ: in quibus pena
 peccati. secūdus quidē hostis tu-
 us nō modo manet. s; ⁊ preualet
 ⁊ libere dñat. Tuū ne dixeris cor-
 pus: qd mortuū est ppter pecca-
 tū: aut aīe esse: qd animā aggra-
 uare n cessat. **Plac** siq; suū illd
 dicere cupit: nō aliud pueniēter
 dixisse videbit. q on⁹ suū. q; car-
 cerē suū. **Alioqñ** quo nā modo

tuos dixeris oculos: quos sane
 interim vis nō vis toties somn⁹
 occupat: sumus turbat. exigua
 puluis sauciat: noxi⁹ humor ob-
 nubilat. dolor acerb⁹ excruciat.
 v' ipsa deniū nouissima mors ex-
 cedat. **At** tunc plane tui erūt qñ
 oia ista nō erūt: vt v' iā tuis ocu-
 lis p'siderare sit: qbus nimiz p li-
 bito deinceps vtaris ad oia tam
 libere q; secure. **Neq; enī** auertē
 di decetero erūt oculi ne videāt
 vanitatē: qui purissimā videant
 veritatē. **Multo** minus intrabit
 mors p fenestras: q ipsa q; ini-
 mica destruat. **An** v' times eos
 in tanta plenitudine luminis vbi
 singuli iusti tāq; singuli soles ful-
 geāt: aliqui forte calligaturos. ti-
 mēdū id plane si nō ipsos quo-
 q; oculos sicut cetera hūani cor-
 poris mēbra resurrectio glorifi-
 caret. **Et** retributionē peccatorū
 videbis. hoc plane eis graue tor-
 mētū: ⁊ magnus quidē malorū
 cumulus erit. **Fortē. n.** qd cūq; so-
 latū videret eorū: quos malitio-
 se ipugauerit i tormētis suis v' p-
 sciētiā latere: vel ipsos saltē de-
 clinare posse p'spect⁹. **Terū** ⁊
 si illis ex hac n'ra p'sideratiōe im-
 mensū qdā miserie pondus ac-
 cedit. nobis que necessitas erit.
 q utilitas q voluptas. **Quid** enī
 modo tā irreligiosum. imo qd tā
 inhumanū ⁊ execrabile videt q;
 cruore q'libz iniquorū pascere
 velle oculos ⁊ oblectari aspect⁹
 supplicijs miseroz. **Atqñ** sicut vi-
 debit peccator ⁊ irascetur idē i

b' suis f
 benedic
 maledic
 antur et
 ant vider
 sti quoz
 siderateo
 tāta sepat
 dis agno
 ris occali
 p'siderati
 materia
 Ande n.
 as agren
 tabili felie
 q; retribu
 a quibus
 dia redēpt
 delissime: a
 tur. **Ali** v'
 furore tabe
 mebitū di
 alios intro
 sele letorez
 illos eterni
 illas deniq;
 nas gemen
 qui erit flet
 factus qd d
 gubur. **It** v'
 n. **Plane** si
 dō centū e
 p'toimento
 fridore v' b
 tu inidie: ⁊
 us etorābi
 onē p'corū v'
 tant pericul
 reter posse
 lam autē se

Qui habitat in adiutorio altissimi

b^o suis fremet: et tabescet: pri^o. n. benedicti vocabunt in regnū. q^o maledicti in caminū ignis deici antur eterni quo v^o acrius dole ant videntes q^o amiserunt sic in sti quoq^o videbūt: et letabunt cō siderātes q^o euaserūt. In illa g^o tāta sepatione quēadmodū he dis agnoz visio grauissimū luo ris occasio sit. sic electis e regione p^o sideratio reproboz imēsa q^o daz materia g^o f^o az actionis: et laudis Ande. n. iusti taz magnifice g^o f^o as agerent. nisi cū illa inexco gi tabili felicitate qua p^o fruunt ipaz q^o z retributionē cernerēt p^o coruz a quibus sola equidē misericor dia redēptoris segregatos sesei delissime: et deuotissime recorda tur. Nū vero impij tanto animi furore tabescerēt: nisi in regnū sū mebritudinis corā sese vidissent alios introduci: et tūc demū illos sese fetores: in illos horrores in illos eterni incendij cruciat^o in illas deniq^o immortalis moris mise rias gemerēt eē dānatos: Ibi in quit erit fletus: et stridor dentiū fletus q^o dē ob ignē. q^o non extin guitur. stridor ob vermē q^o n^o mo riē. Plane fletus ex dolore. stridor dentiū ex furore. Fletū nem pe tormentoz imānitas. dentiū stridorē vehemētia ipsa tabescē tis inuidie: et obstinata maligni tas extorq^o bit. Ita ergo retributi onē p^o corū videbis ne v^o z ignarus tanti periculi ingrat^o aliqui libe ratoz posse fieri videaris. nō so lum autē sed et securitas p^o fecta

iustoz erit visa retributio p^o corū quo v^o z nec humanam aliquādo nec diabolicam: vltra vereri ma litia possit: qui nimirū cadentib^o a latere suo mille et decez milib^o a dextris suis non modo cadere eos viderunt. sed et cadere in ge hen im. Putas. n. timere adhuc nō poterāt: et callidiorē cunctis animantibus serpentem habere suspectū: p^osertim seducte quōdā i paradiso non imemores malie ris: nisi toto iam corpe suo vlti cih^o iā traditū flāmis. et inter se et eum magnū plane iaz chaos: fir matū eē p^o spicerēt. Tertiū q^o hoc nihilomin^o p^o corū tibi p^o sideratio ipsa p^o stabit. vt ex compatione d^o formitatis eoz eminentius: glo riosiusq^o resp^o lēdeas. Sic nimirū sibi inuicē collata p^o ria sue q^o dez vtrunq^o videtur suscepisse aug^o mentū aliq^o qualitatis: vt albus nigro si p^o feras: et hoc candidus et illud tetrius appetit. S^o audi certius sup hoc testimōiū p^o p^o h^o cum sermonem. Letabitur iust^o cū viderit vindictam. Et q^o d ita manus suas lauabit i sanguiez p^o corū. Plane non inquinabit in sanguine. sed lauabit. vt vñ ille cruentus magis inde ipse nitidi or videat. vñ ille plus sordet. in de ipse pulch^o elucescat. Nullā forte ex h^ois trib^o cāis hūanis re fuges vel mō inueniatur affect^o si non p^o aliquod h^oz sapiētia in eoz ridebit interitū: q^o tamen sine aliqua dubitatione factura est. nempe ipsa predicer. que mē

Sermones sup ps

tiri oio nō pōt. qz vocauit: z renui
istis. extendi manum meā. z nō
fuit qui aspiceret. z post pauca.
Ego quoq; in interitu vfo ride
bo. z subsanabo. cū vobis. qd tie
batis. aduenerit. cū irruerit repē
tina calamitas. z interit? qsi tē
pestas igruerit. Quid ergo in in
sipientium iteritu sapie credim?
placitur. nisi iustissimā suā dispo
sitionē. z irreprensibilium or
dinē rep: Sane qd sapie tūc pla
cebit. sapiētibus quoq; necesse ē
qd placeat vniuersis. nō tibi er
go dūz videatur forte qd dicitur
oculis tuis pſiderabis: qū z ride
bis in eoz interitu. nō qd velud q
dam imanitate crudelitā in ipa
tibi vltione cōplaceat. sed qd mo
dus ipse pulcherrim? diuine or
dinationis vltra qd credi possit iu
sticie zelatorē. z amatorē equitatē
oblectet: Ubi optie oia pſtituta
z suū cuiq; cessisse locum. immo
in suū qdq; cessisse plenius. z pſe
ctius illustrāte vitate cognosces
Quo oia pſiderare z in oib? oi
um moderatorē significare libe
bit: Pulchre oio petr? apostol?
filiū pdictionis in locū suū abisse
testatus ē. qd i aere crepuit me
dius aereaz collega potestatus:
vtpote quē veri dei. z veri parit
hois qd de celo venisset opaturus
salutē in medio terre huius pro
ditorem nec celū reciperet nec
terra sustineret. Itaq; oculis tu
is pſiderabis. z retributionē pec
catoz videbis. Primo eadē ob

tuā euasione: scdo ob oimodā se
curitatē. Tercio quoq; ob cōpa
tionē. Quarto ob ipſi? iusticie p
fectā emulationē. Erit. n. iā tunc
nō misericordie. sed iudiciū tps.
nec vlla oio credēda ē erga ipi
os futura illic miseria. vbi nul
la spanda est correctio. Procul
.n. humane infirmitatis ista mo
licies. qua tū interim caritas vti
tur pro tpe ad salutem amplissi
mo quodā velud ex pſe sagene si
nu z bonos. z malos colligens
pisces id est affectus iocundos
piter z molestos. Uex hoc qd ez
in mari. nam in littote solos eli
get bonos sic v3 gaudēs cū gau
dentibus. vt ex hoc iā cum fien
tibus flere non possit. Alioquin
quō in nobis iudicabit hic mun
dus: nisi huius terrene affectiois
obliti: introductiq; fuerimus in
cellam vinariam. fm eū: qd dixit
introibo in potentias dñi: mēo
rabor iusticie tue solius. non mō
qdē pmittitur pſiderare pſonaz
paupis. aut misereri ei i iudicio
sed cū molestia coercendi eius
modi pietatis affectus z equitatē
est dictanda snia. Quanto ma
gis vbi nulla ei colluctatō. Ubi
nulla poterit subintrare mole
stia oportet impleri quod dictuz
ē. Absortiti sūt iūcti petre iudices
eoz. Absortiti plāe i affectū iustī
tie: z petre soliditatē cui iūcti sūt
imitates. Iūcti inqt petre quā p
secto solā vt seqrent. cetera oia
reliqrūt. nepe hoc est qd iterrogā

Qui habitat in adiutorio altissimi

ti petro q̄d nā accepturi eēnt pe-
te ra ip̄a r̄ndit. Cū sederit fili⁹ hois
i sede maiestatis sue: sedebit⁹ ⁊ vos
sup sedes duodecim. iudicantes
duodecim trib⁹ israel. Hec quoq;
pp̄ha p̄nitiās ait. V̄is ad iudi-
ciū veniet cū seniorib⁹ populi sui
Tūc tūc putes sensibile. vel flexi-
bile q̄pp̄iā veniēdū i iudicib⁹ vi-
ctis petre. Qd adheret deo apo-
stolus ait vn⁹ sp̄s ē: ⁊ q̄ petre iū-
gī vnus lapis. Ad qd sane n̄ im-
merito pp̄ha suspirās. Adh̄i in-
q̄t adherere deo bonū est. Ita er-
go aborti sunt vincti petre iudi-
ces eorū. Familiaritatis gr̄az
o honoris culmē. o fiducie puile-
giū. o progatiā p̄fecte securat⁹.
Quid. n. tā pauēdū. qd tā plenū
anxietatis. ⁊ vehemētissime soli-
citudinis excogitari pōt. q̄ iudicā-
dū astare illi tā terribico tribuna-
li: ⁊ incertā adhuc sub taz distri-
cto iudice expectare sniam. Hoz
rēdū est ait apostolus incidere i
man⁹ dei viuētis. Iudicemur in-
terim fr̄s ⁊ terribilē illā expecta-
tionē studeam⁹ p̄nti declinare iu-
dicio. Non iudicabit deus bis i
sd ip̄m: sane vt quorūdā peccata
sic ⁊ quorūdam studia bona ma-
nifesta sunt p̄cedentia ad iudiciū
vt ille q̄dem non expectantes se-
tentiam proprio statim ponde-
re criminum in tartara deiciant⁹:
isti vero e regione paratas sibi se-
des tota libertate spiritus sine vl-
la cunctatione conscendant. Fe-
lix paupertas voluntaria relin-
quentiū omnia: ⁊ sequentiam te

domine iesu. Felix plane que taz
securos imo taz gloriosos faciat
in illo singulari flagore elemē-
torū. i illo tremēdo examine me-
ritorū. in illo tāto discrimine iudi-
ciorū. Jam vero audiam⁹ quid
ad tantas p̄missiones deuota ⁊
fidelis r̄ndeat aia. ne forte aut dis-
fidere. aut secus q̄ oporteat fide-
re videatur. Quā tu es inq̄t dñe
spes mea. Quid tā sobrie: quid
tam pie poterat dici: Sed ne ali-
ud huic verbo videtur posse cō-
ueniētius r̄nderi: q̄ q̄ sequitur
altissimum posuisti refugiū tu-
um. Ceter⁹ ignoscite nobis fr̄es
hodie quoq; promisse ēt termi-
nos breuitatis paulo minus ex-
cessisse videmur.

Quā tu es dñe spes mea altissi-
mum posuisti refugiū tuū.

Sermo. viij.

Etiā fr̄es hodie aliquid
audiam⁹ p̄missione pa-
tris: de expectatiōe filiorū
de fine huius nostre peregrina-
tionis: de mercede laboris: d̄ fru-
ctu captiuitatis. Eādeꝝ dura oīo
captiuitas non modo illa com-
munis quam ex ipsa conditiōe
generis tolleramus humani. s; h̄c
quoq; volūtates mortificā
proprias. etiam proprias p̄dere
in hoc mundo animas festinan-
tes in has tam rigide compedes
discipline. In hunc tā grauis pe-
nitētie carcerē dedimus nosmet
ipsos. Adiferāda seruitus plane
sed si coacta. sed si nō spontanea
videret. nūc vero cum volunta-

Sermones super ps

re sacrificet deo. nec ingerat vlla
nisi per ipsam voluntatē violen-
tia voluntati: pfecto aliqd est in
cā. Illud puto aliqd quo nemo
aliqd esse nō pōt. An vero plan-
gēdū videt q̄libet magnus q̄li-
bet laboriosum. q̄ pp euz fiat. Et
si magnitudo ipsa laboris iterdū
forte compassionē extorq̄at sed
multo magis causē p̄sideratō exi-
git congratulationē. Quid q̄
bona oīa non mō pp eum cōstat
fieri: sed per eum. Deus. n. est. q̄
in vobis operatur et velle. et p̄fice-
re. p bona voluntate. Ipse. n. an-
ctor ipse remunerator operis. ip-
se remuneratio tota: ut summus
illud bonū. cuius nimirū tā per-
fecta est simplicitas in seipso: du-
plex q̄dammodo in nobis videat-
ur causa honorū. et effectina. s. et
finalis. Pene igit̄ dilectissimi q̄
in hīs oībus tam multis labori-
bus vestris non mō subsistitis: s̄
etiā superatis pp euz qui dilexit
vos. An vero non p eū. Et mani-
feste. Sicut. n. habundant p xpo
tribulationes nostre apostol⁹ ait
ita habundāt p̄olationes n̄re p
ipm. Utilitatus sermo cōis sermo
pp deū. sed plane. vbi non vacue-
rūt. p̄fundissimus sermo. Crebro
sonat in ore hoīum. etiā a quorū
corde lōge eē probat. Dē. n. si-
bi pp deū p̄stari postulant. pp
deū flagitant subueniri. Facile q̄
q̄ ea ipsa petunt p̄pter deum: q̄
tamen nō sunt fm̄ deuz: et id sibi
fieri quis obsecrat propter deuz:
q̄b non desiderat propter deum:

magis forte p̄ deū. Tetez plane
vilius: et efficac̄ fm̄o: vbi nō per-
functorie: nō vsurpatorie: nō ve-
lud quodā loquēdi vsu: vel arte
psuadendi s̄ ex pinguedine: ut
dignū ē: deuotiōis: et pura ai itē-
tione p̄cedit. Mēpe et mūd⁹ trā-
sit et p̄cupiscētia ei⁹. nec sat̄ utilit̄
posita: aut stabilita firmi: v̄l ca-
dente eo q̄ p eo scā sūt videbunt̄
Abi. n. cā ipsa deficiet. quō non
oīa quoq̄. q̄ videbantur innixa.
pariter euacuabuntur. Propte-
rea deniq̄. et q̄ in carne semināt
solā metere h̄it e carne corrupti
onē. q̄b v̄z omnis caro fenū. et
gloria eius tanq̄ flos fenī. et vbi
fenū arruit: florem quoq̄ nihilo
minus cadere sit necesse. Solus
q̄ est cā indeficiens. nec flos fenī
sed v̄bū dñi m̄et in eternū. De-
niq̄ inq̄t celū: et terra transiens:
verba aut̄ mea nō trāsiēt. p̄u-
denē itaq̄ dilectissimi: et utiliter
eligitis pp verba labior̄ eius cu-
stodire vias duras: illic sēinātes
vbi ne minima q̄dē vestri portio
seminis valeat depire. Sane q̄
parce seminare: nō q̄dem: nō me-
teris: p̄ce metet. Mēpe qui metit
mercedē accipit et scimus q̄s p
nūlit nec eum quidem: qui p̄o
nomine suo calicē aque frigide
dederit sitiēt. mercedē pp̄ia ca-
ritat̄. Nunquid tamen non in q̄
mensura mēlus fuerit sibi quoq̄
remetietur: aut in retributione
equabit̄ ei: qui non aquam por-
rigens: sed sanguinem fundēs p̄-
pinatū. sibi biberit calicem salua-

deno. Nō e
Sed calicē
hic vini me-
to. Solus
dñs mens
mundus. s.
mundum et
semine. Sol-
rum vinum
diuinitatē
genos pp m
inquinatū
militatem
uentus est
nō debito p
tem sed sue
sone non ob
n. n̄roz ne
retribuē
Qui non a
us est. nisi
amicos fac
n. inimici a
cliatū sumu
lū sūt: aut p̄
si nundū q̄
tū iam amat
non quasi m
sed qm̄ ipse
volce q̄ lōg
deus et p̄ dñi
est apostolus
et benedictio
stus i xpo i
in ipso an̄ m
Et post pau-
inq̄t in dilec-
go non dilec-
dectū illos
in q̄ gratificat

Qui habitat in adiutorio altissimi

toris. Nō est hic calix aq̄ frigide
Sed calix inebrians q̄ p̄clar⁹. ca-
lix vini meri. ⁊ q̄dem plen⁹ mix-
to. Solus. n. habuit mez vinum
dñs mens iesus. q̄ solus perfecte
mundum de immundo p̄ceptū
semine. Solus plane habuit me-
rum vinum. q̄ nimis ⁊ secundū
diuinitatē sapia est vbiq̄ attin-
gens p̄ munditiā suam ⁊ nihil
inquinatū incurrit in eā. ⁊ fz hu-
militatem p̄cūz non fecit. nec in-
uentus est dolus in ore ei⁹ solus
nō debito p̄ditōis gustauit mor-
tem: sed sue bñplacito voluntatē
sane non ob p̄p̄riā vtilitē: bonoz
.n. n̄forz non eget. sed nec tanq̄
retribuens nobis grām. p̄ grā.
Qui non aliter p̄ amicis mortu-
us est. nisi p̄ acquirendis v3: vt
amicos faceret ex inimicis. Euz
.n. inimici adhuc essemus recon-
ciliati sumus deo p̄ sanguinē fi-
lij sui: aut potius pro iā amicis ⁊
si nundū q̄dem amantē us sed
tñ iam amatis. In hoc. n. gratia
non quasi nos dilexerimus deū
sed qm̄ ipse prior dilexit nos. vis
nosce q̄ lōge prior. Benedict⁹
deus ⁊ p̄r dñi nostri iesu christi.
ait apostolus. q̄ benedixit nos i
oi benedictione spiritali in cele-
stibus i xpo iesu. sicut elegit nos
in ipso añ mundi p̄stitutionem.
Et post pauca. Gratificauit nos
inq̄t in dilecto filio suo. Quō er-
go non dilecti iā tunc in illo. nō
electi in illo: Quō non ei grati-
ficati sum⁹. Sic g⁹ xps

fm̄ tempus quidem pro impijs
mortuus est fm̄ p̄destinatiōez
aut pro fratribus: ⁊ amicis. In
hjs oib⁹ mez est vinum ipsius
equidem ⁊ solus vti nec quispi-
am ceteroz presumere audeat n̄
esse quod sibi propheticum illd
aptetur. vinum tuum mixtur est
aqua. Primo q̄ nemo interim
mundus a sorde: nemo gloriari
possit oio castum se habere cor:
deinde q̄ mortis debitū soluant
quandoq̄ necesse est. Tercio q̄
ponētes pro christo aias. hoc si-
bi compendo vitam mercantur
eternā. sed ⁊ ve eis si ipsius eru-
bescerent testimoniū. Quarto q̄
progate sibi ⁊ tam grati exhibi-
te tante dilectioni in partē nimis
exiguāq̄ repēdāt. Attamen ne
hoc mixtū q̄ se sine mixtura ē de-
dignat a deo vt fiducialit̄ apo-
stolus dicat implere se. que desunt
passionū christi in corpore suo sit
ergo licet electis pariter omnib⁹
vnus: idēq̄ denarius vite reddē-
dus eterne. ⁊ in ipsa tñ sicut dis-
fert stella a stella i claritate ⁊ alia
claritas sol. alia claritas lune. ⁊
alia claritas stellar. sic erit ⁊ re-
surrectio mortuoz. ⁊ q̄uis vna
dom⁹: diuerse tñ in ea sūt mansi-
ones. vt videlicet quātū q̄ dē ad
eternitatem: ⁊ sufficientiam. ⁊ q̄
paz non minoretur. ⁊ qui multū
habūdet: quantū ad eminentiaz
vero ⁊ discretionem meritoruz.
Unusq̄sq̄ accipiat secundum su-
um laborem. neqd omnino peat
qd in christo sit seminatus. Hoc

Sermones super psal.

aut dicta sunt fratres: ut illi⁹ taz
specialis responsi q^o hodie nobis
p^o siderandū est grā commēdes.
Quā tu es dñe spes mea. Quic-
quid agēdum sit: quicquid decli-
nādum: quicquid tollerandum
quicquid optādūz. tu es domie
spes mea. Nec vna mihi oīum p^o
missionum causa: hec tota ratio
mee expectatiōis. Pretēdat alī
meritū. sustinere se tacet pōdus
diei et estus. ieiūare bis i sabbato
dicat: postremo nō esse sicut ce-
teros hoīum gloriētur. mihi autē
adherere deo bonū est: ponere i
dño deo spem meam. Sperēt in
alijs alijs: forte hic i sciētia littera-
rum: hic i astutia seculi. ille i alia
qualibet vanitate confidat pp te
omnia detrimētuz feci. ut sterco-
ra arbitror: qñ tu es domie spes
mea. Sperat qui vult in incerto
diuitiaz. ego vero ne ipsa qdem
nisi abste victui necessaria spo. ni-
mix fidens verbo tuo in quo ab-
ieci oīa. Querite primū regnūz
dei: et iustitiā eius: et oīa adiciē-
t vobis. Nepe tibi derelictus est
pauper: orphāo tueris adiutor. si
mihi p^o mia p te obtinenda pmit-
tunt spabo. Si insurgāt aduersū
me prelia. si seniat nūdus. si fre-
mat malignus. si ipsa caro aduer-
sus spiritum p^ocupiscat: in te ego
spabo. Fratres hec sapere. ex fi-
de vivere ē. nec alius ex snia di-
cere potest. quoniam tu es domi-
ne spes mea: nisi cui int^o psuasi
sit a spiritu: ut quēadmodūz mo-
net ppheta taceret cogitatū suūz

in dño. sciēs q^o enutriēdus ab eo
sit. Juxta illud q^o petri apostoli
Om̃ sollicitudinē vestram pro-
picientes in eū. q^o ipsi cura ē de
vobis. Et q^o d. n. si hēc sapimus:
vēqd cūctamur abicere oīo spes
nūas: vanas: iutiles: seductori-
as et huic vni tā solidetā pfecte.
tā bte spet: tota duotiōe ai: toto
feruore spūs inherere. Si q^o il-
li ipossibile. si q^o difficile est. q^o re
aliud in quo spes. Sz verbo oīa
pōt. Quid facilius dictū: Attē-
ne huiusmodi dictū intelligas vo-
lo. Si decreuerit saluare nos pti-
nuo liberabimur. Si iustificare
placuerit. vita in volūtate ei⁹ ē. si
p^o mia eterna largiri: sz ei q^o vult
facere. An vō iā de facilitate nō
dubitas. sz ipsa ē tibi suspecta vo-
lūtas: Plane et volūtatis testio-
ria credibilia scā sunt nimis.
Maiores hanc dilectionē nēo hz
q^o vt animam suam ponat quis
p amīcis suis. Deniq^o quādo in
se speranti desit illa maiestas: q^o
tam studiose monet in se sperari
Plane nō derelinquit sperātes
in se. Adiuvabit eos. et saluabit
eos et eruet eos a pēorib⁹. Quas
Quib⁹ meritis: Audi quod seq^o
tur. Sz sperauerunt in eo. Dul-
cis cā: attē efficac: attē irrefra-
gabilis nūmūz hec est iustitia. sz
que ex fide est non ex lege. Be-
quacūq^o inquit tribulatiōe cla-
manerint ad me: exaudis eos. ec-
ce numerosa tribulatiōes. sedz mul-
titudinem earum consolationes
eius letificabunt animam tuāz.

Simō non
diuino clam
in tu iperes
terrenum p
Quis spau
facilius est
q^o verbū ei⁹
inq^o poluit
cedet illuc t
tor alcedet
accusator at
recolite pla
in p^octione
illud refugiu
spūs: tēpe
plex ē nece
fous pugne
n. fugere o
terior magi
tumult⁹ vi
teriori trāq^o
tas p^oria fi
poluiti rei
fugiam⁹ ffe
null⁹ ibi tim
magis semp
nō est hoc t
refugium est
illum erit. et
verum. Inte
nō cōcedit: fr
cū. Nepe ad
oīm tribulat
cūctūz nec
ēvōa refugiu
lia. parata su
pūet viscera
hoc refugiu
hū fugere nō
quesita sit.

Qui habitat in adiutorio altissimi.

Dum non ad alia conuertaris:
dum non clames ad eum: dum modo
in eum speres. nec humile aliqd vl
terrenum ponas refugium tuum.
Quis spauit in eo. et confusus est:
Facilius est celum: et terram transire
q̃ verbum eius euacuari. Altissimum
inquit posuisti refugium tuum. non ac-
cedet illuc temptator. non calumnia-
tor ascendet. non pessimum ille frater
accusator attiget. Nepe ei dñs hic
recolite psalmi p̃mordia ei dñs: q̃
in p̃tectione altissimi comoratur
illud refugies a pusillanimitate
spūs: et tepestare. Que q̃dez du-
plex ē necessitas fugiendi. qd̃ vñ
foris pugne: et itus tiores. Ad in-
m. fugere oporteret: non vel in-
terior magnanimitas exteriorē
tumultu viriliter sustineret: vl̃ ex-
teriori tranquillitate pusillanimi-
tas p̃pria foueret. Altissimum aut
posuisti refugium tuum. Sepe illuc
fugiam? f̃res. munitus est locus
null? ibi timetur hostis. Utinam
magis semp ibi manere liceret. s̃
nō est hoc t̃pis huius. quod mō
refugium est. quandoq̃ habita-
culum erit. et habitaculum semp̃-
ternum. Interim sane et si p̃sister
nō cōcedis: frequē tū ē recurrē-
dū. Nepe ad oēs tēptationē. ad
oēm tribulationē: ad oēm dēiq̃
cuiuscūq̃ necessitatē apta nobis
ē vrb̃ refugij. sin? m̃ris ē expan-
sus. parata sunt foramina petre.
patet viscera misericordie dñi ñri.
Hoc refugium q̃ declat. nihil mix-
si effugere ñ meret. Jā qd̃ f̃res.
que dicta sūt ad expositionē vñ?

hui? viderent posse sufficere. si dñs
xisset p̃pheta: qm̃ in te sp̃auit sicut
i psalmis q̃busdā iuenit. Ceteruz
qd̃ dicit tu es dñe spes mea. forte
ampli? aliqd: et sublimi? sonat: q̃
vñ nō mō in eum sp̃et. sed eū. Con-
ueniēti? si qd̃ spes ñra dñs. q̃ spe-
ram? q̃ in quo sp̃am? Sūt aut
forte nonnulli q̃ a dñō obtinē cor-
poralia: seu sp̃alia p̃cupiscūt. s̃
p̃fecta caritas solū si sit qd̃ sūmū
ē: tota dñiderij vehemētia clamās
Quid. n. mihi ē i celo. et a te qd̃
volui sup̃ terrā. De? cordis mei
et ps̃ mea de? i cēnuz. Pulchre
nobis vtrūq̃ paucis hodie v-
bis hieremie. p̃ph̃e lectio p̃mēda
uit **B**on? es dñe sp̃atib? i te. aie-
querēti te. **U**bi sane et ipsa iteriz
discretionē prudēt aduerte: q̃
sp̃ates qd̃ ē i eo pluralit̃ dixerit:
q̃ hoc videat cōe multoz: q̃rere
vñ eū singularit̃: q̃ singularis sit
puritat̃. singularis gr̃e. singula-
ris p̃fectiōis. nō mō nihil sp̃are:
nisi ab eo. sed nil q̃rere nisi eum.
Quod si bonus illis est. quanto
magis isti: **M**erito p̃inde q̃ren-
ti illū anime respōdet. altissimuz
posuisti refugium tuum. Neq̃. n.
sic deū sitiens anima. aut euz pe-
tro in tereno monte facere ta-
bernaculum: aut cum maria de-
inceps euz vult tangere in terra
sed plane clamat. Fuge dilecte
mi. assimila? capree: hinnuloq̃
cervoz sup̃ montes bethel. Au-
diuit enim dicentem. Si dilige-
retis. me gauderetis vtiq̃. qz va-
do ad patrem: quia pater maior

Sermones super ps

me ē. Audiuī dicentē: Noli me tangere nūdū. n. ascēdi ad p̄res Et celestis iam non ignara p̄siliū clamat cū apostolo. Et si cognouimus f̄m carnē xpm̄: nunc iā nō nouimus. Sūnt montes in q̄t bethel. supra oēs uidelicet p̄ncipatū: et potestātē. sup angelos et archāgelos. cherubin q̄s et seraphin. neq. n. alij sunt montes domus dei: q̄ sonat bethel. plane i dextera patris: ubi iam nō sit p̄ maior eo in dextera altissimi: co-altissimus apprehendere et cupiscens. Nec. n. est vita eterna f̄res ut p̄rem cognoscamus v̄z deus sed et quem misit iesum xpm̄ v̄z nihilominus et vnum cū eo deus super oia benedictū in secula seculor. Amen.

Nō accedet ad te malum et flagellū nō appropinquabit tabernaculo tuo.

Sermo nonus

Ec n̄a ē. nec noua vobis sed nota oīo scia in p̄cipuis q̄buscunq. p̄ribus fidei n̄fe. q̄d nō sit. q̄d sit. et sciri posse facilius: et piculosius ignorari Idē sane ēt spei non incōuenienter tribui posse videt: longe. n. facili⁹ mens humana tantorum expta malor: q̄b⁹ sit caritura. q̄s q̄bus p̄fruitura cōprehendit. nē pe germana fidei: speiq. cognatio ē: ut q̄ illa futuz credit. hec si bi ic̄piat spare futuz. Merito p̄ inde apostolus fidem sperādaz substantiā rez esse diffinit. q̄ videlicet et nō credita nemo spera

remō plu s̄q. sup inane p̄ngere possit. Dicit ergo fides. pata sūt magna: et inexcogitabilia bōa a deo fidelibus suis. dicit spes mihi illa seruānt. nā tertia q̄d ē caritas curro mihi ad illa. Ceterz ut iā memini difficile oīo aut ēt impossibile est illoz qualitātē inuestigat bonor: nisi cui forte iuxta illud apostoli. q̄ oculus nō vidit nec auris audiuit: nec i cor hoīs ascēdit: que p̄parauit de⁹ diligētibus se: reuelauit ipse p̄ spūz suū Sane quātūlibet p̄fect⁹ i carne adhuc mortali degēs: nisi. n. eēt hic q̄dā: ut ita dixerim: ip̄fecta p̄fectio. nō diceret apostolus quot quot p̄fecti sum⁹ idipz sentiam⁹ idipz p̄fecto q̄ p̄miserat: non q̄si iā accepim⁹: aut iā p̄fectus sim ēt paulus ipse necesse est: fateat. qz nūc cognosco ex pte. et itez: vide m⁹ nunc p̄ speculū in enigmate tūc aut facie ad facie. Qd g⁹ hoi iterim noscīt capabili⁹. pia sane et puida i culcetricē amplius cōmēdat. Propriū. n. afflictor est ut molestijs eximi sūmā reputēt felicitatē: et carere miseria p̄fectā b̄tudinē arbitrent. An et p̄ph̄a i psalmo. Cōuertere i q̄t aia mea i req̄z tuā: qz dñs benefecit tibi Nec vlla tñ collate m̄era felicitatis enumerat. sed adiūgit. Qz eripuit aiaz meā d morte: oculos meos a lacrimis: et pedes meos a lapsu. In q̄bus sane obis patēter idicat. quantam sibi requiez quātaz dñi beneficia iudicet a tribulationib⁹ et periculis libera

Qui habitat in adiutorio altissimi.

¶ Qui profecto scie illud quoq;
q; de psalmo nōagesimo hodie
nobis tractandū est simile inue-
nif. nō accedat ad te malū. ⁊ fla-
gellū nō appropinquabit taberna-
culo tuo. Est at̄ versus ipsi? quā-
tū nos capim? faciliū intelligen-
tia: ad quā forte iā aliq; prevola-
rint. neq; n. tam rudes estis: aut
spūalia studiū tā exptes: vt nō fa-
cilime inter vos: ⁊ tabernacula
vra. ⁊ rursum inter qd malū: ⁊ qd
flagellū dicitur: discernatis. nā ⁊
apostolū audistis dicentē. cuz iā
bonū certamen certasset velocē
fore depositionē tabernaculi sui.
S; qd ego apostoli vba memo-
ro. Quasi dō ignorare possit mi-
les tabernaculū suū: aut exēplo
docēd? si alieno. Elidem? sane
nōnullos tabernacula sua i tur-
pissime captiuitatis domicilia p-
mutasse: nec militare i hīs. s; mi-
serā gerere seruitutē. Imo vero:
qd oīno ridiculū ē. sic errāt aliq;
⁊ istantā obliuionē. ⁊ spirituales
frenesim deuenerunt: vt nihil se
se aliud putare q; suū hoc exte-
rius tabernaculum videantur.
Quid. n. aliud: q; non mō dei: s;
⁊ sui ignorantia habent: qui tan-
q; mortui a corde oēm cōsumūt
operaz circa carnem: sic intendē-
tes tabernaculo suo: achi nūq;
putent esse casurum. Verū tamē
cadat necesse est: atq; id qdēz in
breui. An nō seipsos nescire vidē-
tur. qui sic dediti sunt carni: ⁊ sū-
guini. achi oīo nihil aliud q; car-
nem solum esse se reputent. sic in

vano accipientes aīas suas tan-
q; prorsus ignorent aīas se habe-
re. Si separaueris preciosum a vi-
li ait dñs: tanq; os meum eris.
Hoc ē si solerter discreueris iter
exteriorē. interiorēq; substantiaz
vt. si plus tabernaculo tuo time-
as a flagello. q; tibi ipsi a malo.
Hoc. n. malū est. An dicis. Be-
clina a malo: ⁊ fac bonum. Hoc
malū qd sua quidē aīa aīam pri-
uat. qd separat inter te. ⁊ deū vt
eo regnante tanq; corp? sine aīa
sic sit aīa sine deo plane mortua
in semetipsa. instar vnius eorū.
quos tanq; sine deo in hoc secu-
lo fuisse apostolus niemorabat.
nec sane dixeris. vt vel ipsaz odio
habeas carnē tuam. Dilige eaz
tanq; tibi datā in adiutorium. ⁊
ad eterne beatitudinis cōsortiū
preparatam. Eternū sic amet aīa
carnem. vt non ipsa in carnē trā-
sisse putetur. dicaturq; a domino
non permanebit spiritus me? in
homine. q; caro est. Diligat anī-
ma carnem suam. sed multo ma-
gis suam ipsius animam seruet.
Amet adam euam suam. sed nō
sic amet. vt plus voci eius obedi-
at. q; diuine. Deniq; ne ipsi qdē
expedit. sic amari. vt v; cui inte-
rim caues a flagello pater ne cor-
rectionis thesaurizes iram eter-
ne dominationis. Scumina vi-
perarū ait iohannes. Quis de-
mōstrauit vobis fugere a vētura
ira. Facite dignos fruct? penitē-
tie. Achi euidentius loqueret. Ap-
prehēdite disciplinam. nequan-

Sermones super psal.

Do irascatur dñs. sustinete virgā
corripientē. ne sentiatis malleuz
conterentē. Qño dicunt carna-
les hoies vobis crudelis est vita
vestra. non parcitis carni vestre.
Esto. non pcimus semini. in quo
ei magis pcere poteram. An nō
melius est illi renouari ⁊ multi-
plicari i agro. q̃ i horreo putre-
fieri. Ne cōputruerūt iumēta i
stercore suo. Sic vos pcitis carni
vestre. Sumus nos crudeles in-
terim nō parcendo. at vos plane
parcēdo crudeliores. Siquidez
ēt nunc caro nra req̃escit in spe.
videritis ipsi qd̃ ignominie inte-
rim ṽsa sustineat. qd̃ miserie eas
māeat in futurū. Nō accedet ad
te malum. ⁊ flagellū non appro-
pinquabit tabernaculo tuo. Sic
duplex stola. ⁊ gemina q̃daz im-
mortalitas cōmendatur. Ande
.n. nisi ex separatiōe aie corporis
mors procedit: inde est q̃ mortu-
um corpus exaie nomīatur. An-
de autē separatio hec. nisi ex fla-
gellis p̃sentibus ex qualibet do-
loris vehementia. ex ipsius cor-
poris corruptione: ex pena pec-
cati. Merito p̃inde timet: ⁊ odit
flagellum caro nra: quo nimirū
ex ipsius aie tam delectabili: ho-
norabilisq̃ cōsortio amay nimis
diuortium patiat. Ceterum inte-
rim q̃dem donec reuocetur: velit
nolit sustineat illud necesse ē. Ex-
pedit autē sic tollerare: vt proz-
sus euadat: ⁊ flagellū deinceps
nō appropinq̃t tabernaculo tuo
Iam ho: vt supra meminimus: ⁊

incessanter conuenit meminisse.
Vera aie vita deus est. ⁊ iter hec
quoq̃ separat malum aie qd̃ nō
est aliud q̃ peccatuz. Eya fratres
nugari libeat. ociositatib⁹ indol-
gere delectet. nimirum gemino
hoc serpente vicino. qui duplicē
nobis auferat vitam. alter corpo-
ris alter cordis: qd̃ ni secure dor-
miamus. nisi q̃ negligentia i gra-
uiori periculo non tam securari-
tatis est: q̃ desperationis iudici-
um. Et q̃dem optandū nobis ab
vtroq̃ liberari: sed cauendum sa-
ne interim peccatuz: q̃ pena pec-
cati. ⁊ eo studiosius a malo q̃ a
flagello declinanduz: quo perni-
ciosius: ⁊ oīno infelicius ē a deo
aiam q̃ a corpore separari. Sāe
vbi prozsus de medio sc̃m fuerit
oē pc̃m. causa quidem oīo subla-
ta: nec ipse quoq̃ deinceps ma-
nebit effect⁹: vt quomodo iaz ac-
cedere ad te malum oīno nō po-
terit. sic nec flagellum quidez va-
leat p̃pinq̃re tabernaculo tuo:
quod videlicet tam longe sit ab
exteriori homine quelibet pena:
q̃ longe fuerit culpa ab interio-
ri. neq̃. n. ait. non erit in te malū
aut flagelluz in tabernaculo tuo
sed non accedet: non appropin-
quabit. Siquidem considerare
est homines in quibus peccatuz
non modo habitat. sed ⁊ regnat
nec iam proximum magis: aut i-
timum posse esse videtur: nisi for-
te cum sic dominatur: vt nullo
modo deinceps valeat non do-
minari. Est autem ⁊ alios inueni

re i quibus
peccatuz: sed
ant dominat
dimodo. mo
ctū. sed non p
stat. lare ab in
in paritib⁹
illi mandati
modo non reg
nec fuisse qd̃ de
modo iā tūc p
detur. ⁊ iā lef
q̃mā vero ali
iplam quoq̃
necdū inle c
rebat p̃o forū
q̃māq̃ die ce
lante dōi. ⁊ i
mini. felix p̃o
beato spes nra
q̃ gloriofior si
q̃ fuerit prima
p̃o. n. nec p̃o
nec flagellum.
not. aut regn
dū possit in
p̃o. n. moſtr
umalū. ⁊ fl
p̃o. n. quabit tab
ṽn. tam rei
de ṽtra non
maſtrates. ⁊
nec p̃o. n. horam
lū. cōmunis
lū. non vaca
ṽri manū
p̃o. n. tamē
lū. nō imē
de illa. qu
lū. n. nō ei

Qui habitat in a diutorio altissimi

re a quibus manet quidē adhuc peccatus: sed iam non preualet: aut dominat in eis: euulsus quodāmodo. non tñ expulsus deiectū. sed non proptus electus. Constat sane ab initio nō fuisse sic: s; in parentib; primis ante primas illā mandati preuaricationē nō modo non regnasse peccatū. sed nec fuisse qdem. Attamē quodāmodo iā tñ prope illis fuisse videtur: q; tā festinanter intrauit. Quid vero aliō admonebat. q; ipsam quoque peccati penaz. et si necdū inesse corporibus. iam tñ velut pro forib; eē. qui dixit. In quacūq; die comederis de ligno scientie bōi. et malī morte morieris. Felix proinde expectatio. et beata spes nra. quorum tam longe gloriosior futura ē resurrectio q; fuerit prima peditio. vt nec culpa oīno. nec pena. nec malum. s. nec flagellum. aut regnet. aut habitet. aut regnare. vel iā habitare aliqui possit in animabus. seu corporibus nostris. non accedet ad te malum. et flagellum nō appropinquabit tabernaculo tuo. nempe nil tam remotum. q; qd adesse vltra non pōt. Sed quid agimus fratres. Aerēor deprehendi nempe horam hanc magnus ille. et cōmunis abbas noster. et vester. non vacationi sermonū. sed operi manūū noscitur assignasse. Puto tamē ignoscet facile presertim nō imemor religiose fraudis illius. quā romanus olim tribus annis ei i specu posito mini

strauit. Ipse siquidē. vt legimus patris sui oculis furabat horas et quem sibi surripere ad manducandū poterat. certis diebus bñdicto panem ferebat. Et ego qdē non dubito fratres. pluribus q; inter vos sunt habundantiorē spiritualium deliciarum sappete re copiam. sed q; vobis communico nō surripio mihi. Quinimo et securus. et suauis qdqd illud sit q; dñs donat summo vobiscum. nec. n. alimonia hec distribuēdo minuitur. sed augetur potius ministrando. Aerumtamē q; aliqui tiens vobis loquimur preter cōsuetudinem ordinis nostri. non nostra id agimus presumptione. sed de voluntate venerabilium fratrum. et coabbatum nrorum. qui id nobis etiaz iniungunt. q; tñ sibi quidem passim nolunt oīno licere. nempe aliam mihi rōnem et singularum necessitatem eē nouerūt. nec. n. mō loquerer vobis. si possem laborare vobiscū. Illud vobis forte efficacius verbum fiet. sed et conscientie mee magis acceptum. Ceteruz quādo id mihi peccatis meis exigentibus. et onerosi huius vt ipsi scitis. tantū multiplici infirmitate corporis. et ipsa quoq; temporis necessitate negatur vtinā dicens et non. faciens in regno dei vel minimus merear inueniri.

Quoniam angelis suis mādauit de te vt custodiāt te in omnibus vijs tuis.

Sermo decimus.

Sermones sup ps

Criptum ē. ⁊ veracit scri-
ptum. qz misericordia dñi
est qz psumpti non sumus
qz non tradidit nos in manibus
inimicorū nostrorū. Vigilat sup
nos idesessus: ⁊ puigil. ille singu-
laris clementie ocul⁹ nō dormit
neqz dormitat. q custodit israel.
Id qdez necesse est. Non. n. dor-
mit neqz dormitat. q impugnat
israel. Et sicut ipse sollicit⁹ nostri
⁊ ipsi cura ē de nobis. sic ille solli-
cit⁹ est vt mactet. ⁊ perdat. ⁊ vna
ei cura ne forte q aduersus est re-
uertat. Nos autē aut non atten-
dim⁹. aut minus attendimus re-
uerentiā. presidentis: ptegentis
custodiā. beneficia largiētis igra-
ti grē: imo tā multiplicibus gra-
tijs. qbus nos preuenit. ⁊ subue-
nit nobis. Et nunc qdez per seip-
sum implet splendorib⁹ aīas no-
stras. nunc p angelos visitat. nūc
per hoīes instruit nūc ēt consola-
tur. ⁊ erudit p scripturas. Que-
cunq. n. scripta sunt ad nostras
doctrinam scripta sunt. vt p so-
lutionem ⁊ patientiā scripturaz
spez habeamus. Bene ad doctri-
nam: q per patientiam noscitur.
Sed ⁊ patientia pbatōne ope-
ratur: pbatō vō spez. Quid nos
solis nobis non adsum⁹. qd soli
negligimus nosmetipsos: An iō
dissimulandū nobis. qz vndique
subuenitur nobis. Imo vero stu-
diosius. ppter ea vigilādū Neqz
n. tam magna pro nobis in celo
pariter ⁊ i terra sollicitudo gere-
retur. si non magna nobis icum-

bere necessitas videret. Non taz
multiplex nobis custodia. nisi ob
multiplices insidias poneret. Feli-
ces pinde fratres nostri. qui iaz
liberati sunt de laqueo venantiū
q de tabernaculis militantiū ad
atria quiescentiū transiere. malo-
rū timore sublato in spe singula-
riter pstituti. Ani istorū imo vni
ueritati dicitur. Nō accedet ad
te maluz. ⁊ flagellum non appro-
pinqbit tabernaculo tuo. Sane
considera non ad homiēm. q fmi
carnem viuit. sed ad euz q in car-
ne degens scdm spirituz ambu-
lat. hanc fieri promissionem. Si-
quidem nō est distinguere inter
illū. ⁊ tabernaculum ipsi⁹. Cōsu-
sa in eo in oia tanq in filio babi-
lonis. Beniqz eiusmodi. hō etiaz
caro ē. nec in eo manet spiritus.
Ubi autē non fuerit spūs bonus
qū in eo deerit malum. poro vbi
malum. flagellū qnoqz appropi-
quet necesse est. Semper. n. peni-
tentia maluz comittatur. Nō ac-
cedet ad te malum. ⁊ flagellū nō
appropinqbit tabernaculo tuo.
Magna promissio: s vñ id spera-
re licet. Quo modo malum ⁊ fla-
gellum euadam. Quō effugias.
Quomodo elongabo. vt nō ap-
propinquet mihi. Quo merito.
qua sapientia. qua virtute. Qm
angelis suis mandauit de te: vt
custodiāt te i oibus vijs tuis. In
quibus oibus vijs. Quibus de-
clinās a malo. quib⁹ fugis a ven-
tura ira. Multe sunt vie: ⁊ gene-
ra multa viarum. magnum pro

Qui habitat in adiutorio altissimi.

fecto periculū viatori. q̄ facile i
multarū occurſu errabit in via
ſua: qui viarū diſcretione carue
rit. nā neq; angelis mandatum:
vt in oībus vijs cuſtodiat nos. ſz
in oībus vijs noſtris. Sunt autē
a quib⁹: non in quibus: oporteat
cuſtodiri. Scrutemur proinde
vias noſtras fratres: ⁊ vias dēo
rum: vias quoq; beatorū ſpiri
tum ⁊ vias domini inueſtigem⁹
Et q̄dem ſupra me eſt q̄ incipio.
ſed iuuabitis me orationi vus ve
ſtris: vt aperiat mihi theſaurum
intelligētie ſue: ⁊ voluntaria ouſ
mei beneplacita faciat ſibi deus
Ate igitur filioꝝ adam: in neces
ſitate: ⁊ cupiditate verſatur. Ab
vtraq; ſiquidē ducimur. Ab vtra
q; trahimur. niſi q̄ videmur ma
gis vrgeri neceſſitate trahi cupi
ditate. Et neceſſitas quidē ſpecia
liter corpori tribuenda videtur.
Nec ſimplex illa eſt. ſz anfractus
hīs plurimos: plurimaq; diſpen
dia. nā compendia pauca admo
dū. ſi qua tñ. Quis hoīum neſci
at. q̄ neceſſitas hoīum re vera q̄
multiplex ſit. quis ſufficiat q̄ ſit
multiplex explicare. Ipſa nos
erudit experientia ipſa vexatio
dat intellectū. In hīs quiſq; vo
cetur. q̄ neceſſe habeat clamare
ad dñm nō de neceſſitate: ſz d ne
ceſſitatibus meis crue me. Nec
modo ab hac via neceſſitatis. ſed
ab eo quoq; q̄ cupiditatis ē opta
bit educi. quiſquis nō ſurda au
re monita ſapientis exceperit.
Qd. n. ille ait. A voluptatib⁹ tuis

auertere. ⁊ itez: poſt concupiſcent
tias tuas nō eas. Siquidē e duo
b⁹ malis longe meli⁹ in neceſſi
tate gradi. q̄ in cupiditate. Mul
tiplex illa: Sed iſta amplius per
oēm modū immo vltra oēm mo
dū multiplicioꝝ iuenit. Res cor
dis eſt iſta cupiditas propterea
tāto maior. quāto aīa plus eſt q̄
corpus. Beniq; hec ſūt vie: q̄ vi
dentur hoībus bone. ſz finem nō
hūt niſi cū demergūt in profun
dū inferni. Si inueniſti vias ho
minū: illud quoq; conſidera ne for
te de hīs dictū ſit: ꝓtrictio: ⁊ infe
licitas in vijs eorū. In neceſſitate
contritio. infelicitas in cupi dita
te infelicitas. Idem infelicitas ve
putatur. Quid. n. ſi cui forte vide
tur in terrenarū affluentia rerū
concupita felicitas arridere.
Eo ipſo infelicioꝝ ē: quo vehemē
tius ipſaz ꝓ felicitate amplecti
tur infelicitatem. aut magis im
mergit ei. ⁊ abſorbet ab ea. Ne ſi
lījs hominū ab hac felicitate fal
ſa: atq; fallaci. ve qui dicit. qz di
ues ſū. ⁊ nullius egeo. cū ſit pau
p. ⁊ nudus: ⁊ miſer. ⁊ miſerabilis
Et neceſſitas quidē ex infirmita
te carnis. cupiditas ex cordis in
edia ⁊ obliuione ꝓcedit. Itcirco
aliū mēdicat aīa. q̄ oblitat ſi co
medere panē ſuū ꝓpea terrenis
ibiāt qd mīme celeſtia mediteſ.
Aideam⁹ ⁊ demonū vias videam⁹.
⁊ caueam⁹. Aideam⁹: ⁊ fugi
am⁹ eas. Si qdē vie illoꝝ ꝓſcriptō
⁊ obſtatio. Scire vulg vñ id ſciā
Cōſiderate eoꝝ ꝓcipē. q̄lis ille

Sermones super psal.

est: tales et domestici eius. Considerate manifeste in immanissima presumptione cum statim persisterit dicēs. Se debō in morte testi: in lateribus aq̃ lonis similis ero altissimo. Quod temeraria. Quod horrida presumptio. Nunquid non illic ceciderunt omnes: qui operantur iniquitatem expulsi sunt nec potuerunt stare. Propter presumptionem stare non potuerunt: propter obstinationem cecidit non adiciet: ut resurgat. Et hoc nepe spes vādens ex illa: et non rediens ē. Et mira quidē presumptio demonū: sed non mirā obstinatio ē. quod superbia eorum ipse ascendit propterea non ē in illis commutatio. Quia. n. uerti noluerunt a via presumptionis: inciderunt in viā obstinationis. Quā puerlo: et euerso sunt corde filij hominum: quicunq; sectantur vestigia demonū ingrediuntur demonū vias. Hec. n. tota aduersus nos spiritualium colluctatio nequitia est: ut nos seducant: ut iducant in vias suas: ut deducant in eis perducant ad destinatū finem quod paratus est eis. Fuge homo presumptionem: ne gaudeat de te inimicus tuus. Nempe in his maxime vitijs gaudet: in seipso expertus: quod difficile possis ab hac tanta voragine respirare. nolo autem vos ignorare fratres. quoniam modo descendatur. imo cadat in illas. Primus. n. ut interim occurrat gradus descensionis huius dissimulatio est propter infirmitatis. iniquitatis. inutilitatis. dum sibi parcens: sibi blandiens. sibi persuadens homo aliquid se esse: cum nihil sit: iam seipse seducit.

Secundus gradus ignorantia sui. Abi. n. in primo gradu inuēlia sibi texuerit pizomata foliorum: quod superest: nisi ut vulnera tecta non videat. presertim quod ad hoc solū. texuerit ne videret. Ex hoc tamen dē fit: ut etiā alio reuelante: vulnera non ēē contēnat. puerus in vba malitie ad excusandas excusationes in pccis. Atq; is quod dē tertius gradus est admodum iam vicinus: imo contiguus presumptioni. Quid. n. mali actitare iam vereat: quod presumit et defensare? Ceterum difficile hic heredit in tenebris: et in lubrico: presertim cum non desit etiā angelus domini malus persecutōis et impellens. Itaq; quartus gradus vel quartū potius precipitiū contēptus ē: ut quēadmodum scriptura dicit. Impius: cum venerit in profundū malorum: contēnet. Ex hoc et dīnceps magis: ac magis super eum virget puteus os suū: dum vix et usque modum aiam preceptus tradit impietatis ipenitētia obstinatio firma tur. hoc iam pccū: quod neq; in hō seculo remittet: neq; in futuro quod cor eorum est induratum. nec deū timet. nec hominem reueret. Qui sic in omnibus vijs suis adheret dyabolo manifeste factus est spiritus vnus cum eo. Et vix quidem hominū quas superius demonstrauimus. ipse sunt de quibus dicitur. Temptatio vos non apprehēdat nisi hūana: et quod humanum est peccare. Porro dyabolica a natura hominis alienas esse quod nesciat. Nisi quod in nonnullis ipsa sibi consuetudo naturae induisse videtur: Ceterum et si

Qui habitat in adiutorio altissimi

quorū dā hoīum sit nō hūanū tñ
sed diabolicū ē i malū pseueraf
q̄ dō sūt scōz angeloz vie. Pro
fecto ille q̄s vnigenit⁹ enarravit
dicēs. Videbit⁹ angelos ascēdē
tes. ⁊ descendentes super fili
um hominys. Ascensio igitur ⁊
descensio vie illorum. Alceusio
ho oꝛopter se. descēsis vel poti⁹
pdescēsis pp nos. Sic bti illi spi
ritus ascēdūt p ptemplatiōem
dei: descēdūt p compassionem
vt custodiant te in oībus vijs tu
is. Ascēdunt ad vultū ei⁹: de
scēdunt ad nutū eius: qm̄ ange
lis suis mandauit de te. nec tam
vel descēdendo glorie visione
fraudentur. qz sp vident faciem
patris. Puto ⁊ dñi vias vultis
audire. Multū psumere videoz
si me illas pmisero oñsuz. Legi
aūt de ipso: qm̄ docebit nos vias
suas: cui. n. alteri credere. docu
it. n. vias suas: cū apuit labia p
phē: vt diceret. Aniuersē vie dñi
misericordiā ⁊ vītās. Ita ad sin
gulos. ita ad oēs communiter
venit: in misericordiā. s. ⁊ verita
te. Ubi enim multa iam fuerit
de miseratione p̄sūptio: sed ob
lītio vītatis: non p̄tinuo ibi de⁹
sed neqz vbi terror mult⁹ ex re
cordatione veritatis nulla autē
de mēoria misericordiē p̄solatio.
nā neqz veritatem tenet. q̄ mise
ricordiāz vbi vere est non agno
scit. nec vā esse sine veritate mise
ricordiā pōt. Itaqz vbi ⁊ vītās:
⁊ misericordiā obuiā est sibi se
se etiā iustitia. ⁊ pax osculantur.

nec abesse is pōt cui⁹ i pace fact⁹
ē locus. Quāta audiūm⁹ ⁊ co
gnouimus nobis. siquidē p̄fēs
nostri annūciauerūt sup hac co
pula tā felici misericordiē ⁊ vītā
tis. Mira tua ⁊ vītās tua susce
perūt me ait ppheta. Et alio lo
co. Mira inq̄t tua añ oculos me
os ē ⁊ cōplacui i vītate tua. Sed
⁊ dñs ipse de eo. Veritas mea ⁊
misericordiā mea cū illo. S; p̄h
dera ē manifestos aduētus dñi
quēadmodū in eo quidē iam p
sumptus ē misericordiē saluato
rē. porro in eo q̄ in fine pmissus
est veracē sustineat retributores
nam ⁊ hinc forte videbit dictuz.
Quia misericordiā ⁊ veritatem
diligat deus gratiam ⁊ gloriam
dabit dñs. Quānis ⁊ in p̄iore
quoqz aduētū recordatus sit mi
sericordiē sue veritatis sue domus
israel: ⁊ in posteriori licet iudica
turus sit orbē terre in equitate
⁊ populos in vītate sua nō tñ su
tuz sit iudiciū sine misericordiā
nisi forte ei q̄ nō fecerit misicor
diā. Nec sūt eternitatē itinera de
q̄b⁹ hēs ap̄d pphētā. Incurnati
sūt colles mūdi ab itinerib⁹ eter
nitatis ei⁹. Ad manū ē. Uñ id faci
le phare possim. Siq̄dē misicor
diā dñi ab eīno ⁊ vsqz i eīnū. Et
vītās dñi m̄aet i eīnū. Ab his iti
nerib⁹ icurnati sūt colles mūdi.
supbi demōes p̄ncipes mūdi hū
ius tenebray haz q̄ viā veritatis
⁊ misicordiē nescierūt. neqz in
minerunt semitaruz eius. Quid
illi: ⁊ veritatis qui mendax est

Sermones super ps

et pater ei? Denique habes mani-
feste de eo scriptum. quoniam in veritate
non stetit. Quod vero longe fuerit etiam
a misericordia inflicta nobis ab il-
lo misericordia nostra testatur. quoniam ille nun-
quam misericors fuit: qui homicida
erat ab initio. Postremo quod sibi
neque cui bonus: quod nequissimus
ille sibi qui nunquam super propria ini-
quitate dolet: nunquam super propria
donatione compungitur. nimirum sal-
sa presumptio a via veritatis extruxit.
et crudelis obstinatio viam miseri-
cordie iterclaudit. inde enim nec in se-
ipsum assequi: nec a domino persequi mi-
sericordiam potest. In hunc igitur mo-
dum tumidi illi colles incuruati sunt
ab itineribus eternitatis: dum a vijs
domini. que quidem recte sunt per am-
fractus suos et distorta non tam iri-
nera quam precipitia corruerunt. Quam
vero prudenter atque utilius alij
quidem colles ab his itineribus in-
curuati sunt et humiliati sunt ad
salutem. Ad. n. incuruati ab his tam
quam ab eorum rectitudine dissidentes
sed quod ipsa eos incuruauerunt itine-
ra eternitatis. An non incuruatos iam
cernere est colles mundi. dum subli-
mes ac potentes deuota subiecti-
one inclinant ad dominum. et vestigia
eius adorant. Aliquid non incuruatur:
cum ab ipsa sua punitiosa celsitudi-
ne vanitatis et crudelitatis ad hu-
miles semitas peruertunt misericor-
die et veritatis. Ad istam nimirum domini
viam. non modo bonorum spirituum: sed
electorum vie hominum diriguntur.
Et primo quod gradus misero ho-
mini emergenti de profundo vitio

rum illa est misericordia: quam misere-
retur filio matris sue miseretur anime
sue proinde placens deo. Imitatur
enim qui eiusmodi est magnus ille
magne miserationis opus propu-
ctus cum eo qui pro eo pun-
ctus est: pro eo moriens et ipse quodam-
modo pro salute sua. nec carens iam
sibiipsum. Nec misatio pia excipit
redeuntem ad cor: et hec itra ipsa
viscerum actitatur archana. Conuer-
sus ad cor puulus fiat in oculis su-
is necesse est sicut veritas ait. Nisi
puersi fueritis et efficiamini sicut
puuli non intrabitis in regnum celo-
rum. non ergo velit dissimulare quod
non valet nescire quemadmodum ad
nihilum sit redactus. non profunda-
tur in lucem. perdere veritatis quod non
sine miserationis affectu viderit in
oculto. Sic igitur homo vias misere-
cordie et veritatis. vias utique
domini: vias vite et fructus viarum salus
est viatoris. Alias quoque ange-
lorum ad easdem nihilominus tede-
re manifestum est. Cum enim ascendant
ad contemplationem inquirunt verita-
tem: de qua et considerando satian-
tur: et satiando desiderant. Cum vero
descendant. faciunt nobiscum misero-
cordia et custodiunt nos in omnibus
vijs nostris. administratorum enim spi-
ritus sunt: missi in ministerium pro-
pter nos. Plane ministri nostri non
domini nostri. Et hoc vniuersi for-
ma imitant. qui non venit mini-
strari: sed ministrare. quod stetit in
discipulos tamquam qui ministrat. Fru-
ctus angelicarum viarum: quod ad ipsos
spectat sua ipsorum bitudo: et obe-

Qui habitat in adiutorio altissimi

dicta charitatis. Quod aut ad nos
pertinet. inde quidem obtentus di-
vine gracie. Hinc vero custodia vie
est. Si quidem angelis suis manda-
vit de te ut custodiant te in omni-
bus viis tuis: in omnibus indigentibus tu-
is. in omnibus desideriis tuis. Alio-
quin facile tibi currere est in vias
mortis: ut velut aut de necessitate in
obstinatione: aut in presumptio-
ne cupiditate praeipias. quae quidem
non iam hominum: sed demonum
viae. In quo. non tam facile inveniri
solent homines obstinati quam in eo quod
ad necessitatem pertinere aut simu-
lant aut arbitrantur. Quicquid
moneas aut ille. ego quod possum pos-
sum: et non ultra possum. Tu si hoc
scis. aliter sentires. Unum vero in
suppositione: nisi ex quodam impetu
vehementioris desiderii perisimul.
Interi ergo mandavit angel suis
deus: non quidem ut amoveant te
a viis tuis. sed ut in eis ipsis custo-
diant: et quasi per vias suas. tuas
dirigant in vias ipsius. Quoniam
modo inquit: nepe ut quod angelus ex
sola caritate purius agit tu saltem
propria necessitate amonitus
descendas exhibere. scilicet proximo
misericordiam et rursum cum eodem
angelo levans desideria tua tota-
liter cupiditate ascendere stude-
as ad summam: et perpetuam virtutem.
Hic. non monemur levare corda
cum manibus. Hinc audimus quod
tunc sursum corda. hic quoque ne-
gligentes arguimur: et de nobis
filium hominum usque gravi corde.
ut quod diligitis vanitatem: et queri-

tis mendacium. Exonerathz. nec
et leve levat magis. ut querat: et
diligat veritatem. nec mireris: quod in
vias domini secum nos admittere im-
mo et immittere non dedignant: quod
custodire dignantur in nostris. Quia
feliciter tamen in eis ipsi ambulant quod
securius. Ceterum et ipsi quoque
longe inferius ab eo quod veritas ipsa
et ipsa misericordia est: in misericor-
dia et veritate versantur. Quia vero con-
grue suis quoque gradibus: sibi quoque
competentibus disposuit deus. Sum-
ma rex tenet ipse: quod summum est ul-
tra quod nihil: sed quod nihil. Porro
angelos suos non quidem in sum-
mo posuit. sed in tuto. Quippe ei quod
in summo stat: vicinior adherentes
ac inde perfirmatos in virtute ex
alto. nam homines quidem. nec in summo
nec in tuto sunt. sed in cauto. de-
nique et in solo sunt. id est in terra habentes
locum immum. sed non est infirmus.
Unde et possibile sit. et necesse. ut
caveat sibi. Demones autem in pe-
diculo huius aeris. vani veterumque
vagantur indigni si quidem celos
ascendere ad terram tamen descendere
dedignantur. Et hodie quidem
ista sufficiat. Atque utinam eiusdem
ipsius munere sufficientes ei gratias
reddere valeamus. ex quo est suf-
ficientia nostra. non. non. sufficien-
tes sumus vel cogitare aliquid a
nobis. quasi ex nobis. nisi ipse de-
derit nobis: quod dat omnibus affluen-
ter. et est super omnia deus bene-
dictus. Amen.

In manibus portabunt te ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum.

Sermones sup ps

Sermo vndeclimus.

Inmeministis hesterno sermone vias demonum presumptionem dirimus: et obstrinationem. nec tacuimus quare id dicerem. Possumus tamen si necessarium iudicatis. vias eorum. vias adhuc alia iuestigare. nam et si omnimodis eas occultas. laboret multipliciter eos. perdit spiritus sanctus. multipliciter in scripturis scia declaratur semitas iniquorum. Legimus siquidem de eis omnibus: quoniam in circuitu impij ambulant. Legimus de eorum principe. circuit querens quem deuoret. Quod et ipse fateri cogitur in praesentia maiestatis: cum in filios dei astas: et vni veniat requies: circuitui ait terram et pambulaui eam. Dicamus. itaque vias eius circuitio: et circuentionem. Ista namque ad nos illa vititur in seipso. spiritus ille extollitur. sed deicitur. Semper superbia eius ascendit. semper humiliatur. nunquid non circuitus iste: Qui namque in circuitu ambulat: perficitur quidem: sed perficitur nihil. Ne homini: qui sequitur hunc circuitum: qui nunquam a propria voluntate recedit. si coarctis aulere paululus sequi videbitur sed in dolo. Circuitus eius aliunde redditum parat. non ab ea penitus abducet. Satagit: vnde fugit. heret tamen spiritus propriae voluntati. Ulex tamen si mala est circuitio propria longe eademque peior circuitio aliena. Et siquidem vel maxime diabolus facit: sed quo frater: ut miser hominem circuitu ueniat superbissimus ille descendit.

Aide circuitum ipsum est in hoc ipso oculi eius omne sublimem vident. At tamen ima quae ipsa curiose vestigat. Sed ut magis ascendat ut vehemens intumescat: et dum perculcat. rit humile sibi videat ipse sublimior: sicut scriptum est. Dum superbie ipius. incendit pauper. Quam peruerse ascendentes. et descendentes angelos bonos malos angelos emulat. Ascendit studio vanitatis. descendit liuore malignitatis. Cui mandatur ascensio. crudelis descendio est expers ille ut heri diximus miser cordie. et veritatis. Ceterum si descendit maligni. ut circuueniat: gratias ei: cuius mandato descendit et benigni angelus: ut subueniat nobis. ut custodiant nos in omnibus visis. Regem namque hoc solum in manibus inquit portabunt te: ut non offendas ad lapidem pedem tuum. Quanta nobis frater in huius scripture vobis eruditio: et admonitio et solatio exhibetur. Quis in omnibus psalmis tam magnifice pusillanimes consolatur: negligentes admonet: erudit ignorantes. Quam id quoque fidelibus suis prouidentia voluit diuina prestare: ut in ore ipsorum visculi psalmi huius. hoc maxime quadragesimali tempore versarentur. nec aliunde quam ex ipsius usurpatione diaboli sumpta videtur occasio: ut in hoc quoque nequissimus ille seruus filius seruiat vel inuitus. Quid namque tam molestum. et quod nobis esse poterat tam iocundum: quam ut etiam malum eius nobis coooperetur in bonum. Angelis suis

Qui habitat in adiutorio altissimi

mandavit de te: vt custodiāt in
oibus vijs tuis. Confiteant dño
misericordie eius. ⁊ mirabilia ei⁹
filijs hominum. Confiteantur: ⁊
dicant inter gentes. qm̃ magnifi
cauit dominus facere cum eis.

Domine quid ē homo: qz inno
tuisti ei. aut quid apponis erga
eum cor tuum? Appois cor erga
eum: geris pro eo sollicitudines:
curā illius habes. Deniqz ei mit
tis vnigenitū tuū. immittis spi
ritū tuū. promittis etiā vultū tu
um. Et nequid in celestibus va
cet. ab opa sollicitudinis nostre.
beatos illos spiritus pp nos mit
tis in ministerium: custodie nre
deputas. nostros iubes fieri pe
dagogos. Pax est. n. qz facis an
gelos tuos spūs: facis ⁊ angelos
paruulorū. Deniqz angeli eorū
sp̃ vident facies patris. Illos vti
qz spūs taz felices: ⁊ tuos ad nos
⁊ nros ad te angelos facis. An
gelis suis mandauit de te. Mira
dig natio: ⁊ vere digna dilectio
charitatis. Quis. n. quibus. de q
quid mādauit. Studiose cōside
remus fratres diligenter mande
mus memorie. b̃ tam grāde mā
datū. Quis. n. mandauit: Cuius
sunt angeli. cuius mādati obtē
pant: cuius obediunt voluntati.
nēpe angelis suis mādauit d̃ te:
vt custodiant te nec cūctant. qñ
ēt in manib⁹ tollāt te. Sūma er
go maiestas mādauit. ⁊ angel su
is mādauit. Illis vtiqz sublimib⁹
tā beatis. tā p̃cie sibi cohorētib⁹
tā familiarit̃ adherentib⁹. ⁊ vere

domesticis dei. mādauit autē de
te. Tu q̃s es. Sñe quis est hō qz
memor es eius. aut filius hoīum
qz reputas eum: quasi vero non
sit homo putredo. ⁊ filius hoīs
vermis. Sed qd putas manda
uit d̃ te nūquid scripsit. S̃ te ama
ritudines: nūqd vt S̃ foliū qd a
vento rapitur oñdit potentia su
am. ⁊ siccam stipulam persequa
tur. nūqd vt tollant ipiū. ne
videat gloriam dei. Mandan
dum istud est: non mādatum. ñ
recedas ab adiutorio altissimi in
ptectōe dei celi cōmorare. ne de
te illud quoqz mandet. quez. n.
ptexerit de⁹ celi. nō de eo illud
mandabit. sed pro eo. Et qz inte
rim nō mandat. pro eo differet.
vt sint oīa pp electos. Deniqz pa
rantibus i⁹ e seruis. ⁊ continuo
sup seminata colligere zizania. p
uidus p̃familias. sinite inquit
vsqz ad messē. ne forte eradice
tis simul ⁊ triticum. qūo ergo tā
diu p̃seruabit in terra. Hoc pla
ne: hoc opus presens. hoc man
datum temporis huius. Itaque
angelis suis mādauit de te. vt cu
stodiāt te: o triticū inter zizania.
o granū inter paleas. o liliū iter
spinas. Gratias ei f̃ces. gratias
ei. Pretiosum nobis depositum
commisserat fructū crucis sue
p̃cium sanguinis sui. non est com
tētus custodia hac. tam parum
tuta. tam parum vtili. tam fragi
li. tam insufficienti. Super mu
ros tuos hierusalem cōstitui ci
uitates. nēpe etiam ipsi qui vident

Sermones super ps

tur muri. aut i muro ipso colūne.
hīs custodib⁹ egent. ⁊ maxime.
Angelis suis mādaui d te: vt cu
stodiāt te in oib⁹ vīs tuis. Quā
tā tibi dō hoc verbū inferre reue
rentiā asferre deuotionē: cōferre
fiduciā: reuerētiam p pntia. deu
tionē pro beniuolentia: fiduciā
p custodia. Cante ābula ibi. vbi
adsunt angeli: sicut eis mādat⁹
est in oib⁹ vīs tuis. In quouis.
diuersorio. i quouis angulo. āge
lo tuo reuerentiā habe. Tu ne an
deas illo p̄sente. q̄ vid ēte me nō
auderes. An p̄sentē euz dubitas
quē si vides. Quid si audires: qd
si tāgeres: qd si olfaceres. Aude
qz non solo visu rerū p̄sentia. cō
probetur. Non oia visu subiacēt
corporalia quidē. Quāto magis
spiritualia pcul sunt ab oī sensu
corporeo. ⁊ spūali poti⁹ inuesti
ganda. Si fidem p̄sulas: ea tibi
angelicā pbat p̄sentia nō deē
Nec dixisse piger: qm̄ fides pbat
quā nimirū apostolus argumen
tū nō apparētū eē diffinit. Ad sūt
igit. adsunt tibi. non mō tecuz s
p te: adsunt: vt protegant adsūt
et p̄sint. quid retribuēs dño p oī
bus q̄ retribuit tibi. Si q̄dem ei
soli honor: ⁊ gloria. Quare ei so
li. Quia ipse mādaui: oē datus
optimū nō nisi ab illo eē. Tēru
tū tū ille mādaui ip̄s quoqz:
q̄ ⁊ ei ex tāta charitate obediuit.
⁊ nobis subueniuit in tāta neces
sitate: ingratus eē nō l̄. Simus
ergo deuoti. sim⁹ grati tanq̄ cu
stodib⁹. reclamem⁹ eos. honore

m⁹ eos quantū debem⁹. quan tū
possumus. Totus tū ei reddat: ⁊
amor ⁊ honor n̄f. a quo tā ip̄s:
q̄ nobis est totū. vnde honorare
possum⁹ vel amare. Unde amari
honorariue meremur. Nec. n.
apostolus vbi ait: soli deo honor
⁊ gl̄ia. p̄phetico credend⁹ ē ob
uiare s̄moni. q̄ sibi ēt amicos dei
nimis honorificatos testat. Pu
to at simile esse verbū illud apo
stoli ei q̄ itē ait: nemini quicq̄ d
beat: nisi vt inuicē diligatis. Si
quidē nō hoc voluit: vt alia que
libet debita negarent. p̄sertiz cū
idē ipse dicat. Cui honor. ⁊ est. i
hūc modū. Et ergo pleni⁹ itelli
gas qd i vtroqz senserit. q̄due mo
nuerit. vide quēadmodū iter ra
dios solis minora q̄libet lumina
ria n̄ vident. Nūqd animota mō
sydera arbitramur. nūqd extincta
Minime adē. s; ampliori clarita
te quodāmodo tecta interim ap
parere n̄ posse. Sic ergo dilectio
alia. quis debita superas q̄li so
la regnare dō in vobis: vt quicqd
debet ceteris sibi vēdicet. ⁊ ex di
lectiōe oia faciam⁹. Sic diuinus
honor p̄ualere: ⁊ quodāmodo p̄
iudicare vn̄uersis. vt sol⁹ ipse nō
mō p̄ omnibus. sed in omnib⁹
honoratur. Id ipsum sane dictū
p̄ntes ēt de amore. quid. n. extra
ipsum reliquit ceteris. qui totuz
cor. totam animam. totam virtu
tem domino deo in dilectiōe do
naui. In ipso itaqz fr̄es affectuo
se diligam⁹ angelos eius: tanq̄
futuros aliquādo cohoredes nō

Qui habitat in adiutorio altissimi

stros, iterum vero actores: et tuto-
res a prepositos: et propositos no-
bis. Nunc enim filij dei sumus, et si
nondum appareat, quod adhuc sub
actoribus et tutoribus paruli sumus.
tamen nihil inter differetes a ser-
uis. Ceterum et si tam paruli sumus.
Et si tam magna nobis, nec mo-
do tam magna, sed et tam periculo-
sa via restat, quid tamen sub tan-
tis custodibus timeamus. Nec
superari: nec seduci, minus autem
seducere possunt, qui custodiunt nos
in omnibus vijs nostris. Fideles scilicet:
prudentes sunt, quid trepidamus.
Tantum sequamur eos, adhere-
amus eis, et in protectione, de celis
comoremur. Hinc enim quod sit
tibi necessaria hec custodia in vijs
tuis. In manibus inquit portabunt
te: ne forte offendas ad lapidem pe-
dem tuum. Parum tibi videtur: quod
sit lapis offensionis in via. Consi-
dera que sequitur. Super aspidem
et basilicum ambulabis, et concul-
cabis leonem: et draconem: quod neces-
sarius pedagogus, imo et baiulus
perfectum parvulo, iater hec gradi-
enti. In manibus inquit portabunt
te. In tuis inquit vijs custodiet te,
et deducet parvulum: quia potest
parvulus ambulare. Ceterum non te
patientur temptari supra quam sub-
stinere potes, sed in manibus tol-
lent, ut pertrans eas offendiculum.
Quam facile transit, qui illis por-
tat manibus, quod suaviter iuxta vul-
gare proverbium natat, cuius alii
substinet mentum. Quotiens er-
go gravissima cernit virgere tem-

ptatio, et tribulatio vehementer in-
minere, voca custodem tuum, du-
ctorem tuum, adiutorem tuum in
opportunitatibus et tribulatione.
Inclama eum, et dic, Domine sal-
va nos prius non dormit: neque
dormitat et si ad tempus, quando
quod dissimulet, ne forte periculosus
ab illius te manibus ipse precipi-
tes, si te eis ignoraveris sustenta-
tum. Spirituales, non sunt iste ma-
nus: et auxilia utique spiritualia singu-
lis electorum pro cuiusque discrimi-
nis modo: et obiecte difficultate tan-
quam lapidem molis quantitatem
ab hijs qui sibi deputati sunt ange-
lis specialiter et multipliciter exhibe-
bunt. Dico ego tamen aliqua ex hijs
que communia magis arbitror
ex paucis qui inter vos sunt inex-
perta. Turbatur aliquis vehementer
seu corporali quovis incom-
modo: seu tribulatione aliqua secu-
lari, seu accidia spiritus: et quadam
animi defectu languescens. Ita
temptari incipit, supra quam valeat
substinere, ita impinget, et offendet
in lapidem: si non fuerit qui subue-
niat, quis vero lapis est iste. Ego
illum intelligo lapidem offensionis
et petram scandalum, in quem si offen-
derit quis collidetur, super quem ve-
ro ceciderit, conteret eum. Lapidem
utique angularem: electum: precio-
sum, qui est dominus christus in hunc lapi-
dem offendere est murmurare ad-
versus eum: scandalizari a pusil-
lanimitate spiritus et tempestate.
Itaque opus illi est angelica opera
angelica consolatione: angelicis ma-

Sermones super psal.

nstibus: q̄ iam deficit. Jam prope
 modū offēdit in lapidem. Et ve
 re in lapidē offendit: q̄ murmu
 rat. ⁊ blāssemat. scīp̄ collidens:
 non eū: in quē furibundus ip̄in
 git. Arbitror sane velud duabus
 q̄busdāz manibus eiusmodi ho
 mines iterdū ab angelis suppor
 tari vt quodāmodo non sentien
 tes transeant. q̄ ex tanto opere
 formidabant. nec pax mirentur
 postmodū taz posteriori saculta
 te: q̄ sup difficultate priorī. Aul
 tis scire quas intelligā duas ma
 nus. Duplicē vtiq̄z demōstratio
 nem. dū v̄z hinc q̄dē breuitas tri
 bulatio nis: illinc v̄o eternitatis
 retributionis oūdit. aut magis i
 pingitur. vel ip̄imitur cordi. vt
 intimo affectu sentiam⁹. qm̄ mo
 mentaneū hoc. ⁊ leue tribulatio
 nis n̄fe. supra modū i sublimita
 te eternū pondus glorie opaf
 in nobis. q̄s vero istas tā bonas
 p̄ bonas non credat fieri: cū cer
 tum sit q̄ econtrario male vtiq̄z
 fiant inuisiones p̄ angelos ma
 los: Habetote familiares ange
 los s̄fes mei: frequēte eos se
 dula cogitatio: ⁊ ofone deuota
 q̄ semp vobis adsunt. ad custo
 diam ⁊ p̄solationem.

Super aspidem ⁊ basiliscū am
 bulabis: ⁊ p̄culcabis leonem. ⁊
 draconem.

Sermo. xij.

De tertio decimo versu.

p Assumus hunc versuz q̄
 in manibus est videlicet i

manib⁹ portabunt te ⁊c. nō mō
 de presentē consolatione dictum
 accipe: sed etiam de futura. Nē
 de custodiunt nos in v̄is nostris
 angeli sci: sed via finita: que ē vi
 ta finita: in manibus tollit. Nec
 defūt nobis testes fideles. Pro
 xime lectum est vobis de beatiss
 mo p̄fe vestro vere p̄ oīs benedi
 cto. q̄ dum intētam oculoꝝ acie
 in splendore corusce lucis p̄fe v̄i
 deretur. Audiat germani animaz
 capuani episcopi in spera ignea:
 ab angelis in celū deferri. Sed
 quid h̄mōi testimonia req̄rim⁹.
 Ipa in euangelio veritas de mē
 dico. ⁊ vlceroso lazaro ait. qm̄ d
 portatus est ab angelis in sinu
 habrae. Neq̄. n. in illa tam no
 ua nobis. tanq̄ incognita regio
 ne ambulare ipsi possemus p̄e
 sertim cum tantus sit lapis i via
 Quis lapis: Qui in lapidibus
 olim consueuerat adorari q̄ la
 pides obtulit domino dicens:
 Sic vt lapides isti p̄aes fiāt. por
 ro pes tuus affectio tua: pes aie
 quam in manibus angeli portāt
 ne offendas ad lapidem pedem
 tuum. Quō. n. non vehemens
 me anima turbaretur si sola hic
 egrederetur. si illas sine solatio
 ingrederetur vias. si inter illos
 lapides suis pedibus graderet.
 Enim vero manifestius audi. q̄
 necesse habeas portari manib⁹
 alienis: nec alijs: q̄ angelicis tā
 tum. Super aspidem ⁊ basiliscū
 ambulabis ⁊ conculcabis leonē

Qui habitat in adiutorio altissimi.

T draconē. Quid inter hec faceret pes humane affectionis iter tā horribilia mōstra cōstaret. Nepe nequitie speciales sunt. et quidem non incōgruis appellatiōis designate: si quidem est de his dictum q̄ nequaq̄ vobis excidisse reor. cadūt a latere tuo mille. et decē milia a dextris tuis. Quis vero scit pōt an diuise sūt inter eos opatiōes malitie. ministeria in iqtatē: vt ex diuersis offitijs: vel poti⁹ maleficijs: vocabula quoq̄ diuersa sortiti nominētur. Alius q̄dē aspis ali⁹ vero basiliscus. alijs autem leo. et ali⁹ draco. q̄ v3 suo q̄dē inuisibili mō varie noceant. quā si alius morfu. alius visu ali⁹ rugitu: alius flatu. Legi de quodā genere demoniorū: qd non eiciatur nisi in ieiunio: et ofone. Alhil potuerat verbū apostolice increpatiōis ad illud. Quō non illud aspiserat: illa vtriq̄ d̄ psalmo aspis surda. et obturās aures. ne vocem audiat incantantis. Etis nō terreri a tā terrifico monstro: vis secur⁹ post mortē ambulare super aspidē istam: Caue ne iterim post eam ambules. Caue ne imitteris: et n̄ erit q̄ paueas a futuro. Enimvero vitiiū est. cui reor eiusmodi spm̄ dñari. Et si vulg scire ipsa ē circuitio a qua vobis besterno smone mōstrauim⁹ eē cauēdū. ipa obstinatio ē: aduersus quā pridie loquebamur. nec n̄ piget quotiens datur occasio

ab hac tā graui peste premunire vos: vt eā omnimodis fugatis q̄ hec q̄dē sit summa quedaz religionis subuersio: et de iuxta testimoniiū legis latozis: venenuz aspidū insatiabile. Dicitur aspis hinc alterā aurem q̄ pressus pōt terre infigere: inde vero alteram caudē inmissione nihilomin⁹ obturare: ne audiat. Quid ad hec cātantis vox: qd sermo faciat p̄dicantis. Erabo p̄ eo. humiliabo in ieiunio aiam meā. baptizabor p̄ mortuo: vberimo quodaz profluvio lacrimaz: apud quem viderim nil humane incantationis quālibet sapientiaz. nil q̄tū canq̄ a monitionis industria p̄ualere. nouerit tñ ptinax non celo sese. sed solo infigere caput: q̄ sapia que de sursum est. non mō pudica. sed et pacifica sit. hec autē magis: vt ita dicam. aspidica nisi terrena esse nō pōt. sed nec adeo obsurdesceret: nisi cā quoq̄ obturaret auditū. que est ergo cauda: Finis intentionis humane. hec surditas desperata. dum hic quidem velut terre infixus proprie quid inheret voluntati inde velut reflectens caudam finem aliquem meditatur. et infigit aīo quod dñiderat adipisci. nolite obsecro fratres. nolite obturare aures. nolite obturare aliquē corda vestra. Inde enim tam mordax et amarus sermo inuenitu et iore hominis obstinati. q̄ nulla ad eum penetrare queat beniuolē.

Sermones super ps

tia monitoris. Inde aspidis vir⁹
 in lingue aculeo pseuerat: q^d ad
 uersus linguā incantatoris tan
 to se studio obturarit. At basilis
 sc⁹ vt aiūt venenū gerit in oculo
 pessimū aīal. ⁊ pre oibus execra
 bile. Nosce cupis oculū venena
 tum: neq³ oculum. oculū fascina
 rem: Inuidiā cogitato. Quid in
 uidere nisi malū videre est: Si nō
 esset ille basilisc⁹. i. inuidia: nūq³
 mors intrasset in orbē terrarū.
 Ne misero hōi q^d inuidū non pre
 uidit. supem⁹ hoc vitium: dū ad
 huc viuim⁹: si p⁹ mortē volum⁹
 minist⁹ tante nequitie nō time
 re. Nemo alterius bonū inuido
 inspicit oculo. nempe hoc ipm
 qd̄ tā in se est. tabe sua illud infi
 cere: ⁊ quodā mō interficere est.
 Qui hoiem odit. homicidā illū
 veritas ipsa testat^r. Quid ⁊ ille
 q^d bonum odit in homine. nun
 quid non homicida poterit ap
 pellari. Adhuc viuit hō ⁊ ille tā
 re⁹ mortis eius est: adhuc ardet
 ignis: quē dñs iesus misit in ter
 rā: ⁊ qui inuidus est tanq³: q^d spi
 ritū extinxerit: iam dānatur. Ne
 nobis a draconē. Immanis bestia
 ē: flatu igneo quicquid attigerit
 necat: nō modo bestias terre. sed
 ⁊ volucres celi: Naud aliū ego
 hunc draconē: q³ iracūdie spū in
 reor. Quantos etiā sublimis: vt
 videbas. vite flatu hui⁹ draconis
 misere satis adustos. turpi⁹ i os
 eius ingenu⁹ cecidisse. Quam
 meli⁹ sibi ipsis irasci poterāt: ne
 peccarēt. Namq³ affectio natu

ralis ira bonū est s³ abutentibus
 bono nature grauis perditio. ⁊
 miseranda perniciēs. Occupe
 mus illam fratres: in qbus expe
 dit ne forte ad inutilia: illicitaq³
 prorūpat. Sic nimis solet amo
 rē amor expigere. solet timor de
 pelli timore. Nolite timere eos: q^d
 corp⁹ occidūt ait dominus. ani
 me aut non habēt quid facient.
 Et confestim. Ostendā aut vo
 bis: quē timeatis. Timeate euz: q^d
 potestatem habet corpus ⁊ aīaz
 perdere in gehennam. Ita dico
 vobis hunc timeate. Ac si manife
 stius dicat hunc timeate. ne illos
 timeatis. Repleat vos spūs tio
 ris domini ⁊ alienus timor locū
 non habebit in vobis. Et ego di
 co vobis. non aut ego: sed vītas
 non ego. sed dominus. Nolite
 irasci eis: q^d transitoria vobis au
 ferūt. qui cōiūtia ingerunt infe
 runt: qui forte supplicia: ⁊ preter
 hec faciūt nihil. Ostēdam autē
 vobis: cui debetis irasci. Irasci
 mini ei: q^d sola vobis nocere pōt.
 sola facere: vt illa oīa non prosit.
 Aultis scire que nā sit illa: Ini
 quitas propria. Ita dico vobis
 huic irascimini. Nulla enī noce
 bit aduersitas. si nulla domine⁹
 iniquitas. Qui perfecte huic irasci
 tur. ceteris non mouet. magis ⁊
 amplectis ea. ego iquit i flagel
 la paratus sū. Sit damnus. sit cō
 nitium. sit lesio corporalis. para
 tus sum ⁊ nō sum turbatus. quo
 niaz dolor meus in p̄spectu meo
 semper. quidni exteriora oīa par

Qui habitat in adiutorio altissimi.

impedēda in hui⁹ extimatōe do-
loris. Filius inq̄t vteri mei pseq̄
tur me. ⁊ puitanti suo indigna-
bor. Cor meū dereliquit me. de-
reliquit me virt⁹ mea. ⁊ lumen
oculorū meorū. ⁊ dāna tpalia plā-
gā. aut incōmoda corporalia re-
putabo: hic nimis non mō man-
suetudo oritur. cui draconis fla-
tus nō noceat. sed ē magnani-
mitas. q̄ rugitus leonis nō tere-
at aduersari⁹ vī tanq̄ leo rugiēs
ait petrus. Grās illi magno leo-
ni de tribu iuda. rugire iste pōt.
ferire. non pōt. Rugiat quantū
vult. tñ non fugiat ouis xpī. quā-
ta minatur: quāta exaggerat. q̄
ta intentat non simus bestie. vt
p̄sternat non vacuus hic rugit⁹
Sic. n. pibent. q̄ talia curiosi⁹ in-
uestigauerūt. ad rugitū leonis
nullam bestiam stare posse. nec
eam q̄dem. que aduersus ictum
eius tota animositate repugnat
Et plezq̄ superat ferientem. que
non sustinet rugientē. Vere be-
stia vere rationis exps. q̄ taz pu-
killanimitas est: solo timore cedat
qui sola futuri exaggeratiōe la-
boris victus añ conflictum. non
telo: sed tuba. p̄sternitur nūduz
restitit vīq̄ ad sanguinem: ait
strēnis ille dux: q̄ leonis hui⁹ no-
uerat vanū esse rugitum. Et ali⁹
quidam. Resistite ait diaboloz:
⁊ fugiet a vobis.

Quoniam in me spanit libera-
bo eū protegam eū qm̄ cognouit
nomen meum.

Sermo decimus tertius.

¶ Damus grās factori nō-
stro. bñfactori. nō redem-
ptori nō remuneratori
nostro. imo spei nfe ipse enī re-
tribut⁹ ipse retributio nra. nec
aliud iam q̄ ipsum expectamus
ab ipso. Primū q̄ nobis presti-
t. nos ipsi sumus. Siq̄dē ipse fe-
cit nos. ⁊ non ipsi nos. Parum
ne tibi videtur: q̄ te fecit. Cogi-
ta qualem te fecit. nepe ē ⁊ cor-
pus egregiā creaturam: sed secū-
dum aīam magis: vīpote imagi-
nem creataris insignē rationis
participē. capacem beatitudinis
eterne. Porro ⁊ ambo simul p̄
ceteris creaturis maxie admirā-
dā: coherētē sibi icōprehensibi-
li artificio. inuestigabili sapia cō-
ditoris. itaq̄ tā magnū hoc do-
nū: q̄ magna res hō. S; q̄ gra-
tuitum putas: Planū est: q̄ ni-
hil ante pmerint. qui penit⁹ ni-
hil fuit. An postea sp̄batur grās
retributurus auctori: Dixi dñō
deus meus es tu: qm̄ bonorū me-
orū non eges. non ergo necessari-
am retributurus grām ei: q̄ sic
p oīa sibi sufficit. sed deuotus re-
laturus grās ei: qui sic meruit:
sp̄batur. Quidni grās agat: si
q̄s oculorū lumē: si quis vsq̄ au-
rium: si quis narium: si q̄s manu-
um: si quis pedūz tibi impeditū
aliquo modo reparasse videtur
officiū: si quis sopitam quauis
occasione excitasset in te ratiōez
quis non alius tibi vehemētissi-
me succresceret: si quando forte
beneficij. huius immemorem:

Sermones super psal.

aut benefactori deprehēssit ingratū. Enim vero dñs deus tu⁹ ipsa tibi instrumēta etiā largitus: ex nihilo facit hec oīa: nec mō fecit. sed ⁊ compegit. ē ⁊ formauit. ac suo qd q̄ illustrauit officio. Quō non is oī iure sibi gratias exigit ampliores: nam ne hoc quidē s̄ maximo contētus munere: q̄ dedit vt esses. q̄ ante nō fueras. adiecit ē ⁊ vnde subsisteres: qui iam eras. nec min⁹ liberaliter hec q̄ illud mirabiliter ē operat⁹. Faciamus inquit ad imaginē ⁊ similitudinē n̄ram. quid vero postea Et presit piscib⁹ maris ⁊ bestijs terre ⁊c. nam celestia sese elemēta in vltus creasse tuos ante docuerat. Mēpe facta memorant: vt eēnt insignia: ⁊ tēpora: ⁊ annos. Cui putas: nulli vtiq̄ nisi tibi. Certe siquidē creature oēs aut in nullo egent hīs oībus: aut non intelligunt ea. q̄ copiosus in hoc beneficio: q̄ liberalissim⁹ fuit. Quanta tibi largitus ē ad sustentationē. quāta ad eruditionē. quanta ad psolationē. quanta ex hoc iam ad correptionē. quanta ad delectationē. Veruz hec duo gratis. ⁊ dupliciter gratis fecit: qd dico dupliciter gratis. Sine merito tuo. sine labore tuo. nēpe dixit: ⁊ facta sunt. An idcirco minus deuotus: minus obnoxius minus gras⁹ ea: q̄ hec quidem si cut pro nihilo: sic de nihilo fecit. Peruersi cordis ē occasiones i gratitudinis inuestigare. nemo id facit. nisi qui etiā gratis esset in

gratus. Puto. n. neutrū tibi ppter ea min⁹ vtile: q̄ prestanti minime difficile fuit. Alioqn si forte q̄ ei laboriosus tibi magis cōmodū ducis. ex te tibi inditium hoc. ne te alibi illō putē q̄ apud te didicisse. Si p̄stares ipse libentī⁹ fratri tuo absq̄ incōmō tuo. Alex. ⁊ si gras prestare velles. nō les tñ. vt hanc tibi ille prenderet ingratitudinis causaz. Ceterū ex hoc id tertiū opus tue redēptionis atre de. nō est velamen excusationis laboratū proius in ea. Gratis hoc quoq̄ prestitū est: s̄ gratis qd ad te pertinet. nam qd ad illū plane nō gratis. Saluus factus es p nihilo: nō de nihilo tñ. Quid adhuc dormiat affectō Immo dō mortua est. illa vero dormit que huic beneficio nō respondet. q̄ se totā nō effundit in gratiarū actionem ⁊ vocem laudis. nā ⁊ cetera duo euidētissimē tertiū hoc p̄mendat: vt in eis quoq̄ vera fuisse dilectio cōprobat. nō ppter ea de facili p̄stans: q̄ nollet aliter. s̄ q̄ nō aliū oporceret. Itaq̄ fecit te de⁹ tu⁹: fecit ⁊ taz multa ppter te. fecit ⁊ propter te seipsum. Verbus caro factū ē. ⁊ habitauit i nobis. Quid adhuc restat: Factus ē ipse tecuz caro vna faciet te quoq̄ secū spiritū vtruz. nō recedant hec quatuor a corde. nō ab ore. nō a memoria. nō ab affectione. hec cogita semp. in hīs iugiter delectare hīs velut quibusdā stimulis vrgens sollicita animaz tuam. hīs

facilis est
ad reclama
tipliciter
dat amor
idē ait. Si
mea seruati
ta creatio
demptoris
na. Si be
mandata d
ē. itaq̄ per
calogum le
ri habes qu
lem. Tā ita
aiam tuam
uē serpentis
idias inimi
cūptamēt
ltre conati
gerio grati
vīs oīb⁹ xp̄
tolo scriber
no similiter
lū forte: qu
um se te m
igile. Veri
oc diceret.
aq̄n temp
or terram. q̄
ua ea tñ tri
atus fuisse
lata est in
uulo temp
Sine oībus
mō. Veru
concepit vi
tam defuit
nūtiō tñ su
pita similit
māam ⁊ ti

Qui habitat in adiutorio altissimi.

facilius eaz inflammare curato
ad reclamandū eum qui tā mul-
tipliciter suū tibi erga te cōmen-
dat amores. Ad mento sane qd
adē ait. Si diligitis me mandata
mea seruate. Serua ergo manda-
ta creatoris tui. bñfactoris tui re-
demptoris tui. tui remunerato-
ris. Sz si hec quatuor. quot sunt
mandata. Dēs nouimus decem
eē. itaq; per quaternariū hūc de-
calogum legis multiplicans ve-
rā habes quadragesimam specia-
lem. Tū sta in timore. z prepara-
aiam tuam ad temptationez. Ca-
ue serpentis astutiam. obserua in-
sidias inimici. nempe quadrupli-
ci tēptamēto quadrisariā impe-
dire conatur actionem quā exi-
geris gratiarum. Tēptatus ē in
hīs oib; xps: vt veraciter ab apo-
stolo scriberetur tēptat; per oīa
pro similitudine absq; peccato.
Erit forte: qui miretur: z dicat q̄r
tam sese temptationem dñi non
legisse. Verū vbi ego arbitror nō
hoc diceret. si legisse se meminisset.
qm̄ temptatio est vita hoīs su-
per terram. hoc. n. qui meminit.
non ea tñ triplici tēptatiōe tem-
ptatus fuisse dñm arbitratur. que
facta est in ieiunio deserti. in pi-
naculo templi. in vertice mōtis.
Sane in oibus erat manifesta tē-
ptatio. Verum illa que ex tunc.
z deinceps vsq; ad mortē crucis
ei non defuit. z si occultior vehe-
mentior tñ fuit. ne hoc quoq; ap-
posita similitudis videbis abhor-
rere. nam z tria illa bñficia. q̄ iaz

trāsire. euidētissima. z i lucē po-
sita esse noscunt. Sane q̄ ad spē
vite eterne p̄tinet. necdū exhibi-
tū. necdū p̄palatū est nobis. ni-
hil p̄inde mirū. si sit minus apte
tēptatio. Vbi ēt causa tēptatiōis
occulta. Lerep z diuturnior. z va-
lidior ipsa est. q̄ aduersus spē no-
strā q̄cqd hz malignitatis. exere-
rat inimic;. itaq; p̄rio q̄dē vt au-
ctori nature ingratos faciat ani-
pliores ingerit sollicitudinē p̄ na-
tura. quēadmodū ipsi ēt xpo esu-
rienti ausus est dicere. dic vt lapi-
des isti panes fiāt: quasi vero fig-
mentū n̄fuz ignoret. ipse q̄ finxit
aut nō curet hoies. q̄ pascit volu-
crea celi. Quā vero ingrat; est ei
q̄ p̄ hoīem vniuersum cōdidit
hunc mundū. q̄sq; vt substantiam
eius cōcupiscit obtineat. proci-
dēs nō veretur adorare malignum.
hec inquit oīa tibi dabo. si proci-
dens adoraueris me. Tu ne illa
fecisti mī. Nōo dabis. q̄ ille cre-
auit. aut quō ab ste sperāda. quō
tua adoratione petenda. q̄ ab il-
lo cōdita in illius posita sūt dī-
ctione. Jam in eo q̄ ait mitte te
deorsuz. caue tibi quicunque es:
qui templi pinaculuz conscendi-
sti. Caue speculator dom; dñi. ca-
ue qui in ecclesia christi locū cer-
neris tenere sublimē. Quā in-
gratus. n. immo q̄ iniuriosus es
magno illi pietatis sacramento.
si in illo questu extimes pietatē.
Quam infidelis ei. qui ministe-
rium hoc sanguine proprio cōse-
crauit. si eo queras gloriā tuā.

Sermones sup ps

que nihil est. queras q̄ tua sunt: nō que iesu xpi. Quā indigne respondes ei⁹ dignationi: qui in dispensatione humilitatis sue sublimē esse te fecit. celestia tibi sacramēta pmisit. celestē forte: et apliorē q̄ celestibus ipsis spiritib⁹ tradidit potestātē: si deorsus ipse remittas. Sapiens non q̄ sursum sunt: sed que sup terraz. Sz et ois q̄ de vtrutū eminētia ad inanis glie sese dimittit: et deicit appetitū. haud dubium quin dño virtutū. qui tanta inter nos tolleravit vt nobis formā huius iprimeret scitatis p grā p̄meliā reddat. Cōsiderem⁹ diligentius fratres ne forte illa prima tēptatio q̄ corporalis necessitatē occasiōe aium turbat aspidi debeat comparari: hoc. n. aial quodāmodo violentū morſu nocet. obturat. aurē ne vocē audiat incantantis. Quid vero agere nitit in hac parte tēptator. nisi vt aduersus cōsolationē fidei. aurē cordis obstruat. et obturet. Sz nō proficit in eo inimicus. nō illi⁹ preclūdit auditum q̄ ait. nō i solo pane vivit homo: sz in omni vbo: qd̄ pcedit de ore dei. nā in eo q̄ ait. Hec oia tibi dabo. si p̄cides adoraveris me: insidias et male suadibilē sibiluz aia duerte draconis. Ferūt illum in arena volitantē etiā anes volātes flatu attrahere venenato. q̄ venenat⁹ hic flar⁹ fuit. hec oia tibi dabo. si p̄cides adoraveris me. Aerū n̄ erat ista qlibet avis: nihil potuit draconis flatu ad il-

lā. De basilisco qd̄ dicim⁹. Adstruofius ceteris. solo visu hoiez interficere phibet. ni fallor vana glia est. Videte inq̄t ne iustitiaz vraz faciatis coraz hoibus. vt videamini ab eis. Ac si dicat. Cave te oculos basilisci. Sz cui dicitur basiliscus nocere. Et qui n̄ videt basiliscū. Alioquin si prior eū videas iā. nihil tibi nocet vt aiūt magis morit ipse. Ita ē fratres. n̄ vidētes necat inanis gloria celos et negligentes. q̄ se ei ostant q̄ se exponunt. et non potius ipsi inspiciunt. nō attēdunt. nō discutiunt illā. non videtur deniq̄ q̄ sit friuola. q̄ caduca. q̄ vana. q̄ subtilis. Si q̄. n. intueatur. Hoc modo moritur basiliscus. nec iā occidit eum gloria: sed magis occiditur. et occidit ei quodāmodo v̄sa in pulverem. imo redacta in nihilū. Puto aut nō est querere qd̄ ad inanē gloriā ea tēptatō v̄sa sit p̄nere. vt dictū ē. si fili⁹ deus. mitte te deorsū. vt qd̄. n. hoc: nisi vt laudares. vt videres a basilisco. Et vide quō ipsum occul-tauerit basiliscū. quasi vt nō posset ante videri. Scriptū ē inquit quō angelis suis mādavit d̄ te vt in manib⁹ tollāt te. Quid scriptū est maligne. qd̄ scriptū est. Angelis suis mādavit de te. Quid mādavit. Advertite. et videte qz subticuit fraudulent⁹ q̄ fraudis sue comēta dissolueret: qd̄. n. mādavit. Nepe quod in psalmo sequitur. vt custodiant te in oibus vijs tuis. Nunqd̄ in precipitijs

Qui habitat in adiutorio altissimi

Qualis via h̄ de pinaculo tēpli
mittere se deorsum. Non est via
hec: s; ruina. Et si via est tua. non
est illius. Frustra in temptationē
capitis intorristi. q̄ scriptū est ad
corporis p̄solationē. Hūc enī
necesse ē custodiri. cui timendus
ne offendat ad lapidē pedē suū.
nō ē q̄ custodiat cui deest qd̄ ti-
meat: Quid vō taces et illud qd̄
sequit̄. super aspidē et basiliscum
ambulabis et conculeabis leonē
et draconem. Ec. n. hec parabola
tangit. Monstruosa malignitas
mōstruosis appellationibus con-
culcanda figurat. Nec modo ab
ipso capite. s; et iā a corpore vni-
uerso. Siquidem aduersus dñm
post trinā confusionē hanc non
iā serpentina calliditate: s; crude-
litate vsus est leonina vsq; ad cō-
tumelias ad flagella ad alapas
ad mortē. et mortē crucis. S; ma-
nifeste ē leonē te cōculcauit leo
et tribu iuda. Sic et aduersū nos
fratres: vt in ceteris oib; viderit
se frustratū toto iā furore p̄secuti-
onē suscitāt. qualis non fuit ab
initio. vt vehemētia tribulatiōis
regnū celeste sperantib; interdu-
cat. Felix aīa que et ipsum leonē
potenti virtute p̄culcās violentū
illud rape p̄ualebit. Ex hoc ita
q; dilectissimi tanq̄ su p̄ aspidē
et basiliscū cautius. et solliciti⁹ am-
bulē. Caueamus oēm radicē
amaritudinis: vt nemo nostrū mor-
da et inueniat nēo audax vel ar-
dens: nēo inecorabilis. aut rebel-
lis. Nec vō deorsus mittam⁹ nos

s; transcendamus: et transiliam⁹
letalē glorie temporalis obtutū
vt qd̄ scriptū est. frustra iaciāt
rete ante oculos pennator. Con-
culcemus leonē pariter. et draco-
nē. vt neq; illius rugitus terre at-
tē. nec istius status interficiat. Ai-
dent hec quatuor monstra affe-
ctiōib; eque quatuor singula lin-
gul incubare. Cui ergo potissimū
draco insidiat. Existio q; cupidi-
tati: q; hanc noverit eē radicem
malorū oīum: et q; maxie cor sub-
uertat. Inde. n. quasi p̄sulens di-
xit: hec oīa tibi dabo. Nam d̄ leo
ne quidez manifestum est. q; tibi
ad timoris ianuam terrificos de-
rigit⁹. Porro tristitie fores asp̄is
obseruatū eas maxime morib;⁹
suis peruias arbitret̄. Unde et ad
dñm xpm: donec iam esurientes
cerneret: non accessit. Et contra
sane caueat necesse est letitie basi-
liscum: q; eo potissimū aditu ve-
nenatos soleat ingerere radicis
oculorum. Nec vana gloria nisi
ab letitie noceat vanitatē. Illud
quoq; considera. an forte virtu-
tes quatuor. Quatuor h̄js picu-
lis opponere valeamus. leo ru-
giet q̄s non timebit. si q̄s ille fue-
rit. fortis erit. S; frustrato leone
draco abscondit i arena. vt virulē-
tis flatibus attrahat aīam insu-
flans ei quodammodo concupis-
centiā terrenorum. Quis putas
illi⁹ preteruitabit insidias? Nēo
itaq; nisi prudens. At forte dum
ad ista d̄scēde caues. vrget q̄s mo-
lestia et ecce p̄ximus asp̄is adest

Sermones sup ps

Nam opportunū sibi tempus in-
uenisse videt. Quis non exaspe-
rabitur ab aspidē ista? Nepe vir
teperās: et modestus: qui scit habū
dare: et penuriam pati. Puto ex
hac occasiōe, faciare te volet ma-
le bladiēs oculi neq̄. quis auer-
tet faciē suā? Profecto iustus: q̄
nō mō nō ipse sibi accipere glo-
riaz: que dei est: sed nec ab alio q̄
dē recipere velit oblatam. Si tū
sit ille iustus. q̄ iuste q̄ iustū est
exequat. q̄ iustitiaz suā nō faciat
corā hoīb. q̄ deniq̄ tū iustū sue-
rit. caput. n̄ leuet. hec. n. virtū spe-
cialiter ex humilitate p̄sistit. hec
intentionē purgat. h̄ quoq̄ meri-
tūz oē eo veracius et efficacius ob-
tinet. quo iā min⁹ arrogat sibi.

Clamauit ad me et ego exaudia-
m eū cū ipso sum in tribulatiōe eri-
piam eum et glorificabo eum.

Sermo. xiiij.

Clamauit ad me et exaudi-
am eū. Hoc plane est te-
stamētū pacis: hoc pietas
sed⁹. hoc ē pactū misericordiē. et
pie miseriōis. Spauit in me libe-
rabo eū. nomē meū cognouit: p-
tegā eū. Innocauit me et ego ex-
audia. n̄ dic dign⁹ fuit. iust⁹ et re-
ct⁹ in oēs m̄ib. et mūdo corde
p̄pterea liberabo: p̄tegā. exau-
dia eū. Si. n. hec aut similia dice-
ret. q̄s n̄ diffideret. Quis gloria-
bilis casti se h̄ere cor: n̄c aut ap̄
te. p̄pitiatio est: et p̄p hanc leges
tuā sustinere d̄ne: dulcis lex: que
meritum exauditionis in clamo-
re constituit postulationis. Cla-

mauit inq̄t ad me. et exaudia eū.
Merito non exaudis qui clama-
re dissimulat. aut oīno nō postu-
lans. aut tepide postulans: et re-
misit. Siquidē in dei auribus d̄
sideriū vehemēs clamor magn⁹
e regiōe at remissior inēctio vox
submissa. Quā illa penetrabit nū-
bes. q̄ audietur in celis. n̄pe vt
clamandū sibi nouerit homo in-
ter primordia sue oratiōis. ipsuz
quē oratur⁹ est patrē in celis esse
ptinus admonet. q̄ v3 ipetu quo-
dā spūs illo sibi iaculandū ēe me-
minit orationē. Spirit⁹. n. est de-
us: et in spiritu clamat necesse est
quisquis clamorem suū ad deū
desiderat peruenire. Sicut. n. in
faciē hoīs respicit tanq̄ homo s3
magis intuetur cor. sic ad cordis
potius vocem q̄ corporis aures
eius cui merito dicitur deus cor-
dis mei. Hinc est q̄ moyses foris
tacens intus audietur dicente do-
mino. Quid clamas ad me. Clam-
auit ad me: et ego exaudia eū.
non immerito. Clamorē magnū
sāe magnitudo necessitatis extor-
sit. Quid. n. clamās petijt nisi cō-
solationē. liberationem glorifica-
tionem. Alioquin q̄ sup hīs ex-
audietur. si p̄ alijs clamat. Exau-
diam eum ait. In quo exaudies
domine: vel in quibus. Cum ipso
sum in tribulatione: eripiam eū:
et glorificabo eum. Ad magnū il-
lud tridū. q̄ proxime sumus ce-
lebraturi: hunc mihi terrariū ar-
bitroz referēdum. Siquidē et ipse
propter nos tribulationē. et volo

Qui habitat in adiutorio altissimi

rem inuenit: quā posito sibi gaudi-
dio sustinuit crucē p̄fusione cō-
tempta. Verū tamen que de ipso
erant sicut ante mortē predixit:
finem habuerūt: et sicut in morte
dixit cōsummata sunt: et ex tūc sa-
batizauit: nec dilata est gloria re-
surrectiōis. die tertio summo di-
luculo sol iustitie de tumulo or-
tus est nobis. Ita ergo fruct⁹ pa-
riter tribulationis et vitas ere-
ptionis in manifestatione glori-
ficationis apparuit. nihilomin⁹
quoq; et in nobis fuisse quoddā
tridūū posse videbit assignari. cū
ipso suz ait in tribulatione. **Q**uā
hoc nisi in die tribulationis nre
in die crucis nostre dum imple-
qđ ipse ait. In mundo quidē p̄s-
suras hēbitis: et qđ apostolus ait
Omnēs qui p̄ se volūt viuere in
christo p̄secutionem patiunt. nā
et liberatio plena: et perfecta an-
te diem sepulture esse nō poterit
qđ maneat iugū graue sup filios
adam a die exitus de ventre ma-
tris eoz vsq; in diem sepulture
in matrem omniū. In hac igitur
die etiam eū inquit. quādo iā
nihil vltra: qđ vel corpori vel aīe
faciat mundus habebit. sane glo-
rificatio diem vltimū manet diē
resurrectionis: quando resurget
in gloria. qđ in ignominia iterim
seminatur. Unde scimus qđ no-
biscum sit in tribulatione: Ex eo
vtiq; qđ in ipsa tribulatiōe sum⁹
nos. Quis. n. sustineret qđ subsi-
steret. qđ p̄listeret sine ipso. **O**m-

ne gaudiū existimemus. cum in
tribulatiōes varias iciderimus
fratres mei. nō modo qđ p̄ mul-
tas tribulationes oportet nos in-
trare in regnū dei: sed quā iuxta
est domin⁹ his qui tribulati sūt
corde. Si ambulauero i medio
vmbre mortis ait quidam. nō ti-
mebo mala: quoniam tu mecum
es. Ita ergo nobiscū est omniū
diebus vsq; ad consumationem
seculi. Quando aut erim⁹ nos
cū ipso: nimirū quādo raptemur
obuiam christo in aera. et sic sem-
per cum domino erimus. Quan-
do apparebimus cum ipso i glo-
ria nempe cum christus apparu-
erit vita nostra. Interim sane ab-
scondatur necesse est: vt p̄cedat
tribulatio ereptionē: ereptio glo-
rificationem. Vox liberati. Con-
uertere anima mea in requies tu-
a: quia dominus benefecit tibi
quia eripuit animam meam de
morte et cetera. Eripiam eum. et
glorificabo eum. Felix qui te inte-
rim consolatorē et adiutorē ha-
bet adiutor in oportunitatib⁹ in
tribulatione. At qđ felicior quē
iā eripuisti. et exemisti tātis ma-
lis: qđ felicior qđ iam exempt⁹ de
laqueo venātū. qui iam raptus
est ne malitia mutaret intellectū
illius aut ne fictio deciperet ani-
mam eius. Longe p̄c hīs om-
nibus tamē felicissimus ille er i-
quem assumpseris ad te ipsum.
quem repleueris in bonis domi-
tue: et claritati tue cōformaueris

Sermones super ps

ed. Et nunc filioli clamemus in celum. et miserabitur nri deus nri. Clamemus in celum qz sub celo oia labor: et dolor: vanitas et afflictio spūs. Deniqz prauū est cor hominis: et inscrutabile: pni sensus eius in malum. Non est in me bonū: hoc ē i carne mea: lex peccati i ea hitat aduersus spūz cōcupiscit. Postremo et cor in eum dereliquit me. et corpus mortuum est propter peccatū. Sufficit autē diez quoqz malitia sua: et ē mūd⁹ ipse positus i maligno. Quē neqz in oibus seculū: qz nequiter aduersus animam secularia desideria militare noscuntur. Sūt et principes mūdi huius tenebrarū harum: speciales nequitiæ aeree potestates: et inter eas callidior cūctis animantibus serpens: hec ergo sub sole oia. hec oia sub celo. Ad qz horū omniū confugiū facis in quo horū oīū spās solatiū aliquid: aliqd auxiliū inenire: Si queras itra teiarumit cor tuū et obliuioni datur te repieris tanqz mortuum a cord. Si itra te corp⁹ qd corripitur aggrauat aiam. Si circa te: etiam terrena inhabitatio sensū reprimat multa cogitatē. Quē ergo supra? Sz cant⁹ esto ventosa agmina transilire. Quia eni omne datū optimū: et omne donū perfectū nō nisi desursum est: nouerunt mediū iter latrūculi obsidere. Transi igitur: transi puigiles illas nequitiās que taz indefesse custodiūt: et obseruāt nequis in

illam possit euadere ciuitatē. Si te percusserint: si vulnerauerint. mitte eis palliū qd in egypto ois ioseph adultere dereliquit. dimitte sindonē: vt cū illo euangelico iu uene profugias nud⁹ ab eis. Nūquid non solū illius pallium datū est in manus impij. de quo eidem dñs ait. Verūtamen aiam illius serua. Ita ergo sursum cor sursum clamor sursum desiderit sursum cōuersatio: sursum intentio et omnis expectatio tua desursum sit. et lama in celū vt exaudiaris et qui in celis ē pater mittat tibi auxiliū de sancto. et desyon tueatur te. Mittat interim auxiliū de tribulatione. eripiat a tribulatōe glorificet in resurrectione. Magna sunt hec: sz tu magne domine promissisti. Ex tua promissioe speram⁹. vnde audem⁹ dicere: si corde clamam⁹ pio: certe debes ex promisso. Amen.

Longitudie dierū replebo eū et ostendam illi salutare meū.

Sermo. xv.

Ene nobiscūz agis fratres satis huic competit tēpori vsus psalmi. Celebraturis proxie dominicā resurrectionē: iam nunc cūqz nostrū sua promittit. vt festiū in capite suo factū recolāt mēbra qz i se ipsis prestant aliquando faciendū. Cōgruus finis psalmi vbi psallēti finis promittitur tā beatus. Jocū de cōpletur dū in eo spondet replectio tā iocūda. Longitudie i qd dierū replebo eū. et oīdaz illi

Qui habitat in adiutorio altissimi

salutete meū. Sepi⁹ nos amōco
fres q⁹ iuxta pauli sniaz pmissio
nem habeat pietas vite. que nūc
est pariter et future. Unde et idē
ait. habetis nūc qdē fructū vřz i
sanctificatiōe. finē vero vitā eter
nā. Ip̄a est que h̄ loco pmittitur
plenitudo. Ip̄a ē lōgitudō diez
Quid. n. tā longū q̄ eternū est.
quid tā lōgū q̄ nullo fine p̄cidit
Bon⁹ finis vita eterna bon⁹ finis
q̄ finē nō h̄z. Et sane cuius finis
bonus est: ip̄s etiā bonū. Ample
ctamur itaqz sāctificationē: qm̄
bona est: qm̄ finis ei⁹ vita sine fi
ne. Sāctimoniā sectemur et pacē
sine qua nemo videbit deū. Lō
gitudinē inq̄t diez replebo euz.
et ostendā illi salutare meū. Dex
tere dei est ista pmissio: mun⁹ est
dextere: quā sibi olim porrigi sā
ct⁹ optabat. Operi inq̄t manuū
tuar porriges dexterā. Belecta
tiō is in dextera hac vsqz in finē.
hāc nimiz et ille sibi porrigi op̄
tauit. et obtinuit dexterā: de q̄ psal
mista ait. Vitam petiit a te. et tri
buiisti ei lōgitudinem diez in se
culū: et i seculū seculi. Manifesti
us sapiēs deniqz dicit. In sinistra
ei⁹ diuitie et gl̄ia: i dextera aut lō
giturnitas vite. Quis est hō: q̄
vult vitā: diligit dies videre bo
nos. Nec vita q̄ viuim⁹. magis
mors ē: q̄ vita. nec simplici⁹ vita
s̄z vita mortāl. Mox et hō dicim⁹
qm̄ mori certissime tā p̄pinquat
Quid vero agim⁹ ex quo p̄mū
incipim⁹ viuere: nisi morti p̄pin
quare. et icipe mori: S̄z et dies q̄

lescūqz vite hui⁹ paucis et mali s̄
sicut sc̄s patriarcha testat. Ibi
vivere viuif. vbi viuida vitē ē: et
vitalis. vbi dies boni vbi itermi
nabilis lōgitudō diez. Trās ei: q̄
tā n̄ mō fortiter. s̄z et suauiter di
sponit vniuersa. Eoz nēpe pauci
tas dieruz finiet breui q̄z sufficit
cuiqz malitia sua. Abi aut diez
bōitas eternitas quoqz nō deerit
Lōgitudie replebo eū. Qd̄ pu⁹
dixerat glorificabo eū. enidētur
hoc vřculo declarauit. Qui tñ n̄
sufficeret ab eo glorificari. cui⁹ p
fecta s̄ opa: Ad. n. tāta imēstas
nisi in imēsu glorificare quē p̄iaz
pōt. necesse ē sit magna glorifica
tiō q̄ descēdit a magnifica gloria
voce delapsa a magnifica gloria
ait petr⁹. Bene magnifica gl̄ia
glorificās tā magnifice i longitu
dine. in multitudinē: in plenu
dinē caritatis. Fallax gl̄ia: et va
na est claritas: dies hoīuz breuis
Sapiens hmōi non optabit. ma
gis loq̄tur ex corde ei q̄ ituetur
cor. et diem hoīs non desiderauit
tu scis. Ego tñ plus aliqd. q̄ nō
desiderat. desidero vt ne recipi
am quidem. Scio. n. cuius vox
sit ego claritatem ab hoīe acci
pio. Nam vero miseri. q̄ gloriā
que ab invicem est querimus. et
nolumus eā: que a solo est deo.
Sola q̄dem ea. q̄z solaz negligi
mus. longitudinē h̄z sola reple
tionē. Breues dies hominis. et
dies ei⁹ tanq̄ flos agri sic efflore
bit. Exsiccātū est. inquit senuz: et
cecidit flos. verbum autem dñi

Sermones super psal.

manet in eternū. Aeris nimirū
dies: q̄ nō nouit occasum eterna
veritas vera eternitas. ac p̄inde
vera eternaq; satietas. Alioquin
quō gloria illa replebit: q̄ fallax.
et vana ē. Deniq; et inanis d̄r: vt
noueris te ex ea magis exinna/
niri possesū posse repleri. Bonū
ergo iteri magis abiectio q̄ ela/
tio. bonū magis necessitas q̄ vo/
luptas q̄ cū vtraq; res citi⁹ trāse/
at. alta penā hēat. altera sit pari/
tura coronā. Aut tribulatio: q̄ p/
bationem opatur: ducit ad glo/
riam: Cū ipso suz inquit in tribu/
latione: eripiam eum. et glorifica/
bo eū. Agamus gratias p̄r mise/
ricordiaz: qui nobiscū est in tri/
bulatione et in oi tribulatōe nra
nos consolatur. Res. n. vt dixi
necessaria tribulatio: que in glo/
riam vertitur tristitia: que muta/
tur in gaudiū. Gaudiū sane lon/
gum: quod nemo tollat a nobis
gaudiū multiplex: gaudium ple/
nū. Res necessaria ista necessitat/
q̄ coronam parit. Non cōtēna/
mus fr̄es semen modicū est. ma/
gn⁹ exinde fruct⁹ exurgit. Forte
insipidū. forte acerimū est. forte
granū sinapis. Non p̄siderem⁹
que videtur. Sed q̄ non viden/
tur in eo. Que. n. vident ipalia
sunt: que aut non vident eterna.
P̄: relibemus primitias gl̄ie: glo/
riemur in spe magni dei. nō solū
aut: sed vt dicā expressius glorie/
mur in tribulatione: in ea siq̄dē
spes glorie est. Vnde si non hoc
ipsum docerete voluit apostol⁹

eu subiunxit. **Q**uā tribulatio pa-
 tientiam opat. patientia. pbatio
 nem. pbatio vero spē. **N**ō fuisse
 aduertere ē in hys verbis cū pre-
 misisset apostolus gloriari i spē.
 non aliud aliqd: sed ampli⁹ euz
 addidisse dicendo. Non solū at:
 sed ⁊ gloriari in tribulationib⁹.
Non. n. altera gloriatio pmeda-
 tur. s; addit magis. vbi spes glo-
 rie. imo ⁊ ipsa iā tribulatiōe glo-
 ria ptinet. sicut spes fruct⁹ in se-
 mine. sicut ipse fruct⁹ in semine ē
 in hunc modū etiam mō regnū
 dei intra vos ē: thesaur⁹ ingens
 i fictili vase. in agro vili. Est in q̄s
 sed absconditū. **F**elix q̄ ibi iuene-
 rit illud. **Q**uis ille: **N**ēpe q̄ me-
 se magis cogitauerit q̄ semētē.
Oculus fidei iuenit hūc thesau-
 rū. nō fm faciē iudicās: s; vidēs
 q̄ non apparent. sed itūēs. que n̄
 vident. q̄ veraciū hūc thesaurū
 inuenerat: quē volebat inueniri
 ab alijs qui dicebat. **M**omenta
 neū h̄ ⁊ leue tribulatiōis nostre
 supra modū i sublimitate eternū
 pōd⁹ glorie opat in nobis. nō di-
 xit remūerabit. s; eternū pondus
 glorie opat in nobis. **L**atet glo-
 ria fr̄es mei abscondita est nobis
 i tribulatiōe: in momētaneo hoc
 latet eternitas. i hoc leui pond⁹
 sublime ⁊ supra modū. **I**nterim
 ergo festinem⁹ nobis emef agz
 istū. emef thesaurū istū. q̄ abscondi-
 t⁹ ē in agro. **E** ē gaudiū existie-
 m⁹ cū in varias inciderimus tri-
 bulatiōes. dicam⁹ ex aio: dicam⁹
 ex snia: bonū magis ire ad domū

luctus. q̄
Cum ipso
dominus.
tribulatio
autem ad
nō solum
domino o
cū inq̄. s. g
in tribulat
p̄cis. Que
ad mariā o
ḡne nobiscū
rie erim? cū
sit b̄at̄a t̄i
nobiscū sit
Erit aut q̄
obuiā r̄pō
erimus. Si
b̄ere nobis
patric red
t̄is patria m
bi tribulaty
q̄ regnare f
line te glori
b̄at̄e de mai
b̄at̄e te meci
d̄m̄. cū in
q̄d volui
p̄bat formā
no tribulati
r̄bi in tuo n
t̄is. sicut c
na dignat̄
et dicere
nullis f̄iā o
quid cūctan
t̄am̄. m. E
nobiscū ē in
nobiscū. q̄
s̄ quoy si

Qui habet in adiutorio altissimi

Inclutus. **Q**uod ad domum conuulsi.
Cum ipso sum in tribulatione ait
dominus. et ego aliud interim. **Q**ui
tribulationem requiram. **A**dhibi
autem adherere deo bonum est.
non solum autem: sed et ponere in
domino deo. spes mea. quia eripias
eum inquit. et glorificabo eum. cum ipso su
in tribulatione. Emanuel nobiscum
deus. Ave gratia plena ait angelus
ad mariam dominus tecum. In plenitudine
gratie nobiscum: in plenitudine glo
rie erimur cum illis: descendit ut. prope
sit huiusmodi: qui tribulatio sunt corde. et
nobiscum sit in tribulatione nostra.
Erit autem quando rapiemur in nubibus
obuiam christo in aera. et sic spem cum domino
erimus. Si tamen curemus interius eum
habere nobiscum. ut sit comes vie: qui
patrie redditor et futurus: imo qui
tunc patriam modo sit via. Bonum mihi
tribulari: dummodo ipse sit mecum.
qui regnare sine te. sine te epulari
sine te gloriari. Bonum mihi in tri
bulatione magis amplecti te. in camino
habere te mecum. qui esse sine te vel in celo
Quid enim mihi est in celo et a
te quod volui super terram. Aurum
probat fornax. et viros iustos tenta
tio tribulationis. Ibi cum eis es dicit
ubi in tuo nomine congregasti melius
astas. sicut olim cum tribus pue
ris dignatus etiam ethnico appare
re. ut diceret. quia spes quartus si
milis filio dei. Quid trepidamus.
quid cunctamur. quod refugimus hunc
caminum. Sicut ignis: sed dominus
nobiscum est in tribulatione. Si deus
nobiscum: quod contra nos: Nihilomi
nus quoque si ille eripit. quod est qui rapi

at de manu eius: quod est dominum
eius possit eruct: Postremo si ille
glorificat quod nam alius gloriam facit
et. Si ille glorificat quod humiliabit
Audi deique quod nam gloria ipse glo
rificet. Longitudine inquit dierum re
plebo eum. et primo quod deus in eo quod dierum
nomen pluraliter posuit. non
vicissitudinem aliquam. sed multitu
dinem voluit promittere: Alioquin
si vicissitudinem suspicaris. melior
est dies una iustis domini super milia
Legimus scriptum: et perfectos viros
est ab huiusmodi diebus. non solum plenos mi
grasse dierum. nec sane aliud quam vir
tutum plenos legimus. et gratiam. ni
mirum usque ad hanc plenitudinem ve
lut de die in diem: de claritate in cla
ritate non quod deus a suo: sed a domini spi
ritu transformant. Si ergo dies
gratia dicitur: ut supra meminimus
etiam dies hominis claritas: qui ab homine
est: et male videtur gloriam. quam ab in
uicem quimus. quod non magis ve
rus dies: imo et plenius meridies.
vel glorie plenitudo. Postremo
evidentius audi sine ulla vicissitu
die dies multos. Erit lux lune si
cut lux solis ait propheta. et lux solis se
ptemplacit sicut lux septem dierum.
Istis mihi fallor cunctis diebus vite
sue: psalmos suos cantare in domo
domini. rex fidelis optabat. Erit. nam deus
uotos esse deo ad singula tate. et
tam multiplicis glorie munera. et in
omnibus semper gratias agere. quasi cum
cunctis diebus psalmos dicere non ei
Longitudine dierum replebo eum.
Ac si manifestus dicat: Scio quod
desideret. Scio quid sitiat. quid

Sermones super ps

sufficiat ei. **N**ō. n. argētū. vel au-
ruz sapit. non voluptas: non cu-
riositas. nō dignitas aliqua secu-
laris. **N**ia detrimentū fecit. om-
nia aspernat: et arbitratur vt ster-
cora. Exinanivit semetipsum pe-
nit: nec se patit occupari. q̄b⁹ no-
uit n̄ posse repleti. nō ignorat ad-
cuius imaginē conditus sit. cui⁹
magnitudis capax sit nec susti-
net de modico crescere: vt de ma-
xio minuatur. Itaq; lōgitudine
dierū replebo eum. quem nisi ve-
ra lux reficere. nisi eīna replere
pōt. Siquidem nec longiturni-
tas illa terminū: nec claritas illa
occasū: nec satietas illa fastidiū
hēt. Erit. n. securitas de eternita-
te: gloriatio de veritate: exultatō
de satietate. Et ostendam illi sa-
lutare meū. **M**imirum ex tunc vi-
dere merebit: quod optauit. **C**uz
sibi rex gloriosā eribebit ecclesiā
non habentē maculam ob splen-
dorē dei: sed neq; rugam ob om-
nīmōdā plenitudinē suā. **A**lioq̄n
ad illi⁹ fulgorē luminis: sicut nō
impurus sic uec turbatus quidē
animus: aut aliquis inq̄natus as-
surgit. **I**nde ē q̄ nunc quoq; v t
supra memini. sctimonia simul
et pacem sectari p̄cipimur: q̄ sine
h̄sa nemo videat deum. **C**uz er-
go repleueris in bonis desideriiū
tuū: vt non aliud sit quod requi-
ras. serenato penit⁹ ex ipsa pleni-
tudine aio: videre iā poteris sere-
nitatem illam: plenitudinē ma-
iestatis similis dō factus. q̄ vide-
as deus sicuti est. **A**ut forte quia

plen⁹ omni gloria in semetipso et
foris saluationem: quā operatus
est deus: et plenā maiestate eius
oēm terram vndiq; circūspici-
et. et deliciosissim⁹ deliciosissimi
seculi habitator: ad hoc quoque
referri posse videbit quod adie-
cit. et ostendam illi salutare meum.
Alioq̄n accipiam⁹ si magis pla-
cet et hoc mō vt ipsos. quos pro-
miserat dies: in hac oñsione salu-
tari exponat. **L**ongitudine inq̄t
dierū replebo eum. **E**t tanq̄ que-
reres vnde illi dies i ciuitate: de
qua legimus: qz non lucebit ibi
sol p̄ diem. nox enim non erit in
ea. **O**stendam illi inq̄t salutare
meū vt quemadmodum et i alia
scriptura dicitur. lucerna ei⁹ sit
agnus. **O**stendā illi salutarē me-
um. non iā in fide erudiam. non
iāz exercebo in spe. sed in sp̄e ad-
iplebo. ostendam illi salutarē me-
um: vñdam illi iesum meum. vt
i eternū iam videat: in quēz cre-
didit. quēz dilexit. quē semp op-
tauit. **O**stēde nobis dñe miseri-
cordiam tuam. et salutare tuum
da nobis. **O**ñde nobis dñe salu-
tare tuum et sufficit nobis. q̄. n.
videt illud: videt et te quia ipm
in te. et tu in ipso. **H**ec est autem
vita eterna. vt cognoscamus te
vex deū: et quē misisti iesum xp̄s
Itaq; tunc dimittes seruū tuum
dñe secundum verbū tuū in pa-
ce. **C**um viderint oculi mei salu-
tare tuum iesū xp̄m dñm nostrū.
qui est super omnia benedictus
Amen.

De consideratione liber primus

Beati Bernardi abbatis i librol
de p[er]sideratōe ad Eugenū pon.
maxi. Prologus.

Ubi aium dicitare
aliqd. Qd te Papa
brissime Eugeni. vel
edificet. vel delectet
vel p[er]soletur. S3 ne
scio quō vult ⁊ nō vult exire leta
qdē. sed lenta ofo. duz certatim
illi f[er]ia impare contendit. male
stas atq[ue] amor: Nampe vrget il
le. ihibet illa. Sed itervenit tua
dignatio. qua h[ic] ipsum non p[er]ci
pis. sed petis. cū p[er]cipe magis te
deceat. Malestate igit[ur] tā dignā
ter cedēte. Quidni cedat p[er]udo?
Quid. n. si cathedrā ascendisti.
nec si ambules sup[er] pēnas v[er]toz
subduceris affectui. Amor dūm
nescit. agnoscit filiū. ⁊ in isulis.
P[er] se satis subiect[us] ē. obseq[ui]tur
sp[er]te. gratis obtēperat. libere re
ueret. nō sic aliq[ui] nō sic. sed aut ti
more ad ista ipellunt. aut cupi
ditate. Hi sunt qui in facie b[ea]di
cūt mala aut in cordibus eoz. **Blā**
diunt corā. in necessitate d[omi]ni
ficiunt. At caritas nunq[ue] excidit
Ego vt v[er]z fatear. m[er]itis suz libe
ratus officio. sed nō depredatus
affectu. **U**li mihi inuiscerat[ur] eo.
nō mihi e medullis tā facile ab
straheri. Ascēde in celos. descen
de i abyssos. nō recedes a me. se
q[ui] te quocūq[ue] ieris. **A**maui pau
perē spiritu. amabo pauperuz ⁊
diuitū p[re]m. nō enim si bene te
noui. q[ui] p[er] paupe[re] factus. ideo
non paup[er] spiritu es. **I**n te hanc

mutationē factā esse p[er]fido. non
de te nec priorū statui tuo succes
sisse p[er]motionē. s[ed] accessisse. **N**o
nebo te p[er]ide. si vt magis: sed vt
m[er]it[is] plane vt amans.

Amēs magis videar: s[ed] ei q[ui] non
amat: ei q[ui] vim nō sentit amoris.

De p[er]sideratōe liber primus.

Ade iā ergo icipias
libet ab occupatōi
bus tuis: quia i h[ic] is
maxime p[er]doleo tibi

Cōdoleo dixerim: si
tū doles ⁊ tu aliter. n. doleo ma
gis dixisse debuerā. q[ui] nō est con
dolere. vbi nō q[ui] doleat. Itaq[ue]
si doles cōdoleo. Si non: doleo
tū: ⁊ maxime: sciēs longi[us] a salu
te abistere memb[ri]z q[uo]d obstupu
it: ⁊ eg[re] se se non sentientez picu
losi[us] laborare. Absit aut[em]: vt de te
id suspicer. **N**oui q[ui]bus delitijs
dulcis quietis. ede non lōge aū
hac fruebare. non potes. his dis
sueuisse tam cito nō potes ita su
bito non dolere nup[er] subtractas
Plaga recēs dolore non caret.
Neq[ue]. n. iā occaluit vulnus: nec
in tā breui versum in insensibile
est. quanq[ue] si nō dissimules. non
deest tibi iugis mat[er]ia iusti dolo
ris. a quotidianis dānis. **I**nnit[ur] n[on]
fallor auelleris a tue rachel am
plexib[us]. ⁊ q[ui]tiens id pari p[er]tuge
rit: totiens dolor tuus remouet
necesse est. At q[ui] non contingit
Quotiens vis ⁊ incassum: quo
tiens moues nec promoues. q[ui]
tiens conaris ⁊ non potatur vltra
eniteris ⁊ n[on] pario temptas ⁊ ab

De consideratione

riperio: et ubi scipis ibi deficiis: et
 dum adhuc ordinaris succidunt te.
 Generunt filij usque ad partum aut pro-
 pheta: et vires non habent parturientes. non
 isti hoc. nec te melius. Altrite fro-
 tis es et istar vitule efratim doctus
 diligere tritura. Si pace tua. sic
 seras hinc tue. Absit. Nec est psilius
 qui dat? sit in reprobum sensum ab
 his sane cupio tibi pacem non cum his
 nihil plus mutuo tibi pace hac. mi-
 raris si unquam possit accidere. Etiam
 dico tibi. si sic res: ut assolet: per con-
 suetudinem in securam venerit. Noli
 nimis credere affectu tuo. qui nunc est
 nil tam fixum animo: quod neglectu et tpe
 non obsolescat. Vulneri vetusto et
 neglecto callus obducitur. et eo in-
 sanabile. quo insensibile fit. Denique
 dolor continuus et acerbus: diutur-
 nus esse non patitur. nam si non aliunde
 extinguitur: necesse est cedat vel sibi.
 Eni vero cito aut de remedio con-
 solationem recipiet: aut de assidui-
 tate stupore. Quid non inuertat con-
 suetudo: Quid non assiduitate du-
 ret. Quid non usus cedat. Quacumque
 quod amaritudinis per exhorrebant
 usu ipso male in dulce peruersum est:
 Audi iustum qui lamentetur super hominem.
 Que prius inquit tangere nole-
 bat anima mea: nunc pre angustia ci-
 bi mei sunt. Primum tibi importabi-
 le videbitur aliquid. processu tempo-
 ris si assuescas. iudicabis non adeo
 graue: paulo post et leue senties
 paulo post nec senties. paulo post
 et delectabit. Ita paulatim in cor-
 dis duritia iter. et ex illa in auer-
 sione. Sic gravis et continuus do-

lor. citum ut dixi habiturus est exi-
 tum aut sanitatem profecto. aut in-
 sensibilitatem. hinc proorsus hinc ti-
 bi timui semper et timeo: ne dilato
 remedio doloris non sustines peri-
 culo te irremocabiliter despatus
 imergas. Tereor igitur ne in medijs
 occupatibus: quoniam multe sunt dum
 finem diffidis. frontem duces: et
 ita sensum te ipsum quodammodo
 sensu priues. iusti vtilisquod doloris.
 Multo prudenter te illis subtra-
 has vel ad tempus. quod patiare trahi
 ab ipsis. et ducit certe paulatim qui
 tu non vis. Queris quomodo ad cor dux
 nec pergas querere quod illud sit: si
 non expauiisti tuum hoc est. Solus est
 cor dux. quod semetipsum non ex-
 horret. quod nec sentit. quid me in-
 terrogas. Interroga pharaonem.
 nec duris cordis salutem unquam ade-
 ptus est: nisi quem forte miserans
 deus abstulit ab eo iuxta propheta-
 tam cor lapideum et dedit cor car-
 neum. quid ergo est cor durum.
 Ipsum quod nec compunctione sci-
 ditur. nec pietate mollescit. nec mo-
 uet precibus. et minis non cedit
 flagellis durat. Ingratum ad benefi-
 cia est. ad consilia infidum. ad iu-
 dicia seuum. inuerecundum ad tur-
 pia. impavidum ad pericula: im-
 manum ad humana et temerarium
 ad diuina preteritorum obliuiscens
 presentia negligens. futura non pre-
 uidens. Ipsum est cui preteritorum
 propter solas iniurias: nihil omnino non
 preterit. et presentium nihil non
 perit: futuroque nulla nisi forte ad
 vlciscendum prospectio. seu prepara-

liber primus

tio ē. Et ut i breui cuncta horribilis mali mala cōplectar: ipsuz est qđ nec dei timet. nec hoīem reueretur: En quo te traher hnt nec occupationes maledicte. si tñ pergis vt cepisti ita dare te totum illis. nil tui tibi relinquens. Perdis tps. et si licet nunc alter me tibi exhibere iethro: tu quoq; in his stulto labore cōsumeris que non sunt nisi afflictio spiritus euisceratio mentis. exinanitio gratie. nā fructus horū quid nisi araneaz tele. Quiso te qle est illud de mane vsq; ad vespam litigat aut litigantes audire. Et vtinaz sufficeret diei malitia sua. nō sūt libere noctes. Alix relinqtur ne cessitati nature qđ corpusculi pausatōi sufficiat. et rursū ad iurgia surgit. Dies diei eructat lites: et nox nocti indicat malitiā vsque adeo non ē respirare in bonis. nō est alternā capescere requiem: nō vel rara interseri ocia. nō ambigo te quoq; ista deplorare: at frustra istud si non et emēdare studueris. Interim tñ sic facias semphortor: nec te vnq; ad ista duraueris quolibet vsu vel assiduitate. Percussi eos et non doluerunt: ait deus nihil tibi et illis. Iusti poti⁹ tibi aptare curato et affectionē et vocem: q̄ ait. Que ē. n. fortitudo mea vt sustineam. Aut quia finis meus: patienter agam. nec fortitudo lapidū fortitudo mea: nec caro mea enea ē magna virtus patientie. s; minime hanc tibi ad ista optaueri.

Interdū impatientem esse. pbatibilis. Tu ne approbes illoz patientiam qbus paulus dicebat. libenter suffertis insipientes cuz sitis ipsi sapientes. ni fallor hironia erat et nō laus. sed fustigatio qruādam mansuetudinis. qui datis q si manibus pseudo apostolis. a quibus et seducti erāt: ad queq; ipoz pegrina et praua dogmata trahi se patiētissime ferrent. Tū et subdens. sustinetis. n. in q̄t si q̄s vos in seruitutem redigit. nō bona patientia: cuz possis esse liber suuz te pmittere fieri. nō lo dissimules seruitutem. inq; certe i di es dū nescis redigeris. Debetate cordis indicū est. ppria nō sentire continuam vexationē. Alexatio dat intellectū auditū. ait qdam. vex est. sed si nimia nō fuerit. nam si sit. non plane intellectum dat. sed ptemptū. Deniq; i pius cum in profundū malozū venerit ptemnit. Expiscere ergo. et pessime seruitutis iugū iaz iamq; imminens. imo iam nō modice premens. non tantū cane: sed hore. An ideo non seru⁹ qz non vni seruis. sed oibus. nulla turpior seruit⁹ grauior ne q̄ seruit⁹ in deoz quā quocunq; ierint post se trahūt. et vnq; dños offendūt suos. Tu quoq; dic q̄so. vbi vnq; sis liber: vbi tut⁹: vbi tūse: Abiq; strepit⁹: vbiq; tumultus: vbiq; iugū tue seruitutis te premit. nec mihi repōas nūc apostoli vocē: q̄ ait. cū eēs liber ab oib⁹ oīuz seruū me feci. Lōge ē istd a

De consideratione

te. Nūq̄d hac ille seruitute. ho-
bus isernebat. in acq̄sitiōe tur-
pis questus. nūq̄d ad eū de to-
to orbe p̄suebāt ambitiosi: aua-
ri. simōiaci sacrilegi. cōcubinarij
icestiosi z queq̄ istiusmodi mō-
struosa g̃na hoīuz: vt ipi⁹ aposto-
lica auctoritate vel obīnerēt ho-
nores. ecclesiasticos vel retinerēt
Ergo seruū se fecit hō cui viuere
xps erat. z mori lucz. vt plures
lucrifaceret xpo. nō vt lucra au-
geret auaritie. n̄ igit ē. qd d̄ soler-
tissima pauli industria z charita-
te tā libera: q̄ liberali: serui cō-
uersatiōi tue patrociniū sumas.
Quā tuo digni⁹ apostolatu. quā
salubri⁹ tue p̄cie. quā z fructuosi⁹
ecclesie dei. audias poti⁹ ip̄s alibi
dicētē: scio empti estis. nolite ef-
fici fui hoīuz. Quid seruilius in-
digniusq̄ p̄sertim sumo pontifi-
ci. q̄ nō solū omni die. sed pene
oī hora isudare talibus rebus. z
p̄ talib⁹. Beni⁹ q̄ oramus. q̄
docem⁹ populos. q̄ edificam⁹
ecclesiā. q̄ meditamur in lege
dei: Et qdē quotidie p̄strepunt
in palatio leges. sed iustiani nō
dñi. Iustene etiā istud: Tu vide-
ris. nā certe lex dñi imaculata cō-
uertens animas. Ne aut nō taz
leges q̄ lites sunt z cauillatiōes
subuertētes iuditiū. Tu ergo
pastor z eps aīaz qua mente ob-
secro. sustines coram te semper si-
lere illam: garrere istas: falloz. si
nō mouet tibi scrupulum puer-
sitas hec. Puto qdē z interdū
cōpellat clamare ad dominū cū

pp̄ha. Arrauerūt mihi inīq̄ sa-
ber. s. n̄. vt. l. r. J. ergo z te aude li-
ber profiteri. sub mole tam gra-
ui. incōueniētie huius: z cui fas
non sit ceruicē subducere. Nam
si potes z n̄ vis: multo magis fa-
uus es hui⁹ ipsius tam peruerse
volūtatis tue. an non seruus cui
dominatur inīqtas: Et maxime
nisi tu forte idignius iudices. ho-
minē tibi quā vitium dominari.
Quid iterest volens seruias an-
iuitus: Nam z si coacta seruitus
miserabilior: s̄ affectata misero-
rē ē. Et quid vis me facere inquis
Et tibi ab his occupatiōib⁹ par-
cas. Impossibile forsitā rīdebis.
facilius cathedre valedicere pos-
se. Recte h̄. si rūpere z non ma-
gis interrūpe ista hortarer. Au-
di ergo qd redarguā. qd suadeā
Si qd viuīs z sapīs totum das
actioni z p̄siderationi nihil. lau-
do te in hoc n̄ laudo. Puto qd
z nemo q̄ a salomone audieris
q̄ minorat actu. p̄cipiet sapiam.
Certe nec ipsi actiōi expedit: p̄si-
deratione non pueniri. Si item
totus vis esse oīum. instar illius
qui oīa oībus factus est. laudo
humanitatem: sed si plena sit.
Quo aut plena te excluso. z tu
homo es. Ergo vt integra sit z
plena humanitas: colli gat z te
intra suos sinus q̄ oēs recipit.
Alioq̄n. quid tibi prodest: iuxta
verbum dñi. si vn̄uersos lucre-
ris te vno perditō: Quāobres
cum oēs te habeant. esto etiam
tu ex habentibus vnus. Quid

Liber primus.

solus fraudaris mūere tui. Usq;
quo spūs vadēs ⁊ non rediens?
Usquequo nō recipis te ⁊ ipse i-
ter alios vice tua. Sapientibus
⁊ insipientib⁹ debitor es: ⁊ soli ne-
gas te tibi. Stult⁹ ⁊ sapiens. ser-
uus ⁊ liber. diues ⁊ paup. vir ⁊
femina. Senex ⁊ iuuenis. Cleric⁹
⁊ laicus. iustus ⁊ impius. oēs pari-
ter participāt te. oēs de fōte pu-
blico hauriunt peccore tuo. ⁊ tu
seorsū siciens stabis. Si maledi-
ctus q̄ partem suā facit deterio-
rez. q̄d ille qui se penitus re ddit
expertē. Sane deruentur aque
tue in plateas. ho es ⁊ iumēta ⁊
pectora bibant ex eis. quin ⁊ ca-
melis pueris Abrahe potū tribu-
as: s; inter ceteros bibe tu de fon-
te putei tui. Alien⁹ n̄ qui nō bi-
bat ex eo. nūquid tu alien⁹. Cui
non alienus si tibi es. Deniq; q̄
sibi nequā cui bon⁹. Memento
proinde non dico semper. nō di-
co sepe. sed vel interdū reddere
te ipsum tibi. Utere tu quoq; te
iter multos: aut certe p⁹ multos.
Quid indulgentius. hoc. n. dico
secundū indulgentiam. non secu-
dum inditium. Puto ⁊ ipso apo-
stolo me indulgentiorē in hac p-
te. Ergo plusq; oportet inq̄s. nō
infirior. quid si ita oportet. nam
tu vt confido. nostra nō eris me-
ticolosa informatiōe contentus.
s; habūdabis magis. sane sic de-
cet. te scilicet habūdātiorē quā
me eaudatiorē esse. Ego quoque:
mihi tuti⁹ iudico. apud matesta-
tē timiditate: quā temeritate pe-

riclitari. Et fortassis. si secus mo-
neri sapientē oportuit: vt sit qd
scriptū est. Ea occasionem sapi-
enti: ⁊ sapientior erit. Audi tñ apo-
stolū qd de huiusmodi sentiat. sic
nō ē inter vos sapiens aut ille. q̄
iudicet inter fratres ⁊ fratres. ⁊ in-
fert. Ad ignominia vobis dico ⁊
tēptabiliores qui sunt in ecclesia
illos constituite ad iudicanduz.
Itaq; fm apostolū. in digne tibi
vsurpas tu apostolice officii vi-
le. gradū cōtempnibiliz. Unde
⁊ dicebat eps. ep̄m instrues. nēo
militās deo implicet se negotijs
secularib⁹. ego autem parco tibi
non. n. fortia loquor. sed possibi-
lia. Putas ne h̄ tempora sustine-
rent. si hoibus litigantibus pter
rena hereditate ⁊ flagitantibus
abste iudicium. voce dñi respon-
deres: hoies quis me cōstituit
iudicem super vos. In quale tu
iuditium mox venires. Quid di-
cit. homo rustican⁹ ⁊ imperitus
ignorās primatū suū inhonorās
summā ⁊ preexcellam sedem. de-
trahens apostolice dignitati. Et
tamen non monstrabunt puto q̄
hoc dicerent. vbi aliquādo quis
pias apostolorum iudex sederit
hominū. aut diuisor terminoz
aut distributor terraruz. Stetisse
deniq; lego apostolos iudicādos
sedisse iudicātes nō lego. Erit il-
lud: nō fuit. Ita ne imminutor ē
dignitatē seru⁹. si nō vult eē ma-
ior dñō suo. aut discipulus si non
vult esse maior eo q̄ se misit. aut
filius. si n̄. transgredit terminos

De consideratione

quos posuerunt patres sui. Quis
me constituit iudicem aut dominum et ma-
gister: et erit iniuria suo discipulo.
Iocq; nisi iudicet universos. Ad
hi tunc non videtur bonus extimator re-
rum: quod idignum putat apostolis: seu
apostolicis viris non indicare de
talibus. Quibus datum est iudicium
in maiora. Quidni contendant iu-
dicare de terrenis possessu-
culis hominum: qui in celestibus et ange-
los iudicabunt. Ergo in criminibus
non in possessionibus potestas vestra:
quoniam propter illa et non propter has accepi-
stis claves regni celorum. Pre-
varicatores utique exclusuri non pos-
sessorum. Ut scias autem quod filius hominis
habet potestatem in terra dimittendi
peccata etc. Quenam tibi maior vi-
detur dignitas et potestas dimit-
tendi peccata: an propria dividentium.
Sed non est comparatio. Sunt hi in fi-
ma et terrena iudices suos: reges
et principes terre. Quid fines ali-
enos invaditis: ad falcem vestram
in alienam messem extenditis. non
quia indigni vos: sed quia indi-
gnum vobis talibus insisteret: quod
pe potioribus occupatis. Beni-
gus nisi necessitas exigit: audi quod
cesseat. non ego sed apostolus. Si
non iudicabuntur in vobis mundus
hic: indigni estis qui de minimis
iudicetis. sed aliud est incidenter
excursere in ista causa quidem vir-
genter: aliud ultro incubere istis
tanquam magnis dignisque tali talium
quod intus rebus. Itaque hoc et innu-
mera talia diceret. si fortia diceret
si recta si sincera. Nunc autem quoniam dies

mali sunt sufficit iterum admonitum
esse non toto te nec spiritum dare actionis
sed considerationi aliquid tui et cordis et
temporis sequestrare. hoc autem dico necessi-
tatem intus. non equitatem. quod non si-
per equum necessitati cedere. Nam
si liceret quod diceret: absolute pro omnia
et in omnibus preferenda et vel solam vel
maxime fovenda ea quod ad omnia valet
scilicet pietas. propterea irrefragabilis
ratio monstrat. quod sit pietas gratia. Na-
care considerationi. dicas forsitan me
in hoc dissentire ab illo. quod pietas
diffiniuit cultum dei. non est ita. Si bene
consideras. illi sensu meo, expressi
bis. sed ex parte. Quid. nam. tam pertinens
ad cultum dei: quod ipse hortatur in
psalmo. vacate et videte. quod scilicet. de
us. Quid quidem in partibus considera-
tionis precipuum est. Quid deus tam
ad omnia valens: quod ipsi quoque acti-
onis partes benigna quodam prae-
sentatione suas facit. per agendo quodam
modo et ordinando quod agenda sunt
necessario sibi: ne forte que pre-
visa et premeditata poterant esse
periculo. precipitata magis peri-
culo fiant. Quod tibi met si recor-
daris. in ipsis actionibus causas:
et in magnis quibusque negotiis ma-
gnarum et filijs rerum frequenter
accidisse non ambigo. et primum quod
ipsum fontem suum. id est mentem de qua oritur.
purificat consideratio. Deinde regit
affectus. dirigit actus. corrigit excessus.
proponit mores: vitam honestat et
ordinat. Postremo divinat par-
tem et humanarum rerum sciam con-
fert. Nec est quod profusa determinat.
placita cogit: sparsa colligit: secre-

liber primus.

ta rimas: & a vestigat: verisimilia
examinat: ficta & sucata explorat
hec ē que agenda preordinat: re
cogitat acta. vt nihil i mente resi
deat: aut icorruptū: aut correptio
ne egens. Hec ē que i p̄speris ad
uersa p̄sentit. in aduersis quasi n̄
sentit. quorū alterz fortitudinis al
terz prudētie est. Ibi ēt aduertere
tibi est suauissimū quendā. p̄cē
tū cōplexūq; virtutū atq; alteraz
p̄dēre ex altera. sicut hoc loco vi
des fortitudinis matrē esse pru
dētiā: nec fortitudinē: s; temerita
tē esset quēlibet ausus quē n̄ par
turiuit prudētia. Hec itez ē. q̄ in
ter voluptates & necessitates me
dia q̄si quedā arbitrer sedēs. vtri
q; certis limitib; determinat fi
nes. istis assignās & p̄bens qd̄ sat
est. illis qd̄ nimis ē demens: & sic
ex alternitro tertiā formās virtutē.
q̄ dicunt tēperatiā. nēpe iutēpe
rantē ipsa p̄sideratio censet. tā enī
q̄ necessarijs p̄tinacis demitq; q̄ i
dulget sup̄fluis. n̄ ergo ē tēperā
tia in solis ressecādis sup̄fluis: ē &
in admittendis necessarijs. hui
sine apostolus n̄ sanctorū tm̄. s; au
ctor esse videt: q̄ curā carnis n̄ se
docet n̄ p̄fici i desiderio. Dicens
liquidē curā carnis nō p̄fici. sup
flua cohibet: addēs in desiderio.
necessaria n̄ excludit. Tū mihi vi
det nō oīno absurde diffinire tē
pantiā: q̄ hanc nec p̄cidere neces
sitate: nec excidere dicat iuxta il
lū philolophi: neq; d̄ nimis. Iā d̄
iustitia q̄ vna. ex. liij. ē nōne p̄stat
p̄sideratiōe mētē p̄ueniri. vt se

formet in ea. Se. n. necesse ē p̄s
cogitet. vt ex se norma; ducat in
stitie nec factura vtiq; alteri qd̄ si
bi fieri nolit. nec qd̄ sibi velit fieri
negatura. In his nēpe duob; li
quet integrū esse. iustitie statum.
S; nec ipsa solitaria est. Intuere
& n. nunc mecum ēt huius pul
chrā cōnexionem & coherentiam
cū tēperantia: & itē ambarū cu;
duab; superioribus. i. prudentia
& fortitudine. nā cū iustitie dica
tur portio qd̄ sibi n̄ vult fieri qd̄
alijs non facere. Porro p̄fectior
qd̄ ait dñs. q̄cūq; vultis vt faciāt
vobis hoīes: & vos facite ill. neu
trū horū erit. nisi ipsa volūtas de
q̄ tota ducit forma. sic ordinata
fuerit: vt nec velit aliqd̄ sup̄fluum
nec necessariū quid superstitiose
nolit. qd̄ adē tēperantie est. Be
nig; & ipsi iustitie vt iusta sit tēpe
rantia modū iponit. noli nimius
esse iustus ait sapiens. ostendens
p̄ hoc minime approbandaz esse
iustitiā: que temperantie modera
mine non irenef. Quid quod &
ipsa sapientia. hoc tēperantie fre
nū non respuit. dicente paulo se
cundū sapientiam a deo sibi da
tā non plus sapere q̄ oportet sa
pere: sed sapere ad sobrietatem.
Sed & econuerso quod temperā
tie necessaria iustitia sit ostendit
domin;: arguens in euangelio il
lorū tēperantiā qui abstinebant
vt viderent hominibus ieiunan
tes. Erat in cibo tēperantia: sed n̄
iustitia in animo: quia non deo
placere: sed hoibus intendebāt

voluntas.

De consideratione

Quomodo rursum vel ista vel illa
sine fortitudine. cum constet forti-
tudinis esse non mediocriter. cohibe-
re velle et nolle suum inter angustias
parum et nimis. ut sit preta voluntas
modo illo medio. nudo et puro.
solo prestate sibi equali vndique sui
utpote ex omni parte pariter circunci-
so. quae solus constat esse virtus.
Dicito mihi quod si potes. cui nam
potissimum trium harum virtutum me-
ditullum hoc dandum censeas: quod
ita cunctis preterminum est. ut videas
esse proprium singularum. An ip-
sum virtus est et nihil aliud? Sed
sic virtus non esset multiplex. sed esset
omnes una. An potius quia sine eo
virtus non est. omnium quodammodo
intima vis una est et medulla
virtutum in qua sic vniuntur ut pe-
rinde una videantur omnes. prefertur
quod non illud participando comuni-
cant. sed totum a singulis atque inte-
grum possidentur. Verbi causa. Quid
tam iustitiae quam. modus alioquin si-
quid extra modum relinquit non
placeat. cuique tribuit quod suum est. quod
tamen suum ipsius est facere. Quid tam
rursum temperantiae quae non alium
de profecto. temperantia est. nisi
quod nihil immoderatum admittit.
Sed puto fatebere etiam non mi-
nus esse fortitudinis. cum vel ma-
xime ipsa sit quam ab irruentibus vitis
et quasi hinc inde suffocare con-
tibus. purum illud putenter eruit
et vendicat in quoddam stabile fun-
damentum boni. sed etiam virtutis.
Ergo modum istum tenere iusti-
tia. et temperantia est fortitudo est.

Sed vide ne in hoc differant ut in
statu quidem in affectu res sit. a for-
titudine autem efficacia eius. Porro
possessio eius atque usus. apud te
peratias. Restat iam ut doceamus
ab hac communione prudentia non
excludi. Nonne ipsa est quam modum
diu aut neglectu post habitum. et vi-
tiorum invidia quasi in abditis re-
clusum. et coopertum. quadaque vetu-
stas calligine. porro reperit. et aduer-
tit. propterea dico tibi a paucis
advertis. quia paucorum prudentia est.
Itaque iustitia quoniam prudentia in-
venit. vendicat fortitudo. temperan-
tia possidet. non mihi hoc loco pro-
positum est de virtutibus disputa-
re sed hec dixerim hortans ad va-
candum considerationi: cuius benefi-
cio. hec et similia advertunt. Cui
tam pio tanquam utili ocio nullam in-
uita opera dare. nonne vitam pro-
dere est. Quid tamen. Si te philoso-
phie huic totum repere duonera.
predecessores tui non ita persuec-
eris molestus quam pluribus. quasi
qui a patrum vestigiis subito de-
maneris. Nempe id videberis
agere. in suggillationem illorum.
Sed et notare vulgari puer-
bio. qui hoc facit quod nullum mi-
rantur omnes: veluti qui cupias ad-
mirrationi fore. nec potes eorum
omnia simul et subito vel erata corri-
gere. vel excessus redigere in mo-
dum. Erit cum acceperis tempus
ut secundum sapias tibi a deo data
paulatim et oportune id studeas
Interim sane malo alter us: ut
in bonum quod potes. Quia

liber primus

¶ si de bonis. et non de bonis sumamus exempla: non defuere romani pontifices. qui sibi otia inter maxima negotia inuenirent. Obsidio urbi et barbaricis ensis ciuium ceruicibus iminebat. nunquid tunc istud terruit beatum papam Gregorium quo minus sapientia scriberet in otio. Eo nepe tempore quod ex eius prefatione liquet: obscurissima et extrema parte ezechielis tam diligenter quam eleganter exposuit. Sed esto. Alii inoleuit mos. dies alij sunt. et alij hominum mores et periculosa: non ista aut iam sed extat fraus et circumventio et violentia in ualere super terram. Calumniatores multi defensor rarum. Ubique potestiores paupiores opprimunt: non possumus deesse oppressis. non negare iniuriis patientibus iudicium nisi agitentur cause audiant partes inter partes iudicare quis potest. Agitentur cause: sicut oportet. nam is modus qui frequenter excreabilis plane: et quod non dico ecclesiasticum. sed nec foris deceret. infirmorum namque quemadmodum religiose aures tue audire sustinet huiusmodi visputatores aduocatorum. et pugnas verborum: qui magis ad subuersionem. quam ad inuentionem perficiunt veritatis. Corrige paruum morem. et perde linguas ualidoque: et labia dolosa claudere. hi sunt qui docuerunt linguas suas loqui mendaciam. disertum aduersus iustitiam. eruditum per falsitatem. Sapientes sunt ut faciant malum: eloquentes ut impugnent verum. Hi sunt qui instruunt a quibus fuerant instruendi.

instruunt non compta sed sus: struunt d. proprio calumnias inoecie obstruunt simplicitate veritatis. obstruunt iudicij vias. nihil itaque absque labore manifestam facit veritatem: ut breuis et pura narratio. Ergo illas quoque ad te necesse erit iterare causas neque enim. necesse erit ois diligenter veli. sed breuiter decidere assuescas. frustratoriasque et venatorias percidere dilaciones fac quod legis quod per te scriptum est. Causa vidue intret ad te causa paupis. et ei qui non habet quod det. Alijs alias multas poteris permittere terminandas: quod plures nec dignas audientia iudicare. Quid enim oportet admittere illos quorum peccata manifesta sunt precedentiia ad iudicium. Tanta est impudentia nonnullorum ut cum manifeste ambitiois pruriginis scateat tota facies cause eorum. non erubescant audientiam flagitare: duplicantes semetipsos ad multorum conscientias: in quod vel siue soli satis poterant perfundi iuditio non fuit qui retunderet attritas frontes. et ideo plures facti sunt. et magis induruerunt. Sed et nescio quomodo vitiosus conscientias vitiosorum non refugit: et ubi ois sordet. unus fetor. minime sentitur. Quis enim. vnquam verbi causa auarum auarum. immundum immundus luxuriosum luxuriosus erubuit. Plena est ambitiois ecclesia: non est itaque quod exhorreat in studiis et mollitionibus ambitionis. non plusquam spelunca latronis in spolijs viatorum. Si christi discipulus es. ignescat zelus tuus. exurgat auctoritas aduer-

IK

De consideratione

sus impudentia. Hanc et genera-
le pestem. Intuere magistrum sic
facientem: et audi dicentem. Qui mi-
hi ministrat: me sequat. Non pa-
rat aures ut audiat: sed flagellum quod
feriat. Verba nec facit nec recipit
nec. n. sedet iudicans: sed insequitur
punit. Cum tamen non tacet: quod vix
domini orationis negotiationis fecit
sent. Ergo et tu fac similiter. Erubescant
vultu tui istiusmodi ne-
gotiatores si fieri possunt si non time-
ant. Et tu flagellum tenes. Timeant
numularii nec fideant in numis sed
diffidant: abscondant es suum a te
scienter effundere. Quod accipe pa-
rationem. Hoc studiose et constanti
agendo multos lucrificas tur-
pium sectatores lucrum honestiori-
bus officiis vendicando: multos ne-
vel audiat huiusmodi acceptare
servabis. Adice illud quod non par-
ficiet: et ad ferias quas tibi suas deo
Ita nempe non pauca tibi momen-
ta temporis redimes. ad vacandum
considerationi: quidam ut dixi nego-
cia nec audiendo: quedam alius com-
mittendo: quod tua digna putaveris
audientia. fidei quodam et accom-
modi cause compedio terminando.
De qua consideratione his addere
aliquid cogito: sed sub alterius sane pri-
cipio libri atque hic sit finis istius:
ne dupliciter te oneret minus sua
uis oratio: si et longa fuerit.

De consideratione. Liber. secundus.
Emor promissi mei. quod
m ecce iam aliquandiu te
necor apud te vir opte

papa Eugenius: volo ipso absolue-
re me vel sero. Puderet dilatio-
nis: si mihi prescius fore incurier
aut preptus. non ita est. Sed i-
cidimus ut ipse nostri tempus grave
Quod et ipsi pene vincedi vsui vi-
debat indicere cessationem: nedum
studij. Cum dñs scilicet. puocat
peccatis nostris. ante tempus quo-
dammodo visus sit iudicasse orbem
terres: equitate quidem: sed miseri-
cordie sue oblitus. Non peccit po-
pulo suo: non suo nomi. nonne dicunt
in gentibus ubi est deus eorum. nec
mirum. Ecclesie filij et qui christiano esse
sent nomine prostrati sunt in deserto
aut interfecti gladio. aut fame pro-
sumpti. Effusa est contentio super
principes: et dñs errare fecit eos
in iniuria et in via. Contritio et in-
licitas in visceribus eorum. Pauor et me-
ror: et confusio: in penetrabilibus re-
gibus ipsorum. Quod confusi pedes eorum
gelizantium pacem annuntiantium bo-
na. Diximus pax et non est pax: pro-
misimus bona et ecce turbatio. quasi
vero temeritate in opere isto aut le-
uitate vis simus. Lucurrimus pla-
ne non quasi in incertum. sed te iubem-
ter: in nomine pro te deo. quare ergo ieiun-
auimus? et non aspexit: humilia-
uimus? aias nostras et nesciuit: nam
in his omnibus non est auersus furor
eius: sed adhuc manus eius exten-
ta. Quod patienter interit adhuc au-
dit voces sacrilegas: et egyptios
blasphemantes: qui callide eduxit
eos ut occideret in deserto. Et qui
de iudicia domini vera. Quis nesci-

liber secundus

at. Et iudiciū hoc abissus tanta
ut videar mihi nō imerito pū-
tiare beatū qui nō fuerit scanda-
lizatus in eo: tū humana temeri-
tas audet reprehendere. qđ mini-
me cōphēdre valet. Recorde-
mur supnoꝝ iudicioꝝ qđ a seculo
sunt: si forte sit solatio. nā qđaz
ut dixit. Memoz sui iudicioꝝ
tuoz a seculo dñe. et cō. sū. Rem-
dico ignotam nemini: et nūc ne-
mini notam. nepe sic se hñt moꝝ
salū corda: qđ scimus euz neces-
se non est: in necessitate nescim⁹.
Moyses educturus populū de
terra egypti melioꝝ illis polli-
citus est terrā. nāz quomodo ipz
aliter sequerē populū solaz sa-
piens terrā. Eduxit: eductos tñ
in terrā quā pmiserat nō intro-
duxit. nec est qđ ducis temerita-
ti imputari queat: tristis et iopina-
tus euētus. Omnia faciebat po-
mino iperāte: dñio cooperāte: et
opus pfirmante: sequētibz si-
gnis. S3 populus ille in qđ du-
re cervicis fuit semp contentio-
se agens ptra dñm et moysen ser-
uum eius. Bene illi increduli et
rebelles. Hi aut qđ: Ipsos inter-
roga. Quid me dicere opus est
qđ fatentur ipsi? Dico ego vnus
Quid poterāt pficere: qui semp
renebantur cum ambularēt
Quando et isti per totā viāz nō
redierunt corde in egyptuz. Qđ
illi ceciderūt et perierūt ppter
iniquitatem suā. Miramur istos
eadē faciētes. eadē passos? Sed

nūquid illoꝝ casus aduersus p-
missa dei. Ego nec istoz. neg. n.
aliquando pmissiones dei: insti-
tie dei preiudicat. Et audi aliud
Peccauit beniamin: accingun-
tur relique tribus ad ultionē nec
sine nutu dei. Designauit deni-
qđ ipse ducē preliaturis. Itaqz p-
liant freti et manu validioꝝ. et cā-
porioꝝ: et qđ his mai⁹ est fauore
diuino. At qđ terribilis de⁹ in cō-
silijs sup filios hoīum. Terga de-
dere sceleratis vltiores sceleris: et
paucioꝝ plures. Sed recur-
rūt ad dñm: et dominus ad eos.
Ascendite inquit. Ascendūt de-
nuo denuoqz fusi et pfuli sūt. Ita
deo primū quidē fauēte secūdo
et iubente: iusti iustum certamen
ineunt et succumbūt. Sed quo i-
feriores certamine eo fide supio-
res inuenti sunt. Quid putas d-
me facerent isti: si meo hortatu
iterato ascenderent iterato suc-
cumberent? Quando me audī-
rent monentem. tertio repetere
iter repetere: opus in quo semel
et iam secūdo frustrati forent. Et
tñ israelite vnā et alterā non
reputantes frustrationē: itio pa-
rēt et supeant. S3 dicūt forsitan
isti. vñ scim⁹ qđ a dñio pmo egres-
sus sit: que signa tu facis ut cre-
damus tibi. nō est qđ ad ista ipse
respondeat. parcendum est vere-
cundie mee. Responde tu pro
me et pro teipso fm ea que au dī-
sti et vidisti: aut certe s3 quod
tibi inspirauerit deus. S3 forte

¶

De consideratione

miraris me prosequi ista q̄ aliū
pposuerā. Facio nō oblitus pro
positus sed q̄ a pposito nō iudi
cem aliena. Nepe de p̄sideratio
ne vt nemini sermo nubi ad tuā
dignationez. Et sane magna ista
res. ⁊ egens p̄sideratione nō mi
nima. Qd si res magnas a ma
gnis p̄sidereri oꝝ: cui eā vt tibi id
studii competit: q̄ parci sup̄ ter
ram non habes. Sed tu fm̄ sa
pientiam ⁊ potestatem daz tibi
desuper facias de hoc. nō est
mee humilitatis dictare tibi sic
vel sic fieri quicq̄. Sufficit int
masse oportet aliqd fieri vñ ⁊ ec
clesia p̄solet ⁊ obstruat os loquē
tium iniqua. hec pauca vice apo
logie dicta sint: vt ipsa qualiacū
q̄ h̄: beat p̄scientia tua ex me vñ
habeat me excusatum ⁊ te pari
ter. Et si non apud eos qui scā
ex euctibus extimāt. certe apud
te ipsū. Perfecta ⁊ absoluta cui
q̄ excusatio: testimoniū p̄scientie
sue. Mihi p̄ minimo ē vt. ab il
lis iudicet. Qui dicūt bonū ma
lū ⁊ malum bonum: ponētes lu
cem tenebras. ⁊ tenebras lucē. ⁊
si necesse sit vnū fieri e duob⁹ ma
lo in nos murmur hominū q̄
in deum esse. Bonū mihi si di
gnetur me vti p̄ clipeo. Libens
excipio in me detrahentūz lin
guas ⁊ venenata spicula blasse
moz: vt nō ad ipsū perueniāt. nō
recluso iglorius fieri: vt nō irruat
in dei gloriā. Quis mihi det glo
riari in voce illa: qm̄ ppter te lu
stinui opprobriū: operauit cō. sa.

meā. Gloria mihi est p̄sortes fie
ri christi. cuius illa vox est op̄
bula exprobrantiū tibi ceciderūe
super me. nūc iā recurrat stil⁹ ad
suam materiā. ⁊ in ea que ppo
sueramus suo tramite gradiatur
oso. Et primo qui dem ipsā cōsi
derationē. qd dicā p̄sidera. non
enim id per oīa quod cōtēplati
onem intelligi volo q̄ hec ad re
rum certitudinē. illa ad inquisi
tionem magis se habeat. Iuxta
quem sensum pōt cōtēplatio q̄
dē diffiniri verus certusq̄ intui
tus aī de quacūq̄ re: seu appbē
sio veri nō dubia. Cōsideratio at
intēsa ad inuestigādū cogitatio
vel intēsis aī vestigantis verum
q̄q̄ soleant ambe pro inuicem
indifferenter vsurpari. Jam qd
ad p̄siderationis attinet fructuz
quatuor vt occurrūt tibi p̄siderā
da reor: te que lub te. que circa
te que supra te sunt. A te tua p̄si
deratio inchoet ne frustra exten
daris in alia te neglecto. Quid
tibi p̄dest si vniuersum mundū
lucreris: te vnū perdes. ⁊ si sapi
ens sis deest tibi sapia si tibi non
fueris. quantū vō: vt quidē sen
serim ego totum. noueris lz oīa
mysteria noueris lata terre: alta
celi: pfunda maris: si te nescie
ris eris siliis edificāti sine funda
mēto ruinā nō structurā facies.
Quicqd extruxeris extra te erit
istar p̄gesti pulueris vñ obnoxū
n̄ ergo sapiēs. q̄ sibi nō ē. Sapi
ens sibi sapiēs erit: ⁊ bibet d̄ fon
te putei sui p̄m⁹ ip̄e. A te pinde

liber secundus

lepiat tua p[er]sideratio: n[on] solum
 aut[em]: s[ed] i[n] te finiat. quociens eua-
 ges ad te reuocaueris e[st]. c[um] salu-
 tis fructu. Tu prim[us] tibi tu vlti-
 mus. Sume ex[em]plu[m] de summo oi-
 um p[er]fe verbu[m] suu[m] t[em]mittente t[em]
 retinere. Verbu[m] tuu[m]: considera-
 tio tua q[ua] si p[re]cedit: non recedat:
 sic p[ro]grediat[ur]: ut n[on] egrediat[ur]. sic
 exeat[ur]: ut n[on] deferat. In acq[ui]sitio[n]e
 salutis: n[on] tibi germanior vni-
 co m[er]itis tue. Co[n]tra salutē p[ro]p[ri]as
 cogites nihil. Minus dixi: p[re]-
 terdixisse debuerā. Quicquid se p[er]-
 siderationi offerat q[uo]d n[on] quoc[um]q[ue]
 m[od]o ad tuā ipsi[us] salutē p[er]tineat: re-
 spuendū. Et hec cui p[er]sideratio
 i[n] tria q[ua]da[m] diuidit[ur]. si p[er]sideres q[uo]d
 q[ui]s. aut q[ui]s sis. quid i[n] natura: q[ui]s
 i[n] p[er]sona: q[ui]s i[n] morib[us]. quid v-
 bi gratia. h[oc]. Quis. papa vel su-
 m[us] p[ot]est[is]. Quis t[em] benign[us]. mā-
 suetus. vel quicquid tale. Quāq[ue]
 primū ill[ud] philosophicu[m] sit ma-
 gis quā apostolicu[m] vestiga[re]. attē-
 ē i[n] diffinitione ho[m]i[n]is. quē dicūt
 animal rationale t[em] mortale: q[uo]d
 diligētius itueri si libet licet. n[on]
 est q[uo]d tue i[n] eo aut p[er]fession[i] ob-
 uiet aut dignitati. ē vero q[uo]d salu-
 ti afferre queat. nā consideranti
 duo hec simul rōnale mortaleq[ue]
 is tibi exide occurrit fruct[us] ut t[em]
 mortale q[uo]d i[n] te ē rōnale h[ab]uiliet
 t[em] rursum rōnale mortale cōsortet
 q[uo]d neutru[m] neglectu[m] erit ho[m]i[n]i cir-
 cūspecto. Si q[ua] adhuc p[ri]ns consi-
 deranda requirit locus. tractabū-
 tur infra: t[em] forte vtilius ex pat[er]
 collatio[n]e. nūc q[ui]s sis: t[em] de quo sis

fact[us]: aduertēdū. Quāquam q[uo]d
 dixi de quo id mihi p[re]tereundū
 putē. tue poti[us] relinque[n]dū agni-
 tion[i]. Illud dico idignū tibi ci-
 tra p[er]fectū agere de tāta assūpto
 p[er]fectione. quidni erubescas mi-
 nimus iueniri i[n] magnis: q[ua] te re-
 cordaris magnū i[n] minimis exti-
 tisse: non es oblit[us] prime p[er]fessio-
 nis. n[on] excidit mēti q[ua] subducta
 est manui: sed ne affectui q[ua]dem
 ip[s]az ad singula tua ip[s]ia. iudicia
 instituta h[ab]ere p[re] oculis: n[on] erit in-
 utile. Hec te p[er]sideratio: facit ho-
 noris p[re]ptore i[n] honore ēt ip[s]o.
 Atq[ue] id magnū. n[on] recedat a pe-
 ctore: clipe[us] est tibi vel a sagitta
 illa. h[oc] cū i[n] honore esset. non in-
 tellexit. loq[ue]re ergo tibi. Abiect[us]
 erā i[n] domo dei mei. Quale ē hoc
 de paup[er]e t[em] abiecto leuari sup[er] gē-
 tes t[em] regna: Quis ego aut q[ua] do-
 m[us] p[er]f[ect]is mei: ut sedeā excelsis sub
 limior. Sāc q[ua] dixit mihi. Amice
 ascēde sup[er]: amicū fore fidit. Si
 min[us] inueniat: n[on] expedit q[ua]dem
 Qui eleuauit: t[em] dices p[ot]est. Sera-
 q[ua]rela. q[ua]m eleuās allisisti me. n[on] ē
 q[uo]d blādiat[ur] celsitudo. sollicitudo
 maior illa discrimē: intendit hec
 amicū p[ro]bat. Hūc accigamur. si
 nolum[us] cū rubor nouissimū locū
 tenes. Feni sup[er]iore dissimulat[ur] ne-
 q[ua]m: s[ed] n[on] ad q[uo]d oimodis attēde-
 dū: n[on] n[on] ad diuandū opior. nā t[em] p[ro]-
 p[ri]a cū similit[er] leuaret audiu[it]. ut
 euellas t[em] destruas t[em] disp[er]das. t[em]
 dissipet. t[em] edificet t[em] plātes. Quid
 hor[um] faustū s[er]uat. rusticani magis
 sudoris scemate q[ua]da[m] labor spe-

De consideratione

etiam expressus est. Et nos igitur ut miltu sciamus? d nobis ipositu seferim? misterium. n dnu datu. No suz ego maior ppha. z si forte par potestate: s3 meritorz no e copat io. hec loqre tibi z doce te ipz. q ali os doces. Puta te velut vnu ali que d pphis. An n sat ad te: z ni miu: S3 gfa di es id qd es. quid: Esto q ppha. Au qd plusq pro ppha. Si sapiis eris pter? mensura: qm tibi mēsus ē deus. Nā qd apli ē: a malo ē. Biscce exēplo pphico pside. nō tā ad ipitādū q ad factitādū: qd tps reqrit. Biscce sarculo tibi op? esse n sceptro ut op? facias pphē. Et qdē ille n regnatur? ascēdit: sed extirpatu rus. Putasne z tu iuenias aliqd elaborandū i agro dñi tui: z plurimū. Nō plane totū emūdar? q de pphē. aliqd filijs suis aposto lis qd agerēt reliquerūt. aliquid ipsi parētes tui tibi. Sed nec tu ad oē sufficiēs. Aliqd pfecto tuo relictur? es successor: z ille alijs. z alijs alijs vsq i finē. Circa unde cimā deiqz horā oparij otij arguunt z mittūt i vineā. Antecessores tui apostoli audierūt: qz messis qdē multa: oparij vō pauci. Pfr nā tibi vēdicato hēditatē. nā si fili? z heres. ut pbes heredē. eutgi la ad curā. z n otio torpeas. ne z tibi dicat. qd h stas tota die ocio sus. Multomin? in cēri oz. aut de litija resolutū. aut resupinū pompis. nil horz tibi tabule testatoris assignāt. s3 qd: Si illaz tenore p tēt? sis curā poti? hereditabis z

opā: qz gliaz z diuitias. Blādit cathedra. Specta ē. Inde dñiqz supintēdis: sonās tibi epi noie. n dñiuz: s3 officiū. Quidni leteris i eminēti. vñ pspēctes oia. qd spe culator. sup oia pstitueris: Enim vō pspēct? iste pmetū parit nō ociū. Nñ libet gloriari: vbi ocia ri nō licet: nec loc? ē otio. vbi se dula vrget sollicitudo oiu z eccle har. nā qd tibi aliud dimisit scūs apostol? qd hēo in q: b tibi do. Quid illud. vñ scio. nō est aux neqz argētū. cū ipse dicat. argētū z aux nō ē mihi. Si hfe ptingat vtes n. p libitu. s3 p tpe. Sic ena vtes illis. qsi n vtes. Ipa qdē qd ad animi bonū spectat. nec bōa sē nec mala. Alus m horz bon? abusio mala: sollicitudo peior. q st? turpior. Esto ut alia qciqz rōe hec tibi vēdices: s3 n apostolico iure. nec. n. tibi ille dare: qd non habuit. Qd habuit h dedit. so licitudinē ut dixi sē ecclesias. nū qd dñationē: Audi ipz. nō dñan tes aut i clero: s3 forma sci gregis Et ne dictū sola hūilitate ptes. nō ē veritate: vox dñi ē in euan gelio. Reges gentiū dñant eoz z q potestātē hnt sup eos bñfici vocant. Et insert. Vos aut n sice Planū ē: apostolis iter dicit dñatus. Ergo tu z tibi vsurpar au de aut dñs apostolatū: aut apo stolic? dñatū. Plane ab alteru tro phiberis. si vtrūqz silr hfe vo les. pdes vtrqz. Alioqn nō te ex ceptū illoz numero ptes: de q bus querit deus sic. Ipsi regn

liber secundus

uerat et non ex me principes extite-
runt et non cognoui eos. id si regnat
sine deo iuuat. huius gloriā. si non ap-
deū. At si interdictū tenem. audia-
m. edictū. Qui maior est vsum
aut fiat sicut inuioz. et q. pcessor ē:
sic q. mīstrat. Forma apostolica h
ē: dñatio interdicti indicis. mini-
stratio. Que et cōmēdat ipsi. exē-
plo legislatoris. q. secut. adiūgit
Ego at in medio vsum suū tanq. q.
mīstrat. Qui se itaz titulo hoc in
gloriā pntet: q. s. p. dñs glorie
pignit. Merito paul. gloriā i
eo dicēs. Ministri xpi sunt et ego
Et addit. Et min. sapiens dico:
pl. ego. In laborib. plurimis in
carce. ib. habūdāt. i. plagis su-
pra modū. i. mortib. frequent. S.
pclarū ministeriū. Quo si id glo-
riosis pncipatu. Si gloriari opor-
tet. forma tibi scōp. pfigit aposto-
loz pponit gloria. Parua ne ti-
bi illa videat. Quis mihi tribuat si
mille fieri in glia scōp. Clamat p-
pha. Mihi at nimis ho. sunt. a. t.
deus. n. p. or. ē. p. n. eoz. Clamat
apostol. Mihi at absit gliari ni-
si i. c. d. n. i. xpi. hoc gloriā opto
sp. optie gñe glie. qd. apostoli: qd.
pphe delegere sibi: reliquere tibi
agnosce h. dñatē tuā i xpi cruce:
i laborib. plurimis. Felix q. dicef
potuit pl. oib. laborant. Glia ē
sz nil i ea inane. nil molle. nil resu-
pinū. Si labor terret. merces iui-
tet. vñ. q. s. n. scdm suū laborez.
mercedē accipiet. Et si ille pl. di-
b. laborauit. nō tñ totū elabora-
uit. Et adhuc loc. ē. Exi in agrū

dñi tui: et p. sidera quant. adhuc d.
veteri maledicto siluescat spūis
ac tribulis. Exi in quā in mundū
ager est. n. mūd. isq. creditus ti-
bi. Exi in illū non tanq. dñs. sed
tanq. villicus videre et pcurare
vnde exigēdus es rōnem. Exi vi-
xerim quibuscū. tue passib. intē-
te solitudinis. et solcite intētio-
nis. neq. n. ipsi q. iussi sunt ire in
orbē: vniuersum orbē circuerūt
presentia corpis: sz mentis prouī-
dentia. Et tu lena oculos quoidā
tue p. siderationis et vide regiōes
si nō sunt magis sicce ad ignē q.
albe ad messē. Quaz multe q.
putaueras fruges diligenter in-
specte vepres poti. apparebūt.
Imo nec vepres qd. anole: et ve-
ternole arbores sunt. Sz non p-
fecto fructifere: nisi forte glandiū
aut siliquarū quas porci mandu-
cant. Quousq. occupāt terrā: nō
ne si exis et cernis ista. pudebit
otiosam iacere securis: pudebit si
ne cā falcē apostolicā accepisse. i
hūc quondā agrū p. fac p. rarcha
exierat cū pmo sbecca occurrit ei
et v. scriptura h. exierat ad medī-
tādū. ille ad meditādū: tu ad ex-
tirpādū egrediāris necce ē. tibi iā
p. cessisse meditatio d. tps: faciēdi p-
māib. si nūc hesitāf icipias. id q.
d. ē sero. an iuxta p. filiū saluatoris
sedisse d. bueraf. an estiasse op. me-
tiri viref: p. d. rāse sapiāz mīrita p-
passe. sūpt. p. putasse v. tū. age g.
puta tps putatōis adeē si tū medī-
tatōis p. uuit. si cor mouisti. mouē-
da iā ligua mouēda ē et man. acci-

De consideratione

gere gladio tuo: gladio sps: qd ē
vbi dr: Glorifica manū & brachi
uz dextrū i faciēdo vidictā in na
tionib⁹. In crepatiōes in populis
i alligādo. re. e. in. cō. et. nobi. in.
m. ferreis. Si h̄ facis: honouificas
ministeriū tuū. & ministrū te. Nō
mediocris iste pncipat⁹. Extur
bare ē hoc malas bestias a tmi
nis tuis. q̄ greges tui securi i pa
scua educā. Domabis lupos. sz
ouib⁹ si dominaberis. Pascen
das vti qz n̄ p̄mendas suscepisti.
Si bñ p̄siderasti q̄ sis: h̄ te oportet
refacere n̄ ignoras. Porro scien
ti & n̄ facienti: p̄m̄ est tibi. Nō es
oblitus vbi legeris. Seru⁹ sciēs
volūtātē dñi sui: & n̄ facies digna
plagis vapulabit mult⁹. sic pph̄e
sic apostoli factitabant. Fortes
fuere i bello: n̄ molles in sericis.
Si fili⁹ es apostolor⁹ & pphetar⁹
& tu fac similit. Adica tibi nobi
le genus similibus. moribus: qd
nō aliunde nobile q̄ morū inge
nuitate & fidei fortitudine fuit. p
hanc viceunt regna: opati sunt
iustitiā: adepti sūt repromissiōes
chirographū p̄ne tue heredita
tis. qd tibi euoluim⁹: vbi ispitiās
portionē substantie que te cōtin
git. Inducere fortitudinē: & here
ditasti. Posside fidē. posside pie
tatē posside sapiam. sed sapia san
ctorū ipsa est timor dñi. & habes
qd tuū ē. habes sine d̄fraudatiōe
integritū p̄nū suū dñi. pretiosissim⁹
fund⁹ virtus est. Bon⁹ fund⁹ hu
militas: i q̄ oē edificii cōstructū
sp̄uale crescit i tēplū sc̄m̄ in dño.

Per h̄c: nōnulli possidere etiā
portas inimicor⁹. Que. n. stutū
eque pōt demoniū debellare sup
biā: tyrānidē hoīum. Ceter⁹ cum
oī indifferenter p̄sone hec sit: q̄
dā turris fortitudinis a facie in
mici: nescio quo pacto tamē vi
ei⁹ maior in maiorib⁹. & in clari
rib⁹ clarior cōprobatur: Nulla
splēdidior gēma in omni p̄cipue
ornatu summi pōtificis. Quo. n.
cellior ceteris: eo humilitate ap
paret illustrior & seipso. Arguar
fortitā. qd n̄ sat p̄m̄ is explici
partibus in sc̄bas nescio quō sti
lus excurrent describere ichoās
qlē te oporteat eē: cū necdū q̄
sis plen⁹ exp̄ssisset Credo erube
scēs i sūmo positus apice videri
hoīez nudū: festinavit iduere i si
gnib⁹ suis. Absqz his nēpe: eo d̄
formior q̄ illustrior parēs. Nun
qd pōt abscondi ciuitatē supra mō
tē posite d̄solatio aut later⁹ sum⁹
lucerne extincte sup candelabz
Simia i tecto: rex fatu⁹ in solio
sedēs. Et nūc audi cāticū meum
& qdē minus suauis: sed salutare
monstruosa res. gradus sūm⁹ &
anim⁹ infim⁹. sedes prima. & vita
ima: lingua magniloq̄ & man⁹ oci
osa: fmo mlt⁹ & fruct⁹ null⁹ vult⁹
grauis & act⁹ leuis: igēs auctori
tas. & nūtas subtilitas. Admou
speculū sed⁹ se i eo vult⁹ agnoscat
tu tuū gaude dissimilē iueniri. i
spice tū & tu. ne forte & si sit vnde
merito placeas tibi. ēt i q̄ debeas
displicer n̄ desit. Eolo glorie
testimonio p̄scientie: sz nō min⁹ vto

Liber secundus.

eodē ipso hūiliteris. Rara vox ni-
hil mihi p̄sci sū. Lantior i bonis
ambulas si ⁊ mala nō lateant.
Quāobrem vt dixi noueris te. vt i-
ter angustias q̄ nō desūt fruaris p̄-
scie bono. Magis at vt scias qd
desit tibi. Nā cui nō desit. Dia illi
desunt. qui nil sibi decem putat.
Quid si sumus pontifex sis. Nū-
quid q̄ sumus pontifex. iō sum-
mus. Infimū nois eē si summus
putas. Qui sumus. cui addi nō pos-
sit. Grauit erras: si te ip̄s existies
Abstine: nō tu te illis es. q̄ dignita-
tes virtutes putāt. tibi an expta
virtus q̄ dignitas fuit. Augustis
relinq̄to illā sniam alijsq̄ qui di-
uis coli honorib⁹ nō timuerūt
verbi grā nabucodonosor. ale-
xandro. antiocho. herodi. Tu ve-
ro p̄sidera nō p̄sumatione sum-
mū te dici. sed cōparatione. Nec
me putes cōparationē dicei me-
ritor: sed ministroz. Sic te existi-
met hō vt ministz xpi ⁊ qd absq̄
p̄iudicio sanctitatē cuiuspiā dixe-
rim sumū plane iter ministros.
Alias niti te ad sumū veli: nō pu-
tare sumū. aut velle putari an q̄
sis. Nā quō p̄ficiis. si iā sufficis ti-
bi. Nō sit p̄inde tibi. aut pigz ve-
litigare qd desit aut fateri qd desit
vēcudū. Loq̄re ⁊ tu voce ancel-
loris tui: nō qd iā accepim aut iā
p̄fect⁹ sim. Et rurū. Ego me nō
arbitroz cōprehēdisse. Nec scia
sanctor: hec lōge ab illa que in-
flat. hāc q̄ appōit: apponit ⁊ do-
lorē. Sed dolorē hūc nō vnq̄
sapientis subterfugit. Est quippe

medicinal dolor⁹ quē stupor il-
le letal ai duri ⁊ ipenitentis ex-
cludit. Et iō sapiēs q̄ dicere po-
tuit. Et dolor me⁹ i p̄spectu meo
sp. nūc iā repetēde reliq̄e. si q̄ sūt
loci: a quo paulo an dimertim⁹.
Age idagem⁹ adhuc diligētius
qd sis q̄ geras v3 p̄ tpe p̄sonā in
ecclesia di. qd es: Sacerdos ma-
gnus. Sum⁹ p̄tifer. Tu p̄ceps
epoz. tu heres apostolor. tu p̄i-
matu abel. gubernatu noe. p̄i-
archatu abraā. ordine melchise-
dech dignitate aarō. auctoritate
moyses. iudicatu samuel. potesta-
te petr⁹. vinctiōe xps. Tu es cui
clauēs tradite cui ones credit: sē
Sūt qdē ⁊ alijs celi ianitores. ⁊
gregū pastores. s3 tu iāto gl̄iosi⁹
quāto ⁊ differēt⁹ vtrūq̄ p̄ cete-
ris nomē hereditasti. Sūt illi si-
bi assignatos greges singuli. sin-
glos tibi vniuersi crediti. vni vn⁹
Nec mō ouiu s3 ⁊ pastoz. tu vn⁹
oīuz pastoz. An id p̄bē q̄ris ex
vbo dñi. cui. n. nō dico epoz s3 ēē
apostolor sic absolute ⁊ indiscrete
tote commissē sunt oues. Si me
anias petre. pascē oues meas. q̄s
illi⁹ vel illi⁹ populos ciuitatis:
aut regiōis. aut certe regni. oues
meas iqt. Cui nō planū nō d̄signas-
se aliq̄s. s. assignasse oīs. Nihil ex-
cipit: vbi distinguit nihil. ⁊ forte
p̄ntes ceteri p̄discipuli erāt. cum
cōmittēs vni vnitatē oīb⁹ cōmē-
daret i vno grege ⁊ vno pastore
scb3 illud. Una est colūba mea.
formosa mea p̄fecta mea. vbi vni-
tas: ibi p̄fectio. Reliq̄ nūeri p̄fe-

De consideratione

et igne nō hnt: sed diuisione rece-
dētes ab unitate. Inde ē qd alij
singuli singulas sortiti sūt plebes
sciētes sacramētū. Bēat⁹ iacob⁹
q̄ videbat colina ecclesie vna cō-
tēt⁹ ē hierosolima. petro vniuer-
sitate cedēs. Pulchre vō ibi po-
sit⁹ ē suscitare semē defūcti isrls:
vbi occisus ē ille. Nā dictus est
frater dñi. Porro cedēte dñi sse
q̄s se alij gerat petri p̄rogative.
Ergo iuxta canōes tuos alij i par-
te sollicitudinis. tu i plenitudiez
potestatis vocat⁹ es. Alioz pote-
stas cert⁹ aretatur limitibus. tua
extendit⁹ ē in ipsos q̄ potestatem
sup alios accepit. Nōne si cā ex-
titerit tu ep̄o celū claudet tu ip̄s
ab ep̄atu d̄pōere. etiā ē tradere
sath̄ae potes. Stat ergo icōcas-
sū p̄uilegiū tuū tibi. tā in datis
clauib⁹ q̄ in ouibus cōmēdatis
Accipe aliū qd nihilomin⁹ p̄ro-
gatiuā p̄firmat tibi. Discipuli na-
uigabāt: ē dñs appebat i littore
qdq̄ locūdi⁹ erat i corpe redini-
uo. Sciēs petr⁹ qz dñs est: i ma-
re se misit: ē sic venit ad ip̄s alijs
nauigio pueniētib⁹. Quid istud
Nēpe signū singularis p̄tificij
petri. p̄ qd nō nauem vnā. vt ce-
teri q̄q̄ suā: sed seculū ip̄s susce-
perit gubernandū. Mare. n. se-
culū est. naues ecclesie. Inde est
qd altera vice istar dñi gradicōs
sup aquas. vnicū se xpi vicariū d̄
signauit: q̄ nō vni populo s̄ cū-
ctis p̄ecē deberet. Si qdē aq̄ in li-
te: populi multi. Ita cū q̄sq̄ ceto-
rū habeat suā. tibi vna cōmissa ē

gradissima nauis: facta ex oib⁹
ipsa vniuersal ecclesia toto orbe
diffusa. En q̄s eo: S; noli obliui-
sci et quid. Nā ē ego nō sum ob-
lit⁹ id me p̄misisse repetitur in
oportunitate. Quā oportūe cūz
eo q̄ es et qd an eras p̄sideras.
Quid dico eras: ē nūc es. qd ve-
lina s̄ itueri: qd n̄ desisti eē. Ana-
sae p̄sideratio: qd fueris ē qd sis.
nā q̄s sis factus. altera: nō opor-
tet vt ista extēdat illā: i scrutinio
tui: Es. n. vt dixi adhuc qd eras.
ē nō min⁹ hoc es: q̄ qd fact⁹ es
p̄mo: forte ē magis. Deniq̄ illd
nat⁹ eo: mutuatus hoc: nō i hoc
mutat⁹. n̄ reiectū illud: sed istud
adiectū: Tractem⁹ vtrūq̄ simul.
nā vt p̄fatū me mēini collate ex
inuiēce ambe res vtiliores fiēt. di-
xi supra p̄siderāti qd sis. naturas
occurrere. q̄ es homo. nā hō na-
t⁹ es. Porro p̄cunctāti q̄s p̄fōe
respondebitur nomē qd est ep̄s
qd qdē fact⁹ nō natus es. Quid
tibi horū videt ad p̄p̄esse tui ē
ad te p̄ncipali⁹ p̄tinere: qd fact⁹
an qd nat⁹. nōne qd natus. Hoc
ergo cōsulo p̄sideres maxie. qd
maxie es hoīem v; qd ē nat⁹ es
nec mō qd natus s; ē q̄lis natus
oz attendas si nō vis tue p̄sidera-
tionis fructu ē vtilitate fraudari.
Tolle p̄inde nunc heredita-
ria hec p̄zomata ab initio male-
dicta. Dirripe velamē foliorū
celantū ignominia: nō plagam
curantiū: Dele sucū fugacis ho-
noris hui⁹ ē male colorate nitore
q̄s vt nude nudū p̄sideres. qz

liber secundus.

nud⁹ egressus es de utero matris
tue. nūquid insular⁹. nūquid micat
gēnis. aut florid⁹ sericis: aut co-
ronat⁹ pennis aut suffarcinatus
metall⁹. Si cuncta hec veluti nu-
bes quādam matutinales velociter tra-
seūtes. et cito pertransuras dissipet
et exsufflet a facie consideratōis tue
occurrer tibi hō nud⁹. et paup⁹ et
mis⁹ et misabil⁹. hō dolēs quod hō sit
erubescēs quod nud⁹ sit. plorās quod
nat⁹ sit. murmurās quod sit. Hō na-
r⁹ ad laborē. nūquid honorē. Hō na-
r⁹ muliere. et ob hoc cum reatu
breui viues tpe. iōq; cum metu re-
plet⁹ mult⁹ miseris. q; et ppea cum
flatu et de mult⁹ q; corporis et aie si
mul. Quid. n. calamitate vacat:
nascēti in pco. fragili corpore et
mēte sterili. Uere ergo repletus
eui infirmitas corporis et fatuitas
cordis cumulat. traduce sordis
morū addictiōe. Salubris copu-
la. Et cogitās te summū pontifi-
cem attēdas pariter vilissimū ci-
uerē nū fuisse. sed esse. Imitet cogi-
tatis naturā. imitet et quod digni⁹
est auctore nature. sūma imaque
pluriās. nōne natura in persona
hoīs vili limo vite spiraculū colli-
gavit: nōne auctor nature i sui p-
sona vbi limūq; cōtēperauit. ita
tibi sume formā. tā de nre pcre-
tiōe originis q; de sacramēto re-
dēptiōis: vt altus sedens: nō alta
sapies sis: s; humilia de te sētiēs
humilibusq; plētiēs. Proinde si p-
sideras quātus es. cogita etiam
quā. et maxie. hec te sane pside-
re tenet i te. nec a te auolā sinī

nec ābulare i magnis: neq; i mi-
rabilib⁹ sup te. In te p'sisti. nī ifra
deici. nō attolli supra. nō euades
in longi⁹: nō extēdi i latius. Te-
ne mediū. si nō vis pdere modū
Loc⁹ medius tu⁹ ē. Mediū se-
des modi. et mod⁹ virtus. Oē
extra modū habitationē. sapiēs
exiliū reputat. ppterea nī ē illi hī-
tare in longo. quod vltra modū sit
s; nec lato quodē quod extra sit porro
nec i alto vel imo. quod alter supra
alter ifra sit. dēiq; et lōgitudō ex-
terminiū hīc solz. et dilatatio scis
surā. et altitudo ruinā. et pfundū
abscortionē. Dico hec plani⁹. ne
me putes exloq; que apostolus
cōprehēdere hortatur cū oib⁹
scis. lōgitudinē. latitudinē. subli-
mitatē et pfundū quod alteri⁹ erit. et
disputatiōis et tps. nūc aut lon-
gū dico. cū sibi homo lōgiorē p-
mittit vitā. Latū cū i supfluas ai-
m⁹ distendit curas. Altū cū de se
plus psumit: profundū cū se pl⁹
deicit. Qui ergo lōga sibi metit
tpa: nonne vere ingreditur iter
extermiij. trāsies vite terminos
pductioni sollicitudine: Inde est
quod hoīs in pntia sese exules p-
obliuionē in alia p inanē solici-
tudinē migrant secula: nō pfu-
tura imo nec futura. Sifr anim⁹
distinctus in multa. multis lace-
retur curis necesse est. Mēpe im-
moderata extēsiō extenuatōez et
extenuatio nimia scissionē facit. id
vō alta psumptio. quod nisi ruino-
sa p'cipitatō ē: legisti nūq; añ rui-
nā exaltat cor. quod e regiōe nimie

De consideratione liber secundus

pusillanimitas deiectio. n̄ despe-
rata quedā abortio ē. In hanc
fortis nō deiect. Prudēs: lōgi-
oria vite nō abducetur incerto
Modest⁹ moderabit curas tēpe-
rabit a supfluis. n̄ deerit necessa-
rijs. Porro iust⁹ altiora se nō p-
sumet: sed loquat cū iusto. Si iu-
st⁹ fuero: nō leuabo caput. Tu er-
go i hac p̄sideratōe tui caute ani-
bules ⁊ tota eq̄tate v̄seris. vt nec
plus vō tibi tribuas: nec pl⁹ iusto
parcas. Porro plus vero tribu-
as: nō nō arrogādo tibi qd̄ non
hēs bonū sed ⁊ qd̄ hēs ascriben-
do: Vigilāter discerne: q̄lis ex te
⁊ qualis sis munere dei: ⁊ nō sit
in spū tuo. dolus. Erit aut vbi fi-
deliter partiēs tua tibi. ⁊ que sūt
dei deo. sine fraude resignes. Ex-
te mala. bona a dño esse. p̄suasus
tibi nō ambigo. Sane iter p̄side-
randū qualis sis: ⁊ qualis fueris
ad memoriā reuocādū. Cōseren-
da posteriora priorib⁹. Prosece-
risne i virtute in sapia. in intelle-
ctu. in suauitate mox. an ab his
forte qd̄ absit v̄feceris. Patiētior
sis: an ipatientior solito iracūdi-
or. lenior: ne insolentior an hūili-
or. affabilior. an austerior. exora-
bilior. an difficilior. pusillior aio
an magnanimior. seuer⁹ magis
an pl⁹ solito dissolut⁹: timoratio-
an forte fidētior q̄ oz. Quā lat⁹
tibi patet cāpus: in hoc genere
p̄siderādi. Nemoz o paucos
veluti quedā seminaria p̄ferens
nō tñ ipse serens sed dans semē
serēti. Qz innotescat tibi zel⁹ tu

us: clemētia tua. discretio q̄z mo-
deratrix earūde virtutū. q̄lis vs
in donādis iniurijs. q̄lis sis i vici-
scendijs: q̄ in vtroq; puid⁹ mo-
di. loci t̄pis observator. Porro sus-
p̄sideranda tria h̄ in vsu virtutū
haz. ne non sint virtutes. si p̄ter
hec repiantur. Nepe eiusmodi
nō natura virtutes. sed vsus fac-
tū. Nū ex se indifferētes esse noscū-
tur. Nū est aut abutēdo ⁊ p̄sun-
dēdo faccē vitia. aut bñ ordiā te-
q̄vte do v̄tutes. Solēt discretio-
nis oculo calligāte alterutq; sibi
p̄ripe loca. terminos occupare.
Porro calliginis due sunt cāe:
ira ⁊ molior affect⁹. Is iudiciū cē-
surā eneruat. illa p̄cipitat. Qd̄o
n. ab altero nō piclitet. aut pie-
tas v̄metie. aut zeli scitudo. tur-
bat⁹ p̄ ira ocul⁹. clementer nil i-
tuet. suffu suo fluxa quadā ⁊ mu-
liebri mollitie ai rectū nō videt.
Nō eris inocēs: si aut punias cū
cui forte parcēdū ē: aut parcas
ei q̄ fuerat puniēdus. i tribulati-
onibus quoq; qua ē te iueneris
nolo dissimules. Si p̄stantē i tu-
is p̄dolentē i alienis gaude. Re-
cti cordis h̄. E regione puerissimi
si cū in p̄p̄ijs dephendaris for-
tasse ipatiēs. minime in alienis
tñ cōpatiēs sētiaris. Quid in p̄-
spis. nihil ne est. qd̄ p̄sideratiōes
soliciter: Est vtiq; si diligēt attē-
das. q̄ rar⁹ sp̄ extiterit. q̄ nō vel
modice in p̄sp̄itate aium relara-
uerit. a sui custodia ⁊ disciplina
Nū hoc incautis n̄ fuit ad disci-
plinā qd̄ ignis ad cerā. quod so-

lio radi-
et⁹ dāid
h̄ blādiē
ex p̄reale
gn⁹ q̄ in
dit. vel pa-
cui p̄sens
lit. Quāq;
p̄sentia re-
q̄ q̄ p̄p̄iti
rēdus illē
sp̄ra salti-
fmo isole
cura v̄stis
Et si recte
scribi i otis
ē. fugiēdi
nugarū. n.
culares. n.
cerdōt̄ bla-
miciāt fer-
nunq;. ⁊
te ⁊ p̄udē
dū sane in
ter. si libēti
uolē. Cō-
ho. solib⁹ iā
t̄r sacrileg
u cultodm
ore ei⁹. n̄
vlas. Veri-
tūe noie e
p̄ari ab o
p̄idi. fede
lū nouet
trabētē a
lū sit nō f
ma non est
lū pecun
libere. Nō

De consideratione liber tertius

lis radi⁹ adluniv⁹ vel glatiez. Sa
et⁹ dauid. sapiens salomon fuit.
sz bladietib⁹ nimis scdis reb⁹ alē
ex pter alter ex toto dīpuit. Ma
gn⁹ q⁹ incidēs in aduersa nō exci
dit. vel parū a sapia. nec minor.
cui p̄sens felicitas si arrisit. n̄ irri
lit. Quāq⁹ facili⁹ inueneris. q⁹ sa
pientiā retinuerit. Fria sibi fortia
q⁹ p̄pitiā nō pdiderūt. P̄rese
rēdus ille z magn⁹ ē. cui iter. p̄
spera saltē risus indecentior. aut
fmo isolentior. aut imoderatior
cura vestis vel corpis n̄ irrephit.
Et si recte sapiēs hortat. sapiam
scribi i otio. cauēdū z i otio otinē
ē. Fugieda proide otiositas. ma
nugarū. nouerca virtutū. In se
culares. nuge. nuge sunt i ore sa
cerdotū blasphemie. Interdū tū si
incidāt ferēde fortassis. referēde
nunq⁹. Magis iterueniēdū cau
te z prudēter nugacitati. p̄pē
dū sane in seriū qd. qd n̄ mō vtili
ter. sz libēter audiāt z sup̄sedeāt
otiosis. Cōsecrasti estuuz euāge
lio. talib⁹ iā apire illicitū. assue
scet sacrilegiū ē. Labia sacerdotū
ait custodiūt sciaz. z legē req̄rūt
de ore ei⁹. n̄ nugae p̄fecto. vel fa
bulas. Verbū scurile qd faceti vr
baine noie colorāt. n̄ sufficit pere
griari ab ore. pcul z ab aure rele
gādū. fede ad cachios moueris
fedi⁹ moues. Porro dtrahet an
detrahētē audire. qd hoz dāna
bili⁹ sit nō facile dixeris. De ana
ritia non est qd tūū fatigē intui
tū. cū pecuniā cāq⁹ paleā dicaris
habere. Nō p̄sus. non est qd p

illa timeat a iuditij tute. Sz est
qd n̄ min⁹ sepe. nec noxie. min⁹ i
sidiari iudiciatibus solet. de quo
maxime qd i tua p̄ciētia m̄eat
latere te nolim. Quid illud sit q⁹
ris. acceptio p̄sonarū. n̄ parū te
reū peccati existies. si facies pec
catorū sumis. z n̄ potius cās iudi
cas meritorū. Est itez vitiū. cuius
si te immunē sentis iter oēs quos
nouī ex hys q⁹ cathedras ascēdūt
sedebis me iudice solitari⁹. quia
faciter singulariterq⁹ leuasti te
sup̄ te iuxta p̄phaz. Facilitas ere
dulitaz hec est. cuius calidissime
vulpecule magnorū neminē con
pi sat̄ cauisse v̄lutas. Inde eis ip
sis p̄ nihilo ire multe. ide innocē
tiā frequē ad dictio. inde p̄i di
tia i absentes. Gratulor aut̄ tibi
nec. n. assentatōis apd te vereor i
currere notā. gratulor inquā p̄si. *presidare*
dere te vsq⁹ adhuc absq⁹ hoz om
niū q̄rela multa. an z sine culpa
tu videris. Iā ad ea q⁹ sub te sunt
p̄sideratio intendēda. At alteri⁹
p̄ncipiū hoc si q̄dem tuis occupa
tōnib⁹. fmo breuior. p̄petēti⁹ ē.

De p̄sideratione liber tertius.

Inis superioris libri.

Huic p̄ncipiū ponit:

f Itaq⁹ iuxta p̄missum
illius. p̄siderāda que
sub te sunt. que nā sint

illa. nō ē. qd a me q̄rendū putes.
optime Eugeni. recti⁹ fortasse q⁹
nō sint queras. Orbe excūduz ei
q⁹ forte volet explorare que n̄ ad
tuaz p̄tinēt curā. Parentes tui
destinati sunt n̄ aliq̄s regiones.

De consideratione

Is ipse debellaturus orbe. Ite i orbe
vniuersū dictū ē illis. Ipsi vō vē
dentes tunicas. emere gladios
ignitū eloquiū: et spūs vehemētē
arma potētia deo. quo n̄ puene
rūt victores. icliti: filii excussoꝝ.
quo nō sagitte potētū acute: cū
carbonibus desolatoris. et qđ ē i
oēm terrā exiuit. s. e. et i. f. o. t. v. e.
Penetrabāt et icēdebāt vba il
la in cēsa igni: quē dñs misit ter
rā. Occūbebāt strenuissimi bel
latores: s; n̄ succūbebāt. triūpha
bāt. et mortui. nimis p̄fortatus ē
p̄ncipat⁹ eorū. p̄stituti sunt p̄ci
pes sup oēs terrā. Eio tu successi
sti i hereditatē. ita tu heres: et or
bis hereditas. At q̄ten⁹ hec por
tio te p̄tigerit. aut p̄tigit illos: id
sobria p̄sideratōe pensandū. n̄. n.
p̄ oēs reor modū: s; sane qđā te
n⁹. Et mihi videt dispēlatio tibi
sup illū creditā ē. n̄ data possessio
Si p̄gis vsurpare et hanc p̄radi
cit tibi qđ dicit. **M**de⁹ ē orbis ter
rarū et plenitudo ei⁹. n̄ tu ille: d̄ qđ
p̄pha. Et erit ois terra possessio
ei⁹. **X**p̄s hic ē qđ possessionē sibi vē
dicat. et iure creatōis et merito re
dēptionis. et dono p̄ris. Cui. n. al
teri deū ē. **P**ostula a me et da
bo tibi gēres h̄f ditate tuā. et pos
sitionē tuā. f̄minos tre: **P**osses
sionē et dñiuz cede huic. tu curas
illi⁹ habere. **P**ars tua h̄: vltra ne
extēdas manū tuā. Quid inq̄s. n̄
negas p̄sere: et dñari vetas? **P**la
ne sic q̄si nō bñ p̄lit qui p̄est in
solicitudine: nūquid nō et villa
villico et paru⁹ dñs subiectus ē

pedagogus: nec tñ velle. ille: nec
i sui dñi dñs ē. ita et tu p̄sis. vt p̄
videas. vt p̄sulas: vt p̄cures. vt p̄
ues. **P**resis vt p̄sis. **P**resis vt si
del seru⁹ et prudēs. quē p̄stituit
dñs sup familiā suā. Ad qđ. **A**e
des ill⁹ esca in tpe. hoc est vt di
spēs nō impes. **H**oc fac. et dñs
ri ne affectes hoiuz hō vt n̄ dñes
tui ois iniustitia. at sag sup qđ i
timatū supra: cū q̄s sis disputa
retur. **A**ddo tñ et hoc. nā nullū tū
bi venenū. nullū gladiū plus for
mido q̄ libidine dñandi. **C**erte
vt mltū tibi tribuas: si mltū ecce
pt⁹ nō es. nil te existimas pl⁹ ac
cepisse a magnis apostol. recor
das nūc vocis illi. sapiētib⁹ et in
sapiētib⁹ debitor sū. Et si nō inde
bitā tibi cēses. **H**oc quoq; simul
momēto d̄bitoris molestū nomē
seruētū potius q̄ dñanti p̄gruet
Seru⁹ i euāgelio audit. **Q**uātū
d̄bes dño meo. **E**rgo si te agno
scis sapiētib⁹ et insapiētib⁹ nō dñā
torē: sed debitorē curandum suz
ope tibi. et tota vigilantia p̄side
radū. quō et qui nō sapiunt sapi
ant. et qđ sapiunt nō desipiant et qđ
desipere resipiscāt. **A**t nullū ge
nus insapiētie. infidelitate vt sic
loquar insipienti⁹. **E**rgo et infideli
b⁹ d̄bitor es iudeis grecis et gē
tib⁹. interest p̄inde tua dā opā
quā possis. vt increduli p̄uertan
tur ad fidē: p̄uersi nō auertant.
auersi reuertant. **P**orro p̄uersi
ordinent ad rectitudinē subuer
si ad v̄tate reuocent. **S**ubuerso
res iucq; rōnib⁹ p̄uincant vt vel

liber tertius

emendant ipsi si fieri poterit vel si non
perdat auctoritates facultatesque
alios subvertendi. non oino et ab
hoc insipientium genere pessimo tibi dis
simulandum. Dico autem hereticos sci
smaticosque. nam hi sunt subuersi et
subuersores: canes ad occisiones:
vulpes ad fraudem. erunt itaque huius
modi maxime tuo studio aut corri
gendi ne peant. aut ne piment co
hercendi esto sicut in iudeis. excusant re
pus te. hunc terminum suum: quod pueni
ri non potuit. Pleuitudinem genti
um sperare oportet. Sed de ipsis genti
bus quod respondes: imo quod tua psi
deratio. respondet tibi punctanti
sic. Quid visus est peribere ponere
metam euangelio. ubi suspendere fi
dei. donec infidelitas durat. qua
rone putamus substitit velociter cur
rens sermo. Quis primus inhibuit
hunc salutare cursu. et illis causa for
te: quod nescimus. aut necessitas po
tuit obstitisse. nobis quod dissimulandi
ro est. qua fiducia. qua conscientia
christi non vel offerimus eis: quod non habent
An veritatem dei in iniustitia decie
mus. et quod quicquid pueniat gentium
plenitudo necesse est. expectamus
ut in eas. incidat fides. Cui casu
credere pertigit. quo credent sine per
dicante. Petrus ad corneliu. phil
lippus ad eunuchum missi sunt. et si
exemplum recenti querimus. augusti
nus a beato Gregorio destinatus est
formam fidei tradere anglis. Et de
his tu ita tecum. Ego addo et de per
tinatia grecorum. quod nobiscum sunt: et
nobiscum non sunt iuncti fide. pace di

uisi: Quodque et in fide ipsa claudere
cauerint a semine rectio. Et ite de
heresi quod clam pene ubique scripta
apud aliquos scuit palam. nam par
uulos ecclesie passim et publice da
glutire festinat. queris ubi sit hoc.
Testi quod terram australem sepe visi
tat. ecce hi sciunt. et possunt dicere
tibi. Eunt et redeunt per mediu il
lorum. aut transeunt secus. et quid
adhuc est illis egerint. necdum au
diunt. Et forsitan audiuissent.
nisi pre auro hispanie salus popu
li viliuisset. Tuus est et plage huius re
mediu prouidere. Sed est insipi
entia. quod ipsam quoque iam prope
modum. stultam fecit sapientiam
fidei. Quia et ipsam catholicam pe
ne totam hoc virus infecit. nam
dum et in ipsa quicquid que nostra
sunt querimus. fit ut inuicem in
uidentes. inuicem prouocantes
exerceamur ad odia. animeniur
ad iniurias. armemur ad lites.
cauillemus ad dolos. seruemus ad de
tractiones. prorumpamus ad ma
ledicta opprimamur a fortioribus
opprimamus infirmiores. quod di
gne laudabiliter occupatur me
ditatio cordis tui aduersus tam
pestilens insipientie genus. quod
corpus ipsum christi. que est multitudo
credentium occupasse consideras.
Ambitio ambitientium crux quo
oem torques omnibus places. nil
acerbius cruciat. nil molestius i
quietat. nil tamen apud miseros.
mortales celebrius negotium ei
An non limis apostolorum plene iam abi

De consideratione

no q̄ deuotio terit. An n̄ vocib⁹
ei⁹ vestrū tota die resultat palati
um. An n̄ questibus eius tota le
gū canonū disciplina insudat.
An nō spolijs eius oīs italica in
h̄at ierplebili auaritate rapaci
tas. Quid ita tua ipsi⁹ spūalia stu
dia non saltē intercudit sed absci
dit. quotiēs scā ac secūda tua ab
ortiri otia fecit inq̄etū: et inq̄etās
malū. Aliud est qd̄ ab oppressis
appellat ad te. Aliud autē quod
ambitio in ecclesia per te regnat
mollit. Nec deesse illis. nec huic
aliq̄ten⁹ assentire oportet. Quaz
vero inique fouet illa spūitur illi
Atrilq; tū debitor es: illis vt eri
gas: istis vt repumas: et qm̄ inci
dit de appellationibus. prosequi
aliquaten⁹ n̄ erit abre. Magno
in his et pio opus intuitu est: ne
qd̄ magna fuit necessitate pūsi.
male vtēdo reddat inutile. Mihi
videt et i multa posse eas deueni
re permittē. si nō summo modera
mie actitent. Appellatur de toto
mūdo ad te: id quidē in testimo
niū singularis primat⁹ tui. At tu
si sapias. nō primatu gaudebis: s;̄
fructu. Apostolis dictū ē. In hoc
nolite gaudere: qd̄ spūs subitiū
vobis. Appellat ad te vt dixi: et
utinā tā fructuose q̄ necessarie.
Utinā cū opp̄ssus clamat sentiat
opp̄ssor: et nō supbiat ipius vñ i
cendit paup. Quid taz decoz vt
ad inuocationē tui nois opp̄ssi
effugit: vsuti non refugiant. qd̄
e regione tā puerfaz. tā recti alie
nū: vt letet qui malū fecit: et q̄ tu

lit. ināiter fatiget. Inhumanissime
nō moueris erga hoies cui illa
te iniurie cumulanere dolorē: et
labor itineris et dāna expēfaz. s;̄
nihilominus ignauissime in illā
nō moueris q̄ huic tot calamita
tū partim auctor. partiz extitit cā
Euigila hō dei: cuz hec ptingunt
moueat miseratio: moueat et idi
gnatio tua. Alterā leso. alterā le
dētī debes. Consolet illo dānoz
resarcitu suoz satisfactiōe iniuria
rū siue calūniaf. Cū isto ira agat
vt peniteat fecisse: quod nō timu
it facere. et nō de penis innocens
rideat. Arbitroz idem debere pa
ti illum qui sine cā forte appella
uit. Formulā hanc iustitie p̄figit
tibi et diuine incōmutabilis rō eq̄
tatis: et ni fallor ipsa appellatio
nuz lex: vt illicite vsurpata appel
latio nec p̄sit appellanti nec ap
pellato obsit. Et qd̄. n. frustra fa
tigatus sit homo. q̄ plenum iu
stitie vt sese potius leserit: qui vo
luit primū. Appellasse intq; ini
quū est iniq̄ et ipune. Iniquaruz
appellat onū fomes. Iniqua autē
omnis appellatio: ad quaz iusti
tie inopia n̄ coegit. Appellare n̄
vt graues: s;̄ si graueris licet. Ap
pellandū a sententia. ante senten
tiā improbe oīno nisi ob manife
stum grauamen presumitur ap
pellatio. Qui igit non grauatus
appellat. liquet qz aut grauari i
tendit. aut tempus redimere. nō
est autē suffuginz appellatio: s;̄ re
fugiu. Quantos nouimus appel
lasse pullatos: quo interiz liceret

liber tertius

ad nuncq̃ licet: Nonnullis ē quo
ad vixerunt licuisse appellatiōis
suffragio nefaria scim⁹: vbi gfa
incestū adulteriū. Quale ē hoc
turpitudi nī p̃ocinari: qđ vī ma
xime formidari a turpib⁹ oportet
bat. Quousq̃ mormur vniuerse
terre. aut dissimulas. aut nī aduer
tis: Quousq̃ dormitas. quousq̃
nī cuiq̃ulat p̃sideratio tua ad tan
tā appellatiōis confusiōē. atq̃
abusiōē: P̃terea ius z fas: p̃ter
more. z ordinē sūt. Nō locus. nī
mod⁹. nō tps. nō causa discernit:
aut p̃sona. P̃sumit leuiter pas
sim. plerūq̃ z nequiter. Nolētes
malignari nōne his potissimum
terreri solebāt. nūc terrori ipsi ex
his magis sūt. atq̃ id bōis. Anti
dotū vīuz in venenū: nī mutatio
dextra excelsi h. Appellant. boni
a malis: vt nō faciāt bona: z sup
sedent a voce tonitruī tui formi
dantes. Veniēq̃ appellant epi. ne
illicita audeant matrimonia sol
uere. vel p̃hibere. Appellant. ne
rapias. ne furta. ne sacrilegia. z q̃
eiūsmodi sunt punire vlaten⁹ vel
cohibere p̃sumāt. Appellant. ne
indignas z infames p̃sonas a sa
cris officijs b̃nificijsue repellere
seu amouere q̃ant. Ad tu in eius
remediū morbo huic. ne qđ rep
tū ad remediū sunt. reperiatur ad
mortē: zelatus est dñs domū ora
tionis factam speluncā latronū.
Tu eius minister dissimulas. mi
serorū refugium datum arma ini
quitati: Elideas p̃eripi passim p
tes oppressorū. z prozum pere ad

appellandū non tam grauato
q̃ grauare volentes. Quid hoc
ministerium: Tuū ē p̃siderare. non
meū p̃mentari istud. Et cur inq̃s
male appellatiū veniunt ostēsu
ri suā innocentia. malitiā cōiectu
ri. Dico qđ dicere ad hoc solēt.
Nolumus vexari frustra. i caria
eē qui proclinius faneant appel
lantib⁹. foueāt appellatiōes. Ces
suris rome domi cederē sati⁹. Fa
teor me non oīno decedere hīo.
Quē das mihi in tā crebris ap
pellationib⁹ q̃ hodie sunt. Qui
p̃ expēsis itineris vel nūmū resti
tuerit illi quē forte appellarit.
Mirū vō si ita oēs z appellātes
iusti z appellati rei vīo examine
inueti sunt. Diligite in q̃ iustitiā
q̃ iudicatis terrā. Parū est iusti
tiā tenere: nisi z diligas. Qui ti
mēt tenēt. q̃ diligūt zelant. Ama
tor iustitiē inquit iustitiā. z pro
sequitur eā. Porro omnes inu
stitiaz p̃sequit. nihil tibi z illis: q̃
appellatōes venationes putant.
Pudet elogiū qđ ap̃d echnicos
iā vertit i parabolā: duos moui
mus cervos p̃gues. Et mitius
loquar. pl⁹ facit q̃ iustitiē hic.
Tu si amas iustitiā: appellatōes
nō affectas. sed sustines. Verum
tū qđ emolumētū affert ecclesijs
dei. tua vni⁹ bōis iustitiā: vbi sen
tentia preualet aliter affectorū:
At istd loci illius erit. cuz cepint
versari. que circa te sūt. Hūc vero
non te existimes ociose vacare:
cōsiderationi hūciqua appella
tiones ad legitimū si fieri potest

De consideratione

renoces vsus. Et si hinc mea gra-
tur vel poti⁹ curetur snia: dico ap-
pellationes. vt non cōtēnandas
sic nec vsurpandas oīno. Porro
horū quid insolētius censēā hab⁹
facile dixerim. Nisi qđ vsurpatio
quandā videt inducere p̄empt⁹
necessitatē: ac per hoc forte acri⁹
insecranda que amplius nocet.
aut non vere nocentior ē mala i
se in partu peior. nōne ipsa est q̄
ipsū ius quoq; nature. aut exte-
nuat. aut exterminat: nā sepe re-
b⁹ etiā preciosissimis p̄eciū grām
nō mō demit. sed adimit. Quid
sacramentis accepti⁹. Usurpata
tū ab indignis. idigneue tractata:
minime acceptant. Magis hēnt
dānationē: qz debitā veneratiōez
nō hūnt. Fateor grande z genera-
le mūdo bonū esse appellatiōes.
idq; tā necessariū q̄ soles ipsum
mortalib⁹. Reuera qđā sol iusti-
tie est. p̄dens ad redarguēs opa
tenebrarū. Porro sū fouēde z ma-
nutenēde sunt: s; quas extorsit
necessitas n̄ caliditas adinuēit.
Usurpatorie sūt huiusmodi oēs
nō subuenientes in necessitate. s;
opitulantes iniquitatē. Quidni ve-
niāt in contēptū. Quanti vt tali-
bus quoq; desferrent: etiā de p-
prio cessare iure ne longo z casso
itinere fatigarent. Plures tū sua
amittere n̄ ferētes appellatiōes
min⁹ oportunas z celsa noīa im-
portun⁹ p̄tēpserūt. Dico aliquid
qđ ad rē pertinet exempli causa.
Quidaz sibi publice despōsane-
rat vxorē. Adest dies celebris nu-

ptiaz. Parata oīa inuitati mul-
ti. Et ecce hō p̄cupiscens vxorem
proximi sui in vocē appellatiōis
inopinate p̄umpit. affirmans si-
bi traditā prius: suam potius eē
debere. Scupet spōsus hebēt om-
nes: sacerdos nō audet p̄gredi:
frustratur oīs apparat⁹ ille. De-
scendit q̄sq; in domū suam: suam
cenā manducatur⁹: sponsa a mē-
sa z thalamo sponsi suspendit q̄
usq; roma reditū ē. Paratius cō-
tigit hoc nobili galliarū ciuitate
sede regia. Rursū in ciuitate ea-
dē quidam sibi despōsata vxore
diē constituit nuptiarū. Interini
emergit calūnia dicentibus qui-
busdā non debere coniungi. Ad
iudiciū ecclesie causa delata ē. s;
nō expectata saia. Appellatus ē
sine causa sine grauiamē solo fru-
statorie dilationis intuitu. Et il-
le sine p̄dere q̄ pararat. siue dile-
cte tandiu frustrari cōsortio no-
lens. nihilomin⁹ qđ proposuerat
p̄tēpta siue dissimulata appellati-
one peregit. Quid illud qđ i aī-
siodoris ecclesia nuper a quodā
adolescētulo p̄sumptū est. nē
pe defūcto sancto epo volentib⁹
clericis aliuz vt moris est eligere
sibi: interuenit ille appellās: z re-
tans ne fieret quousq; esset. z re-
disset ab vrbe. Cui tū appellatio
nī nec ipse detulit. nam cū vide-
ret se cōtēnit tanq̄ qui irrationa-
bilis appellasset a scitis quos po-
tuit sibi tertia die post factam ab
alijs electionē fecit suā. Cū itaq;
ex his z i numeris talib⁹ liqueat

liber tertius

nō ex p̄temptu gigni vsurpatio:
nē: s; ex vsurpatioe p̄tēptū vide-
ris tu qd sibi velit. qd zelus ve-
ster assidue pene vindicat illum
istā dissimulat. His p̄fecti? coher-
cere p̄tēptū: cura i ipso vtero pef-
sime m̄fis p̄focari germen neq̄
qd ita fiet si vsurpatio digna aia
aduersioe mulctet. Tolle vsurpa-
tionē ⁊ p̄tēptus excusationē nō
h̄s. Porro inexcusabilitas an̄sū
explodet. n̄ sit p̄inde vsurpator
⁊ p̄tēptor nullus erit: vel admo-
dum rarus. Bñfacis tu qd ap-
pellationū negato suffragio imo
suffragio: multa remittas nego-
cia ad cognoscētes. vel q̄ noscef-
cit? possunt. Ubi. n. certior ac fa-
cilior notio ibi decisio tutior ex-
peditioq; eē pōt. q̄ plenū ḡre:
qd multoz quoq; p̄ hoc ⁊ labori-
bus parcis ⁊ sūptibus. Et quib?
si credas id tibi oimodis atten-
dendū. Poterā multa de eodē
addeſ his: s; memor p̄positi mei
cōtentus interim occasione de-
disse. ad alia trāseo. ⁊ primuz qd
occurrit minime trāseundū reor
Prees ⁊ singulariter. Ad quid
Eget tibi dico p̄sideratione. nun-
quid vt de subditis creſcas? neq̄
q̄ s; vt ipsi de te. Principē te cō-
stituerūt. s; sibi nō tibi. Alioquin
quo pacto te reputas sup̄iorem
his a quibus bñficiū mendicas?
Audi dñm. Qui potestare h̄it
sup̄ eos beneficii vocant. At istd
de his qui foris sunt. Quid ad
nos? Tu mendaciter diceris si n̄

tam bñficius esse q̄ beneficio pre-
esse intēdas. Parui deiectiq; ai-
est de subditis: non p̄fectum q̄
rere subditorum. sed questum p̄-
prium. In summo p̄sertim om-
nium: nihil turpius. Quam pul-
chre magister gentium parētes
filijs. nō filios debet censuit the-
saurizare parētibus: nō medio-
cris glozie vox illa identidē ipsi
us nō requiro datū: sed fructum
At iam trāseamus ⁊ hinc ne qd
morā in his meam auaritie in te
notā interpretetur. Quāq; lon-
ge a te sit in libro secūdo testat̄
sum: sciens quanta ⁊ in quanta
tua necessitate respueris. Ad te
p̄inde scripserim ista. non p̄ te.
Nempe qd tibi scribitur: soli p̄-
desse n̄ decet. Hic loc? auaritiā
carpit. a q̄ vitio imunis satis tua
opinio est. an ⁊ opus tu videris
Udidim? tū vt oblata a paupib?
taceam: que tangere non adq̄-
scis. germanicos detumuisse sac-
cos: sed pretio non massa. Argē-
tum reputatum est senam: sum-
marij non leuati sarcinis: onu-
sti nihilomin? repatriāt vel inui-
ti. noua res. quando hacten? au-
rum roma refudit. Et nūc roma-
noz consilio id inchoatum non
credimus. Duo venerūt ambo
locupletes: ⁊ ambo rei. Siqui-
dem vnus Māguntinus: Colo-
niēsis alter: alteri ḡra grati red-
dita est. Alter idign? credo cui
ḡra redderet audiuit. Cum q̄le
veste intrasti: cū tali egredieris.

L 2

De consideratione

De voce magnificā: voces. prius apostolice libertatis: quid min⁹ ab illa hec habuit pecunia tua te cū sit in pditionē? Nisi q̄ in illa plus zeli: i ista plus modestie sonuit: quid ille de transmarinis partibus pene a finibus terre terra et mari currēs pro episcopatu suis et alienis facultatibus rursus emendo: Jam enim emerat pu⁹ Tulit multa: s̄ retulit nō oīa tū: Incidit miser in man⁹ alias: Accipere q̄ dare potēiores: Bene fecisti tuas in utroq; seruans innoxias: nec impones. Labitioso nec supponere iniquo māmone acquiescens: Nō sic a paupe episcopo p̄tinuisti: dās qd daret ne immunificus notaret: accepit clā qd palā dedit: Sic de tuo sacculo p̄sultū est: verecūdie viri: Sic quoq; curie morē gerēs tuo beneficio inuidiā declinauit eoz q̄ diligūt munera: nō potes abscondere et factū nouimus et personā Audire grauat: Et ego eo libentius predico: quo tu id molest⁹ audis: Si tibi sic expedit: et mihi sic: tam nō oportet xpi gloriā me silere q̄ nec te querere tuā et si p̄gis murmurare adhuc ridebis tibi ex euāgelio: quāto eis p̄cipiebat: tanto plus p̄dicabit dicentes: Bene oīa fecit: Audi aliud. si tū aliud: Ad idem enī fortassis: pertinere quis dicat. Tua p̄sideratio viderit hoc. Mihi videt nō longe a vero dissentire. q̄ id forte inter auaritie species locandū putaueris. Ego vero illi⁹

aut spēm esse aut spēm h̄re non negaueris. Sāe interest tue p̄fectionis et malas res et pariter spēs deuitare. In altero p̄scie: in altero fame consulis. P̄dita tibi nō licere et si alijs fortasse liceat: q̄ quid male fuerit coloratū. Bēi: q̄ interroga maiores tuos et dicent tibi. Ab omni specie mala abstinete vos. Sane minister domini dñm imitetur: q̄ ipse ait. q̄ mihi ministrat me sequatur. Et h̄es de illo. Bñs regnauit decore induit oīs fortitudinem. Tu quoq; esto fortis i fide decorus i gloria: et probasti te imitatore dei. Fortitudo tua fidutia fidelis p̄scie: decor tuus splendor bone opinionis. Ita queso iduere fortitudinem: et n. gaudiū dñi fortitudo tua. Porro spēs tua et pulchritudine tua. nihilomin⁹ tan q̄ ppria similitudine delectat. Inducere vestimētis glorie tue. vestire duplicib⁹ quibus domesticos suos fortis illa mulier iduere cōsuevit. non sit in p̄scia nutans in firmitas modice fidei nō sit in fama neuus male specier: et vestiri duplicib⁹ et gaudet sponso suo per sponsā aīas tuas: et gaudet super te deus tuus. Adiraris quoz sum hec ignarus vsq; adhuc. qd dicere veli: non te tollo diutius. Murmur loquor et querimonias ecclesiar: Truncari se clamitant ac demēbrari. Vel nulle vl pauce admodū sūt q̄ plagā usā aut nō doleāt aut n̄ timeāt. Queris quā: Subtrahunt abbates xpi

epi. archi
sue primi
hec. Ad
opus. Su
b̄re plenit
iustitie for
potestis. q̄
ē. Dono
ordines q̄
sini estis nō
stroz ait. Et
Spūalis p̄
dicat. ut ip
oē opus su
deratiōe p̄
an liceat: r
fremo an
i xpiana v̄
cere nisi qd
qd docet et
qd licet. dec
quens erit.
mus tria ip
ndecio tibi
et q̄ nō est a
testatem ex
nem: Tu ne
ut nō veni
q̄ nō mi
ut veluti rō
usd p̄ libi
ip̄sed app
de. Et si in
uonere vt
roiam tam
omno in
urido qd
mā fecisti p̄
in bono
p̄m est in

liber tertius

epi. archiepiscopi. archiepiscopi patriarchis
sive primatibus. Bona ne spes
hec. **N**ix si excusari queat vel
opus. Sic factitatio probatis vos
habeat plenitudinem potestatis. sed
iustitie forte non ita. Facit hoc quod
potestis. sed utrum et debeatis questio
est. Honorum ac dignitatum gradus et
ordines quibusque suos servare. po-
titi estis non invidere. ut quidam no-
stro ait. Cui honorem honorem:
Spiritalis homo ille qui omnia diuini
dicat. ut ipse a nemine diuindice
omne opus suum trina quadam psi-
deratione pueniet. Primum quidem
an liceat: deinde an deceat. po-
stremo an expediat. nam et si pset
in christiana ubique philosophia non de-
cere nisi quod licet. non expedire nisi
quod decet et licet non continuo tamen omne
quod licet. decere aut expedire pse-
quens erit. Age aptemur si possu-
mus tria ipsa operi huic. At quomodo non
indecens tibi voluntate pro lege uti
et quod non est ad quem appelleris. po-
testatem exercere negligere ro-
nem: Tu ne maior domino tuo. qui
ait non veni facere voluntatem meam.
Sed non minus delecti quam elati. ai-
est veluti rationis ex parte. non pro ro-
ne. sed pro libitu agere nec iudicio
agi. sed appetitu. Quid tam besti-
ale: Et si indignum cuius veteri ro-
ne vivere ut pecus. quasi in te recto-
re omnium tantam pertumeliā nature
honoris iniuriā ferat: Sic dege-
nerando quod absit generale obpro-
brium fecisti proprium tibi. Homo
cui in honore esset non intellexit con-
parat est iumentis insipientibus

et similis factus est illis. Quid tam
tam indignum tibi quam ut rotam tenes:
non sis pretius toto: nisi minutias
quidam atque exiguas portiones ipsi
us tibi credite vniuersitatis. tanquam
non sint tue satagas nescio. quomodo
adhuc facere tuas: Ubi et me-
minisse te volo parabole nathanael
de homine. qui centum oves habens unam quam
erat pauperis percipuit. Huc quo-
que veniat factum imo facinus regis
achab: qui rex summam tenebat. et unam
vineam affectauit. Auertat deus a
te quod ille audiuisti occidisti et pos-
sedisti. nolo autem pretendas mihi
fructum emancipationis ipsius nul-
lus est. nisi quod inde episcopi insolenti-
ores: monachi et dissolutiores
sunt. Quid quod et paupiores. In-
spice diligenter talium ubique liber-
tinarum et facultates et vitas: si non
pudenda admodum et tenuitas in
his: et in illis secularitas inueniunt
Matris noxie libertatis gemina
soboles hec. Quidni peccet licet
tius vagum: et malum liberum vulgus
cui non sit qui arguat: Quidni licet
tius quoque spoliatus ac depredatus
ermis religio. cui non sit qui defen-
dat: Quo. n. refugium illis: nam quid
ad episcopos dolentes iniuriā. Videti
bus profecto aspiciunt oculis: siue
que faciunt mala siue que patiuntur
Que denique utilitas in sanguine
isto. Credeor ne illa quam in propheta
cominatus est deus: ille inquit
in iniquitate sua morietur: sanguinem
autem eius de manu tua requiras
Si enim et extollitur qui subtra-
hitur: et cui subtrahitur vrit qui

De consideratione

subtrahit quō in hoc: Pax est inuolūm⁹ ignē. Audi aptius. Si is. q. murmurat s. aiam mortuus est: qui instigat quō uiuit. Quō non re⁹ mortis amboz t sue pariter: q. gladium dedit vñ ambo mortem: enī. Hoc ē qd dixeram occidisti t possedisti. Adde qd q. audiunt scandalizātur. idignantur detrahunt t blasphemāt: hoc ē vulnerant ad mortem. Nō bona ē arbor faciēs fructus tales. insolēcias. dissolutiōes. dilapidatiōes. similitates. scādala odia: qd q. magis dolendum inter ecclesias: inimicitias graues ppetelq. discordias. Vides quā ver⁹ sit sermo ille: oīa mihi licet: sed nō oīa expediūt. Quid si forte nec licet: Ignosce mihi: n. facile adducor licitū pferre qd tot illicita parturit. Tūc dēiq. tibi licitū censeas suis ecclesias mutilare mēbris pfundere ordinē: p turbare terminos qd posuerunt ptes tui. Si iusticie ē. ius cuiq. suar suū auferre culq. sua iusto quō poterit conuenire. Erras: si vt sūma ita t solam institutam a deo vestrā apostolicā potestates existimas. Si hoc sēris: dissēntis ab eo q. ait. Non ē potestas nisi a deo. Proinde qd sequit. q. potestati resistit: dei ordinatiōi resistit: t si principalit. p te facit: nō tū singulariter. Dēiq. idē ait: oīa aia potestatis sublimioribus subdita sit. Nō ait sublimiori tā quā in vno. sed sublimiorib⁹ tanquā i multis. Nō ergo tua sola

potestas a dño: sūt t medioeres sūt t inferiores. Et quō quos deus cōiunxit nō nō sunt separādi sic nec quos subiūxit pparandi. Monstr⁹ facis: si manū submouens digitū facis pēdere d capite supiorē manū brachiū collateralē. Tale ē si in xpi corpe mēbra aliter locas q. disposuit ipse. Nisi tu putas aliūz esse q. posuit in ecclesia quosdā q. dem apostolos. quosdā aut. pphetas. alios vō euāgelistas: alios doctores t pastores. Ad psumationes scōz in opus ministerij in edificatiōnem corporis xpi. Atq. hoc cor⁹ quod tibi ipse paulus suo vere apostolico figurās eloq. t capiti pueniētissime aptans totūz ex eo cōpactū phibet t nexum p oēm iuncturā subministratiōnis fm opationē in mēsurā vniuscuiusq. mēbris: augmētū corporis faciēs i edificatiōne sui in caritate. Nec vīlem reputes formā hanc q. in terra est: exēplar h. e. celo. Neq. n. filius pōt facere q. c. nisi que viderit ptem facientē presertim cū ei sub moyli noīe dictū sit. Vnde oīa facias fm exemplar quod tibi in mōte monstratum est: viderat hoc q. dicebat. Vnde ciuitatē scām hierusalē nō uā descendētē de celo a deo paratā. Ego. n. pp similitudinē dictum reor: quod sicut illic seraphi t cherubin ac ceteri q. v. ad āgelos t archāgelos: ordinātur sub vno capite deo: ita h. quoq. sub vno sūmo pōtifice pma

liber tertius

tes v^l patriarche archiepi. epi p^rbyteri vel abbates. et reliq^{ue} in hunc modum. Non est parvipendendus q^{ui}d et deum h^{ab}et autorem: et de celo ducit originem. Q^{ui}d si dicat epi nolo e^{ss}e sub archiepo aut abbas. nolo obedire epo: hoc de celo non est. Nisi tu forte angelorum quempiam dicentem audisti. nolo sub archangelis esse: aut ex alio quolibet inferiorum ordinum aliquem non ferentem subesse cuiq^{ue} nisi deo. quid inquis: prohibes dispensare: non s^{ed} dissipare. Non sum tam rudis ut ignorem positos vos dispensatores: sed in edificationem non in destructionem. Veni^{ens} quere^{re} inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur. Ubi necessitas urget. excusabilis dispensatio est. Ubi utilitas. puocat dispensatio laudabilis est. Utilitas dico communis non propria. Nam cum nihil horum est non plane fidelis dispensatio: sed crudelis dissipatio est. Nonnulla tamen monasteria sita in diuersis epatibus q^{ui}d specialius pertinuerint: ab ipsa sui fundatione ad sedem apostolicam pro voluntate fundatorum quis nesciat. S^{ed} aliud est q^{ui}d largitur deuotio: aliud q^{ui}d molles ambitio impaciens subiectionis. et hec dicta de his. Superest ut generaliter super vniuersum ecclesie statum vigilet consideratio tua: si plebes clericis: si clerici sacerdotibus: si sacerdotes deo in ea q^{ue} oportet humilitate subiecti sunt si in monasterijs et religiosis locis: seruet ordo: vigilet discipli-

na: si super praua opera et dogmata cesura ecclesiastica vigeat: si floreat vinee honestate: et scimonia sacerdotum: si flores fructus parturiant obedientia fidelium populo rum. si demum v^{er}ba ipsorum apostolica mandata et instituta ea q^{ue} dignum est sollicitudine obseruetur. ne q^{ui}d in agro domini tui: aut neglectu incultum: aut fraude surreptum inueniat. Posse inueniri ne dubites. Adhuc in promptu est. ut multa et innumera permittam q^{ue} passim neglecta iacent. nonnulla et ex his q^{ue} plantauit dextera tua conuulsa monstrare. Nonne os tuum in Remensi concilio subiecta capitula promulgauit: Quis ea tenet: Quis tenuit: Falleris: si teneri putas. si non putas: ipse peccasti: aut statues q^{ui}d non tenerent: aut q^{ui}d non teneretur dissimulas. Precipimus isti ut tam epi q^{ui} clerici neq^{ue} in superfluitate seu in honesta varietate colorum. aut figura vestium: neq^{ue} in tota intentionum quorum forma et exemplum esse debet. offendat aspectum sed potius ita in suis actibus errata p^{er}ueniant et amore innocentie puerlatione demonstrat. sicut dignitas exigit clericorum ordinis. Q^{ui}d si moniti ab episcopis suis infra quadraginta dies non obtinuerint: ecclesiasticis beneficijs eorundem pontificum auctoritate priuent. Episcopi vero si prefixam penam: irrogare neglexerint q^{ui} inferiorum culpe ad nullos magis referende sunt: quam ad

De consideratione

desides negligētēq; rectores: tā
diu ab officio pōtificiali abstineāt
dōec penā a nobis pstitutā cleri
cis sibi subiectis imponant. Illud
ē duxim⁹ adnectendū: vt nullus
i archidiaconus. vel decanus. nisi
diacon⁹ et p̄byter ordinet. Archi
diacon⁹ vō decani et p̄positi q̄ infra
ordines p̄noiatos sunt. si inobe
diētes ordinari cōteperit. hono
re suscepto p̄uentur. p̄hibem⁹ at
ne adolecētibus. vel infra sacros
ordines. pstitutis: sed q̄ p̄dicta
et vite merito clarescūt p̄dicti cō
cedant honores. Verba tua h̄c
tu sanxisti: qd̄ effectui mancipa
tū: Adhuc adolēcentes. Adhuc
q̄ infra sacros ordines sunt i ec
clesia. p̄mouent. Qd̄ ad primus
capitulū p̄tinet. luxus vestiū in
terdict⁹. sed n̄ restrictus. pena di
crata: sed minime secuta est. Iaz
q̄rtus annus est: ex quo datum
mandatū audiui⁹: et nē inē ad
huc clericorū priuatū b̄nficio. nē
inē ep̄orū suspēsi ab officio luxius
at luxu amarissimo dignū. qd̄ se
cutū est. quid hoc: Impunitas i
curie soboles: insolētie m̄r. radix
ipudentie transgressionū nutrit
Et beatus si omni satagas cura
malorū oīum primā parentē ca
uere incuriā. Sed ad hoc tu op̄a
dabis. Et nūc leua oculos tuos
et vide: si nō eq̄ vt pri⁹. pellicula
discolor sacz ordinez decolorat
si nō eque vt pri⁹ fissura enormis
pene ignia nudat. Solent dice
re. Nū de vestib⁹ cura est deo: et
non magis de moribus. At for

ma hec vestitū. deformitatis men
tium et morū idiciū ē. Quid tibi
vult qd̄ clerici aliū eē. aliū vide
ri volūt: Id q̄dem minus castus
minusq; sincer. Nēpe habitu mi
lites: q̄stū clericos: actu neutrū
exhibēt. Nā nēq; vt milites pu
gnāt. neq; vt clerici. euangelizāt
Qui⁹ ordines sūt: Cū vtriusq; eē
cupiūt: vtrq; deserūt vtrq; p̄fū
dūt. Vnusq; inq̄t in suo ordie
resurget. Isti i quo: An q̄ sine or
die peccauerūt: sine ordie p̄būt
Aut si sūme sapiens de⁹ vaciter
credit a sūmo vsq; deo: sū nihil i
ordinatū relinquere. credo ordi
nados vbi nullus ordo: s; sempi
ternus horror in p̄itet. O miserā
dam sponsam talibus creditam
paranymphis: q̄ assignata cultui
eius proprio retinere q̄stui non
verentur. Non amici p̄fecto sp̄o
si. sed emuli sunt. Et de his satis
que sub te sunt et si non ad mate
rie copiam. que est multa nimis
certe ad id quod proposui i ego.
Ascenda iam que circa te sunt
sed ad ea ostium nobis quartus
liber aperiet.

De cōsideratiōe liber quartus

I mihi plen⁹ inno
tuisset amātissime eu
geni priora q̄liter ac
ceptaris: scd̄ hoc v̄l
fidētius in reliquz
p̄cessissem vel cautius. aut certe
substituissem oīo. nūc vero quia
ob locorū distātiā. id minime dat
nō mireris si p̄dit exilio: sermo
anceps verecunde fateor: ad me

Liber quartus.

diū venies. Primis itaq; pside
rationis partib; libris porib; per
tractatis in manib; ē de his ad-
dere q̄ circa te sūt. Et ipsa q̄dem
sub te sed quo ppiora eo ipor-
tuniora tibi nēpe corā posita in
curiā nō admittūt: nō dissimula-
tionē nō obliuionē. Elehemētū
vrgēt. turbulētus irruūt. verē
dū ne obruāt. Circa eiusmodi q̄
sobria et itentia p̄sideratione op-
sit pprio te expimēto edoctū sat
nō ambigo: Alioqn si nō cauta
oportūaq; inueneriat p̄sidera-
tio occupatio p̄tinuabit. et vexa-
tionis nō erit modus. et sollicitu-
diā nō erit finis: nō tps vacunz
nō liberz cor: pl; laboris et min;
utilitat. Vico autē instantia illa
tua quotidiana: ab vrbe a curia
dōestica ecclesia tua. hec i q̄ cir-
ca te sūt clerus et popul; tu; cui
spāliter episcoparis: ac p hoc spe-
cialis cure teneris debitor. Hi q̄
q̄ tibi quotidie assistūt senio-
res populī. orbis iudices et qui
itē de dono et mensa tua sūt ca-
pellani: cubiculari; ministri q̄q;
diuersis d̄putati officijs i obsequiū
tui. hi te familiari; visitāt frequē-
ti; pulsant molestius sollicitant
hi sunt q̄ non verent̄ suscitare di-
lectā. et an q̄ ipsa velit: Et pmo
q̄dem clerū illū ordinatissimū
eē decet ex quo p̄cipue in omnē
ecclesiā cleri forma p̄cessit: De-
inde oē q̄d p̄perā agit te p̄ite id
tibi turpius. Interest glie scitaz
tue vt quos poculis habes: ita

ordinati. ita sint informati. qua-
tenus toti; honestatis et ordinis
ipsi speculū. ipsi sint forma: Inue-
niant p̄ceteris oz expediti ad of-
ficia. idonei ad sacramēta ad ple-
bes erudiēdas solliciti: circūspe-
cti ad sese custodiēdos i oi casti-
tate. Quid de populo loqr: Po-
pulus roman; est nec breui; po-
tū. nec exp̄ssius tā totū apire de-
tuis parochiāis q̄d sctio: Quid
tā notū secul; q̄ p̄ternia et cerui-
colitas romanor;: B̄es iusueta
paci. tumultui assueta. B̄es ini-
micis et i tractabil; vsq; adhuc sub-
di nescia nisi cū n̄ valet resistere:
en plaga: tibi icūbit cura hec. dis-
simulare nō licet. Rides me for-
sitā: fore icurabilē p̄suasus. Noli
diffidere. curā exigeris: n̄ curatio
nem. Veniq; audisti. curā illius
habe. et n̄ cura vel sana illū: Ae-
rū dixit q̄dā. nō ē i medio sp̄ rele-
uē vt eger. At meli; ppono de
tuis tibi. Paulus loqr. plus
oibus laborauit: nō ait. plus oi-
bus p̄fui. aut plus oibus fructifi-
caui: verbū insolē religiosissime
vitās. Alias aut nouerat hō quē
docuit de;. q; vn; q̄sq; scdm suū
laborē accipiet. nō scdm puen-
tū: Et ob hoc in laborib; potius
q̄ in p̄fectibus gloriandū puta-
uit sicut alibi q̄z h̄es ipz dicentē
in laborib; plurimis. ita q̄so fac-
tu q̄d tuū est. nā de; q̄d suū est sa-
tis absq; tua sollicitudine et axie-
tate curabit. Plāta riga. fer cu-
rā. et tuas explicuisti p̄tes. Sae i

De consideratione

mercedem
 eremētū vbi voluerit. dabit deus
 n̄ tū. Vbi forte noluerit. tibi d̄pit
 nihil dicere scriptura. Reddet
 de⁹ mercedē laborū scōp̄ suorum
 Secur⁹ labor: quē nullus valet
 euacuare defect⁹. Et hoc dixeris
 absq; p̄iuditio diuie potētie r̄bo
 nitat. Scio indurātū cor populi
 hui⁹ sed potēs est deus d̄ lapidi
 bus istis suscitare filios habrae.
 Quis scit si fuerat et ignoscat. p̄
 uertat et sanet eos: S; n̄ ē p̄posi
 ti mei dictare deo. qd̄ facerē d̄be
 at: tibi vtinā possim que oz et p̄
 ut oz suadere. aut locus dubius
 et scrupulosa incidit disputatio.
 Nam vbi adortar dicere qd̄ sen
 tio: video satis qd̄ imiet. Clama
 bitur insuetū: nā iustū negari nō
 poterit. Ego vero ne isuetū qd̄
 assenser. Nepe assuetū fuisse scio
 ac p̄ hoc i dissuetū potuisse vēire
 s; n̄ redire i isuetū. An vō assue
 tum qd̄ neget: qd̄ p̄stat n̄ mō ali
 qn̄ factū: s; aliqn̄ factitatū. qd̄ il
 lud sit dicā: et n̄ pderit. Cur: q; n̄
 placebit satrapis: plus maiesta
 ti q; veritati fauētibus. Fecerunt
 autē te q; se totos ouib⁹ pascendis
 exponerēt: pastoris opere et noie
 gloriātes: nil sibi reputātes idi
 gnus. nisi q; saluti ouīū obuiare
 putaret n̄ q̄rētes q; sua sūt: s; im
 pēdētes. Impēdere curā: impē
 dere substantiā: ipēdere et seip̄os
 Tū vn⁹ illoz. Et ego ait. Inpim
 pēdar. p̄ animabus vestris. Et tā
 q; dicerēt: nō venim⁹ ministrari
 s; ministrare. Ponebāt quotiēs

oportuisset sine sūptu euāgelis.
 An⁹ erat de subdit⁹ qst⁹. vna pō
 pa vnaque voluptas. si quō eos
 possēt pare d̄no plebē p̄fectā. id
 oimodis satagebant. et in multa
 p̄tritione cordis et corp̄is: in la
 bore. et erūna. i fame et siti. i frigo
 re et nuditate. Vbi nūc p̄suetudo
 hec subijt dissimilis valdē: lōge in
 aliud mutata sūt studia: et vtinā
 n̄ in peius. Cura tū et anxietas et
 emulatio et sollicitudo sareoz p̄fe
 uerāt. Trāslata hec nō imutata.
 Testimoniū vobis p̄hibeo: quod
 nec substantie p̄ciē. n̄ magis q; an
 diuersa aut hec locatio: dissimī
 litudinē facit. Magna abusio:
 pauci ad os legis latoris: ad ma
 n⁹ oēs respiciūt. n̄ imerito tū. oē
 papale negotiū ille agunt. Quē
 dabis mihi de tota maxia vrbe q;
 te i papā recepit p̄cio seu spe p̄ciū
 n̄ interueniēte: Et tūc potissimuz
 volūt d̄nari. cū p̄fessi fuerint ser
 uitutē. fideles se sp̄dēt vt opoz
 tūti⁹ fidentibus noceāt. Et hoc
 n̄ erit p̄siliū tibi a q; se arcendos
 putēt: n̄ secretū q; se n̄ ingerant.
 Sistāte p̄fouib⁹ quoq; illoz mo
 rā vel modicā fecerit ostiari⁹ ego
 tūc p̄ illo ecē nolo: et nunc expire
 paucis: noueri ne et ego aliquate
 n⁹ mores gētis. An̄ oīa sapiētes
 sūt vt faciāt mala: bonū aut face
 re nesciunt. hi inuisi terre et celo
 vtriq; itecere man⁹: ipi in deum
 temerarij in scā sc̄ditiosi i iuicem
 emuli i vicinios. inhumani i ex
 traneos. quos nemiā amantē

amat nemi
 ab oib⁹: oīe
 sūt q; subest
 nō norunt.
 serioribus
 cū ad p̄
 toli. Ad ipo
 ti donec ac
 cepint. De
 dia loq; cū
 mi. p̄missor
 rel. blādissi
 dacissimi di
 simi dissim
 mi p̄ditore
 plen⁹ te at
 putātes p̄
 parte iā ad
 Quale est q;
 emū q; dicit
 p̄p̄ vita i p̄
 Argenti mi
 radiq; tolli
 lator. aut
 te tū mō il
 ita n̄ cenit.
 reliq; p̄fēq;
 for p̄cedis
 didat⁹ vari
 ut n̄ audir
 s; ouīū pat
 bat petrus:
 Bide oēs
 vere sola. p̄
 totū d̄
 um. Si cā
 nullū agē
 p̄ptaueris
 nec. n̄ p̄o

liber quartus

amat nemo: et cum timeri affectat
ab oib: ois timeant necesse e. hi
sunt qui subesse. non sustinent. preesse
non norunt. superioribus infideles i-
ferioribus inportabiles. hi inuere
cudi ad petendum. ad negandum fro-
tosi. Hi inportui ut accipiant. inde-
ti donec accipiant: ingrati ubi ac-
cepint. Docuerunt linguam suam gra-
dia loqui. cum opent exigua. largissi-
mi promissores: et pcissimi exhibitio-
res. blandissimi adulescentes et mor-
dacissimi detractores. Simplicis-
simi dissimulatores: et malignissi-
mi perditores. Excurrimus vsque huc
pleni: te atque expressi admonendum
putantes horum qui circa te sunt in hac
parte iam ad ordinem recurramus.
Quale est quod de spoliis ecclesiarum
emunt qui dicunt tibi euge euge pau-
per vita in plateis diuitum seminat
Argentum micat in luto. accurrit
vindicta tollit illud non pauperior. sed
fortior. aut qui forte citius percurrit. a-
te tamen mors iste. vel potius mors
ista non cecidit. in te utinam desinat. Sed
reliqui persequimur. inter hec tu pa-
stor procedis deauratus tam multa cir-
cudat varietate. Quos quid capi-
unt si audire dicere. demonum magis
quam omnium pascua hec. sic ractita-
bat petrus: sic paulus ludebat.
Etides omnes ecclesiasticum zelum fer-
uere sola per dignitate tue da. ho-
noris totum das. scitasti nihil. aut pa-
rum. Si causa requirente paulo sum-
missus agere. ac socialius te hunc
ceptaueris. absit inquit: non
debet. neque non congruit. male

stati non puenit. quam geras perso-
nam attendito. Ne placito dei vlti-
ma mentio est pro iactura salutis
nulla cunctatio. Nisi quod subli-
me est. hoc salutare dicam. et quod
gloriam redolet. id iustum. Ita oculus
humile probro ducitur inter pa-
latinos. ut facilius qui esse. quam qui
apparere humilis velit inuenias
Timor domini simplicitas reputat.
ne dicam fatuitas: Virum circumspectum
et amicum proprie scientie: caluniantur hypocritae. Porro
amatorum quietis et sibi interdum
vacantem inutilem dicunt. Quid
ergo tu: Euigilas ne adhuc ad
istos. qui circumdederunt te laqueis
mortis: Quos sustine paulisper et
supposita me. Imo da veniam non
tam temere quam timide hec loquens.
Emuloz te emulatoe bona et uti-
nam quam vehementi tam utili. Scio
ubi habitas increduli et subuerso-
res sunt tecum. Lupi non oues sunt
talium tamen tu pastor. Utilis
consideratio qua forte inueneris
quomodo si fieri possit: conuer-
tas eos ne ipsi subuertant te.
Quid diffidimus posse reuerti in
oues. equibus verti in lupos potue-
runt. Nunc hic non parco tibi: ut par-
cat deus. Pastorem te populo hu-
ic certe aut nega aut exhibe. Non
negabis: ne cuius sedem tenes. te
neget heredem. Petrus hic est.
qui nescitur processisse aliquan-
do vel gemmis ornatus vel seri-
ptis. non tectus auro. non vectus equo
albo. nec stipatus milite: nec circumspectus

De consideratione

strepētib⁹ sept⁹ ministris. Absq⁹
his tñ. credidit satis posse ipleri
salutare mādātū. si amas me pa
sce oues meas. In his successisti
ñ petro. sed pstantino. Cōsulo to
lerāda pro tpe. nō affectanda. p
debito. Ad ea te potius inuito:
quoz te scio debitore. et si purpu
ratus. et si deaurat⁹. incedēs non
est tñ qd horreas operaz curāue
pastoralē. pastoris heres. nō est
qd erubescas euangeliū. qd qd. si
volēs euāgelizes iter apostolos
qd ē ēt gloria est tibi. Euāgeliza
re: pascere ē. Fac op⁹ euāgeliste
et pastoris op⁹ ipesti. Bracones
in qd me mōes pascere: et scorpio
nes: ñ oues. Propterea in qd ma
gis aggredier eos: s; vbo ñ ferro
Quid tu denuo vsurpā gladiū
tēptes quē semel iustus es pōes
i vaginā. quē tñ q tuū negat nō
satis mihi videt attēdere vbum
dñi dicētis sic. Cōuerte gladiū
tuū i vaginā. Tuus ergo et ipse:
tuo forsītā nutu: et nō tua māu
euaginād⁹. Alioqn si nullo mō
ad te ptineret et is. dicētib⁹ apo
stolis. ecce gladiū duo hic. nō rñ
disset dñs. satis est. sed nimis est.
Alterq⁹ ergo ecclesie et specialis
scilicet gladi⁹. et materialis. s; is
qd ē. p ecclesia. ille vō et ab eccle
sia exercēd⁹. ille sacerdot⁹: is mi
liū māu: s; s; ad nutū sacerdot⁹.
et iussū ipatoris. Et de hoc alias.
Nunc vero arripe illū: q tibi ad
seriendū creditus est. et vulnera
ad salutē. si nō oēs. si nō vel mul

tos. certe quos possis. ñ sū in qd
melior qd p̄res mei. Quē illorū
domus exaspans. nō dico. audi
uit. s; nō irrisit. Jō tu insistē ma
gis. si forte audiant et q̄scant. in
siste et resistētibus. dicendo hec.
forte nimis dicar. nūc nostra illa
vox. ista oportune iportune. hūc
si audes: nimitū appellato. Pro
phē precipit. clama ne cesses ad
quos nisi ad sceleratos et p̄cores
Annuntia in qd populo meo sce
lera eoz: et domui iacob p̄cā eoz
Prudēter aduerte. et sceleratos
phiberi et populi dñi. Puta de
iis idē. Et si scelerati et iis miq. vid
ne audias. qd vni ex his meis iū
fecisti. nec mihi fecisti. Fateor
populū istū extitisse vsq⁹ adhuc
dura frōte: et indomito corde. s;
vtrq⁹ ē indomabili. nescio vnde
liqdo scire possis. P̄t fore: qd
necdū fuit. Si diffidis tu. s; apd
deū nō erit ipossibile omne vbu
si dura frōte sūt. durato et tu ecō
tra tuā. nil tā dux. qd duriori nō
cedat. Bñs ad pphetam. Bedi
frontē tuā duriorē frōtib⁹ eozū.
Anū ē qd te absoluit. si egisti cū
populo illo: vt possis dicere. Po
pule me⁹ qd tibi debui facere et
nō feci: si sic fecisti nec p̄fecisti. ē
denuo qd facias et qd dicas.
Exi de vr caldeoz: et dicito quia
oz me et alijs ciuitatibus euāge
lizare. Puto nec penitebit exilij
ozbe p vrbe cōmutato: Alenia
mus ad collaterales et coadiuto
res. Di seduli tibi h̄y itimi sunt.

liber quartus.

Quod brez si bōi sunt tibi potissi-
mus sunt: si mali eque plus tibi.
ne te dixeris sanū dolentem late-
ra. h̄ est ne te dixeris bonū malis
innitentē. Aut si bon⁹ sis. bōitas
tui solius quē fructū afferre pōt.
Sicut in supiore libro dixisse me
memini. quid inq̄ emolumenti
affert ecclesijs dei. tua vnus hōis
iustitia si snia preualet aliter affe-
ctor. Sed nec tuta tibi tua boni-
tas oblessa malis. nō magis q̄ sa-
nitas vicino serpēte. nō est quo te
subducas malo intestino. ⁊ eregi-
ōne bonū domesticū. eo ampli⁹
quo sepius iunat. S; siue leuent
siue grauent. cui recti⁹ imputan-
dum. q̄ tibi. qui tales aut elegi-
sti aut admisisti: nō de oib⁹ de-
co. nām sunt quos nō elegisti. s;
ipsi te. Et potest aiē nō habēt. ni-
si q̄ tu eis. aut tribueris. aut per-
inifis. Ad idē ergo reuertimur.
Tibi imputa q̄cquid patieris ab
eo. q̄ sine te potest facere nihil.
His exceptis. de cetero nō incō-
siderate vt vides eligēdi q̄q̄ seu
colligēdi sūt in op⁹ ministerij hu-
ius. Tuus ē vndeūq̄ vocare ⁊ a-
sciscere tibi. exēplo moysi. senes
nō iuuenes. sed senes nō tam eta-
te. q̄ morib⁹. quos tu nosti. q̄ se-
nes populi sunt. An n̄ eligendi
de toto orbe. orbe iudicaturi. sa-
ne huic negotio. n̄ se ingerat ro-
gās. Consilio. nō prece agēdū ē.
Sunt q̄ necessario a nobis rogā-
tiū. aut extorquet importunitas
aut necessitas meret. Et istud in
his q̄ nostra sunt. Ebi autē nō li-

cet qd volo facere. q̄s loc⁹ rogan-
ti. nisi forte q̄ me rogat. h̄ rogo.
vt qd vult hoc liceat mihi. ⁊ non
magis vt velim. Ali⁹ p alio. ali⁹
forte ⁊ p se rogat. Pro q̄ roga-
ris. sit suscept⁹. Qui ipse rogat p
se. iā iudicat⁹ ē. nec interest p se
an p aliū q̄s roget. Clerici curiā
frequētantē q̄ nō sit de curia. ad
idē noris ptinere ambientij ge-
nus. Adulantē ⁊ ad palatij cu-
i usq̄ loquentē vni de rogātib⁹
puta. ēt si nihil rogauerit. Scor-
pioni nō ē in facie qd formides.
sed pungit a cauda. Si ad taliūz
blāditiās. cor tuū vt assolet. mol-
liri senseris. memineris scriptur.
His hō primū bonū vinū ponit
cū autē inebriati fuerint. tunc id
qd deterius est: Pari pondere
estimaueris ei⁹ humilitatē qui ti-
met. ⁊ eius q̄ sperat. Alii callidi
⁊ dolosi ppiū eē solet. tūc pretē-
dere hūilitatē. cū aliqd obtinere
voluerit. De q̄lib⁹ dicit scriptu-
ra: Est q̄ se humiliat neq̄ter: ⁊ in-
teriora ei⁹ plena sunt dolo: De
vobis ipsis summe snie hui⁹ ent
dēs ac familiare exēplū. quāto
quos supplices admisistis. post-
modū sustinuitis granes. isolen-
tes. ptumaces. rebelles. qd q̄ dez
interi⁹ malū tegūt principia. po-
steriora pdūt. Verbosulū adole-
scētē. ⁊ studentē eloquētie cū sa-
piētie sit inanis. nō aliud q̄ iusti-
tie hostē reputes. Pro h̄mōi fal-
sis fratribus. dicit tibi magister:
man⁹ cito nē in ipso fueris. Exclu-
so itaq̄ vniuerso h̄ pestilēti gñe

De consideratione

hominum: cure tibi maxie sit introducere tales q̄s postmodū introduxisse n̄ peniteat. Turpe ē tibi sepius retractat q̄d feceris: et iudiciū tuū frequēter piclitari nō decet. Diligēter p̄inde oē q̄d fatieduz erit tracta ap̄d te: et cū hīs q̄ te diligūt. Tracta at̄ aū sc̄m q̄ post factū sera retractatio ē. Sapientis p̄siliū ē oīas fac cū p̄silio. et p̄ sc̄m nō penitebis. Ex h̄ tibi psuade q̄ admittēdi sūt difficile i curia posse. p̄bati. et iō si fieri pōt viros. p̄batos oportere deligi n̄ p̄bandos. nos i mōasteriis oēs sc̄pim̄. spe meliorādi. At curia bonos facilius recipit: q̄ facē p̄suenit. Qd si plures i ea d̄fecisse bonos q̄ malos p̄fecisse p̄bauim̄: q̄rēdi sc̄e q̄ b̄ nec defect̄ timeat nec p̄fect̄ optet: utpote iā p̄fect̄. Itaq̄ n̄ volētes: neq̄ currentes assumito: s̄ cūctates: s̄ renuētes. etiā coge illos et p̄pelle itrare. In talib̄ ut opinor: req̄scescēt sp̄s tū: q̄ n̄ sūt atrite frōtis: s̄ decūdi: s̄ timorati p̄ter dñz timeat nihil nihil sperēt nisi adeo. Qui aduētantiū: n̄ mān̄ attēdāt. s̄ necessitates. q̄ stent virilit̄ p̄ afflictis et iudicēt in equitate p̄ māfuetis terre. qui sint cōpositi ad mores: p̄bati ad sancti moniā parati ad obediētiaz māfueti ad patiētiaz: subiecti ad disciplinā. rigidi ad cēsuras. catholici ad fidē. fideles ad dispēsationē. p̄cordes ad pacē. p̄formes ad unitatē. qui sūt i iudicio recti. i p̄silio pui di: i iubēdo discreti. i dispoñēdo industrii. i agēdo strenui.

in loquēdo modesti. in aduersitate securi. in p̄speritate deuoti. in zelo sobrii. i misericordia n̄ remissi. i otio n̄ otiosi. in hospitio n̄ dissoluti: iuitio non effusi. in cura rei familiaris nō anxii. aliene nō cupidi. sue nō p̄digi. vbiq̄ et i oibus circūspecti. qui legatiōe p̄ xpo fungi quotiens op̄ erit. nec iussi renuant. nec n̄ iussi affectēt qui q̄d decunde excusāt. obstinatus nō recusent. q̄ missi post aux nō eant. s̄ xpm sequant q̄ questū legationē nō existiment. nec req̄rāt vatū. sed fructū. qui regib̄ iohānez exhibēat. egyptiis moysen fornicatib̄ sinees. heliā idolatriis heliseus anaris. petrum mētienti b̄. paulus. blasphematib̄ negotiantibus xps. q̄ vulgos nō spernant. s̄ doceāt. diuites non palpent. s̄ tereant. pauperes nō grauent. s̄ foueant. minas p̄ncipū n̄ pauent: sed p̄tendant. qui nō cū turba intrent. nec cum ira exeāt: q̄ ecclesias non spoliēt. s̄ emendant. qui marsupia non exhauriant: sed corda reficiant. et crimina corrigant. fame p̄uideant sue. nec inuideant aliene. qui orandi studiū gerant et vsum hēant: de omni re orationi plus fidant. q̄ sue industrie vel labori. quorū ingressus pacificus. modest̄ extul sit. quorū sermo edificatio. quorū vita iustitia. quorū p̄sentia grata. quorū memoria in benedictiōe. qui se amabiles p̄beant. n̄ verbo. s̄ ope reuerendos exhibēat. sed actu nō fastu. q̄ humiles cū

liber quartus

humilibus: et cum innocentibus in nocentes: duos dure redarguant malignantes coherceant. reddant retributionem superbis. qui non de dote vidue et patrimonio crucifixi se vel suos ditare festinant. gratis dantes quod gratis acceperunt. gratis facientes iudicia iniuriarum patiensibus. vindictam in nationibus. increpationes in populis. Qui de tuo denique spiritu illorum instar septuaginta moysi accepisse cernant. per quem siue absentes. siue presentes ceteri dant placere tibi. placere deo. Qui ad te redeant fatigati quidem. sed non suffarcinati. Simul et gloriantes non quod curiosa seu preciosa que terrarum attulerunt: sed quod reliquerunt pacem regnis. leges barbaris. quietem monasteriis. ecclesiis ordinem. clericis disciplinas. deo populum acceptabilem. sectatore bonorum operum. Signum reor ad me diu venire factum dulcis memorie. Martini nostri. nosti hoc: sed an memineras ignoro. Is cardinalis presbyter functus aliquando legatione in datia tam pauper remeavit. ut pene expensis et equis deficientibus ut perueniret florentiam. Ibi episcopus loci donauit ei equum quo perisset usque ubi eram: tunc peruectus est. Post triduum credo secutus episcopus. erat. non illi causa cum aduersario. et agendi aderat dies. cepit requirere suffragia amicorum. Cumque per singulos sollicitaret ventum est ad martinum. fiducia erat maior in illo qui non posset in memoriam esse recedens beneficium. Tu martinus.

Decepisti me inquit. nesciebam tibi imminere negotium. Tolle equum tuum. ecce in stabulo est. et hora eadem regnavit illi. Quid dicis mihi Eugeni. nonne alterius seculi res est redisse ligatum de terra auri sine auro. transisse per terram argenti. et argentum nescisse. donum in super quod poterat esse suspectum illico reiecisse. Sed mihi locum suauem ubi incidit occasio memorandi et nominandi suauissimi odoris virum. episcopus loquor. Gaufridum carnotensem. qui legationem in partibus equitanie propriis sumptibus strenue administravit. idque annos plures. Rex loquor quem vidi ipse. Erat cum eo in terra illa. cum a quodam presbytero presentatus illi esset piscis quem vulgo vocant sturgionez. Percunctatus legatus quanti uenerit. non accipio inquit nisi recepis precium. et resignauit solidos quinque into et verecundor. Item cum essemus in quodam oppido. domus illius oppidi optulit ei pro deuotione cum manu tergio duas vel tres parapsides pulchras ligneas tamen. Quas aliquandiu intuens. homo scrupulo se conscientie laudauit eas. sed non acquieuit accipe. Quando argenteas recepisset. que ligneas refutauit: non fuerunt que possent legato dicere. ditauimus abraham ipse vero cum samuele libere concio nabat ad oves. Loquimini de me coram domino. et coram christo eius: utrum bouem cuiusquam tulerim an asinum si quempiam calumniatus sum.

De consideratione

si oppressi aliquē: si de manu cui
iusq; mun^o accepit: et contemna il
lud hodie vobisq; restituas. Si
taliū dare: virozū copia quales
pstrinxim^o nūc. Quid te felicius:
qd illo iocūdus seculo. Nonne
secūda ab eternitate illoz tibi tē
porū beatitudo videret: cum te
quaqua versuz pcedens stipatū
videres taz inclito agmie beato
rū. Si te noni heres: et altum tra
bens suspiriū tecū loqueris. Pu
tas fore posse qd dicis. Putas h
sum^o quousq; h fiat. Quis det vi
uere: vt videre cōtingat. Si vi
dere in vita mea ecclesiaz dei tali
b^o innixaz colūnis. Si dñi mei
sponsā cernerez tante cōmissam
fidei: tate creditā puritati. Quid
me beatius. qd me securius: cuz
eiusmodi circa me vite mee et cu
stodes spectarem simul et testes.
Quib^o oia mea secreta seure cō
mitterē: cōmunicare cōsilia: qui
bus me totū refunderē tanq; al
teri mibi. qui si vellē aliquaten^o
deuiare nō sinerent: frenarēt pē
pitē: dormitantē suscitaret. Quo
rū me reuerētia et libertas extollē
tē reprimeret: excedentes corri
geret. Quorū me cōstantia et for
titudo nutatē firmaret: erigeret
diffidentē: quorū me fides et san
ctitas ad qd sancta. ad qd hone
sta: ad queq; pudica. ad qd ama
bilia et bone fame puocarēt. Et
nūc reduc oculos mi Eugent. ad
euz qui nūc est curie sine ecclesie
statū: et studia prelatoz eozum
psertim qui sunt in circuitu tuo.

Sed de his hacten^o ego. Palpa
ui nō fodi parietez. Tibi licet so
dere et videre: vtpote pphē filio.
Mibi progredi nō est fas. Anuz
dico qd in facie ē. Ridicule mini
stri vfi. vfi se cōpresbyteris ante
ferre conātur. Non hoc rō hēt: nī
antiquitas habuit. non cōsentit
auctoritas. Et si de sua cōsuetudi
ne calūnia struitur: melius profe
cto illa qz summus ordo ptemi
tur. Frivoluz tū satis. vnuz maxi
me obtinere voluit id. Nos sum^o
inquiunt qui i oi celebritate dñi
pape cōiunctiores assistimus. se
dēti ppiores assistimus: pceden
tē posteriores procedimus. Hoc
totū non dignitatis privilegiū
sz sedulitatis debitū est. oia cōi
nomē solēni ipsa administratiōe
interpretans. deniq; presbyteris or
dinata cōfessione ambiētib^o ma
testatem. vos ad pedes sedetis.
Propiores assistis. vt hēat para
tiores. In euāgelis legimus qz
facta ē cōtentio inter discipulos.
quis eozū videretur esse maior.
Beat^o cēs si sic circa te cetera te
nerētur. Tedet iam curie exeu
dū palatio. domi expectant nos
Hij nō mō circa. sed quodam mō
intra te sunt. Non ē supuacua cō
sideratio qz intēdis disponere do
mū tue. puidere his qz i sinu tuo
et in gremio tuo sunt. Ego dico et
necessar. a. paulū audi. Si qd do
mū sue pesse nescit. quomodo ec
clesie dei diligētia habebit. Itēz
si qd suoz et maxie domesticozū
cur. i nō habet. fidē negavit et est

liber quartus

infideli deterior. Et hec dicēs: nō te moneo summis occupatū itēdere infimis: et q̄si minuz fieri in minimis: ipēdere q̄s maximis debes. Quid te itricēs vñ te eripuit deus: Nec iquit oīa adiciēte vobis. **E**rumtū et h̄ oportet facere et illa nō omittere. Et illa p te agens: p te et oportet pvideas qui p te his pvideant. Nā si vn⁹ e seruus p se nō sufficit simul et custodie iumentorū et care mēsarū tu p te q̄io intēdere **p**alras et tue domū: et oīi pariter de qua scriptū est. **I**srael q̄ magnus ē domus dñi. **E**lacu⁹ proptus a solitudine rerū minorū et vilium: oportet esse animū: tā magnis et tam multis intentā rebus. oportet liberū quē nulla sibi vendicet violenta occupatio: oportet ingenuū quem nulla deorsum trahat indigna affectio. **O**portet rectū: quē nulla seorsum auertat sinistra intentio. oportet cautū: quē nulla subeat furtiva suspicio. **O**portet vigilē: quē nulla a sese abducat pegrina et curiosa cogitatio. **O**portet firmū: quē nulla pcutiat repētina turbatio. **O**p̄ inuictū: quē nulla fatiget vel continua tribulatio. oportet amplū: quē nulla coarctet rei tēporalis amissio. **H**is te nō dubites: et bonis priuādū: et feriendū malis: si alium diuidēs: et dei rebus et tuis pariter regulis volueris imptiri. **P**rocurādas quē implicēs q̄ p te molat. **P**ro te dico nō tecum. **Q**uedam p temet facies: quedā

p te et alios simul. quedā p alios et absq̄ te. quis sapiēs et irelliget hoc? **N**on ē q̄d inter ista dormitet p̄sideratio tua. **E**go vō agēda dom⁹ tue sub eo genere q̄d nouissimū posuit locāda censueris. **P**er aliū vt dixi illa facies. **A**t is si fidelis nō fuerit: fraudabit. **S**i nō fuerit prudēs. fraudabit. querendus p̄inde fidelis et prudēs: quē p̄stinas supra familiā tuam. **A**d huc inutilis ē: si tertiū deest. queris q̄d hoc: **A**uctoritas. **Q**uid. n. p̄deest ei velle et scire q̄q̄ disponere. put necesse ē: si quod scit et vult nō pōt. **B**anda ergo facultas agendi p libitu. **S**i in p̄iudiciūz rōnis putas hoc fieri: memento fidelē: qui agere nihilominus p rōne volet. **A**ttēde prudētē: qui agere nihilominus p rōne sciet. **S**ed fidelis solersq̄ voluntas tunc proderit: cuz ei affatim suppetit: vñ tota facilitate mancipetur effectui: cūctis sine cūctatione parentibus. **S**ubdēdi igitur oēs. **N**ullū patiar contradictorē. **N**emo qui dicat. **C**ur fecisti sic? **P**otestātē hanc excludere et admittere quos voluerit: mutat ministros. trāsferre misteria ad q̄s et q̄n voluerit. **I**ta timori sit oīb⁹ vt sit et utilitati. **P**resit oibus vt oibus prosit. et de omnibus. **C**lā destinas et susurratas delatiōes non recipias aduersus eum. magis detractiōes cēsueris. et hanc velim generalē tibi cōstituas regulā: vt omnē qui palaz veretur diceret: quod in aure locutus est.

De consideratione

uspectum habeas. Quod si te iudicante dicendum coram. ille re-
nuerit delatorem iudices non ac-
cusatorem. Itaque vnus omnibus
facienda iniungat. et vni omnes re-
spondeant. Tu illi habeas fidem.
vacans tibi et ecclesie dei. Si quo-
minus aut fidelis inueniatur ant
prudens. fideli potius committē-
dum. Sane et duobus tutius hic.
Quamquam si idoneum non repitur
et si minus fideles sustinere poti-
usulo. quam te immergere laberinto
hunc. Memento saluatorem in daz
economum habuisse. Quid epo-
turpi. quam incubere supellectili et
substantiole sue scrutari oia. siscita-
ri de singulis: morderi suspitionibus
moueri ad quam perditam vel neglectam.
Ad verecundiam dico. quorumdam
eiusmodi scrutatium quottidie om-
nem substantiam suam numerantium
singula. de minutis et quadratibus
exigentium rationem. Non ita ille egi-
ptius. qui Ioseph oibus traditis
ignorabat quid haberet in domo sua.
Erubescat christianus. christiano sua non
credens. Homo sine fide. fideles tamen
habuit seruo. super omnia bona sua
constituit eum. et hic erat alienige-
na. Mira res. Satis superque christi ad
manum habuit quibus animas credat
et cui suas committant facultate
las non inueniunt. Optimi vix esti-
matores rerum. qui magnam de mi-
nimis. paruum aut nullam de maxi-
mis curam gerant. Sed ut liquido
datur intelligi. patientius serim.

christi iacturam quam nostram. Quottidia-
nas expensas quottidiano recipro-
camus scrutinio et continua diuici-
gregia detrimenda nescimus. De pro-
cio elcarum et numero panum cum mi-
nistris quottidiana discussio est. ra-
ra admodum cum presbyteris cele-
bratur collatio de peccatis popu-
lorum. Cadit asina: et est qui subleuet
eam. perit aia. et nemo qui reputet.
Nec mirum: cum nec nostros quidem
assiduos sentiamus defectum. nonne
ad singulas supputationes istas
irascimur. vrimur. anxiamur. quas
tollerabilius rerum quam mentium su-
stineremus iacturam. Quare inquit
non magis fraudem patimur. Queso
tu qui alios doces: doce te ipsum si
tamen non docuisti pluris te habe-
re quam tuam. Transitoria ista que sta-
re tibi nullo pacto queunt: fac ut a
te transeat non per te. Riuus quia fuit
cauat terram: sic discursus tempo-
ralium conscientiam rodit. Si potest
torrens in agros excurrere sine le-
sione factorum: et tu te ista sine vulne-
re mentis posse tractare perditio.
Omnimodis perulo studeas auer-
tere a te concursum horum. Multa
nescias: plura dissimules: non nul-
la obliuiscaris. Sunt tamen que ignora-
re te nolis: mores quoque et studia
Non oportet ubi vicia domus tue
ultimus scias: quod quam plurimis
nonim contigisse. Quapropter
ut dixi alia et presertim de discipli-
na tu. pvide. Illud nemini credas
si insolentior: coram te vel sermo so-

liber quartus

meritis: vlt' habit' apparuerit. ma-
nus tua sup' eiusmodi: tu vl'isce-
re iniuriā tuam. Impunitas au-
sum parit: ausus excessum. Do-
mū episcopi decet sanctitudo: de-
cet modestia: decet honestas: ho-
rū disciplina custos. Sacerdotis
dōestici. aut ceteris honestiores
aut fabula oibus sūt: In vultu: i
habitu: i incessu illorū q̄ circa te
sunt: nihil residere ipudicū: nil i
decens patiari. Discat a te coe-
piscopi tui cōatulos pucros & cō-
ptos a dolescētes secū nō habet.
Certe inter mitratos discurre
calamistros nō decet. Et merito
qđ sapiēs ammonet filie tibi sūt
noli faciē tuā hylare ad eas ostē-
dere: nec austeritatē tñ suadeo ti-
bi: s; grauitatē. Illa infirmiores
fugat: hec reprimit leuiore. Illa
si assit odibilē: hec si desit cōtem-
ptibilē reddit: i oibus tamē mo-
dus melior. Ego nec seueri' veli
nec dissoluti'. Quid hac medio-
critate gratus: vt nō de seuerita-
te sis oneri: nec de sālutaritate cō-
tēptui. In palatio papam: domi-
te patrē familias exhibe. Ament
te domestici tui: si nō: facito vt ti-
meāt. At illis sp̄ custodia oris: q̄
tamē: affabilitatis gratiā nō ex-
cludat. Ergo vbiq; frenāda lin-
gua p̄ceps: maxime at i puuio.
Ille pueniētiōr habit' situ actu
qđ de seuerus sis: vultu serenus: v-
bo serus. Capellani & q̄ tecū iu-
giter diuinis iterant officiis: nō
hnt sine p̄digno honore. Tuum

ē tales tibi puidere q̄ digni sūt.
Seruiat eis ab omnibus tanq̄
tibi. Necessaria de manu tua ac-
cipiā. His cōtenti sicut q̄ tu pro-
uideris illis: tu vide ne egeant.
Sup' hoc quē forte ab aduētāti-
bus petere desphēdes iudica gie-
ritani. Id de hostiariis: id de ce-
teris officialib' decernēdū. Ve-
rū hoc ex habundanti. nam for-
maz istam iam olim a te positā:
recordamur. Quid tuo dignius
apostolatu? Quid salubr' ad cō-
sciētia: honestius ad famā. vtili'
ad exēplū? Optimus canon: qui
p̄icit auariciā ex calūnia: hoc ē
non a conscientia tantum.

Libet iā & hunc claudere li-
brū: sed in calce aliqua veli vel
ante dicta quasi epilogādo repe-
tere: vel addere p̄termissa. Consi-
deres ante omnia sanctā roma-
nā ecclesiā: cui deo auctore p̄-
es ecclesiā matrē esse nō domi-
nā: te vero non dominum episco-
porū. sed vnum ex ipsis. Porro
fratrē diligētium deum & p̄ci-
pē timendū eū. De cetero opor-
tere te esse p̄sidera formam iusti-
cie. sanctimonie speculū. pietatis
exēplar. assertorē veritatis fidei
defensorē. doctorē gentiū. chri-
stianorū ducem. amicū sponsū.
sponse paranimphum: cleri ordi-
natorē. pastorem plebium. magi-
strum insipientium: refugium op-
pressorum: pauperū aduocatū:
miserorū sp̄c̄torem pupillorū:
iudicem viduarū: oculū cecorum

De consideratione

Itaque mutos: baculū senū. vltorē scelex: maloz metū: bonoz gloriā: virgā potentū: malleuz tyrannoz: regum p̄fem: legum moderatōrē: cauonū dispensatorē: sal terre: orbis lumē: sacerdotē altissimū: vicariū xp̄i: xp̄m dñi. Postremo deū pharaonis. Intellige: q̄ dico. Dabit tibi dñs intellectū: vbi malitie iuncta potentia est aliquid tibi supra hominē presumendū. Aultus tu⁹ sup facientes mala. Timeat spiritum ire tue. qui hominē nō vere tū r gladiū nō formidat. Timeat orationē: q̄ ammonitionē p̄tem p̄sit. Cui irasceris tu: deū sibi trātā n̄ hoīem putet. Qui te nō audierit. Auditur deū r p̄tra se p̄ueat. Qd̄ reliquū ē: de his qui supra te sunt in cūbitū: iā disputatio. Quā vno libro deo adiunāte solvere spero: r me parit̄ absoluerē p̄missione mea.

De p̄sideratione. liber. v.

Ihu supiores r̄si de p̄sideratione inferi-
bant plurimū tū habēt actionis admixtū dū res aliquas p̄siderādas tū: s; agēdas vocēt vel monēt. At q̄ in manib⁹ nō ē sola in p̄sideratione v̄sabit. que enim supra sūt: id quidem instat actu nō indigēt: s; inspectu. Nō est qd̄ in eis actites: q̄ vno mō se per sūt r in eternū. Porro aliq̄ r ab eterno. Et hoc velis solerē aduertat vir sagacissime eugeni qz toties pegrinat p̄sideratio tua. q̄

tiēs ab illis rebus ad ista b̄flectitur. inferiora r visibilia siue intenda ad notitiā siue appetenda ad vsum: siue p̄ officio disponēda vel actitāda. Si tū ita versatur in his vt per hoc illa s̄quirat haud p̄cul exulat. Sic cōsidera re: repatriare est. Sublimior iste presentium ac dignior vsus re: cum iuxta sapientiam pauli: inuisibilia dei per ea que facta sūt intellecta cōspiciunt. Sane hac scala cines nō egent: sed exules. Quod vidit ipse huius snie auctor: qui cū diceret inuisibilia p̄ visibilia p̄spici signanter addidit a creatura mūdi. Et vere qd̄ op⁹ scale tenēt iā soltū. Creatura celī illa ē presto habēs per qd̄ potius ista intueatur. Videt verbus r i verbo facta p̄ verbū: nec op⁹ habet ex his que facta sūt factoris notitiā medicare. neq; enim vt vel ipsa nouerit ad ipsa dēscēdit: que ibi illa videt: vbi longe melius sunt q̄ in seipsis. An nec mediū requirit ad ea corpis sensū. sensus ipsa sibi: seipsa sentiens. Optimū videndi genus: si nullū us egueris: ad omne qd̄ noscēli buerit te cōtentus. Alioqn iurari aliunde: obnoxia fieri est minusq; a perfecto istud r minus libet. Quid quod r inferioribus eges. nōne p̄p̄terum hoc r idīgnū. Plane superiorū quedā iniuria est: inferiorū operā desiderare a q̄ iurva nemo hoīum perfecte vidicabit: nisi cū quisq; euaserit i libertatē filioz dī nēpe erūt

liber quintus

hominem docibiles dei et nulla iter-
meniente creatura solo beati deo.
Replicasse erit hoc exisse de p[ro]p[ri]a
corporum in regione sp[irit]uum. Ipsa
est deus n[ost]r[us] maximus sp[irit]us maxia
mansio sp[irit]uum b[ea]torum et ne q[uo]d hic
sibi usurpet carnis sensus. seu ima-
ginatio: veritas est. sapia est. v[er]o
eternitas. s[um]m[u]m bonu[m]. An inter-
absumus: et vbi sumus vallis est.
et vallis lachrymarum. In qua s[er]u-
alitas regnat: et p[ro]sideratio exultat
In qua libere q[uo]d et potestatiue
se exercit sensus corporis sed intri-
catus caligat oculus sp[irit]ualis. q[uo]d
igitur m[er]ito. si ope indigene adue-
na indiget: Et felix sed et t[em]p[us] via-
tor q[ui] civium beneficiu[m] sine quo
transire non p[ot]est in obsequiu[m] co-
uertere potuit vtens non fruens.
urgens non petens: exactor non
supplex. Magn[us] ille q[ui] v[er]u[m] sensu
quasda[m] veluti civiu[m] oues expen-
dere satagit: dispensado in suam
et multorum salutem. nec ille minor:
q[ui] hunc sibi gradu[m] ad illa inuisi-
bilia philosophado p[ro]stituit: nisi
q[uo]d hoc dulcius. illud vtilius. h[ic]
felicius. illud fortius esse constat.
At oium maximus: q[ui] sp[irit]u[m] ip-
so v[er]u[m] re[gi] et sensu q[ui]t[us] q[uo]d ex hu-
mane fragilitati fas est: no[n] ascen-
sorij gradu[m] sed inopinat[us] excel-
sibus auolare interd[u]m p[ro]teplado
ad illa sublimia p[ro]suevit. ad h[oc] vl-
timu[m] gen[us] illos p[ro]tere reor excel-
sus pauli. Excessus no[n] ascensus.
na[m] raptu[m] potius fuisse q[uam] ascensu[m]
se ipse se phibet. Inde est q[uo]d di-
cebat. Sine me[n]te excedim[us] deo.

Porro h[ic] tria ita p[ro]tingunt. cum
p[ro]sideratio et si in loco pegrinati-
onis sue vtutis studio et adiuto-
rio g[e]n[er]e facta supior sensualitate
aut premit ne insolecat. aut co-
git ne euagetur. aut fugit ne inq[ui]-
net. In p[ri]mo potentior: in secundo
liberior. i[n] tertio purior. Puritas
si q[uo]d et alacritas pariter alio sit
ille volat[us]. vis tibi has p[ro]siderato-
nis species p[ro]p[ri]as distingui noi-
bus: Dicam[us] si placet p[ri]ma di-
sp[er]atiua. scda estimatiua. tertia
speculatiua. Por[ro] no[n] r[ati]o[n]es
diffinitio[n]es d[ec]larabunt. Dis[per]ati-
ua e[st] p[ro]sideratio sensibus sensibili-
busq[ue] reb[us] ordinate et socialiter
vtens ad p[ro]meredu[m] deu[m]. Estimati-
ua e[st] p[ro]sideratio prudenter ac dili-
genter q[uo]q[ue] scrutans et p[ro]derans ad
investigadu[m] deu[m]. Speculatiua e[st] p[ro]-
sideratio se i[n] se colligens et quatu[m]
diuinitus adiuuat reb[us] h[um]anis
eximens ad p[ro]tepladu[m] deu[m]. Pu-
to vigilanter aduert[us] alia[m] hanc
esse fructu[m]. ceteras si no[n] referant
ad ista. q[uo]d dicunt videri posse s[ed]
no[n] esse. Et p[ri]or q[uo]d absq[ue] intuitu
hui[us] multa serit. et nihil inquit
Sequens vero nisi ad ista se diri-
gat. vadit. s[ed] no[n] euadit. Ergo q[uo]d
p[ri]a optat. scda odorat. tertia gu-
stat. Ad que[m] t[ame]n gustu[m] p[ro]ducit e-
cetera. et si tardi[us]. nisi q[uo]d. p[ri]ma
laboriosi[us]. scda q[ui]t[us] p[ro]uenitur.
Diristi inq[ui]s satis q[uo]d ascendat. et
quo dicere habes. Falleris si id
speras. ineffabile est. Tu me exi-
stimas loqui quod oculus n[on] vi-
dit. nec auris audiuit et in cor

De consideratione

homo non ascendit nobis inquit reuelavit deus per spiritum suum. Ergo qui super sunt. non verbo docent. sed spiritu reuelant. Neque quod sermo non explicat. Consideratio quare. ordo expectat mereat. vita puritas assequatur. Sane eorum ammonitio qui supra sunt non te existimes mitti a me: suspicere solē. lunā. stellas. non ipsius firmamentū. non aquas que super celos sunt. ista siquidem omnia et si super loco: proprio infra sunt. et dignitate nature. Sunt. nam corpora. Tui portio spiritus est: quo superius appropiam frustra queris: quod non sit spiritus. Porro spiritus est deus. sunt et angeli sancti. et hi supra te. Sed deus natura. angeli gratia superiores sunt. Unus siquidem tuus et angeli optimus ratio est. Deus vero non sui aliquid optimum habet. unum optimum totus is et qui cum eo sunt beati spiritus. tribus modis veluti visus totidem nostra sunt consideratione vestigandi. opinio. fides et intellectus. Quorum intellectus rationi innititur. fides auctoritati: opinio sola veri similitudine se tuetur. Hinc illa duo certa veritate sed fides clausa et involuta. intelligentia nuda et manifesta. Certus opinio certi nihil habens: vix per verisimilia querit potius. Quod apprehendit. Quinimo cauēda confusio. ne aut incertum opinio fides figat. aut quod firmus firmitas est fidei opinio reuocet in questionem. Et hoc sciendum quod opinio si habet assertionem temeraria est. fides si habet hesitationem infirma est. Itē intellectus si si gnata fidei temptet irrumpere. reputa

tur effector. scrutator molestus. Multi sua opinione intellectum putauerunt: et errauerunt. Et quidem opinio potest putari intellectus intellectus opinio non potest. An hoc accidit: perfectio quod habet falli et fallere potest ille non potest. Aut si falli potuit: intellectus non fuit. sed opinio. Et nepe intellectus certum habet non modo veritatem. sed notitiam veritatis. Possumus singula habita diffinire. Fides est voluntaria quiddam et certa prelibatio necdum palatē veritatis. Intellectus est rei cuiuscunque inuisibilis certa et manifestata notitia. Opinio est quasi per vero habere aliquid. quod falsum esse nescias. Ergo ubi dixi fides ambigua non habet. aut si habet. fides non est. sed opinio. Quid igitur distat ab intellectu: nepe quod et si non habet incertum non magis quam intellectus. habet tamen involutum. quod non intellectus. Denique quod intellexisti non est de eo quod ultra queras. aut si est. non intellexisti. nil autem malum scire. Quod que fides iam scimus. nil superit ad beatitudinem cum quod ista certa sunt. nobis erunt eque et nuda. His ita expedit. age ista diriga Consideratio in ea que sursum est ierusalem in nostra: de totis tribus memoras visus caute et vigilanter inuestigem inuestigabilia quatenus tamen habet vel magis. quatenus nobis donabatur. Et primo quiddam spiritus esse illic potētes gloriosos. beatos. distinctos in personas dispositos in dignitates. ab initio stantes in ordine suo. Perfectos in genere suo. corpore ethereos. immortalitate perpetuos. impassibiles. non creatos: sed fa-

liber quintus

ctos. id est gratia non natura: me-
te puros: affectu benignos. religio-
ne pios castimonia integros. vna-
nimitate idiuinduos. pace securos
a deo peditos. dei laudibus et obse-
quiis deditos. Hec oia legendo co-
perimus. fide tenemus. Quamquam
corporibus horum non modo vni sint. sed
an aliquatenus sint. heret sententia ali-
quorum. Unde si quis inter opinabi-
lia magis id ponendum censuerit:
non pretendo. Porro intellectu peditos.
non fide non opinione. sed intel-
lectu capimus: quia non possunt huius
expres et dei simul participes esse.
Sunt et nomina quedam nota nobis si-
militer ex auditu. per que harum
beatitudinum etiam que non liquet
mortaliu preceptis auditus. officia.
merita. gradus. ordines. nec cumque
a nobis conici et discerni queunt.
Sed. non quod ex auditu non est. iam non
ex fide: nam fides ex auditu. Itaque
opinando ista dixerimus. Ad quid
non celestium nomina innotuerunt. si ne
opinari quidem salua fide aliquid li-
cet de rebus quarum nomina sunt. An-
geli archangeli. virtutes. potestates
principatus. dominationes. throni che-
rubin. et seraphin. haec nomina. Que si
significata eorum: nulla ne inter illos
spiritus qui simpliciter angeli. et eos
qui archangeli nuncupantur di-
stinctio. Quid ergo sibi vult grada-
lis distinctio hec: Putemus ange-
los dici. nisi tu convenienter aliquid
considerasti. quod singuli singulis ho-
minibus dati credunt: missi in mi-
sterium secundum pauli doctrinam

per eos qui hereditatem capiunt
salutis. De quibus saluator. Ange-
li eorum semper vident faciem patris.
Putemus hic fuisse archangelos
quod prescientium mysteriorum diuinorum non nisi
ob precipuas et maximas causas mit-
tunt. Et quibus magnus ille archa-
gelus. Gabriel missus legum ad
maria. ob causam utique quam maior
esse non potuit. Putemus super
istos virtutes esse quorum nutu vel
opere signa et prodigia in elemen-
tis siue ex elementis facta appa-
rent. ad commotionem mortalium. In-
de est fortassis quod cum in euange-
liis legas. erunt signa in sole et luna
et stellis paulo post habebis. nam vir-
tutes celorum mouebuntur. Hi ni-
mirum spiritus per quos signa et vir-
tutes sunt. Putemus potestates
superiores istis. quarum virtute
potestas tenebrarum compri-
mitur et cohercetur malignitas
aeris huius ne quantum vult no-
ceat ne malignari nisi ut prosit.
possit. Putemus principatus his
quoque prelatos: quorum modera-
mine et sapia. omnis in terris princi-
patus constituitur. regitur. limi-
tatur. transferatur. mutilatur. muta-
tur. Putemus dominationes a deo
cunctis supereminere prefatis or-
dinibus: ut respectu horum. ceteri
videantur omnes administratorum
spiritus: et ad istos tanquam ad
dominos referri regimina prin-
cipatuum. tu anima potestatum. ope-
rationes virtutum. reuelationes
archangelorum. curam et prouidentiam

De consideratione

dentia angelorum. Putem⁹ thronos
nos alto et ad his euolasse recessus:
quod ex eo quod sedent throni dicuntur.
et ex eo sedet. quod sedet in eis deus.
neque enim sedere in eis. qui non sedet
posset. Queris quid illarum sessionem:
summam tranquillitatem. placidissimam
serenitatem: pacem quam exsuperat omnem
intellectum. Talis est qui sedet in thronis
dominus sabaoth: iudicans omnia cum
tranquillitate: placidissimus: serenissimus.
pacatissimus. Et tales sibi constituit thronos
similimos sibi. Putem⁹ cherubim ex ipso
sapientie fonte. ore altissimi haurientes
et refundentes fluentia scientie: universis
creaturis suis. Et vide ne hec sit. quam propheta
loquitur: fluminis in perpetuum letificans
creaturam dei. Putem⁹ seraphim spiritus
totos diuino igne succesos: succedentes
universis. ut singuli ciues. singule sint
lucerne ardentes et lucetes: ardentes
charitate. lucetes cognitione. **O** Eugeni. quod bonum est nos
hic esse. quod foret melius. si quando tamen
toti sequamur quo ex parte processimus
precedimus. et ne ipso quidem toto
sed parte: et parte modica nimis. Affectus
iacet mole corporis pregruati. et luto
herentibus desiderijs. sola interior arida
et tenuis consideratio puolat. Et tamen
ex tantillo quod iam dicitur. libet exclamare.
domine dilexi decorem domus tue. **I. h. g. t.**
Quid si totam se colligat anima: et reductis
affectibus et cunctis locis. quibus captiui
tenebantur. timendo quam non oportet. amando
quam non deceat. doleundo vane. gaudendo

vano. cum his inerat tota libertate
velatum. pulset in impetu spiritus.
et in pinguedine gratie illabatur.
nonne cum ceperit circuire lucidas
mansiones. et sinum illum etiam
abrahe curiosius perscrutari: et sub
altari quodcumque illud est martyrum
reuisere animas. in prima stola scelerum
patientissime expectantes multo magis
tunc instabit. loquens cum propheta.
Etiam petij a domino hanc requiram.
u. i. h. i. d. o. o. dieb. vite mee
Quidni ibi videat cor dei: quidni
ibi probetur quam sit voluntas dei
bona: et beneplacens et perfecta.
Bona in se placens in affectibus
bene placens fruuentibus: perfecta
perfectis: et nihil ultra querentibus.
patent viscera misericordie: patet
cogitationes pacis. diuitie salutis:
miseria bone voluntatis. benignitas
archana que clausa mortalibus
etiam ipsis electis suspecta sunt.
Id quidem salubriter ne desinant
timere. dum necdum digne amare.
idonei inueniuntur. Cernere est in
his qui seraphim appellantur
quod amet qui vix amet non habet.
sed est et qui nihil horum quod fecerit
odit. quos salvandos fecit: quomodo
foueat. quomodo prodeat. quomodo
amplexetur quomodo delecta electe
iuuentur et paleas ignorantiarum eius
ignis ille consumens. ipsas sibi purgatis
simas et suo amore dignissimas redat.
Cernere est in cherubim: quam plenitudo
scientie dicitur. deum scientiarum
dominum esse: qui solus solus
nesciat ignorantiam qui totus sit

lur e t
r sic oc
q: mii
rat lun
at ipse
nere est
oi inno
q: circi
no poss
deno. M
tatio in
diciu m
amor. e
no. Cern
te sit di
perius e
tas atq
nere e in
quo oia
ab ipso
est in poi
ide pini
Cottrari
pullana.
ma vbiq
tute. p q
inuisibili
mouete
cu in mi
mortale
dicia vo
mirari e
te atq ex
ipso cura
r tator i
tioib ist
tioib ce
tari. Ne
spe q p d
m ipua

Liber quintus.

Lux et tenebre in eo non sunt ullae: totus sit oculus et quod minime aliquando fallit. quod minime claudis quod extra se non quod rat lumē cui admoueat ut videat ipse quod videt: ipse vnde videt. Cernere est in thronis quod non suspectus omni innocentie iudex sedeat in his quod circumvenire nolit. circumventi non possit: quippe sit amans et sic videns. Nec vacat sessio: tranquillitatis insigne est. De vultu tali in dicitur meum prodeat opto: cui inquit amor. error absit: absit et perturbatio. Cernere est in donationibus quod te sit dominus maiestatis cui nunc imperium constat: et imperio universitas atque eternitas termini sit. Cernere est in principatibus principium ex quo omnia et quod a cardine ostium sit ab ipso regi universitate Cernere est in potestatibus quod potestatiue idē princeps quos regit protegit. Contrarias potestates arcēs et pulsans. Cernere est in virtutibus vnde ubique equaliter presto eē virtutē. per quā omnia vivificā. efficacē inuisibilē. immobilēque: omnia tamē mouētē vtilit. tenētē fortit. Que cū in minus visitata effecta apud mortales erupit miracula siue per digia vocāt. Cernere postremo ē mirari ē angelus et archangelis vitate atque experientia vocis illius: quod ipsi cura ē. De vobis: quod talium nos et tatorum non desinit iocundare visitationibus instruere reuelationibus suggestionibus comonere. sed vilitate solatiari. Nec omnia protulit illis spiritibus ipse quod protulit illos vnde atque idē summi spiritus: diuidēs singulis prout vo-

luit. hec opas in illis: hec dedit operi et illis. sed aliis. Erudēt seraphi: sed igne dei: vel potius igne deo. quod principium ē in eis amant. sed non quantum deus. nec quomodo. lucēt cherubi et scientia eminēt: sed participio vitarum: ac per hoc non ut vitarum nec quantum. Sed ēē throni: sed infidelis beneficium iudicat et ipsi cū tranquillitate: sed non ad mensuram modum pacis. pacat pacis quod exsuperat omnem sensum. Dñānt dñā tiores: sed sub dño dñā ant. sed seruīte parit. Quid hoc ad summi scripturā singulareque dñū: Presunt principatibus et regunt: sed regunt et ipsi ita ut regere ita non nox. si regi desierint. Prececlit in potestatibus fortitudo. sed cui debet quod fortes sūt. et alter ē fortis et plus. Nec tā fortis quod ipsa fortitudo ē. virtutes per suo misterio satagūt excitare corda torpētia hominum exhibitōe signorum virtutibus in eis manēs ipsa facit opera faciūt et ille: sed in participio eius non faciūt. Bēi quod tū inest. ut quod singularem prophetā dicat ad eū. Tu es deus quod facis mirabilia. Et itē de eo. quod facit mirabilia magna solus. adst angelus et archangelus. sed ille germanior nobis: quod non modo adest sed iest quod si dicas posse iesse. et angelum non inficio: Admuni scriptum et angelus quod loquas in me. At quod differentia et in hoc. Inest angelus suggerēs bonā non igerēs. Idē hortās ad bonū: non bonū creās. Deus sic iest: ut afficiat. ut infundat. vel potius ut infundat et participet. ita ut vnde vide cū nō spiritum eē dicere quod non timuerit. et si non vnde personā vnde substatias

De consideratione

Deo .n. Qui aderet deo : vnus
spūs ē. Angel⁹ ergo cū aīa. deus
in aīa. Ille vt ptubernalis aīe in
est: deus vt vita. Itaq; sicut aīa
videt in oculis audit in auribus
odorat in narib⁹ i faucib⁹ gustat
tāgit in toto reliquo corpe: sic de
us diuersa i diuersis spiritib⁹ opa
tur: verbi grā in alijs amatē se ex
hibens in alijs agnoscēte. in alijs
alia faciente: sicut vnicuiq; dā
manifestatio spūs ad vtilitatem
spūs scti Quis est iste tā cōis in vocibus:
tā longe i reb⁹: Quō quē nris lo
quimur verbis. i sua reconditus
maiestate nros penitus ⁊ aspe
ctus effugit: ⁊ affect⁹. Audi ipm
q loquat hoibus. Sicut exaltant
celi a terra: sic exaltate sunt vie
mee a vīs vris ⁊ cogitationes
mee a cogitat iōib⁹ vris. Dicitur
amare: ⁊ de⁹: dicimur nosse: ⁊ dō
⁊ mltā i hūc modū. Sz dō amat
vt caritas: nouit: vt vitas: sed vt
eqtas: dñatur vt maiestas regit
vt pncipiū: tuet vt salus: opat vt
virtus. reuelat vt lux. affectat vt
pietas. *omnīa* Que oīa faciūt āgeli faci
m⁹ ⁊ nos: sz lōge iferiori mō. nō
vtiq; bono qd sum⁹: sz qd partici
pam⁹. nō tā trāsi spūs istos: si for
te cū spōla dicere possis ⁊ tu. pau
lulū cū ptrāssisse eos. iueni quem
diligis aīa mea. Quis ē. nō sūc oc
currit meli⁹ qz q est. Nec ipē d se
voluit rñderi hoc docuit: dicēte
moysē ad populū ipō qdē iūgē
te q ē misit me ad vos. merito q
dē. Nil cōpetēti⁹ eternitati q dā
ē. Si bonū. si magnū si beatū. si

sapiētē vel quicqd tale d eo dire
ris. i hoc vbo istaurat qd ē ē. Ne
pe hoc ē ei eē: qd h oīa eē ⁊ si cē
tū talia addas: nō recessisti ab eē. si
ea dixeris: nihil addidisti. Si nō
dixeris: nihil minuisti. Si vidi
sti hoc tā singulare. tā sūmū eē. nō
ne i ppatiōe hui⁹ qd hoc nō ē in
dicās poti⁹ nō eē qz eē. qd itē de⁹.
sine q nihil ē. tā nihil eē sine ipō
qz nec ipē sine se pōt. ipē sibi: ipse
oib⁹ ē. Ac p hoc qdāmō sol⁹ ē ipē
q suū ipsi⁹ ē ⁊ oīus eē: Quid ē dō
pncipiū. Et hoc ipse de se rñ
sū ddit. Multa i reb⁹ dicunt pnci
pia: sz inspectu posterior. Alioqn
si ad aliqd pcedēs respicias: ipm
poti⁹ pncipiū dabis. quāobz si q
ras vep simplex pncipiū: iueias
oz qd pncipiū nō habuit. Ex quo
vniuersū cepit: ipz pfecto mime
cepit. nā si cepit: aliud cepit ne
cesse ē. A se. n. cepit nihil. nisi for
te qd putauerit qd nō erat dare si
bi potuisse vt eē iciper. aut fuisse
aliqd aīqz eēt. Qd vtrūq; qz rō
nō pntit: pntat nihil sibi met exti
tisse pncipiū. qd vō aliū pncipiū
hūit: pncipiū nō fuit. Neq; ergo pnci
piū neqz cepit sz totū ab ipō ce
pit. qd ē dō. cui se cōa nec accesser
rūt: nec decesserūt: nec coeterna
sūt tñ. Quid ē dō. Ex q oīa p quē
oīa: i q oīa. Ex q oīa creabilis: nō
semialis p quē oīa. ne aliū aucto
rē atq; aliū opificem arbitreris. i
quo oīa. nō qsi in locū: sed qsi in
vtute. Ex quo oīa. tāq; vno pnci
pio auctore oīum. p quē oīa: ne
alter inducat pncipiū artifex.

liber quintus

In quo oia: ne tertij pmi iducat
locus. ex quo oia no de quo: qz no
e matia ds. Efficiens ca e n mate-
rial. frustra philosophi materia
qrut. n eguit matia ds. n officina
qsiuit. no artificer: ipse p se: i se oia
fecit. vn de nihilo. na si ex aliq fe-
cit illud n fecit. Et p hoc nec oia
Absit vt de sua icorrupta icorru-
ptibilibusq substantia ta multa fe-
cerit z si bo corruptibilia tn. q-
ris si i ipso oia: ipse vbi. nihil min-
iuenio. qd capiat locus. Queris
vbi no sit. nec hoc qdem dixeris.
Quis sine deo locus. Incoprehen-
sibilis e deus: sed no pax apphe-
disti. Si hoc tibi de eo coptu est
qd nusq sit q no claudu loco: z
nusq tn no sit q no excludu loco
Suo aut sublimi atq incoprehen-
sibili mo sicut oia in ipso. sic ipse
in oib est. Veniq sicut ait ena-
gelista: i mudo erat. Alias vero
vbi erat anq mudo fieret ibi e:
no e qd gras vltra. vbi erat pter
ips nihil erat. Ergo i seipso erat.
Quid e ds. quo nihil meli co-
gitari pot. Si approbas: n oz al-
setiras ee aliqd quo de sit z qd
ds n sit. Hoc. n. sine dubio meli-
quo no meli deo. Si de no est
qd dat deo vt sit. Et meli illam
diuinitate q dicut deu ee n ali-
qd deu ee fatemur. n e i do nisi di-
qd inqunt. negas deu hfe diui-
nitate no. Sz qd hz. ho. e. negat
diuinitate deu ee: no: sz no altaz
q ipse q ipse e. Aut si tu alia in-
uenisti. Adiuuet me trinitas ds
aduer illa tota me ptiacia eri-

go. qternitas orbe differtiat: n
signat deitate. De trinitas e de-
tri singula psonaz. Si qrtaz di-
uinitate adicere placz. inter ego
hac q de no e psua mihi minime
adorada. Puto qd z tu nem pe-
dum deu tuu adorabis: z illi soli
seruies. Gloriosa vo diuinitas q
sibi honore no audeat arrogare
diuinu. At meli quartu hoc oio
respuimus q sine honore recipi-
mus. Multa dicunt ee in deo: z
qdem sane catholiceq sz multa
vnu. Alioqn si diuersa putem n
qternitate habem sz cetenitate:
Verbi ca. Dicim magnu bonu.
iustu. z innumera talia. sz n i oia
vnu in deo z cu deo psideres ha-
bebis multiplici deu. Ad ipi vo
no deest qd cogite meli eiusmo-
di deo tuo. queris qd. Ad era sim-
plicitas. vero iudicio natura sim-
plex multiplici anferet. scio qd ad
hec ridere solet. no multa inqut
sed vna tantum diuinitatez que
oia illa sunt. deo vt sit coferre al-
serimus. Afferitis ergo. z si non
multiplicem. duplicem deum: z n
ad mex simplex puenistis. neqz
ad id: quo melius cogitari non
pot. Tam non est simplex qd vel
vni fuerit obnoxium forme. qua
nec vgo vl vni cognita viro. Se-
cur loquor: ne ia qde q vel du-
plex e erit me. Deo. n. meliore.
Esto qd hac numerozo z multipli-
ci anpona. sed plae pre simplici
spno. De deus ipse catholice e
Ta no hz hoc z illud: qz n hec z
illa. Est q est: non que est. Pur-

De consideratione

simplex integer. perfectus. p[er]fectus si-
bi nihil de t[em]porib[us]. nihil de lo-
cis. nihil de reb[us]. trahens in se. ni-
hil ex se deponens i[n] eis. n[on] habens
q[uo]d ad numer[um] diuidat: n[on] q[uo]d colli-
gat ad vnu[m]. Vnu[m] q[uo]ppe est. sed n[on]
vniens. n[on] partib[us] p[ro]stat: vt corp[us]
n[on] affectib[us] distat vt aia. n[on] for-
mis substat. vbi nom[en] q[uo]d sc[ri]ptu[m] e[st]
S[ed] neq[ue] forme vt istu[m] visu[m] e[st]. Ma-
gna laus v[er]o deo. vt se ab iformi-
tate vendicet. forma vna esse p[ro]te-
tum. h[ec] est dicere. Cetera plurib[us]
deu[m] n[on] nisi vni debere quod est.
Quid: Cui[us] b[en]eficio sunt que s[un]t
ipse p[ro] suo esse alteri b[en]eficio icli-
nabit? Laus ista vt vulgo dicis.
blasphem[ia] valet. An n[on] pluri[s]
e[st] nullo indigere q[uam] vno: habere
uerit[ate]m deo. vt q[uo]d pluri[s] e[st] illi tri-
buas. Si cor tuu[m] vsq[ue] huc ascen-
dere potuit. deu[m] tuum infra quo
collocabis. Ipse sibi forma. ipse si-
bi essentia e[st]. In h[uius] iterim gradu
suspicio illu[m]. et si aliter. potior ap-
pareret. illu[m] poti[us] dare. nu[m]q[uam] ve-
rendu[m] ne cogitatio trasuolet illu[m]
Quatuorcu[m]q[ue] in altu[m] p[ro]ficiet vltra
est. infra q[uo]d h[omo] cogitare possit: al-
tissimu[m] q[ue]rere ridiculu[m] est statuer[et]
ipsum est. Vltra n[on] circa quer[et]
dus est. Ascende adhuc si pote[ris]
ad cor alti[us] et exaltabis de[us]. non
est format[us] deus. forma e[st]: n[on] est
affectus deus. affectio est. n[on] est
c[on]positus deus. me[di]us simplex est
Et vt liquido noueris quid sim-
plex dica[m]. id quod vnu[m]. Ta[m] sim-
plex deus: q[uo]d vnus est. Est autem
vnu[m]. et quomodo aliud nihil si di-

ci possit vnissim[us] e[st]. Vnu[m] est sol
q[uo]d n[on] sit alter. vna luna. q[uo]d eque
altera n[on] sit. Adq[ue] id q[uo]d de deus.
sed plus. Quid plus. Vnu[m] est. n[on]
sibi. Et hoc v[er]o tibi declarari: id e[st]
e[st] semp[er] et vno mo[do]. N[on] sic vnu[m] sol
n[on] sic luna. clamat vterq[ue] n[on] esse
se vnu[m] sibi. Ille motib[us] illa et d[if]fe-
rentib[us] suis: Deus aut[em] n[on] mo[do] vnu[m]
sibi et se vnus est. nihil i[n] se: nisi se
h[ab]et. n[on] ex t[em]pore alteratione: h[ab]et n[on]
i[n] substantia alteritate. Hinc d[icitur] eo
boetius. Hoc vere vnu[m]: in q[uo] nul-
lus est numer[us]: nullu[m] i[n] eo aliud
p[ro]pter id q[uo]d e[st]. neq[ue] n[on] subiectu[m] fieri
p[ot]est forma. n[on] est. Compara huic
vni o[mn]e q[uo]d vnu[m] dici p[ot]est. et vnu[m] n[on]
erit. Trinitas e[st] t[ri]s de[us]: q[uo]d ergo:
Destruim[us] q[uo]d dictu[m] e[st] de vnit[ate]
q[uo]d inducim[us] trinitate[m]. n[on] h[ab]et statui-
mus vnit[ate]m. Dicim[us] p[re]z. dici-
mus filiu[m]. dicim[us] sp[iritu]m sc[ri]ptu[m]. n[on] t[ri]s
tres deos. sed vnu[m]. Quid sibi
vult iste vt sic loquar absq[ue] nu[m]e-
ro nu[m]er[us]. Si tria quo n[on] nu[m]er[us]:
si vnu[m] vbi nu[m]er[us]: sed h[ec]o inquis
q[uo]d numer[us]: et q[uo]d n[on] numerem.
Substantia vna e[st] p[er]sone tres sunt
Quid mix: q[uo]d vel obse[m] i[n] hoc
nihil si p[er]sone seorsu[m] a substantia
cogitent. nu[m]c vero cu[m] tres ille p[er]-
sone illa substantia sint: et illa vna
substantia tres ille p[er]sone: quis
num[er]us neget. na[m] vere tres sunt.
Quis nu[m]eret t[ri]s: na[m] vere vnu[m] s[un]t
aut si tu facile explicatu[m] id puta-
dic[er]e tres: dicito: quid nu[m]erasti
naturas. vna e[st] essentia. vna est
Substantia. vna est. Veritates.
vna est. n[on] hic. sed p[er]sonas num[er]us.

liber quintus.

ro inquis. Que nō sint illa vna natura. illa vna eēntia. illa vna substantia. illa vna diuinitas. Catholicus es: minie h dabis. Per sonarū pprietates: nō aliud q̄ psonas ipsasq; nō aliud q̄ vnū deū vnā diuinā substantiā vnā diuinā naturā. vnā diuinā et sumā maiestātē catholica p̄stet. numera ergo si potes aut sine substantia psonas q̄ ip̄a s̄t. aut sine psonis pprietates q̄ ip̄e s̄t. Aut si diuides q̄s conet vel psonas a substantia: vel pprietates a psonis: nescio quō trinitatis se p̄stiteri cultorē possit qui in tantā rex numerositatē ex cesserit. Dicam⁹ itaq; tres s̄z nō ad p̄iudiciū vnitatis. Dicamus vnū s̄z nō ad p̄fusione trinitas. neq; n. nōia vacua sūt: neq; absq; si gnificatiā esse voces sabellian⁹ hoc. q̄rit q̄s quō hoc qd catholice eē dicim⁹ possit eē. Sufficiat ei tenere sic eē. Atq; hoc nō rōm p̄spiciū: nec tñ op̄inōi ābigūz s̄z fidei p̄sualū. Sacramentū hoc magnū est et quidē venerandū n̄ scrutādi: quō pluralitas in vnitātē. et hac vnitātē aut ipsa i pluralitate. Scrutari hoc temeritas ē: credere pietas est. nosse vita. et vita eterna ē. vñ si ope p̄eciū censes o Eugeni p̄currat nūc p̄sideratio multa vna. quō eminentia hui⁹ singlaris vni⁹ fiat euidentior. Est vnitas q̄ collectiua pōt dici. cuz vbi cā multi lapides faciunt acervū vnū. Et est vnitas p̄stitutiua. cū multa mēbra vnū corp⁹ vel multe ptes vnū quodcūq; to

tum p̄stituunt. Est et p̄iugatiua q̄ sit vbi duo iā nō duo sint: s̄z vna caro. et ē natīua q̄ aīa et caro vn⁹ nascit hō. Est vnitas potestatis. qua homo virtutis nō instabilis nō dissimilis sed vnus sibi met sē per nitit inueniri. Est p̄sentaneas: cū per charitatē multorū hominū est cor vnū et aīa vna. Est et votiua: cū aīa votis oibus adherens deo vnus spūs est. Est et dignatiua vnitas: qua limus n̄ a dei verbo in vnā assumpt⁹ ē psonā. Tlerū hec oīa quid ad illd sū mū atq; vt ita dicā vnice vnum. vbi vnitātē p̄substantialitas facit. Huic vni qd vis illoz si assimiles erit quoq; vnū. si cōpares nullo. Igitur iter oīa que recte vnū dicunt. arcē tenet vnitas trinitatis: qua tres plone vna substantia sunt. Secūdo loco illa p̄cellit qua ecōuerso tres substantie vna in xpo persona sunt. Pōno hec et quēcūq; alia dici vna possunt: summe illius vnitatis imitatiōe nō cōparatiōe vna appellari vera sobriaq; pbat p̄sideratio. nec abducimur ab hac vnitatis p̄fessione assertione triūcū in hac trinitate nō recipiamus multiplicitatē sicut nec solitudinē in vnitātē. quāobz cū dico vnū non me trinitatis turbat numerus q̄ essentia nō multiplicat. non variat nec patit. Rursū cū dico tria nō me arguit intuitus vnitatis: q̄ illa q̄cūq; tria sen illos tres nec in p̄fusione cogit nec in singlaritatē redigit. Idē me sentire so

De consideratione

reor et de illa unitate. cui secundum
ab ista inter cetera una honores
dedi. Dico in xpo verbum aiam
et carne sine pfusione essentiarum
vna esse psona: et ite absq p iudi-
tio personalis unitatis in sua nu-
merositate manere. nec negaue-
rim hac ad illud quoq gen^o uni-
tatis pertinere. q aia et caro: vnus
est ho. Decuit quippe familiari^o
similiusq cum hois puenire con-
stitutione: qd pro hoie pstitutus
est sacramentu. Decuit et cu sum-
ma q in deo est et deus e unitate
congruere: vt quo ibi tres perso-
ne vna essentia: ita hic puenientis-
sima quadā ptrarietate tres eēn-
tie sint vna psona. Elides ne pul-
chre inter vtrinq unitatem hac
collocari in eo vtiq q pstitutus
est mediator dei hoisq ho: xps ie-
sus: Pulcherrima inq conuentē-
tia: vt salutare sacramentu pgrua
quadā similitudine ambob^o re-
spondēat: et saluanti v3 et saluato
Ita h vnitas duarū consistēs me-
diā vnitatū. alteri succūbere. alte-
ri peminere cognoscitur. quantū
superiore inferior. tantū inferior
superior. Tantā deniq tanq ex-
pl-
sam vnionis v3. in se pfert ea per-
sona: in qua deus et ho vnus est
xps: vt si duo illa de se inuicem p-
dices nō erraueris: deum v3 ho-
minē. et hoīem deū. vere catholi-
ceq pnuuntiano. Non aut simili-
ter vel carnem de aia vel aiam d
carne nisi absurdissime predicas
et si similiter aia et caro vnus sit
ho. nec mirū si non eque potens

aia sit sua illa vitali et si valida in-
tentione cōnectere atq suis affe-
ctibus astringere sibi carnem: vt
si diuitas hominē illū q predesti-
natus est fili^o dei in vrute. Loga
cathena et fortis ad stringendū
diuina pdestinatio. ab eteruo est
.n. Quid longi^o eternitate. quid
diuinitate potenti^o. Inde est qd
nec morte incidente vllaten^o iter-
cidi. hec vnitas potuit: et h carne
et aia ab inuicē separatio. Et for-
tassis hoc sensit ille qui se idigni
pfessus est soluere corrigiā calcia-
menti hui^o. Sed et illa tria fata d
euāgelio iuxta et fermētata i pa-
nē vnū. Siq ad h tria dixerit p-
tinet: nō incōgrue id mihi facere
videbit. q bñ ea mulier fermē-
tauit: vt nec diuisione qdez facta
carnis et aie a carne vel aia verbū
diuideret. Māsit et in separatio-
ne inseparabilis vnitas. nec. n. q ex-
pte ptigit separatio potuit vnita-
ti pferibere pmanenti in totis tri-
b^o siue cōiunctis siue diiunctis duo-
b^o nihilomin^o pseuerauit in trib^o
vnitas psonalis. Eque vnus xps
vnaq psona. vbu aia. et caro etiā
mortuo hoie pdurauit. In vtero
vginis vt sctio ego cōmixtio h et
fermētatio facta ē: et ipsa mulier q
miscuit et fermētauit. nā fermētus
nō imerito fortasse dixerit hdez ma-
rie. Plāc bñ q credidit. qm pscā
sūt i ea q dicta sūt ei a dño. Per-
fecta at n cēnt: si quomin^o iuxta o
bñ dñi eēt fermētatiū totū. et ppe-
tuo fermētatiū: fuās nobis tam i
morte q i vita: pariter vnū atq i

liber quintus

tegrū mediatorū dei et hominū cū
sua deitate homines iesu xp̄i. **A**duer
tere ē i hoc amira bili sacramēto:
iuxta numerū scōp̄ mire et decētissi
me distinctōis grad⁹. nouū atiquū
eternū. nouū. aīaz. q̄ de nihilo tūc
creata credit. cū ifusa. atiquū. car
nē q̄ apmo vsqz hominū. id ē ex adā
tracta cognoscit. Eternū. v̄bū:
q̄ ab eterno p̄e coeternū illi gē
siū indubitata v̄itate asserit. Et in
his triplex si diligēter aduertat.
diuie potētie gen⁹ q̄ sc̄i sit d̄ ni
hilo aliqd de vetusto nouū eter
nū beatūqz d̄ dānato et mortuo.
Quid hoc ad n̄fāz salutē. **P**ul
tū p̄ oēm modū. **P**rimū q̄dē q̄d
p̄cō redacti i nihili p̄ hoc quodā
mō iterato creati sum⁹ vt simus
initia aliqd creature ei⁹. **B**etū q̄d
ex vetusta fuitute in libertatez si
lioz dei trāslati i nouitati spūs am
bulam⁹. **P**ostremo q̄d de pote
state tenebrarū vocati. ad regnūz
claritatis eterne in q̄ iā et p̄sidere
nos fecit in xp̄o. **A**lieni sunt a no
bis. q̄ xp̄i a nobis carnē alienare
conant: nouā creatā in virgine et
nō de virgine sūptā impie asserē
tes. **P**ulchre p̄pheticus spūs lō
ge ante occurrit huic snie. immo
blasphemie impiorū. **E**grediet. n
q̄ens virga de radice iesse: et flos
de radice ei⁹ ascēdet. **D**ixisse po
terat. et flos de v̄ga. s̄z maluit d̄ ra
dice: vt vñ v̄gā inde florē duxisse
originē demonstraret. **I**nde igr̄ sū
pta caro vñ orta v̄go ne noua i v̄
gine q̄ p̄d̄it ex radice. **F**orte sub
stōacharis. si adhuc pergun⁹ q̄re

re quid est de⁹: cū q̄ toties iam q̄
sūtū est tum q̄ diffidis inuentum
iri. **D**ico tibi p̄ Eugeni. solus est
de⁹ q̄ frustra nunqz queri pōt nec
cū inueniri non pōt. **D**oceat te d̄
hoc experimētū tuū aut si: nō exp
to credito nō mihi. s̄z sancto q̄ ait
Bonna es domine sperātibus i
te aīe. querenti te. **Q**uid ergo ē d̄
us. **Q**d ad vniuersum spectat: si
nis. **Q**d ad electionē salus. **Q**d
ad se ipse nouit. **Q**uid ē de⁹. **V**o
luntas oīpotēs. **B**enivolentissi
ma virtus lumē eternū. in cōmu
tabilis rō. sūma beatitudo: creans
mentes ad se participandū viuifi
cans ad sentiendū. afficiēs ad ap
petēdū. **S**ilatis ad capiēdū iustī
ficās ad p̄merēdū. accēdēs ad ze
lū secundās ad fructū. dirigēs eq̄
tatē. formās ad benivolētiā. mo
derans ad sapiām. roborās ad v̄
tutē. visitans ad consolationez. il
luminans ad cognitionē. p̄petu
ans ad immortalitē. implēs ad fe
licitatē. circūdās ad securitatem.
Quid ē deus: nō minus pena p̄
uersorū. q̄z humiliū gl̄ia. **E**st. n. rō
nabilis q̄dā eq̄tat̄ directio icōuer
tibilis atqz ideclinabil. q̄ppe atti
gēs vbiqz: cū illa oīs prauitas p̄
turbe necesse est. **Q**uidni in hāc
omne tumidū vel distortū impin
gat et conq̄sset. vt vniuerso q̄d ob
uiū forte offenderit cedere nescia
rectitudo. nā et fortitudo ē. quid i
q̄s volūtati⁹ tā p̄tratiū et aduer
sū q̄z semp conari impingere. sem
p̄ et frustra. **E**le oppositis volun
tatibus. solam sue profecto ad

De consideratione

herfidiis referētib⁹ penā. Quid tā
penale. q̄ sp velle qd nūq̄ erit ⁊
sp nolle qd nūq̄ n̄ erit. qd tā dā
natū: q̄ volūtas addicta huic ne
cessitat. volendi nolendiq; vt ad
neutrū tam sicut nisi puerse ita ni
si misere moueat. In eternū non
obtinēbit qd vult. ⁊ qd n̄ vult in
eternū nihilomin⁹ sustinebit. Si
gne oīno: vt qd ad nihil afficit vn⁹
q̄ qd deceat. ad nihil vn⁹ qd li
beat euadat. Quis hoc facit. Re
ctus dñs de⁹ n̄. qd ⁊ cū puerlo p
uertit: nūq̄ recto prauoq; pue
riet. Nec. n. sibi inuicē aduersant
⁊ si nō inuicē ledāt. Lesio alteri⁹
ē. absit vt dei. Durū sibi ē inquit
ptra stimulū calcitrare. hoc ē nō
stimulo durū: s; calcitranti. Est ⁊
turpiū pena de⁹. Lux ē. n. Et qd
tam inuisum obscenis flagitiosū
q̄ mētib⁹ pfecto oīo qd male agit
odit lucem. S; dico. Nunqd nō
poterūt declinare. Minime oīo.
Lucet vbiq; ⁊ si nō oībus. Beniq;
in tenebris lucet: ⁊ tenebre eam
n̄ cōprehēderūt. Videt tenebras
lux. cui hoc ē videre qd lucere. s;
nō vicissim a tenebris ipsa v̄: qz
tenebre eā nō cōprehēderūt. Et
vident ergo vt cōfundātur. ⁊ nō
vident ne consolent. Nec mō a
luce: ⁊ in luce vident. A quo vel a
quibus. Ab oī vidēte: vt p multi
tudine intuentiū sit p̄fusio mul
ta. At nullus d̄ tāta numerosita
te spectatiū. molestior oculus suo
cuiusq;. Nō est aspect⁹ sine in ce
lo sine in terra quē tenebrōla cō
scia suffugere magis velit. min⁹

possit. Nō latēt tenebre. vel seip⁹
sas. Se vident: qd aliud nō vidēt
opa tenebrarū sequit illas. nec ē
q se abscondat ab illis. ne i tenebris
qd ē: Sic ē v̄mis qd nō mouit: me
moris preteritorū. Semel inie
ctus vel potius innatus p pecca
tū. hesit firmiter nequaq; deicept
auellendū. Nec cessat rodere p
scientias. eaq; pastus esca vtiq; in
cōsumptibili ppetuat vitā. Hor
reo vermē mordacē. ⁊ mortē vi
uacem. Horreo incidere in man⁹
mortis viuētis. ⁊ vite morientis.
Nec est scōa mors qd nūq̄ poeci
dit. sed semper occidit. Quis det
illis semel mori. ⁊ nō moriant in
eternū. Qui dicuat mōtib⁹ cadi
te sup nos. ⁊ collibus opite nos.
quid nisi mortem mortis bñficio
aut finire aut euadē volūt. Be
nīq; inuocabūt mortē ait ⁊ n̄ ve
niet. Intuere id clari⁹. Cōstat im
mortalē aiām eē. nec aliqū absq;
sua memoria viuere. ne nō aiām
aliqū esse cōtingat. Itaq; duran
te aiā. durat ⁊ memoria. S; qua
lis: feda flagitijs. horrida facino
rib⁹: vanitate tumida: cōtēptu hi
spida ⁊ neglecta. qd pora trāsiētū
⁊ n̄ trāsirrūt. Trāsierūt a māu. s;
n̄ a mente. Qd factū ē: factū n̄ eē
non pōt. Proinde ⁊ si facere i tē
pore fuit. s; fecisse in sempiternū
manet. non transit cū tēpore. qd
tēpora trāsūt In eternū ergo ne
cesse est cruciet: qd pperā te egis
se in eternū meminēris. Experiri
erit hoc veritatē vocis illius. ar
guā te ⁊ statua ptra faciem tuā

liber quintus.

Dominus locutus est enim oēs aduer-
sū et sibi aduersari necesse est: ubi
sit fera querela. Custos hominum
quare posuisti me contrariū tibi: et
factus sum mihi met ipsi gravis. Ita
est o Eugenii: non potest deo esse contra-
rius quid: et sibi met coherere: sed
quod arguit a deo: arguet et a seipso.
Non est sane iam tunc quod aut verita-
tem dissimulet ratio: aut rationis
intuitus animā declinet auulsa mem-
bris corporis et in sese collecta. quo-
modo valeat sopitis conclusisq; in mor-
te sensibus. per quos utique curiosus
exire et a se ire solebat in eam. quod per-
terit mundi istius figurā. Videt
turpibus nihil deesse ad confusio-
nem cum producent spectaculū fieri.
deo. angelis. hominibus sibi ipsis. Quod
quaz male mali oēs locati sunt. uti-
que oppositi torquent huius directe eq-
uitates: et huius luminis propalate ve-
ritatis expositi. Nonne hoc est perpe-
tuo tundi: perpetuoq; confundi.
Duplici peritio ait ille contere
eos domine deus noster. Quid est de-
us. Longitudo. latitudo. sublimi-
tas. et profundus. Quid inquit: De-
nemus te quaternitatis. Quod abho-
minat es professorem. Minime
abominatus sum et ab hominibus.
Cuius sum protulisse plura. Sed unū
est. Unus deus signatus est. per ca-
ptum nostrum. non pro suo statu. Si-
milis est hic non ille. Voces diuerse
semitae multe. sed unum per eas si-
gnificat unum querit. Non diuisio-
nes substantiae in quaternario isto
expresse sunt. non dimensiones qua-
les in corporibus intuemur. non di-

stinctio personalis. qualē in trinitate
adoramus non numerus. proprie-
tati qualem personis ipsis inesse
fatemur. et si non aliud a personis.
Alioquin hoc singulū horum video
quod quattuor simul. Sed quattuor ip-
sa quod singulū est. Nobis autē
quod non possumus. cum deo simplici-
tate contēdere. dum pretendimus
apprehēdere unū occurrit veluti
quadruplicatū. Facit hoc specu-
lus et enigma. per quod solum inte-
rim videre datur. Cum autē vide-
bimus faciem ad faciem. videbimus
sicuti est. Nec enim iam tunc fragi-
lis actus mentis nostrae quantūlibet
vehementē intēdens. aliq̄te-
nus resiliet dissiliteus in suam plu-
ralitatē. Colliget se magis aduna-
bit cōformabitq; unitati illi. vel
potius unitati illi: ut una omni faci-
es respōdeat faciei. Nempe simi-
les ei erimus. quia videbimus eum
sicuti ē. Beata visio ad quā meri-
to suspirabat quod ait. Exquisiuit te
facies mea: faciem tuam domine requi-
rā. Et quod adhuc in querendo res-
est: interitū ascendamus quadrigā
istā utpote infirmī et imbecilles in-
digētes tali vehiculo: si forte vel
sic apprehēdamus in quo appre-
hensi sumus. id est huiusmodi vehi-
culi rationē. Nam hoc monitū ha-
bemus ab ipso auriga: et primo cur-
rus huius exhibitor: ut studeamus
comprehēdere cum omnibus sanctis.
quod sit longitudo. latitudo. sub-
limitas. et profundū. Comprehē-
dere dixit non cognoscere: non ut cu-
riositate cōtēti scietur: tota cura

A

De consideratione

fructui inhiemus. **N**ō i cognitōe
est fructus: sed i comprehēsiōe.
Alioquin: sciētī bonū & nō faciētī
vt ait quidā pēnī ē ei. Et ipse pau
lus alio loco. Sic currite inq̃r: vt
comprehendatis. **Q**uid sit cōpre
hendere inferi^o declarabo. **Q**uid
igit est de^o. lōgītudo inq̃. **Q**uid
ipsa? eternitas. **N**ec taz longa vt
n̄ habeat terminū nō magis lo: i
q̃ tēporis. Est & latitudo. Et ipsa
quid: **C**haritas. **Q**uib^o & ista ter
minis angustetur in deo: q̃ nihil
odit horuz que fecerit. **V**eniq̃ so
lē suū orti facit sup bonos & ma
los: & pluit sup iustos & iniustos.
Ergo & inimicos icludit sin^o ille.
Ne hoc quoq̃ ptentus euadit in
infinītū. **O**mnē n̄ mō affectionē
sed & cognitionē excedit: adicien
te apostolo & dicēte: **S**cire ēt sup
eminētē scientie caritatē chrīstī.
Quid plus dicam. **E**terna est nī
si qd̃ h̄ plus forsitan est: qz eterni
tas est. **V**ides tantā esse latitudi
nem quātam & longitudinē: **E**ti
nam sic videas non tantā esse sed
ipsam id esse vnā quod alterā: nō
minus vnāz q̃ duas. nec plus du
as q̃ vnāz. **B**rus eternitas ē de^o
charitas est. lōgītudo sine ptensi
one: latitudo sine distensione. **I**n
vtroq̃ pariter locales q̃dem exce
dit tēporalesq̃ angustias: s̃z liber
tate nature nō enormitate substā
tie. **T**ali modo immensus est qui
oīa fecit immēsurā & q̃uis immē
sus. hic tñ modus. & ipsi^o immen
sitatis. **Q**uid itē de^o: sublimitas
& profundus. **I**n altero supra oīa

an altero intra oīa. **L**iquet in dei
tate nunq̃ claudicare equalitatē
stare eam vndiq̃ firmiter cōstare
immobiliter sibi. **S**ublime. potē
tiam. profundum. sapiam eius cō
sidera. **E**x equo & ista respōdent si
bi: duz & sublimitas inaccingibi
lis & pfunditas eque inscrutabi
lis cognoscat: paulo admirāte &
exclamāte. **A**ltitudo diuinitatī
sapie. & scientie dei: quā inscru
tabilia sunt iudicia eius: & inuesti
gabilem vie illius. **L**ibet & nos ex
clamare cū paulo. **H**orū vtcunq̃
intuētes in deo & cū deo simplicis
simam vnitatē. **S**apia potens
attingēs vbiq̃ fortiter. **P**oten
tia sapiens: disponens oīa suauiter.
Res vna: effectus multiplex
operationesq̃ diuersē. **E**t illa vna
res ē: longitudo pp eternitatē la
titudo pp caritatē: sublimitas pp
maiestatez: pfunditas pp sapien
tiam. **A**uimus hoc. **A**u ideo &
arbitramur nos cōprehendisse.
Nō ea disputatio cōprehendit s̃z
sanctitas: si quomodo tñ compre
hendi potest: qd̃ incomprehensi
bile est. **A**t nisi posset non dixisset
apostolus. vt comprehendamus
cum oībus sanctis. **S**ancti igitur
comprehendūt. **Q**ueris quomo
do: **S**i sanctus es: comprehendisti
& nosti. **S**i nō: esto: & tuo expimē
to scies. **S**anctum facit affectio
scā: & ipsa gemia. **T**imor dñi san
ctus: & sanct^o amor. **H**is pfecte af
fecta aīa: veluti quibusdam duo
bus brachijs suis: comprehendit.
amplectit. stringit. tenet & ait. **T**e

liber quintus

nul ed nec dimittā. Et timor qdē
sublimi et pundo: amor lato lon
gogz respondet. Quid tā timen
duz q̄ potestas cui nō potes resi
stere: q̄ sapia cui abscondi nō po
tes: Poterat min⁹ timeri deus al
terutro carēs. nūc at pfecte opoz
ret timeas illū cui nec oculus de
est omnia videns: nec manus po
tens oia. Quid item tam amabi
le q̄ amor ipse q̄ amas et quo ama
ris. Amabiliorē tū innecta eterni
tas facit: q̄ dum non excidit foras
mittit suspiciōē. Ama igit pseue
ranter et lōganimitē: et habes lō
gitudinē: dilata amorem tuū vs
q̄ ad inimicos et latitudinē tenes
Esto et omni sollicitudine timo
ratus: et sublime profundūq̄ app
hendisti. Aut si maior quattuor
eq̄tuis: diuinis q̄tuoꝝ responde
re: facis hoc si stupes. si paues si
serues. si sustines. Stupēda plāe
sublimitas maiestatis. panenda
abyssus iudiciorū: seruorē exigit
charitas: eternitas pseuerantiā su
stinendi. Quis studet: nisi q̄ con
tēplā gloriā dei. Quis panet. ni
si q̄ scrutat profundū sapientie:
Quis seruet: nisi q̄ meditat cari
tatē dei: Quis sustiet. et pseuerat
in amore: nisi q̄ emulatur eterni
tatē caritatis: Nepe eternitatis
quādā imaginē pseuerantia pre
sert. Deniqz sola ē: cui eternitas
redditur. vel poti⁹ que eternitat
hominē reddit: dicēte dño. Qui
pseuerauerit vsq̄ in. finē hic sali
uus erit. Et nūc aduerte in quat
tuoristis: cōtemplationis species

q̄tuoꝝ. Prima et maxima p̄tēplatio
ē: admiratio maiestatis. Nec req̄
rit p̄purgatū: vt a vitijs liberū at
q̄ exoneratū pcis: facile ad sup
na leuet: iterdū quoqz vel p aliq̄s
morulas stupore et extasi suspēdū
teneat admiratē. Scda at necessa
ria ē huic. Est. n. intus iudicia dī
Quo sane pauido aspectu dum
vehemēt⁹ pcutit intuentē: fugat
vicia fūdat virtutes. initiat ad sa
piētā. humilitatē seruat. Virtū
tū siquidē bonū quoddā ac stabl
le fundamentū humilitas. Nepe
si nutet illa: virtutū aggregatio
nisi ruina ē. Tertia cōtēplatio
occupatur vel potius ociaē circa
memoriā bñficiorū: et ne dimittat
ingratū. sollicitat memoratē. ad
amorem benefactoris. De talibus
dicit pphetā loquens ad dñm.
Memoriā habūdantie suauitatis
tue eructabūt. Quarta q̄ retro sūt
obliscēs: sola req̄scit expecta
tione pmissorū. Que cū sit medita
tio eternitatis. siquidē q̄ pmit
tunt eterna sunt: longanimitatez
alio: et pseuerantie dat vigorē. Pu
to iā facile est. quattuor nostra h
quattuor illis apostoli signare: dū
lōgitudinē p̄prehēdit meditatio
pmissorū. latitudinē recordatio
beneficiorū. sublimitatē p̄tēplatio
maiestatis. profundū inspectio iu
diciorū. Querēdus adhuc fuerat
q̄ nec satis adhuc inuētus ē: nec
q̄ri nimis pōt. At orādo forte q̄
disputādo dignius querit: et inue
nitur facili⁹. Proinde is sit finis
libri. sed nō finis querendi.

De diligendo

Hic sermo in eo exemplari vñ ē excerptus intitulatur fimo d̄ charitate: s; verius in multis alijs exemplaribus libello de diligendo deū annectit: vt vnus sit d̄saxat idē q̄ tractatus.

Emini me duduz ad sanctos fr̄s cartusie les scripsisse epistolā ac de his ipsis in ea gradib⁹ inter cetera differuisse: forte at̄ alia ibi: t̄ si nō aliena de caritate locut⁹ suz: t̄ ob hoc quedā illoz huic quoq; fimo n̄ subiūgere nō inutile dico: p̄fer tim cum facilius ad manū habeā transcribere tā dictata q̄ noua ite rū dictare. Illa inq; vera t̄ sincera est caritas. t̄ oīno de corde puro t̄ conscientia bona t̄ fide nō ficta. fatenda est procedere qua p̄ximi bonum: eque vt nostrū diligimus. Nam qui magis aut certe solum diligit suū conuincitur nō caste diligere bonum qd̄ vtq; p̄pter se diligit non p̄p̄ ipsuz. t̄ hic talis non pōt obedire p̄ph̄e int̄rim qui ait. Confitemini d̄no qm̄ bonus. Confitetur qd̄ q; fortasse bonus est sibi: nō aut̄ qm̄ bon⁹ est in se. Quapropter nouerit i se dirigi illud ab eodem propheta obprobrium. Confitebit̄ tibi cum bñ feceris ei. Est qui confitet̄ d̄no quoniam potens est t̄ ē qui confitetur quoniam sibi bonus est: t̄ itē qui confitetur quoniam simplici ter bonus est. Prim⁹ seruus est: t̄ timet sibi. Secundus mercenarius t̄ cupit sibi. Tertius filius t̄

desert patri. Itaq; t̄ qui timet: t̄ q̄ cupit vterq; pro se agūt. Sola q̄ in filio est caritas: non qrit q̄ sua sunt. Quāobrem puta de illa dictum. Lex d̄ni immaculata conuertens animas: q̄ sola v; sit que ab amore sui t̄ mundi auertere possit aium t̄ in deum dirigere. n̄ e timor quippe: nec amor priuatus conuertit̄ aiam. Mutant interdum vultum vel actū: affectū nūq̄. Facit qd̄dem nonnunq; t̄ seru⁹ opus dei: sed qz non spōte in sua aūhuc duritia permanere cognoscitur. Facit t̄ mercenarius: sed qz non gratis propria trahi cupiditate conuincitur. Pono vbi p̄prietas ibi singularitas. Vbi aut̄ singularitas ibi angelus. Vbi angelus ibi sine dubio sordes sine rubigo. Sit ita sua sua lex timor ip̄e quo cōstringit. Sit sua mercenario cupiditas qua t̄ ip̄e arcatur qm̄ tentatur abstractus t̄ illect⁹. S; hāc nulla aut sine macula ē aut aias conuerrere pōt. Charitas vero puerit aias q̄s facit t̄ volūtarias. Pono in eo eā dixeris immaculatā: qz nil sibi de suo retinere p̄suevit. Cuz nēpe de p̄prio nihil ē totū: profecto qd̄ h; dei est. Ad aut̄ dei ē: imundū esse n̄ pōt. Lex ergo dei immaculata charitas est q̄ nō qd̄ sibi vtile est qrit: s; qd̄ multis. Lex at̄ d̄ni dicitur siue q̄ ip̄se ex ea viuat siue q̄ eam null⁹ nisi eius dono possideat. Nec absurdum videatur quod dixi: t̄ de uni viuerē ex lege: cū non alia q̄ charitate dixerim. Quid vero in

deum.

ſūma & beata trinitate: ſūmā & in
 effabilem illā conſeruat vnitatem
 niſi caritas: Lex eſt ergo: & lex do
 mini: caritas: que trinitatē i vni
 tate quodāmodo cohibet & colligat
 in vinculo pacis. nemo tū me ex
 timet caritatē hic accipe qualita
 tem vel aliqd accidens. & loqū
 in deo dicere qd abſit eſſe aliquid
 qd nō eſt: ſed ſubſtantia illā diuī
 nā. qd vtiq; nec nouum: nec iſoli
 tum ē dicere iohāne. Deus cari
 tas ē. Dicit ergo. recte caritas &
 deus & dei donū. Itaq; charitas
 dat caritatē ſubſtantia acciden
 talē. Ubi dantē ſignificat: nomē
 ſubſtātie eſt. Ubi donū qualitatē
 Nec ē lex eīus creatrix & guber
 natrix vniuerſitatē. Siquidez in
 pōdere & meſura & nūero p ea
 ſcā ſūt vniuerſa: & nihil ſine lege
 relinqtur: cū ipſa quoq; lex oīū
 ſine lege nō fit: nō tū alia qd ſeip
 ſa qua & ſeipſa & ſi nō creauit re
 git tū. Letez ſeruus & mercena
 rius hñt legē: non a dño: ſz quā
 ipſi ſibi ſecerūt. ille deū nō aman
 do. iſte plus aliud amando.
 Habent inō legem nō dñi: ſed
 ſua illam tñ que domini ē ſubie
 cta. Et qdem ſua ſibi quiq; leges
 facere potuerūt: nō tñ eam incō
 murabili eterne legis ordini ſub
 ducere potuerūt. Tūc aut dixerū
 quēq; ſibi ſeciſſe ſua legē. quādo
 cōi & eīus legi ppriā ptulit volū
 tatē: & puerſe vtiq; volēs ſuū imi
 tari creatorē vt ſicut ipſe ſibi lex
 ſuiq; iuris ē. ita is quoq; ſeipſus
 reget: & legē ſibi ſua faceret vo

lūtatē. Grane vtiq; & iportabile
 iugū ſup oēs filios adā. Deu in
 clinās & incuruās ceruices nra
 adeo vt vita nra inferno appro
 pinquerit: Infelix ego hō. qd me
 liberabit de corpe mortis huius
 Quo vtiq; p mor: & pene oppri
 mor ita vt niſi quia dñs adiuuit
 me paulomin⁹ habitaret in iſer
 no aia mea. Sub hoc onere gra
 uat⁹ me gemebat q dicebat. qre
 me poſuiſti ſriu tibi: & fact⁹ me
 metipſi grauis: Ubi dixit fact⁹ ſū
 memetipſi gravis oñdit qd lex ip
 ſe ſibi eēt. nec ali⁹ hoc qd ſibi ipſe
 feciſſet. Ad aut loquēs deo pmi
 ſit poſuiſti me ſriu tibi: dei ſe tñ
 nō effugiſſe legē indicauit. Hoc
 qppe ad eternā iuſtāq; dei leges
 ptinuit: vt q a deo noluit ſuauit
 regi penalit a ſeipſo reget: qd
 ſpōte iugū ſuauē & on⁹ leue: car
 tatis abiect⁹ pprie volūtatē on⁹
 iportabile ſuſtineret iuitus. Ad
 ro itaq; & iuſto mō eterna lex ſu
 gitinū ſuū. & poſuit ſibi p trariū &
 ſintuit ſubiectū dñi vñ nec iuſtitie
 p meriti enaſit legē. nec tñ eū do
 i ſua luce i ſua rege i ſua glia re
 māſit ſubiect⁹ ptati. & ſubmot⁹ ſe
 licitati. Dñe de⁹ me⁹. cur nō toll
 p mē meū. & qre nō auferis iniqui
 tatē meā vt abiecta graui ſarcia
 pprie volūtatē ſub leui onere ca
 ritatē reſpirē. nec tā ſuile tiorē co
 erceat. nec mercenaria cupidita
 te illiciat: ſz agar ſpū tuo: ſpū li
 bertatē q agūt filij tui q teſtioniū
 reddat ſpūi meo: qd & ego ſiz vn⁹
 ex filiis dñi eadē miſi fuerit: q &

De diligendo

tibi: et sicut tu es ita et ipse sic in hoc mundo. **H**i siquidem qui hoc faciunt quod ait apostolus. Memini quicquam de beatis nisi ut iuste diligatis procul dubio sicut deus est: et ipsi sunt in hoc mundo nec serui aut mercenarii sed filii. Itaque nec filii sunt sine lege nisi forte aliquis aliter sentiat propter hoc quod scriptum est iustis non est lex posita. Sed sciendum quod alia est lex promulgata a spiritu servitutis in timore alia a spiritu libertatis data in suavitatem et sub illa coguntur esse filii: nec sine ista esse possunt. **N**on audire quod iustis non est lex posita: nec accepistis aut spiritum servitutis iterum in timore. **N**on audire quod tamen sine lege caritas non sint. Sed accepistis inquit spiritum adoptionis filiorum. Denique audi iustum utique de se fatentem: quod non sit sub lege nec tamen sine lege factus inquit his qui sub lege erant quasi sub lege etiam cum ipse non esset sub lege his qui sine lege erant tamen sine lege esset. cum sine lege dei non essemus sed in lege etiam christi. **U**n apte non dicitur: iusti non habent legem aut iusti sunt sine lege: sed iustis non est lex posita: hoc est non tanquam iustis posita. sed voluntariis eo liberaliter data. quo suaviter inspirata. **U**n et pulchre dominus. Tollite autem iugum meum super vos. **A**c si diceret. non impono in iustis. sed vos tollite super vos si vos vultis. **A**lioquin non rediret sed laborare inveniesset a iacobis vestris. **B**ona itaque lex caritas et suavis: quod non solum leviter suavitatem portat. sed et suorum mercenariorum leges portabiles ac laenas reddit quasi utique non destruit sed facit ut impleantur. dicente

domino: non venit legem solvere: sed adimplere. **I**lla temperat istam ordinat utraque lenigat. nunquam erit caritas sine timore. sed casto. nunquam sine cupiditate sed ordinata. **I**mplet ergo caritas legem sui cum insudit devotionem implet et mercenarii cum ordiat cupiditatem. **P**ropterea tiori proxima devotionis: ipsi non annullat sed castificat per tamen tollit: sine qua esse non potuisset dum fuit humilis et timor manet in seculum seculi castus et filialis. nam quod legitur perfecta caritas foras mittit timorem pena intelligenda est qui humilis ut diximus nunquam deest tiori. illo. scilicet. genere locutionis quo sepe causa ponitur per effectum. **D**enique cupiditas tunc recte a superueniente caritate ordinatur cum mala quod de penitus respuuntur: bonis vero meliora preferuntur. **Q**uod cum plene per dei gratiam affectum fuerit diligenter corpus et universa corporis bona tamen per animam animam per deum: deus autem per seipsum. **A**le runtur quod carnales sumus et de carnis concupiscentia nascitur necesse est ut cupiditas nostra vel amor noster a carne incipiat: qui si recto ordine dirigitur: quibusdam suis gradibus duce gratia perficiens spiritum tandem presumabit: quod non prius quod spirituale. sed quod animale deinde quod spirituale. **E**t prius necesse est ut portemur imaginem terrestriis deinde celestis. **I**n primis ergo diligit seipsum homo per se. **C**aro quippe est et nil valet sapere propter se. **C**umque se videt per se non posse subsistere: deus quasi sibi necessarium incipit per fidem inquirere et diligere. **D**iligit itaque i

secundo gra
no pp ipm.
occasione p
et frequentare
oratio obedi
modi famili
simus de in
dulcescit: et si
dona transie
diligat dei in
pam. Sane in
et nescio si a
tas in hac vit
et se. diligat
differant hoc
pudat impo
sit. proculdubi
ut servus bon
dum dñi sui:
tate domus d
dñi oblitus
ut deficiat to
tate adhibere
ent. Arbitror
am diceret. **I**
miserie meo
et. Sciebat p
piales potet
miseria car
al de carne ip
tue in spm me
m. Tunc p
membra dicer
pulsus aieba
enouimus se
nanc ia non m
cognoscer sec
caro et sangu
cedunt. non
na futura n

Deum.

secundo gradu deus. sed ppter se
nō pp ipsū. At vō cū ipsum cepit
occasionē pprie necessitatē colere
et frequētare: cantando legendo.
orādo obediēdo: quadā huiusce
modi familiaritate paulatim sen-
simq de^o inotescit psequenter et i
dulcescit: et sic gustādo q̄ suauis
ē dñs transit ad tertiū graduz: vt
diligat deū nō iā pp. se sed pp ip-
sum. Sane in hoc gradu diu stat
et nescio si a quoquā hoīum q̄-
tus in hac vita pfecte apphēditur
vt se. s. diligat hō tm ppter deū.
Asterant hoc si qui expti sunt mi-
hi fateor impossibile videtur. Erit
aut pculdubio cū introduct^o fue-
rit seruus bonus et fidelis in gau-
dium dñi sui: et inebriat^o ab vber-
tate domus dñi: quasi. n. miro quo-
dāmo oblitus sui: et a se penit^o ve-
lut deficiēs tor^o pget in deū: et dei
ceps adherēs ei vn^o cū eo spirit^o
erit. Arbitror hoc sensisse pphetā
cum diceret. Introibo i potētias
dñi: dñe mēorabor iustitie tue so-
li^o. Sciebat pfecto cū introiret in
spūales potētias dñi exutū se ab
vniuersis carnis infirmitatib^o vt iā
nil de carne haberet cogitare. sed
tor^o in spū memoraret iustitie dñi
soli^o. Tunc pro certo singula xpi
membra dicere poterunt de se qd
paulus aiebat de capite. Et si co-
gnouimus secundū carnē xp̄z. s3
nunc iā nō nouimus. nemo ibi se
cognoscet secundū carnem. quia
caro et sanguis regnū dei nō possi-
debunt. non q̄ carnis illic substā-
tia futura n̄ sit. s3 q̄ carnalis om̄i-

nis necessitudo sit de futura car-
nisq̄ amor amore spūs absorbē-
dus et iſirme que nūc sunt huma-
ne affectiōes: in diuinas quas dā
hēant cōmutari. Tunc de sager-
na caritatis que nunc tracta per
hoc mare magnū et spatiosū ma-
nibus et ex oī genere pisciū pgre-
gare non desinit cū pducta ad
litus fuerit: malos foras mittet:
bonos solāmō retinebit. Si qdē
in hac vita. ex oī genere piscium
intra sinum latitudinis caritatis
rete concludit. vbi se p tpe oib^o
conformans oīum in se siue ad-
uersa siue prospera trahitiens. ac
sua quodāmodo faciens. nō so-
lum gaudere cum gaudentibus
sed et flere cum flentibus cōsue-
uit. Sed cū puenerit ad litus ve-
lut malos pisces oē qd triste pa-
titur foras mittens. sola que pla-
cere et iocunda esse poterūt retie-
bit. Nunq̄. n. tūc verbi grā pau-
lus aut infirmabitur cū infirmis.
aut vretur cū scandalizatis. vbi
scandala et infirmitas pcul erūt
Aut certe lugebit eos qui non
agent penitentiā. vbi certū ē. nec
peccantem fore. nec penitentes.
Absit aut. vt vel eos q̄ ignib^o ed-
nis cū diabolo et angelis ei^o de-
putandi sunt pālgat et defleat in
illa ciuitate quā fluminis ipetus
letificat. cui^o et diligit dñs portas
sup oīa tabernacula iacob. q̄ v3
in tabernaculis. et si qñ gaudet
de victoria: laborat tñ impugna-
re et plerūq̄ periclitatur in vita. In
illa autem patria nulla proz

Homelia super euangelio

ius admittitur aduersitas sine tri-
stitia quomodocumque et de illa cani-
tur. Sicut letantium omnium habi-
tatio in te. Et rursum. Letitia sem-
piterna erit eis. Denique quomodo non
ne recordabitur. ubi memorabitur
iusticie dei solius? Proinde ubi
iam non erit miserie locus aut non
ne tempus: nullus profecto esse pote-
rit miserationis affectus.

Beatus Bernardus abbas home-
lia super quibusdam verbis domini vi-
delicet. Simile est regnum celorum
huius negotiatori querenti bonas
margaritas.

Ego terre et omnes po-
puli principes et omnes
iudices terre iuvenes
et virgines. Senes cum
iunioribus audite sup-

plico verbum domini dicentis: Simile
est regnum celorum huius queren-
ti bonas margaritas. Inuenta sunt
una preciosa margarita: abijt et ve-
didit omnia que habuit et emit eas.
Sed que est ista queso fratres mei
carissimi hec tam preciosa margari-
ta: pro qua vniuersa dare debemus
id est nosmetipsos: quia totum deo
dedit: qui seipsum obtulit ut pos-
simus eas habere. Nonne hec est
religio: Sancta pura et immacu-
lata in qua homo viuunt purius ca-
dit rarius: surgit velocius: iccedit
cautius: irroatur frequentius: que-
scit securius: moritur fiduti⁹ pur-
gatur citius: premiatur copiosi⁹.
Religio gloriosa et mirabilis que
mens cogitare: quia intellectus
plene cognoscere: que lingua hu-

mana te poterit sufficienter et di-
gn⁹ extollere: Nec enim. fratres mei
que miserate deo peccata remit-
tit. et reserat paradisum. Que pri-
tium sanat hominem: et tristem exhila-
rat vitam de interitu reuocat: statum
restaurat: honores reuocat: fidu-
tiam reformat: viresque et gratiam
abundantior⁹ refudit. Religio
virtutibus ornata. Margarita re-
fulgida: que noui de te referam:
Quia. n. ligata tu soluis: omnia solu-
ta tu referas: Quia aduersa tu mi-
tigas: omnia despicienda tu aias. Re-
ligio rutilantior auro: sole splendi-
dior. Si vere seruatur non vincit
peccatum: nec detractio superat: nec de-
speratio debet: visque in fine do-
da te ut brauium apprehendat: pre-
uerat. Nec est que respuit auaritia
horret luxuriam: fugit furorem.
firmat amorem: calcat superbiam:
lingua continet: componit mores
odit malitia: excludit nequitia co-
gitque hominem dei amore omnia libe-
ter sufferre. Religio gratissima
et toto corde perquirenda. Non ne-
per te ceci vident: claudiambu-
lant: leprosi mundantur: pauperes
euangelizantur. Religio pacifica
a strepitu maligni seculi elongata
et per christum a seculo mortua ubi
spiritus sanctus super humilem venit
et quietum: super deuotum chris-
ti descendit. Religio hitaculus
dei et angelorum eius: hic per mansio-
nem faciunt conserui sui. Religio
vita beata vita angelorum. Be-
ore proprio spiritus sanctus dicit.
Optima parte elegit sibi maria

quod auster
ma. vita soli
ma. Quia in
ego maria tu
nati i ea. O
lo ad plura
fieri fratres m
radimo. O r
ne mutas: in
tati secunda fe
di holo vniu
omo. Boni
fratres in vni
fieri: alii in
tati: hunc h
alii alios eru
alii legentib
alii peccata p
tate fragrant
pollent: hunc
illum in adue
in actua labo
pluma que cen
te contra dei su
la e locus iste
ad noli domi
peccata seclariu
natiem inti
gna celoz: raj
religio p nobi
religio: p nobi
theauris sug
beata. o heren
la virtutu. te
tute: quicum
atruunt: p te u
runt. o beata
plumaz qd v
on filius salu
exemplum o

Simile est regnum celorum.

que nō auferetur ab ea. **O** beatus
sima vita solitaria vita cōtempla
tina. **Q**uā in solitudine prēplabat
ego maria tunc venisti: et incar
nasti i ea. **O** deus me^o o bone ie
su qd plura referam: Vere clau
strū fratres mei vere religio ē pa
radisus. **O** religio valle discipli
ne munita: in q̄ est preciosay vir
tutū secūda fertilitas. **B**ona res
est hoīs vnius moris habitare in
domo. **B**onū et iocundū hitare
fratres in vñū. **V**ideas illū pctā
flentē: aliū in dei laudibus exul
tantē. hunc hoībūs ministrantē
aliū alios erudiantē. hunc orātē
illū legentē: hunc miserantē illū
aliū peccata punientē hunc cari
tate fragrantē. aliūz humilitate
pollentē: hunc in p̄s̄is humiles
illum in aduersis sublimē hunc
in actiua laborantē illū in ptem
platiua q̄scentē. **E**t poteris dice
re castra dei sūt hec. **Q**uā terribi
lis ē locus iste. **V**ere nō ē hic ali
ud nisi dom^o dei et porta celi: o
porta p̄clarissima p̄ quā in scām
ciuitatem intratur. per quaz re
gnū celoz rapit. et possidetur. o
religio p̄nobilissima: tu castitas
religiosoz: tu corda clericoz: tu
thesaurus sup aurū. o solitudo
beata. o hereme mors vitioz: vi
ta virtutū. te lex et p̄phete mirā
tur: et quicunq; ad p̄fectionē ve
nerunt: p̄ te in paradisū introte
runt. o beata vita solitaria et p̄tē
platiua: qd ultra de te loqr: ipse
dei filius saluator et magister n̄
exemplum dedit nobis fugiens

in desertū. et mansit in solitudine
vbi sunt rose caritatis que semp
flamescunt. que semper i sancto
odore viuūt. **U**bi mira perfectio
mortifi catoz et gr̄az actio. i. con
siderare que et quanta sint q̄ no
bis p̄mittantur in celis et vilesce
re faciunt oīa que habent in ter
ris et dicere. **Q**uid p̄dest hoi si
mūdū lucretur: se autē p̄dit. o so
litudō negotioz celestiu apote
cha. **I**n te transitoria et terrena
mutant in celestia et eterna. **H**oc
p̄ breue purgatoriu opatur eter
num et celeste conuiuium et pa
scue sempiternē. **D**eniq; in te la
chryme mutantur in risū. et gau
dium pariūt sempiternū. **E**x pos
sessione quippe terrena que vni
bus mortalibus relaxatur: ad eē
ne hereditatis p̄rimoniu pueni
tur. o religio sp̄ualis exercit^o: lu
cta: mirabilis: officia i te fidelis
aīa creatoris sui i se restantat ima
ginem: ac ad sue reddit imagi
nis puritatem. **T**u fornax. vbi va
sa supni regis formant. vbi pctā
soluuntur: et cū angelis i diuinis
laudib^o insudatur: possessio q̄ ter
re vere viuentiū cōparat. o san
cta vita balneum aīaz: mors pec
catoz. et animaz purgatoriu sor
didaz. **T**u mentiū secreta purifi
cas. **T**u consciētiaz squalorez oī
luis atq; ad angelice mūditiē pu
ritatem peruenire facis animas
tu scala iacob que animas per
ducis ad paradisum. **T**u via re
gia paradisi que homines p̄du
cit ad patriam. **T**u studium con

epistola.

certantium: luctatorumque boni curre-
tum producis ad altas coronas.
O religio sepultura diuice passi-
onis de te hieremias propheta dicit
Bonum prestolari cum silentio
salutare dei. Stabit solitari⁹ et ta-
cebit in heremo: quia in quiescen-
do et tacendo fit homo prudens. de
his quedam sunt unde dicitur. O
homo fuge: religionem elige et salua-
beris. Surge quia dormis in seculo
et exurge a mortuis. dimittesque
mortuos sepelire mortuos suos
o vita mirabilis spirituale miraculum
que de superbis humiles facis de
gulosos sobrios: de crudelibus pi-
os et sanctos: de iracundis mites
de luxuriosis pudicos: de inobe-
dientibus obediētes: et de odio
sis facis in fraterna dilectione ser-
uantes. Tu loqua cib⁹ lingue fre-
num imponis: tu in mundis castitatem
dulcis amoris christi adhibes cingu-
lū: tu ieiuniorum ac vigiliarum es nu-
trix tu vagos ligas cathenis tu
patientie custos: tu purissime sim-
plicitatis es magistra. qui te fugi-
unt luce dei privati sunt. Qui dili-
gunt te stringunt: et gustant quod sua-
vis est dominus et dulcis. Tu ducis ad
eterna gaudia que oculus non vi-
dit nec auris audiuit: nec in cor
hominis ascendit. et lingua dicere non
potest que tu parasti domine diligentibus
te. Ingredimini igitur fratres
mei dilectissimi ex quo vocat vos
magni consilii angelus: et non tar-
date: quia precium magnū: et non
paruum est in mora in sanctam

christi religionem et illuminabit vos
filius dei per dignam satisfactio-
nem. Qui cum patre et spiritu san-
cto vivit et regnat per omnia secula se-
culorum amen.

Vini Bernardi abbatis episto-
la ad quendam: Quid a nobis re-
quirat deus insinuans.

Ea me pia et crebra
ifestatio angit ut tu-
is petitionibus annu-
que doctrinam vite
agere deponere.

quod expediat viatori. vix quod dili-
genter corde cogitari: quod aptius
primi quid honestius in actionem
deduci possit. Hec alta res est. val-
de communis. Inquirentes habet
multos. puenientes paucos. ex-
quentesque multo pauciores. Sed
ut ad perfectionem aut ad miseri-
cordiam tuam. et ceterorum legentium
put videor sentire deprimam nec
tue petitioni: nec mee intentioni
per voto sufficiens. Cor nostrum ni-
hil dignius perficere potest. quam ut ei
se restituat a quo factum est et hoc
a nobis dominus expetit dicens.
fili da mihi cor tuum. Tunc si-
quid enim cor hominum deo datur quam omnis
cogitatio terminatur in eum. gi-
rat et circumflectitur: super eum
et nihil vult possidere penitus per-
ter eum. Sicque colligato sibi ani-
mo eum diligit: ut sine ipso ama-
rus sit omnis amor. Nec aliud
dixerim cor domino dare. quam ipsum
captivare in omne obsequium
eius: et ita voluntati eius et to-

in apponere
quod non erit
anno datus ip-
se omnibus a
get. et si mi-
nolentia videat
monet rex in
tentatus a di-
cipulis qual
tunc. Apertat
in. Quicquid il-
libet aliquid
ine ad supna
habet deo
relet cum pe-
nitentia deum
cantabo et
ne. Est siquid
finita prima
restruimus. E-
pistola. Pro-
tem deo tradi-
mentum et li-
ta virtutum
inulationibus
pistola in fame
reuectionem
tuta. et derisio
vel morte in-
tus erulant.
implys pote-
radiderunt. n-
nen regitur d-
ut semel obl-
pocetatem. ne-
re qui cor suu-
a qui pro oib
polut. nihil d-
tal. quod cor ad

epistola.

eo supponere: ut nihil aliud velit
q̄ qd nouerit velle. Itaq; cor do-
mino datū ipsum in omnibus: et
de omnibus adorabit: et gratias
aget. et si multa nostris sensib⁹
molesta videantur. Nihil turba-
tionis ex re nouitate suscipiet.
Tentatus a dño per tribulatiōes
et asperas qualitates non moue-
bitur. Apoziat⁹. i. iops gaude-
bit. Quicqd illatum fuerit. et si
habeat asper⁹ sensum. velut ipel-
lens ad supna suscipiet. Qui cor
suū dedit deo: cātabit melodice
et dicet cum pphā dauid. paratū
cor meum deus paratum cor me-
um: cantabo et psallam in gloria
mea. Est siqdem gloria prima: et
secunda. prima virtutis secunda
beatitudinis. Una in via alia in
patria. Proinde oibus qui cor
suum deo tradiderunt. scñ est ar-
gumentum et signū quod cantāt
et in virtutum gloria psallunt in
tribulationibus: in pssuris in an-
gustijs. in fame et siti. in nuditate
et deiectione: in maledictis. in cō-
uitijs. et derisionibus: in flagellis
ac et morte intentata: in cordib⁹
plus exultant. Non reaccipiunt
amplius potestātē qd in eo dño
tradiderunt. nullū sacrilegij cri-
men repitur deterius. q̄ in volū-
tate semel oblata deo reaccipere
potestatem. non debent sibi viue-
re. qui cor suū deo dicarunt. sed
ei qui pro oibus animam suam
posuit. nihil dignius cogitari po-
test. q̄ cor ad eū referre qui ut vi-

ueres mori voluit. nam et iustus
cor suū tradidit ad vigilandum
diluculo ad dñm qui fecit illum.
Vigilatio cordis iusta et cogita-
tio eius iusta est ut meditet assi-
due. qd accepit in bonis nature
qd in bōis gratie. qd in dei filio
p nobis humanato: passo mor-
tuo. et sepulto. Quid in pmissio-
ne. a quo malo ereptus est: quid
retribuit dño pro oib⁹ que retri-
buit ei. qd diligimus. quid time-
mus. qd agimus quo pgimus i-
pulsu nature. quo ex libera volū-
tate quo ducatu gratie nobis da-
te est etiā triplex directio cordis
nri. secundum sniam scripturaz.
Prima est ad deum tota con-
uersio. sicut exq̄rit a populo suo
dñs p prophetaz dicentē. Cōuer-
timini ad me in toto corde vso.
Ille siquidem ad deum in toto
corde conuertitur. qui ab oi ma-
litiā rerum corruptibilib⁹ ex to-
to corde primo auertitur. Non
potest q̄spiam ad deum toto cor-
de conuerti. nisi ab omni mūdō
fuerit ante auersus. Equidez in-
plicamenta terrena non sinunt
hominem ad deum plena men-
te conuerti. Cōuersio totalis ad
deum cordis nostri est alienatio
a seculo et a seipso et in deo fieri p
virtutem. et in seipso. quiescere p
inuisibilem et remotaz animi pa-
cem. Ad deum toto corde puer-
sus delectatur in ipso. quid ultra
delectabile possit aspicere n̄ inq̄-
rit. Estimāt inemēdabile dñū:

Epistola.

si ad horā ab eo deflexerit inuisibile interiore visum et deflectēs in alio apostasiam operatus est. Secūda est tota confessio ut psalm⁹ declarat dicēs. Confitebor tibi dñe in toto corde meo. Nec porro p̄fessio inexceptuate dep̄imit miserā que peccando cōtra hitur. et nihil sibi nouit nisi oīa mala tribuere. Deo at̄ refert oēs laudem: grām: et bñdictionem. et oīa bona ei tribuit a quo cuncta p̄cedunt. Qui hanc p̄fessionem nouit inferre vilescēs sibi vñ i se ipso exultet nō reperit: sed vnde gemat atq; tristetur: qm̄ reus est mortis. Solū exultat i eo: a quo id quod h̄ accepit: nec in se ipso sed in deo gloriā. Idē et indiuisus factus est in p̄spis et aduersis quē nec p̄sp̄era extollunt nec aduersa frangunt. Nec alterat mēs ei⁹: q̄ in toto corde deo p̄sitetur: quin dñm in omni tempore bñdicat: et a motu cordis excecatur. extra etiam cōia hominibus. vitia: moribus. lingua xpm̄ dñz cōfiteatur: abhorrens q̄ abhorruit: amplectens que ipse amplecti dignatus est. Tertia est directio cordis nostri consummata dilectio ut deum ex toto corde diligam⁹. Non erit ipsa cōsumata dilectio si corda hominum quadam dubitate tanguuntur. Cur in hac vitam expresse mandabat si i via velut in patria nō impletur. S̄z optimum est altitudinē p̄siderare virtutum: que q̄uis sub p̄cepto aut consilio sepe tradant illarum tñ

apicē nemo p̄tingere potuit: nisi q̄ deus et hō inter hoies nasci. p̄uersari. et mori voluit. Semp vir tus supra facultatē quorūcūq; sanctorū inapphēbilis mansit. Ad quā semp posset eē ascensus quousq; in p̄fiam veniret. Ac sic p̄ hoc hāc cordis directionē q̄si totali dilectiōi ex toto p̄se n̄ possumus quā tñ p̄tinus faciamus declinātes oē vitii: et in oēm p̄fectionem intēdere nō valentes. Saluator ait. Qui h̄ mandata mea et seruat ea: hic est q̄ me diligit. Amator dei inimic⁹ est mūdi qm̄ amic⁹ mūdi: inimicus ē dei. Inimic⁹ ex corde d̄ inimico nulla gaudia suscipit: nisi euz eū videt opp̄sū: aut cū potētior fact⁹ in exiliū tradere aut interficere potuit. Hic typ⁹ quo sedere cū seculo q̄s astringat ostēdit. Amator dei ex corde p̄fecto nō sapit alta sed p̄sentit humilib⁹ et occupat⁹ in ipso ad iudicia hominum n̄ vacabit. Non meditabitur praua de rectis: nō cōtēdet: n̄ iudebit ijs q̄ humana p̄sp̄itate potiunt. Ad aptitudinē n̄i oris est proferenda purgatio: ut nihil imptinens ex eo p̄ferat et moderatis in his habeat: que dicere necessitas ipsa cōpellit qm̄ p̄ sapiam̄ vicitur. Qui moderat labia sua prudētissimus est. Et nihil in eo apti⁹ q̄ p̄prie accusationes orationes laudes. bñdictiones ad oīz creatorē: et sermo humilis et verecūdus exportatus ad proximum promatur. Non in contentione

ut discipuli
presumptione
lectudine ani
que. Tutius t
cre erudiri q̄
terdum bland
endo sermon
spe fama dete
ura captari. e
teret: quoniam
trigetur in ter
ver necessitate
nem etiā in bon
quitar semper
le super os suū
plana eructet
huc virtute soci
Bui custodia
haqua in lingu
mo custodia ci
aduersū me
minū actiones
mo corde: ad
illegē xpi disti
omniā sensu
tu ne quid per
diaz illabatur
iter notabiles
que viuēdi tal
et seruū xpi: su
aptare volenti
oportuna: s̄z r
pria vel cōm
signata hyp̄p
omne dupliciter
metudo subie
vñ p̄teret: i
vñ tempore ne
p̄p̄dāo hūm
pondere paug

Epistola.

aut disceptatione verborum. non in
presumptione: sed in omni man-
suetudine animi et suauitate lin-
gue. Tutius tamen est audire quam di-
cere erudiri quam erudire. Latet in-
terdum blandus demon in pse-
rendo sermones. ex quibus solet
sepe fama detestanda et vanitatis
aura captari. et spiritus sanctus nos
terret: quoniam vir linguosus non
dirigitur in terra. Si aliquis pro-
pter necessitatem et apertam utilita-
tem etiam in bonis auditores allo-
quitur semper digitus prudentie
sit super os suum. ne verba indisce-
plinata eructet. Et cum dauid in
hac virtute societur. qui dicebat.
Sicut custodiam vias ut non re-
linquam in lingua mea posui ori
meo custodiam cum confiteretur pecca-
tor aduersum me. Non est autem ho-
minum actiones non aliter quam ab ho-
nesto corde: adiuvante divina gra-
tia lege christi distantes procedunt: ut
est omnium sensum sinceram custo-
dia ne quid per eos improbum
ad aia illabatur. Et mores componi
ti ne notabiles fiant ex singula-
ritate viuendi tales sint quales de-
cet seruum christi: supna non terrena
captare volentem. Non conversatio
importuna: sed rara pro necessitate
propria vel communi. Non onerosa
non signata hypocritarum notis
omne dupliciter et obliquitate
excludens subiecta prima in om-
nibus preterquam in initio. Delecta-
te in teipso ne te in aliquo ma-
gnipendat humilis et suavis sub
pondere paupertatis a qua expu-

gnari quotidie proprie sermorum
est christi. Capta ex laboribus et su-
doribus vita tua. Ubi autem non est
infirmetas et impossibilitas bene-
gat ne erubescas humilem questum
facere. Ad ex questu in humili-
tate subuenit indigentie deprimen-
ti. et supna merita perquirunt et for-
matio fit ad sanctos. Sepe ablu-
aris salutaribus sacramentis et ipsis
atque diuinis verbis tuam animam
refocilla. Talis studeas viuere quam
lis affectas in extremo iudicio i-
ueniri. Non tibi plura scribi. In
his paucis exerce animam tuam
Curiosa: et non expedientia tibi
nec a me. nec ab alijs amplius que-
ras. Quod tibi noui utile scripsi
et si aliud a me petisteris: ut illic de-
negant. nolens in magnis sed in
paruis et paucis inuoluere animam
tuam. Tuos natos ut potes in deo
nutrias. et ora pro me. Patientia ti-
bi expedies semper tecum. Amen.

Beati Bernardi abba. et epi-
stola ad Guilielmum abba. et Clu-
niacensem.

Quod me huiusmodi
operi operam dare iu-
bes: per quod tollen-
dus sit scandalum de
regno dei libenter ac-
cipio: sed quoniam id velis fieri necdum
satis elucet. nam illam tuam
dulcissimam epistolam legens ac
relegens sepius repetita place-
bat: intellexi quidem te velle ut
illis qui de nobis: tanquam de tra-

Cluni. Apologia

etoribus Cluniacensis ordinis cōquerunt satisfaciā: quatenus sciatur non esse ex quod male hucusq; de nobis putarunt: vel putari voluerunt. At si post hāc satisfactionē rursus victus eorū ac vestitus superfluitatē et cetera que iniungis et quēadmodū iniungis carpere volueris: et mihi videbor p̄trarius. et quomodo si ne scādalo facere quē nō video nisi forte et ordinē quidē laudabile: et ordinis reprehēsores reprehensibiles doceam. et nihilominus tñ ipsius superflua reprehēdam. Si hoc modo vis aut forte alr magis expediri vides mādā apertius: et vt valeam quod vis eo modo quo vis ora instantius. Scito tñ nō modico me huiusmodi scriptitationibus ferri detrimento: qz multum hinc deuotionis subtrahitur dū studiū orationis intermittit: presertim cū nec vsus suppetat dictādi nec otium.

Beati Ber. abbas ad Gulielmū abbate Cluni. Apologia.

Enerabili patri. **G.**
frater Bernardus
frat̄ qui i claranale
sunt inutilis seruus
salutem in domino.

Usq; modo si qua me scriptitafussistis: aut inuitas aut nullatenus acq̄uit: nō qz negligere qd iubebar. sz ne p̄sumere quod nesciebā. nunc vō noua vigente causa: p̄stina fugatur verecundia: et vel perite vel imperite do-

lori meo satisfacere eogor. fida-
ciā dāte ipsa necessitate. Quō nā
qz silenter audire possū vestram
huiusmodi de vobis querimō-
niā: qua. s. miserimi hoīum in pā-
nis: et semicincis de cavernis vt
ait ille dicimur iudicare mundū
qdq; inter cetera intolerabilius
est: etiā gloriosissimo ordini vō
derogare. sanctis qui in eo lau-
dabiliter viuūt ipudēter detra-
here: et de vmbra n̄re ignobilita-
tis mūdi luminaribus insultare?
Itane sub vestimētis ouīū nō q-
dē lupi rapaces: sz pulices mor-
daces: imo tinee demolietes ho-
nōz vitā: qz palā nō audem. in
occulto corrodimus. nec saltem
clamorē inuectiōis sz scurrum
detractionis emittimus? Si hoc
ita ē vt qd sine cā mortificamur
tota die: estimati sum⁹ sicut oues
occisionis. Si ita inq; pharisai-
ca tactantia ceteros hoīes: et qd
superbius est. nobis meliores d-
spicimus. qd nobis p̄dest tanta
in nostro victu parcitas: et aspe-
ritas i vestitu: notabilis illa vili-
tas ac diuersitas i ope manuum
q̄tidiana desudatio i ieiunijs et i
vigilijs iugis exercitatio. totū de-
niq; vite nostre singularis qdaz
atq; austerior p̄uersatio. nisi for-
te oīa opera n̄ra facimus: vt vi-
deamur ab hoīb⁹? Sed dicit xps
Amē dico vobis receperūt mer-
cedem suā: nonne si in hac vita
tñ in christo sperantes sum⁹. mi-
serabiliores sumus omnibus ho-
minibus? An vero nō in hac vi-

ad Gulielmū abbatem.

ta tñ in xpo speram. si de xpi ser-
uitio tēporalem tñ gloriā queri-
mus. Miser ego humilitas qui tā-
to labore. et industria studeo nō eē
vel potius non videri sicut ceteri
hoīum amicus tñ accepturus. im-
mo grauius cruciandus q̄ quili-
bet hominū. Siccine n̄ inuenie-
batur nobis via: vt ita dicam: vt
cunq; tollerabilior ad infernū:
Si ita necesse erat. vt illo descen-
deremus. cur saltē illas. quā mul-
ti incedunt viam. clatas. que du-
cit ad mortē. nō eligimus: quare-
nus vel de gaudio. et nō de luctu
ad luctū transiremus: Q̄ facili-
us est illis. quorū nō est respect⁹
morti eorum. et firmamentū i pla-
ga eorū. qui in labore hoīum nō
sunt. et euz hoībus non flagellant
q̄ et si peccatores. ac pro gaudijs
tēporalib⁹ perpetuis cruciatibus
addicti. saltē habundantes in se-
culo obtinuerūt diuitias. Ne por-
tantibus crucē nō sicut saluator
suā. sed sicut ille cyrene⁹ alienas.
Ne cytharedis cytharizantibus.
nō vt illi de apocalypsi. in cytha-
ris suis. s; vere vt hypocrite i alie-
nis. ve semel. et ve iter pauperib⁹
supbis. ve inq; semel. et ve iterum
portantibus crucē xpi. et non se qn-
tibus xpm. qui nimirū eius passio-
nibus participāt. humilitatez se-
ctari negligūt. Duplici p̄ritione
p̄terunt. q̄ huiusmodi sunt. qñ et
hic p̄ tpali gloria tēporaliter se
affligūt. et i futuro p̄ interna sup-
bia ad eterna supplicia p̄trahūt.
laborāt cū xpo. s; cū xpo n̄ regnāt

Sequūt xps in paupertate sua. s; in
gloria nō p̄sequūt. De torrēte in
via bibūt. s; nō exaltabūt capita i
p̄fia. lugēt nūc. s; tūc nō plorabūt
et merito. q̄d. n. facit supbia sub p̄-
nia hūilitatis iesu. nūq̄d non hēt
q̄ se palliet hūana malitia. nisi vñ
inuoluta ē infantia saluatoris. Et
quō itra p̄lepiū vñ simulatrix ar-
rogātia se coartāt. ac p̄ vagitib⁹
inocētie malū inibi detractōis i-
murmurat. An nō illi supbissimi
de. ps. quorū p̄dīt ex adipe iniq̄-
tas eorū multo tuti⁹ opati sūt in i-
q̄tate. et impietate sua. q̄ nos latem⁹
sub scitate aliena. q̄s. n. magis ipsi
us. an p̄fites impietatez. an mētiē-
tes scitatē. nōne is q̄ ē mēdatius
addēs gemiat impietate. Et q̄d di-
cā. vereor ne forte et ego suspect⁹
hēar. n̄ q̄d vobis p̄f. n̄ vobis. cui
vtiq; notū me noui. quātū in hac
caligine hō hōi inolescere pōt. et
specialit̄ d̄ hac re. scio vos n̄ igno-
rare. q̄d sentias. Sed p̄pter illos
q̄ me nec ita vt vos cognouerūt
nec sic vobis hic loq̄ soleo. loquē-
tē audierūt: scribo vobis. q̄d et fre-
quēter audistis. vt qñ ego p̄ sin-
gulos ire. et singulis satisfacere n̄
queo. ex me habeatis vnde quod
de me certissime scitis: eis pro me
verissime persuaदेatis. Neq; enī
timeo omnīz oculis scribere q̄c
q̄d de hac re vobis in aure locu-
tus suz. Quis vnq; me aduersus
ordinem illuz vel coram audiuit
disputantē. vel clam susurrantez:
Quē vnq; de ordine illo nisi euz
gaudio vidit: nisi cū honore susce-

Apologia ad Gulielmū abbatē.

pi: nisi cum reuerentia allocutus
nisi cū humilitate adoratus suz:
Dixi: et dico. Modus quidē vite
ē sanctus: honestus: castitate de-
corus: discretio: precipuus: a pa-
tribus institut⁹. a spiritu sancto p
ordinatus a iabus saluandis non
mediocriter idoneus. Ego ne vel
dāno. vel despicio. quez sic predi-
co. Memini me aliquā in aliqbus
eiusdem ordinis monasterijs ho-
spitio susceptum fuisse. Reddat
dñs seruis suis humanitatē. quā
infirmanti mihi vltra etiā qz ne-
cesse fuit: exhibuerūt et honorem
quo me plus quoz qz dign⁹ fui
dignati sunt. Ipsoz me cōmenda-
ui oratiōib⁹. inter fui collationib⁹
sepe de scripturis: et salute anima-
rū habui sermonem cū multis et
publicū in capitulis. et priuatum
in cameris. Quē vnqz vel clā vel
palam. aut ab illo ordine dissua-
dere. aut ad nūm vt veniret per-
suadere tētaui. An nō poti⁹ mul-
tos cupiētes venire repssi. venien-
tes. et pulsantes repuli. An nō fra-
trem nicolaū. ad scūm nicolaum
et vobis duos de vestris vobis te-
ste remisi. Sed a vobis quibus
dam eiusdem ordinis abbatib⁹ re-
misi: quoz ne noia. pda ipse eos
optie nostis et nihilomin⁹ qz ami-
ca mihi familiaritate iungantur
scitis. nunqd non tñ ad alium or-
dinē. qd et vos nō latuit: migrare
desiderantib⁹. iam iāqz deliberāti-
b⁹ nostrū eis dissuasoriū consiliū
obuiavit. ac ne suas defererēt ca-
lhedras effecit. Cur igit ordinem

dānare putoz: vel dicoz. cui ami-
co meos defuere sua deo. cui suos
ad nos veniētes mōachos reddo
de qz et mihi ofones tā sollicitē re-
quiro. taz deuote suscipio. An for-
te qz iuxta aliū ordinē puerfari vt
deoz: propterea suspect⁹ hinc ha-
beoz. Sz eadē rōne et vos vfo de-
rogatis qctqz aliter vtiutis ergo
et ptinentes. et puges inuicē se dā-
nare putent. qz suis quoz legibus
in ecclesia puerfent. Monachi qz
qz ac regulares clerici sibi inuicēz
derogare dicant: qz ppijs ab iui-
cē obseruantijs sepanf. Sz et noe:
et danielē. et iob i vno se regno pa-
ti non posse suspicemur. ad qd vti
qz nō eos vno tramite institit co-
guuimus puenisse. Mariā deni-
qz et martā necesse sit aut vtrāqz:
aut alterā saluatori displicere: cui
nimirū tā dissimili studio deuoti-
onis ptēdūt ambe placere. et hac
rōne in tota ecclesia. qz vtiqz tam
plurib⁹. taz variat dissimilib⁹. or-
dinibus. vtpote regina. qz in. ps. le-
gis circūamicta varietatib⁹. nulla
pax nulla prorsus cōcordia eē pu-
tabit. Que etenim secura qes: qz
tutus in ea status inueniet: si vn⁹
qbus homo vnū quēlibet ordinē
eligens alios aliter vinentes aut
ipse aspernet. aut se ab ipsis sper-
ni suspicetur presertim cū tenere i
possibile sit. vel vnum hoīem oēs
ordines. vel vnū ordinē oēs hoīes
nō sum tam hebes: vt non agnos-
cā tunicam ioseph. nō illius qui
liberauit egyptum. sed qui salua-
uit mundū: et hoc non a fame cor-

posse: sed a m
poris. Notiss
lmita. i. pu le
finita. s. e. san
tina. n. quidi
gnificat. s. agn
centia. hoc ē su
ple ē profecto
ma. q. coram
q. occidente se
nō fecit. s. absti
let aut q. dicen
inim⁹. vide r
in an nō. Ad d
de tunica dilect
pote oīpoten
vbi xpo filio tu
quidem quodā
id autē ppheti
peltas. altos p
res. et cetera q. in
hō decet ap
nationē vtiqz si
hōrū perfectū
vntudinis xpi
tas pēosissim
na quo asperit
in purpura p
retorissimū
Quare ergo in
vntū tuū. Torc
re de gentib
iaqz quidē
vntū vtiqz ad ro
vntū sol⁹ calca
pius suū auxil
bū i alio loco
monet trāscam
vntū dā
vntū vntū

ad Gulielmum abbatē

porio: sed a morte simul aie ⁊ cor
poris. Notissima quippe est. quia po-
lymita. i. pulcherrima varietate di-
stincta. s. ⁊ sanguine appareat in-
tincta. n. quidē hedi. qui petm si-
gnificat. s. agni q. designat inno-
centia. hoc ē suo ipsius nō alieno
ipse ē profecto agnus māsuetissi-
mus. q. coram nō quidē rōndēte
s. occidente se obmutuit. q. petm
nō fecit. s. abstulit pēā mūdi. Nō
sest autē q. dicerēt ad iacob. Hanc
iuenim⁹. vide vtrū tunica filij tui
sit an nō. Vide ⁊ tu dñe vtrum h
sit tunica dilecti filij tui. Reco-
gnosce oipotens pater eā quā se-
cisti xpo filio tuo polymitā. dādo
quidem quosdā apostolos quos-
dā autē pphetas. alios vō euan-
gelistas. alios pastores ⁊ docto-
res. ⁊ cetera q. in eius ornatu miri-
fico decēter apposuisti ad consu-
mationē vtiq. sanctorū occurrētiū
in virū perfectū in mensuraz etat
plenitudinis xpi. Signare etiaz
deus pciōssimi purpurā sangui-
nis quo aspersa est: recognoscere
⁊ in purpura pclarum insigne ac
victoriosissimū iudiciū obediētie
Quare ergo inquit rubrū ē vesti-
mētū tuū: Torcular ait calcaui so-
lus: ⁊ de gentib⁹ nō est vir mecum
Itaq. quidē fact⁹ est obediēs
patri vsq. ad torcular crucis: qd
vtiq. sol⁹ calcauit: solū quippe bra-
chiū suū auxiliatū est ei: iuxta il-
lud i alio loco singularitē suz ego
donec trāseam. Jam ergo exalta-
euz dens: ⁊ da ei nomē qd est sup
oē nomen: vt in noie iesu oē gēu

nectat celestiu terrestriu ⁊ infer-
norum. Ascēdat in altū: captiuaz
ducat captiuitatez: ⁊ donet dona
hoib⁹. Que dona. Relinquat vs
sponse sue ecclesie pignus heredi-
tatis: ipsaz tunicā suaz tunicā scz
polymitā: eandēq. inconsutilē: ⁊
desup cōtextā p totū. S. polyimi-
tam ob multorū ordinū q. in ea sē
multimodā distinctionē. incōsu-
tilem vō pp indissolubilis carita-
tis indiuiduā vnitatē. Quis me i-
quit sepabit a charitate xpi. Au-
di quō polymitaz. Diuisiones aut
gratiarū sunt: idē aut spūs. ⁊ di-
uisiones operationū sunt: idē ve-
ro dñs. Deinde diuersis enūera-
tis charismatib⁹: tāq. varijs tūni-
ce colorib⁹. q. bus constet eaz esse
polymitā vt oñdat etiam incōsu-
tilē: ⁊ desup contextā p totū ad-
iungit. Hec at opatur vnus: atq.
idem spūs: diuidēs singulis put-
vult. Charitas quippe diffusa est in
cordib⁹ nris p spm scm q. datus ē
nobis. Nō ergo diuidat: sed totā
⁊ integrā hereditario iure fortiaf
ecclesia: q. ⁊ de illa scriptū ē. Asti-
tit regina a dexteris tuis i vestitu
deaurato circumdata varietate.
Itaq. diuersi diuersa accipiētes
dona. ali⁹ quidē sic. ali⁹ vero sic.
siue Cluacēses: siue Cisterciēses.
siue clerici regulares: siue et laici
fideles. ois dēiq. ordo. ois lingua.
ois sexus. ois etas. ois cōditio in
oi loco. p oē tps. a pmo hoie vsq.
ad nouissimū. Nā pp hec talaris
dicta ē qd ad finē vsq. ptingat.
Talaris dicit tunicā dñi. talarē

Apologia

accipe ecclesiā: in q̄ q̄sq; fidelium: si vsq; i finē fideliter vixerit: dicēte ppheta. nō se abscondet a calore eius nimirū cōgruens ei. cui et facta ē. q̄ pphēte v; alia scriptura et ipse attingit a fine vsq; ad finē fortiter. et disponit oia suauit. Omnes ergo pcurramus pariter in vna tunica. et ex oibus constet vna. Ex oibus inq; vna. Nam si ex pluribus et diuersis. vna est tñ columba mea. formosa mea. pfecta mea. alioq̄n nec ego solus. nec tu sine me. nec ille sine vtroq; sed simul oēs sum⁹ illa vna. si tñ solliciti sum⁹ suare vnitatē i vinculo pacis. Nō in quā tñ ordo noster aut sol⁹ noster. ad illā ptinet vna s; noster simul et vester. nisi forte q̄ absit inuicē vidētes. inuicē p-nocātes. inuicē mordeam⁹. et ab inuicē cōsumemur. et sic nō possit nos apostolus vni illi viro cui dīspōdit virginē castā exhibere xpō. Verū tñ vna illa dicit in canticis. Ordinate in me charitatē. vt et si vna in charitate. diuisa tñ sit i ordinatione. Quid ergo Cisterciensis suz damno igitur Cluniacenses: Absit. s; diligo: s; predico. sed magnifico. Cur ergo inq; ordinē illū non teneas: si sic laudas. Audi pp hoc q̄ apostol⁹ ait vnusq; in ea vocatione: qua vocatus ē. permāeat. Quod si queris cur et a principio non elegerim. si talē sciebam. respondeo: propter id q̄ rursus ait apostol⁹. Omnia licent. s; non omnia expediunt. nō q̄. s. ordo sanctus. et iust⁹ non sit.

sed qz ego carnalis eras venundatus sub peccato et talē anime mee langorem sentiebam: cui fortior esset potio necessaria. Et diuersis morbis diuersa cōueniunt medicamenta. et fortioribus fortiora. Fac duos hoies febribus anxiani quartanis vnum. alterum tertianis pmedet at q̄ quartanis laborat tertiano aquā purā. et frigida queq; sumenda: cū tñ ab his ipse abstineat. vinūq; et cetera calida vtpote sibi congruentia sumat. Quis rogo hinc eū recte reprendat si diceret ille. cur tu aquā nō bibis: quā ita laudas? An nō recte responderet. et tibi eaz fideliter tribuo. et mihi salubriter subtrahō: Deniq; requirat ēt a me cur cū oēs ordies laudē oēs nō teneo. Laudo. n. oēs. et diligo vbicunq; pie et iuste viuūt in ecclesia. Anū ope teneo: ceteros caritate. Faci-er at charitas: fidētē loquor et ne illoz qdē fructu frauder. quoz instituta nō sequor. p̄l⁹ aliqd dicā. Tu tibi caute age. p̄l⁹ nāq; fieri qz tu frustra laboraueris: vt autē ego frustra diligā bonū: quod oparis: fieri oio nō pōt. Quāta fiducia charitatis alius. opat nō amās. et ali⁹ amat nihil opans. ille qdē suū op⁹ pdit: illi⁹ vō charitas nūq̄ excidit. Et qd mūx si in hoc exilio: pegrināte adhuc ecclesia. qdā huiusmōi sit plural: vt ita dixerim⁹ vnitās. vna qz pluralitas: cū i illa quoq; p fia quā iā ipa fgnabit. nihilomin⁹ forte tal aliq dispar quodā mō eq̄litas suffa sit.

ad
Iude. et n. ser
mei māsio
lic mte māsio
multi ordies
quo bicoiūsi
spia. ita tbi di
riaz: vna de
tibi qz tbi vi
mate. diuersit
dū: v opatie
hūe. illic vō i
notissima: s; o
ne. Intelligēs
hā quodā mō
pcedēne disci
dūp semitas
hui⁹ pōnēs q
tere iusticie si
hūe p̄māsi
tate opantiā.
lā celestib⁹ d
p̄deuotissime
te tue hierusa
da. et p oēs vi
cātib⁹. Audi
cor. corōas. et
telligit. In au
hūcūtas orn
alleluia. qd cā
liū speciez si
et multaz mē
attēde. Nō i
dū. qz nec vñ
Audet. at q
p diuersitat
iusticia rece
libet māsion
ta peruenit
coro nō er
la ab stella

ad Gulielmum abbatem Cluni.

Inde. et n. scriptū ē. i. domo p̄tis
mei māsiōes multe sūt. sic itaq; il
lic m̄lte māsiōes i vna domo. ita h̄
multi ordies sūt. i. ecclesia vna. et
quō hic diuisiōes ḡfay sūt: idē at
sp̄is. ita ibi distinctiōes q̄dē glo
riay: s; vna dom⁹. Porro vnitas
tā hic q̄ ibi vna p̄sistit i vna cha
ritate. diuersitas at̄ hic q̄dē in or
dinū: v̄l opationū multifaria diui
sione. illic v̄o in quadā meritorū
notissima: s; ordiatissima distinctio
ne. Intelligēs dēiq; ecclesia. hāc
suā quodāms̄ discordiā p̄cordiā:
p̄cordēne discordiā. d̄duxit me in
q̄t sup̄ semitas iustitie p̄p̄ nomen
suū. P̄ponēs q̄ppe semitas plurali
ter: et iustitie singularit̄. nec diuer
sitate p̄termisit opationū. nec vni
tate opantiū. P̄ueniēs q̄q; et il
lā i celestib⁹ discretā vnitatē futu
rā deuotissime leta decantat pla
tee tue hiernsalē sternēs auro mū
do. et p̄ oēs vicos tuos Alleluia
cātabit. Audiens. n. plateas. et vi
cos. corōas. et glorias diuersas in
telligit. In auro q̄ vno metallo il
la ciuitas ornata describit̄. et vno
alleluia. q̄d cātādū phibet dissimi
liū speciez similē pulchritudinē.
et multay mētiū vnā deuotionez
attēde. Nō igit̄ vna t̄m̄ semita ice
dit̄. qz nec vna ē māsiō. q̄ tendit̄.
Viderit at̄ q̄sq; q̄cūq; icedat. ne
p̄ diuersitate semitarum ab vna
iustitia recedat. quoniam ad quā
libet māsiōnum sua quisq; semi
ta peruenit ab vna domo patris
exors nō erit. Merūtamen. vt stel
la ab stella differt in claritate. sic

erit: at̄ et resurrectio mortuorū
Nāz et si fulgebunt iuste sicut sol
in regno patris eorūz alij tamen
alijs amplius p̄ diuersitate meri
torum. Que sane merita. sciendū
nō sic in hoc seculo. vt in illo fact
le ab homine posse discerni. quip
pe cum hic tantum opera videā
tur. illic etiā corde nihil impedit̄
at̄ intueri. Si q̄dēz radiante. vbiq;
sole iustitie. tūc manifesta erūt ab
scondita cordiuz. Etiam sicut nō
ē nunc. qui se abscondat a calore
eius. ita tunc nō erit. qui se occul
tet a splendore eius. Et de opib⁹
q̄dem sepe incerta. et ob hoc peri
culosa sententia fertur. cū multo
tiēs minus iustitie habeant. qui
magis operantur. Unde nunc
mibi conueniendi sunt quidāz. d̄
ordie n̄o. q̄ p̄tra illā suāz nolite
aī tempus iudicare. quoad vsq;
veniat dñs. qui et illuminabit ab
scondita tenebrarum. et manife
stabit cōsilia cordium. alijs ordi
nibus derogare dicuntur. et suam
iustitiā solam volentes constitue
re iustitie dei si sunt subiecti. quos
p̄fecto. si q̄ t̄m̄ huiuscemōi sūt. nec
n̄r. nec cuiuspiā eē ordinis veri⁹
dixerit. Quippe q̄ et si ordinate vi
uentes. sup̄be t̄m̄ loquentes ciues
se faciūt babilōis. i. p̄sidiōis. imo
filios tenebray. ipsiq; gehēne.
vbi null⁹ ordo. s; sempitern⁹ hor
ror inhabitat. Vobis ergo inquā
fratres. q̄ etiā p̄t̄ auditiā illā dñi
de phariseo. et publicāo pabolā. d̄
v̄ra iustitia p̄sumētes ceteros asp
namini. dicis. vt dicis. solos vos

Eluni. Apologia.

holum eē iustos: aut oibus san-
ctiores solos vos monachoz re-
gulariter viuere ceteros vero re-
gule poti⁹ existere trasgressores
Vrō qd ad vos de alienis suis
suo dño stāt aut cadūt. quis vos
pstituit iudices sup eos. Beinde
si ita ut dicūt de ordine vřo psu-
mitis: qualis ordo est vt añq̃ de
suo qsq̃ trabē eijciat in fratř ocu-
lis tā curiose festucas pquirat: q̃
in reglā gliamini cur ptra regu-
lā detrahāt: cur ptra euāgelii añ-
tq̃: et ptra apostolū alienos iudi-
catis: An regula nō pccordat enā
gelio: vel apostolo. Alioquin re-
gula iam non est regula qz non
recta. Audite et discite ordinē: q̃
contra ordinem alijs ordinibus
derogatis. Hypocrita inquit eij-
ce primū trabez de oculo tuo: et
sic videbis eijcere festucā de ocu-
lo fratris tui. Queris quā trabē
An nō grādis: et grossa trabs est
supbia: qua te putas eē aliqd cū
nihil sis. Insanissime tibi tāq̃ sa-
nos exultas et alijs vanissime tra-
bē portās d festucis insultas. Bra-
tias iqs ago tibi ds qz n̄ sū sicut
ceteri hoiuz iusti: raptores adul-
teri sequere ergo: et dic: detracto-
res. Neq. n. minia ē hec festuca
inter ceteras. qre cū tā diligēter
alias enūcies istā taces: si p nlla
vl minia hēs audi apostolū. ne-
q. maledicti ait regnū dī posside-
būt. Audi et deū i ps. cōminantē
Arguā te inqt: et statuā ptra fa-
ciē tuā. Qd qz detractori loquat
certū ē. ex pcedētib⁹. Et quidem

iuste ad se retorquēdus: et se cō-
pellēdus est intueri: qd auertēs
faciē suā a se aliena potius mala
q̃ sua solet curiosius pscrutari.
At inquit quō regulā tenēt: q̃
peliceis induunt: sani carnibus
sen carniū pinguedie velsūt: tria
vel qtuor pulmēta vna die: qd re-
gula phibet admittāt: opus ma-
nuū: qd iubet: non faciāt: multa
deniq. p libitu suo vel mutāt: vl
augēt vel minuūt. Recte si pnt
hec negari. Sz attēdite in regu-
lā cui vtqz nō dissonat institutio
sancti Bndicti: regnū dei inq̃
intra vos ē: hoc ē nō exterius in
vestimētis aut alimentis corpis
sed in virtutibus interioris hois
Ande apostolus regnū dei non
est esca et potus: sz iustitia et pax.
et gaudium in spū sancto. Et rur-
sus. regnum dei nō est in sermōe
sed in v̄tute. De corporalib⁹ ita
qz obseruatijs fratrib⁹ calūniā
struit: et q̃ maiora sunt regle spi-
ritualia. Instituta relinqtis: ca-
mellū glutiētes: culicē liquatis.
Magna abusio. Maxia cura ē:
vt corpus regulariter induat: et
ptra regulā suis vestibus aīa nū-
da deseratur. Cum tanto studio
unica et cucula corporis: ocu-
retur: quatenus cui deerūt mo-
nachus nō putet: cur similē spi-
ritui pietas et humilitas q̃ profe-
cto spiritualia indumēta sūt: nō
putent. Tunicati et elati abhor-
remus pelliceas: tanq̃ non me-
lior sit pellib⁹ inoluta humilitas
q̃ tunicata supbia: p̄sertim cū et

et tunicas pe-
lliceas. Et i-
ona pellicea
ipse tunicas
dne nō tunicas
dicit. Reple
solumenē su-
mus lagnato-
sit exiguo san-
q̃ vřoso legu-
craturari: et pe-
re carne. sed d-
his et de ligno
dicit. Et iona
lu nō carnis in
ē extra vero h-
cederit. et bra-
nū angelos p-
sua fieri sacrifici-
e lat⁹ est modi-
fermitatem. q̃
tan p̄ quid itat
theo modico v-
is ipse bibit. i
appellatus sit.
dū dedit vřu
sui sanguini
vrio aquā ai-
pulas sit. et ad
no populi mi-
cathiganerit d-
quā desiderat
rit vřu illi g-
tate toto corp-
mine dederūt.
fuerint. Itā ve-
tum qd glori-
bosano incre-
lms lauda

ad Gulielmum abbatem.

de tunicas pelliceas primis homi-
b' secerit. Et iohānes in heremo
zona pellicta lūbos accingerit: et
ipse tunicarū institutor: in solitu-
dine nō tunicis. sed pellic' se se i-
duerit. Repleti deinde ventres
faba: mentē supbia: cibos vāna-
mus saginatos. quasi non meli-
stut exiguos sanguine ad vsū velsi
q' vctoso legumie vsq' ad ructū
exaturari: et precipue cū esau. nō
de carne. sed de lente sit repben-
sus et de ligno adā non de carne
dānat'. Et ionatas ex gustu mel-
lis nō carnis mortu ad iudicatus
Et cōtra vero helias innoxie carnē
cōcederit. Et brachā gratissime car-
nib' angelos pauerit. et de ipsis
sua fieri sacrificia de' pcepit. Sz
et sati' est modico vino vti pp in
firmitatem. q' multa aq' igurgi-
tari p auiditatē. qz et paulus tio
theo modico vtendū p'suluit. Et
dñs ipse bibit. ita vt vini potator
appellatus sit. apostolisq' biben-
dus dedit insup et ex eo sacramē-
ta sui sanguinis p'didit. cū econ-
trario aquā ad nuptias bibi nō
passus sit. et ad aquas p'traditio-
nis populi murmur terribiliter
castiganerit dauid quoq' aquas
quā desiderauerat. potare ti ue-
rit viriq' illi gedeonis. q' p auidi-
tate toto corpore prostrato d flu-
mine biberūt. digni ad plū ire nō
fuerint. Jā vero de labore manu-
um qd gloriāmini. cū martha la-
borans increpata. et maria quie-
scens laudata sit. et paulus apre-

dicat labor corporis ad modicū
valet: pietas aut ad oīa: Optim'
labor de quo ppha dicebat labo-
raui. in gemitu meo. Et de quo
alibi. Memor fui dei. et delecta-
tus sū. et exercitatus sū. ac ne cor-
porale intelligas exercitū. et de-
fecit in q't. spūs meus. Ubi aut nō
corpus. sed spūs fatigatur. spūs
lis pculdubio labor intelligitur
Quid ergo in q't: Siccine illa spī-
ritualia p'suades. vt ēt q' ex regu-
la habemus corporalia damnes
Nequaquā. sed illa oz agere. et si
ista omitti necesse ē aut illa. ista
potius omittenda sunt. q' illa
Quanto. n. spūs corpore melior
est. tanto spiritalis. q' corporat'
exercitatio fructuosior. Tu ergo
cum de hoz obseruatione elat'
alijs eadez nō obseruantibus de-
rogas. nonne te magis trasgres-
sozem regule iudicas. cuius licet
minima tenes. quedam meliora
deuitas. De quibus paulus.
Emolamini ait carismata melio-
ra. Detrahendo q'ppe fratribus
in quo temetipsum extollis. per-
dis humilitatem. in quo alios
deprimis charitatem que sunt p-
culdubio carismata meliora. Tu
tuum corpus multis et nimjs
laboribus atteris. ac regularib'
asperitatibus mortificas mem-
bra tua. que sunt super terram
bene facis. Sed quid si ille. quez
non laborantem diiudicas mo-
dicum quidem habeat de hac.
que ad modicum est utilis

Apologia.

corporali v3 exercitatioe. ampli⁹
aut. q̄ tu de illa. q̄ ad omnia va-
let id est pietate. Quis queso ve-
stram regulam tenet. An non q̄ me-
lior. melius. Quis vero melior
humilior aut fatigatior. An n̄ is. q̄
a domino didicit mitis esse. et hu-
milis cor: q̄ et cū maria optimā
partē elegit. que non auferet ab
ea. Ad si regulā ab oībus. q̄ eas
professi sunt: sicut ad litteram te-
nendam censes: vt nullam oīo
dispensationem admitti patiaris
audacter dico: nec tu eam. nec il-
le tenetis. nam et si ille quantum
q̄dem pertinet ad obseruationes
corporeas in plurib⁹ offendit. i-
possibile est tū te quoq; vel i vno
non transgredi. Scis autem qz.
qui in vno offendit: omnium est
reus. Si vero concedis aliq̄ pos-
se mutari dispensatione proculdu-
bio. et tu illam tenes. et ille. q̄q̄
dissimuliter. Nam tu q̄dez distri-
cti⁹. at ille fortasse discreti⁹. neq;
hoc dico: qz exteriora negligē-
da sūt. aut q̄ se i illis n̄ exercue-
rit. mox ideo spūalis efficiat. eū
poti⁹ spūalia q̄q̄ meliora. nisi p
ista. aut vix. aut nullatenus vel
acquirantur. vel obtineatur. Si
enī scriptum est. non pri⁹ quod
spirituale. sed qd animale. dein-
de qd spūale. Sic nec iacob nisi
pri⁹ cognita lya desideratos ra-
chelis amplex⁹ meruit obtinere
Unde rursus in psalmo. Sumi-
te psalmū et date tympanū. p est
dicere sumite spiritualia. s3 pri⁹
date corporalia. Optim⁹ autē

ille: q̄ discrete. et cōgrue hec. et il-
la operat. Jam vero epistola: vt
epistola remaneat: si nienda erat
quandoq̄dem et nostros de qui-
b⁹ pater conquest⁹ estis: q̄ ordi-
ni vestro detraherent satis. quā-
tū potui: stilo corripui: et me quo-
q; ab hui⁹ falsa suspitione pur-
gavi: vt debui. Sed qm̄ dum no-
stris minie parco: nōnullis d ve-
stris nimis: in qbus non decet:
videor assentire. Pauca q̄ et vo-
bis displicere cognoui et oib⁹ bo-
nis vitanda esse non dubito: ne-
cessariū reor subiungere: que q̄dē
et si fieri videntur in ordine: absit
tamen: vt sint de ordine. nullus
quippe ordo quidpiam recipit i
ordinatum: qd vero inordinatū
est: ordo nō est. Unde nō aduer-
sū ordinem. sed pro ordine dispu-
tare putad⁹ ero: si nō ordinem in
hominib⁹: sed hominū vitia re-
prendo. Et q̄dem diligentib⁹ or-
dinem in hac re molestū me fore
nō timeo: q̄nimo gratū procul-
dubio accepturi sūt: si psequimur
qd et ipsi oderunt. Si qbus vero
displicuerit: ipsi se manifestāt. qz
ordinem non diligūt: cui⁹ etiā
corruptionē id est vitia daminari
nolūt. Iplis itaq; illd Gregoria-
nū respōdeo. Meli⁹ est: vt scan-
dalū oriat: q̄ veritas relinquat
Dicis et veraciter scedis sanctos
p̄res illā vitā instituisse: et vt in eo
plures saluarent: vsq; ad ifirmos
regule tēperasse rigore: n̄ regulā
destruxisse. Absit aut vt credā tā-
tal eos q̄tas video i plerisq; mo-

asterio v
tes p̄cipue
n. vii inter
peritia in
tatoib⁹: i ve
et q̄taturis
oleis potu
si voluptu
tho ordo me
or: putet re
putat auari
tas credit si
Ecce remi
falso liberal
bilitas: cach
lines vestim
ponet au le
mōdij. Cū
dim⁹ charita
ritas destrui
tio discretio
hericordia et
qua. v. ita ce
guletur. Qu
ne diligere
ne discretio
ne nihil: Qu
ta ancillā
lere. Memi
necordia spe
cordia: q̄ mit
in euangelio
Beati miseri
cordia p̄sequi
v⁹ penaz et
vici impio
magis p̄p̄
imprecas. ne
datōe. sed p
fuerolus. E

ad Gulielmum abbatē Cluni.

naſterſis vanitates: ac ſupfluita-
tes ꝑcipiſſe: vel ꝑceſſiſſe. **A**d iroꝝ ⁊
.n. vii inter monachos tāta intē-
peratīa in ꝑmeſſationibus. ⁊ ꝑo-
tatōib⁹: i veſtimētis: ⁊ lectiſterniis
⁊ eq̄taturis: ⁊ ꝑſtruedia edificijs i
oleſcē potuit: q̄ten⁹ vbi h̄ ſtudio
ſi⁹ voluptuoſi⁹: atq; effuſius ſiūt:
ibi ordo meli⁹ teneri dicat: ibi ma-
ior putet religio. **E**cce. n. parciſas
putat avaritia: ſobrietās auſteri-
tas credit ſilētiū tritiſtia reputat.
Ecōtra remiſſio diſcretō dicat: ef-
fuſio liberalitas: loquacitas affa-
bilitas: cachinatio iocūditas mo-
lities veſtimētōꝝ: ⁊ equoꝝ faſtus
honeſtas lectorꝝ ſuperflu⁹ cultus
mūditijs. Cūq; h̄ alterutrū impē-
dim⁹ charitas appellat. Iſta cha-
ritas deſtruit charitatē: h̄ diſcre-
tio diſcretionē ꝑfundit. Talis mi-
ſericordia crudelitate plena eſt:
qua. v. ita corpori ſeruit. vt aīa in-
guletur. **Q**ue. n. charitas eſt car-
nē diligere: ⁊ ſpīi negligere? **Q**ue
ue diſcretio totū dare corpori ⁊
aīe nihil: **Q**ualis vero miſericor-
dia ancillā reſicere: ⁊ dñam inter-
ficere: **N**emo ꝑ huiusmodi miſe-
ricordia ſperet ſe conſequi miſeri-
cordia: q̄ miſericordiā ꝑmittitur
in euangelio veritatē ore dicētis.
Beati miſericordes: qm̄ ipſi miſe-
cordia ꝑſequent. ſz certiffime ꝑo-
tū⁹ penaz expectet quā tali: vt ita
dicā impio miſericordi ſanct⁹ iob
magis ꝑphetizādo: q̄ affectādo
imprecat. non ſit inq̄ens in recor-
datōe. ſed ꝑterat quāſi lignum in
fructuoſus. **D**igne plane retribu-

tionis cauſa mox ſubſinfert ſatis
idonea dicēs. **P**auit. n. ſterilē. ⁊
q̄ nō parit. ⁊ vidue nō benefecit.
Inordinata ꝑfecto. atq; irratio-
nalis miſericordia eſt ſteril. ⁊ in-
fructuoſe carnis. q̄ iuxta dñi ver-
bum nō ꝑdeſt q̄c̄q; ⁊ ſz apoſto-
lum regnū dei nō poſſidebit. ad
iplēdis inuigilare deſiderijs. ⁊ d̄
anime cura ſapiētis ſalaberrimū
nō currare ꝑſiliū admonētis. at-
q; dicētis. **M**iſerere aīe tue pla-
cēs. dō. **B**ōa mīa miſeri aīe tue
nec poteſ nō mereri mīam. q̄ ſit.
vt placeas. deo. **A**lias at nō eſt
mīa: ſicut iā dixi. ſz crudelitas. n̄
eſt caritas ſz iniquitas. n̄ diſcretio
ſz ꝑfuſio. ſterilē. q̄ n̄ parit. ꝑſceſ
.i. inutil carnis ꝑcupiſcētis in ſui-
re ⁊ vidue nil boni facere aīe. v. z.
excollēdis vtutib⁹ nullā opā da-
re. que vtq; ſz ſpōſo iteritu ſit vi-
duata celeſti ſcūs tñ d̄ ſpū ſcō ꝑ-
cipe. ⁊ pareſ n̄ d̄ ſinit imortales. q̄
vz i corruptibil. celeſtijs h̄rditatē
valeāt eē capaces. ſz ſi piū h̄eant
ſtudioſiq; cultorē ſub hac tamē
abulioe iā fere vbiq; ſic ꝑ ordie
tenēt. fere iā ita ab oib⁹ ſine q̄re-
la. atq; irrep̄heſibiliter obſuāſ
q̄ſq; diſſimulit. **N**ōnulli q̄ppe hiſ
oib⁹ tāq; n̄ vtētes vtunt. ⁊ iō aut
cū nulla offēſa. aut cū minia. **A**li-
quāti q̄ppe h̄ agūt ex ſimplicita-
te. aliq̄ti ex caritate ex neceſſita-
te aliq̄ti. q̄dā nāq; ſimplr iſta te-
nēt. qm̄ ſic eis ꝑcipit. parati aliq̄
agere. ſi aliq̄ ꝑcipeſ. **Q**uidā autē
ne differēter viuant ab eis. cum
q̄bus habitāt ſectātes in his nō

Cluni. Apologia

suā libidinē: sed aliorū pacē. Alij
vero q̄ resistere nō valent multi
tudini p̄tra dicētiū: q̄ hec vtiq; tā
q̄ p̄ ordine libera voce defendūt
et quotiēs isti aliqua: prout ratio
dictat: restringere: vel mutare in
cipiunt. illi mox tota auctoritate
resistunt. Quis in principio: cum
ordo: cepit monasticus: ad tāta
crederet mōachos in heretia dene
nire: Quātūz distamus ab his:
qui i dieb⁹. Antonij extiterē mo
nachi. Si quidez illi: cū se inuicez
p̄tempus ex charitate reuiscerēt
tāta ab inuicē aueritate panem
aiarum p̄cipiebant: vt corporis ei
bū penit⁹ obliu⁹. vīe plerūq; totū
ieiunio ventribus: sed non mēti
bus trāfigerent. Et hic erat rect⁹
ordo: qñ digniori p̄ti p̄us inserue
batur. Hec sūma discretio quum
amplius sumebat. q̄ maior erat:
hec deniq; v̄a charitas vbi aie q̄
rum charitate xps mortuus ē: tā
ta sollicitudine refocillabatur. no
bis autem cōuenientibus i vnūz
vt verbis apostoli vtar: iam nō ē
dñicam cenā manducare: panem
q̄ppe celestē nemo q̄ q̄rat nēo q̄
tribuat. Nihil d̄ scripturis: nihil
de salute agis aiarū: s; nuge: et ri
sus: et vba proferunt in ventū. In
ter p̄cedēdū quātūz fauces dapi
bua: tñ aures pascuntur rumori
b⁹ q̄bus totus intē⁹ modum ne
scias in edēdo. Interim aures ter
cula ferculis apponunt: et p̄ solis
carnib⁹: a q̄bus abstinē: gradia
pasciū corpora duplicat. Cumq;
p̄riorib⁹ fueris satiat⁹: si secūdos

attigeris: videberis tibi needū gu
stasse p̄sces. Tanta q̄ppe accu
ratōe: et arte coquorū cūcta appa
rāt: quaten⁹ quatuor: aut quinq;
ferculis deuoratis: prima n̄ impe
diāt nouissima nec sciētia minuat
appetitū. Palatū q̄ppe deniq; no
uellis seduciē cōdimentis: paula
tīm dissuēscere cogita: et ad succos
extraneos veluti adhuc ieiunum
auide renouat in desideria. v̄eter
q̄dē dū nescit onerāt: s; varietas
tollit fastidiū. Quia. n. puras: ve
ras natura creauit: epulas fastidi
m⁹ dū alie alijs multifarie permi
scēt: et sp̄etis naturalib⁹ quos d̄
ns indidit reb⁹: quibusdā adulte
riniis gula. puocat saporib⁹ trāsit
nimirū meta necessitatē: s; needūz
delectatio supat. Quis. n. dicere
sufficit quot mōis: vt cetera taceā
sola oua v̄sant et vexant: q̄nto stu
dio euertūt: subuertūt: liquēt: ou
rant: diminuant: et nūc q̄dē frīxas
nūc assa nūc salsa. nūc mixtis: nūc
sigillatiz apponūt. Et q̄d at hec
oīa: nisi vt soli fastidio p̄sula: Ip
sa deinde q̄litas rerū talis deso
ris apparere curat: vt n̄ min⁹ as
pect⁹: q̄ gustus delectet. Et cū tā
stomachus crebris ructib⁹ repletū
se indicet: needū tñ curiositas sa
tiat. S; dū oculi coloribus: pala
tum saporibus illiciuntur: infelix
stomachus cui nec colores lucēt
nec saporē demulcent: dum oīa
suscipere cogitur: opp̄ssus magis
obruit: q̄ reficitur. Jam vero de
aque potu quid dicas. qñ ne villo
quidez pacto vinūz aquatum ad

mittit. Q̄d
cipium. i. i. r.
mno. et tā nō
nēdo vino p̄
gm⁹ modico
cio cur p̄eeri
solo: cū et pu
pudet dicere
actitat: si p̄
ae emēdant.
dio ter: vel q̄
repositat: qui
magis odora
paulis. q̄ at
celeri cogni
pluribus: q̄
quale ē illu
mōstera ex
citur. in mag
libata melle
puluerib⁹ in
q̄d et hoc fieri
nec stomachi
illud valere
plus bibat. v
ai rene fuerit
oto i capite
uā mēta q̄d
nure: Si ai
dignū cogit
poti extorqu
ctio euenero
plungo. nō c
manducare
vero si tñ ver
et mīp̄a pli
tero scire di
et non arb
limes. ac va
nūm sol

Ad Gulielmū abbātē

mittit: **D**ēs nimir ex quo mōa-
chi sum⁹ infirmos stomachos hē-
mus. et tā necessariū apostoli de
utēdo vino p̄siliū: merito n̄ negli-
gim⁹ modico tū qd̄ ille p̄misit ne
scio cur p̄termisso. Et utinam vel
solo: cū ēt puz ē: cōtēti essemus:
pudet dicere: sed magis pudeat
actitari: et si pudet audiri n̄ pude-
at emēdari. Videas vno i pran-
dio ter: vel q̄ter sp̄ plenū calicez
reportari: quaten⁹ diuersis vinis
magis odorati. q̄ potatis: nec tā
haustis. q̄ attacti lagaci. pbatōe
et celeri cognitiōe: vnū tandem e
pluribus: qd̄ fortius sit eligatur
Quale ē illud. aut qd̄ nonnulla
mōasteria ex more obseruare vi-
cuntur. in magnis vs. festis vina d̄
libata melle pigmentoz resp̄sa
puluerib⁹ in puentu bibere. Nū
qd̄ et hoc fieri dicem⁹ pp̄ infirmi-
tatē stomachi: Ego h̄o ad nihil
aliud valere video: nisi vt v̄l am-
plius bibat. vel delectabili⁹. S̄
cū vene fuerint vino igurgitate.
toto i capite palpitātes: sic surgē-
ti a mēsa qd̄ aliud libet nisi dor-
mire: Si at̄ ad vigilias surget i.
digestū cogis. n̄ cātū. s̄ plāctum
poti⁹ extorquebis. Cū vero ad le-
ctū deueniero. req̄sit⁹ incomodū
plango. nō crapule p̄cū. sed qd̄
manducare nō queo. Iradiculū
vero si tū vez est. quod relatum
est mihi a pluribus: qui hec se p̄-
certo scire dicebant. reticendum
esse non arbitror. Aliunt. n. inco-
lumes. ac validos iuuenes con-
uentum solere deserrere. in do-

mo infirmoz se: qui non sunt sa-
firmi: collocare. carnū esu. q̄ vix
egrotis dūtaxat et oīo debilibus
ex regule discretionē pro vix re-
paratione conceditur. non q̄dez
corporis infirmitatis ruinas refi-
cere p̄ incommodo: sed carnis
luxuriantis curam p̄ficere in ve-
siderio. Rogo quē est hec securi-
tas inter frendentiū. vndiqz ho-
stium fulgurantes astas: et circū
uolantia spicula. tanq̄ finito iā
bello et triumphato. aduersario
proicere arma. et aut prandis i:
cubare longioribus. aut nudum
molli volutari i letulo. Quid
hoc ignaue est o homi milites so-
ciji in sāguine et cede versantib⁹
vos aut cibos diligitis: d̄licatos
aut somnos capitis matutinos.
Alijs iqz nocte. et vix cura puigi-
li festinātibus redimere tempus
qm̄ dies mali sunt. vos aut econ-
trario et longas noctes dormitā-
do consumitis. et dicis fabulādo
ducitis ociosos. An dicitis pax
et nō est pax: Cur non verecūda
mini ad exprobrationē apostoli
ce indignationis: Mundum. n. at̄
restitistis vsqz ad sanguinē. imo
iā ad eiusdē terribilis valde cō-
minationis tonitruū expergesci
mini. Cū dixerint inquit pax et se-
curitas. tūc repentinus eis sup-
ueniet interit⁹. sicut dolor i vte-
ro hūitis et non effugient. Deli-
cata nimis medicina est pu⁹ alli-
gari q̄ vulnerari. membz. non p̄-
cussum plangere. et necdum in-
scepto ictu admonere manū. fo

Apologia

uere unguento vbi non dolet. em-
plan sty adhibere vbi cesura nō
est. Ad discernendū deinde iter
sanos. et male habentes baculos
in manibus portare iubent egro-
tantes. plane necessarios. vt quā
pallor in vultu. maciesq; non in-
dicat baculus sustentans metiā
tur inualitudinē. Ridēdas an-
lugendas dixerim huius inep-
tas. Sic macarius iussit. Sic basi-
lius docuit. Sic antonius insti-
tuit. Sic p̄fes in egypto puerlati
sunt. Sic deniq; sci odo. maiol^o
odilo. hugo. quos sui vtiq; ordi-
nis principes. et p̄ceptores p̄re-
gloratur aut tenuerūt aut tene-
ri p̄suerūt. Sed hi oēs si facti.
imo q; sancti fuerūt sancto apo-
stolo non dissenserūt. qui nimi-
is loquitur. Mōtes victū et vesti-
tum his contenti sim^o. nobis at
est pro victu sacietas. nec vestitū
appetimus. sed ornatum. Que-
ritur ad induendū non qd vtili^o
sed quod subtilius inuenis. non
quod repellat frigus. sed qd sup-
bire compellat. non deniq; iux-
ta regulam quod vilis cōpa-
ri potest. sed quod venustius imo
vanius ostentari. Deu me miser
qualemq; monachum. cur ad
huc viuō videre ad id deuenisse
ordinem nostrū. ordinem. s. q̄ p̄-
mus fuit in ecclesia imo a q̄ ce-
pit ecclesia. quo nullus in terra
similior angelicis ordinib^o. nul-
lus vicinior ei que in celis ē hie-
rusalem mater nostra siue ob de-
corem castitatis. siue pp̄ caritatis

ardorem. cuius apostoli insti-
tores. cuius hi. quos paulus taz
sepe sanctos appellat. inchoato
res extiterunt. Et q̄dem inter il-
los. cum nihil qd suū esset q̄spici
retinuisset. diuidebat. vt scriptū
est: singulis prout cuiq; opus
erat. non igitur quod quisq; pu-
riliter gestire poterat. Sane vbi
tantum quod opus erat accipie-
batur: ibi p̄culdubio ociosum
admittebatur. Quanto magis
nihil curiosū. quanto magis ni-
hil superbum. Quod inq̄t op^o
erat hoc est quantū ad indumē-
ta. qd et nuditatem tegeret. et fri-
g^o repelleret. Putasne ibi cuiq;
galabranū: aut embrimū que-
rebatur ad induendū. cuiq; on-
centoz solidorū in ula parabat
ad equitandum? Putasne inq;
cuiuspiam ibi lectuli optatum
cattinū: aut discolor barricanus
opiebat: vbi singulis diuideba-
tantum: prout cuiq; opus erat:
Non illic arbitror valde curatū
esse de precio: de colore: de cultu
vestimentoz. vbi tam indefessus
inerat studium in cōcordia mo-
rum animorum coherentia: pro-
fectuq; virtutum. Multitudini
inquit credentium erat cor vnus
et aia vna. Ubi nōc illud vna ni-
mitatis exercitiū: fusi sum^o exte-
ri^o et de regno dei: qd intra nos ē
relictis vitiis: ac perennibus bo-
nis foris querim^o vanam conso-
lationē. de vanitatib^o: et infan-
salsis ac iā religionis antiq; nō
solū virtutem amissimus: sed nec

loq; retinem
nig^o et dolē
elle solebat in
signum
hic iā in nru
mua. quo vel
lea. et monach
partum sibi
Quis de se
notat^o: et si re
horit. non tri
menta si suo
mit: aptata
i ē religio: q;
q̄ cucullam
vbi: forā cu
nas. domos
mucietā euer
lectulē. in gē
loa p̄anor: at
mones oculi
qd grossū
rit respici
ute ac nitore
quasi libet
nere. Rogo
in simplice
lūnon. qd vi
diolissime q̄
nō p̄ciosus
hoc an ex in
ipoluro sim
qd foris app
corruat: et
et extior su
mitas in di
mēta ai mo
curaret cor
glecta fuisse
ad vroz aut

ad Gulielmū abbatē. cluni.

spēs retinem⁹. Ecce. n. ipse hitus
nfr: qd̄ r̄ dolēs dico: q̄ humilitatē
esse solebat isigne a mōachis nfr
epis insignum gestatur supbie.
Aix id̄ in nfrs prouincijs inueni
mus. quo vestiri dignemur. **A**bi
les r̄ monach⁹ ex eodē panno
partiunt sibi cucullā r̄ claudē
Quinis de seculo q̄nēlibet ho
norat⁹: ēt si rex: ēt si impator ille
fuerit. non tū horrebit nfr indu
menta si suo sibi mō pparata fue
rint: r̄ aptata. **E**tey in hitu inq̄s
n̄ ē religio: s̄ i corde. **B**n̄. At tu
q̄n cucullam empturus lustras
vrbes: fora circuis: pcurris nūdi
nas. domos scrutaris negotiato
rū: cūctā euertis singuloy supel
lectilē. ingētes explicas cumu
los pānoy: attrectas digitis: ad
mones oculos: sol oppōis radio
q̄cqd̄ grossū: q̄cqd̄ palidū occur
rerit respicis. Siqd̄ aut̄ sui puri
tate: ac nitore placuerit: illō mor
quantolibet p̄cio satāgis tibi re
tiere. **R**ogo te ex cord̄ facis hoc
an simpliciter. Cū deniq̄ r̄ regu
lā: non qd̄ vili⁹ occurrerit: s̄ stu
diosissime q̄ris: qd̄: qz rari⁹ inue
nit: p̄ciosius emiē. Ignorās facis
hoc: an ex industria. **E**x cordis
thesauro sine dubio p̄cedit quic
qd̄ foris apparet vitioy. **A**nanus
cor vanitatē notā ingerit corpori
r̄ exterior supfluitas interioris va
nitatis indicij est. **A**molitia indu
mēta aī molitiē idicāt. **N**ō tāto
curaret̄ corpis cult⁹: nisi pri⁹ ne
glecta fuisset mēs iculta vtutib⁹
Adiroz aut̄: cum regula dicat ad

magistr̄ respicere quicquid a dī
scipulis delinquitur: r̄ dominus
per prophetā sanguinem in pec
cato morientium de manu pasto
rā requirendū esse minetur: quo
modo abbates nostri patiuntur
fieri talia: nisi forte si audeā dice
re: nemo fidenter reprehendit in
quo se esse irreprensibilem nō
confidit. Siqd̄ dem humanitatis
est oīum: in quo sibi q̄sq̄ indul
get alijs non vehementer trāsci.
Dicam: dicā: p̄sūptuosus dicar:
sed vez dicam. **Q**uō lux mundi
obtenebrata ē: quō sal terre infa
tuatū est: quoy nobis vita via vi
te obuiē. ēē. exēplū in suis actib⁹
oīdūt supbie. ceci facti sūt duces
cecoy. **Q**d̄. n. vt cetera taceam⁹
specimē humilitatis est cū tanta
pōpa: r̄ eq̄tatu incedere. tantis
hoīuz crinitoy stipari obsequijs
q̄ten⁹ duob⁹ epis. vnus abbatē
multitudo sufficiat. **A**d ētior si n̄
vidi abbatē sexaginta eq̄s: r̄ eo
amplius in suo ducere comitatu
Dicas: si videas eos trāseūtes. n̄
p̄res ēē monasterioy: sed dños
castelloy: n̄ rectores aīaz: sed pu
cipes p̄uiciay. **T**ū deinde gesta
ri iubent mapule scyphi bacini.
cādelabra. r̄ mātice suffarinate
n̄ stramētis. s̄ ornamētis lectoy
Aix deniq̄ q̄ruoy leugis a sua q̄
piā domo recedit. nisi cū tota su
pelectile sua. tāq̄ sit itur⁹ ad ex
ercitiū. vel trāsitur⁹ p̄ d̄sertū. vbi
nō valeāt iueniri necessaria. **A**n
non posset eodem vasculo. r̄ aq̄
manibus vergi r̄ vinum bibi:

cluni. Apologia.

An nō posset ardēs lucere lucerna. nisi i tuo: qđ portas candelabro. & hoc aureo. vel argenteo. An nō posset dormire nisi sup variis strati. aut sub siluestri cooptorio. An nō vn⁹ aliqđ minister posset & iumētū ligare. & ad mensas seruire & lectulū pparare. Nunc ergo tate multitudini gartionū. ac iumētoz. cur vel ad solatium mali nobiscū n̄ ferim⁹ necessaria qten⁹ hospites nō grauē⁹. Sz hec paz sūt veniā ad maiora. sed iō visa minora. quia vñtatioza. Mitto oratorioz imēlas altitudines. imoderatas lōgitudines supuacuas latitudines: sūptuofas depellitōes: curiosas bpictiōes. q̄ dū oratiū i se retorquent. aspectū ipediūt & affectū. & inde quodā mō representant antiquū ritū iudeoz. Sz esto fiant. hec ad honorē dei. Illud aut̄ interrogo monach⁹ monachos qđ in gentilibus gentilis arguebat. Dicite ait ille pōtifex in tēplo qđ facit aux. Ego aut̄ dico dicite paupes. Nō. n. attēdo versū. sed sensū. dicite inquā paupes. si tñ paupes in sancto qđ facit aux. Et qđem alia causa est episcopozum. alia monachoz. Scimus nanq; qđ illi sapientibus & insipientib⁹. debitorēs cū sint: carnalis populi d̄uotionem. qđ spūalibus non possunt. corporalib⁹ excitant ornamētis. Nos vero qui tam de populo extuim⁹. qui mūdi preciosi: ac speciosa pro christo reliquimus. qđ omnia pulchre lucentia:

canore mulcētia. suauē olentia. dulce sapia. tactu placētia. ciucta deniq; oblectamenta corpea arbitratī sumus vt stercora: vt xp̄s lucrifaciamus. quoz que so i his deuotionē excitare intendimus. Quē inq; ex his fructū reqrīm⁹ stultoz admirationē: an simplicium oblectationem. An quonā cōmixti sum⁹ iter gētes forte didicimus opa eoz. & seruimus adhuc sculptilib⁹ eoz: & vt apte loquar. An hoc tñ facit auaritia quod est idolorū seruitus. & non reqrīm⁹ fructū. sed datū si queris quō miro inquā mō. Tali qđam arte spargitur es: vt multū plicetur. Expenditur: vt augeat. & effusio copiā parit. Ipso qđpe visu sumptuosaz. sed mirandaz vanitatū accenduntur hoies magis ad offerendum. qđ ad adorandum. Sic opes opibus hauriuntur. sic pecunia pecuniam trahit qđ nescio qđ pacto vbi ampli⁹ diuitiaz cernitur. ibi offertur libentius. Auro tectis reliquijs signatur oculi. & oculi aperiunt. Qñdatur pulcherrima forma sancti vel sancte alicui⁹. & eo creditur sanctior. qđ coloratioz. Currunt hoies ad osculandū. inuitantur ad donandū. & magis mirantur pulchra. qđ venerantur scā. Pponuntur in ecclesia deinc non corone sz rote circūcepte lapidib⁹ sed nō min⁹ fulgentes insertis lapidibus. Cernim⁹ & pro cādella b̄ris arbores quas dā erectas m̄to eris pōdes. miro artificis ope

labelatas nec
te suppositi
m̄o. Quid pu
p̄tētū cōpū
miratio. o van
m̄ioi qđ iſani
parietib⁹. & i
lapideō idu
nudos deſer
oy ſeruiſ ocu
rioliſ. qđ delec
m̄li. quo ſuſt
ſc̄p̄ imagineſ
p̄tētū qđ
ſatet pauimēt
cōtundit & t̄al
imagineſ. cur
colorib⁹. Cur
landū eſt. Car
reſt eſt. Culca
tute forme. vbi
traliſ dno. O
paupes. ad mō
viroſ. niſi ſe
memorati pōe
ſolle n̄ deſer
dom⁹ tueri
reſt. Aſſentū
h̄i eccleſiaſe
vanis. nō tñ
ia. Ceter in el
ibus fratrib⁹
cala mōdruoli
forme formol
formitas. Qu
mie. qđ ſer l
ſtruoſi cētauri
maculoſe tige
pugnaſ. qđ
tautes. Quid

ad Gulielmū abbatē.

fabricatas nec magis coruscantes
suppositis lucernis. Quis suis ge-
mis. Quid putas in his oib⁹ q̄rē
pētētū cōpūctio. an itūctū ad
miratio. o vanitas vanitatū. s; n̄
vanior q̄ isanior. Fulget ecclesia
in parietib⁹. et in paupib⁹ eget. Su-
os lapides iduit auro et suos fili-
os nudos deserit. De sūptib⁹ ege-
norū seruū oculis diuitū. inueniūt
curiosi: q̄ delectent. et nō inueniūt
miseri. quo sustētēt. Et q̄d saltē
scōz imagines nō veneremur. q̄
b⁹ utiq; ipm qd pedib⁹ pculatur
scatet pauimētū: scōz facies cal-
cib⁹ tundit trāsēntiū. et si n̄ sacris
imaginib⁹. cur n̄ p̄cipit pulchris
colorib⁹. Cur decoras qd mox se-
dandū est. Cur depingis qd ne-
cesse est pculari. qd ibi valēt ve-
nuste forme. vbi puluere maculā-
tur assiduo. Veniq; qd hoc ad
paupes. ad monachos. ad sp̄nā
les viros. nisi forte et hic aduersū
memoratū poete v̄ficulā pphē-
cus ille rīdeat: Sine dilexi deco-
rē dom⁹ tue: et locū hītatōis glo-
rie tue. Assentio patiantur et pec-
fieri in ecclesia: q; noxia sūt auaritia
et vanitas. nō tū simplicib⁹ et deu-
otis. Ceterū in claustris corā legē-
tibus fratribus. qd facit illa ridi-
cula mōstruositas. mira qdā de-
formis formositas. ac formosa de-
formitas. Quid ibi imunde si-
mie. qd feri leones. Quid mō-
struosi cētauri. qd semi hoies. qd
maculose tigrides. quid milites
pugnātes. qd venatores tubici-
nantes. Elideas sub vno capite

multa corpora. et rursus in vno cor-
pore capita multa. Vernit in qua-
drupede cauda spētis. illinc ispi-
ce caput qdrupedis. Ibi bestia p-
fert equū. caprā trahens retro di-
midia. hic corantū aial equūz ge-
stat posterius. Taz multa deniq;
tāq; mira diuersarū formarū vbiq;
varietas apparet: vt magis leges
libeat in marmoribus q̄ in codici-
b⁹. totūq; dies occupare singula
ista mirādo. q̄ in lege dei medi-
tādo. p̄ro deo si n̄ pudet ineptia
rū cur vel si piget expēlar. Adul-
ta qdē et alia suggererat addēda
materia s; auellit me et p̄p̄a sat̄ an-
xia occupatio. et tua frater. O ge-
re nimis festia discessio. q; v; nec
morari diutius acquiescis. nec ab-
ire tū absq; recenti opusculo. Fa-
cio itaq; qd vis. et te dimitto et fmo
nē breuito. p̄sertim q; vtiliora sūt
paucā in pace. q̄ multa cū scanda-
lo. Et vtinā h̄ pauca scripserim si-
ne scādalo eniuero vitia carpens
scio me offendere vitiosos. pōt tū
fieri volēte deo aliquibus. quos
me timeo exasperasse. poti⁹ plac-
turū eē. sed si desināt esse vitiosi. si
v; et districtiores desināt esse de-
tractores. et remissiores amputēt
supfluitates. Si sic q̄sq; bonus te-
neat. qd tenet. vt aliū aliū tenētez
nō iudicet. Si q̄s cepit iā esse bo-
nus. nō inuideat melioribus. et q̄
sibi videt agere melius. bonū nō
spernat alteri⁹. Si qui districtius
viuere possunt. eos q̄ nō possunt
nec aspernent nec emulent. et qui
n̄ possunt. eos q̄ possunt sic miren

Epistola

tur ut temere non imitent. Sicut .n. non licet his: q̄ maius aliqd forte voverūt ad id qd̄ min⁹ est descendere: ne apostatent. nō oī bus expedit de bonis minorib⁹ ad maiora transire. ne precipitentur. Scio quippe nonnullos de alijs et congregationibus. et institutionibus ad nostrū ordinem p̄uolasse. pulsasse. intrasse. Qui hoc quidem agendo et suis scandala reliquerunt. et nobis nihil oīo attulerunt. dū quantum illos sua temeraria discessione. tñ nos turbauerunt sua misera p̄uersatione. Et qm̄ superbe spreuerunt quod tenebant. et tenere presūperunt quod non valebant. digno deus exitu eorū tandem patefecit ignominiam. qz et impudenter arripuerāt. et turpiter redierunt ad id: qd̄ leuiter deseruerant. Cū. n. claustra nra sui potius ordinis ipatientia. q̄ desiderio nri expetierint: ostēdūt quod sunt: dum a vobis ad nos a nobis ad vos instabili leuitate puolantes: et nobis: et vobis: et oī bus bonis scandala faciūt. Quā q̄ ergo nonnullos eorū nouimus: q̄ fortiter deo auctore ceperunt: et ipso protectore fortius perseuerant securius est ut perseueremus in bono: qd̄ cepimus q̄ incipiamus: vbi non pseueremus: et hoc pariter oēs studeamus: quod fm̄ apostoli consiliū oīs nostra in caritate fiant. Nec est nostra de nostro. et vestro ordine sententia. hec nostris. hec

non de vobis. sed vobis me sole re. videri nullus melius mihi testis erit. q̄ vos. et si quis me nouit sicut vos. Quean vestris laudabilia sunt laudo. et p̄dico: si q̄ reprehendenda sūt: ut emendetur: vobis: et alijs amicis meis suadere soleo. hec non est detractio sed attractio. Qd̄ ut vobis a vobis semp fiat omnino precor: et supplico. Vale.

Beatus Bernardi abbatis epistola ad Robertum nepotē suū qui de ordine cisterciensi ad Cluniacensem transierat.

Atis et plusq̄ satissimū dilectissime fili Roberte. si forte dei pietas et tuam pietate et meam p̄ te aīaz

dignaretur inuicere: tibi. i. in spirando salutarem compunctionem. mihiq̄ de tua salute letitiā Sed quoniam vsq̄ adhuc frustratum me cerno ab expectatio ne mea. iāz non valeo tegere dolorem meum: anxietatem reprimere. dissimulare tristitiam. vñ et contra iuris ordinē cogor reuocare lesus eum: qui me lesit: spretus requirere contemptatorem. iniuriam passus iniuriatori satisfacere: rogare deniq̄ a quo rogari debueram. Dolor quippe nimis non deliberat: nō decundatur. non consulit rationē. non metuit dignitatis oīnū legi nō obtemperat iudicio non aq̄ se: modum ignorat. et ordinem

id omnino d
tagente anir
quod se dole
epo se dolet
liti quēpiam
tus potius eg
tus tantum
meum. Cui
rias fugiam
persecutori: q̄
rientem. q̄ se
Non: ut con
sed ut conten
gere persecut
fugientis: sed
contradico. q̄
est: non requi
do factam et
tio non retra
d or iniuria
gis illigare.
as. Solū. qd̄
disloquor. et
q̄ te non vici
te mori mihi
vere mori. et
abieris. sed
queros. Ac
sed moras
ni tantū. et
satisfactum
letus cant
reuit: p̄
fuerit et
sti. delicat
sterus et
mis ihu
et presena
me. quam

ad Robertum

sed omnimodo: et solummodo sa-
tagente animo. quo vel careat:
quod se dolet habere: vel habeat
quod se dolet carere. At in quibus nec
lesi quēpiam. nec spreui: sed spre-
tus potius ego. ac multifarie le-
sus tantum fugi malefactorum
meum. Cui inturiam feci. si iniu-
rias fugiran non expedit cedere
persecutori: quā resistere: fugere se-
rientem. quā ferire. Recte assentio
Non: ut contenderem. cepi hec.
sed ut contentione dirimerem. fu-
gere persecutionem non est culpa
fugientis: sed persequentis. Non
contradico. omitto quod factum
est: non requiro cur: vel quomo-
do factum est. culpas non dissen-
tio. non retracto causas non recor-
dor iniurias. Solent. n. hec ma-
gis istigare. quā mitigare discordi-
as. Solū. quod magis est mihi cor-
di: loquor. Me miser: quod te careo
quod te non video. quod sine te vivo: p-
te mori mihi vivere est: sine quā vi-
vere mori. Non igitur quero. cur
abieris. sed quod iam non redieris
quero. Non causas discessionis.
sed moras causor regressiōis. Ne-
ni tantū. et par erit. Reuertere. et
satisfactum est: Redi in quibus. redi. et
letus cantabo. mortuus fuerat. et
reuixit: perierat. et inuentus est.
Fuerit certe mee culpe quod discessi-
sti. delicata quippe adolescenti au-
sterus extiterā. et tenax durus ni-
mis inhumane tractavi. Minus
et presens quondam aduersum
me. quantum memini. murmura

re solebas. hinc et nunc sicut audē
ui. et absenti derogare non cessas.
Non tibi imputetur. posse forsitan
excusari. et dicere quod sic lasciuie pue-
ritie motus cohercendi erant. ac
rudibus annis debebantur aspera
illa discipline districtiōis initia.
Scriptura attestante. quā ait. Per-
cute filium tuum virga. et libera-
bis animam eius a morte et rursum
Quos. n. diligit deus corripit. fla-
gellat autem omnem filium. quem
recipit et illud. utiliora sunt obedi-
ra amici. quā oscula inimici. Sed
fuerit. ut dixi. mee culpe. quod disces-
sisti. ne dum de reatus perpetrati-
one contenditur. emendatio re-
tardetur. At vero hoc vel procul
dubio incipiet esse tue. si non par-
cas penitenti. indulgeas confite-
ti. quod potui quidem aliquando in
aliquibus fuisse erga te indiscre-
tus. sed non certe malivolus.
Quod si et in futuro hanc ipsam
indiscretionem meam suspectas
habeas. non eris me iam non esse.
quod nec te puto fore. quā fuisti. Ad-
tutus mutatum inuenies. et quē
ante metuebas magistrum comi-
tē amplectere securus. Itaque siue
mea culpa recesseris. ut tu putas
et ego non excuso siue tua. ut multi
putant. et ego non excuso. siue mea
simul. et tua. quod ego magis puto.
ex hoc. si iam redire renueris. solus
perfecto se excusabilis eris: Aliis ab omni
culpa liber es: Reuertere. Si tuā
agnoscis. ignosco. Ignosce et tu
mihi. ubi meā agnosco. Alioquin

Epistola.

aut tibi minus indulges: qui tuā
culpā et agnoscis et dissimulas.
aut mihi nimis inimicioris es: cui
nec satisfaciēti ignoscēdū putas.
Iā si redire recusas: aliā q̄re occa
sionē. unde falso blandiaris p̄sciē
tie tue: q̄ nō erit vltra q̄d formi
dare debeas de rigore districtio
nis mee. Neq̄. n. formidandū ē:
q̄ future s̄z p̄senti formidolosus:
cui adhuc absenti iā toto suz cor
pore p̄stratus: totis astrict⁹ visce
ribus. Humilitatē exhibeo. chari
tatē p̄mitto et tu timee: intrepid⁹
veni. q̄ te vocat hūilitas. pertra
hit charitas secur⁹ accede talib⁹
p̄uēctus obsidibus. fugisti sceuū
reuertere ad māsuetū. R. nocet
te mea lenitas: cui⁹ seueritas effu
gavit. Vide fili q̄ te cupiā duci n̄
spū fuitutis iterū in timore. s̄z spi
ritu adoptiōis filiorū in quo cla
mare et tu n̄ p̄fundaris abba pat̄.
Causam vtiq̄ tāti doloris mei n̄
minis apud te sed blandimentis
precib⁹ nō terrozibus ago. Alius
forsitan aliter tētare. et vere quis
alius nō magis discuteret reatū.
et incuteret metū. n̄ appōeret vo
tū. et p̄poneret iudiciū. nō argue
ret inobediētie. nō indignaretur
apostasie: q̄ de tūicis ad pellicias
de oleribus ad pelicias. q̄ deniq̄
ad diuitias d̄ paup̄tate trāsieris:
Sed ego noni aīum tuū. q̄ facili⁹
possit amore flecti q̄ timore com
pelli. Deniq̄ quid necesse est bis
pūgere n̄ recalcitratem. Valde ti
midū magis exterrere p̄ se satis
crubescētē amplius confundere.

Cui sua ratio magister: cui p̄pria
conscientia t̄ga. et ingenita vere
cūdia lex discipline ē. q̄ si cui mi
rū videf. quō puer verecūd⁹. sim
plex. timoratus. ausus fuerit p̄tra
voluntatē fratrū. magistri imperi
uz. regulare decretū suū deserere
et votum. et locū miref etiam q̄ et
dauid sanctitati surreptū sit q̄ sa
piēt̄e salomoni illusum. q̄ sanso
nis fortitudini obuiatū. q̄ p̄rho
plaustr⁹ dolo captū expulit d̄ p̄ria
felicitatē. Quid mirū si tenero sur
ripuit adolescētī in loco honoris
et vaste solitudis. Huc accedit. q̄
nec sicut illos babilonicos senes
species decepit eū. nec sicut gēzi
pecūie amor. nec honoris ambitō
sicut Julianū apostataz. s̄z sefellit
illū sanctitatis. seduxit religio p̄
didit auctoritas seniorū. Queris
quō. Primo quidē missus ē ma
gnus quidam prior ab ipso prin
cipe priorū foras quidē apparēs
in vestimētis ouīū. intrinsec⁹ autē
lupus rapax deceptisq̄ custodib⁹
existimātibus quidēz ouē esse: ve
ne admissus est solus ad solā lu
pus ad ouiculā. Nec refugit ouī
cula lupum. quem etiam ipsa pu
tabat ouē. Quid plura. Allicit. at
trahit. blandit. et noui euangelij
predicator cōmēdat crapulā. par
simoniā dānat. voluntariā paup̄
tatē miserā dicit. ieiūia. vigiliās
silentiū manūq̄ laborē vocat i
sania ecōtra ociositatē contēpla
tiōez nūcupat. edacitatē. loquaci
tatē. curiositatē. cunctam deniq̄
intēperatiam noīat discretionē.

Quando in
cruciatib⁹
plura quēpi
lis vero relig
nā excedere:
Quid non
ricordiā volo
lo mortē p̄tō
uertat et viua
des qm ipsi n
tur? Aliqui
creant: si nō
Alqd nobis
liceat sustētar
q̄ cui bōus?
p̄is carnē sua
b⁹ candē alleg
dulus puer ci
seductorē seq
tōdet. raditur
canis. vetust
ciolis. nouis a
uētū suscipit.
honore: cū qu
ta reuerētia: o
neos suos: et i
pugna: sic lan
deris aīe sue
statu nō meē
multis sentor
leccō. souet.
ei vniuersa fi
oēs tanq̄ vi
diuidunt spū
multa facta
p̄ditiōe. Cu
bet robustū
ret: cuius in
ritualis occu
ter alia ad fi

epistola ad Robertum

Quando inquit delectabif deus cruciatib⁹ vestris: vbi pcepit scriptura quēpiā sese iterficere. Qualis vero religio ē fodere terrā: silnā excidere: stercorea cōportare? Nunquā non snia veritatis ē misericordiā volo: et nō sacrificiū? et nō lo mortē ptōris: sed vt magis cōuertat^r et viuat^r: et beati misericordes qm̄ ipsi misericordiā cōsequētur? Aliquid vero deus cibos creauit: si nō liceat manducare? Alqd nobis corpora dedit: si nō liceat sustētare. Veniq³ q³ sibi neq³: cui bōus? Quis vnq³ sane sapiēs carnē suā odio habuit. Tali b⁹ tandē allegationib⁹ male credulus puer circūuentus seducit: seductorē sequit^r. Cluniacū ducit tōdes. raditur. lanat^r. exuitur rusti canis. vetustis. sordidis. induit p⁹ ciosis. nouis ac nistidis. et ita in cōuētū suscipit. Sz cuz quali putas honore: cū quo triūpho: cū quanta reuerētia: defertur ei sup coetaneos suos: et tāq³ victor rediēs a pugna: sic laudat peccator i desiderijs aīe sue. Sustollit in altum statu nō mediocri collocat: ita vt multis seniorib⁹ prelatus sit adolecēs. fouet. blandit^r. cōgratulat^r ei vniuersa fraternitas: exultant oēs tanq³ victores capta pda: qm̄ diuidunt spolia. O iesu bōe: quā multa facta sūt p vnus animule pditiōe. Cuius ad hec quantūlibet robustū pectus nō emollesceret: cuius interior quantūuis spiritalis ocul⁹ nō turbaret: cui in ter alia ad suā liceat recurrere?

scientiā. Quis deniq³ in tāta pōpa: vel vitatem valeat agnoscere vel obtinere humilitatē. Mittit^r i terea p eo Romā: apostolica cōpellitur auctoritas. et vt papa nō neget ascēsuz. suggerit ei infantē oliz a parētibus oblatū fuisse monasterio. Nō fuit q³ reselleret. nec .n. cōtradictor est expectat^r iudicatū est de parte. abiudicatū absētib⁹: iustificati sunt. q³ iniuriā fecerūt. exciderūt a causa. qui passi sunt absq³ satisfactione absoluitur reus. firmat priuilegio crudeli: nūm clemens snia absolutionis q³ reportato sua firmaret fluctuanti male suasi stabilitas. securitas dubitanti. Et hic tenor litterarum: hec iudiciū summa. hec totius cause diffinitio vt teneat qui tulerūt: sileant q³ amiserūt. Inter hec autē pereat aīa pro qua xps mortuus est. et hoc q³ Cluniacēses volunt. Sit p⁹sessio sup professionem. qd vouet. nō soluet. pponit ei qd nō tenebit. et cū primū pactū irritum factū sit: i scdo geminat puaricatio: et fit sup moduz peccās petm̄. Veniet. veniet q³ male iudicata re iudicabit. illicite iurata cōfutabit q³ faciet iudiciū iniuriā patiētib⁹. qui iudicabit in iustitia pauperes et arguet in equitate p mansuet^r terre. Veniet pro certo. q³ per prophetā minas in psalmo. Quando accipero tpus: ego iusticias iudicabo. qd faciet d iniustis iudicjs q³ ipsas quoq³ iusticias iudicabit. Veniet inquā. veniet dies iudiciū vbi plus pura corda valebūt. **Q**

epistola.

astuta vba: et pscia bona: q̄ mar-
supra plena: q̄nquidē iudex ille
nec fallatur verbis: nec flectetur
donis. Tuū dñe iesu tribunal ap-
pello: tibi cōmitto causam meā.
Dñe de⁹ sabaot̄h: qui iudicas ius-
te et p̄bas renes: et corda: cuius
oculi sicut fallere nolunt: ita falli
n̄ possunt: tu vides: q̄ tua: vides:
q̄ querunt et sua. Tu nosti q̄bus
ei visceribus in cūctis tentationi-
bus suis semp affuerim quantis p̄
eo gemitibus aures tue pietatis
pulsauerim: qualiter ad queq̄ illi-
us scādala. p̄turbationes: mole-
stias ego vrebam. torquebar. affli-
gebar. et nunc timco ne frustra.
Puto. n. quātū exptus sū adole-
scētis p̄ se satis seruientis: et inso-
lentis: nec corpori talia expedire
fomēta: nec illa glorie tentamen-
ta: itaq̄ arbiter meus dñe iesu de
vultu tuo iudicium meū p̄deat:
oculi tui videāt equitates. Vide-
ant: et iudicēt. quid potū stas de
buerit. an votū patris de filio: an
filij de seipso presertim cuz filius
mains aliqd deuenerit. Videat
et famul⁹ tuus legislator: nō Bñ
dict⁹: qd regularius fuerit: vtrū:
qd factū ē de infantulo nesciente
ipso: an ipse p̄ se postmodū sciēs
et prudēs fecit. cū iā hēret: vt d̄ se
ipso loqueretur. Quāq̄ dubium
n̄ sit: illum promissuz fuisse: nō do-
natū. Dec. n. petitio: quā regula
p̄cipit: p̄ eo facta fuit a parētibus:
nec man⁹ illius cū ipsa petitiōe i-
noluta in palla altaris: vt sic offe-
retur corā testib⁹. Ostendit dein

de terra: q̄ cū illo: et p̄ illo d̄f da-
ta fuisse s̄z si cū terra eū receperunt
cur non et cū terra retinuerunt:
an forte req̄rebant magis datū:
q̄ fructū: et pluris estimata ē ter-
ra: q̄ aia: Alioquin oblat⁹ mona-
sterio: qd querebat in seculo: Au-
riend⁹ deo cur exposit⁹ erat dia-
bolo. Quis xp̄i cur patere inuen-
ta ē morsibus lupi. de seculo q̄p-
pe n̄ de cluniaco te teste Rober-
te vēisti cisterciū. Questisti: peti-
sti pullasti: s̄z tui adhuc teneritu-
dine: s̄z iuic⁹ dilatus es per bien-
niū. Quo tēpore patienter exple-
to: et absq̄ calūnia tuis demū p̄ci-
bus: multisq̄: si meministi et lachry-
mis diu expectatā ipetrasti miseri-
cordiā: et quē satis d̄sideraueras:
igressū obtinuisti. Post hec p̄ an-
nū iuxta regulā i oī potētia. p̄ba-
t⁹ p̄seuerāter: et sine querela puer-
sat⁹ post annū sp̄ōte p̄fessus: tunc
p̄mū seculari veste reiecta religio-
nis habitū suscepisti. In sensate
puer: q̄s te fasciavit n̄ soluere vo-
ta tua. q̄ distinxerūt labia tua: An
n̄ vel ex ore tuo iustificaberis: vel
ex ore tuo cōdemnaberis. Quid
de parētis voto scilicet⁹ es negli-
gens tui: cū ex ore tuo: nō illi⁹ vo-
ta labior⁹ exigēdus sis: et qd tibi
frustra quispiā blandit d̄ absol-
tiōe apostolica. cuius cōsciam di-
uina ligatā tenet snia. Nemo iqt̄
mittēs manū suā ad aratrum. et re-
spiciēs retro aptus est regno dī.
Nunq̄d et hoc p̄suadebūt. nō eē
retro aspicere: q̄ vident tibi euge

engelilio le-
tores. ne acci-
re oī spiritui.
cellarij: vñ.
mille. Tolle.
dimētra: adu-
rea: tu te intē-
meh⁹ nosti.
olente itēto-
bi: p̄cia n̄ de-
dinē tuū cur-
q̄ et tibi carn-
dos sp̄i sūb-
vt rectius. vi-
rus esto: q̄
gloriare cū-
tro oblit⁹. e-
sequor ad-
noli alia sag-
nā tu dīre-
tibi i victu:
bis ociosis:
curiosa. q̄.
tenuisti. do-
spicere ē. p̄i-
e h̄ dico fil-
tāq̄ filiū ei-
multos bi-
s̄ nō mult-
ris. et verb-
gione ego
facte qd se-
capere p̄i-
expectari
q̄ p̄peri-
es et vere
blādime-
tionib⁹.
iā iāq̄ et
eugeā

ad Robertum

enge: filiote si te lactaueris peccatores. ne acq̄scaas eis: noli credere oī spiritui. Sint tibi multi necessarii: vn' at sic tibi p̄siliari' de mille. Tolle occasiōes: respue blā dimētia: adulatōibz claudere aures: tu te interroga de te: qz tu te meli' nosti. q̄ ali'. attēde cor tuū discute itētiōez p̄sule vitatē tuā tibi p̄scia rīdeat: cur abieris: cur ordinē tuū cur frēs: cur locū cur me q̄ z tibi carne p̄p̄inquo' z propinquo: spū sū: dserueris. Si vt arcti' vt rectius. vt p̄fecti' vineres. securus esto: qz nō retro asperixisti. sz z gloriare cū apostolo dicēs. q̄ retro oblit'. z ad ea: q̄ añ sunt extēti' sequor ad palmā glie. Si alias noli altā sapes: sz time: qm̄ vt cū venista tu dixeris: q̄cqd̄ apli' indulgēs tibi i victu: vestituqz sup̄fluo: i verbis ociosis: i vagatiōe licētiosa: z curiosa. q̄. v3. p̄misisti: q̄ apd̄ nos tenuisti. hoc p̄culdubio retro respicere ē. p̄uaricari ē apostatare ē z h̄ dico fili: n̄ vt te p̄fundam: sz vt tāq̄ filiū carissimū moned': qz zñ multos h̄cas i xpo pedagogos: sz nō multos patres. Ad: h̄ dignaris. z verbo: z exēplo meo in religione ego te genui nutriui deide facite qd̄ solum adhuc paruulus capere poteras datur' z panē si expectares. vt grādesceres sz heu q̄ p̄pere. z intēpestiue ablactat' es z vereor ne totuz qd̄ foueram blādinētis roborauerā exhortationib'. orationibus solidauerā: iā iāqz euanescat: d̄ficiat. z peat. e lugeā miser nō tā cassi laboris

damnū. q̄ dānate sobolis misera bilem calum. Placetne tibi. qd̄ alius nunc gloriē d̄ te. q̄ nihil vti q̄ laborauit in te. Simile mihi p̄tigit: qd̄ z illi meretrici apud Solomonē: cui. v3. parvul' suus ab ea: que suū a se oppressū extinxerat: furtim sublat' est. Tu quoqz d̄ sinu mihi. z vtero abscissus es ablatus gemo: repeto violenter euulz nō possuz obliuisci viscera mea. quoz nimirū parte detraeta n̄ modica. nō pōt nisi torqueri pars reliqua. Aerūtamē quotuo cōmodo: qua tui necessitate hoc nobis molliti sūt amici n̄re quoz manus sanguie plene sunt quoz aīaz meaz pertransiuit gladius. quoz dēres arma z sagitte: z lingua eoz gladius acut'. Naz vtiqz mihi: si i aliquo vnqz eos ofenderā: qd̄ vtiqz p̄sciū mihi nō suz: plenā proxiū repēdere vicē. Mirū vero: si non plus calidē recepi. si. v3. tale aliqd̄ in eos deliq̄ se potui. q̄le ab eis n̄c p̄tuli: naz vt veruz fatear: nō os de ossibus meis. vel carnē de carne: sed tulerūt mihi gaudiū cordis mei fructū spūs mei. coronā sp̄s mee: z vt mihi sērire videoz. aīe mee d̄midia. Et qui hec: Forte misertī sūt tui. z ceco cecū ducēt i idignātes. ne pires post me. i suū te trāstulef ducatū. O molesta caritas dura necessitudo tñ tuā d̄ lere re salutē. vt i meā ipingerent. Ai si me p̄pto tu saluari n̄ poteras. Et vtiqz ip̄i te absqz me saluent vtiqz. z i ego moriar. vel tu viuas

epistola.

Sed quid. Salus ergo magis in cultu vestiu: et ciborū ē opulentia q̄ i sobrio victu: vestituq; moderato. Si pellicie molles: et callide: si pāni subtilēs: et p̄ciosi: si lōge māice: et amplū caputiū: si optoriūz siluestre: et molle stramentum sc̄i faciūt: q̄d moroz et ego: q; te n̄ sequor: S; h̄ infirmantiū sunt forma: n̄ arma pugnatiū: ecce, n. q̄ mollibus vestiunt: in domibus regū sunt. vinū: et similia: multū: et pingnia corpori militāt n̄ pāi. fri curis non aia saginā sed caro. **M**ulti i egypto fratres multo tē pore deo sine p̄sib⁹ seruierunt. **P**iper cinamomū: saluia: et mille huiusmodi salsamētoz spēs palatū q̄dē delectāt: s; libidinē accēdūt: et tu mihi cū his securitatem pōes: tu cū huiusmodi tutā dices adolescentiā. **P**rudēter: sobrieq; cōuersanti satis ē ad oē condimētū sal cū fame: q̄ sola nō expectata necesse est alias: atq; alias de nescio quib⁹ succis extraneis p̄fici p̄mixtiones: que neq; palatū reparent: gulā puocent: excitent appetitū. Sed quid faciet inquis: qui aliō nō potest: Bene scio q; delectat⁹ es. et q; his assuet⁹ modo duriora nō possis. Sed q̄d si potes facere: vt possis. **Q**ueris quō. Surge: p̄cingere: tolle otiiū exerce vires: moue brachia: p̄plosas explica man⁹: exercitare in aliq. et statim senties sola te appetere: q̄ famē tollant: nō q̄ fauces demulceāt. reddet q̄ppe saporē rebus

exercitiū: quos tulit inertia. **M**ulti ta q̄ respuit otiosus. post labores sumes cū desiderio. Si q̄des otia parit fastidiū: exercitiū famem: famem at miro mō dulcia reddit. q̄ fastidiū reddit isipida. **M**ulus: saba: pulter: panisq; cibari⁹ cū aq̄ q̄scenti q̄dem fastidio sūt. s; exercitato magne vident delitie. **I**az forte tunicis dissuēt⁹ exhorrescis nimitū eas taz propter hiemis frig⁹: q̄ propter estatis ardores. S; nūq̄d legisti q̄ timet pruina: irruet super eū nix. **A**gilias time et ieiunia manūq; laborē. S; h̄ leuia sūt flāmas meditāti eternas **R**ecordatio deide tenebrarū exteriorū facit nō horrere solitudinē. Si futurū cogitas de v̄bis otiosis discussionē: n̄ valde displicebit silentiū flet⁹ eternus. et stridor ille dentiū ante cordis oculos reducet⁹ pares tibi reddet matrā et culcitā. **D**eniq; si totū de nocte q̄d regula p̄cipit bene ad psalmos vigilaueris. nimis dur⁹ erit lectus in q̄ q̄ete non dormias: Si tantū in die quantū professus es. manibus laboraueris: dur⁹ erit tibi cib⁹. quem libenter non comedas. Surge miles xpi. surge. excutere d̄ puluere. reuertere ad plū. vñ fugisti fort⁹ post fugam preliatu r⁹. gloriōsi triūphatur⁹. **N**abet q̄dē xps mltos milites q̄ fortissime ceperūt. steterūt. vicerūt. paucos aut. q̄ de fuga conuersi rursus se periculo ingesserint q̄d delinauerāt. cursus fugarint hostes.

quos fugiet
sum gaudet
qui quanto
bunt glorio
tū timidus
nō est timor
magis time
gisti ex acie
uni euasisse
hostis fugie
gnantē et au
go. q̄ resisti
lecti armis
nos cū xpo
ignoras q; e
or. et hostib⁹
matorū mul
domū. et tu
aggerē. iā d
p postici. et
te iueniat se
in lectulo. d
p̄giscere. sū
multos milites
serueras. vñ
rat. ipse te
armoz resti
delicate m
et circūvol
peti nō effi
ri. vel gale
dēti de vi
ad laborē
pit. sed po
et ad illa
perit. vñ
q; facile
tanit. So
audita bu
dare. At

De gubernatione familie.

quos fugebāt. et quod oēs rax peio-
sum gaudeo te de illis posse esse
qui quanto rariores tanto appe-
bunt gloriores. alias aut si mi-
tū timidus es. cur vel times ubi
nō est timor. non aut times. ubi
magis timendū est. An quia fu-
gisti ex acie. putas te man⁹ hosti-
um euasisse. libētius te insequitur
hostis fugiēre. q̄ sustineat repu-
gnantē et audacius insistit a ter-
go. q̄ resistat i facie secur⁹ nūc. p-
iecti armis capis matutinos so-
nos cū xps hora illa resurrexit et
ignoras q̄ exarmat⁹ et tu timidi-
or. et hostib⁹ min⁹ timid⁹ sis. Ar-
matoy multitudo circūdauerūt
domū. et tu dormis. iā ascēdunt
aggerē. iā dissipāt sepē. iā irrūnt
p posticū. Tut⁹ ne ē ergo tibi. ut
te iueniāt solū. q̄ cū. alijs. nudus
in lectulo. q̄ armatū in cāpo ex-
p̄giscere. sūme arma. et fuge ad p-
militiones tuos. quos fugiēs de-
serueras. ut q̄ te ab eis disunxe-
rat. ipse te dēno timor iūgat. qd
armoy refugis pond⁹. et aspitātē
delicate miles. Aduersari⁹ istās
et circūuolātia spicula facient cli-
peū nō esse oneri lorica nō senti-
ri. vel galeā. Et qdē subito pce-
dēti de ymbra ad solem. de otio
ad laborē graue cernit oē. qd īci-
pit. sed postq̄ ab his dissuescere:
et ad illa se paulisp assuescere ce-
perit. vsua tollit difficultatē. inēit
q̄ facile eē. qd et impossibile añ pu-
tauit. Solent et fortissimi milites
audita buccina añ p̄gressū trepi-
dare. At ubi ad prelium ventum

fuerit. spes victorie. et timor ne vi-
catur reddit itrepidus. Quid ve-
ro tu trepidas. quem fratz vna-
nimitas armatoz circumnient
cui angeli assitent a latere. quem
dux belli christus prehibet suos
animans ad victoriam: et dicēs.
Confidite ecce ego vici mundū.
Si christus pro nobis. quis con-
tra nos securus ergo putes pu-
gnare ubi securus es de victoria
Q̄ vere tuta cum christo. et pro
christo pugna. in qua nec vulne-
ratus. nec prostratus. nec concu-
catus. nec milies: si fieri pōt: occi-
sus fraudaberis a victoria. tantū
ne fugias Sola causa. qua pdes
possis victoriam. fuga est fugien-
do potes illam amittere. moriē-
do nō potes: et beatus. si pugnā-
do moriaris quia mortuus mor-
coronaberis. Ne autem tibi si d-
clinando pugnam: perdis. et vi-
ctoriam simul: et coronam. Qd
ipse auertat a te fili dilectissime.
qui in iudicio de his meis litte-
ris maiorēz hys inferre damnatio-
nem: si nullam ex eis in te repit
emendationem.

Biuit bernardi abbas epistola
de gubernatione familie.

Ratio et felici mi-
liti. B. Raymondo
castri abrosij: Ber-
nardus in senius de
ductus salutes. Do-

ceri petis a nobis d- cura et modo
rei familiaris vtili⁹ gubernāde:

¶ 3

Epistola

et qualiter patressfamilias dbeat
se habere. Ad qd tibi sic respode
m. Quod licet oiam rex mun
danaz status et exitus negotioz
sub fortuna laborent. non tamē
hoc timore viuendi est regula
omittenda. Audi ergo et atten
de qd si in domo tua sup^r et red
ditus sunt equales Casus inopi
nat^r poterit destruere statu ei^r.
Stat^r hominis negligentis do
m^r est ruinoso. Quid est negli
gentia gubernantis domū: ignis
valid^r in domo accessus. Discu
te diligenter eoz diligentia et p
positū qui tua administrat. La
benti. n. nondum lapsa facultati
bus: nimis verecundie est absta
nere qd cadat. Sepi^r reuidere q
tua sunt et quo sint magna pui
dētia est. Cogita de cibo et potu
animaliū tuoz. Nam esuriunt et
nō petunt. nuptie sumptuose oī
num sine honore conferunt. Sū
ptus pro militia honorabilis ē.
Sūptus pro iuuando amicos ra
tionabilis est. sūptus pro iuuan
do prodigos pdit^r est. Familiaz
grosso cibo non delicato nutri
as. Qui gulosus effect^r ē. vix ali
ter quā morte mores mutabit.
Gulositas vilis et negligentis
hoīs putredo ē. Gulositas solli
citi et diligentis hoīs solaciū est
Dieb^r pascalibus abundanter
non tñ delicate pasce familiam.
Fac gulam litigare euz bursa. et
caue cui^r aduocatus existas. Si
aut inter gulam et bursaz index
existas sepi^r sed non semper per

bursam sententiā. feras. Nā gu
la affectionib^r probat et sic testi
b^r non iuratio Bursa euidenter
pbat iam arca et cellario euacua
tis vel breui tpe vacuandis.
Tunc male iudicas cōtra gulaz
quando auaritia ligat bursam.
Nunc recte inter gulaz et bur
sam auaritia iudicabit. Quid ē
auaritia? sui homicida. Quid ē
auaritia? paupertatis timor: sp
in paupertate viuens. Recte vi
uit auarus in se non pdēs diuit
tias sed alijs reseruando. Meli^r
est. n. alijs reseruare qd in se per
dere. Si blado abūdas nō dili
gas carestia: qz diligens carestia
cupit esse pauperum homicida.
Vende bladū cum satis valet:
nō quando per pauperē emi nō
pōt. Vicinis minori precio ven
de et inimicis. Non semper gla
dio sed sepe seruicio vincis inimi
cus. Superbia cōtra vicinū bal
neū est expectans tonitruum euz
sagitta. Habes inimicū queras
tuū oculū pro tui custodia. Si
habes inimicū conuersionem
non habeas cū ignotis. Semp
cogita qd inimic^r sagax cogitat
inimici vias. Debilitas inimici
nō ē loco pacis s; tregua ad tps.
Si te securas nō cogitare inimicū
tuū que tu cogitas piculo te ex
ponis. De feminis tuis suspēct
qd agāt ignoratiā nō iniam que
ras. Postq scueris crimē vxor
is tue a nullo medico curaberis
Dolorē de mala vxore tūc mitti
gabis quādo audies de vxorib^r

alienis. Cor
quirit de op
laz vxorem p
lo castigab
retrix oēs di
mina senex
teret viua se
b. Nota q
batio ē pau
mis apparet
parit. Scid
veste. Mult
vestes et vel
cat firmitatē
maior est an
d seipsum oī
gna copia d
reputes qd te
cōsulis ami
re ei s; ratio
do sic mlti
agendum
lo exitu cor
q de bono
culatores t
sequitur. l
latori cito
mē erit pa
huius vxor
cet tibi ver
te nō aud
ridēs et g
latores iat
enlatores
suspēctis
la impre
um secū
strumēt
de famul
ardie re

De gubernatione familie.

atensis. Cor nobile et alius non in-
quirit de operibus mulierum. Ba-
la: vxorem potius risu quam bacu-
lo castigabis. Femina senex et me-
retrix oēs diuicias annullabit. Fe-
mina senex et meretrix si lex pmit-
teret viuā sepeliēda eēt. De vesti-
b^o. Nota q^d vestis sumptuosa: p-
batio ē pauci sensus. Vestis ni-
mis apparens cito vicinis tediu
parit. Stude bonitate placere si
veste. Mulieris petitio habentis
vestes et vestes q^uerentis non indi-
cat firmitatē. De amicis: tene q^d
maior est amicus q^u sua tribuit q^u
q^u seipsum offert. de verbis est ma-
gna copia amicorū. Amicum nō
reputes q^u te presentē laudat. Si
cōsulis amico non queras place-
re ei s^{ed} rationi. Dicās in consule
do sic mihi videt: non precise sic
agendum est. q^u facilius de ma-
lo exitu consilij redargutio seq^uit^r.
De bono laus. Audiunt q^d io-
culatores te visitant. Attende q^u
sequitur. Homo impendēs iocu-
latori cito vxorē habebit cui^{us} no-
mē erit paupertas. S^{ed} quis erit
huius vxoris filius: derisio. Pla-
cet tibi verbis ioculatoris: finge
te nō audire sed aliud cogitare:
ridēs et gaudens de verbis iocu-
latoris iam pignus sibi dedit. Io-
culatores improperātes digni sunt
suspēdio. Quid ē ioculator ma-
la improperās animal homicidi-
um secū portans. Ioculatoris in-
strumēta deo non placent. Audi
de famulis. Famulus alii et elati
sordis repelle vt futurū inimicus

Famulū tuis moribus blandien-
tem repelle. Famulo et vicino te
presentes laudantibus resistas:
aliter cogitat te decepisse. Famu-
lū se de facili verecundantem di-
lige vt filiū. Si vis edificare do-
mū inducat te necessitas nō vo-
lūtas. Cupiditas edificādi edifi-
cādo non tollitur. Auidia et ior-
diata edificādi cupiditas parit
cito et expectat edificiorū venati-
onem. turris cōpleta et arca va-
cuata faciūt valde s^{ed} tarchomi-
nē prudentem. Vis aliquando
vendere: Caue cū vendere volue-
ris ne partem hereditatis vēdas
Non vendas potentiori sed po-
tius minori precio des minori.
Totū autē vende plus offerenti.
Melius est grauem pati rāme
quam patrimonij venditionez.
Sed meli^{us} est partem vendere
quā se vsuris subicere. Quid est
vsura: Alienum patrimonij.
Quid est vsura legalis latro p^{ro}di-
cena q^u intendit. nihil emas in
p^{ro}sortem potentioris parū con-
sortē patienter sustineas. ne ti-
bi fortiorē societ. Quesiisti de
vsu vini. Qui i diuersitate et abū-
dantia vini sobri^{us} est: ille est ter-
renus deus. Ebrietas nihil recte
facit nisi euz in lutum cadit. Sē-
tis vinum: fuge consortium. Sē-
tis vinum quare somnum ante-
quam colloquium. Qui se ebrizū
verbis excusat ebrietatem suam
aperte accusat. Male sedet in ru-
uene vina cognoscere: fuge me-
dicum scientia plenum et exer-

Meditatio deuotis. super salue regina

elitio non probatum. Fuge medi-
cum ebrium. Cane tibi a medico
volente in te experiri qualiter ali-
os d simili morbo curabit. Catu-
los valde paruos: dimitte clericis
et reginis. Canes custodes utiles
sunt: Canes ad venandum plus co-
stāt quam conferant. Habes fili-
os dispensatores tuorum bonorum
nō instituas. Sed dices si aduerse
tur fortuna quid prodest viuēdi
doctrina: Audi qd de hoc videri
stultos omittētes cōtingētia: et tā-
dē se excusantes sub fortuna. cue-
nit aliquando fortuna. Sed ser-
uās doctrinaz raro accusabit for-
tunaz. Raro. n. diligentiam cū in
fortunio sociabis sed rarius a pi-
gritia infortunius separabis. Ex-
pectat piger sibi subuēiri a deo q
in mūdo isto vigilare pcepit. Tu
ergo vigila et leuitatez expēdēdi
cū gravitate lucrādi cōpēsa. Ap-
propinquat senectus: consulo q
deo potius quaz tuo filio te com-
mittas. Dispōis legata. psulo: q
primo seruitozib⁹ quaz sacerdoti-
bus solui mādes. Diligentibus
psonam tuā nō cōmittas animaz
tuā. cōmitte aīam tuā diligentib⁹
aiāz suā. Disponite d rebus ante
morbum. Sepe quis efficitur iher-
mitatis seruus. et seruus testari nō
pōt liber ergo testaris ante quaz
seruus efficiaris. Sufficiat tibi q
de te dictum est. De filiis audi.
Fortuo patre filij quēst diuisio
nē. Si nobiles sunt melior ē sepe
eoruz p mundū dispersio q̄ here-
ditatis diuisio. Nā sepe ē grauis

eorz dissolutio: hmoi hereditas
diuisio. Si laboratores sūt faciāt
q volunt: Si mercatores sunt tu-
tior eoz diuisio quā communiōe
vnius infortunij alijs iputetur.
Nō vero forte remaritari querit
stulte agit. sed vt sua peccata de-
ploret vtinā ipsa senex accipiat
iuuenē. Nam nō ipsaz sed sua q
sunt: qbus habitis libet cum eo
doloris calicē quem optauit ad
quē eam pducant merita sua dā-
nabilis senectutis.

Meditatio duotissima sup Sal-
ue regina: que diuo Bernardo
attribuitur.

Salutādū vginēz
primo debeo ei⁹ ma-
gnitudinē conside-
rare. Nec. n. circa su-
um filiam amplius

potuit eleuari: q̄ vt inf dñi vo-
catur. Admirans ergo magni-
ficentiā matris nostre deuote et
reuerenter dicito. Salue regina
Sub tuo regimine dñā volo de
cetero militare: me totaliter dñā
tioni tue committo. vt plenarie
regas. nihil mee insipiente dimit-
tēs de mei regimine. Quicquid
n. mihi dimiseris noueris miser-
rime destruēdum. Sed cuz ple-
nus sim miseria a vertice vsq ad
pedū plātas et putrefactus. fetore
grauem et horrorem quō digna-
beris regere tam nobilis creatu-
ra: Quis tu es regina misericor-
die. Et qui sunt misericordie subdi-
ti nisi miseri: Multum es solici-
ta de miseriis: hos in tuos filios

adoptasti.
et 10 regina
Nos ergo
solemur. re-
habitem⁹.
pleccamur.
vere q mori
cisti et nobis
certe vit-
derabilis vi-
ta q multis
mentis. Qu-
re se affligat
licata queq
amortificat
possidebit
do q amari
trādo expē-
corz acq̄ri-
trie celestis
Dulcis i
moria affe-
gnitudinis
uat. cui⁹ pu-
rē exhilar-
mentitas
D domin-
nū dulced-
mina rapi-
illud. vt i
D raptri
restituē-
da simpli-
tiam faci-
si semper
postulo
dulcedin-
in me re-
lo me cor-
Nati ieb-

Meditatio deuotissima

adoptasti. hos fgef dña voluisti
 ⁊ iō regina misericordie vocaris.
 Nos ergo miseri tecū d cetero cō
 solemur. tecum amodo domina
 habitem⁹. te mētis viscrib⁹ am
 pleccamur. qz tu es vita. Vita
 vere q mortē supbie humilis vi
 cisti ⁊ nobis vitā gratie ipetrasti.
 Q certe vita amabilis. vita desi
 derabilis vita delectabilis. o vi
 ta q nustris tuos celestibus ali
 mentis Qui enim vult te habe
 re se affligat. delitias respuat: de
 licata queqz cōtēnat. ⁊ q amplius
 amortificatus fuerit te amplius
 possidebit dulcedo. Vere dulce
 do q amaritudinē peccati impe
 trādo expellit. q nobis gratie dul
 corez acqris: q ad suauitatē pa
 tris celestis pteplātis itroductis.
 Dulcis domina cui⁹ sola me
 moria affectū dulcorat. cui⁹ ma
 gnitudinis meditatio mētē ele
 uat. cui⁹ pulchritudo oculū iterio
 re exhilarat. cui⁹ amenitatis li
 mensitas cor meditātis inebriat
 Q domina q rapis corda homi
 nū dulcedo. non ne cor meū do
 mina rapuisti? Abi qso posuisti
 illud. vt ipsū valeam inuenire:
 Q raptrix cordiū quando mihi
 restitues cor meū. Quare sic cor
 da simpliciū rapis. Quare violē
 tiam facis amicis. Nunquid ip
 sū semper vis tenere. Cum illud
 postulo mihi arrides. ⁊ statū tua
 dulcedine p̄sopitus quiesco. Cū
 in me reuersus iterū illud postu
 lo me complexaris dulcissima. ⁊
 statū iebrior tui amore tunc cor

meū nō dircerno a tuo nec aliud
 scio petere nisi tuū. Sed ex quo
 est cor meum tuo dulcore sic in
 ebra tu gubernas illud cū tuo. ⁊
 ⁊ i sanguine agni cōserua. ⁊ ila
 tere filiū colloca: tūc assequar qd
 itēdo: ⁊ possidebo qd spo. qz tu
 es spes nostra. Speret ergo i te
 qui nouerunt nomen tuū. quo
 niā nō derelicti querētes te do
 mina. Certe q spāt i te mutabūt
 fortitudinē assument pennas vt
 aquile. volabunt ⁊ nō deficient.
 Quis nō sperabit in te. que etiā
 adiuuas desperatos. Non dubi
 to q si ad te venerimus habebi
 mus qd volumus. In te ergo spe
 ret q desperat. qui deficit ad te
 currat. Salue. Quis ergo de ce
 tero nos a tui salutatione pote
 rit phibere ex quo sic es vita: dul
 cedo ⁊ spes nostra salue. Quis
 ergo ex quo regina es nostra. a
 tua reuerētia nos poterit sepe
 re. vel impedire? Primo es dña sa
 lutē da vt pte grā ipeteres. Scdo
 vt per te ad gloriā veniat ad te.
 Ad te vte: qz tu sola deū genuisti
 tu sola iteremisti vniuersā hereti
 cā prauitatē. Ad te certe q leuas
 nos a fecib⁹ peccatorū: q nos cō
 solaris i cunabulis vagiētes. la
 ctas puulos esurientes. Clama
 mus qre nō. clamaremus dña. q
 vulnera sustinem⁹ plagas senti
 m⁹ q inimicis vndiqz circūdāur.
 Clamam⁹ angustiori misijs ifini
 tis oppōsi. Clamam⁹ cordis an
 rictate. stōachi vacuitate: dolo
 ris acerbitate aut forte erga te

P v

Super Salve regina.

amoris inēstitate. Quare. n. ob-
dormis dñā? Surge adiuua nos.
Clamamus etiā vt nostrā mani-
festemus necessitatē qz clamare
necessitas nos cōpellit. qd nos
amplius affligis. Si multum tar-
daueris vocē amittā clamādo. et
ad te amplius vociferare nequi-
bo. Deu mihi tūc qd faciā cum
nec exaudire me poteris nec au-
dire. Lito: cito dñā subuēias cla-
māti ne in manibus deficiā ini-
mici curre festina dñā. et tuū in-
q̄simū. et infidelissimū seruū ad te
clamāte parcēdo adiuua. et eri-
pe de manu et piculis tui hostis.
Si aliud te allicere domina nō
deberet: nīl qz tuus hostis audet
nos tuos suos inuadere fraudo-
lēter: deberes ad nos q̄citius fe-
stinare. curre et libera nos domi-
na propter eorū superbias repri-
mēdā. Curre: ne dicāt vbi est eo-
rū domina: de cui⁹ clemētia cō-
fidebāt. ne mireris domina si cla-
mam⁹: qz sum⁹ a te nimīū elōga-
ti. In regiōe lōginqua dissipauim⁹
partē nostrā et ideo ad te cla-
mam⁹ exules. Exules a patria ex-
ules a visione diuine et vtiā nō
exules a gratia. exules a cōsolatō-
ne materna. Quā aia cur uō es po-
tius a corpore separata. q̄ a tua
domina exul facta. Deu mihi.
cur sū i tā lōgū exiliū relegatus
Dñā dū hic sumus exules cō-
stituas nos. ne h̄ tāq̄ i p̄ria cō-
fideātes te et tuū filiū q̄rere dñista-
m⁹. sic tñ p̄stituas exules i corpe
sūp̄ tecū sumus ciues i mēte. Si

lī ene v̄c filiū eue supbi p̄sūptus
si. abitiosi: auari: gulosi et carna-
les iobediētes: et breuif i oib⁹ ip-
sā euā sequētes: p̄ni sum⁹ ad ma-
lū difficiles v̄o ad bonū et si p̄tin-
gat aliquē filiū bonorū opū gene-
raf cū quodā cordis dolo et tri-
stitia p̄turim⁹: s; malū cū letitia
p̄petram⁹ nec nobis sufficiūt ma-
la n̄ra s; sic ipsa eua ita et nos ali-
os iclinam⁹ ad malū: et ēt sic ipsa
ita et nos i d̄fectib⁹ excusam⁹: aut
saltē si possum⁹ i alios extorqm⁹
Ipl⁹. n. placet nobis i multo su-
dor et labor vilia acq̄rere: q̄z do-
minū glorie d̄gustā. et ip̄z leuissi-
me imo dulcissime possider. nisi
.n. nos dñā adiuuasses. fortassis
iā i inferni p̄fūdissima vēissemus
nec ē qd nos valeat excusare q̄
nō te s; euā i oib⁹ iunitemur ac p̄
hoc Ad te suspiramus. Suspira-
m⁹ at d̄ tā bone matris absentia
vēis ad te dñā cupiētes. Suspira-
ram⁹ ad vidē filiū tuū affectātes
Mim⁹ ergo amor quo erga te su-
m⁹ iebriati iūrisec⁹. cogit nos ad
te domina suspirare. Quibus es
amabilis: omnibus affabilis oī-
bus delectabilis sedes sapiētie:
fluui⁹ clemētie: radi⁹ deitatis. nec
ē qui se abscondat a calore tuo.
Quis ergo ad te dñā nō suspira-
bit. Amore suspiramus: et et do-
lore. Tandē nos angustie p̄mūt
Quomodo ergo ad te nō suspi-
rem⁹ solatiū miserorū refugium ex-
pulsorū: liberatio captiuorū: regia
belsatorū: d̄ba vniuersorū et iūmil-
corū: nac ē q̄ tue volūtati valeat

obnare. S
te suspiram
tes in hac
dñā nō vid
amartudi
genētes et
chimoso li
gemimus
flem⁹ abūc
lachrimarū
postulātes
nec suffici
buius valli
aduocata
clemētia
tā nobile
elargiri. et
serearis m
sēctiā qu
hibeas gl
go restat
cordes oī
Ergo
tuos mī
cōuerter.
si nostrā
poterit t
dare effe
et amabi
rū q̄b⁹ n
plenā du
tos ocul
eue ocy
tis vos
ctū reci
ritas oī
fugat e
vicia m
dit et d
q̄z bea

Meditatio deuotis. sup. salue regina

obnuare. Sic afflicti: sic mihi ad
te suspiramus. Semētes ⁊ flen-
tes in hac lachrymarū vale. Deu-
dñā nō vides q̄ totaliter sumus
amaritudine pleni. Intus sum⁹
gemētes exterius flētes i loco la-
chrimoso iacētes: onerati peccat⁹
gemimus aggrauati molesti⁹
flem⁹ abūdātes miseri⁹ in valle
lachrymarū sumus tuū subsidiū
postulātes. Quid amplius dicā
nec sufficio nec scio oia dñā
huius vallis enarrare. Eya ergo
aduocata nostra. O laudabilis
clemētia saluatoris. q̄ sic afflicti
tā nobile subsidiū dignatus est
elargiri. ⁊ iō nō ē timēdū qñ mi-
sereris miseri: ad illā pte inclinas
sēretia quā defēdis vt nobis ex-
hibeas gloriā quā crearis. nō er-
go restat dñā: nisi vt illos miseri
cordes oculos ad nos cōuertas
Eya ergo aduocata nostra illos
tuos misericordes oculos ad nos
cōuerte. nō dubitam⁹ domina q̄
nō nostras aspereris miseras ⁊ nō
poterit tua miseratione suū retar-
dare effectū. Mirabiles nec nō
⁊ amabiles illi tuorū radij oculo-
rū q̄b⁹ nos allicis ad amorē. ⁊ ad
plenā ducis salutē nec venena-
tos oculos basilisci timeam⁹. O
eue oculi venenati. Cur nō offer-
tis vos oculis vginis. si vult⁹ pfe-
ctā recipe medicinā. nā suorū cla-
ritas oculorū tenebras expellit: ef-
fugat caternas demonū purgat
vitia mētū: corda p̄gelata accē-
dit ⁊ demū ad celestia trahit: O
q̄ beati o dñā quos tui viderit

oculi hos g⁹ oculos ad nos dñā
uerte. Et iesū bñdictū fructū ven-
tris tui nobis post hoc exiliū oñ
de. O Vēter mirabilis. q̄ potuit
cape saluatore o vēter lau dabil⁹
q̄ meruit recipe redēptorē. o vē-
ter dñāderabilis q̄ emanauit dñi-
deriū mētū: gñarū flumiū glorie
p̄miū. o venē amabilis ⁊ dulce-
do aie. o eleuato mētū. i ebzatio
cordiū sanitas petō. Fruct⁹ tu⁹
dñā. Hic certe ē fruct⁹ beat⁹ a p̄n-
cipio sui or⁹. Hic ē iesus dñi viui
fili⁹. Hic ē saluator noster dñs dñ-
us. Hūc iesū bñdictū fructū ven-
tris tui nobis post hoc exiliū oñ
de. vt vidēdo ipsū habeam⁹. ip-
sum vidēdo beabitudine replea-
mur. o clemēs. o p̄ia. o dulcis
M̄aria. o clemēs idigētib⁹. pia
exorātib⁹. dulcis diligētib⁹. o cle-
mēs penitētibus: pia p̄ficiētib⁹.
dulcis cōtēplantibus. o clemēs
liberando pia largiendo stulcis
te donādo. o clemēs cōsolādo
pia blādiēdo dulcis osculando.
Clemēs es subiectis pia iā corre-
ctis. dulcis predilectis. Amen.

Beati Bernardi abbatis ora-
tio diuina ⁊ deuotissima quā fe-
cit quādo imago saluatoris so-
litis brachijs de cruce ample-
rata est eum

Salue mundi salutare
salue salue iesu chare
cruci tue me aptare
vellem vere tu sis quare
presta mihi copiam
Ac sis p̄sens sic accedo

.Oratio

Imo te presentem credo
o quam nudū hic te certo
ecce tibi me prosterno
sis facilis adueniam.
Claues pedum plagas duras
et tam graues impressuras
circūplector cum affectu
tuo pauens in aspectu
tuorum memor vulnerū
Graues tante charitati
nos agamus vulnerati
o amator peccatorum
reparator confractorum
o dulcis pater pauperū
Quicquid est in me cōfractum
dissipatum aut distractū
dulcis iesu totum sana
tu restaura: tu plana
tuo medicamine.
Te in tua cruce quero
pro ut quero corde mero
me saluabis hic ut spero
salua me et saluus ero
in tuo lauans sanguine.
Plagas tuas rubicundas
et fixuras tam profundas
cordi meo fac inscribi
ut conficari totus vbi
te modis amans omnibus.
Quisquis huc ad te accessit
et hos pedes corde pressit
eger: sanus hinc abscessit
hinc relinquens quicquid gessit
dans oculum vulneribus
Coram cruce procubentē
hosque pedes complectentem
iesu chiste non me spernas
sed de cruce tua cernas
compassionis gratia
In hac cruce stans directe

vide me o mi dilecte
totum te ad me conuerte
esto sanus dic aperte
dimitto tibi omnia.
Oratio ad genua.
Salue salue rex sanctorum
spes votiuā peccatorum
in hoc ligno tanquā reus
pendens verus homo deus
caducis nutans genibus.
Quā pauper o quā nudus
qualis es in cruce ludus:
diuersorū iocus factus
sponte tamen non coactus
attritus membris omnibus
Sanguis tuus abundanter
fusus fuit incessanter
totus lotus in cruore
stans imotus in dolore
precinctus vili tegmine
O maiestas infinita
o egestas inaudita
quis pro tanta charitate
queret te in veritate
dans sanguinem pro sanguine
Quid sum tibi respōsurus
actus nullus: corde durus
quid rependā amatori
qui pro me elegit mori
ne dupla morte morerer:
Amor tuus amor fortis
quem non vincūt iura mortis
o quam pia me sub cura
tua foves impessura
ne morsu mortis vulnerer
Ecce tuo pre amore
te complector euz rubore
me coopto diligenter
tu sis tamen euidenter
sed suffer et dissimula

Hoc p ago t
sed me sanct
inquinatum
sanguis flu
ne superfic
In hac cruce
et distentum
ut requiram
et hic imple
facturus qu
ut te querat
sic pec mea
Nec est labo
sed sanabor
cum te com
Oratio
Salue salue
fatigatus
qui per lig
et ad lignu
Expansis sa
Manus si
rosas noui
bos adra
Et crudeli
tor guttis
Ecce fluit
manu tua
Sanguis
rubicund
magne sa
Manus d
et cruore
corde pa
sitibund
cruoris
Quam
prompt
trahis p
et in tuis

Oratio

Hoc q̄ ago te non grauet
sed me sanet ⁊ me lauet
inquinatum ⁊ egrotum
sanguis fluens hic per totum
ne supersit macula.

In hac cruce te cruentum
⁊ distentum ⁊ contemptum
vt requiram me impelle
⁊ hic imple meum velle
Facturus quod desidero
vt te queram mente pura
sit hec mea prima cura

Nec est labor nec grauabor
sed sanabor ⁊ mundabor
cum te complexus fuero

Oratio ad manus

Salue salue iesu bone
fatigatus in agone
qui per lignum es distractus
⁊ ad lignum es compactus

Expansis sanctis manibus

Manus sancte vos aucte
rosis nouis adimplete
vos adramos dure iuncte

Et crudeli ferro puncte
tot guttis decurrentibus

Ecce fluit circunquaq̃
manu tua de vtraq̃

Sanguis tuus copiose
rubicundus instar rose
magne salutis pretium.

Manus clauis perforatas
⁊ cruore purpuratas

corde premo pre amore
sitibundo bibens ore
cruoris stillicidium

Quam large te exponis
promptus malis atq̃ bonis
trahis pigros. pios vocas
⁊ in tuis vlnis locas

Paratus gratis omnibus

Ecce tibi me presento
vulnerato cruentato
semper egris miseris

De me ergo ne graueris
qui presto es amantibus.

In hac cruce sic extensus
in te meos trahere sensus

Meum posse velle scire
cruci tue fac seruire
te meis apta brachijs.

In tam alta caritate
Trahe me in veritate

propter crucem tuam almam
trahere me ad crucis palmas
dans finem meis vitijs.

Manus sancte vox complector
⁊ gemendo condelector

grates ago plagis duris
clauis sputis: gultis puris

Do lachrimas cū osculis.

In cruore tuo lotū
me commendando tibi totū

tue sancte manus iste

De defendat iesu christe
in extremis periculis.

Oratio ad latus

Salue salue sūme bonus

ad parcendū nimis pronus
membra tua macilenta

quam acerba sūt distenta
in ramo crucis torrida

Salue latus saluatoris
in quo latet mel dulcoris

in quo patet vis amoris
de quo scatet fons cruoris

Qui corda lauat sordida
Ecce tibi appropinquo

nec te iesu derelinquo
verecūda licet fronte

Oratio

Taiuen veni ad te sponte
scrutari tua vulnera
Salue mittis apertura
de qua venit vena pura
porta patens et profunda
super rosam rubicunda
medela salutifera

Odor tuus super vinum
virus pellens serpentinum
potus tuus fructus vite
qui sititis huc venite
te dulce vulnus aperi

Plaga rubens aperire
fac cor meum te sentire
sine me in te transire
vellem totus introire
pulsanti pande pauperi

Ore meo te contingo
in te meum cor intingo
te ardentem ad me stringo
et ardenti corde lingo
me totum in te traice

Quam dulcis sapor iste
qui te gustat iesu christe
tuo victus a dulcore
mori posset pro amore
te vnum amans vnice

In hac fossa me reconde
infer meum cor profunde
vbi iacens incalescat
et in pace requiescat
ne proorsus quicquam timeat.

Hora mortis meus flatus
intret iesu tuum latus
hic expirans in te vadat
ne hunc leo trux inuadat
sed apud te permaneat

Oratio ad pectus
Salue salus mea deus
iesu dulcis amor meus

salve pectus reuerendum
cum tremore contingendum
amoris domicilium

Aue thronus trinitatis
arca late caritatis
firmamentum infirmitatis
pax et pausa fatigatis
humilium triclinium

Oratio ad cor

Sami regis cor aneto
Te saluto corde leto
te complecti me delectat
et hoc meum cor affectat
vt ad te loquar tolere

Quo amore vincebaris
quo dolore torquebaris
cum te totum exhaurires
vt te nobis impartires
vt nos a morte tolteres

Mors illa quam amara
quam inimitis quam auara
que per cellam introiuit
in quas mundi vita vixit
te mordens cor dulcissimum

Propter mortem quam tulisti
cum pro me tu defecisti
cordis mei cor dilectum
totum in te ser affectum
hoc est quod cupit plurimum

Per medullam cordis mei
peccatoris atque rei
amor tuus transferatur
nec a te iam deferatur
quicunque te complectitur

Dilatate aperire
tanquam rosa fragrans mire
cordi meo te coniunge
vnge illud et compunge
qui amat te qui patitur
Quid nunc agat nescit vere

rec se vale
nullum m
multa mo
amore qui
Ate vas ti
te dulci co
ad cor me
vt se possit
deuoto tibi
Euo viuat
ne dormit
ad te oret
te odoret
te foueat
Rosa cordi
tuus odor
te dignari
fac ad te e
vt que tibi
infer tuum
vt vix seip
Hic repaul
ecce iam
te ardent
noli noli
debes ei e
vt bene d
O fo
Salve iesu
in seruo
maiestati
accedent
precordi
Salve cui
immuta
immuta
totus ve
quem ce
O mlio r

Oratio

nec se valet rehibere
nullum modum dat amor
multa morte vellet mori
amore quisquis vincitur.

Alte vas tibi proclamo
te dulci corde semper amo
ad cor meum inclinare
ut se possit applicare
deuoto tibi pectore.

Tuo viuat in amore
ne dormitet in torpore
ad te oret ad te ploret
te odoret te honoret
te fouens omni tepore.

Rosa cordis aperire
tuus odor fragrat mire
te dignare dilatare
fac ad te cor anhelare
ut que tibi sit vicinum
inter tuum infra sinum
ut vix seipsum capiat

Hic repauset hic moretur
ecce iam post te mouetur
te ardentem vult sentire
noli noli contrahere
debes ei consentire
ut bene de te sentiat.

Oro ad totum corpus
Salue iesu reuerende
in seruire requirende
maiestatem hic attende
accedentem me accende
precordiali gratia

Salue cuius dulcis vultus
immutatus et incultus
inmutauit suus florem
totus versus in pallorem
quem celi tremat curia

Omnis rigor atque vigor

hinc abcessit non admiro
mors apparet in aspectu
totus pedes in defectu
attritus egra macie

Sic affectus sic despectus
propter me sic intersectus
peccatori sic indigno
cum amoris interfigno
appare datus hodie

In hac tua passione
me agnosce pastor bone
cuius sumpsi mel ex ore
haustum lacris cum dulcore
pre omnibus delicijs

Non me reum asperneris
nec indignus dedigneris
morte tibi iam vicina
caput tuum huc reclinā
in meis parsa brachijs.

Tue sancte passioni.
me gauderem interponi
in hac cruce totus mori
presta crucis amatori
sub tua cruce moriar.

Morti tue taz amare
grates ago iesu chare
qui es presens pie deus
fac que petit tuus reus
ut absque te non fuit

Cum me mori est necesse
noli mihi tunc deesse
in horrenda mortis hora
veni veni absque mora
tuere me et libera

Cum me iubet emigrare
iesu bone tunc appare
o amator complectende
temetipsum tunc ostende
in cruce salutifera

Hymnus

Beni Bernardi abbas hym-
nus deuotissim⁹. quem ad com-
munionem instituit decantari.

Iesus dulcis memoria.
dans vera cordis gaudia
sed super mel et omnia
eius dulcis presentia
Nil canitur suauius
auditur nil iocundius
nil cogitatur dulcius
Qui iesus dei filius
Jesu spes penitentibus
Qui pius es petentibus
Qui bonus te querentibus
sed quid inuenientibus
Jesu dulcedo cordium
fons viuus: lumen mentium
excedis omne gaudium
et omne desiderium
Nec lingua valet dicere
nec littera exprimere
expertus potest noscere
quid sit iesum diligere
Jesum queram in lectulo
clauso cordis cubiculo
priuatim et in publico
queram amore sedulo
Cum **M**aria diluculo
iesum queram in tumultu
clamore cordis querulo
mente queram non oculo
Tumbam perundam fletibus
locus replens gemitibus
iesu prouoluam pedibus
strictis herens amplexibus
Jesu rex admirabilis
et triumphator nobilis
dulcedo ineffabilis
totus desiderabilis

Dane nobiscum domine
et nos illustra lumine
pulsam mentis caligine
mundum reple dulcedine
Quando cor nostrum visitas
tum lucet ei veritas
mundi vilescit vanitas
et intus seruet caritas
Amor iesu dulcissimus
et vere suauissimus
plus milies gratissimus
Qui dicere sufficimus
Hoc probat eius passio
hoc sanguinis effusio
per quam nobis redemptio
datur et dei visio
Jesum omnes cognoscite
amores eius poscite
iesum ardentem querite
querendo inardescite
Sic amantem diligite
amoris vicem reddite
in hunc odorem currite
et vota votis reddite
Jesu auctor elementie
totius spes leticie
dulcoris fons et gratie
vere cordis leticie
Jesu mi bone sentiam
tui dulcoris copiam
da mihi per presentiam
tuam videre gloriam
Cum digne loqui nequeam
de te tamen non sileam
amor facit ut audeam
cum solum de te gaudeam
Tua iesu dilectio
grata mentis relectio
replet sine fastidio
dans famem desiderio

Qui te gustat
qui bibunt
desiderare
nisi iesum
Quem tuus
nouit quid
et felix est
non est vlti
Jesu decus
in aure dul
in ore mel
in corde ne
Desiderate
iesu mi qui
me letum
me de te
Amor tuus
mihi lang
mihi iesu
fructus vit
Jesu summi
mira cordi
incompre
tua me stre
Bonum n
iesum non
mihi pro
ut illi que
Jesu mi
spes spir
te querun
et clamor
Quocunq
meum ie
et lectus
et felix e
Tunc am
qui vincit
tunc felix
sed in pla

Deuotissimus

Qui te gustant esuriunt
qui bibunt adhuc sitiunt
desiderare nesciunt
nisi iesum quem diligunt
Quem tuus amor ebriat
nouit quid iesus sapiat
¶ felix est quem faciat
non est ultra q̄ cupiat
Iesu decus angelicuz
in aure dulce canticum
in ore mel mirificum
in corde nectar celicum
Desiderate milies
iesu mi quando venies
me letum quando facies
me de te quando saties
Amor tuus continuus
mihi langor assiduus
mihi iesu mellifluus
fructus vite perpetuus
Iesu summa benignitas
mira cordis iocunditas
incomprensa bonitas
tua me stringit charitas
Bonum mihi diligere
iesum non ultra querere
mihi prorsus deficere
vt illi queam viuere
Iesu mi dulcissime
spes spirantis anime
te querunt pie lachryme
et clamor mentis intime
Quocunq̄ loco desidero
meum iesum desidero
¶ lectus cum inuenero
¶ felix cum tenuero
Tunc amplexus tunc oscula
qui vincunt mellis pocula
tunc felix christi copula
sed in hīs parua morula

Iam q̄ quesui video
q̄ concupui teneo
amore iesu languēo
et corde totus ardeo
Iesus cum sic diligitur
hic amor non extinguitur
non tepescit nec moritur
plus crescit et accenditur
Hic amor ardet dulciter
dulcescit mirabiliter
sapit delectabiliter
delectat et feliciter
Hic amor missus celsus
heret mihi medullitus
mentem intendit penitus
hoc delectatur spiritus
O beatum incendium
o ardens desiderium
o dulce refrigerium
amare dei filium
Iesu flos matris virginis
amor noster et dulcedinis
tibi laus honor numinis
regnum beatitudinis
Iesus sole serenior
et balsamo suauior
omni dulcore dulcior
pre cunctis amabilior
Cuius gustus sic afficit
cuius dolor sic reficit
in quem mens mea deficit
solus amanti sufficit
Tu mentis delectatio
amoris consumatio
tu mea gloriatio
iesu mundi saluatio
Sequar quocunq̄ ieris
mihi tolli non poteris
cum meum cor abstuleris
iesu laus nostri generis

Hymnus deuotissimus

Dilecte mi reuertere
consoz paterne dextere
hostem vicisti prospere
iam celi regno fruire
Celi ciues accurrite
adqz vestras attollite
triumphatori dicite
salue iesu rex inclite
Rex virtutum rex glorie
rex insignis victorie
iesu largitor gratie
honor celestis curie
Tu vere lumen patrie
tu fons misericordie
pelle nubem tristitie
nobis dāns lucem glorie
Te celi chorus predicat

z tuas laudes replicat
iesu orbem letificat
z nos deo pacificat
Iesu in pace imperat
que omnem sensum superat
hunc mens mea desiderat
z illo frui properat
Iesu ad patrem redijt
celeste regnum subiit
cor meum a me transijt
post iesum simul abiit
Iam prosequamur laudibus
iesum hymnis z precibus
vt nos donet celestibus
cum ipso frui sedibus
Amen.

Ad lectorem.

Habeo lector candidissime in presenti volumine **D**euotissime
Bini Bernardi opuscula e diuersis bibliothecis studiosissime
collecta: q̄ quanto sint cuiq; vsui: et emolumento futura: p̄p̄
ac deuotis mentib; enarrare superuacuum est: in deuotis vo: et cu-
riosis dūtaxat nugis intendentib; facile persuasum iri nō credide-
rim. Sed de his nihil ad nos. **P**roponuntur. n. hec oib;: vo
ingeruntur. **N**oc tñ dixisse sufficiat. Quaz Quintilianus de Lice-
rone sniani protulit: eam a nobis verius: p̄petentiusq; de Bernar-
do referri. Et ille valde in deuotione profecisse noscatur: cui Ber-
valde placuerit. S; h̄ hactenus. Ego cum id oīno efficere instituis-
sez: vt oīa simul Bini Ber. opuscula i hac vrbe nra iprimerent: n̄ d̄
stiti eq̄dem pro virili mea hinc inde: q̄ poteraz oī cura aduehere: vt
cōmuni xp̄iane religionis saluti consulerez: multa tñ superesse arbi-
tror: que non solum habita: sed ne agnita quidez sint mihi. Libellū
vero de laude noue militie idcirco p̄scriptis non adiunxi: q̄ eius
exemplar oīno habere non potui. **H**ec autez opuscula vsq; ad expo-
sitionem fere super **A**bissus est: ita digessimus: vt idem pene seruet
ordo in legendis: quem a conuersione ad summum vsq; perfectio-
nis gradū quēlibet obseruare conueniat. Abinde autez citra enan-
gelicas expositiones in suo quālibet ordine subdidim⁹. **D**emū libzū
de p̄sideratione ad Eugeniū pon. maxi. in operis calce stauimus:
q̄ tardiuscule illius affuit nobis et exemplar. **Q**ue tñ scriptorū di-
spolitio: si eniq; minus p̄petēs visa fuerit: exiguitati nostre obsecra-
m⁹ ignosci. **Q**d si forte aliqua. vt inerunt. errata litterā. v; pro litte-
ra: syllabā pro syllaba: raro autez dictionē pro dictione reperis: nō
mihi solū: qui ea nō nisi humano: et hebeti oculo trāscurrere potui:
verum et sc̄stinis. vt sunt semper et minus oculatis ipressoribus ve-
niā dabis. **V**ale lector humanissime: et cū dulcissimas tibi. et frequē-
tes illas: vt assolet lachrymas ex intimis visceribus **B**arnardus eli-
ciet: mei quoq; peccatoris non sis immemor.

Castigata sunt hec opera Bini Bernardi Abbatis Clareuallēsis
per venerabilē Monachū dñm. **P.** de Buxia. Impressaq; per Si-
monē Biulaqua Papiensem Venetijs: ad laudem omnipoten-
tis dei nec non et matris eius virginis marie. Quinetiam et Bini
Bernardi. die. xviij. Octobris. **M.** cccc. lxxxv.

